

KEN
FOLLETT

STÂLP
PĂMÂNTULUI

O saga istorică impresionantă.

The Times

Ea se prea putea să fie fecioară, dar el nu era. Unele dintre fetele pe care le sedusese erau aproape la fel de drăguțe ca Aliena, deși nici una nu avea o obârșie atât de nobilă. Din experiența lui, știa că multe fete erau impresionate de straiile lui frumoase, de caii săi focoși și de modul său relaxat de a cheltui bani pe vin dulce și pe panglici; iar dacă reușea să rămână singur cu ele în vreun hambar, de obicei i se supuneau, într-un final, mai mult sau mai puțin voluntar.

Strategia lui cu fetele era de obicei un pic mai altfel. La început, le făcea să creadă că nu prea era interesat de ele. Dar când se trezise singur cu Aliena, pierduse orice urmă de atitudine rezervată. Aceasta purta o rochie de mătase de un albastru aprins, largă și curgătoare, dar el nu se putea gândi la altceva decât la trupul de sub veșmânt, pe care, destul de curând, avea să-l poată vedea gol oricând ar fi vrut. O găsisse citind o carte, o ocupație ciudată pentru o femeie care nu era călugăriță. O întrebase ce carte era, într-o încercare de a-și îndepărta atenția de la felul în care se mișcau sânii ei sub mătasea albastră.

KEN FOLLETT

STÂLPIL PĂMÂNTULUI

KEN FOLLETT

STÂLPII
PĂMÂNTULUI

Traducere din limba engleză
ANDREEA ȘELER

**Pentru Marie-Claire,
lumina ochilor mei**

În noaptea zilei de 25 noiembrie 1120, *Corabia Albă* a ridicat ancora din Anglia și s-a scufundat în apropiere de Barfleur, fără să lase mai mult de un supraviețuitor... Vasul reprezenta cea mai nouă tehnologie în transportul pe mare, dotat cu toate aparatele cunoscute constructorilor de nave din epoca respectivă... Celebritatea acestui naufragiu se datorează numărului foarte mare de persoane distinse aflate la bord: pe lângă fiul și moștenitorul regelui, pe corabie se aflau doi bastarzi regali, mai mulți conți și baroni, și mare parte din curtea regală... Semnificația sa istorică rezidă în faptul că Henric a rămas fără nici un moștenitor direct... În final, a avut ca rezultat disputarea succesiunii și perioada de anarhie care a urmat morții lui Henric.

A.L. Poole,
From Domesday Book to Magna Carta

PROLOG

1123

Băieții veneau devreme la locul execuției.

Era încă întuneric când primii trei sau patru dintre ei se furișară din colibe, mișcându-se la fel de silențios ca niște pisici, cu ghetele lor de fetru. Un înveliș subțire de zăpadă acoperea orașul ca un strat nou de vopsea, iar ei schițau primii pași care întinau suprafața pură. Își croiră drum printre cocioabele îngrămădite de lemn, pe străzile pline de noroi înghețat, și ajunseră în piață, unde spânzurătoarea aștepta.

Băieții desconsiderau tot ceea ce prețuiau bătrânii. Disprețuiau frumusețea și își băteau joc de bunătate. Izbucneau în hohote de râs la vederea unui invalid, iar dacă vedeau un animal rănit, îl ucideau aruncând cu pietre în el. Se lăudau cu rănile lor și își purtau cicatricile cu mândrie, rezervându-și admirația pentru mutilare: un băiat cu un deget lipsă le-ar fi putut fi rege. Iubeau violența; ar fi alergat kilometri întregi pentru a fi martori la o vărsare de sânge și nu ar fi lipsit pentru nimic în lume de la o execuție.

Unul dintre băieți urină la piciorul spânzurătorii. Un altul urcă treptele, își apăsă degetele mari în carnea gâtului și se prăbuși, schimonosindu-și chipul într-o parodie sinistră a strangulării: ceilalți chiuiră admirativ, iar în piață își făcură apariția în fugă doi câini, lătrând. Un băiețel foarte mic începu să muște grăbit dintr-un măr, iar unul dintre cei mai mari îl lovi cu pumnul în nas și îi luă mărul. Băiețelul își exprimă frustrarea aruncând o piatră ascuțită în direcția unui câine, făcându-l să plece urlând spre casă. Apoi, se treziră că nu mai aveau nimic de făcut, așa că se ghemuiră cu toții pe caldarâmul din portalul bisericii mari, așteptând să se întâmple ceva.

În spatele obloanelor caselor de lemn și de piatră din jur – căminele meșterșugarilor și negustorilor înstăriți – pâlpâiau flăcările lumânărilor, în timp ce bucătăreșele și ucenicii aprindeau focurile, încălzeau apă și preparau terciul de ovăz. Culoarea cerului se schimbă din negru în cenușiu. Orașenii prinseră să iasă, aplecându-se, pe ușile joase, înfodoliți în pelerine grele de lână, luate de grosolan, și porniră tremurând către râu pentru a lua apă.

Curând, câțiva bărbați – grăjdari, muncitori și ucenici – își făcură apariția în piață. Îi lungară pe băieți din portalul bisericii cu scatoalce și cu lovituri de picioare, după care se sprijiniră de arcadele de piatră sculptată, scărpinându-se, scuișându-se pe jos și discutând, cu o siguranță studiată, despre moartea prin spânzurare. Dacă era norocos, spunea unul, i se va rupe gâtul imediat ce avea să cadă, o moarte rapidă și lipsită de dureri; dar, dacă nu se întâmpla așa, avea să atârne acolo, înroșindu-se la față, cu gura deschizându-i-se și închizându-i-se precum cea a unui pește scos din apă, până ce avea să moară strangulat; altul zise că o astfel de moarte durează cam cât îi trebuie unui bărbat să meargă pe jos un kilometru și jumătate; iar un al treilea spuse că putea să fie chiar mai rău decât atât, că văzuse odată cum, până să moară, unuia i se lungise gâtul cam cu o treime de metru.

În partea opusă a pieței se formase un grup de bătrâne, cât mai departe posibil de tineri, care, altfel, ar fi putut să le adreseze cuvinte vulgare bunicii lor. Bătrânele se trezeau întotdeauna devreme, chiar dacă nu mai aveau bebeluși și copii de care să se ocupe; și erau primele care-și aprindeau focurile și-și curățau căminele. Conducătoarea lor unanim recunoscută, voinica Văduvă Brewster li se alătură, rostogolind un butoi cu bere la fel de ușor cum un copil rostogolea un cerc. Înainte de a putea desface capacul, fu înconjurată de un grup măricel de clienți care așteptau cu carafe și cu ciubere.

Aprodul *sheriff*-ului deschise poarta principală, lăsându-i să intre pe țărâni care locuiau în suburbie, în casele cu acoperiș oblic construite chiar lângă zidul cetății. Unii aduceau ouă, lapte și unt proaspăt pentru a le vinde, unii veneau să cumpere bere sau pâine, iar alții rămaseră pur și simplu în piață, așteptând execuția.

Din când în când, oamenii își înălțau capetele, ca niște vrăbii grijulii, și priveau către castelul aflat pe culmea dealului de lângă oraș. Zăreau fumul care se ridica molcom din coșul bucătăriei și, din când în când, pâlpâirea unei torțe din spatele ferestrelor înguste și ascuțite ale fortăreței. Apoi, cam în același timp în care, probabil, soarele începea să răsară în spatele stratului gros de nori cenușii, porțile masive de lemn se deschiseră și în piață își făcu apariția un grup mic de bărbați. Primul era *sheriff*-ul, călare pe un frumos gonaci negru, iar în urma sa venea o căruță trasă de un bou în care se afla, legat,

prizonierul. În spatele căruței mergeau călare trei bărbați, și, deși de la distanță nu li se puteau distinge chipurile, hainele lor arătau că era vorba despre un cavaler, un preot și un călugăr. Procesiunea era încheiată de doi ostași.

Cu toții fuseseră, cu o zi înainte, la tribunalul comitatului, ținut în naosul bisericii. Preotul îl prinsese pe hoț în flagrant; călugărul recunoscuse potirul de argint ca aparținând mănăstirii; cavalerul era stăpânul hoțului și îl identificase ca fiind fugar; iar *sheriff*-ul îl condamnase la moarte.

În timp ce aceștia coborau, încet, dealul, restul locuitorilor orașului se adunară în jurul spânzurătorii. Printre cei din urmă sosiți se aflau cetățenii de frunte: măcelarul, brutarul, doi tăbăcari, doi fierari, cuțitarul și cel care făcea săgeți, toți fiind însoțiți de nevestele lor.

Starea de spirit a mulțimii era ciudată. În mod normal, oamenilor le plăceau execuțiile. De obicei, prizonierul era un hoț, iar ei urau hoții cu toată pasiunea celor care muncesc din greu pentru lucrurile lor. Dar hoțul acesta era diferit. Nimeni nu știa cine era și de unde venea. Nu furase de la ei, ci de la o mănăstire aflată la treizeci de kilometri. Și furase un potir incrustat cu pietre prețioase, un obiect de o valoare atât de mare, încât era aproape imposibil de vândut – ceea ce nu era același lucru cu furatul unei bucăți de șuncă, a unui cuțit nou sau a unei cingători bune, o pierdere care ar fi putut afecta pe cineva. Nu puteau urî un om care comisesse un delict atât de lipsit de finalitate. La intrarea prizonierului în piață, se auziră câteva strigăte de batjocură și huiduieli, dar aceste insulte erau de-a dreptul apatice, singurele dovezi de entuziasm disprețuitor venind din partea băieților.

Puțini orășeni fuseseră la judecată, pentru că zilele de judecată nu erau zile de sărbătoare și toți trebuiau să-și câștige existența, așa că acum îl vedeau pentru prima dată pe hoț. Era destul de tânăr, între douăzeci și treizeci de ani, de înălțime și statură medii, dar, altfel, avea o înfățișare bizară. Pielea era la fel de albă ca zăpada de pe acoperișuri, ochi bulbucați de un verde uimitor de aprins, iar părul lui avea culoarea morcovului curățat. Servitoarele îl considerau urât; bătrânelor le era milă de el; iar băieții se puseră pe râs până nu se mai putură ține pe picioare.

Sheriff-ul era destul de cunoscut, dar ceilalți trei bărbați care hotărâseră soarta cruntă a hoțului erau străini. Cavalerul, un bărbat corpulent cu păr galben, reprezenta, în mod clar, o persoană destul de importantă, pentru că avea un cal de război, un animal uriaș care costa cât câștiga un dulgher în zece ani. Călugărul era mult mai în vârstă, probabil cincizeci de ani sau chiar mai mult, un bărbat înalt și slab care stătea cocoșat în șa, ca și cum viața n-ar fi fost pentru el altceva decât o povară istovitoare. Cel mai remarcabil era însă preotul, un tânăr cu un nas ascuțit și cu păr lins, negru, care purta o robă neagră și

călărea un armăsar roib. Arunca în jur priviri agere, rău prevestitoare, ca o pisică neagră care simțea mirosul unui cuib de șoriceii.

Un băiat ținti cu atenție și îl scuipea pe condamnat. Se orientase bine și îl nimeri pe prizonier chiar între ochi. Acesta mârâi un blestem și se aruncă în direcția celui care-l scuipea, dar fu oprit de frânghiile cu care fusese legat de părțile laterale ale căruței. Incidentul nu avea nimic deosebit, cu excepția faptului că prizonierul vorbea în franceza normandă, limba stăpânilor. Era de viță nobilă? Sau pur și simplu se afla departe de casă? Nimeni nu știa.

Căruța se opri lângă eșafodul pe care fusese înălțată spânzurătoarea. Aprodul *sheriff*-ului urcă lângă condamnat cu ștreangul în mână. Prizonierul începu să se zbată. Băieții aclamau – ar fi fost dezamăgiți dacă acesta ar fi rămas calm. Mișcările prizonierului erau stânjenite de frânghiile care-i legau încheieturile și gleznelor, dar își mișca agitat capul, ferindu-se de laț. După câteva clipe, aprodul – un bărbat imens – făcu un pas înapoi și îl lovi cu pumnul în abdomen. Prizonierul se încovoie, rămase fără suflare, iar aprodul îi trecu ștreangul peste gât, strângând nodul. Apoi sări în spate și trase bine de frânghie, legându-i celălalt capăt de un cârlig aflat la baza spânzurătorii.

Acesta era momentul decisiv. Dacă prizonierul se zbătea acum, nu obținea decât o moarte mai grabnică.

Oștenii dezlegară gleznelor condamnatului și îl lăsară în picioare, în căruță, cu mâinile legate la spate. În mulțime se lăsă tăcerea.

De obicei, momentul acesta era însoțit de o anumită agitație: mama condamnatului făcea o criză de isterie, soția scotea un cuțit, pornind către platformă într-o ultimă încercare disperată de a-l salva. Uneori, prizonierul îl invoca pe Dumnezeu, cerându-i iertare, sau profera blesteme înfiorătoare la adresa călăilor săi. Soldații se poziționaseră de-o parte și de alta a eșafodului, gata să intervină.

Acesta fu momentul în care condamnatul începu să cânte.

Avea o voce înaltă, de tenor, de o mare puritate. Cuvintele erau franțuzești, dar chiar și cei care nu înțelegeau limba își puteau da seama, din melodia tânguitoare, că era un cântec trist, plin de regrete.

O ciocârlie, prinsă în lațul unui vânător,
Cântă mai dulce ca oricând,
De parc-acel cânt, înălțându-se în zbor,
Ar rupe lațul pe ea eliberând.

În timp ce cânta, privea fix o persoană din mulțime. Treptat, în jurul acesteia se formă un gol, și toți își îndreptară privirile către ea.

Era o fată de circa cincisprezece ani. Când își ațintiră ochii asupra ei, se minunară cu toții cum de nu o observaseră înainte. Aceasta avea părul lung, castaniu-închis, des și bogat, despărțit pe fruntea înaltă într-un loc numit de oamenii vremii piscul-diavolului. Avea trăsături regulate și o gură senzuală, cu buze pline. Bătrânele băgară de seamă talia ei îngroșată și sânii grei, traseră concluzia că era însărcinată și presupuseră că prizonierul era tatăl copilului nenăscut. Dar toți ceilalți nu observară nimic altceva decât ochii ei. Ar fi putut să treacă drept drăguță, dar avea niște ochi cufundați în orbite, cu o privire intensă, de o culoare uimitoare, aurie, atât de luminoși și de pătrunzători, încât, atunci când te privea, aveai impresia că ți se uita direct în suflet, și-ți fereai privirile, speriat că ți-ar putea descoperi secretele. Era îmbrăcată în zdrențe, iar pe obraji ei catifelai curgeau lacrimi.

Conducătorul căruței îi aruncă o privire aprodului, indicându-i că aștepta ordinul acestuia. Aprodul se uită la *sheriff*, așteptând încuviințarea din cap. Nerăbdător, tânărul preot cu aer sinistru îl înghionti pe *sheriff*, dar acesta nu-l băgă în seamă. Îl lăsă pe hoț să cânte în continuare. Întreaga adunare stătea în așteptare, în timp ce vocea încântătoare a tânărului urât ținea moartea la distanță.

În amurg, vânătorul prada și-a luat
Iar ciocârlia și-a pierdut liberul zbor.
Și păsări, și oameni, toți vor muri cândva
Însă cântecul e în veci nemuritor.

Când tânărul se opri din cântat, *sheriff*-ul îi aruncă o privire aprodului și dădu aprobator din cap. Aprodul strigă „Hăi!” și lovi spinarea boului cu un capăt de sfoară. Căruțașul pocni din bici în același timp. Boul porni înainte, prizonierul aflat în picioare se clătină, boul trase căruța mai departe, iar condamnatul căzu în gol. Frânghia se strânse, iar gâtul hoțului se rupse cu un sunet sec.

Se auzi un țipăt, iar toți cei de față își îndreptară privirile către fată.

Nu aceasta țipase, ci soția cuțitarului, aflată lângă ea. Totuși, fata fusese pricina țipătului. Se lăsase în genunchi în fața spânzurătorii, cu brațele întinse în față, poziția adoptată de cei care rosteau un blestem. Oamenii se traseră de lângă ea, cuprinși de teamă: toată lumea știa că blestemele celor care fuseseră nedreptățiți se dovedeau extrem de eficiente, iar toți bănuiau că ceva nu era chiar în regulă în privința execuției aceleia. Băieții erau îngroziți.

Fata își aținti ochii ei aurii, hipnotici asupra celor trei străini, cavalerul, călugărul și preotul; apoi își rosti blestemul, pronunțând cuvinte teribile pe un ton răsunător:

– Vă blestem să aveți parte de boală și de jelanie, de foame și de durere; casele voastre să fie mistuite de foc, iar copiii să vă moară spânzurați; dușmanii să vă prospere, iar voi să îmbătrâniți triști și plini de regrete, să muriți în mizerie și agonie...

În vreme ce rostea aceste ultime cuvinte, fata băgă mâna într-o traistă aflată lângă ea și scoase un cocoșel viu. În cealaltă mână, ca prin minune, îi apăru un cuțit și, dintr-o singură mișcare, tăie capul păsării.

Pe când sângele încă țâșnea din gâtul retezat, fata aruncă orăntania decapitată în direcția preotului cu părul negru. Nu-l ajunsese, dar picături de sânge se-mproșcă spre acesta, și spre călugărul și cavalerul aflați lângă el. Cei trei se dădură înapoi, îngrețoșați, dar fură atinși de picăturile de sânge, care le pătară fețele și veșmintele.

Fata se întoarse și o rupse la fugă.

Mulțimea se despărți în fața ei și se închise după trecerea ei. Timp de câteva momente, în piață se instală haosul. Într-un târziu, *sheriff*-ul reuși să capete atenția oștenilor și le spuse plin de mânie să plece în urmărirea fetei. Aceștia începură să-și croiască drum prin mulțime, împingând fără milă bărbații, femeile și copiii care le stăteau în cale, dar fata se făcuse nevăzută în numai câteva clipite și, deși *sheriff*-ul avea să o caute, știa deja că nu avea să o găsească.

Sheriff-ul întoarse spatele mulțimii, plin de dezgust. Cavalerul, călugărul și preotul nu urmăriseră goana oștenilor plecați pe urmele fetei. Ei încă mai priveau fix spânzurătoarea. *Sheriff*-ul le urmări privirile. Hoțul mort atârna acolo, iar chipul său palid căpătase deja o nuanță vineție, în timp ce, dedesubtul cadavrului care se legăna ușor, cocoșul, decapitat, dar nu mort, se zbătea, trasând cercuri neregulate pe zăpada plină de sânge.

PARTEA ÎNTÂI

1135–1136

Capitolul 1

I

Într-o vale largă, la poalele unui deal lin, alături de un izvor limpede și repede, Tom construia o casă.

Pereții aveau deja un metru și se înălțau cu repeziciune. Cei doi zidari pe care-i tocmise Tom lucrau cu sârg în bătaia soarelui, mistriile lor formând un cor – hârșt, hârșt, toc, toc –, în timp ce muncitorul cu cârca asuda sub greutatea marilor blocuri de piatră. Fiul lui Tom, Alfred, amesteca mortarul, numărând cu voce tare în vreme ce puneă nisip pe o scândură. De asemenea, alături de Tom se afla și un dulgher, care cioplea atent o bârnă de fag cu o teslă.

Alfred avea paisprezece ani și era înalt, la fel ca Tom. Tom se dovedea cu un cap mai înalt decât majoritatea bărbaților, iar Alfred nu avea decât cu câțiva centimetri mai puțin decât el, și era în creștere. Mai mult, semănau foarte bine: amândoi aveau păr șaten-deschis și ochi verzi cu irizații maronii. Oamenii spuneau că alcătuiau o pereche foarte chipeșă. Principala diferență dintre ei era că Tom avea o barbă castanie, cârlionțată, în timp ce Alfred nu avea decât un pufuleț fin, blond. Și părul de pe capul lui Alfred avusese, cândva, aceeași culoare, își amintea Tom cu drag. Acum că Alfred devenea bărbat, Tom își dorea să fie mai atent la munca pe care o făcea, pentru că avea multe de învățat dacă era să devină constructor, ca și tatăl său; dar, deocamdată, Alfred părea plictisit și depășit de principiile zidăriei.

Când avea să fie gata, casa aceasta urma să fie cea mai falnică locuință cale de mulți kilometri. Parterul urma să fie un beci boltit, mare, pe care aveau să-l folosească drept spațiu de depozitare, cu tavanul în formă de arcadă, astfel încât să nu ia foc. Sala, unde urmau a locui oameni, avea să fie sus, intrarea făcându-se printr-o scară exterioară; fiind înalt, locul avea să fie greu de atacat și ușor de apărat. Lipit de perete va exista un coș, pentru a evacua fumul. Aceasta reprezenta o inovație: Tom nu văzuse decât o dată o casă cu coș, dar i se păruse o idee atât de bună, încât era hotărât să o copieze și el. La un capăt al casei, deasupra sălii, avea să fie un dormitor mic, pentru că așa cereau în ziua de astăzi ficele conșilor – ele erau prea rafinate pentru a dormi în sală cu bărbații, cu servitoarele și cu câinii de vânătoare. Bucătăria urma să fie o clădire separată, pentru că, mai devreme sau mai târziu, orice bucătărie lua foc; nu exista altă soluție decât să o construiești departe de celelalte acareturi și să te mulțumești cu a avea mereu mâncarea doar călduță.

Tom făcea intrarea casei. Stâlpii îi va rotunji pentru a semăna cu niște coloane – un element de eleganță pentru nobila pereche de tineri căsătoriți care urmau să locuiască aici. Cu ochii pe șablonul mare de lemn pe care-l folosea drept model, Tom își puse dalta de fier oblic pe piatră și bătu ușurel cu ciocanul mare de lemn. De pe suprafață căzu o ploaie de așchii, lăsând-o un pic mai rotundă. Repetă operațiunea. La fel de neted ca la o catedrală.

Lucrase o dată la o catedrală – la cea din Exeter. La început, tratase munca de acolo ca pe orice altă slujbă. Se înfuriase și se supăraseră atunci când zidarul-șef îi spusese că nu se ridica la înălțimea standardelor: știa că era mai atent decât majoritatea zidarilor. Dar apoi își dăduse seama că zidurile unei catedrale nu trebuiau să fie numai bune, ci *perfecte*. Asta pentru că biserica îi era închinată lui Dumnezeu și pentru că era o clădire atât de *mare*, încât o înclinare cât de mică a pereților, o variație oarecare a unghiurilor s-ar fi putut dovedi fatală pentru întreaga structură. Resentimentele lui Tom se transformaseră în fascinație. Combinația dintre un proiect uluitor de ambițios și o atenție nepregetată la detalii îi deschisese ochii în ceea ce privea adevăratul miracol al meșteșugului său. Învățase de la maestrul său din Exeter importanța proporțiilor, valoarea simbolică a anumitor nume și formulele aproape magice care trebuiau folosite pentru a afla lățimea corectă a unui zid sau unghiul unei trepte dintr-o scară în spirală. Era captivat de lucruri de genul acesta. Era surprins atunci când afla că multor zidari li se păreau de neînțeles.

După un timp, Tom ajunsese mâna dreaptă a zidarului-șef, și atunci începuse să vadă defectele acestuia. Omul respectiv era un meșter extrem de priceput, dar un organizator incompetent. Era întru totul depășit de probleme cum ar fi obținerea cantității exacte de piatră necesară pentru a ține pasul cu zidarii, controlarea fierarilor, astfel încât aceștia să facă uneltele de care aveau nevoie, stingerea varului și cernerea nisipului pentru cei care amestecau mortarul, tăierea copacilor pentru dulgheri și obținerea de suficienți bani de la adunarea de canonici pentru a plăti pentru toate cele.

Dacă Tom ar fi rămas la Exeter până ce zidarul-șef ar fi murit, ar fi devenit el însuși șef; dar canonicii rămăseseră fără bani – parțial din cauza proastei administrări a zidarului-șef – iar meșterii trebuiseră să plece și să-și caute de lucru în altă parte. Lui Tom i se oferise postul de constructor al castelanului din Exeter, pentru a repara și a îmbunătăți fortificațiile cetății. Ar fi fost o slujbă pentru toată viața, dacă nu interveneau eventuale accidente. Dar Tom o refuzase, pentru că voia să construiască o altă catedrală.

Soția lui, Agnes, nu înțelesese niciodată hotărârea lui. Ar fi putut avea o casă bună de piatră, servitori, propriile grajduri și carne pe masă în fiecare seară; nu-și iertase niciodată soțul pentru că refuzase această ocazie. Nu putea pricepe cât de mult era el atras de construirea unei alte catedrale: complexitatea imensă a organizării, provocarea intelectuală pe care o reprezentau calculele, dimensiunea propriu-zisă a zidurilor, extraordinara frumusețe și grandoare a clădirii terminate. Odată ce gustase din vraja aceasta, Tom nu mai găsea mulțumire în nimic altceva.

Toate acestea se întâmplaseră în urmă cu zece ani. De atunci, nu rămăseseră în nici un loc pentru prea multă vreme. Proiecta un capitol nou pentru o mănăstire, lucra un an, doi la vreun castel sau construia câte o casă pentru vreun negustor bogat; dar, imediat ce strângea niște bani, pleca, cu soția și copiii, și lua calea pribegiei, căutând altă catedrală.

Își ridică privirea de la banc și o văzu pe Agnes, care stătea la marginea șantierului, ținând un coș cu mâncare într-o mână și o carafă mare de bere sprijinită pe celălalt șold. Venise ora prânzului. O privi cu afecțiune. Nimeni nu ar spune despre ea că era drăguță, dar avea un chip plin de forță: o frunte largă, ochi mari, căprui, nasul drept, un maxilar puternic. Părul ei negru, sârmos, era pieptănat cu cărare pe mijloc și strâns la spate. Era pe-rechea lui Tom.

Agnes le turnă bere lui Tom și lui Alfred. Rămaseră acolo câteva clipe, cei doi bărbați înalți și femeia puternică, bând bere din cămile de lemn; apoi, din câmpul de grâu se ivi, sărind, cel de-al patrulea membru al familiei: Martha, care avea șapte ani și era la fel de frumușică precum o narcisă, dar o

narcisă căreia îi lipsea o petală, pentru că doi dintre dințișorii de lapte îi căzuseră și cei noi nu crescuseră încă. O zbughi către Tom, îi sărută barba plină de praf și îl rugă să-i dea o înghițitură din berea lui. Acesta îi îmbrățișă trupușorul osos.

– Nu bea prea multă, că altfel o să te adunăm de prin șanțuri, spuse el.

Fetița începu să meargă împleticit, prefăcându-se beată.

Se așezară cu toții pe o grămadă de lemne. Agnes îi întinse lui Tom o bucată de pâine de grâu, o felie groasă de șuncă fiartă și o ceapă mică. Acesta luă o mușcătură din carne și prinse a curăța ceapa. Agnes le dădu mâncare și copiilor, după care începu la rându-i să mănânce. „Poate că a fost un gest iresponsabil, își spunea Tom, să refuz slujba aia plicticoasă din Exeter și să plec în căutarea unei catedrale pe care să o construiesc; dar întotdeauna am reușit să le asigur hrana, în ciuda nesăbuiței mele.“

Își scoase cuțitul cu care mânca din buzunarul din față al șorțului său de piele, tăie o felie din ceapă și o mestecă împreună cu o bucățică de pâine. O simțea dulce și usturată în gură.

– Am rămas iarăși grea, îi spuse Agnes.

Tom se opri din mestecat și o privi fix. Fu cuprins de un val de încântare. Neștiind ce să spună, se mulțumi să-i zâmbească prosteste. După câteva momente, soția sa se îmbujoră și rosti:

– Nu e o surpriză *chiar* așa de mare.

Tom o îmbrățișă.

– Ei, ei, spuse el, zâmbind în continuare de plăcere. Un bebeluș care să mă tragă de barbă. Și eu, care am crezut că următorul care va face asta va fi al lui Alfred.

– Nu te grăbi cu bucuria, îl preveni Agnes. Aduce ghinion să numești un copil înainte de a se naște.

Tom dădu din cap, în semn de încuviințare. Agnes pierduse mai multe sarcini și născuse un copil mort, și mai fusese încă o fetiță, Matilda, care nu trăise decât doi ani.

– Mi-ar plăcea un băiat, totuși, spuse el. Acum că Alfred s-a făcut atât de mare. Când ți se împlinește sorocul?

– După Crăciun.

Tom începu să calculeze. Scheletul casei urma să fie gata până la primul îngheț, apoi piatra va trebui acoperită cu paie pentru a o proteja pe timpul iernii. Zidarii aveau să-și petreacă lunile reci ciopland piatră pentru ferestre, bolte, cadrul ușilor și șemineu, în timp ce dulgherii făceau scânduri pentru podele, uși și obloane, iar Tom construia schelăria pentru lucrările de la etaj. Apoi, în primăvară, vor face bolta beciului, vor pune podelele în sala de dea-

supra acestuia și vor ridica acoperișul. Slujba aceasta avea să-i hrănească familia până la Rusalii, moment la care bebelușul ar urma să aibă șase luni. Apoi vor pleca mai departe.

– Bun, spuse el mulțumit. E bine.

Puse în gură o altă felie de ceapă.

– Sunt prea bătrână să mai fac copii, spuse Agnes. Acesta trebuie să fie ultimul.

Tom se gândi la vorbele ei. Nu era sigur câți ani avea soția lui, dar o mulțime de femei făceau copii la vârsta ei. Cu toate acestea, era adevărat că, cu cât îmbătrâneau, cu atât sufereau mai mult, iar bebelușii nu se arătau la fel de puternici. Fără nici o îndoială, avea dreptate. „Dar cum se va asigura că nu va mai rămâne iarăși grea?” se întrebă el. Apoi își dădu seama cum, și i se mai duse din buna dispoziție.

– S-ar putea să primesc o slujbă bună, într-un oraș, spuse el, încercând să o îmbuneze. O catedrală sau un palat. Și-atunci am putea avea o casă mare, cu podele de lemn, și o servitoare care să te ajute cu copilul.

Fața femeii căpătă o expresie dură.

– S-ar putea, rosti ea pe un ton sceptic.

Nu-i plăcea să audă de catedrale. Pe chipul ei se citea că, dacă Tom n-ar fi lucrat niciodată la o catedrală, acum ar fi putut să locuiască într-o casă de oraș, având economii pe care să le-ngroape sub șemineu și nici o grijă pe lume.

Tom își feri privirea și mai mușcă o dată din șuncă. Aveau ceva de sărbătorit, dar nu erau în armonie. Se simțea dezamăgit. Mestecă o vreme carnea tare, după care auzi tropotul unui cal care se apropia. Își înalță capul pentru a auzi mai bine. Călărețul venea printre copaci, dinspre drum, luând-o pe scurtătură și evitând să intre în sat.

Câteva clipe mai târziu, un bărbat tânăr, călare pe un ponei, urcă la trap până în dreptul lor și descălecă. Arăta ca un scutier, un fel de ucenic într-ale cavaleriei.

– Sosește stăpânul vostru, spuse el.

Tom se ridică.

– Te referi la lordul Percy?

Percy Hamleigh era unul dintre cei mai importanți oameni din țară. Era proprietarul văii aceleia și a multor altora, el fiind cel care plătea pentru casa care se construia.

– Fiul lui, spuse scutierul.

– Tânărul William.

Fiul lui Percy, William, avea să locuiască în casă după nunta sa. Era logodit cu domnița Aliena, fata contelui de Shiring.

– Chiar el, spuse scutierul. Și e furios nevoie mare.

Lui Tom i se făcu inima cât un purice. Chiar și în circumstanțele cele mai bune, era dificil să discuți cu proprietarul unei case aflate în construcție. Cu un proprietar înfuriat, lucrul se putea dovedi imposibil.

– De ce e furios?

– Mireasa lui l-a respins.

– Fata contelui? Întrebă Tom, surprins. Simți un junghi de frică: tocmai ce se gândea cât de sigur era viitorul lui. Credeam că s-au înțeles să facă nunta.

– Ca și noi toți... Cu excepția domniței Aliena, se pare, spuse scutierul. Din momentul în care l-a cunoscut, a declarat că nu s-ar căsători cu el pentru nimic în lume.

Cuprins de îngrijorare, Tom se încruntă. Nu-și dorea deloc ca spusele tânărului să fie adevărate.

– Dar, din câte țin eu minte, băiatul nu arată rău deloc.

Agnes interveni:

– De parcă ar conta în vreun fel, în poziția în care este. Dacă fiicelor de conți li s-ar permite să se mărite cu cine le-ar plăcea, am fi conduși cu toții de menestrelii hoinari și tâlhari cu ochii negri.

– Și poate că se va răzgândi, spuse Tom, plin de speranță.

– O s-o facă, dacă-i pune mamă-sa o nua de fag pe spinare, zise Agnes.

– Mama ei a murit, spuse scutierul.

Agnes dădu din cap, în semn că pricepuse.

– Așa se explică de ce nu cunoaște mersul vieții. Dar nu înțeleg de ce nu o poate sili tatăl ei.

– Se pare că i-a promis odată că nu o va mărita cu cineva pe care ea să-l urască, răspunse scutierul.

– Un legământ prostesc! exclamă Tom, furios. Cum se poate lega astfel un om puternic de toanele unei fete? Căsătoria ei ar putea afecta alianțele militare, finanțele domeniului... chiar și construcția acestei case.

– Are un frate, așa că nu e *chiar atât* de important cu cine se căsătorește, zise scutierul.

– Chiar și așa...

– Iar contele este un om inflexibil, continuă scutierul. Nu-și va călca legământul, chiar dacă a fost făcut față de un copil. Cel puțin, așa se spune, mai zise tânărul, ridicând din umeri.

Tom privi zidurile joase ale clădirii care prindea formă. Își dădu seama, cutremurându-se, că nu strânsese încă suficienți bani pentru a asigura traiul familiei pe parcursul iernii.

– Poate că flăcăul va găsi altă fată care să împartă casa asta cu el. Are o întregă țară la dispoziție ca să aleagă.

– Hristoase, cred că el e! spuse Alfred, cu o voce spartă, de adolescent.

Urmărindu-i privirea, toți cei prezenți se uitară peste câmp. Dinspre sat venea un cal în galop, stârnind un nor de praf și țărână pe cărare. Exclamația lui Alfred fusese pricinuită, în egală măsură, de dimensiunile și de viteza calului: era un animal uriaș. Tom mai văzuse și înainte astfel de bidivii, dar probabil că nu și Alfred. Era un cal de luptă, cu greabănul până la bărbia unui om și cu un spate lat. Asemenea cai de luptă nu erau de origine din Anglia, ci erau aduși de peste mare și costau enorm de mult.

Tom își puse restul de pâine în buzunarul șorțului, apoi miji ochii, pentru a se feri de lumina prea puternică, și privi peste câmp. Calul avea urechile date pe spate și nările dilatate, dar i se păru că ținea capul ridicat, ceea ce însemna că nu era complet scăpat de sub control. Suficient de stăpân pe el, pe măsură ce se apropia, călărețul se lăsă ușor pe spate, trăgând de frâie, iar imensul animal păru să încetinească un pic. De-acum, Tom simțea sub tălpi bufnetul copitelor care făceau pământul să vibreze. O căută din priviri pe Martha, gândindu-se să o ia în brațe și să o ferească din calea pericolului. Și Agnes se gândea la același lucru. Dar Martha se făcuse nevăzută.

– În grâu, spuse Agnes, dar Tom își dăduse deja seama și traversa șanțierul, îndreptându-se către marginea câmpului.

Scrută valurile mișcătoare de spice, cu inima plină de frică, dar nu zări copila nicăieri.

Singurul lucru la care se putea gândi era să încerce să facă animalul să încetinească. Se îndreptă către cărare și porni în direcția armăsarului în galop, ținându-și brațele larg deschise. Calul îl zări, își înalță capul pentru a-l vedea mai bine, și încetini simțitor. Apoi, spre groaza lui Tom, călărețul îi dădu pînă, îndemnându-l să pornească mai tare.

– Nebun blestemat ce ești! urlă Tom, deși călărețul nu-l putea auzi.

Tocmai atunci, Martha ieși din grâu și păși chiar pe cărare, la câțiva metri în fața lui Tom.

Preț de o clipă, Tom rămase nemișcat, cuprins de o panică nebună. Apoi făcu un salt înainte, strigând și agitându-și brațele; dar era vorba despre un cal de război, dresat să atace mulțimi gălăgioase, așa că nu se abătu din drum. Martha stătea în mijlocul potecii înguste, privind fix, ca și cum ar fi fost hipnotizată de animalul imens care se năpustea spre ea. Tom își dădu seama

disperat că nu avea cum să ajungă la ea înaintea calului. Făcu o mișcare laterală, atingând cu brațul spicele de grâu care se înălțau spre cer; și, în ultima clipă, calul coti în partea cealaltă. Scara călărețului atinse ușor părul fin al Marthei; una dintre copite lăsă o urmă adâncă, rotundă, în pământul de lângă piciorul ei gol; apoi calul trecu, împroșcându-i pe amândoi cu noroi, iar Tom își luă repede în brațe fiica și o strânse la pieptul lui, în care inima îi bătea nebunește.

O clipă, rămase nemișcat, copleșit de un val de ușurare, cu mădularele moi și măruntaiele ca apa. Apoi fu cuprins de furie la adresa nesăbuiței tânărului cocoțat pe calul masiv de luptă. Își ridică privirea încărcată de furie. Lordul William încetinea calul, lăsându-se pe spate în șa, împingându-și tălpile în scări, trăgând de frâie. Calul coti pentru a evita șantierul. Scutură din cap, după care se cabră, dar William se ținu bine în șa. Tânărul făcu armăsarul să încetinească, să meargă într-un galop mărunț, apoi la pas, în timp ce îl conducea într-un cerc larg.

Martha plângea. Tom își așeză fiica în brațele lui Agnes și îl așteptă pe William. Tânărul nobil era un flăcău înalt, bine clădit, cu păr ca spicul copt și niște ochi înguști care dădeau impresia că el privea mereu spre soare. Purta o tunică scurtă, de culoare neagră, ciorapi negri și încălțări de piele cu șireturi încheiate în zigzag până la genunchi. Stătea bine în șa și nu părea afectat de ceea ce se întâmplase. „Băiatul ăsta nebun nici măcar nu știe ce a făcut, își spuse Tom cu amărăciune. Ce mi-ar plăcea să-l strâng de gât.“

William opri calul în fața grămezii de lemne și privi către constructori.

– Cine e șeful aici? întrebă el.

Tom și-ar fi dorit să-i spună: „Dacă mi-ai fi lovit fetița, te-aș fi omorât“, dar își reprimă furia. Era ca și cum ar fi trebuit să înghită o gură de pelin. Se apropie de cal și îl prinse de căpăstru.

– Eu sunt constructorul-șef, spuse el pe un ton încordat. Numele meu este Tom.

– Nu mai am nevoie de locuința asta, zise William. Trimite oamenii la casele lor.

Întocmai cuvintele de care se temea Tom. Dar se agăță de speranța că William era impetuos în mânia sa și că putea fi convins să se răzgândească. Făcând un efort, adoptă un ton prietenos și rezonabil.

– Dar s-a muncit prea mult, spuse el. De ce să irosim ceea ce ați cheltuit până acum? Într-o zi, tot o să aveți nevoie de casa aceasta.

– Nu-mi spune tu cum să-mi conduc treburile, Tom Constructorul, spuse William. Sunteți concediați cu toții! Trase de frâu, dar Tom ținea bine de căpăstru. Dă drumul la cal, ceru William, pe un ton amenințător.

Tom înghiți nodul ce i se puse în gât. În scurt răstimp, William avea să încerce să facă animalul să înalțe capul. Tom își băgă mâna în buzunarul șorțului și scoase coaja de pâine din care mâncase până atunci. I-o arătă calului, care-și lăsă capul în jos și mușcă din ea.

– Sunt multe de discutat înainte să plecați, stăpâne, spuse el cu blândețe.

– Dă-i drumul calului sau îți iau capul, rosti William.

Tom își aținti privirea în ochii lui, încercând să nu-și trădeze frica. Era mai voinic decât William, dar această diferență n-ar mai fi contat dacă tânărul își scotea sabia din teacă.

Temătoare, Agnes murmură:

– Fă cum îți spune stăpânul, bărbate.

Se lăsă o tăcere amenințătoare. Ceilalți muncitori stăteau nemișcați, ca niște stane de piatră, urmărind schimbul de replici. Constructorul știa că ar fi fost prudent să cedeze. Dar William aproape că-i călcuse fetița cu calul, iar Tom era furios, așa că, în ciuda inimii care bătea mai să-i sară din piept, spuse:

– Trebuie să ne plătiți.

William trase de frâie, dar Tom ținu bine de căpăstru, iar calul nu era atent, deoarece căuta cu botul în buzunarul șorțului lui Tom, sperând să mai găsească poate ceva de mâncare.

– Cere-ți plata de la tatăl meu! spuse mânios William.

Tom îl auzi pe dulgher rostind, cu un glas înspăimântat:

– Așa o să facem, stăpâne, vă mulțumim foarte mult.

„Laș blestemat!“, își spuse Tom în gând, deși tremura la rându-i. Totuși, își adună puterile:

– Dacă vreți să ne concediați, trebuie să ne plătiți, așa cum e obiceiul, zise el. Casa tatălui domniei tale e la două zile de mers de aici, iar când vom ajunge, s-ar putea să nu fie acolo.

– Mulți au murit pentru obrăznicii mai mici decât asta, spuse William.

Obrajii îi erau roșii de furie.

Cu coada ochiului, Tom îl văzu pe scutier lăsându-și mâna către teaca spadei. Știa că ar trebui să renunțe și să se arate umil în fața stăpânului, dar simțea în măruntaie un ghem încăpățânat de furie și, oricât ar fi fost de speriat, nu putea slobozi căpăstrul.

– Întâi plătiți-ne, după care mă puteți omorî, spuse el, cu îndrăzneală. Poate că o să fiți spânzurat pentru asta, poate că nu; dar veți muri, mai devreme sau mai târziu, iar atunci eu o să fiu în rai, iar domnia ta în iad.

Zâmbetul disprețuitor pe care-l afișa William îi îngheță pe figură, iar pielea îi căpătă dintr-odată o paloare neobișnuită. Tom era surprins: ce anume îl

speriase pe băiat? În mod clar, nu aluzia la spânzurătoare: era chiar improbabil ca un nobil să fie spânzurat pentru uciderea unui meseriaș. Să fi fost cumva frica de iad?

Preț de câteva clipe, cei doi se priviră fix. Tom văzu cu uimire cum expresia hotărâtă de furie și dispreț de pe chipul lui William se topește, fiind înlocuită de o neliniște panicată. Într-un final, William scoase o pungă de piele de la brâu și i-o aruncă scutierului său, spunându-i:

– Plătește-i!

În momentul acela, Tom își forță norocul. Când William trase din nou de frâie, iar calul își înalță grumazul puternic, făcând câțiva pași în lateral, Tom se deplasă odată cu armăsarul, continuând să țină de căpăstru, și spuse:

– Plata pe o săptămână la concediere, așa e obiceiul. O auzi pe Agnes inspirând șuierător, chiar în spatele lui, și își dădu seama că, după ea, era o nebunie să prelungească această confruntare. Dar merse mai departe. Adică 6 penny pentru muncitor, 12 pentru dulgher și fiecare dintre zidari, iar pentru mine 24 de penny, 66 de penny în total.

Tom știa să calculeze sumele datorate mai iute decât oricine dintre cunoscuții săi.

Scutierul își privea întrebător stăpânul. Plin de furie, William spuse:

– Foarte *bine!*

Tom dădu drumul căpăstrului și făcu un pas înapoi.

William întoarse calul și îi dădu pinteni; armăsarul porni în galop pe poteca șerpuită ce traversa lanul de grâu.

Muindu-i-se picioarele, Tom se așeză pe grămada de lemne. Se întreba ce-i venise. Fusese o nebunie să-l sfideze așa pe lordul William. Se simțea norocos să mai fie în viață.

Pe măsură ce William se depărta, bufnetele copitelor calului de război se estompau, auzindu-se ca niște tunete în depărtare; scutierul goli punga pe o scândură. Văzând monedele de argint rostogolindu-se în lumina vie a soarelui, Tom se simți cuprins de o bucurie triumfătoare. Fusese o nebunie, dar funcționase; tocmai făcuse rost de banii ce li se cuveneau lui și celor din subordinea sa.

– Chiar și stăpânii ar trebui să respecte obiceiurile, spuse el, aproape numai pentru sine.

Agnes îl auzi.

– Roagă-te numai să nu ai nevoie niciodată de vreo slujbă la lordul William, rosti ea acru.

Tom îi zâmbi. Înțelegea că-i vorbea pe tonul acesta numai din pricină că îi fusese frică.

- Nu te încrunta prea tare, că la naștere n-o să ai decât lapte prins în sâni.
- Nu voi putea să vă dau nimic de mâncare peste iarnă dacă nu găsești de lucru.
- Mai e până la iarnă, spuse Tom.

II

Rămaseră în sat peste vară. Mai târziu, ajunseră să considere că făcuseră o greșală teribilă, dar, la momentul respectiv, le păruse o hotărâre destul de înțeleaptă, pentru că Tom, Agnes și Alfred puteau câștiga câte un penny pe zi lucrând la câmp pe perioada recoltatului. La venirea toamnei, când trebuiră să plece mai departe, aveau o pungă grea cu bani de argint și un porc gras.

Își petrecură prima noapte în portalul bisericii dintr-un sat, dar într-a doua găsiră o abație și profitară de ospitalitatea monastică. În a treia zi, se aflau în inima pădurii Chute, o întindere vastă de tufișuri și copaci necurățați, pe un drum doar cu puțin mai lat decât un car cu boi, străjuți de o parte și de alta, printre stejari, de vegetația luxuriantă caracteristică verii.

Tom își ducea uneltele mai mici într-o trăistuță și ciocanele atârinate de brâu. Își purta pelerina împăturită sub braț, și își ținea țepușa de fier în mâna dreaptă, folosind-o pe post de baston. Era fericit că plecase din nou. Poate că următoarea slujbă avea să fie la o catedrală. Poate că urma să devină maistru constructor și să rămână acolo tot restul vieții, durând o biserică atât de frumoasă, încât să-i asigure accesul către rai.

Agnes își ținea cele câteva obiecte de gospodărie în ceaunul pe care-l purta prins de spate. Alfred ducea uneltele pe care aveau să le folosească pentru a-și construi o casă nouă, acolo unde aveau să se oprească: un topor, o teslă, un fierăstrău, un ciocan mic, o sulă pentru făcut găuri în piele și lemn, și o cazma. Martha era prea mică pentru a căra altceva decât propriul castron de mâncat și cuțitul pe care-l folosea, ambele prinse la brâu, și haina de iarnă legată de spate. Totuși, ei îi revenea sarcina de a mână porcul până ce aveau să-l vândă într-un târg.

În drumul lor prin pădurea nesfârșită, Tom stătea mereu cu ochii pe Agnes. Femeia trecuse deja de jumătatea evoluției sarcinii, și purta o povară considerabilă în pânțele, ca și aceea din spinare. Dar nu dădea nici un semn de oboseală. Și Alfred părea a fi bine: se găsea la vârsta la care băieții au mai multă energie decât se pricepe a consuma. Singura care obosea era Martha. Piciorușele ei subțiri erau făcute pentru zbunguielile jocului, nu pentru marșuri lungi, și mereu rămânea în urmă, așa că ceilalți trebuiau să aștepte ca fetița și porcul să îi prindă din urmă.

Pe când mergea, Tom se gândea la catedrala pe care avea să o construiască într-o zi. Începu, ca întotdeauna, imaginându-și o arcadă. Era foarte simplu: doi stâlpi verticali care susțineau o boltă semicirculară. Apoi își imaginează o a doua, aidoma celei dintâi. Cu puterea gândului, le împinse una lângă cealaltă, pentru a forma o arcadă adâncă. Apoi adăugă încă una, și apoi alta, după care multe altele, până ce obținut un întreg șir de arcade, lipite, formând un tunel. Aceasta era esența unei clădiri, pentru că avea un acoperiș care să țină ploaia la distanță și doi pereți care să susțină acoperișul. O biserică nu era decât un tunel, cu câteva finețuri în plus.

Tunelul se arăta întunecos, așa că primele finețuri reprezentau niște ferestre. Dacă peretele era suficient de puternic, atunci se puteau face găuri în el. Acestea aveau să fie rotunjite sus, cu laterale drepte și un pervaz plat – exact aceeași formă ca a arcadei originale. Folosirea aceluiași model și pentru arcade și pentru ferestre era unul dintre lucrurile care dădeau frumusețe clădirii. Un altul era regularitatea, iar Tom își închipui douăsprezece ferestre identice, plasate simetric, de-a lungul ambilor pereți ai tunelului.

Tom încercă să-și imagineze mulurile de deasupra ferestrelor, dar își tot pierdea concentrarea pentru că avea senzația că cineva îl urmărea. Își spunea că era o idee prostescă, având în vedere că *era* observat, într-adevăr, de păsările, vulpile, râșii, veverițele, șobolanii, nevăstuicile, hermelinele și șoarecii-de-câmp care mișunau prin pădure.

La amiază, se așezară lângă un izvor. Băură din apa limpede și mâncară șuncă rece și mere pădurețe pe care le culeseră de prin pădure.

Pe măsură ce orele după-amiezii înaintau, Martha obosea din ce în ce mai tare. La un moment dat, rămăsese cu o sută de metri în urma lor. Rămânând pe loc, pentru a o aștepta să-i prindă din urmă, Tom și-l aminti pe Alfred la vârsta fetei. Era un băiețel frumos, cu părul auriu, și se arăta robust și îndrăzneț. În timp ce o privea pe Martha cum certa porcul că mergea atât de încet, în sufletul lui Tom afecțiunea se împletea cu iritarea. Deodată însă, din tufișurile joase apărură o siluetă care se postă chiar în fața ei. Lucrurile care se întâmplară apoi se derulară cu asemenea repeziciune, încât lui Tom nu-i veni

să-și creadă ochilor. Bărbatul care apăruse atât de brusc ridică o bâta peste umăr. Din gâtul lui Tom se înalță un strigăt de groază, dar, înainte de a apuca să scoată vreun sunet, bărbatul își prăvăli bâta în direcția Marthei. O lovi în plin, într-o parte a capului, iar Tom auzi bufnetul îngreșător al impactului. Fetița se prăbuși ca o păpușă scăpată din mâna vreunui copil neatent.

Tom se pomeni alergând din toate puterile înspre ei, izbind pământul cu tălpile la fel de tare ca potcoavele calului de luptă al lui William, dorindu-și cu ardoare ca picioarele să-l poarte spre fiica sa cât mai repede. În timp ce alerga, privea ceea ce se întâmpla, și era ca și cum ar fi contemplat o imagine pictată sus, pe zidul unei biserici, pentru că putea vedea tot, dar nu putea face nimic pentru a schimba cursul lucrurilor. Fără îndoială, atacatorul era un tâlhar. Era un bărbat scund, îndesat, îmbrăcat într-o tunică maronie și desculț. Timp de o clipă, se uită direct către Tom, iar acesta reuși să-i vadă chipul mutilat, de o hidoșenie rară: buzele îi fuseseră tăiate, probabil ca urmare a vreunei infracțiuni care implicase minciuna, ceea ce făcea ca gura lui să schițeze mereu un rânjel respingător, înconjurat de cicatrici. Dacă nu ar fi avut în fața sa corpul nemișcat al Marthei, zăcând pe pământ, o astfel de imagine l-ar fi făcut pe Tom să se oprească-n loc.

Tălharul își întoarse privirea de la Tom către porc. Într-o clipită, se aplecă, îl ridică, își așază animalul care se zvârcolea sub braț și o luă la fugă, făcându-se nevăzut printre tufișurile de la baza copacilor, luând cu sine singura proprietate valoroasă a familiei lui Tom.

Imediat, Tom ajunse la Martha și se lăsă în genunchi lângă ea. Își puse palma lată pe pieptul ei micuț și îi simți inima bătând, regulat și puternic, alungându-i cea mai cumplită dintre temeri; dar fata ținea ochii închiși și părul ei blond era pătat de sângele roșu aprins.

Câteva secunde mai târziu, Agnes îngenunche la rândul-i lângă copilă. Atinse pieptul, încheietura și fruntea Marthei, după care îi aruncă bărbatului o privire severă, directă.

– O să trăiască, spuse ea pe un ton încărcat de tensiune. Du-te și ia înapoi porcul.

Cu mișcări repezi, Tom își desfăcu traista cu unelte și o lepădă pe pământ. Cu mâna stângă, luă ciocanul cel mare, cu cap de fier, de la brâu. În cea dreaptă, ținea în continuare țepușa. Tufișurile erau vizibil călcate în picioare pe acolo pe unde venise și plecase hoțul, și se auzeau guițaturile ascuțite ale porcului. Se aruncă în tufișuri.

Era destul de ușor să-l urmărească pe hoț. Acesta avea o constituție greoaie și alerga cu un porc agitat sub braț, croindu-și un drum larg prin vegetație, făcând una cu pământul flori, ierburi și puieti. Tom se avântă în

urmărirea lui, însuflețit de dorința sălbatică de a pune mâna pe tâlhar și de a-l stâlci în bătaie. Își deschise drum cu greutate printr-un desiș de lăstari de salcie, coborî mai mult târâș o pantă, stârni stropi de apă călcând apăsat printr-o porțiune mlăștinoasă și ajunse pe o cărăruie îngustă. Acolo se opri. Hoțul putea să o fi luat la fel de bine spre stânga sau spre dreapta, iar acum nu mai avea la dispoziție vegetația zdrobită care să-i arate drumul; însă își încordă auzul și auzi guițatul porcului undeva spre stânga. Totodată, auzea și pașii grăbiți ai cuiva care venea după el – probabil că Alfred. Porni după porc.

Poteca ducea într-o zonă joasă, după care cotea brusc și începea să urce. Acum, guițăturile porcului se auzeau cât se poate de clar. O porni la deal, respirând cu greutate – anii în care inhalase praf de piatră îi slăbiseră plămâni. Dintr-odată, ajunse în câmp drept și îl putu zări pe hoț direct în fața lui, la numai douăzeci sau treizeci de metri, alergând de-i sfârâiau călcâiele. Tom porni cu toată viteza spre el și începu să se apropie din ce în ce mai mult. Dacă reușea să mențină acest ritm, nu avea cum să nu îl prindă din urmă, pentru că un bărbat cu un porc sub braț nu avea cum să alerge la fel de repede ca unul fără nici o povară. Îl durea însă cumplit pieptul. Hoțul era la cincisprezece metri, apoi la doisprezece. Tom ridică țepușa deasupra capului, ca și cum ar fi fost o sulită. Încă puțin, și avea să o arunce. Unsprezece metri, zece...

Înainte de a slobozi țepușa, zări, cu coada ochiului, o figură ascuțită încadrată de o pălărie verde ivindu-se din tufișurile de lângă cărare. Era prea târziu – nu mai putea coti. În fața lui fu aruncat un băț gros, Tom se împiedică de el, după cum și fusese intenția atacatorului, apoi se prăbuși în țărână.

Scăpase țepușa din mână, dar încă mai avea ciocanul. Se rostogoli și se ridică într-un genunchi. Văzu că erau doi: cel cu pălărie verde și un bărbat chel, cu o barbă albă. Amândoi se repeziră către el.

Tom schiță un pas în lateral și își repezi ciocanul către pălăria verde. Bărbatul se feri, dar capul greu, de fier, al uneltei, îl lovi puternic peste umăr. Tâlharul lăsă să-i scape un țipăt de durere și căzu la pământ, ținându-și brațul de parcă ar fi fost rupt. Tom nu mai avea timp să ridice ciocanul pentru o a doua lovitură înainte ca bărbatul cel chel să se apropie de el, așa că aruncă unealta către fața acestuia și îi făcu o rană adâncă în obraz.

Ambii tâlhari se retraseră, ținându-se de răni. Tom își dădea seama că acestora le pierise orice fel de dorință de a continua înfruntarea. Se întoarse pe călcâie. Hoțul încă mai alerga de-a lungul cărării. Tom porni din nou în urmărirea lui, fără să ia în seamă durerea care-i apăsa pieptul. Dar nu parcursese decât vreo câțiva metri, când auzi un strigăt de undeva din spate, un glas cunoscut.

Alfred.

Se opri și se uită înapoi.

Alfred se lupta cu ambii bărbați, împărțind lovituri cu pumnii și cu picioarele. Îl pocni pe cel cu pălăria verde de trei sau de patru ori, după care lovi cu piciorul în țurloaiele celui chel. Dar cei doi se apropiară mult de el, astfel încât să nu mai poată întinde cum se cuvine brațele și să nu mai poată lovi cu suficientă putere cu piciorul. Tom ezită, sfâșiat între dorința de a urmări porcul și aceea de a-și salva fiul. În acel moment, bărbatul chel îi puse piedică lui Alfred. Imediat ce băiatul ajunsese la pământ, cei doi se năpustiră asupra lui, acoperindu-i fața și corpul cu o ploaie de lovituri.

Tom o luă la goană înapoi. Îl atacă direct pe cel chel, aruncându-l în tufișuri, după care se întoarse și izbi cu ciocanul înspre pălăria verde. Omul simțise și mai devreme greutatea ciocanului, și încă nu-și putea folosi brațul rănit. Reuși să evite prima lovitură, după care se întoarse și, înainte ca Tom să-l poată ataca din nou, se făcu nevăzut în tufișuri.

Tom se întoarse și îl zări pe bărbatul chel alergând în josul cărării. Se uită în direcția opusă: hoțul cu porcul nu se mai vedea. Oftând, rosti un blestem plin de amărăciune: porcul acela reprezenta jumătate din economiile lor de peste vară. Se lăsă la pământ, respirând cu greutate.

– I-am bătut pe toți trei! spuse Alfred, încântat.

Tom își îndreptă privirea către fiul său.

– Dar ne-au luat porcul, spuse el.

Furia îi ardea în stomac, ca o înghițitură de cidru acrit. Cumpăraseră porcul în primăvară, imediat ce strânseseră suficienți bani, și îl ținuseră la îngrășat toată vara. Un porc gras putea fi vândut pentru 60 de penny. Împreună cu câteva verze și cu un sac de grâne, putea hrăni o familie o iarnă întreagă, din pielea lui putând fi făcute și două perechi de încălțări și o tolă sau două. Pierderea lui era o adevărată catastrofă.

Tom aținti o privire plină de invidie asupra lui Alfred, care deja își revenise de pe urma efortului presupus de fugă și de lupta cu tâlharii și aștepta, nerăbdător. „Cât a trecut, se întreba Tom, de când puteam alerga ca vântul, fără să simt că mi se îndesesc bătăile inimii? De când eram de vârsta lui... douăzeci de ani.“ Douăzeci de ani. Parcă ar fi fost ieri.

Se ridică în picioare.

În timp ce mergeau înapoi pe cărare, își trecu brațul peste umerii lași ai lui Alfred. Băiatul era mai scund decât tatăl său cu o palmă, dar, destul de curând, avea să-l ajungă și poate că avea să crească și mai înalt. „Sper să-i crească și istețimea“, își spuse Tom în gând. Rosti:

– Orice prost poate să între într-o bătaie, dar numai un înțelept știe cum să se ferească de ele.

Alfred îi adresează o privire care nu spunea nimic.

Ieșiră de pe cărare, traversară porțiunea mlăștinoasă și începură să urce panta, urmând, în sens invers, traseul hoțului. În timp ce-și croiau drum prin desișul de salcie, Tom se gândi la Martha și, din nou, simți furia măcinându-i măruntaiele. Tâlharul o atacase fără nici un motiv, pentru că fata nu reprezentase o amenințare pentru el.

Tom iuți pasul și, câteva secunde mai târziu, el și Alfred apărură pe drum. Martha zăcea în același loc, fără să se fi mișcat deloc. Avea ochii închiși, iar sângele din păr începea să se usuze. Agnes stătea îngenunchată lângă copilă – și, spre surprinderea lui Tom, lângă ele se aflau o altă femeie și un băiat. Dintr-odată, îi veni în minte gândul că nu reprezenta lucru de mirare că avusesese toată ziua impresia că era urmărit, pentru că, se părea, pădurea mișuna de oameni. Se aplecă și își puse din nou palma pe pieptul Marthei. Aceasta respira normal.

– Se va trezi în curând, spuse străina pe un ton autoritar. Imediat, are să vomite. După asta, se va simți bine.

Curios, Tom o cercetă cu privirea. Femeia stătea în genunchi, aplecată deasupra Marthei. Era destul de tânără, poate cu zece ani mai tânără decât Tom. Tunica ei scurtă, de piele, lăsa la iveală brațe zvelte, oacheșe. Avea un chip drăguț, încadrat de un păr castaniu-închis marcat de piscul-diavolului. Tom simți un fior de dorință. Apoi femeia își ridică privirea către el, iar el tresări: avea niște ochi adânciți în orbite, cu o căutătură intensă și de o culoare neobișnuită, aurie ca mierea, care dădeau întregului ei chip o expresie magică, iar Tom fu convins că femeia știa ce gânduri îi trecuseră lui prin minte.

Pentru a-și ascunde stânjeneala, își feri privirea și și-o îndreptă asupra lui Agnes. Aceasta era supărată.

– Unde e porcul? întrebă ea.

– Mai erau încă doi tâlhari, spuse Tom.

– I-am bătut, dar cel cu porcul a scăpat, interveni Alfred.

Fața lui Agnes căpătă o expresie sumbră, dar femeia nu mai rosti nici un cuvânt.

– Dacă o mișcăm cu grijă, am putea muta fata la umbră, spuse străina.

Se ridică, iar Tom își dădu seama că era destul de scundă, cu cel puțin 30 de centimetri mai puțin decât el. Tatăl se aplecă și o ridică ușor pe Martha. În brațele lui, corpul ei de copil aproape că nu avea greutate. O purtă cale de

câțiva metri și o așeză pe un petic de iarbă, la umbra unui stejar bătrân. Era încă moale.

Alfred aduna uneltele care se împrăștiaseră pe jos în timpul agitației. Băiatul străinei îl privea, cu ochii mari și cu gura deschisă, fără să scoată vreun cuvânt. Era cam cu trei ani mai mic decât Alfred și, observă Tom, avea o înfățișare ciudată, care nu avea nimic în comun cu frumusețea senzuală a mamei sale. Avea o piele foarte albă, păr roșcat-portocaliu și ochi albaștri, ușor bulbucăți. Tom își dădu seama că purta pe chip expresia atent-neroadă a unui nătărău; genul de copil care fie moare tânăr, fie ajunge prostul satului. În mod evident, Alfred nu se simțea deloc bine simțindu-i ochii ațintiți asupra lui.

Sub privirile lui Tom, fără să rostească o vorbă, copilul trase fierăstrăul din mâna lui Alfred și îl cercetă ca și cum ar fi fost ceva uimitor. Deranjat de acest gest lipsit de politețe, Alfred i-l smulse din mână, iar copilul, indiferent, nu opuse nici o rezistență.

– Jack! Poartă-te frumos! îi spuse mama lui, cu o expresie stânjenită.

Tom o privi din nou. Băiatul nu semăna deloc cu ea.

– Ești mama lui? întrebă el.

– Da. Numele meu este Ellen.

– Unde e soțul tău?

– A murit.

Tom nu se aștepta la un astfel de răspuns.

– Călătorești singură? întrebă el, nevenindu-i a crede.

Pădurea era îndeajuns de periculoasă pentru un bărbat ca el: o femeie singură de-abia dacă putea nădăjdui să scape cu viață.

– Noi nu călătorim, spuse Ellen. Noi locuim în pădure.

Tom era de-a dreptul uimit.

– Vrei să spui că sunteți...

Se opri, deoarece nu voia să o jignească.

– Nelegiuți, spuse ea. Da. Credeai că toți nelegiuții sunt ca Faramond Gură-Cască, cel care v-a furat porcul?

– Da, spuse Tom, deși, de fapt, ar fi vrut să spună: „Nu am crezut niciodată că o femeie atât de frumoasă ar trăi printre nelegiuți“. Incapabil să-și reprime curiozitatea, întrebă: Care a fost crima de care te-ai făcut vinovată?

– Am blestemat un preot, spuse ea, ferindu-și privirea.

Pentru Tom, fapta ei nu părea o neleguire chiar așa de mare, dar poate că preotul respectiv era un om foarte puternic sau foarte sensibil; sau poate că Ellen nu voia să-i spună adevărul.

Tom își aținti privirea asupra Marthei. O clipă mai târziu, aceasta deschise ochii. Era dezorientată și un pic speriată. Agnes îngenunche lângă ea.

– Ești în siguranță, spuse ea. E totul bine.

Martha se ridică în capul oaselor și vomită. Agnes o îmbrățișă și o ținu strâns până ce-i trecură spasmele. Tom era impresionat: se întâmplase exact cum le spusese Ellen. Aceasta mai spusese și că Martha urma să se facă bine și, probabil, așa avea să fie. Fu cuprins de un val de ușurare și își dădu seama, cu surprindere, cât de puternic era acest sentiment. „N-aș putea suporta să-mi pierd fetița“, își spuse în sinea lui și trebui să-și rețină lacrimile care amenințau să-i inunde ochii. Ellen îi aruncă o privire plină de înțelegere, iar el simți, încă o dată, că ochii ei deschiși la culoare puteau vedea până în adâncul sufletului său.

Rupse o crenguță de stejar, o curăță de frunze și se folosi de ele pentru a șterge fața Marthei, care era în continuare la fel de palidă.

– Are nevoie de odihnă, spuse Ellen. Lăsați-o să stea întinsă atâta timp cât are nevoie un bărbat pentru a merge cinci kilometri.

Tom aruncă o privire către soare. Mai aveau destul până la lăsarea serii. Se așeză, dispus să aștepte. Agnes o legăna încet pe Martha în brațe. Băiatul, Jack, își îndreptase de-acum atenția asupra fetiței, privind-o cu aceeași intensitate prostească. Tom voia să afle mai multe despre Ellen. Se întreba dacă ar putea fi convinsă să-și spună povestea vieții. Nu voia ca ea să plece.

– Cum s-a întâmplat? o întrebă el, vag.

Ellen îl privi din nou în ochi, iar apoi începu să vorbească.

Tatăl ei fusese cavaler, le spuse ea: un bărbat voinic, puternic și violent care-și dorea fii cu care să poată călări, vâna și lupta, tovarăși cu care să bea și să petreacă nopțile. În această privință, fusese cât se poate de ghinionist, deoarece se alesese cu Ellen, după care soția sa murise; se căsătorise din nou, dar a doua soție se dovedise stearpă. Ajunsese să o disprețuiască pe mama vitregă a lui Ellen și, într-un final, o alungase. Probabil că era un bărbat crud, dar, pentru Ellen, care-l adora și împărtășea disprețul lui pentru cea de-a doua soție, nu fusese niciodată astfel. Când mama vitregă plecase, Ellen rămăsese alături de tatăl ei și crescuse într-o gospodărie alcătuită aproape numai din bărbați. Își tunsese părul scurt, purta un pumnal și învățase să nu se joace cu pisoii sau să îngrijească ogari bătrâni și orbi. La vârsta Marthei, știa să scuipe pe jos, să mănânce merele cu tot cu cotor și să lovească burta calului cu piciorul, astfel încât acesta să inspire și să-i permită să strângă șaua mai bine. Știa că toți bărbații care nu făceau parte din grupul tatălui ei erau numiți fătălai, iar despre toate femeile care nu voiau să-și petreacă nopțile cu

ei spuneau că se însoțeau cu porcii, deși nu era chiar sigură – și nici nu-i păsa prea mult – ce însemnau de fapt aceste insulte.

Ascultându-i glasul în aerul blând al unei după-amiezi de toamnă, Tom închise ochii și își închipui o fetiță cu pieptul plat și fața murdară, stând la masă cu tovarășii neciopliți ai tatălui ei, bând bere tare, râgâind și cântând melodii despre război, jafuri și violuri, cai, castele și fecioare, până ce adormea cu căpșorul sprijinit de masă.

Dacă pieptul i-ar fi rămas plat pentru totdeauna, ar fi trăit o viață fericită. Dar sosise și vremea în care bărbații începuseră să o privească altfel. Nu mai izbucneau în hohote asurzitoare când spunea: „Dă-te din calea mea sau îți tai boașele și le dau la porci!”

Unii dintre ei se uitau lung la ea când își scotea tunica de lână și se culca în cămașa ei lungă de pânză. Când se ușurau în pădure, se întorceau cu spatele la ea, ceea ce nu făcuseră niciodată înainte.

Într-o zi, îl zărise pe tatăl ei prins într-o conversație cu preotul paroh – un eveniment rar –, iar cei doi o tot priveau, ca și cum ar fi discutat despre ea. În dimineața următoare, tatăl ei îi spusese:

– Du-te cu Henry și Everard și fă cum îți se va spune.

Apoi o sărutase pe frunte. Se întrebase ce anume îl apucase – se înmuiase din cauza vârstei? Ellen își înșeuase gonaciul cenușiu – refuzase să călărească vreun buiestraș pentru doamne sau un ponei pentru copii – și pornise cu cei doi ostași.

Aceștia o duseseră la o mănăstire de maici și o lăsaseră acolo.

Pe când cei doi se îndepărtau, blestemele ei obscene făcuseră pereții să răsunе. O înjunghiasе pe stareță și se întorsese la casa tatălui ei. Acesta o trimisese înapoi, cu mâinile și cu picioarele legate, pe șaua unui măgar. Călugărițele o închiseseră în temnița de pedeapsă până ce rana stareței se vindecase. Locul era rece, umed, întuneric ca în toiul nopții; avea apă de băut, dar nimic de mâncare. Când îi dăduseră drumul de acolo, plecase din nou spre casă, dar pe jos. Tatăl ei o trimisese iarăși înapoi, și, de data aceasta, fusese biciuită înainte de a fi băgată în temniță.

Bineînțeles că, în cele din urmă, reușiseră să-i înfrângă rezistența, iar ea adoptase rasa de novice, se supusese regulilor și învățase rugăciunile, chiar dacă, în inima ei, le ura pe călugărițe, îi disprețuia pe sfinți și, din principiu, refuza să creadă orice i se spunea despre Dumnezeu. Dar învățase să scrie și să citească, începuse să se priceapă la muzică, la calcule și la desen, și adăugase latina la engleza și franceza pe care le vorbise în casa tatălui ei.

Până la urmă, viața la mănăstire nu se dovedise chiar atât de rea. Reprezenta o comunitate a unui singur sex, cu propriile reguli și ritualuri ciudate,

exact genul de mediu cu care era obișnuită. Toate călugărițele trebuiau să se achite de niște sarcini fizice, și, destul de curând, Ellen fusese repartizată să lucreze cu caii. Nu peste multă vreme, ajunsese responsabilă peste grajduri.

Nu își făcuse niciodată griji legate de sărăcie. Nu-i fusese ușor să se deprindă cu supunerea, dar, într-un final, se întâmplase. Cea de-a treia regulă, castitatea, nu-i dăduse bătăi de cap, deși, din când în când, numai pentru a-și face în ciudă stareței, îi făcea cunoștință vreunei novice cu plăcerile...

În acest moment, Agnes întrerupse povestirea lui Ellen și, luând-o pe Martha cu ea, plecă să caute un izvor unde să-i poată spăla fața și tunica. Îl luă și pe Alfred, ca să le apere, deși zicea că nu avea să meargă prea departe, doar până acolo de unde putea fi auzită. Jack se ridică pentru a îi urma, dar Agnes îi spuse pe un ton ferm să rămână pe loc, iar el păru să înțeleagă, pentru că se așeză din nou. Tom băgă de seamă că Agnes făcuse astfel încât să-i ia pe copiii de acolo, ca să nu mai asculte povestea indecentă și lipsită de pietate a străineii, nelăsându-l însă nici pe el nesupravegheat.

Într-o zi, continuă Ellen, buiestrașul maicii superioare începuse să șchiopăteze tocmai când aceasta lipsea pentru câteva zile de la mănăstire. Întâmplător, stăreția Kingsbridge era aproape, așa că maica superioară împrumutase un alt cal de la egumenul de acolo. După ce se întorsese, o trimisese pe Ellen să înapoieze calul stăreției și să aducă la mănăstire buiestrașul șchiop.

Acolo, la grajduri, în apropierea catedralei în ruină din Kingsbridge, Ellen întâlnise un tânăr care semăna cu un cățeluș bătut. Avea grația relaxată și atenția mereu trează a unui cățelandru, dar era intimidat și speriat, ca și cum tot cheful lui de joacă ar fi dispărut din cauza bățăilor primite. Când îi vorbise, acesta nu o înțelese. Încercase în latină, dar tânărul nu era călugăr. Într-un final, rostise câteva cuvinte în franceză, iar fața lui fusese inundată de bucurie și îi răspunsese în aceeași limbă.

Ellen nu se mai întorsese niciodată la mănăstire.

Din ziua aceea, trăise în pădure, la început într-un adăpost grosolan făcut din crengi și frunze, mai apoi într-o peșteră uscată. Nu uitase deprinderile bărbătești pe care și le însușise în casa tatălui ei: știa și acum să vâneze câprioare, să pună capcane de iepuri și să tragă cu arcul în lebede; știa să jupeaie, să tranșeze carnea și să o gătescă; și chiar să răzuiască și să trateze pieile pentru a-și face haine. Pe lângă vânat, mânca fructe de pădure, nuci și legume. Celelalte lucruri de care avea nevoie – sare, îmbrăcăminte de lână, un topor sau un cuțit nou – trebuia să și le procure prin furt.

Cel mai rău fusese când se născuse Jack...

„Dar ce se întâmplase cu francezul?“ voia să întrebe Tom. El era tatăl lui Jack? Și dacă așa stăteau lucrurile, când murise? Și cum? Dar își dădea seama, după expresia ei, că nu avea să vorbească despre acea parte a vieții sale, și că nu părea să fie genul de persoană care să se învoiască a face un lucru pe care nu-l dorea, așa că-și păstră întrebările pentru sine.

Între timp, tatăl ei murise și grupul lui de tovarăși se împrăștiase, așa că Ellen rămăsese fără nici o rudă sau vreun prieten. Când îi venise sorocul să-l nască pe Jack, își aprinsese un foc zdravăn, care să țină toată noaptea, la gura peșterii. Avea mâncare și apă la îndemână, ca și arcul, săgețile și cuțite cu care să țină lupii la distanță; ba chiar avea și o pelerină groasă, roșie, pe care o furase de la un episcop, în care să înfășoare bebelușul. Dar nu fusese pregătită pentru durerile și spaima nașterii, așa că, pentru multă vreme, fusese convinsă că avea să moară. Cu toate acestea, băiatul se născuse sănătos și puternic, iar ea supraviețuise.

Pe parcursul următorilor unsprezece ani, Ellen și Jack trăiseră o viață simplă și cumpătată. Pădurea le oferea toate lucrurile de care aveau nevoie, atâta timp cât aveau grijă să-și facă provizii suficiente de mere, nuci și carne de căprioară sărată sau afumată pentru lunile de iarnă. De multe ori, Ellen se gândise că, dacă nu ar exista pe lume regi, episcopi, lorzi și *sheriff*-i, atunci toată lumea ar fi putut trăi așa și ar fi fost fericită.

Tom o întreabă cum se descurca în privința celorlalți nelegiuți, bărbați ca Faramond Gură-Cască. „Ce se întâmpla dacă se furișau până la ea noaptea și încercau să o siluiască?“ își puse el problema și își simți vintrele fremătând la gândul acesta, deși nu i se întâmplase niciodată să posede o femeie împotriiva voinței ei, nici măcar pe soția lui.

Privindu-l cu ochii ei luminoși și palizi, Ellen îi spuse că nelegiuții ceilalți se temeau de ea, iar el își dădu seama de ce: o socoteau a fi vrăjitoare. În ceea ce-i privea pe cetățenii onorabili care treceau prin pădure, oameni care știau că puteau jefui, silui și omorî un nelegiuit fără a se teme de vreo pedeapsă – Ellen se ascundea de ei. Și, atunci, de ce nu se ascunsese și de Tom? Pentru că văzuse un copil rănit și voise să ajute. Avea și ea un copil.

Îi transmisese lui Jack tot ce învățase în casa tatălui ei despre arme și vânătoare. Apoi îl învățase tot ce își însușise la călugărițe: scrisul și cititul, muzica și calculele, franceza și latina, cum să deseneze, chiar povești din Biblie. În final, în serile lungi de iarnă, îi transmisese moștenirea francezului, care știa mai multe povești, poeme și cântece decât oricine altcineva în lume...

Lui Tom nu-i venea să creadă că băiatul putea să scrie și să citească. Tom știa să-și scrie numele și câteva cuvinte cum ar fi „penny“, „metri“ și

„baniță“; iar Agnes, fiind fiică de preot, știa mai mult, deși scria încet și cu greu, scoțând vârful limbii în colțul gurii; dar Alfred nu putea scrie nimic, și abia dacă-și putea recunoaște propriul nume; iar Martha nu era în stare nici măcar de atât. Era oare posibil ca acest copil prostănac să fie mai învățat decât toată familia lui Tom?

Ellen îi spusese lui Jack să scrie ceva, iar băiatul netezi o porțiune de pământ și zgârie niște litere pe el. Tom recunoscuse primul cuvânt, „Alfred“, dar nu și pe celelalte, și se simți ca un prost; apoi Ellen îl salvă citindu-i tare toate cuvintele: „Alfred e mai mare decât Jack“.

Cu mișcări repezi, băiatul desenă două siluete, una mai mare decât cealaltă, și, deși erau grosolan realizate, una avea umerii largi și o expresie destul de bovină, pe când cealaltă era mică și însuflețită de un zâmbet. Tom, înzestrat la rândul său cu talent la trasat contururi, era uluit de simplitatea și de forța desenului scrijelit în țărână.

Dar copilul părea a fi idiot.

Ghicind gândurile lui Tom, Ellen mărturisise că, în ultima vreme, începuse să-și dea seama de acest lucru. Jack nu fusese niciodată în compania altor copii, sau a altor oameni, cu excepția mamei sale, iar rezultatul era că el creștea precum un animal sălbatic. Cu toată învățătura lui, nu știa să se comporte cu oamenii. Tocmai de aceea nu rostea nici un cuvânt, privea fix și smulgea lucrurile fără să ceară permisiune.

Pe când rostea aceste cuvinte, Ellen părea, pentru prima dată, vulnerabilă. Aerul ei de independență impenetrabilă dispăruse, iar Tom putu vedea că era îngrijorată și destul de disperată. De dragul lui Jack, avea nevoie să se alăture din nou societății; dar cum? Dacă ar fi fost bărbat, ar fi avut posibilitatea să convingă vreun latifundiar să-i dea o fermă în arendă, mai ales dacă ar fi putut minți convingător, spunând că se întorcea dintr-un pelerinaj la Ierusalim sau la Santiago de Compostela. Existau și femei-fermier, dar, de obicei, era vorba despre văduve cu fii adulți. Nici un lord nu ar da o fermă pe mâna unei femei cu un copil mic. Nimeni nu ar angaja-o ca muncitoare, fie în târg, fie la țară; mai mult, nu avea unde să locuiască, și rar se întâmpla ca un muncitor necalificat să primească și adăpost. Nu avea identitate.

Tom îi înțelegea situația. Îi dăduse copilului ei tot ce putuse, și nu era suficient. Dar nu vedea nici o soluție la dilema ei. Oricât era de frumoasă, de inventivă și de capabilă, era blestemată să-și petreacă restul zilelor ascunzându-se în pădure cu fiul ei cel ciudat.

Agnes, Martha și Alfred se întoarseră. Tom îi aruncă o privire îngrijorată fiicei sale, dar Martha arăta de parcă lucrul cel mai rău care i se întâmplase

era că mama ei îi frecase bine fața. Un timp, Tom fusese preocupat de problemele lui Ellen, dar acum își aminti de propriile necazuri: nu avea de lucru, iar porcul îi fusese furat. După-amiaza era pe sfârșite. Începu să-și adune lucrurile.

– Unde mergeți? întrebă Ellen.

– La Winchester, îi spuse Tom.

În Winchester se aflau un castel, un palat, mai multe mănăstiri și – cel mai important – o catedrală.

– Salisbury e mai aproape, spuse Ellen. Și, ultima dată când am fost acolo, se apucaseră din nou de lucru la catedrală – o făceau mai mare.

Inima lui Tom zvâcni. Tocmai asta căuta. Dacă ar fi reușit să obțină o slujbă la construcția catedralei, credea că putea, în cele din urmă, să ajungă maistru constructor.

– În ce direcție e Salisbury? întrebă el, nerăbdător.

– Înapoi pe unde ați venit, vreo cinci, șase kilometri. Îți aduci aminte o răspântie, unde ați luat-o la stânga?

– Da... lângă un iaz cu apa murdară.

– Acolo. Drumul dinspre dreapta duce la Salisbury.

Își luară rămas-bun. Agnes nu o plăcuse deloc pe Ellen, însă reuși să-i spună, politicoasă:

– Mulțumesc că m-ai ajutat să o îngrijesc pe Martha.

Ellen zâmbi și îi petrecu melancolică din priviri.

După câteva minute de mers pe drum, Tom privi peste umăr. Ellen îi urmărea în continuare cu privirea, stând în mijlocul drumului cu picioarele depărtate, umbrindu-și ochii cu mâna, cu băiatul ei ciudat alături. Tom îi făcu cu mâna, iar ea îi răspunse la salut.

– O femeie interesantă, îi spuse el lui Agnes.

Agnes nu răspunse.

– Băiatul ăla era *ciudat*, zise Alfred.

Mergeau în lumina difuză a soarelui tomnatic care se apropia de apus. Tom se întreba cum era Salisbury-ul: nu fusese niciodată acolo. Era încântat. Bineînțeles, el visa să construiască o catedrală nouă, dar așa ceva nu se întâmpla aproape niciodată: se întâmpla mult mai des ca o clădire veche să fie îmbunătățită sau extinsă, ori reconstruită parțial. Dar avea să se mulțumească și cu așa ceva, atâta timp cât îi oferea posibilitatea ca, într-un final, să construiască după propriile planuri.

– De ce m-a lovit bărbatul ăla? întrebă Martha.

– Pentru că voia să ne fure porcul, îi spuse Agnes.

– Ar trebui să-și ia porcul *lui*, spuse Martha, plină de indignare, ca și cum abia atunci și-ar fi dat seama că tâlharul făcuse ceva rău.

Problema lui Ellen ar fi fost rezolvată dacă ar fi știut un meșteșug, medita Tom. Un zidar, un dulgher, un țesător sau un tăbăcar nu ar fi ajuns niciodată în situația ei. Întotdeauna putea să se ducă într-un oraș și să caute de muncă. Nu existau prea multe femei-meșteșugari, și acestea erau, în general, soțiile sau văduvele meșteșugarilor.

– Ce-i trebuie ei, rosti el cu voce tare, este un soț.

– Ei bine, pe-al meu nu poate să-l aibă, spuse Agnes pe un ton tăios.

III

Ziua în care pierdură porcul fu și ultima cu vreme blândă. Își petrecură noaptea aceea într-un hambar, iar dimineața, când ieșiră, văzură că cerul avea culoarea unui acoperiș de plumb, că sufla un vânt rece și că, din când în când, asupra pământului se abăteau averse. Își despachetară pelerinele groase, de fetru, și le îmbrăcară, încheindu-le strâns sub bărbie și trăgând glugile în față, pentru a le proteja chipurile de ploaie. Porniră într-o dispoziție sumbră, patru fantome mohorâte în mijlocul ploii, stârnind stropi cu saboții lor de lemn pe drumul noroios și plin de băltoace.

Tom se întreba cum avea să fie catedrala din Salisbury. O catedrală era, în principiu, o biserică, la fel ca toate celelalte: reprezenta, pur și simplu, biserica unde își avea episcopul catedra. Dar, în realitate, catedralele erau cele mai mari, mai bogate, mai grandioase și mai sofisticate dintre biserici. Rar se întâmpla ca o catedrală să fie pur și simplu un tunel cu ferestre. Majoritatea erau alcătuite din trei tuneluri, unul înalt, mărginit de două mai mici, într-o formă care imita felul în care capul este flancat de umeri, formând un naos cu două nave laterale. Pereții laterali ai tunelului central se reduceau la două coloane de stâlpi legați prin bolți, formând o arcadă. Navele laterale erau folosite la procesiuni – care căpătau dimensiuni spectaculoase în catedrale – și, de asemenea, puteau oferi spațiu pentru mici capele închinare diversilor sfinți, ceea ce atrăgea alte donații importante. Catedralele constituiau cele

mai costisitoare clădiri din lume, mult mai scumpe decât castelele și palatele, și trebuiau să-și justifice costurile.

Salisbury era mai aproape decât și-ar fi închipuit Tom. Pe la jumătatea dimineții, ajunseră în vârful unui deal și văzură că drumul cobora ușor în fața lor, într-o curbă largă: și, peste câmpurile bătute de ploaie, ridicându-se din câmpia netedă, ca o barcă pe suprafața unui lac, văzură, pe o colină, orașul fortificat Salisbury. Detaliile înfățișării sale erau ascunse de valurile de ploaie, dar Tom putu distinge mai multe turnuri, patru sau cinci, care se avântau cu mult deasupra zidurilor ce împrejmuiau cetatea. Văzând atâtea clădiri lucrate în piatră, Tom se înveseli brusc.

Rafale reci de vânt măturau câmpia, înghețându-le mâinile și fețele în timp ce urmau drumul care ducea către poarta de est. La poalele dealului se întâlneau patru drumuri, în mijlocul unei îngrămădiri de case care păreau să se fi vărsat din oraș, și se treziră înconjuțați de alți călători, cu toții mergând cu umerii încovoiați și cu capetele plecate, înfruntând vremea neprielnică și înaintând către adăpostul oferit de ziduri.

În răstimpul urcușului către poartă se întâlniră cu o căruță trasă de boi plină cu piatră – un semn foarte bun pentru Tom. Căruțașul stătea adus de spate în urma vehiculului grosolan de lemn, împingând cu umerii, adăugându-și puterea la cea a animalelor care înaintau cu greu la deal. Tom își dădu seama că avea prilejul de a-și face un prieten. Îi făcu semn lui Alfred și își lipiră amândoi umerii de partea din spate a căruței, ajutând la împingerea ei.

Roțile imense de lemn duduiau, ajungând pe un pod de lemn care se întindea deasupra unui enorm șanț de apărare, neumplut însă cu apă. Dimensiunile lucrării erau formidabile: probabil că fusese nevoie de sute de oameni pentru săparea șanțului și scoaterea pământului din care să se construiască zidul orașului, calculă Tom în gând; o sarcină chiar mai complexă decât săparea fundației unei catedrale. Podul care trecea peste șanț se zdruncina și scârțâia sub greutatea carului și a celor două animale puternice care-l trăgeau.

Panta se îndulci, iar căruța începu să se miște din ce în ce mai ușor, pe măsură ce se apropiau de poartă. Căruțașul se îndreptă de spate, la fel ca și Tom și Alfred.

– Vă mulțumesc frumos, spuse căruțașul.

– Pentru ce e piatra? întrebă Tom.

– Pentru catedrala cea nouă.

– Nouă? Auzisem că nu fac decât să o mărească pe cea veche.

Căruțașul încuviință din cap.

– Asta au spus, în urmă cu zece ani. Dar acum e mai mult nouă decât veche.

Alte vești îmbucurătoare.

– Cine e maestrul constructor?

– John din Shaftesbury, deși episcopul Roger a intervenit mult la planurile construcției.

Asta era ceva normal. Rar se întâmpla ca episcopii să-i lase pe constructori să facă lucrarea singuri. Una dintre problemele maestrului constructor era să calmeze imaginația înfierbântată a clericilor și să traseze limite practice fanteziilor acestora. Dar cel care angaja mână de lucru era John din Shaftesbury.

Căruțașul făcu un semn din cap la vederea traistei cu unelte a lui Tom.

– Zidar?

– Da. Caut de lucru.

– S-ar putea să găsești, spuse căruțașul pe un ton neutru. Dacă nu la catedrală, atunci poate la castel.

– Și cine conduce castelul?

– Același Roger e și episcop, și castelan.

„Bineînțeles“, își spuse Tom în gând. Auzise de puternicul Roger de Salisbury, care fusese dintotdeauna un apropiat al regelui.

Trecură de poartă și pătrunseră în oraș. Acesta era atât de înghesuit cu clădiri, oameni și animale, încât părea a fi în pericol de a-și vedea bastioanele rupte și multe dintre construcții vărsate în șanțul de apărare. Casele de lemn erau înghesuite una într-alta, înghiontindu-se pentru un loc mai bun, ca spectatorii strânși la o spânzurare. Fiecare peticuț de pământ avea întrebuințarea sa. Unde erau două case construite cu o alee între ele, cineva pusese un adăpost mic în aceasta, fără nici o fereastră, pentru că ușa ocupa aproape toată partea din față. Acolo unde spațiul se dovedea prea mic chiar și pentru cele mai înguste dintre case, se ridicase o tarabă unde se vindea bere, pâine sau mere; iar dacă nu era suficient loc pentru așa ceva, atunci acolo se afla un grajd, o cocină, o grămadă de bălegar sau un butoi cu apă.

Și era și zgomotos. Ploaia nu reușea să estompeze zarva atelierelor meșteșugarilor, strigătele vânzătorilor ambulanti care-și lăudau mărfurile, vorbăria oamenilor care se salutau, se târguiau și se certau, nechezatul, lătratul și lupta animalelor.

Ridicând tonul pentru a acoperi zgomotul orașului, Martha întrebă:

– Ce pute așa?

Tom zâmbi. Fetița nu mai fusese într-un oraș de câțiva ani.

– Așa miros oamenii, îi spuse el.

Strada era doar cu puțin mai lată decât căruța trasă de boi, dar căruțașul nu voia să-și lase animalele să se oprească, de frică să nu cumva să nu mai

pornească, așa că le biciui să meargă mai departe, ignorând obstacolele, iar acestea își croiră drum prin mulțime, împingând fără discriminare un cavaler pe un cal de luptă, un pădurar cu un arc în mână, un călugăr gras pe un ponei, oșteni, cerșetori, gospodine și târfe.

Căruța ajunsese în spatele unui păstor bătrân care se străduia să țină laolaltă o turmă mică. Tom își dădu seama că, probabil, nimeriseră în zi de târg. În timp ce căruța trecea pe lângă păstor, una dintre oi țâșni prin ușa deschisă a unei berării și, cât ai bate din palme, întreaga turmă era înăuntru, behăind, stârnind panică, răsturnând mese, scaune și câni cu bere.

Pământul pe care călcau era o mare de noroi și gunoaie. Tom se pricepea să calculeze scurgerea apei pe un acoperiș și lărgimea pe care trebuia să o aibă un șanț de scurgere pentru a o transporta mai departe; putea să-și dea seama că toată ploaia care cădea pe acoperișurile din această parte a orașului se scurgea pe străzi. „Dacă ar fi o furtună puternică, se gândi el, ai avea nevoie de o barcă pentru a traversa strada.“

Pe măsură ce se apropiau de castelul aflat în vârful dealului, strada se lărgea. Aici, de-o parte și de alta, se înălțau case de piatră, dintre care una sau două aveau nevoie de reparații. Acestea aparțineau meșteșugarilor ori neguțătorilor, care-și aveau atelierile sau magazinele la parter, iar camerele de locuit deasupra. Privind mărfurile de vânzare cu un ochi experimentat, Tom își putu da seama că era vorba despre un oraș prosper. Toată lumea avea nevoie de cuțite și de oale, dar numai oamenii care o duceau bine cumpărau șaluri brodate și curele împodobite cu cataramă de argint.

În fața castelului, căruțașul își mână perechea de boi către dreapta, iar Tom și familia lui îl urmau. Strada trasa un sfert de cerc, înconjurând bastioanele castelului. Trecând printr-o altă poartă, lăsară imediat în urmă agitația orașului și pătrunseră într-un alt fel de vârtej: diversitatea copleșitoare, dar ordonată, a unui mare șantier.

Se aflau înăuntrul curții mărginite de ziduri a catedralei, care ocupa întreaga parte de nord-vest a orașului de formă circulară. Tom se opri o clipă, pentru a admira priveliștea care se deschidea în fața ochilor săi. Simplul fapt că vedea, auzea și mirosea șantierul îi provoca o încântare asemănătoare cu cea provocată de o zi însorită. În timp ce ei soseau mergând în spatele căruței încărcată cu piatră, două alte căruțe plecau, goale. În șoproane cu acoperiș oblic, construite de-a lungul pereților laterali ai bisericii, Tom putea vedea cum zidarii sculptau blocurile de piatră, cu dălți de fier și cu ciocane mari de lemn, dându-le forma potrivită pentru a fi îmbinate ca să formeze socluri, coloane, capitelluri, vârfuri, stâlpi de susținere, arcade, ferestre, pervazuri, turnuri ascuțite și parapete. În mijlocul curții, departe de alte clădiri, se afla

fierăria, strălucirea focului putându-se vedea prin ușa deschisă, iar bubuitul ciocanului pe nicovală reverbera prin curte în timp ce fierarul făcea unelte noi care să le înlocuiască pe cele pe care le toceau zidarii. Pentru majoritatea oamenilor, era o scenă haotică, dar Tom nu vedea altceva decât un mecanism imens și complex pe care-și dorea să-l controleze. Știa exact ce făcea fiecare lucrător și își putea da seama imediat cât de mult înaintase lucrarea. Construiău fațada estică.

Spre est erau înălțate schele, până la o înălțime de douăzeci și cinci sau treizeci de metri. Zidarii erau în portal, așteptând să mai înceteze ploaia, dar muncitorii lor alergau în sus și-n jos pe scări cărând pietre pe umeri. Și mai sus, pe cadrul de cherestea al acoperișului, erau meșterii, ca niște păianjeni care se târau de-a lungul plasei gigantice de lemn, bătând în cuie foile de tablă de plumb pe bârne și instalând streșinile și burlanele.

Cu părere de rău, Tom își dădu seama că construcția era aproape terminată. Dacă avea să fie angajat, nu urma să muncească aici decât vreo câțiva ani – insuficient pentru a avansa în funcția de maistru zidar, cu atât mai puțin maistru constructor. Cu toate acestea, ar fi acceptat slujba, dacă i s-ar fi oferit, pentru că iarna era aproape. El și familia lui ar fi putut supraviețui o iarnă fără vreun venit dacă ar fi avut porcul, dar, fără el, Tom trebuia să găsească de lucru.

Urmără căruța de-a lungul curții până la locul unde erau depozitate pietrele. Plini de recunoștință, boii își cufundară capetele în troaca de apă. Căruțașul strigă către un zidar care trecea pe lângă ei:

– Unde e maistrul constructor?

– În castel, răspunse zidarul.

Căruțașul dădu aprobator din cap, după care se întoarse către Tom.

– Cred că o să-l găsești în palatul episcopului.

– Mulțam!

– Eu îți mulțumesc ție.

Tom părăsi curtea, cu Agnes și copiii după el. Parcurseră în sens invers drumul prin străzile aglomerate și înguste, până la castelul din față.

Aici se afla un alt șanț de apărare fără apă și un al doilea șir de întărituri din pământ care înconjurau fortăreața centrală. Traversară podul lăsat peste șanțul de apărare. Într-o încăpere de pază de lângă poartă, un bărbat îndesat îmbrăcat într-o tunică de piele stătea așezat pe un scaun, privind ploaia. La brâu avea o sabie. Tom îi vorbi.

– Ziua bună. Numele meu este Tom Constructorul. Aș vrea să-l văd pe maistrul constructor, John din Shaftesbury.

– E cu episcopul, spuse gardianul, pe un ton indiferent.

Intrară. Ca majoritatea castelelor, și acesta era o adunătură de construcții diverse în interiorul unui zid de pământ. Curtea avea cam o sută de metri lățime. Față în față cu poarta, de cealaltă parte, era donjonul masiv, ultima linie de apărare în cazul unui atac, care se ridica mult deasupra bastioanelor pentru a oferi o perspectivă cât mai bună. Către stânga se afla un pâlc de clădiri joase, majoritatea din lemn: un grajd lung, o bucătărie, o brutărie și mai multe depozite. În mijloc se găsea o fântână. Către dreapta, ocupând mare parte din jumătatea nordică a incintei, se afla o clădire mare de piatră; în mod evident, palatul. Era construit în același stil ca și catedrala cea nouă, cu uși și cu ferestre mici, rotunjite și avea două etaje. Era nou – într-adevăr, zidarii încă mai lucrau la un colț, construind, după cât se vedea, un turn. În ciuda ploii, în curte se aflau mulți oameni, angajați într-un continuu du-te-vino, grăbindu-se de la o clădire la alta, prin cortina de stropi: oșteni, preoți, negustori, muncitori în construcții și servitori de la palat.

Tom observă mai multe uși pe unde se putea intra în palat, toate deschise, deși ploua. Nu era chiar sigur ce să facă mai departe. Dacă maistrul constructor era cu episcopul, poate că nu s-ar cuveni să-i întrerupă. Pe de altă parte, un episcop nu era rege, iar Tom era un om liber și constructor cu o problemă legitimă, nu un șerb slugarnic cu vreo plângere. Hotărî să fie îndrăzneț. Lăsându-le pe Agnes și pe Martha, traversă împreună cu Alfred curtea plină de noroi către palat și intră pe cea mai apropiată ușă.

Se treziră într-o capelă de mici dimensiuni, cu un tavan boltit și o fereastră de cealaltă parte a încăperii, deasupra altarului. Lângă ușă, un preot stătea la un birou înalt, scriind cu repeziciune pe pergament. Acesta își ridică ochii.

Pe un ton vioi, Tom întrebă:

– Unde este maistrul John?

– În sacristie, spuse preotul, arătând, cu o mișcare smucită a capului, către o ușă aflată pe peretele lateral.

Tom nu ceru să-l vadă pe mastru. Știa că, dacă se purta de parcă ar fi fost așteptat, avea mai multe șanse să nu-și irosească timpul așteptând. Din câțiva pași, traversă capela și intră în sacristie.

Aceasta era o încăpere mică, pătrată, luminată de o mulțime de lumânări. Mare parte din pardoseală era ocupată de o groapă puțin adâncă umplută cu nisip. Nisipul fin fusese netezit perfect cu ajutorul unei stinghii. În cameră se aflau doi bărbați. Ambii aruncară o privire scurtă în direcția lui Tom, după care-și întoarseră atenția către nisip. Episcopul, un bătrân zbârcit cu ochi negri strălucitori, desena în nisip cu un băț ascuțit. Maistrul constructor, care purta un șorț de piele, îl privea cu un aer răbdător și cu o expresie sceptică.

Tom aştepta într-o tăcere plină de nelinişte. Trebuia să facă o impresie bună: să fie politicos, dar nu linguşitor, şi să-şi arate cunoştinţele, dar fără să se laude. Din propria experienţă de angajator, Tom ştia că maistrul constructor voia să aibă subordonaţi pe cât de pricepuţi, pe atât de ascultători.

Episcopul Roger desena o clădire cu două etaje, cu ferestre largi pe trei părţi. Era un desenator priceput, schiţând linii precise şi unghiuri cu adevărat drepte. Trasă în nisip un plan şi o imagine laterală a clădirii. Tom îşi putea da seama că acest proiect nu avea să fie niciodată construit.

Episcopul termină şi spuse:

– Aşa.

John se întoarse către Tom şi spuse:

– Ce e?

Tom se prefăcu a crede că i se cerea părerea despre desen. Spuse:

– Nu se pot construi ferestre atât de mari într-un beci boltit.

Episcopul îl privi, cu o expresie iritată.

– Este un scriptoriu, nu un beci boltit.

– Se va prăbuşi la fel de bine.

– Are dreptate, spuse John.

– Dar e nevoie de lumină la care să se scrie.

John ridică din umeri şi se întoarse către Tom.

– Tu cine eşti?

– Numele meu e Tom şi sunt zidar.

– Mi-am dat seama de asta. Ce te aduce aici?

– Caut de lucru.

Tom îşi ţinu respiraţia.

John scutură pe dată din cap, în semn de refuz.

– Nu te pot angaja.

Tom simţi o greutate apăsându-i inima. Îi venea să le întoarcă imediat spatele şi să plece, dar aşteptă politicos să audă motivele pentru care nu putea fi angajat.

– Construim de zece ani aici, continuă John. Cei mai mulţi dintre zidari au case în oraş. Ne apropiem de sfârşit, iar acum am mai mulţi zidari pe şantier decât am nevoie cu adevărat.

Tom ştia că nu avea nici o şansă, dar întrebă:

– Şi la palat?

– Aceeaşi situaţie, spuse John. Aici îmi folosesc oamenii care nu au ce face la catedrală. Dacă nu ar mai fi de lucru aici, ori la celelalte castele ale episcopului Roger, aş fi început deja să pun pe liber zidari.

Tom încuviință printr-o mișcare din cap. Pe un ton indiferent, încercând să nu-și trădeze disperarea, întrebă:

– Știți vreun loc unde e nevoie de zidari?

– Mai la începutul anului construiau la o mănăstire în Shaftesbury. Poate că încă nu au terminat. E la distanță de o zi de-aici.

– Mulțam.

Tom se întoarce să plece.

– Îmi pare rău, strigă John în urma lui. Pari a fi un om de treabă.

Tom își continuă drumul, fără să răspundă. Se simțea dezamăgit. Își făcuse speranțe mult prea devreme: nu era nimic neobișnuit în a fi refuzat. Dar fusese încântat de ideea de a lucra din nou la o catedrală. Acum, era posibil să fie nevoie să lucreze la un zid plictisitor de apărare sau la vreo casă urâtă pentru un argintar.

Își îndreptă umerii în timp ce traversa curtea castelului, mergând înspre locul în care Agnes îl aștepta împreună cu Martha. Niciodată nu-și arăta dezamăgirile de față cu ea. Mereu încerca să dea impresia că totul era bine, că situația se afla sub control și că nu avea mare importanță că nu exista nimic de lucru aici, pentru că era sigur că în orașul următor avea să se ivească totuși ceva, sau în următorul. Știa că, dacă dădea vreun semn de îngrijorare, Agnes îl va îndemna să caute un loc unde să se stabilească, iar el nu voia să facă asta decât în cazul în care se putea stabili într-un oraș unde să se construiască o catedrală.

– Nu e nimic pentru mine aici, îi spuse lui Agnes. Hai să mergem mai departe.

Agnes părea abătută.

– Având în vedere că aici se construiesc o catedrală și un castel, ai crede că ar fi loc pentru încă un zidar.

– Ambele clădiri sunt aproape terminate, îi explică Tom. Au mai mulți lucrători decât au nevoie.

Familia traversă podul de peste șanțul de apărare și se întoarce pe străzile aglomerate ale orașului. Intraseră în Salisbury prin poarta de est, și aveau să plece prin cea de vest, pentru că Shaftesbury era în direcția aceea. Tom o luă la dreapta, conducându-i spre partea de oraș pe care nu o văzuseră încă.

Se opri în fața unei case de piatră care părea să aibă nevoie urgentă de ceva reparații. Mortarul folosit la construirea ei fusese prea slab, iar acum se sfărâma și cădea. Înghețul își croise drum printre rosturi, făcând unele pietre să crape. Peste încă o iarnă, stricăciunile ar fi fost și mai mari. Tom se hotărî să-i explice acest lucru proprietarului.

Intrarea de la parter era o arcadă largă. Ușa de lemn stătea deschisă, iar în cadrul ei ședea un meșteșugar, cu un ciocan în mâna dreaptă și o sulă, o unealtă mică de metal cu vârful ascuțit, în cea stângă. Cioplea un model complicat într-o șa de lemn care se afla pe bancul din fața lui. În fundal, Tom putea zări provizii de lemn și piele și un băiat care mătura așchiile.

– Ziua bună, jupâne șelar!

Șelarul își ridică privirea, îl categorisi pe Tom drept tipul de om care, dacă ar avea nevoie de o șa, și-ar face-o singur, și îl salută printr-o mișcare scurtă din cap.

– Sunt constructor, continuă Tom. Văd că ai nevoie de serviciile mele.

– De ce?

– Ți se fărâmițează mortarul, pietrele îți crapă, iar casa ta s-ar putea să nu mai stea în picioare încă o iarnă.

Șelarul scutură din cap, în semn de refuz.

– Orașul acesta e plin de zidari. De ce aș angaja un străin?

– Prea bine. Tom se întoarse pe călcâie. Domnul fie cu tine!

– Sper, spuse șelarul.

– Un individ grosolan, murmură Agnes pe când se îndepărtau.

Strada îi ducea către o piață. Aici, într-o mare de noroi cam de jumătate de acru, țăranii din satele înconjurătoare schimbau puținul surplus de carne sau grâne, lapte ori ouă pe care-l aveau, pe lucrurile de trebuință pe care nu și le puteau face singuri – oale, fiare de plug, funii și sare. De obicei, piețele erau locuri pline de culoare și destul de zgomotoase. Oameni tocmindu-se cu însuflețire, rivalități glumețe între vecinii de tarabă, prăjituri ieftine pentru copii, uneori vreun menestrel sau vreun grup de acrobați, o mulțime de târfe sulimenite și poate vreun soldat infirm, gata să povestească despre deșerturile din Orient și hoardele sălbatice de sarazini. Cei care încheiau un târg avantajos cădeau adeseori în ispita sărbătoririi lui și își cheltuiau tot profitul pe bere tare, așa că, pe la prânz, în piață se instala mai mereu o atmosferă de scandal. Alții își pierdeau banii la zaruri, iar asta ducea la încăierări. Dar acum, în dimineața unei zile ploioase, când recolta din anul acela fusese fie vândută, fie depozitată, piața era liniștită. Țărani uzi până la piele se tocmeau posaci cu tarabagii care tremurau, iar toată lumea de-abia aștepta să se întoarcă acasă și să se așeze în fața unui foc zdravăn.

Familia lui Tom își croi drum prin mulțimea mohorâtă, ignorând lingușirile anemice ale negustorului de cărnați și ale tocilarului de cuțite. Aproape că ajunseseră de cealaltă parte a pieței, când Tom își văzu porcul.

Era atât de surprins încât, la început, nu-i veni să-și creadă ochilor.

Apoi, Agnes suieră:

– Tom! Privește!

El își dădu seama că îl văzuse și femeia.

Nu încăpea îndoială: știa porcul acela la fel de bine pe cât îi știa pe Alfred și pe Martha. Era dus la subsuoară, cu o îndemănare de expert, de un bărbat care avea tenul rozaliu și burdihanul unuia care mănâncă exact atât de multă carne cât are nevoie, ba și ceva pe deasupra: un măcelar, fără îndoială. Atât Tom, cât și Agnes rămaseră pe loc fixându-l cu privirea, și, din moment ce îi stăteau în drum, nici el nu putu să nu-i observe.

– Ei bine? întrebă el, mirat de căutătura lor stăruitoare și nerăbdător să treacă de ei.

Cea care rupse tăcerea fu Martha.

– Acela este porcul nostru! spuse ea precipitat.

– Așa este, confirmă Tom, privind-l în ochi pe măcelar.

Preț de o clipă, pe chipul bărbatului trecu o expresie ascunsă, iar Tom își dădu seama că acesta știa că porcul fusese furat.

– Tocmai am plătit 50 de penny pe el, iar asta înseamnă că e porcul meu.

– Oricui i-ai dat dumneata banii, porcul nu era al lui de vândut. Fără nici o îndoială, din pricina asta l-ai luat atât de ieftin. De la cine l-ai cumpărat?

– De la un țăran.

– Îl cunoști?

– Nu. Ascultă, eu sunt măcelar la garnizoană. Nu pot să cer oricui îmi vinde un porc sau o vacă să-mi aducă doișpe oameni care să jure că animalul este într-adevăr al lui și-l poate vinde.

Bărbatul se întoarse într-o parte, ca și cum ar fi dorit să plece, dar Tom îl prinse de braț și îl opri. Bărbatul arboră o expresie furioasă timp de-o clipă, dar apoi își dădu seama că, dacă intra într-o încăierare, trebuia să lepede porcul, și că, dacă vreunul dintre membrii familiei lui Tom reușea să prindă godacul, raportul de putere s-ar fi schimbat, iar măcelarul ar fi ajuns să fie cel nevoit să-și dovedească dreptul de proprietate. Așa că se abținu și spuse:

– Dacă vrei să faci vreo acuzație, du-te la *sheriff*.

Tom cântări rapid această variantă, după care o respinse. Nu avea nici o dovadă. Așa că spuse:

– Cum arăta omul care ți-a vândut porcul?

Cu o căutătură ascunsă, măcelarul spuse:

– Ca oricare altul.

– Își ținea gura acoperită?

– Acum că mă gândesc, da.

– Era un nelegiuit și ascundea o mutilare, spuse Tom cu amărăciune.

Presupun că nu te-ai gândit la asta.

– Plouă cu găleata! protestă măcelarul. Toată lumea e înfofolită.

– Spune-mi numai cât a trecut de când a plecat de lângă tine.

– Abia a plecat.

– Și unde se ducea?

– La o berărie, așa spune.

– Ca să-mi cheltuiască banii, zise Tom, cuprins de dezgust. Du-te de-aici, cară-te! Poate că, într-o zi, ai să fii și tu jefuit, și atunci o să-ți dorești să nu existe atât de mulți oameni dispuși să cumpere la un preț mic fără să pună întrebări.

Măcelarul părea furios și zăbovi în loc, ca și cum voia să mai spună ceva; apoi își mută gândul și se făcu nevăzut.

– De ce l-ai lăsat să plece? întrebă Agnes.

– Pentru că el e cunoscut aici, pe când eu nu sunt, zise Tom. Dacă mă lupt cu el, vina va cădea asupra mea. Și pentru că porcul nu are numele meu scris pe fund, așa că, cine poate spune dacă e al meu au ba?

– Dar toate economiile noastre...

– Până una-alta, încă am putea obține banii pe porc, spuse Tom. Taci și lasă-mă să mă gândesc! Altercația cu măcelarul îl înfuriase, așa că își vărsa frustrarea vorbindu-i dur lui Agnes. Undeva în orașul ăsta se află un bărbat fără buze și cu 50 de penny de argint în buzunar. Tot ce trebuie să facem e să-l găsim și să îi luăm banii.

– Bine, spuse Agnes hotărâtă.

– Tu mergi înapoi pe drumul pe unde am venit. Du-te până la curtea catedralei. Eu țin drumul înainte și voi veni spre catedrală din cealaltă direcție. Apoi ne vom întoarce pe strada următoare, și așa mai departe. Dacă nu e pe străzi, atunci e într-o berărie. Când îl vezi, rămâi pe lângă el și trimite-o pe Martha să mă caute. Eu o să-l iau pe Alfred. Încearcă să nu te lași văzută de nelegiuit.

– Nu-ți face griji, spuse Agnes pe un ton sumbru. Vreau banii ăia, trebuie să-mi hrănesc copiii.

Tom îi atinse brațul și zâmbi.

– Ești o leoaică, Agnes!

Ea îl privi în adâncul ochilor, după care, brusc, se ridică în vârful picioarelor și îl sărută pe gură, scurt și apăsat. Apoi se întoarse și traversă piața, cu Martha după ea. Tom își urmări soția cu privirea până ce aceasta ieși din câmpul lui vizual, făcându-și griji pentru soarta ei, în ciuda curajului pe care îl afișa femeia; apoi plecă în direcția opusă, împreună cu Alfred.

Hoțul părea să se creadă într-o siguranță deplină. Bineînțeles, când îi fusese furat porcul, Tom se îndrepta către Winchester. Hoțul o apucase în

cealaltă direcție, mergând să vândă porcul la Salisbury. Dar femeia nelegiuită, Ellen, îi spusese lui Tom că aici se reconstruia catedrala, iar el își schimbase planurile și, fără să se aștepte la așa ceva, îl prinsese din urmă pe hoț. Totuși, bărbatul socotea că nu avea să-l mai vadă niciodată pe Tom, ceea ce-i oferea acestuia șansa de a-l lua prin surprindere.

Tom mergea încet de-a lungul străzii noroioase, încercând să-și mențină o înfățișare relaxată în timp ce cerceta cu privirea prin ușile deschise. Nu voia să atragă atenția asupra sa, pentru că această întâmplare putea să aibă un sfârșit violent, și nu dorea ca oamenii să-și aducă aminte de-un zidar înalt care scotocea prin oraș. Cele mai multe dintre case erau niște colibe obișnuite din lemn, noroi și stuf, cu paie pe jos, o vatră în mijloc și câteva piese de mobilă făcută în gospodărie. O berărie era indicată de un butoi și de câteva bănci; un pat într-un colț, mascat de o perdea, reprezenta recuzita unei târfe; o mulțime zgomotoasă în jurul unei singure mese însemna că acolo se desfășura un joc de zaruri.

O femeie cu buzele vopsite în roșu își dezveli pieptul în fața lui, iar el dădu din cap în semn de refuz, după care se grăbi să treacă mai departe. Undeva, într-un ungher secret al minții sale, era atras de ideea de a o face cu o străină, în plină zi și plătind pentru asta, dar, în toată viața lui, nu încercase așa ceva.

Se gândi din nou la Ellen, femeia nelegiuită. Și ea avea ceva misterios. Îl ispita foarte tare, dar ochii aceia înfundați în orbite, cu privirea lor intensă, îl intimidau. O invitație din partea unei târfe îl făcuse pe Tom să se simtă nemulțumit timp de câteva clipe, dar vraja stărnită de Ellen nu se spulberase încă, iar el se trezi copleșit de dorința subită de a da fuga înapoi în pădure la ea și de a se prăbuși asupra ei.

Ajunse în curtea catedralei fără să-l fi văzut pe tâlhar. Se uită la meșterii care băteau în cuie tabla de plumb de acoperișul triunghiular de cherestea al naosului. Nu începuseră încă să acopere apele înclinate ale acoperișului navelor bisericii, și încă se mai puteau vedea semiarcadele care făceau legătura între marginea exterioară a lateralei și zidul naosului din centru, sprijinind partea superioară a catedralei. I le arătă lui Alfred.

– Fără suportii aceia, zidul naosului s-ar înclina în afară și s-ar prăbuși din cauza greutateii bolților de piatră din interior, îi explică el. Vezi cum se aliniază semiarcadele cu stâlpii de susținere în zidul lateralelor? Se aliniază și cu stâlpii arcadei naosului din interior. Iar ferestrele lateralelor se aliniază cu bolțile arcadei. Elementul puternic față în față cu cel puternic, iar cel slab tot cu cel slab.

Alfred avea o căutătură nedumerită și încărcată de reproș. Tom oftă.

O văzu pe Agnes venind din direcția opusă, iar mintea sa reveni asupra problemelor imediate. Gluga lui Agnes îi ascundea fața, dar el îi recunoștea pasul sigur și postura capului, cu bărbia înainte. Lucrătorii lași în umeri se dădeau la o parte pentru a o lăsa să treacă. Dacă era ca soața lui să întâlnească tâlharul și se pornea o luptă, medita el mohorât, ar fi fost o înfruntare de pe poziții egale.

– L-ai văzut? întrebă ea.

– Nu. Evident, nici tu nu l-ai văzut.

Tom nădăjduia că hoțul încă nu părăsise orașul. Doar n-ar fi plecat fără să-și fi cheltuit mai întâi o parte din bani! Arginții nu-i erau de nici un folos în pădure.

Agnes se gândea la același lucru.

– E pe aici, pe undeva. Hai să mai căutăm.

– Vom merge înapoi pe alte străzi și ne întâlnim din nou în piață.

Tom și Alfred se întoarseră pe unde veniseră în curte și ieșiră pe poartă. Deja ploaia le pătrunsese bine pelerinele, iar lui Tom îi trecu fugăr prin minte imaginea unei oale de bere și a unui castron de ciorbă de vită, lângă vatra vreunei berării. Apoi se gândi cât de mult muncise ca să cumpere porcul, și îl văzu din nou pe bărbatul acela fără buze izbînd cu băta în direcția capului nevinovat al Marthei, iar furia care îl năpădi îl încălzi.

Era foarte greu să caute sistematic, pentru că străzile nu aveau nici o rînduială. O apucau încolo și înapoi, după cum își construiseră oamenii casele, și existau o mulțime de curbe bruște și de alei înfundate. Singura stradă dreaptă era cea care ducea de la poarta de est până la podul de deasupra șanțului de apărare. La primul ocol, Tom se ținuse aproape de întăriturile castelului. Acum cerceta zonele mărginașe, mergând în zigzag către zidul de apărare și înapoi spre interior. Acestea erau părțile mai sărace, cu cele mai multe clădiri afectate de stricăciuni, cele mai zgomotoase berării și cele mai bătrâne târfe. Marginea orașului se găsea la vale față de centru, astfel încât deșeurile din cartierele mai bogate se revărsau dinspre centru către ei, pe străzi, oprindu-se sub ziduri. Un fenomen similar părea să afecteze și oamenii, pentru că acest cartier gemea de invalizi, cerșetori, copii înfomețați, femei bătute și bețivani neajutorați.

Dar bărbatul fără buze nu se vedea nicăieri.

În două rînduri, Tom zări un bărbat cam de aceeași constituție și cu o înfățișare asemănătoare și se apropie mai mult, descoperind însă că nu avea cicatrici pe față.

Își încheie căutarea în dreptul pieței, iar acolo o găsi pe Agnes, care îl aștepta nerăbdătoare, cu trupul încordat și ochii strălucind.

– L-am găsit! șuieră ea.

Tom se simți cuprins de un val de încântare amestecată cu neliniște.

– Unde?

– A intrat într-un birt de lângă poarta de est.

– Du-mă acolo.

Merseră pe lângă castel până la podul mobil, o luară pe strada dreaptă care făcea legătura cu poarta de est, după care intrară într-un labirint de alei aflate sub zidurile de apărare. O idee mai târziu, Tom zări birtul. Nici măcar nu era o clădire, doar un acoperiș înclinat fixat pe patru stâlpi, cu un foc uriaș în spate deasupra căruia se învârtea o oaie la proțap și bolborosea un ceaur. Era aproape de prânz și micul local se umpluse de oameni, majoritatea bărbați. Mirosul cărnii stârni ghiorțăieli în stomacul lui Tom. Scrută acea adunătură cu privirea, temându-se ca nu cumva tâlharul să fi plecat în timpul scurt de care avuseseră nevoie pentru a ajunge acolo. Îl zări imediat, așezat pe un scaun la ceva distanță de mulțime, mâncând cu lingura dintr-un castron de tocană, ținându-și eșarfa în fața chipului, pentru a-și ascunde gura.

Tom se îndepărtă rapid, astfel încât bărbatul să nu-l vadă. Acum trebuia să hotărască în ce fel avea să procedeze. Era suficient de furios cât să-l facă una cu pământul dintr-o lovitură și să-i ia punga. Dar mulțimea nu l-ar fi lăsat să plece. Ar fi fost nevoie să-și explice fapta, nu numai în fața celor aflați acolo, ci și dinaintea *sheriff*-ului. Tom avea tot dreptul să procedeze așa, iar faptul că hoțul era un nelegiuit însemna că nu exista nimeni care să garanteze pentru cinstea lui; în timp ce Tom era, în mod evident, un bărbat respectabil și un zidar. Dar stabilirea tuturor acestor lucruri avea să ia timp, poate chiar câteva săptămâni, dacă se întâmpla ca *sheriff*-ul să fie plecat în altă parte a ținutului; și exista posibilitatea să se confrunte totuși cu o acuzație de tulburare a păcii regelui, dacă avea să iasă o încăierare.

Nu. Ar fi fost mai înțelept să aștepte până când hoțul rămânea singur.

Bărbatul nu putea sta în oraș peste noapte, pentru că nu avea casă aici, și nu putea să obțină vreun loc de dormit fără să-și dovedească în vreun fel statutul de cetățean respectabil. Ca atare, trebuia să plece înainte ca porțile orașului să se închidă la căderea serii.

Și nu erau decât două porți.

– Probabil că se va întoarce pe unde a venit, îi spuse Tom lui Agnes. Voi aștepta în afara porții de est. Alfred va supraveghea poarta de vest. Tu rămâi

în oraș și urmărește ce face hoțul. Ține-o pe Martha cu tine, dar să nu cumva să o vadă. Dacă ai nevoie să ne transmiți vreun mesaj mie sau lui Alfred, trimite-o pe Martha.

– Bine, spuse scurt Agnes.

– Ce ar trebui să fac dacă iese pe la mine? întrebă Alfred.

Vocea lui trăda nerăbdare și agitație.

– Nimic, spuse Tom pe un ton ferm. Fii atent pe ce drum o ia, după care aștepți. Martha o să vină după mine, și îl vom ataca împreună.

Alfred păru dezamăgit.

– Fă cum spun, continuă Tom. Nu vreau să-mi pierd și fiul, pe lângă porc.

Alfred încuviință din cap, dar fără nici o trageră de inimă.

– Hai să ne împrăștiem înainte să ne observe cineva șușotind și făcând planuri. Duceți-vă!

Tom plecă imediat, fără să arunce nici o privire înapoi. Putea să se bazeze pe Agnes că va duce la bun sfârșit planul. Se grăbi către poarta de est și ieși din oraș, traversând podul șubred de lemn peste care împinsese căruța cu boi de dimineață. Direct în fața lui se afla drumul spre Winchester, care ducea spre est, cât se poate de drept, ca un covor lung desfășurat peste dealuri și văi. La stânga se afla drumul pe care Tom – și, probabil, și hoțul – venise la Salisbury, drumul numit Portway, care se încolăcea după un deal și dispărea. Aproape sigur, hoțul avea să o ia pe Portway.

Tom o luă la vale și își croi drum prin pâlcul de case de la răscruce, după care o apucă pe Portway. Trebuia să se ascundă. Merse pe drum, căutând un loc potrivit. Parcurse două sute de metri fără să găsească nimic. Privind înapoi, își dădu seama că ajunsese prea departe: nu mai putea distinge chipurile oamenilor de la răscruce, așa că nu avea cum să mai știe dacă bărbatul fără buze avea să vină și să o apuce pe drumul spre Winchester. Cercetă din nou împrejurimile. De-o parte și de alta, drumul era mărginit de șanțuri, care poate că i-ar fi oferit un loc de ascunzătoare pe vreme uscată, dar în acea zi erau pline de apă. Dincolo de fiecare șanț, pământul prezenta o ridicătură, ca o cocoasă. Pe câmp, în partea dinspre sud a drumului, câteva vaci pășteau pe miriște. Tom observă că una dintre ele stătea așezată la marginea ridicată a câmpului, de unde se putea vedea foarte bine drumul, ascunsă parțial de ridicătura de pământ. Cu un oftat, se întoarse. Sări peste șanț și lovi animalul cu piciorul. Vaca se ridică și plecă. Tom se întinse pe locul cald și uscat pe care aceasta îl lăsase în urmă. Își

trase gluga peste față și se puse pe așteptat, dorindu-și să fi avut prevederea de a fi cumpărat niște pâine înainte de a pleca din oraș.

Era nerăbdător și un pic speriat. Tâlharul era mai mic de înălțime, dar se mișca repede și era rău, după cum se dovedise atunci când o lovise cu bâta pe Martha și furase porcul. Lui Tom îi era puțin teamă de faptul că putea fi lovit, dar mult mai îngrijorat era de faptul că nu își va putea lua banii.

Spera că Agnes și Martha erau bine. Agnes putea să aibă grijă de ea, știa prea bine; și, chiar dacă o zărea tâlharul, ce putea să facă? Ar fi stat cu ochii în patru, atâta tot.

Din locul în care ședea, Tom putea vedea turnurile catedralei. Își dorea să fi avut timp să arunce o privire înăuntru. Era curios cum fuseseră lucrați stâlpii care reprezentau picioarele arcadei. De obicei, aceștia erau niște stâlpi groși, fiecare dintre ei fiind reazemul unor bolte care răsăreau din vârful lor: două arce, spre nord și spre sud, pentru a face legătura cu stâlpii învecinați în cadrul arcadei; și unul spre est sau spre vest, peste nava laterală. Un efect urât, pentru că era ceva în neregulă la o boltă care țâșnea din vârful unei coloane rotunde. Când Tom avea să-și înalțe catedrala, fiecare picior va fi un pâlc de vârfuri ascuțite, cu câte o boltă răsărind din capătul fiecăruia – un aranjament elegant și logic.

Începu să-și închipuie ornamentele bolților. Formele geometrice erau cele mai comune – nu aveai nevoie de prea multă pricepere ca să sculptezi zigzaguri și romburi –, dar lui Tom îi plăceau motivele vegetale, care confereau o anumită blândețe și dădeau un aspect mai natural regularității dure a pietrelor.

Catedrala imaginară îi ținu mintea ocupată până pe la mijlocul după-amiezii, când văzu silueta slăbuță și căpșorul blond al Marthei trecând în salturi podul și venind printre case. Fata ezită la răscruce, după care alese drumul corect. Tom o privi cum mergea spre el, observându-i încruntarea în timp ce se întreba unde ar putea fi. Când fetița ajunsese în dreptul lui, o chemă încet.

– Martha.

Ei îi scăpă un țipăt ușor, după care îl văzu și alergă către el, sărind peste șanț.

– Mami ți-a trimis asta, spuse ea, scoțând ceva de sub pelerina care-i acoperea trupul.

Era o plăcintă fierbinte cu carne.

– Pe toți sfinții, mama ta este o femeie pe cinste! spuse Tom și luă o mușcătură imensă.

Era făcută cu carne de vită și ceapă și avea un gust dumnezeiesc.

Martha se ghemui lângă Tom pe iarbă.

– Uite ce s-a întâmplat cu bărbatul care ne-a furat porcul, spuse ea. Se scobi în nas și se concentrează pentru a-și aduce aminte ce i se spusese să repete. Era atât de dulce, încât, privind-o, lui Tom mai că i se tăie răsuflarea. A ieșit din birt și s-a întâlnit cu o doamnă cu fața vopsită și a intrat la ea în casă. Noi am așteptat afară.

„În timp ce tâlharul ne cheltuia banii cu o târfă“, își spuse Tom în sinea lui, plin de amărăciune.

– Continuă.

– Nu a stat mult în casa doamnei, iar când a ieșit s-a dus la o berărie. Acolo e acum. Nu bea mult, dar joacă zaruri.

– Sper să câștige, spuse Tom pe un ton sumbru. Asta-i tot?

– Tot.

– Ți-e foame?

– Am mâncat o chiflă.

– Lui Alfred i-ai spus toate acestea?

– Nu încă. La el mă duc acum.

– Spune-i că trebuie să încerce să nu se ude prea tare.

– Să încerce să nu se ude prea tare, repetă ea. Să-i zic înainte sau după ce-i spun despre bărbatul care ne-a furat porcul?

Evident, nu avea nici o importanță.

– După, spuse Tom, pentru că Martha avea nevoie de un răspuns clar. Îi zâmbi. Ești o fetiță isteată. Hai, fugi!

– Îmi place jocul ăsta, spuse ea.

Îi făcu semn cu mâna și plecă, piciorușele ei de copilă zvâcnind în vreme ce sărea grațioasă peste șanț. Ajunsă în drum, o rupse la fugă spre oraș. Tom o urmări cu privirea, cu inima plină de dragoste și furie. El și Agnes munciseră din greu ca să obțină bani pentru a-și hrăni copiii, și era capabil să ucidă pentru a recupera ce li se furase.

Poate că și nelegiuitul era dispus să ucidă. Nelegiuiții se găseau în afara legii, după cum o arăta și numele: trăiau într-o violență fără limite. Era posibil să nu fie prima dată când Faramond Gură-Cască se întâlnea cu una dintre victimele sale. Un om cât se poate de periculos.

Lumina începu să scadă surprinzător de devreme, așa cum se întâmpla uneori în după-amiezile ploioase de toamnă. Tom începu să-și facă griji că nu avea să-l recunoască pe hoț prin ploaie. Pe măsură ce se apropia seara, circulația oamenilor ieșind și intrând în oraș se rări, pentru că, în majoritatea lor străinii plecaseră, astfel încât să aibă timp să ajungă pe la casele lor înainte

de lăsarea întunericului. Luminile lumânărilor și felinarelor începură să pâlpâie în casele din partea mai înaltă a orașului și în colibe de sub ziduri. Cuprins de pesimism, Tom se întreba dacă nu cumva hoțul avea să rămână totuși peste noapte. Poate că avea prieteni tâlhari în oraș, dispuși să-l găzduiască, deși știa că era un nelegiuit. Poate că... Deodată, Tom zări un bărbat cu o eșarfă peste gură.

Acesta traversa podul de lemn alături de alți doi bărbați. Dintr-odată, Tom își dădu seama că cei doi complici ai hoțului, cel chel și cel cu pălărie verde, ar fi putut să-l însoțească la Salisbury. Tom nu-i văzuse pe nici unul dintre ei în oraș, dar cei trei s-ar fi putut despărți pentru o vreme, ca apoi să se întâlnească din nou în vederea călătoriei de întoarcere. Tom rosti un blestem în barbă: nu credea că putea dovedi trei bărbați. Dar, pe măsură ce se apropiau, cei trei se despărțiră, iar Tom înțelese, cuprins de ușurare, că nu erau împreună.

Primii doi erau tată și fiu, doi țărani cu ochi întunecați și apropiați și cu nasuri coroiate. Aceștia o luară pe Portway, iar bărbatul cu eșarfa îi urmă.

Tom studie mersul și ținuta hoțului. Părea a nu fi beat. Păcat.

Privind înapoi spre oraș, zări o femeie și o fetiță apărând pe pod: Agnes și Martha. Nu prea-i venea bine asta. Nu-și închipuise că ele aveau să fie de față când urma să-l înfrunte pe hoț. Își dădu însă seama că nici nu le spusese să nu vină.

Pe măsură ce drumetii se apropiau de el, Tom se simți din ce în ce mai încordat. Era atât de voinic, încât cei mai mulți oponenți cedau în fața lui; dar nelegiuitii reprezentau oameni disperați, și nu se putea ști ce avea să se întâmple.

Cei doi țărani trecură pe lângă el, destul de veseli, discutând despre cai. Tom își scoase ciocanul cu cap de fier de la brâu și îl cumpăni în mâna dreaptă. Îi ura pe hoți, pentru că nu munceau și luau pâinea de la gura oamenilor cumsecade. N-ar fi avut nici o remușcare să-l lovească pe acesta cu ciocanul.

Pe măsură ce se apropia, hoțul păru să încetinească, aproape ca și cum ar fi simțit pericolul. Tom așteptă până când acesta ajunsese la patru sau cinci metri – prea aproape pentru a o rupe la fugă înapoi, prea departe pentru a putea să treacă în fugă pe lângă Tom. Apoi Tom se rostogoli peste mal, sări șanțul și se postă în calea lui.

Bărbatul se opri brusc și îl privi fix.

– Ce-i asta? întrebă el, descumpănit.

„Nu mă recunoaște“, își zise Tom în sinea lui. Spuse:

– Ieri mi-ai furat porcul și azi i l-ai vândut măcelarului.

– Eu niciodată...

– Nu nega, spuse Tom. Dă-mi banii pe care i-ai luat pe el și nu o să-ți fac nimic.

O clipă, crezu că hoțul avea să facă exact asta. În timp ce nelegiuitul șovăia, Tom simți o undă de dezamăgire. Apoi individul se întoarse pe călcăie și o luă la sănătoasa – izbindu-se de Agnes.

Nu alerga suficient de repede pentru a o da jos – iar ea era o femeie puternică, nu putea fi dărâmată cu una, cu două –, așa că, pentru câteva clipe, cei doi se clătinară, ca prinși într-un dans neîndemânic. Apoi hoțul își dădu seama că femeia se aținea voit în fața lui, astfel că o împinse într-o parte. În timp ce el trecea pe lângă ea, Agnes întinse un picior, care nimeri între genunchii tâlharului, și amândoi căzură la pământ.

În vreme ce gonia către Agnes, Tom își simțea inima bătându-i să-i sară din piept. Hoțul tocmai se ridica, proptindu-și unul din genunchi în spinarea femeii. Tom îl apucă de guler și îl trase de deasupra ei. Îl zvârli către marginea drumului înainte ca nelegiuitul să-și recapete echilibrul, după care îl trânti în șanț.

Agnes se ridică. Martha alergă către ea.

– Ești bine? o întrebă Tom repede.

– Da, răspunse Agnes.

Cei doi țărani se opriseră și se întorseseră cu fața, privind lung la scena din fața lor, întrebându-se ce anume se întâmpla. Hoțul era în genunchi, în șanț.

– Este un nelegiuit, strigă Agnes în direcția lor, pentru a le descuraja orice intenție de a interveni. Ne-a furat porcul!

Țăranii nu răspunseră, dar așteptară să vadă ce avea să se întâmple mai departe.

Tom se adresă din nou hoțului:

– Dă-mi banii și îți dau drumul!

Bărbatul ieși din șanț cu un cuțit în mână, iute ca un șobolan, și se repezi la gâtul lui Tom. Agnes slobozi un țipăt. Tom se feri. Cuțitul trecu de-a curmezișul feței sale și bărbatul simți o durere arzătoare străbătându-i maxilarul.

Făcu un pas înapoi și, în timp ce lama cuțitului străfulgeră din nou spre el, lovi cu ciocanul. Hoțul făcu o săritură în spate, iar atât cuțitul, cât și ciocanul suierară prin aerul umed al serii fără să se întâlnească.

Preț de o clipă, cei doi bărbați stătură nemișcați, față în față, gâfâind. Tom simțea usturimea tăieturii. Își dădu seama că luptau de pe poziții egale, pentru că, deși el era mai voinic, hoțul avea un cuțit, o armă mai periculoasă decât ciocanul de zidar. Pe măsură ce începea să priceapă că era posibil să moară, simți cum gheara înghețată a fricii îi cuprindea inima. Dintr-odată, se trezi că nu putea să respire.

Cu coada ochiului, zări o mișcare bruscă. Hoțul o sesizase la rându-i, și aruncă o privire către Agnes, după care își feri capul din calea unei pietre pornite din mâna femeii.

Tom reacționează cu iuțeala unuia care se teme pentru viața lui și lovi cu ciocanul în direcția capului plecat al tâlharului.

Ciocanul își atinse ținta exact când hoțul își ridică privirea. Capul de fier îl lovi în frunte, în locul unde prindea a crește părul. Era o lovitură dată în grabă, Tom nepunându-și în ea toată forța. Hoțul se clătină, dar nu se prăbuși.

Tom izbi din nou.

Această lovitură fu mai puternică. Avu vreme să ridice ciocanul deasupra capului și să țintească, în timp ce hoțul dezorientat încerca să-și limpezească privirea. Pe când mișca unealta, Tom se gândi la Martha. Lovi cu toată forța, iar hoțul se prăbuși la pământ ca o păpușă scăpată de-un copil.

Tom era prea încordat pentru a simți vreo urmă de ușurare. Îngenunche lângă hoț, scotocindu-l.

– Unde îi e punga? Unde e punga, ce Dumnezeu!?

Trupul moale era greu de manevrat. Într-un final, Tom îl așează pe spate și îi deschise pelerina. De cureaua tâlharului atârna o traistă mare, de piele. Tom îi desfăcu catarama. Înăuntru era o pungă moale de lână, legată cu un șnur. Tom o scoase. Era mult prea ușoară.

– Goală! spuse Tom. Trebuie să mai aibă una!

Trase pelerina de sub corpul bărbatului și o pipăi cu atenție. Nu avea nici un buzunar ascuns, nici o parte unde să fie tare. Scoase cizmele hoțului. Nu avea nimic în ele. Își scoase cuțitul de mâncat și spintecă tâlpile: nimic.

Pierzându-și răbdarea, își strecură cuțitul sub gulerul tunicii de lână a hoțului și o tăie până la tiv. Nu avea nici o curea ascunsă, unde să-și fi pus banii.

Hoțul zăcea în mijlocul drumului de pământ, gol pușcă, cu excepția cio-rapilor din picioare. Cei doi țărani se uitau la Tom de parcă ar fi fost nebun. Furios la culme, acesta îi spuse lui Agnes:

– Nu are nici un ban!

– Probabil că i-a pierdut pe toți la zaruri!

- Sper să ardă în focul iadului, zise Tom.
- Agnes îngenunche și puse mâna pe pieptul hoțului.
- Acolo și e acum, spuse ea. L-ai omorât.

IV

Până să fi venit Crăciunul, ajunseseră să flămânzească.

Iarna se instalase devreme, și era la fel de rece, dură și necruțătoare ca dalta unui cioplitor de piatră. Când primul îngheț acoperise câmpurile cu un strat fin, pudrat, meriele încă se mai aflau pe ramuri. Oamenii crezuseră că era vorba doar de ceva trecător, gândindu-se că vremea se va mai îmblânzi o țară, dar nu se-ntâmplase așa. Satele care întârziaseră cu aratul de toamnă trebuiseră să-și înfigă fiarele de plug în pământul tare ca piatra. Sătenii se grăbiseră să-și înjunghie porcii și să le săreze carnea pentru iarnă, iar nobilii își sacrificaseră o parte din vite, pentru că, pe timp de iarnă, nu exista atât de multă iarbă de păscut ca în timpul verii. Dar înghețul neconținut distrusese firele de iarbă, așa că până la urmă și multe dintre animalele lăsate în viață muriseră. Lupii ajunseseră la disperare, și, la amurg, intrau în sate să înșface găini numai piele și os și copii neatenți.

Pe toate șantierele din țară, odată cu primul îngheț, zidurile deja construite fuseseră acoperite în grabă cu paie și cu bălegar pentru a le feri de temperaturile joase, pentru că mortarul ce ținea pietrele laolaltă nu era încă uscat complet și, dacă se întâmpla să înghețe, s-ar fi crăpat. Unii dintre zidari nu fuseseră angajați decât pe timpul verii, așa că de-acum se întorseseră în satele lor de baștină, unde erau cunoscuți mai degrabă drept meșteșugari decât drept zidari și aveau să-și petreacă iarna făcând pluguri, șei, hamuri, căruțe, lopeți, uși și orice alte obiecte pentru care era nevoie de pricepere în mânăuirea ciocanului, a daltei și a unui fierăstrău. Ceilalți zidari se mutaseră în atelierile cu acoperișuri oblice de pe șantier și, pe tot parcursul zilelor de iarnă, sculptau modele complicate în blocurile de piatră. Dar, din cauză că înghețul venise devreme, munca înainta prea repede; și pentru că țăranii flămânzeau, episcopii, castelanii și nobilii aveau mai puțini bani de cheltuit pe construcții

decât nădăjduiseră; și, astfel, pe măsură ce iarna înainta, unii dintre zidari erau concediați.

Tom și familia sa meraseră de la Salisbury la Shaftesbury, și de acolo la Sherborne, Wells, Bath, Bristol, Gloucester, Oxford, Wallingford și Windsor. Peste tot, focurile ardeau în ateliere, iar curțile bisericilor și zidurile castelelor răsunau de cântecul fierului izbit de piatră, iar meșterii constructori schițau modele mici și precise de arce și bolți cu mâinile lor pricepute acoperite de mănuși fără degete. Unii meșteri se arătau lipsiți de orice fel de răbdare, smuciți sau nepoliticoși; alții se uitau cu compătimire la copiii slabi ai lui Tom și la soția sa însărcinată, le vorbeau cu blândețe și regret, dar toți spuneau același lucru: „Nu, nu e nimic de lucru pentru tine aici“.

Ori de câte ori puteau, profitau de ospitalitatea mănăstirilor, unde întotdeauna călătorii puteau căpăta ceva de-ale gurii și un loc de dormit – dar numai pentru o noapte. Când se copseseră murele pe rugii lor, se hrăniseră zile la rând numai cu așa ceva, ca păsările. În pădure, Agnes aprindea focul sub ceanul de fier și fierbea terci. Și totuși, mai mereu, erau obligați să cumpere pâine de la brutari și heringi marinați de la negustorii de pește sau să mănânce în berării și în birturi, ceea ce era mai scump decât să-și pregătească singuri mâncarea; iar astfel, banii lor se împuținau văzând cu ochii.

Martha era plăpândă la trup de la natură, dar slăbi și mai mult. Alfred creștea în continuare în înălțime, ca o buruiană pe un sol care acoperea un pat de stâncă, așa că ajunsese deșirat. Agnes mânca puțin, dar bebelușul care se dezvoltă în pântecul ei se arăta lacom, iar Tom putea vedea limpede că femeia era chinată de foame. Uneori îi porunceă să mănânce mai mult, iar atunci chiar și voința ei de fier se pleca în fața autorității combinate a soțului și a copilului nenăscut încă. Nu ajunsese rotunjoară și rozalie, așa cum se întâmplase în cazul celorlalte sarcini. În loc de asta, în ciuda burții proeminente, părea slăbănoagă, ca un copil lihnit pe timp de foamete.

De când plecaseră din Salisbury, parcurseseră trei sferturi dintr-un cerc mare și, până la sfârșitul anului, ajunseră înapoi în vasta pădure care se întindea de la Windsor la Southampton. Se îndreptau către Winchester. Tom își vânduse uneltele de zidar, și, din banii aceia, cheltuiseră aproape tot, păstrând numai câțiva penny: imediat ce avea să găsească de lucru, trebuia să împrumute unelte sau bani cu care să le cumpere. Dacă nu găsea de lucru în Winchester, nu știa ce avea să se facă. Tom avea frați, în orașul lui natal; dar acesta era în nord, la câteva săptămâni de mers distanță, iar familia sa ar fi murit de foame înainte de a ajunge acolo. Agnes nu avea frați sau surori, iar părinții ei muriseră. Nu se făceau nici un fel de munci agricole în mijlocul

iernii. Poate că Agnes ar fi căpătat câțiva penny lucrând ca bucătăreasă în vreo casă bogată din Winchester. În mod clar, nu putea să mai stea pe drumuri prea mult, pentru că i se apropia sorocul.

Dar Winchester se găsea la trei zile distanță și lor le era foame acum. Nu mai existau mure, nu se afla nici o mănăstire în apropiere, iar Agnes nu mai avea boabă de ovăz în oala pe care o purta în spate. Cu o seară înainte, dăduseră un cuțit pe o bucată de pâine de seară, patru castroane de zeamă fără nici un pic de carne și un culcuș unde să doarmă, în coliba unui țăran. De atunci, nu mai întâlniseră nici un sat. Dar, către sfârșitul după-amiezii, Tom văzu o dără de fum ridicându-se deasupra copacilor și găsiră casa unui pădurar singuratic, membru al poliției regale. Acesta le dădu o traistă de napi în schimbul toporașului lui Tom.

Mai merseră încă cinci kilometri, când deodată Agnes spuse că se simțea prea obosită pentru a mai continua. Tom era surprins. În toți anii de când erau împreună, nu o auzise niciodată să spună că se simțea prea obosită pentru a face ceva.

Agnes se așeză la adăpostul unui castan porcesc bătrân, la marginea drumului. Tom săpă o groapă nu prea adâncă pentru foc, folosind o lopată uzată de lemn – una dintre puținele unelte care le mai rămăseseră, pentru că nimeni nu voise să o cumpere. Copiii adunară rămurele, iar Tom aprinse focul, după care luă ceaul și porni în căutarea unui izvor. Se întoarse cu ceaul plin de apă rece ca gheața și îl puse deasupra focului, iar Agnes tăie câțiva napi. Martha adună castanele care căzuseră din copac, iar Agnes îi arătă cum să le decojească și cum să macine miezul moale într-o făină cu care să îngroașe supă de napi. Tom îl trimise pe Alfred să mai găsească lemne de foc, în timp ce el luă un băț cu care prinse a căuta prin frunzele moarte de pe jos, în speranța că avea să găsească vreo veveriță sau vreun hârciog cuprinsă de amorțea hibernării, pentru ciorbă. Nu avu însă noroc.

Pe când se lăsa înserarea, iar supă clocotea, Tom se așeză lângă Agnes.

– Mai avem sare? o întrebă el.

Agnes scutură din cap, în semn de negație.

– Mâncăm terci fără sare de patru săptămâni, spuse ea. N-ai observat?

– Nu.

– Foamea este cel mai bun condiment.

– Ei bine, din asta avem din belșug. Dintr-odată, Tom fu copleșit de oboseală. Simțea povara dezamăgirilor din ultimele patru luni și nu mai era în stare să se arate curajos. Ce a mers atât de prost, Agnes?

– Totul, spuse ea. Nu ai avut de lucru iarna trecută. Ai primit o slujbă în primăvară, dar fata contelui a anulat nunta, iar lordul William a oprit

construcția casei. Apoi am hotărât să rămânem și să lucrăm la strânsul recoltei – asta a fost o greșală.

– Pentru că, mai mult ca sigur, ar fi fost mai ușor să găsec de lucru în vară decât în toamnă.

– Și iarna a venit mai devreme. Cu toate astea, tot am fi scos-o la capăt, dar ni s-a furat porcul.

Trist, Tom încuviință cu o mișcare din cap.

– Singura mea consolare e că în clipa asta hoțul suferă toate chinurile iadului.

– Sper.

– Te îndoiești?

– Preoții nu știu chiar atât de mult pe cât pretind. Nu uita că tatăl meu a fost preot.

Tom își amintea prea bine. Unul dintre pereții bisericii parohiale a tatălui ei se prăbușise și nu mai putea fi reparat, iar Tom fusese angajat să îl reconstruiască. Preoții nu aveau voie să se căsătorească, dar acesta avea o menajeră, iar menajera avea o fiică, și în sat toată lumea știa că fata era fiica preotului. Agnes nu era frumoasă nici măcar pe vremea aceea, dar pielea ei avea o strălucire tinerească, iar fata părea să aibă o energie nemaipomenită. Vorbea cu Tom în timp ce acesta muncea, iar, uneori, vântul îi lipea rochia de trup, și Tom putea desluși curbele corpului ei, chiar și buricul, vizibile aproape la fel de clar ca și cum ar fi fost goală. Într-o noapte, venise în coliba mică unde dormea el, îi acoperise gura cu palma, să nu vorbească, și își dăduse jos rochia, arătându-și trupul gol în lumina lunii, după care el îi cuprinsese corpul tânăr cu brațele lui puternice și făcuseră dragoste.

– Eram amândoi virgini, rosti el cu voce tare.

Ea știa la ce se gândea el. Zâmbi, după care fața ei își recăpătă expresia tristă.

– Parcă a trecut o veșnicie de atunci, spuse ea.

– Putem să mâncăm acuma? întrebă Martha.

Mirosul fierturii îl făcu pe Tom să-și dea seama că stomacul i se contracta de foame. Își cufundă castronul în ceaunul cu supă clocotindă și scoase câteva felii de nap și o zeamă lungă. Folosi partea boantă a cuțitului său pentru a încerca bucățile de nap. Nu erau încă pătrunse, dar se hotărî să nu-i mai facă să aștepte. Dădu câte un castron plin fiecărui copil, după care îi duse unul lui Agnes.

Aceasta părea cu gândurile departe. Sufală în supă pentru a o răci un pic, după care duse castronul la buze.

Copiii își goliră cu repeziciune castroanele și mai cerură. Tom luă ceanul de pe foc, folosindu-și mâneca pelerinei pentru a nu se frige, și vărsă zeama rămasă în castroanele copiilor.

Când se întoarse la Agnes, aceasta îl întrebă:

– Și tu?

– Eu o să mănânc mâine, spuse el.

Femeia părea a fi prea obosită pentru a-l mai contrazice.

Tom și Alfred puseră vreascuri pe foc, întețindu-l, apoi adunară alte lemne, cât să le ajungă peste noapte. După care se acoperiră bine cu pelerinele și se așezară pe frunze pentru a dormi.

Tom avea somnul ușor, așa că, atunci când Agnes gemu, se trezi imediat.

– Ce e? întrebă el în șoaptă.

Ea gemu din nou. Avea fața palidă și ținea ochii închiși. După o vreme, spuse:

– Vine pruncul.

Lui Tom i se puse un nod în gât. „Nu aici, își spuse el în gând, nu aici, pe pământul înghețat, în inima pădurii.“

– Dar nu s-a împlinit sorocul, zise el.

– Se naște mai devreme.

Tom făcu un efort să-și păstreze glasul calm.

– S-a rupt apa?

– La puțin timp după ce am plecat de la coliba pădurarului, rosti Agnes gâfâind, fără să-și deschidă ochii.

Tom își aduse aminte cum femeia intrase repede în tufișuri, de parcă ar fi trebuit să-și facă nevoile urgent.

– Și durerile?

– De atunci încoace.

Îi stătea în fire să nu se plângă.

Alfred și Martha se treziră.

– Ce se întâmplă? întrebă Alfred.

– Vine pruncul, îi răspunse Tom.

Martha izbucni în lacrimi.

Tom se încruntă.

– Poți să rezști până ne înapoiem la coliba pădurarului? o întrebă pe Agnes.

Acolo, cel puțin, ar fi avut un acoperiș deasupra capului, ceva paie pe care să stea și un om care să-i ajute.

Agnes scutură din cap.

– Bebelușul a coborât deja.

– Atunci nu mai durează mult!

Erau în cea mai pustie parte a pădurii. Nu mai văzuseră nici un sat de dimineață, iar pădurarul le spusese că nu aveau să vadă unul nici a doua zi, până la căderea nopții. Asta însemna că nu exista nici o posibilitate să găsească o femeie care să servească drept moașă. Tom trebuia să ajute chiar el la nașterea copilului, în frig, fără alt ajutor decât cel din partea copiilor, iar, dacă era să se întâmple ceva rău, nu avea nici un fel de leacuri, nici cunoștințe...

„E vina mea, își spuse el în sinea lui. Eu am lăsat-o grea și din cauza mea am ajuns atât de săraci. Agnes a avut încredere în mine, că voi câștiga suficient cât să îi întrețin pe copii și pe ea, iar acum iacătă, naște sub cerul liber în mijlocul iernii.“ Tom îi disprețuise dintotdeauna pe cei care făceau copii, după care îi lăsa să flămânzească; iar acum el nu era cu nimic mai breaz decât ei. Se simțea copleșit de rușine.

– Sunt foarte obosită, spuse Agnes. Nu cred că o să pot să aduc copilul acesta pe lume. Vreau să mă odihnesc.

În lumina flăcărilor, fața ei lucea, acoperită fiind cu o peliculă fină de sudoare.

Tom își dădu seama că trebuia să se mobilizeze. Trebuia să-i dea putere lui Agnes.

– O să te ajut eu, spuse el.

Nu era nimic misterios sau complicat în ceea ce avea să se întâmple. Fusese martor la câteva nașteri. Era o muncă făcută în mod normal de femei, pentru că acestea știau ce simțea mama, iar prin asta se dovedeau mai pricepute; dar nu exista nici un motiv pentru care un bărbat să nu o poată face, la nevoie. În primul rând, trebuia să o îi asigure o poziție confortabilă; apoi, să afle cât de înaintat era copilul; după care, să facă pregătirile; apoi să o calmeze și să o liniștească în timp ce așteptau.

– Cum te simți? o întrebă el.

– Mi-e frig, răspunse ea.

– Vino mai aproape de foc, spuse el.

Își scoase pelerina și o întinse pe pământ, la un pas de flăcări. Agnes încercă să se ridice în picioare. Tom o luă ușurel în brațe și o așeză cu blândețe pe pelerina lui.

Îngenunche lângă ea. Tunica de lână pe care o purta Agnes pe sub pelerină avea nasturi în față, până jos. Tom desfăcu doi dintre aceștia și își băgă mâinile înăuntru. Agnes trase adânc aer în piept.

– Doare? întrebă el, surprins și îngrijorat.

– Nu, spuse ea cu un zâmbet care dispăru îndată. Ai mâinile reci.

Tom îi pipăi burta. Umflătura era mai mare și mai ascuțită decât fusese noaptea trecută, când cei doi dormiseră împreună, pe paie, în coliba țaranului. Tom apăsă un pic mai tare, căutând cu degetele forma copilului nenăscut. Găsi un capăt al trupșorului chiar sub buricul lui Agnes; dar nu putea localiza celălalt capăt. Spuse:

– Îi simt fundul, dar nu și capul.

– Asta pentru că a pornit spre ieșire, zise ea.

Tom o acoperi cu pelerina, pe care o strânse bine în jurul corpului ei. Trebuia să se pregătească rapid. Se uită la copii. Martha se smiorcăia. Alfred avea o figură speriată. Ar fi fost bine să le dea ceva de făcut.

– Alfred, ia ceaunul și du-te la izvor! Spală-l și adu-l înapoi plin cu apă. Martha, tu culege niște trestie și împletește-mi două bucăți de sfoară, fiecare suficient de mare pentru un colier. Repede, acum! Până dau zorii, o să aveți un frățior sau o surioară.

Copiii plecară. Tom își scoase cuțitul cu care mânca și o piatră mică, dură, și începu să ascută lama. Agnes gemu din nou. Tom lăsă jos cuțitul și o luă de mână.

Stătuse așa cu ea când se născuseră și ceilalți copii: Alfred; apoi Matilda, care murise la doi ani; apoi Martha; după care pruncul care se născuse mort, un băiețel și pe care, în sinea lui, Tom plănuise să-l boteze Harold. Dar, de fiecare dată, mai existase cineva care să ajute și să-i liniștească: mama lui Agnes, în cazul lui Alfred; o moașă din sat pentru Matilda și Harold; și nici mai mult, nici mai puțin decât doamna de la conac pentru Martha. De data asta trebuia să se descurce singur. Dar trebuia să nu-și arate frica: trebuia să o facă să se simtă fericită și încrezătoare.

După trecerea contracției, Agnes se relaxă.

– Ți-aduci aminte când s-a născut Martha și doamna Isabella a moșit-o? a zis Tom.

Agnes zâmbi.

– Tu construiai o capelă pentru lord, și ai rugat-o să trimită menajera după moașa din sat...

– Iar ea a zis: „Vrăjitoarea aia bătrână și bețivă? N-aș lăsa-o să moșească nici măcar niște pui de ogar!“ Și ne-a dus în dormitorul ei, iar lordul Robert nu s-a putut culca până nu s-a născut Martha.

– Era o femeie bună.

– Nu sunt pe lume multe doamne ca ea.

Alfred se întoarse, cu ceaunul plin de apă rece. Tom îl așeză lângă foc, nu atât de aproape încât să fiarbă, ci doar cât să aibă la dispoziție apă caldă.

Agnes băgă mâna într-un buzunar al pelerinei și scoase o trăistuță mică de pânză în care erau cârpele curate pe care și le pregătise din vreme.

Martha sosi cu un braț de fire de trestie și se așeză pentru a le împleti.

– Pentru ce ai nevoie de sfori? întrebă fetița.

– Pentru ceva foarte important, o să vezi, spuse Tom. Fă-le bine.

Alfred părea neliniștit și stânjenit.

– Du-te și mai adună lemne, îi zise Tom. Hai să facem un foc și mai mare.

Băiatul plecă, bucuros că avea ceva de făcut.

Trăsăturile lui Agnes se încordară iarăși, pe când femeia începea din nou să împingă bebelușul afară, scoțând un zgomot surd, asemănător scârțâitului unui copac în mijlocul furtunii. Tom își dădea seama că efortul o epuiza, storcându-i și ultimele puteri; își dori, din adâncul sufletului, să poată împinge el în locul ei, să simtă el efortul și să îi ușureze sarcina. Într-un târziu, durerea păru să se mai atenueze, iar Tom putu din nou să respire în voie. Agnes părea să ațipească.

Alfred se întoarse ținând o grămadă de lemne în brațe.

Agnes începu din nou să se agite.

– Mi-e atât de frig! zise ea.

– Alfred, întetește focul, spuse Tom. Martha, întinde-te lângă mama ta și ține-i de cald.

Amândoi copiii se supuseră, cu expresii îngrijorate întipărite pe chipuri. Agnes o îmbrățișă pe Martha și o ținea strâns, tremurând.

Tom era extrem de îngrijorat. Focul ardea cu putere, dar aerul se făcea din ce în ce mai rece. Era posibil să fie atât de rece, încât să omoare pruncul odată cu prima sa respirație. Nu reprezenta un lucru nemaîntâlnit ca bebelușii să fie născuți sub cerul liber; de fapt, se întâmpla destul de des în perioada recoltei, când toată lumea era foarte ocupată, iar femeile munceau până în ultimul moment; dar, în perioada recoltei, pământul era uscat, iarba era moale, iar aerul, blând. Nu auzise niciodată ca vreo femeie să nască afară în timpul iernii.

Agnes se ridică pe coate și își depărtă și mai mult picioarele.

– Ce se întâmplă? spuse Tom, pe un ton înspăimântat.

Agnes făcea un efort prea mare pentru a-i răspunde.

– Alfred, ghemuieste-te la spatele mamei tale și las-o să se sprijine de tine, zise Tom.

Când Alfred se așeză cum i se spusese, Tom deschise pelerina lui Agnes și desfăcu nasturii de la fusta ei. Îngenunchind între picioarele ei, văzu că ori-ficiul nașterii începea deja să se dilate un pic.

– Nu mai e mult de-acum, draga mea, murmură el, încercând să alunge tremurul de frică din vocea sa.

Agnes se relaxă din nou, închizând ochii și lăsându-și greutatea pe Alfred. Orificiul păru să se micșoreze un pic. Pădurea era cufundată în tăcere, se auzeau doar trosnetele focului. Dintr-odată, Tom se gândi la felul în care femeia nelegiuită, Ellen, născuse în pădure, de una singură. Trebuia să fi fost îngrozitor. Spusese că se temuse ca nu cumva, atâta timp cât ea era vulnerabilă, să vină vreun lup și să-i fure pruncul. Umbla vorba că, în anul acela, lupii se arătau mai îndrăzneți decât de obicei, dar, în mod sigur, nu ar ataca un grup de patru persoane.

Femeia se încordă din nou și pe fața ei contorsionată apărură noi picături de sudoare. „Acum e acum“, își spuse Tom în gând. Îi era frică. Privi deschizătura lărgindu-se din nou și, de data aceasta, putu zări, la lumina difuză a flăcărilor, capul umed și negru al bebelușului care își croia drum, împingând. Se gândi să înceapă să se roage, dar nu era timp. Agnes începu să respire sacadat, în gâfâieli scurte. Orificiul se lărgi și mai mult – *imposibil* de mult – și apoi capul începu să iasă, cu fața în jos. Imediat după aceea, Tom zări urechile zbârcite lipite de capul bebelușului; apoi văzu pielea plină de cute a gâtului. Încă nu-și putea da seama dacă bebelușul era normal.

– A ieșit capul, spuse el, dar Agnes știa deja acest lucru, bineînțeles, pentru că simțea tot ce se petrecea.

Femeia izbuti să se relaxeze din nou. Încet, bebelușul se întoarse, astfel că Tom îi văzu ochii închiși și gura, pielea plină de sânge și de lichidele alunecoase din uter.

– Oo! Uită-te ce față micuță are! strigă Martha.

Agnes o auzi și zâmbi fugar, după care începu din nou să se încordeze. Tom se aplecă între coapsele ei și susținu capul micuț, în timp ce ieșeau și umerii, mai întâi unul, după care și celălalt. Apoi ieși repede și restul corpului, iar Tom își puse mâna dreaptă sub șoldurile copilului și îl ținu în vreme ce piciorușele sale alunecau în lumea rece din jurul mamei sale.

Imediat, deschizătura lui Agnes se închise în jurul cordonului vânt care pornea din buricul copilului.

Tom ridică bebelușul și îl cercetă, neliniștit. Era acoperit de mult sânge și, la început, se temu că ceva nu era în regulă: dar, la o privire mai atentă, nu zări vreo rană. Se uită între picioarele micuțului. Era băiat.

– Arată oribil! spuse Martha.

– E perfect, spuse Tom și se simți slăbit, cuprins de ușurare. Un băiat perfect.

Copilul deschise gura și țipă.

Tom își îndreptă privirea către Agnes. Ochii li se întâlniră, și zâmbiră amândoi.

Tom ținea bebelușul la piept.

– Martha, dă-mi un castron cu apă din ceaun!

Fetița se ridică să facă repede ceea ce i se ceruse.

– Unde sunt cârpele alea, Agnes?

Agnes îi arătă traista de pânză aflată lângă umărul ei. Alfred i-o dădu lui Tom. Fața băiatului era scăldată în lacrimi. Asistase pentru prima dată la nașterea unui copil.

Tom înmuie o cârpă în castronul cu apă caldă și curăță cu grijă sângele și mucusul de pe fața micuțului. Agnes își desfăcu nasturii de la tunică, iar Tom îi puse pruncul în brațe. Bebelușul țipa în continuare. Sub privirile lui Tom, cordonul vânăt care unea buricul copilului cu pântecul lui Agnes se opri din puls și se făcu alb.

Tom îi spuse Marthei:

– Dă-mi sforile pe care le-ai făcut. Acum o să vezi pentru ce sunt.

Martha îi dădu cele două bucăți de trestii împletite. Tom le legă în jurul cordonului ombilical în două locuri, înnodându-le strâns. Apoi luă cuțitul și tăie între cele două noduri.

Se lăsă pe coapse. Reușiseră. Ce era mai rău trecuse, iar copilul era bine. Se simțea mândru.

Agnes mișcă bebelușul astfel încât să ajungă cu fața la sânul ei. Gurița lui găsi mamelonul umflat, se opri din plâns și începu să sugă.

– Cum de știe că asta ar trebui să facă? întrebă Martha, pe un ton uimit.

– E un mister, zise Tom. Îi întinse castronul și îi spuse: Adu-i mamei tale niște apă proaspătă să bea.

– O, da, spuse Agnes pe un ton plin de recunoștință, ca și cum abia atunci își dădea seama că îi era nemaipomenit de sete.

Martha aduse apa, iar Agnes o bău până la ultima picătură.

– A fost minunată, spuse ea. Mulțumesc. Privi la copilul care sugea, după care la Tom. Ești un bărbat bun, rosti ea, încet. Te iubesc.

Tom își simți ochii inundați de lacrimi. Îi zâmbi, după care își plecă privirea. Văzu că Agnes încă mai sângera abundant. Bucata zbârcită de cordon ombilical care încă mai ieșea din ea stătea încolăcită într-o baltă de sânge pe mantia lui Tom, între picioarele lui Agnes.

Ridică din nou privirea. Pruncul se oprise din supt și adormise. Agnes îl acoperi cu marginile hainei sale și închise ochii la rându-i.

După o vreme, Martha îi spuse lui Tom:

– Mai aștepți ceva?

- Casa copilului.
- Ce e asta?
- O să vezi.

Mama și copilul moțăiră un timp, după care Agnes deschise din nou ochii. Mușchii i se încordară, deschizătura ei se dilată un pic și lăsă să iasă placenta. Tom o ridică de jos și o privi. Semăna cu resturile pe care le vedea de obicei pe tejghelele măcelarilor. La o privire mai atentă, observă că părea a fi ruptă, ca și cum ar fi lipsit o bucată. Dar nu se mai uitase niciodată atât de atent la casa copilului și presupuse că mereu arăta așa, pentru că se desprinsese de uter. O puse pe foc. Arzând, degajă un miros neplăcut, dar, dacă ar fi aruncat-o, ar fi putut atrage vulpile sau chiar un lup.

Agnes sângera în continuare. Tom își aminti că placenta era însoțită întotdeauna de un val de sânge, dar nu-și amintea să fie vorba de chiar atât de mult. Își dădu seama că greul încă nu trecuse. Preț de o clipă, se simți copleșit de o senzație de leșin, din cauza efortului și a foamei, dar slăbiciunea se duse și el reuși să se adune.

– Încă mai sângerezi puțin, îi spuse lui Agnes, încercând să-și elimine unda de îngrijorare din glas.

– Se va opri în curând, spuse ea. Acoperă-mă.

Tom îi închise nasturii de la fustă, după care înfășură pelerina în jurul picioarelor ei.

– Pot să mă odihnesc acum? întrebă Alfred.

Acesta stătea în continuare în spatele lui Agnes, susținând-o. „Probabil că a amorțit, își zise Tom în sinea sa, de la statul în aceeași poziție.“

– Te înlocuiesc eu, spuse Tom.

„Agnes s-ar simți mai bine cu bebelușul la sân dacă stă ridicată pe jumătate, își zise el în gând. Și, de asemenea, cineva lipit de spatele ei i-ar ține de cald și ar proteja-o de vânt.“ Făcu schimb de locuri cu Alfred. Acesta gemu de durere atunci când își întinse picioarele, pentru a le dezmoții. Tom își petrecu brațele în jurul lui Agnes și al copilului.

– Cum te simți? o întrebă el.

– Doar obosită.

Bebeluşul prinse a țipa. Agnes îl aduse astfel încât să îi găsească sfârcul. În timp ce el sugea, Agnes păru să adoarmă.

Tom nu se simțea în largul său. Era normal să se simtă obosită, dar starea de letargie a lui Agnes îl îngrijora. Era prea slăbită.

Bebeluşul adormi și, după o vreme, ceilalți doi copii se cufundară și ei în somn, Martha ghemuită lângă Agnes, iar Alfred întins de cealaltă parte a focului. Tom o ținea pe Agnes în brațe, mângâind-o ușor. Din când în când,

o săruta pe creștet. Îi simțea corpul relaxându-se pe măsură ce aluneca într-un somn din ce în ce mai adânc. Ajunse la concluzia că, probabil, așa era cel mai bine pentru ea. Îi atinse obrazul. Avea pielea rece și umedă, în ciuda tuturor eforturilor lui de a-i ține de cald. Băgă mâna înăuntrul pelerinei și atinse pieptul bebelușului. Pielea copilului era caldă și inima îi bătea cu putere. Tom zâmbi. „Un copil puternic, își spuse el în gând. Un supraviețuitor.“

Agnes se trezi.

– Tom?

– Da.

– Îți aduci aminte noaptea când am venit la tine, în atelierul tău, când lucrai la biserica tatălui meu?

– Bineînțeles, spuse el, mângâind-o. Cum aș putea uita vreodată?

– N-am regretat niciodată că m-am dăruit ție. Niciodată, nici măcar pentru o clipă. Ori de câte ori mă gândesc la noaptea aia, îmi simt sufletul inundat de bucurie.

Tom zâmbi. Era bine de știut.

– Și eu, spuse el. Mă bucur că ai făcut-o.

Agnes moșăi o vreme, după care vorbi din nou.

– Sper să-ți construiești catedrala, spuse ea.

Tom fu surprins.

– Credeam că nu erai de acord.

– Nu eram, dar nu aveam dreptate. Meriți ceva frumos.

Tom nu-și putea da seama la ce se referea.

– Construiește o catedrală frumoasă pentru mine, spuse ea.

Vorbea în dodii. Tom se bucură când Agnes ațipi din nou. De data aceasta, corpul ei se lăsă foarte moale și capul îi lunecă într-o parte. Tom trebui să susțină pruncul pentru a nu cădea de la pieptul ei.

Stătură așa o perioadă lungă de timp. Într-un târziu, bebelușul se trezi și începu să plângă. Agnes nu reacționează. Plânsetele îl treziră pe Alfred, iar acesta se ridică în capul oaselor și își privi frățiorul.

Tom o mișcă ușor pe soția sa.

– Trezește-te, spuse el. Copilul vrea de mâncare.

– Tată! zise Alfred, pe un ton speriat. Uită-te la fața ei!

Tom fu cuprins de neliniște. Sângerase prea mult.

– Agnes! spuse el. Trezește-te!

Nici o reacție. Era inconștientă. Se ridică, lăsând-o ușurel pe spate până se găsi cu spinarea pe pământ. Chipul ei avea o paloare spectrală.

Temându-se de ceea ce avea să vadă, desfăcu faldurile pelerinei din jurul coapselor ei.

Peste tot, numai sânge.

Alfred icni și își feri privirea.

Tom șopti:

– Isuse Hristoase, ai milă de noi!

Plânsetele bebelușului o treziră pe Martha. Această zări sângele și începu să țipe. Tom o ridică și o lovi cu palma peste față. Fetița amuți.

– Nu țipa, spuse Tom calm și o puse din nou jos.

– Mama e pe moarte? întrebă Alfred.

Tom își puse mâna pe pieptul lui Agnes, chiar sub sânul stâng. Nu se simțea inima bătând.

Inima nu bătea.

Apăsă mai tare. Carnea ei era caldă, iar partea inferioară a sânelui ei greu îi atingea mâna, dar femeia nu respira și inima nu-i bătea.

Asupra lui Tom coborî o răceală amorțită, ca o ceață. Murise. Se uita fix la chipul ei. Cum era posibil să nu fie acolo? Își dori cu toată ființa lui ca ea să se miște, să-și deschidă ochii, să tragă aer în piept. Rămase cu mâna pe pieptul ei. Auzise că, uneori, inima pornește din nou... dar pierduse atât de mult sânge...

Se uită la Alfred.

– Mama a murit, spuse el în șoaptă.

Alfred îl fixa cu privirea, părând a nu pricepe. Martha începu să plângă. Bebelușul plângea și el. „Trebuie să am grijă de ei, își spuse Tom. Trebuie să fiu puternic pentru ei.“

Dar simțea nevoia să plângă, să-și petreacă brațele în jurul ei, să o îmbrățișeze în timp ce trupul ei se răcea, să-și aducă aminte de ea pe când era fată, râdea și ei făceau dragoste. Voia să se vaite de furie și să-și agite pumnul în fața cerurilor neîndurătoare. Își împietri inima. Trebuia să se controleze, trebuia să fie puternic pentru copii.

Nici o lacrimă nu se ivi în ochii săi.

Se gândi:

„Ce trebuie să fac întâi?

Să sap un mormânt.

Trebuie să fac o groapă adâncă și să o așez acolo, pentru a nu ajunge lupii la ea, și să-i las oasele să se odihnească până la Ziua Judecării; apoi să rostesc o rugăciune pentru sufletul ei. O, Agnes, de ce m-ai lăsat singur?“

Bebeluşul plângea în continuare. Avea ochişorii închişi, iar guriţa ei se deschidea şi se închidea ritmic, de parcă s-ar fi putut hrăni cu aer. Avea nevoie de mâncare. Sâniul lui Agnes erau plini de lapte cald. „De ce nu?“ se

gândi Tom. Aduse bebelușul către sânul ei. Copilul găsi un mamelon și prinse să sugă. Tom trase pelerina lui Agnes mai strâns în jurul pruncului.

Martha privea cu ochii larg deschiși, sugându-și degetul mare.

– Ai putea să ții tu bebelușul acolo, ca să nu cadă? o întrebă Tom.

Fetița încuviință și îngenunche lângă femeia moartă cu copil la sân.

Tom luă lopata. Ea alesese acest loc ca să se odihnească și stătuse sub crengile castanului. Atunci, acesta să fie locul odihnei de veci. Înghiți nodul ce i se pusese în gât, luptându-se cu dorința de a se așeza pe pământ și de a plânge. Trasă în țărână forma unui dreptunghi, la câțiva metri de trunchiul copacului, unde nu erau rădăcini aproape de suprafață; apoi începu să sape.

Descoperi că munca fizică îi liniștește starea lăuntrică. Când se concentra asupra înfigerii lopeții în pământul înghețat și asupra ridicării țărânilor, restul minții sale se golea și își putea păstra cumpătul. Îi ceru lui Alfred să-l ajute, pentru ca băiatul să găsească ușurare în efortul presupus de o astfel de muncă fizică repetitivă. Săpau repede cu rândul, forțându-se, și, în ciuda gerului mușcător, transpirară ca și cum ar fi fost amiază.

La un moment dat, Alfred întrebă:

– Nu e de-ajuns?

Tom își dădu seama că se afla într-o groapă aproape la fel de adâncă pe cât era el de înalt. Nu voia să fi terminat. Ezitant, dădu din cap, în semn de aprobare.

– Ajunge, spuse el. Ieși din groapă.

Cât săpaseră, prinseseră a miji zorii. Martha luase copilul în brațe și stătea lângă foc, legănându-l. Tom se apropie de Agnes și îngenunche. Îi strânse bine pelerina în jurul corpului, lăsându-i fața la vedere, după care o luă în brațe. O duse la groapă și o așeză pe marginea acesteia. Apoi coborî în mormânt.

O luă pe Agnes și o așeză cu blândețe pe țărâna din groapă. O privi o vreme, îngenuncheat lângă ea, acolo, în mormântul înghețat. Îi sărută buzele o dată, ușor. Apoi închise ochii.

Ieși din mormânt.

– Veniți aici, copii, spuse el.

Alfred și Martha se apropiară și rămaseră lângă el, de-o parte și de alta, fetița ținând bebelușul în brațe. Tom își puse palmele pe umerii lor. Priviră în mormânt. Tom zise:

– Acum spuneți: „Dumnezeu să o binecuvânteze pe mama“.

Ambii copii rostiră:

– Dumnezeu să o binecuvânteze pe mama.

Martha suspina, iar ochii lui Alfred erau plini de lacrimi. Tom îi îmbrățișă pe amândoi și își înghiți lacrimile.

Se smulse din îmbrățișare și luă lopata. Când aruncă primii bulgări de pământ, Martha țipă. Alfred își îmbrățișă sora. Tom continua să arunce țărână în groapă. Nu putea suporta să-i arunce pământ pe chip, așa că îi acoperi întâi tălpile, apoi picioarele și trunchiul, formând movilițe înalte, iar fiecare lopată de țărână aluneca spre bază și, într-un final, pământul ajunsese să-i acopere gâtul, apoi gura pe care o sărutase și, în cele din urmă, fața ei dispăru, fără a mai putea fi zărită vreodată.

Umplu repede mormântul.

Când termină, rămase privind lung movila de pământ.

– La revedere, draga mea, șopti el. Ai fost o soață bună și o să te iubesc mereu.

Cu un efort de voință, se îndepărtă.

Pelerina lui se afla încă pe pământ, în locul în care născuse Agnes. Partea inferioară era îmbibată cu sânge coagulat și în curs de uscare. Își scoase cuțitul și tăie pelerina în două. Aruncă partea însângerată în foc.

Martha ținea pruncul în brațe.

– Dă-mi-l mie, spuse Tom.

Martha îl privi cu teamă în ochi. Tom înfășură bebelușul gol în jumătatea curată a pelerinei și îl așeză pe mormânt. Pruncul plângea.

Se întoarse către copii. Aceștia se uitau la el, fără să înțeleagă.

– Nu avem lapte să-l ținem în viață, așa că trebuie să stea acolo, cu mama lui.

– Dar o să moară! spuse Martha.

– Da, zise Tom, făcând un efort să-și controleze inflexiunea vocii. Orice am face, va muri.

Își dori ca bebelușul să se oprească din plâns.

Strânse lucrurile lor și le puse în ceaun, după care și-l legă de spate, așa cum făcea Agnes.

– Haideți să mergem, spuse el.

Martha începu să suspine. Fața lui Alfred era palidă. Porniră la drum în lumina cenușie a unei dimineți reci. În cele din urmă, plânsetele bebelușului se estompară în neant.

Nu avea nici un rost să rămână lângă mormânt, întrucât copiii nu ar fi putut dormi acolo și nu le-ar fi făcut nici un bine să stea treji o noapte întreagă. În plus, le-ar fi fost de folos tuturor să se miște.

Tom impuse un ritm alert, dar, acum, gândurile îi umblau prin cap în voie, și nu mai putea să le controleze. Nu avea nimic altceva de făcut decât să meargă: nu mai trebuia aranjat nimic, nu avea nimic de lucrat, nimic de organizat, nimic de privit în afară de pădurea întunecoasă și de umbrele care se schimbau după cum dansa lumina torțelor. Se gândea la Agnes, mergea pe firul vreunei amintiri, zâmbindu-și sieși, după care se întorcea să-i povestească ce își amintise; apoi, șocul ideii că ea murise îl lovea cu forța unei dureri fizice. Se simțea dezorientat, ca și cum tocmai se întâmplase ceva de necuprins cu mintea, deși, bineînțeles, era cel mai comun lucru din lume ca o femeie de vârsta ei să moară la naștere și ca un bărbat de vârsta lui să rămână văduv. Dar conștientizarea acestei pierderi era asemenea unei răni în trup. Auzise că oamenii cărora li se tăiau degetele de la picioare nu puteau sta vertical, ci cădeau de multe ori înainte de a putea învăța să meargă din nou. Așa se simțea și el, ca și cum i-ar fi fost amputată o parte din trup și nu se putea obișnui cu ideea că o pierduse definitiv.

Încerca să nu se gândească la Agnes, dar îi venea mereu în minte felul în care arătase înainte de a muri. I se părea incredibil că ea fusese în viață cu numai câteva ore în urmă, iar acum plecase dintre cei vii. Își aminti chipul ei în timp ce se chinuia să nască, iar apoi zâmbetul ei mândru când își privise băiețelul. Își aminti ce îi spusese apoi: „Sper să-ți construiești catedrala“; iar apoi: „Construiește o catedrală frumoasă pentru mine“. Vorbise de parcă știa că avea să moară.

Pe când își urma drumul, se gândea din ce în ce mai mult la bebelușul pe care îl lăsase, înfășurat în jumătate din pelerină, deasupra mormântului. Probabil că încă mai era în viață, asta dacă nu-l mirosise deja o vulpe. Oricum, urma să moară până dimineață. Avea să mai plângă o vreme, apoi va închide ochii și viața se va scurge din el pe măsură ce trupul avea să se răcească în somn.

Asta dacă nu-l mirosea vreo vulpe.

Tom nu putea face nimic pentru bebeluș. Avea nevoie de lapte ca să supraviețuiască, iar ei nu aveau deloc: nu exista nici un sat în împrejurimi unde Tom să caute o doică, nici o oaie, capră sau vacă de la care să ia lapte. Tom nu avea decât napi, iar aceștia l-ar ucide la fel de sigur ca o vulpe.

Pe măsură ce timpul trecea, i se părea din ce în ce mai îngrozitor că abandonase copilul. Știa prea bine că era un lucru destul de obișnuit: țărani cu pământ puțin și familii numeroase își lăsau de multe ori bebelușii în frig, să moară, iar uneori preoții se făceau a nu ști; dar Tom nu aparținea soiului

acesta de oameni. Ar fi trebuit să-l poarte în brațe până murea, după care să-l fi îngropat. Așa ceva nu avea nici un rost, bineînțeles, și, cu toate acestea, așa ar fi fost bine să facă.

Își dădu seama că se luminase de ziuă.

Dintr-odată, se opri în loc.

Copiii rămaseră nemișcați și îl priveau fix, așteptând. Erau pregătiți pentru orice: nimic nu îi mai putea surprinde acum.

– N-ar fi trebuit să las copilul, spuse Tom.

– Dar nu avem ce să-i dăm de mâncare, zise Alfred. O să moară mai mult ca sigur.

– Totuși, n-ar fi trebuit să-l las, spuse Tom.

– Haideți să ne întoarcem, interveni Martha.

Însă Tom ezita. Dacă se întorceau, ar fi recunoscut că greșise abandonând bebelușul.

Dar lucrurile tocmai așa stăteau. Greșise.

Se întoarse pe călcâie.

– Bine, spuse el. Mergem înapoi.

Acum, toate pericolele pe care încercase să le respingă cu gândul mai înainte păreau foarte probabile. Mai mult ca sigur, până acum, vreo vulpe îl mirosise și îl târâse până la bârlogul ei. Sau poate un lup. Porcii mistreți erau și ei periculoși, chiar dacă nu mâncau carne. Și bufnițele? O bufniță nu putea să ducă un prunc în gheare, dar putea să-i ciugulească ochii... Iuți ritmul, simțindu-se sleit de oboseală și de foame. Martha trebuia să alerge pentru a ține pasul cu el, dar nu se plângea.

Se temea de ceea ce ar fi putut vedea când ajungea la mormânt. Animalele de pradă erau necruțătoare și își puteau da seama imediat când o ființă era lipsită de apărare.

Nu mai știa sigur cât de departe ajunseseră: pierduse noțiunea timpului. De-o parte și de alta a drumului, pădurea îi părea străină, chiar dacă tocmai trecuse pe acolo. Căuta neliniștit locul unde era mormântul. Mai mult ca sigur, focul nu avea cum să se stingă încă... îl făcuseră atât de mare... Cerceta copacii, căutând frunzele aparte ale castanului porcesc. Trecură de un cot al cărării pe care nu și-l amintea, și începu să se întrebe, fără noimă, dacă nu cumva era posibil să fi trecut deja de mormânt și să nu-l fi văzut; apoi i se păru că vede o strălucire slabă, portocalie în față.

Inima mai că-i sări din piept. Iuți pasul și-și miji ochii. Da, era un foc. O luă la fugă. O auzi pe Martha țipând, ca și cum ar fi crezut că o părăsea, și strigă peste umăr:

– Am ajuns!

Îi auzi pe cei doi copii alergând după el.

Ajunse în dreptul castanului, cu inima bătându-i nebunește în piept. Focul ardea vesel. Văzu grămada de vreascuri. Recunoscu locul îmbibat de sânge unde Agnes își dăduse duhul. Găsi mormântul, o moviliță de pământ proaspăt săpat, sub care ea zăcea acum. Iar pe mormânt era... nimic.

Tom privi în jur, înnebunit, gândurile învârtindu-i-se prin minte. Nici urmă de bebeluș. Își simți ochii inundați de lacrimi de frustrare. Chiar și jumătatea de pelerină în care fusese înfășurat pruncul dispăruse. Cu toate acestea, mormântul nu era deranjat – nu exista nici o urmă de animal pe pământul moale, nici o picătură de sânge, nici un semn care să indice că bebelușul fusese târât...

Lui Tom i se încețoșă privirea. Izbutea cu greu să mai gândească limpede. Își dădea acum seama că făcuse un lucru îngrozitor lăsând bebelușul cât acesta era încă în viață. Nu avea să-și găsească odihna decât atunci când va ști sigur că era mort. Dar încă mai putea fi viu pe undeva... pe undeva pe aproape. Hotărî să umble prin jur și să-l caute.

– Unde te duci? întrebă Alfred.

– Trebuie să căutăm pruncul, spuse Tom, fără să privească înapoi.

Dădu ocol micului luminiș, uitându-se pe sub tufișuri, simțindu-se în continuare amețit și gata să leșine. Nu vedea nimic, nici măcar un indiciu legat de direcția în care lupul ar fi putut să ducă bebelușul. Acum era sigur că era vorba despre un lup. Bârlogul animalului putea fi prin apropiere.

– Trebuie să căutăm pe o suprafață mai mare, le spuse el copiilor.

Îi conduse într-un tur circular, în jurul mormântului, depărtându-se din ce în ce mai mult de foc, căutând prin tufișuri și prin vegetația joasă. Începea să se simtă dezorientat, dar reușea să-și mențină mintea concentrată asupra unui singur lucru, nevoia imperioasă de a găsi copilul. Acum nu mai simțea durere, ci doar o hotărâre feroce, furioasă, și, undeva în fundal, avea conștiința că toate acestea erau din vina lui. Se împleticea prin pădure, cercetând pământul cu privirea, oprindu-se la fiecare câțiva pași pentru a încerca să audă vaietul monoton al unui nou-născut; dar, atunci când și el și copiii nu scoteau vreun sunet, pădurea era cuprinsă de liniște.

Pierdu noțiunea timpului. O vreme, cercurile din ce în ce mai largi îl aduceau din când în când înapoi la drum, dar mai apoi își dădu seama că părea să fi trecut mult timp de când îl traversaseră ultima dată. La un moment dat, se întrebă de ce nu dăduseră de căsuța pădurarului. Îi trecu prin minte, vag, că se rătăcise și că era posibil să nu mai meargă în cerc în jurul mormântului, ci înainta prin pădure mai degrabă la întâmplare; dar nu conta cu adevărat, atâta timp cât continua să caute.

– Tată, spuse Alfred.

Tom se uită la el, iritat de această întrerupere a concentrării sale. Alfred o căra în spinare pe Martha, care părea să doarmă adânc.

– Ce e? zise Tom.

– Putem să ne odihnim? întrebă Alfred.

Tom șovăi. Nu voia să se oprească, dar fiul lui părea pe cale să se prăbușească.

– Bine, spuse el, fără nici o tragere de inimă. Dar nu pentru mult timp.

Se găseau pe o coastă a pădurii. Era posibil ca la baza ei să fie un izvoarăș. Îi era sete. O luă pe Martha din cărca lui Alfred și își croi drum la vale, cu fetița în brațe. După cum se așteptase, găsi un izvoarăș cristalin, cu gheață pe margini. O așeză pe Martha pe mal. Aceasta nu se trezi. El și Alfred își umplură pumnii cu apă rece.

Alfred se așeză lângă Martha și închise ochii. Tom aruncă o privire în jur. Se aflau într-un luminiș în care pământul era acoperit cu un covor de frunze moarte. În jurul lor, copacii erau stejari scunzi, cu trunchiuri groase, iar crengile lor goale li se întrețeau deasupra capetelor. Tom traversă luminișul cu intenția de a căuta bebelușul în spatele copacilor, dar, când ajunse de partea cealaltă, genunchii i se înmuiară și se văzu silit să se așeze.

Era zi acum, dar domnea ceața, și părea să fie la fel de rece ca la miezul nopții. Nu-și putea stăpâni tremurul trupului. Își dădu seama că mersese îmbrăcat numai cu tunica. Se întrebă ce se întâmplase cu pelerina lui, dar nu-și mai putea aduce aminte. Fie se îndesise ceața, fie se întâmplase ceva ciudat cu vederea lui, pentru că nu mai putea zări copiii aflați de cealaltă parte a luminișului. Voia să se ridice și să se ducă la ei, dar picioarele nu-l mai ascultau.

După un timp, norul fu străpuns de o rază timidă, iar curând după aceea sosi îngerul.

Aceasta traversă luminișul dinspre est, îmbrăcată într-o pelerină lungă de iarnă din lână decolorată, aproape albă. Tom o privi apropiindu-se fără nici o

urmă de surprindere sau de curiozitate. Era dincolo de orice uimire sau frică. O privi cu ochii amorțiți, goi, lipsiți de orice emoție, pe care-i ațintise asupra trunchiurilor masive ale stejarilor din jurul său. Chipul ei oval era încadrat de un păr bogat, iar pelerina îi ascundea picioarele, așa că părea să plutească peste frunzele moarte. Se opri chiar în fața lui, iar ochii ei, de un auriu stins, păreau să vadă până în străfundul sufletului său și să-i înțeleagă durerea. Avea o înfățișare familiară, ca și cum ar fi văzut o imagine a acestui înger în vreo biserică unde intrase de curând. Apoi, ea își deschise pelerina. Sub strai, era goală. Avea trupul unei pământence de vreo douăzeci și cinci de ani, cu piele albă și sfârcuri roz. Tom își închipuise întotdeauna că îngerii nu aveau păr pe corp, dar ea avea.

Se lăsă într-un genunchi în fața lui, lângă trunchiul de stejar unde ședea el. Aplecându-se spre Tom, îl sărută pe gură. El era prea amorțit de șocurile anterioare pentru a fi surprins chiar și de acest gest. Îl împinse ușor până ce bărbatul ajunse să stea pe spate, apoi își deschise pelerina și se așeză deasupra lui, cu trupul ei gol lipit de al lui. El simți căldura corpului ei prin tunică. După puțină vreme, Tom se opri din tremurat.

Ea îi cuprinse fața bărboasă între palme și îl sărută din nou, cu sete, ca și cum ar fi băut apă rece după o zi lungă și secetoasă. O clipă mai târziu, își plimbă palmele de-a lungul brațelor lui până la încheieturi, după care-i ridică mâinile către sânii ei. El îi cuprinse cu un gest reflex. Erau moi și dornici, iar sfârcurile se întăriră sub atingerea degetelor sale.

Undeva, într-un ungher al minții sale, încolți ideea că era mort. Știa că raiul nu trebuia să fie așa, dar nici că-i păsa. Facultățile sale critice fuseseră reduse la tăcere cu ore în urmă. Dispăru și bruma de putere ce-o avea de a-și ține gândurile raționale, și își lăsă corpul să preia conducerea. Se încordă, într-o mișcare de du-te-vino, apăsându-și trupul de al ei, trăgându-și puteri din căldura și din goliciunea ei. Ea își deschise gura și-și băgă limba în gura lui, căutându-i-o pe a sa, iar el reacționează plin de dorință.

Ea se retrase pentru puțin timp, desprinzându-și corpul de al lui. Tom o urmări, vrăjtit, cum îi ridică poalele tunicii până la talie, după care ea îi încălecă șoldurile. Se uită în ochii lui, cu privirea aceea atotștiutoare, în timp ce se lăsa să coboare peste el. Când trupurile li se atinseră, fură cuprinse de o dorință chinuitoare, iar ea ezită; apoi Tom simți cum o pătrunde. Era o senzație atât de minunată, încât simțea că explodează de plăcere. Ea își mișcă șoldurile, zâmbindu-i și sărutându-i chipul.

După o vreme, ea prinse a respira sacadat, iar el își dădu seama că începe să-și piardă controlul. O privea, cuprins de o fascinație încântată. Ea scotea țipete ușoare, ritmice, mișcându-se din ce în ce mai repede, iar extazul ei îl mișcă pe Tom până în străfundurile sufletului său rănit, astfel încât nu știa dacă voia să plângă de disperare, să țipe de bucurie sau să râdă isteric; iar apoi, o explozie delicioasă îi zgudui pe amândoi, ca pe niște copaci într-o vijelie, o dată și încă o dată; până ce, într-un final, pasiunea lor se potoli, iar ea se lăsă moale pe pieptul lui.

Rămaseră așa pentru un timp destul de îndelungat. Căldura corpului ei îl încălzi până în străfundurile ființei sale. Alunecă într-un fel de somn ușor. Îi păru a nu fi trecut decât puțin timp, ca și cum ar fi visat cu ochii deschiși în loc să doarmă; dar când deschise ochii, avea mintea limpede.

Se uită la femeia frumoasă care stătea peste el și își dădu seama imediat că nu era deloc un înger, ci acea nelegiuită, Ellen, pe care o întâlnise în pădure în ziua în care li se furase porcul. Aceasta îl simți mișcându-se și deschise ochii, privindu-l cu o expresie ce aduna afecțiunea și neliniștea. Dintr-odată, Tom se gândi la copiii lui. O împinse ușurel pe Ellen și se ridică. Alfred și Martha erau culcați pe frunze, înfășurați în pelerinele lor, cu soarele luminându-le chipurile adormite. Apoi evenimentele de peste noapte îl năpădiră într-un val de oroare, iar el își aminti că Agnes era moartă, iar bebelușul – fiul lui! – dispăruse; Tom își acoperi chipul cu palmele.

O auzi pe Ellen fluierând într-un fel bizar, pe două tonuri. Își ridică privirea. Din pădure își făcu apariția o siluetă, iar Tom îl recunoscă pe fiul ei cu înfățișare ciudată, Jack, cu pielea lui palidă, ca de mort, părul portocaliu și ochii de un albastru intens, asemănători cu cei ai unei păsări. Tom se ridică, aranjându-și hainele, iar Ellen se ridică la rândul ei, încheindu-și pelerina.

Băiatul avea ceva în brațe, și îl aduse pentru a i-l arăta lui Tom. Acesta recunoscă obiectul. Era jumătatea pelerinei sale, cea în care înfășurase pruncul înainte de a-l pune pe mormântul lui Agnes.

Fără să înțeleagă, Tom se uită lung la băiat, după care la Ellen. Aceasta îi luă mâinile într-ale ei, îl privi în ochi și spuse:

– Bebelușul tău e în viață.

Tom nu îndrăznea să o creadă. Ar fi fost prea minunat, un lucru prea fericit pentru lumea aceasta sumbră.

– Nu se poate, spuse el.

– Ba da.

Tom începu să spere.

– Cu adevărat? întrebă el. Cu adevărat?

Ellen încuviință printr-o mișcare a capului.

– Cu adevărat. Te voi duce la el.

Tom își dădu seama că vorbea serios. Fu năpădit de un val de ușurare și de fericire. Căzu în genunchi; și atunci, ca și cum s-ar fi ridicat un stăvilă, izbucni în plâns.

V

– Jack a auzit copilul plângând, îi explică Ellen. Se ducea la râu, undeva la nord de aici, unde poți omorî rațe cu pietre, dacă ești țințaș bun. Nu știa ce să facă, așa că a fugit acasă să mă aducă aici. Dar, în timp ce noi ne întorceam la locul acesta, am văzut un preot, călare pe un buiestraș, cu copilul în brațe.

– Trebuie să-l gădesc... spuse Tom.

– Nu intra în panică, zise Ellen. Știu unde e. A luat-o pe o potecă la dreapta, destul de aproape de mormânt; o cărare care duce la o mică mănăstire ascunsă în pădure.

– Bebelușul are nevoie de lapte.

– Călugării au capre.

– Mulțumesc lui Dumnezeu, rosti Tom, cuprins de fervoare.

– Te duc acolo, după ce mănânci ceva, spuse ea. Dar... Femeia se încruntă. Nu le spune încă nimic copiilor despre mănăstire.

Tom își aținti privirea către cealaltă parte a luminișului. Alfred și Martha dormeau în continuare. Jack mersese până în dreptul lor și îi privea fix, în felul lui absent.

– De ce nu?

– Nu sunt sigură... Pur și simplu, cred că ar fi mai înțelept să aștepți.

– Dar fiul tău le va spune.

Ellen negă printr-o mișcare a capului.

– El l-a văzut pe preot, dar nu cred că și-a dat seama încă de tot restul.

– Bine. Tom avea o dispoziție solemnă. Dacă aș fi știut că ești aproape, poate că mi-ai fi salvat-o pe Agnes a mea.

Ellen clătină din nou din cap, iar părul ei întunecat dansă în jurul chipului ei.

– Nu se putea face nimic, în afară de a-i ține de cald femeii, iar tu ai făcut asta. Când o femeie sângerează înăuntru, fie se oprește, și atunci se face bine, fie nu, și atunci moare.

Ochii lui Tom se umplură de lacrimi.

– Îmi pare rău, mai zise Ellen.

Incapabil să articuleze, Tom încuviință din cap.

– Dar cei vii trebuie să aibă grijă de cei vii, iar tu ai nevoie de mâncare și de o haină nouă, spuse ea.

Se ridică.

Îi treziră pe copii. Tom le spuse că bebelușul era bine, că Ellen și Jack văzuseră un preot care-l ținea în brațe; și că Tom și Ellen aveau să se ducă în căutarea preotului mai târziu, dar, mai întâi, Ellen avea să le dea ceva de mâncare. Copiii primiră această veste uimitoare cu calm: nimic nu-i mai putea șoca acum. Tom nu era nici el mai puțin năucit. Viața se mișca prea repede pentru ca bărbatul să poată înțelege pe deplin toate schimbările. Era ca și cum ar fi fost în spinarea unui cal care gonea nebunește: totul se întâmpla atât de repede, încât nu avea timp să reacționeze la evenimente, și tot ce putea face era să se țină bine și să încerce să-și păstreze sănătatea minții. Agnes născuse în aerul rece al nopții; în mod miraculos, băiețelul venise pe lume sănătos; totul păruse a fi bine, după care Agnes, sufletul-pereche al lui Tom, sângerase până la moarte în brațele sale, iar el își pierduse mințile; băiatul fusese condamnat la pieire și lăsat să moară; apoi încercaseră să-l găsească, fără a răzbi; după aceea, Ellen apăruse din nou, iar Tom o socotise a fi un înger și cei doi făcuseră dragoste ca prin vis; iar ea spusese că bebelușul era sănătos și la adăpost. Oare avea vreodată să încetinească viața suficient de mult pentru ca Tom să apuce să se gândească la aceste evenimente?

Porniră la drum. Tom crezuse mereu că nelegiuții trăiau într-o mizerie cumplită, dar Ellen nu avea nimic respingător, iar Tom se întreba cum era casa ei. Femeia îi conduse pe un traseu în zigzag prin pădure. Nu exista vreo potecă, dar Ellen nu ezita defel, traversând izvoare, aplecându-se pentru a trece pe sub crengi joase și străbătând o mlaștină înghețată, un desiș de tufișuri și apoi trecând peste trunchiul enorm al unui stejar prăbușit. Într-un final, ajunsese să se îndrepte către o tufă deasă de rugi de mure și păru să dispară din ea. Urmând-o, Tom văzu că, în ciuda primei impresii, prin desiș era o cărăruie îngustă și șerpuită. Merse în spatele lui Ellen. Rugii păzură a se uni deasupra capului său și se trezi în semiîntuneric. Rămase nemișcat, așteptând

ca ochii să i se deprindă cu lumina difuză. Treptat, își dădu seama că se afla într-o peșteră.

Aerul era cald. În fața lui lucea un foc aprins într-o vatră de lespezi de piatră. Fumul se ridica perfect vertical; probabil că, undeva, se afla un horn natural. De-o parte și de alta a flăcărilor se aflau piei de animale, de lup și de cerb, prinse de pereții peșterii cu țaruși de lemn. O pulpă afumată de căprioară era atârnată de tavanul cavernei, deasupra lui. Văzu o cutie făcută artizanal plină cu mere pădurețe, pe ieșiturile stâncii se aflau opaițe, iar pe jos erau trestii uscate. La marginea focului se afla un ceaun, ca în orice altă gospodărie obișnuită; și, judecând după miros, conținea aceeași supă pe care o mânca toată lumea – legume fierte cu oase, carne și ierburi. Tom era uluit. Acesta era un cămin mai confortabil decât multe case de șerbi.

Dincolo de foc se aflau două saltele făcute din piei de cerb și umplute, probabil, cu trestii; și, rulate ordonat la căpătâiul fiecăreia, se afla câte o blană de lup. Probabil că Ellen și Jack dormeau acolo, ținând focul între ei și gura peșterii. În fundul cavernei se afla o colecție impresionantă de arme și instrumente de vânatoare: un arc, niște săgeți, plase, capcane de iepuri, câteva pumnale, o lance de lemn făcută cu grijă, cu vârful ascuțit și întărit în foc; și, printre toate aceste echipamente primitive, trei cărți. Tom era uluit: nu mai văzuse niciodată cărți într-o *casă*, cu atât mai puțin într-o peșteră; cărțile își aveau locul în biserici.

Băiatul, Jack, luă un castron de lemn, îl băgă în ceaun și începu să bea. Alfred și Martha îl priveau înfometăți. Ellen îi adresă lui Tom o privire cerând iertare și spuse:

– Jack, când sunt de față străini, le dăm lor mâncare mai întâi, după aceea mâncăm noi.

Băiatul o privea fix, uimit.

– De ce?

– Pentru că așa se cuvine. Dă-le copiilor niște supă.

Jack nu era convins, dar își ascultă mama. Ellen îi dădu niște supă și lui Tom. Acesta se așeză pe jos și începu să bea. Avea gust de carne și îl încălzea pe dinăuntru. Ellen îi puse o blană pe umeri. După ce bău zeama, bărbatul apucă legumele și bucățile de carne cu degetele. Trecuseră câteva săptămâni de când nu mai mâncase carne. Aceasta părea să fie de rață – doborâtă de Jack cu pietre și o praștie, probabil.

Mâncară până ce se goli ceaunul; apoi, Alfred și Martha se întinseră pe trestii de pe jos. Înainte ca ei să adoarmă, Tom le spuse că el și Ellen vor pleca în căutarea preotului, iar femeia spuse că Jack va sta acolo și va avea

grijă de ei până la întoarcerea părinților. Cei doi copii, extenuați, încuviințară prin mișcări ale capului și își închiseră ochii.

Tom și Ellen ieșiră, bărbatul ținând pe umeri blana de lup pe care i-o dăduse femeia, ca să-i țină de cald. Imediat ce ieșiră din desișul de ruși, Ellen se opri, se întoarse către Tom, îi trase capul aproape de al ei și îl sărută pe gură.

– Te iubesc, spuse ea cu aprindere. Te-am iubit din primul moment în care te-am văzut. Întotdeauna mi-am dorit un bărbat care să fie puternic și blând, dar am crezut că așa ceva nu există. Apoi te-am văzut pe tine. Te doream. Dar mi-am dat seama că îți iubești soția. Dumnezeuule, cât de mult o invidiam! Îmi pare rău că a murit, chiar îmi pare rău, pentru că văd durerea din ochii tăi, toate lacrimile care așteaptă să fie vărsate, și mi se frânge inima când te văd atât de trist. Dar, acum că ea nu mai e, te vreau pentru mine.

Tom nu știa ce să zică. Era greu de crezut că o femeie atât de frumoasă, de inventivă și de independentă s-ar fi îndrăgostit de el la prima vedere; îi venea și mai greu să-și dea seama ce anume simțea el. Era încă distrus de pierderea lui Agnes; Ellen avea dreptate când spunea că avea o mulțime de lacrimi nevărsate, le simțea apăsarea îndărătul ochilor. Dar, de asemenea, era măcinat de dorință față de Ellen, femeia cu trupul minunat și fierbinte, cu ochi aurii și poftă lipsite de orice prejudecată. Se simțea cumplit de vinovat pentru că o dorea pe Ellen atât de mult, când Agnes se afla de numai câteva ceasuri în mormânt.

O privi în ochi și, o dată în plus, căutătura ei îi pătrunse în suflet, iar Ellen spuse:

– Nu spune nimic. Nu trebuie să te simți rușinat. Știi că ai iubit-o. Și ea o știa, mi-am dat eu seama. Încă o mai iubești... bineînțeles că o mai iubești. O vei iubi întotdeauna.

Îi spusese să nu rostească nici un cuvânt și, oricum, el nu avea nimic de zis. Era năucit de această femeie extraordinară. Ea făcea ca totul să pară a fi în regulă. Cumva, faptul că ea părea a ști tot ce se petrecea în sufletul lui îl făcea să se simtă mai bine, ca și cum de-acum nu mai avea pentru ce să îi fie rușine. Oftă din rărunchi.

– Așa, spuse ea.

Îl luă de mână și împreună lăsară peștera în urmă.

Străbătură pădurea virgină cale de un kilometru jumătate, după care ajunseră la drum. În timp ce mergeau de-a lungul lui, Tom se tot uita la fața lui Ellen, care pășea lângă el. Își aducea aminte că, prima dată când o văzuse, se gândise că nu era frumoasă, din pricina ochilor ei stranii. Acum nu putea înțelege cum de gândise vreodată așa ceva. Acum, vedea în ochii

acea uimitori o ilustrare a ființei ei unice. Acum îi părea absolut desăvârșită, și singurul mister îl reprezenta motivul pentru care se însoțea cu el.

Merseră astfel cinci sau șase kilometri. Tom încă resimțea oboseala, dar supă îi dăduse putere și, deși avea încredere deplină în Ellen, era nerăbdător să vadă pruncul cu ochii lui.

Când ajunseră să vadă mănăstirea printre copaci, Ellen spuse:

– Hai să nu ne arătăm încă în fața călugărilor.

Tom era uluit.

– De ce?

– Ai abandonat un bebeluș. E ca și cum ai fi comis o crimă. Hai să cercetăm locul de la adăpostul copacilor și să vedem ce fel de oameni sunt.

Tom nu credea că urma să aibă probleme, având în vedere situația, dar nu era nimic rău în a fi precauți, așa că dădu din cap, în semn de încuviințare, și o urmă pe Ellen în vegetația deasă. Câteva clipe mai târziu, stăteau întinși la marginea luminișului.

Era o mănăstire foarte mică. Tom construiseră la viața lui mănăstiri, așa că presupuse că aceasta era ceea ce clericii numeau un schit, o ramură sau o filială a unei stăreții ori abații. Erau numai două clădiri de piatră, capela și dormitorul. Restul erau făcute din lemn și lut amestecat cu nuiele: o bucătărie, grajduri, un hambar și o serie de clădiri mai mici, legate de cultivarea pământului. Așezământul avea o înfățișare curată, bine întreținută și dădea impresia că monahii se ocupau în egală măsură cu agricultura și cu rugăciunea.

Nu se zăreau prea mulți oameni prin preajmă.

– Majoritatea călugărilor au plecat la muncă, spuse Ellen. Construiesc un hambar în vârful dealului. Femeia ridică privirea către cer. Se vor întoarce în jurul amiezii pentru a lua prânzul.

Tom cercetă cu privirea luminișul. Către dreapta, parțial ascunse de o mică turmă de capre priponite, văzu două siluete.

– Uite, spuse el, arătând cu degetul. În timp ce studiau cele două persoane, Tom mai zări ceva. Cel care stă jos e un preot, și...

– Și ține ceva în poală.

– Hai să mergem mai aproape.

O apucară printre copaci, dând ocol luminișului, și ieșiră într-un loc unde erau mai aproape de capre. În vreme ce privea la preotul așezat pe un scăunel, Tom își simțea inima bătând cu putere. Acesta ținea un copilaș în poală: pruncul lui Tom. Bărbatului i se puse un nod în gât. Era adevărat, chiar era; bebelușul supraviețuise. Ar fi vrut să-și petreacă brațele pe după trupul preotului și să-l îmbrățișeze.

Alături de preot se afla un tânăr călugăr. Privind cu atenție, Tom văzu că tânărul înmuia o cârpă într-un ciubar cu lapte – lapte de capră, probabil – și apoi băga colțul ud al cârpei în gura bebelușului. Era o metodă ingenioasă.

– Ei bine, spuse Tom neliniștit, așa face bine să mă duc să recunosc ce am făcut și să-mi iau fiul înapoi.

Ellen îl privi fix.

– Gândește-te o clipă, Tom, spuse ea. Și apoi ce o să faci?

El nu era sigur la ce se referea femeia.

– O să le cer călugărilor niște lapte, spuse Tom. Vor vedea că sunt sărac. Ei dau de pomană.

– Și apoi?

– Ei bine, sper că-mi vor da suficient lapte cât să-l țină în viață timp de trei zile, până ce ajung la Winchester.

– Și după asta? insistă Ellen. Cu ce îți vei hrăni băiețelul acolo?

– Ei bine, voi căuta de lucru...

– Îți cauți o slujbă de data trecută de când te-am văzut, la sfârșitul verii, spuse ea. Părea cumva a fi furioasă pe Tom, iar el nu înțelegea pricina. Nu ai nici bani și nici unelte, continuă ea. Ce se va întâmpla cu pruncul dacă nu e de lucru în Winchester?

– Nu știu, spuse Tom. Se simțea afectat de tonul ei aspru. Ce vrei să fac... să trăiesc ca tine? Eu nu pot să omor rațe cu pietre... eu sunt constructor.

– Ai putea lăsa bebelușul aici, spuse ea.

Tom era stupefiat.

– Să-l las? întrebă el. Când abia ce l-am găsit?

– Ai fi sigur că stă la căldură și e bine hrănit. Nu ar trebui să-l porți după tine în vreme ce-ți cauți de lucru. Și când găsești ceva, poți să te întorci aici și să iei copilul.

Instinctele lui Tom se răzvrătiră împotriva acestei idei.

– Nu știu, spuse el. Ce vor crede călugării despre mine, că mi-am abandonat copilul?

– Ei știu deja că l-ai abandonat, rosti ea pierzându-și răbdarea. E vorba doar de momentul în care recunoști: acum sau mai târziu.

– Știi oare călugării cum să aibă grijă de bebeluși?

– Știi la fel de multe ca și tine.

– Mă îndoiesc!

– Ei bine, și-au dat seama cum să hrănească un nou-născut care nu știe decât să sugă.

Tom începea să-și dea seama că femeia avea dreptate. Oricât de mult și-ar fi dorit să țină copilașul în brațe, nu putea nega faptul că monahii l-ar fi

îngrijit mai bine. Tom nu avea mâncare, bani și nici o perspectivă sigură de a găsi de lucru.

– Să-l las din nou, rosti el cu tristețe. Presupun că trebuie s-o fac.

Rămase locului, privind peste luminiș, către trupușorul din poala preotului. Băiatul avea părul negru, ca Agnes. Tom se hotărâse, dar nu se putea smulge de-acolo.

Deodată, de cealaltă parte a luminișului apăru un grup mare de călugări, cincisprezece sau douăzeci, cu topoare și cu fierăstraie în mâini; Ellen și Tom erau în pericol de a fi văzuți. Cei doi se ascuseră în tufișuri. Acum, Tom nu mai putea zări bebelușul.

Se îndepărtară, croindu-și drum prin tufișuri. Când ajunseră la drum, o luară la fugă. Alergară cale de trei sau patru sute de metri, ținându-se de mână; Tom era extenuat. Totuși, ajunseseră la o distanță suficient de mare pentru a fi la adăpost. Ieșiră de pe drum și găsiră un loc de odihnă, unde să nu fie văzuți.

Se așezară pe un mal acoperit de iarbă, luminat de soarele care pătrundea printre frunze. Tom se uită la Ellen, așezată pe spate, respirând greu, cu obraji roșii și privindu-l zâmbitoare. Haina i se deschisese la gât, lăsând la vedere gâtul și umflătura unui sân. Dintr-odată, Tom se simți cuprins de dorința de a-i zări din nou goliciunea, iar dorința era mai puternică decât vinovăția ce îl încerca. Se aplecă să o sărute, apoi șovăi, pentru că era atât de frumoasă și se simțea atât de bine privind-o. Când vorbi, o făcu fără să se gândească înainte, așa că fu luat prin surprindere de propriile cuvinte.

– Ellen, spuse el, vrei să fii soția mea?

Capitolul 2

I

De mic, Peter din Wareham fusese mereu un scandalagiu.

Fusese transferat la micul schit din pădure din mănăstirea-mamă din Kingsbridge, și era clar de ce se grăbise starețul de la Kingsbridge să scape de el. Înalt și zvelt, bărbatul de aproape 30 de ani avea un intelect bine dezvoltat și un comportament batjocoritor, trăind mereu într-o stare de indignare profundă la adresa lumii. Când venise la schit și începuse lucrul, se forțase să muncească într-un ritm înnebunitor și, apoi, îi acuzase pe ceilalți că erau leneși. Cu toate acestea, spre surprinderea lui, majoritatea călugărilor reușiseră să țină pasul cu el și, în cele din urmă, cei mai tineri izbutiseră să-l aducă la epuizare. Apoi căutase alt păcat în afară de lene, iar cea de-a doua alegere fusese lăcomia.

Începuse prin a-și mânca numai jumătate din tainul de pâine și nici o îmbucătură din cel de carne. În timpul zilei, bea apă de la izvoare, își dilua berea și refuza vinul. Îl certase pe un monah tânăr și sănătos la trup care ceruse încă o porție de terci și îl făcuse să plângă pe un băiat care băuse, în joacă, vinul altuia.

„Monahii nu dau dovadă de lăcomie“, își zicea starețul Philip în timp ce se întorcea cu ceilalți din vârful dealului către mănăstire, la ora prânzului. Cei tineri erau zvelți și musculoși, iar cei mai în vârstă erau arși de soare și vânoși. Nici unul dintre ei nu dovedea rotunjimea palidă și moale a celor care aveau mâncare din belșug și nimic de făcut. Philip era de părere că toți călugării ar trebui să fie slabi. Monahii grași provocau invidie în sufletele săracilor, făcându-i să-i urască pe slujitorii lui Dumnezeu.

Tipic pentru el, Peter își ascunsese acuzația sub forma unei confesiuni.

– M-am făcut vinovat de păcatul lăcomiei, spusese în dimineața aceea, pe când luau o pauză, așezați pe trunchiurile pe care le doborâseră, mâncând pâine de secară și bând bere. Am încălcat Regula Sfântului Benedict, care spune că monahii nu trebuie să bea vin și nici să mănânce carne. Se uitase în jur, cu capul ridicat trufaș și ochii lui negri înflăcărați de mândrie, lăsându-și privirea, în cele din urmă, asupra lui Philip. Și toți cei prezenți sunt vinovați de același păcat, încheie el.

„E foarte trist că Peter este astfel“, își spunea Philip în sine sa. După părerea lui, era un om extrem de dedicat slujirii lui Dumnezeu, avea o minte ascuțită și se arăta extrem de hotărât. Dar părea să aibă o nevoie extrem de puternică de a se simți special și de a fi observat mereu de ceilalți; iar asta îl făcea să creeze scene. Era o adevărată pacoste, dar Philip îl iubea la fel de mult pe cât îi iubea pe ceilalți, pentru că Philip putea vedea, dincolo de aroganță și de batjocură, un suflet chinuit, care nu credea că ar fi posibil ca totuși cineva să-l îndrăgească.

Philip spusese:

– Asta ne dă posibilitatea să ne reamintim ceea ce a zis Sfântul Benedict în legătură cu acest subiect. Îți amintești cuvintele lui, Peter?

– A spus: „Toți, în afară de cei bolnavi, trebuie să se abțină de la carne“. Și apoi: „Vinul nu e deloc o băutură pentru călugări“, răspunsese Peter.

Philip încuviințase cu o mișcare din cap. După cum bănuise, Peter nu știa regula la fel de bine ca el.

– Aproape corect, Peter, spusese el. Sfântul nu se referea la carne în general, ci la carnea animalelor cu patru picioare, și, chiar și așa, făcea și excepții, nu numai pentru cei bolnavi, ci și pentru cei slabi. La ce se referea când vorbea despre cei slabi? Aici, în mica noastră comunitate, noi credem că aceia care sunt slăbiți de munca obositoare la câmp au voie să mănânce din când în când carne de vacă pentru a-și păstra puterile.

Peter îi ascultase cuvintele cufundat într-o tăcere mohorâtă, cu fruntea încrețită dezaprobat și sprâncenele groase, negre, unite deasupra nasului mare și coroiat, întregă la figură alcătuind o mască a sfidării reținute.

Philip continuase:

– Legat de vin, sfântul spune: „Citim că vinul nu e deloc o băutură pentru călugări“. Folosirea cuvintelor indică faptul că nu e total de acord cu această interdicție. De asemenea, spune că o jumătate de litru pe zi ar trebui să fie suficient pentru toată lumea. Și ne avertizează să nu bem până la sațiu. E clar, nu-i așa, că nu se așteaptă ca monahii să se abțină în totalitate!

– Dar afirmă că în toate trebuie să existe cumpătare, spusese Peter.

– Și tu ești de părere că noi nu suntem cumpătați aici? îl întrebă Philip.

– Da, spuse el cu un glas răsunător.

– „Iar cei cărora Dumnezeu le dă darul abstenenței știu că își vor primi răsplata“, citase Philip. Dacă ți se pare că aici tainul e prea generos, poți să mănânci mai puțin. Dar adu-ți aminte ce spune alt sfânt. Citează din prima Epistolă către Corinteni, în care Sfântul Pavel spune: „Fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul așa, altul într-alt fel“. Iar apoi sfântul ne spune: „Din acest motiv, cantitatea de hrană a altuia nu poate fi determinată fără puțință de greșală“. Te rog să-ți amintești aceste cuvinte, Peter, în timp ce postești și meditezi asupra păcatului lăcomiei.

Apoi se întorseseră la lucru, Peter cu o expresie de martir întipărită pe chip. Philip își dădu seama că nu avea să se lase redus la tăcere așa ușor. Dintre cele trei legăminte ale călugărilor, al sărăciei, al castității și al ascultării, cel care-i dădea cele mai multe bătăi de cap lui Peter era legământul de pe urmă.

Bineînțeles, existau metode de îmblânzire a călugărilor neascultători: arestul solitar, regim cu pâine și apă, biciuirea și, în cele din urmă, excomunicarea și alungarea din sânul mănăstirii. În mod normal, Philip nu ezita să facă uz de asemenea pedepse, mai ales când vreun călugăr părea să îi conteste autoritatea. Ca atare, era considerat a fi un stareț extrem de exigent. Însă, de fapt, detesta aplicarea pedepselor – strica armonia comunității lor fraterne și îi făcea pe toți să se simtă nefericiți. Oricum, în cazul lui Peter, pedeapsa nu era de vreun folos: l-ar fi făcut încă mai mândru și neiertător. Philip trebuia să găsească o cale de a-l controla pe Peter și, totodată, de a-l înmuia. Nu avea să fie deloc ușor. „Dar, își zise el în gând, dacă totul ar fi ușor, oamenii nu ar mai avea nevoie de îndrumarea Domnului.“

Ajunseră în luminișul unde se afla schitul. În timp ce traversau spațiul deschis, Philip îl zări pe fratele John în țarcul caprelor, făcându-i semne energice cu mâinile. Acesta era numit John Opt-Penny, și era cam slab de minte. Philip se întrebă care era motivul lui de încântare. Alături de Johnny se afla un bărbat în straie de preot. Avea o înfățișare vag familiară, iar Philip grăbi pasul spre el.

Preotul era un bărbat scurt și îndesat de vreo douăzeci și cinci, douăzeci și șase de ani, cu un păr negru tuns scurt și ochi de un albastru-deschis, cu sclipiri de vioiciune și inteligență. Privindu-l, Philip se simți de parcă s-ar fi uitat într-o oglindă. Preotul, își dădu el seama cu uimire, era fratele său mai mic, Francis.

Iar Francis ținea în brațe un bebeluș nou-născut.

Philip nu putea spune ce îl uimea mai tare: prezența lui Francis sau cea a pruncului? Toți călugării se îngrămădiră în jurul lui. Francis se ridică și îi întinse bebelușul lui Johnny; apoi, Philip îl îmbrățișă.

– Ce cauți aici? întrebă Philip, plin de încântare. Și de ce ai un copil cu tine?

– O să-ți spun mai târziu de ce sunt aici, zise Francis. Cât despre bebeluș, l-am găsit în pădure, singur-singurel, lângă un foc aprins.

Francis își curmă vorba.

– Și... îl încurajă Philip.

Francis ridică din umeri.

– Nu-ți pot spune mai mult de atât, pentru că asta-i tot ce știu. Sperasem să ajung aici aseară, dar nu am reușit, așa că mi-am petrecut noaptea în coliba unui pădurar. Am plecat azi-dimineață, în zori, și mergeam pe drum când am auzit țipetele unui copilăș. Câteva clipe mai târziu, l-am văzut. L-am luat și l-am adus aici. Asta e tot.

Philip privi, fără a-i veni a crede, legăturica din brațele lui Johnny. Întinse ezitant o mână și ridică un colț al păturicii. Văzu o fețișoară trandafirie, numai crețuri, o guriță deschisă și lipsită de dinți și un căpșor chel – o versiune miniaturală a unui călugăr bătrân. Desfăcu un pic mai mult pătura și văzu niște umeri mititei și fragili, două brațe care se agitau și doi pumnișori încleștați. Se uită mai atent la umflătura cordonului ombilical care atârna de buricul copilului. Era oarecum dezgustător. „E normal să fie așa?” se întrebă Philip. Arăta ca o rană care se vindeca bine și ar fi fost indicat să fie lăsată în pace. Trase și mai jos păturica.

– Un băiat, spuse el, tușind jenat, după care acoperi din nou pruncul.

Unul dintre novici chicoti.

Dintr-odată, Philip se simți neajutorat. „Ce ar trebui să fac cu el? se întrebă el în gând. Să-i dau de mâncare?”

Bebeluşul începu să plângă, iar acest sunet îi îmboldi inima ca un imn iubit.

– Îi e foame, spuse el, gândind, undeva, într-un colțișor al minții: „Cum de am știut asta?”

– Nu putem să-l hrănim, spuse unul dintre călugări.

Philip era gata să spună: „De ce nu?” Apoi își dădu seama de pricină: nu era nici o femeie prin jur, cale de mai mulți kilometri.

Cu toate acestea, Philip descoperi că Johnny rezolvase deja această problemă. Johnny se așeză pe scăunel, cu bebeluşul în poală. În mână avea un ștergar cu un colț răsucit. Înmuie colțul într-un ciubăr cu lapte, lăsă materialul

să absoarbă niște lichid, după care îl așează peste buzele copilășului. Bebe-
lușul deschise gurița, supse colțul ștergarului și înghiți.

Lui Philip îi veni să chiuie admirativ.

– Ce idee bună, Johnny, spuse el, surprins.

Johnny zâmbi.

– Am mai făcut așa ceva, când o capră a murit înainte să fie înțarcat iedul
ei, spuse el, mândru.

Toți călugării urmărirea cu luare-aminte cum Johnny repeta acțiunea sim-
plă de a înmuia ștergarul și de a-i da copilului să sugă. Amuzat, Philip obser-
vă că, în timp ce atingea gurița micuțului cu prosopul, unii dintre călugări
deschideau propriile guri. O metodă înceată de a hrăni băiețelul, dar, fără nici
o îndoială, hrănirea copiilor era, oricum, un proces destul de lent.

Peter din Wareham, care căzuse și el pradă fascinației generale și, ca
atare, uitase să mai critice vreun lucru pentru o bucată de vreme, își veni în
fire și spuse:

– Socot c-ar fi mai ușor să o găsim pe mama copilului.

– Mă îndoiesc, zise Francis. Mama este probabil nemăritată și a căzut în
ispită. Îmi închipui că este tânără. Poate că a reușit să-și ascundă sarcina;
apoi, când i s-a apropiat sorocul, a intrat în pădure și a aprins un foc; a născut
singură, a abandonat copilul, lăsându-l pradă lupilor, și s-a întors de unde a
venit. Se va asigura că nu va fi găsită.

Copilul adormise. Urmându-și un impuls, Philip îl luă din brațele lui
Johnny. Și-l puse la piept, susținându-l cu o mână, și începu să-l legene încet.

– Sărăcuțul, spuse el. Sărăcuțul de el.

Nevoia de a-l îngriji și de a-l proteja îi cuprinse ființa. Observă că mon-
ahii se uitau lung la el, uluiți de această manifestare subită de tandrețe.
Bineînțeles, nu-l mai văzuseră niciodată mângâind pe cineva, pentru că în
mănăstire erau strict interzise manifestările fizice ale afecțiunii. În mod evi-
dent, îl socotiseră a fi incapabil de așa ceva. „Ei bine, își spuse el în gând,
acum știu adevărul.“

Peter din Wareham vorbi din nou.

– Atunci va trebui să ducem copilul la Winchester și să încercăm să-i
găsim o mamă adoptivă.

Dacă vorbele acestea ar fi fost spuse de altcineva, Philip nu s-ar fi grăbit
atât de tare să le contrazică; dar Peter fusese cel care le rostise, iar Philip
răspunse grăbit și, după aceea, viața i se schimbă iremediabil.

– N-o să-l dăm unei mame adoptive, spuse el, pe un ton hotărât. Copilul
este un dar de la Dumnezeu.

Făcu ochii roată, fixându-i pe cei din jurul său. Monahii îl priveau și ei, cu ochi căscați, așteptându-i fiecare cuvânt cu răsuflarea tăiată.

– O să avem grijă de el chiar noi, continuă el. Îl vom hrăni, îl vom învăța și îl vom crește după principiile Domnului. Apoi, când se va face bărbat, va deveni și el călugăr, și astfel îl vom dăruia înapoi lui Dumnezeu.

Peste adunare se lăsă o tăcere uluită.

Apoi vorbi Peter, pe un ton furios:

– E imposibil! Un bebeluș nu poate fi crescut de călugări!

Philip schimbă o privire cu fratele său și amândoi zâmbiră, aducându-și aminte de ceva de demult. Când Philip vorbi din nou, glasul său era îngreunat de povara trecutului.

– Imposibil? Nu, Peter. Dimpotrivă, sunt destul de sigur că se poate face, și așa este și fratele meu. Noi știm din proprie experiență. Nu-i așa, Francis?

În ziua pe care Philip o numea acum ultima zi, tatăl său se întorsese acasă rănit.

Philip fusese primul care-l văzuse, călărind pe cărarea întortocheată care traversa dealurile către micul cătun din zona montană din vestul Țării Galilor. Philip, în vârstă de șase ani pe atunci, alergase, ca de obicei, pentru a-l întâmpina. Dar, de data aceasta, tati nu-l ridicase pe băiat în șa, în fața lui. Călărea încet, aplecat în șa, ținând frâiele în mâna dreaptă și lăsându-și brațul stâng să atârne moale. Avea chipul palid și hainele stropite de sânge. Philip fusese speriat și intrigat în același timp, pentru că nu-și mai văzuse niciodată tatăl dând semne de slăbiciune.

Tati spusese:

– Adu-o pe maică-ta.

După ce îl băgaseră în casă, mami îi tăiase cămașa. Philip fusese îngrozit: vederea mamei sale economicoase stricând niște haine bune îl speriasse mai abitir decât sângele.

– Nu vă faceți griji pentru mine, spusese tati, dar vocea sa răsunătoare se redusese la un murmur și nimeni nu-l băgase în seamă – un alt eveniment șocant, pentru că, de obicei, vorbele lui aveau valoare de lege. Lăsați-mă pe mine și duceți-vă toți la mănăstire, rostise el. Blestemații de englezi o să ajungă în curând aici.

În vârful dealului se afla o mănăstire cu biserică, dar Philip nu putea să înțeleagă de ce ar fi trebuit să se ducă acolo, când nu era nici măcar duminică.

– Dacă mai pierzi sânge, n-o să mai poți să te duci nicăieri, niciodată, spusese mami.

Dar mătușica Gwen zisese că va da alarma, și ieșise.

Ani mai târziu, când se gândea la evenimentele care urmaseră, Philip își dădea seama că, în momentul respectiv, toată lumea uitase de el și de fratele său în vârstă de patru ani, Francis, și nimănui nu-i trecuse prin minte să-i ducă în locul sigur reprezentat de mănăstire. Oamenii se gândeau la propriii copii, și presupuseseră că Philip și Francis erau bine, fiind cu părinții lor; dar tati pierdea sânge, aflându-se pe moarte, iar mami încerca să-l salveze, și așa se întâmplase că englezii îi prinseseră pe toți patru.

Nimic din scurta experiență de viață a lui Philip de atunci nu-l pregătise pentru apariția celor doi soldați care doborâseră ușa cu lovituri de picior și năvăliseră în singura încăpere a casei. În alte circumstanțe, nu ar fi fost înspăimântători, pentru că erau genul acela de adolescenți mari și stângaci care își băteau joc de bătrâni, îi maltratau pe evrei și se încăierau în fața berăriilor în miezul nopții. Dar atunci (înțelegea Philip, ani mai târziu, când, în sfârșit, ajunsese să se gândească obiectiv la ziua aceea), cei doi erau posedați de setea de sânge. Fuseseră implicați într-o bătălie, auziseră țipetele de agonie ale oștenilor, își văzuseră prietenii prăbușindu-se și dându-și duhul, și își ieșiseră efectiv din minți. Dar câștigaseră bătălia și supraviețuiseră, iar acum se angajaseră în urmărirea inamicilor, și nimic nu-i putea satisface decât și mai mult sânge, mai multe țipete, mai multe răni și mai multă moarte; și toate acestea erau întipărite pe chipurile lor schimonosite în vreme ce-și făceau intrarea ca niște vulpi în cotețul de găini.

Se mișcaseră foarte repede, dar Philip avea să-și amintească în detaliu fiecare pas pe care-l făcuseră, ca și cum toată scena ar fi durat o veșnicie. Amândoi oștenii purtau armuri ușoare, doar niște veste scurte de zale și coifuri de piele cu întărituri de fier. Ambii aveau săbiile scoase. Unul era urât, cu un nas mare, strâmb, și ochi care se uitau cruciș, buzele fiindu-i pocite într-un rânjet ca de maimuță care-i lăsa dinții la vedere. Celălalt avea o barbă bogată năclăită de sânge – probabil sângele altcuiva, pentru că nu părea să aibă vreo rană. Ochii lor cercetători, lipsiți de milă, trecuseră peste Francis și Philip, o observaseră pe mami și se opriseră asupra lui tati. Înainte ca oricine altcineva să poată schița vreo mișcare, se aruncaseră asupra lui.

Mami stătea aplecată asupra rănitului, bandajându-i brațul stâng. Se îndreptase de spate și se întorsese către intruși, cu ochii lucind de un curaj deznădăjduit. Tati se ridicase iute în picioare și își puse mâna sănătoasă pe mânerul spadei. Philip scosesse un țipăt de groază.

Bărbatul cel urât își ridicase sabia deasupra capului și izbise cu mânerul în capul mamei, apoi o împinsese deoparte fără să o înjunghie, probabil pentru că nu voia să riște să-și vadă lama prinsă într-un corp cât timp tati era în viață. Philip își dăduse seama de asta ani mai târziu: în momentul respectiv,

alergase pur și simplu la mama sa, fără să înțeleagă că ea nu mai putea să îl apere. Mami se împleticise, năucită, iar bărbatul cel urât trecuse pe lângă ea, ridicându-și din nou sabia.

Philip se agățase de fustele mamei sale în timp ce ea se clătina, amețită; dar nu se putuse abține să nu-și privească tatăl.

Tati își scosese spada din teacă și o ridicase, luând poziție de apărare. Apoi bărbatul cel urât lovise de sus în jos, iar cele două lame se ciocniseră, cu un zăngănit ca de clopot. Ca toți băieții, Philip își socotea tatăl invincibil; acesta fusese momentul când aflase adevărul. Tati era slăbit de pierderea sângelui. Când cele două săbii se întâlneau, a lui căzuse; apoi, atacatorul își ridicase lama doar un pic și lovise din nou, rapid. Lovitura atinsese locul unde mușchii mari ai gâtului lui tati ieșeau dintre umerii largi. Când văzuse lama ascuțită afundându-se în corpul tatălui său, Philip începuse să țipe. Bărbatul cel urât își trăsese brațul ca pentru a înjunghia, și împlântase vârful spadei în burta lui tati.

Paralizat de groază, Philip își ridicase ochii către mama sa. Îi întâlnise privirea exact când celălalt bărbat, cel cu barbă, o lovise. Femeia căzuse pe podea lângă Philip, cu capul scăldat în sângele izvorât din rană. Soldatul cu barbă schimbă poziția spadei, ținând-o cu vârful în jos și apucând-o cu ambele mâini; apoi o ridicase mult, aproape ca și cum ar fi vrut să se înjunghie în abdomen, după care o coborâse cu putere. În momentul în care vârful se împlântase în pieptul mămicii, se auzise un trosnet îngrozitor, de os rupt. Lama pătrunsese adânc; atât de adânc (observase Philip, deși era răvășit de o frică isterică, oarbă), încât probabil că îi ieșise prin spate și se înfipse în podea, țintuind-o ca un țaruș.

Înebbunit, Philip își căutase tatăl din priviri. Îl văzuse aplecat în față, peste spada oșteanului cel urât, scuișând un șuvoi de sânge. Atacatorul său făcuse apoi un pas în spate și trăsese de sabie, încercând să o scoată. Tati se împleticise și făcuse un pas împreună cu oșteanul. Bărbatul cel urât scosese un strigăt de furie și răsucise sabia în burta lui tati. De data aceasta, reușise să o scoată; tati căzuse, punându-și mâinile peste abdomenul sfâșiat, ca și cum ar fi vrut să acopere rana deschisă. Philip își închipuise mereu că, pe dinăuntru, oamenii aveau ceva cât de cât solid, și fusese uluit și îngrețoșat de tubulețele și organele urâte care ieșeau din abdomenul tatălui său. Atacatorul își ridicase spada mult, cu vârful în jos, deasupra corpului rănitului, așa cum făcuse și bărbatul cu barbă deasupra mămicii, și dăduse lovitură finală în același fel.

Cei doi englezi se uitaseră unul la celălalt și, pe neașteptate, Philip citise pe chipurile lor ușurare. Împreună, cei doi se întorseseră și îi priviseră pe el

și pe Francis. Unul dăduse din cap, iar celălalt ridicase din umeri, iar Philip își dăduse seama atunci că aveau să-i omoare pe el și pe fratele lui, tăindu-i cu săbiile acelea ascuțite, și când înțelesese cât de mult avea să *doară*, teroarea pornise a clocoti în sufletul lui până ce simțise că avea să-i explodeze capul.

Bărbatul cu sânge încheșat în barbă se aplecase iute și îl ridicase pe Francis de o gleznă. Îl ținuse cu capul în jos, în aer, în timp ce băietelul țipa, chemându-și mama, fără să înțeleagă că aceasta era moartă. Bărbatul cel urât își scosese spada din corpul lui tati și acum se pregătea să-l înjunghie în inimă pe Francis.

Însă lovitură nu ajunsese să mai fie dată. De afară se auzise deodată glasul unui bărbat care dădea ordine, iar cei doi încremeniseră. Țipetele încetaseră, Philip pricepând că el fusese cel care le producea. Se uitase către ușă și îl văzuse pe abatele Peter, îmbrăcat în sutana lui modestă, cu furia lui Dumnezeu în priviri, ținând o cruce de lemn în mână ca pe o spadă.

Când Philip retrăia noaptea aceea în coșmaruri și se trezea transpirat, țipând în întuneric, reușea mereu să se calmeze și, în cele din urmă, să se relaxeze suficient pentru a adormi, aducându-și în minte acea ultimă imagine, și felul în care țipetele și rănilor fuseseră înlăturate de bărbatul neînarmat, purtând nimic altceva decât o cruce.

Abatele Peter vorbise apoi din nou. Philip nu înțelegea limba pe care o folosea – era engleză, bineînțeles –, dar sensul era clar, pentru că cei doi oșteni arboraseră expresii rușinate, iar cel cu barbă îl pusese jos pe Francis cu băgare de seamă. Vorbind în continuare, călugărul înaintase plin de încredere în încăpere. Soldații se retrăseseră un pas, aproape ca și cum le-ar fi fost frică de el – ei, cu săbiile și cu armurile lor, iar el, cu o sutană de lână și o cruce! Se întorsese cu spatele la ei, un gest de dispreț, și se ghemuise să stea de vorbă cu Philip. Vocea sa avea un ton foarte practic.

– Cum te cheamă?

– Philip.

– A, da, îmi aduc aminte. Și pe fratele tău?

– Francis.

– Exact. Abatele privise trupurile însângerate de pe podeaua din pământ bătucit. Acea e mama ta, nu-i așa?

– Da, spusese Philip, și se simțise cuprins de panică în vreme ce arăta corpul mutilat al tatălui și rostea: Și acela e tati!

– Știi, rostise călugărul pe un ton liniștitor. Nu mai trebuie să țipi, trebuie să-mi răspunzi la întrebări. Înțelegi că sunt morți?

– Nu știu, răspunsese nefericit Philip.

Știa ce însemna că animalele mureau, dar cum li se putea întâmpla asta mămicii și lui tati?

Abatele Peter spusese:

– E ca și cum ar dormi.

– Dar au ochii deschiși! strigase Philip.

– Șșșt! Atunci am face bine să îi închidem.

– Da, spusese Philip.

Simțea că acest gest ar rezolva ceva.

Abatele Peter se ridicase, îi luase pe Philip și pe Francis de mână și îi condusese către trupul tatălui lor. Îngenunchease și luase mâna dreaptă a lui Philip în a sa.

– O să-ți arăt cum să faci, spusese el.

Mișcase palma lui Philip înspre chipul tatălui său, dar, dintr-odată, lui Philip i se făcuse frică să-și atingă tatăl, pentru că trupul arăta atât de ciudat, palid și fără vlagă și rănit într-un mod oribil, așa că își retrăsese mâna. Apoi îl privise neliniștit pe abatele Peter – un bărbat căruia i se supuneau toți –, dar abatele nu se supăraseră pe el.

– Haide, rostise el cu blândețe și luase din nou mânuța lui Philip.

De data aceasta, Philip nu se mai împotrivi. Ținând arătătorul lui Philip între degetele sale, călugărul îl făcuse pe băiat să atingă pleoapa tatălui său și să o coboare până ce acoperea înspăimântătorul ochi care privea în gol. Apoi abatele dăduse drumul mâinii și spusese:

– Închide-i și celălalt ochi.

Fără nici un ajutor, Philip întinsese mâna, atinsese pleoapa tatălui său și o închisese. Apoi se simțise mai bine.

– Închidem și ochii mămicii? rostise atunci abatele Peter.

– Da.

Îngenuncheaseră lângă trupul ei. Abatele îi ștersese sângele de pe față cu mâneca. Philip spusese:

– Și Francis?

– Poate că ar trebui să ne ajute și el, zisese abatele.

– Fă cum am făcut eu, Francis, îl îndemnase Philip pe frățiorul său. Închide ochii mămicii, așa cum i-am închis eu pe ai lui tati, ca să poată dormi.

– Dorm? întrebă Francis.

– Nu, dar e ca și cum ar dormi, răspunse Philip, autoritar, așa că ar trebui să aibă ochii închiși.

– Bine, atunci, zisese Francis și, fără ezitare, întinsese o mânuță dolofană și închisese cu grijă ochii mamei sale.

Apoi abatele îi luase pe amândoi în brațe, câte unul pe fiecare braț, și, fără altă privire la adresa oștenilor, îi scosese din casă și îi duse pe cărarea abruptă până la mănăstire.

Le dăduse să mănânce în bucătăria mănăstirii; apoi, ca să nu îi lase fără ocupație, singuri cu gândurile lor, le spusese să-l ajute pe bucătar să prepare cina călugărilor. A doua zi, îi duse să vadă trupurile părinților lor, spălate, îmbrăcate, cu toate rănilor curățate și parțial ascunse, așezați în sicrie, unul lângă celălalt, în naosul bisericii. Acolo se mai aflau și câteva dintre rudele lor, pentru că nu toți sătenii ajunseseră la mănăstire în timp util pentru a scăpa de armata invadatoare. Abatele Peter îi duse la înmormântare și se asigurase că ei văzuseră cum cele două sicrie erau coborâte într-un singur mormânt. Când Philip plângea, Francis plângea și el. Cineva îi îndemnase să tacă, dar abatele Peter spusese:

– Lăsați-i să jelească.

Abia apoi, când conștientizaseră că părinții lor chiar erau morți și nu aveau să se mai întoarcă, vorbise despre viitor.

Printre rudele lor nu se afla nici o familie care să fi rămas întreagă: la fiecare, fie mama, fie tatăl fuseseră uciși. Nu exista nimeni de același sânge care să poată avea grijă de băieți. Astfel, rămăseseră două opțiuni. Puteau fi dați, sau chiar vânduți, unui fermier care ar fi putut să-i folosească drept sclavi, la muncă, până ce creșteau suficient de mari și de puternici pentru a fugi. Sau puteau fi dați Domnului.

Mai fuseseră cazuri de băieți care intraseră la mănăstire. De obicei, aceștia aveau în jur de unsprezece ani, iar limita inferioară se situa în jurul vârstei de cinci ani, pentru că monahii nu erau pregătiți să se ocupe de bebeluși. Uneori băieții erau orfani, alteori aveau un singur părinte sau părinții lor aveau prea mulți fii. În mod normal, familia oferea mănăstirii și un dar substanțial odată cu copilul – o fermă, o biserică sau chiar un sat întreg. În cazurile de sărăcie lucie, se putea renunța la dar. Cu toate acestea, tatăl lui Philip lăsase în urmă o fermă modestă, așa că băieții nu erau un caz caritabil. Abatele Peter propusese ca mănăstirea să-i ia pe băieți și ferma; rudele care supraviețuiseră se declaraseră de acord; iar învoiala fusese consfințită de prințul de Gwynedd, Gruffyd ap Cynan, care era temporar umilit, dar nu învins definitiv de armata invadatoare a regelui Henric, cea care îl omorâse pe tatăl lui Philip.

Abatele știa multe lucruri despre durere, dar, cu toată înțelepciunea sa, nu fusese pregătit pentru ceea ce se întâmplase cu Philip. După circa un an, când durerea păruse să treacă, iar cei doi băieți se adaptaseră la viața de la mănăstire, Philip ajunsesese să fie posedat de o furie implacabilă. Condițiile

din comunitatea de pe vârful dealului nu erau atât de rele încât să-i justifice mânia: aveau parte de mâncare, de haine, de foc în dormitor pe timpul iernii și chiar de puțină dragoste și afecțiune; iar disciplina strictă și ritualurile obositoare confereau măcar ordine și stabilitate; dar Philip începuse să se comporte de parcă ar fi fost închis pe nedrept. Nu se supunea ordinelor, submina autoritatea superiorilor monastici cu orice ocazie, fura mâncare, spărgea ouă, pierdea cai, își bătea joc de cei infirmi și îi insulta pe bătrâni. Singura ofensă pe care nu o comisese fusese sacrilegiul, și tocmai de aceea abatele i le iertase pe toate celelalte. Și, într-un final, crescând, depășise această fază. Cu prilejul unui Crăciun, trecând în revistă cele douăsprezece luni care trecuseră, își dăduse seama că nu petrecuse nici măcar o noapte în chilia de pedeapsă, cât fusese anul de lung.

Nu existase vreun motiv clar pentru întoarcerea sa la normalitate. Probabil că ajutase și faptul că ajunsese interesat de lecții. Teoria matematică a muzicii îl fascina, până și modul în care se conjugau verbele latinești avea o anumită logică mulțumitoare. Fusese pus să-l ajute pe chelar, călugărul care trebuia să procure toate proviziile de care avea nevoie mănăstirea, de la sandale la semințe; și această preocupare îi trezise interesul. Ajunsese să-l venerateze pe fratele John de parcă ar fi fost un erou, un călugăr tânăr, chipeș și musculos care părea a fi întruparea învățăturii, a sfințeniei, a înțelepciunii și a blândeții. Fie imitându-l pe John, fie din proprie înclinație, sau din ambele pricini, începuse să găsească o oarecare consolare în ciclul de rugăciuni și slujbe. Și astfel, ajunsese la adolescență cu organizarea mănăstirii în minte și acordurile sfinte în urechi.

La studii, atât Philip, cât și Francis erau cu mult înaintea altor băieți de vârsta lor pe care-i cunoșteau, dar presupuseseră că acest lucru se datora faptului că trăiseră la mănăstire și fuseseră educați mai intens. La acest nivel, nu-și dădeau seama că erau excepționali. Chiar și atunci când începuseră să preia activitățile de predare din școala mică și să învețe de la abatele însuși în loc de dascălul novicilor, socotiseră că erau avansați pur și simplu pentru că începuseră devreme.

Când își amintea perioada tinereții, lui Philip i se părea că fusese o scurtă vârstă de aur, un an sau poate mai puțin, între sfârșitul răzvrătirii sale și atacul poftelor carnale. Apoi venise epoca agonizantă a gândurilor păcătoase, a poftelor nocturne, a ședințelor îngrozitor de jenante cu confesorul său (care era abatele), penitențe nesfârșite și pedepsirea cărnii prin flagelare.

Poftele nu renunțaseră niciodată să-l atace, dar, în cele din urmă, deveniseră mai puțin importante, așa că îl deranjau numai din când în când, în rarele

ocazii când mintea și corpul nu aveau ocupație; ca o rană veche care încă mai doare în zilele ploioase.

Francis își dusese bătaia un pic mai târziu și, deși nu i se confesase lui Philip în această privință, Philip avea impresia că Francis se luptase cu mai puțin curaj cu dorințele păcătoase și își acceptase cam prea voios înfrângerile. Cu toate acestea, cel mai important lucru era că amândoi făcuseră pace cu pasiunile, care reprezentau cel mai mare dușman al vieții monahale.

Așa cum Philip lucrase cu chelarul, Francis lucrase pentru stareț, adjunctul abatelui Peter. Când chelarul murise, Philip avea 21 de ani și, în ciuda vârstei fragede, îi preluase slujba. Iar când Francis atinsese vârsta de 21 de ani, abatele propusese înființarea unui nou post pentru el, acela de stareț adjunct. Dar această propunere declanșase o criză. Francis implorase să fie scutit de această responsabilitate și, dacă tot cerea, rugase să i se permită să părăsească mănăstirea. Voia să fie hirotonisit preot și să-l servească pe Dumnezeu în lumea din afara zidurilor mănăstirii.

Philip fusese uluit și îngrozit. Nu-i trecuse niciodată prin cap că unul din ei putea părăsi mănăstirea, iar acum o astfel de idee i se părea la fel de neli-niștitoare ca și aceea de a afla că era moștenitorul tronului. Dar, după multe îndoieli și meditații, se întâmplase; Francis plecase în lume și, nu peste mult timp, devenise capelanul contelui de Gloucester.

Înainte de asta, Philip își văzuse viitorul ca fiind destul de simplu: avea să fie călugăr, să ducă un trai umil și supus și, poate, la bătrânețe, avea să devină abate și să se străduiască să se ridice la nivelul exemplului dat de Peter. Acum însă se întreba dacă nu cumva Dumnezeu avea alte planuri cu el. Își amintea parabola talanților: Dumnezeu aștepta de la slujitorii săi să-i mărească regatul, nu numai să i-l păstreze. Cu strângere de inimă, îi împărtășise aceste gânduri abatelui Peter, pe deplin conștient că risca o muștrare pentru mândria de care dădea dovadă.

Spre surprinderea sa, abatele spuse:

– Mă întrebam de cât de mult timp o să ai nevoie pentru a-ți da seama de acest lucru. *Bineînțeles* că ești destinat pentru altceva. Născut în apropierea unei mănăstiri, rămas orfan la șase ani, crescut de călugări, numit chelar la 21 de ani... Dumnezeu nu-și dă atâta bătaie de cap cu formarea unui om care să-și petreacă viața într-o mănăstire mică, pe un vârf mohorât de deal dintr-un principat muntos și izolat. Nu ai suficientă deschidere aici. Trebuie să pleci în altă parte.

Philip fusese uimit de aceste cuvinte, dar, înainte de a-l lăsa singur pe abate să plece, îi venise în minte o întrebare și o rostise fără să se gândească de două ori:

– Dacă această mănăstire este atât de puțin importantă, de ce te-a adus Dumnezeu pe *tine* aici?

Abatele Peter zâmbise.

– Poate ca să am grijă de *tine*.

În decursul aceluiași an, abatele făcuse o călătorie la Canterbury pentru a-și prezenta omagiile în fața arhiepiscopului, iar când se întorsese, îi spusese lui Philip:

– Te-am dat în grija starețului din Kingsbridge.

Philip se speriasse. Stăreția Kingsbridge era una dintre cele mai mari și mai importante mănăstiri din ținut. Era o stăreție cu catedrală: biserica sa era o catedrală, sediul unui episcop, iar episcopul era, teoretic, abatele mănăstirii, deși, în realitate, aceasta era condusă de starețul său.

– Starețul James e un prieten vechi de-al meu, îi spusese abatele Peter lui Philip. Nu știu de ce, dar în ultimii ani a ajuns să fie destul de descurajat. Oricum, Kingsbridge are nevoie de sânge tânăr. James are probleme mai ales cu unul dintre schiturile sale, o comunitate mică în pădure, și are nevoie disperată de un om de nădejde care să preia conducerea schitului și să îl repună pe calea dumnezeirii.

– Deci eu ar urma să fiu starețul schitului? întrebuse surprins Peter.

Abatele încuviințase.

– Și dacă avem dreptate în ideea că Dumnezeu are multe sarcini pentru *tine*, ne putem aștepta să te ajute în a rezolva orice fel de probleme ar avea schitul acesta.

– Și dacă ne înșelăm?

– Poți să te întorci oricând și să fii chelarul meu. Dar nu ne înșelăm, fiule. Vei vedea.

Își luase rămas-bun cu ochii plini de lacrimi. Petrecuse șaptesprezece ani acolo, iar călugării erau familia lui, mai reali pentru el decât părinții care-i fuseseră răpiți cu atâta sălbăticie. Probabil că nu avea să-i mai vadă vreodată, și acest gând îl întrista.

La început, Kingsbridge îi stârnise o admirație învăluită în teamă. Mănăstirea fortificată era mai mare decât multe dintre sate; catedrala era o cavernă vastă și întunecată; casa starețului, un mic palat. Dar, odată ce se obișnuise cu dimensiunile, zărise semnele descurajării pe care o observase abatele Peter la prietenul său, starețul. Biserica avea nevoie, în mod clar, de reparații urgente; rugăciunile erau rostite în grabă; regula tăcerii era încălcată constant; și existau prea mulți servitori, mai mulți servitori decât călugări. Philip trecuse repede peste admirație și teamă, fiind cuprins de furie. Voia să-l ia de gât pe starețul James, să-l scuture și să-i zică: „Cum *îndrăznești* să faci una

ca asta? Cum îndrăznești să adresezi rugăciuni grăbite lui Dumnezeu? Cum îndrăznești să le permiți novicilor să joace zaruri și călugărilor să țină câini ca animale de companie? Cum îndrăznești să trăiești într-un palat, înconjurat de servitori, în timp ce biserica lui Dumnezeu cade în ruină?” Dar nu rostise nici un cuvânt de genul acesta, bineînțeles. Susținuse un interviu scurt, formal, cu starețul James, un bărbat înalt, slab, adus de spate, care părea să ducă pe umerii săi aplecați întreaga povară a necazurilor lumii. Apoi vorbise cu starețul adjunct, Remigius. La începutul conversației, Philip făcuse aluzie la faptul că stăreția ar cam trebui să suporte niște schimbări, așteptându-se ca adjunctul să-l aprobe din toată inima. Dar Remigius îl privise de sus, ca și cum i-ar fi spus: „Dar tu cine te crezi?” și schimbase subiectul.

Remigius spusese că schitul Sfântul Ioan-din-Pădure fusese înființat cu trei ani înainte, fiind înzestrat cu pământ și cu proprietăți, și ar fi trebuit deja să devină independent economic, dar, de fapt, depindea încă de proviziile trimise de mănăstirea-mamă. Mai existau și alte probleme: un diacon care petrecuse, din întâmplare, o noapte acolo se plânsese de felul în care erau oficiate slujbele; unii călători pretinseseră că fuseseră jefuiți de călugări în zona respectivă; umblau zvonuri de desfrâu... Faptul că Remigius nu putea sau nu voia să dea detalii exacte reprezenta un alt semn al indolenței cu care era condusă întreaga organizație. Philip plecase tremurând de furie. Se presupunea că mănăstirile îl proslăveau pe Dumnezeu. Dacă nu făceau asta, atunci nu mai însemnau nimic. Stăreția Kingsbridge era mai rău decât nimic. Îl făcea de rușine pe Dumnezeu prin trândăvia ei. Dar Philip nu putea face nimic în această privință. Nădejdea lui era să reformeze unul dintre schiturile stăreției.

În călătoria sa de două zile către schitul din pădure, cugetase la informațiile disparate pe care le primise și, rugându-se intens, meditase la felul în care avea să abordeze problemele. Se hotărâse că ar fi fost bine ca, la început, să trateze totul cu blândețe. În mod normal, starețul era ales de călugări; dar, în cazul unui schit, starețul mănăstirii-mamă putea numi, pur și simplu, pe cineva. Așa că lui Philip nu i se ceruse să se supună voinței călugărilor, iar asta însemna că nu se putea baza pe bunăvoința acestora. Trebuia să fie foarte atent și precaut. Trebuia să afle mai multe despre problemele care afectau așezământul înainte de a decide care era cea mai bună metodă de a le rezolva. Trebuia să câștige respectul și încrederea călugărilor, mai ales în privința celor mai în vârstă decât el, care ar putea să nu vadă cu ochi buni numirea sa. Apoi, când va fi strâns suficiente informații și-și va fi impus fără nici o îndoială poziția de conducător, avea să ia măsuri ferme.

Lucrurile nu se desfășuraseră însă așa.

A doua zi, pe când lumina scădea văzând cu ochii, își oprise poneiul la marginea unui luminiș pentru a-și cerceta noua casă. Pe atunci nu era decât o singură clădire de piatră, capela. Philip construise dormitorul cel nou, din piatră, în anul următor. Celelalte clădiri, din lemn, păreau destul de șubrede. Philip nu era de acord cu așa ceva: toate lucrurile făcute de călugări trebuiau să reziste, iar acest principiu se aplica în egală măsură cocinilor și catedralelor. În timp ce se uita în jur, observase și alte semne ale nepăsării care-l surprinsese la Kingsbridge: nu existau garduri, fânul se revărsa prin ușa hambarului, iar lângă iaz se afla o grămadă de bălegar. Își simțise chipul încordându-i-se din cauza dezaprobării și-și spusese: „Cu blândețe, cu blândețe“.

La început, nu văzuse pe nimeni prin jur. Așa și trebuia, pentru că era ora vesperelor și majoritatea călugărilor se aflau în capelă. Atinsese ușurel spina-reă poneiului cu biciușca și traversase luminișul, îndreptându-se către o colibă care arăta ca un grajd. Un tânăr cu fân în păr și o expresie absentă pe chip scosese capul de după ușă și îl privea surprins pe Philip.

– Cum te cheamă? întrebuse Philip, iar apoi, după o secundă de timiditate, adăugase: Fiule.

– Mi se spune Johnny Opt-Penny, spusese tânărul.

Philip descălecuse și îi dăduse frâiele.

– Ei bine, Johnny Opt-Penny, poți să-mi deșeuezi calul.

– Da, părinte.

Băiatul aruncă frâiele peste o bară și se îndepărtă.

– Unde te duci? întrebuse pe un ton tăios Philip.

– Să le spun fraților că e un străin aici.

– Trebuie să exersezi ascultarea, Johnny! Deșeuează-mi calul. O să le spun eu fraților că sunt aici.

– Da, părinte.

Cu o înfățișare speriată, Johnny se apucă de sarcina primită.

Philip aruncase o privire în jur. În mijlocul luminișului se afla o clădire lungă, ca un coridor mare. Lângă ea se afla o clădire mică, rotundă, cu o gaură în acoperiș, pe unde se înălța un fir de fum. Aceea era, cel mai probabil, bucătăria. Se hotărî să vadă ce pregătiseră pentru cină. În mănăstirile austere se servea numai o masă pe zi, prânzul, la ora amiezii; dar acesta nu era, în mod clar, un locaș auster, și, după vespere, se obișnuia a se servi o cină ușoară, niște pâine cu brânză, pește sărat sau poate câte un castron cu zeamă de orz cu ierburi. Cu toate acestea, pe măsură ce se apropiase de bucătărie, la nări îi ajunsese aroma inconfundabilă, ațâțătoare, a cărnii fripte. Se oprise, încruntându-se, după care intrase.

Doi călugări și un băiat ședeau în jurul vetrei aflate în mijlocul încăperii. Sub privirile lui Philip, unul dintre călugări tocmai îi întindea o cană celuilalt, spre a bea. Băiatul învârtea un proțap, iar pe acesta era un porc mic.

Când Philip se înfățișase în lumina aruncată de flăcări, cei trei își ridicaseră privirile, surprinși. Fără să scoată un cuvânt, Philip luase cana din mâinile călugărului și o mirosise. Apoi spusese:

– De ce bei vin?

– Pentru că-mi bucură inima, străine, zisese călugărul. Ia o gură – bea temeinic.

În mod clar, monahii nu fuseseră avertizați să-și aștepte noul stareț. La fel de limpede, nu se temeau deloc de posibilitatea ca un călugăr aflat în trecere să vorbească despre comportamentul lor la Kingsbridge. Philip se trezise cuprins de dorința de a-i sparge călugărului cana în cap, dar trăsese aer în piept și vorbise cu blândețe.

– Copiii săracilor flămânzesc pentru a ne da nouă carne și băutură, spusese el. Acestea sunt făcute spre slava lui Dumnezeu, nu ca să ne bucure inima. Tu nu mai bei vin în seara aceasta.

Se întoarse pe călcâie, ducând cana cu sine.

În timp ce ieșea pe ușă, îl auzise pe călugăr spunând:

– Dar cine te crezi?

Nu-i răspunsese. Aveau să afle destul de curând.

Lăsase cana pe pământ, lângă bucătărie, și traversase luminișul către capelă, înceștându-și și descleștându-și pumnii, încercând să-și controleze mânia. „Nu te pripi, își impusese în gând. Fii prudent. Nu te grăbi.“

Se oprise câteva momente în porticul capelei, forțându-se să se calmeze, după care împinsese încet ușa masivă de stejar și intrase, fără să scoată vreun sunet.

Cam zece călugări și câțiva novici stăteau cu spatele la el, în rânduri dezordonate. În fața lor se afla paracliserul, care citea dintr-o carte deschisă. Rostea cuvintele rapid, iar călugării mormăiau răspunsurile din reflex. Trei lumânări de lungimi diferite sfârâiau pe o pânză de altar murdară.

În spate, doi călugări tineri erau prinși într-o conversație, ignorând slujba și discutând cu însuflețire. Pe când Philip ajungea în dreptul lor, unul din ei spusese ceva amuzant, iar celălalt izbucnise în hohote zgomotoase, care acoperiseră bolboroselile paracliserului. Pentru Philip, aceasta fusese picătura care umpluse paharul, orice gând legat de tratarea cu blândețe a problemelor dispărându-i din minte. Răcnise din toate puterile:

– TĂCERE!

Râsetele încetaseră. Paracliserul se oprise din citit. Capela se cufundase în tăcere, iar călugării se întorseseră cu toții, holbându-se la Philip.

Acesta îl luase de ureche pe călugărul care răsese. Era cam de vârsta lui Philip, și mai înalt, dar fusese prea surprins de acel gest pentru a se împotrivi în timp ce Philip îi trăgea capul în jos.

– În genunchi! țipase Philip.

Preț de o clipă, păruse că monahul va încerca să se elibereze; dar știa că greșise și, așa cum anticipase Philip, rezistența îi fusese secătuită de conștiința sa încărcată; iar când Philip îl trăsesese mai tare de ureche, tânărul îngenunchease.

– Cu toții! În genunchi!

Toți depuseseră un jurământ de ascultare, iar indisciplina scandaloasă în care trăiseră în ultima vreme nu era suficientă pentru a șterge obiceiurile înrădăcinate ani la rând în sufletele lor. Jumătate din monahi și toți novicii îngenuncheaseră.

– V-ați încălcat jurămintele cu toții, rostise Philip, lăsându-și disprețul să iasă la iveală. Sunteți niște blasfemiatori, fiecare dintre voi. Se uitase în jur, întâlnindu-le privirile. Căința voastră începe acum, spusese el, într-un final.

Încet, îngenuncheaseră unul câte unul, până ce rămăsese în picioare numai paracliserul. Acesta era un bărbat corpulent, cu ochi somnoroși, cu vreo douăzeci de ani mai în vârstă decât Philip. Noul stareț se apropiase de el, ocolind călugării îngenuncheați.

– Dă-mi cartea, spusese el.

Sfidător, paracliserul îl privise fix în ochi nescotând vreun cuvânt.

Philip întinsese mâna și atinse, ușor, ceaslovul cel gros. Paracliserul își încheștase mai tare mâna cu care ținea cartea. Philip ezitase. Petrecuse două zile hotărând să fie prudent și să acționeze încet și, cu toate acestea, iată-l, cu picioarele acoperite de praful de pe drum, riscând totul într-o confruntare directă cu un bărbat despre care nu știa nimic.

– Dă-mi cartea și îngenunchează, repetase el.

Pe fața paracliserului apăruse o nuanță de batjocură.

– Cine ești tu? întrebuse acesta.

Philip șovăise din nou. Se vedea limpede că era călugăr, după rasă și tonsură; și probabil că ghiciseră cu toții, din comportamentul lui, că se afla într-o funcție de autoritate; dar nu era clar încă dacă rangul său îl plasa deasupra paracliserului. Tot ce trebuia să facă era să spună că era noul stareț, dar nu voia. Dintr-odată, i se păruse extrem de important să se impună numai prin forța autorității morale.

Paracliserul îi simțise incertitudinea și profitase de ea.

– Spune-ne tuturor, rogu-te, rostise el, cu o politețe batjocoritoare. Cine e cel care ne ordonă să îngenunchem în prezența lui?

Sufletul lui Philip își pierduse deodată orice fel de ezitare, și își spusese în gând: „Dumnezeu e cu mine. Atunci, de ce mi-e frică?” Trăsese aer adânc în piept, iar cuvintele îi ieșiseră într-un răget care reverberase în tot locul, de la pardoseala de piatră la tavanul boltit.

– Dumnezeu este cel care vă comandă să îngenuncheați în prezența *Lui!* tunase el.

Aroganța paracliserului păruse a scădea o țără. Philip profitase de această șansă și înșfăcase cartea. Paracliserul pierduse orice autoritate acum și, în sfârșit, fără tragere de inimă, îngenunchease.

Ascunzându-și ușurarea, Philip aruncase o privire în jur la ei și spusese:

– Eu sunt noul vostru stareț.

Îi obligase să rămână în genunchi în timp ce el citise slujba. Durase mult, pentru că îi silise să repete răspunsurile până ce reușiseră să le rostească perfect la unison. Apoi îi condusesese, în tăcere, afară din capelă, traversând luminișul către sala de mese. Trimisese carnea friptă de porc înapoi la bucătărie și comandase să se aducă pâine și bere slabă, după care desemnase un călugăr să citească cu glas tare în vreme ce mâncau. Imediat ce terminară, îi condusesese, tot în tăcere, în dormitor.

Ordonase să fie aduse așternuturile starețului din casa unde stătuse predecesorul său: avea să doarmă în aceeași cameră cu călugării. Era cea mai simplă și mai eficientă cale de a preveni desfrâul.

Prima noapte nu dormise deloc, ci șezuse drept, cu o lumânare aprinsă lângă el, rugându-se în tăcere, până se făcuse miezul nopții și trebuise să trezească monahii pentru matine. Trecuse repede prin slujba aceea, pentru a le arăta că nu era chiar complet lipsit de milă. Se întorseseră în dormitor, dar Philip nu se culcase.

Ieșise în zori, înainte ca ei să se trezească și aruncase o privire în jur, gândindu-se la ziua pe care o avea în față. Unul dintre câmpuri fusese smuls recent de sub stăpânirea pădurii, și chiar în mijlocul lui se afla ciotul a ceea ce trebuia să fi fost cândva un stejar magnific. Vederea acestuia îi dăduse o idee.

După slujba de dimineață și micul dejun, scosese toți călugării în câmp, cu frângerii și cu topoare, și își petrecuseră dimineața dezrădăcinând trunchiul enorm, jumătate din ei trăgând de funii, în timp ce cealaltă jumătate atacau rădăcinile cu topoarele, strigând cu toții:

– Hei-ruuuup!

Când ciotul ieșise, în sfârșit, din pământ, Philip le dăduse tuturor bere, pâine și o felie din carnea de porc pe care nu le-o îngăduise la cină.

Acesta nu fusese sfârșitul problemelor sale, dar reprezentase începutul găsirii soluțiilor. De la început, refuzase să ceară mănăstirii-mamă altceva decât grâne pentru pâine și lumânări pentru capelă. Ideea că nu aveau să primească nici o bucată de carne pe care să nu o fi crescut sau prins în capcane ei înșiși îi transformase pe călugări în păstori meticuloși și meșteri în capcanele de păsări; și, dacă înainte văzuseră în slujbe o cale de a scăpa de muncă, acum se bucurau când Philip reducea orele pe care trebuiau să le petreacă în capelă, astfel încât să aibă mai mult timp să muncească la câmp.

După doi ani, erau independenți economic, și după alți doi ajunseseră să furnizeze stăreției Kingsbridge carne, vânat și o brânză făcută din lapte de capră care devenise o delicată răvniță. Schitul prospera, slujbele erau ireproșabile, iar frații erau sănătoși și fericiți.

Philip poate că ar fi fost mulțumit... dar mănăstirea-mamă, stăreția Kingsbridge, mergea din rău în mai rău.

Ar fi trebuit să fie unul dintre cele mai de seamă centre religioase din regat, plin de activitate, cu o bibliotecă vizitată de cărturari străini, cu un abate care să fie consultat de baroni, iar altarele sale să atragă pelerini din toată țara, o biserică renumită în rândul nobilimii pentru ospitalitatea sa, și ale cărei pomeni să fie cunoscute printre săraci. Dar biserica sa se năruia, jumătate din clădirile mănăstirii erau goale, iar stăreția era îndatorată cămătarilor. Philip mergea la Kingsbridge cel puțin o dată pe an, și de fiecare dată se întorcea fierbând de mânie la adresa modului în care bogățiile donate de credincioșii devotați și mărite de călugării muncitori erau împrăștiate fără discernământ, ca moștenirea fiului risipitor.

O parte a problemei o reprezenta locul unde se afla stăreția. Kingsbridge era un sat mic pe un drum lăturalnic care nu ducea nicăieri. De pe vremea primului rege William – care fusese numit Cuceritorul sau Ticălosul, depinde de cel care vorbea –, majoritatea catedralelor fuseseră transferate către orașele mari; dar Kingsbridge fusese ocolită de această schimbare. Totuși, această nu constituia o problemă fără rezolvare, după părerea lui Philip: o mănăstire aglomerată având o catedrală ar trebui să fie un oraș în sine.

Adevărata problemă o reprezenta letargia bătrânului stareț James. Cu o mână slabă la cârmă, corabia era la discreția valurilor și nu se îndrepta nicăieri.

Și, spre regretul lui Philip, stăreția Kingsbridge avea să-și continue declinul atâta timp cât starețul James avea să mai trăiască.

Înfășurară bebelușul în pânză curată și îl așezară într-un coș mare de pâine, care să-i servească de leagăn. Cu burtica plină de lapte de capră, pruncul adormi. Philip i-l lăsă în grijă lui Johnny Opt-Penny, pentru că, în ciuda faptului că era cam slab la minte, Johnny se purta cu blândețe cu făpturile mici și fragile.

Philip era dornic să afle ce anume îl adusesse pe Francis la mănăstire. Făcu diverse aluzii în timpul prânzului, dar Francis nu-i răspunse, iar Philip trebui să-și țină în frâu curiozitatea.

După prânz aveau oră de studiu. Nu exista un claustru aici, dar călugării puteau sta în porticul capelei și să citească, sau să meargă încolo și înapoi prin luminiș. După cum era obiceiul, aveau voie să intre din când în când în bucătărie pentru a se încălzi lângă foc. Philip și Francis se plimbau la hotarul luminișului, unul lângă celălalt, așa cum se întâmplase de atâtea ori să se plimbe prin claustrul mănăstirii din Țara Galilor; iar Francis începu să vorbească.

– Regele Henric a tratat întotdeauna Biserica de parcă ar fi fost o parte subordonată a regatului său, zise el. A dat ordine episcopilor, a impus impozite și a împiedicat exercitarea directă a autorității papale.

– Știu, spuse Philip. Și ce dacă?

– Regele Henric a murit.

Philip se opri brusc. Nu se așteptase la așa ceva. Francis continuă:

– A murit la castelul său de vânătoare de la Lyons-la-Forêt, în Normandia, după ce a mâncat niște murene, care i-au plăcut întotdeauna, deși nu i-au picat niciodată bine la stomac.

– Când?

– Azi e prima zi a anului, așa că s-a împlinit exact o lună.

Philip era destul de surprins. Henric fusese rege încă dinainte de nașterea lui. Nu mai trăise niciodată momentul în care un rege să fi murit, dar știa că era o perioadă tulbură și că se putea chiar declanșa un război.

– Și ce se va întâmpla acum? întrebă el neliniștit.

Începură din nou să meargă. Francis spuse:

– Problema este că moștenitorul regelui a murit pe mare, cu mulți ani în urmă... s-ar putea să-ți aduci aminte.

– Da, îmi amintesc.

Philip avea doisprezece ani pe atunci. Fusese primul eveniment de importanță națională care pătrunsese în mintea sa de copil, și îl făcuse să fie conștient de existența unei lumi în afara zidurilor mănăstirii. Fiul regelui murise în naufragiul unui vas numit *Corabia Albă*, chiar în apropierea orașului Cherbourg. Abatele Peter, care îi spusese toate acestea tânărului Philip, se

temuse ca nu cumva moartea moștenitorului să fie urmată de război și de anarhie; dar, pe tot parcursul evenimentelor, regele Henric controlase situația, și viața continuase fără mari evenimente pentru Philip și Francis.

– Bineînțeles, regele a mai avut alți mulți copii, continuă Francis. Cel puțin douăzeci, inclusiv stăpânul meu, contele Robert de Gloucester. Dar, după cum știi, sunt cu toții bastarzi. În ciuda fecundității extreme, regele nu a reușit să mai aibă decât un singur copil legitim – și acesta a fost o fată, Maud. Un bastard nu poate moșteni tronul, însă o femeie este cam în aceeași situație.

– Dar regele nu a numit un moștenitor? întrebă Philip.

– Ba da, a ales-o pe Maud. Ea are un fiu, pe care-l cheamă tot Henric. Cea mai aprinsă dorință a regelui a fost ca nepotul său să moștenească tronul. Dar băiatul nu are nici trei ani, așa că regele și-a obligat baronii să-i jure credință lui Maud.

Philip nu înțelegea pe deplin.

– Dacă regele a numit-o pe Maud moștenitoarea sa, iar baronii i-au jurat deja credință ei... care e problema?

– Viața la curte nu e așa de simplă, spuse Francis. Maud e căsătorită cu Geoffrey de Anjou. Familiile Anjou și de Normandia sunt rivale de generații. Suzeranii din familia de Normandia îi urăsc pe angevini. Sincer să fiu, bătrânul rege a dat dovadă de mare optimism sperând că o mulțime de baroni anglo-normanzi ar lăsa Anglia pe mâna unui angevin, cu sau fără jurământ de credință.

Philip era oarecum năucit de atitudinea de cunoscător, lipsită de respect, a fratelui său la adresa celor mai importanți oameni din țară.

– Cum de știi toate acestea?

– Baronii s-au adunat la Le Neubourg pentru a hotărî ce să facă. Evident, stăpânul meu, contele Robert, a fost acolo. Iar eu l-am însoțit pentru a-i scrie corespondența.

Philip se uită întrebător la Francis, gândindu-se cât de diferită trebuia să fie viața fratelui său de a sa. Apoi își aduse aminte de ceva.

– Contele Robert este cel mai mare dintre fiii regelui, nu-i așa?

– Da, și este *foarte* ambițios. Dar acceptă opinia generală, aceea că bastarzii trebuie să-și cucerească tronul, nu să-l moștenească.

– Cine altcineva mai e?

– Regele Henric avea trei nepoți, fiii surorii sale. Cel mai mare este Theobald de Blois; apoi e Stephen, foarte îndrăgit de rege și înzestrat de el cu multe proprietăți aici în Anglia; și mezinul familiei, Henric, pe care-l cunoști sub titulatura de episcop de Winchester. Baronii îl preferă pe cel mai

mare, Theobald, în conformitate cu o tradiție pe care tu o consideri, probabil, perfect rezonabilă.

Francis îl privi pe Philip și rânji.

– Perfect rezonabilă, repetă Philip cu un zâmbet. Deci, Theobald este noul nostru rege?

Francis clătină din cap, a negare.

– Credea că este, dar fiii mai mici au metodele lor de a avansa.

Ajunseră la capătul luminișului și se întoarseră.

– În timp ce Theobald accepta cu grație omagiile baronilor, continuă Francis, Stephen a traversat Canalul, a ajuns în Anglia, a mers în grabă la Winchester și, cu ajutorul fratelui mai mic, Henric, episcopul, a pus stăpânire pe castelul de acolo și – lucrul cel mai important – pe tezaurul regal.

Philip tocmai se pregătea să spună: „Deci *Stephen* este noul nostru conducător“. Dar își mușcă limba: spusese același lucru despre Maud și despre Theobald și se înșelase de fiecare dată.

Francis continuă:

– Stephen mai avea nevoie de un singur lucru pentru a avea victoria asigurată: sprijinul Bisericii. Pentru că, până nu era încoronat la Westminster de arhiepiscop, nu putea să fie cu adevărat rege.

– Dar, mai mult ca sigur, asta era ușor, spuse Philip. Fratele lui, Henric, este unul dintre cei mai importanți prelați din țară – episcop de Winchester, abate de Glastonbury, la fel de bogat ca Solomon și aproape la fel de puternic ca arhiepiscopul de Canterbury. Iar dacă episcopul Henric nu avea de gând să-l susțină, de ce să-l fi ajutat să pună mâna pe Winchester?

Francis aprobă printr-o mișcare a capului.

– Trebuie să recunosc că, pe tot parcursul acestei crize, manevrele episcopului Henric au fost strălucite. Vezi tu, nu-l ajuta pe Stephen mânat de dragoste fraternală.

– Și atunci, ce motive avea?

– Acum câteva minute ți-am adus aminte de felul în care a tratat Biserica regretatul rege Henric, ca și cum ar fi fost doar o altă parte a regatului său. Episcopul Henric vrea să se asigure că noul nostru rege, oricine ar fi acesta, va trata Biserica într-un mod mai reverențios. Tocmai de aceea, înainte de a garanta sprijinul său, *Henric l-a pus pe Stephen să jure solemn că va apăra drepturile și privilegiile Bisericii.*

Philip era impresionat. Relația lui Stephen cu Biserica fusese definită, chiar de la începutul domniei sale, în termenii trasați de Biserică. Dar poate că și mai important era faptul că se crea, astfel, un precedent. Biserica trebuia să încoroneze regi, dar, până acum, nu avusese dreptul de a pune

condiții. Era posibil ca, în viitor, regii să nu poată lua puterea fără să cadă la înțelegere cu Biserica.

– Asta ar putea însemna enorm pentru noi, spuse Philip.

– Bineînțeles, Stephen își poate călca jurământul, zise Francis. Dar, oricum, ai dreptate. Nu va putea niciodată să fie la fel de necruțător ca regele Henric în ceea ce privește Biserica. Dar mai există și un alt pericol. Doi dintre baroni au fost extrem de nemulțumiți de ceea ce a făcut Stephen. Unul din ei este Bartholomew, contele de Shiring.

– Am auzit de el. Shiring e la doar o zi distanță de aici. Se spune că Bartholomew este un bărbat credincios.

– Se prea poate. Tot ce știu eu este că e un baron sigur pe sine și încăpățânat, care nu-și va renega jurământul de credință față de Maud, în ciuda promisiunii de obținere a unei indulgențe.

– Și celălalt baron nemulțumit?

– Robert de Gloucester al meu. Ți-am spus că e ambițios. Sufletul lui e chinat de ideea că, dacă ar fi fost fiu legitim, ar fi ajuns rege. Vrea să o încoroneze pe sora sa vitregă, socotind că aceasta se va baza atât de mult pe fratele ei mai mare pentru îndrumare și sfaturi, încât el va fi rege în toate privințele, cu excepția numelui.

– Are de gând să facă așadar ceva în această privință?

– Mă tem că da. Francis coborî tonul, deși nu era nimeni în apropierea lor. Robert și Bartholomew, împreună cu Maud și cu soțul ei, au de gând să pornească o mișcare de rebeliune. Vor să-l detroneze pe Stephen și să o pună pe tron pe Maud.

Philip se opri din mers.

– Ceea ce ar zădărnici toate eforturile episcopului de Winchester! Își apucă fratele de braț. Dar, Francis...

– Știu la ce te gândești. Dintr-odată, atitudinea semeață a lui Francis dispăru, și acesta arboră o expresie neliniștită și speriată. Dacă Robert de Gloucester ar ști că ți-am spus totul, ție, care mi-ești frate, m-ar spânzura. Are încredere totală în mine. Dar, la urma urmelor, eu sunt loial Bisericii... trebuie să fiu.

– Dar ce poți face?

– M-am gândit să solicit o audiență la noul rege și să-i spun tot. Bineînțeles, cei doi conți rebeli ar nega totul, iar eu aș fi spânzurat pentru trădare; dar rebeliunea ar fi zădărnicită, iar eu aș merge în rai.

Robert clătină din cap, în semn de dezaprobare.

– Am fost învățați că e deșart să *căutăm* martiriul.

– Și cred că Dumnezeu mai are și alte planuri cu mine aici, pe pământ. Mă aflu într-o poziție de încredere, în casa unui baron important, și, dacă rămân acolo și avansez prin muncă asiduă, aş putea face multe lucruri pentru a promova drepturile Bisericii și statul de drept.

– Mai e altă cale...?

Francis îl privi în ochi pe Philip.

– De asta mă aflu aici.

Philip simți un fior de teamă. Francis avea să-i ceară lui să se implice, bineînțeles; nu putea exista alt motiv pentru care să-i dezvăluie acest secret îngrozitor. Francis își urmă vorba:

– Eu nu pot trăda rebeliunea, dar *tu* poți.

– Isuse Hristoase și toți sfinții, ajutați-mă! rosti Philip.

– Dacă uneltirea este descoperită aici, în sud, atunci oamenii din jurul lui Gloucester nu vor fi bănuți. Nimeni nu știe că sunt aici; nimeni nu știe măcar că mi-ești frate. Ai putea să te gândești la vreo explicație plauzibilă în ceea ce privește modul în care ai aflat: că ai văzut oșteni adunându-se, sau poate că acest complot a fost dezvăluit de o persoană de la curtea contelei Bartholomew, în timp ce-și mărturisea păcatele în fața unui preot pe care-l cunoști.

Philip își trase pelerina mai strâns pe lângă corp, tremurând. I se părea că, dintr-odată, se făcuse mai rece. Această misiune era periculoasă, foarte periculoasă. Vorbeau despre un amestec în politica regală, care aducea în mod frecvent moartea oamenilor versați în astfel de chestiuni. Cei din afară, precum Philip, comiteau o nesăbuintă implicându-se.

Dar miza era atât de mare! Philip nu putea sta deoparte, lăsând să se desfășoare o rebeliune împotriva unui rege ales de Biserică, când exista posibilitatea de a o preveni. Și, oricât de periculos ar fi pentru el, pentru Francis ar fi fost sinucidere curată să dea în vileag complotul.

– Care e planul rebelilor? întrebă Philip.

– Conte Bartholomew este, în momentul de față, pe drumul de întoarcere către Shiring. De acolo va trimite mesaje celor credincioși lui, aflați pe tot cuprinsul sudului Angliei. Conte Robert va ajunge la Gloucester o zi sau două mai târziu și-și va aduna forțele în Ținutul de Vest. În sfârșit, Brian Fitzcount, care deține castelul Wallingford, îi va închide porțile fortificației; și tot sud-vestul Angliei le va aparține rebelilor fără nici o luptă.

– Atunci, e aproape prea târziu! spuse Philip.

– Nu chiar. Mai avem aproximativ o săptămână răgaz. Dar va trebui să acționezi repede.

Cu inima cât un purice, Philip își dădu seama că tocmai luase hotărârea de a duce la capăt această sarcină.

– Nu știu cui să-i spun, zise el. În mod normal, m-aș duce la conte, dar, în cazul acesta, tocmai el este vinovatul. Probabil că *sheriff*-ul este de partea lui. Trebuie să ne gândim la cineva care, în mod sigur, este de partea noastră.

– Starețul de la Kingsbridge?

– Starețul meu e bătrân și obosit. Probabil că nu va face nimic.

– Trebuie să fie cineva.

– Ar fi episcopul.

Philip nu vorbise niciodată față în față cu episcopul de Kingsbridge, dar, mai mult ca sigur, acesta avea să-l primească și să-l asculte; va fi, automat, de partea lui Stephen, pentru că acesta era ales de Biserică; și era suficient de puternic pentru a acționa.

– Unde locuiește episcopul? întrebă Francis.

– La distanță de o zi și jumătate de aici.

– Ai face bine să pleci azi.

– Da, spuse Philip, cu inima grea.

Francis părea cuprins de remușcări.

– Mi-aș dori să fi putut apela la altcineva.

– Și eu, rosti trist Philip. Și eu.

Philip convocă monahii în capela mică și îi anunță că regele murise.

– Trebuie să ne rugăm să avem parte de o succesiune pașnică și de un rege nou care să iubească Biserica mai mult decât defunctul Henric, spuse el. Dar nu le împărtăși faptul că secretul unei succesiuni favorabile îi ajunsese la urechi. În loc de asta, zise: Am mai primit și alte vești, care mă obligă să vizitez mănăstirea-mamă din Kingsbridge. Trebuie să plec imediat.

Starețul adjunct avea să citească slujbele, iar chelarul avea să conducă ferma, dar nici unul din ei nu era capabil să-i țină piept lui Peter din Wareham, iar Philip se temea că, dacă lipsea mult timp, Peter urma să stârnească atâtea necazuri, încât să dărâme schitul cu totul. Nu reușise să găsească o metodă de a-l controla pe Peter fără să-i rănească amorul propriu, iar acum nu mai avea timp, așa că trebuia să facă tot ce se putea.

– Mai devreme, am vorbit despre lăcomie, spuse el după o pauză. Fratele Peter merită să-i adresăm mulțumiri pentru că ne-a amintit că, atunci când Dumnezeu ne binecuvântează ferma și ne dă bogății, nu o face pentru ca noi să devenim grași și comozi, ci întru slăvirea lui. Face parte din datoria noastră sfântă să ne împărțim bogățiile cu cei săraci. Până acum, am neglijat această datorie, parțial pentru că aici, în pădure, nu avem cu cine să ne împărțim

avutul. Fratele Peter ne-a reamintit că e datoria noastră să ieșim din sânul comunității noastre și să-i căutăm pe săraci, pentru a le ușura suferințele.

Călugării erau surprinși: crezuseră că subiectul lăcomiei fusese încheiat. Peter însuși părea nesigur. Era încântat că se afla din nou în centrul atenției, dar îl îngrijora ceea ce plănuia Philip pentru el – și pe bună dreptate.

– Am hotărât, continuă Philip, ca, în fiecare săptămână, să dăm de pomană câte un penny pentru fiecare călugăr din comunitatea noastră. Dacă asta înseamnă că va trebui să mâncăm un pic mai puțin, ne vom bucura gândindu-ne la răsplata divină. Mai important, trebuie să ne asigurăm că banii noștri sunt cheltuiți în mod înțelept. Când îi dai unui bărbat un penny pentru a cumpăra pâine pentru familia sa, acesta s-ar putea duce direct la berărie și să se îmbete, după care să meargă acasă și să-și bată nevasta, căreia, astfel, i-ar fi fost mai bine fără pomana noastră. E mai înțelept să-i dăm pâinea; și mai înțelept e să dăm pâinea copiilor lui. Pomenile sunt o sarcină sfântă care trebuie executată cu aceeași atenție ca și vindecarea celor suferinzi sau educarea tinerilor. Din acest motiv, multe așezăminte monastice numesc un împărțitor de pomeni, cineva care să se ocupe de distribuirea pomenilor. Așa vom face și noi.

Philip aruncă o privire în jur. Erau cu toți atenți și interesați. Peter avea un aer mulțumit, hotărât, în mod clar, că acest discurs consfințea o victorie a sa. Nimeni nu ghicise ce urma.

– Sarcina împărțitorului de pomeni este una dificilă. Acesta va trebui să meargă în orașele și satele din apropiere, să viziteze în mod frecvent Winchesterul. Acolo va circula printre cele mai rele, urâte, murdare și păcătoase categorii de oameni, pentru că așa sunt săracii. Trebuie să se roage pentru ei când aceștia hulesc, să-i viziteze când sunt bolnavi și să-i ierte când vor încerca să-l păcălească și să-l jefuiască. Va avea nevoie de putere, de umilință și de o răbdare fără margini. Îi va lipsi confortul acestei comunități, pentru că va fi mai mult pe drumuri decât printre noi.

Se uită din nou în jur. Acum erau îngrijorați cu toții, pentru că nici unul dintre ei nu-și dorea această sarcină. Își lăsă privirea asupra lui Peter din Wareham. Acesta pricepuse ce urma, și acest lucru i se citea pe față.

– Peter a fost cel care ne-a atras atenția asupra neajunsurilor noastre în această privință, rosti Philip domol, așa că am hotărât că el va fi cel care va avea onoarea de a fi împărțitorul nostru de pomeni. Starețul zâmbi. Poți să începi de azi.

Chipul lui Peter era la fel de întunecat ca norii pe timp de furtună.

„Vei fi plecat mai tot timpul, așa că nu mai poți face probleme, își zise Philip în gând. Iar contactul strâns cu aleile abjecte, murdare și împruțite ale Winchesterului îți va tempera disprețul pentru o viață confortabilă.“

Cu toate acestea, în mod evident, Peter vedea în respectiva decizie pur și simplu un soi de pedeapsă, și îl fixă pe stareț cu o expresie încărcată cu atâta ură, încât Philip se cutremură.

Starețul își smulse cu greu privirea de la călugăr și îi privi pe ceilalți.

– După moartea unui rege, există întotdeauna pericolul nesiguranței, spuse el. Rugați-vă pentru mine cât timp voi fi plecat.

II

În a doua zi a călătoriei sale, la amiază, starețul Philip se afla la câțiva kilometri de palatul episcopal. Pe măsură ce se apropia, își simțea măruntaiele moi, de parcă s-ar fi transformat în lichid. Inventase o poveste prin care să explice cum de ajunsese să știe de rebeliunea plănuită. Dar era posibil ca episcopul să nu-i creadă explicația; sau, crezând-o, ar putea cere dovezi. Și mai rău – era posibil, deși puțin probabil, ca episcopul să fie unul dintre conspiratori și să susțină rebeliunea. Putea să fie un prieten de-al contelui de Shiring. Se mai întâmplase ca episcopii să-și pună propriile interese înaintea celor ale Bisericii.

Episcopul îl putea tortura pentru a-l face să-i dezvăluie sursa informațiilor. Bineînțeles, nu avea nici un drept, dar, privind lucrurile astfel, nu avea nici un drept nici să completeze împotriva regelui. Philip își aminti instrumentele de tortură pe care le văzuse în imaginile care înfățișau iadul. Acele tablouri erau inspirate de cele ce se petreceau în temnițele baronilor și ale episcopilor. Philip simțea că nu avea puterea necesară unei morți de martir.

Când văzu un grup de călători care se deplasau pe jos pe drum, înaintea lui, primul său instinct fu acela de a trage de hățuri și de a evita să treacă pe lângă ei, pentru că el era singur, și existau o mulțime de tâlhari la drumul mare care nu se dădeau în lături de la a jefui un călugăr. Apoi văzu că două

dintre siluete erau de copii, iar o alta aparținea unei femei. O familie nu reprezenta, de obicei, nici un pericol. Își îmboldi calul să pornească la trap, pentru a-i ajunge.

Pe măsură ce se apropia, putea să-i vadă mai clar. Aceștia erau un bărbat înalt, o femeie micuță, un tânăr aproape la fel de înalt ca bărbatul și doi copii. Se vedea că erau săraci: nu duceau nici o legăturică în care să țină obiecte prețioase și purtau niște zdrențe. Bărbatul avea oasele mari, dar era slab, ca și cum se sfârșea de o boală mistuitoare – sau pur și simplu nu avea ce mânca. Acesta aruncă o privire îngrijorată către Philip și trase copiii mai aproape de el, cu o atingere a mâinii și câteva cuvinte șoptite. La început, Philip presupusese că avea cincizeci de ani, dar acum vedea că bărbatul încă nu făcuse patruzeci, deși avea chipul brăzdat de riduri care trădau grijile.

Femeia spuse:

– Ziua bună, călugăre!

Philip se uită atent la ea. Era neobișnuit ca o femeie să vorbească înaintea soțului ei și, în timp ce „călugăre“ nu era chiar un apelativ nepolitic, ar fi fost o dovadă mai mare de respect să se adreseze cu „frate“ sau „părinte“. Femeia era mai tânără decât bărbatul cu aproximativ zece ani și avea ochi înfundați în orbite, de o culoare neobișnuită, pală, care-i dădea un aer ce-ți fura privirea. Philip simți că era periculoasă.

– Bună ziua, părinte, spuse bărbatul, ca și cum ar fi încercat să se scuze pentru lipsa de politețe a soției sale.

– Domnul să te binecuvânteze, spuse Philip, încetinindu-și iapa. Cine ești?

– Tom, maistru constructor, caut de lucru.

– Și nu găsești, aș zice.

– Așa e.

Philip încuviință din cap. Era o poveste des întâlnită. De obicei, meșterii constructori mergeau din oraș în oraș în căutare de lucru, și uneori nu găseau, fie din cauza neșansei, fie pentru că nu mulți oameni construiau. Asemenea oameni profitau adesea de ospitalitatea mănăstirilor. Dacă avuseseră până atunci o slujbă, făceau donații generoase când plecau, deși, după o anumită perioadă petrecută pe drumuri, nu mai aveau nimic de oferit. Întâmpinarea cu aceeași căldură a ambelor categorii reprezenta, uneori, una dintre încercările la care era supusă mila monastică.

Acest constructor făcea parte, în mod clar, din categoria celor lefteri, deși soția lui arăta destul de prosperă. Philip spuse:

– Ei bine, am ceva merinde în desagi și e vremea prânzului, iar caritatea este o îndatorire sfântă; așa că, dacă tu și familia ta veți mânca împreună cu mine, îmi voi primi recompensa în rai, și nici nu voi fi nevoit să mănânc singur.

– E foarte frumos din partea dumitale, spuse Tom.

Aruncă o privire la femeie. Aceasta ridică aproape imperceptibil din umeri, după care dădu ușor din cap, în semn de încuviințare. Aproape fără a lăsa impresia că se opriese un moment, bărbatul zise:

– Îți vom accepta pomana și îți mulțumim.

– Mulțumiți-i lui Dumnezeu, nu mie, spuse Philip îndată.

Femeia rosti:

– Mulțumim țăranilor din ale căror dijme ați luat mâncarea.

„Ascuțită la limbă“, își zise Philip în gând, dar nu scoase nici un cuvânt.

Se opriă într-un mic luminiș, unde căluțul lui Philip putea paște iarba veștejită de iarnă. În sufletul său, Philip se bucura că-și putea amâna sosirea la palat și să întârzie temuta discuție cu episcopul. Constructorul spuse că și el se îndrepta către palatul episcopului, în speranța că acesta ar vrea să facă reparații sau chiar să construiască vreo anexă. În timp ce vorbeau, Philip studie pe furiș acea familie. Femeia părea prea tânără pentru a fi mama băiatului cel mare. Acesta era ca un vițel, puternic, stângaci, și cu o expresie stupidă pe față. Celălalt băiat era mic și ciudat, cu părul morcoviu, piele albă ca zăpada și ochi bulbucați, de un albastru intens; și avea un mod straniu de a privi lucrurile, cu o expresie absentă care-i amintea lui Philip de nefericitul Johnny Opt-Penny, numai că, spre deosebire de Johnny, când îi surprindea privirea, băiatul te fixa cu o căutătură foarte matură, cunoscătoare. În privința aceasta, avea același aer neliniștitor ca și mama sa, descoperi Philip. Cel de-al treilea copil era o fată de vreo șase ani. Aceasta plângea din când în când, iar tatăl ei o veghea mereu cu o grijă plină de dragoste în priviri și, în răstimpuri, o bătea ușurel pe spate, pentru a o liniști, deși nu îi adresa nici un cuvânt. Era limpede că o iubea foarte mult. De asemenea, își atingea și mângâia soția, iar Philip zări o scânteie de dorință atunci când privirile celor doi se întâlneau.

Femeia trimise copiii să caute frunze late pe care să le folosească pe post de farfurii. Philip își desfăcu desagi. Tom întrebă:

– Unde e mănăstirea dumitale, părinte?

– În pădure, la o zi distanță de aici, către apus.

Femeia ridică iute privirea, iar Tom înălță din sprâncene.

– O cunoști? întrebă Philip.

Din nu se știe ce motiv, Tom păru stingherit.

- Probabil că am trecut prin apropiere de ea în drumul nostru de la Salisbury, spuse el.
- Da, sigur că da, numai că e la ceva distanță de drumul principal, așa că nu aveți cum să o fi văzut, decât dacă știați unde e și plecați spre ea.
- Aha, înțeleg, spuse Tom, dar părea să se gândească la altceva.
- Lui Philip îi veni o idee.
- Spuneți-mi ceva: ați întâlnit cumva o femeie pe drum? Probabil foarte tânără, singură și, ăăă, gravidă?
- Nu, zise Tom. Tonul lui suna relaxat, dar lui Philip i se păru că bărbatul era extrem de interesat. De ce întrebi?
- Philip zâmbi.
- O să vă spun. Ieri-dimineață, în pădure a fost găsit un prunc și a fost adus la mănăstire. Este un băiețel și nu cred că avea nici o zi. Probabil că fusese născut cu o noapte înainte, așa că mama trebuie să fi fost prin zonă în același timp ca și voi.
- Noi nu am văzut pe nimeni, repetă Tom. Ce ați făcut cu pruncul?
- I-am dat lapte de capră. Pară să-i placă.
- Cei doi se uitau cu luare-aminte la Philip. Acesta își spuse că era o poveste care capta interesul oricărui om. După câteva clipe, Tom zise:
- Și o căutați pe mamă?
- O, nu! Întrebam și eu. Dacă aș întâlni-o, i-aș da bebelușul înapoi, bineînțeles; dar e clar că nu îl vrea, și se va asigura că nu va fi găsită.
- Ce se va întâmpla cu băiatul?
- O să-l creștem noi, la mănăstire. Va fi un copil al lui Dumnezeu. Așa am fost crescut și eu, împreună cu fratele meu. Părinții noștri au fost uciși când noi eram foarte mici, și după aceea abatele ne-a fost tată, iar călugării au devenit familia noastră. Am avut de mâncare, căldură și am învățat să scriem și să citim.
- Și ați devenit amândoi călugări, zise femeia.
- Rostise cuvintele cu un aer ironic, ca și cum acest fapt dovedea că actul caritabil al mănăstirii fusese, în cele din urmă, unul interesat.
- Philip se bucură că o putea contrazice.
- Nu, fratele meu a părăsit mănăstirea.
- Copiii se întoarseră. Nu găsiseră frunze late – nu era deloc ușor, pe timp de iarnă –, așa că aveau să mănânce fără farfurii. Philip le dădu tuturor pâine și brânză. Aceștia începură să înfulece ca niște animale înfometate.
- Facem brânză din aceasta la mănăstirea mea, spuse el. Celor mai mulți le place când e proaspătă, ca acum, dar e și mai bună dacă o lăsăm să fermenteze.

Călătorilor le era prea foame ca să le pese. Terminară imediat pâinea și brânza. Philip avea trei pere. Le scoase din traistă și i le dădu lui Tom. Acesta împărți câte una fiecărui copil.

Philip se ridică în picioare.

– O să mă rog să găsești de lucru.

Tom spuse:

– Dacă puteți, părinte, vorbiți-i episcopului despre mine. Ne știți nevoile și ați văzut că suntem cinstiți.

– Așa o să fac.

Tom ținu calul în timp ce Philip încălecă.

– Sunteți un om bun, părinte, spuse el, și, spre surprinderea lui, Philip zări lacrimi în ochii lui Tom.

– Domnul fie cu voi, zise Philip.

Tom ținu capul calului încă alte câteva clipe.

– Pruncul de care ne-ați vorbit... cel găsit. Vorbea încet, de parcă nu ar fi vrut să fie auzit de copii. L-ați... i-ați dat vreun nume?

– Da. Îi spunem Jonathan, care înseamnă „dar de la Dumnezeu“.

– Jonathan. Îmi place.

Tom dădu drumul calului.

Philip îl privi întrebător preț de câteva momente, după care îndemnă calul și acesta porni la trap.

Episcopul de Kingsbridge nu locuia la Kingsbridge. Palatul său se înălța pe un deal, pe versantul dinspre sud, într-o vale bogată aflată la o zi de mers față de catedrala rece din piatră și de călugării ei mohorâți. Episcopul prefera ca lucrurile să fie separate, pentru că prea multe sarcini bisericesti l-ar fi încurcat în celelalte îndatoriri, cum ar fi adunarea chiriilor, împărțirea dreptății și stabilirea diferitelor relații la curtea regală. Le convenea și călugărilor, pentru că, pe cât episcopul se afla mai departe, pe atât mai puțin se amesteca în treburile lor.

În după-amiaza în care Philip ajunse la palat, era suficient de rece încât să ningă. Valea episcopului era biciuită de un vânt năpraznic, iar nori joși și cenușii se adunaseră deasupra conacului său. Nu era un castel, dar era, fără îndoială, bine apărat. Pe o rază de o sută de metri, pădurea fusese defrișată. Clădirea era împrejmuțată de un gard solid de lemn de înălțimea unui om, cu un șanț în care să se adune apa de ploaie la exterior. Paznicul de la poartă avea o înfățișare neglijentă, dar o sabie grea.

Palatul era o construcție frumoasă din piatră, ridicată în formă de E. Parterul era un beci boltit, pereții săi solizi fiind întreruși de mai multe uși grele,

dar fără vreo fereastră. Una dintre uși era deschisă, și Philip putu zări, în semiîntunericul din interior, butoaie și saci. Celelalte uși stăteau închise, fiind zăvorâte cu lanțuri. Philip se întrebă ce se afla în spatele lor: când episcopul lua prizonieri, acolo lânceau.

Latura scurtă, din mijloc, a E-ului, era o scară exterioară care ducea către camerele de locuit de deasupra beciului boltit. Încăperea principală, partea verticală a E-ului, era sala. Celelalte două liniuțe orizontale ale literei erau reprezentate de capelă și de un dormitor, presupuse Philip. Acestea aveau ferestre mici, acoperite de obloane, ca niște ochișori suspicioși îndreptați asupra lumii.

În incinta curții se aflau o bucătărie și o brutărie de piatră, dar și grajduri de lemn și un hambar. Toate clădirile erau în stare bună – „ceea ce nu e prea bine pentru Tom Constructorul“, își zise Philip în gând.

În grajd se aflau mai mulți cai frumoși, inclusiv câțiva cai de luptă, și vreo cinci oșteni stăteau pe acolo, omorându-și timpul. Poate că episcopul avea oaspeți.

Philip își lăsă calul la grăjdar și urcă treptele de la intrare cuprins de pre-simțiri rele. Toată curtea avea un aer deranjant de milităresc. Unde erau cozile de petiționari veniți cu diferite plângeri, mamele cu copii pe care să-i binecuvânteze prelatul? Intra într-o lume străină lui și deținea un secret periculos. „S-ar putea să treacă niscaiva vreme până plec de aici, își spuse el, încercat de teamă. Mi-aș dori ca Francis să nu fi venit la mine.“

Ajunse în vârful scărilor. „Ce gânduri nevrednice! își zise el în sinea sa. Iată, mi se dă ocazia să-L servesc pe Dumnezeu și Biserica Lui, iar eu reacționez făcându-mi griji pentru siguranța mea. Unii oameni dau piept cu pericolul, în bătălii, pe mare, în pelerinaje și cruciade aventuroase. Chiar și un călugăr trebuie să tremure și să simtă fiori de frică uneori.“

Trase aer adânc în piept și intră.

Sala era întunecoasă și plină de fum. Philip închise repede ușa pentru a nu lăsa aerul rece să intre, după care își concentră privirea pentru a distinge ce se afla înăuntru. De cealaltă parte a încăperii ardea cu putere un foc mare. Acesta și cele câteva ferestruici erau singurele surse de lumină. În jurul căminului se afla un grup de bărbați, unii în straie eclesiastice, iar alții în veșmintele scumpe, dar uzate, caracteristice micii nobilimi. Erau adânciți într-o discuție serioasă, vorbind încet și pe un ton sever. Jilțurile lor se găseau așezate la întâmplare, dar toți vorbeau privind înspre preot care stătea în mijlocul grupului, ca un păianjen în centrul pânzei sale. Acesta era un bărbat slab, iar felul în care picioarele sale lungi stăteau depărtate, și mâinile stăteau sprijinite de brațele jilțului, îl făcea să pară a fi gata să sară. Avea părul negru,

lins, și un chip palid cu un nas ascuțit, iar din pricina straielor sale negre arăta în același timp chipeș și amenințător.

Nu acesta era episcopul.

Un servitor se ridică de pe un scaun aflat lângă ușă și i se adresă lui Philip:

– Ziua bună, părinte. Pe cine dorești să vezi?

În același timp, un ogar care stătea întins lângă foc își înălță capul și mă-râi. Bărbatul îmbrăcat în negru își ridică rapid privirea, îl zări pe Philip și opri imediat discuția ridicând o mână.

– Ce e? întrebă el răstit.

– Ziua bună, spuse Philip politicos. Am venit să-l văd pe episcop.

– Nu e aici, spuse preotul pe un ton care-l invita să plece.

Philip își simți inima îngreunându-i-se instantaneu. Se temuse de discuția cu episcopul și de pericolele pe care le presupunea aceasta, dar acum se simțea dezamăgit. Ce avea să facă în privința secretului cumplit pe care-l deținea? Îi spuse preotului:

– Când credeți că se va întoarce?

– Nu știm. Ce treabă ai cu el?

Tonul preotului era oarecum aspru, iar Philip se simți ofensat.

– Treburi de-ale Domnului, spuse el tăios. Dumneata cine ești?

Preotul ridică din sprâncene, ca și cum era surprins de o așa îndrăzneală, iar ceilalți tăcură dintr-odată, ca niște oameni care așteaptă o explozie; dar, după câteva clipe de gândire, răspunse pe un ton destul de potolit.

– Sunt arhidiaconul Sfinției Sale. Numele meu este Waleran Bigod.

„Un nume potrivit pentru un preot“, își spuse Philip în gând. Zise:

– Numele meu este Philip. Sunt starețul mănăstirii Sfântul Ioan-din-Pă-dure. Este un schit care ține de stăreția Kingsbridge.

– Am auzit de tine, spuse Waleran. Tu ești Philip din Gwynedd.

Philip era surprins. Nu-și putea imagina motivul pentru care un arhidiacon adevărat ar cunoaște numele unei persoane atât de umile ca el. Dar funcția sa, oricât de modestă, fu de ajuns pentru a schimba atitudinea lui Waleran. Expresia iritată dispăru de pe chipul arhidiaconului.

– Vino lângă foc, spuse el. Vrei o gură de vin fiert să-ți încălzești sângele?

Făcu un semn către cineva care stătea pe o bancă aflată de-a lungul peretelui, iar o siluetă purtând zdrențe se gândi să-i urmeze ordinele.

Philip se apropie de foc. Waleran rosti ceva pe un ton scăzut, iar ceilalți bărbați se ridicară și începură să-și ia rămas-bun. Philip se așeză și își încălzi mâinile la flăcări în timp ce Waleran își conducea oaspeții la ușă. Philip se întreba care fusese subiectul discuției lor și de ce nu încheiase arhidiaconul întâlnirea cu o rugăciune.

Servitorul zdrențăros îi întinse o cupă de lemn. Philip luă o înghițitură de vin fierbinte, condimentat, și cugetă la următoarea sa mișcare. Dacă episcopul nu era disponibil, la cine putea să apeleze? Se gândi să se ducă la contele Bartholomew și să-l implore, pur și simplu, să-și schimbe hotărârea. Ideea era absurdă: contele avea să-l arunce într-o temniță și să facă pierdută cheia. Astfel, singura posibilitate rămânea *sheriff*-ul, care era, teoretic, reprezentantul regelui în ținut. Dar nu se putea ști de ce parte avea să fie *sheriff*-ul, atâta timp cât încă exista îndoială asupra persoanei care avea să devină rege. „Cu toate acestea, își zise Philip în sine sa, s-ar putea ca, la urma urmelor, să fiu nevoit să-mi asum acest risc.“ Tânjea să se întoarcă la traiul simplu de la mănăstire, unde cel mai periculos dușman al său era Peter din Wareham.

Oaspeții lui Waleran plecară iar ușa se închise, lăsând afară zgomotul făcut de cai în curte. Waleran se întoarse lângă cămin și își trase un jilț.

Philip era preocupat de problema sa și nu voia, de fapt, să stea de vorbă cu arhidiaconul, dar se simți obligat să fie politicos.

– Sper că nu v-am întrerupt întrunirea, spuse el.

Waleran schiță un gest de negare.

– Ajunsesem oricum la final, zise. Astfel de chestiuni durează întotdeauna mai mult decât e nevoie. Discutam reînnoirea drepturilor de închiriere asupra pământurilor diocezei – genul de lucru care ar putea fi hotărât în numai câteva minute, dacă oamenii ar fi hotărâți. Flutură din mâna sa osoasă, ca și cum ar fi vrut să alunge orice chestiune legată de chiriile diocezei și deținătorii lor. Acum... am auzit că ai făcut treabă bună în micul schit din pădure.

– Sunt surprins că știți despre activitatea mea, răspunse Philip.

– Episcopul este *ex officio*¹ abate de Kingsbridge, așa că nu are cum să nu se intereseze.

„Sau ești tu un arhidiacon bine informat“, își spuse Philip în sine lui. Zise:

– Ei bine, Dumnezeu ne-a binecuvântat.

– Într-adevăr.

Vorbeau în franceza normandă, limba pe care o foloseau Waleran și oaspeții săi, limba oficială; dar, uneori, accentul lui Waleran avea inflexiuni ciudate, iar, după câteva momente, Philip își dădu seama că Waleran vorbea ca un individ care copilărise și crescuse vorbind engleza. Acest lucru însemna

¹ Prin natura funcției (în lb. latină)

că nu era un aristocrat normand, ci își avea originea în populația autohtonă și se ridicase prin propriile eforturi – ca și Philip.

Câteva clipe mai târziu, această presupunere fu confirmată atunci când Waleran trecu pe engleză și spuse:

– Aș vrea ca Dumnezeu să binecuvânteze cu aceeași măsură și stăreția Kingsbridge.

Deci Philip nu era singurul îngrijorat de situația de la Kingsbridge. Probabil că Waleran știa mai multe despre evenimentele de acolo decât Philip.

– Ce mai face starețul James? întrebă Philip.

– E bolnav, răspuse succint Waleran.

„Atunci, în mod clar, nu are să poată face nimic în legătură cu insurecția contelui Bartholomew“, își spuse sumbru Philip. Trebuia să se ducă la Shiring și să-și asume riscul cu *sheriff*-ul.

Lui Philip îi veni în minte că Waleran era genul om care să cunoască toate persoanele importante din ținut.

– Cum e *sheriff*-ul din Shiring? întrebă el.

Waleran ridică din umeri.

– Lipsit de evlavie, arogant, hrăpăreț și corupt. Așa sunt toți *sheriff*-ii. De ce întrebi?

– Dacă nu pot vorbi cu episcopul, atunci probabil că ar trebui să-l vizitez pe *sheriff*.

– Episcopul are mare încredere în mine, să știi, spuse Waleran cu un zâmbet fugar. Dacă te pot ajuta cu ceva...

Făcu un gest cu palma deschisă, ca un om care dă dovadă de generozitate, dar știe că ar putea fi refuzat.

Philip se relaxase un pic, gândindu-se că momentul de criză fusese amânat pentru o zi sau două, dar acum își simți din nou sufletul inundat de tulburare. „Oare pot să am încredere în arhidiaconul Waleran? Nonșalanța acestuia e studiată“, își spuse el în gând. Arhidiaconului părea a-i fi totuna, dar, de fapt, probabil că de-abia aștepta să afle ce avea Philip atât de important de comunicat. Cu toate acestea, nu exista vreun motiv să nu aibă încredere în el. Părea un om cu dreaptă judecată. Era suficient de puternic pentru a lua măsuri în privința rebeliunii? Dacă nu putea să o facă el însuși, atunci putea să-l găsească pe episcop. Philip își dădu seama, dintr-odată, că, de fapt, ideea de a se încrede în Waleran prezenta un mare avantaj; pentru că, în timp ce episcopul ar putea insista în a cunoaște adevărata sursă de informații, arhidiaconul nu avea autoritatea necesară pentru a emite astfel de pretenții, văzându-se nevoit să se limiteze la povestea pe care i-o spunea Philip, indiferent dacă o credea sau nu.

Waleran schiță din nou zâmbetul său fugar.

– Dacă mai stai mult pe gânduri, voi începe să cred că nu ai încredere în mine!

Philip își zise că-l putea înțelege pe Waleran. Acesta era oarecum asemănător cu el: tânăr, bine educat, de obârșie umilă și inteligent. Un om un pic prea laic pentru gustul lui Philip, poate, dar așa ceva era scuzabil la un preot care trebuia să petreacă atâta timp cu nobilii și cu soțiile lor și nu beneficia de protecția pe care i-ar fi oferit-o traiul monahal. „În sufletul său, Waleran e un om credincios, își spuse Philip. O să facă exact ce e mai bine pentru Biserică.“

Philip ezita, neștiind ce hotărâre să ia. Până acum, numai el și Francis știuseră secretul. Odată ce el dezvăluia aceste informații unei a treia persoane, se putea întâmpla orice.

– Cu trei zile în urmă, la mănăstirea mea din pădure a sosit un bărbat rănit, începu el, rugându-se în gând să fie iertat pentru că mințea. Era înarmat și călărea un cal frumos și rapid de pe care căzuse în urmă cu câțiva kilometri. Probabil că mergea repede când căzuse, pentru că avea brațul rupt și coastele zdrobite. I-am fixat brațul, dar nu am putut face nimic în privința coastelor, iar el tușea sânge, semn că avea răni interne.

În timp ce vorbea, Philip cerceta chipul lui Waleran. Deocamdată, nu părea să reflecte altceva decât un interes politicos.

– L-am sfătuit să-și mărturisească păcatele, pentru că era în pericol să moară. Mi-a spus un secret. Philip șovăi, nesigur pe cât de multe cunoștea Waleran despre mișcările recente pe plan politic. Presupun că știți că Stephen de Blois a emis pretenții asupra tronului Angliei cu binecuvântarea Bisericii.

Waleran știa mai multe decât Philip.

– Și a fost încoronat la Westminster cu trei zile înainte de Crăciun, spuse el.

– Deja!

Francis nu știuse asta.

– Care era secretul? întrebă Waleran, cu o umbră de nerăbdare în glas.

Philip se avântă în gol.

– Înainte de a muri, călărețul mi-a spus că stăpânul său, Bartholomew, conte de Shiring, conspirase cu Robert de Gloucester pentru a porni o rebeliune împotriva lui Stephen.

Cercetă chipul lui Waleran, ținându-și respirația.

Obrajii palizi ai acestuia se făcură și mai albi. Se aplecă spre Philip.

– Crezi că spunea adevărul? întrebă el pe un ton imperios.

– De obicei, un muribund nu-și minte confesorul.

– Poate că repeta un zvon care circula la curtea contelui.

Philip nu se așteptase ca Waleran să fie sceptic. Improviză în grabă.

– O, nu, spuse el. Era trimis ca mesager de către contele Bartholomew să adune forțele acestuia din Hampshire.

Privirea inteligentă a lui Waleran scrută chipul lui Philip.

– Avea mesajul scris?

– Nu.

– Vreun sigiliu sau semn al autorității contelui?

– Nimic. Philip începuse să transpire un pic. Am înțeles că era cunoscut de oamenii cu care trebuia să se vadă ca reprezentant autorizat al contelui.

– Care era numele lui?

– Francis, spuse Philip prostește și își dori să-și fi mușcat limba înainte.

– Doar atât?

– Nu mi-a mai spus vreun alt nume.

Philip avea sentimentul că adevărata lui poveste era deslușită de interogatoriul lui Waleran.

– Armele și armura îl pot identifica.

– Nu avea armură, rosti disperat Philip. I-am îngropat armele cu el – călugării nu au nevoie de săbii. Am putea să le dezgropăm, dar eu îți pot spune că erau simple și nu aveau elemente distinctive – nu cred că o să găsiți vreun indiciu acolo... Trebuia să-l abată pe Waleran de la acest curs al discuției. Ce credeți că poate fi făcut?

Waleran se încruntă.

– E greu să-mi dau seama ce e de făcut fără dovezi. Conspiratorii pot să nege pur și simplu acuzația, iar apoi cel care acuză va fi cel condamnat. Arhidiaconul nu adăugase și vorbele: „Mai ales dacă povestea se dovedește a fi falsă“, dar Philip își dădu seama că la asta se gândea. Waleran continuă: Ai mai spus cuiva?

Philip negă printr-o mișcare a capului.

– Unde te duci după ce o să pleci de aici?

– La Kingsbridge. A trebuit să inventez un motiv pentru a părăsi schitul, așa că am spus că o să fac o vizită la stăreție; iar acum trebuie să o fac, pentru a transforma o minciună în adevăr.

– Nu mai vorbi cu nimeni de acolo despre acest lucru.

– Nu o să o fac.

Philip nu avusese o asemenea intenție, dar se întreba de ce insista Waleran asupra acestui aspect. Poate că era vorba despre un interes personal: dacă era să ia asupra lui riscul de a dezvălui conspirația, voia să se asigure că va primi și avantajele. Era ambițios. Din punctul de vedere al lui Philip, acest fapt îi convenea de minune.

– Lasă lucrurile în seama mea. Dintr-odată, Waleran se comporta din nou nepoliticos, iar contrastul cu purtarea de dinainte îl făcea pe Philip să-și dea seama că amabilitatea lui era ca o haină: o putea îmbrăca sau lepăda foarte ușor. Waleran continuă: O să te duci acum la stăreția Kingsbridge și o să uiți intenția de a merge la *sheriff*, nu-i așa?

– Da.

Philip își dădu seama că totul avea să fie bine, cel puțin pentru o vreme, și simți cum i se ridică o povară de pe umeri. Nu avea să fie aruncat într-o temniță, nu avea să fie interogat de un torționar sau acuzat de răzvrătire. Totodată, transferase responsabilitatea asupra altcuiva – cineva care părea destul de bucuros să o preia.

Se ridică și de apropiie de fereastra cea mai apropiată. Se aflau pe la mijlocul după-amiezii, și încă mai era destulă lumină. Philip simți impulsul de a pleca de acolo cât mai repede, lăsând secretul în urma sa.

– Dacă plec acum, aș putea parcurge paisprezece, cincisprezece kilometri până la lăsarea întunericii, spuse el.

Waleran nu insistă să rămână.

– O să ajungi în satul Bassingbourn. O să găsești adăpost acolo. Dacă pornești în zori, o să ajungi la Kingsbridge la amiază.

– Da.

Philip se întoarse de la fereastră și îl privi pe Waleran. Arhidiaconul privea încruntat flăcările, cufundat în gânduri. Philip îl studie preț de câteva clipe. Waleran nu-i împărtăși gândurile. Philip își dori să știe ce se petrecea în mintea lui.

– O să plec chiar acum, spuse.

Waleran se trezi din visare și deveni din nou fermecător. Zâmbi și se ridică.

– În regulă, spuse el.

Îl conduse pe Philip la ușă și îl urmă pe scări, până în curte.

Un grăjdar îi aduse calul lui Philip și i-l înșeuă. Waleran ar fi putut să-și ia rămas-bun și să se întoarcă lângă foc, dar rămase locului, în așteptare. Philip își dădu seama că voia să se asigure că o lua pe drumul către Kingsbridge, nu pe cel către Shiring.

Philip încălecă, simțindu-și inima mai ușoară decât la sosirea sa. Tocmai se pregătea să-și ia rămas-bun, când îl zări pe Tom Constructorul intrând în curte urmat de familia sa. Philip îi spuse lui Waleran:

– Bărbatul acesta e un constructor pe care l-am întâlnit pe drum. Pare a fi un om cinstit ajuns în vremuri de restriște. Dacă aveți nevoie să faceți niște reparații, veți fi mulțumit de el.

Waleran nu-i răspunse. Se uita lung la familia care traversa ograda. Tot farmecul și stăpânirea lui de sine îl părăsiseră. Avea gura căscată, iar ochii aveau o căutătură fixă. Arăta ca un om în stare de șoc.

– Ce este? întrebă neliniștit Philip.

– Femeia aceea!

Vocea lui Waleran abia dacă era mai puternică decât o șoaptă.

Philip o privi.

– E destul de frumoasă, spuse el, dându-și seama pentru prima dată de acest lucru. Dar am fost învățați că e mai bine ca un preot să fie cast. Ferește-ți privirea, arhidiaconule!

Waleran însă nu-l asculta.

– Am socotit-o moartă, murmură el. Dintr-odată, păru să-și aducă aminte de Philip. Își smulse privirea de la femeie și se uită la Philip, venindu-și în fire. Transmite salutările mele starețului din Kingsbridge, spuse el.

Apoi plesni crupa calului, iar animalul porni la trap și ieși pe poartă; și, până ce Philip reuși să tragă de frâie și să controleze iapa, era prea departe pentru a mai spune la revedere.

III

Philip se apropie de Kingsbridge a doua zi, în jurul amiezii, așa cum prevăzuse arhidiaconul Waleran. Ieși dintre colinele împădurite și își petrecu privirea peste un peisaj alcătuit din câmpuri înghețate și lipsite de viață, întrerupte din loc în loc de scheletul rebegit al vreunui copac. Nu se vedea nici țipenie, pentru că, în miezul iernii, nu era de lucru la câmp. La câțiva kilometri distanță, pe o culme de dincolo de câmpurile cuprinse de frig, se afla catedrala Kingsbridge, o clădire îndesată, ca un monument funerar ridicat pe un mormânt.

Philip urmă drumul care cobora și Kingsbridge dispăru din câmpul lui vizual. Căluțul său placid își croia drum cu băgare de seamă printre rădăcinile înghețate. Philip se gândea la arhidiaconul Waleran. Era atât de charismatic, de încrezător în sine și de capabil, încât îl făcea să se simtă naiv și tânăr, deși

nu era mare diferență de vârstă între ei. Fără nici un efort, Waleran controlase întreaga întâlnire: scăpase de oaspeți cu grație, ascultase atent povestea lui Philip, abordase imediat elementul fundamental al lipsei de dovezi, își dăduse seama rapid că întrebările în acea privință nu aveau rost, după care îl expediase prompt – fără, își dădu seama acum Philip, a-l asigura în vreun fel că vor fi luate măsuri.

Philip zâmbi cu tristețe, văzând cât de bine fusese manipulat. Waleran nu promisese nici măcar faptul că avea să-i spună episcopului ceea ce aflase. Dar Philip era încrezător că ambiția pe care o văzuse el în Waleran avea să asigure folosirea într-un fel a informației. Ba chiar avea impresia că ar fi fost posibil ca Waleran să se simtă cumva îndatorat față de el.

Impresionat fiind de Waleran, era cu atât mai intrigat de singurul semn de slăbiciune arătat de arhidiacon – reacția la vederea soției lui Tom Constructorul. Lui Philip, aceasta i se păruse periculoasă într-un mod obscur, neînțeles. Se părea că Waleran o considera atrăgătoare – ceea ce ar putea însemna același lucru, bineînțeles. Totuși, era mai mult de atât. Probabil că Waleran o mai întâlnise, pentru că spusese că trăia cu impresia că era moartă. Ca și cum ar fi păcătuit cu ea în trecutul îndepărtat. În mod clar, avea motive să se simtă vinovat, având în vedere faptul că se asigurase că Philip nu mai rămânea pe acolo pentru a afla mai multe.

Însă nici măcar acest secret vinovat nu afectă prea mult părerea lui Philip despre Waleran. Acesta era preot, nu călugăr. Castitatea fusese dintotdeauna o parte importantă a vieții monahale, dar nu fusese niciodată impusă preoților. Episcopii aveau amante și preoții parohi aveau menajere. Ca și interdicția privind gândurile păcătoase, celibatul clericilor era o regulă prea strictă pentru a fi respectată. Dacă Dumnezeu nu ar putea ierta preoții lascivi, atunci nu ar ajunge decât foarte puțini clerici în rai.

În timp ce Philip urca pe următoarea culme, Kingsbridge își făcu din nou apariția la orizont. Peisajul era dominat de biserica grandioasă, cu arcadele sale rotunjite și cu ferestrele mici, adânci, la fel cum satul era dominat de mănăstire. Capătul apusean al catedralei, care era chiar în fața lui Philip, avea două turnuri boante, dintre care unul se prăbușise în timpul unei furtuni, cu patru ani în urmă. Tot nu fusese reconstruit, iar fațada arăta jalnic. Această imagine îl înfuria de fiecare dată pe Philip, pentru că grămada de resturi de zid de la intrare amintea în mod rușinos de prăbușirea verticalității monastice în cadrul stăreției. Clădirile mănăstirii, făcute din același calcar de culoare deschisă, se aflau lângă biserică, adunate în grupulețe, ca niște conspiratori în jurul tronului. În exteriorul zidului scund ce încercuia stăreția se aflau mai multe colibe împrăștiate, făcute din cherestea și lut, cu acoperișuri de stuf, în

care locuiau țărani care lucrau pe câmpurile din jur și servitorii care lucrau pentru călugări. Un râu îngust și năvalnic străbătea colțul sud-vestic al satului, reprezentând sursa de apă a mănăstirii.

Deja, pe când traversa râul pe un pod vechi de lemn, Philip se simțea cuprins de iritare. Stăreția Kingsbridge era o rușine pentru biserica lui Dumnezeu și pentru mișcarea monastică, dar el nu putea să facă nimic în această privință; iar furia și neputința îi întorceau stomacul pe dos.

Podul aparținea stăreției iar aceasta impusese o taxă de trecere și, pe când lemnăria scârțâia sub greutatea lui Philip și a calului său, un călugăr în vârstă ieși dintr-un adăpost aflat pe celălalt mal și înaintă pentru a da la o parte creanga de salcie care servea drept barieră. Îl recunosc pe Philip și îi făcu semn cu mâna. Philip observă că șchiopăta și îl întrebă:

– Ce ai pățit la picior, frate Paul?

– E de la frig. Se va mai liniști când va veni primăvara.

Philip observă că nu avea în picioare decât niște sandale. Paul era un bărbat rezistent, dar prea înaintat în vârstă pentru a sta o zi întreagă afară pe vremea aceasta.

– Ar trebui să ai un foc, spuse Philip.

– Ar fi o binecuvântare, zise Paul. Dar părintele Remigius spune că focul ar costa mai mult decât câștigăm de pe urma taxei.

– Cât e taxa?

– Un penny pentru cal și un sfert de penny pentru om.

– Trec mulți oameni pe podul acesta?

– O, da, o mulțime!

– Și atunci, cum de nu ne putem permite să facem un foc?

– Ei bine, călugării nu plătesc taxa, bineînțeles, nici servitorii de la stăreție, nici sătenii. Așa că nu plătește decât vreun cavaler rătăcitor sau vreun meseriaș pe zi, sau chiar la două zile. Apoi, în zilele de sărbătoare, când oamenii vin din tot ținutul pentru a auzi slujba din catedrală, adunăm o mulțime de sferturi de penny.

– Mi se pare că am putea păzi podul numai de sărbători, făcându-ți și ție un foc din profit, spuse Philip.

Paul avea o expresie neliniștită.

– N-o să-i spui nimic lui Remigius, nu-i așa? O să se supere dacă are impresia că m-am plâns.

– Nu-ți face griji, îl liniști Philip.

Își mână calul înainte, pentru ca Paul să nu vadă expresia întipărită pe chipul său. Acest gen de prostie îl umple de furie. Paul își dedicase viața servirii lui Dumnezeu și a acestei mănăstiri, iar acum, la bătrânețe, era lăsat să

sufere de dureri și de frig pentru un sfert sau jumătate de penny pe zi. Nu reprezenta numai o dovadă de cruzime, ci și o risipă, pentru că un bătrân răbdător ca Paul putea îndeplini o altă sarcină productivă – să crească găini, poate –, iar stăreția ar fi mult mai câștigată de pe urma lui. Dar starețul de la Kingsbridge era prea bătrân și apatic pentru a vedea aceasta, și se părea că lucrurile stăteau la fel și în privința lui Remigius, starețul adjunct. „E un păcat grav, își zise Philip în gând, plin de amărăciune, să irosești cu nepăsare bunurile umane și materiale care au fost dăruite de Dumnezeu, în prea mare mila Sa.“

În timp ce-și mâna căluțul prin spațiul dintre colibe aflate în apropierea porții stăreției, Philip gândea că atâtea greșeli nu mai pot fi iertate. Stăreția era un spațiu dreptunghiular, delimitat, cu biserica în centru. Clădirile erau așezate în așa fel încât toate cele aflate la nord și la vest de biserică erau publice, lumești, seculare și practice, în timp ce toate cele aflate la sud și la est erau în afara accesului general, având destinații spirituale, sfinte.

Intrarea în curte se afla, ca atare, în colțul nord-vestic al dreptunghiului. Poarta era deschisă, iar călugărul tânăr aflat în ghereta alăturată salută printr-o mișcare a mâinii atunci când Philip trecu în galop pe lângă el. Chiar după poartă, lângă zidul care împrejmuia curtea, se afla grajdul, o clădire solidă de lemn, construită oarecum mai bine decât locuințele aflate de cealaltă parte a zidului. Înăuntru, așezați pe baloturile de paie, se aflau doi grăjdari. Nu erau călugări, ci angajați ai stăreției. Aceștia se ridicară fără nici o tragere de inimă, ca și cum ar fi avut ceva împotriva acestui vizitator care-i făcea să muncească în plus. Atmosfera încărcată de mirosuri neplăcute îi înțepă nările lui Philip; observă că boxele nu fuseseră curățate de trei sau patru săptămâni. Azi nu era deloc dispus să treacă iar cu vederea neglijența grăjdarilor. În timp ce le întindea frâiele, spuse:

– Înainte de a-mi băga calul în grajd, puteți să curățați o boxă și să puneți paie curate. Apoi, faceți la fel și pentru ceilalți cai. Dacă stau mereu în umezeală, copitele lor vor începe să putrezească. Nu aveți chiar atât de multe de făcut, încât să nu puteți menține curățenia în grajdul acesta.

Cei doi arborară un aer țăfnos, așa că adăugă:

– Faceți cum spun, ori mă voi asigura că veți pierde plata pe o zi pentru lene. Philip se pregătea să plece, când își aminti ceva. În desagii mei e o roată de brânză. Duceți-o la bucătărie și dați-i-o fratelui Milius.

Fără să mai aștepte vreun răspuns, ieși din grajd. Stăreția avea șaizeci de angajați care să se îngrijească de cei patruzeci și cinci de călugări ai săi, ceea ce era, după părerea lui Philip, un exces nerușinat de servitori. Oamenii care nu aveau destule de făcut puteau, destul de lesne, să devină atât de leneși,

încât să se achite de mântuială până și de puținele sarcini pe care le aveau, așa cum se întâmplase, în mod evident, cu cei doi grăjdari. Era doar un alt exemplu care arăta delăsarea starețului James.

Philip merse de-a lungul zidului vestic care împrejmuia curtea stăreției și trecu de casa de oaspeți, privind în jur, curios să vadă dacă stăreția avea vizitatori. Dar clădirea mare, formată dintr-o singură încăpere, era rece și nefolosită, cu pragul acoperit de un strat de frunze moarte de anul trecut aduse de vântul iernii. O luă la stânga și porni să traverseze întinderea largă acoperită cu iarbă care separa casa de oaspeți – în care erau găzduite uneori persoane din lumea laică și chiar femei – de biserică. Se apropie de latura apuseană, unde se găsea intrarea publică. Pietrele sparte ale turnului prăbușit zăceau acolo unde căzuseră, într-o grămadă mare, de două ori cât statul de om.

Ca majoritatea bisericilor, catedrala Kingsbridge era construită sub formă de cruce. Partea dinspre vest făcea intrarea în naos, care reprezenta latura mai lungă a crucii. Cea mai scurtă era reprezentată de cele două transepturi care porneau către nord și sud, de o parte și de alta a altarului. Dincolo de această zonă, partea de est a bisericii era numită absidă, spațiu rezervat în principal călugărilor. În extremitatea estică se afla mormântul Sfântului Adolphus, care încă mai atrăgea pelerini ocazionali.

Philip păși în naos și privi aleea demarcată de patru arcade și coloane solide. Această priveriște îl deprimă și mai tare. Era o clădire umedă și întunecoasă și se deteriorase de ultima dată când o văzuse. Ferestrele aflate de fiecare parte a drumului către altar erau ca niște tuneluri înguste săpate în pereții imens de groși. Sus, pe acoperiș, ferestrele mai mari ale luminatorului ofereau lumină tavanului de lemn pictat, numai pentru a arăta cât de tare se afumase vopseaua, contururile apostolilor, ale sfinților și ale profeților estompându-se și pierzându-se inexorabil pe fundal. În ciuda aerului rece care pătrundea – pentru că ferestrele nu aveau geamuri –, atmosfera era încărcată de un iz de veșminte putrezinde. Din cealaltă parte a bisericii se auzeau sunetele mesei mari, frazele latinești rostite pe un ton cântat și răspunsurile incantatorii. Philip porni de-a lungul naosului. Pardoseala nu fusese pavată, așa că pământul gol era acoperit cu mușchi în zonele unde sabotii țăranilor și sandalele monahilor călcau mai rar. Spiralele sculptate, canelurile coloanelor masive și galoanele săpate care decorau arcadele dintre ele fuseseră cândva pictate și aurite; dar, acum, tot ce mai rămăsese erau câteva petice de foiță de aur și câteva pete acolo unde fusese vopsea. Mortarul dintre pietre se sfărâma și cădea, adunându-se în movilițe pe lângă pereți. Philip simți mânia cunoscută răscolindu-i din nou sufletul. Când veneau aici, oamenii trebuiau să fie

cuprinși de admirație și frică dinaintea măreției lui Dumnezeu Atotputernicul. Dar țărani erau oameni simpli care se luau după aparențe și, venind aici, probabil că își închipuiau că Dumnezeu era o zeitate neatentă, indiferentă, care nu avea cum să le aprecieze venerația sau să fie atent la păcatele pe care le comiteau. În final, țărani erau cei care plăteau biserica prin sudoarea frunților lor, și era scandalos faptul că se vedeau răsplătiți numai cu acest mausoleu în ruină.

Philip îngenunche în fața altarului și rămase o vreme în poziția aceasta, conștient că indignarea nu era o stare de spirit potrivită unui credincios. Când se liniști puțin, se ridică și porni mai departe.

Partea răsăriteană a bisericii, absida, era împărțită în două. Spre întretărirea cu latura scurtă a crucii se afla corul, cu strane de lemn în care stăteau călugării acum și, de obicei, în timpul slujbelor religioase. Dincolo de cor se afla sanctuarul, care găzduia mormântul sfântului. Philip înaintă în spatele altarului, cu intenția de a lua loc în cor; însă intenția sa fu zădărnicită de vederea unui sicriu.

Se opri, surprins. Nimeni nu-i spusese că murise un călugăr. Dar, bineînțeles, nu vorbise decât cu trei oameni: Paul, care era un pic cam bătrân și neatent; și cei doi grăjdari, cărora nu le dăduse ocazia de a face conversație. Se apropie de sicriu să vadă despre cine era vorba. Aruncă o privire înăuntru și i se puse un nod în gât.

Era starețul James.

Philip se holba cu gura căscată. De-acum, totul se schimba. Avea să fie numit un stareț nou, noi speranțe...

Bucuria aceasta nu era reacția potrivită la moartea unui frate venerabil, indiferent de greșelile pe care le comisese. Philip își struni trăsăturile și mintea astfel încât să adopte o atitudine de doliu. Cercetă răposatul din priviri. Starețul fusese un om cu părul alb, cu fața slăbită și adus de spate. Acum, de pe chipul lui dispăruse expresia perpetuă de întristare și, în loc să aibă un aer îngrijorat și nefericit, părea împăcat. Pe când îngenunchea lângă catafalca și murmura o rugăciune, Philip se întreba dacă, în ultimii ani ai vieții sale, pe umerii starețului nu apăsase vreun mare necaz: un păcat nemărturisit, vreo dragoste regretată sau vreo nedreptate făcută unui om nevinovat. Indiferent despre ce era vorba, nu avea să mai pomenească despre aceasta până în ziua Judecării de Apoi.

În ciuda hotărârii sale, Philip nu-și putea stăpâni mintea de la a se îndrepta către viitor. Nehotărât, fricos și lipsit de verticalitate, starețul James condusese mănăstirea cu o mână moartă. Acum avea să fie cineva nou, cineva care să disciplineze servitorii leneși, să repare catedrala pe cale de a se năru

și să tragă profit de pe urma proprietăților bogate, transformând stăreția într-o forță puternică, aflată de partea binelui. Philip era prea tulburat pentru a putea sta nemișcat. Se ridică de lângă sicriu și se îndreptă, cu un pas mai ușor, către cor, așezându-se într-o strană goală din ultimul rând.

Mesa era ținută de paracliser, Andrew din York, un bărbat irascibil, roșu la față, care se afla mereu în pragul unui atac de apoplexie. Acesta era unul dintre superiori, monahii cu funcții înalte în mănăstire. Era responsabil cu tot felul de misiuni sfinte: slujbele, cărțile, relicvele sacre, veșmintele, ornamentele și, cel mai important, administrarea lucrărilor de construcție. Sub ordinele sale lucrau un cantor, care supraveghea toate cele legate de muzică, și un trezorier care avea grijă de sfeșnicele, pocalele și celelalte vase de aur și argint bătute cu pietre prețioase. Nu mai avea nici un alt superior, cu excepția starețului și a starețului adjunct, Remigius, cu care era prieten la toartă.

Andrew citea slujba cu tonul său obișnuit, de mânie abia controlată. Mintea lui Philip era cuprinsă de agitație și trecu ceva vreme până ce își dădu seama că slujba nu decurgea în felul cuvenit. Un grup de călugări mai tineri făcea zgomot, vorbind și râzând. Philip văzu că făceau haz pe seama maestrului novicilor, un bărbat în vârstă, care ațipise. Călugării tineri – dintre care cei mai mulți fuseseră novici, sub comanda maestrului, până nu de mult și care, probabil, încă îi mai purtau ranchiună pentru că simțiseră pe propria piele mușcătura nuietei sale – aruncau cu bobite de pământ în el. De fiecare dată când vreunul dintre proiectilele mici îi nimereau fața, bătrânul tresărea și se foia, dar nu se trezea. Andrew nu părea a fi băgat de seamă ceea ce se întâmpla. Philip îl căută din priviri pe circuitor, călugărul responsabil cu disciplina. Acesta se afla de cealaltă parte a corului, adâncit într-o conversație cu un alt călugăr, fără să fie atent la slujbă sau la comportamentul tinerilor.

Philip îi mai privi preț de câteva clipe. Chiar și în cele mai favorabile circumstanțe, nu avea defel răbdare pentru astfel de lucruri. Unul dintre călugări părea a fi conducătorul grupului, un flăcău chipeș de vreo douăzeci și unu de ani, cu un rânjet drăcesc. Philip îl văzu băgând vârful cuțitului lui de mâncat în capătul arzând al unei lumânări și aruncând grăsime topită pe chelia monahului adormit. În momentul în care grăsimea fierbinte îi atinse pielea capului, călugărul se trezi cu un țipăt, tinerii prăpădindu-se de râs.

Oftând, Philip se ridică din strană. Se apropie de flăcău din spate, îl luă de ureche și îl trase, fără pic de blândețe, din cor către transeptul sudic. Andrew își ridică ochii din ceaslov și se încruntă la Philip: el nu văzuse nimic care să merite o așa ieșire.

Când ajunseră suficient de departe pentru a nu fi auziți de ceilalți călugări, Philip se opri, slobozi urechea tânărului și îl întrebă:

– Numele?

– William Beauvis.

– Și ce diavol te-a posedat în timpul mesei mari?

William avea o căutătură îmbufnată.

– Mă plictiseam la slujbă, spuse el.

Călugării care se plâneau de viața lor nu stârneau niciodată compasiunea lui Philip.

– Plictisit? spuse el, ridicând un pic tonul. Ce ai făcut azi?

– Am asistat la matine și la slujba de laudă în miezul nopții, am fost la slujba de dimineață înainte de micul dejun, apoi la slujba orei a treia, mesa canonicilor, ora de studiu și acum mesa mare.

– Și ai mâncat?

– Micul dejun.

– Și aștepti să iei prânzul.

– Da.

– Cei mai mulți oameni de vârsta ta muncesc din greu la câmp de la răsărit până la apus pentru a-și câștiga micul dejun și prânzul – și îți mai dau și ție din pâinea lor! Știi de ce fac asta?

– Da, spuse William, târșându-și picioarele și privind în pământ.

– Continuă.

– O fac pentru că vor ca monahii să cânte slujbe pentru ei.

– Corect. Țăranii muncitori îți dau ție pâine, carne, un dormitor din piatră și căldură în timpul iernii – și tu ești atât de *plictisit*, încât nu poți să stai nemișcat pe timpul mesei mari pentru ei!

– Îmi pare rău, frate.

Philip îl privi pe William preț de câteva clipe. Greșeala lui nu era chiar atât de mare. Adevărata greșeală aparținea superiorilor săi, care se arătau îndeajuns de indulgenți cât să permită giumbușlucuri în biserică. Philip întrebă cu blândețe:

– Dacă slujbele te plictisesc, de ce ai devenit călugăr?

– Sunt al cincilea fiu al tatălui meu.

Philip încuviință.

– Și, fără îndoială, acesta a donat stăreției niște pământ cu condiția ca noi să te acceptăm în rândurile noastre?

– Da... o fermă.

Era o poveste întâlnită destul de des: un bărbat care avea prea mulți fii îl dăruia pe unul dintre aceștia lui Dumnezeu, asigurându-se că Dumnezeu nu

va respinge darul însoțindu-l cu o bucată de pământ suficient de mare încât să asigure întreținerea fiului în sărăcia monastică. În felul acesta, mulți bărbați lipsiți de vocație deveneau călugări neascultători.

Philip spuse:

– Dacă ai fi mutat... la o fermă, să zicem, la micul meu schit Sfântul Ioan din-Pădure, unde se face foarte multă treabă pe afară, și se petrece mai puțin timp în rugăciune... crezi că te-ar ajuta să participi la slujbe așa cum se cuvine?

Fața lui William se luminează.

– Da, frate, cred că da!

– Mă gândeam eu. O să văd ce se poate face. Dar nu te bucura prea tare; s-ar putea să fii nevoit să aștepti până vom avea un stareț nou și să-l rogi să te transfere.

– Mulțumesc, oricum!

Slujba luă sfârșit, iar călugării începură să părăsească biserica în rânduială. Philip își duse un deget la buze, pentru a încheia discuția. În timp ce călugării treceau prin transeptul sudic, Philip și William se alăturară procesiunii și intrară în claustru, un spațiu pătrat înconjurat de arcade, aflat alături de partea sudică a naosului. Acolo, procesiunea se împrăștie. Philip se îndreaptă către bucătărie, dar fu oprit de către paracliser, care luă o poziție agresivă în fața lui, cu picioarele depărtate și cu mâinile pe șolduri.

– Frate Philip, spuse el.

– Frate Andrew, răspunse Philip, zicându-și în gând: „Ce o fi și cu el?”

– Ce urmărești, întrerupând mesa mare?

Philip era uluit.

– Întrerupând mesa? zise el, nevenindu-i a crede. Flăcăul se purta necuviincios. Arun...

– Sunt perfect capabil să mă ocup de cei care se poartă necuviincios în timpul slujbelor mele! spuse Andrew pe un ton răstit.

Mișcarea de împrăștiere a călugărilor încetă, aceștia rămânând prin preajmă, pentru a auzi ce se spunea.

Philip nu înțelegea pentru ce atâta agitație. Din când în când, novicii și călugării tineri trebuiau disciplinați în timpul slujbelor de către frații lor mai în vârstă, și nu exista nici o regulă care să spună că acest lucru trebuia făcut numai de către paracliser. Philip spuse:

– Dar nu ai văzut ce se întâmplă...

– Sau poate că am văzut și am hotărât să mă ocup de această chestiune mai târziu.

Philip era cât se poate de sigur că nu văzuse nimic.

– Și ce ai văzut, atunci? îl provocă el.

– Nu-ți închipui că poți să mă iei tu la întrebări! țipă Andrew. Fața sa căpătase o nuanță purpurie. Oi fi tu stareț al unui schit mic din pădure, dar eu sunt paracliser aici de doisprezece ani și voi ține slujbele în catedrală așa cum consider eu de cuviință – fără nici un amestec din partea unor străini care abia dacă au jumătate din vârsta mea!

Philip începu să creadă că, poate, chiar greșise – altfel, de ce ar fi fost Andrew atât de furios? Dar, și mai important, o ceartă în claustru nu era o imagine care să reprezinte un model pentru ceilalți monahi, și trebuia încheiată. Philip își călcă pe mândrie, scrâșni din dinți și își plecă, supus, capul.

– Îmi dau seama de greșeala mea, frate, și îți cer umil iertare, rosti el.

Andrew era pregătit pentru o înfruntare gălăgioasă, iar retragerea timpurie a oponentului său nu-i oferea nici o satisfacție.

– Atunci să nu se mai întâmple vreodată, spuse el, necuviincios.

Philip nu-i răspunse. Andrew trebuia să aibă ultimul cuvânt, așa că orice altă remarcă de-a lui Philip nu ar fi făcut decât să pună paie pe foc. Rămase cu ochii în pământ, mușcându-și limba, în timp ce Andrew îl mai fixă o vreme cu o privire furioasă. Într-un final, paracliserul se întoarse și se îndepărtă cu capul ridicat trufaș.

Ceilalți călugări se holbau la Philip. Îl deranja faptul că fusese umilit de către Andrew, dar trebuia să se lase certat, pentru că un călugăr mândru nu era un călugăr bun. Fără să rostească vreun cuvânt, părăsi curtea de studiu.

Camerele administrative ale călugărilor se aflau la sud de claustru, dormitorul, în colțul de sud-est, iar sala de mese, la sud-vest. Philip porni spre vest, trecând prin sala de mese și ieșind încă o dată în capătul deschis publicului al curții stăreției, de unde putea vedea casa de oaspeți și grajdurile. Aici, în partea de sud-vest, se afla curtea bucătăriei, înconjurată pe trei părți de sala de mese, bucătăria în sine, brutăria și berăria. În curte se afla o căruță plină cu napi, așteptând să fie descărcată. Philip urcă treptele până la ușa bucătăriei și intră.

Atmosfera de acolo îl izbi precum un pumn în piept. Aerul era fierbinte și încărcat de mirosul peștelui care avea să se servească la prânz și de hăr-mălaia de ordine răcnite și de oale izbite una de alta. Trei bucătari, cu fețele roșii din pricina căldurii și a grabei, pregăteau prânzul, având șase sau șapte ajutoare. Înăuntru se aflau două vetre mari, de-o parte și de alta a încăperii, în care focul ardea cu putere; pe fiecare dintre ele, se frigeau mai bine de douăzeci de pești, înfiți în câte un proțap învârtit de un băiat care transpira abundent. Mirosul peștelui îl făcu pe Philip să înghită în sec. În niște ceaune mari de fier, atâr-nate deasupra focurilor, se fierbeau morcovi întregi. Doi tineri stăteau lângă o masă, tăind pâinile albe, lungi de aproape un metru, în

felii groase care să fie folosite pe post de farfurii comestibile. Aparentul haos era supravegheat de către un călugăr: fratele Milius, însărcinat cu administrarea bucătăriei, un bărbat cam de aceeași vârstă cu Philip. Acesta ședea pe un scaun înalt, supraveghind activitatea frenetică din jurul său cu un zâmbet imperturbabil, ca și cum totul se petrecea în ordine, perfect organizat – ceea ce, pentru ochiul său experimentat, așa și era. Îi zâmbi lui Philip și spuse:

– Mulțumesc pentru roata de brânză.

– A, da. Philip uitase de ea, atât de multe se întâmplaseră de când sosise. E făcută numai din lapte muls dimineața – o să vezi că are un gust cumva diferit.

– Deja îmi plouă în gură! Dar nu arăți prea bine. S-a întâmplat ceva?

– Nu-i nimic. Am schimbat câteva cuvinte aspre cu Andrew. Philip făcu un gest din mână, de parcă ar fi vrut să îndepărteze imaginea lui Andrew. Pot să iau o piatră fierbinte din focul vostru?

– Bineînțeles!

Întotdeauna se aflau mai multe pietre în focurile de la bucătărie, gata să fie folosite pentru încălzirea imediată a unor cantități mici de apă sau de supă. Philip îi explică:

– Pe fratele Paul, de la pod, îl dor picioarele de la frig și Remigius nu vrea să-l lase să facă un foc.

Luă o pereche de clești cu mâner lung și scoase o piatră fierbinte din vatră.

Milius deschise un dulap și scoase o bucată de piele care fusese cândva un fel de șorț.

– Poftim – înfășoar-o în asta.

– Mulțumesc.

Philip puse piatra fierbinte în mijlocul bucății de piele și apucă materialul cu grijă, de colțuri.

– Să te întorci repede, spuse Milius. Masa e gata.

Philip părăsi bucătăria salutându-l pe călugăr printr-o mișcare a mâinii. Traversă curtea și se îndreptă către poartă. La stânga sa, aproape lipită de fața interioară a zidului de vest, se afla moara. Cu mulți ani în urmă, în amonte de stăreție fusese săpat un canal, prin care să se aducă apă de la râu către iazul morii. După ce învârtea roata morii, apa intra printr-un canal subteran până la berărie, bucătărie, fântâna din clastru unde își spălau mâinile înainte de mese călugării și, într-un final, către latrina de lângă dormitor, după care o lua spre sud și se vărsa în râu. Unul dintre stareții de demult fusese un administrator foarte inteligent.

Philip observă că lângă grajduri se afla o grămadă de paie murdare: grăjdarii îi urmau ordinele și curățau boxele. Ieși pe poartă și porni prin sat, către pod.

„A fost oare o dovadă de îngâmfare să-l cert pe William Beauvis?“ se întreba în timp ce trecea printre colibe. Gândindu-se bine, hotărî că răspunsul era unul negativ. În fapt, ar fi fost o greșeală să ignore o astfel de lipsă de respect la adresa slujbei.

Ajunse la pod și își furișă capul în micul adăpost al lui Paul.

– Încălzește-ți tălpile pe asta, spuse el, dându-i bătrânului piatra înfășurată în piele. Când se mai răcește un pic, desfă pielea și pune-ți picioarele direct pe piatră. Ar trebui să-ți țină până la căderea întunericului.

Fratele Paul era înduioșător de recunoscător. Își dădu jos sandalele și își puse imediat tălpile pe pachetul de piele.

– Deja simt cum mă mai lasă durerile, spuse el.

– Dacă pui în seara asta piatra înapoi în vatra de la bucătărie, până dimineață se va înfierbânta din nou, zise Philip.

– N-o să se supere fratele Milius? întrebă temător Paul.

– Îți garantez că nu.

– Mare bine mi-ai făcut, frate Philip!

– Ba n-am făcut nimic.

Philip plecă înainte ca mulțumirile lui Paul să devină stânjenitoare. Nu era decât o piatră fierbinte.

Se întoarse la stăreție. Se duse în claustru și se spălă pe mâini în bazinul de piatră din partea de sud, după care intră în sala de mese. Unul dintre călugări citea cu voce tare, stând în picioare în fața unui pupitru. În afară de lectură, prânzul trebuia luat în tăcere deplină, dar zgomotul pe care-l făceau cei patruzeci și ceva de călugări în timp ce mâncau alcătuia un fel de sunet de fundal și, în ciuda regulii, se auzeau și destule șoapte. Philip se așeză pe un loc gol, la una dintre mesele lungi. Călugărul de lângă el își consuma porția cu o încântare deosebită. Îi întâlni privirea lui Philip și spuse:

– Azi avem pește proaspăt!

Philip încuviință printr-o mișcare a capului. Văzuse peștele la bucătărie. Stomacul său se revolta din cauza foamei.

– Am auzit că, la schitul vostru din pădure, aveți pește proaspăt în fiecare zi, spuse călugărul.

În vocea sa se simțea invidia.

Philip negă clătinând din cap.

– La fiecare două zile avem carne de pasăre, șopti el.

Invidia călugărului spori.

– Aici avem pește sărat, de șase ori pe săptămână.

Un servitor puse o felie groasă de pâine în fața lui Philip, care avea să-și servească drept farfurie, apoi așeză pe ea un pește, înmiresmat cu ierburile fratelui Milius. Lui Philip îi lăsa gura apă. Tocmai se pregătea să atace peștele cu cuțitul de mâncat când, în celălalt capăt al mesei, un călugăr se ridică și arătă spre el. Era circuitorul, monahul responsabil cu disciplina.

„Ce mai e acum?“ întrebă Philip în gând.

Circuitorul încălcă regula tăcerii, după cum era dreptul său.

– Frate Philip!

Ceilalți călugări conteniră din mâncat și în încăpere se lăsă tăcerea.

Philip se opri cu lama deasupra peștelui și își ridică privirea, așteptând.

– Regula este că monahii care întârzie nu primesc de mâncare.

Philip oftă. Se părea că nu putea face nimic cum trebuia în ziua aceea. Își puse cuțitul deoparte, dădu pâinea și peștele înapoi servitorului și își înclină capul, să asculte lectura.

În timpul odihnei de după prânz, Philip se duse în magazia aflată în spatele bucătăriei pentru a vorbi cu Cuthbert Cap-Alb, chelarul. Magazia era o încăpere ca o peșteră, mare, întunecoasă, cu stâlpi groși și scunzi și ferestre mici. Aerul era uscat și plin de aromele produselor depozitate: hamei și miere, mere vechi și ierburi uscate, brânză și oțet. De obicei, pe fratele Cuthbert îl găseai aici, pentru că funcția sa nu-i lăsa mult timp la dispoziție pentru a asista la slujbe, ceea ce se potrivea cu înclinațiile sale: era un individ isteț, cu simț practic, fără prea mare interes pentru chestiunile spirituale. Chelarul era omologul material al paracliserului: Cuthbert trebuia să aibă grijă de toate nevoile practice ale călugărilor, adunând roadele fermelor care aparțineau mănăstirii și ducându-se la piață pentru a cumpăra lucrurile pe care monahii și angajații lor nu și le puteau produce singuri. Pentru a-și duce treaba la bun sfârșit, chelarul avea nevoie de prevedere și de calcul. Cuthbert nu se achita de aceste sarcini singur: Milius, călugărul care administra bucătăria, se ocupa de pregătirea meselor și mai exista un șambelan care se ocupa de hainele călugărilor. Aceștia doi lucrau în subordinea lui Cuthbert, și mai erau alți trei călugări care se găseau, oficial, sub controlul său, dar aveau o oarecare independență: călugărul care se ocupa de oaspeți; infirmierul, care îngrijea călugării bolnavi și bătrâni într-o încăpere separată, și responsabilul cu pomenile. Chiar dacă beneficia de subordonați și ajutoare, Cuthbert avea enorm de lucru; cu toate acestea, reușea să țină toate socotelile în cap, spunând că nu avea rost să irosească pergament și cerneală. Philip bănuia că, de fapt, chelarul nu învățase niciodată să scrie și să citească așa cum se

cuvine. Cuthbert avea părul alb din tinerețe, de unde și porecla de Cap-Alb, dar acum era trecut de șaizeci de ani și singurele locuri în care-i mai creștea părul stufos erau urechile și nările, ca și cum ar fi vrut să compenseze calviția de care suferea. Având în vedere că Philip fusese și el chelar la prima sa mănăstire, înțelegea problemele lui Cuthbert și de ce acesta se arăta atât de ursuz. Drept urmare, Cuthbert ținea la el. Acum, știind că Philip nu mâncase la prânz, Cuthbert alege șase pere dintr-un butoi. Erau destul de stafidite, dar gustoase, iar Philip le mănâcă recunoscător, în timp ce Cuthbert se plângea de situația financiară a mănăstirii.

– Nu pot să înțeleg cum e posibil ca stăreția să aibă datorii, spuse Philip cu gura plină.

– Nici nu ar trebui să fie, zise Cuthbert. Are mai multe pământuri și primește mai multe dijme decât oricând.

– Și atunci, de ce nu suntem bogați?

– Știi care e sistemul de aici: cea mai mare parte a proprietăților mănăstirii este împărțită între călugării cu funcții de conducere. Paracliserul are pământurile lui, eu pe ale mele și sunt domenii mai mici pentru maestrul novicilor, călugărul care se ocupă de oaspeți, infirmierul și cel care se ocupă de pomeni. Restul aparține starețului. Fiecare folosește venitul de pe proprietățile sale pentru a-și îndeplini obligațiile.

– Și care e problema?

– Ei bine, toate aceste proprietăți trebuie îngrijite. De exemplu, să presupunem că avem niște pământ și îl închiriem pentru o sumă de bani. Nu ar trebui să-l dăm direct celui care oferă mai mult și să ne luăm banii. Ar trebui să ne îngrijim să găsim un arendaș bun și să-l supraveghem, ca să ne asigurăm că îngrijește bine pământul; altfel, pășunile devin mlăștinoase, solul este epuizat, iar arendașul nu ne mai poate plăti arenda, așa că ne înapoiază pământul într-o stare proastă. Sau să ne gândim la o fermă, lucrată de angajații noștri și condusă de călugări; dacă nimeni nu vizitează ferma decât pentru a-i lua roadele, călugării devin leneși și depravați, angajații fură din recoltă, iar ferma produce din ce în ce mai puțin, cu fiecare an ce trece. Chiar și o biserică are nevoie de îngrijire. Nu ar trebui să ne limităm la a lua dijme. Ar trebui să punem un preot bun care știe latina și duce o viață sfântă. Altfel, oamenii se afundă în necurătenie, căsătorindu-se, născând, murind fără binecuvântarea Bisericii și înșelându-ne la dijme.

– Călugării ar trebui să-și administreze proprietățile cu grijă, spuse Philip, în timp ce termina ultima pară.

Cuthbert trase o cană de vin dintr-un butoi.

– Ar trebui, dar ei au alte lucruri în minte. Oricum, ce știe maestrul novicilor despre cultivarea pământului? De ce ar trebui ca infirmierul să fie un bun administrator? Bineînțeles, un stareț puternic i-ar forța să-și gospodărească într-o oarecare măsură resursele. Dar am avut un stareț slab timp de treisprezece ani, iar acum nu avem bani să reparăm catedrala și mâncăm pește sărat de șase ori pe săptămână, școala aproape că nu mai are novici și casa de oaspeți e mai mereu goală.

Philip sorbi din vin într-o tăcere mohorâtă. Îi venea greu să se gândească obiectiv la o astfel de risipă îngrozitoare a bunurilor lui Dumnezeu. Voia să-l afle pe cel responsabil pentru această stare deplorabilă și să-l scuture până ce înțelegea că nu era bine ce făcea. Dar, în cazul acesta, persoana vinovată se afla într-un sicriu, în spatele altarului. Acolo, cel puțin, găsea un licăr de speranță.

– În curând, vom avea un stareț nou, spuse Philip. El ar trebui să îndrepte toate acestea.

Cuthbert îi adresă o privire ciudată.

– Remigius? Să îndrepte el lucrurile?

Philip nu era sigur la ce se referea Cuthbert.

– Doar nu o să fie numit stareț Remigius, nu-i așa?

– E probabil ca el să urmeze.

Philip era dezamăgit.

– Dar nu e cu nimic mai breaz decât starețul James! De ce l-ar vota frații?

– Ei bine, nu au încredere în străini, așa că nu vor vota pe cineva pe care nu-l cunosc. Iar asta înseamnă că noul stareț va fi unul dintre noi. Iar Remigius este starețul adjunct, călugărul mănăstirii cu cel mai înalt rang bisericesc.

– Dar nu e nici o regulă care să spună că trebuie ales cel cu rangul mai înalt, protestă Philip. Ar putea să fie un altul dintre cei cu funcții de conducere. Ai putea fi ales chiar tu!

Cuthbert încuviință printr-o mișcare a capului.

– Mi s-a propus deja. Am refuzat.

– Dar de ce?

– Îmbătrânesc, Philip. Funcția pe care o am acum mi-ar veni de hac, nu-mai că m-am obișnuit atât de tare cu ea, încât o fac fără să mă gândesc, mecanic. Orice alte responsabilități ar fi prea mult pentru mine. În mod clar, nu am energia necesară pentru a lua o mănăstire vlăguită și a o reforma. În final, nu așa fi cu nimic mai bun decât Remigius.

Lui Philip tot nu-i venea să creadă.

– Mai sunt și alții – paracliserul, circuitorul, maestrul novicilor...

– Maestrul novicilor e bătrân și mai obosit chiar decât mine. Călugărul însărcinat cu primirea oaspeților este lacom și bețiv. Iar paracliserul și circuitarul sunt juruiți să voteze pentru Remigius. De ce? Nu știu, dar pot să ghicesc. Aș spune că Remigius a promis să-l promoveze pe paracliser la rangul de stareț adjunct și să-l numească pe circuitar paracliser, drept recompensă pentru sprijinul lor.

Philip se lăsă moale peste sacii de făină care-i sprijineau spinarea.

– Ce-mi spui tu e că Remigius și-a asigurat deja alegerea.

Cuthbert nu răspunse imediat. Se ridică și se duse în cealaltă parte a magaziei, unde aranjase într-un șir un vas de lemn plin cu țipari vii, o găleată cu apă curată și un butoi umplut cam de o treime cu saramură.

– Ajută-mă un pic, spuse el. Scoase un cuțit. Alese un țipar din vas, îl lovi cu capul de pardoseala de piatră, apoi îi scoase măruntaiele cu cuțitul. Îi dădu peștele, încă zvârcolindu-se, lui Philip: Spală-l în găleată, apoi dă-i drumul în butoi, spuse el. Aceștia ne vor amorti pofta de mâncare pe timpul Postului Paștelui.

Philip clăti în găleată țiparul pe jumătate mort cât de atent putu, după care îl aruncă în apa sărată.

Cuthbert curăță un alt țipar și spuse:

– Mai e și o altă posibilitate: un candidat care ar fi un stareț bun, care să reformeze această așezare și al cărui rang, deși inferior aceluia de stareț adjunct, este la fel de important precum cel de paracliser și de chelar.

Philip băgă țiparul în găleată.

– Cine?

– Tu.

– Eu! Philip era atât de surprins, încât scăpă țiparul pe pardoseală. Teoretic, funcția lui îl plasa printre călugării superiori, dar nu se socotise niciodată a fi egal cu paracliserul și cu ceilalți, pentru că aceștia erau cu mult mai în vârstă decât el. Sunt prea tânăr...

– Gândește-te, spuse Cuthbert. Ți-ai petrecut toată viața în mănăstiri. Ai fost numit chelar la douăzeci și unu de ani. Ai fost starețul unui schit timp de patru sau cinci ani – și ai reușit să faci multe schimbări. Tuturor le e clar că Dumnezeu lucrează prin tine.

Philip recuperează țiparul pe care-l scăpase și îl aruncă în butoiul cu saramură.

– Dumnezeu lucrează prin noi toți, spuse el pe un ton neangajant. Era oarecum uimit de sugestia lui Cuthbert. Voia ca stăreția să aibă parte de un conducător nou, plin de energie, dar nu se gândise că el ar putea fi acela. E adevărat că aș fi un stareț mai bun decât Remigius, spuse el, gânditor.

Cuthbert arboră o mină satisfăcută.

– Dacă tu ai vreun defect, Philip, acela este inocența.

Philip nu se vedea a fi inocent.

– La ce te referi?

– Nici nu-ți trece prin gând faptul că oamenii ar putea avea motive josnice. Cei mai mulți dintre noi așa gândesc. De exemplu, întreaga mănăstire presupune deja că ești candidat la stăreție și că ai venit aici pentru a le cere voturile.

Philip era indignat.

– Și pe ce se bazează când spun asta?

– Încearcă să-ți privești comportamentul în felul în care o face o minte îngustă, suspicioasă. Ai sosit la numai câteva zile după moartea starețului James, ca și cum ai fi avut pe cineva aici care să-ți transmită un mesaj secret.

– Dar cum își închipuie că aș fi putut organiza așa ceva?

– Nu au cum să știe... dar te consideră mai isteț decât ei. Cuthbert începu din nou să scoată măruntaiele țiparilor. Și uite cum te-ai comportat azi. Ai intrat și ai dat ordin să fie curățate grajdurile. Și te-ai ocupat de joaca tinerilor din timpul mesei mari. Ai vorbit despre posibilitatea transferării tânărului William Beauvis către altă așezare, când toată lumea știe că transferarea dintr-un loc în altul e privilegiul starețului. L-ai criticat implicit pe Remigius ducându-i o piatră fierbinte fratelui Paul, de la pod. Și, în cele din urmă, ai adus o roată de brânză delicioasă la bucătărie, din care am gustat cu toții câte o bucățică după cină – și, deși nimeni nu a spus de unde provine, toți călugării pot recunoaște aroma brânzei de la Sfântul Ioan-din-Pădure.

Philip cugeta stânjenit la ideea că acțiunile sale fuseseră interpretate într-un mod atât de greșit.

– Oricine ar fi putut face lucrurile acestea.

– Oricare dintre călugării superiori ar fi putut să facă *unul* dintre aceste lucruri. Nimeni altcineva nu le-ar fi făcut pe toate. Tu ai venit și ai preluat controlul asupra situației! Deja ai început să schimbi lucrurile pe aici. Și, bineînțeles, prietenii lui Remigius deja ripostează. De aceea te-a certat Andrew Paracliserul în claustru.

– Deci asta era motivul! Mă întrebam ce l-o fi apucat. Philip clăti gânditor un țipar. Și presupun că tot din același motiv circuitorul m-a făcut să renunț la prânz.

– Exact. O cale de a te umili în fața celorlalți călugări. Apropo, cred că ambele manevre au avut rezultate contrarii: nici una din muștrări nu a fost îndreptățită, și, cu toate acestea, tu le-ai acceptat cu grație. De fapt, ai reușit să-ți formezi o imagine de o oarecare sfințenie.

– Nu am făcut-o ca să-mi formezi o imagine.

– Nici sfinții nu s-au gândit la așa ceva. Se aude clopotul pentru slujba nouă. Ai face bine să lași restul țiparilor pe seama mea. După slujbă e ora de studiu, și în claustru se permit discuțiile. O mulțime de frați vor dori să-ți vorbească.

– Stai ușurel! spuse Philip neliniștit. Doar pentru că toți presupun că vreau să devin stareț nu înseamnă că voi candida pentru această funcție. Îmi speria ideea de a participa la o întrecere electorală și nu era deloc sigur că voia să-și abandoneze schitul bine organizat din pădure și să ia asupra lui problemele formidabile ale stăreției Kingsbridge. Am nevoie de timp de gândire, rosti el rugător.

– Știu.

Cuthbert se îndreptă de spate și îl privi în ochi pe Philip.

– Cât te gândești, te rog să-ți aduci aminte asta: mândria excesivă e un păcat des întâlnit, dar un om poate leza voința divină prin umilință exagerată. Philip încuviință.

– Voi ține minte. Mulțumesc!

Părăsi magazia și se grăbi spre claustru. În timp ce se alătura celorlalți călugări și mergea în rând către biserică, gândurile îi alergau frenetic prin minte. Își dădu seama că era stârmit și tulburat de perspectiva de a deveni stareț de Kingsbridge. Era furios de ani buni din cauza felului rușinos în care vedea că este condusă stăreția, iar acum i se ivea prilejul de a îndrepta chiar el lucrurile. Oamenii trebuiau convingși, proprietățile, administrate, și trebuiau găsiți bani. Era o sarcină pentru o minte înțeleaptă. Avea să fie o responsabilitate mare.

Ca întotdeauna, atmosfera din biserică reuși să-l calmeze. După comportamentul neadecvat de dimineață, călugării erau tăcuți și arborau un aer solemn. În timp ce asculta cuvintele familiare ale slujbei și murmura răspunsurile, așa cum făcea de mulți ani încoace, se simți din nou în stare să gândească limpede.

„Vreau să fiu stareț de Kingsbridge?“ se întrebă, iar răspunsul sosi imediat: „Da! Să mă ocup de catedrala care se dărâmă, să o repar și să pun să fie pictată din nou, să o umplu de cântecele a o sută de călugări și vocile a o mie de credincioși care să rostească Tatăl Nostru“ – își dorea slujba chiar și numai pentru aceste lucruri. Apoi, mai erau proprietățile mănăstirii, care să fie reorganizate, reînviolate, astfel încât să ajungă din nou sănătoase și productive. Voia să vadă o mulțime de băieței învățând să scrie și să citească într-un colț al claustrului. Voia să vadă casa de oaspeți plină de lumină și căldură, astfel încât baronii și episcopii să vină în vizită și, la plecare, să înzestreze stăreția cu daruri prețioase. Voia să rezerve o cameră specială care să devină bibliotecă

și să o umple cu cărți pline de înțelepciune și de frumusețe. Da, voia să fie stareț de Kingsbridge.

„Mai am și alte motive pentru a-mi dori asta? se întrebă el. Când mă imaginez în rolul de stareț, făcând toate aceste îmbunătățiri întru slava lui Dumnezeu, oare e mândrie în sufletul meu? O, da.“

Nu se putea minți singur în atmosfera sfântă și rece a catedralei. Scopul lui era gloria lui Dumnezeu, dar gloria lui Philip îl încânta și ea. Îi plăcea ideea de a da ordine pe care să nu le poată nimeni contrazice. Se vedea luând hotărâri, împărțind dreptatea, oferind sfaturi și încurajări, emițând sentințe de penitență și indulgențe, numai după cum considera de cuviință. Își imagina cum oamenii aveau să spună:

„Philip din Gwynedd a reformat stăreția. Era o rușine înainte să vină el la conducere, și uită-te la ea acum!“

„Dar m-aș pricepe, își spuse el în gând. Dumnezeu mi-a dat mintea potrivită pentru a administra proprietăți și abilitatea de a conduce grupuri de oameni. Am dovedit asta în calitate de chelar la Gwynedd și de stareț la Sfântul Ioan-din-Pădure. Și când conduc o mănăstire, călugării sunt fericiți. Sub conducerea mea, bătrânii nu suferă de dureri din pricina frigului, iar tinerii nu ajung să se simtă frustrați din cauza lipsei activității fizice. Am grijă de ei.“

Pe de altă parte, atât Gwynedd, cât și Sfântul Ioan-din-Pădure erau ușor de administrat în comparație cu stăreția Kingsbridge. Mănăstirea Gwynedd fusese dintotdeauna bine condusă. Schitul din pădure avea probleme când îl preluase, dar era mic și ușor de controlat. Reformarea stăreției Kingsbridge reprezenta o provocare cât pentru o viață. Probabil că i-ar fi fost necesare săptămâni întregi numai pentru a afla care anume erau resursele sale: cât pământ, unde, în ce fel era folosit – pădure, pășune sau câmp cultivat cu grâne. Să preia controlul proprietăților împrăștiate, să afle ce nu mergea, rezolvând problemele, și să țeasă toate aceste părți într-un întreg, iată o sarcină ce presupunea ani de zile. La schit, nu trebuise decât să pună vreo doisprezece oameni să lucreze cu sârg pe câmp și să se roage solemn în biserică.

„Da, recunosc el, motivele mele nu sunt tocmai curate și abilitățile mele sunt îndoielnice. Poate că ar trebui să refuz să candidez. Cel puțin, aș reuși să evit păcatul mândriei. Dar ce a spus Cuthbert? «Un om poate leza voința divină prin umilință exagerată.»

Ce vrea oare Dumnezeu? se întrebă, într-un final. Îl vrea pe Remigius? Remigius e mai puțin priceput decât mine și probabil că motivele lui nu sunt defel mai imaculate. Mai e vreun alt candidat? Nu în momentul de față. Până

ce Dumnezeu ne dezvăluie o a treia posibilitate, trebuie să presupunem că alegerea este între mine și Remigius. E clar că Remigius ar conduce mănăstirea așa cum a făcut-o starețul James cât a fost bolnav, ceea ce ar însemna că va fi leneș, neglijent și că va permite continuarea declinului. Și eu? Sunt plin de mândrie și talentele mele nu sunt dovedite – dar voi *încerca* să reformez mănăstirea, iar dacă Dumnezeu îmi va da putere, voi reuși.

Bine deci, îi spuse el lui Dumnezeu în timp ce slujba se apropia de sfârșit. Bine. Voi accepta nominalizarea și voi lupta cu toate puterile mele pentru a câștiga aceste alegeri; iar dacă nu mă vrei, pentru vreun motiv pe care ai ales să nu mi-l dezvălui, ei bine, atunci va trebui să mă oprești în ce fel vei voi.“

Deși Philip petrecuse douăzeci și doi de ani în diverse comunități monastice, slujise în subordinea unor stareți cu viață lungă, așa că nu mai fusese martor la nici o alegere. Era un eveniment unic în viața monastică, pentru că, în acordarea voturilor lor, frații nu erau obligați să fie ascultători – dintr-odată, erau cu toții egali.

Dacă e să dăm crezare legendelor, cândva călugării fuseseră egali în toate privințele. Un grup de bărbați decideau să întoarcă spatele lumii poftelor carnale și să construiască un sanctuar în sălbăticie, unde puteau să-și ducă traiul în venerație și negarea celor lumești; luau o bucată de teren sterp, îl defrișau, drenau mlaștinile, cultivau pământul și își construiau împreună o biserică. Starețul¹ era, după cum arată și titlul, primul între egali, iar ei jurau ascultare Regulii Sfântului Benedict, nu unor oficiali monastici. Dar acum, tot ce mai supraviețuise din această democrație primitivă era alegerea starețului și a abatelui.

Unora dintre călugări nu le plăcea această putere cu care se trezeau peste noapte. Voiau să li se spună cum să voteze sau sugerau ca decizia să le fie îndrumată de un comitet alcătuit din călugării superiori. Alții abuzau de acest privilegiu și deveneau insolenți sau cereau favoruri în schimbul sprijinului lor. Cei mai mulți însă erau dornici să ia cea mai bună hotărâre.

În după-amiaza aceea, în claustru, Philip vorbi cu majoritatea călugărilor, individual sau în grupuri restrânse. Le spuse tuturor, cu sinceritate, că-și dorea această poziție și că, în ciuda tinereții sale, credea că se putea achita mai bine de sarcinile pe care le implica decât Remigius. Le răspunse la întrebări, dintre care majoritatea erau legate de tainul de mâncare și băutură. Încheie fiecare conversație spunând:

¹ Prior (în lb. engleză în orig.)

– Dacă fiecare dintre noi ia această hotărâre ca rezultat al meditației și al rugăciunilor, Dumnezeu va binecuvânta cu siguranță rezultatul.

Era o declarație prudentă și, de asemenea, o rostea cu sinceritate.

– Câștigăm, îi spuse a doua zi dimineață Milius, călugărul responsabil cu bucătăria, în timp ce Philip își mânca micul dejun alcătuit dintr-o bucată tare de pâine din cereale și o cană mică de bere, iar ajutoarele de la bucătărie ațâțau focurile.

Philip mușcă din pâinea neagră și tare și luă o gură de bere pentru a o mai înmuia. Milius era un bărbat tânăr, exuberant, de o inteligență vie, unul dintre protejații lui Cuthbert și un admirator al lui Philip. Avea păr castaniu-închis, cu firul drept, și o față mică, cu trăsături regulate. Ca și Cuthbert, era bucuros să-l servească pe Dumnezeu în diverse privințe practice și să lipsească de la majoritatea slujbelor religioase. Philip privea optimismul său cu suspiciune.

– Cum ai ajuns la concluzia aceasta? întrebă el sceptic.

– Toți cei aflați în tabăra lui Cuthbert te susținem – șambelanul, infirmierul, maestrul novicilor, eu însumi –, pentru că știm că ești un bun gospodar și, sub conducerea curentă, marea problemă e reprezentată de starea economică. Mulți dintre călugării de rând te vor vota pentru un motiv similar: cred că tu vei administra mai bine averea stăreției, iar, ca rezultat, ei vor avea parte de mai mult confort și de mâncare mai bună.

Philip se încruntă.

– N-aș vrea să induc în eroare pe nimeni. Principala mea prioritate va fi să repar catedrala și să îmbunătățesc serviciul religios. Acestea sunt mai importante decât mâncarea.

– Într-adevăr, iar ei știu asta, spuse Milius, pe un ton cumva grăbit. Tocmai de aceea călugărul care se ocupă de oaspeți și alți câțiva vor vota tot cu Remigius – preferă un regim relaxat și o viață liniștită. Ceilalți care-l susțin sunt cu toții prieteni de-ai săi care se așteaptă să aibă parte de privilegii speciale sub conducerea lui – paracliserul, circuitorul, trezorierul și așa mai departe. Cantorul este prieten cu paracliserul, dar cred că poate fi atras de partea ta, mai ales dacă promiți să numești un bibliotecar.

Philip încuviință cu o mișcare a capului. Cantorul se ocupa de muzică și considera că, pe lângă toate îndatoririle sale, nu ar trebui să aibă grijă și de cărți.

– Oricum e o idee bună, spuse Philip. Avem nevoie de un bibliotecar, iar el va trebui să se ocupe de sporirea colecției noastre de cărți.

Milius se ridică de pe scaunul său și începu să ascută un cuțit de bucătărie. Philip își dădu seama că omul avea prea multă energie și trebuia să-și ocupe mâinile cu ceva.

– Sunt patruzeci și patru de călugări care au dreptul de a vota, spuse Milius.

Fuseseră patruzeci și cinci, dar unul murise.

– Din câte îmi pot da eu seama, optsprezece sunt cu noi și zece cu Remigius, ceea ce înseamnă că există șaisprezece nehotărâți. Ca să avem majoritatea, ne trebuie douăzeci și trei de voturi, însemnând că trebuie să câștigi de partea ta cinci indeciși.

– Auzindu-te vorbind, pare ușor, spuse Philip. Cât timp avem la dispoziție?

– Nu pot să-mi dau seama. Frații stabilesc data alegerii, dar, dacă o facem prea devreme, episcopul poate refuza să-l confirme pe cel ales de noi. Iar dacă întârziem prea mult, acesta ne poate ordona să organizăm votul. De asemenea, el are dreptul de a nominaliza un candidat. Momentan, probabil că nici nu a auzit că vechiul stareț a murit.

– Înseamnă că ar putea dura mult.

– Da. Și imediat ce ne putem baza pe o majoritate, trebuie să te întorci la schitul tău și să stai departe de aici până se termină totul.

Philip era intrigat de această propunere.

– De ce?

– Apropierea aduce dispreț. Milius agită entuziast cuțitul ascuțit. Iartă-mă dacă vorbele mele îți par lipsite de respect, dar ai întrebat. În momentul acesta, ai un fel de aură. Ești o figură îndepărtată, asemănătoare cu un sfânt, mai ales pentru călugării mai tineri. Ai făcut minuni la schitul din pădure, reformându-l și transformându-l într-o așezare independentă economic. Impui disciplină cu severitate, dar îți hrănești bine călugării. Ești un conducător înăscut, dar poți lăsa capul în pământ, acceptând muștrările cu la fel de multă umilință ca și cel mai tânăr dintre novici. Cunoști Scripturile și faci cea mai bună brânză din ținut.

– Iar *tu* exagerezi.

– Nu mult.

– Nu pot să cred că oamenii gândesc așa ceva despre mine... nu e firesc.

– Într-adevăr, nu e, încuviință Milius cu o altă ridicare din umeri. Și această impresie nu va dura, pe măsură ce ajung să te cunoască. Dacă ai rămâne aici, ai pierde această aură. Te-ar vedea scobindu-te în dinți și scărpinându-te în fund, te-ar auzi sforăind și trăgând vânturi, vor vedea cum te porți când ești prost dispus, când îți simți mândria lezată sau te doare capul. Nu vrem să se întâmple așa ceva. Lasă-i să-l vadă pe Remigius dând rasol și

călcând greșit zi după zi, în timp ce, în mințile lor, imaginea ta va rămâne perfectă, strălucitoare.

– Nu-mi place asta, spuse Philip, pe un ton îngrijorat. Mi se pare că, într-un fel, e înșelăciune.

– Nu e nimic necinstit aici, protestă Milius. Este o reflectare clară a cât de bine l-ai servi pe Dumnezeu și mănăstirea dacă ai fi stareț – și cât de prost ar conduce Remigius.

Philip clătină din cap.

– Refuz să pretind că aș fi un înger. Bine, nu voi sta aici – oricum trebuie să mă întorc în pădure. Dar trebuie să fim sinceri cu frații. Le cerem să accepte un om imperfect, supus greșelii, care va avea nevoie de ajutorul și de rugăciunile lor.

– Spune-le asta! rosti entuziast Milius. E perfect: o să le placă la nebunie! „E incorigibil“, își zise Philip în gând. Schimbă subiectul.

– Ce zici de cei indeciși... frații care nu s-au hotărât încă?

– Sunt conservatori, spuse fără ezitare Milius. Îl văd pe Remigius ca fiind cel mai matur, cel care va face mai puține schimbări, cel previzibil, omul care este efectiv stăpân în momentul acesta.

Philip dădu din cap, în semn de acord.

– Și mă privesc cu neîncredere, ca și cum aș fi un câine străin care ar putea să-i muște.

Se auzi clopotul care-i chema pe frați la canon. Milius înghiți ultima gură de bere.

– O să aibă loc un atac asupra ta, Philip. Nu pot să prezic ce formă va lua, dar vor încerca să te prezinte ca fiind tânăr, lipsit de experiență, încăpățânat și neserios. Trebuie să apari calm, prudent și înțelept, dar lasă-ne pe mine și pe Cuthbert să te apărăm.

Philip se simți cuprins de neliniște. Era un nou mod de gândire – să-și cântărească fiecare mișcare și să calculeze felul cum ar putea-o interpreta și judeca toți ceilalți. Glasul său căpătă un ton ușor dezaprobator:

– În mod normal, mă gândesc cum privește Dumnezeu comportamentul meu.

– Știu, știu, spuse Milius, pierzându-și din răbdare. Dar nu e un păcat să-i faci pe oamenii simpli să-ți vadă acțiunile în lumina potrivită.

Philip se încruntă. Spre tulburarea lui, Milius avea dreptate.

Ieșiră împreună din bucătărie și traversară sala de mese pentru a ajunge în claustru. Philip era foarte tulburat. Atac? Ce însemna asta, un atac? Aveau să spună minciuni despre el? Cum ar trebui să reacționeze? Dacă ceilalți spuneau minciuni despre el, avea să se înfurie. Ar trebui să-și țină în frâu

mânia, ca să pară calm, conservator și așa mai departe? Dar, dacă ar face așa, nu cumva monahii ar crede că minciunile erau adevărate? Hotărî că avea să se poarte ca de obicei; poate doar un pic mai grav și mai plin de demnitate.

Capitulul era o clădire mică, rotundă, aflată în partea de est a claustrului. Era mobilat cu bănci aranjate în cercuri concentrice. Nu era făcut focul și, după atmosfera fierbinte din bucătărie, Philip se simți cuprins de frig. Lumina intra prin niște ferestre înalte, așezate deasupra nivelului privirii, așa că dinaintea ochilor nu aveai nimic altceva decât fețele călugărilor din încăpere.

Philip privi la chipurile celor dimprejurul său. Aproape toți călugării erau prezenți. Erau de toate vârstele, de la șaptesprezece la șaptezeci de ani; înalți sau scunzi, bruneți sau blonzi; toți purtând rase făcute în casă din lână nealbită și fiind încălțați în sandale de piele. Călugărul însărcinat cu tratarea oaspeților era acolo, cu burta lui rotundă și cu nasul cel roșu care-i trădau viciile. „Viciile ar putea fi iertate, își zise Philip în sinea lui, dacă ar avea vreodată oaspeți de care să se ocupe.“ Venise și șambelanul, care îi obliga pe călugări să-și schimbe rasele și să se radă la Crăciun și la Rusalii (cu aceleași ocazii, li se recomanda să facă și o baie, dar nu era obligatoriu). Sprijinit de peretele din partea opusă a capitulului se afla cel mai în vârstă dintre frați, un bătrân zvelt, gânditor, imperturbabil, al cărui păr era mai degrabă grizonant decât alb; un bărbat care vorbea rar, dar eficient; un bărbat care, dacă nu ar fi fost atât de modest, ar fi trebuit să fie stareț. Mai era și fratele Simon, cu expresia lui ascunsă și mâinile care nu stăteau o clipă, un bărbat care mărturisise păcate de impuritate atât de des, încât (după cum îi șoptise Milius lui Philip) era probabil ca acesta să găsească desfătare în mărturisirea în sine, nu în săvârșirea păcatului. În încăpere era și William Beauvis, care se purta acum cuviincios; fratele Paul, care aproape că nu mai șchiopăta deloc; Cuthbert Cap-Alb, cu o expresie sigură pe chip; John cel Mic, trezorierul micuț de statură, și Pierre, circuitorul, bărbatul răutăcios care, cu o zi înainte, refuzase să-i permită lui Philip să ia prânzul. Pe când privea în jur, Philip își dădu seama că toți se uitau la el și își lăsă ochii în pământ, stânjenit.

Remigius intră cu Andrew, paracliserul, și cei doi se așezară lângă John cel Mic și Pierre. „Așadar, se gândi Philip, nu se vor pretinde a fi altceva decât o facțiune.“

Canonul începu cu o lectură despre Simion Stâlpcnicul, sfântul care se prăznuia în acea zi. Acesta fusese un ermit care își petrecuse mare parte a vieții sale în vârful unui stâlp și, deși nu încăpea îndoială în legătură cu capacitatea sa de negare a propriilor dorințe, Philip pusese întotdeauna sub semnul întrebării, în secret, valoarea reală a mărturiilor sale. Mulțimile se grămădiseră

să-l vadă, dar oamenii veniseră să fie înălțați spiritual sau să caște gura la un ciudat?

După rugăciuni urmă citirea unui capitol din cartea Sfântului Benedict. De la lectura zilnică a câte unui capitol își trăgeau numele acele momente și clădirea în care se adunau. Remigius se ridică pentru a citi și, atunci când acesta se opri cu cartea în fața lui, Philip îi privi profilul cu atenție, văzându-l pentru prima dată din perspectiva unui rival. Remigius avea un fel vioi, eficient de a se mișca și de a vorbi, care-i dădea un aer de competență ce nu reflecta deloc adevăratul său caracter. La o privire mai atentă, apăreau indicii ale substanței de dincolo de fațadă: ochii albaștri, destul de bulbucați se plimbau de colo-colo, plini de neliniște, gura care trăda slăbiciune se contracta ezitant de două-trei ori înainte de vorbi, iar palmele i se strângeau și se desfăceau în mod repetat, deși în rest stătea nemișcat. Autoritatea pe care o avea își găsea rădăcinile în aroganță, în caracterul capricios și într-un comportament rece cu subordonații.

Philip se întrebă de ce alesese să citească el însuși canonul. Un moment mai târziu, înțelese.

– „Primul grad de umilință este ascultarea grabnică“, citi Remigius.

Alesese capitolul al V-lea, care vorbea despre ascultare, pentru a le aminti tuturor de faptul că avea rangul cel mai înalt și că toți îi erau subordonați. O tactică de intimidare. Remigius era extrem de viclean.

„Trăiesc nu așa cum vor, nici nu se supun propriilor dorințe și plăceri, ci urmând conducerea și chibzuirea unui altuia mereu în mănăstirile lor, dorința lor e să fie conduși de un abate“, citi el în continuare. „Fără îndoială, aceștia urmează spusele Domnului nostru: «Vin nu să-mi înfăptuiesc voia, ci pe cea a Celui care M-a trimis»“.

Remigius trasa granițele confruntării după cum era de așteptat: în această înfruntare, el avea să reprezinte autoritatea înscăunată.

Capitolul fu urmat de necrolog; în acea zi, bineînțeles, toate rugăciunile se făceau pentru sufletul starețului James. Cea mai animată parte a canonului era păstrată pentru final: discuțiile administrative, mărturisirea păcatelor și acuzațiile de comportament neadecvat.

Remigius începu spunând:

– Ieri, în timpul mesei celei mari, a avut loc un incident.

Philip aproape că se simți ușurat. Acum știa cum avea să fie atacat. Nu era sigur că acțiunea sa de ieri fusese corectă, dar știa de ce o făcuse și era pregătit să se apere. Remigius continuă:

– Eu nu am fost prezent... am fost reținut în casa starețului, a trebuit să mă ocup cu niște afaceri urgente... paracliserul mi-a spus ce s-a întâmplat.

Fu întrerupt de Cuthbert Cap-Alb:

– Nu te simți vinovat în această privință, frate Remigius, spuse el, pe un ton liniștitor. Știm că, în principiu, afacerile mănăstirii n-ar trebui niciodată să fie considerate mai importante decât mesa mare, dar înțelegem că moartea mult iubitului nostru stareț a făcut ca pe umerii tăi să cadă multe chestiuni care nu erau, de obicei, de competența ta. Sunt destul de sigur că toți consideră că nu e nevoie să faci penitență.

„Vulpoi bătrân și viclean!“ își spuse Philip în gând. Bineînțeles, Remigius nu avea nici cea mai mică intenție de a mărturisi un păcat. Cu toate acestea, Cuthbert îl scuzase, făcându-i pe toți să creadă că o greșeală fusese mărturisită cu adevărat. Acum, chiar dacă Philip avea să fie găsit vinovat de un păcat, nu avea să ajungă decât pe același nivel cu Remigius. În plus, Cuthbert plasase aluzia cum că lui Remigius îi era greu să facă față îndatoririlor de stareț. Chelarul subminase total autoritatea starețului adjunct cu câteva cuvinte blânde. Remigius părea furios. Philip simți cum i se pune un nod în gât sub imperiul fiorilor de triumf.

Andrew paracliserul îi aruncă o privire acuzatoare lui Cuthbert.

– Sunt sigur că nici unul dintre noi nu s-a gândit să-l critice pe respectatul nostru stareț adjunct, spuse el. Incidentul despre care era vorba a fost cauzat de fratele Philip, care ne vizitează de la schitul Sfântul Ioan-din-Pădure. Philip l-a luat pe tânărul William Beauvis din locul său, l-a tras până în transeptul sudic și l-a certat acolo în timp ce eu officiam mesa.

Remigius își compuse expresia astfel încât să transmită un reproș îndurerat.

– Cred că putem fi de acord că Philip trebuia să fi așteptat până la sfârșitul slujbei.

Philip cerceta expresiile celorlalți călugări. Aceștia nu păreau a fi de acord, dar nici împotriva celor spuse. Urmăreau discuțiile cu aerul unor spectatori la un turnir, în care nu e vorba de bine sau de rău, iar singurul punct de interes este cine va reuși să iasă învingător.

Philip dorea să protesteze: „Dacă aș fi așteptat, comportamentul necuvenit ar fi continuat pe tot parcursul slujbei“, dar își aduse aminte de sfatul lui Milius și nu rosti nici un cuvânt; iar Milius fu cel care vorbi pentru el.

– Și eu am lipsit la mesa mare, așa cum se întâmplă de multe ori, spre nefericirea mea, pentru că aceasta se oficiază chiar înaintea prânzului; așa că, poate poți să-mi spui, frate Andrew, ce se întâmpla în cor înainte ca fratele Philip să acționeze. Era totul în ordine și cum se cuvine?

– Era ceva agitație printre tineri, răspunse bosumflat paracliserul. Intenționam să discut cu ei mai târziu despre asta.

– E de înțeles ca tu să nu dai multe detalii – erai preocupat de slujbă, spuse plin de înțelegere Milius. Din fericire, avem un circuitor a cărui îndatorire este să se ocupe de cei care se poartă necuviincios. Spune-ne, frate Pierre, ce ai observat.

Circuitorul arboră o mină ostilă.

– Exact ce ți-a zis mai înainte paracliserul.

Milius rosti:

– Se pare că va trebui să-l rugăm chiar pe fratele Philip să ne dea câteva detalii.

„Milius a procedat cu foarte mare istețime“, își spuse Philip. Stabilise că nici paracliserul, nici circuitorul nu văzuseră ceea ce făceau călugării în timpul mesei. Dar, deși Philip admira abilitățile dialectice ale lui Milius, nu se arăta prea dornic să intre în joc. Alegerea unui stareț nu reprezenta o întrecere de silogisme, era vorba despre încercarea de a afla voința lui Dumnezeu. Ezita. Milius îi adresă o privire care-i spunea: „Acum e șansa ta!“. Dar Philip era oarecum încăpățânat, iar lucrul acesta devenea evident atunci când cineva îl împingea să ia o poziție dubioasă din punct de vedere moral. Îl privi în ochi pe Milius și spuse:

– A fost așa cum au arătat frații mei înainte.

Milius rămase înmărmurit. Se uita fix la Philip, nevenindu-i să creadă. Deschise gura, dar, în mod clar, nu mai știa ce să spună. Philip se simțea vinovat pentru că-l dezamăgise. „O să-i explic după, își spuse el, dacă nu cumva e prea furios.“

Remigius se pregătea să continue cu acuzațiile când se auzi o altă voce:

– Aș vrea să mărturisesc.

Cu toții își îndreptară privirile asupra celui ce vorbise. Era William Beauvis, cel care greșise, aflat în picioare și având o expresie rușinată pe chip.

– Aruncam biluțe de pământ în maestrul novicilor și râdeam, spuse el pe un ton jos, deslușit. Fratele Philip m-a făcut să mă simt rușinat. Implor iertarea lui Dumnezeu și le cer fraților să-mi dea o penitență.

Se așeză degrabă.

Înainte ca Remigius să aibă timp să reacționeze, un alt tânăr se ridică și spuse:

– Am ceva de mărturisit. Și eu am făcut la fel. Cer să mi se dea o penitență.

Se așeză la loc. Acest acces brusc de ușurare a conștiinței era contagios: un al treilea călugăr își mărturisi vina, apoi un al patrulea și un al cincilea.

În ciuda scrupulelor lui Philip, adevărul ieșise la iveală, așa că nu se putea abține să nu fie încântat. Văzu că Milius se străduia să-și reprime un zâmbet

triumfător. Aceste mărturii arătau clar că avusese loc o mică răzmeriță chiar sub nasul paracliserului și cel al circuitorului.

Vinovații își primiră pedeapsa, din partea unui Remigius extrem de supărat, și anume, o săptămână de tăcere totală: nu aveau voie să vorbească și nimeni nu putea vorbi cu ei. Era o pedeapsă mai dură decât părea. Philip o suferise și el în tinerețe. Fiecare zi petrecută într-o astfel de izolare era apăsătoare, iar o săptămână întregă reprezenta nefericire curată.

Dar Remigius nu făcea altceva decât să-și verse furia că manevrele sale fuseseră zădărnice. Odată ce mărturisiseră, el nu mai avea de ales și trebuia să-i pedepsească, deși, pedepsindu-i, recunoștea că Philip avusese dreptate de la bun început. Atacul lui asupra lui Philip decursese rău, iar acesta ieșise triumfător. În ciuda unui mic sentiment de vinovăție, Philip se bucură de acest moment.

Dar umilirea lui Remigius nu se sfârșise.

Cuthbert vorbi din nou.

– A mai fost un incident pe care ar trebui să-l discutăm. A avut loc în claustru, chiar după masa mare.

Philip se întreba ce putea oare să mai urmeze acum.

– Fratele Andrew l-a luat la întrebări pe fratele Philip și l-a acuzat de comportament nepotrivit.

„Bineînțeles că a făcut-o, își zise Philip. Toată lumea știe acest lucru.“ Cuthbert continuă:

– Noi știm că timpul și locul pentru astfel de acuzații sunt acum și aici, în capitol. Și există motive întemeiate pentru care înaintașii noștri au hotărât astfel. Furiile se potolesc peste noapte, iar plângerile pot fi discutate a doua zi dimineață într-o atmosferă de calm și moderație; iar toată comunitatea își poate aduce contribuția înțeleaptă la rezolvarea problemei. Dar, o spun cu regret, Andrew a nesocotit această regulă înțeleaptă și a provocat o scenă în claustru, deranjându-i pe toți și pierzându-și cumpătul. Ar fi nedrept să trecem cu vederea un astfel de comportament, mai ales avându-i în vedere pe frații noștri mai tineri care au fost pedepsiți pentru ceea ce au făcut.

„Un atac necruțător și strălucit“, își spuse bucuros Philip. Nu se discutasese cu adevărat dacă Philip avusese dreptate să-l ia pe William deoparte în timpul slujbei. Fiecare încercare de a examina acest aspect fusese contracarată printr-o interogație asupra comportamentului acuzatorului. Și așa și trebuia să fie, pentru că plângerea lui Andrew împotriva lui Philip era lipsită de sinceritate. Lucrând împreună, Cuthbert și Milius îi discreditaseră pe Remigius și pe principalii săi aliați, Andrew și Pierre.

Fața lui Andrew, roșie de obicei, devenise acum purpurie de mânie, iar Remigius părea aproape înfricoșat. Philip era încântat – o meritau –, dar acum își făcea griji că exista pericolul ca umilirea lor să fie dusă prea departe.

– Nu se cuvine ca frații mai tineri să discute pedeapsa cuvenită celor mai bătrâni, spuse el. Să-l lăsăm pe starețul adjunct să se ocupe de această problemă în particular.

Privind în jur, văzu că monahii erau de acord cu mărinimia de care dădea dovadă și își dădu seama că, fără să vrea, mai înscrisese încă un punct în favoarea sa.

Părea să se fi terminat. Întreaga adunare părea să fie în acord cu Philip, iar acesta se simțea sigur că și-i câștigase de partea sa pe cei mai mulți dintre indeciși. În momentul acela, Remigius spuse:

– Mai este o chestiune pe care trebuie să o pun în discuție.

Philip cercetă chipul starețului adjunct. Părea disperat. Philip aruncă o privire la Andrew paracliserul și la Pierre circuitorul și aceștia aveau o expresie surprinsă. Deci nu era ceva plănuit. Poate că Remigius avea să-și roage frații să-i acorde titlul de stareț?

– Cei mai mulți dintre voi știți că episcopul are dreptul de a nominaliza candidați la care să chibzuim, începu Remigius. De asemenea, poate refuza să ne confirme alegerea. Această împărțire a puterii poate duce la un conflict între episcop și mănăstire, după cum știu din experiență frații mai în vârstă. În final, episcopul nu ne poate forța să acceptăm un candidat, așa cum nici noi nu putem insista pentru a-l impune pe cel ales de noi; și acolo unde există conflict, acesta trebuie rezolvat prin negociere. În cazul de față, finalul depinde în mare parte de hotărârea și de unitatea fraților – mai ales de *unitatea* lor.

Philip avea o presimțire rea legată de această nouă manevră. Remigius își suprimase furia și era, o dată în plus, calm și arogant. Philip tot nu-și dădea seama ce urma, dar sentimentul său de triumf se evaporă.

– Motivul pentru care vorbesc despre acest lucru astăzi este că mi-au ajuns la cunoștință două informații, continuă Remigius. Prima este că s-ar putea să fie mai mult de un singur candidat nominalizat dintre noi, cei aflați aici, în încăperea aceasta.

„Asta nu e o surpriză pentru nimeni“, își spuse Philip în gând.

– A doua este că episcopul va numi și el un candidat.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Aceasta era o veste proastă pentru ambele tabere. Cineva zise:

– Știți *pe cine* preferă episcopul?

– Da, spuse Remigius, iar în clipa în care termină de rostit aceste vorbe, Philip fu sigur că mințea. Alegerea episcopului este fratele Osbert de Newbury.

Unul dintre monahi icni. Erau îngroziți cu toții. Îl cunoșteau pe Osbert, pentru că fusese circuitor la Kingsbridge o perioadă. Era fiul ilegitim al episcopului și nu vedea în Biserică decât un mijloc de a-și asigura un trai lenș, înconjurat de belșug. Nu făcuse nici o încercare serioasă de a trăi conform legămintelor făcute, ci se mulțumea să păstreze aparențele într-un mod îndoielnic, bazându-se pe ascendența sa, pentru a se asigura că nu va avea probleme. Perspectiva de a-l avea ca stareț era îngrozitoare, chiar și pentru prietenii lui Remigius. Numai călugărul care se ocupa de oaspeți și unul sau doi dintre prietenii săi, depravați fără cale de îndreptare, îl puteau favoriza pe Osbert, sperând un regim cu disciplină laxă și indulgență neglijentă.

Remigius atacă.

– Fraților, dacă nominalizăm doi candidați, episcopul poate spune că suntem împărțiți și că nu ne putem hotărî singuri, deci el trebuie să hotărască în locul nostru, iar noi ar trebui să-i acceptăm alegerea. Dacă vrem să ne opunem numirii lui Osbert, am face bine să numim un singur candidat; și, ar trebui poate să adaug, s-ar cuveni să ne asigurăm că acela ales de noi nu poate fi respins cu ușurință pe motive, bunăoară, de tinerețe sau de lipsă de experiență.

În sală se auzi un murmur de încuviințare. Philip era distrus. Cu câteva momente în urmă, era sigur de victorie, dar, acum, funcția îi fusese smulsă din mâini. Acum, toți călugării trecuseră de partea lui Remigius, văzându-l pe acesta ca fiind candidatul sigur, candidatul unității, bărbatul în stare să-l învingă pe Osbert. Philip avea certitudinea că Remigius mințea în privința lui Osbert, dar sentimentul lui nu putea să schimbe nimic. Acum, monahii erau speriați și urmau să-l susțină pe Remigius; iar asta însemna alți ani de declin pentru stăreția Kingsbridge.

Înainte de a apuca să facă altcineva vreun comentariu, Remigius spuse:

– Haideți să încheiem întrunirea aici, să ne rugăm și să ne gândim la această problemă în timp ce ducem la capăt sarcinile monastice.

Se ridică și ieși, urmat de Andrew, de Pierre și de John cel Mic, aceștia trei părând uluiți, dar triumfători.

Imediat ce ei dispărură din câmpul vizual, în rândul celorlalți izbucniră conversații aprinse. Milius îi spuse lui Philip:

– N-am crezut niciodată că Remigius e în stare de un asemenea șiretlic.

– Minte, rosti cu amărăciune Philip. Sunt sigur.

Cuthbert li se alătură și auzi remarca lui Philip.

– Nu contează dacă minte, nu-i așa? spuse el. Amenințarea este suficientă.

– Într-un final, adevărul va ieși la iveală, zise Philip.

– Nu neapărat, răspunse Milius. Să presupunem că episcopul nu-l nominalizează pe Osbert. Remigius va spune pur și simplu că acesta a dat înapoi la gândul că trebuia să se confrunte cu o mănăstire unită.

– Nu sunt gata să renunț, rosti Philip cu încăpățănare în glas.

– Ce altceva să facem? zise Milius.

– Trebuie să aflăm adevărul, spuse Philip.

– Nu putem, replică Milius.

Philip încerca din răspuțeri să găsească o posibilitate. Frustrarea pe care o simțea era agonie curată.

– De ce nu putem să întrebăm, pur și simplu?

– Să întrebăm? Ce vrei să spui?

– Să-l întrebăm pe episcop ce intenții are.

– Cum?

– Am putea trimite un mesaj la palatul episcopului, nu-i așa? spuse Philip, gândind cu voce tare.

Își îndreptă privirea asupra lui Cuthbert.

Chelarul era cufundat în gânduri.

– Da. Trimit mesageri tot timpul. Pot să trimit unul la palat.

– Și să-l chestionăm pe episcop ce intenții are? întrebă sceptic Milius.

Philip se încruntă. Aici era problema.

Cuthbert se arătă de acord cu Milius.

– Episcopul nu ne va spune, zise el.

Philip avu un moment de inspirație. Fruntea i se însenină și își lovi palma cu pumnul, dându-și seama care era soluția.

– Nu, zise el. Episcopul nu ne va spune. Dar arhidiaconul său o va face.

În noaptea aceea, Philip îl visă pe Jonathan, pruncul abandonat. În visul lui, copilul era în porticul capelei de la Sfântul Ioan-din-Pădure, iar el era înăuntru, citind prima slujbă a zilei, când, din pădure, se ivi un lup care traversă câmpul, la fel de tăcut ca un șarpe, îndreptându-se către bebeluș. Lui Philip îi era frică să se miște, nevrând să tulbure mesa și să fie certat de Remigius și de Andrew, care erau amândoi acolo (deși, în realitate, nici unul din ei nu fusese niciodată la schit). Se hotărî să strige, dar, deși încercă, nici un sunet nu-i ieșea din gură, așa cum se întâmplă adesea în vise. Într-un final, făcu un efort atât de mare să strige, încât se trezi și rămase întins, tremurând în întuneric, ascultând respirația călugărilor care dormeau în jurul lui și convingându-se, treptat, că lupul nu era real.

De când ajunsese la Kingsbridge, abia dacă se gândise la prunc. Se întreabă ce avea să facă în privința copilului dacă urma să devină stareț. Totul avea să fie diferit atunci. Oricât de neobișnuită era situația, un bebeluș într-o mănăstire mică, ascunsă în pădure, nu avea mare importanță. Același bebeluș la stăreția Kingsbridge ar cauza agitație. Pe de altă parte, ce era greșit în a ține un prunc la mănăstire? Nu reprezenta un păcat, care să le dea celorlalți motiv de cleveteală. Avea să fie stareț, ceea ce însemna că putea face ce dorea. Putea să-l aducă pe Johnny Opt-Penny să aibă grijă de prunc. Ideea îi plăcea peste măsură. „Exact așa o să fac“, își spuse el. Apoi își aduse aminte că era foarte puțin probabil să devină stareț.

Rămase întins, treaz, până în zori, cuprins de febra nerăbdării. Nu putea face nimic pentru a grăbi desfășurarea evenimentelor. Nu avea nici un rost să le vorbească monahilor, pentru că gândurile lor erau dominate de marea amenințare pe care o reprezenta Osbert. Câțiva dintre ei chiar îl abordaseră și îi spusese că le părea rău că pierduse, ca și cum alegerile s-ar fi ținut deja. Rezistase tentației de a le spune în față că erau niște lași lipsiți de credință. Se mulțumise să zâmbescă și să le spună că încă mai puteau fi luați prin surprindere. Dar chiar și propria credință nu era puternică. Era posibil ca arhidiaconul Waleran să nu se afle la palatul episcopului; sau ar putea fi acolo, dar să aibă vreun motiv pentru care să nu-i dezvăluie lui Philip planurile episcopului; sau – cel mai probabil, având în vedere caracterul arhidiaconului – era posibil să aibă propriile planuri.

Philip se trezi în zori împreună cu ceilalți călugări și intră în biserică pentru a asista la prima slujbă a zilei. Apoi se îndreptă spre sala de mese, cu intenția de a lua micul dejun cu ceilalți, dar Milius îl zări și îl chemă, cu un gest furios, la bucătărie. Philip îl urmă, cu nervii încordați la maximum. Probabil că se întorsese mesagerul: se mișcase rapid. Probabil că primise răspuns imediat și pornise înapoi ieri după-amiază. Chiar și așa, se mișcase repede. Philip nu știa nici un cal din grajdurile stăreției care să fie în stare să facă acest drum atât de rapid. Dar care avea să fie răspunsul?

Cel care aștepta în bucătărie nu era mesagerul – era chiar arhidiaconul, Waleran Bigod.

Surprins, Philip îl privi lung. Silueta slabă, drapată în negru, a arhidiaconului ședea pe un jilț întocmai ca o cioară pe un ciot de copac. Vârful nasului său ascuțit era roșu din pricina frigului. Își încălzea mâinile palide, osoase, ținând o cană de vin fierț și aromat.

– Ce bine că ați venit! spuse Philip pe un ton grăbit.

– Mă bucur că mi-ai scris, răspunse detașat Waleran.

– E adevărat? întrebă nerăbdător Philip. Episcopul îl va numi pe Osbert?

Waleran ridică o palmă pentru a-l opri.

– Ajung și acolo. Cuthbert, aici de față, îmi povestește evenimentele de ieri.

Philip își ascunse dezamăgirea. Acesta nu era un răspuns direct. Cercetă chipul lui Waleran, încercând să-i citească gândurile. Într-adevăr, Waleran avea propriile planuri, dar Philip nu putea ghici care erau acestea.

Cuthbert – pe care, la început, Philip nici nu-l observase, așezat lângă foc, înmuindu-și pâinea de cereale în bere pentru a o putea mesteca mai ușor, având în vedere faptul că nu mai era tânăr – își relua relatarea evenimentelor din timpul canonului din ziua precedentă. Neliniștit, Philip se tot agita, încercând să-și dea seama ce punea la cale Waleran. Încercă să mănânce o bucăciță de pâine, dar descoperi că era prea încordat pentru a înghiți. Bău un pic de bere apoi, numai pentru a-și ocupa mâinile cu ceva.

– Și astfel, spuse într-un final Cuthbert, se părea că singura noastră șansă era să încercăm să verificăm intențiile episcopului. Și, din fericire, Philip a îndrăznit să profite de faptul că vă cunoștea, așa că v-am trimis mesajul.

Nerăbdător, Philip interveni:

– Acum o să ne spuneți ce vrem să știm?

– Da, vă voi spune. Waleran lăsă jos cana cu vin, fără să fi gustat din ea. Episcopul ar vrea ca fiul lui să devină stareț de Kingsbridge.

Inima lui Philip se strânse.

– Deci Remigius spunea adevărul.

Waleran continuă:

– Cu toate acestea, episcopul nu este dispus să riște un conflict cu monahii.

Philip se încruntă. Ceea ce auzea era, mai mult sau mai puțin, echivalent cu previziunile lui Remigius – dar ceva nu părea tocmai în regulă. Îi spuse lui Waleran:

– Nu ați bătut atâta drum doar ca să ne spuneți asta.

Waleran îi adresă lui Philip o privire încărcată de respect, iar acesta își dădu seama că avea dreptate.

– Nu, spuse Waleran. Episcopul mi-a cerut să testez care este atmosfera aici, la mănăstire. Și m-a înputernicit să fac o nominalizare în numele lui. Ca atare, am la mine sigiliul episcopului, așa că pot scrie un mesaj de nominalizare, pentru a da lucrurilor un aspect mai formal și mai autoritar. Vedeți voi, am puterea aceasta.

Philip chibzui pentru o vreme la toate aceste informații. Waleran era împuternicit să facă o nominalizare și să o semneze cu sigiliul episcopului. Asta însemna că înaltul prelat pusese întreaga chestiune în mâinile arhidiaconului. Acum, acesta vorbea cu autoritatea episcopului.

Philip trase aer adânc în piept și spuse:

– Acceptați ceea ce v-a spus Cuthbert – că, dacă Osbert ar fi nominalizat, s-ar declanșa tocmai conflictul pe care vrea să-l evite episcopul?

– Da, înțeleg asta, zise Waleran.

– Atunci nu o să-l nominalizați pe Osbert.

– Nu.

Philip își simțea corpul atât de încordat, încât îi era teamă să nu i se frângă oasele. Călugării s-ar arăta atât de recunoscători să scape de amenințarea lui Osbert încât ar vota pentru oricine ar fi cel nominalizat de Waleran.

Acesta avea acum puterea de a alege noul stareț. Philip întrebă:

– Pe cine veți nominaliza?

Waleran răspunse:

– Pe tine... sau pe Remigius.

– Capacitatea lui Remigius de a conduce stăreția...

– Îi cunosc capacitățile, ca și pe ale tale, îl întrerupse Waleran, ridicând din nou o palmă slabă și palidă pentru a-i curma vorba lui Philip. Știi care din voi ar fi cel mai bun în funcția de stareț. Se opri. Dar mai e o altă chestiune.

„Ce mai e acum? se întrebă Philip. Ce mai e de luat în calcul, în afară de a cântări care ar fi mai bun ca stareț?“ Aruncă o privire către ceilalți. Milius era și el nedumerit, dar bătrânul Cuthbert afixa un zâmbet vag, ca și cum știa ce avea să urmeze. Waleran rosti:

– Ca și voi, sunt interesat ca posturile importante din Biserică să fie ocupate de bărbați energici și capabili, indiferent de vârstă, și nu să fie oferite ca recompense pentru slujirea îndelungată a Domnului unor călugări superiori a căror sfințenie poate fi mai mare decât abilitățile administrative.

– Bineînțeles, spuse Philip, cu nerăbdare în glas.

Nu vedea relevanța acestui discurs.

– Ar trebui să lucrăm împreună în acest scop – voi trei și cu mine.

– Nu știu unde vreți să ajungeți, zise Milius.

– Eu știu, spuse Cuthbert.

Waleran îi adresă un zâmbet fugar lui Cuthbert, după care își îndreptă atenția către Philip.

– Dă-mi voie să vorbesc pe șleau, spuse el. Episcopul e bătrân. Într-o zi, va muri, iar atunci vom avea nevoie de un episcop nou, așa cum azi avem nevoie de un stareț nou. Călugării de la Kingsbridge au dreptul să aleagă noul episcop, pentru că episcopul de Kingsbridge este și abatele stăreției.

Philip se încruntă. Toate acestea erau irelevante. Alegeau un stareț, nu un episcop.

Dar Waleran vorbi mai departe.

– Bineînțeles, călugării nu vor fi complet liberi să aleagă pe cine vor ei ca episcop, pentru că arhiepiscopul și regele vor avea un cuvânt de spus; dar, la urma urmelor, călugării sunt cei care legitimează numirea. Și când va veni ziua aceea, voi trei veți avea o influență puternică asupra acestei decizii.

Cuthbert dădea din cap, în semn că presupunerea lui se dovedise adevărată, iar acum și Philip avea o idee vagă a ceea ce avea să urmeze.

Waleran încheie:

– Tu vrei ca eu să te fac stareț de Kingsbridge. Eu vreau ca tu să mă faci episcop.

Deci asta era!

În tăcere, Philip privi lung la Waleran. Era foarte simplu. Arhidiaconul voia să facă o învoială.

Philip era șocat. Nu era chiar ca și cum s-ar fi discutat de cumpărarea sau de vânzarea unei funcții clericale, lucru cunoscut sub numele de păcatul simoniei; dar avea ceva neplăcut, comercial.

Încercă să se gândească obiectiv la propunerea ce i se făcea. Însemna că avea să ajungă stareț. La gândul acesta, inima începea să-i bată mai repede. Nu avea nici cea mai mică dorință de a nu lua în serios orice posibilitate de a deveni stareț.

Însemna că, la un moment dat, Waleran avea să devină episcop. Ar fi un episcop bun? În mod clar, ar fi competent. Nu părea să aibă vicii grave. Părea să aibă o abordare mai degrabă lumească, practică a slujirii lui Dumnezeu, dar același lucru era adevărat și în cazul lui Philip. Simțea că Waleran avea o fibră necruțătoare care lui îi lipsea, dar, de asemenea, simțea că era bazată pe o hotărâre sinceră de a proteja și a cultiva interesele Bisericii.

Cine altcineva ar mai putea candida după moartea episcopului? Probabil că Osbert. Nu era ceva nemaivăzut ca funcțiile bisericești să fie transmise din tată în fiu, în ciuda cerinței oficiale de celibat în rândul clericilor. În mod clar, Osbert ar fi o alegere și mai neinspirată pentru Biserică în calitate de episcop decât ar fi ca stareț. Pentru a evita numirea lui Osbert, ar merita susținut chiar și un candidat mult mai rău decât Waleran.

Ar mai candida altcineva? Era imposibil de ghicit. Ar mai putea trece ani buni până la moartea episcopului.

Cuthbert i se adresă lui Waleran:

– Nu v-am putea garanta alegerea.

– Știu, spuse Waleran. Nu cer decât nominalizarea din partea voastră. În mod cinstit, exact asta vă ofer și eu în schimb: o nominalizare.

Cuthbert încuviință printr-o mișcare a capului.

– Eu sunt de acord, spuse el, cu un aer solemn.

– Și eu, zise Milius.

Arhidiaconul și cei doi călugări își îndreptară privirile asupra lui Philip. Acesta șovăia. Știa că nu astfel trebuia ales un episcop; dar putea obține stăreția printr-un singur cuvânt. Nu reprezenta ceva corect să schimbi o funcție cu alta, ca niște negustori de cai; dar, dacă refuza, rezultatul putea să fie numirea lui Remigius ca stareț și a lui Osbert ca episcop!

Cu toate acestea, argumentele raționale păreau a avea acum numai valoarea academică. Dorința de a deveni stareț se ridica aidoma unei forțe irezistibile înlăuntrul lui, și nu putea refuza, indiferent de argumentele pro și contra. Își aduse aminte de rugăciunea pe care o rostise în gând cu o zi în urmă, spunându-i lui Dumnezeu că intenționa să lupte pentru acest post. Își ridică privirile acum și rosti în sine sa o alta: „Dacă nu vrei să se întâmple asta, atunci încleștează-mi gura și paralizează-mi limba, oprește-mi respirația în gât și nu mă lăsa să vorbesc“. Apoi se uită la Waleran și spuse:

– Accept.

Patul starețului era uriaș, de trei ori mai lat decât orice alt pat în care dormise vreodată Philip. Baza de lemn avea jumătate din înălțimea unui om, iar pe ea era o saltea de puf. De jur împrejur avea perdele care să-l ferească pe ocupant de curenți, iar pe acestea, mâinile răbdătoare ale unei femei pioase brodaseră scene biblice. Philip îl cercetă cuprins de îndoială. I se părea o extravaganta chiar și faptul că starețul avea un dormitor numai pentru el – Philip nu avusese niciodată propriul dormitor, iar în seara respectivă avea să doarmă pentru prima dată singur. Patul era o exagerare. Se gândi să ceară să i se aducă o saltea de paie din dormitorul comun și să mute patul în infirmerie, unde ar putea alina durerile de oase ale vreunui călugăr bătrân. Dar, bineînțeles, patul nu era numai pentru Philip. Când stăreția avea un oaspete deosebit de distins, un episcop, un lord puternic sau chiar un rege, atunci acest dormitor revenea oaspetelui, iar starețul se culca în altă parte. Așa că Philip nu se putea descotorosi de el.

– O să dormi buștean la noapte, spuse Waleran Bigod, nu fără un accent de invidie.

– Presupun că da, răspunse Philip pe un ton îndoit.

Totul se întâmplase foarte repede. Waleran scrisese mesajul pentru stăreție, chiar acolo, în bucătărie, ordonându-le călugărilor să țină imediat aleele și nominalizându-l pe Philip. Semnase misiva cu numele episcopului și o sigilase cu pecetea acestuia. Apoi, cei patru intraseră în capitol.

Imediat ce Remigius îi zărise intrând, își dăduse seama că bătălia era pierdută. Waleran citise scrisoarea, iar călugării aclamaseră la auzul numelui lui Philip. Remigius avusese prezența de spirit de a considera inutilă formalitatea votului și de a-și accepta înfrângerea.

Iar Philip fusese numit stareț.

Oficiase restul canonului într-un fel de uimire năucă, apoi pornise peste pajiști către casa starețului, în colțul de sud-est al curții stăreției, pentru a lua în stăpânire locuința.

Când văzuse patul, își dăduse seama că existența sa se schimbase radical și irevocabil. Era diferit, special, rupt de-acum de ceilalți călugări. Avea putere și se bucura de privilegii. Și avea responsabilități. El, singur, trebuia să se asigure că această comunitate de patruzeci și cinci de călugări supraviețuia și prospera. Dacă frații flămânzeau, avea să fie vina lui; dacă deveneau depravați, el era vinovatul; dacă necinsteau Biserica Domnului, Philip trebuia să dea socoteală în fața lui Dumnezeu. Își aminti că-și dorise această povară; acum trebuia să o poarte.

Prima sa îndatorire în calitate de stareț era să-i conducă pe călugări în catedrală pentru a asista la masa mare. Azi era Boboteaza, cea de-a douăsprezecea zi de la Nașterea Domnului, o sărbătoare. Toți sătenii aveau să fie prezenți la slujbă, iar lor li se adăugau cei veniți din district. O catedrală bună, cu o comunitate puternică de călugări, care-și câștigase faima pentru slujbele spectaculoase, putea atrage o mie de oameni sau chiar mai mulți. Chiar și colosul mohorât de la Kingsbridge atrăgea mare parte din nobilimea din partea locului, pentru că slujba era și un eveniment social, în cadrul căruia oamenii își puteau întâlni vecinii și puteau discuta diverse afaceri.

Dar, înainte de slujbă, Philip mai avea ceva de vorbit cu Waleran, acum că, în sfârșit, rămăseseră singuri.

– Informația pe care v-am transmis-o, începu el. Despre contele de Shiring...

Waleran încuviință printr-o mișcare din cap.

– Nu am uitat. Într-adevăr, ar putea fi mult mai important decât cine e stareț sau episcop. Contele Bartholomew a ajuns deja în Anglia. Este așteptat la Shiring mâine.

– Ce veți face? întrebă neliniști Philip.

– Voi apela la Sir Percy Hamleigh. De fapt, sper că va fi în catedrală astăzi.

– Am auzit de el, dar nu l-am văzut niciodată, spuse Philip.

– Uită-te după un lord gras cu o soție hidoasă și un fiu chipeș. Nu ai cum să nu o observi pe soție – e o urâciune.

– Ce vă face să credeți că vor lua partea regelui Stephen împotriva contelui Bartholomew?

– Îl urăsc pe conte cu ardoare.

– De ce?

– Fiul, William, era logodit cu fiica lui Sir Bartholomew, dar ea i-a întors spatele, iar căsătoria a fost anulată, familia Hamleigh fiind umilită. Încă mai simt arsura acestei insulte, așa că se vor rezezi la orice ocazie ivită pentru a-l lovi pe Bartolomew.

Philip aprobă din cap, satisfăcut. Se bucura că scăpase de această responsabilitate: avea și altele, o mulțime. Stăreția Kingsbridge era o problemă suficient de mare. Waleran putea să se ocupe de lumea de dincolo de zidurile ei.

Părăsiră casa starețului și se îndreptară din nou către claustru. Călugării așteptau. Philip își ocupă poziția, în fruntea șirului, și procesiunea porni.

Se simți bine când pătrunse în catedrală urmat de șirul de călugări care cântau. Îi plăcu mai mult decât se așteptase. Își spuse că noua sa funcție simboliza puterea pe care o avea acum de a face bine, și de aceea era atât de încântat. Își dorea ca abatele Peter din Gwynedd să-l poată vedea – bătrânul ar fi fost foarte mândru.

Îi conduse pe călugări către stranele din cor. O slujbă importantă, precum aceasta, era adeseori oficiată de episcop. Astăzi avea să fie condusă de adjunctul acestuia, arhidiaconul Waleran. Pe când acesta începea, Philip cercetă congregația, căutând familia pe care i-o descriesese Waleran. În naos se aflau aproximativ o sută cincizeci de oameni care stăteau în picioare, cei bogați purtând pelerine groase, de iarnă, și încălțări de piele, iar țăranii purtându-și scurtele lor grosolane și cizme de fetru sau saboți de lemn. Nu-i fu deloc greu să reperateze familia Hamleigh. O zări mai întâi pe femeie. Waleran nu exagerase: era respingătoare. Purta o glugă, dar i se putea vedea mare parte din chip, iar Philip observă că avea pielea acoperită cu furuncule urâte pe care și le atingea tot timpul. Alături de ea se afla un bărbat greoi de vreo patruzeci de ani: probabil că acela era Percy. Hainele arătau că era un bărbat deosebit de bogat și de puternic, dar nu se afla printre nobilii de frunte ai țării, baroni și conți. Fiul se sprijinea de una dintre coloanele masive ale naosului. Era frumos la trup, cu un păr foarte blond și cu ochi aroganți. Căsătoria cu fiica unui conte le-ar fi permis celor din familia Hamleigh să treacă de acea limită care despărțea nobilimea de la țară de aristocrația regatului. Nu reprezenta lucru de mirare că erau furioși din cauza anulării nunții.

Philip își concentrează gândurile din nou asupra mesei. Waleran înainta un pic cam repede pentru gustul lui Philip. Se întrebă din nou dacă avusese dreptate atunci când se declarase de acord să-l nominalizeze pe Waleran pentru

rangul de episcop după moartea actualului prelat. Waleran era un om devotat, dar părea să aprecieze prea puțin importanța venerării lui Dumnezeu. În fond, prosperitatea și puterea Bisericii nu reprezentau decât mijloacele de atingere a unui scop: obiectivul fundamental era salvarea sufletelor. Philip hotărî că nu trebuia să-și facă prea multe griji în privința lui Waleran. Ce era făcut făcut rămânea – și, oricum, probabil că episcopul avea să amâne ambițiile lui Waleran trăind încă alți douăzeci de ani.

Congregația era zgomotoasă. Nici unul dintre credincioși nu știa răspunsurile; se presupunea că numai preoții și călugării trebuiau să ia parte, cu excepția rugăciunilor mai cunoscute și a aminurilor. Unii dintre credincioși ascultau slujba într-o tăcere respectuoasă, dar alții se plimbau de colo-colo, salutându-se cu cei cunoscuți și flecărind. „Sunt oameni simpli, își spuse Philip în gând. Trebuie să *faci* ceva ca să le păstrezi trează atenția.“

Slujba se încheie, iar arhidiaconul Waleran se adresă mulțimii:

– Mulți dintre voi știți că mult-iubitul stareț al mănăstirii Kingsbridge a răposat. Trupul său, care se află aici, în catedrală, va fi înmormântat pentru odihnă veșnică în cimitirul stăreției astăzi, după prânz. Episcopul și frații l-au ales drept succesori pe fratele Philip din Gwynedd, care ne-a condus în biserică în dimineața aceasta. Waleran se opri, iar Philip se ridică pentru a conduce procesiunea în drumul spre ieșire. Însă Waleran continuă: Mai am un alt anunț trist.

Surprins, Philip se așeză imediat.

– Tocmai am primit un mesaj.

Philip știa că nu primise nici un mesaj. Fuseseră împreună toată dimineața. Ce pregătea acum vicleanul arhidiacon?

– Mesajul ne anunță o pierdere care ne va îndurera profund pe toți.

Își curmă iarăși vorba.

Cineva murise – dar cine? Waleran știa asta înainte de a sosi, dar păstrase secretul, iar acum se prefăcea că tocmai aflate. De ce?

Philip nu se putea gândi decât la o singură posibilitate – și, dacă bănuielile lui Philip erau corecte, Waleran se dovedea mult mai ambițios și mai lipsit de scrupule decât își închipuisese Philip. Îi înșelase oare și îi manipulasese pe ei toți? Oare Philip nu fusese decât un pion în jocul lui Waleran?

Ultimele cuvinte ale arhidiaconului îi confirmară suspiciunile.

– Dragi credincioși, rosti el pe un ton solemn, episcopul de Kingsbridge a murit.

Capitolul 3

I

– Căteua aia o să fie și ea acolo, spuse mama lui William. Sunt sigură.

William privi cu un amestec de spaimă și dorință fața stăreției Kingsbridge care se ivea la orizont. Dacă Lady Aliena urma să fie la slujba de Bobotează, situația avea să fie dureros de stânjenitoare pentru ei toți, dar, cu toate acestea, inima începu să-i bată mai repede la gândul că o va revedea.

Mergeau la galop pe drumul care ducea la Kingsbridge, William și tatăl său pe cai de luptă, iar mama sa pe un gonaci frumos, cu trei cavaleri și trei servitori în urma lor. Formau un grup impresionant și chiar înfricoșător, ceea ce îl încânta pe William; țăranii care mergeau pe drum se împrăștiau în fața cailor puternici; dar mama sa fierbea.

– Toți știi, chiar și nenorociții ăștia de șerbi, rosti ea printre dinți. Ba chiar fac glume pe seama noastră. „Când nu e mireasa mireasă? Când mirele e Will Hamleigh!“ Am pus să fie biciuit un om pentru asta, dar nu a avut nici un efect. Mi-ar plăcea să pun eu mâna pe căteua aia, să o jupoi de vie, să-i atârן pielea de un cui și să las păsările să-i ciugulească hoitul!

William își dorea ca mama lui să nu mai vorbească despre asta. Familia fusese umilită și fusese vina lui William – sau așa spunea mama –, iar el nu-și dorea să i se aducă aminte mereu acest lucru.

Trecură cu zgomot de copite peste podul șubred de lemn care ducea către satul Kingsbridge și își îndemnară cailor să urce drumul în pantă, care ducea către stăreție. Deja erau douăzeci, treizeci de cai care pășteau iarba din cimitirul aflat la nord de catedrală, dar nici unul nu era la fel de frumos precum

cei ai familiei Hamleigh. Merse ră la grajduri și își lăsară caii în grija servitorilor de la stăreție.

Traversară pajiștea în formație, William și tatăl său postați de-o parte și de alta a mamei, apoi cavalerii în spatele lor, iar servitorii în ariergardă. Oamenii se trăgeau la o parte din calea lor, dar William îi vedea dându-și ghionți și arătând cu degetul; era sigur că vorbeau despre nunta anulată. Riscă să-i arunce o privire mamei și își dădu seama, după expresia ei furtunoasă, că și ea credea același lucru.

Intrară în catedrală.

William ura bisericile. Se dovedeau friguroase și întunecoase chiar și pe vreme frumoasă, și mai era și mirosul acela slab de mucegai în ungherele umbroase și în tunelurile scunde ale culoarelor. Cel mai rău lucru dintre toate, bisericile îl făceau să se gândească la chinurile iadului, iar lui îi era frică de iad.

Cercetă congregația cu privirea. La început, din cauza întunecimii, abia dacă putea să distingă chipurile oamenilor. După o vreme, ochii i se adaptară. Nu o zărea pe Aliena. Înaintară către altar. Nu părea ca ea să fie prezentă. Se simți ușurat și totodată dezamăgit. Apoi o zări, și simți cum inima i se oprește-n piept pentru o clipă.

Era în partea sudică a naosului, în față, escortată de un cavaler pe care William nu îl cunoștea, înconjurată de oșteni și de doamne de companie. Stătea cu spatele la el, dar coama ei de păr negru, cârlionțat, era greu de confundat. În momentul în care el o zări, Aliena se întoarse, lăsând la vedere un obraz cu o curbă dulce și un nas drept, mândru. Ochii ei, atât de întunecați încât erau aproape negri, îi întâlniră pe cei ai lui William. Acesta își ținu răsuflarea. Ochii aceia negri, deja mari, se măriră și mai mult când îl zăriră. William își dorea să treacă pe lângă ea fără să-i pese, ca și cum nu ar fi văzut-o, dar nu-și putea smulge privirea de la Aliena. Voia ca ea să-i zâmbească, chiar dacă nu ar fi fost decât o ușoară curbare a buzelor, nimic altceva decât un salut politicos. Își înclină capul în direcția ei, numai un pic – era mai mult o mișcare de încuviințare decât o plecăciune. Chipul ei își înăspri contururile și Aliena se întoarse cu fața spre altar.

William se cutremură, ca și cum ar fi fost străbătut de un fior de durere. Se simțea ca un câine care fusese lovit pentru a se da la o parte din drum, și voia să se ghemuiască într-un colț, unde nu l-ar fi observat nimeni. Privi într-o parte și în alta, întrebându-se dacă observase cineva acel schimb de priviri. În timp ce mergea mai departe spre altar cu părinții lui, își dădu seama că oamenii își plimbau privirile de la el la Aliena, după care înapoi la el, înghiontindu-se și discutând în șoaptă. Își fixă ochii înainte, privind în gol,

evitând să întâlnească privirile celorlalți. Trebui să facă un efort pentru a-și ține capul sus. „Cum a putut să ne facă asta? se întrebă el în gând. Suntem una dintre cele mai mândre familii din sudul Angliei, iar ea ne-a făcut să ne simțim neînsemnați.“ Acest gând îl umplea de furie, și tânjea să-și poată scoate spada, să atace pe cineva, pe oricine.

Sheriff-ul din Shiring îl salută pe tatăl lui William, iar cei doi dădură mâna. Oamenii își mutară privirile, căutând un alt subiect de conversație. William clocotea în continuare. Nobili tineri se apropiau de Aliena și se plecau în fața ei într-un șir constant. Ea le zâmbea cu dragă inimă.

Începu slujba. William se întreba cum se deterioraseră într-atât lucrurile. Conteul Bartholomew avea un fiu care să-i moștenească titlul și averea, așa că singurul folos pe care-l putea avea de pe urma fiicei sale era să formeze o alianță. Aliena avea șaisprezece ani, era fecioară și nu simțea nici o chemare pentru o viață în mănăstire, așa că se presupunea că avea să fie încântată de perspectiva de a se căsători cu un nobil în vârstă de nouăsprezece ani. În fond, interesele politice l-ar fi putut face pe tatăl ei să o mărite la fel de bine cu un conte gras, bolnav de bună, în vârstă de patruzeci de ani sau chiar cu un baron chel, de șaizeci de ani.

Odată ce căzuseră la înțelegere, William și părinții săi nu se arătară deloc reticenți. Transmiseră vestea, plini de mândrie, prin comitatele vecine. Întâlnirea dintre William și Aliena fusese considerată de toți drept o simplă formalitate – cu excepția Alienei, după cum se dovedise mai târziu.

Bineînțeles, cei doi se mai văzuseră. William și-o amintea pe când nu era decât o fetiță. În acele vremuri avea o fețișoară răutăcioasă și un nas în vânt, iar părul ei răzvrătit era tuns scurt. Era despotică, încăpățânată, bătaioasă și îndrăzneță. Ea era cea care organiza jocurile copiilor, hotărând ce aveau să joace, apartenența la o echipă sau la alta a vreunuia, mediind disputele și ținând scorul. William era fascinat de ea și, în același timp, îi era nesuferită pentru modul în care domina joaca lor. Exista întotdeauna posibilitatea de a-i strica jocurile și de a deveni el centrul atenției stârnind pur și simplu o încăierare; dar aceasta nu dura mult și, în final, ea prelua din nou controlul, lăsându-l nedumerit, învins, rănit, furios și totuși vrăjit – exact așa cum se simțea acum.

După moartea mamei sale, călătorise mult împreună cu tatăl ei, iar William o văzuse mai rar. Cu toate acestea, o întâlnise suficient de des pentru a-și da seama că se transforma într-o domnișoară de o frumusețe răscolitoare, iar el fusese încântat atunci când i se spusese că ea avea să-i fie mireasă. Presupusese că Aliena trebuia să se mărite cu el indiferent dacă voia

sau nu, dar venise la întâlnirea lor cu intenția de a face tot posibilul ca nunta să fie făcută de comun acord.

Ea se prea putea să fie fecioară, dar el nu era. Unele dintre fetele pe care le sedusese erau aproape la fel de drăguțe ca Aliena, deși nici una nu avea o obârșie atât de nobilă. Din experiența lui, știa că multe fete erau impresionate de straiile lui frumoase, de caili săi focoși și de modul său relaxat de a cheltui bani pe vin dulce și pe panglici; iar dacă reușea să rămână singur cu ele în vreun hambar, de obicei i se supuneau, într-un final, mai mult sau mai puțin voluntar.

Strategia lui cu fetele era de obicei un pic mai altfel. La început, le făcea să creadă că nu prea era interesat de ele. Dar când se trezise singur cu Aliena, pierduse orice urmă de atitudine rezervată. Aceasta purta o rochie de mătase de un albastru aprins, largă și curgătoare, dar el nu se putea gândi la altceva decât la trupul de sub veșmânt, pe care, destul de curând, avea să-l poată vedea gol oricând ar fi vrut. O găsisese citind o carte, o ocupație ciudată pentru o femeie care nu era călugăriță. O întrebase ce carte era, într-o încercare de a-și îndepărta atenția de la felul în care se mișcau sânii ei sub mătasea albastră.

– Se numește *Alexandria*. Este povestea unui rege numit Alexandru cel Mare, cum a cucerit teritorii minunate în Orient, unde pietrele prețioase cresc în vii și plantele pot vorbi.

William nu-și putea închipui cum de-ar vrea cineva să-și piardă timpul cu asemenea prostii, dar nu-și făcuse cunoscută părerea. Îi povestise despre caili lui, despre câinii lui și despre performanțele sale la vânătoare, lupte și turnire. Ea nu fusese atât de impresionată pe cât sperase el. Îi vorbise despre casa pe care tatăl lui o construia pentru ei și, pentru a o ajuta să se pregătească pentru momentul în care avea să preia conducerea gospodăriei, îi prezentase în mare felul în care voia să fie făcute lucrurile. Simțise că ea era din ce în ce mai puțin atentă, deși nu-și dădea seama de ce. Stătea cât se putea de aproape de Aliena, pentru că voia să o îmbrățișeze și să o pipăie, pentru a vedea dacă țâțele acelea erau la fel de mari pe cât își închipuia; dar ea se aplecase în direcția opusă, împreunându-și brațele și încrucisându-și picioarele, luând un aer atât de sever, încât el trebuise, fără nici o tragere de inimă, să renunțe la această idee și să se consoleze cu gândul că, în curând, avea să poată face tot ce dorea cu ea.

Cu toate acestea, cât stătuse cu ea, Aliena nu dăduse nici un semn că va face un astfel de scandal mai târziu. Spusese, destul de liniștită:

– Nu cred că ne potrivim.

Dar el luase aceste cuvinte drept manifestarea unei modestii fermecătoare, și o asigurase că avea să se potrivească de minune cu el. Nici nu se gândise că, imediat ce el avea să părăsească proprietatea, ea va năvăli în camera tatălui său, anunțându-l că nu avea să se căsătorească sub nici o formă cu el, că nimic nu o putea convinge, că ar prefera să intre la mănăstire și că ar putea-o târî în lanțuri la altar, dar că ea nu avea să rostească jurămintele. „Căteaua, își zise în gând William. Căteaua.“ Dar nu putea să adune același venin pe care-l scuipa mama sa atunci când vorbea despre Aliena. El nu voia să o jupoaie de vie. El voia să se întindă peste trupul ei fierbinte și să o sărute pe gură.

Slujba de Bobotează se încheie cu anunțarea morții episcopului. William spera că aceste noutăți vor umbri bârfele iscate de anularea căsătoriei. Călugării părăsiră catedrala în șir și, pe măsură ce congregația se retrăgea către ieșire, conversațiile aprinse ajunseră să formeze un bâzâit constant. Mulți dintre ei aveau legături materiale și spirituale cu episcopul – îi erau arendași, sau subînchiriaseră proprietăți episcopale, sau erau angajați să lucreze pe pământurile sale – și toată lumea se arăta interesată de problema identității succesorului său și dacă acesta avea să facă schimbări. Moartea unui suveran important era întotdeauna periculoasă pentru vasalii săi.

În timp ce William își urma părinții de-a lungul naosului, rămase surprins să-l vadă pe arhidiaconul Waleran venind spre ei. Acesta se mișca agil printre credincioși, ca un câine mare și negru printr-un câmp cu vaci; și, ca și vacile, oamenii se uitau agitați, întorcând capetele peste umeri, și se fereau din calea lui. Waleran îi ignoră pe țărani, dar schimbă câteva cuvinte cu fiecare membru al nobilimii. Când ajunse la familia Hamleigh, îl salută pe tatăl lui William, nu-l luă în seamă pe fiu și își îndreptă atenția asupra mamei.

– Ce păcat de nuntă, spuse el.

William se făcu roșu ca un rac. „Nebunul acesta crede că e *politicos* prezentându-și regretele?“

Mama nu era mai dispusă decât William să discute despre acest subiect.

– Eu nu port pică nimănui, minți ea.

Waleran nu luă în seamă aceste cuvinte.

– Am auzit ceva despre contele Bartholomew care poate că vă interesează, spuse el. Vocea sa abordă un ton mai scăzut, astfel încât să nu poată fi auzit de cei din jur, iar William trebui să-și încordeze auzul pentru a-i prinde cuvintele. Se pare că nu are de gând să-și renege jurământul făcut față de regretatul rege.

– Bartholomew mereu a fost un ipocrit îndărătnic, spuse tatăl lui William.

Waleran păru mâhnit. Voia ca ei să asculte, nu să comenteze.

– Bartholomew și contele Robert de Gloucester nu-l vor accepta pe regele Stephen, care, după cum știți, este alegerea Bisericii și a baronilor.

William se întrebă de ce îi spunea arhidiaconul unui nobil despre o ciondăneală obișnuită între baroni. Tatăl său se gândea la același lucru, pentru că spuse:

– Dar conții nu pot face nimic în această privință.

Mama împărtășea lipsa de răbdare a lui Waleran în privința comentariilor tatălui, care nu făceau decât să-l întrerupă pe arhidiacon.

– *Ascultă*, șuieră ea către el.

Waleran spuse:

– Eu am auzit că plănuiesc să stârnească o rebeliune și să o pună pe tron pe Maud.

Lui William nu-i venea să-și creadă urechilor. Făcuse cu adevărat arhidiaconul o astfel de declarație nebunească, în murmurul său concis, monoton, chiar aici, în naosul catedralei Kingsbridge? Era un delict care se pedepsea cu spânzurarea, indiferent dacă se dovedea adevărat sau nu.

Și tatăl său era speriat, dar mama spuse gânditoare:

– Robert de Gloucester este frate vitreg cu Maud... E logic.

William se întrebă cum de putea să-și păstreze calmul și spiritul practic în fața unei vești atât de scandaloase. Dar era o femeie foarte inteligentă, și avea aproape întotdeauna dreptate, în orice privință.

– Oricine ar putea să se descotorosească de contele Bartholomew și să oprească rebeliunea înainte de declanșare, spuse Waleran, va câștiga recunoștința eternă a regelui Stephen și a Sfintei Mame, Biserica.

– Chiar așa? zise tatăl lui William pe un ton buimac, dar mama încuviința cu mișcări din cap, plină de înțelepciune.

– Bartholomew e așteptat să se întoarcă aici mâine. Waleran își înălță ochii în timp ce rostea aceste cuvinte, și prinse privirea cuiva. Se uită din nou la mama lui William și spuse: M-am gândit că voi, dintre toți, ați fi interesați.

Apoi se îndepărtă și salută pe altcineva.

William privea năucit în urma sa. Doar atât avea de gând să le spună?

Părinții lui William porniră mai departe, iar el îi urmă, ieșind toți trei pe ușa mare, sub formă de arcadă. Nici unul nu scotea vreo vorbă. William auzise o mulțime de discuții, pe parcursul acestor ultime cinci săptămâni, despre cine avea să devină rege, dar chestiunea păruse a fi lămurită când Stephen fusese încoronat la Abația Westminster cu trei zile înainte de Crăciun. Acum, dacă Waleran avea dreptate, această problemă era din nou deschisă. Dar de ce insistase Waleran asupra faptului că le spunea tocmai lor?

Porniră să traverseze pajiștea către grajduri. Imediat ce scăpară de mulțimea adunată în portalul catedralei și nu mai puteau fi auziți, tatăl spuse, plin de încântare:

– Ce noroc! Chiar cel care mi-a insultat familia, prins într-un act de înaltă trădare!

William nu înțelegea de ce era un așa mare noroc, dar, în mod evident, mama sa înțelegea, pentru că femeia aprobă vorbele soțului printr-o mișcare a capului. Tatăl continuă:

– Putem să-l arestăm sub amenințarea spadei și să-l spânzurăm de cel mai apropiat copac.

William nu se gândise la asta, dar deodată o imagine limpede îi străfulgeră în minte. Dacă Bartholomew se dovedea un trădător, atunci nu era nici o problemă dacă-l omora cineva.

– Ne putem răzbuna, izbucni William. Și, în loc să fim pedepsiți pentru asta, vom primi o răsplată de la rege!

Vor putea să țină din nou capul sus și...

– Proștilor, spuse mama cu o răutate neașteptată în glas. Idiți orbi, lipsiți de creier ce sunteți! Deci, voi l-ați spânzura pe Bartholomew de cel mai apropiat copac. Să vă spun ce s-ar întâmpla atunci?

Nici unul din cei doi nu ripostă. Era mai înțelept să nu i se răspundă la întrebări când se găsea într-o astfel de stare.

– Robert de Gloucester va nega că a existat un complot, spuse ea, îl va îmbrățișa pe regele Stephen și îi va jura credință; și așa s-ar sfârși totul, numai că voi doi ați fi spânzurați pentru crimă.

William se cutremură. Ideea de a fi spânzurat îl îngrozea. Avea coșmaruri legate de un astfel de sfârșit. Totuși, își dădea seama că mama sa avea dreptate: regele putea să creadă, sau să se prefacă a crede, că nimeni nu ar fi putut avea curajul de a se răzvrăti împotriva lui; și ar fi sacrificat, fără să stea pe gânduri, două vieți pentru a da credibilitate întregii situații.

– Ai dreptate, spuse tatăl său. Îl legăm fedeleș, ca pe un porc de înjunghiat, îl ducem viu la rege, în Winchester, îl denunțăm acolo și apoi ne cerem răsplata.

– De ce nu *gândești*? întrebă mama pe un ton disprețuitor. Era foarte încordată, iar William își dădea seama că era la fel de cuprinsă de agitație ca și tata, dar în alt mod. Arhidiaconului Waleran nu i-ar plăcea să aducă un trădător legat în fața regelui? spuse ea. Nu vrea o răsplată pentru el – nu știi că tânjește din adâncul inimii să ajungă episcop de Kingsbridge? De ce ți-a dat ție privilegiul de a face arestarea? De ce a plănuit să ne întâlnească în

biserică, aparent din întâmplare, în loc să vină să ne vadă la Hamleigh? De ce a vorbit cu noi atât de puțin și pe ocolite?

Făcu o pauză cu scop retoric, ca și cum ar fi așteptat un răspuns, dar atât William, cât și tatăl său știau că, de fapt, nu voia să i se răspundă. William își aminti că preoții nu aveau voie să asiste la vărsare de sânge și se gândi că, poate, acesta era motivul pentru care Waleran nu voia să fie implicat în arestarea lui Bartholomew; dar, gândindu-se mai bine, își dădu seama că Waleran nu avea asemenea scrupule.

– O să vă spun eu de ce, continuă mama. Pentru că nu e sigur că Bartholomew e un trădător. Informațiile pe care le are nu sunt sigure. Nu pot să-mi dau seama de unde le are – probabil a tras cu urechea la vreo conversație purtată la beție, a interceptat vreun mesaj dubios sau a vorbit cu un spion care nu-i inspiră prea mare încredere. În orice caz, nu e dispus să-și pună capul în joc. Nu o să-l acuze deschis pe contele Bartholomew de trădare, în ideea că acuzația s-ar putea dovedi a fi falsă, ceea ce l-ar transforma pe el într-un calomniator. Vrea ca altcineva să-și asume riscul și să facă treaba murdară în locul lui; iar apoi, când se termină, dacă trădarea va fi dovedită, va ieși în față și își va asuma partea sa de merit; dar, dacă Bartholomew s-ar dovedi a fi nevinovat, Waleran pur și simplu nu va mai recunoaște ceea ce ne-a spus nouă astăzi.

După modul în care mama formulase faptele, acestea păreau evidente. Dar, dacă nu ar fi fost ea, William și tatăl său ar fi căzut în capcana întinsă de Waleran. Ar fi acționat de bunăvoie ca agenți ai voinței lui Waleran și și-ar fi asumat riscurile în locul lui. Gândirea politică a mamei era extrem de profundă. Tatăl spuse:

– Vrei să zici că trebuie pur și simplu să dăm uitării ce am auzit?

– În mod clar, nu. Ochii femeii sclipeau. Această informație reprezintă totuși o șansă de a-i distruge pe cei care ne-au umilit.

Un servitor îi ținea calul, pregătit. Ea îi luă hățurile din mână și îi făcu semn să se îndepărteze, dar nu încăleacă imediat. Rămase lângă cal, mângâindu-i gânditoare grumazul și vorbi pe un ton foarte scăzut:

– Avem nevoie de dovezi privind existența unei conspirații, astfel încât nimeni să nu o poată nega după ce ne formulăm acuzația. Va trebui să obținem aceste dovezi pe ascuns, fără să dezvăluim nimănui ceea ce căutăm. Apoi, când le avem în posesia noastră, putem să-l arestăm pe contele Bartholomew și să-l ducem în fața regelui. Confruntat cu dovezile, Bartholomew va mărturisi și va implora mila regelui. Abia apoi ne cerem răsplata.

– Și negăm că Waleran ne-ar fi ajutat, adăugă tatăl lui William.

Mama clătină din cap.

– Îl vom lăsa să ia asupra lui o parte din glorie și să-și obțină recompensa. Apoi, ne va fi îndatorat. Iar asta nu ne poate aduce decât avantaje.

– Dar cum vom putea obține dovezi ale complotului? întrebă tatăl pe un ton agitat.

– Va trebui să găsim o metodă de a arunca o privire prin castelul lui Bartholomew, spuse mama, încruntându-se. Nu va fi ușor. Nimeni nu ne-ar crede că suntem într-o vizită de curtoazie... Toată lumea știe că îl urâm pe Bartholomew.

Dintr-odată, lui William îi veni o idee.

– Aș putea să mă duc eu, spuse el.

Părinții săi se arătară oarecum surprinși.

– Presupun că ai stârni mai puține bănuieli decât tatăl tău. Dar ce pretext ai avea? spuse mama.

William se gândise deja la acest aspect.

– M-aș putea duce să o văd pe Aliena, zise el, pulsul său luând-o razna numai la acest gând. Aș putea-o implora să se răzgândească. În fond, ea nu mă cunoaște cu adevărat. M-a judecat greșit atunci când ne-am întâlnit. Aș putea să fiu un soț bun pentru ea. Poate că nu are nevoie decât să fie curtată cu mai multă ardoare.

Schiță un zâmbet – spera el – cinic, astfel încât părinții lui să nu-și dea seama că rostise fiecare cuvânt cât se poate de serios.

– Un pretext cum nu se poate mai credibil, spuse mama. Privi cu luare-aminte la William. Isuse, mă întreb dacă, nu cumva, băiatul acesta a moștenit totuși ceva din inteligența mamei sale.

Pentru prima dată în câteva luni, pe când se îndrepta spre castelul contelui, a doua zi după Bobotează, William se simțea plin de optimism. Era o dimineață senină și rece. Vântul dinspre nord îi șfichiuia urechile și iarba înghețată trosnea sub copitele calului său de luptă. Purta o pelerină gri de stofă fină de Flandra, tivită cu blană de iepure, iar sub ea o tunică stacojie.

Era însoțit de Walter, servitorul său. Când William avea doisprezece ani, Walter devenise profesorul său și îl învățase să călărească, să vâneze, să mânuiască spada și lupta corp la corp. Acum, Walter era servitorul, tovarășul și garda sa. Era la fel de înalt ca William, dar mai lat în umeri, fiind un bărbat puternic, îndesat ca un butoi. Având cu nouă-zece ani mai mult decât William, era suficient de tânăr să-l însoțească la băute și după fete, dar și suficient de matur pentru a-l feri de necazuri, atunci când trebuia. Era cel mai apropiat prieten al lui William.

În mod ciudat, William era încântat de perspectiva de a o revedea pe Aliena, chiar dacă știa că va fi respins și umilit încă o dată. Imaginea aceea a ei în catedrala Kingsbridge, când, pentru o secundă, privise în ochii ei atât de întunecați, îi aprinsese din nou flacăra dorinței. De-abia aștepta să-i vorbească, să se apropie de ea, privindu-i cărlionții săltând și tremurând în vreme ce vorbea, abia aștepta să-i vadă corpul mișcându-se sub învelișul rochiei.

În același timp, ocazia de a se răzbuna intensificase ura lui William. Era încordat de tulburarea pe care o simțea la gândul că, acum, putea șterge umiliința pe care o suferiseră el și familia sa.

Ar fi vrut să aibă o idee mai clară asupra a ceea ce căuta. Era destul de încrezător că va afla dacă povestea lui Waleran se confirma sau nu, pentru că, mai mult ca sigur, la castel aveau să fie semne de pregătiri pentru luptă – cai adunați, arme curățate, provizii de alimente –, chiar dacă toate aceste activități ar fi fost deghizate sub o altă formă, poate ca pregătiri în vederea vreunei călătorii, pentru a înșela un observator neavizat. Cu toate acestea, a se convinge de existența unui complot nu era echivalent cu găsirea unor dovezi. Lui William nu-i venea în minte nici un lucru care să poată servi drept dovadă. Avea de gând să stea cu ochii în patru, în speranța că avea să se ivească totuși ceva. Însă, intențiile lui nu reprezentau un plan adevărat și era săcâit de îngrijorarea că această ocazie de a se răzbuna îi putea scăpa printre degete.

Pe măsură ce se apropia, se simțea cuprins de tensiune. Se întrebă dacă nu cumva era posibil să i se refuze accesul în castel și se trezi cuprins de panică, până ce își dădu seama cât de puțin probabil era să se întâmple așa ceva: castelul reprezenta un loc public, iar dacă Bartholomew nu ar fi permis accesul nobilimii din zonă, ar fi fost ca și cum anunța direct faptul că era implicat într-o trădare.

Contele Bartholomew locuia la câțiva kilometri de orașul Shiring. Castelul Shiring era ocupat de *sheriff*-ul ținutului, așa că Bartholomew avea propriul castel, în afara orașului. Sătucul care se formase în jurul zidurilor castelului era cunoscut sub numele de Earlscastle¹. William mai fusese aici, dar acum privea așezarea cu ochii unui atacator.

Privi șanțul de apărare adânc și larg, în forma cifrei 8, cu cercul de sus mai mic decât cel de jos. Pământul care fusese scos pentru a forma șanțul era adunat în partea interioară a cercurilor gemene, formând un soi de fortificații.

La baza cifrei 8 se găsea un pod care trecea peste șanț și făcea legătura cu un spațiu liber în peretele de pământ, permițând intrarea în cercul de jos.

¹ Castelul contelui (în lb. engleză, în orig.)

Aceasta era singura intrare. În cercul de sus nu se putea intra decât prin cercul de jos, traversând un alt pod care trecea peste șanțul de apărare ce delimita cele două cercuri. Cercul superior era sanctuarul contelui.

În timp ce William și Walter traversau în galop câmpurile care înconjurau castelul, observară o circulație intensă spre și de la castel. Doi oșteni traversară podul călare pe cai rapizi și plecară în direcții diferite, iar un grup de patru călăreți intrară pe pod înaintea lui William și a servitorului său.

William observă că ultima parte a podului putea fi ridicată peste poarta masivă care forma intrarea în castel. De-a lungul peretelui de pământ se aflau, din loc în loc, turnuri de piatră, așa că fiecare parte a perimetrului putea fi apărată de arcași. Cucerirea acestui castel printr-un atac frontal ar fi implicat o confruntare îndelungată și sângeroasă, iar familia Hamleigh nu avea cum să adune suficienți oameni pentru a fi sigură de izbândă, concluzionă mohorât William.

Astăzi, bineînțeles, castelul era deschis pentru diferite afaceri. William își anunță sosirea la santinela de la poartă și fu lăsat să intre fără nici o altă complicație. În cercul de jos al cifrei 8, protejate de lumea exterioară de către zidurile de pământ, se aflau clădirile domestice obișnuite: grajduri, bucătării, ateliere, o latrină și o capelă. Un fel de agitație plutea în aer. Servitorii, scutierii, slujitorii și menajerele mergeau cu pas vioi și vorbeau tare, salutându-se unii pe alții și spunând glume. Pentru o minte lipsită de suspiciuni, agitația și continuul du-te-vino nu puteau reprezenta nimic altceva decât o reacție normală la întoarcerea stăpânului, dar lui William îi părea a fi mai mult decât atât.

Îl lăsă pe Walter la grajduri cu caii și traversă curtea, ajungând de cealaltă parte unde, față în față cu poarta, se afla un pod care tăia șanțul de apărare și făcea legătura cu cercul de sus al cifrei 8. După ce străbătu podul, fu întâmpinat de alt gardian, la altă poartă. De data aceasta i se ceru să precizeze scopul venirii sale, iar el spuse:

– Am venit să o văd pe domnița Aliena.

Gardianul nu-l cunoștea, dar îl privi din cap până-n picioare, observându-i pelerina fină și tunica roșie, și îl categorisi, după înfățișare, drept un pețitor plin de speranțe.

– Probabil că o puteți găsi pe domniță în sala mare, spuse el cu un zâmbet afectat.

În centrul acestui al doilea cerc se afla o clădire pătrată de piatră, cu trei niveluri și cu ziduri groase. Aceasta era fortăreața. Ca de obicei, parterul avea funcția de depozitare. Deasupra depozitului se afla sala mare, la care se ajungea pe o scară de lemn ce putea fi trasă în interiorul clădirii. La etajul doi

se afla dormitorul contelui; acolo avea să se retragă, în cele din urmă, când cei din familia Hamleigh vor veni să îl ridice.

Întreaga curte reprezenta o serie formidabilă de obstacole pentru un atacator. Bineînțeles, acesta era și scopul, dar acum William încerca să-și dea seama cum să depășească piedicile. Vedea foarte limpede funcția fiecărui element. Chiar dacă atacatorii puneau mâna pe cercul inferior, tot trebuiau să treacă un alt pod și să cucerească o altă poartă, iar apoi să atace fortăreața solidă. Cumva, aveau să fie nevoiți să pună stăpânire pe nivelul al doilea – probabil construindu-și propria scară – și, chiar și așa, probabil că urma să mai fie o altă luptă, pentru a putea urca din sală, pe scări, până în dormitorul contelui. William își dădu seama că singura cale de a cuceri acest castel era vicleșugul, și începu să se joace cu ideea de a găsi un mijloc de a intra pe furiș.

Urcă scările și intră în sală. Aceasta era plină de oameni, dar contele nu se afla printre ei. În colțul din stânga, de cealaltă parte a încăperii, se afla o scară care făcea legătura cu dormitorul lui, iar cincisprezece, douăzeci de cavaleri și oșteni stăteau la baza acesteia, vorbind pe un ton scăzut. Era ceva neobișnuit. Cavalerii și oștenii făceau parte din clase sociale diferite. Cavalerii erau latifundiarilor care se întrețineau prin închirierea proprietăților lor, în timp ce oștenii erau plătiți cu ziua. Cele două categorii intrau în relații de camaraderie numai când se simțea miros de război.

William îi recunoscuse pe unii dintre ei: Gilbert Față-de-Pisică, un luptător vechi și irascibil cu o barbă demodată și cu favoriți lungi, trecut de patruzeci de ani, dar încă în putere; Ralph de Lyme, care cheltuia mai mult pe haine decât pe o mireasă și care purta azi o pelerină albastră tivită cu mătase; Jack Fitz Guillaume, deja cavaler, deși puțin mai vârstnic decât William; și alți câțiva, ale căror figuri îi erau numai vag cunoscute. Dădu din cap în direcția lor, dar ei nu prea îl băgară în seamă – era cunoscut, dar prea tânăr pentru a fi important.

Se întoarse, aruncă o privire în cealaltă parte a sălii și o zări îndată pe Aliena.

Astăzi arăta destul de diferit. Ieri fusese gătită pentru slujba de la catedrală, în mătase, stofă fină de lână, cu inele, panglici și ghetuțe cu vârful ascuțit. Astăzi purta o tunică scurtă, la fel ca orice țărancă sau copil, iar tălpile îi erau goale. Stătea pe o bancă, privind la o tablă de joc pe care erau piese de diferite culori. Sub ochii lui William, își ridică tunica și puse picior peste picior, arătându-și genunchii, după care-și încreți nasul, încruntându-se. Ieri fusese nemaipomenit de sofisticată; astăzi era un copil vulnerabil, iar lui William i se păru și mai dezirabilă. Dintr-odată, se trezi cuprins de rușine că această copilă putuse să-i provoace o așa mare supărare și își dori cu ardoare

să găsească o cale de a-i arăta că o putea domina. Era un simțământ asemănător cu pofta trupească.

Juca împotriva unui băiat cu vreo trei ani mai mic decât ea. Acesta avea o expresie neliniștită, nerăbdătoare: nu-i plăcea jocul. William observă o asemănare de familie între cei doi jucători. Într-adevăr, băiatul arăta ca Aliena, așa cum și-o amintea William din vremea copilăriei, cu un nas în vânt și părul tuns scurt. Acesta era, probabil, fratele ei mai mic, Richard, moștenitorul titlului de conte.

William se apropie. Richard ridică ochii spre el, după care își îndreptă atenția asupra tablei de joc. Aliena se concentra. Tabla lor de lemn vopsit avea forma unei cruci și era împărțită în pătrate de diferite culori. Piesele păreau să fie din fildeș, albe și negre. Evident, jocul era o versiune de Morile sau Nouă Mori¹ și reprezenta, probabil, un dar adus din Normandia de tatăl Alienei. William era mai interesat de Aliena. Când aceasta se aplecă peste tabla de joc, decolteul tunicii i se lăsă un pic, iar el putu zări partea de sus a sânilor. Erau la fel de mari pe cât își închipuisese. Limba i se uscă în cerul gurii.

Richard mută o piesă pe tablă, iar Aliena spuse:

– Nu, nu poți să faci asta.

Băiatul se bosumflă.

– De ce nu?

– Pentru că e împotriva regulilor, blegule!

– Nu-mi *plac* regulile, spuse el cu țâfnă.

Aliena se enervă.

– Trebuie să respecti regulile!

– De ce?

– Pentru că trebuie, d-aia!

– Ei bine, nu, protestă el și răsturnă tabla de pe bancă pe podea, proiectând piesele în aer.

Cu iuțeala fulgerului, Aliena îl plesni peste față.

Băiatul țipă, cu fața și mândria rănite.

– Tu... Richard șovăi. Tu te împreunezi cu diavolii! strigă el.

Se întoarse pe călcâie și o luă la sănătoasa, dar, după trei pași, se ciocni de William.

Acesta îl prinse de-un braț și îl săltă cu tălpile de la pământ.

¹ *Merels* sau *Ninemen's Morris* – joc vechi, datând de pe vremea romanilor. Fiecare jucător are nouă piese și obiectul jocului este de a reduce piesele adversarului numai la două sau acesta să aibă toate piesele imobilizate, astfel încât să nu mai poată muta. (n.tr.)

– Să nu cumva să te audă preotul spunând așa ceva despre sora ta, zise el. Richard se zvârcolea și chițăia.

– Mă doare... dă-mi drumul!

William îl mai ținu un pic în aceeași poziție. Richard se opri din zvârcolit și începu să plângă. William îl puse jos, iar băiețelul fugi cu fața scaldată în lacrimi.

Aliena se uita lung la William, uitând de joc, cu fruntea încrețită de o încruntătură a nedumerire.

– De ce ai venit aici? întrebă ea.

Vocea ei avea un ton scăzut și calm, vocea unei persoane mai mature decât o arăta vârsta.

William se așeză pe bancă, simțindu-se destul de încântat în legătură cu felul priceput în care se ocupase de Richard.

– Am venit să te văd, spuse el.

Pe fața ei se întipări o expresie circumspectă.

– De ce?

William se așeză în așa fel încât să poată supraveghea scara ce ducea la etaj. Văzu un bărbat trecut de patruzeci de ani, îmbrăcat ca un servitor de rang înalt, cu o bonetă rotundă și o tunică scurtă de stofă fină, coborând spre sală. Servitorul îi făcu semn cuiva, iar un cavaler și un oștean urcară împreună treptele. William o privi din nou pe Aliena.

– Vreau să vorbesc cu tine.

– Despre ce?

– Despre noi doi.

Cu coada ochiului, îl zări pe servitor apropiindu-se de ei. Mersul acestuia avea ceva efeminat. Într-o mână ținea o căpățână de zahăr, de un maroniu-murdar, în formă de con. În cealaltă mână ținea o rădăcină contorsionată care părea a fi de ghimbir. În mod clar, bărbatul respectiv era intendentul castelului și fusese în depozitul de condimente, un dulap încuiat aflat în dormitorul contelui, pentru a lua porția zilnică de ingrediente prețioase, pe care le ducea acum bucătarului: zahăr pentru a îndulci tarta cu mere pădurețe, poate, și ghimbir pentru a condimenta murele.

Aliena urmări privirea lui William.

– O, bună, Matthew!

Intendentul zâmbi și rupse o bucățică de zahăr pentru ea. William bănuia că Matthew era foarte atașat de Aliena. Probabil că ceva din postura și din expresia fetei îi spusese că nu se simțea în largul ei, pentru că zâmbetul intendentului se transformă într-o încruntare de îngrijorare și zise:

– E totul în regulă?

Avea o voce blândă.

– Da, mulțumesc.

Matthew îi adresă o privire lui William, iar pe fața sa se zugrăvi surpriza.

– Tânărul William Hamleigh, nu-i așa?

William se simți stânjenit că fusese recunoscut, chiar dacă lucrul era inevitabil.

– Ține-ți zahărul pentru copii, spuse el, deși nu i se oferise. Nu-mi place.

– Foarte bine, stăpâne. Expresia de pe chipul lui Matthew arăta că nu ajunsese în poziția pe care o deținea deranjându-i pe fiii nobililor. Se întoarse din nou către Aliena. Tatăl tău a adus niște mătase moale, minunată... o să-ți arăt mai târziu.

– Mulțumesc, spuse ea.

Matthew se îndepărtă.

– Nebun efeminat! spuse William.

– De ce te-ai purtat atât de grosolan cu el? întrebă Aliena.

– Nu-mi place ca servitorii să mă numească „tânărul William“. Îi veni în minte că aceste vorbe nu reprezentau chiar cel mai bun mod de a începe să curteze o domniță. Cu inima strânsă, William își dădu seama că începuse cu stângul. Trebuia să fie fermecător: Dacă mi-ai fi soție, servitorii mei ți s-ar adresa cu „doamnă“.

– Ai venit aici să-mi vorbești despre căsătorie? întrebă ea, iar lui William i se păru că detectează în glasul ei urme cum că nu-i venea a crede.

– Nu mă cunoști, spuse William, pe un ton de protest. Își dădu seama, cu tristețe, că nu reușea să țină această discuție sub control. Plănuise să facă un pic de conversație ușoară înainte de a ajunge la afaceri, dar ea era atât de directă și de nevinovată, încât fusese forțat să-și rostască mesajul. M-ai judecat greșit. Nu știu ce am făcut, data trecută când ne-am întâlnit, de ai ajuns să nu mă placi; dar, indiferent de motiv, te-ai pripit.

Aliena privi în altă parte, gândindu-se ce să-i răspundă. În spatele ei, William îi văzu pe cavalier și pe oștean coborând scările și ieșind pe ușă, cu un aer hotărât. O clipă mai târziu, un bărbat îmbrăcat în straie de preot – secretarul contelui, probabil – apăru de la etaj și făcu un gest de chemare. Doi cavaleri se ridicară și se duseră sus: Ralph de Lyme, agitându-și marginile roșii ale hainei sale, și un altul, mai în vârstă și chel. În mod evident, bărbații care așteptau în sală veniseră să-l vadă pe conte, câte unul sau doi, în dormitorul acestuia. Dar de ce?

– După atâta timp? spunea Aliena.

Își reținea o anume emoție. Era posibil să fie vorba de furie, dar William bănuia, într-un cotlon al minții sale, că era mai degrabă un hohot de râs.

– După toată supărarea, furia și tot scandalul; abia acum, când se potolește tot, acum îmi spui că am făcut o greșală?

Auzind-o gândind astfel, William își dădu seama că atitudinea lui era, într-adevăr, cam lipsită de credibilitate.

– Ba nu a trecut deloc... oamenii încă mai vorbesc despre asta, mama mea e încă furioasă, iar tata nu-și poate ține capul sus în public, spuse el cu sălbăticie în glas. Pentru noi nu s-a terminat.

– Aici nu e vorba de altceva decât de onoarea familiei, nu-i așa?

Vocea ei avea o tonalitate periculoasă, dar William o ignoră. Tocmai își dăduse seama ce făcea contele cu toți acești cavaleri și oșteni: trimitea mesaje.

– Onoarea familiei? spuse el, distras. Da.

– Știi că ar trebui să mă gândesc la onoare, la alianțele dintre familii și la toate lucrurile acestea, zise Aliena. Dar căsătoria nu se rezumă la așa ceva. Păru să mediteze un moment, apoi să ia o decizie. Poate că ar trebui să-ți povestesc despre mama mea. Ea îl ura pe tata. Tata nu e un om rău, de fapt, e un om mareț, și eu îl iubesc, dar e îngrozitor de solemn și de sever, și nu a înțeles-o niciodată pe mama. Ea era o persoană voioasă, fericită, căreia îi plăcea să râdă, să spună povești și să cânte, iar tata a făcut-o să se simtă nefericită. Ochii Alienei înotau în lacrimi, observă vag William, dar gândul îi stătea la mesaje. De aceea a murit... pentru că el nu o lăsa să fie fericită. Știi sigur. Și, vezi tu, și el o știe. De aceea a promis că nu mă va forța niciodată să mă căsătoresc cu cineva care nu-mi e pe plac. Acum înțelegi?

„Mesajele acelea sunt ordine, își spunea William în gând. Ordine pentru prietenii și aliații contelui Bartholomew, avertizându-i să se pregătească de luptă. Iar mesagerii sunt *dovezi*.“

Își dădu seama că Aliena îl privea fix.

– Să te măriți cu cineva care nu ți-e pe plac? spuse el, repetându-i ultimele cuvinte. Nu-ți sunt pe plac?

Zări o scânteie de furie în ochii ei.

– Nu m-ai ascultat, rosti ea. Ești atât de egoist, încât nu te poți gândi nici măcar o clipă la sentimentele altei persoane. Data trecută când ai venit aici, ce ai făcut? Ai vorbit tot timpul despre tine și mie nu mi-ai pus nici o întrebare!

Tonul ei se ridicase treptat până ajunsese strigăt și, când se opri, William observă că bărbații aflați de cealaltă parte a camerei tăcuseră și ascultau. Se simțea stânjenit.

– Nu vorbi atât de tare, îi ceru el.

Aliena nu-l luă în seamă.

– Vrei să știi de ce nu te plac? Bine, îți voi spune. Nu te plac pentru că nu ai nici un pic de rafinament. Nu-mi plac pentru că de-abia dacă ești în stare

să citești. Nu te plac pentru că nu te interesează altceva în afară de câinii, de caii tăi și de propria persoană.

Acum, Gilbert Față-de-Pisică și Jack Fitz Guillaume râdeau în hohote. William simți cum i se înroșise obrazii. Bărbații aceia erau niște neica nimeni, niște cavaleri, și râdeau de el, fiul lordului Percy Hamleigh. Se ridică.

– *Bine*, spuse el pe un ton repezit, încercând să o oprească pe Aliena.

Nu avea nici un rost.

– Nu-mi placi pentru că ești egoist, plicticos și prost, țipă ea.

Deja, toți cavalerii râdeau.

– Nu te plac, te desconsider, te urăsc și te disprețuiesc. Și *de-asta* nu mă mărit cu tine!

Cavalerii chiuiau și aplaudau. În sinea sa, William se chirci. Răsetele lor îl făceau să se simtă mic, slab și neajutorat, ca un băiețel, iar pe când era un băiețel se temea mereu. Îi întoarse spatele Alienei, încercând să-și controleze expresia feței și să-și ascundă sentimentele. Traversă încâperea cât putu de repede, încercând să nu o ia la fugă, în timp ce răsetele deveneau mai puternice. Într-un final, ajunse la ușă, o deschise și ieși împleticindu-se. O trânti în urma lui și o luă la goană pe scări, gata să se sufocă de atâta rușine; în urechi îi răsunară hohotele batjocoritoare cât traversă curtea noroioasă și ajunse la poartă.

Drumul dintre Earlscastle către Shiring se întâlnea cu drumul principal după circa un kilometru și jumătate. La această răscruce, călătorii o puteau lua spre nord, către Gloucester și granița cu Țara Galilor, sau spre sud, către Winchester și către coastă. William și Walter se îndreptară către sud.

Chinul lui William se transformase în furie. Era prea mânios pentru a mai vorbi. Îi venea să o rănească pe Aliena și să-i omoare pe toți cavalerii aceia. I-ar fi plăcut să-și înfigă spada în fiecare gură schimonosită de răs și să străpungă fiecare gâtlej. Și se gândise în ce fel să se răzbune pe cel puțin unul dintre ei. Dacă reușea, urma să facă rost, cu această ocazie, și de dovada de care avea nevoie. Această perspectivă îi alina orgoliul rănit.

În primul rând, trebuia să-l prindă pe unul dintre ei. Imediat ce drumul se afundă în pădure, William descălecă și începu să meargă, ducându-și calul de căpăstru. Walter îl urmă în tăcere, respectându-i starea de spirit. William ajunse la o porțiune unde drumul se îngusta și se opri. Se întoarse către Walter și îi spuse:

– Cine se descurcă mai bine cu cuțitul, eu sau tu?

– La lupta de aproape, eu sunt mai bun, zise Walter precaut. Dar tu arunci cu mai multă precizie, stăpâne.

Toți i se adresau cu „stăpâne“ când era furios.

– Presupun că știi să pui piedică unui cal agitat și să-l faci să cadă? întrebă William.

– Da, cu o prăjină bună și solidă.

– Atunci du-te și găsește un copac tânăr, smulge-l din rădăcini și curăță-l de crengi; așa o să ai o prăjină bună și solidă.

Walter plecă.

William conduse cei doi cai prin pădure și îi legă într-un luminiș aflat la ceva distanță de drum. Îi deșeuă și scoase câteva dintre curelușele șeilor – suficiente pentru a lega fedeleș un om, ba chiar un pic cam multe. Planul său era lipsit de rafinament, dar nu avea timp să se gândească la ceva mai elaborat, așa că trebuia să sperie că lucrurile aveau să decurgă după cum voia el.

În drumul său de întoarcere, găsi o creangă căzută de stejar, lemn tare și uscat, pe care avea de gând să o folosească pe post de bătă.

Walter aștepta, cu prăjina. William alese locul de unde putea să pândască servitorul, în spatele unui trunchi gros de fag, aflat lângă drum.

– Nu întinde prăjina prea devreme, pentru că animalul va sări peste ea, îl avertiză el. Dar nici să o întinzi prea târziu, pentru că nu-i poți împiedica numai picioarele din spate. Cel mai bine ar fi să o bagi între picioarele din față. Și încearcă să înfigi capătul în pământ, ca să nu poată să o dea la o parte lovind-o cu piciorul.

Walter încuviință.

– Am mai văzut cum se face.

William merse vreo treizeci de metri în urmă, către Earlscastle. Rolul său era acela de a se asigura că animalul avea să se sperie, astfel încât să înainteze prea repede pentru a mai putea evita prăjina lui Walter. Se ascunse cât putu mai aproape de drum. Mai devreme sau mai târziu, mesagerii contelui Bartholomew aveau să apară. William spera că nu urma să aștepte mult. Era nerăbdător să vadă dacă planul său avea să funcționeze și de-abia aștepta să-l ducă la capăt.

„Cavalerii ăia nu aveau nici cea mai mică idee, atunci când râdeau, că eu îi spionam, își spuse el în gând, mai liniștindu-se puțin. Dar unul dintre ei o să afle în curând. Și atunci, va regreta că a râs. Atunci își va dori să se fi lăsat în genunchi și să-mi fi sărutat cizmele, în loc să râdă. O să plângă, o să implore și o să se umilească în fața mea să-l iert, iar eu o să-l lovesc cu atât mai tare.“

Mai avea și alte motive de consolare. Dacă planul lui reușea, ar putea, într-un final, aduce căderea contelui Bartholomew și restabilirea onoarei familiei Hamleigh. Iar atunci, toți cei care chicotiseră discutând despre anularea nunții ar tremura de frică, iar unii dintre ei aveau să sufere și de altceva decât de teamă.

Distrugerea lui Bartholomew avea să fie și distrugerea Alienei – acesta era cel mai mare motiv de bucurie. Mândria ei exagerată și aerele de superioritate trebuiau să se schimbe după ce tatăl avea să fie spânzurat, condamnat pentru trădare. Atunci, dacă avea să-și dorească mătăsurii fine și bucăți de zahăr, trebuia să se mărite cu William pentru a le obține. Și-o închipuia, umilă și pocăită, aducându-i o plăcintă fierbinte de la bucătărie, privind în sus la el cu ochii aceia mari, întunecați, dornică să-i fie pe plac, sperând să obțină o mângâiere, cu gura ușor deschisă, implorând să fie sărutată.

Reveria îi fu întreruptă de zgomotul unor copite călcând noroiul înghețat al drumului. Scoase cuțitul și îl cântări în palmă, amintindu-și greutatea lui și echilibrul conturilor sale. La vârf, era ascuțit pe ambele părți, ca să pătrundă mai bine. Se ridică, își lipi spatele de copacul care-l ascundea, luă cuțitul de lamă și se puse pe așteptat, abia reușind să respire. Avea emoții. Se temea ca nu cumva cuțitul să nu-și atingă ținta, se temea că animalul ar putea să nu cadă sau că bărbatul din șa ar putea să-l omoare pe Walter cu o lovitură norocoasă, astfel încât William să fie nevoit să se lupte singur cu el... Sunetul copitelor avea ceva care îl deranja. Îl văzu pe Walter privindu-l cu o expresie îngrijorată: și el auzise același lucru. Deodată, William își dădu seama de problemă. Nu era numai un cal. Trebuia să ia rapid o hotărâre. Aveau să atace două persoane? Ar semăna prea mult a luptă dreaptă. Hotărî să-i lase să treacă și să aștepte un călăreț singuratic. Se simțea dezamăgit, dar știa că era cea mai înțeleaptă decizie pe care o putea lua. Făcu un gest de renunțare în direcția lui Walter. Servitorul dădu din cap, în semn că înțelesese, și se făcu din nou nevăzut.

Câteva clipe mai târziu, pe drum se iviră doi cai. William văzu o străfulgerare de mătase roșie: Ralph de Lyme. Apoi zări capul chel al tovarășului acestuia. Cei doi trecură în galop, după care ieșiră din raza lor vizuală.

În ciuda dezamăgirii pe care o simțea, William era mulțumit să vadă că i se confirma teoria cum că Bartholomew îi trimitea pe acești luptători cu mesaje. Se întrebă însă, neliniștit, dacă nu cumva contele îi trimitea numai în pereche. Ar fi fost o măsură de precauție firească. Pe cât posibil, toată lumea călătorea în grupuri, din motive de siguranță. Pe de altă parte, Bartholomew avea multe mesaje de trimis și un număr limitat de oameni la dispoziție, așa că s-ar putea să considere un lux a trimite doi oameni pentru un mesaj. Mai mult, cavalerii erau bărbați violenți, pe care se putea bizui că reprezentau adversari redutabili pentru vreun nelegiuit oarecare – o luptă din care un nelegiuit nu ar fi câștigat prea mult, pentru că la un cavaler nu prea găseai mare lucru de furat, în afară de spadă, greu de vândut fără să se confrunte cu întrebări stânjenitoare, și de calul său, care era posibil să-și rupă vreun picior în ambuscadă. Un cavaler era mai în siguranță decât mulți alții în pădure.

William se scărpină în cap cu mânerul cuțitului. Se putea întâmpla orice.

Se așează și se puse iar pe așteptat. Pădurea era liniștită. De printre nori se ivi un soare slab de iarnă, străluci în răstimpuri printre crengile copacilor, după care dispăru. Stomacul lui William îi aminti că ora prânzului trecuse. O căprioară traversă drumul la câțiva metri de el, fără să fie conștientă că era privită de un om foarte flămând. William începea să-și piardă răbdarea.

Hotărî că, dacă apărea o altă pereche de călăreți, avea să-i atace. Era riscant, dar avea elementul-surpriză de partea lui, și îl avea și pe Walter, un luptător remarcabil. În plus, era posibil să fie ultima sa șansă. Știa că putea sfârși ucis și îi era frică, dar o astfel de soartă putea fi mai bună decât aceea de a trăi într-o umiliță perpetuă. Cel puțin, a fi ucis în luptă reprezenta o moarte onorabilă.

„Cel mai bine, se gândea el, ar fi să apară Aliena, singură-singurică, călare pe un căluț alb.“ Să cadă de pe cal, să-și lovească brațele și picioarele și să se răstoarne într-un rug de mure. Spinii i-ar zgâria pielea ei fină, și ar curge sânge. William ar sări pe ea și ar țintui-o la pământ. Ea ar fi îngrozită.

Începu să se joace cu această idee, gândindu-se în detaliu ce răni ar avea, imaginându-și expresia ei de teroare pură când își va fi dat seama că se găsea total în puterea lui, iar apoi auzi din nou zgomot de copite.

De data aceasta, era un singur cal.

Se îndreptă de spate, scoase cuțitul, își lipi spatele de trunchiul copacului și își încordă auzul.

Era un cal bun, rapid, nu unul de război, ci, probabil, un gonaci puternic. Purta în spinare o persoană de greutate medie, cum ar fi un bărbat fără armură, și se apropia într-un galop relaxat, fără să respire greu. William îl privi pe Walter și dădu din cap, în semn de aprobare: acesta era ținta, aici era dovada. Ridică brațul drept, ținând cuțitul de vârful lamei.

În depărtare, calul lui William necheză.

Sunetul răzbătu, cât se poate de clar, prin pădurea liniștită și se auzi perfect, fiind mai puternic decât zgomotul făcut de calul care se apropia. Acesta îl auzi, iar pașii săi își pierdură ritmicitatea. Călărețul strigă:

– Hoo!

Trase de frâie, astfel că animalul încetini pasul. William ocări în gând. Acum, călărețul avea să fie precaut, iar asta făcea lucrurile mult mai dificile. Tardiv, William își dori să fi dus caii mai departe.

Acum că se deplasa la pas, nu-și mai putea da seama cât de departe era calul care se apropia. Totul mergea pe dos. Rezistă tentației de a scoate capul de după trunchi, să vadă ce se întâmpla. Asculta cu atenție, cu tot corpul încordat. Dintr-odată, auzi calul fornăind, surprinzător de aproape, și apoi

apăru la numai un metru de locul unde stătea. Calul îl zări în clipa următoare celei în care William îl zărise pe el. Șovăi intimidat și călărețul lăsă să-i scape un mormăit de surpriză.

William blestemă. Brusc, își dădu seama că animalul se putea întoarce, pornind, agitat, în cealaltă direcție. Se ascunse în spatele copacului și ieși pe cealaltă parte, în spatele calului, ținând ridicat brațul cu care arunca. Îl văzu pe călăreț, bărbos și încrunțat, în timp ce trăgea de hățuri: era bătrânul și puternicul Gilbert Față-de-Pisică. William azvârli cuțitul.

O lovitură perfectă. Cuțitul lovi crupa calului cu vârful și se înfipse câțiva centimetri în carnea acestuia.

Calul păru să tresară, așa cum face un om atunci când i se întâmplă ceva neașteptat; apoi, înainte ca Gilbert să aibă ocazia de a reacționa, porni într-un galop panicat, alergând din toate puterile direct către locul unde-l aștepta Walter.

William o rupse la fugă în urma lui. În scurt timp, calul parcurse distanța care-i despărțea pe William și pe Walter. Gilbert nu făcea nici un efort să recapete controlul calului – era prea ocupat încercând să stea în șa. Cei doi, cal și călăreț, ajunseră în dreptul lui Walter, iar William își spuse în gând: „Acum, Walter, acum!”

Walter își sincroniză mișcarea atât de bine, încât William nici nu zări prăjina țâșnind din spatele copacului. Nu văzu decât picioarele din față ale animalului îndoindu-se, ca și cum s-ar fi trezit părăsite brusc de orice putere. Apoi, picioarele din spate părăură să le ajungă pe cele din față, așa că se încurcară. În sfârșit, capul i se lăsă, crupa i se înalță, iar animalul masiv se prăbuși.

Gilbert fu proiectat în aer. Fugind în urma lui, William se trezi că drumul îi era barat de trupul calului căzut.

Gilbert ateriză bine, se rostogoli și se ridică în genunchi. Pentru o clipă, William se temu că avea să o ia la sănătoasa și să scape. Apoi, Walter ieși din tufișuri, se aruncă prin aer și izbi spinarea lui Gilbert, trântindu-l pe burtă.

Amândoi bărbații se lovira tare de pământ. Își recăpătară echilibrul în același timp, iar William zări, cu oroare, că vicleanul Gilbert reușise să scoată un cuțit, pe care-l ținea în mână. William sări peste calul căzut și lovi cu bâta de stejar în direcția lui Gilbert pe când acesta ridica pumnalul. Bâta lovi partea laterală a capului lui Gilbert.

Cavalerul se împletici, dar reuși să rămână în picioare. William îl blestemă în gând pentru că era atât de rezistent. William trase în spate bâta pentru a da o altă lovitură, dar Gilbert se dovedi mai rapid, iar brațul cu pumnalul țâșni în direcția lui William. Tânărul era îmbrăcat pentru curtat, nu pentru lupț, iar lama ascuțită îi spintecă pelerina fină de lână; dar sări înapoi suficient

de repede pentru a-și salva pielea. Gilbert continuă să-l atace, ținându-l în defensivă pentru a nu avea timp să ridice bâta. De fiecare dată când Gilbert lovea, William sărea înapoi; dar William nu avea niciodată suficient timp pentru a-și reveni, iar Gilbert se apropia de el cu rapiditate. Dintr-odată, William începu să se teamă pentru propria viață. Atunci, Walter se apropie de Gilbert din spate și îl lovi peste picioare, făcându-l să se prăbușească.

William răsuflă ușurat. Timp de o clipă, crezuse că avea să moară. Îi mulțumi lui Dumnezeu că i-l dăduse pe Walter.

Gilbert încercă să se ridice, dar Walter îl izbi cu piciorul în față. William îl lovi cu bâta de două ori, ca să fie sigur, iar după aceea Gilbert rămase nemișcat, întins pe pământ.

Îl întoarseră pe burtă, iar Walter se așeză pe capul lui, în timp ce William îi lega mâinile la spate. Apoi, William scoase cizmele lungi, negre, ale lui Gilbert și îi legă gleznele goale una de alta cu o bucată solidă de piele de la harnașament.

Se ridică. Rânji către Walter, iar acesta zâmbi. Era o ușurare să-l vadă pe acest luptător experimentat și viclean legat bine.

Următorul pas era să-l facă să mărturisească.

Începea să-și recapete cunoștința. Walter îl întoarse cu fața în sus. Când Gilbert îl văzu pe William, pe fața lui se zugrăviră, succesiv, recunoașterea, surpriza și, în cele din urmă, frica. William era mulțumit. „Gilbert își regretă deja hohotele de râs“, își zise el în sinea lui. În curând, avea să și le regrete și mai abitir.

În mod uluitor, calul lui Gilbert se ridicase în picioare. Fugise vreo câțiva metri, dar se oprise și acum privea înapoi, gâfâind și tresărind ori de câte ori se simțea o pală de vânt printre copaci. Cuțitul lui William nu mai era înfipt în crupa lui; căzuse. William îl culese de jos, iar Walter plecă să prindă animalul.

William avea auzul încordat, atent la sunete de călăreți. În orice moment putea să apară un alt mesager. Dacă se întâmpla așa, atunci Gilbert trebuia târat la loc ascuns și forțat să nu scoată vreun sunet. Dar nu se ivi nici un călăreț, iar Walter reuși să prindă calul lui Gilbert fără prea mari bătăi de cap.

Îl legară pe Gilbert peste spinarea gonaciului său, după care conduseră animalul către locul unde William lăsase caii lor. Ceilalți cai începură să se agite când simțiră mirosul sângelui care mustea din crupa bidiviului lui Gilbert, așa că William îl priponi un pic mai departe.

Aruncă o privire în jur, căutând un copac potrivit intențiilor sale. Găsi un ulm cu o creangă solidă crescută cam la trei metri de la sol. I-l arătă lui Walter.

– Vreau să-l atârî pe Gilbert de creanga asta, spuse el.

Walter rânji sadic.

– Ce ai de gând să-i faci, stăpâne?

– O să vezi.

Fața pergamentoasă a lui Gilbert se albise din pricina fricii. William petrecu o funie pe sub brațele cavalerului, o legă la spate și o trecu peste creanga cu pricina.

– Ridică-l, îi spuse el lui Walter.

Walter îl ridică pe Gilbert. Acesta se zbătu și scăpă din strânsoarea lui Walter, prăbușindu-se. Walter luă bâta lui William și îl lovi pe Gilbert în cap până ce acesta ameți, după care îl ridică din nou. William aruncă celălalt capăt al funiei peste creangă de mai multe ori și o trase până ajunse să stea bine fixată. Walter îi dădu drumul lui Gilbert, iar acesta prinse a se legăna ușor în aer, cu tălpile la trei palme de sol.

– Adună niște lemne de foc, spuse William.

Așezară niște vreascuri sub picioarele lui Gilbert, iar William le aprinse cu o scânteie de la o cremene. După câteva clipe, flăcările începură să se înalțe. Fierbințeala îl trezi pe Gilbert din starea de semiinconștiență.

Când își dădu seama ce se întâmpla, cavalerul începu să geamă de groază.

– Te rog, spuse el. Te rog, lasă-mă jos. Îmi pare rău că am râs de tine, te rog, ai milă!

William nu scotea nici un cuvânt. Umiliința lui Gilbert îl satisfăcea profund, dar nu asta era ceea ce căuta William.

Când căldura începu să-i frigă degetele goale, Gilbert își îndoi picioarele din genunchi, pentru a-și feri tălpile de foc. Fața îi era scăldată de sudoare, iar în aer se răspândi un miros vag de ars, pe măsură ce hainele sale se înfierbântau. William decise că acesta era momentul în care să înceapă interogatoriul. Spuse:

– De ce te-ai dus la castel azi?

Cu ochii larg deschiși, Gilbert îl privea fix.

– Să-mi aduc omagiile, spuse el. Contează?

– De ce te-ai dus să-ți aduci omagiile?

– Conteale tocmai s-a întors din Normandia.

– Nu ai fost chemat special?

– Nu.

„E posibil să fie adevărat“, medită William. Interogarea unui prizonier nu era o treabă chiar atât de directă pe cât își închipuise. Se mai gândi.

– Ce ți-a spus contele când ai fost sus, în camera lui?

– M-a salutat și mi-a mulțumit că am venit să-i urez bun venit acasă.

Cumva o scânteie de înțelegere circumspectă se zărea în ochii lui Gilbert? William nu era sigur. Spuse:

– Și ce altceva?

– A întrebat de sănătatea familiei mele și de felul cum decurg lucrurile în satul meu.

– Nimic altceva?

– Nimic. De ce îți pasă ce mi-a spus?

– Ce ți-a zis despre regele Stephen și împărăteasa Maud?

– Nimic, pe cuvânt!

Gilbert nu-și mai putea ține genunchii îndoiți, iar tălpile îi ajunseră pradă flăcărilor din ce în ce mai puternice. După o clipă, din gura sa țâșni un țipăt de suferință, iar corpul îi fu cuprins de convulsii. Spasmul îi scoase pentru câteva momente tălpile din foc. Atunci își dădu seama că își putea ușura suferința legănându-se înainte și înapoi. Cu toate acestea, la fiecare astfel de mișcare, tălpile îi treceau prin foc, iar el țipa din nou.

Încă o dată, William se întrebă dacă nu cumva era posibil ca Gilbert să spună adevărul. Nu avea cum să afle. Probabil că, la un moment dat, avea să sufere atât de mult, încât să spună orice ar crede el că aștepta William de la el, într-o încercare disperată de a căpăta puțină alinare, așa că era foarte important să nu-i dea indicii clare asupra a ceea ce voia să afle, își zise William, cuprins de îngrijorare. Cine ar fi crezut că torturarea prizonierilor era o treabă atât de dificilă?

Se forță să adopte un ton calm, ca și cum ar fi purtat o conversație obișnuită.

– Și acum unde te duceai?

Gilbert țipa de durere și de frustrare.

– Ce contează?

– Unde te duceai?

– Acasă!

Bărbatul începea să-și piardă controlul. William știa unde locuia, și anume la nord de locul în care se aflau. Gilbert se îndrepta în altă direcție.

– Unde te duceai? întrebă din nou William.

– Ce vrei de la mine?

– Îmi dau seama că minți, zise William. Spune-mi adevărul, atâta tot. Îți auzi pe Walter mormăind aprobator, și-și spuse în gând: „Încep să mă descurc mai bine“. Unde te duceai? întrebă el pentru a patra oară.

De-acum, Gilbert se simțea prea extenuat pentru a se mai balansa. Gemând de durere, se opri deasupra flăcărilor și, încă o dată, își îndoi picioarele pentru a-și feri tălpile de foc. Însă focul ardea deja suficient de puternic pentru a-i cuprinde genunchii. William sesiză un miros, vag familiar, dar, în același timp, ușor îngrețșător; după câteva clipe, își dădu seama că era mirosul

de carne arsă, și îi era cunoscut pentru că semăna cu cel al mâncării. Pielea de pe picioarele și tălpile lui Gilbert devenea maronie și se crăpa, firele de păr de pe gambe se înnegreau, iar grăsimea de pe carne se scurgea în picături în flăcări și sfârâia. Ca hipnotizat, William urmărea agonia prizonierului său. Ori de câte ori Gilbert țipa, William simțea un fior de încântare. Deținea puterea de a hotărî suferința unui om, și aceasta îi dădea o senzație plăcută. Era ceva asemănător cu sentimentul pe care-l avea atunci când reușea să rămână singur cu câte o fată, într-un loc unde nu putea să o audă nimeni protestând, o țintuia la pământ, ridicându-i fustele, și știa că nimic nu-l putea împiedica să o posede.

Aproape fără tragere de inimă, spuse din nou:

– Unde te duceai?

Pe un ton care nu era altceva decât un țipăt reprimat, Gilbert zise:

– La Sherborne.

– De ce?

– Taie sfoara și lasă-mă jos, în numele lui Hristos, și o să-ți spun tot!

William simți victoria aproape. Încerca o satisfacție profundă. Dar nu-și atinsese încă scopul. I se adresă lui Walter:

– Trage-i picioarele de deasupra focului.

Walter prinse tunică lui Gilbert și trase de ea, astfel încât picioarele cavalerului fură scoase din flăcări.

– Acum, spuse William.

– Conte Bartholomew are vreo cincizeci de cavaleri în Sherborne și prin împrejurimi, spuse Gilbert, într-un țipăt strangulat. Eu trebuia să-i adun și să-i aduc la Earlscastle.

William zâmbi. Toate presupunerile sale se dovedeau a fi satisfăcător de precise.

– Și la ce plănuiește contele să-i folosească pe acești cavaleri?

– Nu mi-a spus.

William îi zise lui Walter:

– Lasă-l să mai ardă puțin.

– Nu! țipă Gilbert. Îți spun!

Walter șovăi.

– Repede! îl avertiză William.

– Să lupte de partea împărătesei Maud, împotriva lui Stephen, spuse într-un final Gilbert.

Acesta era lucrul de care avea nevoie: dovada. William își savura victoria.

– Și când te voi întreba aceste lucruri în fața tatălui meu, vei răspunde la fel? întrebă el.

– Da, da!

– Și când tatăl meu o să te întrebe în fața regelui, vei spune și atunci adevărul?

– Da!

– Jură pe cruce.

– Jur pe cruce, voi spune adevărul!

– Amin, rosti mulțumit William, și începu să stingă focul.

Îl legară pe Gilbert de șaua calului său și luară frâiele acestuia, astfel încât să-i urmeze, după care porniră la pas. Cavalerul abia dacă putea să stea drept, iar William nu voia să moară, pentru că nu-i era de nici un folos mort, așa că încerca să nu-l trateze prea dur. Când trecură pe lângă un pârau, aruncară cu apă rece peste picioarele arse ale lui Gilbert. Cavalerul țipă, cuprins de durere, dar probabil că îi prinse bine.

William era cuprins de o senzație minunată de triumf amestecată cu o frustrare ciudată. Nu omorâse niciodată un om, și își dorea să-l poată ucide pe Gilbert. Torturarea unui bărbat fără a-l ucide era ca și cum ai dezbrăca o fată fără a o silui. Cu cât se gândea mai mult la acest lucru, cu atât simțea că avea nevoie de o femeie.

Poate, când avea să ajungă acasă... Nu, nu ar fi fost timp. Trebuia să le spună părinților săi ce se întâmplase, iar aceștia aveau să vrea ca Gilbert să-și repete mărturisirea în fața unui preot și, poate, a altor martori; iar apoi trebuiau să planifice împreună capturarea contelui Bartholomew, care, mai mult ca sigur, trebuia să aibă loc a doua zi, înainte ca acesta să adune prea mulți luptători. Și lui William tot nu-i venise nici o idee despre cum să pună mâna pe castel prin vicleșug, fără un asediu prelungit...

Frustrat, se gândea că s-ar putea să treacă niscaiva timp până avea să vadă măcar o femeie atrăgătoare, când una apărură chiar în fața lui, pe drum.

Era un grup de cinci persoane, care mergeau spre William. Și se găsea acolo o femeie cu părul închis la culoare de vreo douăzeci și cinci de ani, nu chiar o fetișcană, dar suficient de tânără. Pe măsură ce se apropia, William deveni din ce în ce mai interesat: era chiar frumoasă, cu un păr castaniu-închis, cu piscul-diavolului, și ochi adânciți în orbite, de un auriu intens. Avea o siluetă elegantă, zveltă și o piele catifelată și bronzată.

– Stai în spate, îi spuse William lui Walter. Ține-l pe cavaler în urma ta în timp ce vorbesc eu cu ei.

Cei cinci oameni se opriră și ațintiră priviri circumspecte asupra lui. În mod evident, formau o familie: un bărbat înalt, care era, probabil, soțul, un

fecior bine crescut, dar căruia nu-i dăduse încă barba și doi puști. Tresărind, William își dădu seama că bărbatul îi părea cunoscut.

– Te cunosc cumva? întrebă el.

– Te cunosc eu, răspunse bărbatul. Și îți cunosc și calul, pentru că, împreună, aproape că mi-ați ucis fiica.

William începu să-și aducă aminte. Calul lui nu atinsese copilul, dar fusese cât pe-aci.

– Tu îmi construiai casa, zise el. Și când te-am concediat, ai cerut să te plătesc și aproape că m-ai amenințat.

Bărbatul arboră un aer sfidător și nu negă spusele.

– Nu mai ești atât de încrezut acum, zise William, cu un zâmbet batjocoritor.

Înfățișarea întregii familii trăda faptul că flămânzeau. Pentru William Hamleigh, se dovedea a fi o zi bună pentru reglat socotelile cu cei care-l jigniseră.

– Vă e foame?

– Da, ne e foame, spuse constructorul pe un ton care trăda o furie mahnită.

William o privi din nou pe femeie. Aceasta stătea cu picioarele un pic depărtate și cu bărbia ridicată, privindu-l fix, neînfricată. Fusese stârmit de Aliena și acum voia să-și potolească pofta cu femeia aceasta. Era sigur că avea să fie cât se poate de plină de viață: avea să se zbată și să zgârie. Cu atât mai bine.

– Nu ești căsătorit cu fata asta, nu-i așa, constructor? spuse el. Mi-o aduc aminte pe nevastă-ta... o vacă urâtă.

Chipul constructorului fu străbătut de o umbră de durere.

– Soția mea a murit, spuse.

– Și pe asta nu ai dus-o la biserică, nu-i așa? Nu ai nici un ban să-l plătești pe preot.

În spatele lui William, Walter tuși, iar caii se mișcă, cuprinși de neliniște.

– Să zicem că-ți dau bani de mâncare, îi spuse William constructorului, ca să-l ispitească.

– Îți accept plin de recunoștință, zise bărbatul, deși William își dădu seama că îl dorea să fie servil.

– Nu vorbesc de vreun dar. Îți cumpăr femeia.

Femeia interveni:

– Eu nu sunt de vânzare, băiete!

Disprețul ei își atinse ținta, iar William se înfurie. „Îți arăt eu dacă sunt bărbat sau băiat, îi spuse el în gând, când vom fi numai noi doi.“ I se adresă constructorului:

– Îți dau o liră de argint pentru ea.

– Nu e de vânzare.

Furia lui William spori. Era enervant să oferi bani unui om muritor de foame și să fii refuzat. Spuse:

– Nebunule, dacă nu iei banii, o să te spintec cu spada și o voi poseda în fața copiilor!

Brațul constructorului se mișcă sub pelerina pe care o purta. „Probabil că are vreo armă“, își spuse William. De asemenea, era și foarte mare și, chiar dacă era slab ca un țâr, probabil că avea să lupte din toate puterile pentru a-și salva femeia. Femeia își desfăcu pelerina și puse mâna pe mânerul unui pumnal surprinzător de lung, pe care-l purta le brâu. Și băiatul cel înalt era suficient de mare pentru a ridica probleme.

Walter interveni, pe un ton coborât, dar pătrunzător:

– Stăpâne, nu avem timp de așa ceva.

Fără tragere de inimă, William încuviință printr-o mișcare a capului. Trebuia să-l ducă pe Gilbert la conacul Hamleigh. Era o afacere prea importantă pentru a o întârzia din cauza unei încăierări pentru o femeie. Trebuia să rabde.

Privi mica familie alcătuită din cinci persoane zdrențăroase, înfometate, gata să lupte până la moarte împotriva a doi bărbați solizi cu cai și săbii. Nu-i putea înțelege.

– Bine, atunci, nu aveți decât să muriți de foame, spuse el.

Dădu pinteni calului, pornind mai departe la trap, și, câteva momente mai târziu, cei cinci dispărură din câmpul său vizual.

II

Când ajunseră cam la un kilometru și jumătate de locul unde îl întâlniseră pe William Hamleigh, Ellen spuse:

– Acum putem să încetinim?

Tom își dădu seama că le impusese un ritm epuizant. Îi fusese frică: preț de o clipă, i se păruse că el și Alfred aveau să fie nevoiți să se lupte cu doi

bărbați înarmați și călare. Tom nici măcar nu avea vreo armă. Dusese mâna, pe sub pelerină, după ciocanul său de zidar, apoi își amintise, cu durere, că îl vânduse cu mai multe săptămâni în urmă pentru o traistă de ovăz. Nu era sigur de ce, într-un final, William dăduse înapoi, dar voia să se îndepărteze cât se putea de mult de el, în caz că mintea mică și răutăcioasă a tânărului nobil avea să-l facă să se răzgândească.

Tom nu reușise să găsească de lucru la palatul episcopului de Kingsbridge, nici în toate celelalte locuri unde încercase. Cu toate acestea, în vecinătatea orașului Shiring se afla o carieră, și o carieră – spre deosebire de un șantier – angaja la fel de mulți oameni pe timp de iarnă ca și pe timp de vară. Bineînțeles, munca lui Tom era, de obicei, mai calificată și mai bine plătită decât cea de la carieră, dar nu-i mai păsa de mult de așa ceva. Nu voia decât să-și hrănească familia. Cariera din Shiring era proprietatea contelui Bartholomew, iar lui Tom i se spusese că acesta putea fi găsit la castelul său, spre vest, la câțiva kilometri de oraș.

Acum că o avea pe Ellen cu el, era și mai disperat decât înainte. Știa că femeia își unise soarta de a lui din dragoste și că nu cântărise cu grijă consecințele unei astfel de decizii. De fapt, nu avusese o idee clară despre cât de greu i-ar fi fost lui Tom să găsească de lucru. Nu se gândise cu adevărat la faptul că era posibil să nu supraviețuiască peste iarnă, iar Tom se abținuse să-i spulbere iluziile, pentru că dorea ca ea să rămână cu el. Dar, la urma urmelor, mai întotdeauna o femeie își pune copilul pe primul plan, iar lui Tom îi era teamă că Ellen avea să-l părăsească.

Se aflau împreună de o săptămână: șapte zile de disperare și șapte nopți de bucurie. În fiecare dimineață, Tom se trezea fericit și optimist. Pe măsură ce ziua înainta, i se făcea foame, copiii oboseau, iar Ellen devenea morocănoasă. În unele zile erau hrăniți – cum se întâmplase când îl întâlniseră pe călugărul cu brânza – iar în alte zile mestecau fășii de carne uscată de căprioară, din rezerva lui Ellen. Era ca și cum ar fi mâncat piele uscată, dar tot era un pic mai bine decât nimic. Dar când se întuneca se culcau, înfrigurați și nefericiți, și se țineau în brațe pentru a se încălzi; apoi, după o vreme, începeau să se mângâie și să se sărute. La început, Tom voia mereu să intre în ea imediat, dar ea îl refuza cu blândețe: dorea să se joace și să se sărute mai mult. Tom încercase și fusese vrăjit. Îi explora corpul cu îndrăzneală, mângâind-o în locuri pe care nu le atinsese pe corpul lui Agnes, la subraț, în zona urechilor, despicătura feselor. În unele nopți, chicoteau amândoi cu capetele ascunse sub pelerine. În alte momente, erau cuprinși de tandrețe. Într-o noapte, pe când se găseau singuri în casa de oaspeți a unei mănăstiri, iar copiii erau cufundați într-un somn epuizat, ea preluase rolul dominant, insistând,

ordonându-i să-i facă anumite lucruri, arătându-i cum să o excite cu degetele, iar el se supusese, năucit și stârnit de impudoaarea ei. Când se termina, alunecau într-un somn adânc, odihnitor, iar frica și furia zilei era îndepărtată de un val de dragoste.

Era amiază. Tom socoti că William Hamleigh ajunsese foarte departe, așa că hotărî să facă o pauză de odihnă. Nu aveau altă hrană decât niște carne uscată de căprioară. Totuși, în dimineața aceea cerșiseră niște pâine de la o fermă izolată, iar femeia le dăduse niște bere blondă într-un vas mare de lemn fără dop și le spusese că pot păstra vasul. Ellen păstrase jumătate din bere pentru prânz.

Tom se așeză pe marginea unui trunchi lat de copac bătrân, iar Ellen șezu lângă el. Femeia luă o înghițitură mare de bere și-i dădu vasul.

– Vrei și niște carne? întrebă ea.

El refuză printr-o mișcare a capului și bău din bere. Ar fi putut să o bea foarte lesne pe toată, dar mai lăsă și pentru copii.

– Păstrează carnea, îi spuse el lui Ellen. S-ar putea să primim de mâncare la castel.

Alfred duse vasul la gură și bău până la ultima picătură.

Jack arboră un aer mâhnit, iar Martha izbucni în lacrimi. Alfred zâmbi strâmb.

Ellen își aținti privirea asupra lui Tom. După câteva clipe, spuse:

– Nu ar trebui să-l lași nepedepsit pe Alfred.

Tom ridică din umeri.

– E mai mare decât ei... are mai multă nevoie de hrană.

– Oricum, el primește mereu o porție mare. Și cei mici trebuie să primească *ceva*.

– E o pierdere de vreme să ne băgăm în certurile copiilor, zise Tom.

Tonul lui Ellen deveni aspru.

– Vrei să spui că Alfred poate să se poarte ca un bătaș cu ceilalți doi și tu nu ai de gând să faci nimic în privința aceasta.

– Nu se poartă ca un bătaș, zise el. Copiii se ceartă mereu.

Ellen clătină din cap, cu o expresie uluită.

– Nu te înțeleg. În orice altă privință, ești un om blând. Dar, când vine vorba de Alfred, ești pur și simplu orb.

Tom era de părere că exagera, dar nu voia să nu-i fie pe plac, așa că spuse:

– Atunci, dă-le celor mici niște carne.

Ellen își deschise traista. Încă mai avea o căutătură supărată. Tăie o fâșie de carne uscată de căprioară pentru Martha și o alta pentru Jack. Alfred întinse mâna să primească și el, dar Ellen nu-l luă în seamă. „Nu e nimic în

neregulă cu Alfred. Numai că Ellen nu îl înțelege. E un băiat mare – își zise Tom cu mândrie –, are poftă de mâncare și e iute la mânie, dar dacă acesta e un păcat, atunci jumătate din băieții adolescenței sunt damnați.“

Se odihniră o vreme, după care porniră mai departe. Jack și Martha mergeau în față, mestecând încă fășiile tari de carne. Cei doi copii mai mici se înțelegeau bine, în ciuda diferenței de vârstă – Martha avea șase ani, iar Jack probabil că unsprezece sau doisprezece. Dar Marthei i se părea că Jack este extrem de fascinant, iar Jack părea să se bucure de această experiență inedită, de a avea un alt copil cu care să se joace. Era păcat că Alfred nu-l plăcea pe Jack. Acest lucru îl surprindea pe Tom: s-ar fi așteptat ca Jack, care nu ajunsese încă la vârsta bărbăției, să fie considerat nedemn de disprețul lui Alfred; dar nu se-ntâmpla așa. Alfred era mai puternic, bineînțeles, dar micul Jack era isteț.

Tom refuza să-și facă griji în această privință. Avea prea multe pe cap pentru a-și pierde vremea agitându-se în legătură cu ciondănelile copiilor. Uneori, într-un ungher secret al minții sale, se întreba dacă avea să mai primească vreodată de muncă. Era posibil să rămână pe drumuri zi după zi, până ce, unul câte unul, aveau să moară: un copil găsit rece și neînsuflețit într-o dimineață înghețată, un altul prea slăbit pentru a scăpa de febră, Ellen siluită și ucisă de vreun criminal în trecere, ca William Hamleigh, iar Tom devenind din ce în ce mai slab, până ce, într-una din zile, avea să fie prea vlăguit pentru a se mai ridica în picioare, zăcând pe pământ până ce aluneca într-o stare de inconștiență.

Bineînțeles, cu mult înainte de a i se întâmpla așa ceva, Ellen avea să-l părăsească. Avea să se întoarcă la peștera ei, unde încă se găseau un butoi cu mere și o traistă de alune, suficient cât să țină în viață doi oameni până la primăvară, dar nu de ajuns pentru cinci. Tom avea să fie distrus dacă pleca.

Se întreba cum o ducea pruncul. Călugării îi dăduseră numele Jonathan. Lui Tom îi plăcea numele. Din ce îi spusese călugărul cu brânza, însemna „dar de la Dumnezeu“. Tom și-l imagină pe micul Jonathan, roșu, zbârcit tot și chel, așa cum se născuse. Acum arăta diferit: o săptămână însemna foarte mult pentru un copil nou-născut. Probabil că deja se mărise, iar ochișorii i se deschideau mai larg. Acum nu mai ignora lumea din jurul lui: un zgomot puternic îl făcea să tresară, un cântec de leagăn îl liniștea. Când avea nevoie să râgâie, gurița i se contracta la colțuri. Probabil că monahii nu aveau de unde să știe că erau numai gaze, și confundau acest rictus cu un zâmbet adevărat.

Tom spera că-l îngrijeau bine. Călugărul cu brânza îi dăduse impresia că erau niște oameni blânzi și capabili. În mod clar, mult mai capabili să aibă grijă de prunc decât Tom, care nu avea casă și nici un ban. „Dacă ajung

vreodată maistru la vreun proiect mare de construcție, și câștig 48 de penny pe săptămână plus tain, o să dăruiesc niște bani mănăstirii aceleia“, își spuse el în gând.

Leșiră din pădure și, la scurtă vreme, la orizont se ivi un castel.

Starea de spirit a lui Tom se îmbunătăți, dar își reprimă sever entuziasmul: suferise luni întregi de dezamăgiri și învățase că, pe cât de plin de speranțe se arăta la început, pe atât de dureroasă era respingerea la sfârșit.

Se apropiau de castel pe o cărare ce străbătea niște câmpuri goale. Martha și Jack găsiră o pasăre rănită și se opriră cu toții să o privească. Era o pitulice, atât de mică, încât ar fi putut foarte ușor să nu o fi zărit. Martha se aplecă asupra ei, iar aceasta sări, părând neputincioasă să zboare. O prinse și o ridică, ținând-o în mânuțele ei făcute căuș.

– Tremură! spuse fata. O simt. Probabil că îi e frică.

Pasărea nu mai făcea nici o încercare să scape, ci stătea nemișcată în palmele Marthei, ațintindu-și ochișorii vioi asupra oamenilor dimprejur. Jack spuse:

– Cred că are o aripă ruptă.

– Dă-mi să văd, zise Albert.

Îi luă pasărea.

– Am putea să o îngrijim, spuse Martha. Poate că se va face bine.

– Nu, nu se va face, zise Alfred.

Cu o mișcare rapidă a mâinilor sale mari, suci gâtul păsării.

– O, pentru numele lui Dumnezeu! rosti Ellen.

Pentru a doua oară în ziua aceea, Martha izbucni în lacrimi.

Alfred începu să râdă și aruncă pasărea la pământ.

Jack o ridică.

– E moartă, spuse el.

– Ce e cu tine, Alfred? zise Ellen.

Tom răspunse în locul lui:

– Nimic. Pasărea urma să moară.

Porni mai departe, iar ceilalți îl urmară. Ellen era furioasă pe Alfred din nou, iar asta îl supăra pe Tom. De ce să faci atâta scandal pentru o blestemată de pitulice? Tom își aduse aminte cum se simțea când avea paisprezece ani, un băiat în corpul unui bărbat: viața era plină de frustrări. „Când vine vorba de Alfred, ești orb“, spusese Ellen, dar ea nu înțelegea.

Podul de lemn care traversa șanțul de apărare era șubred și fragil, însă, probabil, așa își și dorea contele: podul reprezenta o cale de acces pentru atacatori, și, cu cât se prăbușea mai repede, cu atât mai în siguranță era castelul. Zidurile care delimitau curtea erau de pământ, punctate la intervale de turnuri

de piatră. Pe când traversau podul, zăriră dinaintea lor o poartă de piatră, ca două turnuri legate de o pasarelă. „O grămadă de pietrărie aici, își zise Tom. Nu e un castel dintre acelea pline de lut și lemn. Măine aş putea trece la treabă.“ Își aduse aminte de senzația pe care i-o dădeau uneltele ținute în mâini, râcâitul dălții pe un bloc de piatră în timp ce-i îndrepta colțurile și-i netezea fețele, senzația uscată a prafului în nări. „Măine, poate că voi avea burta plină – cu mâncare câștigată, nu cerșită.“

Apropiindu-se, observă, cu ochiul lui format, de zidar, că parapetele din partea de sus a porții erau într-o stare proastă. Unele dintre blocurile mari de piatră căzuseră, lăsând crenelurile destul de uniforme în lateral. De asemenea, arcada porții avea și ea câteva pietre desprinse.

La poartă se aflau doi oșteni, iar amândoi aveau o căutătură alertă. Poate că se așteptau la ceva necazuri. Unul din ei îl întrebă pe Tom care era scopul venirii sale.

– Sunt pietrar, sper să fiu tocmit să lucrez la cariera contelui, răspunse acesta.

– Caută-l pe intendentul contelui, spuse santinela, fiindu-i de mare ajutor. Numele lui e Matthew. Probabil că o să-l găsești în sala mare.

– Mulțam, zise Tom. Ce fel de bărbat e?

Gardianul rânji la colegul său și spuse:

– Nu e cine știe ce bărbat.

Cei doi izbucniră în hohote.

Tom se gândi că avea să afle destul de curând la ce se refereau. Intră, iar Ellen și copiii îl urmară. Dincolo de ziduri, clădirile erau în principal din lemn, deși unele fuseseră ridicate pe fundații de piatră și exista una construită în întregime din piatră, probabil capela. În timp ce traversau curtea, Tom observă că turnurile care făceau înconjurul perimetrului aveau parapetele în ruină și pietre lipsă. Traversară cel de-al doilea șanț, către cercul de sus al cifrei 8, și se opriră la cea de-a doua poartă. Tom îi spuse gardianului că îl căuta pe Matthew Intendentul. Intrară cu toții în a doua curte și se apropiară de fortăreața pătrată de piatră. Ușa de lemn de la parter făcea, în mod clar, legătura cu vreun beci boltit. Urcară treptele de lemn către sala mare.

Îndată ce intră, Tom îi zări atât pe intendent, cât și pe conte. Știa cine erau după hainele pe care le purtau. Contele Bartholomew purta o tunică lungă, cu manșete largi și broderie la margini. Matthew Intendentul purta o tunică scurtă, în același stil cu aceea pe care o purta Tom, dar croită dintr-o țesătură mai moale, și avea pe cap o bonetă mică, rotundă. Cei doi se aflau în apropierea căminului, contele așezat, iar intendentul în picioare. Tom se apropie de cei doi și se opri la o distanță suficientă pentru a nu le auzi conversația,

așteptând să fie observat de vreunul din ei. Conte Bartholomew era un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani, cu păr cărunt și o față osoasă, palidă și arogantă. Nu arăta a fi un om generos. Intendentul era mai tânăr. Poziția adoptată de acesta îi aminti lui Tom remarca santinelei: părea feminină. Tom nu era prea sigur ce să creadă despre el.

Se mai găseau și alți oameni în sală, dar nici unul dintre ei nu-l luă în seamă pe Tom. Acesta aștepta, simțindu-se când încrezător, când temător. Conversația dintre conte și intendentul său păru să țină la nesfârșit. Într-un final, se încheie, iar intendentul făcu o plecăciune și se îndepărtă. Cu inima cât un purice, Tom făcu un pas înainte.

– Tu ești Matthew? spuse el.

– Da.

– Numele meu este Tom. Maistru zidar. Sunt un meșter bun, iar copiii mei flămânzesc. Am auzit că aveți o carieră.

Își ținu răsufllarea.

– Avem o carieră, dar nu cred că mai avem nevoie de muncitori, spuse Matthew. Aruncă o privire în direcția contelui, care clătină din cap, aproape imperceptibil. Nu, zise Matthew, nu te putem angaja.

Graba cu care fusese luată decizia îi frânse inima lui Tom. Dacă oamenii aveau un aer solemn, se gândeau bine la această posibilitate, iar apoi îl respingeau cu regret, putea să îndure mai ușor. Tom își dădea seama că Matthew nu era un bărbat crud, dar era ocupat, iar Tom și familia sa care murea de foame nu reprezentau decât o neplăcere de care trebuia să scape cât mai repede cu putință.

Disperat, Tom spuse:

– Aș putea să fac niște reparații aici, la castel.

– Avem un meșter care face tot felul de munci pentru noi, zise Matthew.

Un meșter era un om-bun-la-toate, care, de obicei, era dulgher calificat.

– Eu sunt zidar, spuse Tom. Zidurile construite de mine sunt puternice.

Matthew era iritat de faptul că se împotriva și păru gata să rostească vreo remarcă furioasă; se uită însă la copii și chipul i se îmblânzi din nou.

– Mi-ar plăcea să-ți dau de lucru, dar nu avem nevoie de tine.

Tom încuviință printr-o mișcare din cap. Acum trebuia să accepte umil ceea ce spusese intendentul, să arboreze un aer demn de milă și să cerșească o masă și un loc de dormit pentru la noapte. Dar Ellen era cu el, și se temea ca nu cumva să-l părăsească, așa că mai încercă o dată. Spuse, pe un ton suficient de ridicat încât vorbele sale să ajungă la urechile contelui:

– Sper numai că nu așteptați vreo bătălie în curând.

Efectul fu mult mai dramatic decât se așteptase. Matthew tresări, iar contele se ridică în picioare și rosti tăios:

– De ce spui asta?

Tom își dădu seama că atinsese un punct sensibil.

– Pentru că întăriturile Domniei Tale sunt într-o stare proastă, zise el.

– În ce privință? spuse contele. Vorbește clar, omule!

Tom trase aer în piept. Contele era iritat, dar atent. Tom nu avea să mai prindă o șansă ca asta.

– Mortarul de la poartă s-a desprins în mai multe locuri, lăsând loc pentru o rangă. Un dușman ar putea desprinde cu ușurință o piatră sau două; și, odată ce s-a creat o gaură, e ușor să dărâmi tot zidul. De asemenea – se grăbi el, fără să răsufle, înainte să apuce cineva să comenteze sau să-l contrazică –, de asemenea, crenelurile sunt stricate. În anumite locuri, sunt netede. Astfel, cavalerii și arcașii sunt lăsați neprotejați în fața...

– Știi la ce servesc crenelurile, îl întrerupse țâfnos contele. Altceva?

– Da. Fortăreața are un beci cu o ușă de lemn. Dacă eu aș ataca fortăreața, aș pătrunde prin ușa aceea și aș incendia proviziile.

– Și dacă ai fi contele, cum ai preveni așa ceva?

– Aș aranja să am o grămadă de pietre, deja cioplite, rezerve de nisip și var pentru mortar și un zidar, gata să blocheze intrarea aceea pe timp de pericol.

Contele Bartholomew îl privea cu luare-aminte pe Tom. Ochii lui, de un albastru pal, se îngustară, iar pe fruntea albă apăru o cută. Tom nu-i putea desluși expresia. Era oare furios pe Tom pentru criticile aduse întăriturilor castelului? Nu știa niciodată cum avea să reacționeze un nobil în fața unor astfel de comentarii. De obicei, cel mai bine era să-i lași să se convingă singuri de greșeli. Dar Tom era disperat.

Într-un final, contele păru să ajungă la o concluzie. Se întoarse către Matthew și spuse:

– Angajează-l pe omul acesta.

Tom simți cum îi urcă în gât un chiot de bucurie, dar trebui să și-l reprime. Abia dacă-i venea să creadă. O privi pe Ellen și zâmbiră amândoi, fericiți. Martha, care nu suferea de inhibițiile caracteristice adulților, strigă:

– Uraaa!

Contele Bartholomew se întoarse și i se adresă unui cavaler aflat în picioare, în apropiere. Matthew îi zâmbi lui Tom.

– Ați mâncat azi de prânz? întrebă el.

Tom înghiți în sec. Era atât de fericit, încât simțea că i se umezesc ochii.

– Nu, nu am mâncat.

– Vă duc eu la bucătărie.

Nerăbdători, cei cinci ieșiră din sală în urma intendentului, apoi traversă podul, către prima curte. Bucătăria era o clădire mare, de lemn, cu fundație de piatră. Matthew le spuse să aștepte afară. În aer plutea un miros dulce: coceau plăcinte. Stomacul lui Tom ghiorăi, iar gura i se umplu de salivă. După câteva clipe, Matthew ieși cu o cană mare de bere și i-o înmână lui Tom.

– O să vă aducă imediat și niște pâine și șuncă rece, spuse el, după care plecă.

Tom luă o înghițitură de bere, după care îi dădu cana lui Ellen. Aceasta îi dădu o gură Marthei, după care bău o înghițitură și i-o întinse lui Jack. Alfred duse mâna către cană înainte ca Jack să apuce a sorbi din ea. Jack se întoarse, ferind cana de mâinile lui Alfred. Tom nu voia să asiste la o altă ciorovăială între copii, nu acum, când, în sfârșit, lucrurile o luau pe un făgaș normal. Tocmai se pregătea să intervină – încalcându-și, astfel, propria regulă privind amestecul în certurile copiilor –, când Jack se întoarse cu fața și, cu blândețe, îi întinse cana lui Alfred.

Alfred o duse la gură și începu să bea. Tom nu luase decât o înghițitură, socotind că avea să ajungă din nou cana la el; dar Alfred părea hotărât să o golească. Atunci se întâmplă ceva ciudat. Pe când Alfred înclina cana pentru a sorbi ultimele picături de bere, pe fața lui căzu ceva care semăna cu un animal mic.

Alfred scoase un țipăt, înspăimântat, și scăpă cana. Îndepărtă animăluțul pufos de pe față, sărind înapoi.

– Ce-i asta? întrebă el cu un glas ascuțit.

Animăluțul căzu la pământ. Alfred se holbă la el, cu fața lividă și tremurând de dezgust.

Se uitară cu toții. Era pitulicea moartă.

Tom întâlni privirea lui Ellen, și amândoi se uitară la Jack. Acesta luase cana de la Ellen, apoi se întorsese cu spatele pentru câteva clipe, de parcă ar fi vrut să scape de Alfred, după care îi dăduse cana cu multă bunăvoință...

Acum stătea liniștit, privindu-l pe Alfred cel îngrozit cu un zâmbet vag de satisfacție întipărit pe fața lui vicleană, de o tinerețe atât de matură.

Jack știa că avea să sufere pentru ceea ce făcuse.

Într-un fel sau altul, Alfred urma să se răzbune. Poate că, atunci când ceilalți ar fi privit în altă parte, avea să-i dea un pumn în stomac. Aceasta era una dintre loviturile lui favorite, pentru că era foarte dureroasă și nu lăsa urme. Jack îl văzuse lovind-o pe Martha de mai multe ori.

Dar merita să încaseze un pumn în stomac în schimbul surprizei și friicii zugrăvite pe chipul lui Alfred atunci când pasărea moartă îi căzuse din cana cu bere.

Alfred îl ura pe Jack. Pentru Jack, aceasta era o experiență nouă. Mama lui îl iubise întotdeauna și nimeni altcineva nu nutrise vreun sentiment pentru el. Ostilitatea lui Alfred nu avea vreun motiv evident. Părea a simți cam același lucru și în privința Marthei. Mereu o ciupea, o trăgea de păr, îi punea piedică și savura fiecare ocazie ivită pentru a strica un lucru pe care ea îl prețuia. Mama lui Jack vedea ce se întâmpla, și suferea, dar tatăl lui Alfred părea a socoti toate aceste lucruri ca fiind perfect normale, chiar dacă el era un bărbat bun și blând care, în mod limpede, o iubea pe Martha. Întreaga situație era năucitoare, și totuși fascinantă.

Totul era fascinant. Jack nu avusese parte de atâtea lucruri incitante în toată viața lui. În ciuda comportamentului lui Alfred, în ciuda faptului că îi era foame mai tot timpul, în ciuda faptului că se simțea rănit de felul în care mama sa îi acorda mereu mai multă atenție lui Tom, și nu lui, Jack era fermecat de un flux constant de fenomene și experiențe noi.

Castelul era ultimul miracol dintr-un întreg șir. Auzise vorbindu-se despre castele: în serile lungi de iarnă, în pădure, mama lui îl învățase să recite *chansons*, poeme epice în franceză despre cavaleri și magicieni, cele mai multe având mii de versuri; iar în poveștile acelea, castelele erau prezentate ca locuri de refugiu și dragoste. Fără să mai fi văzut vreun castel vreodată, și le închipuise a fi versiuni un pic mai mari ale peșterii în care locuia. Văzut în realitate, un castel era uimitor: era imens, cu o mulțime de clădiri și o grămadă de oameni, toți fiind extrem de ocupați – potcovind cai, scoțând apă, dând mâncare la găini, cocând pâine și cărând tot felul de lucruri, cărând mereu câte ceva, paie pentru podele, lemne pentru foc, saci de făină, baloturi de pânză, săbii, șei și costume de zale. Tom îi spusese că șanțul și zidul nu făceau parte din alcătuirea firească a peisajului, ci că fuseseră efectiv săpate și construite de mâna omului – zeci și zeci de oameni care lucraseră împreună. Jack nu se îndoia de spusele lui Tom, dar i se părea imposibil să-și închipuie cum fusese făcut așa ceva.

La sfârșitul după-amiezii, când se întuneca prea tare pentru a lucra, toți acești oameni ocupați gravitau în jurul sălii mari din fortăreață. Erau aprinse opaițe, iar focul era întetit în vatră și de afară veneau toți câinii, să se ferească de frig. Unii dintre bărbați și femei luau scânduri și capre, după care așezau mese în forma literei T, iar apoi puneau scaune de-a lungul părții orizontale a T-ului și bănci de-a lungul celei verticale. Jack nu văzuse niciodată atâția oameni lucrând împreună, și era uimit de cât de mult le plăcea. Zâmbeau și

râdeau în timp ce ridicau scândurile grele, strigând: „Hei-rup!“ și „La mine, la mine!“ sau „Jos, acum!“ Jack le invidia camaraderia, și se întreba dacă putea avea și el parte de așa ceva, într-o zi.

După o vreme, toată lumea se așeză pe bănci. Unul dintre servitorii castelului împărțea castroane mari de lemn și linguri tot din lemn, numărând cu voce tare în timp ce le dădea; apoi trecea din nou prin dreptul mesenilor și puneă o felie groasă de pâine neagră veche pe fundul fiecărui castron. Un alt servitor aducea căni de lemn și le umplea cu bere din mai multe carafe mari. Jack, Martha și Alfred, așezați împreună la baza Tului, primiră câte o cană de bere fiecare, așa că nu aveau pe ce să se certe. Jack își luă cana în mână, dar mama lui îi spuse să aștepte un moment.

După turnarea berii în căni, sala se cufundă în tăcere. Jack așteptă, fascinat ca întotdeauna, să vadă ce avea să se întâmple mai departe. După câteva clipe, contele Bartholomew apăru pe scara care cobora din dormitorul său. Veni în sală, urmat de Matthew Intendentul, de trei sau patru alți bărbați bine îmbrăcați, de un băiat și de cea mai frumoasă făptură pe care o văzuse vreodată Jack.

Era o fată sau o femeie, nu știa sigur care din variante era corectă. Era îmbrăcată în alb, iar tunică ei avea niște mâneci uimitor de largi, care atârnavă pe podea în urmă-i, pe când ea cobora treptele. Părul ei era o volbură de cârlionți întunecați care cădeau în jurul chipului, și avea ochi întunecați-întunecați. Jack își dădu seama că la asta se refereau acele *chansons* atunci când pomeneau despre o prințesă frumoasă într-un castel. Nici nu era de mirare că toți cavalerii plângeau când prințesa murea.

Când ajunse la picioarele scării, Jack văzu că era destul de tânără, având cu doar câțiva ani mai mult decât el; dar își ținu capul sus și merse până în capul mesei ca o regină. Se așeză lângă contele Bartholomew.

– Cine e? întrebă Jack în șoaptă.

Martha răspunse:

– Probabil că e fata contelui.

– Cum o cheamă?

Martha ridică din umeri, dar o fată cu fața murdară care stătea lângă Jack spuse:

– Numele ei e Aliena. E minunată.

Contele își înălță cupa în direcția Alienei, după care își plimbă încet privirea prin încăperea și bău. Acesta era semnalul pe care îl așteptau cu toții. Îi urmară exemplul, ridicându-și căniile înainte de a bea.

Cina fu adusă în niște ceaune mari, din care ieșeau aburi. Contele fu servit primul; apoi fiica sa, băiatul, după care bărbații care stăteau cu ei în capul

mesei; apoi toți ceilalți se serviră. Era pește sărat într-o tocană condimentată. Jack își umplu castronul și mănca tot, apoi mănca felia de pâine de pe fundul castronului, îmbibată cu zeamă uleioasă. Printre îmbucături, o privea pe Aliena, fascinat de tot ce făcea, de la felul delicat cu care lua bucăți de pește în vârful cuțitului de mâncat și le așeza grațios între dinții ei albi, până la vocea impunătoare cu care-i chema pe servitori și le dădea ordine. Toți păreau să o placă. Veneau repede atunci când îi chema, zâmbeau când le vorbea și se grăbeau să-i facă pe plac. Jack observă că tinerii din jurul mesei o priveau destul de insistent, și unii dintre ei făceau pe grozavii atunci când socoteau că ea se uita în direcția lor. Dar ea era preocupată mai mult de bărbații mai în vârstă de lângă tatăl ei, asigurându-se că aveau pâine și vin din belșug, punându-le întrebări și ascultându-le răspunsurile cu atenție. Jack se întreba cum era să-ți vorbească o prințesă frumoasă, iar apoi să se uite la tine cu ochii aceia mari și întunecați, în timp ce-i răspundeai.

După cină, avură parte de muzică. Doi bărbați și o femeie cântară câteva melodii folosindu-se de clopoței de oi, de o tobă și de niște fluiere făcute din oase de animale sau de păsări. Contele închise ochii și păru a se pierde în muzica aceea, dar lui Jack nu-i plăcură melodiile melancolice, tânguitoare, pe care le cântară. El prefera cântecele vesele pe care i le cânta mama lui. Ceilalți oameni din sală păreau să fie de aceeași părere, pentru că se tot foiau și se mișcau de colo-colo, și în aer se făcu simțită ușurarea atunci când muzica se opri.

Jack nădăjduia să o poată vedea mai de aproape pe Aliena, dar, spre dezamăgirea lui, aceasta părăsi încăperea după terminarea muzicii, urcând treptele care duceau la etaj. Își dădu seama că era foarte probabil ca dormitorul ei să fie acolo.

Copiii și unii dintre adulți jucară șah și Nouă Mori pe tot parcursul serii, iar oamenii mai muncitori făcură cingători, bonete, șosete, mănuși, castroane, fluiere, zaruri, lopeți și bice pentru cai. Jack jucă mai multe partide de șah, câștigându-le pe toate; dar un oștean se înfurie că fusese înfrânt de un copil, așa că mama sa îl obligă să nu mai joace. Se plimbă prin sală, ascultând diverse conversații. Unii oameni vorbeau despre lucruri practice, despre ogoare și animale, sau despre episcopi și regi, în timp ce alții se tachinau între ei, se lăudau și spuneau povești amuzante. Îi găsi pe toți la fel de interesanți.

În cele din urmă, opaițele rămaseră fără grăsime, contele se retrase, iar ceilalți șaiszeci sau șaptezeci de oameni se înfășurară bine în pelerine și se așezară pe podeaua acoperită de paie pentru a dormi.

Ca de obicei, mama lui și Tom se culcară unul lângă celălalt, sub pelerina mare a lui Tom, iar ea îl îmbrățișă așa cum îl îmbrățișă pe Jack când era

mic. Băiatul privea, cuprins de invidie. Îi auzea vorbindu-și șoptit, mama lui râzând încet, intim. După o vreme, corpurile lor începură să se miște ritmic sub pelerină. Prima dată când îi văzuse, Jack fusese groaznic de îngrijorat, gândindu-se că, orice ar fi, era, probabil, ceva dureros; dar se sărutau în acest timp, și, deși uneori mama lui gemea, își putea da seama că era un geamăt de plăcere. Fără a înțelege de ce, se ferea să o întrebe despre ce era vorba. Acum totuși, pe măsură ce lumina focului pălea, văzu o altă pereche făcând același lucru, și fu forțat să ajungă la concluzia că, probabil, era ceva normal. „Încă un mister“, își zise el. Curând după aceea, adormi.

Copiii se treziră dimineața devreme, dar micul dejun nu se servea decât după slujbă, iar slujba nu putea fi oficiată decât după ce se trezea contele, așa că se văzură nevoiți să aștepte. Un servitor care se trezise în zori îi însărcină să aducă lemne de foc pentru ziua respectivă. Pe măsură ce aerul rece al dimineții, pătrunzând pe ușă, își făcea simțită prezența în încăperea, adulții începură să se trezească. După ce copiii terminară de adus lemne pentru foc, o cunoscură pe Aliena.

Aceasta coborî scările, așa cum o făcuse cu o seară înainte, dar acum arăta diferit. Purta o tunică scurtă și cizme de fetru. Părul ei cărlionțat era prins la spate cu o panglică, lăsându-i la vedere linia grațioasă a maxilarului și gâtul alb. Ochii ei întunecați, care păruseră gravi și maturi cu o seară înainte, străluceau acum de vioiciune, pe când fata zâmbea. Era urmată de băiatul care, cu o seară în urmă, stătuse în capul mesei alături de ea și de conte. Părea a fi cu un an sau cu doi mai mare decât Jack, dar nu crescuse atât de mult ca Alfred. Îi privi curios pe Jack, Martha și Alfred, dar cea care vorbi fu fata.

– Cine sunteți? întrebă ea.

Alfred răspunse:

– Tatăl meu este pietrarul care o să repara castelul acesta. Eu sunt Alfred. Numele surorii mele este Martha. Acela e Jack.

Când Aliena se apropie de ei, Jack simți parfum de levănțică și fu cuprins de uimire. Cum e posibil ca o persoană să miroasă a flori?

– Câți ani ai? îl întrebă ea pe Alfred.

– Paisprezece.

Jack își putea da seama că și Alfred era fascinat de ea. După câteva clipe, Alfred spuse, grăbit:

– Tu câți ani ai?

– Cincisprezece. Vreți ceva de mâncare?

– Da.

– Veniți cu mine.

O urmară toți trei coborând apoi treptele.

– Dar nu se servește micul dejun înainte de slujbă, zise Alfred.

– Fac cum le spun eu să facă, rosti Aliena, cu o mișcare trufașă din cap.

Îi conduse peste pod, către prima curte, și le spuse să o aștepte afară, pe când ea intra în bucătărie. Martha îi șopti lui Jack:

– Nu-i așa că e frumoasă?

Fără să articuleze vreun sunet, Jack încuviință cu o mișcare din cap. Câteva momente mai târziu, Aliena ieși cu o carafă de bere și o pâine de grâu. Rupse pâinea în bucăți și le-o împărți, după care le dădu carafa de bere.

După o vreme, Martha întrebă, cu timiditate:

– Unde e mama ta?

– Mama mea a murit, zise Aliena pe un ton vioi.

– Și nu ești tristă? întrebă Martha.

– Am fost, dar s-a întâmplat demult. Arătă înspre băiatul de lângă ea cu o smucitură din cap. Richard nici nu-și mai aduce aminte.

Jack își dădu seama că, probabil, Richard era fratele ei.

– Și mama mea a murit, spuse Martha, iar ochii i se umplură de lacrimi.

– Când a murit?

– Săptămâna trecută.

Jack observă că Aliena nu părea prea afectată de lacrimile Marthei; asta dacă nu cumva afișa o atitudine pragmatică pentru a-și ascunde propria durere. Spuse pe șleau:

– Păi, și atunci cine e femeia aia care stă cu voi?

– E mama *mea*, răspunse cu vioiciune Jack.

Era încântat că avea și el ceva să-i spună.

Aliena se întoarse către el, ca și cum atunci l-ar fi văzut pentru prima oară.

– Ei bine, unde e *tatăl* tău?

– Nu am tată, spuse el.

Se simțea tulburat chiar și de simplul fapt că ea îl privea.

– A murit și el?

– Nu, zise Jack. N-am avut niciodată un tată.

Peste grup se așternu tăcerea pentru câteva clipe, după care Aliena, Richard și Alfred izbucniră în hohote de râs. Jack era nedumerit și le adresă o privire lipsită de orice conținut; râsetele lor sporiră în intensitate, până ce el începu să se simtă jignit. Ce era atât de amuzant în a nu fi avut niciodată un tată? Chiar și Martha zâmbea, uitând de lacrimi.

Alfred spuse, pe un ton batjocoritor:

– De unde ai venit atunci, dacă nu ai un tată?

– Din mama: toți puii vin din mamele lor, spuse Jack, fără să înțeleagă. Ce legătură au tații?

Ceilalți copii râdeau și mai tare. Richard țopăia de pe un picior pe altul, încântat, arătându-l în zeflema cu degetul pe Jack. Alfred îi spuse Alienei:

– Nu știe nimic... l-am găsit în pădure.

Obrajii lui Jack se înfierbântaseră de rușine. Fusese atât de fericit vorbind cu Aliena, iar acum ea credea că e un prost, un ignorant cules din pădure; și cel mai rău era că tot nu știa ce anume spusese greșit. Îi venea să plângă, dar asta n-ar fi făcut altceva decât să înrăutățească situația. Dumnicatul de pâine i se opri în gât și nu-l mai putu înghiți. Se uită la Aliena, la chipul ei animat de amuzament, și îi fu peste putință să suporte așa ceva, așa că își aruncă pâinea pe pământ și plecă.

Fără să-i pese unde se ducea, merse până ce ajunse la malul de pământ lipit de zidul castelului și urcă pe panta abruptă până în vârf. Acolo, se așeză pe solul rece, privind peste zid, compătimindu-se, urându-i pe Alfred, pe Richard, până și pe Martha și pe Aliena. Hotărî că prințesele erau lipsite de inimă.

Sună clopotul care-i chema la slujbă. Din punctul lui de vedere, slujbele religioase reprezentau un alt mister. Vorbind într-o limbă care nu era nici engleză, nici franceză, preotul cânta și cuvânta adresându-se unor statui, unor imagini, ba chiar și unor ființe complet nevăzute. Mama lui Jack evita, ori de câte ori putea, să meargă la slujbe. În timp ce toți locuitorii castelului se îndreptau către capelă, Jack trecu peste vârful zidului și se așeză, ascuns vederii, pe partea dinspre exterior.

Castelul era înconjurat de câmpuri plate, goale, la orizont zărindu-se pădurea. Doi vizitatori matinali străbăteau la pas terenul plat, îndreptându-se spre castel. Cerul era acoperit de un strat de nori cenușii, joși. Jack se întrebă dacă nu cumva avea să ningă.

În câmpul vizual al lui Jack apărură alți doi vizitatori. Aceștia erau călare. Se apropiară rapid de castel, depășindu-i pe primii doi. Trecură peste podul de lemn și ajunseră la poartă. Toți cei patru vizitatori erau nevoiți să aștepte până după slujbă înainte de a-și vedea de treburile care îi aduseseră aici, pentru că toată lumea asista la liturghie, cu excepția santinelor de serviciu.

La auzul unei voci venite de undeva, de aproape, Jack tresări.

– Deci aici erai.

Era mama lui. Se întoarse către ea, iar ea observă imediat că era supărat.

– Ce s-a întâmplat?

Jack și-ar fi dorit să capete alinare de la ea, dar își întări inima și spuse:

– Eu am avut un tată?

– Da, spuse ea. Toată lumea are un tată.

Îngenunche lângă el.

Jack își feri fața. Fusese umilit din pricina ei, pentru că nu-i spusese de tatăl lui.

– Ce s-a întâmplat cu el?

– A murit.

– Când eram mic?

– Înainte să te naști tu.

– Cum putea să-mi fie tată, dacă a murit înainte ca eu să mă nasc?

– Bebelușii cresc dintr-o sămânță. Sămânța iese din cocoșelul bărbatului și e plantată în păsărica femeii. Apoi, sămânța crește și ajunge bebeluș în burta ei, și, când e gata, iese.

Jack nu rosti nimic timp de câteva clipe, gândindu-se la spusele mamei sale. Bănuia că avea legătură cu ceea ce făceau ei noaptea.

– Tom o să planteze o sămânță în tine? întrebă el.

– Poate.

– Înseamnă că tu o să ai un bebeluș nou.

Ellen aprobă printr-o mișcare a capului.

– Un frate pentru tine. Ți-ar plăcea?

– Nu-mi pasă, spuse el. Tom deja mi te-a luat. Un frate nu ar mai conta.

Ellen își petrecu brațele pe după umerii lui și îl îmbrățișă.

– Nimeni nu o să mă ia vreodată de lângă tine, zise ea.

Acest gest îl făcu să se simtă mai bine.

Șezură împreună o vreme, după care ea spuse:

– E frig aici. Hai să mergem lângă foc până la micul dejun.

Jack dădu din cap, în semn de consimțământ. Se ridicară și ajunseră din nou la zidul castelului, coborând versantul abrupt în fugă. Nu se zărea nici unul dintre cei patru vizitatori. Poate că intraseră în capelă.

Pe când Jack și mama lui mergeau pe podul ce ducea către a doua curte, Jack spuse:

– Cum îl chema pe tatăl meu?

– Jack, ca și pe tine, zise ea. I se spunea Jack Shareburg.

Asta îi fu pe plac. Avea același nume ca și tatăl său.

– Așadar, dacă ar mai fi vreun Jack, le-aș putea spune oamenilor că pe mine mă cheamă Jack Jackson¹.

¹ Jack Fiul-lui-Jack

– Ai putea. Lumea nu-ți zice mereu cum ai vrea tu să-ți zică, dar poți încerca.

Jack încuviință. Se simțea mai bine. Pe viitor, se va gândi la sine ca fiind Jack Jackson. Acum nu mai era atât de rușinat. Cel puțin, ajunsese să știe cum stăteau lucrurile cu tații, și cunoștea numele tatălui său. Jack Shareburg.

Ajunseră la poarta celei de-a doua curți. Nu era nici o santinelă acolo. Mama lui Jack se opri, încruntându-se.

– Am avut o senzație ciudată, cum că se va întâmpla ceva straniu, spuse ea.

Glasul ei era calm și uniform, dar Jack sesiză o notă de teamă care-i dădu fiori, iar băiatul presimți că avea să aibă loc un dezastru.

Mama lui intră în camera mică a gardienilor aflată la baza porții. O clipă mai târziu, Jack o auzi icnind. Intră după ea. Femeia stătea în mijlocul încăperii, în stare de șoc, cu mâna la gură, privind fix ceva aflat pe podea.

Santinela zăcea pe spate, cu brațele pe lângă corp, fără vlagă. Avea gâtul tăiat, pe pardoseală, în jurul lui se găsea o baltă de sânge și omul era, fără nici o umbră de îndoială, mort.

III

William Hamleigh și tatăl lui plecaseră la miezul nopții, cu aproape o sută de cavaleri și de oșteni călare, cu mama în ariergardă. Luptătorii luminați de torțe, cu fețele protejate de aerul rece al nopții, probabil că îi înspăimântaseră pe locuitorii satelor prin care trecuseră în viteză, cu zgomot ca de tunet, în drumul lor către Earlscastle. Ajunseseră la răscruce înainte de ivirea zorilor. De acolo, merseseră la pas, pentru a le da prilej să răsuflă cailor și pentru a reduce la minimum zgomotul. Când se crăpa de ziuă, se ascunseră în pădurea aflată în apropierea castelului contelui Bartholomew, peste câmpuri.

William nu număraseră efectiv luptătorii pe care-i văzuse la castel – o greșală pentru care mama îl certase fără milă, chiar dacă, așa cum încercase el să evidențieze, mulți dintre bărbații pe care îi văzuse așteptau să fie trimiși cu diferite comisioane și era posibil ca alții să fi sosit după plecarea lui William,

asa că numărătoarea nu putea fi exactă. Dar, după cum spusese tatăl său, ar fi fost mai bine decât nimic. Estimase totuși că văzuse cam patruzeci de luptători; așa că, dacă nu cumva se produsese o schimbare dramatică în cele câteva ore care trecuseră de atunci, familia Hamleigh avea un avantaj de mai mult de doi la unu.

Bineînțeles, nu era nici pe departe suficient pentru a asedia castelul. Însă, ei se gândiseră la un plan de a cuceri castelul fără un asediu. Problema o reprezenta faptul că armata atacatoare avea să fie văzută din turnurile de observație, iar castelul avea să fie închis cu mult înainte de sosirea lor. Soluția era să găsească o cale de a menține porțile castelului deschise în răstimpul de care avea nevoie armata pentru a ajunge la castel din locul din pădure unde stătea ascunsă.

Bineînțeles, cea care rezolvase problema fusese mama.

– Avem nevoie de o diversiune, spusese ea, scărpinându-și un furuncul de pe bărbie. Ceva care să-i sperie, astfel încât să nu observe armata până când va fi prea târziu. Ca un incendiu.

Tatăl zisese:

– Dacă ar fi să intre un străin și să pornească un incendiu, asta i-ar alarma oricum.

– Va trebui făcut pe ascuns, spusese William.

– Evident, rostise mama, părând a-și pierde răbdarea. Trebuie să o faci cât timp sunt la slujbă.

– Eu? întrebese William.

El fusese pus la conducerea avangardei.

Cerul de dimineață se lumina cu o încetineală dureroasă. William era agitat și nerăbdător. Pe parcursul nopții, el, mama și tata adăugaseră elemente de detaliu ideii de bază, dar tot existau o mulțime de aspecte care puteau evolua imprevizibil: era posibil ca, dintr-un motiv sau altul, avangarda să nu poată intra în castel, sau ca el și oamenii lui să fie priviți cu suspiciune și deci să nu poată acționa fără să fie observați, sau să fie prinși înainte de a reuși ceva. Chiar dacă planul dădea roade, avea să fie o luptă, prima bătălie adevărată din viața lui William. Oameni aveau să fie răniți și uciși, iar William se putea afla printre cei ghinionști. Viscerele i se contractară de frică. Aliena avea să fie acolo, și va ști dacă se întâmpla ca el să fie ucis. Pe de altă parte, urma să fie prezentă pentru a-l vedea, dacă era să câștige. Se închipui dând buzna în dormitorul ei cu o sabie însângărată în mână. În acea clipă, Aliena avea să-și dorească să nu fi râs de el.

Dinspre castel se auzi clopotul care anunța slujba de dimineață.

William făcu semn din cap, iar doi oameni se desprinseră din grupul de luptători și o apucară peste câmpuri, în direcția castelului. Aceștia erau Raymond și Ranulf, doi bărbați cu chipuri dure și mușchi tari ca piatra, cu câțiva ani mai în vârstă decât William. Acesta îi alesese personal: tatăl său îi dăduse mână liberă. Tatăl avea să conducă atacul principal.

William îi urmări pe Raymond și pe Ranulf cum mergeau cu pas vioi pe câmpurile înghețate. Înainte ca aceștia să ajungă la castel, își aținti privirea asupra lui Walter, după care dădu pinteni calului, iar el și Walter porniră peste câmpuri la trap. Santinelele de pe întărituri aveau să vadă două perechi de oameni, una pe jos și cealaltă călare, apropiindu-se de castel în zori: părea ceva perfect inofensiv.

William își calculase bine mișcărilor. El și Walter îi depășiră pe Raymond și pe Ranulf cam cu o sută de metri înainte de castel. Ajungând la pod, descălecară. Inima lui William bătea să-i spargă pieptu. Dacă eșua aici, întregul atac era distrus.

La poartă erau două santinele. Ca într-un coșmar, William avu sentimentul că urmau să cadă într-o ambuscadă și că o duzină de oșteni vor ieși din ascunziș, tăindu-l în bucăți. Santinelele păreau vigilențe, dar nu neliniștite. Nu purtau armură. El și Walter purtau cămăși de zale pe sub pelerine.

Dintr-odată, William își simți măruntaiele lichide. Nu izbutea să înghită. Una din santinele îl recunosc.

– Bună dimineața, lord William, rosti, pe un ton pierit. Ați venit din nou să-i faceți curte domnișoarei, nu-i așa?

– O, Doamne, spuse William pe un ton slăbit, după care împlântă pumnalul în abdomenul santinelei, înfigându-l pe sub coaste, către inimă.

Bărbatul icni, se lăsă moale și deschise gura, ca și cum s-ar fi pregătit să țipe. Un zgomot putea strica totul. Intrând în panică, fără să știe ce să facă, William scoase pumnalul din burta omului și îl înfipse în gura deschisă, îndesându-i lama pe gât pentru a-l face să tacă. În loc de un țipăt, din gura soldatului țâșni un val de sânge. Ochii i se închiseră. William trase pumnalul, iar santinela se prăbuși.

Speriat de mișcărilor bruște, calul lui William făcuse câțiva pași în lateral. William prinse frâul, după care îl căută din priviri pe Walter, care se ocupase de cealaltă santinelă. Walter îl eliminase mai eficient, tăindu-i gâtul, așa că victima sa își dăduse duhul într-o tăcere deplină. „Trebuie să țin minte metoda asta, își spuse William în gând, data viitoare când va trebui să reduc pe cineva la tăcere. Apoi își zise: Am reușit! Am omorât un om!“

Își dădu seama că spaima îi trecuse.

Îi trecu hățurile lui Walter și urcă în fugă scara în spirală care ducea către turnul porții. La etaj se afla o cameră în care era roata ce controla podul mobil. Folosindu-se de sabie, William tăie frânghia groasă. Două lovituri fură de ajuns pentru a secționa. Lăsă capătul liber să cadă pe fereastră. Acesta căzu pe malul de pământ și alunecă ușurel în șanțul de apărare, fără ca măcar să stropescă în jur. Acum, podul mobil nu mai putea fi ridicat în fața armatei conduse de tatăl său. Acesta era unul dintre detaliile la care se gândiseră cu o noapte în urmă.

Raymond și Ranulf ajunseră la castel exact când William termina de coborât treptele. Ei aveau misiunea de a strica uriașele porții de stejar întărite cu fier care blocau arcada ce făcea legătura dintre pod și curte. Luară fiecare câte un ciocan de lemn și o daltă și începură să înlătore mortarul din jurul balamalelor solide de fier. În contact cu dălțile, ciocanele scoteau un bufnet surd care lui William i se părea îngrozitor de zgomotos.

Rapid, William târi cele două cadavre în camera gărzilor. Având în vedere că toată lumea se afla la slujbă, era foarte posibil ca moartea celor doi să nu fie observată decât prea târziu.

Luă frâiele calului său din mâna lui Walter și trecură amândoi de sub arcadă, traversând curtea, înspre grajduri. William făcea eforturi să-și stăpânească picioarele și să meargă într-un ritm normal, deloc grăbit; în același timp, arunca priviri discrete către santinelele postate în turnurile de pază. Văzuse vreunul dintre gardieni frânghia de la pod căzând în șanț? Își puneau oare întrebări de unde proveneau bufniturile ciocanelor? Unii dintre paznici îi priveau pe William și pe Walter, dar nu păreau agitați, iar ciocănitul, care se estompa deja cu fiecare pas, probabil că nici nu se auzea în vârful turnurilor. William se simți cuprins de ușurare. Planul funcționa de minune.

Ajunseră la grajduri și intrară. Își atârnară frâiele de o bară, fără a le lega, astfel încât animalele să poată scăpa. Apoi, William își scoase cremele și o scăpără, aprinzând paiele de pe jos. Acestea erau murdare și pe alocuri umede, totuși începură să ardă mocsit. Mai dădu foc în alte trei locuri, iar Walter îi urmă exemplul. Timp de câteva clipe, rămaseră nemișcați, privind-și opera. Căii simțiră miros de fum și prinseră să se miște agitați prin boxe. William mai zăbovi un moment. Focul se aprindea, iar era planul lor căpătă ființă.

El și Walter părăsiră grajdurile și ieșiră în curte. La poartă, ascunși sub arcadă, Raymond și Ranulf ciopleau în continuare mortarul din jurul balamalelor. William și Walter se îndreptară către bucătărie, pentru a da impresia că se duceau să ia ceva de mâncare, ceea ce ar fi fost firesc. Nu mai era

nimeni altcineva în curte: toată lumea se afla la slujbă. Privind ca din întâmplare parapetele, William observă că santinelele nu se uitau la castel, ci peste câmpuri, așa cum, bineînțeles, era datoria lor. Cu toate acestea, William se aștepta ca, din moment în moment, cineva să iasă dintr-una dintre clădiri și să-i provoace; iar atunci aveau să fie nevoiți să-l omoare acolo, în curte, și, dacă ar fi fost văzuți, tot planul ar fi fost deconspirat.

Dădură ocol bucătăriei și se îndreptară către podul care ducea în cea de a doua curte. Pe când treceau pe lângă capelă, la urechi le ajunse zvonul estompat al slujbei. „Contele Bartholomew e acolo, nu bănuiește nimic, își spuse William, cuprins de fiori de încântare. Nu are nici cea mai vagă idee că, la mai puțin de doi kilometri se află o armată, că patru oameni de-ai dușmanului sunt deja în castelul lui și că grajdurile sale ard.“ Mai mult ca sigur, și Aliena era în capelă, rugându-se, așezată în genunchi. „În curând va fi în genunchi în fața mea“, își spuse William, iar creierul îi fu inundat de un val de sânge care-l ameți.

Ajunseră la pod și se apucară să-l traverseze. Se asiguraseră că primul pod putea fi trecut oricând, tăind frânghia care controla puntea mobilă și slăbind balamalele porții, așa că armata lor avea cale liberă. Dar contele încă avea posibilitatea de a fugi peste pod și de a se refugia în cea de a doua curte. Următoarea sarcină a lui William era aceea de a preveni o astfel de întâmplare prin ridicarea podului mobil, ceea ce însemna că nu se mai putea trece în a doua curte. Astfel, contele s-ar fi văzut prins în prima curte, într-o poziție vulnerabilă.

Ajunseră la a doua poartă și, din camera gărzilor, ieși o santinelă în întâmpinare.

– Ați venit prea devreme, spuse gardianul.

– Am fost chemați să discutăm ceva cu contele, zise William.

Se apropie de santinelă, dar bărbatul făcu un pas înapoi. William nu voia ca acesta să se depărteze prea mult, pentru că, dacă ieșea de sub arcadă, putea fi văzut de santinelele postate pe întăriturile din cercul de sus al cifrei 8.

– Contele e în capelă, spuse gardianul.

– Va trebui să-l așteptăm.

Acest gardian trebuia ucis repede și în liniște, dar William nu știa cum să facă pentru a se apropia suficient de mult pentru așa ceva. Îi aruncă o privire lui Walter, cerându-i ajutorul, dar acesta se mulțumea să aștepte răbdător, cu un aer imperturbabil.

– E un foc în fortăreață, spuse santinela. Duceți-vă să vă încălziți.

William șovăi, iar gardianul începu să devină circumspect.

– Ce mai așteptați? spuse el, cu o urmă de iritare în glas.

William își scormonea înnebunit creierii, căutând ceva de spus.

– Putem să primim ceva de mâncare? zise el, într-un final.

– Nu înainte de terminarea slujbei, spuse santinela. După aceea, se va servi micul dejun în fortăreață.

William observă că, pe nesimțite, Walter se mișcase în lateral. Dacă gardianul s-ar fi întors un pic, Walter ar fi putut ajunge în spatele lui. William schiță câțiva pași în direcția opusă, trecând de santinelă și spunând:

– Nu sunt deloc impresionat de ospitalitatea stăpânului tău.

Santinela se întorcea, urmărindu-l cu privirea. William spuse:

– Venim de departe...

În momentul acela, Walter lovi.

Făcu un pas pentru a ajunge în spatele gardianului și își trecu brațele peste umerii bărbatului. Cu mâna stângă, îi trase brusc bărbia spre spate și, cu cuțitul pe care-l ținea în mâna dreaptă, îi tăie gâtul. William oftă, ușurat. Totul se sfârșise într-o clipă.

Împreună, William și Walter uciseseră trei bărbați înainte de micul dejun. William se simțea însuflețit de un sentiment încântător de putere. „Nimeni n-o să mai rădă de mine după ziua de astăzi!“ își spuse el în gând.

Walter târî cadavrul în camera gărzilor. Această poartă avea exact aceeași structură ca și prima, cu o scară în spirală care ducea către camera de manevrare a podului mobil. William urcă treptele, iar Walter îl urmă.

În timpul vizitei sale la castel, cu o zi în urmă, William nu cercetase această încăpere. Nu se gândise că era necesar, dar, în orice caz, i-ar fi fost greu să găsească un pretext plauzibil pentru a o face. Presupusese că avea să găsească o roată, sau cel puțin un fel de mosor cu un mâner, cu ajutorul căruia se ridica podul; dar acum văzu că nu exista nici un fel de echipament bazat pe rotație, doar o funie și un vinci. Singura cale de a ridica puntea era să tragă de funie. William și Walter o apucară și prinseră să tragă amândoi, dar podul nici măcar nu scârțâi. Era nevoie de vreo zece bărbați. William rămase pe loc, încurcat. Celălalt pod, cel care făcea legătura cu intrarea în castel, avea o roată mare. El și Walter l-ar fi putut ridica. Apoi își dădu seama că podul acela era ridicat în fiecare seară, în timp ce acesta nu era ridicat decât în situații de urgență.

Oricum, nu avea nimic de câștigat meditând la acest lucru. Întrebarea era ce urma să facă mai departe. Dacă nu putea ridica podul mobil, ar putea, cel puțin, să închidă porțile, ceea ce, în mod sigur, ar fi întârziat retragerea contelui.

Coborî treptele în fugă, cu Walter în urma sa. Când ajunse jos, avu parte de o surpriză. Se părea că nu toată lumea era la slujbă. Văzu o femeie și un copil ieșind din camera gărzilor.

William șovăi. O recunoscuse imediat pe femeie. Era soția constructorului, cea pe care, cu o zi în urmă, încercase să o cumpere cu o liră. Ea îl zări la rându-i, iar ochii ei pătrunzători, de culoarea mierii, îl citiră ca pe o carte deschisă. Lui William nici măcar nu-i trecu prin minte să se prefacă a fi vreun vizitator nevinovat care-l aștepta pe conte: știa că femeia nu se va lăsa păcălită. Trebuia să o împiedice să dea alarma. Și asta însemna că trebuia să o ucidă, repede și fără zarvă, așa cum fuseseră omorâte santinelele.

Ochii ei atotcunoscători îi deslușiră intențiile pe chip. Femeia își luă copilul de mână și o zbughi la fugă. William încercă să o prindă, dar ea era prea rapidă pentru el. Alergă în curte, îndreptându-se către fortăreață. William și Walter porniră după ea.

Femeia se mișca foarte repede, iar ei purtau cămăși de zale și aveau la brâu arme grele. Ea ajunse la scara ce ducea la sala mare. Pe când urca treptele în goană, prinse a țipa. William își ridică privirea către zidurile aflate de jur împrejur. Țipătul alertase cel puțin două santinele. Fuseseră descoperiți. William se opri din alergat și rămase la baza scărilor, respirând greu. Walter se opri și el. Două santinele, apoi trei, apoi patru coborâră de la posturile lor în curte. Femeia dispăru în fortăreață, cu băiatul de mână. Nu mai prezenta nici o importanță: acum că santinelele fuseseră alertate, nu mai avea nici un rost să o ucidă.

El și Walter își scoaseră săbiile și se postară unul lângă celălalt, gata să lupte pentru a-și apăra viețile.

Preotul tocmai ridica ostia deasupra altarului când Tom își dădu seama că era ceva în neregulă cu cail. Auzea o mulțime de nechezături și de bătăi de copite, mult mai multe decât era firesc. O clipă mai târziu, cineva întrerupse incantația monotonă în latină a preotului spunând tare:

– Simt miros de fum!

În momentul acela, Tom simți în nări același miros, la fel și ceilalți. Tom era mai înalt decât restul persoanelor prezente și, dacă se ridica pe vârfuri, putea să vadă ce se întâmpla afară pe fereastra capelei. Făcu un pas în lateral și privi pe fereastră. Grajdurile erau în flăcări.

– Foc! strigă el și, înainte de a mai putea rosti alt cuvânt, vocea sa fu acoperită de strigătele celorlalți.

Toată lumea se îngrămădi spre ieșire. Slujba fu dată uitării. Tom o ținu pe Martha pe loc, temându-se că putea fi rănită în îmbulzeală, și îi spuse lui Alfred să stea cu ei. Se întreba unde erau Ellen și Jack.

Câteva clipe mai târziu, în capelă se mai găseau doar ei trei și un preot neliniștit.

Tom ieși cu copiii din capelă. Unii oameni slobozeau caii, pentru a salva de flăcări, iar alții scoteau apă din fântână pentru a stinge focul. Tom nu o vedea nicăieri pe Ellen. Caii eliberați alergau înnebuniți prin curte, înfricoșați de foc și de oamenii care se agitau și țipau. Zgomotul copitelor era îngrozitor. Tom ascultă încordat pentru câteva momente, și se încruntă: răsunau mult prea puternic – după zgomot, păreau să vină mai degrabă de la o sută de cai, nu de la douăzeci, treizeci. Dintr-odată, în minte îi încolți o idee înspăimântătoare.

– Stai aici câteva minute, Martha, spuse el. Alfred, ai grijă de ea!

Alergă pe movila de pământ până în vârful întăriturilor. Era o pantă abruptă, și trebui să încetinească înainte de a ajunge sus. Ajuns în vârf, gâfâind, își îndreptă privirea către exterior.

Intuiția sa se dovedise corectă, iar acum inima îi fu cuprinsă în gheara înghețată a spaimei. O armată de călăreți, mai bine de optzeci de suflete, străbătea în goană câmpurile maronii, atacând castelul. Era o priveliște înfricoșătoare. Tom zărea luciul metalic al cămășilor de zale și al săbiilor scoase din teaci. Caii veneau în galop și din nările lor se înălțau nori de aburi calzi. Călăreții stăteau aplecați în șa, cu expresii mohorâte și pline de hotărâre. Nu se auzeau țipete ori strigăte, doar tunetul asurzitor a sute de copite care loveau ritmic pământul.

Tom privi înapoi, către curtea castelului. De ce nu mai auzea nimeni altcineva armata? Fiindcă sunetul copitelor era înăbușit de zidurile castelului și se confunda cu zgomotul făcut de animalele și de oamenii panicați din curte. De ce nu văzuseră nimic santinelele? Pentru că toate gărzile își părăsiseră posturile pentru a stinge incendiul. Acest atac fusese pus la cale de un om foarte șiret. Acum, cădea în sarcina lui Tom să dea alarma.

Și unde era Ellen?

Cercetă curtea din priviri, în timp ce atacatorii se apropiau. Mare parte a spațiului dintre ziduri nu se zărea din cauza fumului des, alb, provenit de la grajdurile în flăcări. Nu o putea vedea pe Ellen.

Îl zări pe conte, aflat lângă fântână, încercând să organizeze transportul apei către foc. Tom coborî versantul de pământ în fugă și traversă în goană curtea până la fântână. Îl prinse pe conte de umăr, fără prea mare delicatețe, și țipă în urechea lui, pentru a acoperi hărmălaia din jur:

– E un atac!

– Ce?

– Suntem atacați!

Contele credea că se referea la incendiu.

– Atacați? De cine?

– Ascultă! strigă Tom. O sută de cai!

Contele își înalță capul. Tom privi chipul palid, aristocrat, pe care se întipărea treptat o expresie de înțelegere.

– Ai dreptate... pe toți sfinții! Dintr-odată, părea cuprins de frică. I-ai văzut?

– Da.

– Cine... Nu contează cine! O sută de cai?

– Da...

– Peter! Ralph! Contele îi întoarse spatele lui Tom și își chemă oamenii de încredere. E un atac... focul nu-i decât o diversiune... suntem atacați!

Așa cum se întâmplase cu contele, la început cei doi nu pricepură, apoi ciuliră urechea și, în final, se arătară înfricoșați. Contele strigă:

– Spuneți-le oamenilor să-și ia armele... repede, repede! Se întoarse înapoi către Tom. Vino cu mine, pietrarule... ești puternic, putem închide porțile împreună.

Porni să străbată curtea în fugă prin curte, iar Tom îl urmă. Dacă izbuteau să închidă porțile și să ridice podul mobil la timp, puteau opri o sută de luptători.

Ajunseră la poartă. Prin arcadă, se vedea armata în plin avânt. De-acum se găsea la mai puțin de un kilometru distanță și, observă Tom, începea să se răsfire, caii mai puternici aflându-se în prima linie, iar cu cei mai lenți în spate.

– Privește porțile! strigă contele.

Tom se uită la ele. Cele două porți masive de stejar cu întărituri de fier erau doborâte la pământ. Își dădu seama că balamalele fuseseră desprinse din zid cu dalta. „Înseamnă că oamenii dușmanului au fost aici mai devreme“, își spuse el în gând. Stomacul i se strânse de frică.

Își îndreptă din nou privirea către curte, căutând-o în continuare pe Ellen. Nu o zărea nicăieri. Ce se întâmplase cu ea? Acum se putea petrece orice. Avea nevoie să fie cu ea, să o protejeze.

– Podul mobil! spuse contele.

Tom își dădu seama că cea mai bună cale de a o proteja pe Ellen era să nu permită accesul dușmanilor în castel. Contele urcă în fugă scara în spirală care ducea la camera de control a podului și, făcând un efort, Tom îl urmă.

Dacă puteau ridica puntea mobilă, câțiva oameni puteau apăra poarta. Dar, când ajunse în camera de control, simți că inima îi stă în loc. Frânghia fusese tăiată. Nu aveau cum să ridice podul.

Contele Bartholomew blestemă amarnic.

– Cine a plănuit atacul ăsta e la fel de viclean ca Lucifer, spuse el.

Tom înțelese, brusc, că aceia care stricaseră porțile, tăiaseră frânghia de la podul mobil și porniseră incendiul se găseau, probabil, undeva în interiorul castelului, și privi în jur cuprins de teamă, întrebându-se unde ar putea fi intrușii.

Contele aruncă o privire printr-o mortieră pentru tras cu săgeți.

– Dumnezeule mare, aproape că au ajuns!

Cobori scările în goană.

Tom îl urmă îndeaproape. În poartă, câțiva cavaleri își legau în grabă săbiile la brâu și își puneau coifurile. Contele Bartholomew începu să dea ordine.

– Ralph și John... mânați niște cai scăpați peste pod, să încurce dușmanii! Richard... Peter... Robin... mai adunați niște oameni și rămâneți aici, gata de luptă!

Poarta era îngustă, iar câțiva oameni puteau, cel puțin, întârzia atacatorii o vreme.

– Tu... pietrarul... du servitorii și copiii peste pod, în a doua curte!

Tom era bucuros că avea un pretext să o caute pe Ellen. Alergă întâi la capelă. Alfred și Martha erau exact unde-i lăsase în urmă cu câteva minute și își păreau speriați.

– Duceți-vă la fortăreață, le strigă el. Spuneți oricărui copii sau oameni cu care vă întâlniți să vină cu voi... ordinul contelui! Fugiți!

Cei doi o luară imediat la goană.

Tom privi în jur. În curând, avea să îi urmeze: era hotărât să nu se lase prins în prima curte. Dar avea câteva clipe de răgaz în care putea îndeplini ordinele contelui. Alergă către grajduri, unde oamenii aruncau în continuare găleți de apă peste flăcări.

– Lăsați focul, castelul este atacat, strigă el. Duceți-vă copiii în fortăreață!

Îi intră fum în ochi, iar lacrimile îi încetșară vederea. Se frecă la ochi și alergă către un grup de oameni care priveau cum focul mistuia grajdurile. Le transmise și lor mesajul contelui, ca și unor grăjdari care adunaseră o parte din caii scăpați. Ellen nu era de găsit.

Fumul îl îneca și prinse să tușească. Sufocându-se, traversă curtea către podul mobil ce ducea spre cea de-a doua incintă împrejmuită. Se opri, încercând să tragă în plămâni aer curat, și aruncă o privire în urmă. Oamenii

treceau grăbiți pe pod. Era aproape sigur că Ellen și Jack se duseseră deja în fortăreață, dar îl îngrozea gândul că, poate, trecuse pe lângă ei fără să-i vadă. Din locul în care se afla, vedea un grup de cavaleri prinși într-o înfruntare corp la corp la prima poartă. În afară de aceștia, nu mai era nimic altceva de văzut, decât o perdea de fum. Brusc, contele Bartholomew apărură lângă el, cu sabia plină de sânge și cu dăre de lacrimi pe obraji, din cauza fumului.

– Salvează-te! îi strigă contele lui Tom.

În momentul acela, atacatorii dădură năvală prin arcada primei porți, împărștiind cavalerii care apărau castelul. Tom se întoarse pe călcăie și o rupse la fugă peste pod.

Cincisprezece, poate douăzeci dintre oamenii contelui stăteau la cea de-a doua poartă, pregătiți să apere cea de-a doua curte. Se dădură la o parte să-i lase pe Tom și pe conte să treacă. Pe când se regrupau, Tom auzi bufnetul copitelor pe pod, în spatele lui. Acum, apărătorii nu mai aveau nici o șansă. Undeva, într-un colț al minții, Tom își dădu seama că acesta era un atac bine gândit și perfect executat. Dar, în principal, mintea sa era preocupată de teama pentru Ellen și pentru copii. O sută de luptători însetați de sânge se pregăteau să năvălească asupra lor. Alergă de-a curmezișul celei de-a doua curți, către fortăreață.

Ajuns la jumătatea treptelor care duceau către sala mare, aruncă o privire peste umăr. Apărătorii celei de-a doua porți fuseseră copleșiți aproape instantaneu de cavalerii în atac. Contele Bartholomew era pe trepte, în spatele lui Tom.

Abia dacă mai era timp să intre amândoi în fortăreață, să ridice scara și să o tragă înăuntru. Tom alergă pe trepte și intră în goană în sală – și atunci își dădu seama că atacatorii fuseseră mult mai isteți decât își închipuise.

Avangarda atacatorilor, care stricase porțile, tăiasse frânghia podului mobil și incendiasse grajdurile, mai reușise încă un lucru: pătrunsese în fortăreață și îi prinsese într-o ambuscadă pe toți cei care se refugiaseră acolo.

Acum stăteau la intrarea sălii mari, patru bărbați îmbrăcați în cămăși de zale, cu expresii sinistre pe chipuri. În jurul lor zăceau cadavre însângerate de-ale cavalerilor contelui, care fuseseră uciși pe măsură ce intrașeră în sală. Iar conducătorul avangardei, observă cu surprindere Tom, era William Hamleigh.

Uluit, Tom se uita lung. Ochii lui William erau cășcați larg, aprinși de pofta de sânge. Tom crezu că William avea să-l ucidă, dar, înainte de a avea timp să se sperie, unul dintre acoliții lui William îl apucă de braț, îl trase deoparte și îl înlătură din cale.

Deci cei care atacau castelul contelui Bartholomew erau membrii familiei Hamleigh. Dar de ce?

Toți servitorii și copiii erau îngrămădiți, cuprinși de spaimă, de-a lungul peretelui opus. Așadar, nu erau uciși decât bărbații înarmați. Tom trecu în revistă fețele celor aflați lângă perete și, spre ușurarea și recunoștința lui, îi zări pe Alfred, Martha, Ellen și Jack, toți grupați, cu expresii îngrozite, dar vii și, se părea, nevătămați.

Înainte de a se duce la ei, în cadrul ușii se porni o luptă. Contele Bartholomew și doi cavaleri intrară vijelios și fură atacați de cavalerii lui Hamleigh, care-i așteptau. Unul dintre oamenii contelui fu doborât imediat, dar celălalt îl apăra pe conte cu spada ridicată. Alți câțiva cavaleri apărură în spatele contelui și, dintr-odată, se iscă o încăierare corp la corp, folosindu-se cuțite și pumni, pentru că nu era loc de manevră pentru săbii. Pentru scurtă vreme, se păru că oamenii contelui aveau să-i învingă pe cei ai lui William; apoi, unii dintre cavalerii lui Bartholomew se întoarseră și începură să se apere, fiind atacați de la spate: era limpede că armata atacatoare pătrunsese în cea de-a doua curte și acum urca treptele, luând cu asalt fortăreața.

O voce puternică mugi:

– OPRIȚI-VĂ!

De ambele părți, combatanții luară poziții defensive, iar lupta încetă. Aceeași voce strigă:

– Bartholomew de Shiring, te predai?

Tom îl zări pe conte întorcându-se și privind către ușă. Cavalerii se dădură la o parte din câmpul său vizual.

– Hamleigh, murmură contele, parcă nevenindu-i a crede. Apoi ridică tonul și spuse: O să îmi cruți familia și servitorii?

– Da.

– Juri?

– Jur, pe cruce, dacă te predai.

– Mă predau, spuse contele Bartholomew.

De afară se ridică un cor de chiote.

Tom se întoarse. Martha traversă încăperea în fugă, către el. O luă în brațe, după care o îmbrățișă pe Ellen.

– Suntem în siguranță, spuse Ellen, cu lacrimi în ochi. Toți... toți suntem în siguranță.

– În siguranță, rosti Tom cu un glas amar, dar din nou pe drumuri.

*

Brusc, William se opri din chiuuit. El era fiul lordului Percy și era sub demnitatea lui să țipe și să aclame ca oștenii. Își compuse o mimică de satisfacție aristocratică.

Câștigaseră. Pusese planul în aplicare, nu fără emoții, dar reușise, iar atacul fusese un succes în mare parte datorită activității sale în avangardă. Pierduse șirul bărbaților pe care-i mutilase sau îi ucisese, și totuși nu avea nici o zgârietură. Dintr-odată, îl bătu un gând: pentru o persoană nevătămată, avea cam mult sânge pe față. Când îl șterse, apărură sânge proaspăt. Probabil că era al lui. Își pipăi fața, după care capul. O parte din păr îi dispăruse, și, atunci când îl atingeau, scalpul îl durea, de parcă ar fi fost în flăcări. Nu purtase coif, pentru că ar fi trezit bănuiele. Acum că știa de rană, începea să-l doară. Nu îl deranja. O rană reprezenta o marcă a curajului.

Tatăl său urcă treptele și îl înfruntă pe conte din pragul ușii. Bartholomew își întinse spada, ținând-o de lamă, într-un gest de predare. Percy o luă, iar oamenii săi ovaționară din nou.

Pe măsură ce zgomotele se potoleau, William îl auzi pe Bartholomew întrebând:

– De ce ai făcut asta?

Tatăl său răspunse:

– Ai complotat împotriva regelui.

Bartholomew era uluit că tatăl lui William era la curent cu faptele lui, iar uimirea i se oglindea pe chip. William își ținu respirația, întrebându-se dacă Bartholomew, cuprins de disperarea înfrângerii, avea să recunoască existența conspirației dinaintea tuturor acestor oameni. Dar contele își redobândi stăpânirea de sine, își îndreptă postura și spuse:

– Îmi voi apăra onoarea în fața regelui, nu aici.

Cu o mișcare a capului, tatăl lui William încuviință.

– Cum dorești. Spune-le oamenilor tăi să lepede armele și să părăsească acest castel.

Contele murmură un ordin către cavalerii săi și, unul câte unul, aceștia se apropiară de Percy și își lăsară armele în fața lui. William savura această privilegiu. „Uite-i, toți, umiliți dinaintea tatălui meu“, se gândi el cu mândrie. Tatăl vorbea cu unul dintre cavalerii săi.

– Adună caii lăsați liberi și du-i în grajd. Pune niște oameni să pornească prin cele două curți, să dezarmeze morții și răniții.

Bineînțeles, armele și caii învinșilor aparțineau învingătorului: cavalerii lui Bartholomew urmau să se ducă la casele lor neînarmați și pe jos. De asemenea, oamenii lui Hamleigh aveau să golească și magaziiile castelului. Caii

confiscați aveau să fie încărcăți cu diferite bunuri și duși la Hamleigh, satul de la care-și luase numele familia. Tatăl chemă un alt cavaler și spuse:

– Găsește servitorii care lucrau la bucătărie și pune-i să pregătească prânzul. Pe restul, trimite-i de aici.

Luptătorilor le era foame după bătălie: urma un ospăț. Cele mai bune bucate și vinuri aveau să fie mâncate și băute aici înainte ca armata să plece spre casă.

Câteva clipe mai târziu, cavalerii din preajma lui Percy și a lui Bartholomew se împărțiră, lăsând loc de trecere printre ei, și își făcu apariția mama lui William.

Între acei luptători voinici, femeia părea mărunțică, dar, când își desfăcu eșarfa care-i acoperise fața, cei care nu o mai văzuseră până atunci tresăriră, șocați, așa cum erau mereu oamenii, de cât de desfigurat avea chipul. Își îndreptă privirea asupra tatălui.

– O victorie măreață, spuse ea, pe un ton satisfăcut.

William ar fi vrut să spună: „Asta datorită unei avangarde bune, nu-i așa, mamă?“ Își mușcă limba, dar tatăl său vorbi în numele lui.

– William e cel care ne-a asigurat intrarea.

Mama se întoarse către el, iar William aștepta nerăbdător ca ea să-l felicite.

– Zău? întrebă ea.

– Da, spuse tatăl. Băiatul s-a descurcat bine.

Mama încuviință printr-o mișcare din cap.

– Poate că da, spuse ea.

William își simți inima încălzită de lauda aceea și zâmbi prosteste.

Mama își aținti privirea asupra contelui Bartholomew.

– Contele ar trebui să se plece în fața mea, spuse ea.

– Nu, răspunse contele.

Mama spuse:

– Aduceți-o pe fiică.

William aruncă o privire în jur. Pentru câteva minute, uitase de Aliena. Cercetă în grabă chipurile servitorilor și ale copiilor și o zări imediat, stând alături de Matthew, intendentul efeminat la curții. William se îndreptă spre ea, o luă de braț și o aduse în fața mamei lui. Matthew îi urmă.

Mama spuse:

– Tăiați-i urechile!

Aliena slobozi un țipăt.

William simți un fior ciudat în vintre.

Fața lui Bartholomew deveni pământie.

– Ai promis că ai să o cruți dacă mă predau, spuse el. Ai jurat.
 – Iar protecția noastră va fi peotriva predării tale, zise mama.
 „Isteț răspons“, își spuse William în gând.

Totuși, Bartholomew își păstra aerul sfidător.

William se întrebă cine va fi ales pentru a tăia urechile Alienei. Poate că mama avea să-l lase pe el să o facă. Acest gând era ciudat de tulburător.

Mama i se adresă lui Bartholomew:

– În genunchi!

Încet, Bartholomew se lăsă într-un genunchi și plecă fruntea spre pământ.

William simți o umbră de dezamăgire.

Mama ridică tonul:

– Priviți! strigă ea către toți cei prezenți. Să nu uitați niciodată care e soarta unui om care insultă familia Hamleigh!

Aruncă o privire sfidătoare în jur, iar inima lui William se umplu de mândrie. Onoarea familiei era restabilă.

Mama se îndepărtă, iar tatăl său preluă controlul situației.

– Duceți-l în dormitorul lui, spuse el. Păziți-l bine!

Bartholomew se ridică în picioare. Tatăl îi spuse lui William:

– Du-o și pe fată.

William o prinse puternic de braț pe Aliena. Îi plăcea să o atingă. Avea să o ducă sus, în dormitor. Nu se putea ști ce avea să se întâmple. Dacă era lăsat singur cu fata, putea să facă tot ce poftea cu ea. Putea să-i sfășie hainele și să-i privească în voie goliciunea. Putea...

– Lasă-l pe Matthew Intendentul să vină cu noi, să aibă grijă de fata mea, spuse contele.

Tatăl aruncă o privire în direcția lui Matthew.

– Pare destul de inofensiv, rosti el cu un rânjel. De acord.

William privi chipul Alienei. Era încă palidă, dar arăta chiar mai frumoasă când era înspăimântată. Îl turbura foarte să o vadă atât de vulnerabilă. Ar fi vrut să-i zdrobească trupul pângurit sub al său, să-i vadă expresia de frică în timp ce-i forța picioarele să se depărteze. Sub imperiul unui impuls, își apropie fața de a fetei și-i spuse pe un ton scăzut:

– Eu tot vreau să mă însor cu tine.

Aliena făcu un pas înapoi.

– Să te însori? spuse ea tare, cu glasul plin de dispreț. Mai bine mor decât să mă căsătoresc cu tine, broscui urât și umflat ce ești!

Toți cavalerii zâmbiră larg, iar câțiva dintre servitori râseră pe înfundate. William își simți fața înroșindu-se puternic.

Brusc, mama sa făcu un pas în față și o plesni pe Aliena peste obraz. Bartholomew încercă să o apere, dar cavalerii îl împiedică.

– Tacă-ți gura! spuse mama, adresându-se Alienei. Nu mai ești o domniță rafinată. Ești fiica unui trădător și, în curând, vei fi pe drumuri, muritoare de foame. Acum nu mai ești suficient de bună pentru fiul meu. Dispari din fața mea, și să nu mai aud nici un cuvânt din gura ta!

Aliena se întoarse. William îi slobozi brațul, iar fata porni în urma tatălui ei. În timp ce o privea îndepărtându-se, William își dădu seama că gustul dulce al răzbunării se transformase într-unul amar.

În ochii lui Jack, Aliena era o eroină adevărată, exact ca o prințesă dintr-un poem. Cuprins de admirație, o privi cum urca treptele ținându-și capul mândru. Până ce fata nu dispăru din vedere, nimeni din întreaga încăpere nu mai rosti o vorbă. Când se făcu nevăzută, se simți de parcă tocmai fusese stinsă o lumină. Jack privea fix locul în care ea stătuse o clipă mai devreme.

Unul dintre cavaleri veni spre ei și spuse:

– Cine e bucătarul?

Acesta era prea speriat pentru a face un pas înainte, dar altcineva îl identifică.

– Tu o să pregătești prânzul, îi spuse cavalerul. Ia-ți ajutoarele și du-te la bucătărie!

Bucătarul alege vreo șase persoane din mulțime. Cavalerul ridică tonul:

– Restul – dispăreți! Plecați de la castel. Plecați repede și, dacă țineți la viețile voastre, nu încercați să luați ceva care nu vă aparține. Cu toții avem spadele pline de sânge și încă puțin nu mai contează. Hai, mișcați!

Porniră cu toții spre ușă. Mama lui Jack îl luă de mână pe băiat, iar Tom o luă de mână pe Martha. Alfred se ținea aproape de ei. Purtau toți pelerine, și nu aveau alte bunuri decât hainele și cuțitele de mâncat. Coborâră treptele odată cu ceilalți, traversară podul, apoi prima curte, și ieșiră, călcând peste porțile devenite inutile și părăsind castelul imediat. Când trecură de pod și pășiră pe câmpul aflat de cealaltă parte a șanțului de apărare, tensiunea plesni ca o coardă întinsă prea mult, iar toți începură să vorbească despre chinul prin care trecuseră cu voci zgomotoase și pline de tulburare. Fără prea mare tragere de inimă, Jack îi asculta în timp ce mergea. Toți își aduceau aminte cât de curajoși se arătaseră. El nu fusese curajos: el fugise pur și simplu.

Aliena era singura care fusese curajoasă. Când intrase în fortăreață și descoperise că, în loc să fie un loc sigur, era o capcană, ea preluase conducerea servitorilor și a copiilor, spunându-le să se așeze, să nu vorbească și să se ferească din calea luptătorilor, țipând la cavalerii familiei Hamleigh când

se purtau dur cu prizonierii sau ridicau spada împotriva unor bărbați și femei neînarmați, purtându-se de parcă ea era complet invulnerabilă.

Mama lui îi ciufuli părul.

– La ce te gândești?

– Mă întrebam ce o să se întâmple cu prințesa.

Ea știa la cine se referea.

– Domnița Aliena.

– E ca o prințesă dintr-un poem, într-un castel. Dar cavalerii nu sunt așa de virtuoși cum apar în cântece.

– Asta așa e, spuse mama sa cu un aer sumbru.

– Ce se va întâmpla cu ea?

– Chiar nu știu, zise Ellen, clătinând din cap.

– Mama ei a murit.

– Atunci îi va fi greu.

– Mă gândeam eu. Jack trecu preț de câteva clipe. A râs de mine pentru că nu știam cum stau lucrurile cu tații. Dar eu o plac oricum.

Mama își trecu brațul pe după umerii lui.

– Îmi pare rău că nu ți-am povestit despre tați.

Jack îi atinse mâna, acceptându-i scuzele. Merseră tăcuți mai departe. Din când în când, câte o familie părăsea drumul și pornea peste câmpuri, îndreptându-se către casa vreunor rude sau prieteni, unde puteau să ceară ceva de mâncare și să stea să se gândească la ce aveau să facă mai departe. Majoritatea oamenilor rămaseră împreună până la răscruce, după care se împărțiră, unii ducându-se către nord sau sud, iar alții continuându-și drumul drept înainte, către târgul Shiring. Mama se desprinsese de Jack și își puse o mână pe brațul lui Tom, făcându-l să se oprească.

– Noi unde mergem? întrebă ea.

Tom păru ușor surprins că fusese întrebat, ca și cum s-ar fi așteptat ca ei să-l urmeze oriunde i-ar fi dus fără să pună vreo întrebare. Jack observase că mama lui făcea să apară destul de des această expresie de surprindere pe chipul lui Tom. Poate că fosta lui soție fusese un alt tip de persoană.

– Mergem la stăreția Kingsbridge, spuse Tom.

– Kingsbridge!

Mama părea tulburată. Jack se întrebă care putea fi motivul.

Tom nu observă nimic.

– Aseară am auzit că au un stareț nou, continuă el. De obicei, un conducător nou vrea să facă reparații sau modificări la catedrală.

– Celălalt stareț a murit?

– Da.

Dintr-un motiv necunoscut, mama lui Jack păru a se mai liniști la auzul acestei vești. „Probabil că l-a cunoscut pe starețul celălalt, își zise Jack, și nu-l plăcea.“

Tom sesiză, în sfârșit, tulburarea din glasul femeii.

– E vreo problemă dacă mergem la Kingsbridge? o întrebă el.

– Am mai fost acolo. E la mai mult de o zi de aici.

Jack își dădu seama că nu lungimea călătoriei o deranja pe mama lui, dar Tom nu păru a înțelege asta.

– Nu foarte departe, spuse el. Putem ajunge acolo mâine, înainte de amiază.

– Bine.

Merseră mai departe.

Ceva mai târziu, Jack începu să simtă o durere în stomac. Pentru o vreme, se întrebă ce era. Nu fusese rănit la castel, iar Alfred nu-l mai lovise cu pumnul de două zile. Dar, în cele din urmă, își dădu seama de pricină.

Îi era, din nou, foame.

Capitolul 4

I

Catedrala Kingsbridge nu reprezenta o privescătoare prea primitoare. Era o clădire scundă și masivă, cu ziduri groase și ferestre minuscule. Fusese ridicată cu mult înainte de nașterea lui Tom, în vremurile în care constructorii nu-și dăduseră încă seama de cât de importante erau proporțiile. Generația lui Tom știa că un zid drept și exact se dovedea mai solid decât unul gros, iar zidurile puteau fi întrerupte de ferestre mari, atâta timp încât arcuirea ferestrei devenea un semicerc perfect. De la distanță, catedrala părea strâmbă; atunci când se apropie, Tom înțelesese motivul: unul dintre turnurile gemene din partea de vest se prăbușise. Era încântat. Probabil că noul staret voia să fie construit din nou. Plin de speranțe, iuți pasul. Faptul că fusese angajat la Earlscastle, dar, apoi, își văzuse noul stăpân învins în luptă, îi frânsese inima. Simțea că nu mai putea îndura din nou o astfel de dezamăgire.

Aruncă o privire în direcția lui Ellen. Îi era teamă că, într-una din aceste zile, femeia avea să decidă că el nu va mai găsi de lucru înainte ca ei toți să moară de foame, și atunci avea să-l părăsească. Ea îi zâmbi, apoi se încruntă din nou, privind conturul mătăhălos al catedralei. Tom observase că Ellen nu se simțea deloc în largul ei în prezența călugărilor și a preoților. Se întreba dacă nu cumva se simțea vinovată pentru că ei nu erau căsătoriți cu adevărat în ochii Bisericii.

Curtea stăreției era plină de agitație și de zgomot. Tom văzuse de-a lungul vieții mănăstiri letargice și mănăstiri pline de agitație, dar Kingsbridge depășea orice categorisire. Arăta de parcă monahii începuseră curățenia de primăvară cu trei luni mai devreme. Lângă grajduri, doi călugări țesălau caii, iar un al treilea lustruia harnașamentele, pe când un novice curăța boxele

animalelor. Alți călugări măturau și ștergeau pe jos în casa de oaspeți, care se afla lângă grajduri, iar alături se găsea un maldăr de paie, care aveau să fie întinse pe podelele curate.

Cu toate acestea, nimeni nu lucra la turnul prăbușit. Tom cercetă cu privirea grămada de pietre care reprezenta tot ce se mai alesese din el. Probabil că prăbușirea avusese loc cu ceva ani în urmă, pentru că muchiile drepte ale pietrelor fuseseră rotunjite de ploii și de îngheț, iar resturile de mortar fuseseră spălate de apă și grămada se adâncise cu vreo câțiva centimetri în pământul moale. Era foarte ciudat că nu se reparase nimic atâta timp, pentru că bisericile-catedrale erau foarte vizitate. Probabil că starețul celălalt fusese foarte leneș sau incompetent, ori poate ambele. Era posibil ca Tom să fi ajuns exact în momentul în care călugării se gândeau să înceapă lucrarea de reconstrucție. Cam ar fi fost timpul să aibă și ceva noroc.

– Nu mă recunoaște nimeni, spuse Ellen.

– Când ai mai fost aici? o întrebă Tom.

– Acum treisprezece ani.

– Nici nu-i de mirare că te-au uitat.

Pe când treceau pe lângă partea de vest a catedralei, Tom deschise una dintre ușile masive de stejar și aruncă o privire înăuntru. Naosul era întunecos și sumbru, cu coloane groase și un tavan vechi, de lemn. Cu toate acestea, mai mulți călugări văruiau pereții cu pensule cu mânerul lung, iar alții măturau podeaua de pământ bătătorit. În mod clar, noul stareț făcea ordine peste tot. Era un semn îmbucurător. Tom închise ușa.

Dincolo de biserică, în curtea bucătăriei, mai mulți novici stăteau în jurul unei alpii cu apă murdară, curățind cu pietre ascuțite cenușa și grăsimea adunate pe ceane și pe ustensilele de bucătărie. Încheieturile degetelor lor erau roșii și iritate de la contactul permanent cu apa rece ca gheața. Când o văzură pe Ellen, chicotiră și își feriră privirea.

Tom întrebă un novice îmbujorat unde putea fi găsit chelarul. Teoretic, el ar fi trebuit să-l caute pe paracliser, pentru că lucrările la catedrală intrau în responsabilitatea paracliserului; dar, în general, chelarii erau mai abordabili. În cele din urmă, cel care lua hotărârea era, oricum, starețul. Novicele îl îndrumă către beciul uneia dintre clădirile din curte. Tom intră pe ușa deschisă, iar Ellen și copiii îl urmau. Odată ajunși înăuntru, se opriră, încercând să distingă silueta călugărului în întunericul de acolo.

Tom își putea da seama imediat că această clădire era mai nouă și mai bine construită decât biserica. Atmosfera era uscată și nu se simțea miros de mucegai. De fapt, amestecul de arome ale diverselor alimente depozitate

acolo îi făcea stomacul să i se contracte dureros, pentru că nu mai mâncase de două zile. Pe măsură ce ochii i se obișnuiau cu semiobscuritatea din acest beci, văzu că încăperea avea o pardoseală bună, din lespezi de piatră, stâlpi scunzi, groși, și un tavan boltit în mai multe locuri. O clipă mai târziu, zări un bărbat înalt și chel, care scotea sare cu o lingură dintr-un butoi și o punea într-un ceaur.

– Dumneata ești chelarul? întrebă Tom, dar bărbatul ridică o palmă, cerându-i să păstreze tăcerea, iar Tom văzu că număra.

Așteptară cu toții în tăcere ca monahul să-și termine numărătoarea. Într-un final, bărbatul rosti:

– Cincizeci și nouă, șazeci

Puse lingura jos. Tom i se adresă:

– Mă numesc Tom, sunt maistru constructor și aș vrea să vă reconstruiesc turnul de nord-vest.

– Eu sunt Cuthbert, numit și Cap-Alb, și mi-ar plăcea să văd înfăptuindu-se asta, răspunse bărbatul. Dar va trebui să-l întrebăm pe starețul Philip. Ați auzit că avem un stareț nou, nu-i așa?

– Da.

Tom hotărî că Cuthbert era un călugăr prietenos; dovedea simț practic și se arăta comunicativ. Avea să discute cu el cu cea mai mare plăcere.

– Iar noul conducător pare hotărât să îmbunătățească aspectul mănăstirii, mai zise Tom.

Cuthbert încuviință printr-o mișcare din cap.

– Dar nu vrea la fel de mult să și plătească pentru asta. Ați observat că toată munca este făcută de călugări? Nu vrea să mai angajeze muncitori – spune că stăreția are deja prea mulți servitori.

Asta era o veste proastă.

– Și călugării ce părere au despre intențiile lui? întrebă diplomat Tom.

Cuthbert izbucni în râs, iar fața sa ridată se încreți și mai tare.

– Ești un om plin de tact, constructorule Tom! Te gândești că nu ți s-a întâmplat prea des să vezi călugării muncind atât de mult. Ei bine, noul stareț nu obligă pe nimeni. Dar el interpretează Regula Sfântului Benedict în așa fel încât cei care muncesc din greu pot consuma carne roșie și bea vin, în timp ce aceia care nu fac altceva decât să studieze și să se roage trebuie să trăiască numai cu pește sărat și cu bere slabă. Îți poate da și o justificare teoretică elaborată în această privință, dar avantajul este că se găesc o mulțime de voluntari pentru munca grea, mai ales din rândul tinerilor.

Cuthbert nu părea să aibă o atitudine dezaprobatore, ci doar mirată.

– Dar călugării nu pot construi ziduri de piatră, spuse Tom, indiferent de cât de bine mănâncă.

În timp ce vorbea, auzi plânsul unui prunc. Sunetul acela îi înțepă inima. Avu nevoie de câteva momente de gândire pentru a-și da seama cât de ciudat era ca într-o mănăstire să se afle un bebeluș.

– O să-l întrebăm pe stareț, spunea Cuthbert, dar Tom abia dacă-l auzi.

După plâns, părea să fie vorba de un bebeluș foarte mic, în vârstă doar de o săptămână sau de două, care se apropia de ei. Tom întâlni privirea lui Ellen. Și ea părea surprinsă. Apoi, în cadrul ușii se ivi o umbră. Tom simți cum i se pune un nod în gât. Un călugăr ținea un prunc în brațe. Tom îi privi chipul. Era copilul lui.

Tom făcu un efort să înghită. Fața copilășului era roșie, avea pumnii încleștați, iar gurița o ținea deschisă, lăsând la vedere gingiile lipsite de dinți. Nu era un țipăt de durere sau de boală, ci expresia nevoii de hrană. Era țipătul sănătos, pofticios, al unui bebeluș normal, iar lui Tom i se muiară picioarele pe când se simțea cuprins de ușurarea de a-l vedea arătând atât de bine.

Călugărul care ținea pruncul în brațe era un băiat cu înfățișare voioasă de vreo douăzeci de ani, cu un păr în neorânduială și un zâmbet larg, destul de nătâng. Spre deosebire de majoritatea călugărilor, el nu reacționează la prezența femeii. Le zâmbi tuturor și i se adresă lui Cuthbert:

– Jonathan are nevoie de lapte.

Tom și-ar fi dorit să ia copilășul în brațe. Încercă să-și încremenească trăsăturile, astfel încât să nu-i trădeze sentimentele. Aruncă o privire furișă la copii. Tot ce știau aceștia era că bebelușul abandonat fusese găsit de un preot aflat într-o călătorie. Nu știau nici măcar faptul că preotul îl dusese la micul schit din pădure. Acum, pe fețele lor nu se ghicea decât o curiozitate moderată. Nu făcuseră legătura între acest prunc și cel pe care îl lăsaseră în pădure.

Cuthbert luă un polonic și o carafă mică, pe care o umplu cu lapte dintr-o găleată. Ellen îi spuse tânărului monah:

– Pot să iau pruncul în brațe?

Întinse mâinile, iar călugărul îi dădu copilul. Tom o invidia. Tânjea să poată ține și el trupulețul acela mic, aproape de inimă. Ellen legănă bebelușul, iar acesta tăcu, pentru câteva clipe.

Cuthbert ridică privirea și spuse:

– Aaa! Johnny Opt-Penny este o doică pe cinste, dar nu are atingerea ușoară a unei femei.

Ellen îi zâmbi băiatului.

– De ce ți se spune Johnny Opt-Penny?

Cuthbert răspuse în locul lui:

– Pentru că el are numai opt penny, pe când toți au câte un șiling¹, spuse el, bătând cu arătătorul în cap, ca să arate că Johnny era oarecum retardat. Dar pare să înțeleagă nevoile fapturilor fără de grai mai bine decât noi, cei întregi la minte. Totul e parte din planul măreț al Domnului, sunt convins, încheie el în termeni vagi.

Între timp, Ellen se apropiase de Tom, iar acum îi întinse pruncul. Îi citise gândurile. El îi adresă o privire încărcată de recunoștință și luă copilul mititel în mâinile lui mari. Putea simți bătăile de inimă ale băiețelului prin păturica în care era înfășurat. Materialul era fin: se întrebă, în treacăt, de unde aveau călugării o lână atât de fină. Ținu copilul la piept și îl legănă. Tehnica sa nu era la fel de bună ca a lui Ellen, iar pruncul începu din nou să plângă, dar pe Tom nu-l deranja: țipătul acela puternic și insistent era o muzică pe placul urechilor sale, pentru că însemna că bebelușul pe care el îl abandonase era sănătos și puternic. Oricât de greu îi fusese, își zise acum că luase o decizie înțeleaptă lăsând pruncul la mănăstire.

Ellen îl întrebă pe Johnny:

– Și unde doarme?

De data aceasta, Johnny răspuse singur:

– Are un leagăn în dormitor, unde dormim cu toții.

– Cred că vă trezește toată noaptea.

– Noi ne trezim oricum la miezul nopții pentru matine, spuse Johnny.

– Bineînțeles! Am uitat că nopțile călugărilor sunt la fel de albe ca ale mamelor.

Cuthbert îi dădu lui Johnny carafa cu lapte. Johnny luă pruncul de la pieptul lui Tom cu o mișcare sigură, cu un singur braț. Tom nu era pregătit să dea drumul bebelușului, dar, în ochii călugărilor, el nu avea nici un drept, așa că trebui să se supună. Câteva clipe mai târziu, Johnny și bebelușul ieșiră, iar Tom își înfrână impulsul de a se duce după ei și de a spune: „Așteaptă, oprește-te, acela e fiul meu, dă-mi-l înapoi!“ Ellen stătea lângă el și îl strânse ușor de braț, un gest discret de compasiune.

Tom înțelese că avea noi motive de speranță. Dacă putea obține de lucru acolo, l-ar fi văzut pe Jonathan tot timpul, și ar fi fost aproape ca și cum nu l-ar fi abandonat. Mai că părea un lucru prea minunat spre a fi adevărat; nu îndrăzne să viseze la așa ceva.

¹ Diviziune monetară, egală cu 12 penny (n.tr.)

Cuthbert se uita, viclean, la Martha și la Jack, care căscaseră ochii la văzul carafei pline cu lapte cremos pe care o luase Johnny cu sine.

– Ar vrea și copiii niște lapte? întrebă el.

– Da, te rog, părinte, ar vrea, spuse Tom.

Nici el n-ar fi spus nu.

Cuthbert puse lapte cu polonicul în două castroane de lemn pe care le dădu Marthei și lui Jack. Cei doi băură grabnic, rămânând cu câte un cerc mare, alb, în jurul gurii.

– Mai vreți? se oferi Cuthbert.

– Da, vă rugăm, răspunseră cei doi, la unison.

Tom o privi pe Ellen, știind că și ea se simțea la fel ca el, adânc recunosătoare să-i vadă pe cei mici hrăniți, într-un final.

Pe când Cuthbert umplea din nou castroanele, întrebă pe un ton relaxat:

– De unde veniți, oameni buni?

– De la Earlscastle, lângă Shiring, spuse Tom. Am plecat de acolo ieri-dimineață.

– Ați mâncat ceva de atunci?

– Nu, răspunse sec Tom.

Știa că întrebările lui Cuthbert erau bine intenționate, dar nu suporta să recunoască faptul că nu fusese în stare să-și hrănească singur copiii.

– Atunci luați niște mere, să vă țină de foame până la ora cinei, spuse Cuthbert, arătând către butoiul aflat lângă ușă.

Alfred, Ellen și Tom se duseră la butoi, în timp ce Martha și Jack beau cel de-al doilea castron de lapte. Alfred încercă să-și umple mâinile cu fructe. Tom îl plesni, astfel că merele căzură, și-i spuse, pe un ton scăzut:

– Ia numai două sau trei.

Alfred luă trei.

Tom își mănca merele plin de recunoștință, iar stomacul său se mai liniști puțin, dar bărbatul nu se putea abține să nu se întrebe cât mai era până când se servea cina. Cu un fior de bucurie, își aminti că, de obicei, călugării mâncau înainte de lăsarea întunericii, pentru a face economie la lumânări.

Cuthbert se uita luare-aminte la Ellen.

– Te cunosc de undeva? spuse el, într-un final.

Ellen părea stingherită.

– Nu cred.

– Îmi pari cunoscută, zise el, pe un ton nesigur.

– Când eram mică, am locuit nu departe de aici, spuse ea.

– Probabil asta este, zise chelarul. De aceea am eu senzația că arăți mai în vârstă decât ar trebui.

– Înseamnă că aveți o memorie foarte bună.

Cuthbert se încruntă.

– Nu suficient de bună, spuse el. Sunt sigur că mai e ceva... Nu contează.

De ce ați plecat din Earlscastle?

– Ieri în zori a fost atacat și cucerit, răspunse Tom. Conte de Bartholomew este acuzat de trădare.

Cuthbert era uluit.

– Sfinții să ne păzească! exclamă el și, dintr-odată, arăta ca o servitoare bătrână speriată de un taur. Trădare!

De afară se auzi sunet de pași. Tom se întoarse și văzu că un alt călugăr tocmai intra în beci.

– Acesta este noul nostru stareț, spuse Cuthbert.

Tom îl recunoscuse pe stareț. Era Philip, călugărul pe care îl întâlniseră în drumul lor spre palatul episcopului, cel care le dăduse brânza aceea delicioasă. Acum, Tom putu să facă legăturile necesare: noul stareț de la Kingsbridge era fostul stareț al micului schit din pădure, iar el îl adusese pe Jonathan cu sine atunci când venise aici. Inima lui Tom începu să bată mai cu putere, cuprinsă de speranță. Philip era un om bun, și păruse să-l placă și să aibă încredere în el. Mai mult ca sigur, avea să-i dea ceva de lucru.

Philip îl recunoscuse la rându-i.

– Bună ziua, maistre constructor, spuse el. Se pare că nu prea ai primit de lucru la palatul episcopului.

– Nu, părinte. Arhidiaconul nu a vrut să mă angajeze, iar episcopul nu era acolo.

– Într-adevăr, nu era... era în rai, deși noi nu o știam în momentul acela.

– Episcopul a murit?

– Da.

– Astea sunt vești răsuflăte, interveni nerăbdător Cuthbert. Tom și familia lui vin de la Earlscastle. Conte de Bartholomew a fost luat prizonier și castelul său a fost cucerit!

Philip rămase înmărmurit.

– Deja! murmură el.

– Deja? repetă Cuthbert. De ce spui „deja“? Se părea că Philip îi era drag, și totuși îl privea cu suspiciune, ca un tată al cărui fiu fusese plecat la război și se întorsese cu o sabie la brâu și cu o scânteie primejdioasă în privire. Știi că se va întâmpla așa ceva?

Philip era un pic încurcat.

– Nu, nu chiar, spuse el, pe un ton nesigur. Auzisem un zvon cum că Bartholomew se opunea regelui Stephen. Starețul își redobândește stăpânirea de

sine. Putem mulțumi Cerului pentru asta, zise el. Stephen a promis să apere Biserica, în timp ce Maud ne-ar fi putut asupra la fel de mult ca și defunctul ei tată. Da, într-adevăr, acestea sunt vești bune!

Arăta atât de încântat, încât ai fi crezut că lucrul îl făptuise chiar el.

Tom nu voia să vorbească despre contele Bartholomew.

– Pentru mine nu sunt vești bune, spuse el. Contele mă angajase, cu o zi înainte, să repar fortificațiile castelului. Nu am primit plată nici măcar pe o zi.

– Ce păcat, zise Philip. Cine a atacat castelul?

– Lordul Percy Hamleigh.

– Aha.

Philip dădu din cap, în semn de aprobare, și, o dată în plus, Tom avu sentimentul că aceste vești nu făceau altceva decât să confirme așteptările starețului.

– Mi se pare că faceți multe îmbunătățiri pe aici, spuse Tom, încercând să aducă vorba înspre propriul interes.

– Încerc, spuse Philip.

– Sunt sigur că o să vreți să reconstruiți și turnul.

– Să reconstruim turnul, să reparăm acoperișul, să pietruim pe jos... da, vreau să facem toate acestea. Iar tu vrei lucrarea, bineînțeles, adăugă el, părând să-și dea seama abia atunci de ce se găsea Tom acolo. Nu m-am gândit. Aș vrea să pot să te angajez. Dar mă tem că nu te-aș putea plăti. Mănăstirea aceasta nu mai are nici un ban.

Tom se simți ca izbit de un pumn. Fusese sigur că avea să primească de lucru aici – totul indicase acest lucru. Nu-i venea să-și creadă urechilor. Se uita lung la Philip. Chiar nu era credibil ca stăreția să nu aibă bani. Chelarul spusese că monahii sunt cei care fac toată munca, dar, chiar și așa, o mănăstire putea oricând să împrumute bani de la cămătarii evrei. Tom simți că acesta era capătul drumului pentru el. Energia care-l impulsionase pe tot parcursul iernii părea să se scurgă din el, iar acum se simțea fără de vlagă, ca și cum șira spinării i s-ar fi topit. „Nu mai pot merge mai departe, își spuse el. Sunt terminat.“

Philip îi observă disperarea.

– Vă pot oferi o cină, un loc de dormit și ceva de mâncare dimineață, spuse el.

Tom se simțea cuprins de o furie amară.

– Le accept, zise el, dar aș prefera să le câștig.

Sesizând tonul mânios, Philip ridică din sprâncene, dar răspunse cu blândețe.

– Dacă-i ceri lui Dumnezeu... asta nu înseamnă să cerșești, ci să te rogi.

Apoi ieși.

Ceilalți păreau cumva speriați, iar Tom își dădu seama că, probabil, furia sa era evidentă. Privirile lor ațintite îl iritau. Ieși din magazie, la numai câțiva pași în urma lui Philip, și rămase în curte, privind catedrala veche, încercând să-și țină sentimentele în frâu.

După câteva clipe, Ellen și copiii îl urmară. Femeia își petrecu brațele pe după talia lui, încercând să-l consoleze, ceea ce-i făcu pe novici să şușotească și să-și dea coate. Tom nu-i luă în seamă.

– Mă voi ruga, spuse el, pe un ton acru. Mă voi ruga ca un trăsnet să lovească biserica și să o pună la pământ.

În aceste ultime două zile, Jack învățase să se teamă de viitor.

În scurta lui viață, nu trebuise să se gândească mai departe de ziua de mâine, dar, dacă ar fi fost nevoit, ar fi știut la ce să se aștepte. În pădure, zilele semănau între ele, iar anotimpurile se schimbau încet. Acum nu știa, de la o zi la alta, unde avea să fie, ce avea să facă sau ce avea să mănânce.

Cea mai rea parte era senzația de foame. Jack mâncase iarbă și frunze pe ascuns, pentru a încerca să-și aline durerile, dar acestea îi dădeau un alt fel de durere de stomac și îl făceau să se simtă ciudat. Martha plângea adesea din cauza foamei. Jack și Martha mergeau tot timpul împreună. Ea îl admira, și nimeni nu îl văzuse vreodată într-o astfel de lumină. Neputința de a-i alina suferința era mai îngrozitoare decât propria foame.

Dacă ar mai fi locuit în peșteră, ar fi știut unde să se ducă pentru a omorî rațe, a găsi alune sau a fura ouă; dar în sate sau în orașe și pe drumurile necunoscute dintre ele se vedea pus în încurcătură. Tot ce știa era că Tom trebuia să găsească de lucru.

Își petrecură după-amiaza în casa de oaspeți. Aceasta era o clădire simplă, cu o singură încăpere, având podele de lut și o vatră în mijloc, exact ca locuințele țăranilor, dar Jack, care trăise dintotdeauna într-o peșteră, o socotea a fi minunată. Era curios cum fusesse făcută casa, iar Tom îi explică. Doi copaci tineri fuseseră tăiați, curățați de crengi și aplecați unul către celălalt, oblic; apoi alți doi fuseseră puși în același fel, la vreo patru metri distanță; iar cele două triunghiuri astfel formate fuseseră legate în partea de sus printr-o bârnă. Paralel cu bârna, fuseseră fixați niște stinghii ușoare, care făceau legătura între trunchiurile copacilor, formând un acoperiș în două ape care ajungea până la pământ. Peste stinghii erau puse cadre dreptunghiulare de trestii împletite, numite garduri, iar totul era izolat cu lut. Frontoanele acoperișului erau făcute din țăruiși înfiți în pământ, iar spațiile dintre ele

erau umplute cu lut. Într-unul dintre capetele acoperișului se afla o ușă. Nu avea ferestre.

Mama lui Jack împrăștie paie noi pe podea, iar Jack aprinse focul cu cremenea pe care o avea mereu la el. La un moment dat, când ceilalți se găseau suficient de departe încât să nu audă, o întrebă pe mama sa de ce nu voise starețul să-l angajeze pe Tom, când, în mod evident, avea mult de lucru.

– Se pare că preferă să-și economisească banii, atâta timp cât catedrala se mai poate folosi, spuse ea. Dacă s-ar fi prăbușit toată catedrala, ar fi fost nevoiți să o reconstruiască, dar, cum e vorba numai de un turn, pot să mai stea așa o perioadă.

Când lumina zilei începu să se piardă în amurg, un servitor de la bucătărie veni la casa de oaspeți cu un ceainic de ciorbă și cu o pâine lungă cât un stat de om, totul pentru ei. Ciorba era făcută cu legume, ierburi și oase cu carne, iar pe suprafața ei străluceau pete de grăsime. Pâinea era făcută din tot felul de cereale, secară, orz și ovăz, plus boabe uscate de mazăre și de fasole; Alfred spuse că era cea mai ieftină pâine, dar pentru Jack, care nu mâncase niciodată pâine până acum câteva zile, era delicioasă. Jack mâncă până începu să-l doară burta. Alfred mâncă până nu mai rămase nimic.

Pe când stăteau lângă foc pentru a-și digera ospățul, Jack îl întrebă pe Alfred:

– Și, până la urmă, de ce a căzut turnul?

– Probabil a fost lovit de trăsnet, zise Alfred. Sau poate că a fost vreun incendiu.

– Dar nu e nimic care să ardă, spuse Jack. E făcut tot din piatră.

– *Acoperișul* nu e de piatră, prostule, spuse batjocoritor Alfred. *Acoperișul* e făcut din lemn.

Jack se gândi câteva clipe.

– Și, dacă acoperișul arde, clădirea se prăbușește întotdeauna?

Alfred ridică din umeri.

– Uneori.

O vreme, stătură în liniște. Tom și mama lui Jack vorbeau, pe un ton scăzut, de cealaltă parte a vetrei. Jack spuse:

– Ce ciudat e cu bebelușul ăla!

– Ce e ciudat? întrebă Alfred, după ce se gândi o clipă.

– Ei bine, bebelușul vostru s-a pierdut în pădure, la mai mulți kilometri distanță, și acum, aici, la stăreție, e un bebeluș.

Nici Alfred, nici Martha nu părură a considera că era o coincidență ciudată, iar Jack uită repede de ea.

Toți călugării se culcau imediat după cină, iar oaspeților mai umili nu li se dădeau lumânări, așa că membrii familiei lui Tom șezură privind flăcările până ce focul se stinse, după care se întinseră pe paie.

Jack rămase treaz, gândindu-se. Își dăduse seama că, dacă biserica lua foc în seara aceasta, toate problemele lor ar fi fost rezolvate. Starețul l-ar angaja pe Tom pentru a reconstrui biserica, ar trăi cu toții în această casă minunată și ar avea ciorbă cu oase și pâine de cereale pentru totdeauna.

„Dacă aș fi în locul lui Tom, își spuse el, aș da foc chiar eu bisericii. M-aș scula în liniște în vreme ce toți ceilalți dorm și m-aș furișa în catedrală, unde aș face un foc cu cremenea, după care m-aș strecura înapoi cât timp flăcările se întind și m-aș preface că dorm până ce s-ar da alarma. Iar apoi, când oamenii ar arunca găleți cu apă pe foc, așa cum făceau când ardeau grajdurile de la castelul contelui Bartholomew, m-aș duce și eu, ca și cum aș vrea să sting focul la fel de tare ca și ei.“

Alfred și Martha dormeau – Jack își putea da seama după felul în care respirau. Tom și Ellen făcură ceea ce făceau ei de obicei sub pelerina lui Tom (Alfred zisese că se numește „împreunare“), după care adormiră și ei. Se părea că Tom n-avea de gând să se ridice și să dea foc catedralei.

Dar *ce* avea de gând? Oare întreaga familie urma să umble pe drumuri până mureau de foame?

Când adormiră cu toții, iar el putu desluși ritmul liniștit, regulat, al respirației care indica un somn adânc, lui Jack îi trecu prin minte că putea să dea foc catedralei chiar el.

La acest gând, inima începu să-i bată mai cu putere de frică.

Trebuia să se scoale în cea mai mare liniște. Probabil că putea să ridice lemnul care bloca ușa și să se strecoare afară fără a trezi pe cineva. Poate că ușile bisericii aveau să fie încuiate, dar, mai mult ca sigur, ar fi găsit o cale să intre, mai ales că el era mărunț la trup.

Odată ajuns înăuntru, știa cum avea să ajungă la acoperiș. Învățase o mulțime de lucruri în cele două săptămâni petrecute cu Tom. Acesta vorbea despre clădiri tot timpul, adresându-i-se de obicei lui Alfred; și, chiar dacă Alfred nu era interesat, Jack era. Printre altele, aflase că toate bisericile aveau scări construite în ziduri pentru a asigura accesul la partea superioară, în caz că era nevoie de reparații. Avea să găsească o scară și să urce până la acoperiș.

Se ridică în capul oaselor, în întuneric, ascultând respirațiile celor din jur. O putea distinge pe cea a lui Tom, prin vâjâitul din piept, cauzat – spunea mama – de anii în care inhalase praf de piatră. Alfred sforăi o dată, tare, după care se întoarse și dormi în continuare fără să mai scoată vreun sunet.

Odată ce va fi pornit incendiul, trebuia să se întoarcă repede în casa de oaspeți. Ce aveau să facă monahii dacă îl prindeau? În Shiring, Jack văzuse un băiat de vârsta lui legat și biciuit pentru că furase o căpățână de zahăr dintr-un magazin de condimente. Băiatul țipa, iar șfichiul biciului îi însângerase pielea de pe fund. I se păruse un lucru mult mai rău decât bărbații care se ucideau unii pe alții în luptă, așa cum se întâmplase la Earlscastle, iar imaginea băiatului plin de sânge îi bântuise visele. Îi era groază să nu i se întâmple și lui același lucru.

„Dacă fac asta, își zise el în gând, n-o să spun nimănui.“

Se culcă din nou, își strânse pelerina în jurul lui și închise ochii.

Se întreba dacă ușa bisericii era încuiată. Dacă era, putea să intre printr-una dintre ferestre. Dacă se mișca numai prin partea nordică a curții, nimeni nu avea să-l vadă. Dormitorul călugărilor se afla la sud de biserică, ascuns de claustru, și pe partea aceea nu era nimic, cu excepția cimitirului.

Se hotărî să se ducă numai să se uite, să vadă dacă era posibil.

Mai ezită un moment, după care se ridică în picioare.

Paiele noi scârțâiră sub tălpile lui. Ascultă din nou respirațiile celor patru oameni adormiți. Era foarte liniște: șoarecii nu se mai mișcau prin paie. Făcu un pas și ascultă din nou. Ceilalți dormeau în continuare. Își pierdu răbdarea și făcu trei pași rapizi către ușă. Când se opri, șoarecii deciseră că nu aveau de ce să se teamă, și începură din nou să fojgăiască, dar cei patru dormeau netulburați.

Atinse ușa cu buricele degetelor, după care începu să caute zăvorul pe pipăite. Era o bârnă de stejar așezată între două cârlige identice. Își puse palmele sub ea, o prinse și o ridică. Era mai grea decât se așteptase și, după ce o ridicase câțiva centimetri, trebui să-i dea drumul. Lemnul bufni foarte sonor la contactul cu cele două cârlige. Jack încrămeni, ascultând atent. Respirația șuierătoare a lui Tom se opri din ritmul său regulat. „Ce o să spun dacă sunt prins? se întreba disperat Jack. O să zic că mergeam afară... mergeam afară... știu, o să spun că mă duceam să mă ușurez.“ Acum că găsisse un pretext, se relaxă. Îl auzi pe Tom întorcându-se de pe o parte pe alta și așteptă să audă vocea lui joasă, hârâită, dar aceasta nu se auzi, iar Tom începu din nou să respire regulat.

Marginile ușii erau tivite cu un argintiu spectral. „Probabil că se vede luna“, își spuse Jack în gând. Apucă din nou zăvorul, trase adânc aer în piept și făcu un efort să ridice bârna. De data aceasta, era pregătit să-i susțină greutatea. O ridică și o trase spre el, dar nu o ridicase suficient de mult, astfel că nu reuși să o scoată din cârlige. O ridică alți câțiva centimetri, și se desprinse. O ținea sprijinită de piept, ușurând un pic povara pe

care trebuia să o suporte brațele; după care, încet, se lăsă într-un genunchi, apoi în amândoi, și lepădă lemnul pe podea. Rămase câteva momente în poziția aceea, cât să-și domolească răsuflarea și să se potolească durerea care-i săgeta brațele. Dinspre ceilalți nu se auzea nici un sunet, cu excepția celor caracteristice somnului.

Cu atenție, Jack crăpă un pic ușa. Balamaua de fier scârțâi, iar prin deschizătură pătrunse un curent rece. Se zgribuli. Își strânse mai bine pelerina în jurul trupului și mai deschise un pic ușa. Se strecură afară și o închise în urma lui.

Norii se risipeau, iar luna apărea și dispărea pe cerul cuprins de neliniște. Bătea un vânt rece. Preț de o clipă, Jack fu tentat să se întoarcă la căldura înăbușitoare din casă. Biserica enormă, cu turnul ei prăbușit, se contura amenințătoare deasupra restului stăreției, cu nuanțe argintii și negre în lumina lunii, zidurile ei puternice și ferestrele micițe asemănând-o mai degrabă cu un castel. Era urâtă.

Totul era cufundat în tăcere. În afara zidurilor stăreției, în sat, poate că mai erau câțiva oameni care nu se culcaseră încă, bând bere la strălucirea caldă a focului sau cosând la lumina opaițelor, dar aici nu se simțea nici o mișcare. Cu toate acestea, Jack ezita, privind biserica. Aceasta îl privea acuzator, de parcă ar fi știut la ce se gândea el. Își alungă sentimentul de spaimă printr-o ridicare din umeri și porni pe pajiște către extremitatea ei vestică.

Ușa era încuiată.

Dădu ocol clădirii mergând spre partea nordică și privind ferestrele cate-dralei. Unele biserici aveau prinse în ferestre bucăți de pânză translucidă care să protejeze oarecum de frig, dar acestea păreau a nu avea nimic în ele. Erau suficient de mari pentru ca Jack să se poată strecura printr-una dintre ele, dar se găseau prea sus și nu putea ajunge. Începu să exploreze pietrele din zid cu degetele, căutând crăpături din care să fi picat mortarul, dar nu erau suficient de largi pentru a reprezenta puncte de sprijin pentru picioarele sale. Avea nevoie de ceva care să-i servească drept scară.

Se gândi să aducă pietre din grămada de resturi ale turnului și să construiască niște trepte improvizate, dar blocurile masive erau prea grele, iar bucățile sparte erau mult prea neuniforme. Avea senzația că văzuse, peste zi, ceva care putea fi folosit foarte bine în acest scop, și își storcea creierii să-și aducă aminte ce anume. Era ca și cum ar fi încercat să vadă ceva cu coada ochiului: rămânea mereu dincolo de limita percepției sale. Apoi își aruncă privirea peste curtea luminată de lună, către grajduri, și își aminti: o scară mică pentru încălecat, din lemn, cu una sau două trepte, pentru a ajuta persoanele

scunde să se aburce pe cai mari. Unul dintre călugări folosise așa ceva pentru a țesăla coama unui cal.

Se îndreptă către grajd. Era genul de lucru care, probabil, nu stătea pus sub cheie noaptea, deoarece nu reprezenta un obiect de valoare pentru vreun eventual hoț. Mergea tiptil, dar caii îl auziră oricum, și unul sau doi fornăiră. Se opri, înapăimântat. Era posibil ca îngrijitorii să doarmă în grajd. Rămase nemișcat timp de câteva clipe, ciulind urechile la orice mișcare omenească, dar nu sesiză nimic de acest gen, iar caii se liniștiră.

Nu putea să vadă scara de încălecat. Poate că fusese pusă lângă perete. Jack își încordă privirea, încercând să zărească obiectele ascunse în umbra lăsată de lumina lunii. Era greu să distingă ceva. Cu băgare de seamă, merse către grajd și porni de-a lungul peretelui. Caii îl auziră din nou, iar acum apropierea lui îi făcea să se simtă agitați: unul dintre ei necheză. Jack încremeni locului. Se auzi o voce de bărbat:

– Liniște, liniște!

Pe când stătea pe loc, ca o statuie speriată, Jack văzu scara de încălecat chiar sub nasul său, atât de aproape, încât, dacă ar mai fi făcut un singur pas, s-ar fi împiedicat de ea. Așteptă câteva clipe. Din grajd nu se mai auzea nici un zgomot. Se aplecă, luă scara și o ridică pe umăr. Se întoarse și porni înapoi, prin iarbă, spre catedrală. În grajd era liniște.

Când se urcă până pe treapta de sus, Jack descoperi că scara nu era suficient de înaltă pentru ca el să ajungă la ferestre. Era frustrant: nici măcar nu putea să se uite înăuntru. Încă nu se hotărâse dacă avea să meargă până la capăt cu pusul focului, dar nu voia să fie împiedicat de considerente practice: voia să decidă el. Își dori să fi fost la fel de înalt ca Alfred.

Mai exista o posibilitate. Se dădu înapoi, porni în fugă, sări cu un picior pe scară, după care țâșni în aer. Ajunse la pervaz cu ușurință și se prinse de una dintre pietrele care formau ancadramentul ferestrei. Smucindu-și trupul, reuși să se înalțe până ce ajunse să șadă pe pervaz. Dar, când încercă să se târască prin deschizătură, avu parte de o surpriză. Ferestrele erau blocate de un grilaj de fier pe care nu-l zărise de afară, probabil pentru că era de culoare neagră. Jack îl pipăi cu ambele mâini, așezat în genunchi pe pervaz: probabil că fusese pus acolo tocmai pentru a împiedica oamenii să intre atunci când ușa era încuiată.

Dezamăgit, sări înapoi pe pământ. Luă scara pentru încălecat și o duse de unde o luase. De data aceasta, caii nu mai făcură nici un zgomot.

Privi turnul căzut, dinspre nord-vest, aflat la stânga față de intrarea principală. Se cocoță cu grijă pe pietrele de la marginea grămezii, încercând să vadă în interiorul bisericii, căutând o cale de acces, printre dărâmături. Când

luna intră după un nor așteptă, tremurând, să iasă din nou. Îi era teamă că greutatea sa, oricât ar fi fost de mică, putea afecta echilibrul blocurilor de piatră și provoca o prăbușire, care, chiar dacă nu l-ar fi omorât, i-ar fi trezit pe toți. Odată ce luna își făcu din nou apariția, cercetă iarăși grămada și se hotărî să-și asume riscul. Cu inima cât un purice, începu să urce. Cele mai multe dintre pietre erau fixate bine, dar una sau două se clătinară periculos sub greutatea lui. Era genul de ascensiune care i-ar fi plăcut foarte mult la lumina zilei, când putea lesne găsi sprijin pentru mâini și picioare, și avea conștiința curată; dar acum era prea neliniștit, iar agilitatea normală părea să-l fi părăsit. Piciorul îi alunecă pe o suprafață netedă și aproape că se prăbuși; se hotărî să se oprească.

Era suficient de sus pentru a privi acoperișul navei laterale care se afla de-a lungul părții de nord a naosului. Spera să fie vreo gaură în acoperiș, sau poate o spărtură între acoperiș și grămada de resturi, dar nu exista așa ceva: acoperișul se continua, fără nici o spărtură, până la ruinele turnului, și se părea că nu exista nici un loc pe unde să se poată strecura. Jack era pe jumătate dezamăgit și pe jumătate ușurat.

Coborî, cu spatele, privind peste umăr pentru a găsi locurile unde-și putea sprijini picioarele. Cu cât se apropia mai mult de pământ, cu atât se simțea mai bine. Ultimul metru îl sări și ateriză, plin de recunoștință, pe iarbă.

Se întoarse în partea de nord a catedralei și porni de-a lungul zidurilor. În ultimele săptămâni văzuse mai multe biserici și toate aveau, în mare, cam aceeași formă. Partea cea mai mare o reprezenta naosul, care se afla întotdeauna spre vest. Apoi erau cele două brațe ale crucii, pe care Tom le numea transepturi, poziționate spre nord și, respectiv, spre sud. Capătul de est se numea absidă și era mai scurt decât naosul. Kingsbridge se deosebea numai prin faptul că în partea de vest avea două turnuri, câte unul de fiecare parte a intrării, pentru a fi simetrice cu transepturile.

Transeptul nordic avea o ușă. Jack o încercă și descoperi că era încuiată. Merse mai departe, de-a lungul părții de est: nu găsi nici o ușă acolo. Se opri pentru a arunca o privire de-a lungul curții acoperite de iarbă. În colțul opus, cel de sud-est, al stăreției, se aflau două clădiri mici, infirmeria și casa starețului. Ambele erau cufundate în întuneric și-n tăcere. Merse mai departe, ocolind partea de est și apoi, pășind de-a lungul părții sudice a absidei, până ce ajunse la locul de unde începea transeptul sudic. La capătul transeptului, ca o palmă atașată de un braț, se afla clădirea rotundă pe care ei o numeau capitul. Între transept și capitul se afla o potecă îngustă care ducea către clăustru. Jack intră pe acea potecă.

Se trezi într-o curte pătrată, cu gazon în mijloc și cu o alee care înconjura tot acest spațiu. Piatra deschisă la culoare a arcazelor era, sub razele lunii, de un alb spectral, iar cărarea umbrită era învăluită într-un întuneric impentrabil. Jack se opri un moment, lăsându-și ochii să se deprindă cu întunericul.

Se găsea în partea de est a pătratului. La stânga sa, putea zări ușa capitulului. Și mai la stânga, la capătul sudic al aleii dinspre est, putea vedea o altă ușă, aflată față în față cu el; aceasta, credea Jack, ducea probabil către dormitorul călugărilor. O încercă. Era încuiată.

Porni de-a lungul aleii dinspre nord. Acolo găsi o ușă care făcea legătura cu naosul bisericii. Și aceasta se dovedește încuiată.

De-a lungul aleii vestice nu văzu nimic, până ce ajunse la colțul dinspre sud-vest, unde găsi ușa sălii de mese. „Câtă mâncare trebuie să fie aici, își spuse Jack, ca să hrănească atâția călugări în fiecare zi!“ În apropiere se afla o fântână cu un mic bazin: călugării se spălau aici pe mâini înaintea fiecărei mese.

Continuă să meargă de-a lungul aleii dinspre sud. La jumătatea acesteia găsi o arcadă. Jack trecu pe sub ea și se trezi într-un mic culoar, având sala de mese în dreapta și dormitorul în stânga. Și-i imagină pe călugări dormind buștean pe podea, de cealaltă parte a zidului de piatră. La capătul culoarului nu era nimic altceva decât o pantă noroioasă care ducea către râu. Jack rămase pe loc câteva clipe, privind apa aflată la o sută de metri distanță. Fără un motiv anume, își aduse aminte de o poveste despre un cavaler căruia i se tăiasse capul, dar trăia în continuare; și, fără să vrea, și-l închipui pe cavalerul fără cap ieșind din apele râului și urcând panta către el. Nu era nimic acolo, și totuși, se simțea speriat. Se întoarse pe călcâie și porni grăbit către claustru. Se simțea mai în siguranță acolo.

Ajuns sub arcadă, ezită, privind curtea pătrată luminată de razele lunii. Simțea că trebuia să existe o cale de a se furișa într-o clădire atât de mare, dar nu-i venea în minte nici un alt loc în care să încerce. Într-un fel, se bucura. Gândul îl dusesse la o faptă îngrozitor de periculoasă, iar dacă se dovedea a fi imposibilă, era cu atât mai bine. Pe de altă parte, gândul de a părăsi această stăreție și de a o porni din nou pe drumuri îl îngrozea: mersul continuu, foamea, dezamăgirea și furia lui Tom, lacrimile Marthei. Toate acestea puteau fi evitate printr-o singură scânteie mică din amnarul pe care-l ținea în pungața ce-i atârna la brâu!

Cu coada ochiului, surprinse o mișcare, undeva, la marginea câmpului său vizual. Tresări, iar inima începu să-i bată mai repede. Își întoarse capul și, spre oroarea sa, văzu o siluetă spectrală, ținând o lumânare în mână, alunecând în tăcere de-a lungul aleii estice, îndreptându-se către biserică.

Simți cum i se ridică un țipăt în gâtlee, și făcu un efort să-l suprime. Prima siluetă fu urmată de o a doua. Jack se retrase în umbra arcadei, ca să nu poată fi văzut, și își băgă pumnul în gură, mușcându-și carnea pentru a nu țipa. Auzi un geamăt straniu, de jelanie. Holbă ochii, cuprins de teroare. Apoi își dădu seama ce se întâmpla: avea dinaintea ochilor procesiunea călugărilor către biserică pentru slujba de la miezul nopții, cântând un imn în mers. Sentimentul de panică mai persistă câteva clipe, chiar și după ce înțelesese ce anume vedea; apoi fu copleșit de un val de ușurare și începu să tremure incontrollabil.

Călugărul aflat în fruntea procesiunii descuie ușa de la catedrală cu o cheie imensă, de fier. Călugării intrară, pe rând. Nimeni nu se întoarse să privească în direcția lui Jack. Cei mai mulți păreau să fie adormiți. Nu închiseră ușa în urma lor.

Când își redobândi stăpânirea de sine, Jack își dădu seama că, acum, putea intra nestingherit în biserică.

Își simțea picioarele prea slăbite pentru a se urni din loc.

„Aș putea să intru pur și simplu, își zise el. Nu trebuie să fac nimic înăuntru. Mă uit să văd dacă e posibil să urc până pe acoperiș. Aș putea să nu dau foc. Doar să arunc o privire“.

Trase adânc aer în piept, după care ieși din umbra arcadei și porni, tiptil, să traverseze pătratul înierbat. Ajuns în fața ușii, șovăi și aruncă o privire înăuntru. Pe altar erau aprinse lumânări, ca și în cor, unde călugării stăteau în strane, dar lumina acestora alcătuia numai mici halouri în mijlocul spațiului imens, gol, lăsând zidurile și părțile laterale ale naosului într-un întuneric profund. Unul dintre călugări făcea niște lucruri de neînțeles în fața altarului, iar ceilalți incantau din când în când câteva propoziții într-o limbă păsărească. Lui Jack i se părea incredibil că oamenii se trezeau din paturile lor calde, în mijlocul nopții, ca să facă așa ceva.

Se strecură pe ușă și se ținu aproape de zid.

Intrase. Întunericul îl ascundea. Totuși, nu putea rămâne acolo, pentru că aveau să-l vadă la ieșire. Se furișă mai departe. Flăcările pâlpâitoare ale lumânărilor proiectau umbre în continuă mișcare. Dacă și-ar fi ridicat privirea, călugărul de la altar ar fi putut să-l vadă pe Jack, dar acesta părea complet absorbit de ceea ce făcea. Jack se mișca rapid, din spatele unui stâlp gros la adăpostul următorului, oprindu-se din când în când, astfel încât mișcărilor sale să fie neregulate, precum cele ale umbrelor. Pe măsură ce se apropia de locul de întretăiere a brațelor catedralei, lumina devenea mai puternică. Îi era teamă că monahul de la altar avea să-și ridice ochii, să-l vadă, după care să traverseze transeptul, să-l ia de ceafă...

Ajunse la colț și coti, recunoscător, spre umbrele mai adânci ale naosului.

Se opri preț de o clipă, răsuflând ușurat. Apoi se retrase de-a lungul părții laterale a naosului către capătul vestic al bisericii, oprindu-se în continuare în răstimpuri inegale, așa cum ar fi făcut dacă urmărea o căprioară. Când ajunse în cea mai depărtată și întunecată parte a catedralei, se așeză pe soclul unei coloane pentru a aștepta sfârșitul slujbei.

Își băgă bărbia înăuntrul pălăriei și începu să respire înspre piept, pentru a se încălzi. Viața sa se schimbase atât de mult în aceste două săptămâni, încât îi părea că trecuseră ani de când locuia fără griji în pădure cu mama lui. Știa că nu avea să se mai simtă niciodată atât de în siguranță cum se simțise pe atunci. Acum că învățase ce înseamnă foamea, frigul, pericolul și disperarea, avea să se teamă mereu de ele.

Trase cu ochiul pe după marginea stâlpului. Deasupra altarului, unde lumânările străluceau cel mai puternic, distingea tavanul de lemn. Știa că bisericile mai nou aveau bolți de piatră, dar Kingsbridge era o catedrală veche. Tavanul acela de lemn avea să ardă foarte bine.

„Nu am să o fac“, își spuse el în sinea sa.

Tom avea să fie foarte fericit dacă ardea catedrala. Jack nu era sigur dacă-i plăcea de Tom – se arăta prea dominator, puternic și dur. Jack era obișnuit cu purtarea mai blândă a mamei sale. Dar Tom îl impresiona pe Jack, îi stârnea chiar un fel de admirație. Singurii alți bărbați pe care-i mai întâlnește Jack erau nelegiuții, oameni periculoși, brutali, care nu respectau decât violența și viclenia, oameni pentru care cea mai de seamă realizare era aceea de a înjunghia pe cineva în spate. Tom era alt soi de făptură, una mândră și neînfricată, chiar și atunci când nu avea nici o armă. Jack nu avea să uite niciodată modul în care Tom îl înfruntase pe William Hamleigh, atunci când lordul William se oferise să o cumpere pe mama lui pentru o liră. Ceea ce-l uimise atât de mult era faptul că *lordul William se speriasse*. Jack îi zisese mamei sale că nu-și închipuise niciodată că un bărbat putea fi așa de curajos ca Tom, iar ea replicase: „De aceea a trebuit să plecăm din pădure. Ai nevoie de un bărbat de la care să iei exemplu“.

Jack fusese nedumerit de această remarcă, dar era adevărat că i-ar fi plăcut să facă și el ceva care să-l impresioneze pe Tom. Totuși, incendierea catedralei nu reprezenta un astfel de lucru. Era mai bine dacă nimeni nu știa despre respectiva ispravă, cel puțin vreme de câțiva ani. Dar poate că urma să vină ziua în care Jack să-i spună lui Tom: „Îți aduci aminte când a ars catedrala Kingsbridge, iar starețul te-a angajat pe tine să o reconstruiești, și am avut cu toții, în sfârșit, mâncare, adăpost și siguranța zilei de mâine? Ei

bine, am să-ți spun ceva despre felul în care a pornit incendiul...“ Ce moment măreț avea să fie!

„Dar nu îndrăznesc să o fac“, își spuse el.

Cântecele încetară, iar Jack auzi un târșăit, pe măsură ce călugării păreau stranele. Slujba se terminase. Jack își schimbă poziția pentru a rămâne ascuns, cât timp ei ieșeau, mergând în șir ordonat.

În drumul spre ieșire, călugării stinseră lumânările din stranele din cor, dar lăsară una aprinsă pe altar. Ușa se închise cu un bufnet. Jack mai așteptă o vreme, în caz că mai era cineva înăuntru. Un lung răstimp, nu se auzi nici un sunet. Într-un final, ieși din spatele stălpului.

Merse de-a lungul naosului, spre altar. Era o senzație ciudată, să te găsești singur într-o clădire mare, rece și pustie. „Cam așa e să fii șoarece, își spuse el. Te ascunzi în colțuri când oamenii mari sunt prin preajmă și ieși apoi, când au plecat.“ Ajunse la altar și luă lumânarea groasă, și astfel își mai veni în fire.

Cu lumânarea în mână, începu să inspecteze interiorul bisericii. La colț, unde naosul se întâlnea cu transeptul sudic, locul în care se temuse cel mai tare că avea să fie zărit de călugărul de la altar, se afla o ușă cu un ivăr simplu. Încercă încuietorea. Ușa se deschise.

La lumina lumânării zări o scară în spirală, atât de îngustă, încât un om gras nu ar fi putut urca, și atât de joasă, încât Tom ar fi trebuit să se încovoie pentru a înainta. Jack începu să urce treptele.

Ajunse într-o galerie îngustă. Pe o latură, un șir de arcade mici dădeau înspre naos. Tavanul galeriei cobora din capetele arcaadelor până la podeaua din cealaltă latură. Podeaua nu era plată, ci se curba pe cele două margini ale sale. Jack avu nevoie de un răgaz pentru a-și da seama unde se afla. Se găsea deasupra navei laterale din partea sudică a naosului. Tavanul boltit al navei era podeaua curbată pe care stătea Jack. Privind din afara bisericii, vedeai că nava laterală avea acoperișul înclinat, iar acesta era tavanul în pantă de deasupra capului lui Jack. Nava laterală era mult mai joasă decât naosul, așa că încă mai avea cale lungă până la acoperișul principal al clădirii.

Merse prin acea galerie către apus, cuprins de febra explorării. Acum că monahii pleaseră și nu îi mai era frică de faptul că avea să fie zărit, se arăta chiar încântat. Era ca și cum s-ar fi urcat într-un copac mare și ar fi descoperit că în vârf, ascunși de crengile mai joase, toți copacii erau uniți, și astfel se putea plimba printr-o lume secretă, aflată la câțiva metri deasupra pământului.

La capătul galeriei se afla o altă ușiță. Trecu de ea și se trezi în interiorul turnului de sud-vest, cel care nu se prăbușise. În mod clar, spațiul în care se

afla nu era făcut pentru a fi văzut, pentru că era grosolan și nefinisat, și, în loc de podea, pe jos se găseau grinzi cu goluri mari între ele. Totuși, pe partea interioară a zidului există un rând de trepte de lemn, o scară fără balustradă. Jack urcă.

La jumătatea distanței până la acoperiș, într-unul dintre ziduri se vedea o deschidere arcuită. Scara trecea exact pe lângă aceasta. Jack băgă capul în fanta creată și ridică lumânarea. Era în pod, deasupra tavanului de cherestea și sub acoperișul de tablă.

La început nu sesiză existența unei ordini în încurcătura de bârne de lemn, dar, după câteva momente, își dădu seama de logica structurii. Bârne uriașe de stejar, fiecare dintre ele late de treizeci de centimetri și groase de șaiszeci, traversau în lățime naosul, de la nord la sud. Deasupra fiecărei bârne se aflau doi căpriori solizi care formau un triunghi. Rândul uniform de triunghiuri se întindea în întuneric, dincolo de bătaia lumânării. Privind în jos, printre grinzi, Jack putea zări spatele tavanului de lemn pictat al naosului, care era fixat de porțiunile inferioare ale bârnelor.

La marginea podului, în colț, la baza triunghiului, se afla o punte. Jack se strecură prin mica deschizătură, către acea punte. Abia dacă avea loc să se ridice în picioare: un bărbat în toată firea ar fi trebuit să se ghemuiască. Merse un pic de-a lungul punții. Aici era suficient lemn pentru a fi aprins un foc cum se cuvine. Jack adulmecă, încercând să identifice mirosul ciudat care plutea în aer. Își dădu seama că era vorba de catran. Bârnelor acoperișului erau date cu smoală. Aveau să ardă ca niște paie.

O mișcare bruscă la nivelul punții îl făcu să tresară și să-i bată inima nebunește. Se gândi la cavalerul fără cap din râu și la călugării spectrali din claustru. Apoi se gândi că putea fi vorba despre niște șoareci, și își mai veni în fire. Dar, când se uită atent, văzu că erau păsări: sub streășină se găseau cuiburi.

Podul urma dispunerea spațiului de dedesubt, împărțindu-se deasupra transepturilor. Jack înaintă până acolo unde naosul se întâlnea cu transepturile și rămase la colț. Își dădu seama că, probabil, se afla chiar deasupra scării în spirală care îl adusese de la nivelul solului până la galeria de deasupra tavanului. Dacă avea de gând să pună foc, aici ar fi trebuit să o facă. De aici se putea întinde în patru direcții: spre vest, de-a lungul naosului, către sud, urmând transeptul sudic, și de-a curmezișul răscrucii, până în absidă și în transeptul nordic.

Bârnelor principale ale acoperișului erau făcute din inimă de stejar și, deși fuseseră acoperite cu smoală, era posibil să nu ia foc de la flacăra lumânării. Totuși, sub streășină se aflau împrăștiate surcele vechi și talaș, bucățele de

sfoară și pânză de sac, dar și cuiburi părăsitate de păsări, care erau perfecte pentru a aprinde un foc. N-avea decât să le adune și să le pună grămadă.

Flacăra lumânării scădea văzând cu ochii.

Părea foarte ușor. Să adune resturile, să le atingă cu flacăra lumânării și să plece. Să traverseze curtea ca o stafie, să se strecoare în casa de oaspeți, să pună zăvorul la ușă, să se ghemuiască în paie și să aștepte alarma.

Dar dacă era văzut...

Dacă era să fie prins acum, ar fi putut spune că explora nevinovat catedrala, și nu avea să primească decât cel mult câteva palme la fund. Dar dacă îl prindeau dând foc catedralei, i-ar face mai mult de atât. Își aduse aminte de hoțul de zahăr din Shiring și de felul în care fundul lui era acoperit de dâre însângerate. Își aminti câteva dintre pedepsele pe care le suferiseră nelegiuiții: lui Faramond Gură-Cască i se tăiaseră buzele, lui Jack Pălărie-Ușoară îi tăiaseră o mână, iar Alan Față-de-Pisică fusese pus în obadă și bătut cu pietre, nemaiputând vorbi normal de atunci. Și mai rele erau poveștile despre cei care nu reușiseră să supraviețuiască după ce-și primiseră pedepsele: un criminal care fusese legat de un butoi țintuit cu spini și apoi i se dăduse drumul la vale, astfel încât toți spinii îi intraseră în carne; un hoț de cai căruia i se dăduse foc de viu; o târfă hoată care fusese trasă în țepă. Ce i-ar face oare unui băiat vinovat de incendierea unei biserici?

Gânditor, începu să culeagă gunoaiile inflamabile de sub streșini și să le adune pe punte, exact sub unul dintre căpriorii solizi.

Când făcu o grămadă de vreo treizeci de centimetri înălțime, se așeză și o privi.

Flacăra lumânării pâlpâi. În scurt timp, avea să rateze ocazia.

Cu o mișcare rapidă, atinse flacăra de o bucată de pânză de sac. Aceasta se aprinse. Flăcăriuia se întinse imediat la niște așchii de lemn, după care la un cuib vechi, uscat; apoi micul foc ajunsese să ardă vesel.

„Încă aș mai putea să-l sting“, își spuse Jack în gând.

Surcelele ardeau un pic cam prea repede: în ritmul acesta, focul avea să se stingă înainte ca bârnele acoperișului să înceapă să ardă mocnit. Cu gesturi grăbite, Jack mai adună niște resturi și le puse pe foc. Flăcările se ridicară mai mult. „Încă aș mai putea să-l sting“, își spuse el. Smoala cu care erau acoperite bârnele începu să se innegrească și să fumege. Resturile arseră de tot. „Acum aș putea să las focul să se stingă pur și simplu de la sine“, își spuse Jack. Apoi observă că puntea prinsese să ardă. „Probabil că aș mai putea încă să înăbuș focul cu pelerina mea“, își zise el. În loc de asta, mai aruncă niște resturi de lemn în foc și îl privi cum se înalță și mai tare.

În apropierea streșinii, aerul se încinse și se umplu de fum, chiar dacă, la numai câțiva centimetri distanță, de cealaltă parte a acoperișului de tablă, temperatura coborâse sub limita de îngheț. Unele dintre bârnele mai mici, de care erau bătute în cuie foile de tablă, începură să ardă. Apoi, în sfârșit, pe masiva bârnă principală apăru o flăcărăuie.

Catedrala ardea.

Lucrul era făcut. Nu mai exista cale de întoarcere.

Jack simți fiori pe șira spinării. Brusc, își dorea să iasă cât mai repede de acolo și să se întoarcă în casa de oaspeți. Își dorea să se afle ghemuit în pehrina lui, cuibărit în stratul de paie, cu ochii strâns închiși, auzind respirația regulată a celor din jurul lui.

Se retrase de-a lungul punții.

Când ajunse la capăt, se uită înapoi. Focul se împrăștia cu o iuțea surprinzătoare, poate datorită catranului cu care erau izolate lemnele. Toate bârnele mici erau cuprinse de flăcări, bârnele mari începeau să ardă, iar focul se întindea de-a lungul punții. Jack se întoarse cu spatele la flăcări.

Se întoarse în turn și coborî treptele, după care alergă prin galeria de deasupra părții laterale a naosului și coborî grăbit scara în spirală până la nivelul podelelor de pământ ale catedralei. Fugi către ușa prin care intrase.

Era încuiată.

Își dădu seama că nu-l dusesese mintea. Călugării descuiaseră ușa atunci când intraseră, așa că, bineînțeles, o încuiaseră din nou la plecare.

Simți cum frica i se aduna în gât ca un val de fier. Dăduse foc bisericii, iar acum era încuiat în ea.

Încercă să nu se lase cuprins de panică și se forță să gândească. Încercase toate ușile din afară, și le găsisse încuiate; dar poate că unele dintre ele erau închise cu zăvor, și nu cu încuietori, astfel încât să poată fi deschise din interior.

Se grăbi, trecând pe lângă altar, mergând în direcția transeptului nordic și cercetă ușa care dădea în portalul de nord. Avea încuietore.

Alergă de-a lungul naosului întunecat și încercă fiecare dintre intrările pentru public. Toate cele trei uși erau închise cu cheia. În cele din urmă, încercă ușița care făcea legătura dintre partea laterală a naosului și claustru. Și aceasta era încuiată.

Lui Jack îi venea să plângă, dar nu i-ar fi folosit la nimic. Își înalță privirea către tavanul de lemn. Oare era doar imaginația lui sau putea vedea, la lumina slabă a lunii, un firisor de fum ieșind din tavan, aproape de colțul transeptului sudic?

„Ce o să fac?“ se întrebă el în gând.

Oare aveau să se trezească monahii și să vină să stingă focul, cuprinși de o așa panică încât să nu observe un băiețel furișându-se pe ușă afară? Sau aveau să-l vadă imediat și să-l prindă, țipând și acuzându-l? Ori vor dormi în continuare, duși de pe lume, până ce întreaga clădire se va prăbuși, iar Jack va fi zdrobit sub o grămadă imensă de pietre?

Își simți ochii inundați de lacrimi, și își dori să nu fi atins niciodată flacăra lumânării de grămada aceea de resturi uscate.

Îneebunit, privi în jur. Dacă se ducea la o fereastră și țipa, avea să-l audă careva?

De deasupra se auzi un bufnet. Își ridică privirea și văzu că apăruse o gaură în tavanul de lemn, în locul în care o bârnă căzuse și îl străpunsese. Gaura apărea ca un petic roșu pe un fundal negru. O clipă mai târziu, se auzi un alt bufnet, iar o bârnă uriașă sfărâmă tavanul și căzu, întorcându-se în aer, lovind pământul atât de tare, încât făcu să vibreze coloanele masive din naos. Fu urmată de o cascadă de scântei și de bucățele de lemn arzând. Jack asculta, așteptând să se iște țipete, strigăte de ajutor sau bătaia unui clopot; dar nu se întâmplă nimic. Prăbușirea nu fusese auzită de cei de afară. Iar dacă nu auziseră zgomotul acesteia, atunci, în mod clar, nu aveau să-l audă țipând.

„O să mor aici, își spuse el în gând, cuprins de isterie. O să ard de viu sau o să fiu zdrobit sub pietre, dacă nu voi găsi o cale de ieșire!”

Se gândi la turnul prăbușit. Îl cercetase de afară și nu zărise nici o cale de acces, dar atunci fusese precaut, temându-se să nu cadă sau să nu provoace o cascadă de pietre. Poate că, dacă se uita din nou, de data asta din interior, avea să vadă ceva ce-i scăpase prima dată; și poate că disperarea avea să-l ajute să se strecoare printr-un loc prin care mai înainte nu zărise vreo deschizătură.

Alergă către extremitatea vestică. Lucirea focului se vedea prin gaura creată în tavan, alăturându-se flăcărilor ce se înălțau din bârna care căzuse pe pardoseala naosului, și, împreună, dădeau o lumină mai puternică decât razele lunii, iar arcada naosului era tivită acum cu auriu, în loc de argintiu. Jack cercetă grămada de pietre care fusese odată turnul de nord-vest. Acestea păreau să formeze un zid compact. Nu era nici o cale de trecere. Se apucă să strige, fără nici un sens:

– Mamă!

Strigă cât putu de tare, deși știa că ea nu avea cum să îl audă.

O dată în plus, se forță să-și stăpânească panica. Undeva, într-un ungher al minții sale, stăruia ceva legat de turnul prăbușit. Reușise să intre în interiorul celuiilalt turn, cel care era încă în picioare, mergând de-a lungul galeriei aflate deasupra lateralei de sud. Dacă ar fi fost să meargă acum prin galeria

ce se afla deasupra navei laterale nordice, era posibil să găsească o deschizătură în grămada aceea de pietre, o spărtură care să nu fie vizibilă de la nivelul solului.

Alergă înapoi la locul unde naosul se întâlnea cu transepturile, rămânând la adăpost, în laterala dinspre nord a naosului, în caz că aveau să se prăbușească și alte bârne în flăcări prin tavan. Acolo trebuiau să fie o ușiță și o scară în spirală, la fel precum cele de pe partea cealaltă. Ajunse la colțul dintre naos și transeptul nordic. Nu putea să vadă ușa. Se uită după colț: nu era nici de cealaltă parte. Nu-i venea să creadă cât ghinion avea. Era o nebulie: trebuia să existe o cale de acces în galerie!

Se concentrează, gândindu-se și luptându-se să-și păstreze calmul. Există o cale de a intra în turnul prăbușit, tot ce trebuia să facă era să o găsească. „Aș putea să mă întorc în pod, prin turnul bun, dinspre sud-vest, își spuse el. Aș putea traversa în partea cealaltă prin pod. Ar trebui să fie o deschizătură mică pe partea aceea, care să asigure accesul către turnul prăbușit dinspre nord-vest. Acolo aș putea găsi o cale de ieșire.“

Se uită temător în direcția tavanului. Probabil că incendiul transformase podul într-un infern. Dar nu-i venea în minte nici o altă posibilitate.

În primul rând, trebuia să traverseze naosul. Privi din nou în sus. Din câte își dădea el seama, nu avea să cadă nimic în următoarele momente. Trase adânc aer în piept și țâșni de-a curmezișul, către cealaltă parte. Nu căzu nimic pe el.

În laterala sudică, deschise ușița și porni în fugă pe scări, în spirală. Când ajunse în vârf și păși în galerie, putea simți deja căldura focului de deasupra. Alergă de-a lungul galeriei, trecu de ușă, pătrunzând în turnul aflat în picioare, și urcă treptele cu repeziciune.

Își feri capul și se strecură prin mica arcadă pentru a intra în pod. Atmosfera era încinsă și plină de fum. Toate bârnele de sus erau în flăcări; la capătul opus, bârnele cele mai mari ardeau puternic. Mirosul de catran îi stârni tusea. Ezită numai o clipă, după care păși pe una dintre bârnele mari care traversau naosul și începu să meargă pe aceasta. În scurtă vreme, era scaldat în transpirație din cauza fierbințelii, iar ochii îi lăcrimau, așa că abia dacă mai putea vedea pe unde mergea. Începu iar să tușească, și în acel moment piciorul îi alunecă de pe bârnă, iar el călcă în lături. Căzu, cu un picior pe bârnă și un picior alături. Piciorul drept îi ajunse pe tavan și, spre spaima lui, trecu prin lemnul putred. Văzu cu ochii minții înălțimea naosului, distanța de la care avea să cadă în caz că se prăbușea prin tavan; și țipă în timp ce se prăvălea în față, agitându-și mâinile, imaginându-și cum avea

să se întoarcă în aer, asemenea bărnei care se prăbușise. Dar lemnul îi susținu greutatea.

Rămase inert, șocat, sprijinindu-se pe mâini și pe un genunchi, cu celălalt picior atârându-i prin tavan. Însă căldura puternică a focului îl scoase din starea de șoc. Cu grijă, își scoase piciorul din gaură. Se așază în patru labe pe bârnă și se târî mai departe.

Pe când se apropia de cealaltă parte, alte câteva bârne mari se prăbușiră în naos. Întreaga clădire păru să se cutremure, iar bârna de sub Jack prinse a vibra precum coarda unui arc. Se opri din înaintare și se ținu cât putu de bine. Tremurul trecu. Se târî mai departe și, în scurt timp, ajunse la puntea dinspre nord.

Dacă presupunerea lui se dovedea a fi greșită, și nu era nici o deschizătură de aici către ruinele turnului de nord-vest, avea să fie nevoit să se întoarcă.

Când se ridică în picioare, trase în piept aerul rece al nopții. Probabil că, undeva, exista o spărtură. Dar era ea suficient de mare pentru un băiețel?

Făcu trei pași către vest și se opri cu o clipă înainte de a fi călcat în neant.

Se trezi că privea, printr-o gaură mare, către ruinele luminate de lună ale turnului prăbușit. Genunchii i se înmuiară de ușurare. Scăpase de infern.

Dar era sus, la nivelul acoperișului, iar vârful grămezii se afla cu mult mai jos, prea departe pentru a sări. Acum putea să scape de flăcări, dar oare reușea să ajungă pe pământ fără să-și frângă gâtul? În spatele lui, flăcările se apropiau cu repeziciune, iar fumul ieșea prin deschizătura în gura căreia stătea el.

Turnul avusese cândva o scară de-a lungul zidului, pe interior, la fel ca și celălalt, dar mare parte din aceasta fusese distrusă odată cu prăbușirea. Cu toate acestea, în locurile în care fuseseră fixate treptele de lemn în mortar încă existau cioturi de lemn, unele având abia câțiva centimetri, altele mai lungi. Jack se întrebă dacă ar fi putut să coboare pe cioturile acelea. Ar fi fost o coborâre foarte periculoasă. La nări îi ajunse un miros de pârlit: pelerina sa se înfierbânta din ce în ce. În câteva clipe, ar fi luat foc. Nu avea de ales.

Se așază, întinse brațele către cel mai apropiat ciot, se prinse cu ambele mâini, după care lăsă un picior în jos până ce găsi un punct de sprijin. Apoi își coborî și celălalt picior. Pipăind cu talpa, se lăsă cu toată greutatea. Cioturile îl susțineau. Întinse din nou piciorul în jos, încercând soliditatea următorului ciot înainte de a-și lăsa greutatea pe el. Acesta părea a fi un pic slăbit. Călcă încet, ținându-se bine, în caz că se va trezi susținut numai de mâini. Fiecare pas periculos în jos îl aducea mai aproape de grămada de pietre. Pe măsură ce cobora, cioturile păreau să fie din ce în ce mai mici, ca și cum cele de mai jos fuseseră supuse la mai multe distrugerii. Își puse un picior, încălțat cu cizma lui de fetru, pe un ciot cât degetul lui mare de la

picior; și, când își lăsă greutatea pe el, talpa îi alunecă. Celălalt picior se găsea pe un ciot mai mare, dar, când se lăsă, brusc, cu toată greutatea pe el, acesta se rupse. Încercă să se țină cu mâinile, dar cioturile erau atât de mici, încât nu putea să le prindă cu putere, și alunecă, înspăimântat, din poziția sa precară, prăbușindu-se prin aer.

Ateriză dur, în patru labe, în vârful grămezii de pietre. Preț de o clipă, sub imperiul șocului și al spaimei, socoti că murise; apoi își dădu seama că avusese norocul de a fi căzut într-o poziție bună. Îl dureau palmele, iar genunchii săi aveau să se învinețească serios, dar era teafăr.

După câteva clipe, coborî grămada de pietre și sări pe pământ.

Era în siguranță. Se simțea atât de ușurat, încât abia dacă se mai putea mișca. Îl bufnea din nou plânsul. Scăpase. Se simțea mândru: de ce aventură avusese parte!

Dar nu se terminase încă. Afară nu se simțea decât un miros slab de fum, iar zgomotul produs de incendiu, atât de asurzitor în pod, părea acum șfichiuitul distant al unei rafale de vânt. Singurul semn că biserica ardea era strălucirea roșcată care răzbătea prin ferestre. Cu toate acestea, mai mult ca sigur că ultimele bârne prăbușite deranjaseră somnul cuiva, și în orice moment era posibil să apară din dormitor vreun călugăr cu ochii împăienjeniți de somn, întrebându-se dacă zguduitura pe care o simțise era reală sau doar un vis. Jack dăduse foc bisericii – o crimă îngrozitoare, din punctul de vedere al unui călugăr. Trebuia să plece de acolo cât mai rapid.

Traversă în fugă pajiștea către casa de oaspeți. Totul era nemișcat, cufundat în tăcere. Se opri afară, gâfâind. Dacă intra răsuflând atât de greu, avea să-i trezească pe toți. Încercă să-și controleze ritmul respirației, dar se părea că nu făcea altceva decât să-l accelereze. Trebuia, pur și simplu, să stea afară până ce respirația avea să-i ajungă din nou în limite normale.

Auzi dangătul unui clopot, sfâșiind tăcerea, iar sunetul se prelungi, într-un ton insistent de alarmă. Jack îngheță. Dacă intra acum, aveau să-și dea seama. Dar dacă nu intra...

Ușa casei de oaspeți se deschise și în cadrul ei apărură Martha. Jack se holbă la ea, îngrozit.

– Unde ai fost? întrebă ea încetișor. Miroși a fum.

Lui Jack îi veni în minte o minciună plauzibilă.

– Tocmai acuma am ieșit, spuse el, disperat. Am auzit clopotul.

– Minți, zise Martha. Ai ieșit de o groază de vreme. Știu pentru că am fost trează.

Jack își dădu seama că nu avea cum să o păcălească.

– A mai fost și altcineva trează? întrebă el, temător.

– Nu, numai eu.

– Nu le spune că am fost plecat. Te rog!

Martha sesiză frica din glasul lui și îi răspunse, pe un ton liniștitor:

– Bine, o să păstrez secretul. Nu-ți face griji.

– Mulțumesc!

În momentul acela, Tom ieși din casă, scărpinându-se în cap.

Jack era înspăimântat. Oare ce avea să creadă Tom?

– Ce se întâmplă? întrebă Tom, somnoros. Adulmecă. Miroase a fum.

Jack arătă înspre catedrală cu un braț tremurător.

– Cred... spuse el, după care înghiți în sec.

Cuprins de ușurare, își dădu seama că totul avea să fie bine. Tom avea să presupună că el se trezise doar un pic mai devreme, ca și Martha. Jack vorbi din nou, de data aceasta pe un ton mai plin de încredere:

– Uită-te la biserică, îi zise el lui Tom. Cred că a luat foc.

II

Philip nu se obișnuise încă să doarmă singur. Îi lipsea aerul înăbușitor din dormitorul comun, sunetele făcute de ceilalți când se întorceau de pe o parte pe alta sau când sforăiau, agitația creată când unul dintre călugării mai în vârstă se scula pentru a merge la latrină (urmat, de obicei, de ceilalți călugări mai în vârstă, lucru care-i amuza mereu pe tineri). Singurătatea nu-l deranja pe Philip seara, când era mort de oboseală; dar în toiul nopții, după ce era trezit pentru oficierea slujbei, îi venea greu să se culce din nou. În loc să se bage înapoi în patul moale și mare (îi era un pic jenă de rapiditatea cu care se obișnuise cu el), aprindea focul și citea la lumina lumânării, sau îngenunchea și se ruga, ori, pur și simplu, stătea și medita.

Avea o mulțime de lucruri la care să se gândească. Starea financiară a stăreției era mai proastă decât își închipuise. Probabil că principala cauză ținea de faptul că întreaga organizație producea foarte puțini bani peșin. Deținea suprafețe mari de pământ, dar multe dintre ferme fuseseră arendate pe sume mici și pe perioade mari, iar unele dintre arende se plăteau în natură –

atâția saci de făină, atâtea butoaie cu mere, atâtea căruțe de napi. Fermele care nu fuseseră închiriate erau conduse de călugări, dar aceștia nu păreau a fi capabili să producă un surplus de alimente care să fie vândute. Cealaltă sursă de venit a stăreției o reprezentau bisericile pe care le deținea, de la care primea dijme. Din păcate, multe dintre acestea se aflau sub controlul paracliserului, iar lui Philip îi venea greu să afle exact cât primea și cum cheltuia banii. Nu existau registre scrise. Cu toate acestea, era clar că venitul paracliserului era prea mic, sau că îl administra foarte prost, ca să fie suficient pentru a menține catedrala într-o stare bună, deși, în decursul anilor, paracliserul acumulasese o colecție impresionantă de vase și de podoabe bătute cu pietre prețioase.

Philip n-avea cum să știe toate detaliile până ce nu-și va fi făcut timp să viziteze proprietățile întinse ale mănăstirii, dar imaginea de ansamblu era deja destul de clară, iar vechiul stareț împrumutase, pe parcursul ultimilor ani, bani de la cămătarii din Winchester și din Londra numai pentru a acoperi cheltuielile de zi cu zi. Când își dăduse seama de gravitatea situației, Philip se întristase destul de mult.

Cu toate acestea, pe când se gândea la aceste probleme și se ruga, căutând îndrumare, soluția i se clarificase în minte. Philip avea un plan în trei etape. Avea să înceapă prin a prelua chiar el controlul finanțelor mănăstirii. În prezent, fiecare dintre demnitarii monastici controla o parte din proprietăți și își îndeplinea obligațiile cu veniturile obținute de pe urma acelor proprietăți: chelarul, paracliserul, călugărul care se ocupa cu oaspeții, maestrul novicilor și infirmierul aveau, fiecare, fermele și bisericile „lor“. Firește, nici unul dintre ei nu avea să recunoască faptul că deținea atâția bani, iar dacă se trezeau cu vreun surplus, îl cheltuiau, de frică să nu le fie luat de către altcineva. Philip hotărâse să înființeze un nou post, acela de casier, iar respectivul călugăr avea să primească toți banii care reveneau stăreției, fără nici o excepție, și să dea fiecărui demnitar exact cât avea nevoie.

În mod firesc, casierul avea să fie omul de încredere al lui Philip. Primul său impuls fusese să-i dea această sarcină lui Cuthbert Cap-Alb, chelarul, dar apoi își adusese aminte de aversiunea pe care o avea Cuthbert față de scrierea socotelilor. Lucrurile nu puteau merge astfel. De acum înainte, toate veniturile și cheltuielile aveau să fie notate într-un registru mare. Philip hotărâse să-l numească pe tânărul călugăr care se ocupa de bucătărie, fratele Milius, în funcția de casier. Indiferent de identitatea celui numit, ceilalți demnitari nu aveau să agreeze această idee, dar Philip era șeful, și, oricum, majoritatea călugărilor, care știau sau bănuiau că stăreția se confrunta cu probleme, aveau să susțină aceste reforme.

Când avea să beneficieze de controlul banilor, Philip urma să pună în aplicare etapa a doua a planului său.

Toate fermele aflate mai departe aveau să fie arendate pe bani gheață. Astfel, vor scăpa de cheltuielile mari cu transportul bunurilor pe distanțe lungi. Stăreția avea o proprietate în Yorkshire pentru care primea o „chirie“ de doisprezece miei, care erau trimiși sânguincioși în fiecare an până în Kingsbridge, chiar dacă transportul costa mai mult decât valorau mieii, și, oricum, jumătate din ei mureau de fiecare dată pe drum. În viitor, numai fermele aflate în apropiere aveau să furnizeze alimente stăreției.

De asemenea, avea de gând să schimbe sistemul actual, conform căruia fiecare fermă producea câte un pic din toate – ceva grâu, ceva carne, ceva lapte și așa mai departe. De ani buni, Philip socotea că așa ceva nu era deloc eficient. Fiecare fermă reușea să producă abia cantitatea necesară pentru satisfacerea propriilor nevoi – sau poate că ar fi mai corect să spunem că fiecare fermă reușea să consume cam tot ce producea. Philip voia ca fiecare fermă să se concentreze asupra unui singur tip de producție. Toate grânele aveau să fie cultivate într-o serie de sate din Somerset, unde stăreția avea și câteva mori. Fermele situate pe dealurile fertile din Wiltshire aveau să fie consacrate creșterii vitelor pentru unt și carne. Micul schit Sfântul Ioan-din-Pădure avea să se ocupe cu creșterea caprelor și cu făcutul brânzei.

Dar cea mai importantă măsură a lui Philip era transformarea tuturor fermelor mijlocii – cele cu sol sărac sau mediu, mai ales în zone de deal –, în ferme de creștere a oilor.

Își petrecuse copilăria într-o mănăstire în care erau crescute oi (toată lumea creștea oi în regiunea aceea din Țara Galilor) și văzuse, de când se știa, până în prezent, că prețul lânii creștea încet, dar constant, an după an. În timp, oile aveau să rezolve definitiv problema stăreției legată de lichidități.

Aceasta era a doua etapă a planului. Cea de-a treia era să demoleze catedrala și să construiască una nouă.

Clădirea de acum era veche, urâtă și prea puțin practică; iar faptul că turnul de nord-vest se prăbușise era un semn că exista posibilitatea ca întreaga structură să fie slabă. Bisericile moderne erau mai înalte, mai lungi și – cel mai important – mai ușoare. De asemenea, erau astfel construite încât să expună mormintele importante și relicvele sfinților la care veneau în pelerinaj credincioșii. În prezent, din ce în ce mai mult, catedralele aveau și alte altare mai mici și capele speciale dedicate diferiților sfinți. O biserică bine proiectată, pe potriva cerințelor din ce în ce mai diverse ale congregațiilor contemporane, avea să atragă mult mai mulți credincioși și pelerini decât putea atrage catedrala Kingsbridge în momentul de față; și, astfel, pe termen

lung, își putea rambursa cheltuielile de construcție și întreținere. Când Philip va fi stabilit o bază sănătoasă pentru finanțele stăreției, avea să construiască o catedrală nouă, care să simbolizeze renașterea mănăstirii Kingsbridge.

Avea să fie cea mai de seamă realizare a sa.

Credea că va dispune de suficienți bani pentru începerea reconstrucției în aproximativ zece ani. Era un gând destul de înfricoșător; peste zece ani el urma să aibă aproape patruzeci! Totuși, cam într-un an, avea să-și poată permite un program de reparații care ar face clădirea actuală să arate respectabil, dacă nu impresionant, până la Rusaliile următoare.

Acum că avea un plan, se simțea din nou vesel și optimist. Reflectând la detalii, auzi ecoul estompat al unui bufnet venit din depărtare, asemenea celui făcut de o ușă masivă trântită cu putere. Se întrebă, cu un aer absent, dacă nu cumva se trezise cineva și umbla prin dormitorul comun sau prin claustru. Își zise însă că, dacă era ceva în neregulă, avea să afle destul de curând, iar gândurile îi alunecară din nou către chestiunea chiriilor și a dijmelor. O altă sursă importantă de venit pentru mănăstiri o reprezentau darurile din partea părinților băieților care deveneau novici, dar, pentru a atrage genul potrivit de novici, mănăstirea avea nevoie de o școală înfloritoare...

Gândurile îi fură întrerupte din nou, de data aceasta de un zgomot mai puternic, care făcu să se zguduie ușor casa. „În mod clar, *asta* nu e numai o ușă trântită, își spuse el în gând. Ce se întâmplă acolo?“ Se duse la fereastră și deschise oblonul. Aerul rece al nopții intră în încăpere, făcându-l să tremure. Privi în direcția bisericii, a capitulului, a claustrului, a dormitorului, a bucătăriei și a clădirilor de dincolo de aceasta. Sub razele lunii, toate păreau a fi cufundate în nemișcare. Aerul era atât de înghețat, încât dinții îl dureau atunci când inspira. Dar mai era și altceva în aer. Adulmecă. Simțea miros de fum.

Neliniștit, se încruntă, dar nu vedea flăcări nicăieri.

Își trase capul înapoi în cameră și adulmecă din nou, gândindu-se că, poate, mirosea fumul provenit din propria vatră, dar nu era așa.

Nedumerit și alarmat, își puse repede cizmele, își luă pelerina și ieși în fugă.

Pe măsură ce înainta, grăbit, de-a curmezișul pajiștii către claustru, mirosul devenea mai puternic. Nu mai încăpea îndoială: o parte a stăreției luase foc. Primul său gând fu că, probabil, era vorba despre bucătărie – aproape toate incendiile începeau în bucătării. Traversă în fugă pasajul dintre transeptul sudic și capitul, după care parcurse spațiul pătrat al claustrului. Dacă ar fi fost zi, ar fi trecut prin sala de mese către curtea bucătăriei, dar aceasta era

încuiată pe parcursul nopții, așa că trecu prin arcada aflată spre sud și o coti la dreapta, către spatele bucătăriei.

Aici nu se vedea nici un semn de incendiu, nici în berărie sau în brutărie, iar mirosul de fum părea ceva mai puțin puternic. Alergă mai departe și se uită pe lângă colțul berăriei, peste pajiște, către casa de oaspeți și grajduri. Totul părea liniștit.

Era posibil să fi izbucnit un incendiu în dormitor? Aceasta era singura clădire neinspectată care să aibă vatră. Gândul acela îl înfricoșă. Pe când alerga înapoi către clăstru avu o viziune înspăimântătoare; văzu cu ochii minții călugării aflați în paturile lor, copleșiți de fum, inconștienți, în timp ce dormitorul ardea. Alergă către ușa dormitorului. Pe când întindea mâna către ea, aceasta se deschise, iar Cuthbert Cap-Alb ieși, cu un opaiț în mână.

– Simți mirosul? întrebă imediat Cuthbert.

– Da... călugării sunt bine?

– Nu e nici un foc aici.

Philip se simțea ușurat. Cel puțin, turma lui era în siguranță.

– Atunci, unde?

– La bucătărie? întrebă Cuthbert.

– Nu... am verificat.

Acum că știa că nimeni nu era în pericol, începu să-și facă griji în privința proprietăților. Tocmai se gândise la starea financiară a stăreției, și știa că nu-și putea permite să facă acum lucrări de reparații. Se uită la catedrală. Zărea cumva o ușoară lucire roșiatică în spatele ferestrelor?

– Cuthbert, ia cheia de la biserică de la paracliser, spuse Philip.

Cuthbert anticipase aceste vorbe.

– O am la mine.

– Ce om de ispravă!

Porniră grăbiți de-a lungul aleii estice către ușa care făcea legătura cu transeptul sudic. Cuthbert o descuie cu mișcări rezezi. Imediat ce se deschise ușa, năvăli afară un val puternic de fum.

Inima lui Philip păru a sta în loc pentru o clipă. Cum se putea să ardă biserică lui?

Intră în catedrală. La început, nu reuși să înțeleagă cele ce i se înfățișau dinaintea ochilor. Pe podea, jur-împrejurul altarului și aici, în transeptul sudic, ardeau mai multe bârne uriașe de lemn. De unde apăruseră? Cum de făcuseră atâta fum? Și de unde venea zgomotul acela tunător, care îl ducea cu gândul la un incendiu mult mai mare?

Cuthbert strigă:

– Uită-te sus!

Philip ridică privirea, iar întrebările sale își găsiră răspuns. Tavanul ardea cu vâlvătăi. Privi lung la el, îngrozit: arăta exact ca iadul. Mare parte din tavanul pictat dispăruse deja, lăsând la vedere triumfiurile din lemn pe care era sprijinit acoperișul de tablă, înnegrite și cuprinse de foc, iar flăcările și fumul săltau și se învârtteau într-un dans diabolic. Philip rămase nemișcat, atât de uluit încât nu se mai putea clinti, până ce gâtul începu să-l doară din cauza poziției nefirești; apoi își recăpătă stăpânirea de sine.

Alergă către întretăierea brațelor crucii, se opri în fața altarului și făcu privirea roată prin biserică. Tot acoperișul era în flăcări, de la ușa de vest până la capătul de est și pe toată lungimea transepturilor. Cuprins de panică, se întrebă: „Cum o să duc eu apă acolo sus?” Își închipui un șir de călugări alergând de-a lungul galeriei cu găleți, și își dădu seama imediat că era imposibil: chiar dacă ar fi avut o sută de oameni care să se ocupe de asta, aceștia nu puteau duce până la acoperiș o cantitate de apă suficientă pentru a stinge infernul de acolo. Cu inima ca de plumb, își dădu seama că întregul acoperiș avea să fie distrus, iar ploaia și zăpada aveau să cadă în biserică până ce el avea să găsească banii necesari unui acoperiș nou.

Un zgomot de prăbușire îl făcu să-și ridice privirea. Chiar deasupra lui, o bârnă imensă se balansa ușor în lateral. Avea să cadă peste el. O luă la goană înapoi către transeptul sudic, unde Cuthbert stătea nemișcat, cu o expresie speriată pe chip.

O bucată întreagă de acoperiș, trei triumfiuri de bârne și căpriori, plus foile de tablă bătute în cuie de ele, se prăbușeau. Philip și Cuthbert priveau, fascinați, dând uitării propria siguranță. Acoperișul căzu într-una din arcadele rotunde ale locului de intersecție a naosului cu transepturile. Greutatea enormă a lemnului în cădere și a tablei de plumb crăpă pietrăria arcadei cu un sunet prelung, ca de tunet. Totul se întâmplă cu încetinitorul: bârnele căzură încet, iar arcada se rupse lent, pietrele ei zdrobite prăbușindu-se parcă fără grabă prin aer. Se desprinseră și alte bârne, și apoi, cu un sunet prelung ca de tunet, o porțiune întreagă a peretelui nordic al absidei se cutremură și alunecă în lateral, către transeptul nordic.

Philip era îngrozit. Imaginea distrugerii unei astfel de clădiri masive se dovedea straniu de șocantă. Era ca și cum ar fi privit un munte prăbușindu-se sau un râu secând: nu se gândise niciodată că se putea întâmpla. Abia dacă-și credea ochilor. Se simțea dezorientat și se trezi că nu știa ce să facă.

Cuthbert îl trăgea de mânecă:

– Hai afară! țipa el.

Philip nu se putea smulge de acolo. Își aminti că anticipase zece ani de austeritate și de muncă grea pentru a stabili starea financiară a stăreției.

Acum, dintr-odată, trebuia să construiască un acoperiș nou, un alt perete poate chiar mai mult, dacă lucrarea de distrugere a focului continua... „Aceasta e lucrare diavolească“, își spuse el. Cum altcumva ar fi putut lua foc acoperișul într-o noapte geroasă de ianuarie?

– O să murim aici! striga Cuthbert, iar accentul de frică omenească din vocea lui impresionă sufletul lui Philip.

Starețul întoarse spatele flăcărilor, iar cei doi ieșiră în goană din biserică, ajungând în claustru.

Călugării fuseseră alertați, iar acum ieșeau, unul câte unul, din dormitor. Pe măsură ce ieșeau, voiau, în mod firesc, să se oprească și să privească biserică. Milius, responsabilul cu bucătăria, stătea la ușă și îi grăbea, pentru a evita formarea unei înghesuiri, dându-le instrucțiuni să se deplaseze în direcția opusă bisericii, de-a lungul aleii sudice a claustrului. La jumătatea aleii se afla Tom Constructorul, care le spunea să cotească pe sub arcadă și să fugă pe acolo. Philip îl auzi spunând:

– Duceți-vă la casa de oaspeți... stați departe de biserică!

Philip considera că exagera: în mod clar, erau destul de în siguranță aici, în claustru! Dar nu făcea nici un rău, și poate că reprezenta o măsură preventivă de bun-simț. „De fapt, își spuse el, probabil că ar fi trebuit să mă gândesc eu la asta.“

Dar precauțiile lui Tom îl făceau să se întrebe cât de mari puteau fi distrugerile. Dacă claustrul nu se afla în siguranță, cum stăteau lucrurile cu capitulul? Acolo, într-o cămăruță laterală cu pereți groși, de piatră și fără ferestre, țineau cușorul de stejar cu întărituri de fier în care se aflau pușinii bani pe care-i aveau, plus vasele bătute cu pietre prețioase ale paracliserului, precum și toate hrisoavele prețioase și actele de proprietate. O clipă mai târziu îl zări pe Alan, trezorierul, un călugăr tânăr care lucra cu paracliserul și avea grijă de podoabe. Philip îl chemă.

– Tezaurul trebuie mutat din capitul... unde e paracliserul?

– Nu e aici, părinte!

– Du-te și găsește-l. Ia cheile, după care scoate tezaurul din capitul și du-l în casa de oaspeți. Fugi!

Alan porni în goană. Philip se întoarse, adresându-i-se lui Cuthbert:

– Ai face bine să te asiguri că-și duce sarcina la capăt.

Cuthbert încuviință printr-o mișcare din cap și porni pe urmele lui Alan.

Philip privi din nou către biserică. În scurtul răstimp în care atenția sa fusese îndreptată în altă parte, focul se întetise și mai tare, iar acum, lumina degajată de flăcări strălucea viu în cadrul ferestrelor. Paracliserul ar fi trebuit să se gândească la tezaur, în loc să fie atât de grăbit în a-și salva propria piele.

Mai era ceva ce fusese trecut cu vederea? Lui Philip îi venea greu să gândească organizat acum, când evenimentele se desfășurau cu atâta repeziciune. Călugării se deplasau către un loc aflat la adăpost, Cuthbert și Alan se ocupau de tezaur...

Uitase de mormântul sfântului.

În extremitatea estică a catedralei, dincolo de tronul episcopului, se afla mormântul de piatră al Sfântului Adolphus, un martir englez din perioada de început a creștinismului. În interiorul mormântului se afla un sicriu de lemn care conținea osemintele sfântului. Din când în când, lespeda de piatră a mormântului era ridicată, pentru a lăsa la vederea credincioșilor sicriul. Adolphus nu mai era acum la fel de popular ca în vechime, dar, pe atunci, se spunea că bolnavii se vindeau prin simpla atingere a mormântului. Rămășițele unui sfânt puteau fi o atracție importantă într-o catedrală, reprezentând un loc de venerație și de pelerinaj. Aduceau atâția bani, încât, în mod rușinos, se cunoșteau cazuri de călugări care furaseră relicve sfinte din alte biserici. Philip plănuia să reînvie interesul credincioșilor față de Adolphus. Trebuia să salveze osemintele.

Avea nevoie de ajutor pentru a ridica lespeda mormântului și a căra sicriul. Și paracliserul ar fi trebuit să se fi gândit la asta. Dar acesta nu se afla prin preajmă. Următorul călugăr care ieși din dormitor fu Remigius, arogantul stareț adjunct. Trebuia să se mulțumească cu el. Philip îl chemă la el și-i spuse:

– Ajută-mă să salvez oasele sfântului!

Ochii de un verde pal ai lui Remigius se ațintiră, plini de frică, asupra bisericii în flăcări, dar, după un moment de ezitare, îl urmă pe Philip de-a lungul aleii de est, intrând apoi pe ușa catedralei.

Odată ajuns înăuntru, Philip se opri câteva clipe. Nu trecuse decât foarte scurtă vreme de când ieșise de acolo, dar incendiul avansase extrem de rapid. Simți o înțepătură în nări care-i amintea de mirosul catranului arzând, și își dădu seama că bârnele acoperișului fuseseră, probabil, izolate cu un strat de smoală pentru a preveni putrezirea. În ciuda flăcărilor, simți o pală de vânt rece: fumul ieșea prin niște găuri mari care se căscaseră în acoperiș, iar focul atrăgea aer rece în biserică prin ferestre. Curentul ascendent întindea flăcările. Tăciuni aprinși și jăratric cădeau pe pardoseala de pământ a bisericii, iar alte câteva bârne mari, care ardeau la nivelul acoperișului, păreau gata să se prăbușească dintr-un moment în altul. Până în acea clipă, Philip își făcuse griji mai întâi pentru călugări, și apoi pentru proprietățile stăreției, dar acum, pentru prima dată, îi era frică pentru el însuși, și șovăia să pătrundă mai departe în acel infern incandescent.

Însă cu cât aștepta mai mult, cu atât riscurile creșteau; iar dacă avea să stea prea mult pe gânduri, urma să-și piardă și bruma de curaj. Își ridică poalele sutanei, strigând:

– După mine!

Apoi o luă la fugă de-a lungul transeptului. Ocoli lemnele care ardeau pe jos, așteptându-se ca, dintr-un moment în altul, să fie zdrobit de o bârnă din acoperiș. Alerga cu inima cât un purice, simțindu-se copleșit de nevoia de a țipa, eliberând astfel tensiunea incredibilă ce-l strivea. Și, dintr-odată, se văzu ajuns teafăr, trecut de cealaltă parte, în laterala naosului.

Se opri acolo pentru câteva clipe. Navele laterale erau plasate sub bolți de piatră, și aici nu izbucnise focul. Remigius se afla lângă el. Philip găfâia și tușea pe măsură ce fumul îi intra pe gât. Traversarea transeptului nu durase mai mult de câteva clipe, dar i se păruse mai lungă decât o slujbă de la miezul nopții.

– O să murim aici! spuse Remigius.

– Dumnezeu ne va apăra, zise Philip.

Apoi se întrebă în gând: „Și atunci de ce sunt atât de înspăimântat?”

Nu era timp de dileme teologice.

Merse de-a lungul transeptului și dădu un colț, către absidă, ținându-se în continuare în nava laterală. Simțea căldura degajată de stranele de lemn, care ardeau voios în mijlocul corului, și fu străbătut de un junghi de durere: stranele fuseseră făcute cu mare cheltuială și erau acoperite cu sculpturi frumoase. Își alungă din minte imaginea acesta și se concentrează asupra sarcinii pe care trebuia să o ducă la capăt. Alergă de-a lungul absidei, către extremitatea estică.

Mormântul sfântului se afla la jumătatea distanței dintre altar și perete. Era un dreptunghi mare de piatră, așezat pe un soclu puțin înalt. Philip și Remigius trebuiau să ridice lepedea de piatră ce servea drept capac, să o așeze în lateral, să ridice sicriul din mormânt și să-l poarte până în nava laterală, în timp ce acoperișul de deasupra lor se dezintegra. Philip îi aruncă o privire lui Remigius. Ochiul bulbucați și verzi ai starețului adjunct erau cășcați larg, frica imensă citindu-se în ei. Pentru a-l mai liniști pe Remigius, Philip făcu un efort să-și ascundă propria teamă.

– Tu apucă de capătul acela, eu de acesta, spuse el, arătând cu degetul și, fără să aștepte confirmarea călugărului, porni în fugă spre mormânt.

Remigius îl urmă.

Se plasară de-o parte și de alta și apucară lepedea de piatră. Încercară să o ridice.

Aceasta nu se clinti.

Philip își dădu seama că ar fi trebuit să cheme mai mulți călugări. Nu își lăsase răgaz să gândească. Dar acum era prea târziu: dacă ieșea și chema ajutoare, exista posibilitatea ca transeptul să nu mai poată fi traversat la întoarcere. Dar nu putea lăsa rămășițele sfântului aici. Cel mai probabil, pe mormânt avea să cadă o bârnă, care să spargă lespeda de piatră; apoi sicriul de lemn avea să ia foc, iar cenușa se va împrăștia în vânt, un sacrilegiu îngrozitor și o pierdere cumplită pentru catedrală.

Îi veni o idee. Se deplasă în fața mormântului și îi făcu semn lui Remigius să vină lângă el. Îngenunche, își puse mâinile pe marginea ieșită în afară a lespezii și împinse în sus din toate puterile. Când Remigius îi urmă exemplul, capacul se ridică. Încet, îl săltară mai sus. Philip trebui să se ridice într-un genunchi, iar Remigius făcu și el același lucru; apoi se ridicară amândoi în picioare. Când lespeda ajunsese în poziție verticală, o mai împinseră o dată și aceasta se răsturnă, căzând pe pardoseală, de cealaltă parte a mormântului, și crăpându-se în două.

Philip aruncă o privire în interiorul mormântului. Sicriul era în stare bună, cu lemnul aparent sănătos și cu mânerele de fier mâncate numai la suprafață. Philip se duse la unul din capete, se aplecă și apucă cele două mâner. La celălalt capăt, Remigius făcu același lucru. Ridică sicriul ca de-o palmă, dar era mult mai greu decât se așteptase Philip, și, după câteva clipe, Remigius lăsă capătul său să cadă, spunând:

– Nu pot... eu sunt mai bătrân decât tine.

Philip își reprimă un răspuns tăios, izvorât din mânia ce-i copleșea sufletul. Probabil că sicriul fusese căptușit cu plumb. Dar acum că spărseseră capacul mormântului, sicriul era într-o situație și mai vulnerabilă decât înainte.

– Vino aici, strigă Philip către Remigius. Vom încerca să-l ridicăm amândoi de un capăt!

Remigius ocoli mormântul și veni lângă Philip. Apucară fiecare câte un mâner de fier și traseră. Capătul se ridică relativ ușor. Îl aduseră până peste nivelul mormântului, după care porni, fiecare, de-a lungul acestuia, de o parte și de alta, ridicând treptat sicriul, până ce îl așezară vertical. Se opriră câteva momente. Philip își dădu seama că ridicaseră capătul dinspre picioare așa că, acum, sfântul stătea pe cap. În gând, Philip ceru iertare sfântului pentru o astfel de desconsiderare. În jurul lor cădeau întruna bucățele de lemn arzând. De fiecare dată când scânteile atingeau rasa lui Remigius, acesta le bătea înnebunit până ce se stingeau și, ori de câte ori putea, arunca o privire înfricoșată către acoperișul în flăcări. Philip vedea bine că vitejia călugărului era pe terminate.

Înclinară sicriul, astfel încât să se sprijine de marginea interioară a mormântului, apoi îl mai împinseră puțin. Celălalt capăt se ridică de pe fundul mormântului, iar sicriul se balansează pe marginea dreptunghiului de piatră; apoi îl traseră ușor, până când celălalt capăt ajunsese pe sol. Îl răsturnară din nou, așa că acum stătea pe pământ în poziția corectă. „Probabil că oasele sfinte zornăie înăuntru ca niște zaruri în pahar, își spuse Philip. Aceasta este fapta cea mai apropiată de sacrilegiu din câte am făcut eu vreodată, dar nu am de ales.“

Stând la un capăt, prinseră fiecare câte un mâner, ridicară sicriul și începură să-l târască prin biserică, către siguranța relativă pe care le-o oferea nava laterală. Colțurile sale de fier trasau niște brazde în miniatură în solul bătătorit. Aproape că ajunseseră la adăpostul navei laterale, când o parte a acoperișului, bârne în flăcări și tablă incandescentă, se prăbuși exact peste mormântul sfântului – acum gol. Bufnetul fu asurzitor, pardoseala se cutremură din cauza forței impactului, iar mormântul de piatră fu făcut bucățele. O bârână mare ricoșă în sicriu, ratându-i prea puțin pe Philip și pe Remigius și smulgându-le coșciugul din mâini. Pentru Remigius, aceasta fu picătura care umplu paharul.

– Asta-i lucrarea diavolului! strigă el pe un ton isteric și o rupse la fugă.

Philip fu foarte tentat să-l urmeze. Dacă diavolul chiar își băgase coada în evenimentele din această noapte, nu se putea ști ce avea să se întâmple. Philip nu văzuse niciodată un diavol, însă auzise o mulțime de povești despre oameni care dăduseră ochii cu unul. „Dar călugării trebuie să i se opună lui Satan, nu să fugă de el“, își spuse Philip, sever. Aruncă o privire plină de dorință către adăpostul oferit de nava laterală, după care își adună puterile, apucă mânerul sicriului și trase.

Reuși să îl scoată de sub bârna căzută. Lemnul sicriului era înfundat și, pe alocuri, săriseră așchii, dar, în mod miraculos, coșciugul nu se spărsese. Îl trase un pic mai departe. În jurul lui cădea o cascadă de tăciuni strălucitori. Aruncă o privire către acoperiș. Oare acolo se afla cu adevărat o siluetă stând pe două picioare, dansând batjocoritor în mijlocul flăcărilor, sau era numai un fuior de fum? Coborî ochii și văzu că poala rasei sale se aprinsese. Îngenunche și lovi flăcările cu palmele, apăsând țesătura arzândă de pământ, iar flăcările se stinseră imediat; apoi auzi un zgomot care era fie un trosnet de lemn greu încercat, fie râsetul nebun, batjocoritor al unui drăcușor.

– Sfinte Adolphus, apără-mă, icni el și apucă din nou mânerul sicriului.

Centimetru cu centimetru, târî sicriul pe pământ. Diavolul îi dădu pace câteva clipe. Nu se uită deloc în sus – era mai bine să nu-și îndrepte privirea către necurat. Într-un final, ajunsese la adăpostul navei laterale, și se simți un

pic mai în siguranță. Durerea care-i săgeta șalele îl forță să se oprească și să se îndrepte de spate preț de-o clipă.

Cea mai apropiată ușă, cea din transeptul sudic, se găsea destul de departe. Nu era sigur dacă îi stătea în putință să târască sicriul până acolo înainte ca întreg acoperișul să se prăbușească. Poate că pe asta se și baza diavolul. Philip nu se putu abține și-și ridică din nou privirea înspre flăcări. Silueta de fum țâșni în spatele unei bârne înnegrite imediat ce Philip o zări. „Știe că nu o să reușesc“, își spuse el. Aruncă o privire în lungul navei laterale, ispitit să-l abandoneze pe sfânt și să o ia la fugă, pentru a-și salva viața – și atunci îi văzu, venind spre el, pe fratele Milius, pe Cuthbert Cap-Alb și pe Tom Constructorul, trei siluete cât se poate de concrete care-i veneau în ajutor. Inima aproape că-i sări din piept de bucurie și, dintr-odată, nu mai era atât de sigur că pe acoperiș se afla, într-adevăr, un drăcușor.

– Slavă Domnului! spuse el. Ajutați-mă să car sicriul ăsta, adăugă el, cu totul de prisos.

Tom Constructorul aruncă o privire rapidă, evaluatoare, către acoperișul în flăcări. Nu păru să vadă vreun diavol, și spuse:

– Haideti să pornim repede!

Luară fiecare câte un colț și ridicară sicriul pe umeri. Era un efort important, chiar și pentru patru bărbați în putere. Philip strigă:

– Înainte!

Merseră de-a lungul navei laterale cât putură de iute, încovoiați sub povara imensă.

Când ajunseră în transeptul sudic, Tom strigă:

– Așteptați!

Podeaua se transformase într-un traseu cu obstacole – focuri mici –, și asupra ei se năpusteau continuu bucățele incandescente de lemn. Philip privi spațiul din fața sa, încercând să se gândească la un traseu cât de cât sigur printre flăcări. În scurtul răstimp în care stătură nemișcați, în partea de vest a bisericii se iscă vuiet. Philip se uită în sus, cuprins de spaimă. Vuietul ajunse la intensitatea unui tunet.

Pe un ton enigmatic, Tom Constructorul spuse:

– E slab, ca și celălalt.

– Ce e slab? strigă Philip.

– Turnul de sud-vest.

– O, nu!

Tunetul deveni și mai puternic. Îngrozit, Philip privi cum întreaga parte apuseană a bisericii păru să înainteze un metru, ca și cum mâna lui Dumnezeu ar fi lovit-o. Ceva mai mult de zece metri de acoperiș se

prăbușiră în naos, cu o forță atât de mare, încât pământul se zgudui. Apoi, întregul turn de sud-vest păru să se fărâme și să cadă, ca un val de pământ, în interiorul catedralei.

Philip era atât de năucit, încât nici nu se mai putea mișca. Biserica lui se dezintegra chiar sub privirile sale. Era nevoie de ani întregi pentru a repara aceste stricăciuni, chiar dacă avea să facă rost de bani. Ce avea să se facă oare? Care avea să fie viitorul mănăstirii? Era acesta sfârșitul stăreției Kingsbridge?

Fu smuls din starea de paralizie de mișcarea coșciugului pe umărul său, atunci când partenerii săi înaintară. Philip îi urmă. Tom găsi o traiectorie prin labirintul de flăcări. O așchie arzândă căzu pe coșciug, dar, din fericire, alunecă la pământ fără să atingă pe vreunul dintre ei. Câteva clipe mai târziu, ajunseră în partea opusă și se repeziră pe ușă, ieșind din biserică și respirând din nou aerul rece al nopții.

Philip era atât de distrus de prăbușirea bisericii, încât nu simți nici o ușurare la gândul că scăpase cu viață. Merseră grăbiți prin claustru către arca-da sudică și trecură dincolo de aceasta. Când ajunseră destul de departe de clădiri, Tom spuse:

– E bine aici.

Plini de recunoștință, lăsară sicriul pe pământul înghețat.

Philip își acordă câteva clipe pentru a-și recăpăta suflul. În acest răstimp, își dădu seama că nu își putea permite luxul de a fi năucit. El era starețul, pe umerii lui cădea toată responsabilitatea.

Ce ar trebui să facă mai departe? Probabil că ar fi fost înțelept să se asigure că toți călugării scăpaseră și că erau nevătămați. Trase încă o dată aer adânc în piept, după care își îndreptă umerii și își aținti privirea asupra celorlalți.

– Cuthbert, tu stai aici și păzește sicriul sfântului, spuse el. Ceilalți, urmați-mă!

Îi conduse prin spatele clădirilor de la bucătărie, trecu printre berărie și moară, după care traversă pajiștea către casa de oaspeți. Călugării, familia lui Tom și mare parte din săteni stăteau grupulețe-grupulețe, vorbind încet și privind cu ochi uluiți la biserica mistuită de flăcări. Înainte de a li se adresa, Philip se întoarse să mai arunce o privire către catedrală. Era o imagine dure-roasă. Din întreaga parte apuseană nu mai rămăsese decât o grămadă informă de resturi, iar din rămășițele acoperișului se ridicau flăcări imense.

Își smulse privirea de la acest dezastru.

– Sunteți toți aici? strigă el. Dacă vă vine în minte ceva care lipsește, strigați-i numele!

Cineva spuse:

– Cuthbert Cap-Alb!

– El păzește osemintele sfântului. Alticineva?

Nu mai fu rostit nici un alt nume.

Philip îi spuse lui Milius:

– Numără călugării, ca să fim siguri. Ar trebui să fie patruzeci și cinci, inclusiv tu și cu mine. Știind că putea avea încredere în Milius, își alungă această problemă din minte și se întoarse către Tom Constructorul. Familia ta e aici? îl întrebă.

Tom aprobă printr-o mișcare a capului și îi arătă. Aceștia stăteau lângă peretele casei de oaspeți; femeia, fiul cel mare și cei doi mai mici. Băiatul cel mic îi aruncă lui Philip o privire înspăimântată. „Probabil că e o experiență îngrozitoare pentru ei“, își spuse Philip.

Paracliserul ședea pe cufărul cu întărituri de fier în care se afla tezaurul. Philip uitase de acesta: fu ușurat să vadă că era în siguranță. I se adresă paracliserului:

– Frate Andrew, sicriul Sfântului Adolphus se află în spatele sălii de mese. Ia câțiva frați să te ajute și aduceți-l... Se gândi preț de câteva clipe. Cel mai sigur loc era, probabil, casa starețului. Duceți-l la casa mea.

– La casa ta? întrebă Andrew, pe un ton certăreț. Relicvele ar trebui să fie în custodia mea, nu în a ta!

– Atunci ar fi trebuit ca tu să le salvezi din biserică, izbucni Philip. Fă cum spun, fără să mai comentezi!

Fără nici o tragere de inimă, paracliserul se ridică de pe cufăr, cu un aer furios.

– Grăbește-te, omule, altfel te las fără funcție chiar acum și aici! zise Philip, apoi îi întoarse spatele lui Andrew și vorbi cu Milius: Câți sunt?

– Patruzeci și patru, plus Cuthbert. Unsprezece novici. Cinci oaspeți. Nu e nimeni de care să nu știm unde se află.

– Asta-i o binecuvântare. Philip privi flăcările cuple de furie. Îi părea o minune că toți erau în viață și că nimeni nu fusese rănit. Își dădu seama că era extenuat, dar era prea îngrijorat pentru a se așeza și a se odihni. Mai e ceva de valoare care ar trebui salvat? spuse el. Avem tezaurul și relicvele...

Alan, tânărul trezorier, vorbi:

– Dar cărțile?

Philip oftă din rărunchi. Da, sigur că da – cărțile! Acestea erau ținute într-un dulap încuiat în partea de est a claustrului, lângă ușa capitulului, de unde le puteau lua cu ușurință călugării în timpul orelor de studiu. Ar fi durat pericolos de mult timp pentru a goli dulapul volum cu volum. Poate că mai

mulți tineri puternici ar izbuti să ridice dulapul și să-l ducă într-un loc sigur. Philip aruncă o privire în jur. Paracliserul alesese șase călugări pentru a se ocupa de coșciug, iar aceștia porniseră deja spre locul unde stătea de pază Cuthbert. Philip alege trei călugări tineri și trei dintre novicii mai maturi, după care le spuse să îl urmeze.

Refăcu în sens invers drumul prin curte până în fața bisericii în flăcări. Era prea obosit pentru a alerga. Trecură printre moară și berărie, iar apoi merse prin spatele bucătăriei și a sălii de mese. Cuthbert Cap-Alb și paracliserul organizau transportarea sicriului. Philip conduse călugării prin pasajul aflat între sala de mese și dormitor, iar apoi pe sub arcada dinspre sud, intrând în claustru.

Putea simți fierbințeala focului. Dulapul mare pentru cărți avea ușile împodobite cu sculpturi care-l înfățișau pe Moise ținând tablele legii. Philip le spuse tinerilor să încline dulapul în față și să-l ridice pe umeri. Aceștia îl cărară de-a curmezișul claustrului către arcada de sud. Acolo, Philip se opri și privi înapoi, în timp ce ei mergeau mai departe. Inima i se umplea de suferință la vederea bisericii distruse. Acum se vedea mai puțin fum, dar apăruseră multe flăcări. Porțiuni întregi de acoperiș dispăruseră. Sub ochii lui, acoperișul de deasupra întretăierii naosului cu transepturile păru să se afunde, iar el își dădu seama că această porțiune avea să se prăbușească în curând. Se auzi un bufnet ca de tunet, mai puternic decât toate zgomotele de până atunci, iar acoperișul transeptului sudic dispăru. Philip simți o durere aproape fizică, ca și cum i-ar fi ars propriul trup. Câteva clipe mai târziu, zidul transeptului păru să se repeadă peste claustru. „Doamne, apără-ne, o să cadă!” își spuse Philip în gând. În timp ce pietrăria începea să se prăbușească și să se împrăstie, își dădu seama că venea spre el, și se întoarse să o ia la fugă; dar, înainte de a face trei pași, ceva îl lovi în ceafă și își pierdu cunoștința.

Pentru Tom, focul care distrusea catedrala Kingsbridge era o rază de speranță.

Privea peste pajiște, la flăcările uriașe care săreau în înalțuri din ruinele bisericii, și tot ce îi stătea în gând era: „Asta înseamnă că am de muncă!”

Acest gând i se ascunsese până atunci într-un cotlon al minții, încă de când ieșise, cu ochii împăienjeniți de somn, din casa de oaspeți și văzuse strălucirea slabă, roșiatică, în ferestrele bisericii. În tot răstimpul în care îi grăbise pe călugări să părăsească zona periculoasă, iar apoi intrase în biserică pentru a-l găsi pe starețul Philip și cărase sicriul sfântului, inima îi exulta, înecată într-un optimism fericit și nerușinat.

Acum că avea câteva clipe să reflecteze, îi veni în minte ideea că nu ar trebui să se bucure de un incendiu apărut într-o biserică. „Dar, își zise el, nimeni nu a fost rănit, iar tezaurul stăreției a fost salvat, plus că biserica era veche și oricum începuse să se dărâme“; deci, de ce să nu se bucure?

Călugării tineri se întoarseră, cărând dulapul greu cu cărți. „Tot ce trebuie să fac acum, își spuse Tom în gând, este să mă asigur că voi obține slujba de a reconstrui această biserică. Și asta-i momentul în care trebuie să vorbesc cu starețul Philip.“

Însă Philip nu era împreună cu monahii care cărau dulapul. Aceștia ajunseră la casa de oaspeți și lăsară dulapul pe pământ.

– Unde e starețul? îi întrebă Tom.

Cel mai în vârstă dintre ei se uită surprins în spate.

– Nu știu, răspuse el. Credeam că vine după noi.

„Poate că a rămas în urmă să privească flăcările, își spuse Tom. Sau poate că a pățit ceva.“

Fără să mai stea pe gânduri, Tom o rupse la fugă peste pajiște, prin spatele bucătăriei. Spera că Philip nu pățise nimic, nu numai pentru că părea a fi un om cumsecade, ci pentru că el era protectorul lui Jonathan. Fără Philip, nu se putea ști ce avea să se întâmple cu pruncul.

Tom îl găsi pe Philip în pasajul dintre sala de mese și dormitor. Spre ușurarea sa, starețul stătea în capul oaselor, cu o expresie năucită, dar teafăr. Tom îl ajută să se ridice în picioare.

– M-a lovit ceva în cap, spuse Philip, amețit.

Tom privi peste umărul lui. Transeptul sudic se prăbușise peste claustru.

– Ai noroc că ești în viață, spuse Tom. Probabil că Dumnezeu are o misiune pentru tine.

Philip scutură din cap, ca să și-l limpezească.

– Am leșinat o scurtă bucată de vreme. Acum sunt bine. Unde sunt cărțile?

– Le-au dus la casa de oaspeți.

– Hai să ne întoarcem acolo.

Atunci când porniră, Tom îl apucă de braț pe Philip spre a-i fi sprijin. Starețul nu era lovit prea rău, dar își putea da seama că era foarte afectat.

Când ei ajunseră înapoi la casa de oaspeți, focul care consuma biserica deja trecuse de punctul maxim, iar flăcările se mai potoliseră un pic; totuși, Tom putea distinge destul de clar chipurile celor din jur și își dădu seama, surprins, că se crăpase de ziuă.

Philip începu din nou să împartă sarcini. Îi spuse lui Milius să pregătească terci pentru toți cei prezenți și îi dădu voie lui Cuthbert Cap-Alb să deschidă

un butoi de vin tare pentru a-i încălzi până când avea să fie gata mâncarea. Ordonă să fie aprins focul în casa de oaspeți, iar călugării mai bătrâni intrară, pentru a fi feriți de frig. Începu să plouă, în rafale purtate de vânt, cu stropi extrem de reci, iar flăcările din biserică se stinseră rapid.

Când toți începură din nou să se miște înapoi și încolo, cu treburi, starețul Philip se îndepărtă de casa de oaspeți, singur, și se îndreptă către biserică. Tom îl văzu și îl urmă. Aceasta era șansa lui. Dacă reușea să prezinte lucrurile bine, putea să lucreze aici ani de-a rândul.

Philip rămase nemișcat, privind lung la ceea ce, până cu o noapte înainte, fusese partea de vest a bisericii, clătănând trist din cap la vederea distrugerilor, cu o înfățișare care te făcea să crezi că însăși viața sa căzuse în ruină. Tom rămase tăcut lângă el. După un timp, Philip plecă mai departe, mergând de-a lungul părții de nord a naosului, prin cimitir. Tom păși alături de el, evaluând pagubele.

Zidul nordic al naosului era încă în picioare, dar transeptul nordic și o parte din zidul nordic al absidei se prăbușiseră. Biserica încă mai avea partea de est. Ajunși la capăt, se întoarseră și cercetară latura de sud. Mare parte din zidul sudic era la pământ, iar transeptul sudic se prăbușise în claustru. Capitulul era încă în picioare.

Se îndreptară către arcada care ducea spre aleea estică din claustru. Aici fură opriți de o grămadă de resturi. Arăta groaznic, dar, cu privirea unui om experimentat, Tom putea vedea că aleile claustrului nu erau stricate prea tare, ci doar îngropate sub pietrele căzute. Urcă pe dărâmături până ce ajunse să vadă în interiorul bisericii. Chiar în spatele altarului se afla o scară pe jumătate ascunsă care ducea către criptă. Cripta se afla sub cor. Tom cercetă cu atenție zona, studiind podeaua de piatră de deasupra criptei, căutând eventuale crăpături. Nu vedea nici una. Era foarte posibil să fi rezistat cu bine, în ciuda incendiului. Nu avea să-i spună încă lui Philip: dorea să păstreze această veste pentru un moment decisiv.

Philip merse mai departe, ocolind dormitorul prin spate. Tom iuți pasul pentru a-l prinde din urmă. Găsiră dormitorul neatins. Mergând mai departe, descoperiră că și celelalte clădiri monastice scăpaseră tefere, mai mult sau mai puțin: sala de mese, bucătăria, brutăria și berăria. Philip probabil că găsi oarecare mângâiere constatând aceasta, dar expresia sa rămase sumbră.

Ajunseră acolo de unde porniseră, în fața părții de vest, acum în ruine, după ce terminaseră de cercetat curtea stăreției fără a fi rostit vreun cuvânt. Philip oftă puternic și rupse tăcerea.

– Aici e mâna diavolului, spuse el.

Tom se gândi: „Acum e momentul să încerc“. Trase aer adânc în piept și spuse:

– S-ar putea să fie lucrarea lui Dumnezeu.

Philip ridică privirea spre el, surprins.

– Cum așa?

Tom îi răspunse, cu băgare de seamă:

– Nimeni nu a fost rănit. Cărțile, tezaurul și osemintele sfântului au fost salvate. Numai biserica a fost distrusă. Poate că Dumnezeu voia o biserică nouă.

Philip zâmbi sceptic.

– Și presupun că Dumnezeu voia să o construiești tu.

Nu era într-atât de tulburat încât să nu-și da seama că argumentația lui Tom putea avea la bază interese personale.

Tom rămase pe poziții.

– S-ar putea, spuse el, cu încăpățănare. În mod clar, nu a fost diavolul cel care a trimis aici un maestru constructor în noaptea în care avea să ardă catedrala.

Philip își feri privirea.

– Ei bine, o să fie o biserică nouă, dar nu știu când. Și ce să fac între timp? Cum poate continua viața mănăstirii? Singurele noastre scopuri sunt rugăciunea și studiul.

Philip căzuse pradă unei disperări adânci. Acesta era momentul în care Tom îi putea oferi speranțe noi.

– Eu și băiatul meu vă putem elibera claustrul într-o săptămână, gata de folosire, spuse el, pe un ton intenționat mai încrezător decât se simțea el în realitate.

Philip păru surprins.

– Ați putea? Apoi expresia i se schimbă încă o dată, și păru din nou înfrânt de soartă. Dar ce vom folosi în loc de biserică?

– Ce zici de criptă? Puteți ține slujbele acolo, nu-i așa?

– Da... ar merge de minune.

– Sunt sigur că nu e stricată prea tare, spuse Tom.

Vorbele sale se găseau destul de aproape de adevăr: era aproape sigur.

Philip îl privea de parcă ar fi fost un înger al îndurării.

– Nu va dura mult să facem o cale de acces, printre resturi, de la claustru până la scările ce duc spre criptă, continuă Tom. Mare parte din acea zonă a bisericii a fost distrusă complet, ceea ce, oricât ar fi de ciudat, e bine, pentru că înseamnă că nu mai există pericolul căderii vreunor pietre. Va trebui să cercetez pereții care mai sunt încă în picioare și s-ar putea să fie necesar să-i

sprijinim pe unii dintre ei. Apoi vor trebui verificați în fiecare zi, să nu apară crăpături, dar, chiar și așa, nu trebuie să intre nimeni în fugă în biserică.

Toate aceste detalii erau importante, însă Tom își putea da seama că nu răzbăteau până la Philip. Ce voia starețul de la Tom erau niște vești pozitive, ceva care să-i ridice starea de spirit. Și, pentru a fi angajat, trebuia să-i ofere ce dorea. Tom își schimbă tonul.

– Dacă îmi dai câțiva călugări tineri care să lucreze cot la cot cu noi, așa putea aranja lucrurile astfel încât să puteți să vă reluați traiul normal în două săptămâni.

Philip se uita lung la el.

– Două săptămâni?

– Dă-mi masă și casă pentru familia mea și îmi poți plăti când o să faci rost de bani.

– Ai putea să-mi redai stăreția în două săptămâni? repetă neîncrezător Philip.

Tom nu era sigur că putea, dar, dacă dura trei, nimeni nu avea să moară din asta.

– Două săptămâni, spuse el, pe un ton ferm. După aceea, vom putea dărâma zidurile care încă mai sunt în picioare –, iar asta presupune pricepere, dacă vrei s-o faci fără a răni pe cineva, apoi trebuie să eliberăm terenul de resturi, punând deoparte pietrele care mai pot fi folosite. Între timp, putem face planurile pentru o catedrală nouă.

Tom își ținu respirația. El făcuse tot posibilul. Mai mult ca sigur, Philip avea să-l angajeze acum!

Philip încuviință din cap, zâmbind pentru prima oară.

– Cred că, într-adevăr, Dumnezeu te-a trimis, spuse el. Hai să mâncăm, după care ne putem apuca de muncă.

Tom slobozi un oftat tremurător de ușurare.

– Mulțumesc, spuse el. În vocea lui se sesiza un tremur pe care nu-l putea controla, dar, dintr-odată, nu-i mai păsa și, cu un suspin abia reprimat, zise: Nu pot să-ți spun cât de mult înseamnă asta pentru mine.

După micul dejun, Philip ținu un canon improvizat în magazia lui Cuthbert, sub bucătărie. Călugării se arătau tulburați. Erau bărbați care aleseră sau se resemnaseră să ducă o viață previzibilă, în siguranță și în rutină, iar cei mai mulți păreau extrem de dezorientați. Descumpănirea lor îl mișcă profund pe Philip. Mai mult ca niciodată, se simțea ca un păstor, a cărui misiune era să îngrijească niște făpturi naive și neajutorate; numai că aceștia nu erau necuvântătoare, erau frații lui, iar el îi iubea. Hotărâse că singurul mod

de a-i liniști era să le spună ce avea să se întâmple, să le epuizeze energia nervoasă prin muncă grea și să se întoarcă la ceva asemănător rutinei lor zilnice cât mai repede posibil.

În ciuda unui decor inedit, Philip nu scurtă ritualul canonului. Ordonă citirea poveștii martiriului sfântului prăznuit în acea zi, urmată de rugăciunile memoriale. Acesta era rolul mănăstirilor: rugăciunile reprezentau justificarea existenței lor. Cu toate acestea, unii dintre călugări erau agitați, așa că alege Canonul 20 din Regula Sfântului Benedict, partea numită „Asupra umilinței în rugăciune”. Urmă necrologul. Ritualul familiar îi calmă, iar Philip observă că, pe măsură ce începeau să înțeleagă că, până la urmă, lumea lor nu se sfârșea, rictusurile speriate începeau să se șteargă de pe chipurile lor.

La final, Philip se ridică pentru a li se adresa.

– Catastrofa care ne-a lovit noaptea trecută e, până la urmă, numai de natură fizică, începu el, pe un ton cât mai cald și mai liniștitor cu putință. Viața noastră este una spirituală; munca noastră este rugăciunea, venerarea lui Dumnezeu și contemplarea. Preț de câteva clipe, se uită prin încăpere, străduindu-se să prindă pe cât mai multe priviri, asigurându-se că monahii erau atenți și se concentrau asupra cuvintelor lui, după care spuse: Dumnezeu, în înțelepciunea sa, ne-a trimis un maestru constructor care să ne ajute să depășim această criză. El m-a asigurat că, dacă lucrăm sub conducerea lui, putem să folosim din nou claustrul într-o săptămână.

În încăpere se auzi un murmur reținut de surprindere încântată.

– Mă tem că biserica noastră nu va mai fi folosită niciodată pentru slujbe... Va trebui construită din nou, iar asta va dura ani buni, bineînțeles. Totuși, Tom Constructorul crede că cripta nu a fost afectată. Cripta este sfințită, așa că putem oficia slujbele acolo. Tom spune că putem folosi cripta cam într-o săptămână după terminarea lucrărilor la clastru. Deci, vedeți voi, ne putem relua ritualurile obișnuite până la Duminica de Lăsata Secului.

O dată în plus, ușurarea călugărilor se făcu auzită. Philip își dădu seama că reușise să-i liniștească și să le dea nădejde. La începutul canonului, erau înspăimântați și dezorientați; acum erau calmi și plini de speranță. Philip adăugă:

– Frații care se cred prea fragili pentru a face muncă fizică nu vor fi forțați să participe. Frații care vor munci toată ziua cu Tom Constructorul vor avea permisiunea de a consuma carne roșie și vin.

Philip se așeză. Remigius fu primul care luă cuvântul.

– Cât va trebui să-i plătim acestui constructor? întrebă el, suspicios.

În orice situație, te puteai încrede că Remigius avea să găsească un aspect negativ.

– Deocamdată, nimic, răspuse Philip. Tom ne cunoaște situația de sărăcie. Va lucra pentru casă și masă pentru el și familia sa, până ne vom putea permite să-l plătim.

Philip își dădu seama că spusele sale erau ambigue: putea însemna că Tom nu avea dreptul la plată până ce stăreția nu-și va putea permite, când, de fapt, stăreția avea să-i fie datoare cu plata pentru fiecare zi lucrată, începând de azi. Dar, înainte ca Philip să clarifice lucrurile, Remigius vorbi din nou.

– Și unde vor fi găzduiți?

– Le-am dat casa de oaspeți.

– Ar putea sta la vreuna dintre familiile din sat.

– Tom ne-a făcut o ofertă foarte generoasă, spuse Philip, încercând să nu-și piardă răbdarea. Avem noroc că l-am găsit. Nu vreau să-l pun să doarmă înghesuit cu caprele și porcii cuiva, când avem o casă decentă care stă goală.

– În familia aceea sunt două femei...

– O femeie și o fată, îl corectă Philip.

– O femeie, atunci. Nu vrem ca o femeie să locuiască în stăreție!

Călugării murmurară agitați: nu le plăceau subterfugiile lui Remigius.

Philip spuse:

– E perfect normal ca în casa de oaspeți să stea și femei.

– Nu și femeia *aceea!* izbucni Remigius, dar, imediat, pe fața lui se văzu că-și regreta cuvintele.

Philip se încruntă.

– O cunoști pe acea femeie, frate?

– A locuit pe vremuri prin părțile astea, răspuse Remigius, fără tragere de inimă.

Philip era intrigat. Era a doua oară când se întâmpla așa ceva în legătură cu soția constructorului: și Waleran Bigod fusese deranjat de vederea ei.

Întrebă:

– Și care e problema cu ea?

Înainte ca Remigius să apuce să răspundă, fratele Paul, călugărul bătrân care păzea podul, luă cuvântul.

– Eu îmi aduc aminte, spuse el, pe un ton destul de visător. Mai demult trăia pe aici o fată sălbatică, prin pădure... o, trebuie să fi trecut cincisprezece ani de atunci! De ea îmi aduce aminte... probabil că e aceeași fată, care între timp a crescut.

– Lumea spunea că era vrăjitoare, zise Remigius. Nu putem lăsa o vrăjitoare să locuiască în stăreție!

– Nu știu dacă era chiar așa, replică fratele Paul, cu aceeași voce înceată, meditativă. Orice femeie care trăiește în sălbăticie va fi numită vrăjitoare,

mai devreme mai târziu. Dacă oamenii spun un lucru, asta nu înseamnă că e și adevărat. Eu sunt de părere că trebuie să-l lăsăm pe starețul Philip să judece, cu înțelepciunea lui, dacă ea reprezintă vreun pericol.

– Înțelepciunea nu vine odată cu primirea unei funcții monastice, replică tăios Remigius.

– Într-adevăr, nu, rosti încet fratele Paul. Se uită în ochii lui Remigius și spuse: Uneori nu vine niciodată.

La auzirea acestui răspuns, călugării izbucniră în râs; replica era cu atât mai amuzantă, cu cât venea dintr-o sursă neașteptată. Philip trebui să se prefacă neplăcut impresionat. Bătu din palme, pentru ca toți ceilalți să tacă.

– Destul! ceru el. Aceste chestiuni sunt serioase. O voi interoga pe femeie. Acum, haideți să ne vedem de îndatoriri. Cei care vor să fie scutiți de muncă se pot retrage în infirmerie pentru rugăciune și meditație. Restul, urmați-mă!

Părăsi magazia și ocoli bucătăria prin spate, către arcada din sud, care făcea legătura cu claustrul. Câțiva călugări părăsiră grupul și se îndreptară către infirmerie, printre ei aflându-se Remigius și Andrew paracliserul. Philip știa că nici unul din ei nu aveau nimic fragil, dar probabil că, dacă s-ar fi alăturat celor care aveau să muncească, i-ar fi făcut probleme, așa că era fericit să îi vadă plecând. Majoritatea călugărilor îl urmară pe Philip.

Tom preluase deja conducerea servitorilor stăreției și se apucase de muncă. Stătea în vârful grămezii de resturi din claustru cu o bucată mare de cretă în mână, marcând pietrele cu litera T, inițiala lui.

Pentru prima dată, Philip își dădu seama că nu știa exact cum puteau fi mișcate niște blocuri atât de mari de piatră. În mod evident, erau prea mari pentru a fi ridicate de un singur om. Dar, imediat, văzu soluția. Doi stâlpi erau așezați unul lângă altul pe pământ, iar piatra era rostogolită până ce ajungea deasupra lor. Apoi, doi oameni apucau capetele stâlpilor și ridicau. Probabil că Tom Constructorul le arătase această metodă.

Munca înainta rapid, beneficiind de ajutorul unei bune părți din cei șaizeci de servitori ai stăreției, care formau un flux de oameni care îndepărtau pietrele, iar apoi se întorceau să mai ia și altele. Această imagine îi înveseli lui Philip starea de spirit, și starețul rosti în gând o rugăciune de mulțumire pentru că îi fusese trimis Tom Constructorul.

Tom îl văzu și coborî din vârful grămezii. Înainte de a vorbi cu Philip, se adresă unuia dintre servitori, un croitor care cosea straietele călugărilor.

– Pune-i pe călugări să înceapă să care pietre, îi spuse el. Asigură-te că nu iau decât pietrele pe care le-am marcat eu, altfel s-ar putea ca grămada să se

prăbușească și să omoare pe cineva. Se întoarse către Philip: Am marcat suficiente ca să le ajungă ceva vreme.

– Unde duc blocurile de piatră? întrebă Philip.

– Vino și o să-ți arăt. Vreau să verific dacă le stivuiesc așa cum trebuie.

Philip merse cu el. Pietrele erau duse în partea de est a curții stăreției.

– Unii dintre servitori vor trebui totuși să se ocupe de sarcinile lor obișnuite, spuse Philip, în timp ce mergeau. Grăjdarii trebuie să aibă în continuare grijă de cai, bucătarii, să pregătească mesele, cineva trebuie să aducă lemne de foc, să dea de mâncare la găini și să se ducă la târg. Dar nici unul dintre ei nu are prea mult de muncă, așa că mă pot lipsi de jumătate din ei. În plus, vei avea cam treizeci de călugări.

Tom încuviință din cap.

– Îmi vor ajunge.

Trecură de extremitatea estică a bisericii. Muncitorii stivuiau pietrele – încă destul de calde – lângă zidul de est al curții stăreției, la câțiva metri de infirmerie și de casa starețului.

– Pietrele vechi trebuie păstrate pentru noua biserică, spuse Tom. Nu vor fi folosite pentru ziduri, pentru că pietrele cu care s-a mai construit o dată nu rezistă bine la intemperii; dar vor fi bune pentru fundație. Mai trebuie păstrate și toate bucățile care s-au spart. Acestea vor fi amestecate cu mortar și turnate în gaura dintre partea interioară și cea exterioară a noilor ziduri, formând miezul de pietriș.

– Înțeleg.

Philip privi cum Tom îi învăța pe muncitori cum să așeze pietrele într-un model în care despărțiturile dintre ele să fie discontinue, astfel încât întreaga grămadă să nu se prăbușească. Era deja limpede că nu se puteau lipsi de priceperea lui Tom.

Când Tom se declară mulțumit de felul cum mergeau lucrurile aici, Philip îi luă brațul și îl conduse pe lângă biserică, înspre cimitirul aflat în partea de nord. Ploaia se oprise, dar pietrele de mormânt erau în continuare ude. Călugării erau îngropați în partea de est a cimitirului, sătenii în partea de vest. Linia despărțitoare o reprezenta transeptul nordic al bisericii, din ale cărui ziduri nu mai rămăsese decât o ruină. Philip și Tom se opriră în fața lui. Printre nori se ivi un soare anemic. La lumina zilei, bărnele înnegrite nu mai aveau nimic sinistru, iar Philip aproape că se simțea rușinat că, în noaptea precedentă, i se păruse a vedea un diavol printre ele. Spuse:

– Unii dintre călugări nu sunt tocmai de acord ca o femeie să locuiască în incinta unei stăreții.

Expresia care apăru pe chipul lui Tom era mai intensă decât simpla neli-niște: părea speriat, ba chiar panicat. „Chiar o iubește“, își spuse Philip în gând. Continuă, grăbit:

– Dar eu nu vreau să locuiți în sat și să împărțiți o colibă cu o altă familie. Ca să evităm necazurile, ar fi înțelept ca soția ta să fie prevăzătoare. Spune-i să nu se apropie, pe cât posibil, de călugări, mai ales de cei tineri. Dacă trebuie să meargă prin stăreție, ar trebui să-și acopere chipul. Și, cel mai important, să nu cumva să facă totuși ceva care să atragă suspiciuni de vrăjitorie.

– Așa va face, spuse Tom.

În vocea sa se regăsea o notă de hotărâre, și părea un pic intimidat. Philip își aduse aminte că soția sa era o femeie isteată, care hotăra singură ce avea să facă și ce nu. Era posibil să nu-i pice bine faptul că i se spunea să fie cât mai discretă. Cu toate acestea, familia sa fusese pe drumuri până ieri, așa că probabil femeia va considera că aceste constrângeri erau un preț mic ce trebuia plătit pentru avantajul de a fi în siguranță și de a avea un acoperiș deasupra capului.

Merseră mai departe. Cu o noapte înainte, Philip văzuse toate aceste distrugereri ca pe o tragedie supranaturală, o înfrângere teribilă suferită de forțele civilizației și ale credinței adevărate, o lovitură puternică dată operei sale de viață. Acum i se părea numai o problemă pe care trebuia să o rezolve – una formidabilă, da, chiar înfricoșătoare, dar nu supraomenească. Schimbarea aceasta i se datora, în mare parte, lui Tom. Philip îi era foarte recunoscător.

Ajunseră la extremitatea vestică. Philip văzu un cal rapid care era înșeuat la grajduri și se întrebă cine pleca într-o călătorie tocmai astăzi, din toate zilele. Îl lăsă pe Tom să se întoarcă în claustru, în timp ce el se duse la grajduri pentru a cerceta problema.

Unul dintre ajutoarele paracliserului ordonase înșeuarea calului: era vorba despre tânărul Alan, cel care salvase tezaurul din capitul.

– Și unde pleci, fiule? întrebă Philip.

– La palatul episcopului, răspunse Alan. Fratele Andrew m-a trimis să iau lumânări, aghesmă și ostie, pentru că le-am pierdut în incendiu și trebuie să reluăm slujbele cât mai curând posibil.

Vorbe cu temei. Toate aceste provizii erau ținute în cor, într-un cufăr încuiat, iar acesta, mai mult ca sigur, arsese. Philip se bucură că, măcar o dată, paracliserul dădea dovadă de bună organizare.

– E bine, spuse el. Dar mai așteaptă un pic. Dacă te duci la palat, poți duce și o scrisoare de la mine către episcopul Waleran.

Vicleanul Waleran Bigod era acum episcop ales, grație unor manevre destul de îndoielnice; dar Philip nu-și putuse retrage sprijinul, și era obligat să-l trateze pe Waleran ca fiind episcopul său.

– Ar trebui să-i prezint un raport legat de incendiu, mai zise starețul.

– Da, părinte, răspunse Alan, dar am deja o scrisoare către episcop din partea lui Remigius.

– Ooo! Philip era surprins. „Foarte întreprinzător Remigius!“ își zise el în sinea lui. Bine, îi spuse el lui Alan. Mergi cu băgare de seamă și Domnul să fie cu tine!

– Mulțumesc, părinte!

Philip se îndreptă din nou spre biserică. Remigius acționase foarte rapid. De ce se grăbiseră el și paracliserul atât de tare? Gândul reuși să-l neli-niștească pe Philip. Oare scrisoarea se limita la relatarea incendiului? Sau mai era și altceva?

Ajuns la jumătatea pajiștii, se opri să privească înapoi. Ar fi fost perfect îndreptățit să ia scrisoarea de la Alan și să o citească. Dar era prea târziu: calul lui Alan deja pornise în galop, trecând de poartă. Philip se uită lung în urma lui, simțindu-se un pic frustrat. În momentul acela, soția lui Tom ieși din casa de oaspeți, ținând în mână un coș în care era, probabil, cenușa din vatră. Se îndreptă către grămada de bălegar de lângă grajd. Philip o privi. Avea un mers plăcut ochiului, ca legănarea crupei unui cal rasat.

Se gândi din nou la scrisoarea lui Remigius către Waleran. Cumva, nu-și putea alunga suspiciunea, una intuitivă, dar nu mai puțin îngrijorătoare, cum că principalul subiect al mesajului nu era, de fapt, incendiul.

Fără nici un motiv întemeiat, se simțea sigur că scrisoarea avea legătură cu soția pietrarului.

III

Jack se trezi la primul cântat al cocoșilor. Deschise ochii și îl văzu pe Tom sculându-se. Rămase nemișcat și îl auzi pe Tom ușurându-se pe pământ, afară, lângă ușă. Tânjea să se ducă în locul cald pe care-l lăsase liber Tom și

să se ghemuiască lângă mama lui, dar știa că, dacă ar fi făcut-o, Alfred și-ar fi bătut joc de el fără nici o milă, așa că rămase pe loc. Tom se întoarse și îl scutură pe Alfred, să se trezească.

Tom și Alfred băură berea care rămăsese de la cina de cu seară și mâncară niște pâine veche de cereale, după care ieșiră. Mai rămăsese niște pâine, iar Jack spera că, astăzi, aveau să o lase în urmă, dar fu dezamăgit: ca de obicei, Alfred o luă cu sine.

Alfred muncea toată ziua pe șantier cu Tom. Uneori, pe timpul zilei, Jack și mama sa se duceau în pădure. Mama puneă capcane, în timp ce Jack pleca după rațe cu praștia. Animalele prinse le vindeau sătenilor sau chelarului, Cuthbert. Aceasta era singura lor sursă de venit, din moment ce Tom nu era plătit. Cu banii obținuți, cumpărau pânză, piele sau seu și, în zilele în care nu se duceau în pădure, mama făcea încălțări, cămăși de purtat pe dedesubt, lumânări sau câte o bonetă, în timp ce Jack și Martha se jucau cu copiii din sat. Duminicile, după slujbă, lui Tom și mamei le plăcea să stea lângă foc, discutând. Uneori începeau să se sărute, iar Tom își băga mâna sub rochia mamei, după care trimiteau copiii la joacă pentru o vreme și încuiau ușa. Aceasta era cea mai rea perioadă a săptămânii, pentru că Alfred se arăta prost dispus și îi persecuta pe cei mici.

Astăzi totuși, era o zi obișnuită, iar Alfred avea să fie ocupat din zori până în seară. Jack se sculă și ieși din casă. Era frig, dar nu ploua. Martha ieși câteva clipe mai târziu. Ruinele catedralei erau deja un furnicar de muncitori care cărau pietre, înlăturau resturile cu lopeți, construiau suportți de lemn pentru zidurile instabile și demolau pereții prea șubrezi pentru a mai merita păstrați.

Printre săteni și călugări se stabilise, de comun acord, că focul fusese lucrătura diavolului și, pentru perioade lungi de timp, Jack uita că el fusese cel care-l pusese. Când își aducea aminte, tresărea și se simțea extraordinar de mulțumit de sine. Își asumase un risc teribil, dar scăpase nepedepsit și salvase familia de la înfometare.

Călugării luau primii micul dejun, iar lucrătorii laici nu primeau nimic până ce monahii nu intrau la canon. Pentru Martha și Jack, era o așteptare chinuitor de lungă. Jack se trezea mereu flămând, iar aerul rece al dimineții îi mărea pofta de mâncare.

– Hai să mergem în curtea bucătăriei, spuse Jack.

Poate că ajutoarele de la bucătărie aveau să le dea niște resturi. Martha se declară îndată de acord: el îl socotea pe Jack un băiat minunat și făcea tot ce sugera el.

Când ajunseră în zona bucătăriei aflară că fratele Bernard, care se ocupa de brutărie, făcea pâine în acea zi. Pentru că ajutoarele sale lucrau pe șantier, el își căra singur lemnele de foc. Era un bărbat tânăr, dar destul de gras, și găfăia și asuda sub o încărcătură de butuci.

– Îți aducem noi lemnele, frate, se oferii Jack.

Bernard lăsă încărcătura lângă cuptor și îi dădu lui Jack coșul larg și aproape plat.

– Ce copii buni, găfăii el. Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Jack luă coșul și cei doi copii alergară către grămada de lemne de foc din spatele bucătăriei. Umplură coșul cu butuci, după care cărară amândoi încărcătura grea.

Când ajunseră ei, cuptorul era deja încins, iar Bernard goli coșul direct în foc și îi trimise după mai multe lemne. Pe Jack îl dureau brațele, dar stomacul îl durea și mai tare, așa că se grăbi să încarce din nou coșul.

A doua oară când ajunseră cu lemnele, fratele Bernard punea bucățele mici de cocă pe o tavă.

– Mai aduceți-mi un coș, și vă dau chifle fierbinți, spuse el.

Lui Jack deja îi lăsa gura apă.

A treia oară umplură coșul cu vârf și se împleticiră pe drumul de întoarcere, ținând fiecare câte un mâner. În timp ce se apropiau de curte, se întâlniră cu Alfred, care mergea undeva cu o găleată în mână, probabil plecat să aducă apă de la canalul săpat dinspre iazul morii, care străbătea pajiștea și apoi dispărea sub berărie. Alfred îl ura pe Jack de când acesta îi pusese pasărea moartă în bere. În mod normal, Jack se întorcea pur și simplu pe călcâie și se îndepărta ori de câte ori îl vedea pe Alfred. Acum, se întrebă dacă nu cumva să lase jos coșul și să o rupă la fugă, dar un astfel de gest ar fi părut o dovadă de lașitate și, în plus, simțea aroma pâinii care se cocea în brutărie și era flămând; așa că merse mai departe, cu inima cât un purice.

Alfred râse de ei, de cum se opinteau să care o greutate pe care el ar fi cărat-o cu ușurință singur. Ei îl ocoliră, dar el făcu vreo câțiva pași spre ei și îl împinse pe Jack, făcându-l să-și piardă echilibrul. Jack căzu rău, în fund, simțind săgeți de durere în șira spinării. Scăpă mânerul coșului și toate lemnele se împrăștiară pe jos. Ochii i se umplură de lacrimi, mai mult de mânie decât de durere. Era atât de nedrept ca Alfred să poată face așa ceva, fără să fie provocat, și să scape nepedepsit! Jack se ridică și, răbdător, puse lemnele înapoi în coș, prefăcându-se, de dragul Marthei, că nu-i păsa. Ridicată din nou coșul și merseră mai departe către brutărie.

Ajunși acolo, își primiră răsplata. Tava cu chifle se răcorea pe raftul de piatră. Când intrară, Bernard luă una, o băgă în gură și spuse:

– Sunt bune. Luați și voi. Dar, aveți grijă – sunt fierbinți!

Jack și Martha luară fiecare câte o chiflă. Jack mușcă ușor din a sa, temându-se să nu cumva să se frigă, dar era atât de delicioasă încât o mâncă pe toată în câteva clipe. Se uită la chiflele rămase. Mai erau nouă. Își ridică privirea către fratele Bernard, care rânjea la el.

– Știi ce vrei, spuse călugărul. Hai, luați-le pe toate!

Jack își sumese poala pelerinei și puse restul chiflelor în ea.

– Le ducem la mama, îi spuse el Marthei.

– Ce băiat cuminte ești! zise Bernard. Hai, du-te, atunci!

– Mulțumesc, frate, spuse Jack.

Leșiră din brutărie și se îndreptară către casa de oaspeți. Jack era încântat. Mama avea să fie foarte mulțumită de el, fiindcă aducea o astfel de delicat-esă. Fu tentat să mai mănânce o chiflă înainte de a i le înmâna mamei, dar rezistă ispitei: avea să fie foarte frumos să i le dea pe toate.

Pe când traversau pașiștea, se întâlniră din nou cu Alfred.

Acesta probabil că își umpluse găleata, revenise pe șantier și o golise, iar acum se întorcea să o umple din nou. Jack se hotărî să afișeze un aer nepăsător, sperând că Alfred avea să-l ignore. Dar felul în care ținea chiflele, înfășurate în poala pelerinei, era prea bătător la ochi și nu se putea ascunde; o dată în plus, Alfred veni către ei.

Jack i-ar fi dat cu dragă inimă o chiflă, dar știa că Alfred avea să le ia pe toate, dacă avea ocazia. Jack o luă la fugă.

Alfred porni după el și, curând, îl prinse. Îi puse piedică, iar Jack se prăbuși. Chiflele fierbinți se împrăștiară pe pământ.

Alfred luă una, șterse picăturile de noroi de pe ea și o băgă în gură. Ochii i se măriră, vădind surpriză.

– Pâine proaspătă! spuse el.

Începu să le adune și pe celelalte.

Jack se ridică în picioare și încercă să prindă una dintre chiflele căzute, dar Alfred îi dădu o palmă grea, doborându-l din nou. Rapid, Alfred adună restul chiflelor și se îndepărtă, mestecând. Jack izbucni în lacrimi.

Martha arbora un aer de compătimire, dar Jack nu voia înțelegere: el suferea, mai mult decât toate, din cauza umilinței. Porni de-acolo, și, când Martha îl urmă, se întoarse către ea, strigând:

– Lasă-mă în pace!

Martha păru rănită, dar se opri și îl lăsă să se îndepărteze.

Jack porni spre ruine, ștergându-și lacrimile cu mâneca. În mintea lui se înfiripau gânduri de crimă. „Am distrus catedrala, își spunea el. Aș putea să-l omor pe Alfred.“

În dimineața aceea se lucra intens în jurul catedralei – mulți muncitori făceau ordine și măturau. Jack își aminti că un demnitar ecleziastic urma să inspecteze pagubele.

Ceea ce îl înnebunea era superioritatea fizică a lui Alfred: putea să facă tot ce voia doar pentru că era atât de mare. Jack se plimbă o vreme, clocotind pe dinăuntru, dorindu-și ca Alfred să fi fost în biserică atunci când căzuseră aceste pietre.

Într-un final, îl văzu din nou pe Alfred. Se afla în transeptul de nord, punând cu lopata așchii de piatră într-o căruță, și era plin de praf. Lângă căruță se afla o bârnă din acoperiș care scăpase aproape neatinsă, doar pârlită și înnegrită de cenușă. Jack frecă suprafața bârnei cu degetul, lăsând în urmă o urmă albicioasă. Inspirat, scrisse în stratul de cenușă: „Alfred e un porc“.

Câțiva dintre lucrători observară. Erau surprinși că Jack știa să scrie. Un tânăr întrebă:

– Ce înseamnă?

– Întrebați-l pe Alfred, răspunse Jack.

Alfred se uită la scris și se încruntă, iritat. Jack știa că își putea citi propriul nume, dar nu și restul cuvintelor. Se enervase. Știa că era insultat, dar nu știa cum, iar acest lucru era umilitor în sine. Avea o înfățișare destul de prostească. Mânia lui Jack fu alinată un pic. O fi fost Alfred mare, dar Jack era mai isteț.

Totuși, nimeni nu știa ce scria pe bârnă. Atunci, pe lângă ei trecu un novice, citi ce era scris pe lemn și zâmbi.

– Cine e Alfred?

– El, spuse Jack, cu o smucitură a degetului mare.

Alfred părea și mai mânios, dar tot nu știa ce să facă, așa că se sprijinea de lopată, cu o înfățișare idioată.

Novicele izbucni în râs.

– Un porc, ai? Și după ce sapă – după ghinde? spuse el.

– Probabil! zise Jack, încântat că-și găsisse un aliat.

Alfred lăsă lopata să cadă și se repezi să-l apuce pe Jack.

Băiatul era pregătit, și țâșni ca o săgeată dintr-un arc. Novicele întinse un picior pentru a-i pune piedică lui Jack – ca și cum ar fi vrut să fie la fel de răutăcios cu amândoi –, dar, cu o mișcare ageră, Jack sări peste el. Alergă de-a lungul fostei abside, ocolind grămezile de resturi și sărind peste bârnele de acoperiș care căzuseră. Auzea pașii grei și găfăitul lui Alfred în urma sa, iar frica îi dădu viteză.

Câteva clipe mai târziu, își dădu seama că fugise într-o direcție greșită. Nu avea cum să iasă prin partea aceea a catedralei. Făcuse o greșeală. Își dădu seama, cu inima grea, că avea să sufere.

Jumătatea superioară a zidului dinspre est se prăbușise înăuntru, iar pietrele stăteau grămadă, lângă ceea ce rămăsese din zid. Neavând altă variantă, Jack începu să urce grămada, cu Alfred pe urmele lui. Ajunse în vârf și văzu că pietrele nu făceau o pantă și de cealaltă parte a zidului, iar în fața lui se căsca o prăpastie de vreo cinci metri. Înaintă șovăielnic până la margine. Era prea sus pentru a sări și a scăpa nevătămat. Alfred izbuti să-l apuce de gleznă. Jack își pierdu echilibrul. Preț de câteva clipe, rămase cu un picior pe zid și cu celălalt în aer, agitându-și brațele, într-o încercare de a-și recăpăta echilibrul. Alfred îl ținea în continuare de gleznă. Jack simțea cum, inevitabil, cădea în direcția greșită. Alfred îl mai ținu puțin de gleznă, dezzechilibrându-l și mai tare, după care îi dădu drumul. Jack căzu, incapabil să se îndrepte, și își auzi vocea, țipând. Ateriză pe partea stângă. Impactul fu groaznic. Printr-o întâmplare nefericită, fața i se lovi de o piatră.

Pentru o vreme, totul se întunecă.

Când deschise ochii, Alfred stătea aplecat deasupra lui – coborâse cumva de pe zid – iar lângă el se afla unul dintre călugării mai bătrâni. Jack îl recunoscu: era Remigius, starețul adjunct. Remigius îi întâlni privirea și spuse:

– Ridică-te, flăcăule!

Jack nu știa sigur dacă era în stare. Nu-și putea mișca brațul stâng. Avea partea stângă a feței amorțită. Se ridică în capul oaselor. Crezuse că avea să moară, și îl surprinse faptul că reuși să se miște. Folosindu-și brațul drept, se ridică în picioare, sprijinindu-și mare parte din greutate pe piciorul drept. Pe măsură ce amorțeala dispărea, începu să simtă durere.

Remigius îl prinse de brațul stâng. Jack țipă de durere. Remigius nu-l luă în seamă și îl apucă de ureche pe Alfred. Jack se gândi că, probabil, avea să le dea cine știe ce pedeapsă îngrozitoare amândurora. Dar avea prea mari dureri pentru a-i mai păsa.

Remigius i se adresă lui Alfred:

– Acum, flăcăul meu, de ce ai încercat să-l omori pe fratele tău?

– Nu e fratele meu, spuse Alfred.

Expresia lui Remigius se schimbă.

– Nu e fratele tău? întrebă el. Nu aveți aceeași mamă și același tată?

– Ea nu e mama mea, spuse Alfred. Mama mea e moartă.

Pe chipul lui Remigius se ivi o expresie vicleană.

– Când a murit mama ta?

– De Crăciun.

– Crăciunul *trecut*?

– Da.

În ciuda durerii, Jack vedea bine că, dintr-un motiv necunoscut, Remigius era foarte interesat de acest subiect. Glasul călugărului tremura din pricina unei tulburări reprimată.

– Deci, tatăl tău nu a întâlnit-o decât de curând pe mama acestui băiat?

– Da.

– Și de când sunt... împreună, au fost la un preot, să-și oficializeze legătura?

– Ăăă... nu știu.

Jack își dădea seama că Alfred nu înțelegea cuvintele folosite. De fapt, nici Jack nu le înțelegea.

Nerăbdător, Remigius întrebă:

– Ei bine, au făcut cununia?

– Nu.

– Înțeleg.

Remigius părea încântat de această veste, deși Jack ar fi crezut că avea să fie supărat. Pe chipul călugărului se așternu o expresie satisfăcută. Tăcu preț de câteva clipe, gânditor, după care păru să își aducă aminte de cei doi băieți.

– Ei bine, dacă vreți să stați la mănăstire și să mâncați pâinea călugărilor, nu vă mai certați, chiar dacă nu sunteți frați. Noi, oamenii lui Dumnezeu, nu trebuie să fim martori la vărsare de sânge... acesta este unul dintre motivele pentru care trăim retrași de lumea înconjurătoare.

Spunând aceste cuvinte, Remigius îi eliberă pe cei doi și se îndepărtă, iar Jack putu, în sfârșit, să alerge la mama lui.

Avusese nevoie de trei săptămâni, nu de două, dar Tom reușise să pună să elibereze cripta ca să fie folosită pe post de biserică improvizată, și, în acea zi, episcopul ales venea să officieze slujba în ea. Clastrul fusese curățat de resturile dezastrului, iar Tom reparase părțile stricate: claustrele erau structuri simple, doar niște alei acoperite, iar munca fusese ușoară. Cea mai mare parte a restului bisericii era acoperită cu movile de pietre și mortar, iar unele dintre zidurile aflate încă în picioare erau în pericol să cadă, dar Tom curățase o cale de acces dinspre clastru, prin ceea ce fusese odată transeptul sudic, către scările care duceau în criptă.

Tom aruncă o privire în jur. Cripta avea dimensiuni potrivite, fiind un pătrat de aproximativ cincisprezece metri pe cincisprezece, spațiu suficient de mare pentru slujbele călugărilor. Era o încăpere destul de întunecată, cu stâlpi masivi și cu un tavan jos, boltit, dar era solid construită și tocmai de

aceea rezistase incendiului. Aduseseră o masă formată dintr-o scândură lată pusă pe două suporturi pe care să o folosească drept altar, iar băncile din sala de mese aveau să servească drept strane pentru călugări. Când paracliserul va aduce țesăturile sale brodate pentru altar și candelabrele bătute cu pietre prețioase, avea să arate numai bine.

Odată cu reluarea slujbelor, numărul muncitorilor aflați la dispoziția lui Tom avea să se micșoreze. Majoritatea călugărilor se vor întoarce la traiul lor de venerare a Domnului, iar mulți dintre cei care lucrau avea să-și reia sarcinile gospodărești sau administrative. Tom avea să dispună totuși de aproximativ jumătate din servitorii stăreției. Starețul Philip se purtase dur cu ei. Considera că erau prea mulți și, dacă era cineva care să nu fie dispus să treacă de la îndatoririle curente de la grajduri sau bucătărie la munca pe șantier, se arăta dispus să îl dea afară. Câțiva plecaseră, dar majoritatea servitorilor rămăseseră.

Stăreția îi datora deja lui Tom salariul pe trei săptămâni. La tariful normal pentru un maestru constructor de 4 penny pe zi, ajungea la 72 de penny. Pe măsură ce zilele treceau, datoria se mărea, iar starețului Philip avea să-i fie din ce în ce mai dificil să îl plătească. După vreo jumătate de an, Tom avea să-i ceară lui Philip să înceapă să îl plătească. În acel moment, Philip îi va fi datorat deja două lire de argint și jumătate, de care trebuia să facă rost înainte de a-l pune pe liber pe Tom. Datoria aceea îl făcea pe Tom să se simtă în siguranță.

Exista chiar posibilitatea – de-abia dacă îndrăznește să se gândească la ea – ca această slujbă să îi ocupe tot restul vieții. Era, în fond, o catedrală; iar dacă factorii de decizie vor hotărî înălțarea unei noi clădiri și vor găsi banii necesari pentru aceasta, avea să fie cel mai mare proiect de construcție din întreg regatul, care urma să dea de muncă mai multor zeci de zidari timp de câteva decenii.

Însă, era prea mult să spera la așa ceva. Din discuțiile cu călugării și cu sătenii, Tom aflase că Kingsbridge nu fusese niciodată o catedrală importantă. Ascunsă într-un sătuc liniștit, avusese parte de mai mulți episcopi lipsiți de ambiție și se afla, în mod clar, într-un declin lent. Stăreția nu avea nimic ieșit din comun și nu dispunea de vreun ban. Unele mănăstiri atrăgeau atenția regilor și arhiepiscopilor prin ospitalitatea lor luxoasă, prin școlile excelente, bibliotecile mari, cercetările călugărilor-filosofi sau erudiția stareților ori a abaților lor; dar Kingsbridge nu strălucea în nici unul dintre aceste domenii. Cel mai probabil, starețul Philip avea să poată construi o biserică mică, cu o arhitectură simplă și modest înzestrată; iar asta nu ar putea dura mai mult de zece ani.

Și totuși, o astfel de perspectivă îi convenea de minune lui Tom.

Chiar înainte ca ruinele înnegrite de foc să se răcească, își dăduse seama că aceasta era șansa lui de a-și construi propria catedrală.

Starețul Philip era deja convins că Dumnezeu îl trimisese pe Tom la Kingsbridge. Tom știa că reușise să câștige încrederea starețului prin modul eficient în care începuse îndepărtarea resturilor și făcuse stăreția din nou funcțională. La momentul potrivit, avea să înceapă să discute cu Philip despre planurile noii clădiri. Dacă negocia situația așa cum se cuvine, avea toate șansele ca Philip să-i ceară să întocmească el proiectul. Faptul că – destul de probabil – noua biserică urma să fie una mai degrabă modestă mărea probabilitatea ca planurile să fie lăsate în seama lui Tom, decât să fie încredințate unui maistru cu mai multă experiență în construirea catedralelor. Tom avea speranțe mari.

Se auzi clopotul care chema călugării la canon. Acesta era, de asemenea, semnalul că muncitorii laici puteau să intre să mănânce de dimineață. Tom părăsi cripta și se îndreptă către sala de mese. Pe drum, fu întâmpinat de Ellen.

Aceasta se postă agresiv în fața lui, ca și cum ar fi vrut să-i blocheze trecerea, iar ochii ei aveau o căutătură ciudată. Îi avea lângă ea pe Martha și pe Jack. Jack arăta îngrozitor: avea un ochi închis, partea stângă a feței îi era vânătă și umflată și își lăsa greutatea pe piciorul drept, ca și cum cel stâng nu putea să-l susțină. Lui Tom îi părea rău pentru starea în care se afla copilul.

– Ce ai pățit? întrebă el.

– Alfred a făcut asta, îi spuse Ellen.

Tom oftă în sine sa. Pentru un moment, îi fu rușine pentru Alfred, care era cu mult mai mare decât Jack. Dar nici Jack nu era un îngerăș. Poate că Alfred fusese provocat. Tom aruncă o privire în jur după fiul său, și îl zări îndreptându-se către sala de mese, plin de praf.

– Alfred! mugi el. Vino-ncoace!

Alfred se întoarse, văzu întreaga familie și se apropie încet, cu o expresie vinovată pe figură.

Tom îl întrebă:

– Tu ai făcut asta?

– A căzut de pe un zid, zise posac Alfred.

– Tu l-ai împins?

– Îl alergam.

– Cine a început?

– Jack m-a jignit.

Vorbind printre buzele umflate, Jack interveni:

– L-am făcut porc pentru că ne-a luat pâinea.

– Pâine? întrebă Tom. De unde ați luat voi pâine înainte de micul dejun?

– Bernard brutarul ne-a dat-o. I-am cărat lemne de foc.

– Ar fi trebuit să o împărțiți și cu Alfred, spuse Tom.

– Aș fi făcut-o.

– Și atunci, de ce ai fugit? întrebă Alfred.

– O duceam acasă, la mama, protestă Jack. Iar Alfred a mâncat-o pe toată!

Cei paisprezece ani de când era părinte îl învățaseră pe Tom că nu avea cum să-și dea seama cine avea dreptate și cine greșise, atunci când era vorba despre o ceartă între copii.

– Duceți-vă la masă, toți trei, iar dacă mai aud de vreo ceartă azi, tu, Alfred, vei avea fața ca a lui Jack, numai că eu o să ți-o stălesc așa! Acum, ștergeți-o de aici!

Copiii pleară.

Tom și Ellen îi urmară, mergând ceva mai încet. După câteva clipe, Ellen spuse:

– Asta e tot ce o să spui?

Tom îi aruncă o privire. Era tot furioasă, dar el nu putea face nimic în privința asta. Ridică din umeri.

– Ca de obicei, amândoi sunt vinovați.

– Tom! Cum poți spune una ca asta?

– Sunt la fel de răi amândoi.

– Alfred le-a luat pâinea. Jack l-a făcut porc. Asta nu înseamnă că trebuie să-l umple de sânge!

Tom scutură din cap, în semn de dezacord.

– Băieții se ceartă mereu. Ai avea nevoie de o viață de om judecând ciorvăielile lor. Cel mai bine e să-i lași în pace.

– Nu se poate așa, Tom, rosti ea pe un ton rău prevestitor. Privește chipul lui Jack, după care uită-te și la cel al lui Alfred. Țasta nu e rezultatul unei ciorvăieli de copii. E atacul plin de răutate al unui bărbat în toată firea asupra unui băiețel.

Lui Tom nu-i plăcea deloc atitudinea ei. Alfred nu era perfect, știa prea bine, dar nici Jack nu era. Tom nu voia ca Jack să devină răsfățatul familiei.

– Alfred nu e un bărbat în toată firea, are doar paisprezece ani. Dar el muncește. Își aduce contribuția la întreținerea familiei, pe când Jack nu. Jack se joacă toată ziua, ca un copil. După mine, asta înseamnă că Jack ar trebui să-l respecte pe Alfred. După cum ai observat, așa ceva nu se întâmplă.

– Nu-mi pasă! izbucni Ellen. Poți spune ce vrei, dar fiul meu e lovit rău și ar fi putut fi rănit grav, iar eu nu voi permite așa ceva! Începu să plângă.

Pe un ton mai coborât, dar tot furioasă, spuse: E fiul meu și nu suport să-l văd în halul acesta.

Tom înțelegea ce simțea femeia și era tentat să o liniștească, dar se temea să cedeze. Avea sentimentul că această conversație se putea dovedi un moment de cumpănă. Trăind numai cu mama sa, Jack fusese mereu extrem de protejat. Tom nu voia să accepte ca Jack să fie apărat de greutățile normale ale vieții de zi cu zi. O astfel de decizie ar putea stabili un precedent care ar stârni nenumărate necazuri în anii următori. Tom știa, de fapt, că Alfred mersese prea departe de astă dată și era hotărât, în adâncul sufletului, să-l facă pe băiat să-l lase în pace pe Jack; dar nu ar fi fost bine să spună acest lucru cu voce tare.

– Bătăile fac parte din viață, îi spuse el lui Ellen. Jack trebuie să învețe să le încaseze sau să le evite. Nu-mi pot petrece viața protejându-l pe el.

– Ai putea să-l protejezi de bătaușul ăla de fiu al tău!

Tom tresări. Nu suporta să o audă numindu-l „bătauș“ pe Alfred.

– Aș putea, dar nu o voi face, zise el, furios. Jack trebuie să învețe să se apere singur.

– Of, du-te la dracu'! spuse Ellen, după care îi întoarse spatele și se îndepărtă.

Tom intră în sala de mese. Coliba de lemn unde mâncau de obicei muncitorii laici fusese stricată de prăbușirea turnului de sud-vest, așa că acum luau mesele în sala de mese, după ce călugării terminau de mâncat și plecau. Tom se așeză departe de ceilalți, neavând nici un chef de vorbă. Un servitor îi aduse o cană de bere și câteva felii de pâine într-un coș. Înmuie o bucată de pâine în bere și începu să mănânce.

„Alfred e un flăcău mare cu prea multă energie“, își spuse Tom în gând, cuprins de afecțiune. Oftă deasupra cării de bere. Știa, în sufletul său, că Alfred era puțin bătauș și dominator, dar avea să se potolească, cu vremea. Între timp, Tom nu avea să-și oblige copiii să-i acorde tratament preferențial unui nou-venit. Deja trecuseră prin destule. Își pierduseră mama, fuseseră nevoiți să cutreiere drumurile, aproape că muriseră de foame. Dacă putea, nu avea de gând să le impună alte restricții. Aveau dreptul la un pic de indulgență. Jack trebuia, pur și simplu, să se ferească din calea lui Alfred. Doar nu avea să moară din asta.

Neînțelegerile cu Ellen îl făceau mereu să-și simtă inima grea. Se certaseră de câteva ori, de obicei în legătură cu copiii, deși aceasta fusese cea mai rea ceartă a lor de până acum. Când o vedea cu chipul împietrit, dușmănoasă, nu-și putea aminti cum fusese, doar cu puțin timp în urmă, când se

îndrăgostise nebunește de ea: părea o străină furioasă care intrase cu forța în viața lui liniștită.

Nu avusese niciodată certuri așa înverșunate, pline de mânie, cu prima sa soție. Privind în urmă, i se părea că el și Agnes fuseseră de acord asupra aspectelor importante și că, atunci când nu erau de acord, nu se înfuriau. Așa se cuvenea să stea lucrurile între un soț și o soție, iar Ellen trebuia să-și dea seama că nu putea să facă parte dintr-o familie și să procedeze, în același timp, numai după cum voia ea.

Chiar și atunci când Ellen se dovedea cât se poate de enervantă, Tom nu-și dorea niciodată ca ea să plece, dar, oricum, de multe ori se gândea cu regret la Agnes. Aceasta îi fusese alături mare parte din viața sa adultă, iar acum simțea mereu că lipsea ceva. Cât fusese în viață, nu se gândise niciodată cât de norocos era să o afle lângă el, și nici nu se simțise recunoscător că o avea drept soață; dar acum, că murise, îi ducea dorul și îi era rușine că nu o prețuisese cu adevărat.

În momentele liniștite ale zilei, când toți lucrătorii aveau sarcinile stabilite și își vedeau de treburi în jurul lui, iar el se putea ocupa de ceva care necesita calificarea sa, cum ar fi să reconstruiască o porțiune de zid în claustru sau să repare un stâlp în criptă, uneori purta conversații imaginare cu Agnes. De cele mai multe ori îi povestea despre Jonathan, fiul lor nou-născut. Tom vedea copilul aproape zilnic, când era hrănit în bucătărie, plimbat prin claustru sau culcat în dormitorul călugărilor. Părea perfect sănătos și fericit, iar nimeni, în afară de Ellen, nu bănuia că Tom avea un interes special în ceea ce-l privea. De asemenea, Tom vorbea cu Agnes despre Alfred, despre starețul Philip și chiar despre Ellen, explicându-i sentimentele pe care le avea față de ei, exact cum ar fi făcut-o (cu excepția discuției despre Ellen) dacă Agnes ar mai fi fost în viață. Îi povestea și despre planurile sale legate de viitor: despre speranța lui că avea să lucreze aici și în anii următori și despre visul său de a proiecta și de a construi singur o catedrală. În mintea lui, îi auzea răspunsurile și întrebările. Era când încântată, când încurajatoare, când suspicioasă sau dezaprobatoare. Uneori simțea că avea dreptate, alteori că greșea. Dacă ar fi mărturisit cuiva despre aceste conversații, respectivul ar fi spus că vorbea cu o fantomă, și atunci s-ar fi stărnit o întreagă nebunie de preoți, agheasmă și ritualuri de exorcism; dar el știa că nu era nimic supranatural în ceea ce se întâmpla. Totul se reducea la faptul că o cunoștea atât de bine, încât își putea imagina cum ar fi simțit femeia și ce ar fi spus ea în orice situație.

Uneori, în momente neșteptate, îi apărea nechemată în minte. Când curăța o pară cu cuțitul de mâncat pentru micuța Martha, își amintea cum Agnes râdea de el pentru că mereu se chinuia să decojească para astfel încât să

obțină o singură fâșie lungă. Ori de câte ori trebuia să scrie ceva, se gândea la ea, pentru că Agnes îl învățase tot ce știa de la tatăl ei, preotul; și își amintea că îl învățase cum să taie o pană, sau cum să scrie „*caementarius*“, cuvântul latin pentru „zidar“. Când își spăla fața, duminicile, își săpunea barba și își amintea cum, în tinerețe, îl învățase că, dacă își spăla barba, avea să fie ferit de păduchi și de furuncule. Nu trecea nici o zi fără vreo astfel de ocazie de a și-o aminti în culori vii.

Știa că era norocos că o avea pe Ellen. Nu îl pândea pericolul de a nu o aprecia la justa ei valoare. Era unică: avea ceva nefiresc, iar acel lucru îi dădea un anume magnetism. Îi era recunoscător pentru că îl consolase în marea sa durere, în dimineața de după moartea lui Agnes; dar, uneori, își dorea să o fi cunoscut la câteva zile – nu la câteva ore – după ce-și înmormântase soția, astfel încât să fi avut timp să fie nefericit de unul singur. Nu ar fi avut nevoie de o perioadă de doliu – așa ceva era pentru aristocrați și pentru călugări, nu pentru oameni obișnuiți –, dar ar fi avut vreme să se deprindă cu absența lui Agnes înainte de a se obișnui să trăiască împreună cu Ellen. Nu avusese astfel de gânduri în primele zile, când amenințarea foamei se combinase cu excitația sexuală pe care o simțea față de Ellen, rezultând o exaltare isterică, de parcă ar fi fost sfârșitul lumii. Dar, de când găsisse de lucru și un adăpost deasupra capului, începuse să fie cuprins de regrete în răstimpuri. Și, uneori, se părea că, atunci când se gândea așa la Agnes, nu numai că îi era dor de ea, ci jelea și trecerea tinereții sale. Nu avea să mai fie niciodată atât de naiv, de agresiv, de flămând sau de puternic precum fusese atunci când se îndrăgostise de Agnes.

Își termină pâinea și părăsi sala de mese înaintea celorlalți. Intră în claustru. Era mulțumit de cum lucrase acolo: privindu-l acum, era greu să îți închipui că, în urmă cu numai trei săptămâni, fusese îngropat sub o grămadă de resturi. Singurele semne care aminteau de catastrofă erau câteva lespezi sparte din pavaj, pentru care nu reușise să găsească altele ca să le înlocuiască.

Totuși, exista foarte mult praf pe acolo. Avea să pună să fie măturat din nou claustrul și apoi să fie stropit cu apă. Începu să se plimbe prin biserica distrusă. În transeptul de nord văzu o bârnă înnegrită pe care erau scrise niște cuvinte în cenușa ce o acoperea. Tom le citi încet. Scria: „Alfred e un porc“. Deci de asta se înfuriase Alfred! Destul de mult lemn din acoperiș nu arsesese, și peste tot se aflau bârne înnegrite precum aceasta. Tom hotărî că va numi câțiva lucrători care să adune toate bucățile de lemn și să le ducă la depoziția de lemne de foc.

„Fă să arate ordonat, spunea Agnes atunci când venea în vizită cineva important. Ca să se bucure că Tom e cel care conduce șantierul.“ „Da, dragă“, rosti Tom în gând și zâmbi pentru sine în timp ce se apuca de treabă.

Grupul cu care sosea Waleran Bigot fu zărit la o depărtare de un kilometru jumătate peste câmpuri. Erau trei călăreți, care se apropiau destul de repede. Waleran însuși era în frunte, pe un cal negru, cu pelerina lui neagră fluturându-i în urmă. Philip și ceilalți demnitari ai mănăstirii îl așteptau lângă grajduri, ca să-i ureze bun venit.

Philip nu știa sigur cum să se poarte cu Waleran. Acesta îl înșelase, în mod indiscutabil, prin faptul că nu-i spusese că episcopul murise; dar, când adevărul ieșise la iveală, Waleran nu păruse deloc rușinat; iar Philip nu știuse ce să-i spună. În continuare nu știa ce să-i spună, dar bănuia că nu avea ce să câștige dacă se plângea. Oricum, episodul acela fusese umbrat de catastrofa cu incendiul. Pur și simplu, în viitor, avea să fie extrem de precaut când venea vorba de Waleran.

Calul lui Waleran era un armăsar, agitat și nervos, în ciuda faptului că alergase câțiva kilometri buni. Își coborî cu greu capul în timp ce mergea către grajduri. Philip nu era de acord cu asta: un cleric nu avea nici cea mai mică nevoie să călărească așa repede, iar cei mai mulți slujitori ai lui Dumnezeu alegeau cai mai liniștiți.

Waleran coborî de pe cal cu o mișcare ageră și îi întinse frâiele grăjdaru-lui. Philip îl salută politicos. Waleran se întoarse și cercetă ruinele. Ochii săi fură acoperiți de un văl sumbru, și spuse:

– Acesta a fost un incendiu scump, Philip.

Oarecum spre surprinderea lui Philip, părea într-adevăr supărat.

Înainte ca Philip să apuce să răspundă, Remigius luă cuvântul.

– Lucrarea diavolului, Sfinția Ta, spuse el.

– Zău? întrebă Waleran. Din câte știu eu, diavolul este ajutat în astfel de sarcini de călugări care aprind focuri în biserică pentru a nu le mai fi atât de frig la matine sau lasă, din neatenție, lumânări aprinse în clopotniță.

Philip fu amuzat să-l vadă pe Remigius repezit, dar nu putea lăsa înșinuările lui Waleran fără răspuns.

– Am făcut o anchetă asupra cauzelor dezastrului, spuse el. Nimeni nu a aprins nici un foc în biserică în noaptea aceea – pot spune sigur pentru că sunt și eu de față la matine. Și nimeni nu a urcat pe acoperiș cu luni bune înainte.

– Păi, și care e explicația? Un fulger? întrebă Waleran pe un ton sceptic.

Philip dădu din cap, în semn de negație.

– Nu a fost nici o furtună. Focul pare să fi izbucnit în apropiere de locul în care pornesc cele două transepturi. Am lăsat, într-adevăr, o lumânare aprinsă pe altar după slujbă, ca de obicei. E posibil ca pânza de altar să fi luat foc, iar o scânteie să fi fost ridicată de o pală de vânt până la tavanul de lemn, care era foarte vechi și uscat. Philip ridică din umeri. Nu e o explicație prea satisfăcătoare, dar e cea mai bună din câte avem.

Waleran încuviință.

– Hai să ne uităm mai atent la pagube.

Porniră în direcția bisericii. Cei doi tovarăși ai lui Waleran erau un oștean și un preot tânăr. Oșteanul rămase în urmă pentru a avea grijă de cai. Preotul cel tânăr îl însoți pe Waleran și îi fu prezentat lui Philip drept vicarul Baldwin. În timp ce traversau pajiștea către biserică, Remigius își puse mâna pe brațul lui Waleran, oprindu-l și spunând:

– După cum puteți vedea, casa de oaspeți nu a suferit nici o stricăciune.

Toată lumea se opri și se întoarse. Iritat, Philip se întrebă la ce anume se gândea Remigius. Dacă nu se întâmplase nimic cu casa de oaspeți, de ce să-i facă pe toți să se oprească și să se uite la ea? Soția constructorului venea dinspre bucătărie și o priviră toți cum intra în casă. Philip aruncă o privire în direcția lui Waleran. Părea ușor descumpănit. Philip își aduse aminte de momentul în care, la palatul episcopului, Waleran o văzuse pe soția constructorului și arătase aproape înspăimântat. Ce era cu femeia aceea?

Waleran îi adresă o privire fugară lui Remigius și o încuviințare aproape imperceptibilă din cap, după care se întoarse către Philip și spuse:

– Cine locuiește acolo?

Philip era cât se poate de sigur că Waleran o recunoscuse, dar răspunse:

– Un maestru constructor și familia sa.

Waleran dădu din cap în semn că pricepuse și porniră cu toții mai departe. Abia acum își dădea seama Philip de ce le atrăsese atenția Remigius asupra casei de oaspeți: voise să se asigure că Waleran o vedea pe femeie. Philip se hotărî să o ia la întrebări pe femeie cât mai curând posibil.

Intrară printre ruine. Un grup de șapte sau opt oameni, alcătuit din călugări și din servitori ai stăreției, în proporții aproape egale, ridica o grindă de acoperiș pe jumătate arsă sub supravegherea lui Tom. Întregul loc părea cuprins de agitație, însă una ordonată. Philip simți că această atmosferă de eficiență trudnică îl ridica în ochii episcopului, deși meritul era al lui Tom.

Tom veni în întâmpinarea lor. Era mai înalt decât toți cei prezenți. Philip i se adresă lui Waleran:

– Acesta este maestrul constructor, Tom pe numele lui. A reușit deja să repună în funcțiune claustrul și cripta. Îi suntem foarte recunoscători.

– Îmi aduc aminte de tine, îi spuse Waleran lui Tom. Ai venit la mine chiar după Crăciun. Nu aveam nimic să-ți ofer de lucru.

– Așa este, răspunse Tom, cu vocea sa joasă, hârșită de praf. Poate că Dumnezeu mă păstra ca să-l ajut pe starețul Philip la necaz.

– Un constructor teolog, spuse batjocoritor Waleran.

Tom se înroși puțin pe sub stratul de praf ce-i acoperea pielea. Philip își spuse că, probabil, Waleran era foarte curajos, de îndrăzneț să facă haz de un om atât de voinic, chiar dacă el era episcop, iar Tom numai un zidar.

– Care e următorul pas aici? întrebă Waleran.

– Trebuie să facem locul sigur, dărâmand pereții care mai sunt în picioare, înainte să cadă în capul cuiva, răspunse Tom, pe un ton destul de timid. Apoi trebuie să curățăm locul pentru construirea noii biserici. Cât de curând posibil, vom găsi copaci înalți pentru bârnele acoperișului cel nou – cu cât lemnul e ținut mai mult la uscat, cu atât mai trainic va fi acoperișul.

Philip interveni grăbit:

– Înainte de a tăia copaci, trebuie să facem rost de bani ca să-i plătim.

– Vom vorbi despre asta mai târziu, spuse Waleran, pe un ton enigmatic.

Această remarcă îl intrigă pe Philip. Spera ca Waleran să aibă un plan pentru a strânge banii necesari construirii noii biserici. Dacă stăreția trebuia să se bazeze numai pe propriile mijloace, nu avea să poată începe mulți ani de atunci încolo. Philip se tot frământase cu privire la acest subiect în ultimele trei săptămâni și tot nu descoperise vreo soluție.

Conduse grupul de-a lungul potecii care fusese curățată de resturi până la claustru. Waleran nu avu nevoie de mai mult de o singură privire pentru a-și da seama că această parte fusese repusă în drepturi. De acolo, traversară pașiștea către casa starețului, aflată în colțul de sud-est al curții.

Odată ajuns înăuntru, Waleran își scoase pelerina și se așeză, ținându-și palmele palide aproape de foc. Fratele Milius, care era responsabil peste bucătărie, îi servi cu vin fiert și aromat în niște castronele mici de lemn. Waleran sorbi din al său și îi spuse lui Philip:

– Te-ai gândit că Tom Constructorul ar fi putut porni singur incendiul ca să obțină de lucru?

– Da, m-am gândit, zise Philip. Dar nu cred că a făcut-o. Ar fi trebuit să intre în biserică, iar aceasta era încuiată bine.

– Ar fi putut intra în timpul zilei și să se fi ascuns înăuntru.

– Atunci nu ar mai fi putut ieși după ce ar fi aprins focul. Starețul clătină din cap. Nu acesta era adevăratul motiv pentru care îl considera nevinovat pe Tom. Oricum, nu cred că e în stare de așa ceva. E un bărbat inteligent – mult mai inteligent decât ai crede la prima vedere –, dar nu e viclean. Dacă ar fi

fost vinovat, cred că aş fi citit asta pe chipul lui, când l-am privit în ochi şi l-am întrebat cum credea că a izbucnit incendiul.

Cumva spre surprinderea lui Philip, Waleran se declară imediat de acord.

– Cred că ai dreptate, spuse el. Nu ştii de ce, dar nu-l văd punând foc unei biserici. Nu e genul.

– S-ar putea să nu ştim niciodată sigur cum a pornit incendiul, spuse Philip. Dar trebuie să ne gândim la problema adunării banilor necesari pentru construirea noii biserici. Nu ştiu...

– Da, îl întrerupse Waleran şi ridică o palmă, pentru a-l opri pe Philip. Se întoarse către ceilalţi bărbaţi din încăperea. Trebuie să vorbesc cu stareţul Philip între patru ochi, spuse el. Restul, puteţi pleca.

Philip era intrigat. Nu-şi putea închipui de ce voia Waleran să vorbească între patru ochi cu el despre acel subiect.

– Înainte de a pleca, Sfinţia Ta, fraţii m-au rugat să vă transmit ceva, spuse Remigius.

„Ce mai e acum?“ se întrebă Philip în sinea sa.

Cu un aer sceptic, Waleran ridică dintr-o sprânceană.

– Şi de ce te-ar ruga pe tine, şi nu pe stareţ, să-mi supună ceva atenţiei?

– Pentru că fratele Philip nu le ascultă plângerea.

Philip era furios şi uluit totodată. Nu existase nici o plângere. Remigius încerca pur şi simplu să-l pună într-o situaţie stânjenitoare, făcând o scenă în faţa episcopului ales. Philip primi o căutătură întrebătoare din partea lui Waleran. Ridică din umeri şi încercă să arboreze un aer indiferent.

– De-abia aştept să aud la ce se referă această plângere, spuse el. Te rog, continuă, frate Remigius... dacă eşti *sigur* că-i o chestiune suficient de importantă încât să necesite atenţia episcopului.

Remigius spuse:

– În stăreţie locuieşte o femeie.

– Nu din nou chestia asta! rosti exasperat Philip. E soţia constructorului, şi locuieşte în casa de oaspeţi.

– E o vrăjitoare, spuse Remigius.

Philip se întrebă de ce făcea Remigius așa ceva. Stareţul adjunct mai atacase o dată această chestiune, şi ar fi trebuit să ştie că nu avea şanse de câştig. Problema fusese discutată o dată, iar stareţul deţinea autoritatea şi Waleran trebuia să-l susţină pe Philip, asta dacă nu voia să fie chemat de fiecare dată când Remigius nu era de acord cu hotărârile superiorului său. Mohorât, Philip spuse:

– Nu e vrăjitoare.

– Ai interogato-o? întrebă Remigius, pe un ton poruncitor.

Philip își aminti că își propusese să o ia la întrebări. Nu o făcuse: vorbise cu soțul ei și îi spusese să fie precaută, dar nu vorbise efectiv cu femeia respectivă. Era păcat, pentru că îi permitea lui Remigius să înscrie un punct în favoarea sa; dar nu unul prea important, iar Philip era sigur că nu avea să-l facă pe Waleran să ia partea lui Remigius.

– Nu am interogat-o, recunosc Philip. Dar nu există nici o dovadă de vrăjitorie, iar întreaga familie este cinstită și toți sunt buni creștini.

– Este o vrăjitoare și o desfrânată, spuse Remigius, roșind de indignarea celui fără de păcat.

– *Poftim?* explodă Philip. Cu cine păcătuiește?

– Cu constructorul.

– E soțul ei, nebunule!

– Nu, nu e, spuse Remigius triumfător. Nu sunt cununați, se cunosc de numai o lună.

Philip era stupefiat. Nu se gândise la așa ceva. Remigius îl luase complet prin surprindere.

Dacă însă ceea ce spunea Remigius se dovedea adevărat, atunci, teoretic, femeia era o desfrânată. Era un tip de desfrâu care, în mod normal, se trecea cu vederea, pentru că multe cupluri nu apucau să-și oficializeze legătura în fața unui preot decât după o perioadă de conviețuire, de multe ori până la conceperea primului copil. Într-adevăr, în zonele foarte sărace și îndepărtate, cuplurile trăiau ca soț și soție decenii întregi și creșteau copiii, iar apoi înspăimântau vreun preot aflat în vizită cerându-i să le binecuvânteze căsătoria când lor deja li se nășteau nepoți. Totuși, una era ca un preot paroh să privească indulgent păcatele țăranilor săraci care trăiau la hotarele creștinismului, și alta, atunci când un angajat important al unei stăreții comitea același păcat în incinta unei mănăstiri.

– Ce te face să crezi că nu sunt cununați? întrebă pe un ton sceptic Philip, deși era sigur că Remigius verificase situația înainte de a deschide vorba în fața lui Waleran.

– I-am găsit pe băieți certându-se și ei mi-au spus că nu sunt frați. Atunci a ieșit la iveală toată tărășenia.

Philip se simțea dezamăgit de Tom. Desfrâul reprezenta un păcat destul de des întâlnit, dar era urât în mod special de călugări, care respingeau orice formă a vieții trupești. Cum putea Tom să facă așa ceva? Ar fi trebuit să știe că Philip dezaproba clar un astfel de comportament. Philip simțea mai multă furie față de Tom decât față de Remigius. Dar starețul adjunct fusese viclean. Philip îl întrebă:

– De ce nu mi-ai spus mie, starețul tău, despre asta?

– Nu am aflat decât azi-dimineață.

Philip se lăsă pe spătarul jilțului său, înfrânt. Remigius îl prinsese pe picior greșit. Starețul fusese pus într-o lumină proastă. Aceasta era răzbu-narea lui Remigius pentru înfrângerea în alegeri. Philip se uită la Waleran. Plân-gerea îi fusese adresată episcopului: acum, Waleran putea să dea sentința.

Acesta nu ezită.

– Cazul e destul de clar, spuse el. Femeia trebuie să-și mărturisească păcatul și să se căiască public pentru el. Trebuie să părăsească stăreția și să trăiască în castitate, departe de constructor, timp de un an. Apoi se pot căsători.

O despărțire de un an era o pedeapsă dură. Philip considera că femeia o merita, pentru că pângărise mănăstirea. Dar își făcea griji în privința modu-lui în care avea să primească ea vestea.

– S-ar putea să nu se supună judecății tale, spuse el.

Waleran ridică din umeri.

– Atunci o să ardă în iad.

– Dacă ea părăsește Kingsbridge, mă tem că Tom va pleca împreună cu ea.

– Sunt și alți constructori pe lume.

– Bineînțeles.

Lui Philip i-ar fi părut rău să-l piardă pe Tom. Dar își putea da seama, după expresia lui Waleran, că acesta nu s-ar fi supărat dacă Tom și femeia lui ar fi părăsit Kingsbridge și nu s-ar mai fi întors niciodată; și se întrebă din nou de ce era această femeie atât de importantă.

Considerând chestiunea încheiată, Waleran spuse:

– Acum plecați cu toții, și lăsați-mă să vorbesc cu starețul.

– Numai o clipă, zise tăios Philip. Era casa lui, iar aceia erau călugării lui, în fond; el avea să-i cheme sau să-i concedieze, nu Waleran. Voi vorbi chiar eu cu constructorul despre această problemă, continuă starețul. Nici unul din-tre voi să nu vorbiți despre acest subiect cu nimeni, auziți? Dacă nu mă ascult-ați, veți avea parte de o pedeapsă grea. E clar, Remigius?

– Da, răspunse călugărul.

Philip îl privi întrebător, fără să spună nimic. Se lăsă o tăcere tensionată.

– Da, *părinte*, rosti Remigius, într-un final.

– Bine, poți pleca.

Remigius, Andrew, Milius, Cuthbert și vicarul Baldwin ieșiră. Waleran se mai servi cu încă puțin vin fierbinte și își întinse picioarele către foc.

– Femeile aduc întotdeauna necazuri, spuse el. Când e vreo iapă în călduri la grajduri, toți armăsarii încep să-i muște pe grăjdari, să lovească aprig cu copitele în boxe și, în general, să facă probleme. Chiar și caii castrați încep

să nu mai fie cumiști. Călugării sunt precum caii castrați: li se refuză pasiunea fizică, dar tot mai miroso focal muieresc.

Philip era stânjenit. Nu i se părea că erau necesare niște cuvinte chiar atât de explicite. Își privi palmele.

– Ce facem cu reconstruirea bisericii? spuse el.

– Da. Probabil că ai auzit că problema aceea cu care ai venit la mine – contele Bartholomew și conspirația împotriva regelui Stephen – a ieșit bine pentru noi.

– Da. Lui Philip i se părea că trecuse o veșnicie de când se dusese la palatul episcopului, înfricoșat, tremurând, pentru a dezvălui complotul împotriva regelui ales de biserică. Am auzit că Percy Hamleigh a atacat castelul contelui și l-a luat prizonier.

– Exact... Bartholomew e întemnițat acum la Winchester, așteptându-și verdictul, spuse Waleran, cu satisfacție în glas.

– Iar contele Robert de Gloucester? El era conspiratorul mai puternic.

– Și, ca atare, primește pedeapsa mai ușoară. De fapt, nici un fel de pedeapsă. I-a jurat credință regelui Stephen, iar rolul pe care l-a jucat în complot a fost... trecut cu vederea.

– Dar ce legătură au aceste lucruri cu catedrala noastră?

Waleran se ridică și merse la fereastră. Când privea biserica distrusă, în ochii săi apărea o undă de tristețe sinceră, iar Philip își dădu seama că în sufletul lui Waleran se afla o pietate adevărată, în ciuda purtărilor sale laice.

– Rolul pe care l-am jucat noi în înfrângerea lui Bartholomew face ca regele Stephen să ne fie dator. Nu peste mult timp, tu și cu mine vom merge să-l vizităm.

– Să-l vizităm pe rege! rosti Philip.

Era puțin intimidat de o astfel de perspectivă.

– Ne va întreba ce dorim drept răsplată.

Philip pricepu unde bătea Waleran, și fu încântat până în adâncul sufletului.

– Și noi îi vom spune... Waleran se întoarse de la fereastră, iar ochii îi străluceau ca două giuvaiere negre, sclipind de ambiție. Îi vom spune că avem nevoie de o catedrală nouă pentru Kingsbridge, zise el.

Tom știa că Ellen avea să explodeze.

Era deja furioasă în legătură cu ceea ce i se întâmplase lui Jack. Tom simțea nevoia să o liniștească. Dar vestea „penitenței“ ei avea să o înfurie cumplit. Își dorea să poată amâna cu o zi sau două momentul în care avea să-i spună, dându-i timp să se mai liniștească; dar nu putea, pentru că starețul

Philip zisese că trebuia să părăsească mănăstirea până la căderea nopții. Trebuia să-i spună imediat, și, din moment ce Philip vorbise cu Tom la amiază, Tom avea să-i vorbească lui Ellen în timpul prânzului.

Intrară în sala de mese cu ceilalți angajați ai stăreției, după ce călugării își terminaseră prânzul și plecaseră. Mesele erau aglomerate, dar Tom se gândi că asta putea să nu fie neapărat ceva rău. „Poate că prezența altor oameni o să o facă să fie mai reținută“, își spuse el.

Destul de curând, își dădu seama că se înșelase.

Încercă să-i dea vestea pe ocolite. Mai întâi spuse:

– Au aflat că nu suntem cununați.

– Cine le-a spus? întrebă ea, furioasă. Vreun băgăcios?

– Alfred. Nu e vina lui... călugărul ăla viclean, Remigius, l-a descusut.

Oricum, noi nu le-am spus copiilor să păstreze secretul.

– Nu dau vina pe băiat, zise ea, pe un ton mai calm. Și, ce spun ei?

Tom se aplecă peste masă și vorbi pe un ton coborât.

– Spun că ești o desfrânată, zise el, sperând că nu va mai auzi și altcineva.

– Desfrânată? întrebă ea, tare. Dar tu? Călugării aceștia nu știu că e nevoie de doi oameni ca să comiți preacurvie?

Oamenii care stăteau în apropiere începură să râdă.

– Șșșt! făcu Tom. Spun că trebuie să ne căsătorim.

Ellen îl fixa cu privirea.

– Dacă asta ar fi tot, nu ai avea aerul acesta jalnic, Tom Constructorul.

Spune-mi și restul.

– Vor să-ți mărturisești păcatul.

– Perversi ipocriți, zise ea, dezgustată. Își petrec nopțile trăgându-și-o unul altuia și au tupeul de a spune că ce facem noi e un păcat.

Aceste vorbe stârniră alte hohote. Oamenii își abandonară propriile conversații pentru a o asculta pe Ellen.

– Vorbește încet, o imploră Tom.

– Presupun că vor să fac și penitență. Nu se poate fără umilire. Ce vor să fac? Hai, spune-mi adevărul, nu poți să minți o *vrăjitoare!*

– Nu spune asta! șuieră Tom. Înrautătești și mai mult lucrurile!

– Atunci, spune-mi!

– Trebuie să trăim separat un an, iar tu trebuie să rămâi castă...

– Mă piș pe hotărârea lor! strigă Ellen.

Acum, toată lumea se uita la ei.

– Mă piș pe tine, Tom Constructorul! zise ea. Apoi își dădu seama că avea public. Mă piș și pe voi toți! spuse femeia.

Cei mai mulți rânjeau. Era greu să se simtă jigniți, poate pentru că ea arăta extrem de încântătoare cu fața roșie de furie și cu ochii aceia aurii larg deschiși. Ellen se ridică.

– Mă piș pe stăreția Kingsbridge!

Sări pe masă, și ceilalți începură să aplaude. Porni de-a lungul mesei. Mesenii își luară castroanele cu supă și cănille cu bere și se lăsară pe spate, râzând.

– Mă piș pe stareț! spuse ea. Mă piș pe starețul adjunct, și pe paracliser, pe cantor, pe trezorer, pe toate actele și hrisoavele lor, pe toate cuferele lor pline de arginți!

Ajunse la capătul mesei. Dincolo de ea se afla alta, mai mică, unde stătea persoana care citea cu voce tare în timpul prânzului călugărilor. Pe masă se afla o carte deschisă. Ellen sări de pe masa muncitorilor pe masa de lectură.

Brusc, Tom își dădu seama ce avea să facă.

– Ellen! Nu, te rog...

– Mă piș pe Regula Sfântului Benedict! țipă ea, din toate puterile.

Apoi își ridică fusta, își îndoii genunchii și urină pe cartea ce stătea deschisă.

Bărbații râdeau în hohote, loveau cu palmele în tăblia mesei, chiuiau, fluierau și ovaționau. Tom nu era sigur dacă împărtășeau disprețul lui Ellen pentru Regulă sau dacă le plăcea, pur și simplu, să vadă o femeie frumoasă expunându-și trupul. Vulgaritatea ei nerușinată avea ceva erotic, dar era și ceva tulburător să vezi cum cineva batjocorește astfel cartea pe care o prețuiau atât de mult călugării. Indiferent de motiv, le plăcea la nebunie.

Ellen sări de pe masă și, în mijlocul rafalei de aplauze, ieși în fugă din sala de mese.

Toți începură să vorbească în același timp. Nimeni nu mai văzuse așa ceva înainte. Tom era îngrozit și stânjenit: consecințele aveau să fie severe, știa prea bine. Și totuși, o parte din el gândea: „Ce femeie!“

Jack se ridică și își urmă mama afară, cu o undă de zâmbet pe chipul său umflat.

Tom îi privi pe Alfred și pe Martha. Alfred avea un aer uluit, dar Martha chicotea.

– Haideți, voi doi, spuse Tom, și părăsiră sala de mese împreună.

Când ajunseră afară, Ellen nu se vedea pe nicăieri. Traversară pajiștea către casa de oaspeți și o găsiră acolo. Stătea pe scaun și îl aștepta. Își pusese pelerina și ținea în mână o traistă mare de piele. Părea calmă, detașată și stăpână pe sine. Inima lui Tom îngheță când bărbatul zări traista, dar se prefăcu a nu o fi observat.

- O să fie un iad răscumpărarea acestui păcat, spuse el.
- Eu nu cred în iad, zise ea.
- Sper că te vor lăsa să te spovedești și să faci penitență.
- Nu am de gând să mă spovedesc.

Tom își pierdu stăpânirea de sine.

- Ellen, nu pleca!

Femeia avea o expresie tristă.

- Ascultă, Tom. Înainte de a te cunoaște pe tine, aveam mâncare și o locuință. Eram în siguranță și mă descurcam singură: nu aveam nevoie de nimeni. De când sunt cu tine am fost mai aproape de moartea prin înfometare decât în orice altă perioadă a vieții mele. Acum ai de muncă, dar nu și siguranță: stăreția nu are bani să construiască o biserică nouă și iarna următoare te-ai putea trezi din nou pe drumuri.

- Philip o să strângă cumva bani, spuse Tom. Sunt sigur.

- Nu poți fi sigur, zise ea.

- Nu crezi, spuse Tom cu un glas amar. Apoi, înainte de a-și curma vorba, adăugă: Ești exact ca Agnes, nu crezi în catedrala mea.

- O, Tom, dacă era vorba numai de mine, aș rămâne, rosti ea, pe un ton plin de tristețe. Dar, uită-te la fiul meu!

Tom îl privi pe Jack. Chipul băiatului era învinețit, urechea i se umflase, ajungând să aibă de două ori dimensiunea normală, nările îi erau pline de sânge uscat și își rupsese un dinte din față.

- Mă temeam că, dacă rămâneam în pădure, avea să crească precum un animal, spuse Ellen. Dar, dacă acesta este prețul pe care trebuie să-l plătească pentru a învăța să trăiască cu alți oameni, e prea mult. Așa că mă întorc în pădure.

- Nu spune asta, rosti Tom disperat. Hai să stăm de vorbă. Nu lua o decizie pripită...

- Nu e pripită, nu e pripită, Tom, zise ea, cu amărăciune. Sunt atât de tristă, încât nici nu mai pot fi furioasă. Chiar voiam să fiu nevasta ta. Dar nu cu orice preț.

„Dacă Alfred nu l-ar fi alergat pe Jack, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate acestea“, își spuse Tom în gând. Dar nu era decât o boacăna copilărească, nu-i așa? Sau cumva avea dreptate Ellen când spunea că el nu-i vedea nicio dată defectele lui Alfred? Tom începu să simtă că greșise. Poate că ar fi trebuit să se poarte mai sever cu Alfred. Era normal ca băieții să se certe, dar Jack și Martha erau mai mici decât Alfred. Poate că într-adevăr era un bătaș.

Dar acum era prea târziu ca să mai schimbe ceva.

– Rămâi în sat, spuse Tom, disperat. Așteaptă o vreme, să vezi ce se întâmplă.

– Nu cred că m-ar lăsa călugării, acum.

Tom își dădu seama că femeia avea dreptate. Satul aparținea stăreției și toți sătenii plăteau chirie mănăstirii – de obicei sub forma unor zile de muncă –, iar călugării puteau să refuze primirea unei persoane care nu le plăcea. Și nici nu puteau fi învinuiți dacă o respingeau pe Ellen. Ea luase o hotărâre și se pișase, la propriu, pe orice șansă de a se răzgândi.

– O să vin cu tine, atunci, spuse el. Mănăstirea îmi datorează deja 72 de penny. Vom merge din nou pe drumuri. Am supraviețuit și înaintea...

– Și ce facem cu copiii? întrebă ea, cu blândețe.

Tom își aminti cum plângea Martha de foame. Știa că nu o putea obliga să treacă din nou prin așa ceva. Și mai era și fiul lui cel mic, Jonathan, care locuia aici, cu călugării. „Nu vreau să-l părăsesc din nou, își spuse Tom. Am făcut-o o dată, și m-am urât pentru asta.“

Dar nu putea suporta gândul de a o pierde pe Ellen.

– Nu-ți mai bate capul, spuse ea. Nu vreau să mai cutreier drumurile din nou cu tine. Asta nu este o soluție... ne-ar fi mai rău decât acum, în toate priverile. Mă întorc în pădure, iar tu nu vii cu mine.

Tom se uita lung la ea. Și-ar fi dorit să creadă că nu vorbea serios, dar expresia ei îi arăta că era cât se poate de hotărâtă. Nu-i mai venea în minte nimic care să o facă să nu plece. Deschise gura cu gând să vorbească, dar nu ieși nici un cuvânt. Se simțea neputincios. Ea respira greu, pieptul i se ridica și cobora din pricina emoției. Tom ar fi vrut să o atingă, dar simțea că ea nu-și dorea acest lucru. „S-ar putea să nu mai apuc s-o îmbrățișez vreodată“, își spuse el în gând. Era greu de conceput așa ceva. Săptămâni întregi, se culcase cu ea în fiecare noapte și o atinsese cu gesturi la fel de familiare precum cele cu care își atingea propriul corp, iar acum, dintr-odată, așa ceva îi era interzis, iar ea se arăta ca o străină.

– Nu mai face fața asta tristă, spuse Ellen.

Femeia avea ochii plini de lacrimi.

– Nu mă pot abține, zise el. Sunt trist.

– Îmi pare rău că te-am făcut atât de nefericit.

– Să nu-ți pară rău pentru asta. Să-ți pară rău că m-ai făcut atât de fericit. Asta doare, femeie. Că m-ai făcut atât de fericit.

Ellen lăsă să-i scape un suspin. Se întoarse pe călcâie și plecă fără să mai rostească vreun cuvânt.

Jack și Martha ieșiră după ea. Alfred ezită, cu o înfățișare stângace, după care îi urmă.

Tom rămase privind fix scaunul pe care stătuse ea. „Nu, își spuse, n-are cum să fie adevărat, nu mă părăsește.“

Se așază pe scaun. Acesta era în continuare cald, încălzit de trupul ei, trupul pe care el îl iubea atât de mult. Își împietri chipul pentru a opri șirul de lacrimi.

Știa că nu avea să se răzgândească. Ea nu șovăia niciodată: era o persoană care lua o hotărâre și apoi o ducea până la capăt.

Totuși, cândva poate că avea să regrete.

Se agăța de această speranță. Știa că femeia îl iubește. Acest lucru nu se schimbă. Cu numai o noapte în urmă, făcuse dragoste cu el înnebunită, asemenea cuiva care-și potolea o sete teribilă; iar după ce fusese satisfăcută se așezase peste el, continuând, sărutându-l înfometată, gâfâind în barba lui în timp ce avea orgasm după orgasm, până ce fusese prea extenuată de plăcere ca să mai poată continua. Și nu îi plăceau numai împreunăriturile lor. Le făcea plăcere să fie împreună tot timpul. Vorbeau mereu, mult mai mult decât vorbise el cu Agnes în primul lor an împreună. „O să-i fie dor de mine la fel de mult cât o să-mi fie mie dor de ea, se gândi el. După o vreme, după ce îi va mai fi trecut furia și se va fi deprins cu o nouă rutină, o să tânjească după un partener de discuții, după un corp tare pe care să-l atingă, o față bărboasă pe care să o sărute. Și atunci o să se gândească la mine.“

Dar era mândră. Poate că mult prea mândră pentru a se întoarce, chiar și atunci când avea să și-o dorească.

Se ridică rapid de pe scaun. Trebuia să-i spună ce avea pe suflet. Ieși din casă. Ellen se afla la poarta stăreției, își lua rămas-bun de la Martha. Tom alergă pe lângă grajduri și o prinse din urmă.

Ea îi adresă un zâmbet trist.

– La revedere, Tom!

El îi luă mâinile într-ale lui.

– O să te întorci, într-o zi? Doar ca să ne vezi? Dacă știi că nu pleci pentru totdeauna, că te voi mai vedea vreodată, chiar și pentru scurt timp... dacă știi asta, o să pot îndura.

Ellen șovăia.

– Te rog?

– Bine, spuse ea.

– Jură-mi!

– Nu cred în legăminte.

– Dar eu cred.

– Bine. Îți jur.

– Mulțumesc!

O trase cu blândețe spre el. Ea nu i se împotrivi. O îmbrățișă și își pierdu controlul. Chipul îi fu brăzdat de lacrimi. Într-un final, ea se retrase din îmbrățișare. Anevoie, el îi dădu drumul. Ellen se întoarse către poartă.

În momentul acela, se auzi un zgomot dinspre grajduri, zgomotul făcut de un cal temperamental care nu se supunea comenzilor, bătând din copite și fornăind. Fără să vrea, priviră toți în jurul lor. Calul era armăsarul cel negru al lui Waleran Bigod, iar episcopul se pregătea să-l încalece. Ochii prelatului îi întâlniră pe cei ai lui Ellen, iar el încremeni.

În momentul acela, ea începu să cânte.

Tom nu știa cântecul, deși o auzise pe Ellen cântând destul de des. Era o melodie teribil de tristă. Cuvintele erau în franceză, dar le putea înțelege destul de bine.

O ciocârlie, prinsă în lațul unui vânător,
Cântă mai dulce ca oricând,
De parc-acel cânt, înălțându-se în zbor,
Ar rupe lațul pe ea eliberând.

Tom își mută privirea de la ea către episcop. Waleran era îngrozit: avea gura deschisă, ochii mari și chipul palid, ca al unui mort. Tom era uluit: de ce avea un simplu cântec puterea de a speria un om atât de puternic?

În amurg, vânătorul prada și-a luat
Iar ciocârlia și-a pierdut liberul zbor.
Și păsări, și oameni, toți vor muri
Însă cântecul e în veci nemuritor.

Ellen strigă:

– Rămas-bun, Waleran Bigod! Părăsesc Kingsbridge-ul, dar nu și pe tine.

Voi fi mereu cu tine în visele tale.

„Și în ale mele“, își spuse Tom în gând.

Preț de o clipă, nimeni nu schiță nici o mișcare.

Ellen se întoarse, ținându-l de mână pe Jack; și toți priviră în tăcere cum femeia ieși pe poarta stăreției și se făcu nevăzută în amurgul din ce în ce mai întunecat.

PARTEA A DOUA

1136-1137

Capitolul 5

I

După plecarea lui Ellen, duminicile erau foarte liniștite în casa de oaspeți. Alfred bătea mingea cu băieții din sat în poiana aflată de cealaltă parte a râului. Martha, care-i ducea dorul lui Jack, se juca singură, închipuindu-și diverse lucruri, adunând legume, făcând supă și îmbrăcându-și păpușa. Tom lucra la proiectul lui pentru catedrală.

O dată sau de două ori, făcuse diverse aluzii față de Philip, cum că ar trebui să se gândească la ce fel de biserică voia să construiască, dar starețul nu băgase de seamă, sau alesese să ignore ce spunea el. Avea o mulțime de lucruri pe cap. Dar Tom nu se mai gândea la altceva, mai ales duminicile.

Îi plăcea să stea în casa de oaspeți, chiar în fața ușii, și să privească peste pajiște, la ruinele catedralei. Uneori făcea schițe pe o tăbliță, dar mare parte din planuri și le proiecta în minte. Știa că, pentru cei mai mulți oameni, era greu să vizualizeze obiecte mari și spații complexe, dar lui i se păruse întotdeauna ceva ușor.

Prin felul în care procedase cu ruinele, câștigase încrederea și recunoștința lui Philip; dar starețul îl vedea în continuare ca pe un zidar. Trebuia să-l convingă pe Philip că era capabil să proiecteze și să construiască o catedrală.

Într-o duminică, cam la două luni după plecarea lui Ellen, se simți pregătit să înceapă să deseneze.

Împleți un covoraș din trestii și rămurele elastice, de aproximativ nouăzeci de centimetri pe șaiszeci. Îi făcu niște margini frumoase, de lemn, astfel încât să aibă laturile ridicate, precum o tavă. Apoi arse niște calcar pentru a obține var, amestecă o cantitate mică cu niște ipsos bun și umplu

tava cu acest amestec. Pe măsură ce mortarul începea să se întărească, desenă pe el niște linii cu un ac. Își folosi rigla de fier de treizeci de centimetri pentru a trasa linia corect, echerul pentru a face unghiuri drepte și compasurile pentru curbe.

Avea să facă trei desene: o secțiune, pentru a explica felul în care urma să fie construită biserica; o imagine de ansamblu, pentru a-i ilustra proporțiile frumoase, și un plan la nivelul solului pentru a arăta modul în care era compartimentată. Începu cu secțiunea.

Își închipui catedrala ca pe o pâine lungă, apoi îi tăie coaja dinspre vest, ca să vadă miezul, și începu să deseneze.

Era foarte simplu. Desenă o arcadă cu partea superioară plată. Aceasta reprezenta naosul, văzut de la un capăt. Va avea un tavan plat, de lemn, ca vechea biserică. Lui Tom i-ar fi plăcut mult mai mult să construiască o boltă curbată de piatră, dar știa că Philip nu-și putea permite.

Deasupra naosului desenă un acoperiș triunghiular. Lățimea clădirii era determinată de lățimea acoperișului, și aceasta, la rândul ei, era limitată de lemnele pe care le aveau la dispoziție. Era greu să facă rost de bârne mai mari de zece metri și jumătate – și erau groaznic de scumpe. Cheresteaua bună era atât de valoroasă, încât era foarte probabil ca un copac bun să fie tăiat de proprietar cu mult înainte de a atinge această înălțime. Naosul catedralei lui Tom urma să aibă o lățime de aproximativ zece metri sau dublul lungimii parului de fier al lui Tom.

Naosul pe care îl desenase era înalt, nefiresc de înalt. Dar o catedrală trebuia să fie o clădire impresionantă, dimensiunile ei trebuiau să inspire frică și admirație, atrăgând ochiul spre ceruri cu zveltețea ei. Unul dintre motivele pentru care oamenii le vizitau era acela că reprezentau cele mai înalte clădiri din lume: un om care nu vizita o catedrală putea să nu vadă în toată viața lui clădiri cu mult mai mari decât coliba în care trăia.

Din păcate, clădirea pe care o desenase Tom s-ar fi prăbușit. Greutatea tablei de plumb și a lemnului avea să fie prea mare pentru zidurile sale, care s-ar încovoia spre exterior și s-ar prăbuși. Trebuiau să fie sprijiniți.

În acest scop, Tom desenă două arcade cu vârful rotund, până la jumătatea înălțimii naosului, câte una de fiecare parte. Acestea reprezentau navele laterale. Acestea urmau să aibă tavane de piatră, boltite. Din moment ce lateralele naosului erau mai joase și mai înguste, cheltuielile cu bolțile de piatră nu erau chiar atât de mari. Fiecare navă laterală urma să aibă un acoperiș în pantă.

Navele laterale, legate de naos prin bolțile lor de piatră, ofereau ceva sprijin, dar nu ajungeau chiar suficient de sus. Tom avea să construiască puncte

suplimentare de sprijin, din loc în loc, în podul lateralelor, deasupra tavanului boltit și sub acoperișul înclinat. Desenă unul dintre ele, o arcadă de piatră care se ridica din vârful zidului navei laterale până la zidul naosului. Acolo unde bolta se sprijinea pe zidul navei laterale, Tom o întări și mai mult cu un contrafort ieșit din partea laterală a bisericii. Deasupra contrafortului așeză un turnuleț, pentru a suplimenta greutatea și a da un aspect mai plăcut.

Nu puteai face o biserică extraordinar de înaltă fără elementele de întărire ale navelor laterale, suporti și contraforturi; dar acest lucru putea fi dificil de explicat unui călugăr, iar Tom desenase această schiță pentru a prezenta lucrurile mai clar.

De asemenea, desenă fundația, care mergea adânc, sub ziduri. Oamenii neavizați erau mereu surprinși de cât de adâncă trebuia să fie fundația unei clădiri.

Era un desen simplu, prea simplu pentru a le fi de mare folos constructorilor; dar ar fi trebuit să fie numai bun de arătat starețului Philip. Tom voia să înțeleagă ce i se propunea, să vizualizeze clădirea și să rămână încântat de această imagine. Era greu să-ți închipui o biserică mare, solidă, când tot ce aveai în față erau câteva linii trasate pe o bucată de ipsos. Philip avea nevoie de tot ajutorul pe care i-l putea oferi Tom.

Văzuți așa, pereții desenați de el păreau solizi, dar nu aveau să fie. Tom începu să deseneze acum imaginea laterală a zidului naosului, după cum avea să fie văzut din interiorul bisericii. Era întrerupt de trei nivele. Jumătatea de jos nici nu prea era zid: era doar un rând de coloane, cu vârfurile unite prin arcuri semicirculare. Această parte purta numele de arcadă. Prin arcurile arcadei puteau fi văzute ferestrele rotunjite ale navelor laterale. Ferestrele aveau să fie construite simetric cu arcurile, astfel încât lumina din exterior să ajungă, fără nici o piedică, în naos. Coloanele dintre ele aveau să fie simetrice cu contraforturile pereților exteriori.

Deasupra fiecărei arcade se afla un șir de trei bolți mici, care formau galeria tribunei. Prin acestea nu avea să pătrundă nici un pic de lumină, pentru că, în spatele lor, se afla acoperișul înclinat al navei laterale.

Deasupra galeriei se afla luminatorul, numit astfel pentru că era străpuns de ferestre care luminau jumătatea superioară a naosului.

În vremea când fusese construită vechea Catedrală Kingsbridge, pentru soliditate, zidarii se bazau pe construirea unor ziduri groase și nu construiseră decât niște ferestruici sărăcăcioase, care abia dacă permiteau luminii să intre. Constructorii moderni știau că o clădire era suficient de solidă dacă avea pereți drepecți și bine construiți.

Tom desenă cele trei niveluri ale peretelui naosului – arcada, galeria și luminatorul – folosind strict proporția 3:1:2. Arcada avea jumătate din înălțimea peretelui, iar galeria avea o treime din cea de-a doua jumătate. Proporția era totul în construcția unei biserici: dădea o senzație subliminală de zvelțețe întregii clădiri. Studiind desenul terminat, Tom socoti că biserica lui arăta extraordinar de grațioasă. Dar oare și Philip avea să fie de aceeași părere? Tom vedea cu ochii minții rândurile de arcuri înșirându-se de-a lungul bisericii, cu modelele și sculpturile lor reliefate de razele soarelui de după-amiază... dar oare Philip avea să vadă același lucru?

Își începu cel de-al treilea desen. Acesta era un plan la nivelul solului. În imaginația lui, vedea douăsprezece arcuri în arcadă. Astfel, biserica era împărțită în douăsprezece părți, numite travee¹. Naosul urma să aibă șase travee lungime, iar absida, patru. Între ele, ocupând spațiul celei de-a șaptea și a opta travee, va fi întretărirea naosului cu transepturile, care se vor afla de-o parte și de alta, iar turnul se va ridica deasupra.

Toate catedralele și aproape toate bisericile aveau formă de cruce. Crucea era cel mai important simbol al creștinismului, bineînțeles, dar exista și un motiv practic: transepturile ofereau spațiu util pentru capele suplimentare și părți cum ar fi sacristia și epitropia.

După ce termină de desenat un plan simplu la nivelul solului, Tom se întoarce la cel de-al doilea desen, cel care prezenta interiorul bisericii, văzut din capătul de vest. Acum desenă turnul care se înălța deasupra și în spatele naosului.

Turnul trebuia să aibă fie o dată și jumătate înălțimea naosului, fie dublul înălțimii. Varianta mai scundă oferea bisericii un profil regulat, atrăgător, cu navele laterale, naosul și turnul înălțându-se în proporții egale, 1:2:3. Dacă l-ar face mai înalt, efectul ar fi mai dramatic, pentru că atunci naosul ar avea dublul înălțimii navelor laterale, iar turnul – dublul înălțimii naosului, în proporția 1:2:4. Tom alesese varianta spectaculoasă: aceasta era singura catedrală pe care avea să o construiască el vreodată și voia ca biserica să se avânte către cer. Spera că și Philip va fi de aceeași părere.

Dacă Philip accepta proiectul, Tom trebuia să-l deseneze din nou, bineînțeles, cu mai mare atenție și respectând exact proporțiile. Și avea să mai fie multe alte desene, cu sutele: soclurile coloanelor, coloanele, capitellurile, brâurile, ramele ușilor, turnulețele, scările, garguile și nenumărate alte

¹ Porțiune dintr-o construcție (edificiu, pod, viaduct etc.) care cuprinde două puncte de reazem (stâlpi, coloane, grinzi, pile etc.) și deschiderea dintre ele. (n.tr.)

detalii – Tom avea să deseneze ani la rând. Dar desenul din fața lui reprezenta esența clădirii, și era o schiță bună: una simplă, ieftină, grațioasă și perfect proporționată.

De-abia aștepta să îl arate cuiva.

Se gândise să aștepte un moment potrivit pentru a i-l prezenta lui Philip, dar acum, că era gata, voia ca starețul să-l vadă imediat.

Oare Philip avea să creadă despre el că era obraznic? Starețul nu-i ceruse să-i facă un proiect. Poate că se gândea să angajeze un alt maestru constructor, cineva despre care auzise că lucrase pentru o altă mănăstire și se descurcase bine. Poate că avea să ia peste picior speranțele lui Tom.

Pe de altă parte, dacă Tom nu-i arăta ceva, Philip putea presupune că nu era în stare să facă un proiect, și astfel ar angaja pe altcineva, fără să-l mai ia în calcul și pe el. Tom nu era dispus să-și asume acest risc: prefera să fie considerat obraznic.

Nu începuse încă să se întunece. În claustru, călugării studiau. Philip se găsea, cel mai probabil, la casa starețului, citind din Biblie. Tom hotărî să se ducă să-i bată la ușă.

Purtându-și planșa cu grijă, plecă din casa de oaspeți.

Pe când mergea pe lângă ruine, perspectiva construirii unei catedrale noi îi păru, dintr-odată, înfricoșătoare: cantități imense de piatră, de cherestea, un număr mare de meșteri, mulți ani investiți. El va trebui să-i controleze pe toți, să se asigure că existau mereu cantități suficiente de materiale, să controleze calitatea lemnului și a pietrei, să angajeze și să pună pe liber oameni, să le verifice neobosit munca folosind firul cu plumb și nivela, să facă matrite pentru mulură, să proiecteze și să construiască mașinării pentru ridicat... Se întrebă dacă, într-adevăr, era în stare de toate acestea.

Apoi se gândi ce nemaipomenit avea să fie să creeze ceva din nimic; să vadă, cândva în viitor, o biserică nouă acolo unde astăzi nu erau nimic altceva decât dărâmături și să spună: „Eu am făcut-o“.

Ascuns într-un ungher uitat al minții lui se mai afla și alt gând; ceva ce de-abia reușea să recunoască față de sine. Agnes murise fără preot și era îngropată în pământ nesfințit. I-ar fi plăcut să se întoarcă la mormântul ei, împreună cu un preot care să spună rugăciuni la căpătâiul ei și, poate, să pună o piatră funerară; dar îi era teamă că, dacă atrăgea în orice fel atenția asupra locului unde o îngropase, într-un fel sau altul povestea abandonării pruncului ar ieși la iveală. Lăsarea unui bebeluș să moară însemna, totuși, o crimă. De-a lungul săptămânilor care se scurseseră de atunci, își făcuse griji din ce în ce mai mari în legătură cu sufletul lui Agnes, dacă se afla sau nu într-un loc bun. Îi era frică să-l întrebe un preot, pentru că nu voia să dea detalii. Dar se consolase

cu gândul că, dacă reușea să construiască o catedrală, atunci, mai mult ca sigur, Dumnezeu avea să-l vadă cu ochi buni; și se întreba dacă nu-L putea cumva ruga ca Agnes să fie cea care să beneficieze de această bunăvoință, în locul lui. Dacă și-ar fi putut dedica munca la această catedrală lui Agnes, ar fi simțit că sufletul ei era în siguranță și s-ar fi odihnit mai liniștit nopțile.

Ajunse la casa starețului. Aceasta era o clădire mică, de piatră, cu un singur nivel. Ușa stătea deschisă, deși era o zi friguroasă. Tom ezită câteva clipe. „Trebuie să fiu calm, competent, plin de cunoștințe, expert, își impuse el. Stăpân pe orice aspect al artei moderne de a construi. Exact omul în care te-ai încrede cu dragă inimă.“

Intră. Era o singură încăpere. La un capăt se afla un pat mare cu draperii luxoase; la celălalt, un mic altar cu un crucifix și cu un sfeșnic. Starețul Philip stătea în picioare, lângă fereastră, citind ceva de pe o foaie de pergament, încruntat, cu o expresie de îngrijorare pe chip. Își ridică privirea și îi zâmbi lui Tom.

– Ce ai acolo?

– Desene, părinte, spuse Tom, mlădiindu-și glasul astfel încât să aibă o tonalitate joasă și liniștitoare. Pentru noua catedrală. Pot să îți arăt?

Philip părea surprins și, totodată, curios.

– Chiar te rog!

În colț se afla un pupitru mare. Tom îl aduse la lumină, lângă fereastră, și puse bucata de ipsos pe panta lui oblică. Philip se uită la desen. Tom îi privea cu atenție chipul. Își putea da seama că Tom nu mai văzuse niciodată un desen în ansamblu, un plan la nivelul solului sau o secțiune prin clădire. Pe fața starețului se zărea o încruntare nedumerită.

Tom începu să-i explice. Îi arătă planul de ansamblu.

– Te afli în centrul naosului, privind peretele, spuse el. Aceștia sunt stâlpii arcadei. Sunt uniți prin bolți. Prin acestea vezi ferestrele navelor laterale. Deasupra arcadei este galeria tribunei, iar deasupra ei, ferestrele luminatorului.

Pe măsură ce înțelegea, expresia lui Philip începu să se însenineze. Învăța rapid. Privi planul de la nivelul solului, și Tom văzu că era la fel de nedumerit ca și prima dată.

Tom spuse:

– Când ne plimbăm pe șantier, însemnând unde vor fi construite zidurile și locurile de unde se vor înălța stâlpii, pozițiile ușilor și a contraforturilor, avem un plan ca acesta, și în funcție de el știm unde să ne batem țărșii și să ne întindem sforile.

Semnele dummerii luminară din nou trăsăturile lui Philip. „Nu e deloc rău, își spuse Tom în sine sa, că Philip nu poate înțelege desenele: îmi dă mie

ocazia de a mă arăta încrezător și atotștiutor.“ În final, Philip privi planul în secțiune. Tom îi explică:

– Aici este naosul, în mijloc, cu tavan de lemn. În spatele naosului este turnul. Acestea sunt navele laterale, de-o parte și de alta a naosului. La marginile exterioare ale lateralelor se află contraforturile.

– Arată splendid, spuse Philip.

Tom își dădea seama că îl impresionase cel mai mult imaginea în secțiune, cu interiorul bisericii la vedere, ca și cum capătul de vest ar fi fost dat la o parte, ca ușa unui dulap, pentru a se zări interiorul.

Philip privi din nou planul la nivelul solului.

– Naosul nu are decât șase travee?

– Da, și patru în spatele altarului.

– Nu e cam puțin?

– Îți permiți să o faci mai mare?

– La o adică, nu-mi pot permite să construiesc nimic, spuse Philip. Presupun că nu ai idee cam cât o să coste toate astea.

– Ba știu exact cât o să coste, spuse Tom. Văzu surprinderea oglindită pe chipul lui Philip: starețul nu-și dăduse seama că Tom putea face calcule. Petrecuse multe ore calculând costul proiectului său, până la ultimul penny. Cu toate acestea, îi oferi lui Philip o cifră rotundă: N-o să coste mai mult de trei mii de lire.

Philip izbucni într-un râs dogit.

– Ultimele săptămâni mi le-am petrecut calculând venitul anual al stăreției. Agită foaia de pergament pe care o citea cu atâta neliniște atunci când intrase Tom. Iată care e răspunsul. Trei sute de lire pe an. Și cheltuim până și ultimul bănuț.

Tom nu fu luat prin surprindere. Era evident că stăreția fusese prost administrată până acum. Era încrezător că Philip avea să-i îmbunătățească starea financiară.

– O să găsim bani, părinte, spuse el. Cu ajutorul lui Dumnezeu, adăugă el, plin de evlavie.

Philip își îndreptă din nou atenția asupra desenelor, cu un aer deloc convins.

– Cât va dura construcția?

– Asta depinde de câți oameni angajezi, spuse Tom. Dacă angajezi treizeci de zidari, cu suficienți muncitori, ucenici, dulgheri și fierari ca să îi ajute, ar putea dura cincisprezece ani: un an pentru fundație, patru ani pentru spațiul din spatele altarului, patru ani pentru transepturi și șase ani pentru naos.

O dată în plus, Philip păru impresionat.

– Aș vrea ca demnitarilor mei monastici să aibă capacitatea ta de a gândi pe termen lung și de a face calcule, spuse el. Cercetă meditativ desenele. Deci trebuie să fac rost de două sute de lire pe an. Nu sună atât de rău, dacă pui problema așa.

Părea îngândurat. Tom era încântat: Philip începea să se gândească la catedrală ca la un proiect posibil, nu doar ca la niște desene abstracte.

– Să presupunem că aș avea mai mulți bani... am putea construi mai repede? întrebă starețul.

– Până la un punct, da, răspunse circumspect Tom. Nu voia ca Philip să fie excesiv de optimist: aceasta putea duce la deziluzii. Ai putea angaja șaiszeci de zidari și să ridici toată biserica odată, în loc să lucrezi de la est la vest; iar asta ar dura între opt și zece ani. Mai mult de șaiszeci, la o clădire de mărimea aceasta, ar începe să se încurce unii pe alții și să încetinească ritmul lucrării.

Philip încuviință printr-o mișcare din cap: părea să înțeleagă ideea fără nici o dificultate.

– Totuși, chiar și cu numai treizeci de zidari, aș putea avea partea de est terminată în cinci ani.

– Da, și ai putea-o folosi pentru slujbe și pentru a face un altar nou pentru osemintele Sfântului Adolphus.

– Într-adevăr. Philip era acum extrem de tulburat. Mă gândeam că vor trece zece de ani înainte de a avea o biserică nouă. Îi adresă o privire vicleană lui Tom: Ai mai construit vreo catedrală până acum?

– Nu, deși am proiectat și am construit biserici mai mici. Dar am lucrat la Catedrala Exeter, timp de mai mulți ani, ajungând maestru adjunct.

– Vrei să construiești chiar tu această catedrală, nu-i așa?

Tom șovăi. Cel mai înțelept ar fi fost să se arate sincer cu Philip: starețul nu prea îi tolera pe cei care se ascundeau după deget.

– Da, părinte. Vreau să mă numești maestru constructor, spuse, pe un ton cât mai calm posibil.

– De ce?

Tom nu se așteptase la această întrebare. Avea o mulțime de motive. „Fiindcă am văzut pe alții ridicând catedrale greșit și știu că eu aș putea să fac asta bine, își zise el în gând. Pentru că nimic nu-i dă o satisfacție mai mare unui meșter decât să-și exercite meseria, cu excepția, poate, a clipelor în care face dragoste cu o femeie frumoasă. Pentru că așa ceva dă sens vieții cuiva.“ Pe care dintre aceste răspunsuri îl voia Philip? Probabil că starețul își dorea să primească un răspuns pios. Dând poate dovadă de nesăbuiță, hotărî să spună adevărul.

– Pentru că va fi frumoasă, zise el.

Philip se uită ciudat la el. Tom nu-și putea da seama dacă era furios sau dacă era vorba despre altceva.

– Pentru că va fi frumoasă, repetă Philip.

Tom începu să creadă că era un motiv prostesc și vru să adauge ceva, dar nu se putea hotărî ce. Apoi își dădu seama că Philip nu era deloc sceptic – era emoționat. Cuvintele lui Tom îi atinseseră sufletul. Într-un final, Philip încuviință din cap, ca și cum, după ceva meditație, se declara de acord.

– Da. Și ce ar putea fi mai bine decât să facem ceva frumos pentru Dumnezeu? zise el.

Tom nu rosti nici un cuvânt. Philip nu spusese: „Da, tu vei fi maistrul constructor“. Tom aștepta.

Philip păru pe punctul de a lua o hotărâre.

– Mă duc, împreună cu episcopul Waleran, să-l vizitez pe rege la Winchester peste trei zile, spuse el. Nu știu exact care sunt planurile episcopului, dar sunt sigur că îl vom ruga pe regele Stephen să plătească pentru ridicarea unei catedrale noi pentru Kingsbridge.

– Să sperăm că vă va aproba rugămintea, zise Tom.

– Ne e dator cu o favoare, spuse Philip, cu un zâmbet enigmatic. Ar trebui să ne ajute.

– Și dacă o face? întrebă Tom.

– Cred că Dumnezeu mi te-a trimis cu un scop, Tom Constructorul, rosti Philip. Dacă regele Stephen ne dă banii, poți să construiești biserica.

Era rândul lui Tom să fie emoționat. Abia dacă știa ce să spună. I se împlinise cea mai mare dorință – cu o condiție, totuși. Totul depindea de reușita lui Philip în a obține ajutor din partea regelui. Dădu din cap, acceptând promisiunea și riscul implicat.

– Mulțumesc, părinte, spuse el.

Se auzi clopotul care chema la vespere. Tom își luă planșa.

– Ai nevoie de ea? întrebă Philip.

Tom își dădu seama că ar fi fost o idee bună să o lase acolo. Avea să-i amintească mereu lui Philip de promisiunea făcută.

– Nu, nu am nevoie de ea, spuse el. Am totul în minte.

– Bine. Mi-ar plăcea să o păstrez aici.

Tom încuviință și se îndreptă către ușă.

Îi veni în minte că, dacă nu avea să întrebe atunci despre Agnes, n-avea să o mai facă niciodată. Se întoarse spre stareț.

– Părinte?

– Da?

– Prima mea soție... Agnes era numele ei... a murit fără preot și e înmormântată în pământ nesfințit. Nu a păcătuit, doar că... așa s-a întâmplat. Mă întrebam... Uneori oamenii construiesc o capelă sau fondează o mănăstire în speranța că, în viața de apoi, Dumnezeu își va aduce aminte de fapta lor pioasă. Crezi că proiectul meu ar putea ajuta la protejarea sufletului lui Agnes?

Philip se încruntă.

– Lui Avraam i s-a cerut să-l sacrifice pe singurul său fiu. Dumnezeu nu mai cere sacrificii de sânge, pentru că s-a făcut cel mai mare sacrificiu dintre toate. Dar învățătura din spatele poveștii lui Avraam este că Domnul ne cere ce avem mai bun, ceea ce ne este mai scump pe lume. Este acest proiect cel mai bun lucru pe care ai putea să-l oferi lui Dumnezeu?

– Cu excepția copiilor mei, da.

– Atunci stai liniștit, Tom Constructorul. Dumnezeu îl va accepta.

II

Philip nu avea nici cea mai vagă idee de ce dorea Waleran Bigod să se întâlnească la ruinele castelului contelui Bartholomew.

Fusese obligat să călătorească până în orașul Shiring, să petreacă noaptea acolo, apoi să pornească în acea dimineață către Earlscastle. Acum, pe când calul său alerga către castelul care i se ivea dinainte prin negura zorilor, bănuia că era vorba, probabil, de comoditate: Waleran venea de cine știe unde, iar Kingsbridge nu se găsea în drumul său, așa că locul cel mai apropiat era acesta, iar castelul contelui reprezenta un bun punct de reper.

Philip își dorea să fi știut mai multe despre planurile lui Waleran. Nu-l mai văzuse pe episcopul ales de când acesta inspectase ruinele catedralei. Waleran nu știa de câți bani avea nevoie Philip pentru a construi biserica, iar Philip nu știa ce anume voia Waleran să-i ceară regelui. Episcopului nu-i plăcea să-și împărtășească intențiile, iar asta îl făcea pe Philip să se simtă extrem de neliniștit.

Se bucurase să afle, din gura lui Tom Constructorul, cât avea să coste exact construcția noii catedrale, oricât de deprimantă fusese vestea. O dată în plus, era bucuros că-l avea pe Tom alături de el. Acesta se dovedea un om de o profunzime surprinzătoare. Abia dacă știa să citească și să scrie, dar putea proiecta o catedrală, putea să deseneze planurile, să calculeze numărul de oameni și timpul necesar construirii, ba chiar să-și dea seama de costuri. Era un om tăcut, dar, în ciuda acestui fapt, te impresiona cu prezența sa: era foarte înalt, cu o față încercată de vreme, purta barbă, avea ochi ageri și o frunte înaltă. Uneori, Philip se simțea un pic intimidat de el, și se străduia să ascundă acest lucru adoptând un ton energic. Dar Tom era foarte zelos în munca sa și, oricum, nu avea nici cea mai vagă idee că lui Philip îi era cumva teamă de el. Conversația despre soția lui fusese emoționantă, și dezvăluise o evlavie pe care nu o mai văzuse până atunci la el. Tom era unul dintre acei oameni care-și păstrau religia adânc îngropată în suflet. Uneori, aceștia erau cel mai bun soi.

Pe măsură ce se apropia de castel, Philip se simțea din ce în ce mai tulburat. Acesta fusese cândva un castel prosper, care asigura apărarea regiunii din jurul lui, asigurând hrană și locuri de muncă pentru un număr mare de oameni. Acum zăcea distrus, iar colibecele îngrămădite împrejur erau părăsite, ca niște cuiburi goale pe crengile dezgolite ale unui copac în timpul iernii. Iar Philip era răspunzător pentru toate acestea. El fusese cel care dezvăluise conspirația ce se plănuia aici și el fusese cel care abătuse mânia lui Dumnezeu, sub chipul lui Percy Hamleigh, asupra castelului și a locuitorilor lor.

Observă că zidurile și poarta nu fuseseră afectate prea mult de luptă. Acest lucru însemna că, probabil, atacatorii intraseră în castel înainte ca porțile acestuia să poată fi închise. Își mână calul peste podul de lemn și intră în prima din cele două curți. Aici, se vedeau urme mai clare de luptă: în afară de capela de piatră, toate celelalte clădiri ale castelului fuseseră reduse la câteva cioturi carbonizate de lemn care se înălțau din pământ și la un mic vârtej de cenușă care se înălța la baza zidului de apărare.

Nu se zărea nici un semn cum că episcopul ar fi sosit deja. Philip străbătu curtea călare, traversă podul aflat în celălalt capăt și intră în cea de-a doua incintă. Aici se afla o fortăreață masivă de piatră, cu o scară de lemn – ce părea a fi destul de șubredă – care ducea la intrarea de la etajul întâi. Philip privi construcția severă de piatră, cu ferestrele sale mici, făcute pentru arcași: oricât de solidă era, nu reușise să-l protejeze pe contele Bartholomew.

De la aceste ferestre avea să poată privi peste zidurile castelului și să vadă când se apropia episcopul. Își priponi calul de balustrada scării și urcă.

Împinse ușa, iar aceasta cedă foarte ușor. Pătrunse înăuntru. Sala mare era întunecată și plină de praf, iar trestiiile de pe podea erau la fel de uscate ca niște oase. În încăperea se aflau un șemineu rece și o scară în spirală care ducea la etajul superior. Philip se duse la una dintre ferestre. Praful îl făcu să strănute. Nu putea vedea mare lucru de la fereastră, așa că hotărî să urce la etajul următor.

La capătul de sus al scării în spirală, ajunse în fața a două uși. Presupuse că ușa mai mică ducea la latrină, iar cea mai mare, în dormitorul contelui. O deschise pe cea mai mare.

Camera nu era goală.

Philip se opri brusc, împietrit de surpriză. Acolo, în mijlocul încăperii, cu fața la el, se afla o tânără de o frumusețe extraordinară. Preț de o clipă, crezu că avea o viziune dumnezeiască, și inima începu să bată mai repede. Un nor de cârlionți întunecați încadra un chip fermecător. Fata se uita fix la el cu ochii ei mari, negri, iar starețul își dădu seama că era la fel de speriată ca și el. Se relaxă, și tocmai se pregătea să intre în cameră, când fu prins de la spate și simți lama rece a unui cuțit lung pe gâtul său; iar o voce masculină spuse:

– Și cine dracu' ești tu?

Fata înaintă spre el.

– Spune cum te cheamă, ori Matthew o să te omoare, rosti ea, pe un ton regal.

Purtarea ei indica faptul că avea sânge nobil, dar nici măcar nobililor nu li se îngăduia să amenințe călugării.

– Spune-i lui Matthew să-și ia mâinile de pe starețul de la Kingsbridge, sau ar putea fi vai și amar de pielea lui, zise Philip, păstrându-și calmul.

Matthew îi dădu drumul. Philip privi peste umăr și văzu un bărbat zvelt care avea aproximativ aceeași vârstă ca și el. Probabil că acest Matthew venise pe ușa care făcea legătura cu latrina.

Se întoarse din nou către fată. Aceasta părea să aibă în jur de șaptesprezece ani. În ciuda purtării arogante, era îmbrăcată sărăcăcios. Pe când o studia, în spatele ei se deschise un cufăr aflat lângă perete, iar din acesta își făcu apariția un adolescent, cu un aer stângaci. Avea o spadă în mână. Stătuse acolo la pândă sau pur și simplu se ascunsese – Philip nu știa exact.

– Și tu cine ești? întrebă Philip.

– Sunt fiica lui Bartholomew de Shiring, iar numele meu este Aliena.

„Fiica! răsună în mintea lui Philip. Nu știam că mai locuiește aici.“ Se uită la băiat. Avea în jur de cincisprezece ani și semăna cu fata, numai că avea

nasul cârn și părul scurt. Philip ridică dintr-o sprânceană, întrebător, în direcția lui.

– Eu sunt Richard, moștenitorul titlului de conte, spuse băiatul cu o voce spartă, în schimbare.

Din spatele lui Philip, bărbatul care îl atacase spuse:

– Iar eu sunt Matthew, intendentul castelului.

Philip își dădu seama că aceștia trei se ascundeau acolo de când contele Bartholomew fusese prins. Intendentul avea grijă de copii: probabil că avea pe undeva un stoc de provizii sau ceva bani ascunși. Philip i se adresă fetei:

– Știu unde este tatăl tău, dar mama unde e?

– A murit cu mulți ani în urmă.

Dintr-odată, Philip simți mușcătura colților vinovăției. Copiii erau practic orfani, și vina cădea, în parte, pe umerii lui.

– Dar nu aveți rude care să aibă grijă de voi?

– Am grijă de castel până se întoarce tata, spuse fata.

Philip realizează că trăiau într-o lume imaginară. Aliena încerca să-și ducă viața de parcă ar mai fi făcut încă parte dintr-o familie bogată și puternică. Cu tatăl întemnițat și căzut în dizgrație, ea nu mai era decât o fată ca oricare alta. Băiatul nu avea să mai moștenească nimic. Contele Bartholomew nu avea să se mai întoarcă niciodată la castelul acesta, asta dacă nu cumva regele hotăra să fie spânzurat aici. Îi era milă de fată, dar, într-un fel, îi admira voința cu care își întreținea visul și îi făcea pe ceilalți doi să-l împărtășească. „Parcă ar fi o regină“, îi trecu prin minte.

De afară se auzi zgomotul unor copite pe lemn: mai mulți cai traversau podul. Aliena îl întrebă pe Philip:

– De ce ai venit aici?

– Pentru a mă întâlni cu cineva, spuse Philip.

Se întoarse și făcu un pas către ușă. Matthew îi stătea în cale. O clipă, cei doi rămaseră neclintiți, față în față. Cele patru persoane prezente în încăperea alcătuiau un tablou încremenit. Philip se întrebă dacă nu cumva aveau de gând să încerce a-l împiedica să plece. Însă în momentul următor, intendentul se dădu la o parte.

Philip ieși. Își ridică poalele rasei și coborî în grabă scara în spirală. Când ajunsese jos, auzi pași în urma lui. Matthew îl prinse din urmă.

– Nu spune nimănui că suntem aici, zise acesta.

Philip înțelese că Matthew era conștient de lipsa de realism a situației lor.

– Cât aveți de gând să stați aici? întrebă el.

– Cât putem de mult, răspunse intendentul.

– Și când veți fi nevoiți să plecați? Ce veți face atunci?

– Nu știu.

Philip dădu din cap, în semn de încuviințare.

– O să vă păstrez secretul, spuse el.

– Mulțumesc, părinte!

Philip traversă sala plină de praf și ieși din încăpere. Jos, în curte, îi văzu pe episcopul Waleran și pe alți doi bărbați prionindu-și caii lângă al său. Waleran purta o pelerină groasă tivită cu blană neagră și o bonetă din blană neagră. Își înălță privirea, iar Philip îi întâlni ochii într-o nuanță pală.

– Sfinția Ta, spuse Philip, plin de respect.

Coborî treptele de lemn. Imaginea feciorelnică a fetei de la etaj îi era încă vie în minte, și simțea nevoia de a-și scutura capul pentru a și-o alunga din gând.

Waleran descălecă. Philip văzu că însoțitorii săi erau aceiași: vicarul Baldwin și oșteanul. Dădu din cap în semn de salut în direcția lor, după care îngenunche și sărută mâna lui Waleran.

Episcopul îi acceptă gestul cu deferență, dar nu îl prelungi: după o clipă, își retrase mâna. Waleran iubea puterea în sine, nu neapărat privilegiile pe care i le oferea aceasta.

– Singur, Philip? întrebă Waleran.

– Da. Stăreția este săracă, iar o escortă pentru mine ar reprezenta o chel-tuală inutilă. Când eram stareț la Sfântul Ioan-din-Pădure, nu am avut nicio-dată escortă și sunt încă în viață.

Waleran ridică din umeri.

– Vino cu mine, spuse el. Vreau să-ți arăt ceva.

Porni prin curte până la cel mai apropiat turn. Philip îl urmă. Waleran intră pe ușa joasă din partea din față a turnului și începu să urce scara aflată înăuntru. De-a lungul plafonului scund atârnavu lilioci, iar Philip își lăsă capul în jos, ca nu cumva să-i atingă.

Ajunseră în vârful turnului și se postară în dreptul parapetelor, privind teritoriul din jur.

– Acesta este unul dintre cele mai mici domenii de conte din ținut, spuse Waleran.

– Chiar așa.

Philip prinse a tremura. Aici, sus, bătea un vânt rece, umed, iar pelerina sa nu era la fel de groasă precum cea a lui Waleran. Se întreba unde voia să ajungă episcopul cu această constatare.

– O parte din terenuri e bună, dar cea mai mare suprafață e împădurită și stâncoasă.

– Da.

Într-o zi senină, poate că ar fi văzut mulți acri de păduri și terenuri cultivate, dar acum, deși ceața de mai înainte se risipise, abia dacă puteau distinge marginea pădurii aflată la sud și câmpurile plate din jurul castelului.

– De asemenea, acest domeniu are o carieră imensă care produce un calcar de primă clasă, continuă Waleran. Pădurile sale conțin mulți acri de lemn bun, iar fermele sale produc un venit considerabil. Dacă am avea acest domeniu, Philip, am putea să ne construim catedrala.

– Dacă porcii ar avea aripi, ar putea zbura, spuse Philip.

– Vai vouă, cei care nu credeți!

Philip se uită lung la Waleran.

– Vorbiți serios?

– Foarte.

Philip era sceptic, dar, în ciuda vocii rațiunii, simți un mic fior de speranță. Ce bine ar fi fost dacă s-ar fi putut îndeplini așa ceva! Dar starețul spuse:

– Regele are nevoie de sprijin militar. Va da domeniul cuiva care poate conduce cavalerii în bătălii.

– Regele își datorează coroana Bisericii, iar victoria asupra lui Bartholomew, ție și mie. Nu are nevoie numai de cavaleri.

Philip își dădu seama că Waleran vorbea *cât se poate* de serios. Era oare posibil? Avea să cedeze regele domeniul Shiring Bisericii, pentru a finanța ridicarea catedralei Kingsbridge? În ciuda argumentelor lui Waleran, abia dacă-i venea să creadă așa ceva. Dar nu se putea abține să nu se gândească totuși ce minunat ar fost să aibă piatra, cheresteaua și banii necesari pentru a plăti meseriașii, toate oferite lui de-a gata; și își aminti că Tom Constructorul spusese că putea angaja șaiszeci de zidari, terminând astfel biserica în opt-zece ani. Numai gândul îl umplea de încântare!

– Dar cum rămâne cu fostul conte? întrebă el.

– Bartholomew și-a mărturisit trădarea. Nu a negat niciodată existența complotului, dar, o perioadă, a tot spus că fapta lui nu era trădare, motivând că Stephen ar fi un uzurpator. Totuși, torționarul regelui l-a făcut să recunoască, într-un final.

Philip se cutremură, încercând să nu se gândească la ce îi făcuseră lui Bartholomew de cedase, având în vedere cât de inflexibil era contele. Își alungă astfel de imagini din minte.

– Domeniul Shiring, murmură el în barbă.

Era o cerere incredibil de ambițioasă. Dar ideea era tulburătoare. Se simți cuprins de un optimism irațional.

Waleran aruncă o privire spre cer.

– Hai să purcedem, spuse el. Regele ne așteaptă poimăine.

William Hamleigh îi studia pe cei doi slujitori ai Domnului din ascunzătoarea sa, aflată în spatele parapetelor următorului turn. Îi cunoștea pe amândoi. Cel înalt, care arăta ca o mierlă, cu nas ascuțit și cu pelerină neagră, era noul episcop de Kingsbridge. Cel mic, energic, cu creștetul ras și cu ochi de un albastru aprins era starețul Philip. William se întreba ce căutau aici.

Îl urmărise pe călugăr sosind, privind în jur de parcă s-ar fi așteptat să găsească oameni prin preajmă, și intrând apoi în fortăreață. William nu-și putea da seama dacă se întâlnise cu cei trei care locuiau acolo – nu fusese înăuntru decât preț de câteva minute, și era posibil ca aceștia să se fi ascuns de el. Imediat ce sosise episcopul, starețul Philip ieșise din fortăreață și cei doi urcaseră împreună în turn. Acum, episcopul gesticula, arătând terenurile din jurul castelului cu un aer asemănător aceluia al unui proprietar. Privind posturile și gesturile lor, William își putea da seama că episcopul era entuziasmat, iar Philip, sceptic. Era sigur că organizau un complot.

Cu toate acestea, el nu venise aici ca să-i spioneze pe cei doi. Venise pentru a o spiona pe Aliena.

O făcea din ce în ce mai des. Ea se afla în mintea lui tot timpul, iar el era chinuit de vise cu ochii deschiși în care o găsea legată, goală în vreun câmp de grâu, ghemuită ca un cățeluș speriat într-un colț al dormitorului lui sau rătăcind prin pădure, noaptea târziu. Ajungea să fie atât de surescitat, încât trebuia să o vadă în carne și oase. Încăleca și pleca spre Earlscastle dimineața devreme. Îl lăsa pe Walter, slujitorul său, să aibă grijă de cai în pădure, iar el traversa câmpurile pe jos până la castel. Se furișa înăuntru și-și găsea o ascunzătoare de unde putea ține sub observație fortăreața și curtea superioară. Uneori, trebuia să aștepte mult timp pentru a o vedea. Răbdarea îi era greu pusă la încercare, dar nu putea suporta gândul de a pleca din nou fără să o fi văzut măcar pentru o clipă, așa că rămânea mereu. Apoi, atunci când, în sfârșit, ea își făcea apariția, gâtul i se usca, inima începea să-i bată mai repede și palmele i se umezeau. De cele mai multe ori era cu fratele ei sau cu intențentul acela efeminat, dar uneori ieșea singură. Într-o după-amiază de vară, când o așteptase de dimineața devreme, Aliena se dusese la fântână, scosese niște apă și își lepădase hainele ca să se spele. Simpla amintire a acelei imagini îl ațâța mereu. Avea sâni mari, mândri, care se legănaseră incitant

atunci când își ridicase brațele pentru a-și săpuni părul. Sfârcurile i se ridicaseră delicios atunci când se stropise cu apă rece. Între picioare avea un tufiș surprinzător de mare, cu cârlionți întunecați, iar când se spălase acolo, frecându-se puternic cu mâna plină de săpun, William își pierduse controlul și ejaculase în pantaloni.

De atunci nu se mai întâmplase nimic care să egaleze acele momente și, cu siguranță, nu avea să se spele iarna, dar avusese parte de încântări mai mărunte. Când era singură, cânta, sau chiar vorbea singură, cu voce tare. William o văzuse împletindu-și părul, dansând și alergând după porumbeii care se așezau pe creneluri, ca un copilăș. Privind-o pe ascuns cum făcea toate aceste lucruri intime, William încerca sentimentul delicios că avea o oarecare putere asupra ei.

În mod evident, Aliena nu avea să iasă cât timp călugărul și episcopul se aflau acolo. Din fericire, aceștia nu stătură mult. Plecară destul de repede de pe întărituri și, câteva minute mai târziu, ei și însoțitorii lor părăsiră castelul. Oare veniseră numai pentru a admira priveliștea de pe ziduri? Dacă era așa, atunci vremea le jucase un renghi.

Mai devreme, înainte de vizita prelaților, intendentul ieșise după lemne de foc. Acesta gătea în fortăreață. În curând, avea să iasă din nou, pentru a aduce apă de la fântână. William bănuia că mâncau terci, pentru că nu aveau cup-tor, ca să poată coace pâine. Ceva mai târziu, intendentul avea să părăsească reședința, iar uneori îl lua pe băiat cu el. După plecarea celor doi, era doar o chestiune de timp până ce Aliena își făcea apariția.

Când se plictisea de așteptat, William își rechema în minte imaginea ei spălându-se. Amintirea era aproape la fel de intensă ca și realitatea. Dar astăzi nu-și găsea liniștea. Vizita episcopului și a starețului părea să fi murdărit atmosfera. Până astăzi, castelul și cei trei locuitori ai săi avuseseră un aer magic, dar sosirea acelor oameni cât se poate de lipsiți de magie, pe caii lor plini de noroi, rupsesse vraja. Era ca și cum ar fi fost deranjat de un zgomot în mijlocul unui vis frumos: oricât de mult ar fi încercat, nu mai putea să doarmă în continuare.

O vreme, încercă să-și dea cu presupusul în legătură cu intențiile celor doi vizitatori, dar nu putea să găsească nici o explicație. Oricum, era sigur că puneau ceva la cale. Exista o persoană care, probabil, avea să dea lucrurilor de cap: mama lui. Hotărî să o părăsească pe Aliena pentru ziua de azi și să se întoarcă acasă, pentru a povesti ce văzuse.

Ajunseră la Winchester în amurgul celei de-a doua zile. Intrară prin Poarta Regelui, aflată în partea de sud a zidurilor orașului, și merseră

direct către curtea catedralei. Acolo se despărțiră. Waleran intră în reședința episcopului de Winchester, un palat în sine, aflată lângă curtea catedralei. Philip merse să-și aducă omagiile starețului și să cerșească o saltea în dormitorul călugărilor.

După trei zile petrecute pe drum, lui Philip i se păru că liniștea și calmul unei mănăstiri erau la fel de înviorătoare ca apa unei fântâni în mijlocul unei zile fierbinți. Starețul de la Winchester era un bărbat dolofan, cu mișcări lente, având o piele roz și păr alb. Îl invită pe Philip să ia cina cu el, în casa starețului. În timp ce mâncau, vorbiră despre episcopii fiecăruia. În mod clar, starețul de la Winchester îl admira și se temea de episcopul Henric și i se supunea întru totul. Philip presupuse că, atunci când un episcop era atât de puternic și de bogat ca Henric, nu aveai nimic de câștigat dacă te certai cu el. Oricum, Philip nu intenționa să ajungă sub papucul episcopului său.

Dormi buștean și se trezi la miezul nopții pentru matine.

Când intră pentru prima dată în Catedrala Winchester, se simți copleșit.

Starețul îi spusese că era cea mai mare biserică din lume și, când o văzu, se convinse de asta. Avea aproape două sute de metri în lungime: Philip văzuse sate care puteau încăpea înăuntru. Avea două turnuri mari, unul deasupra locului de unde începeau transepturile, și unul în partea de vest. Turnul central se prăbușise, cu treizeci de ani în urmă, pe mormântul lui William Rufus, un rege păcătos care, probabil, nici nu ar fi trebuit îngropat în biserică; dar fusese reconstruit de atunci. Aflat chiar sub turnul cel nou, cântând odată cu slujba, Philip simți că întreaga clădire avea un aer de demnitate și de putere. Prin comparație, catedrala pe care o proiectase Tom avea să fie modestă – asta dacă apuca să fie construită. Își dădea seama acum că se învârtea în cele mai selecte dintre cercuri, și fu cuprins de emoție. El nu era decât un băiat dintr-un sat galez care avusese norocul de a deveni călugăr. Astăzi avea să stea de vorbă cu regele. Ce-i dădea oare acest drept?

Se întoarse la culcare împreună cu ceilalți călugări, dar rămase treaz, făcându-și griji. Îi era teamă că avea să facă sau să spună ceva ce-l va jigni pe regele Stephen sau pe episcopul Henric, ceea ce i-ar întoarce pe aceștia împotriva stăreției Kingsbridge. Oamenii de stirpe franceză își băteau uneori joc de felul în care englezii le vorbeau limba: ce aveau oare să spună despre accentul lui galez? În lumea monastică, Philip fusese mereu judecat după smerenia sa și după devotamentul față de lucrarea lui Dumnezeu. Lucrurile acestea nu aveau nici o importanță aici, în capitala unuia dintre cele mai mari regate din lume. Philip nu se simțea în largul său. Ajunse stăpânit de sentimentul că era un fel de impostor, un nimeni care se prefăcea a fi cineva, și

era sigur că, destul de curând, avea să fie dat în vileag și trimis acasă acoperit de rușine.

Se trezi în zori, asistă la prima slujbă, după care luă micul dejun în sala de mese. Călugării primiră bere tare și pâine albă: era o mănăstire bogată. După micul dejun, când călugării merseră la canon, Philip se duse la palatul episcopului, o clădire frumoasă, de piatră, cu ferestre mari, înconjurată de câțiva acri de grădină mărginită de ziduri.

Waleran era încrezător că va obține sprijinul episcopului Henric pentru manevra sa scandaloaasă. Henric era atât de puternic, încât ajutorul său ar face ca întregul plan să devină posibil. El era Henric de Blois, fratele mai mic al regelui. Pe lângă faptul că era clericul cu cele mai bune legături în aristocrația Angliei, era și cel mai bogat, fiind și abatele bogatei mănăstiri Glastonbury. Se spunea că el avea să fie următorul arhiepiscop de Canterbury. Kingsbridge nici că putea să găsească un aliat mai puternic. „Poate chiar se va întâmpla, își spuse Philip. Poate că regele ne va ajuta să construim o catedrală nouă.“ Când se gândea la asta, simțea că inima avea să-i plesnească în piept de atâta speranță.

Un servitor îi spuse lui Philip că, cel mai probabil, episcopul Henric nu avea să apară înainte de jumătatea dimineții. Philip era prea încordat pentru a se mai întoarce la mănăstire. Cuprins de nerăbdare, porni să viziteze cel mai mare oraș pe care-l văzuse vreodată.

Palatul episcopului se afla în colțul de sud-est al orașului. Philip porni de-a lungul zidului estic, prin curtea unei alte mănăstiri, Abația Sfânta Maria, și ieși într-un cartier care părea a fi ocupat de oameni care se îndeletniceau cu prelucrarea pieilor și a lânii. Zona era traversată de mai multe pâraiașe. Privind mai cu luare-aminte, Philip își dădu seama că nu erau naturale, ci canale făcute de mâna omului, care deviau o parte a râului Itchen pentru a curge pe străzi și a asigura cantitățile mari de apă necesare argăsirii pieilor și spălării lânii. Astfel de meșteșuguri erau, de obicei, stabilite în apropierea unui râu, iar Philip se minună de îndrăzneala acestor oameni, care aduseseră râul la atelierele lor, în loc să-și mute atelierele lângă râu.

În ciuda faptului că era împânzit de ateliere, orașul era mai liniștit și mai puțin aglomerat decât oricare altul pe care-l mai văzuse vreodată Philip. Orașe ca Salisbury sau Hereford păreau sugrumate de zidurile lor, ca un bărbat gras într-o tunică strâmtă: casele erau prea apropiate, curțile prea mici, piața prea aglomerată, străzile prea înguste; și, având în vedere că oamenii și animalele se chinuiau să aibă parte de cât mai mult spațiu, atmosfera era încărcată de tensiune, ca și cum în orice moment putea izbucni o încăierare. Dar Winchester era atât de mare, încât părea să fie loc pentru toată lumea. În

timp ce se plimba pe străzi, Philip își dădu treptat seama că unul dintre motivele pentru care orașul părea atât de spațios era acela că străzile fuseseră dispuse într-o formă de rețea rectangulară. Acestea erau în general drepte și se intersectau în unghiuri drepte. Nu mai văzuse niciodată așa ceva. Probabil că orașul fusese construit după un plan.

În oraș se aflau zeci de biserici. Acestea erau de toate formele și mărimile, unele din lemn, altele din piatră, fiecare servind câte un cartier mic. Probabil că orașul era foarte bogat, dacă-și permitea să întrețină atâția preoți.

Mergând de-a lungul străzii negustorilor de carne, ajunse să se simtă rău de la stomac. Nu mai văzuse niciodată atât de multă carne crudă la un loc. Din prăvăliile măcelarilor curgeau râuri de sânge către stradă, iar printre picioarele oamenilor care veneau să cumpere mișunau șobolani grași.

Capătul sudic al străzii negustorilor de carne ajungea în mijlocul străzii principale, vizavi de palatul regal. Lui Philip i se spusese că acest palat nu mai fusese folosit de regi de când fusese construită noua fortăreață la castel, dar trezorerii regali încă mai băteau penny de argint în beciul clădirii, protejați de pereții groși și de porțile cu bare de fier. Philip rămase în fața porților o vreme, privind cum zburau scânteile în timp ce baroasele loveau matrițele, copleșit de bogăția în stare pură pe care o avea sub ochi.

Aceași priveliște era urmărită de alți câțiva oameni. Fără nici o îndoială, era o imagine pe care voiau să o vadă toți vizitatorii orașului. O femeie tânără aflată aproape de el îi zâmbi, iar Philip îi răspunse la zâmbet. Femeia spuse:

– Poți să faci ce vrei pentru un penny.

El se întrebă la ce anume se referea, și zâmbi din nou, vag. Apoi, ea își deschise pelerina iar Philip văzu, spre oroarea sa, că aceasta era complet goală.

– Tot ce vrei, pentru un penny de argint, spuse ea.

Philip simți un fior ușor de dorință, ca umbra unei amintiri de mult îngropate; apoi își dădu seama că era o târfă. Își simți chipul înroșindu-se puternic de stânjeneală. Se întoarse rapid și se îndepărtă în grabă.

– Nu-ți fie frică, strigă ea. Îmi place un cap drăguț, rotund!

Râsul ei batjocoritor îl însoți o vreme.

Cuprins de un val de căldură și rușine, Philip ieși de pe strada principală și descoperi că ajunsesese în piață. Zărea turnurile catedralei ridicându-se peste tejghelele din piață. Porni grăbit prin mulțime, ignorând strigătele îmbietoare ale negustorilor, și se-ndreptă către curtea catedralei.

Resimți calmul ordonat al mănăstirii ca pe o briză răcoroasă. Se opri în cimitir pentru a-și pune gândurile în ordine. Se simțea rușinat și scandalizat. Cum îndrăzneia femeia aceea să ispitească un bărbat în rasă monahală? În

mod clar, îl identificase ca fiind un călugăr aflat în vizită... Era oare posibil ca monahii aflați departe de mănăstirile lor să fie clienți de-ai ei? Bineînțeles că da, își dădu el seama. Călugării comiteau aceleași păcate ca și oamenii obișnuiți. Ceea ce îl șocase însă fusese nerușinarea femeii. Imaginea goliciunii ei îi rămăsese în minte, așa cum îți rămâne miezul incandescent al unei lumânări privity preț de câteva clipe, chiar dacă pleoapele îți sunt închise.

Oftă. Fusese o dimineață încărcată de imaginii vii: pâraiele făcute de oameni, șobolanii din prăvăliile măcelarilor, grămezile de penny abia bătute și părțile intime ale femeii aceleia. Știa prea bine că, pentru o vreme, aceste imagini aveau să-i revină în fața ochilor, pentru a-i tulbura meditațiile.

Intră în catedrală. Se simțea prea murdar pentru a îngenunchea și a se ruga, dar se văzu într-o clipă purificat de simpla traversare a locașului, mergând de-a lungul naosului și ieșind pe ușa din sud. Trecu prin stăreție și se duse la palatul episcopului.

Parterul acestuia era o capelă. Philip urcă treptele care duceau la sala mare și intră. Aproape de ușă se afla un mic grup de servitori și de clerici tineri, în picioare sau așezați pe banca aflată lângă perete. De cealaltă parte a camerei, Waleran și episcopul Henric stăteau la o masă. Philip fu oprit de un servitor care spuse:

– Episcopii iau micul dejun.

Ca și cum asta însemna că Philip nu-i putea vedea.

– O să stau și eu cu ei, zise Philip.

– Mai bine ați aștepta, spuse servitorul.

Philip își dădu seama că servitorul îl socotea a fi un călugăr de rând.

– Sunt starețul de la Kingsbridge, spuse el.

Servitorul ridică din umeri și se dădu la o parte.

Philip se apropie de cei doi. Episcopul Henric stătea în capul mesei, iar Waleran la dreapta sa. Henric era un bărbat scund, cu umerii lați și cu o față care trăda o fire belicoasă. Avea cam aceeași vârstă ca și Waleran, cu un an sau doi mai mult decât Philip. Cu toate acestea, în comparație cu pielea palidă, ca de mort, a lui Waleran, și conformația osoasă a lui Philip, Henric avea tenul înfloritor și membrele rotunjite ale unui mâncăcios. Avea o privire ageră și inteligentă, iar chipul său părea fixat într-o expresie hotărâtă. Fiind cel mai mic dintre cei patru frați, probabil că trebuise să lupte pentru orice lucru din viața sa. Philip observă cu surprindere că Henric își purta capul ras, un semn că făcuse cândva legămintele monastice și că încă se considera călugăr. Totuși, nu purta o rasă lucrată grosolan; de fapt, purta o tunică superbă, făcută din mătase violetă. Pe sub tunică sa neagră obișnuită, Waleran purta o cămașă de un alb imaculat, din pânză, iar Philip își dădu seama că

amândoi se îmbrăcaseră special pentru audiența pe care o aveau la rege. Mâncau friptură rece de vită și beau vin roșu. După plimbarea sa, lui Philip i se făcuse foame și bucatele acelea îi lăsau gura apă.

Waleran își ridică privirea și îl văzu, iar chipul îi fu traversat de o expresie de vagă iritare.

– Bună dimineața, zise Philip.

Waleran îi spuse lui Henric:

– Acesta este starețul meu.

Lui Philip nu-i prea plăcea să fie descris ca fiind starețul lui Waleran. Așa că zise:

– Philip din Gwynedd, stareț de Kingsbridge, Sfinția Ta.

Se pregătea să sărute mâna pe care episcopul purta inelul, dar Henric se mulțumi să spună:

– Minunat.

Apoi luă o altă îmbucătură de carne de vită. Philip rămase lângă ei, în picioare, simțindu-se oarecum stânjenit. Nu avea de gând să-l invite să stea jos?

– O să venim și noi în curând, Philip, îi zise Waleran.

Philip își dădu seama că era concediat. Se întoarse pe călcâie, umilit. Reveni în mijlocul grupului de la ușă. Servitorul care încercase să-l rețină îi zâmbea acum superior, cu o expresie care-i amintea că fusese avertizat. Philip se trase deoparte. Dintr-odată, se simți rușinat de rasa pătată, cenușie, pe care o purtase zi și noapte de o jumătate de an încoace. De cele mai multe ori, călugării benedictini își vopseau rasele în negru, dar Kingsbridge renunțase la acest obicei, cu ani în urmă, pentru a economisi bani. Philip fusese întotdeauna de părere că a te îmbrăca în haine fine era vanitate curată, întru totul nepotrivită pentru orice slujitor al Domnului, indiferent cât de înaltă era funcția sa; dar acum îi înțelese rostul. Poate că nu ar fi fost tratat cu atâta condescendență dacă ar fi venit îmbrăcat în blănuri și-n mătase.

„Ei, oricum, își spuse el în gând, călugării trebuie să fie umili, așa că sufletul meu are numai de câștigat.“

Cei doi episcopi se ridicară de la masă și veniră la ușă. Un slujitor îi aduse lui Henric o robă stacojie brodată pe margini și tivită cu mătase. Pe când și-o punea, episcopul de Winchester rosti:

– Nu va trebui să spui mare lucru azi, Philip.

Waleran adăugă:

– Lasă vorbele în seama noastră.

– Lasă vorbele în seama mea, spuse Henric, cu un ușor accent pe „mea“.

Dacă regele îți pune o întrebare, două, răspunde simplu și nu încerca să

accentuezi prea mult realitatea. O să înțelegă nevoia ta de a construi o biserică nouă fără să fie nevoie să plângi și să te jelești.

Philip nu avea nevoie să i se spună așa ceva. Henric se purta neplăcut de condescendent. Totuși, Philip dădu din cap, în semn de încuviințare, și își ascunse resentimentele.

– Am face bine să mergem, spuse Henric. Fratele meu se trezește devreme și e posibil să termine cu treburile zilei destul de repede, după care se duce la vânatoare în Pădurea Nouă.

Ieșiră. Un oștean, care purta o sabie și un baston, porni în fața lui Henric în timp ce mergeau pe strada principală și apoi pe deal, către Poarta de Vest. Oamenii se dădeau la o parte din fața celor doi episcopi, dar nu și dinaintea lui Philip, așa că acesta sfârși prin a rămâne în urmă. Din când în când, cineva cerea o binecuvântare, iar Henric făcea semnul crucii în aer, fără să se oprească din mers. Chiar înainte de poartă, cotiră și o apucară pe un pod de lemn care traversa șanțul de apărare al castelului. În ciuda faptului că fusese asigurat că nu trebuia să spună mare lucru, Philip simțea un ghem de frică în stomac; avea să-l vadă pe rege.

Castelul ocupa colțul de sud-vest al orașului. Zidurile de vest și de sud erau una cu zidurile orașului. Dar zidurile care separau partea din spate a castelului de oraș nu erau cu nimic mai joase și mai puternice decât întăririle cetății, ca și cum regele ar fi avut nevoie de la fel de multă protecție față de locuitori ca și de lumea exterioară.

Intrară pe o poartă joasă din zid și dădură imediat de o fortăreață masivă care domina acest capăt al curții. Era un turn formidabil, în formă de pătrat. Numărând ferestrele în formă de vârf de săgeată, Philip presupuse că avea patru etaje. Ca de obicei, parterul era alcătuit din depozite, iar o scară exterioară ducea la intrarea de la etajul întâi. Două santinele postate la baza scărilor se înclinară la trecerea lui Henric.

Intrară în sală. Pe podea se găseau împrăștiate trestii, în nișe erau așezate câteva jilțuri, de-a lungul zidurilor se aflau câteva bănci de lemn, iar întregă încăperea era încălzită de un șemineu. Într-un colț, doi oșteni păzeau o scară încastrată în perete, care ducea la etajul superior. Unul din bărbați întâlni imediat privirea episcopului Henric. Dădu din cap aprobator și urcă scările, probabil pentru a-l anunța pe rege că fratele său aștepta.

Din cauza neliniștii, Philip se simțea cuprins de greață. În următoarele câteva minute putea fi decis tot viitorul său. Își dorea să fi nutrit sentimente mai bune față de aliații săi. Își dorea să-și fi petrecut orele de mai devreme rugându-se pentru a avea succes, și nu rătăcind prin Winchester. Își dorea să fi îmbrăcat o rasă curată.

În încăpere se mai aflau alți douăzeci, treizeci de oameni, aproape toți bărbați. Părea să fie un amestec de cavaleri, preoți și orășeni prosperi. Dintr-odată, Philip tresări, surprins: lângă foc, discutând cu o femeie și cu un tânăr, se afla Percy Hamleigh. Ce căuta el aici? Cei doi care-l însoțeau erau soția sa cea urâtă și fiul său, o brută. De fapt, ei fuseseră colaboratorii lui Waleran, în răsturnarea lui Bartholomew: nu era posibil ca prezența lor să fie o simplă coincidență. Philip se întrebă dacă Waleran se aștepta să îi găsească aici.

Philip îi spuse lui Waleran:

– Ai văzut...

– Îi văd, răspunse tăios Waleran, în mod clar iritat.

Philip simțea că prezența lor aici reprezenta un semn nefast, deși nu ar fi putut da o explicație clară. Îi privi mai atent. Tatăl și fiul erau aidoma: bărbați masivi, cu înfățișare bovină, cu părul blond și chipuri posace. Soția semăna cu soiul acela de demoni care chinuiesc sufletele păcătoșilor în iad. Își ducea mereu mâna scheletică la furunculele de pe față, cu mișcări neliniștite. Purta o rochie galbenă care o făcea să pară și mai urâtă. Își lăsa greutatea când pe un picior, când pe altul, aruncând în același timp priviri tăioase prin încăpere. Întâlni privirea lui Philip și se uită repede în altă parte.

Episcopul Henric mergea de colo-colo, salutând persoanele pe care le cunoștea și binecuvântându-i pe cei pe care nu-i știa, dar probabil că fusese tot timpul atent la ce se petrecea la baza scărilor, pentru că, imediat ce coborî santinela, Henric se uită la bărbat, îl văzu dând aprobator din cap și lăsă baltă discuția pe care o purta, fără să se mai obosească să-și termine propoziția.

Waleran îl urmă pe Henric pe scări, iar Philip, cu inima cât un purice, urcă la rândul-i, în spatele celor doi.

Camera de la etaj avea aceeași formă și mărime ca sala de primire, dar avea un aer total diferit. Pe pereți stăteau atârinate tapiserii, pe podeaua de lemn lustruit erau întinse piei de oaie. Focul ardea cu putere, iar încăperea era intens luminată de zeci de lumânări. Aproape de ușă se afla o masă de stejar pe care se aflau pene, cerneală și un teanc de foi de pergament pentru scrisori, iar un cleric ședea acolo, așteptând ca regele să-i dicteze. Lângă șemineu, într-un jilț mare de lemn acoperit cu blană, stătea regele.

Primul lucru pe care-l observă Philip era că regele nu avea coroană pe cap. Purta o tunică violetă peste niște jambiere de piele, ca și cum s-ar fi pregătit să plece undeva călare. La picioarele sale, ca niște curteni de vază, stăteau doi câini mari de vânătoare. Semăna cu fratele său, episcopul Henric, dar trăsăturile lui Stephen erau ceva mai fine, făcându-l să arate mai chipeș,

și avea un păr bogat, castaniu-deschis. Cu toate acestea, ochii aveau aceeași căutătură inteligentă. Stătea în jilțul lui mare, rezemat de spătar – Philip presupunea că era un tron –, cu un aer relaxat, ținându-și picioarele întinse și coatele pe mânerul scaunului; însă, în ciuda poziției sale, atmosfera din încăperea era încărcată de tensiune. Regele părea singurul care se simțea în largul lui.

Pe când episcopii și cu Philip intrară, un bărbat masiv, îmbrăcat în straie scumpe, tocmai pleca. Acesta dădu din cap, salutându-l familiar pe Henric, și îl ignoră pe Waleran. „Probabil că e vreun baron puternic“, își spuse Philip.

Episcopul Henric se apropie de rege, făcu o plecăciune și spuse:

– Bună dimineața, Stephen!

– Tot nu l-am văzut pe ticălosul ăla de Ranulf, spuse regele Stephen. Dacă nu vine curând, o să-i tai degetele!

– O să vină curând, îți promit, zise Henric, dar poate că ar trebui să-i tai degetele oricum.

Philip nu avea nici cea mai vagă idee cine era Ranulf sau de ce voia regele să-l vadă, dar avea impresia că, deși Stephen era indispus, nu vorbea serios în privința mutilării bărbatului respectiv.

Înainte ca Philip să apuce să mai mediteze la aceste lucruri, Waleran făcu câțiva pași și se înclină, iar Henric spuse:

– Ți-l aduci aminte pe Waleran Bigod, noul episcop de Kingsbridge.

– Da, zise Stephen, dar el cine e?

Se uita la Philip.

– Acesta este starețul meu, spuse Waleran.

Waleran nu-i rostise numele, așa că Philip îl rosti.

– Philip din Gwynedd, stareț de Kingsbridge.

Glasul său răsună mai puternic decât intenționase. Făcu și el o plecăciune.

– Vino mai în față, părinte stareț, spuse Stephen. Pari temător. De ce ești așa îngrijorat?

Lui Philip nu-i venea în minte nici un răspuns. Era îngrijorat din multe privințe. Cuprins de disperare, spuse:

– Îmi fac griji pentru că nu am o rasă curată.

Stephen izbucni în râs, dar unul binevoitor.

– Atunci poți să nu-ți mai faci griji! Aruncând o privire în direcția elegantului său frate, spuse: Îmi place ca un călugăr să arate ca un călugăr, nu ca un rege.

Philip se simți un pic mai bine.

– Am auzit de incendiu, spuse Stephen. Cum vă descurcați?

– În ziua incendiului, răspunse Philip, Dumnezeu ne-a trimis un constructor. Acesta a reparat claustrul foarte repede și acum folosim cripta pentru slujbe. Cu ajutorul lui, deja curățăm ruinele în vederea reconstrucției. Și a întocmit planurile noii biserici.

Auzind acest lucru, Waleran ridică din sprâncene: el nu știa nimic despre aceste planuri. Dacă ar fi întrebat, Philip i-ar fi spus; dar nu o făcuse.

– Promptitudinea sa e demnă de laudă, zise regele. Când o să începeți să construiți?

– Îndată ce o să fac rost de banii necesari.

Episcopul Henric interveni:

– De aceea i-am adus pe fratele Philip și pe episcopul Waleran în fața ta. Nici stăreția, nici dioceza nu au resursele necesare pentru a finanța un proiect atât de mare.

– Nici Coroana nu are, dragul meu frate, spuse Stephen.

Philip se simți cuprins de descurajare: nu era un început prea promițător.

– Știu, zise Henric. De aceea am căutat o cale prin care tu ai putea să îi ajuți să reconstruiască biserica din Kingsbridge, fără vreo cheltuială din partea ta.

Stephen arboră o expresie sceptică.

– Și ai reușit să găsești o modalitate atât de ingenioasă, ca să nu spun de-a dreptul magică?

– Da. Eu sunt de părere că ar trebui să dai pământurile contelui de Shiring diocezei pentru a finanța proiectul de construcție.

Philip își ținea răsuflarea.

Regele părea să cântărească atent această propunere.

Waleran deschise gura cu gând să vorbească, dar Henric îl reduse la tăcere cu un gest.

Regele spuse:

– E o idee inteligentă. Mi-ar plăcea să o fac.

Lui Philip aproape că-i sări inima din piept la auzul acestor vorbe.

Regele continuă:

– Din păcate, aproape că i-am promis domeniul, chiar acum, lui Percy Hamleigh.

Philip nu-și putu reține un oftat îndurerat. Crezuse că regele va accepta. Resimțea dezamăgirea precum o lovitură de cuțit.

Henric și Waleran erau năuciiți. Nimeni nu se așteptase la așa ceva.

Cel care rupse tăcerea fu Henric. Episcopul spuse:

– Aproape?

Regele ridică din umeri.

– Aș putea să mă eschivez, deși aș fi pus într-o situație destul de jenantă. Dar, la urma urmei, Percy a fost cel care l-a adus pe Bartholomew în fața justiției.

Waleran izbucni:

– Nu fără ajutor, Alteță!

– Știi că ai jucat și tu un rol în toate acestea...

– Eu am fost cel care i-a spus lui Percy Hamleigh de existența complotului împotriva Măriei Tale.

– Da. Chiar așa, cum ai aflat de el?

Philip își frământă picioarele, neliniștit. Se găseau pe teren nesigur. Nimeni nu știa că informația provenise inițial de la fratele său, Francis, pentru că acesta lucra în continuare pentru Robert de Gloucester, care fusese iertat pentru rolul jucat în cadrul complotului.

Waleran spuse:

– Informația provine din spovedania unui muribund.

Philip era ușurat. Waleran repeta minciuna pe care i-o spusese el, dar vorbea ca și cum „spovedania“ îi fusese făcută lui, nu lui Philip. Starețul era mai mult decât mulțumit să vadă că atenția se abătea asupra altcuiva.

– Totuși, Percy, și nu tu, a fost cel care a atacat castelul lui Bartholomew, riscându-și viața și siguranța, și l-a arestat pe trădător, spuse regele.

– L-ai putea răsplăti altfel pe Percy, interveni Henric.

– Dar el vrea domeniul Shiring, spuse regele. Cunoaște zona. Și va stăpâni efectiv acolo. Aș putea să-i dăruiesc Cambridgeshire, dar oare au să i se supună vasalii?

– Ar trebui să-i mulțumești întâi lui Dumnezeu, și abia apoi oamenilor, zise Henric. Dumnezeu a fost cel care te-a făcut rege.

– Dar cel care l-a arestat pe Bartholomew a fost Percy.

Henric nu luă în seamă aceste cuvinte ireverențioase.

– Dumnezeu controlează toate lucrurile...

– Nu face presiuni asupra mea, spuse Stephen, ridicându-și palma dreaptă.

– Bineînțeles, zise Henric pe un ton supus.

Era o demonstrație clară a puterii regale. Pentru scurtă vreme, se contraziseră aproape ca și cum ar fi fost egali, dar Stephen reușise să-și recâștige dominația cu un singur cuvânt.

Philip resimțea o dezamăgire amară. La început, crezuse că era o cerere imposibilă, dar, treptat, ajunsese să spera că va fi îndeplinită, ba chiar să viseze la cum avea să folosească averea aceea. Acum fusese readus cu picioarele pe pământ.

Waleran spuse:

– Alteță, vă mulțumesc pentru că ați avut bunăvoința de a vă gândi încă o dată la viitorul domeniului Shiring și voi aștepta decizia Măriei Tale cu nerăbdare, rugându-mă.

„Asta a fost inspirată“, își spuse Philip. Părea că Waleran ceda cu eleganță. Însă, de fapt, rezuma discuția, arătând că această chestiune era încă deschisă. Regele nu spusese așa ceva. Ba chiar, răspunsul lui fusese mai degrabă unul negativ. Dar nu era nimic ofensator în a insista că regele putea încă să hotărască într-un fel sau altul. „Trebuie să țin minte asta, își spuse Philip. Atunci când celălalt se pregătește să mă refuze, cer pur și simplu o amânare.“

Stephen ezită un moment, ca și cum ar fi avut o vagă bănuială că era manipulat; apoi păru să respingă orice îndoială.

– Vă mulțumesc că ați venit să mă vizitați, spuse el.

Philip și Waleran se întoarseră să plece, dar Henric rămase pe loc.

– Când vom afla decizia ta?

O dată în plus, Stephen păru cumva încolțit.

– Poimâine, spuse el.

Henric făcu o plecăciune, iar cei trei ieșiră.

Nesiguranța era aproape la fel de rea ca o hotărâre negativă. Lui Philip i se părea insuportabilă această așteptare. Își petrecu după-amiaza studiind minunata colecție de cărți a stăreției Winchester, dar acestea nu-l puteau distra de la a se întreba ce se întâmpla în mintea regelui. Putea oare acesta să-și calce promisiunea făcută lui Percy Hamleigh? Cât de important era Percy? Era un membru al nobilimii care aspira la titlul de conte – în mod clar, pentru Stephen nu existau motive de teamă că avea să-l jignească. Dar cât de mult își dorea Stephen să ajute mănăstirea Kingsbridge? Se știa că regii deveneau din ce în ce mai evlavioși pe măsură ce înaintau în vârstă. Stephen era tânăr.

Philip întorcea problema pe toate părțile în minte, uitându-se – și nu citind – la scrierea lui Boetius, *Despre consolarea filosofiei*, când fu abordat de un novice care venise în vârful picioarelor de-a lungul aleii claustrului și se apropiase timid de el.

– Vă caută cineva în curtea exterioară, părinte, șopti flăcăul.

Dacă respectivul vizitator fusese lăsat să aștepte afară, însemna că nu era vorba despre un călugăr.

– Cine e? întrebă Philip.

– E o femeie.

Primul gând, oripilat, al lui Philip, fu că era vorba despre târfa care-l acostase lângă monetărie; dar privirea novicelui îi transmitea altceva. Mai exista o femeie ai cărei ochi îi întâlniseră pe ai lui azi.

– Cum arată?

Tânărul arboră o expresie dezgustată.

Philip dădu din cap, înțelegând.

– Regan Hamleigh. „Ce nelegiuire mai pune la cale acum?“ se întrebă starețul în gând. Vin imediat, îi zise apoi novicelui.

Dădu ocol claustrului, încet și meditativ, și ieși în curte. Trebuia să fie cât se poate de stăpân pe sine în discuția cu femeia aceasta.

Soția lui Percy Hamleigh aștepta lângă salonul chelarului, înfășurată într-o pelerină groasă, ascunzându-și chipul sub glugă. Îi adresă o privire atât de evident răuvoitoare, încât Philip aproape că se întoarse pe călcâie, cu gând să plece imediat; dar îi era rușine să fugă de o femeie, așa că rămase pe loc și spuse:

– Ce treabă ai cu mine?

– Călugăr nebun ce ești! izbucni ea. Cum poți să fii atât de prost?

Philip își simți chipul înroșindu-i-se.

– Sunt starețul de Kingsbridge, și ai face bine să mi te adresezi cu „părinte“, spuse el.

Dar, spre necazul lui, vocea sa părea mai degrabă irascibilă decât plină de autoritate.

– Bine, *părinte*... cum te poți lăsa folosit de acei doi episcopi lacomi?

Philip trase aer adânc în piept.

– Vorbește clar, spuse el, mânios.

– E greu să găsec cuvinte suficient de clare pentru unul atât de lipsit de minte ca tine, dar o să încerc. Waleran se folosește de pretextul catedralei arse pentru a pune el mâna pe domeniul Shiring. E suficient de clar? Ai înțeles ce vreau să spun?

Tonul ei disprețuitor îl enerva în continuare pe Philip, dar starețul nu putu rezista tentației de a se apăra.

– Nu e nimic ascuns în asta, spuse el. Venitul de pe acele pământuri va fi folosit pentru reconstruirea catedralei.

– Ce te face să crezi asta?

– Acesta este scopul! protestă Philip.

Însă, undeva, într-un ungher al minții, încolțeau semintele îndoielii.

Tonul lui Regan se schimbă din batjocoritor în viclean.

– Aceste pământuri vor aparține stăreției? întrebă ea. Sau diocezei?

Philip se uită fix la ea preț de câteva clipe, după care își feri privirea: fața ei era prea dezgustătoare pentru a o privi. El presupusese că pământurile aveau să aparțină stăreției, aflându-se astfel sub controlul său, și că nu aveau să țină de dioceză, ceea ce ar fi însemnat că s-ar fi găsit sub controlul lui Waleran. Dar își amintea acum că, în cursul discuției cu regele, episcopul Henric ceruse clar ca pământurile să fie date diocezei. Philip crezuse că era o greșeală minoră, de moment. Dar nu fusese corectată, nici atunci, nici mai târziu.

Se uită suspicios la Regan. Femeia nu avea cum să fi știut ce îi spusese Henric regelui. Era posibil ca ea să aibă dreptate. Pe de altă parte, ar fi putut să încerce pur și simplu să facă probleme. În momentul acesta, ea avea foarte multe de câștigat de pe urma unui conflict între Waleran și Philip.

Philip spuse:

– Waleran e episcopul... trebuie să aibă o catedrală.

– Trebuie să aibă o grămadă de lucruri, ripostă femeia. Pe măsură ce aducea argumente, devenea mai puțin răutăcioasă și tot mai umană, însă Philip în continuare nu suporta să o privească prea mult timp. Pentru unii episcopi, o catedrală frumoasă ar fi o prioritate. Dar Waleran are alte trebuințe. Oricum, atâta timp cât el ține băierile pungii, va putea să vă dea cât vrea el de mult sau de puțin ție și constructorilor tăi.

Philip își dădu seama că, cel puțin în această privință, femeia avea dreptate. Dacă Waleran avea să fie cel care strângea chiriile, avea să oprească, în mod firesc, o parte pentru propriile cheltuieli. El era singurul în măsură să aprecieze cât de mare avea să fie această parte. Dacă voia, nimic nu l-ar fi putut opri să aloce fondurile unor scopuri care să nu aibă nimic de-a face cu catedrala. Iar Philip nu avea să știe niciodată, de la o lună la alta, dacă își va putea plăti constructorii.

Nu încăpea îndoială că ar fi fost mai bine dacă pământurile ar fi aparținut stăreției. Dar Philip era sigur că Waleran avea să se opună acestei idei, iar episcopul Henric avea să-l susțină pe acesta din urmă. Atunci, singura speranță a lui Philip ar fi să apeleze la rege. Iar regele Stephen, văzându-i pe clerici divizați, ar putea rezolva problema dându-i domeniul lui Percy Hamleigh.

Ceea ce, evident, era exact ce dorea Regan.

Philip scutură din cap, a neîncredere.

– Dacă Waleran încearcă să mă înșele, de ce m-a mai adus aici? Ar fi putut veni singur, să ceară același lucru.

Regan încuviință.

– Ar fi putut. Dar era posibil ca regele să se fi întrebat cât de sincer e Waleran, spunând că nu voia domeniul decât pentru a reconstrui catedrala. Tu

ai eliminat orice suspiciuni va fi avut Stephen, venind aici pentru a susține cererea lui Waleran. Tonul femeii deveni din nou disprețuitor: Și arăți atât de jalnic, în rasa ta murdară, încât regelui îi e milă de tine. Nu, Waleran a dat o lovitură de maestru aducându-te cu el!

Philip avu sentimentul oribil că era posibil ca ea să aibă dreptate, dar nu se arăta deloc dispus să recunoască așa ceva.

– Tu vrei ca domeniul să-i fie dat soțului tău, spuse el.

– Dacă aş putea să-ți ofer o dovadă, ai merge călare jumătate de zi ca să o vezi?

Ultimul lucru pe care-l dorea Philip era să se lase prins în planurile lui Regan. Dar trebuia să afle dacă aceste afirmații erau adevărate. Șovăielnic, spuse:

– Da, aş merge călare jumătate de zi.

– Măine?

– Da.

– Să fii gata în zori.

În dimineața următoare, pe când călugării începură să cânte prima slujbă a zilei, Philip văzu că cel care îl aștepta în curtea exterioară era William Hamleigh, fiul lui Percy și al lui Regan. Philip și William părăsiră Winchesterul ieșind pe Poarta de Vest, după care cotiră spre nord, pe Athelynge Street. Philip își dădu seama că în direcția aceea se afla palatul episcopului Waleran; și era cam la o jumătate de zi distanță. Deci într-acolo mergeau. Dar de ce? Avea o mulțime de suspiciuni. Hotărî să fie cu ochii în patru după orice semn că ar fi vorba de o înșelătorie. Era foarte posibil ca familia Hamleigh să încerce să se folosească de el. Începu să se gândească în ce fel ar putea-o ei face. Era posibil ca Waleran să dețină vreun document pe care ei voiau să-l vadă sau chiar să-l fure – un fel de act sau hrisov. Tânărul William le putea spune servitorilor episcopului că ei doi fuseseră trimiși să aducă documentul: poate că aceștia aveau să-l creadă pentru că Philip îl însoțea. Era foarte posibil ca William să aibă în minte vreun astfel de plan meschin. Philip trebuia să stea cu ochii în patru.

Era o dimineață sumbră, cenușie, iar din cer cădea o ploaie mărunță. Pe parcursul primilor kilometri, William impuse un ritm vioi, după care încetini la pas, pentru a le permite cailor să se mai odihnească. După o vreme, spuse:

– Și așa, călugăre, vrei să-mi iei domeniul contelui.

Philip fu luat prin surprindere de tonul lui ostil: nu făcuse nimic pentru a merita o astfel de atitudine, și se simți iritat. Drept urmare, răspunsul lui fu tăios.

– Să-ți iau? spuse starețul. Tu nu o să-l primești, băiete! Poate că o să-l primesc eu, poate c-o să-l primească tatăl tău sau episcopul Waleran. Dar nimeni nu l-a rugat pe rege să ți-l dea *ție*. Ideea în sine este o glumă.

– Eu o să-l moștenesc.

– Vom vedea. Philip își dădu seama că nu avea nici un rost să se certe cu William. Nu-ți vreau răul, spuse el pe un ton împăciuitoare. Eu vreau doar să construiesc o catedrală nouă.

– Atunci ia domeniul altcuiva, zise William. De ce se iau oamenii mereu numai de noi?

Philip băgă de seamă că în vocea băiatului se afla multă amărăciune.

Întrebă:

– Se iau mereu oamenii de voi?

– Ai crede că și-au învățat lecția din ce i s-a întâmplat lui Bartholomew. Ne-a insultat familia, și uite unde e acum.

– Am crezut că răspunzătoare pentru insultă a fost fiica lui, nu el.

– Cățeaua aia e la fel de mândră și de arogantă ca și tatăl ei. Dar și ea o să sufere. Până la urmă, o să îngenuncheze toți în fața noastră, o să vezi!

„Acestea nu sunt sentimente firești la un tânăr de douăzeci de ani“, își spuse Philip. Dacă-l ascultai, William părea a fi mai degrabă o femeie invideoasă și răutăcioasă de vârstă mijlocie. Lui Philip nu-i plăcea deloc această discuție. Cei mai mulți oameni își îmbrăcau ura în straie rezonabile, dar William era prea naiv pentru a face așa ceva. Philip spuse:

– Cel mai bine e să lăsăm răzbunarea până la ziua Judecării de Apoi.

– Tu de ce nu aștepti până la Judecata de Apoi pentru a-ți construi biserica?

– Pentru că atunci ar fi prea târziu ca să mai salvăm sufletele păcătoșilor de chinurile iadului.

– Nu începe cu treburi din astea! spuse William, iar Philip detectă accente de isterie în glasul lui. Păstrează-le pentru predici!

Starețul fu tentat să-i dea o altă replică usturătoare, dar se abținu. Băiatul acesta avea ceva foarte ciudat. Philip avea sentimentul că William putea izbucni în orice moment într-un atac de furie incontrollabilă și că, odată înfuriat, era de o violență letală. Nu se temea de oamenii violenți, poate pentru că, în copilărie, văzuse cele mai groaznice fapte ale lor și supraviețuise. Dar nu avea nimic de câștigat înfuriindu-l pe William cu muștrări, așa că spuse, pe un ton blând:

– Misiunea mea este legată de rai și iad, virtute și păcat, iertare și pedeapsă, bine și rău. Și mă tem că nu pot să-mi țin gura când vine vorba de așa ceva.

– Atunci nu ai decât să vorbești singur, zise William, dând pinteni calului, care porni la trap și o luă înainte.

Când ajunse la patruzeci, cincizeci de metri depărtare, încetini din nou. Philip se întrebă dacă băiatul avea să se calmeze și să se întoarcă lângă el, dar William nu o făcu și, pentru restul dimineții, călărire separat.

Philip era neliniștit și cumva deprimat. Pierduse controlul asupra destinului său. Îl lăsase pe Waleran Bigod să preia frâiele la Winchester, iar acum îl lăsa pe William Hamleigh să-l conducă într-o călătorie misterioasă. „Toți încearcă să mă manipuleze, își spuse el. De ce oare le permit? E timpul să iau inițiativa.“ Dar acum nu avea ce să facă, decât să se întoarcă și să pornească spre Winchester, iar acesta părea a fi un gest inutil, așa că merse mai departe în urma lui William, privind sumbru la crupa calului acestuia în timp ce înaintau.

Cu puțin înaintea amiezii, ajunseră în valea unde se afla palatul episcopului. Philip își aminti cum venise aici la începutul anului, plin de emoție, aducând cu sine un secret mortal. Se schimbaseră o mulțime de lucruri de atunci.

Spre surprinderea lui, William trecu pe lângă palat și începu să urce dealul. Drumul se îngusta, ajungând o simplă cărare printre câmpurile cultivate: nu ducea către nici un punct important, Philip știa prea bine. Pe când se apropiau de vârful dealului, Philip văzu că acolo se construia ceva. Puțin mai jos de vârf, fură opriți de un mal de pământ care părea a fi fost săpat destul de recent. Philip fu cuprins de suspiciuni îngrozitoare.

Cotiră și porniră de-a lungul malului, până găsiră un loc de trecere. Intrară. În partea din interior se afla un șanț fără apă, umplut cu pământ în locul respectiv, pentru a permite accesul oamenilor.

– Acesta e lucrul pe care trebuia să-l văd? întrebă Philip.

William se mulțumi să dea din cap aprobator.

Suspiciunile lui Philip erau confirmate. Waleran construia un castel. Sta-rețul era distrus.

Își îmboldi calul și traversă șanțul, cu William după el. Șanțul și malul de pământ ocoleau vârful dealului. Pe marginea interioară a șanțului fusese construit un zid gros de piatră, înalt de aproape un metru. În mod clar, zidul nu era terminat și, judecând după grosime, avea să fie foarte înalt.

Waleran construia un castel, dar nu exista nici un muncitor pe șantier, nu se vedea nici o unealtă, nici o grămadă de piatră sau de cherestea. Fuseseră făcute multe într-o perioadă scurtă de timp; apoi, lucrările fuseseră întrerupte brusc. Părea evident că Waleran rămăsese fără bani.

Philip îi spuse lui William:

– Presupun că nu există nici o îndoială că persoana care construiește castelul e episcopul.

– Ar permite Waleran Bigod cuiva să-și construiască un castel chiar lângă palatul lui? zise William.

Philip se simțea rănit și umilit. Era cât se poate de evident: episcopul Waleran voia domeniul Shiring, cu cariera și cu cheresteaua sa, pentru a-și construi propriul castel, nu catedrala. Philip nu reprezenta decât un instrument, iar incendiul de la catedrala Kingsbridge, nimic altceva decât un pretext convenabil. Rolul lor era acela de a trezi pietatea regelui, astfel încât Stephen să-i acorde lui Waleran domeniul.

Philip se văzu pe sine așa cum, probabil, îl vedeau Waleran și Henric: naiv, obedient, zâmbind și dând aprobator din cap pe când era dus la tăiere. Îl judecaseră atât de bine! Avusese încredere în ei și îi respectase, ba chiar le îndurase ofensele cu un zâmbet curajos, întrucât socotise că îl ajutau, când, în tot acest timp, ei îl trăgeau pe sfoară.

Era șocat de lipsa de scrupule a lui Waleran. Își aminti de unda tristă din ochii lui Waleran pe când privea catedrala în ruină. În momentul acela, Philip întrezărise evlavia adânc înrădăcinată în sufletul lui. Probabil că Waleran era de părere că, în servirea Bisericii, scopurile drepte justifică mijloace necinstite. Philip nu crezuse niciodată acest lucru. „Eu nu i-aș face niciodată lui Waleran ceea ce el încearcă să-mi facă mie“, își spuse el în gând.

Până acum, nu se mai socotise niciodată a fi credul. Se întreba unde greșise. Își dădu seama că se lăsase copleșit de admirație și de teamă – față de episcopul Henric și de robele sale de mătase, de măreția Winchesterului și a catedralei sale, de movilele de argint din monetărie și de grămezile de carne din măcelării – și de ideea de a-l întâlni pe rege. Uitase că Dumnezeu vedea inima păcătoasă de dincolo de robele de mătase, că singura bogăție pe care merita să o ai se afla în ceruri și că până și regele îngenunchea în biserică. Considerându-i pe toți ceilalți mult mai puternici și mai sofisticați decât el, pierduse din vedere adevăratele valori, își suspendase facultățile critice și se încrezuse în superiorii săi. Răsplata sa era trădarea.

Se mai uită o dată la șantierul bătut de ploaie, după care își întoarse calul și se îndepărtă, simțind o rană în suflet. William îl urmă.

– Ei, ce zici de asta, călugăre? îl întrebă acesta în batjocură.

Philip nu-i răspunse.

Își amintea că-l ajutase pe Waleran să ajungă episcop. Waleran îi spusese: „Tu vrei să te fac stareț de Kingsbridge. Eu vreau ca tu să mă faci episcop“. Bineînțeles, Waleran nu-i dezvăluise faptul că episcopul murise deja, așa că promisiunea părea, la momentul respectiv, una destul de abstractă. Și păruse

că Philip trebuia să-și dea cuvântul pentru a-și asigura alegerea ca stareț. Dar acestea nu reprezentau decât pretexte. Adevărul era că ar fi trebuit să lase alegerea starețului și a episcopului în mâinile lui Dumnezeu.

Nu luase această hotărâre evlavioasă și, drept pedeapsă, trebuia să se lupte cu episcopul Waleran.

Gândindu-se la felul cum fusese ofensat, tratat cu condescendență, manipulat și înșelat, îl cuprinse furia. „Supunerea e o virtute monastică, dar, în afara claustrului, are dezavantajele sale“, își spuse el cu amărăciune. Lumea puterii și a proprietății cerea ca omul să fie suspicios, exigent și insistent.

– Episcopii aia mincinoși și-au bătut joc de tine, nu-i așa? spuse William.

Philip trase de frâie. Tremurând de furie, întinse un deget către William.

– Tacă-ți gura, băiete! Vorbești despre slujitorii sfinți ai Domnului. Dacă mai rostești un cuvânt, o să arzi pe rug, îți promit!

William se albi la față de frică.

Philip dădu pînteni calului. Batjocurile lui William îi aduseseră aminte că familia Hamleigh avea propriul motiv pentru care îl duseseră să vadă castelul lui Waleran. Voiau să stârnească un conflict între el și episcop, pentru a se asigura că domeniul în chestiune nu va reveni nici starețului, nici episcopului, ci lui Percy. Ei bine, Philip nu avea de gând să se lase manipulat nici de ei. Nu se mai lăsa manipulat. De acum încolo, el avea să-i manipuleze pe ceilalți.

O hotărâre înțeleaptă, dar cum putea fi pusă în practică? Dacă Philip se certa cu Waleran, Percy avea să primească pământurile; iar dacă Philip nu făcea nimic, avea să le primească Waleran.

Ce voia regele? Voia să ajute construirea noii catedrale: acest lucru era demn de un rege, și sufletul său avea de câștigat în viața de apoi. Dar avea nevoie să răsplătească și loialitatea lui Percy. Destul de ciudat, regele nu era supus nici unei presiuni de a le face pe plac celor mai puternici, adică exact celor doi episcopi. Philip își dădu seama că era posibil să existe o soluție care să rezolve dilema regelui, mulțumindu-l atât pe el însuși, cât și pe Percy Hamleigh.

Da, era o idee pe cinste.

Îi plăcea. O alianță între el și familia Hamleigh reprezenta ultimul lucru la care s-ar fi așteptat cineva – și tocmai de aceea era posibil să aibă succes. Episcopii nu se așteptau deloc la așa ceva. Aveau să fie prinși pe picior greșit.

Avea să fie o răsturnare încântătoare de situație.

Dar putea el să negocieze acest târg cu hrăpăreții membri ai familiei Hamleigh? Percy își dorea pământurile bogate ale Shiringului, titlul de conte,

puterea și prestigiul de a conduce armata de cavaleri care aveau să-i fie vasali. Philip, de asemenea, voia pământurile, dar nu voia titlul și cavalerii: era mai interesat de cariera de piatră și de pădure.

Compromisul începea să capete formă în mintea lui Philip. Începea să creadă că încă nu era totul pierdut.

Cât de dulce avea să fie acum victoria, după toate câte se întâmplaseră!

Cu o tulburare care-i dădea aripi, începu să se gândească la modul în care avea să-i abordeze pe cei trei Hamleigh. Era hotărât să nu joace rolul celui care roagă. Trebuia să-și prezinte propunerea în așa fel încât să pară irezistibilă.

La zidurile Winchesterului, Philip era ud până la piele iar calul său era nervos, dar credea că găsisese soluția.

Pe când treceau pe sub arcada Porții de Vest, starețul îi spuse lui William:

– Hai să mergem să o vedem pe mama ta.

William era surprins.

– Credeam că o să vrei să-l vezi pe episcopul Waleran imediat.

Fără nici o îndoială, exact la asta îi spusese Regan să se aștepte.

– Nu te deranja să-mi zici ce credeai tu, flăcăule, replică tăios Philip.

Condu-mă la mama ta, atâta tot.

Se simțea foarte pregătit pentru o înfruntare cu Lady Regan. Fusese pasiv prea mult timp.

William o luă către sud și îl conduse pe Philip la o casă aflată pe Gold Street, între castel și catedrală. Era o locuință mare, cu pereți de piatră până la nivelul taliei și cu o structură de lemn peste aceștia. Înăuntru se afla o sală care făcea legătura către mai multe apartamente. Probabil că membrii familiei Hamleigh închiriaseră unul dintre ele: mulți cetățeni din Winchester închiriau camere oamenilor care se prezentau la curtea regală. Dacă Percy devenea conte, avea să dețină o casă în oraș.

William îl duse pe Philip într-o cameră din față, cu un pat mare și cu șemineu. Regan stătea lângă foc, iar Percy stătea în picioare lângă ea. Regan își ridică privirea și, văzându-l pe Philip, arboră o expresie surprinsă, dar își reveni destul de repede și spuse:

– Ei bine, călugăre... am avut dreptate sau nu?

– Te-ai înșelat cum nu se poate mai tare, femeie nesăbuită, zise Philip, pe un ton aspru.

Regan fu atât de șocată de tonul lui furios, încât nu mai rosti nici o vorbă.

Philip era încântat să o vadă gustând din propria ei otravă. Continua pe același ton:

– Ai crezut că vei stârni o ceartă între mine și Waleran. Ți-ai închipuit că nu-mi voi da seama ce urmăreai? Ești o vulpe șireată, dar nu ești singura persoană din lume care poate să *gândească*.

Își putea da seama, după expresia ei, că femeia înțelegea faptul că planul ei nu dăduse roade și că se gândea, febril, ce să facă mai departe. Philip continuă, cât timp era dezorientată.

– Ai eșuat, Regan! Acum nu ai decât două opțiuni. Una este să stai liniștită și să speri că lucrurile se vor desfășura în favoarea ta. Să aștepti hotărârea regelui. Să-ți pui speranța în dispoziția lui de mâine-dimineață.

Starețul se opri.

Pe un ton ezitant, ea întrebă:

– Și cealaltă opțiune?

– Alternativa ar fi ca noi să facem o înțelegere, tu și cu mine. Împărțim domeniul între noi, fără să-i lăsăm nimic lui Waleran. Ne ducem în secret la rege, îi spunem că am ajuns la o soluție de compromis și obținem binecuvântarea sa înainte ca episcopii să poată obiecta. Philip se așează pe o bancă și afișă un aer relaxat. E cea mai bună opțiune pentru tine. Nu prea ai de ales.

Starețul își aținti privirea asupra focului, nevrând ca femeia să observe cât de încordat era. „Nu are cum să nu le placă ideea“, își spuse el, în gând. Era certitudinea de a primi ceva concret contra posibilității de a nu primi nimic. Dar erau lacomi – ar fi putut prefera un joc de totul sau nimic.

Cel care vorbi primul fu Percy:

– Să împărțim domeniul? Cum?

„Cel puțin sunt interesați“, își spuse Philip în gând, ușurat.

– Voi propune o împărțire atât de generoasă, încât ați fi nebuni să o refuzați, îi zise starețul bărbatului. Se întoarse către Regan: Îți ofer jumătatea cea mai bună.

Se uitau la el, așteptând să primească detalii, dar el nu mai scoase nici un cuvânt.

– La ce te referi când spui „jumătatea cea mai bună“? întrebă Regan.

– Ce e mai valoros: terenul arabil sau pădurea?

– Terenul arabil, evident!

– Atunci voi veți primi terenurile arabile, iar eu, pădurile.

Regan își miji ochii.

– Așa o să ai chereștea pentru catedrală.

– Corect.

– Și pășunile?

– Pe care le vreți: cele pentru vite sau cele pentru oi?

– Pentru vite.

– Atunci o să iau eu fermele de pe dealuri, cu oile lor. Ați vrea venituri din târguri sau din carieră?

Percy spuse:

– De la târ...

Regan îl întrerupse:

– Ce-ai zice dacă am vrea cariera?

Philip își dădu seama că femeia pricepuse ce urmărea el. Voia piatra de la carieră pentru catedrala lui. Știa că ea nu voia cariera. Târgurile produceau mai mulți bani, cu mai puțin efort. Spuse, pe un ton încrezător:

– Nu o veți vrea totuși, nu-i așa?

Femeia scutură din cap.

– Nu. O să luăm târgurile.

Percy încercă să-și compună o expresie care să sugereze că se simțea jefuit.

– Am nevoie de păduri ca să vânez, spuse el. Un conte trebuie să aibă un parc de vânătoare.

– Poți să vânezi în pădure, zise degrabă Philip. Eu nu vreau decât cheresteaua.

– E rezonabil, spuse Regan.

Acordul femeii veni un pic prea repede pentru ca Philip să se simtă în largul lui. Simți un fior de neliniște. Cedase cumva ceva important fără să-și dea seama? Sau ea era pur și simplu nerăbdătoare să treacă peste detaliile ne semnificative? Înainte ca el să apuce să se gândească mai bine la asta, Regan continuă:

– Dar dacă, atunci când cercetăm actele și hrisoavele contelui Bartholomew, găsim niște pământuri despre care noi considerăm că ar trebui să fie ale noastre, iar tu consideri că ar trebui să fie ale tale?

Faptul că femeia ajungea la astfel de detalii îl făcea să sperie că avea să primească propunerea lui. Își ascunse încântarea și vorbi detașat:

– Va trebui să cădem de acord în numirea unui arbitru. Ce-ați spune de episcopul Henric?

– Un preot? spuse ea, cu un accent de batjocură, ca de obicei. Ar fi obiectiv? Nu. Ce-ai spune de *sheriff*-ul din Shiring?

„Nu are să fie cu nimic mai obiectiv decât episcopul“, își spuse Philip; dar nu-i venea în minte nici o persoană care să fie pe placul ambelor părți, așa că zise:

– De acord... cu condiția că, dacă îi contestăm hotărârea, avem dreptul să apelăm la judecata regelui.

Această precauție ar fi trebuit să se dovedească suficientă.

– De acord, spuse Regan. Apoi îi aruncă o privire lui Percy și adăugă:

Dacă asta e dorința soțului meu.

– Da, da, spuse Percy.

Philip știa că succesul era aproape. Trase aer adânc în piept și zise:

– Dacă propunerea e acceptată, atunci...

– Un moment, îl opri Regan. Nu e acceptată.

– Dar v-am dat tot ce vă doreați.

– În continuare e posibil să primim întregul domeniu, fără să-l împărțim.

– După cum e posibil și să nu primiți nimic.

Regan ezita.

– Și cum propui să facem asta, dacă ne declarăm de acord?

Philip se gândise deja la respectiva chestiune. Se uită la Percy.

– Poți obține o audiență la rege în seara aceasta?

Cu o expresie preocupată, Percy zise:

– Dacă aș avea un motiv bun... da.

– Du-te la el și spune-i că am căzut la înțelegere. Roagă-l ca, mâine-dimineață, să anunțe termenii acestei învoielii ca fiind decizia Măriei Sale. Asigură-l că ne vom declara satisfăcuți de ea.

– Și dacă întreabă dacă s-au declarat de acord și episcopii?

– Spui că nu am avut timp să le-o prezentăm și lor. Adu-i aminte că starețul, nu episcopul, este cel care trebuie să construiască biserica. Formulează în așa fel încât să se înțeleagă că, dacă eu sunt mulțumit, atunci trebuie să fie și episcopii.

– Dar ce facem dacă episcopii se plâng atunci când le este anunțată decizia?

– Cum ar putea? spuse Philip. Ei pretind că solicită domeniul numai pentru a finanța construcția catedralei. Waleran nu poate protesta pe baza faptului că acum nu va mai putea să deturneze fonduri către alte scopuri.

Regan chicoti. Viclenia lui Philip îi plăcea.

– E un plan bun, spuse ea.

– Există o condiție importantă, zise Philip și o privi în ochi. Regele trebuie să anunțe că partea mea revine *stăreției*. Dacă nu specifică acest lucru, o să-l rog eu să o facă. Dacă spune orice altceva – diocezei, paracliserului, arhiepiscopiei, orice –, voi refuza întreaga înțelegere. Nu vreau să aveți nici o îndoială în acest sens.

– Înțeleg, spuse Regan pe un ton ușor țâfnos.

Iritarea femeii îl făcu pe Philip să bănuiască faptul că ei îi trecuse prin minte să prezinte în fața regelui o versiune ușor diferită a târgului lor. Starețul se bucura că își impusese ideea atât de ferm.

Se ridică în intenția de a pleca, dar voia să marcheze cumva încheierea învoielii lor.

– Suntem înțeleși deci, spuse el, cu un accent ușor de interogație în glas.

Avem un pact solemn.

Îi privi pe amândoi.

Regan încuviință din cap, iar Percy spuse:

– Avem un pact.

Inima lui Philip prinse a bate mai cu putere.

– Bine, rosti el pe un ton încordat. Ne vedem mâine-dimineață la castel.

În drumul spre ieșire, păstră o figură impenetrabilă, dar când ajunse în strada întunecată se destinse și își îngădui să afișeze un zâmbet larg, triumfător.

După cină, Philip alunecă într-un somn tulburat, neliniștit. Se trezi la miezul nopții pentru matine, apoi rămase treaz pe salteaua sa de paie, întrebându-se ce avea să se întâmple a doua zi.

Firesc ar fi fost ca regele Stephen să consimtă la propunerea făcută. Aceasta îi rezolva dilema: îi oferea un conte și o catedrală. În ciuda a ceea ce-i spusese lui Lady Regan, Philip nu era sigur că Waleran avea să accepte situația fără să protesteze. Era posibil ca Waleran să găsească vreun pretext în numele căruia să protesteze la adresa acelui compromis. Ar fi putut, dacă gândea suficient de iute, să protesteze spunând că respectivul târg nu-i oferea banii necesari pentru a construi catedrala impresionantă, prestigioasă și bogat ornamentată pe care și-o dorea. Regele putea fi convins să se răzgândească.

Cu puțin înaintea zorilor, în mintea lui Philip răsări o altă posibilitate: era posibil ca Regan să-l înșele. Putea face un târg cu Waleran. Dacă femeia îi oferea episcopului același compromis? Waleran putea astfel face rost de piatra și de cheresteaua de care avea nevoie pentru castelul său. Această posibilitate îl tulbura pe Philip și starețul se foia neliniștit în pat, întorcându-se de pe o parte pe alta. Își dorea să se fi dus chiar el în fața regelui, dar mai mult ca sigur că regele nu l-ar fi primit – și, oricum, Waleran probabil că ar fi aflat și ar fi devenit bănuitor. Nu, n-ar fi putut face nimic pentru a se proteja de riscul unei păcăleli. Iar acum nu putea decât să se roage.

Și asta făcu până la ziuă.

Luă micul dejun cu călugării. Descoperise că pâinea lor albă nu ținea la fel de mult de foame ca pâinea de cereale; oricum, nu era în stare să mănânce prea mult în acea zi. Se duse devreme la castel, deși știa că regele nu avea să primească pe nimeni la o asemenea oră. Intră în sală și se așeză pe unul dintre locurile încastrate în zid pentru a aștepta.

Încet-încet, camera se umplu de curteni și de persoane venite cu petiții. Unii dintre ei erau îmbrăcați în culori vii, cu tunici galbene, albastre și roz, și aveau margini luxoase de blană la pelerine. Philip își aminti că faimoasa carte a Apocalipsei era ținută undeva în castelul acesta. Probabil că se afla în sala de sus, acolo unde regele îi primise pe Philip și pe cei doi episcopi: Philip nu o observase, dar fusese prea încordat pentru a băga de seamă mare lucru. De asemenea, aici se afla și tezaurul regal, dar probabil că acesta se găsea la ultimul etaj, într-un seif de lângă dormitorul regelui. Încă o dată, Philip se trezi copleșit de importanța celor din jurul lui, dar hotărâse să nu se mai lase intimidat. Persoanele acestea, în hainele lor frumoase, cavaleri, lorzi, negustori și episcopi, nu erau altceva decât niște simpli oameni. Cei mai mulți nu se dovedeau în stare să scrie altceva decât propriul nume. Mai mult, se aflau cu toții aici pentru a obține câte ceva pentru ei înșiși, dar el, Philip, se găsea aici în numele lui Dumnezeu. Misiunea sa și rasa lui cenușie și murdară îl plasau deasupra celorlalți petiționari, nicidecum mai prejos de ei.

Gândul acesta îi dădu curaj.

În încăperea luă naștere un val de tensiune pe când un preot își făcu apariția pe treptele ce duceau la sala de la etajul superior. Toată lumea spera că apariția acestuia însemna că regele își începea programul de audiențe. Preotul schimbă câteva vorbe în șoaptă cu unul dintre gardienii înarmați, după care urcă din nou scările și se făcu nevăzut. Gardianul alese un cavaler din mulțime. Acesta își lăsă spada la cele două santinele și urcă treptele.

Philip se gândea la traiul ciudat pe care-l duceau clericii regelui. Regele trebuia să aibă preoți, bineînțeles, nu numai pentru a oficia slujba, ci și pentru a se ocupa de cititul și de scrisul necesare în vederea guvernării regatului. Nu existau alte persoane care să se ocupe de așa ceva, cu excepția clericilor: puținii laici care știau carte nu puteau scrie sau citi suficient de repede. Dar viața preoților regelui nu prea avea nimic sfânt în ea. Însuși fratele lui Philip, Francis, alesese o astfel de viață și lucra pentru Robert de Gloucester. „Trebuie să-l întreb cum este, își spuse Philip, dacă îl voi mai vedea vreodată.“

La puțin timp după urcarea primului petiționar la etaj, în sală își făcu apariția familia Hamleigh.

Philip își înăbuși impulsul de a merge imediat la ei: nu voia ca toți ceilalți să știe că erau aliați, nu încă. Își fixă privirea asupra celor trei, studiindu-le expresiile, încercând să le citească gândurile. Își dădu seama că William părea optimist, Percy, neliniștit, iar Regan, tensionată precum coarda unui arc. După câteva momente, Philip se ridică și traversă încăperea, cu un aer cât mai degajat cu putință. Îi salută politicos, după care îi spuse lui Percy:

– Ai reușit să vorbești cu el?

– Da.

– Și?

– A spus că se va gândi la propunerea noastră pe parcursul nopții.

– Dar *de ce?* întrebă Philip. Era dezamăgit și supărat. De ce e nevoie să se gândească?

Percy ridică din umeri.

– Întrebă-l pe el.

Philip era exasperat.

– Ei bine, și cum *părea...* încântat sau cum?

Regan fu cea care răspunse:

– Eu cred că i-a plăcut ideea de a i se fi rezolvat dilema, dar că i s-a părut ciudat că totul pare prea ușor.

Vorbele lui Regan erau logice, dar Philip se simțea în continuare iritat de faptul că regele Stephen nu profitase imediat de ocazia oferită.

– Am face bine să nu mai vorbim acum, spuse el, după câteva clipe. Nu vrem ca episcopii să-și dea seama că uneltim împotriva lor... nu înainte ca regele să-și anunțe decizia.

Dădu politicos din cap și se îndepărtă.

Se întoarse la locul său încastrat în zidul de piatră. Încercă să-și umple timpul cu gânduri despre ce avea să facă în caz că planul său dădea roade. Cât de curând putea începe lucrările la noua catedrală? Depindea de momentul în care putea obține piatră sau bani de la noua sa proprietate. Urma să aibă o mulțime de oi: astfel, exista lână de vândut la vară. Câteva dintre fermele de pe dealuri aveau să fie arendate, iar cele mai multe chirii erau încasate la scurt timp după strângerea recoltei. Până la toamnă, poate că avea să strângă suficienți bani pentru a angaja un pădurar și un conducător pentru carieră și să înceapă să strângă cherestea și piatră. În același timp, muncitorii puteau

începe să sape fundațiile, sub supravegherea lui Tom Constructorul. Poate că izbuteau să pornească ridicarea catedralei în cursul anului viitor.

Era un vis frumos.

Curtenii urcau și coborau cu o rapiditate alarmantă: regele Stephen lucra iute astăzi. Philip începu să-și facă griji că regele ar fi putut să-și termine îndatoririle și să plece la vânatoare înainte de sosirea episcopilor.

Într-un final, aceștia își făcură apariția. Când îi văzu intrând, Philip se ridică. Waleran părea încordat, dar Henric părea pur și simplu plictisit. Pentru episcopul de Winchester, aceasta constituia o problemă minoră: era dator să-i sprijine pe ceilalți episcopi, dar rezultatul îi era indiferent. Totuși, pentru Waleran, rezultatul era de o importanță crucială pentru planul său de a construi un castel – iar castelul nu reprezenta decât un pas în avansarea sa în ierarhia puterii.

Philip nu era prea sigur cum să se poarte cu ei. Cei doi încercaseră să-l păcălească, iar el voia să le vorbească aspru, să le spună că le descoperise trădarea; dar astfel de vorbe i-ar fi pus în alertă cum că se întâmpla ceva, iar el voia ca ei să fie luați prin surprindere, astfel încât regele să poată binecuvânta soluția de compromis înainte ca episcopii să-și recapete stăpânirea de sine. Așa că își ascunse sentimentele și le zâmbi politicos. Nu trebuia să se fi deranjat: cei doi îl ignorară cu desăvârșire.

Nu trecu mult și fură chemați de gardieni. Henric și Waleran urcară treptele primii, urmați de Philip. Familia Hamleigh venea și ea în spatele lor. Philip avea inima cât un purice.

Regele Stephen stătea în picioare dinaintea focului. Astăzi părea să aibă un aer mai vioi și mai preocupat. Acesta era un semn bun: nu avea să dovedească răbdare față de posibilele proteste venite din partea episcopilor. Episcopul Henric înaintă și rămase în picioare alături de fratele său, lângă foc, iar ceilalți rămaseră aliniați în mijlocul încăperii. Philip simți o durere în palme, și își dădu seama că își apăsa unghiile în carne. Făcu un efort pentru a-și relaxa degetele.

Regele vorbi cu episcopul Henric pe un ton scăzut, astfel încât nimeni altcineva nu îl putea auzi. Henric se încruntă și spuse și el ceva pe un ton la fel de coborât. Mai discutară preț de câteva clipe, după care Stephen ridică o palmă pentru a-l reduce la tăcere pe fratele său. Privi în direcția lui Philip.

Starețul își aminti că regele îi vorbise cu blândețe data trecută, tachinându-l pentru că era emoționat și spunându-i că îi plăcea ca un călugăr să se îmbrace precum un călugăr.

Totuși, astăzi nu era timp de amabilități. Regele își dresese glasul, după care începu:

– Supusul meu credincios, Percy Hamleigh, devine azi cavaler de Shiring.

Cu coada ochiului, Philip îl văzu pe Waleran gata să înainteze, pregătit pentru a protesta, dar episcopul Henric îl opri cu un gest rapid, de interdicție.

Regele continuă:

– Din proprietățile fostului conte, Percy va primi castelul, tot pământul care este arendat cavalerilor, plus tot terenul arabil și pășunile de la câmpie.

Philip abia dacă-și mai putea stăpâni bucuria. Se părea că regele acceptase târgul! Mai trase o dată cu ochiul la Waleran, al cărui chip era o ilustrare desăvârșită a frustrării.

Percy îngenunche în fața regelui și își împreună palmele, într-o atitudine de rugăciune. Regele își puse mâinile peste cele ale lui Percy.

– Te numesc pe tine, Percy, conte de Shiring, pentru a stăpâni și a te bucura de pământurile și de veniturile mai înainte menționate.

Percy spuse:

– Jur pe tot ce e sfânt să vă fiu vasal și să lupt pentru Măria Ta împotriva oricărui dușman.

Stephen își luă mâinile de pe cele ale lui Percy, iar acesta se ridică.

Regele se întoarse către ceilalți.

– Toate celelalte terenuri ocupate de ferme care au aparținut fostului conte le dau... se opri un moment, privind de la Philip la Waleran, și apoi din nou la Philip... le dau *stăreției* Kingsbridge, pentru construirea noii catedrale.

Philip își reținu un chiot de bucurie: câștigase! Nu se putu stăpâni și prinse să zâmbească încântat în direcția regelui. Se uită la Waleran, care era cât se poate de surprins. Acesta nu se prefăcea deloc că-și păstra sângele rece: rămăsese cu gura căscată, cu ochii mari, și se uita fix la rege, arătând clar că nu-i venea să-și creadă urechilor. Apoi privirea sa poposi asupra lui Philip. Waleran știa că, într-un fel sau altul, dăduse greș, iar cel care câștigase de pe urma eșecului său era Philip; dar nu-și putea închipui cum de se întâmplase așa ceva.

Regele Stephen continuă:

– Stăreția Kingsbridge va beneficia, de asemenea, de dreptul de a lua pia-tră din cariera contelui și chereștea din pădurea lui fără limită, pentru construirea noii catedrale.

Philip simți că i se uscaseră gâttele. Nu așa fusese înțelegerea! Cariera și pădurea trebuiau să aparțină stăreției, iar Percy trebuia să aibă numai dreptul

de a vâna. Până la urmă, Regan tot modificase termenii înțelegerii. Acum Percy avea să dețină proprietatea, iar stăreția nu avea decât dreptul de a lua chereștea și piatră. Philip nu avea la dispoziție decât câteva secunde pentru a hotărî dacă să respingă sau nu întreaga înțelegere. Regele vorbea mai departe:

– În cazul unor neînțelegeri, *sheriff*-ul din Shiring va acționa drept arbitru, dar părțile au dreptul de a apela la mine în ultimă instanță.

Philip se gândea: „Regan s-a purtat scandalos, dar ce mai contează acum? Înțelegerea îmi oferă totuși mare parte din ce mi-am dorit“.

Regele mai spuse:

– Cred că această înțelegere a fost deja aprobată de ambele părți prezente aici.

Nu mai exista timp de gândire.

– Da, Măria Ta, zise Percy.

Waleran dădu să vorbească, cu intenția de a nega faptul că aprobase acest compromis, dar Philip fu mai rapid.

– Da, Măria Ta, spuse el.

Atât episcopul Henric, cât și episcopul Waleran întoarseră capetele către Philip și îl priviră lung. Pe chipurile lor se citea o uluire totală în timp ce-și dădeau seama că Philip, starețul tânăr care nu știa nici măcar că ar fi trebuit să poarte o rasă curată la curtea regală, negociase o înțelegere cu suveranul fără știrea lor. După câteva clipe, fața lui Henric se relaxă într-o expresie amuzată, ca o persoană care e bătută la Nouă Mori de un copil isteț; dar privirea lui Waleran se umplu de răutate. Philip socotea că îi poate citi gândurile lui Waleran. Acesta își dădea seama că făcuse greșeala capitală de a-și subestima adversarul, iar acum era umilit. Pentru Philip, acest moment îl răzbuna pentru trădare, pentru umilire, pentru ofense. Philip își ridică bărbia, riscând să comită păcatul vanității, și îi adresă o privire lui Waleran, prin care spunea: „Va trebui să te străduiești mai mult de atât pentru a-l păcăli pe Philip din Gwynedd“.

Regele spuse:

– Fie ca fostul conte, Bartholomew, să fie informat de decizia mea.

Philip presupuse că Bartholomew se afla într-o temniță, undeva aproape. Își aminti de copiii aceia, care trăiau cu servitorul lor în castelul părăsit, și simți vinovăție în vreme ce se întreba ce avea să se întâmple cu ei acum.

Regele îi expedie pe toți, cu excepția episcopului Henric. Philip traversă încăperea plutind. Ajunse la scară în același timp cu Waleran și se opri, pentru a-l lăsa să treacă el primul. Episcopul îl țintui cu o privire de furie

înveninată. Atunci când vorbi, vocea sa era ca fierea și, în ciuda entuziasmului lui Philip, cuvintele lui Waleran îi dădură fiori pe șira spinării. Masca aceea de ură deschise gura, iar episcopul șuieră:

– Jur pe tot ce e sfânt că nu-ți vei construi niciodată biserica!

Apoi se înfășură în veșmintele sale negre și începu să coboare treptele.

Philip își dădu seama că-și făcuse un dușman de moarte.

III

William Hamleigh abia dacă-și putea stăpâni tulburarea când văzu la orizont Earlscastle.

Era în după-amiaza zilei de după cea în care regele hotărâse soarta domeniului. William și Walter călăreau de aproape două zile încheiate, dar William nu se simțea deloc obosit. Inima îi sălta în piept de bucurie și mai că se sufoca de plăcere. Avea să o vadă din nou pe Aliena.

Sperase cândva să o ia în căsătorie pentru că era fiica unui conte, iar ea îl respinsese, în trei rânduri. Se cutremura atunci când își aducea aminte de disprețul pe care i-l arătase. Îl făcuse să se simtă ca un nimeni, ca un țăran; se purtase de parcă familia Hamleigh era o familie oarecare. Dar situația se răsturnase. El era acum fiul unui conte, iar ea nu mai era nimic. Nu avea nici un titlu, nici o poziție socială, nici o bucată de pământ, nici o avere. El urma să ia castelul în stăpânire și o va da afară, și atunci Aliena nu va mai avea nici casă. Era aproape prea frumos pentru a fi adevărat.

Încetini pasul calului pe măsură ce se apropiau de castel. Nu voia ca Aliena să fie prevenită în vreun fel în legătură cu sosirea lui: voia ca ea să sufere un șoc subit, oribil, devastator.

Contele Percy și contesa Regan se întorseseră la vechiul lor conac, la Hamleigh, pentru a face aranjamente ca tezaurul, cei mai buni cai și servitorii casei să fie mutați la castel. Sarcina lui William era să angajeze câțiva localnici pentru a deretica, a aprinde focuri și a face castelul locuibil.

Pe cer se învolburau nori de un gri metalic, atât de jos încât păreau să atingă întăriturile. Avea să plouă în seara aceea. Lucru ce contribuia la frumusețea situației. Avea să o alunge pe Aliena în furtună.

El și Walter descălecară și își conduseră caii de căpăstru peste podul mobil de lemn. „Data trecută când am fost aici, am cucerit castelul“, își spuse cu mândrie William. În prima curte deja începuse să crească iarba. Își priponiră caii și îi lăsară să pască. William îi dădu calului său de război o mână de grăunțe. Din moment ce nu mai erau grajduri, își puseră șeile în capela de piatră. Caii fornăiau și băteau din picioare, dar se stărnise vântul, așa că sunetele se pierdură în depărtare. William și Walter traversară cel de-al doilea pod către cealaltă curte.

Nu se vedea nici un semn de viață. Dintr-odată, lui William îi trecu prin minte că era posibil ca Aliena să fi plecat. Ce dezamăgitor ar fi! El și Walter, triști, înfomețați și cuprinși de frig, ar trebui să-și petreacă noaptea într-un castel pustiu și murdar. Urcară pe scara exterioară până la ușa sălii mari.

– Încet, îi spuse William lui Walter. Dacă sunt aici, vreau să-i sperii!

Împinse cu grijă ușa. Sala mare era goală și întunecată și mirosea de parcă nu mai fusese folosită de luni de zile: după cum se așteptase, cei trei locuiau la etajul superior. William păși încet de-a curmezișul sălii, către scări. Pielele uscate foșneau sub tălpile sale. Walter îl urma la mică distanță.

Urcară treptele. Nu se auzea nimic: zidurile groase, de piatră, ale fortăreței, estompau orice sunete. Ajuns la jumătatea scării, William se opri, se întoarse către Walter, își duse degetul la buze și îi arătă cu mâna. Pe sub ușa de la capătul scărilor se vedea lumină. Era cineva acolo.

Urcară până sus și se opriră în fața ușii. Din interior se auzi un râs de față. William zâmbi satisfăcut. Găsi mânerul, îl întoarse ușor, după care deschise ușa cu o lovitură de picior. Hohotele de râs se transformată într-un țipăt de spaimă.

Imaginea din cameră era încântătoare. Aliena și fratele ei mai mic, Richard, stăteau la o masă mică, aproape de foc, dinaintea unui joc pe o tablă, iar Matthew intendentul stătea în spatele ei, privindu-i peste umăr. Chipul Alienei era însuflețit de strălucirea focului, iar cărlionții ei scânteiau cu luciri roșcate. Purta o tunică din pânză, deschisă la culoare. Privea către William, cu buzele ei roșii arcuite a surpriză. William o privi, savurând spaima ei, fără să rostească nici un cuvânt. După câteva momente, fata își veni în fire, se ridică și spuse:

– Ce cauți aici?

William repetase această scenă de multe ori în minte. Intră încet în încăperea și rămase lângă foc, încălzindu-și palmele, după care spuse:

– Eu locuiesc aici. Ce cauți *tu* aici?

Aliena își mută privirea de la el la Walter. Era speriată și dezorientată, însă tonul ei rămânea provocator.

– Acest castel aparține contelui de Shiring. Spune pentru ce ai venit și apoi cară-te!

William zâmbi triumfător.

– Conte de Shiring e tatăl meu, spuse el.

Intendentul gemu, de parcă s-ar fi temut că avea să audă aceste cuvinte. Pe chipul Alienei apăru o expresie uluită. William continuă:

– Regele l-a făcut pe tata conte ieri, la Winchester. Acum castelul ne aparține nouă. Până la sosirea tatălui meu, eu sunt stăpânul aici. Pocni din degete în direcția intendentului. Și mi-e foame, așa că adu-mi pâine, carne și vin!

Intendentul șovăia. Aruncă o privire îngrijorată spre Aliena. Îi era frică să o lase singură. Dar nu avea de ales. Se îndreptă către ușă.

Aliena făcu un pas spre ușă, ca și cum ar fi vrut să-l urmeze.

– Rămâi aici, îi ordonă William.

Walter se postă între ea și ușă, blocându-i calea.

– Nu ai nici un drept să-mi dai ordine! spuse Aliena, pe un ton ce amintea de vechea sa aroganță.

Cu un glas speriat, Matthew interveni:

– Rămâi, domniță. Nu-i înfuria! O să mă întorc repede.

Aliena se încruntă la el, dar rămase pe loc. Matthew ieși.

William se așeză pe scaunul Alienei. Aceasta se duse lângă fratele ei. William îi cercetă cu privirea. Existau asemănări între ei, dar toată forța se vedea numai pe chipul fetei. Richard era un adolescent înalt, stângaci, căruia nu-i dăduseră încă tuleiele. Lui William îi plăcea senzația de a-i avea în puterea lui. Spuse:

– Câți ani ai, Richard?

– Paisprezece, spuse tânărul, pe un ton posac.

– Ai omorât vreodată un om?

– Nu, răspunse Richard. Apoi, într-o mică încercare de bravadă, adăugă: Nu încă.

„O să suferi și tu, puțoi arogant!“ își spuse William. Își îndreptă atenția asupra Alienei.

– Tu câți ani ai?

La început, expresia Alienei l-ar fi făcut să creadă că nu avea să-i răspundă, dar apoi fata păru să se răzgândească, poate pentru că-și amintise îndemnul lui Matthew de a nu-l înfuria.

– Șaptesprezece, spuse ea.

– Vai, vai, toată familia știe să numere, spuse William. Ești fecioară, Aliena?

– Bineînțeles! răspunse ea pe un ton înflăcărat.

Cu o mișcare bruscă, William întinse mâna și o prinse de un sân. Acesta îi umplea palma lui mare. Strânse: era ferm, dar se mula pe degetele sale. Aliena se trase înapoi și scăpă din strânsoarea lui.

Richard făcu un pas înainte, prea târziu, și lovi brațul lui William. Nimic nu i-ar fi putut produce mai multă plăcere tânărului Hamleigh. Se ridică rapid de pe scaun și îl lovi pe Richard cu pumnul în față. După cum bănuia, Richard era un molău: slobozi un țipăt și își duse rapid mâinile la față.

– Lasă-l în pace! strigă Aliena.

William o privi surprins. Părea să-i pese mai mult de soarta fratelui ei decât de a sa. Era bine să țină minte acest lucru.

Matthew se întoarse cu un platou de lemn pe care se aflau o bucată de pâine, o parte dintr-o șuncă și o carafă de vin. Păli atunci când îl văzu pe Richard cu mâinile la față. Lăsă platoul pe masă și se duse la băiat. Îndepărtându-i cu blândețe mâinile, se uită la chipul lui. Pielea se înroșise deja, iar ochiul i se umflase.

– Ți-am spus să nu îl înfurii, murmură el, dar părea ușurat că nu era mai rău.

William fu dezamăgit: sperase că Matthew se va mânia și își va pierde controlul. Se părea că intendentul avea de gând să-i strice toată distracția.

Vederea mâncării îi lăsă gura apă. Își trase scaunul lângă masă, își scoase cuțitul de mâncat și tăie o felie grosă de șuncă. Walter se așeză în fața lui. Cu gura plină de pâine și șuncă, William îi spuse Alienei:

– Adu niște cupe și toarnă vinul.

Matthew se grăbi să-i îndeplinească ordinul. William interveni:

– Nu tu, ea.

Aliena ezita. Matthew o privi neliniștit și dădu aprobator din cap. Fata se apropie de masă și luă carafa.

Când ea se aplecă să toarne, William întinse mâna, își strecură degetele pe sub marginea tunicii ei și, rapid, îi pipăi piciorul. Cu buricele degetelor, simți gambele zvelte cu păr fin, apoi mușchii din spatele genunchiului ei, după care pielea catifelată din partea interioară a coapsei; apoi Aliena se smuci, se întoarse și vru să-i dea cu carafa în cap.

William bară lovitura cu mâna stângă și cu cea dreaptă o palmui peste față. Își puse toată forța în lovitura aceea. Palma îl înțepa acum într-un mod foarte satisfăcător. Aliena scoase un țipăt. Cu coada ochiului, William îl văzu

pe Richard mișcându-se. Sperase că așa va face. O împinse puternic pe Aliena din calea lui, iar ea căzu cu un bufnet la podea. Richard se repezi la William ca un cerb care atacă vânătorul. William pară prima lovitură nebu-nească a lui Richard, după care îi dădu un pumn în stomac. În vreme ce băiatul se îndoia de durere, William îl lovi rapid, de câteva ori, peste ochi și nas. Nu era la fel de tulburător pe cât era să o lovească pe Aliena, dar îl mulțumea cât de cât, și, în câteva clipe, chipul lui Richard fu scaldat în sânge.

Brusc, Walter scoase un strigăt de avertisment și sări în picioare, privind undeva peste umărul lui William. Acesta se întoarse și-l zări pe Matthew repezindu-se cu un cuțit, gata să îl înjunghie. William fu luat prin surprindere – nu se așteptase la acte de vitejie din partea intendentului efeminat. Walter nu putu să ajungă la el în timp util pentru a preveni lovitura. William își ridică ambele brațe pentru a se apăra și, preț de o secundă îngrozitoare, crezu că avea să fie ucis în chiar momentul său de triumf. Un atacator mai puternic i-ar fi dat brațele la o parte cu o lovitură, dar Matthew avea o conformație zveltă și era înmuiat de traiul în castel, iar cuțitul nu ajunsese la gâtul lui William. Acesta simți un val brusc de ușurare, dar nu era încă în siguranță. Matthew ridică brațul pentru o a doua lovitură. William făcu un pas înapoi și duse mâna la sabie. În acel moment, Walter dădu ocol mesei cu un pumnal lung în mână și îl înjunghie pe Matthew în spate.

Fața intendentului fu cuprinsă de teroare. William văzu cum vârful pumnalului lui Walter ieși prin pieptul lui Matthew, sfâșiindu-i tunica. Acesta scăpă cuțitul din mână. Intendentul încercă să tragă aer în piept, dar din gâtul lui nu ieși decât un gâlgâit, și părea să nu mai fie în stare să respire. Corpul i se înmuie dintr-odată; din gură începu să-i curgă sânge; ochii i se închiseră, și se prăbuși. Walter trase pumnalul lung în timp ce trupul inert cădea pe podea. Preț de o clipă, din rană țâșni sângele, dar, aproape imediat, șuvoiul se reduse la un simplu firicel.

Priveau cu toții cadavrul de pe podea: Walter, William, Aliena și Richard. William se simțea amețit, pentru că fusese atât de aproape să moară. De-acum, orice îi stătea în putință. O prinse pe Aliena de gulerul tunicii. Pânza era moale și fină, foarte scumpă. Smuci brusc. Tunica se rupse. Trase în continuare, astfel încât haina se rupse de tot în față. Rămase în mână cu o fâșie lată cam de treizeci de centimetri. Aliena țipă, după care încercă să-și tragă rămășițele hainei peste partea din față a corpului. Marginile sfâșiate nu aveau cum să se suprapună. William simți cum i se usucă gâtul. Brusca ei vulnerabilitatea era tulburătoare. Era mult mai excitant decât atunci când o privise cum se spăla, pentru că acum ea știa că el o privea, și era rușinată, iar rușinea ei îl ațâța și mai tare. Aliena își acoperi sânii cu o mână și sexul cu

cealaltă. William lepădă fâșia de pânză și o prinse de păr. O smuci către el, o întoarse și îi sfâșie și restul tunicii.

Avea umeri albi, delicați, o talie îngustă și niște șolduri surprinzător de pline. O trase la el, lipindu-și corpul de spatele ei, lovindu-și șoldurile de feșele ei. Se aplecă și o mușcă tare de gâtul catifelat, până ce simți gustul sângelui, iar ea țipă din nou. Îl văzu pe Richard mișcându-se.

– Ține-l pe băiat, îi spuse el lui Walter.

Walter îl prinse pe Richard și îl imobiliză.

Ținând-o strâns pe Aliena cu o mână, William îi explora corpul cu cealaltă. Îi pipăi sânii, cântărindu-i și strângându-i, ciupind-o de sfârcurile mici; apoi își trecu mâna peste abdomenul ei, către triunghiul de păr dintre picioarele, des și cârlionțat, precum părul de pe cap. O împunse fără milă cu degetele. Ea începu să plângă. William avea mädularul atât de tare, încât simțea că avea să explodeze.

Se îndepărtă de ea și o smuci spre spate, peste piciorul lui întins. Aliena căzu pe spate cu un zgomot puternic. I se tăie răsufarea de la izbitură și icni, încercând să-și umple plămâni cu aer.

William nu plănuiise asta și nu era chiar sigur în ce fel ajunseseră lucrurile aici, dar, în toată lumea aceasta, nu exista nimic care să-l mai poată opri acum.

Își ridică tunică și îi arată penisul. Aliena păru îngrozită: probabil că nu mai văzuse unul tare. Era o fecioară adevărată. Cu atât mai bine.

– Adu băiatul aici, îi spuse William lui Walter. Vreau să vadă tot.

Nu știa de ce, dar gândul de a o face sub ochii lui Richard era extrem de excitant.

Walter îl trase pe Richard, forțându-l să se lase în genunchi.

William îngenunche pe podea și desfăcu picioarele Alienei. Aceasta începu să se zbată. El se prăbuși peste ea, încercând să o facă să se supună sub imperiul greutății lui, dar ea se opunea în continuare, iar el nu o putea pătrunde. Era iritat: asta strica tot. Se ridică într-un cot și o lovi cu pumnul în față. Aliena slobozi un țipăt și obrazul i se înroși imediat, dar, imediat ce el încercă din nou să o pătrundă, ea i se opuse iarăși.

Walter ar fi putut să o țină nemișcată, dar el se ocupa de băiat.

Dintr-odată, William fu atins de inspirație.

– Taie-i urechea băiatului, Walter, spuse el.

Aliena rămase nemișcată.

– Nu! zise ea cu o voce răgușită. Lasă-l în pace... nu-i mai face rău!

– Atunci desfă-ți picioarele, spuse William.

Aliena îl privea fix, cu ochii larg deschiși, cuprinși de oroare la gândul alegerii îngrozitoare care i se impunea. William savura suferința ei. Walter, jucându-și perfect rolul, își scoase cuțitul și îl apropie de urechea dreaptă a lui Richard. Ezită, după care, cu o mișcare aproape tandră, îi tăie lobul urechii.

Richard țipă. Din mica rană țâșni un șuvoi de sânge. Bucata de carne căzu pe pieptul agitat al Alienei.

– Oprește-te! strigă ea. Bine. O să o fac.

Își desfăcu picioarele.

William își scuipe în palmă, după care îi frecă sexul, pentru a o umezi. Își împinse degetele înăuntru el. Ea țipă de durere. Asta îl excita și mai tare. Se lăsă peste ea. Aliena rămase nemișcată, încordată. Ținea ochii închiși. Corpul îi era acoperit de sudoare, din cauza luptei, dar tremura. William își schimbă poziția, apoi ezită, savurând gândul la ce avea să urmeze și groaza fetei. Se uită la ceilalți. Richard privea cuprins de oroare. Walter privea lacom.

– Pe urmă e rândul tău, Walter, zise William.

Disperată, Aliena gemu.

Brusc, o pătrunse dur, împingând cât de tare și de departe putea. Simți rezistența fecioriei ei – o virgină adevărată! – și împinse din nou, violent. Îl dorea, dar pe ea o dorea și mai tare. Aliena țipa. Mai împinse o dată, și mai cu putere, și o simți rupându-se. Chipul Alienei se albi, fata își lăsă capul într-o parte și leșină; atunci, în sfârșit, William își lăsă sămânța să țâșnească înăuntru ei, până la ultima picătură, râzând în hohote de plăcere și de mândrie.

Furtuna se dezlănțui mare parte din noapte, după care, spre zi, se opri. Calmul brusc îl trezi pe Tom Constructorul. În timp ce stătea întins în întuneric, ascultând respirația greoaie a lui Alfred, aflat lângă el, și sunetul mai puțin puternic al respirației Marthei, care dormea de cealaltă parte a lui, se gândea că era posibil să aibă parte de o dimineată senină, ceea ce însemna că putea vedea soarele răsărind pentru prima dată în două sau trei săptămâni, de când cerul era acoperit de nori. Așteptase acest moment.

Se sculă și deschise ușa. Era încă întuneric: mai avea destul timp. Mișcă trupul lui Alfred cu piciorul.

– Alfred! Trezește-te! O să vedem răsăritul!

Alfred gemu și se ridică în capul oaselor. Martha se întoarse pe partea cealaltă, fără să se trezească. Tom se duse lângă masă și luă capacul de pe o oală de lut. Scoase o bucată de pâine mâncată pe jumătate și tăie două felii

groase, una pentru el și una pentru Alfred. Se așezară amândoi pe bancă și își mâncară micul dejun.

Într-un urciior aveau bere. Tom luă o înghițitură lungă și i-l întinse lui Alfred. Agnes i-ar fi pus să folosească cupe, și așa ar fi făcut și Ellen, dar acum nu aveau nici o femeie în casă. După ce Alfred bău pe săturate din urciior, plecară.

Pe când traversau curtea stăreției, cerul își schimba culoarea din negru în cenușiu. Tom avusese de gând să se ducă la casa starețului și să îl trezească pe Philip. Totuși, gândurile lui Philip urmaseră același curs precum cele ale lui Tom, și se afla deja acolo, printre ruinele catedralei, purtând o pelerină groasă, îngenuncheat pe pământul ud, rostind rugăciuni.

Sarcina lor era aceea de a stabili o axă corectă est-vest, care să reprezinte linia de reper în jurul căreia avea să fie construită noua catedrală.

Tom pregătise totul în urmă cu ceva timp. În pământul dinspre est înfip-sese un țaruș de fier cu o gaură mică în mâner, ca urechile unui ac. Țarușul era aproape la fel de lung pe cât era Tom de înalt, așa că „ochiul“ acestuia se găsea la nivelul ochilor constructorului. Îl fixase în pământ cu un amestec de pietriș și mortar, astfel încât să nu poată fi mișcat din greșală. În dimineața aceea avea să înfigă un alt țaruș precum acela, la vest de cel dintâi, în capătul opus al șantierului.

– Amestecă niște mortar, Alfred, spuse Tom.

Alfred se duse să aducă niște nisip și niște var. Tom se duse în șopronul său cu unelte, aflat lângă claustru, și luă un ciocănel și un al doilea țaruș. Apoi se duse în partea de vest a șantierului și rămase nemișcat, așteptând răsăritul soarelui. Philip își încheie rugăciunile și i se alătură, în timp ce Alfred amesteca nisipul și varul cu apă pe o scândură lată.

Cerul se luminează. Cei trei deveniră atenți. Priveau zidul estic al curții stăreției. Într-un sfârșit, discul roșu al soarelui se arată peste culmea zidului.

Tom își schimbă poziția până când reuși să vadă marginea soarelui prin gaura mică a țarușului aflat în celălalt capăt. Apoi, în timp ce Philip începea să se roage cu glas tare în latină, Tom ținu cel de-al doilea țaruș în fața lui, astfel încât să se suprapună peste imaginea soarelui. Încet, îl coborî la pământ și îi apăsă capătul ascuțit în solul reavăn, ținându-l permanent exact între ochii lui și soare. Luă ciocănelul de la brâu și bătu cu grijă țarușul în pământ, până ce „ochiul“ acestuia ajunsese la nivelul ochilor lui. Acum, dacă își făcuse treaba cum se cuvenea, și dacă mâinile nu îi tremuraseră, soarele ar trebui să strălucească prin găurile ambilor țaruși.

Închise un ochi și privi, prin gaura celui mai apropiat țaruș, în direcția celuiălalt. Soarele strălucea în continuare prin cele două orificii. Cei doi țaruși

erau aliniați perfect pe o axă est-vest. După acel reper avea să fie orientată noua catedrală.

Îi explicase toate acestea lui Philip; acum, Tom se dădu la o parte și îl lăsă pe stareț să se uite el însuși prin găurile țărășilor, pentru a verifica.

– Perfect, spuse Philip.

Tom încuviință.

– Așa-i.

– Știi ce zi este astăzi? întrebă Philip.

– Vineri.

– Este, de asemenea, ziua martiriului Sfântului Adolphus. Dumnezeu ne-a trimis un răsărit de soare ca să putem orienta biserica în ziua patronului nostru. Nu-i așa că e un semn bun?

Tom zâmbi. Din experiența lui, știa că, în construcții, munca pricepută era mai importantă decât semnele bune. Dar se bucura pentru Philip.

– Da, într-adevăr, spuse el. E un semn foarte bun.

Capitolul 6

I

Aliena era hotărâtă să nu se mai gândească la cele întâmplate.

Stătuse toată noaptea așezată pe pardoseala rece, din piatră, a capelei, cu spatele sprijinit de perete, privind în întuneric. La început, nu se putuse gândi la nimic altceva decât la scenele de iad prin care trecuse, dar, treptat, durerea se mai alinase, și își putuse concentra mintea asupra zgomotelor furtunii, asupra ploii care cădea pe acoperișul capelei și asupra vântului care urla în jurul crenelurilor castelului părăsit.

La început fusese goală. După ce William și Walter o... Când terminaseră, se duseseră înapoi la masă, lăsând-o să zacă pe podea, cu Richard, care sângera, alături. Bărbații începuseră să bea și să mănânce de parcă ar fi uitat de existența ei, după care ea și Richard profitaseră de această ocazie și fugiseră din încăperea. Furtuna începuse deja, și ei traversaseră podul în fugă, udați de ploaia torențială, și se refugiaseră în capelă. Dar Richard se întorsese aproape imediat în fortăreață. Probabil că se dusesse în încăperea unde erau cei doi și luase pelerina lui și pe cea a Alienei din cuier, după care fugise înainte ca William și servitorul său să aibă timp să reacționeze.

Dar tot nu voise să-i adreseze vreo vorbă. Îi dăduse pelerina și și-o înfășurase pe a lui în jurul trupului; apoi se așezase pe pardoseală, la un metru de ea, cu spatele sprijinit de același perete. Aliena tânjea să fie ținută în brațe și liniștită de cineva care o iubea, dar Richard se purta de parcă ar fi făcut ceva extrem de rușinos; iar cel mai îngrozitor era că și ea avea aceeași părere. Se simțea extrem de vinovată, ca și cum ar fi comis un păcat. Întelegea prea bine de ce Richard nu o liniștea, de ce nu voia să o atingă.

Îi părea bine că era frig. O ajuta să se simtă ruptă de lumea înconjurătoare, izolată; și părea să îi mai aline durerea. Nu adormi, dar, la un moment dat, intrară amândoi într-un fel de transă și rămaseră nemișcați, ca morți, vreme îndelungată.

Sfârșitul brusc al furtunii destrămă vraja. Aliena își dădu seama că putea distinge ferestrele capelei, petice mici, cenușii, în ceea ce, până atunci, nu fusese decât întuneric netulburat. Richard se ridică și se îndreptă către ușă. Ea îl privea, simțindu-se deranjată de această tulburare a echilibrului anterior: voia să stea aici și să aștepte până ce îngheța sau murea de foame, pentru că nu i se părea nimic mai atrăgător pe lume decât să alunece domol într-o stare permanentă de inconștiență. Apoi, el deschise ușa și lumina slabă a zorilor îi dezvălui chipul.

Aliena fu atât de șocată, încât ieși din starea de transă. Chipul lui Richard abia dacă mai putea fi recunoscut. Avea fața umflată și acoperită cu sânge uscat și cu vânătăi. Văzându-l, Aliena aproape că izbucni în plâns. Richard dăduse mereu dovadă de o bravadă fără fundament. Când era mic, alerga prin castel, călare pe un cal imaginar, prefăcându-se că înjunghie oamenii cu o lance imaginară. Cavalerii tatălui lor îl încurajau mereu, prefăcându-se înfricoșați de sabia lui de lemn. În realitate, Richard se speria și de o pisică furioasă. Dar, în noaptea trecută, el făcuse tot ce îi stătuse în putință, și fusese bătut rău pentru acest lucru. Acum trebuia să aibă grijă de el.

Încet, Aliena se ridică în picioare. O durea tot corpul, dar durerea nu mai era atât de puternică pe cât fusese în timpul nopții. Se gândea ce putea să se întâmple în fortăreață. Cândva, pe parcursul nopții, William și servitorul său terminaseră probabil ulcica de vin, după care adormiseră. Probabil că aveau să se trezească la răsăritul soarelui.

Până atunci, ea și Richard trebuiau să se grăbească departe.

Merse înspre celălalt capăt al capelei, către altar. Era o cutie simplă de lemn, vopsită în alb, fără nici un ornament. Se sprijini de ea și apoi, cu o mișcare bruscă, o răsturnă.

– Ce faci? întrebă Richard, cu un glas speriat.

– Aici era ascunzătoarea secretă a tatei, spuse ea. Mi-a spus de ea înainte să plece.

Pe podea, în locul unde fusese altarul, se afla o legătură de pânză. Aliena o desfăcu și scoase la iveală o sabie mare, cu tot cu teacă și cingătoare, și un pumnal cu o înfățișare înfricoșătoare, lung de treizeci de centimetri.

Richard se apropie pentru a le privi. Nu prea se pricepea să mânuiască o sabie. Lua lecții de un an, dar era încă neîndemânatic. Totuși, în mod clar

Aliena nu o putea purta, așa că i-o dădu lui. Băiatul își prinse cingătoarea în jurul taliei.

Aliena cercetă din ochi pumnalul. Nu purtase niciodată o armă. Toată viața avusese pe cineva care să o apere. Dându-și seama că avea nevoie de cuțitul acela pentru propria protecție, se simți groaznic de părăsită. Nu era sigură că ar fi fost în stare să-l folosească vreodată. „Am înfipt o lance de lemn într-un porc sălbatic, își spuse ea în gând, de ce nu aş putea să înfig cuțitul acesta într-un om... În cineva ca William Hamleigh?“ Gândul o făcu să se cutremure.

Pumnalul avea o teacă de piele cu un ochi cu care se putea prinde de curea. Ochiul era suficient de mare pentru ca Aliena să-și bage mâna prin el, ajungând să stea ca o brătară în jurul încheieturii ei subțiri. Și-l puse în jurul încheieturii stângi, după care împinse cuțitul pe mânecă. Era lung – îi trecea de cot. Chiar dacă nu putea înjunghia pe nimeni, poate că-l putea folosi pentru a-i speria pe cei cu gânduri rele.

– Hai să fugim, repede! spuse Richard.

Aliena încuviință cu o mișcare din cap, dar, pe când se îndrepta către ușă, se opri locului. Lumina devenea din ce în ce mai puternică și putea distinge, pe podeaua capelei, două obiecte întunecate pe care nu le mai observase înainte. Privind cu atenție, văzu că erau niște șei, una de mărime obișnuită și cealaltă cu adevărat enormă. Și-i închipui pe William și pe servitorul lui, sosind aici cu o seară în urmă, îmbujorați de triumful repurtat la Winchester și osteniți de drum, luând nepăsători șeile de pe cai și aruncându-le aici înainte de a porni grăbiți spre fortăreață. Nu-și imaginau că ar fi cineva în stare să fure de la ei. Dar oamenii disperăți găsesc curajul necesar.

Aliena se duse la ușă și aruncă o privire afară. Se luminase, dar încă nu de tot, și nu se distingeau culorile. Vântul se potolise, iar cerul era perfect senin. Pe parcursul nopții, de pe acoperișul capelei căzuseră câteva șindrile. Curtea era pustie, cu excepția celor doi cai care pășteau iarba udă. Amândoi ridicară privirile către Aliena, după care își coborâră din nou capetele, reluându-și păscutul. Unul din ei era un cal de război uriaș: așa se explica dimensiunea ieșită din comun a uneia din șei. Celălalt era un armăsar bălțat, nu arătos, dar compact și solid. Aliena se uită lung la animale, apoi la șei, după care din nou la cai.

– Ce mai așteptăm? întrebă neliniștit Richard.

Aliena se hotărî.

– Hai să le luăm caii, spuse ea pe un ton ferm.

Richard părea speriat.

– O să ne omoare!

– Nu vor putea să ne prindă. Dacă *nu* le luăm caii, ar putea veni după noi și să ne omoare.

– Și dacă ne prind înainte să plecăm?

– Va trebui să ne mișcăm repede. *Aliena* nu era atât de încrezătoare pe cât pretindea, dar trebuia să-l încurajeze pe *Richard*. Hai să înșeuăm întâi gonaciul... pare mai prietenos. Adu șaua normală.

Străbătu grăbită curtea. *Ambii* cai erau priponiți cu funii lungi de cioturile rămase în urma grajdului ars. *Aliena* ridică de jos priponul gonaciului și trase ușor. În mod evident, acesta era calul servitorului. *Aliena* ar fi preferat un animal mai mic și mai sfios, dar credea că putea să-l stăpânească și pe acesta. *Richard* trebuia să ia calul de război.

Gonaciul se uită suspicios la *Aliena* și își dădu urechile pe spate. Ea se zorea îngrozitor, dar făcu un efort pentru a-i vorbi blând și a trage ușor de funie, iar calul se liniști. Îl apucă de cap și îl mângâie pe bot; apoi *Richard* îi puse ușor hamul și îi împinse zăbala în gură. *Aliena* răsufală ușurată. *Richard* așeză șaua mai mică pe spinarea animalului și o prinse cu mișcări repezi, sigure. Amândoi fuseseră obișnuiți cu caii încă de mici.

De ambele părți ale șei servitorului erau legați doi saci. *Aliena* spera că în aceștia se aflau lucruri utile – o cremene, ceva mâncare sau grăunțe pentru cai –, dar nu avea timp să se uite acum. Aruncă o privire neliniștită de cealaltă parte a curții, către podul ce ducea la fortăreață. Nu era nimeni acolo.

Calul de război privise cum fusese înșeuat gonaciul și știa ce urma, dar nu se arăta prea dispus să coopereze cu niște străini. Fornăi și se împotrivi atunci când *Aliena* trase de pripon.

– Șșșt! făcu aceasta.

Ținu strâns de funie, trăgând constant, iar calul se apropie de ea șovăitor. Însă era foarte puternic și, dacă s-ar fi hotărât să se opună, era rost de bucluc. *Aliena* se întreba dacă gonaciul îi putea duce atât pe ea, cât și pe *Richard*. Dar, în felul acesta, *William* ar fi putut să vină după ei pe calul de război.

Când calul ajunsese aproape, *Aliena* fixă frânghia în jurul ciotului de lemn, astfel încât animalul să nu se poată îndepărta. Dar, când *Richard* încercă să-i pună zăbala, calul își dădu capul pe spate și se feri.

– Încearcă să-i pui mai întâi șaua, spuse *Aliena*.

Ea vorbi cu animalul și îi mângâie grumazul puternic în timp ce *Richard* ridică șaua și o prindea în chingi. Calul începu să capete un aer oarecum înfrânt.

– Hai, stai cuminte, îi spuse *Aliena* pe un ton ferm, dar animalul nu se lăsă păcălit: simțise panica din spatele glasului.

Richard se apropie cu zăbala, iar calul fornăi și încercă să se îndepărteze.

– Am ceva pentru tine, spuse Aliena și băgă mâna în buzunarul gol al pelerinei.

Animalul o crezu. Aliena scoase din buzunar un pumn plin cu nimic, dar calul își lăsă capul în jos și își băgă botul în mâna ei, căutând ceva de mâncare. Ea îi simți limba aspră pe piele. Cât timp animalul stătu cu capul în jos și cu gura deschisă, Richard îi puse ușor hamul.

Aliena aruncă o altă privire temătoare către fortăreață. Totul era cufundat în liniște.

– Încalecă, îi spuse ea lui Richard.

Nu fără oarecare dificultate, Richard își puse un picior în scara înaltă și se ridică în șaua calului uriaș. Aliena desfăcu funia legată de ciot.

Calul necheză tare.

Inima Alienei bătea nebunește. Era posibil ca sunetul să se fi auzit în fortăreață. Un bărbat ca William cunoștea, mai mult ca sigur, nechezatul calului său, mai ales că era vorba despre un animal atât de scump precum acesta. Era posibil să se fi trezit.

Se grăbi să dezlege și celălalt cal. Degetele ei înghețate încercau, neîndemânatic, să desfacă nodul. Gândul că William s-ar fi putut trezi o făcea să-și piardă cumpătul. Poate că, tocmai atunci, William deschidea ochii, se ridica în capul oaselor, arunca o privire în jur, își amintea unde se afla și se întreba de ce oare nechezase calul său. Avea să vină în curte, mai mult ca sigur. Lucrul acela rușinos, violent, dureros pe care i-l făcuse îi reveni în minte în toată grozăvia sa.

Richard spuse pe un ton agitat:

– Hai, Allie!

Calul lui era sperios și nerăbdător acum. Se străduia din răspuțeri să îl facă să stea nemișcat. Avea nevoie să galopeze vreo doi, trei kilometri, să-l obosească un pic; abia apoi urma să fie mai ușor de strunit. Calul necheză din nou și începu să facă pași în lateral.

În sfârșit, Aliena desfăcu nodul. Fu tentată să arunce funia, dar așa nu ar mai fi avut cum să-l mai priponească din nou, așa că o încolăci în grabă și dezordonat și o legă de o curea a șeii. Trebuia să-și modifice lungimea scărilor: erau suficient de lungi pentru servitorul lui William, un bărbat mai înalt decât ea, așa că erau prea joase pentru ca Aliena să-și poată ține picioarele în ele când stătea în șa. Dar îl vedea cu ochii minții pe William coborând scările, traversând sala, ieșind din clădire...

– Nu pot să mai țin mult calul ăsta în loc, spuse Richard, cu glas încordat.

Aliena era la fel de agitată precum calul de război. Se ridică în șaua armăsarului. O durea înăuntru atunci când stătea în șa, dar n-avea ce face. Richard

își îndreptă calul către poartă, iar armăsarul Alienei îl urmă fără nici un îndemn din partea ei. După cum se și așteptase, nu putea ajunge la scări, așa că trebui să se prindă de cal cu genunchii. Pe când se îndepărtau, Aliena auzi un strigăt, de undeva din spate, și gemu cu voce tare:

– O, nu!

Îl văzu pe Richard dând pintoni calului. Imensul animal porni la trap. Armăsarul ei îi urmă exemplul. Se bucura că animalul pe care-l călărea îl urma mereu pe cel al lui Richard, pentru că nu era în stare acum să-l controleze. Richard își îmboldi din nou calul și acesta porni și mai repede, pe când treceau pe sub arcada porții. Aliena privi peste umăr și îi zări pe William și pe servitorul său alergând prin curte după ei.

Calul lui Richard era agitat și, imediat ce văzu câmpurile în fața sa, își coborî capul și o porni la galop. Trecură podul cu zgomot ca de tunet. Aliena simți cum cineva trage de ceva de la șoldul ei și văzu, cu coada ochiului, mâna unui bărbat întinzându-se după curelele șei ei; dar, o clipă mai târziu, mâna dispăru, și ea își dădu seama că reușiseră să scape. Trupul îi fu cuprins de ușurare, dar apoi simți din nou durerea aceea. Pe când calul galopa peste câmpuri, se simțea înjunghiată pe dinăuntru, așa cum se simțise atunci când nemericul de William o pătrunsese; simți o dără caldă pe partea interioară a coapsei. Lăsă controlul în seama armăsarului și-și închise strâns ochii, pentru a putea îndura durerea. Dar în minte îi reveni oroarea nopții trecute, iar imaginile i se perindau în spatele pleoapelor închise. Pe când goneau pe câmpuri, Aliena prinse a repeta în ritmul bătăilor de copite:

– Nu-mi pot *aminti*, nu-mi pot *aminti*, nu *pot*, nu *pot*, nu *pot*.

Calul ei coti ușor spre dreapta și simți că urca o pantă ușoară. Deschise ochii și văzu că Richard ieșise de pe cărarea de pământ și se îndrepta pe un traseu ocolitor către pădure. Se gândi că, probabil, voia să se asigure că animalul pe care-l călărea obosea bine înainte de a-l lăsa să încetinească. Ambii cai aveau să fie mai ușor de stăpânit după ce alergau zdravăn o vreme. Curând, își simți armăsarul începând să obosească. Se lăsă puțin pe spate. Calul încetini, mergând în galop mic, apoi la trap, după care la pas. Calul lui Richard încă mai avea energie de consumat, așa că se îndepărtă.

Aliena privi înapoi, peste câmpuri. Castelul se găsea cam la un kilometru și jumătate distanță și nu era sigură dacă avea sau nu să vadă două siluete pe pod, privind spre ea. „Au de mers o bucată bună de drum pentru a găsi alți cai“, își spuse ea. Simțea că, pentru o vreme, era în siguranță.

Pe măsură ce palmele și tălpile începeau să i se încălzească, începu să simtă gâdilături. Dinspre armăsar se ridica un val de căldură, ca dinspre un foc, și o înfășura într-un cocon de aer cald. Richard își lăsă în sfârșit calul să

încetinească și se întoarse către ea, cu animalul la pas, răsufând greu. Intrară printre copaci. Amândoi cunoșteau bine aceste păduri, pentru că trăiseră aici mare parte din viață.

– Unde mergem? întrebă Richard.

Aliena se încruntă. Unde mergeau? Ce urmau să facă? Nu aveau nimic de mâncare, nimic de băut, nici un ban. Ea nu avea haine, cu excepția pelerinei pe care o purta – nu avea tunică, cămașă, pălărie sau pantofi. Își dorea cu toată ființa să aibă grijă de fratele ei – dar cum?

Își dădea seama acum că, în cursul acestor ultime trei luni, trăise într-o lume de vis. Undeva, într-un ungher al minții, știuse că vechea ei viață se sfârșise, dar refuzase să accepte lucrul acesta. William Hamleigh o trezise la realitate. Nu se îndoia cătuși de puțin că spusele lui erau adevărate, că regele Stephen îl numise pe Percy Hamleigh conte de Shiring; dar poate că mai era ceva. Poate că regele făcuse unele aranjamente pentru ea și pentru Richard. Dacă nu, ar fi trebuit s-o facă și, în mod clar, ei i-ar putea-o cere. Oricum ar sta lucrurile, era nevoie să meargă la Winchester. Acolo puteau afla, cel puțin, ce se întâmplase cu tatăl lor.

Dintr-odată, se întrebă: „O, tată, când s-au stricat lucrurile?”

De când murise mama, tatăl ei avusese grijă de ea în mod special. Aliena știa că tatăl ei fusese mai atent cu ea decât majoritatea taților. Se simțea vinovat că nu se mai căsătorise, pentru a-i oferi o mamă, și îi explicase că se simțea mai fericit cu amintirea fostei soții decât ar fi putut fi cu orice înlocuitoare a acesteia. Oricum, Aliena nu-și dorise niciodată o altă mamă. Tatăl ei avusese grijă de ea, iar ea avusese grijă de Richard și, astfel, nici unul dintre ei nu putea păți ceva rău.

Dar zilele acelea nu aveau să se mai întoarcă vreodată.

– Unde mergem? întrebă din nou Richard.

– La Winchester, spuse ea. Mergem să-l vedem pe rege.

Richard era entuziasmat.

– Da! Și când o să-i spunem ce au făcut azi-noapte William și servitorul său, mai mult ca sigur că regele va...

Într-o clipită, Aliena se înfurie teribil.

– Tacă-ți gura! țipă ea.

Caii tresăriră. Ea trase puternic de hățuri.

– Să nu mai spui niciodată așa ceva! Era atât de furioasă, încât se îneca, și abia dacă putea să articuleze: Nu o să spunem nimănui ce au făcut... nimănui! Niciodată! Niciodată! Niciodată!

Sacii de la șaua servitorului conțineau o bucată mare de brânză tare, câteva înghițituri de vin într-o ploscă de piele, o cremene, niște paie pentru aprins focul și aproape un kilogram de grăunțe care, se gândi Aliena, erau pentru cai. La amiază, ea și Richard mâncară brânza și băură vinul, în vreme ce caii pășcură iarba rară și tufișurile perene și se adăpară dintr-un izvor cristalin. Nu mai sângera, iar partea inferioară a trunchiului îi era amorțită.

Văzuseră alți călători, dar Aliena îi spusese lui Richard să nu intre în vorbă cu nimeni. Pentru un observator neavizat, păreau un cuplu ieșit din comun, mai ales în ceea ce-l privea pe Richard, pe calul lui uriaș, cu sabia aceea la brâu; dar, după o discuție de câteva minute, oricine ar fi descoperit că nu erau decât doi copii de care nu avea nimeni grijă și, atunci, și-ar fi dat seama cât de vulnerabili erau. Tocmai de aceea se fereau de ceilalți oameni.

Pe măsură ce după-amiaza înainta către amurg, începură să caute un loc unde să-și petreacă noaptea. Găsiră un luminiș aflat în apropierea unui izvor, cam la o sută de metri de drum. Aliena le dădu cailor niște grăunțe, în vreme ce Richard aprinse un foc. Dacă ar fi avut un ceain, ar fi putut să pregătească un terci din grăunțele pentru cai. Dar, neavând, erau nevoiți să mestece grăunțe crude, în cazul în care nu puteau găsi niște castane dulci pe care să le coacă.

Cât timp se gândea la această problemă, iar Richard era plecat după lemne, astfel încât nu-l mai putea vedea, Aliena fu speriată de o voce bari-tonală, venită de undeva de aproape:

– Și cine ești tu, fata mea?

Scăpă un țipăt. Calul se dădu câțiva pași în spate, înspăimântat. Aliena se întoarse și văzu un bărbat murdar, cu barbă, îmbrăcat din cap până în picioare în piele maro. Acesta făcu un pas spre ea.

– Nu te apropia de mine! răcni ea.

– Nu trebuie să-ți fie frică de mine, spuse el.

Cu coada ochiului, îl văzu pe Richard ieșind din pădure, în spatele străinului, ducând în brațe lemne de foc. Acesta rămase nemișcat, uitându-se la ei doi. „Scoate sabia!“ îl îndemnă în gând Aliena, dar băiatul părea prea speriat și nesigur pentru a schița vreun gest. Fata făcu un pas înapoi, încercând să interpună calul între ea și străin.

– Nu avem bani, spuse Aliena. Nu avem nimic.

– Eu sunt pădurarul regelui, spuse bărbatul.

Aliena fu atât de ușurată, încât aproape că se prăbuși din picioare. Pădurarul era un slujbaș al regelui, plătit pentru a aplica legea în pădure.

– De ce nu ai spus așa, om nebun ce ești? zise ea, furioasă pentru că se speriasse. Am crezut că ești un nelegiuit!

Pădurarul păru surprins și oarecum jignit, ca și cum ea ar fi spus ceva nepolitic; dar se mulțumi să zică doar atât:

– Înseamnă că mata ești vreo domniță de stirpe nobilă.

– Sunt fata contelui de Shiring.

– Iar băiatul e fiul lui, spuse pădurarul, deși nu păruse a-l fi văzut pe Richard.

Richard înaintă și lăsă jos lemnele de foc.

– Exact, spuse el. Cum te numești?

– Brian. Aveți de gând să vă petreceți noaptea aici?

– Da.

– Singuri?

– Da.

Aliena știa că omul se întreba unde le era escorta, dar nu avea de gând să-i spună.

– Și zici că nu aveți bani.

Aliena se încruntă la el.

– Te îndoiești de spusesele mele?

– O, nu! Îmi dau seama că sunteți nobili după felul în care vă purtați.

Oare chiar era o umbră de ironie în glasul lui?

– Dacă sunteți singuri și nu aveți bani, atunci poate că ați vrea să vă petreceți noaptea la mine acasă. Nu e departe de aici.

Alienei nici nu-i trecea prin gând să se lase la mila acestui individ grosolan. Tocmai se pregătea să refuze, când el continuă:

– Soția mea ar fi bucuroasă să vă ofere ceva de mâncare. Și am o anexă încălzită unde ați putea dormi, dacă preferați să dormiți singuri.

Existența unei soții schimba situația. Ar fi trebuit să se găsească suficient de în siguranță acceptând ospitalitatea unei familii respectabile. Totuși, Aliena ezita. Apoi se gândi la un foc în vatră, la un castron de supă fierbinte, o cupă de vin, un pat de paie și un acoperiș deasupra capului.

– Ți-am fi recunoscători, spuse ea. Nu avem nimic să-ți dăm... am spus adevărul când am zis că nu avem bani... dar ne vom întoarce într-o zi și te vom răsplăti.

– Bine, spuse pădurarul.

Se duse la foc și îl stinse cu piciorul.

Aliena și Richard încălecară – încă nu-și deșeuaseră caii. Pădurarul se apropie și zise:

– Dați-mi hățurile.

Nefiind sigură ce avea de gând, Aliena îi dădu frâiele, iar Richard făcu la fel. Bărbatul porni prin pădure, conducând caii. Aliena ar fi preferat să țină chiar ea frâiele, dar hotărî să-l lase să facă după cum voia.

Era mai departe decât spusese el. Merseră cinci, șase kilometri și, până ajunseră la o căsuță mică acoperită cu paie, aflată la marginea unui câmp, se întunecase de tot. Dar printre obloane se zărea lumină și se simțea miros de mâncare, iar Aliena descălecă bucuroasă.

Soția pădurarului auzi caii și veni la ușă. Bărbatul îi spuse:

– Un tânăr nobil și o domniță, singuri în pădure. Dă-le ceva de băut. Se întoarse către Aliena: Intrați. Am eu grijă de cai.

Alienei nu-i plăcea tonul lui poruncitor – ar fi preferat ca ea să fie cea care dădea ordinele –, dar n-avea nici un îndemn să-și deșueze singură calul, așa că intră. Richard o urmă. Casa era plină de fum și mirosea urât, dar era caldă. Într-un colț stătea priponită o vacă. Aliena era bucuroasă că bărbatul le oferise anexa – nu dormise niciodată la un loc cu vitele. Pe foc se afla o oală, în care clocotea ceva. Se așezară pe o bancă, iar soția le dădu fiecăruia câte un castron de supă din oală. Avea gust de vânat. Când văzu chipul lui Richard la lumina flăcărilor, femeia fu șocată:

– Ce ai pățit? întrebă ea.

Richard dădu să răspundă, dar Aliena i-o luă înainte.

– Am avut mai multe ghinioane, zise ea. Mergem în audiență la rege.

– Înțeleg, spuse soția.

Aceasta era o femeie micuță, cu piele oacheșă și o expresie circumspectă pe figură. Nu insistă cu întrebările.

Aliena își măncă repede supa și mai voia o porție. Își întinse castronul. Femeia se uită în altă parte. Aliena era nedumerită. Nu știa oare ce voia ea? Sau nu mai avea? Aliena tocmai se pregătea să-i vorbească pe un ton tăios, când intră pădurarul.

– O să vă arăt hambarul, unde puteți dormi, spuse el. Luă o lampă agățată într-un cui, lângă ușă. Veniți cu mine.

Aliena și Richard se ridicară. Aliena îi spuse soției:

– Mai am nevoie de un lucru. Poți să-mi dai o rochie veche? Nu am nimic pe mine pe sub pelerină.

Dintr-un motiv sau altul, femeia arboră un aer iritat.

– Mă uit, să văd ce gălesc, mormăi ea.

Aliena se îndreptă către ușă. Pădurarul o privea ciudat, de parcă, dacă s-ar fi uitat suficient de intens la pelerina ei, ar fi putut vedea prin țesătură.

– Condu-ne! spuse ea, pe un ton tăios.

Bărbatul se întoarse pe călcăie și ieși.

Îi duse în spatele casei, printr-o grădiniță de legume. Lumina schimbătoare a lămpii dezveli vederii o clădire mică din lemn, mai degrabă un șopron decât un hambar. Pădurarul deschise ușa. Aceasta se lovi de un butoi de lemn care aduna ploaia ce cădea pe acoperiș.

– Aruncați o privire, spuse el. Vedeți dacă vă convine.

Richard intră primul.

– Adu lumina, Allie, spuse el.

Aliena se întoarse cu gând să ia lampa din mâna pădurarului. În chiar acea clipă, bărbatul o împinse puternic. Ea căzu în lateral, prin ușă, în hambar, dezechilibrându-și fratele. Ajunseră amândoi pe podea. Se făcu întuneric, iar ușa se închise cu un pocnet. De afară se auzi un zgomot ciudat, ca și cum ceva greu era mutat astfel încât să blocheze ușa.

Alienei nu-i venea să creadă că se întâmpla așa ceva.

– Ce se întâmplă, Allie? țipă Richard.

Ea se ridică în capul oaselor. Oare omul acela chiar era pădurarul, sau era un nelegiuit? Nu putea fi un nelegiuit – avea o casă prea bună. Dar dacă era, într-adevăr, pădurar, de ce îi închisese aici? Încălcaseră vreo lege? Ghicise că nu erau ei stăpânii cailor? Sau avea vreun motiv necinstit?

Richard insistă:

– Allie, de ce a făcut asta?

– Nu știu, spuse ea, cu voce slabă.

Nu mai avea energia necesară pentru a fi supărată sau furioasă. Se ridică și împinse în ușă. Nu se clinti. Își dădu seama că pădurarul o blocase trăgând în fața ei butoiul de apă. Pe întuneric, pipăi ceilalți pereți ai hambarului. Putea să ajungă și la părțile mai joase ale acoperișului. Clădirea era făcută din bârne lipite unele de altele. Fusese construită cu grijă. Era închisoarea pădurarului, unde acesta ținea delicvenții înainte de a-i duce în fața *sheriff*-ului.

– Nu avem cum să ieșim, spuse Aliena.

Se așeză. Podeaua era uscată și acoperită cu paie.

– Suntem blocați aici până ne dă el drumul, mai zise ea, pe un ton resemnat.

Richard se așeză lângă ea. După o vreme, se culcară unul lângă celălalt, spate în spate. Aliena se simțea prea greu încercată, speriată și încordată pentru a izbuti să adoarmă, dar era și epuizată, așa că, în numai câteva momente, alunecă într-un somn binefăcător.

Se trezi atunci când se deschise ușa și lumina zilei căzu pe chipul ei. Se ridică imediat în capul oaselor, speriată, fără să știe unde se găsea sau de ce dormea pe pământ. Apoi își aminti, și se sperie și mai tare: ce avea să le facă

pădurarul? Însă persoana care intră nu fu pădurarul, ci nevasta lui mică și negricioasă; și, deși chipul îi era la fel de hotărât și de încruntat ca și cu o seară înainte, femeia le adusese o bucată de pâine și două cupe.

Richard se ridică și el în capul oaselor. Se uitau amândoi temător la femeie. Aceasta nu rosti nici un cuvânt; le dădu fiecăruia câte o cupă, apoi rupse pâinea în două și le întinse câte o jumătate. Brusc, Aliena își dădu seama că era lihnită. Își înmuie pâinea în bere și începu să mănânce.

Femeia rămase în cadrul ușii, privindu-i, până terminară pâinea și berea. Apoi îi dădu Alienei ceea ce părea a fi o bucată împăturită de pânză uzată și îngălbenită. Aliena o despătură. Era o rochie veche.

– Îmbracă-te cu asta și pleacă de aici, spuse femeia.

Aliena era năucită de combinația de bunătate și de cuvinte aspre, dar nu ezită să ia rochia. Se întoarse cu spatele, își dădu jos pelerina, își trase repede rochia peste cap și își puse din nou pelerina.

Se simțea mai bine.

Femeia îi întinse o pereche de saboți uzați de lemn, prea mari pentru ea.

– Nu pot călări cu saboți în picioare, zise Aliena.

Femeia hohoti aspru.

– N-o să călărești!

– De ce nu?

– V-a luat caii.

Aliena simți cum i se îngreunează inima. Era prea nedrept să aibă parte de alte ghinioane.

– Unde i-a dus?

– Nu-mi spune mie lucrurile astea, dar cred că s-a dus la Shiring. O să vândă animalele, după care o să afle cine sunteți și dacă poate face vreun ban de pe urma voastră.

– Și tu de ce ne dai drumul?

Femeia o privi pe Aliena din cap până-n picioare.

– Pentru că nu mi-a plăcut felul în care s-a uitat la tine când i-ai spus că erai goală pe sub pelerină. Poate că nu înțelegi acum, dar vei înțelege când o să fii și tu nevăastă.

Aliena înțelegea deja, dar păstră tăcerea.

– Dar nu o să te omoare când o să vadă că ne-ai dat drumul? întrebă Richard.

Femeia schiță un zâmbet cinic.

– Pe mine nu mă sperie la fel de tare pe cât îi sperie pe alții. Acum, gata, ștergeți-o!

Ieșiră din șopron. Aliena înțelese că această femeie învățase cum să-și ducă viața lângă un bărbat fără inimă și violent, ba reușise chiar să păstreze în suflet un dram de decență și de compasiune.

– Mulțumesc pentru rochie, spuse ea, încurcată.

Femeia nu voia mulțumirile ei. Arată spre cărare și spuse:

– Winchesterul e în direcția asta.

Cei doi se îndepărtară fără să arunce nici o privire în urmă.

Aliena nu purtase niciodată saboți – oamenii de condiția ei aveau cizme de piele sau sandale – și i se păreau greoi și incomozi. Totuși, cum pământul era rece, erau mai buni decât nimic.

Când deja nu se mai vedea casa pădurarului, Richard spuse:

– Allie, de ce ni se întâmplă toate astea?

Întrebarea o făcu pe Aliena să se simtă și mai descurajată. Toată lumea era crudă cu ei. Oamenii puteau să-i bată și să-i jefuiască după plac, de parcă ar fi fost cai sau câini. Nu era nimeni care să-i apere. „Am fost prea naivi“, își spuse ea în gând. Trăiseră trei luni în castel fără ca măcar să încuie ușile. Se hotărî ca, pe viitor, să nu mai aibă încredere în nimeni. Nu avea de gând să mai lase niciodată pe altcineva să țină hățurile calului ei, chiar dacă trebuia să se arate nepoliticoasă pentru asta. Nu avea să mai lase niciodată pe nimeni să rămână în spatele ei, așa cum făcuse pădurarul noaptea trecută, când o împinsese în șopron. Nu avea să mai accepte ospitalitatea vreunui străin, să-și mai lase ușa neîncuiată noaptea sau să creadă în bunătatea necunoscuților.

– Hai să mergem mai repede, îi spuse ea lui Richard. Poate reușim să ajungem la Winchester până la căderea serii.

Urmară cărarea până la luminișul unde-l întâlniseră pe pădurar. Zăriră rămășițele focului. De acolo, găsiră cu ușurință drumul către Winchester. Mai fuseseră la Winchester înainte, de multe ori, și știau pe unde să o ia. Odată ajunși pe drum, se putură mișca mai repede. De la furtuna din urmă cu două nopți, înghețul întărise noroiul.

Fața lui Richard revenea la normalitate. Se spălase cu o zi înainte, la un izvor rece din pădure, și mare parte din sângele uscat fusese îndepărtat. În locul unde fusese lobul urechii drepte se formase o crustă urâtă. Încă mai avea buzele umflate, dar restul feței îi revenise la dimensiunile normale. Totuși, chipul îi era acoperit de vânătăi, care îi confereau o înfățișare destul de înspăimântătoare. Dar o figură mai feroasă nu avea cum să-i strice.

Alienei îi era dor de căldura corpului unui cal sub ea. Palmele și tălpile o dureau din cauza frigului, chiar dacă mersul îi încălzea trupul. Vremea rămase geroasă pe tot parcursul dimineții, după care, la amiază, temperatura crescuse un pic. I se făcuse iarăși foame. Își aduse aminte că nu trecuse decât o

zi de când își spusese că nu-i păsa dacă avea să se mai încălzească sau să mănânce vreodată. Dar nu voia să se gândească la acest lucru.

Ori de câte ori auzeau tropot de copite sau vedeau oameni la orizont, intrau repede în pădure și se ascundeau până treceau călătorii. Mergeau grăbiți prin sate, fără să schimbe vreo vorbă cu cineva. Richard ar fi vrut să cerșească poate ceva de mâncare, dar Aliena nu-l lăsă.

Până la jumătatea după-amiezii, se aflau la numai câțiva kilometri de destinația lor și nimeni nu-i deranjase. Aliena se gândea că, la urma urmelor, nu era chiar atât de greu să evite necazurile. Apoi, pe o porțiune pustie de drum, un bărbat ieși brusc din tufișuri și se postă în fața lor.

Nu avură vreme să se ascundă.

– Mergi mai departe, îi spuse Aliena lui Richard, dar bărbatul se mișcă astfel încât să le blocheze drumul și trebuiră să se oprească.

Aliena aruncă o privire în urmă, gândindu-se să fugă în direcția aceea; dar acolo apăruse din pădure un alt bărbat, care stătea la zece, cincisprezece metri de ei, tăindu-le retragerea.

– Ce avem noi aici? întrebă bărbatul din față, cu un glas răsunător.

Era un individ gras, cu fața roșie și o burtă mare, umflată; avea o barbă murdară și încălțită, iar în mână ținea o bătă grea. Era, aproape sigur, un nelegiuit. Privindu-i chipul, Aliena își dădea seama că era soiul de om care ar comite acte de violență fără să stea prea mult pe gânduri de două ori, iar inima i se umplu de groază.

– Lasă-ne în pace, spuse ea, pe un ton rugător. Nu avem nimic care să merite furat.

– Nu-s chiar așa sigur, zise bărbatul. Făcu un pas către Richard. Asta pare a fi o sabie frumoasă, pot să iau câțiva șilingi buni pe ea.

– E a mea! protestă Richard, neizbutind decât să pară un copil speriat.

„Nu are nici un rost, își spuse Aliena în gând. Suntem lipsiți de orice putere. Eu sunt o femeie, iar el e un băiat, iar oamenii ne pot face tot ce vor.“

Cu o mișcare surprinzător de ageră, bărbatul cel gras ridică brusc bâta și îl lovi pe Richard. Băiatul încercă să se ferească. Lovitura era îndreptată către cap, dar bâta îl izbi pe Richard în umăr. Bărbatul era puternic, iar lovitura îl doborî pe Richard.

Dintr-odată, Aliena își ieși din fire. Fusese tratată nedrept, abuzată într-un chip cumplit și jefuită; îi era frig, foame și abia dacă se mai putea controla. Fratele ei mai mic aproape că fusese omorât în bătaie cu nici două zile în urmă, iar acum, imaginea unei persoane care-l lovea cu bâta o aducea în pragul nebuniei. Pierdu orice simț al rațiunii sau al precauției. Fără să se

gândească, trase pumnalul de pe mânecă, țâșni în direcția tâlharului cel gras și repezi cuțitul spre burdihanul lui gras:

– Lasă-l în pace, câine!

Îl luă complet prin surprindere. Atunci când îl lovise pe Richard, i se deschisese pelerina, iar mâinile îi erau ocupate cu bâta. Era total vulnerabil: fără nici o îndoială, se socotise în siguranță, fără să bănuiască faptul că avea să fie atacat de o fată care nu părea înarmată. Vârful cuțitului pătrunse prin stofa de lână a tunicii și prin pânza cămășii pe care o purta pe dedesubt și se opri în pielea întinsă a abdomenului său proeminent. Aliena fu străbătută de un val de dezgust, un moment de oroare la adresa ideii de a străpunge carnea unei persoane concrete; dar frica îi întări hotărârea, așa că înfipse cuțitul prin piele, în organele moi din abdomenul bărbatului; apoi se sperie că era posibil să nu-l omoare, că acesta putea supraviețui, răzbunându-se, așa că împinse lama până ce pătrunse în carnea tâlharului până la plăsele, nemaiaivând cum să înainteze.

Dintr-odată, bărbatul cel înfricoșător și crud se transformă într-un animal speriat și rănit. Acesta urlă de durere, dădu drumul bătei și își aținti privirea către mânerul care ieșea din trupul lui. Aliena pricepu fulgerător că omul era conștient că fusese rănit de moarte. Își retrase mâna rapid, cuprinsă de oroare. Nelegiuitul bătu în retragere, clătinându-se. Aliena își aminti că mai era un hoț în spatele ei, și fu copleșită de spaimă: cu siguranță, acesta avea să răzbune cumplit moartea complicelui său. Apucă din nou mânerul pumnalului și îl smuci. Rănitul se întorsese ușor dinspre ea, așa că fata trebui să tragă de pumnal în lateral. Simți lama alunecând prin carnea moale pe când ieșea din burta cea grasă a omului. Din rană țâșni un șuvoi de sânge care-i stropi mâna, iar bărbatul slobozi un țipăt ca de animal în vreme ce se prăbușea. Aliena se întoarse rapid, cu cuțitul în mâna scaldată în sânge și îl înfruntă pe celălalt atacator. În acest timp, Richard se ridică împleticit și își scoase sabia.

Cel de-al doilea hoț se uită de la unul la celălalt, apoi la prietenul său muribund și, fără să mai stea pe gânduri, se întoarse pe călcâie și dispăru în tufișuri.

Aliena rămase privind în gol, nevenindu-i a crede. Îl speriaseră iar el fugise. Era greu de acceptat că se întâmplase cu adevărat așa ceva.

Își îndreptă privirea asupra bărbatului prăvălit la pământ. Acesta zăcea pe spate, cu măruntaiele revărsându-i-se prin rana largă din abdomen. Avea ochii larg deschiși, iar chipul îi era schimonosit de durere și de frică.

Aliena nu se simțea deloc ușurată, nu resimțea defel mândrie pentru că se apăraseră pe ea și pe fratele ei de cei doi tâlhari nemiloși: era prea dezgustată și oripilată de priveriștea hidoasă care i se înfățișa dinaintea ochilor.

Richard nu avea astfel de scrupule.

– L-ai înjunghiat, Allie! spuse el, cu un glas aflat la hotarul dintre încântare și isterie. L-ai dovedit!

Aliena își aținti privirea asupra lui. Trebuia să i se dea o lecție.

– Omoară-l tu pe acesta, spuse ea.

Richard se holbă la ea.

– Pofitim?

– Omoară-l, repetă ea. Scapă-l de suferință. Termină-l!

– De ce eu?

Aliena își compuse un ton aspru.

– Pentru că te porți ca un băiat, iar eu am nevoie de un bărbat. Pentru că nu ți-ai folosit niciodată sabia decât ca să te joci de-a războiul și pentru că trebuie să începi de undeva. Ce e cu tine? De ce ți-e frică? Oricum e pe moarte. Nu poate să-ți facă rău. Folosește-ți sabia. Antrenează-te. Omoară-l!

Richard își ținea spada cu ambele mâini, cu o expresie nesigură pe chip.

– Cum?

Bărbatul urlă din nou.

Aliena țipă la Richard:

– Nu știi cum! Taie-i capul, lovește-l în inimă! Orice! Dar fă-l să tacă!

Richard părea încolțit. Își ridică sabia, apoi o lăsă iarăși în jos. Aliena îi vorbi din nou:

– Dacă nu o faci, o să te las singur, jur pe toți sfinții! Într-o noapte o să mă scol, și dimineța, când te trezești tu, nu voi mai fi acolo, iar tu o să rămâi singur. Acum, omoară-l!

Richard își ridică din nou sabia. În acel moment, în mod incredibil, muri-bundul se opri din răcnit și încercă să se ridice. Se rostogoli pe o parte și se ridică într-un cot. Richard lăsă să-i scape un strigăt care era pe jumătate o dovadă de frică, pe jumătate îndemn de luptă și își prăvăli cu putere spada înspre gâtul expus al bărbatului. Arma era grea, iar lama era ascuțită, iar lovitura pătrunse până la jumătatea gâtului înecat în grăsime. Sângele țâșni din rană ca dintr-o fântână arteziană, iar capul se înclină în chip grotesc. Corpul se lăsă moale pe pământ.

Aliena și Richard priviră lung la acel trup. Din sângele fierbinte se ridicau aburi care se topeau în aerul rece al iernii. Erau amândoi năuciți de ceea ce făcuseră. Brusc, Aliena simți nevoia să se îndepărteze de acel loc. O luă la fugă. Richard o urmă.

Fata se opri când nu mai putu să mai alerge, și abia atunci își dădu seama că suspina. Merse mai departe încet, fără să-i mai pese dacă Richard o vedea sau nu plângând. Oricum, el nu părea deloc afectat.

Treptat, se calmă. Saboții de lemn îi răneau picioarele. Se opri și se descălță. Merse mai departe desculță, ducându-și saboții în mână. În curând aveau să ajungă la Winchester.

După o vreme, Richard spuse:

– Suntem niște proști.

– De ce?

– Bărbatul ăla. L-am lăsat acolo, pur și simplu. Trebuia să-i fi luat cizmele.

Aliena se opri în loc, îngrozită, și se uită lung la fratele ei.

Acesta îi întoarse privirea și izbucni într-un râs șovăielnic.

– Nu e nimic rău în asta, nu-i așa? zise el.

II

Pe când trecea prin Poarta de Vest a Winchesterului, intrând pe strada principală, Aliena începu să-și recapete optimismul. În pădure, crezuse că putea fi ucisă fără să afle cineva vreodată ce se întâmplase, însă acum se întorsese în lumea civilizată. Bineînțeles, orașul colcăia de hoți și de criminali, dar aceștia nu-și puteau comite fărădelegile ziua în amiaza mare, de teamă să nu fie pedepsiți. În oraș existau legi, iar cei care le încălcau erau alungați, mutilați sau spânzurați.

Își aminti cum mersese pe această stradă cu tatăl ei, cu numai un an și ceva în urmă. Evident, erau călare; el pe un gonaci murg, temperamental, iar ea pe un buiestraș frumos, sur. Pe când mergeau pe străzile largi, oamenii se dădeau la o parte din calea lor. Aveau o casă în partea de sud a orașului, și atunci când sosiseră fuseseră întâmpinați de opt, zece servitori. În casă fusese făcută curățenie, pe podele stăteau așternute paie curate și toate focurile fuseseră aprinse. În timpul șederii lor, Aliena purtase haine frumoase în fiecare zi: pânzeturii fine, mătase și lână moale, toate vopsite în culori vii; cizme și cingători din piele de vițel; broșe cu pietre scumpe și brățări. Sarcina ei fusese să se asigure că toți vizitatorii contelui erau tratați bine: carne și vin pentru cei bogați, pâine și bere pentru cei mai săraci, un zâmbet și un loc lângă

foc pentru toți. Tatăl ei ținea foarte mult la ospitalitate, dar nu se pricepea să se ocupe el personal de toate acestea – ceilalți îl considerau a fi rece, distant și chiar arogant. Aliena suplinea aceste lipsuri.

Toată lumea îl respecta pe tatăl ei, și fusese vizitat chiar și de cei mai de vază oameni din stat: episcopul, starețul, *sheriff*-ul, cancelarul regal și baronii de la curte. Se întreba câți dintre aceștia ar recunoaște-o acum, mergând desculță prin noroiul și murdăria de pe strada principală.

Acest gând nu-i afectă însă optimismul. Cel mai important lucru era că nu se mai simțea ca o victimă. Se întorsese într-o lume unde existau reguli și legi și avea ocazia de a recăpăta controlul asupra propriei vieți.

Trecură pe lângă casa lor. Era goală și încuiată: cei din familia Hamleigh nu o luaseră încă în stăpânire. Preț de o clipă, Aliena fu tentată să încerce să intre. „E casa mea!“ își spuse fata în sinea ei. Dar, evident, nu mai era, iar gândul de a-și petrece noaptea acolo o făcea să-și aducă aminte de felul în care trăise la castel, refuzând să accepte realitatea. Trecu mai departe, hotărâtă.

Celălalt aspect pozitiv al sosirii lor în oraș era că acolo se afla și o mănăstire. Călugării le dădeau întotdeauna un loc de dormit celor care le cereau. Ea și Richard aveau să doarmă înăuntru la noapte, în siguranță, într-un loc uscat.

Găsi catedrala și intră în curtea stăreției. Doi călugări stăteau lângă o masă de lemn, împărțind pâine de cereale și bere unei mulțimi de mai mult de o sută de oameni. Alienei nu-i trecuse prin minte că aveau să fie atât de mulți cei care cerșeau ospitalitatea monahilor. Ea și Richard se așezară la coadă. „E uimitor, își spunea ea în gând, cum oameni care, în mod normal, s-ar împinge și s-ar înghesuie pentru a primi ceva gratis de mâncare, stau liniștiți într-un șir ordonat doar fiindcă așa le-a spus un călugăr.“

Primiră de mâncare și merseră la casa de oaspeți. Aceasta era o clădire mare, de lemn, fără nici o mobilă, luminată slab de câteva opaițe, răspândind un miros puternic de trupuri înghesuite laolaltă. Se așezară pe pământ să mănânce. Acesta era acoperit cu paie nu prea proaspete. Aliena se întreba dacă ar fi trebuit să le spună călugărilor cine era. Poate că starețul avea să-și amintească de ea. Într-o stăreție mare ca aceasta, trebuia să existe o casă de oaspeți pentru vizitatorii de stirpe nobilă. Dar descoperi că nu prea voia să facă acest lucru. Poate că îi era frică să nu fie luată în râs; dar, de asemenea, simțea că, dacă și-ar fi dezvăluit identitatea, s-ar fi pus iarăși în puterea altcuiva, și, deși nu avea de ce să se teamă de un stareț, se simțea oricum mai bine rămânând anonimă și trecând neobservată.

Cei mai mulți dintre oaspeții erau pelerini, câțiva erau meșteri itineranți – ușor de recunoscut, după uneltele pe care le aveau cu ei – și alți câțiva, negustori ambulanti, bărbați care mergeau din sat în sat și vindeau lucruri pe care țărani nu și le puteau face singuri, ace, cuțite, ceaune și condimente. Unii dintre ei aveau soții și copiii cu ei. Copiii erau gălăgioși și agitați, alergând de colo-colo, bătându-se și căzând în tot locul. Din când în când, vreunul dintre ei se izbea de câte un adult, primea o lovitură peste cap și izbucnea în lacrimi. Unii nu învățaseră încă să nu-și facă nevoile în casă, iar Aliena zări câțiva urinând pe paiele de pe podea. „Asemenea lucruri poate că nu au mare importanță într-o casă unde vitele dorm în aceeași încăpere cu oamenii, dar, într-o sală aglomerată, e de-a dreptul dezgustător“, își spunea Aliena în gând: aveau să doarmă cu toții pe paiele acelea mai târziu.

Începu să aibă sentimentul că oamenii o priveau de parcă ar fi știut că fusese deflorată. Evident, era ceva absurd, dar sentimentul persista. Verifica în permanență dacă mai sângera. Sângele se oprise. Dar, ori de câte ori se întorcea, observa câte o persoană care o privea lung, pătrunzător. În momentul în care le întâlnea privirea, oamenii își fereau ochii, dar, un pic mai târziu, surprindea pe altcineva cu ochii ațintiți la ea. Își tot spunea că era o prostie, că nu se holbau la ea, că erau pur și simplu oameni care își plimbau privirea printr-o încăpere aglomerată. Oricum, nu aveau la ce să se uite: înfățișarea ei nu diferea câtuși de puțin de a lor – era la fel de murdară, de prost îmbrăcată și de obosită ca și ei. Dar nu reușea să scape de această senzație și, fără să vrea, se înfurie. Era un bărbat care se uita mereu la ea, un pelerin de vârstă mijlocie cu o familie numeroasă. În cele din urmă, își ieși din fire și strigă la el:

– La ce te tot uiți? Nu te mai holba la mine!

Acesta păru stânjenit și își feri privirea, fără să răspundă.

Richard o întrebă încetișor:

– De ce ai făcut asta, Allie?

Îi spuse să-și țină gura, iar el o ascultă.

Curând după cină, călugării veniră și luară opaițele. Le plăcea ca oamenii să se culce devreme: astfel, nu-și petreceau seara prin berării și prin bordeluri, iar dimineața reușeau să scape de ei mai curând. Mai mulți bărbați necăsătoriți părăsiră sala când rămaseră fără lumină, îndreptându-se, fără îndoială, spre locuri cu moravuri îndoielnice, dar cei mai mulți se ghemuiră pe jos, înfolfiți în pelerine.

Aliena nu mai dormise de mulți ani într-o astfel de încăpere. Când era mică, îi invidiase mereu pe oamenii care dormeau în sala castelului, stând întinși unii lângă alții lângă focul care se stingea, într-o cameră plină de fum

și de miros de mâncare, cu câinii lângă ei, ca să-i păzească: acolo, în sală, exista o senzație de apropiere care lipsea din odăile spațioase și goale pe care le ocupa familia stăpânului. Pe atunci, uneori pleca din patul ei și cobora tip-tit în sală pentru a dormi lângă una din servitoarele ei preferate, Madge Spălătoreasa ori Bătrâna Joan.

Lunecând în somn cu mirosul copilăriei în nări, Aliena își visă mama. De obicei, îi venea greu să-și amintească înfățișarea mamei sale, dar acum, spre surprinderea ei, vedea chipul mamei clar, în cele mai mici detalii: trăsăturile fine, zâmbetul sfios, silueta zveltă, expresia neliniștită a ochilor. O vedea pe mama ei mergând, aplecându-se ușor într-o parte ca și cum tot ar fi vrut să se apropie de perete, întinzând celălalt braț, pentru a-și menține echilibrul. Îi auzea râsetul, sunetul acela neașteptat, un contralto bogat, gata oricând să devină cântec sau hohot de râs, dar neîndrăznind niciodată să o facă. În vis, știa ceva de care nu fusese niciodată conștientă în stare de veghe: că tatăl ei o speriasse atât de mult pe mama sa, încât îi distrusese bucuria de a trăi, iar aceasta se uscaseră și muriseră ca o floare pe timp de secetă. Toate aceste gânduri prindeau formă în mintea Alienei ca niște lucruri foarte bine cunoscute, pe care le știuse de când lumea. Totuși, surprinzător era faptul că Aliena purta un copil în pântec. Mama părea încântată. Stăteau amândouă într-un dormitor, iar abdomenul Alienei era atât de umflat, încât trebuia să stea cu picioarele ușor depărtate și cu mâinile împreunate peste burtă, în poziția străveche a celor care urmează să devină mame. Și-atunci, în cameră năvăli William Hamleigh, ținând în mână pumnalul cu lamă lungă, iar Aliena știu că avea de gând să-i înjunghie burta așa cum îl înjunghiase ea pe nelegiuitul acela gras în pădure, și țipă atât de tare, încât se trezi stând în capul oaselor; iar apoi își dădu seama că William nu era acolo și că ea nici măcar nu țipase, zgomotul nu existase decât în mintea ei.

După aceea rămase culcată, trează, întrebându-se dacă, într-adevăr, era însărcinată.

Nu se mai gândise la acest lucru înainte, iar acum perspectiva o umplea de groază. „Ce dezgustător ar fi să am copilul lui William Hamleigh în pântec! Și e posibil ca nici măcar să nu fie al lui... ar putea fi al servitorului.“ Era posibil să nu știe niciodată. Cum ar putea ea să iubească un astfel de copil? Ori de câte ori avea să-l privească, îi va aminti de cât de îngrozitoare fusese noaptea aceea. Își jură că avea să nască în taină și să lase pruncul în frig, să moară imediat după naștere, cum făceau țăranii care aveau prea mulți copii. Luând această hotărâre, adormi din nou.

Abia dacă se luminase de ziuă când sosiră călugării cu micul dejun. Aliena se trezi din pricina zgomotului. Majoritatea celorlalți oaspeți se

treziseră deja, pentru că adormiseră devreme, dar Aliena dormise mai mult: fusese foarte obosită.

Li se dădea terci de ovăz cu sare. Înfometaji, Aliena și Richard mâncară cu poftă, dorindu-și să fi avut și pâine. Aliena se gândea la ce avea să-i spună regelui Stephen. Era sigură că acesta uitase pur și simplu că Bartholomew de Shiring avea doi copii. Se gândea că, imediat ce își vor face apariția și îi vor aminti, el avea să le asigure traiul cu dragă inimă. Totuși, în cazul că era nevoie să îl convingă, trebuia să aibă pregătit un mic discurs. Se hotărî să nu insiste asupra nevinovăției tatălui său, pentru că un astfel de lucru ar însemna că judecata regelui fusese greșită, iar el s-ar fi simțit jignit. Și nici nu avea să protesteze la adresa numirii lui Percy Hamleigh drept conte. Oamenilor de stat nu le plăcea să li se pună la îndoială deciziile trecute. „De bine, de rău, acestea au fost hotărâte“, ar fi spus tatăl ei. Nu, avea să evidențieze pur și simplu că ea și fratele ei erau nevinovați și avea să-i ceară regelui să le dea o proprietate de cavaler, astfel încât să ducă un trai modest, iar Richard să se pregătească să ajungă, în câțiva ani, unul dintre luptătorii loiali regelui. O mică proprietate i-ar permite să aibă grijă de tatăl ei, atunci când regele avea să binevoiască a-l elibera din închisoare. Acesta nu mai reprezenta o amenințare pentru nimeni: nu mai avea titlu, adepți și nici bani. Avea să-i amintească faptul că tatăl ei îl servise cu credință pe vechiul rege, Henric, care fusese unchiul lui Stephen. Nu avea să folosească un ton insistent, ci doar umil, dar ferm, clar și simplu.

După micul dejun, îl întrebă pe un călugăr unde se putea spăla pe față. Acesta păru surprins: în mod clar, reprezenta o rugămintă neobișnuită. Totuși, călugării erau în favoarea curățeniei, și monahul îi arătă un tub pe unde curgea apă curată, în curtea stăreției, avertizând-o să nu se spele „indecent“, după cum se exprimase el, pentru ca nu cumva să o vadă întâmplător vreunul dintre frați și, astfel, să-și murdărească sufletul. Călugării făceau mult bine, dar, prin atitudinea lor, puteau fi și enervanți.

După ce ea și Richard își spălară fețele de praful adunat pe parcursul călătoriei, părăsiră stăreția și o apucară în susul străzii principale, către castel, care se afla într-o latură a Porții de Vest. Sosind devreme, Aliena nădăjduia să se împrietenească sau să farmece persoana care se ocupa de primirea petiționarilor, asigurându-se astfel că nu avea să fie uitată mai târziu, când la ușa regelui se vor aduna o mulțime de oameni importanți. Totuși, atmosfera din castel era chiar mai liniștită decât sperase ea. Oare regele Stephen se afla aici de atâta vreme, încât nu mai erau atât de mulți oameni care să aibă nevoie de el? Aliena nu știa sigur când sosise monarhul la Winchester. Se gândea că era normal ca regele să se afle la Winchester pe perioada Postului Paștelui,

dar nu știa sigur când începuse acesta, pentru că pierduse șirul zilelor cât trăise la castel cu Richard și cu Matthew, fără să aibă vreun preot în preajmă.

La baza scărilor pe unde se intra în fortăreață se afla un gardian corpolent, cu o barbă cenușie. Aliena dădu să treacă pe lângă acesta, așa cum făcuse atunci când venise aici cu tatăl ei, dar soldatul își coborî sulia, astfel încât îi bară drumul. Ea se uită poruncitoare la el și spuse:

– Da?

– Unde crezi că te duci tu, fata mea? zise gardianul.

Cu strângere de inimă, Aliena își dădu seama că oșteanul era genul acela de persoană căreia îi place să fie gardian pentru că, astfel, are puterea de a-i opri pe oameni din drum.

– Am venit în audiență la rege, spuse ea, pe un ton glacial. Acum, lasă-ne să trecem.

– Tu? zise gardianul, cu un rânjat batjocoritor. Cu saboții ăia pe care nu i-ar purta nici nevastă-mea? Dispari!

– Dă-te din calea mea, strajă, spuse Aliena. Fiecare cetățean are dreptul de a cere o audiență la rege.

– Dar cei mai săraci nu sunt atât de nesăbuiți încât să încerce să și-l exercite...

– Noi nu suntem dintre cei mai săraci, replică furioasă Aliena. Eu sunt fata contelui de Shiring, iar fratele meu e fiul lui, așa că lasă-ne să trecem, sau o să sfârșești putrezind într-o temniță!

Gardianul își mai pierdu din aerul îngâmfat, dar spuse, plin de sine:

– Nu puteți să vă prezentați în fața regelui, pentru că nu e aici. Este la Westminster, așa cum ar trebui să știți, dacă sunteți cine pretindeți că sunteți.

Aliena era uluită.

– Dar de ce s-a dus la Westminster? Ar trebui să stea aici de Paști!

Gardianul își dădu seama că nu era vreo ștrengăriță de pe stradă.

– De Paști, curtea se află la Westminster. Se pare că regele nu vrea să facă lucrurile exact așa cum le făcea vechiul suveran, și de ce ar face-o?

Avea dreptate, evident, dar Alienei nu-i trecuse prin minte că noul rege ar fi putut urma un alt program, ea fiind prea tânără pentru a-și aminti vremea când Henric fusese rege proaspăt înscăunat. Se simți copleșită de o disperare cumplită. Crezuse că știa ce să facă, și se înșelase amarnic. Îi venea să renunțe la tot și la toate.

Scutură din cap, ca și cum ar fi vrut, prin acest gest, să alunge senzația de sfârșit de lume. Era vorba doar de un obstacol, nu de o înfrângere. Apelul la ajutorul regelui nu reprezenta singura cale de a avea grijă de ea și de fratele ei. Venise la Winchester cu două scopuri în minte, iar cel de-al

doilea era să afle ce se întâmplase cu tatăl ei. El trebuia să știe ce era de făcut în continuare.

– Și atunci, cine e aici? îl întrebă ea pe gardian. Trebuie să fie aici niște funcționari regali. Nu vreau decât să-mi văd tatăl.

– Sus sunt un funcționar și un intendent, răspunse gardianul. Spuneai că ești fata contelui de Shiring?

– Da. Aliena simți cum inima i se oprește din bătut pentru o clipă. Știi ceva de soarta lui?

– Știu unde este.

– Unde?

– În închisoarea de aici, de la castel.

Atât de aproape!

– Unde e închisoarea?

Gardianul arătă cu degetul peste umăr.

– Cobori dealul, dincolo de capelă, față în față cu poarta principală. Faptul că îi oprise din drumul lor către fortăreață îi satisfăcuse răutatea, iar acum omul era dispus să le dea informații. Ai face bine să vorbești cu temnicerul. Numele lui e Odo și are buzunare largi.

Aliena nu înțelegea această ultimă remarcă, legată de buzunarele largi, dar era prea tulburată pentru a încerca să se lămurească. Până în momentul acela, tatăl ei se găsisse într-un loc vag și îndepărtat numit „închisoare“, dar acum, brusc, afla că era chiar acolo, în castel. Dădu uitării audiența la rege. Nu-și mai dorea decât să-și vadă tatăl. Gândul că el se afla aproape, gata să o ajute, o făcea să simtă și mai acut pericolul și nesiguranța care-i înconjuraseră pe ea și pe fratele ei în ultimele luni. Voia să se arunce în brațele părintelui și să-l audă spunând: „E totul în regulă acum. Totul o să fie bine“.

Fortăreața se afla pe o ridicătură, într-un colț al curții. Aliena se întoarse și privi restul castelului. Era o adunătură pestriță de clădiri din piatră și din lemn, într-un perimetru delimitat de ziduri înalte. Gardianul spusese că trebuia să coboare dealul; apoi dincolo de capelă – și Aliena zări o clădire dichisită de piatră care semăna cu o capelă – și față în față cu poarta principală. Intrarea principală era o poartă încastrată în zidul exterior, permițându-i regelui să pătrundă în castel fără să fie nevoie să intre mai întâi în oraș. În partea opusă acestei intrări, aproape de zidul din spate care separa castelul de oraș, se afla o clădire mică de piatră care putea fi închisoarea.

Aliena și Richard începură să coboare panta cu pas grăbit. Aliena se întreba cum avea să arate el. Oare deținuții primeau mâncare suficient de bună la închisoare? Prizonierii tatălui ei de la Earlscastle primeau întotdeauna pâine

de cereale și ciorbă, dar auzise că, în alte părți, de obicei deținuții erau tratați rău. Spera că tatăl lor era bine.

Traversă curtea cu inima cât un purice. Era un castel mare, dar avea o mulțime de clădiri, care se înghesuiau una în alta: bucătării, grajduri și barăci. Zări două capele. Acum când știa că regele lipsește, Aliena putea să observe semnele absenței sale și le trecea în revistă pe când își croia drum alături de Richard printre clădiri, înspre temniță: din suburbia de dincolo de porți veniseră porci și oi care își căutau de mâncare prin grămezile de gunoaie, oștenii rătăceau prin curte, fără altă ocupație decât să rostească remarci insolente femeilor pe lângă care treceau, iar în porticul uneia dintre capele se afla în plină desfășurare un fel de joc. Această atmosferă de delăsare o deranja pe Aliena. Putea însemna că tatăl ei nu era îngrijit cum se cuvine. Începu să se teamă de ce ar fi putut vedea.

Închisoarea era o clădire de piatră, pe jumătate păraginită, care părea să fi fost cândva reședința vreunui demnitar regal, vreun cancelar sau aprod, înainte de a se strica pe ici, pe colo. Etajul superior, care fusese odată sala mare, se găsea complet în ruină, deoarece mare parte din acoperiș era distrusă. Numai beciul boltit mai rămăsese întreg. Acesta nu avea ferestre, doar o ușă de lemn cu ținte de fier. Ușa era un pic întredeschisă. Pe când Aliena șovăia afară, o femeie arătoasă, de vârstă mijlocie, purtând o peleurină din stofă de calitate, trecu pe lângă ea, deschise ușa și intră. Aliena și Richard o urmară.

În interiorul întunecos persista un iz de murdărie veche și de descompunere. Beciul fusese cândva o singură magazie, dar, mai târziu, fusese împărțit în compartimente mici prin ridicarea în grabă a unor ziduri din resturi de piatră amestecate cu mortar. Undeva, într-un ungher al clădirii, un bărbat gemea monoton, ca un călugăr care incanta slujba singur într-o biserică. Zona de lângă ușă forma un mic hol, cu un scaun, o masă și o vatră aflată în mijloc. Un bărbat masiv, cu o expresie idioată pe chip și purtând sabie la brâu, mătura apatic podeaua. Acesta își ridică privirea și o salută pe femeia cea arătoasă.

– Bună dimineața, Meg!

Aceasta îi dădu un penny și dispăru în întuneric. Bărbatul își aținti privirea asupra lui Richard și a Alienei.

– Voi ce poftiți?

– Am venit să-mi văd tatăl, spuse Aliena. Este contele de Shiring.

– Ba nu, nu mai e, zise temnicerul. Acum e pur și simplu Bartholomew.

– La naiba cu distincțiile tale, temnicere! Unde e?

– Cât ai la tine?

– Nu am bani, așa că nu te deranja să ceri mită.

– Dacă nu ai bani, nu poți să-ți vezi tatăl.

Bărbatul începu din nou să măture.

Alienei îi venea să țipe de frustrare. Se afla la numai câțiva metri de tatăl său și nu i se permitea să ajungă la el. Temnicerul era un ins masiv și în plus purta armă: nu avea nici o șansă dacă alegeau să-i nesocotească interdicția. Dar Aliena nu avea nici un ban. Se temuse că va întâmpina această piedică atunci când o văzuse pe femeia aceea, Meg, dându-i omului un penny, dar se gândise că era posibil ca acolo să fie vorba despre o învoială specială. În mod clar, nu era așa: probabil că intrarea costa un penny.

– O să fac rost de un penny și o să ți-l aduc imediat ce o să pot, zise Aliena. Dar nu ne lași să-l vedem acum, numai puțin?

– Fă rost de penny mai întâi, spuse temnicerul.

Se întoarse cu spatele și își continuă măturatul.

Aliena de-abia se abținea să nu izbucnească în plâns. Era tentată să strige ceva, în speranța că tatăl ei avea să o audă, dar își dădu seama că un mesaj confuz nu putea decât să-l înfricoșeze și să-l demoralizeze: l-ar neliniști numai, fără să-i furnizeze nici o informație. Se îndreptă către ușă, simțindu-se înnebunitor de neputincioasă.

Ajunsă în prag, se întoarse.

– Cum îi e? Spune-mi numai atât... te rog! Îi e bine?

– Nu, nu îi e, spuse temnicerul. E pe moarte. Acum, cărați-vă!

Pe când Aliena ieșea împleticit, vederea i se tulbură din pricina lacrimilor. Merse mai departe, fără să știe încotro se îndrepta, se lovi de ceva – de o oaie sau de un porc – și aproape căzu. Începu să suspine. Richard o luă de braț, iar ea îl lăsă să o conducă. Ieșiră din castel prin poarta principală și porniră printre colibele împrăștiate și ogoarele mici din suburbie, ajungând, într-un final, pe o pajiște, unde se așezară pe un ciot de copac.

– Nu-mi place deloc când plângi, Allie, spuse Richard, pe un ton a jelanie.

Aliena încercă să-și recapete stăpânirea de sine. Își găsisse tatăl – era un progres. Aflase că era bolnav: probabil că temnicerul era un om crud care exagera gravitatea bolii. Acum trebuia să facă rost de un penny și, astfel, ca putea vorbi cu el, îl va putea vedea cu ochii ei, întrebându-l cum le putea fi ea de folos lui Richard și părintelui.

– Cum o să facem noi rost de un penny, Richard?

– Nu știu.

– Nu avem nimic de vândut. Nimeni nu ne-ar împrumuta. Tu nu ești suficient de dur ca să furi...

– Am putea să cerșim, spuse el.

Era o idee bună. Pe drumul spre castel se vedea venind un țăran cu o înfățișare prosperă, călare pe un bidiviu solid, negru. Aliena se ridică repede și o luă la goană către drum. Când omul se apropie, ea spuse:

– Domnule, îmi puteți da un penny?

– Dispari! se stropși bărbatul și își îmboldi calul pentru a porni la trap.

Aliena se întoarse la ciotul de copac pe care stătuse până atunci.

– De obicei, cerșetorii cer mâncare sau haine vechi, spuse ea, tristă. Nu am auzit niciodată să le dea cineva bani.

– Ei bine, cum *fac* oamenii rost de bani? întrebă Richard.

În mod evident, nu se mai gândise niciodată la acest lucru.

– Regele primește bani din impozite, spuse Aliena. Nobilii au chirii. Preoții au dijme. Negustorii au mărfuri pe care le vând. Meșterii primesc lefuri. Țăranii nu au nevoie de bani pentru că ei au câmpuri.

– Ucenicii primesc leafă.

– Ca și muncitorii. Am putea lucra.

– Pentru cine?

– Winchesterul e plin de manufacturi mici unde se prelucrează pielea și se țes stofe, spuse Aliena. Începea să se simtă din nou însuflețită de optimism. În oraș se găsește întotdeauna de lucru. Se ridică. Hai să începem să căutăm!

Richard încă mai ezita.

– Nu pot să lucrez ca un om de rând, spuse el. Sunt fiu de conte.

– Nu mai ești fiu de conte, zise Aliena, pe un ton aspru. L-ai auzit pe temnicer. Ar fi bine să-ți între în cap că, acum, nu ești cu nimic mai altfel decât toată lumea.

Pe fața lui Richard apărură o expresie îmbufnată și băiatul nu mai spuse nimic.

– Ei bine, eu am plecat, spuse Aliena. Stai aici, dacă vrei.

Se îndepărtă de el, mergând spre Poarta de Vest. Îi știa prea bine îmbufnările: nu țineau mult.

După cum își și închipuise Aliena, Richard o prinse din urmă înainte să ajungă în oraș.

– Nu fi supărată, Allie, spuse el. Voi munci. De fapt, sunt destul de puternic... o să fiu un muncitor foarte bun.

Aliena îi zâmbi.

– Sunt sigură că așa va fi.

Nu era adevărat, dar nu avea nici un rost să-l descurajeze.

Porniră pe strada principală. Aliena își amintea că Winchesterul era organizat și divizat într-un mod foarte logic. Jumătatea sudică, aflată în dreapta lor, era împărțită în trei: castelul, un cartier cu case de oameni

înstăriți și apoi curtea catedralei și palatul episcopului, aflate în colțul de sud-est. Jumătatea nordică, aflată la stânga lor, era și ea împărțită tot în trei: cartierul evreiesc, partea de mijloc, unde se aflau atelierele, și, în colțul de nord-est, manufacturile.

Aliena își conduse fratele pe strada principală către capătul estic al orașului, după care o luară la stânga, pe o stradă de-a lungul căreia curgea un pârâu. Pe o parte se aflau case, majoritatea din lemn, unele fiind parțial din piatră. Pe cealaltă parte se găsea o amestecătură de clădiri improvizate, multe dintre ele nefiind altceva decât acoperișuri susținute de pari, majoritatea părănd gata să se prăbușească în orice moment. Din loc în loc, peste pârâu era construită câte o punte – sau, pur și simplu, câteva scânduri alăturate – care asigura accesul la vreuna dintre clădiri, dar unele clădiri se aflau de-o parte și de alta a pârâului. În fiecare dintre construcții sau curți, bărbații și femeile se ocupau cu ceva care necesita mari cantități de apă: spălau lână, argăseau piele, îndeseau și vopseau stofă, fabricau bere, dar și alte îndeletniciri, pe care Aliena nu le putea identifica. Își simțea nările asaltate de o mulțime de miro-suri necunoscute, acide și drojdioase, sulfuroase și lemnoase, care-i aminteau de fum și de putregai. Toți oamenii aceia păreau teribil de ocupați. Evident, și țăranii aveau o mulțime de lucruri de făcut, și munceau din greu, dar își executau sarcinile într-un ritm constant și găseau întotdeauna timp să cerceteze ceva ciudat sau să schimbe două vorbe cu un trecător. Oamenii care lucrau în manufacturi nu-și ridicau niciodată privirea de la lucrul lor. Munca părea să le solicite toată energia și puterea de concentrare. Se mișcau repede, fie că duceau saci ori turnau găleți mari cu apă, fie că băteau pielea sau stofa. Văzându-i adânciți în sarcinile lor misterioase în întunericimea acelor colibe subrede, Alienei i se păreau a fi asemănători diavolilor care mestecă în caze, după cum văzuse ea în imaginile despre iad.

Se opri în fața unei clădiri unde oamenii făceau ceva ce ea înțelegea: spălau stofa, făcând-o mai deasă. O femeie cu o alură musculoasă lua apă de la pârâu și o turna într-o vană imensă de piatră acoperită cu plumb, oprindu-se din când în când pentru a pune câte o măsură de argilă de spălat dintr-o trais-tă. Pe fundul vanei, complet scufundată, se afla o bucată mare de stofă. Doi bărbați izbeau țesătura cu bâte mari de lemn – numite bâte de îndesit, își adu-se aminte Aliena. Astfel, țesătura se strângea, devenind mai rezistentă la apă, iar argila de spălat curăța grăsimea de pe lână. În spatele atelierului erau stivuite baloturi de stofă netratată, nouă și țesută rar, și saci de argilă de spălat.

Aliena traversă pârâul și se apropie de oamenii care munceau la vană. Aceștia îi aruncară o privire rapidă și își continuară munca. În jurul lor, pământul era ud, iar Aliena observă că munceau în picioarele goale. Când își

dădu seama că lucrătorii nu aveau de gând să se oprească pentru a o întreba ce voia, spuse tare:

– Meșterul vostru e pe aici?

Femeia îi răspunse arătându-i cu capul către spatele manufacturii.

Aliena îi făcu un semn lui Richard să o urmeze și pătrunse pe o poartă într-o curte unde mai multe bucăți de pânză se uscau pe niște cadre de lemn. Văzu silueta unui bărbat încovoiat peste unul dintre cadre, aranjând stofa.

– Îl caut pe meșter, spuse ea.

Bărbatul se îndreptă de spate și se uită la ea. Era un bărbat urât, cu un singur ochi și cu spinarea ușor cocoșată, ca și cum s-ar fi aplecat peste cadrele de lemn atâta amar de vreme, încât acum nici nu mai putea sta drept.

– Ce e? întrebă el.

– Tu ești meșterul spălător?

– Lucrez ca spălător de aproape patruzeci de ani, așa că sper că eu mi-s meșterul, spuse el. Ce poftiți?

Aliena își dădu seama că avea în față unul dintre acei oameni care simțea mereu nevoia de a le dovedi celorlalți cât de deștept era el. Adoptă un ton umil și spuse:

– Eu și fratele meu căutăm de lucru. Ne poți angaja?

O vreme, meșterul îi cercetă din cap până în picioare fără a rosti o vorbă.

– Isuse Hristoase și toți sfinții din ceruri, ce să fac eu cu voi? zise el apoi.

– Facem orice, spuse Aliena, pe un ton hotărât. Avem nevoie de niște bani.

– Nu-mi sunteți de nici un folos, rosti bărbatul pe un ton disprețuitor și se întoarse pentru a-și vedea de treabă.

Aliena nu avea să se mulțumească numai cu atât.

– De ce nu? întrebă ea, pe un ton mânios. Nu cerșim, vrem să câștigăm bani cinstit.

Bărbatul se întoarse din nou spre ea.

– Te rugăm! spuse ea, deși nu suporta să implore.

El o privi iritat, așa cum s-ar fi uitat la un câine, întrebându-se dacă să facă sau nu efortul de a-l lovi; dar Aliena își dădea seama că omul se simțea tentat să-i arate cât de proastă era ea și cât de inteligent era el, în comparație cu ea.

– Bine, spuse el oftând. O să vă explic. Veniți cu mine.

Îi duse la vană. Bărbații și femeia trăgeau bucata de pânză din apă, ru-lând-o pe măsură ce ieșea. Meșterul se adresă femeii:

– Vino aici, Lizzie! Arată-ne și nouă palmele tale.

Supusă, femeia veni și își întinse palmele. Acestea erau bătătorite și roșii, cu răni deschise acolo unde pielea se crăpase.

– Pipăie-le, îi spuse meșterul Alienei.

Aliena atinse palmele femeii. Erau reci ca gheața și foarte aspre, dar cel mai mult surprindea rigiditatea lor. Își privi propriile palme, peste cele ale femeii; dintr-odată, i se păru că erau moi, albe și foarte mici.

– A stat cu mâinile în apă de când era mică, așa că e obișnuită, zise meșterul. Tu ești altfel. N-ai rezista nici măcar o dimineață făcând ce face ea.

Aliena ar fi vrut să-l contrazică și să spună că avea să se obișnuiască, dar se cam îndoia că se va-ntâmpla așa. Înainte să poată rosti vreun cuvânt, Richard interveni:

– Dar eu? întrebă el. Sunt mai voinic decât bărbații ăia... aș putea să fac ce fac și ei.

Într-adevăr, Richard era mai înalt și mai lat în umeri decât bărbații care mânuiseră până atunci bătele. Și, își aminti Aliena, putea stăpâni un cal de război, așa că ar fi trebuit să fie în stare să bată stofa.

Cei doi bărbați terminară de rulat materialul, iar unul din ei ridică sulul pe umăr, gata să-l ducă în curte, ca să se usuce. Meșterul îl opri.

– Lasă-l pe domnișor să simtă greutatea stofei, Harry!

Bărbatul care răspundea la numele de Harry luă sulul de pe umăr și îl puse pe umărul lui Richard. Acesta se înmuie sub greutatea materialului, se îndreptă de spate cu un efort considerabil, păli, după care se prăbuși în genunchi, astfel încât capetele sulului ajunseră pe pământ.

– Nu-l pot căra, spuse el, abia trăgându-și răsuflarea.

Bărbații izbucniră în râs, meșterul arboră un aer triumfător, iar cel numit Harry luă stofa înapoi, o săltă pe umăr cu o mișcare sigură și o duse în curte.

– E vorba de un alt fel de putere, care vine din *necesitatea* de a munci, zise meșterul.

Aliena era furioasă. Își băteau joc, când ea nu voia decât să câștige un penny cinstit. Știa că meșterul savura din plin plăcerea de a-i fi dat peste nas. Probabil că avea să continue atâta timp cât i se permitea. Dar nici nu-i trecea prin gând să-i angajeze pe ea și pe Richard.

– Mulțumim pentru bunătatea arătată, spuse Aliena, cu un ton încărcat de sarcasm, după care se întoarse pe călcâie și plecă.

Richard era supărat.

– Era greu pentru că era îmbibat cu apă! exclamă el. Nu mă așteptam la așa ceva!

Aliena își dădu seama că trebuia să-și păstreze buna dispoziție, pentru a-l încuraja pe Richard.

– Nu e singurul gen de muncă pe care am putea să o facem, spuse ea în timp ce mergeau pe strada plină de noroi.

– Ce altceva am putea face?

Aliena nu răspunse imediat. Ajunseră la zidul de nord al orașului și cotiră la stânga, îndreptându-se către vest. Aici se aflau cele mai sărace case, construite lângă zid, de multe ori nefiind altceva decât niște cocioabe cu acoperiș oblic, sprijinit de zid; și, pentru că nu aveau curți, strada era plină de murdărie. Într-un târziu, Aliena spuse:

– Ți aduci aminte cum veneau uneori fetele la castel, când nu mai aveau loc acasă și nu aveau încă soț? Tata le primea întotdeauna. Lucrau la bucătărie, la spălătorie sau la grajduri, iar tata le dădea câte un penny în zilele de praznic al câte unui sfânt.

– Crezi că am putea locui la castelul Winchester? întrebă Richard, pe un ton care arăta că se îndoia de această posibilitate.

– Nu. Sigur nu angajează pe nimeni cât timp regele e plecat – probabil că au mai mult personal decât au nevoie. Dar în oraș sunt o mulțime de oameni bogați. Probabil că unii dintre ei au nevoie de servitori.

– Nu e treabă de bărbat.

Aliena ar fi vrut să-l întrebe: „De ce nu contribui și tu cu o idee, în loc să găsești defecte în tot ce spun?” Dar își mușcă limba și rosti:

– E suficient ca unul din noi să muncească suficient de mult pentru a face rost de un penny, după care putem merge să-l vedem pe tata și să-l întrebăm ce ar trebui să facem mai departe.

– Bine.

Richard nu se opunea ideii ca numai unul din ei să muncească, mai ales dacă era mai probabil ca persoana aceea să fie Aliena.

Cotiră din nou spre stânga și intrară în acea zonă a orașului numită Evreime. Aliena se opri în fața unei case mari.

– Trebuie să aibă servitori aici, spuse ea.

Richard era șocat.

– Doar nu ai fi în stare să lucrezi pentru niște evrei, nu-i așa?

– De ce nu? Să știi că erezia nu se ia, cum se iau puricii.

Richard ridică din umeri și o urmă înăuntru.

Era o clădire din piatră. Ca majoritatea caselor din oraș, avea o fațadă îngustă, dar se întindea mult în spate. Se treziră într-o sală de intrare care acoperea toată lățimea casei. În încăpere era aprins un foc, iar lângă pereți stăteau înșirate bănci de lemn. Mirosul ce venea dinspre bucătărie îi făcea poftă Alienei, deși era diferit de cel al bucatelor obișnuite, simțindu-se aroma

unor condimente străine. Din spatele casei își făcu apariția o fată și îi salută. Aceasta avea tenul închis la culoare și ochi căprui. Li se adresă respectuos:

– Vreți să vorbiți cu giuvaiergiul?

Deci cu asta se ocupa stăpânul casei!

– Da, te rugăm, spuse Aliena.

Fata dispăru din nou și Aliena aruncă o privire în jur. Era normal ca un giuvaiergiu să aibă nevoie de o clădire din piatră, pentru a-și proteja aurul și nestematele. Ușa ce despărțea încăperea în care se găseau ei de partea din spate a casei era făcută din panouri grele de stejar întărite cu benzi de fier. Ferestrele erau înguste, prea mici pentru a permite accesul vreunui intrus, chiar copil fiind. Aliena se gândea cât de exasperant trebuia să fie să ai atâta avere în aur și argint și pietre prețioase, care putea fi furată într-o clipită, lăsându-te pe drumuri. Apoi se gândi că tatăl ei avusese o avere mai obișnuită – pământuri și un titlu nobiliar –, și totuși pierduse totul într-o singură zi.

Giuvaiergiul intră în sală. Acesta era un bărbat mărunțel și negricios care prinse a se uita pe sub sprâncene la ei, ca și cum ar fi examinat o bijuterie micuță și i-ar fi calculat valoarea. După câteva clipe, păru să-și fi încheiat evaluarea și spuse:

– Aveți vreun lucru pe care ați dori să-l vindeți?

– Ne-ai cântărit bine, meșterule, spuse Aliena. Ai ghicit că suntem de stirpe nobilă și că ne-am trezit la ananghie. Dar nu avem nimic de vânzare.

Pe chipul bărbatului apăru o expresie îngrijorată.

– Dacă vreți un împrumut, atunci mă tem că...

– Nu ne așteptăm să ne împrumute cineva bani, îl întrerupse Aliena. Așa cum nu avem nimic de vânzare, nu avem nici ce amaneta.

Giuvaiergiul părea ușurat.

– Atunci, cum vă pot ajuta?

– M-ai angaja ca servitoare?

Era șocat.

– O creștină? În nici un caz!

Omul se cutremură la gândul acesta.

Aliena era dezamăgită.

– De ce nu? spuse ea, pe un ton a tânguire.

– Nu se cuvine.

Fata se simți jignită. Ideea că religia ei putea să-i pară cuiva neplăcută era ofensatoare. Își aduse aminte de fraza aceea isteată pe care i-o servise lui Richard:

– Religia nu se ia, așa cum se iau puricii, spuse ea.

– Oamenii din oraș ar obiecta.

Aliena era sigură că evreul folosea opinia publică drept pretext, dar, oricum, era probabil adevărat.

– Atunci ar fi cazul să căutăm un creștin bogat, spuse ea.

– Merită încercat, zise giuvaiergiul, cu îndoială în glas. Lasă-mă să-ți spun ceva sincer. Nici un om înțelept nu te-ar angaja ca servitoare. Tu ești deprinsă să dai ordine și îți va fi foarte greu să fii cea care să le primească.

Aliena dădu să protesteze, dar el ridică palma, pentru a o opri.

– Da, știu că ești dornică să încerci. Dar, toată viața ta, alții te-au servit pe tine, și chiar și acum tu crezi, în adâncul sufletului, că lucrurile ar trebui să se aranjeze așa cum vrei tu. Oamenii de stirpe nobilă nu sunt buni ca servitori. Sunt neascultători, nemulțumiți, nesăbuiți, iritabili și cred că muncesc din greu chiar dacă fac mai puțin decât toți ceilalți – așa că produc probleme în rândul servitorilor. Bărbatul înălță din umeri. Cel puțin, eu așa știu din experiență.

Aliena dădu uitării faptul că se simțise jignită de dezgustul arătat de el față de religia ei. Era prima persoană binevoitoare pe care o întâlnise de când plecase de la castel.

– Dar ce putem face? întrebă ea.

– Eu nu pot să-ți spun decât ce ar face un evreu. Ar găsi ceva de vândut. Eu, când am venit în orașul acesta, am început prin a cumpăra bijuteriile oamenilor care aveau nevoie de bani gheață, după care am topit argintul și l-am vândut monetarilor.

– Dar de unde ai făcut rost de banii necesari pentru a cumpăra bijuteriile?

– Am împrumutat de la unchiul meu... și i-am plătit și dobândă, să știți.

– Dar nimeni nu e dispus să ne împrumute!

Evreul arboră un aer gânditor.

– Ce aș fi făcut dacă nu aveam nici un unchi? Cred că m-aș fi dus în pădure să adun nuci, după care le-aș fi adus în oraș să le vând gospodinelor care nu au timp să se ducă în pădure și nu pot planta copaci în curți din cauză că acestea sunt pline de resturi și de murdărie.

– Nu e anotimpul potrivit, spuse Aliena. Nu crește nimic acum.

Giuvaiergiul zâmbi.

– Nerăbdarea tinereții, zise el. Așteptați o vreme.

– Bine.

Nu avea nici un rost să-i explice cum stăteau lucrurile cu tatăl lor. Giuvaiergiul se străduise cât putuse să le fie de ajutor.

– Mulțumim pentru sfaturile date.

– Rămas-bun!

Giuvaiergiul se întoarse în spatele casei și închise ușa masivă cu întărituri de fier.

Aliena și Richard ieșiră. Omul fusese bun cu ei, dar, iată, își petrecuseră jumătate de zi tot fiind refuzați, iar Aliena se simțea descurajată. Neștiind încotro s-o mai apuce, cei doi merseră mai departe prin Evreime până ajunseră din nou în strada principală. Alienei începea să-i fie iarăși foame – era ora prânzului – și știa că, dacă ei îi era foame, Richard avea, probabil, o foame de lup. Rătăciră fără vreun scop precis pe strada principală, invidiind șobolanii bine hrăniți care fojgăiau printre resturi, până ce ajunseră la vechiul palat regal. Ajunși aici, se opriră, așa cum făceau toți străinii, pentru a privi printre gratii la monetarii care băteau bani. Aliena se uita lung la grămezile de penny de argint, gândindu-se că nu voia decât unul, și nu-l putea obține.

După o vreme, observă o fată cam de aceeași vârstă cu ea, care stătea în apropiere și îi zâmbea lui Richard. Fata părea prietenoasă. Aliena șovăi; o văzu zâmbind din nou și se hotărî să-i vorbească.

– Locuiești aici?

– Da, spuse fata.

În mod clar, era interesată de Richard, nu de ea. Aliena zise pe nerăsuflăte:

– Tatăl nostru e la închisoare, iar noi încercăm să găsim o cale să ne asigurăm traiul și să facem rost de niște bani pentru a-l mitui pe temnicer. Știi ce am putea face?

Fata își îndreptă atenția dinspre Richard înspre Aliena.

– Sunteți faliți și vreți să știți cum puteți face rost de niște bani?

– Exact! Suntem dispuși să muncim din greu. Am face orice. Ai putea să ne ajuți cumva?

Fata o privi lung pe Aliena, cântărind-o din ochi.

– Da, pot, spuse ea, într-un final. Cunosc pe cineva care ar putea să vă ajute.

Aliena își simți inima cuprinsă de bucurie: era prima persoană care le spusese „da“ pe ziua de azi.

– Când putem sta de vorbă cu el? întrebă ea cu înflăcărare.

– Cu ea.

– Poftim?

– E o femeie. Și, dacă veniți cu mine, probabil că puteți discuta cu ea chiar acum.

Aliena și Richard schimbă o privire încântată. Alienei mai că nu-i venea să creadă cum li se schimbase norocul.

Fata porni, iar ei o urmară. Îi conduse la o casă mare, de lemn, aflată în partea sudică a străzii principale. Cea mai mare parte a clădirii se afla la

parter, dar avea și un etaj mai mic. Fata urcă pe o scară exterioară și le făcu semn să o urmeze.

Etajul era reprezentat de un dormitor. Aliena privi în jur cu ochi mari: era decorat și mobilat mai luxos decât fusese oricare dintre odăile de la castel, chiar și când mama ei trăia. Pe pereți se găseau tapiserii, podeaua era acoperită cu piei, iar patul era înconjurat de perdele brodate. Pe un scaun asemănător cu un tron stătea o femeie de vârstă mijlocie îmbrăcată într-o rochie superbă. Privind-o, Aliena își dădu seama că fusese frumoasă în tinerețe, deși acum avea fața ridată iar părul i se rărise.

– Aceasta este Madam Kate, spuse fata. Kate, fata aceasta nu are nici un ban și tatăl ei este în închisoare.

Kate zâmbi. Aliena îi răspunse la zâmbet, dar trebui să se forțeze: Kate avea ceva care nu-i era deloc pe plac. Femeia spuse:

– Du-l pe băiat la bucătărie și dă-i o cupă de bere cât stăm noi de vorbă.

Fata ieși cu Richard. Aliena se bucura că băiatul avea să primească niște bere – poate că aveau să-i dea și ceva de mâncare.

– Cum te cheamă? întrebă Kate.

– Aliena.

– Un nume neobișnuit. Dar îmi place. Se ridică și veni mai aproape, cam prea aproape. O prinse pe Aliena de bărbie. Ai un chip *tare* drăguț. Respirația femeii mirosea a vin. Scoate-ți pelerina!

Aliena era nedumerită de această cercetare, dar se supuse: părea inofensivă și, după respingerile suferite de dimineață încoace, nu voia să pară îndărătnică, dând astfel cu piciorul primei ocazii adevărate care i se iveau. Își dădu jos pelerina printr-o mișcare a umerilor, după care o lăsă pe o bancă și rămase în rochia veche pe care o primise de la soția pădurarului.

Kate îi dădu ocol. Dintr-un motiv sau altul, părea impresionată.

– Fată dragă, tu chiar nu trebuie să-ți faci griji în privința banilor, sau în orice altă privință. Dacă lucrezi pentru mine, o să fim amândouă bogate!

Aliena se încruntă. Erau niște cuvinte nebunești. Ea nu voia decât să ajute la spălatul rufelor, la gătit sau la cusut: nu înțelegea cum, astfel, ar putea ajunge cineva bogat de pe urma ei.

– Despre ce fel de muncă discutăm? întrebă ea.

Kate se afla îndărătul ei. Își plimbă mâinile de-a lungul trupului Alienei, pipăindu-i soldurile, stând atât de aproape, încât Aliena îi simțea sânii lipiți de spatele ei.

– Ai o siluetă frumoasă, spuse Kate. Și ai o piele încântătoare. Ești de stirpe nobilă, nu-i așa?

– Tatăl meu a fost contele de Shiring.

– Bartholomew! Ei, ei! Îmi aduc aminte de el... nu că mi-ar fi fost vreodată client. Tatăl tău era un bărbat foarte virtuos. Păi, înțeleg de ce ai ajuns pe drumuri.

Așadar Kate avea clienți.

– Ce vindeți? întrebă Aliena.

Kate nu răspunse direct. Veni din nou în fața Alienei, privind-i chipul.

– Ești virgină, dragă?

Aliena se înroși de rușine.

– Nu fi timidă, spuse Kate. Văd că nu ești. Ei bine, nu contează! Virginele sunt valoroase, dar, bineînțeles, nu pentru mult timp. Își puse mâinile pe șoldurile Alienei, se aplecă și o sărută pe frunte. Ești foarte voluptuoasă, deși nu o știi. Pe toți sfinții, ești irezistibilă!

Își plimbă palma de pe șold către pieptul Alienei și îi cuprinse cu blândețe un sân în palmă, cântărindu-l și strângându-l ușor, după care se aplecă și o sărută pe gură.

Într-o clipită, Aliena pricepu tot: de ce îi zâmbise fata lui Richard lângă monetărie, de unde făcea rost de bani Kate, ce ar fi trebuit să facă ea dacă lucra pentru Kate, ce fel de femeie era aceasta. Se simțea ca o proastă pentru că nu înțelesese mai devreme. Preț de-o clipă, o lăsă pe Kate să o sărute – era atât de diferit de ceea ce îi făcuse William Hamleigh, încât nu îi repugna deloc –, dar aceasta nu era calea potrivită, nu reprezenta modalitatea de a câștiga bani. Se retrase din îmbrățișarea lui Kate.

– Tu vrei ca eu să devin o târfă, spuse ea.

– O doamnă de companie, draga mea! Să te trezești târziu, să porți haine frumoase în fiecare zi, să-i faci fericiți pe bărbați și să te îmbogățești. Ai fi una dintre cele mai bune. Ai un aer... Ai putea cere oricât, oricât! Crede-mă, mă pricep!

Aliena se cutremură. La castel existaseră întotdeauna o târfă sau două – lucru necesar, într-un loc unde se aflau atâția bărbați fără soțiile lor –, și acestea erau privite ca fiind lucrul de cea mai joasă speță, cele mai josnice femei, chiar mai prejos decât măturătoarele. Dar ceea ce o făcea pe Aliena să tremure de dezgust nu era statutul social scăzut. Ci ideea că bărbați precum William Hamleigh aveau să vină și să se împreuneze cu ea pentru un penny. Acest gând îi readuse în minte imaginea trupului acela masiv așezat peste ea, cum stătea ținută la podea, cu picioarele desfăcute, tremurând de frică și de repulsie, așteptând ca el să o pătrundă. Întregul tablou o copleși cu oroare reînnoită și îi răpi toată stăpânirea și încrederea în sine. Simțea că, dacă ar mai sta în casa aceea o clipă în plus, i s-ar putea întâmpla din nou același lucru. Fu copleșită de o nevoie panicată de a ieși. Porni cu spatele spre ușă.

Îi era frică să nu o jignească pe Kate, se simțea speriată ca nu cumva cineva să se înfurie pe ea.

– Îmi pare rău, murmură Aliena. Te rog să mă ierți, dar nu aș putea face așa ceva, zău...

– Mai gândește-te! spuse Kate, pe un ton vioi. Vino înapoi dacă te răzgândești. Eu voi fi aici!

– Mulțumesc, rosti Aliena cu glas tremurător. Într-un final, reuși să găsească ușa. O deschise și se strecură afară. Tulburată în continuare, coborî treptele în fugă, ajunse în stradă și se duse la ușa parterului. Richard! strigă ea. Richard, ieși de acolo!

Nu se auzea nici un răspuns. Interiorul era luminat difuz, și nu reușea să vadă decât mai multe siluete de femei.

– Richard, unde ești? țipă Aliena, cuprinsă de isterie.

Își dădu seama că un trecător se holba la ea, iar acest lucru o neliniști și mai tare. Dintr-odată, Richard apăru cu o cupă de bere într-o mână și cu un picior de pui în cealaltă.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el, cu gura plină.

Din ton îi răzbătea iritarea că fusese deranjat.

Aliena îl apucă de braț și îl trase.

– Ieși de acolo, spuse ea. E un bordel!

Mai mulți privitori izbucniră în râs auzind-o, iar unul sau doi rostiră câteva remarci batjocoritoare.

– Poate că ți-ar da și ție niște carne, zise Richard.

– Vor să devin târfă! izbucni Aliena.

– Bine, bine, spuse Richard.

Dădu berea pe gât, puse cupa pe podea, lângă ușa, și îndesă ce-i rămăsese din piciorul de pui în cămașă.

– Hai odată! zise Aliena, agitată, deși, o dată în plus, necesitatea de a se ocupa de fratele ei mai mic o mai calma.

Acesta nu părea înfuriat de ideea că cineva voia ca sora lui să devină o târfă, dar părea că regretă faptul că se vedea obligat să părăsească un loc unde primea carne de pui și bere la cerere.

Mare parte dintre privitori plecară, văzând că distracția se terminase, dar unul rămase pe loc. Era femeia aceea bine îmbrăcată pe care o văzuseră la închisoare. Aceasta o privea pe Aliena cu o expresie de curiozitate amestecată cu compasiune. Aliena ajunsese să nu mai suporte să fie privită fix de cineva, și își feri ochii, furioasă; apoi, femeia i se adresă:

– Aveți necazuri, nu-i așa?

Accentul de bunătate din glasul ei o făcu pe Aliena să se întoarcă.

– Da, zise fata, după câteva clipe de gândire. Avem neazuri.

– V-am văzut la închisoare. Soțul meu e în temniță... îl vizitez în fiecare zi. Voi de ce erați acolo?

– Tatăl nostru e prizonier acolo.

– Dar nu ați intrat.

– Nu avem bani să-i dăm temnicerului.

Meg privi peste umărul Alienei către ușa bordelului.

– Asta făceai aici... încercai să faci rost de bani?

– Da, numai că nu am știut ce era până când...

– Sărăcuța de tine, spuse Meg. Annie a mea ar fi avut vârsta ta, dacă ar fi trăit... De ce nu veniți voi cu mine la închisoare mâine-dimineață și, împreună, o să-l convingem pe Odo să se poarte ca un creștin și să aibă milă de doi copii ajunși pe drumuri.

– O, ar fi minunat! zise Aliena.

Era impresionată. Nu i se garanta cu nimic succesul, dar faptul că exista cineva dispus să-i ajute îi umplea ochii de lacrimi.

Meg se uita în continuare fix la ea.

– Ați mâncat de prânz?

– Nu. Richard a primit ceva... acolo.

– Ați face bine să veniți la mine acasă. Vă dau eu niște pâine și carne.

Observă expresia circumspectă a Alienei și adăugă: Și nu trebuie să faceți nimic pentru asta.

Aliena o crezu pe cuvânt.

– Mulțumim, spuse ea. Sunteți foarte bună. Nu prea s-au arătat mulți oameni buni cu noi. Nu știu cum să vă mulțumesc.

– Nu-i nevoie, zise femeia. Veniți cu mine.

Soțul lui Meg era negustor de lână. La casa lui din sudul orașului, la tara-ba din piață în zilele de târg și la marele bâlci anual ținut pe Dealul Sfântului Giles, cumpăra lână de la țărani din ținut. O înghesuia în saci mari, în care încăpea lână a 240 de oi, și o depozita într-un hambar aflat în spatele casei sale. O dată pe an, când țesătorii flamanzi își trimiteau agenții să cumpere lână moale, rezistentă din Anglia, soțul lui Meg o vindea și aranja ca sacii să fie trimiși prin Dover și Boulogne la Bruges și Gent, unde lână era transformată în stofă de calitate întâi și vândută la prețuri mult prea mari pentru țărani care creșteau oile. Meg le explică toate acestea lui Richard și Alienei pe când luau prânzul, cu zâmbetul acela cald care transmitea mesajul că, orice s-ar întâmpla, nu era nevoie ca oamenii să se poarte rău unii cu alții.

Soțul ei fusese acuzat că înșela la cântar, o infracțiune pe care administrația orașului o lua foarte în serios, pentru că prosperitatea acestuia se baza pe reputația că nu tolerau decât tranzacții cinstitute. După felul în care Meg vorbea despre acest lucru, Aliena își dădu seama că soțul ei era probabil vinovat. Totuși, absența lui nu schimbasese prea mult mersul afacerilor. Pur și simplu, Meg îi luase locul. Oricum, iarna nu prea erau multe lucruri de făcut: călătorise în Flandra; îi asigurase pe toți agenții soțului ei că negustoria continua în mod normal și făcuse niște reparații la hambar, mărindu-l un pic cu această ocazie. Când avea să înceapă tunsul oilor, intenționa să cumpere lâna exact așa cum făcea soțul ei. Știa cum să-i evalueze calitatea și să stabilească prețul. Deja fusese primită în breasla negustorilor din oraș, în ciuda reputației pătate a soțului ei, pentru că tradiția cerea ca familiile negustorilor să se ajute unele pe altele în vremuri de restriște și, oricum, lui nu i se dovedise vinovăția.

Richard și Aliena mâncară din bucatele ei, băură din vinul oferit și se încălziră lângă foc până începu să se întunece; apoi se întoarseră la stăreție ca să doarmă. Aliena avu din nou coșmaruri. De data aceasta îl visă pe tatăl ei. În vis, acesta stătea pe tron în închisoare, la fel de înalt, de palid și autoritar ca întotdeauna, și, când intrase să-l vadă, ea trebuise să facă o reverență, ca și cum el ar fi fost rege. Apoi, acesta îi vorbise pe un ton acuzator, spunând că îl abandonase acolo, în închisoare, și se dusesse să trăiască într-un bordel. Ea fusese scandalizată de nedreptatea acuzației care i se adusesse și îi răspunsese furioasă că, de fapt, el o abandonase. Avusese de gând să adauge că o lăsase la cheremul lui William Hamleigh, dar nu dorea să-i spună tatălui ei ce-i făcuse William, după care văzuse că și acesta din urmă se afla în încăperea, așezat pe un pat și mâncând cireșe dintr-un castron. William scuijase un sămbure către ea și o lovise în obraz, înțepând-o. Tatăl ei zâmbise, iar William începuse să arunce cu cireșe întregi spre ea. Acestea îi împroșcau chipul și rochia, iar ea se apucase să plângă, pentru că, deși rochia era veche, doar pe aceasta o avea, iar acum era pătată peste tot cu suc de cireșe, ca și cum ar fi fost plină de sânge.

În vis, simțea o nefericire atât de insuportabilă, încât, atunci când se trezi și descoperi că nimic din toate lucrurile acelea nu era adevărat, se simți extrem de ușurată, chiar dacă realitatea – faptul că nu avea casă și nici bani – era mai groaznică decât perspectiva de a fi bătută cu cireșe.

Lumina zorilor se strecura prin crăpăturile din pereții casei de oaspeți. În jurul Alienei, oamenii se trezeau și începeau să se miște încolo și înapoi.

Destul de curând veniră călugării, deschiseră ușile și obloanele și îi chemară pe toți la micul dejun.

Aliena și Richard mâncară în grabă, după care merseră la casa lui Meg. Aceasta era gata de plecare. Făcuse o tocăniță condimentată de vită pe care să o încălzească pentru prânzul soțului ei, iar Aliena îi spuse lui Richard să-i care el ceaunul greu. Aliena și-ar fi dorit să fi avut și ei ceva pentru tatăl lor. Nu se gândise la acest lucru, dar, chiar dacă ar fi făcut-o, nu ar fi avut cum să cumpere ceva. Gândul că nu puteau face nimic pentru el era îngrozitor.

Porniră pe strada principală, intrară în castel pe poarta din spate, după care trecură pe lângă fortăreață și coborâră dealul până la închisoare. Aliena își aducea aminte ce îi spusese Odo cu o zi înainte, atunci când îl întrebuse dacă tatălui ei îi era bine. „Nu, nu îi e, spusese temnicerul. E pe moarte.“ Crezuse că exagera pentru a-și arăta cruzimea, dar acum începea să-și facă griji. Îi spuse lui Meg:

– Tatăl meu este bolnav?

– Nu știu, dragă, spuse Meg. Nu l-am văzut.

– Temnicerul a spus că e pe moarte.

– Bărbatul ăla e mai rău decât o pisică sălbatică. Probabil că a spus-o doar ca să vă facă să vă simțiți nefericiți. Oricum, o să aflați în câteva momente.

În ciuda bunelor intenții ale lui Meg, Aliena nu se simțea deloc mai liniștită și, în timp ce intra pe ușă în interiorul urât mirositor al închisorii, inima îi era plină de spaimă.

Odo își încălzea mâinile la focul din mijlocul încăperii. Dădu din cap în direcția lui Meg și își îndreptă privirile asupra Alienei.

– Ai banii? întrebă el.

– Plătesc eu pentru ei, spuse Meg. Uite doi penny, unul pentru mine și unul pentru ei.

Pe fața idioată a lui Odo se întipări o expresie vicleană, iar omul spuse:

– Pentru ei constă doi penny: un penny de persoană.

– Nu fi așa de câine, zise Meg. Îi lași să intre pe amândoi sau îți fac probleme la breasla negustorilor și îți pierzi slujba.

– Bine, bine, nu e nevoie să mă ameninți, spuse el morocănos. Arată spre dreapta, către o arcadă în zidul de piatră. Bartholomew e în direcția aia.

– Veți avea nevoie de o lumină, le zise Meg. Scoase două lumânări din buzunarul pelerinei și le aprinse la foc, după care îi dădu una Alienei. Avea o expresie îngrijorată. Sper că totul o să fie bine, spuse ea și o sărută pe Aliena.

Apoi porni repede prin arcada aflată în cealaltă parte.

– Mulțumim pentru penny, strigă Aliena după ea, dar Meg dispăruse în întuneric.

Aliena privi temătoare în direcția pe care le-o arătase Odo. Ținând lumânarea sus, trecu prin arcadă și se trezi într-un vestibul mic, pătrat. Flăcăriua lumânării le dezvălui vederii trei uși masive, fiecare zăvorâtă cu câte o bară pe dinafară. Odo strigă:

– Direct în fața voastră!

– Ridică bara, Richard, spuse Aliena.

Richard luă bara grea de lemn din cârligele în care era sprijinită și o rezemă de perete. Aliena deschise ușa împingând-o și rosti în gând o rugăciune.

În afară de lumina răspândită de lumânarea ei, celula era cufundată în întuneric. Șovăi în prag, străduindu-se a zări ceva printre umbrele mișcătoare. Încăperea mirosea ca o latrină. O voce rosti:

– Cine e?

– Tată? spuse Aliena.

Desluși o siluetă întunecată, așezată pe podeaua acoperită cu paie.

– Aliena? Tonul vocii avea o nuanță de neîncredere. Ești Aliena?

Suna precum glasul tatei, dar mai îmbătrânit.

Aliena se apropie, ținând lumânarea ridicată. Bărbatul își înalță privirea spre ea, lumina se reflectă pe chipul lui, iar Aliena icni, oripilată.

Abia dacă-l mai putea recunoaște.

Fusese întotdeauna slab, dar acum arăta ca un schelet. Era îngrozitor de murdar și purta niște zdrențe.

– Aliena! spuse el. Tu ești!

Fața i se contorsionă într-un zâmbet, care semăna cu rânjetul unui craniu.

Aliena izbucni în lacrimi. Nimic nu ar fi putut-o pregăti pentru șocul de a-l vedea atât de transformat. Era cel mai cumplit lucru imaginabil. Își dădu seama instantaneu că era pe moarte: ticălosul de Odo spusese adevărul. Dar încă trăia, încă mai suferea și era dureros de încântat să o vadă. Înainte să pășească în celulă, fusese cât se poate de hotărâtă să-și păstreze calmul, dar acum fata își pierdu controlul complet și se prăbuși în genunchi în fața lui, plângând cu suspine adânci care păreau să-i izvorască din miezul sufletului.

Bartholomew se aplecă și-și petrecu mâinile pe după trupul ei, mângâind-o ușor pe spate, ca și cum ar fi consolat un copil cu un genunchi julit sau căruia i se stricase o jucărie.

– Nu plânge, spuse el, blând. Nu acum, când ți-ai făcut tatăl atât de fericit.

Aliena simți cum îi ia cineva lumânarea din mână. Tatăl zise:

– Iar tânărul acesta înalt e Richard al meu?

– Da, tată, spuse Richard, pe un ton rigid.

Aliena își îmbrățișă părintele, și-i simți trupul ciolănos și jigărit. Se mistuia încet: era numai piele și os. Voia să-i spună ceva, niște cuvinte dragăstoase și liniștitoare, dar nu putea vorbi din cauza suspinelor.

– Richard, spunea tatăl lor, ai crescut! Ți-a dat barba?

– Acum a început să crească, tată, dar e foarte blondă.

Aliena își dădu seama că Richard era gata să izbucnească în plâns și că se lupta pentru a-și păstra stăpânirea de sine. Avea să se simtă umilit dacă își pierde controlul în fața tatei, iar tata i-ar spune, probabil, să-și vină-n fire și să se poarte ca un bărbat, ceea ce ar înrăutăți și mai mult situația. Făcându-și griji pentru Richard, Aliena se opri din plâns. Cu un efort, își recăpătă controlul. Mai cuprinse o dată trupul îngrozitor de slab al tatei; apoi se retrase din îmbrățișarea lui, își șterse ochii și își suflă nasul în mânecă.

– Sunteți bine amândoi? întrebă tatăl. Vorbea mai lent ca altădată și, din când în când, glasul îi tremura. Cum v-ați descurcat? Unde ați locuit în timpul ăsta? Nu au vrut să-mi spună nimic despre voi... a fost cea mai cumplită tortură pe care-ar fi putut-o găsi. Dar păreți bine... sănătoși și în formă! E minunat!

La auzul cuvântului „tortură“, Aliena se întrebă dacă fusese cumva supus la cazne fizice, dar nu îl întrebă: îi era frică de ce ar fi putut să-i spună. În loc de asta, îi răspunse la întrebare cu o minciună.

– Suntem bine, tată.

Știa că adevărul l-ar fi distrus. Ar fi stricat acest moment de fericire și i-ar fi umplut restul zilelor cu agonia remușcărilor.

– Am locuit la castel și Matthew a avut grijă de noi.

– Dar nu mai puteți sta acolo, zise el. Regele l-a numit pe tontul ăla gras de Percy Hamleigh conte... castelul îi revine lui.

Deci știa despre asta.

– E în regulă, spuse ea. Ne-am mutat.

Bărbatul îi pipăi rochia, zdreanța veche de pânză pe care i-o dăduse soția pădurarului.

– Ce e asta? zise el, pe un ton tăios. Ți-ai vândut hainele?

Aliena constată astfel că tatăl ei nu-și pierduse încă simțul observației. Nu avea să-i fie ușor să-l păcălească. Decise să-i spună adevărul, dar numai în parte.

– Am plecat de la castel în grabă și nu avem haine.

– Unde e Matthew? De ce nu e cu voi?

Se temuse de această întrebare. Șovăi.

Nu ezită decât o clipă, însă el băgă de seamă.

– Hai! Nu încerca să-mi ascunzi nimic! ceru tatăl, pe un ton ce amintea de vechea sa autoritate. Unde e Matthew?

– A fost omorât de familia Hamleigh, grăi Aliena. Dar nouă nu ne-au făcut nici un rău.

Își ținu răsuflarea. Oare avea să o creadă?

– Bietul Matthew, rosti el, îndurerat. Nu a fost niciodată un luptător. Sper că s-a dus direct în rai.

Îi crezuse povestea. Aliena se simțea ușurată. Încercă să îndepărteze firul conversației de la acest subiect periculos.

– Am hotărât să venim la Winchester și să-l rugăm pe rege să ne asigure cumva soarta, dar el...

– Nu are rost, o întrerupse tatăl, înainte ca ea să-i explice de ce nu reușiseră să se prezinte în fața suveranului. Nu ar face nimic pentru voi.

Aliena se simți rănită de tonul lui categoric. În ciuda tuturor piedicilor, ea depusese toate eforturile și voia să-l audă felicitându-o, nu spunându-i că-și irosise vremea. Întotdeauna fusese mai dispus să corecteze iute decât să laude. „Ar trebui să fii obișnuită“, își zise ea în gând. Pe un ton supus, spuse:

– Ce ar trebui să facem acum, tată?

El își schimbă poziția în care stătea și se auzi un zornăit. Surprinsă, Aliena își dădu seama că tatăl lor era în lanțuri.

– Am reușit să ascund ceva bani, zise el. Nu am avut cine știe ce prilej, dar a trebuit să profit de el. Aveam cincizeci de bizanți în brâul de sub cămașă. I-am dat brâul unui preot.

– Cincizeci!

Aliena era surprinsă. Bizanții erau monede de aur. Nu erau bătute în Anglia, ci proveneau din Bizanț. Nu văzuse niciodată mai mult de una. Un bizanț valora 24 de penny de argint. Cincizeci valorau... nu-și putea da seama cât.

– Care preot? întrebă Richard, mai practic.

– Părintele Ralph, da le biserica St. Michael din apropierea Porții Nordice.

– E un om bun? întrebă Aliena.

– Sper că da. De fapt, nu știu. În ziua în care cei trei Hamleigh m-au adus la Winchester, înainte să mă încuie aici, m-am pomenit singur cu el, doar pentru scurtă vreme, și mi-am dat seama că era singura mea șansă. I-am dat brâul și l-am implorat să-l păstreze pentru voi. Cincizeci de bizanți valorează cinci lire de argint.

Cinci lire. Gândindu-se la asta, Aliena își dădu seama că acei bani le-ar schimba întreaga existență. Nu ar mai fi pe drumuri; nu ar mai trebui să trăiască de azi pe mâine. Ar putea să cumpere pâine și o pereche de cizme pentru a înlocui sabotii care-i răneau picioarele, ba chiar și o pereche de ponei ieftini, dacă aveau nevoie să călătorească. Nu le rezolva toate problemele, dar îi scutea de sentimentul acela înspăimântător dat de traiul pe marginea prăpastiei. Nu ar mai trebui să se gândească permanent la cum aveau să supraviețuiască. În loc de asta, și-ar putea îndrepta atenția asupra unor lucruri constructive – cum ar fi să-și scoată tatăl din acest loc îngrozitor. Spuse:

– După ce luăm banii, ce facem? Trebuie să te scoatem de aici.

– Eu nu mai ies viu de aici, rosti el pe un ton aspru. Uită de asta! Dacă nu aș fi deja pe moarte, m-ar fi spânzurat până acum.

Aliena icni. Cum putea vorbi așa?

– De ce ești atât de surprinsă? întrebă el. Regele trebuie să scape de mine și așa nu o să mă aibă pe conștiință.

– Tată, închisoarea nu e bine păzită cât timp regele e plecat, spuse Richard. Cu câțiva oameni, cred că aș putea să te scot de aici.

Aliena știa că așa ceva nu avea să se întâmple niciodată. Richard nu se pricepea și nici nu avea experiența necesară pentru a organiza o operațiune de salvare, plus că era prea tânăr pentru a convinge oamenii să-l urmeze. Se temea că tatăl lor avea să-l rănească pe Richard luându-i în răs planul, dar acesta se mulțumi să spună doar atât:

– Nici măcar să nu te gândești! Dacă pătrunzi aici, voi refuza să plec cu tine.

Aliena știa bine că, odată ce se hotăra, nimic nu-l putea face să se răzgândească. Dar gândul că tatăl ei avea să-și sfârșească zilele într-o temniță mizeră îi rupea sufletul. Totuși, își spuse că putea face multe lucruri pentru a-i ușura viața de-acolo. Îi zise:

– Ei bine, dacă ai să rămâi aici, putem să facem curat și să-ți punem paie noi. O să-ți aducem mâncare caldă în fiecare zi. O să-ți aducem niște lumânări,

și poate că o să reușim să împrumutăm o Biblie, ca să ai ce să citești. Îți facem un foc...

– Oprește-te! spuse el. Nu o să faceți nimic din toate astea! Nu îmi voi lăsa copiii să-și irosească viețile învârtindu-se printr-o închisoare, așteptând moartea unui om bătrân.

Ochii Alienei se umplură din nou de lacrimi.

– Dar nu te putem lăsa așa!

El nu o luă în seamă, întocmai reacția sa normală în fața celor care-l contraziceau prosteste.

– Mama voastră avea o soră, mătușa Edith. Aceasta trăiește în satul Huntleigh, aflat pe drumul către Gloucester, cu soțul ei, care e cavaler. Trebuie să vă duceți acolo.

Alienei îi veni ideea că ar mai putea să-l vadă totuși, din când în când. Și poate că el le-ar permite rudelor sale să-i creeze niște condiții mai bune. Încercă să și-i readucă în minte pe mătușa Edith și pe unchiul Simon. Nu-i mai văzuse de la moartea mamei. Își amintea vag o femeie slabă, sensibilă, ca mama ei, și un bărbat masiv, energic, care mânca și bea mult.

– O să aibă ei grijă de noi? întrebă ea pe un ton nesigur.

– Bineînțeles! Sunt rudele voastre.

Aliena se întrebă dacă acesta era un motiv suficient pentru ca familia modestă a unui cavaler să primească în casa ei doi tineri flămânzi; dar tatăl ei spunea că totul avea să fie bine, iar ea avea încredere în el.

– Ce o să facem? spuse ea.

– Richard o să devină scutierul unchiului său și va învăța arta cavaleriei. Tu o să fii doamna de onoare a mătușii Edith până când o să te măriți.

Pe când vorbeau, Aliena se simțea de parcă ar fi cărat o povară grea cale lungă și nu observase durerea de spate până ce nu lăsase povara jos. Acum că tatăl ei se gândea la tot, i se părea că responsabilitățile asumate în aceste ultime două zile fuseseră mult prea grele pentru ea. Iar autoritatea și capacitatea lui de a controla situația, chiar și când se găsea bolnav, în închisoare, o linișteau și îi alinau durerea, pentru că părea că nu era nevoie să-și facă griji în privința celui care stăpânea lucrurile.

Acum, tonul lui deveni și mai autoritar, precum cel al unui profesor.

– Înainte de a mă părăsi, vreau ca amândoi să faceți un legământ.

Aliena era de-a dreptul șocată. Întotdeauna tatăl lor îi sfătuisese să nu facă jurăminte. „Să faci un legământ înseamnă să-ți primejduiești sufletul, spunea el altădată. Niciodată să nu jurați fără a fi siguri că ați prefera mai degrabă să

muriți decât să-l încălcați.“ Iar el se găsea acolo din cauza unui jurământ: ceilalți baroni își călcașeră cuvântul și îl acceptaseră pe Stephen ca rege, dar Bartholomew refuzase. Prefera să moară decât să-și calce legământul, iar acum era pe moarte.

– Dă-mi sabia, îi spuse el lui Richard.

Richard scoase spada din teacă și i-o întinse.

Tatăl o luă și o apucă invers, cu mânerul spre băiat.

– Îngenunchează!

Richard îngenunche în fața tatălui său.

– Pune mâna pe mâner. Bartholomew se opri câteva clipe, ca și cum ar fi încercat să-și adune puterile; apoi vocea lui răsună ca un zvon de clopote: Jură pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Isus Hristos și pe toți sfinții, că nu vei avea odihnă până ce nu vei ajunge conte de Shiring și stăpân pe pământurile pe care le-am condus eu!

Aliena era surprinsă și cumva uimită. Se așteptase ca tatăl lor să-i ceară băiatului o promisiune oarecum mai generală, cum ar fi să spună mereu adevărul și să se teamă de Dumnezeu; dar nu, îi dădea lui Richard o sarcină cât se poate de clară, una care ar fi putut dura o viață de om.

Richard trase adânc aer în piept și vorbi cu un glas tremurat:

– Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, pe Isus Hristos și pe toți sfinții că nu voi avea odihnă până ce nu voi ajunge conte de Shiring și stăpân pe toate pământurile pe care le-ai condus!

Tatăl oftă, de parcă ar fi dus la capăt o sarcină apăsătoare. Apoi o surprinse din nou pe Aliena. Se întoarse spre ea și îi întinse mânerul spadei.

– Jură pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Isus Hristos și pe toți sfinții, că o să ai grijă de fratele tău Richard până ce-și va fi împlinit jurământul!

Aliena fu cuprinsă de presimțiri nefaste. Deci aceasta avea să le fie soarta: Richard trebuia să-și răzbune pe tatăl, iar ea trebuia să aibă grijă de Richard. Pentru ea avea să fie o misiune de răzbunare, pentru că, dacă Richard devenea conte, William Hamleigh își pierdea moștenirea. Îi trecu prin minte gândul că nimeni nu o întrebase cum voia să-și petreacă viața; dar acest gând nebunesc dispăru la fel de rapid cum apăruse. Acesta era destinul ei, și era unul potrivit și drept. Își dorea, desigur, să-și asculte tatăl, dar pricepea totodată că acesta era un moment decisiv și avu senzația că, undeva în spatele ei, niște uși se închideau, iar drumul ei în viață era stabilit irevocabil. Își puse palma pe mânerul sabiei și rosti legământul. Fu surprinsă de forța și hotărârea din propriul glas.

– Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, pe Isus Hristos și pe toți sfinții că voi avea grijă de fratele meu Richard până ce-și va îndeplini jurământul!

Se închină. Era făcut. „Am rostit un jurământ, își spuse ea, și trebuie să mi-l îndeplinesc sau să mor.“ Acest gând îi dădu un soi de satisfacție plină de furie.

– Gata, spuse tatăl lor, cu voce iarăși slabă. Acum nu mai e nevoie să mai veniți aici niciodată.

Alienei nu-i venea să creadă că vorbea serios.

– Unchiul Simon ne poate aduce să te vizităm din când în când și ne putem asigura că ai căldură și mâncare...

– Nu, spuse el pe un ton sever. Voi aveți o sarcină de dus la capăt. Nu vă veți irosi energia vizitând o închisoare.

Aliena îi sesiză din nou în glas accentul acela care o avertiza să nu se opună, dar nu se putea abține să nu protesteze împotriva asprimii hotărârii lui.

– Atunci lasă-ne să mai venim numai o dată, să-ți aducem câte ceva care să-ți aline suferința.

– Nu vreau nici o alinare.

– Te rog...

– Niciodată!

Aliena capitulă. Bartholomew era întotdeauna la fel de exigent cu sine pe cât era cu ceilalți.

– Foarte bine, spuse ea, iar vorbele-i ieșiră de pe buze sub formă de suspin.

– Acum ați face bine să plecați, le zise el.

– Deja?

– Da. Acesta este un loc al disperării, al putrezirii și al morții. Acum că v-am văzut, știu că sunteți bine și mi-ați promis să reconstruiți ceea ce am pierdut, așa că-s mulțumit. Singurul lucru care mi-ar spulbera fericirea ar fi să vă văd irosindu-vă timpul vizitând o închisoare. Acum, plecați!

– Tată, nu! protestă Aliena, deși era conștientă că nu avea nici un rost.

– Ascultați-mă, spuse el, iar tonul i se împlânzi în sfârșit. Am dus o viață onorabilă, iar acum o să mor. Mi-am mărturisit păcatele. Sunt gata să trec într-o veșnicie. Rugați-vă pentru sufletul meu. Plecați!

Aliena se aplecă și îl sărută pe frunte. Lacrimile i se scurgeau în voie pe fața lui.

– La revedere, tată drag, șopti ea.

Se ridică în picioare.

Richard se aplecă la rândul-i și îl sărută.

– La revedere, tată, spuse el cu glas tremurător.

– Fie ca Domnul să vă binecuvânteze pe amândoi și să vă ajute să vă îndepliniți jurămintele.

Richard îi lăasă lumânarea. Se îndreptară către ușa. Ajunsă în prag, Aliena se întoarse și îl privi peste umăr în lumina pâlpâitoare. Chipul descârnât avea o expresie de hotărâre calmă care ei îi era foarte cunoscută. Îl privi până ce ochii îi fură împăienjeniți de lacrimi. Apoi se întoarse, trecu prin camera din față a închisorii și ieși împleticindu-se.

III

Richard mergea în față. Aliena se simțea năucită de durere. Era ca și cum tatăl lor ar fi murit deja; dar era mai rău, pentru că acesta încă mai suferea. Deși îl auzea pe Richard cerând îndrumări trecătorilor, Aliena parcă nici n-ar fi băgat de seamă. Nu se gândi deloc la direcția în care se îndreptau până ce fratele ei nu se opri în fața unei biserici mici de lemn în spatele căreia se afla o colibă cu acoperiș înclinat. Privind în jur, Aliena văzu că se aflau într-un cartier sărac, plin de case mici, dărăpănate și cu străzi murdare în care câini cu aspect sălbatic fugăreau șobolani prin gunoaie iar copiii desculți se jucau în noroi.

– Probabil că aceasta e biserica St. Michael, spuse Richard.

Coliba cu acoperiș oblic de lângă biserică trebuia să fie casa preotului. Avea o fereastră cu oblon. Ușa era deschisă. Intrară.

În mijlocul singurei încăperi se afla o vatră în care era aprins focul. Camera avea drept mobile o masă grosolană, câteva scaune și un butoi de bere aflat în colț. Podeaua era acoperită cu trestie uscată. Lângă foc, un bărbat stătea într-un scaun, bând dintr-o cană mare. Era un om mic și slab, având cam cincizeci de ani, cu un nas roșu și cu păr rar, grizonant. Purta haine obișnuite, de toată ziua, o cămașă murdară cu o tunică maro și saboți în picioare.

– Părintele Ralph? întrebă Richard cu îndoială în glas.

– De ce te interesează? răspuse bărbatul.

Aliena oftă. De ce făceau oamenii atâtea probleme când deja erau atât de multe pe lume? Dar nu mai avea energie să se ocupe de proasta lui dispoziție, așa că lăsă totul în seama lui Richard. Acesta spuse:

– Asta înseamnă da?

Răspunsul veni de la sine. O voce de afară strigă:

– Ralph? Ești acasă?

O clipă mai târziu, în casă intră o femeie de vârstă mijlocie și îi dădu preotului o bucată de pâine și un castron mare în care se găsea ceva ce mirosea precum tocana de carne. Pentru prima dată, mirosul cărnii nu-i făcu poftă Alienei: era prea amortită chiar și pentru a simți ghearele foamei. Femeia era, probabil, una dintre enoriașele lui Ralph, pentru că avea straie de aceeași calitate proastă ca și cele ale lui. Preotul luă pâinea și castronul fără o vorbă și începu să mănânce. Femeia le adresă o privire nepăsătoare lui Richard și Alienei, după care ieși.

Richard spuse:

– Ei bine, *părinte* Ralph, eu sunt fiul lui Bartholomew, fostul conte de Shiring.

Omul se opri din mâncat și își ridică privirea, ațintind-o asupra lor. Pe chipul lui se citea ostilitate și încă un sentiment, pe care Aliena nu putea să-l descifreze: frică? vinovăție? Se întoarse la tocana lui, dar mormăi:

– Ce treabă aveți cu mine?

Aliena simți un junghi de frică.

– Știi bine ce vreau, spuse Richard. Banii mei. Cincizeci de bizanți.

– Nu știu la ce te referi, zise Ralph.

Aliena se uita lung la el, nevenindu-i să creadă. Așa ceva nu era posibil. Tatăl lor le lăsase bani la preot – așa le spusese! Tatăl lor nu făcea greșeli când venea vorba de asemenea lucruri.

Richard se albise la față. Zise:

– Ce vrei să spui?

– Vreau să spun că nu știu despre ce vorbești. Acum, cărați-vă!

Bărbatul luă încă o lingură de tocană.

Evident, preotul mințea; dar ce puteau face ei în privința asta? Cu încăpățănare, Richard insistă:

– Tatăl meu ți-a lăsat niște bani... cincizeci de bizanți. Ți-a spus să mi-i dai. Unde sunt?

– Tatăl tău nu mi-a dat nimic.

– Mi-a spus că ți-a dat...

– Înseamnă că a mințit.

Lucru de-a dreptul imposibil în cazul tatălui lor. Pentru prima oară, Aliena luă cuvântul.

– Tu ești cel care minte, iar noi o știm prea bine!

Ralph ridică din umeri.

– Plângeți-vă *sheriff*-ului.

– Dacă o facem, o să dai de necaz. Aici, hoților li se taie mâinile!

Pe chipul preotului trecu o umbră de frică, dar dispăru într-o clipită, iar răspunsul fu unul sfidător.

– O să fie cuvântul meu contra cel al unui trădător întemnițat... asta dacă tatăl vostru o să mai trăiască suficient de mult pentru a depune mărturie.

Aliena își dădu seama că omul avea dreptate. Nu exista nici un alt martor care să confirme că tatăl lor îi dăduse preotului banii, pentru că totul fusese făcut pe ascuns, pentru ca bizanții să nu fie luați de rege, de Percy Hamleigh sau de alți corbi mîncători de stărvuri care dau târcoale de fiecare dată bunurilor unui om ruinat. Cu amărăciune în suflet, Aliena își dădu seama că, și aici, lucrurile erau la fel ca în pădure. Oamenii îi puteau jefui pe ea și pe Richard fără să fie pedepsiți, pentru simplul motiv că erau copiii unui nobil căzut în dizgrație. „De ce mi-e mie frică de oamenii aceștia?“ se întrebă ea, cuprinsă de furie. De ce nu le e *lor* frică de mine?“

Richard își îndreptă privirea spre ea și spuse, șoptit:

– Are dreptate, nu-i așa?

– Da, spuse ea cu un glas plin de venin. Nu are nici un rost să ne plângem *sheriff*-ului.

Se gândea la singurul moment în care oamenilor le fusese frică de ea: în pădure, când îl înjunghiasse pe nelegiuitul cel gras, iar celălalt o rupsesse la fugă, înfricoșat. Preotul acesta nu era cu nimic mai breaz decât nelegiuitul. Dar era bătrân, destul de fără vlagă, și probabil că se bazase pe faptul că nu avea să se vadă pus față în față cu victimele sale. Poate că putea fi speriat.

– Și atunci, ce facem? spuse Richard.

Aliena dădu curs unui impuls plin de furie.

– Îi dăm foc la casă!

Înaintă până în mijlocul încăperii și lovi lemnele care ardeau cu saboții ei de lemn, împrăștiindu-le. Trestiiile din jurul vetrei se aprinseră imediat.

– Hei! țipă Ralph.

Dădu să se ridice din scaun, lepădând pâinea din mână și vărsându-și tocana în poală; dar, înainte să se poată ridica în picioare, Aliena se și năpus-tise asupra lui. Aceasta își pierduse cu totul controlul; acționa fără să se mai gândească. Îl împinse, iar preotul alunecă de pe scaun și se prăbuși pe podea. Era uluită de cât de ușor îi fusese să-l doboare. Se aruncă asupra bărbatului,

aterizând cu genunchii pe pieptul lui, tăindu-i răsuflarea. Înnebunită de furie, își apropie fața de a lui și răcni:

– Păgân hot și mincinos, o să te las să arzi ca un șobolan aici!

Ochii preotului lunecară-n lateral iar pe chipul lui se zugrăvi o groază sporită. Urmându-i privirea, Aliena văzu că Richard își scosese sabia din teacă și o ridicase, gata să lovească. Fața murdară a preotului se albi, iar de pe buze îi ieși o șoptă:

– Sunteți diavolul în persoană...

– Tu ești cel care furi bani de la niște copii sărmani!

Cu coada ochiului, Aliena văzu un vreas care ardea puternic la un capăt.

Îl luă și împinse partea incandescentă înspre fața bărbatului.

– Acum o să-ți ard ochii, unul câte unul. Întâi cel stâng...

– Nu, te rog, șopti el. Te rog, nu-mi face rău!

Aliena era uluită de viteza cu care cedase omul. Își dădu seama că, în jurul ei, bucățile de trestie de pe podea ardeau.

– Spune atunci: unde sunt banii? zise ea, pe un ton care-și recăpătase, dintr-odată, stăpânirea.

Preotul era în continuare îngrozit.

– În biserică.

– Unde, mai exact?

– Sub piatra din spatele altarului.

Aliena își ridică privirea către Richard.

– Păzește-l cât mă duc eu să mă uit, spuse ea. Dacă mișcă, omoară-!l!

– Allie, casa o să ardă până la temelii, zise Richard.

Aliena se duse până în colțul încăperii și se uită sub capacul butoiului. Era pe jumătate plin cu bere. Apucă marginea vasului și îl răsturnă. Berea se împrăstie pe podea, udând trestiile și stingând flăcările.

Fata ieși din casă. Își dădea bine seama că fusese cu adevărat pe cale să-i scoată ochii preotului, dar, în loc să se simtă rușinată, era copleșită de dimensiunea propriilor puteri. Se hotărâse să nu-i mai lase pe ceilalți să o transforme într-o victimă, și dovedise că era în stare să-și mențină hotărârea. Se îndreptă către partea din față a bisericii și încercă ușa. Era închisă cu o încuietoare mică. Ar fi putut să se întoarcă să-i ceară cheia preotului, dar, în loc de asta, scoase pumnalul de pe mânecă și introduse lama în crăpătura dintre ușă și canat, distrugând încuietoarea. Ușa se deschise, iar ea intră.

Era o biserică dintre cele mai sărace. Nu avea nici un fel de mobilă, cu excepția altarului, și nici ornamente, în afară de niște picturi grosolane pe pereții de lemn văruiți. Într-un colț ardea o singură lumânare, sub o efigie de lemn care-l înfățișa, cel mai probabil, pe Sfântul Mihail. Triumful Alienei fu

tulburat pentru o clipă de conștientizarea faptului că, pentru un om atât de sărac precum părintele Ralph, cinci lire reprezentau o ispită extraordinară. Apoi își alungă compătimirea din minte.

Podeaua era de pământ, cu o singură lespede de piatră în spatele altarului. Ascunzătoarea sărea imediat în ochi, dar, bineînțeles, nimeni nu s-ar fi deranjat să jefuiască o biserică atât de evident de săracă precum aceasta. Aliena se lăsă într-un genunchi și împinse piatra. Era foarte grea, și nu se clintea deloc. Începu să-și facă griji. Nu se putea bizui pe faptul că Richard avea să-l rețină pe Ralph la nesfârșit. Era posibil ca preotul să scape și să ceară ajutor, iar atunci Aliena ar fi trebuit să dovedească faptul că banii îi aparțineau de drept. De fapt, acest lucru ar fi fost ultima dintre griji, acum că atacase un preot și forțase intrarea într-o biserică. Dându-și seama că de-acum se afla de partea celor care încălcau legea, se simți scuturată de un fior de neliniște.

Acest frison de frică îi dădu puteri noi. Cu un efort, mișcă lespedeza câțiva centimetri. Sub ea se afla o gaură adâncă de o palmă. Reuși să mai miște puțin piatra. Înăuntru se afla un brâu larg de piele. Băgă mâna prin deschizătură și scoase brâul.

– Gata! rosti ea cu voce tare. L-am luat.

Se simțea extrem de satisfăcută că reușise să-l înfrângă pe preotul acela necinstit și că recuperase banii tatălui ei. Apoi, pe când se ridica, își dădu seama că victoria ei era îndoielnică: brâul era suspect de ușor. Desfăcu capătul și numără monedele. Nu erau decât zece. Zece bizanți făceau cât o liră de argint.

Ce se întâmplase cu restul? Îi cheltuiseră părintele Ralph! Se înfurie din nou. Nu mai avea nimic altceva pe lume decât banii lăsați de tatăl ei, și hoțul de preot luase patru cincimi din ei. Ieși din biserică, ținând în mână brâul care se bălăbănea dintr-o parte în alta. În stradă, un trecător păru să tresară când îi întâlni privirea, ca și cum expresia ei ar fi avut ceva bizar. Aliena nu-l băgă în seamă și intră în casa preotului.

Richard stătea peste părintele Ralph, cu sabia la gâtul acestuia. Din prag, Aliena răcni:

– Unde e restul banilor tatălui meu?

– S-au dus, șopti părintele.

Fata îngenunche lângă capul bărbatului și își lipi lama pumnalului de fața lui.

– Unde s-au dus?

– I-am cheltuit, răspunse el cu un glas răgușit de frică.

Aliena ar fi vrut să-l înjunghie, să-l bată sau să-l arunce într-un râu, dar nici una dintre aceste pedepse nu ar fi rezolvat nimic. Preotul spunea

adevărul. Se uită la butoiul răsturnat: un om căzut în patima băuturii putea consuma o cantitate mare de bere. Se simțea pe cale să explodeze de frustrare.

– Ți-aș tăia urechea dacă aș putea să o vând pentru un penny, șuieră ea.

Chipul lui trăda faptul că era convins că ea avea să i-o taie oricum.

Cuprins de neliniște, Richard spuse:

– A cheltuit banii. Hai să luăm ce avem și să plecăm.

Cu inima grea, Aliena își dădu seama că avea dreptate. Furia începea să i se ștergă din suflet, lăsând în urmă amărăciune. Nu mai aveau nimic de câștigat din faptul că-l speriau pe preot și, cu cât rămâneau mai mult acolo, cu atât creșteau șansele să apară cineva și să le facă probleme. Se ridică.

– Bine, spuse ea. Puse monedele de aur înapoi în brâu, pe care și-l prinse în jurul mijlocului, pe sub pelerină. Întinse un deget în direcția preotului: S-ar putea să mă întorc într-o zi și să te omor, scuipe ea cuvintele.

Ieși din colibă.

Porni în lungul străzii înguste. Grăbindu-se, Richard o ajunse din urmă.

– Ai fost minunată, Allie! spuse el, încântat. L-ai speriat de moarte... și ai luat banii!

Aliena încuviință printr-o mișcare a capului.

– Da, i-am luat, spuse ea, pe un ton acru.

Era încă încordată, dar acum, că furia i se potolise, se simțea dezamăgită și nefericită.

– Ce o să cumpărăm? întrebă el, plin de nerăbdare.

– Doar puțină mâncare pentru călătoria noastră.

– Nu vom cumpăra cai?

– Nu cu o liră.

– Totuși, am putea să-ți luăm o pereche de cizme.

Aliena cântări această posibilitate. Saboții îi chinuiau picioarele, și era prea frig ca să umble desculță. Cu toate acestea, cizmele erau scumpe și nu prea voia să cheltuiască banii atât de repede.

– Nu, hotărî ea. Mai rezist eu câteva zile fără cizme. Deocamdată, o să păstrăm banii.

– Ce mâncare să luăm?

– Pâine de cereale, brânză tare și vin.

– Hai să luăm niște plăcinte.

– Costă prea mult.

– Aha. Richard tăcu timp de câteva clipe, după care spuse: Ești îngrozitor de morocănoasă, Allie!

Aliena oftă.

– Știu.

„De ce mă simt așa? își spuse Aliena în gând. Ar trebui să fiu mândră. Am reușit să ajung aici cu Richard, mi-am apărat fratele, mi-am găsit tatăl, am recuperat banii.

Da, și am înfipt un cuțit în burta unui bărbat gras, l-am obligat pe fratele meu să-l omoare, am ținut un lemn aprins aproape de fața unui preot și eram gata să-i scot ochii.“

– Din cauza tatei? întrebă Richard, pe un ton înțelegător.

– Nu, răspunse Aliena. E din cauza mea.

Aliena regreta că nu cumpăraseră cizmele.

În drum spre Gloucester, purtase saboții până ce începuseră să-i sângereze degetele și tălpile, apoi mersese desculță până ce nu mai putuse suporta frigul, așa că încălțase din nou saboții. Descoperise că era mai bine dacă nu se uita la picioare: o durea mai tare când vedea rănile și sângele.

În zona de deal se aflau o mulțime de mici gospodării unde țăranii cultivau cam un acru de ovăz sau de secară și țineau câteva animale slăbănoage. Când consideră că trebuiau să se găsească aproape de Huntleigh, Aliena se opri la marginea unui sat pentru a sta de vorbă cu un țăran care tundea o oaie într-un țarc aflat lângă o casă de lut amestecat cu nuiiele. Țăranul fixase capul oii într-un cadru de lemn asemănător cu obezile în care erau imobilizați infractorii și tundea lâna cu un cuțit cu lama lungă. În apropiere mai așteptau alte două oi, iar una deja tunsă păștea pe câmp, golașă în aerul rece.

– E cam devreme pentru tuns, spuse Aliena.

Țăranul își ridică privirea și zâmbi binedispus. Era un tânăr cu păr roșcat și cu pistrui, iar mânecele sale suflecate lăsau la vedere brațele păroase.

– Da, dar am nevoie de bani. Mai bine să le fie oilor frig decât să-mi fie mie foame.

– Cât primești?

– Un penny de oaie. Dar trebuie să mă duc în Gloucester ca să primesc banii, așa că pierd o zi de muncă la câmp, exact acum, când e primăvară și sunt atâtea de făcut.

În ciuda vorbelor morocănoase, el era destul de vesel.

– Ce sat e acesta? îl întrebă Aliena.

– Străinii îi spun Huntleigh, spuse el.

Țăranii nu foloseau niciodată numele satului lor – pentru ei, era doar „satul“. Numele erau pentru cei din afara lui.

– Tu cine ești? întrebă el, fără a-și ascunde curiozitatea. Ce te aduce aici?

– Sunt nepoata lui Simon de Huntleigh, spuse Aliena.

– Da. Ei bine, o să-l găsești în casa mare. Întoarce-te pe drumul acesta câțiva metri, după care o iei pe cărarea dintre ogoare.

– Mulțumesc!

Satul se lăfăia în mijlocul ogoarelor arate ca un porc într-o mocirlă. În jurul conacului, care nu era cu mult mai mare decât casa unui țăran prosper, se îngrămădeau vreo douăzeci de locuințe mici. Se părea că mătușa Edith și unchiul Simon nu erau foarte bogați. În fața conacului stăteau câțiva oameni cu o pereche de cai. Unul dintre bărbați părea să fie stăpânul: purta o haină stacojie. Aliena îl privi mai atent. Trecuseră doisprezece sau treisprezece ani de când nu-l mai văzuse pe unchiul Simon, dar credea că el era. Și-l amintea a fi un bărbat masiv, iar acum i se părea mai mic, dar, fără îndoială, asta era din pricină că Aliena crescuse între timp. Părul i se rărea și avea o bărbie dublă pe care Aliena nu-și amintea să o fi avut. Apoi, îl auzi vorbind:

– Are greabănul foarte înalt animalul ăsta, spuse bărbatul.

Fata recunoscă vocea hârâită, cu un ușor găfâit.

Își mai veni în fire. De acum încolo aveau să fie hrăniți, îmbrăcați și îngrijiți: gata cu pâinea de cereale și cu brânza tare, gata cu dormitul prin hambare, gata cu bătutul drumurilor cu mâna pe mânerul pumnalului. Avea să capete un pat moale, o rochie nouă și urma să mănânce carne friptă la prânz.

Unchiul Simon îi întâlni privirea. La început, nu își dădu seama cine era.

– Ia uitați-vă, le spuse el oamenilor lui. O fetișcană frumoasă și un băiat-soldat au venit în vizită pe la noi. Apoi, în ochii lui se aprinse o scânteie, iar Aliena își dădu seama că bărbatul pricepuse că nu erau străini. Vă cunosc, nu-i așa? zise el.

– Da, unchiule Simon, ne cunoști, spuse Aliena.

Simon tresări, ca și cum s-ar fi speriat de ceva.

– Pe toți sfinții! Vocea unei stafii!

Aliena nu-i înțelese vorbele, dar, o clipă mai târziu, el o lămuri. Se apropiase de ea, privind-o cu atenție, ca și cum s-ar fi pregătit să verifice dinții unui cal și spuse:

– Mama ta avea aceeași voce, ca miera curgând dintr-un borcan. Isuse, ești la fel de frumoasă ca ea! Întinse mâna cu gând să-i atingă fața, dar Aliena făcu rapid un pas înapoi, pentru ca el să n-o ajungă. Dar ești la fel de arogantă ca blestematul de taică-tău, după câte văd. Presupun că el te-a trimis aici, nu-i așa?

Aliena se zbârli. Nu-i plăcea să audă pe nimeni numindu-l „blestematul“ de tatăl ei. Dar, dacă protesta, unchiul Simon ar fi putut considera acest comportament drept o dovadă de aroganță; așa că își mușcă limba și îi răspunse supusă.

– Da. A zis că mătușa Edith o să aibă grijă de noi.

– Ei bine, s-a înșelat, spuse unchiul Simon. Mătușa Edith a murit. Mai mult, de când cu dizgrația tatălui tău, mi-am pierdut jumătate din pământuri în favoarea ticălosului acela gras de Percy Hamleigh. O ducem greu. Așa că n-aveți decât să faceți cale întoarsă spre Winchester. Eu nu vă primesc.

Aliena era zguduită de duritatea vorbelor lui.

– Dar suntem rudele tale! spuse ea.

El avu bunul-simț să pară oarecum rușinat, dar răspunsul lui fu aspru:

– Nu sunteți rudele mele. Tu erai nepoata primei mele soții. Chiar și când Edith era în viață, nu-și vedea niciodată sora, din cauza măgarului aceleuia încrezut cu care s-a măritat mama ta.

– Vom munci, imploră Aliena. Suntem amândoi dispuși...

– Nu-ți irosi timpul, spuse el. Nu vă primesc.

Aliena era șocată. Omul se arăta extrem de hotărât. Era clar că nu avea nici un rost să-i aducă argumente sau să-i cerșească mila. Dar suferise atâtea dezamăgiri de genul acesta, încât se simțea mai degrabă cuprinsă de amărăciune decât de tristețe. Cu o săptămână în urmă, așa ceva ar fi făcut-o să izbucnească în lacrimi. Acum îi venea să-l scuipe. Spuse:

– O să țin minte purtarea ta când Richard va fi conte și o să recuperăm castelul.

Unchiul Simon izbucni în râs.

– Crezi că o să mai apuc eu așa ceva?

Aliena hotărî să nu mai stea pe loc, acceptând să fie umilită.

– Hai să mergem, îi spuse ea lui Richard. O să ne descurcăm singuri.

Unchiul Simon se întorsese deja și se uita la calul cu greabănul înalt. Bărbații din jurul lui păreau oarecum stânjeniți. Aliena și Richard se îndepărtară.

Când ajunseră suficient de departe pentru a nu fi auziți, Richard spuse cu un glas plângător:

– Ce o să ne facem, Allie?

– O să le arătăm oamenilor ăstora lipsiți de inimă că suntem mai buni decât ei, zise ea, pe un ton înverșunat.

Dar nu se simțea deloc curajoasă, avea pur și simplu sufletul plin de ură, față de unchiul Simon, față de părintele Ralph, față de Odo temnicerul, față de nelegiuții, față de pădurar și, mai presus de orice, față de William Hamleigh.

– Bine că avem ceva bani, spuse Richard.

Așa era. Însă banii nu aveau să țină la nesfârșit.

– Nu putem să-i cheltuim pur și simplu, spuse ea în timp ce mergeau pe cărarea care ducea înapoi spre drumul principal. Dacă-i consumăm pe toți pentru mâncare și lucruri de genul ăsta, vom fi din nou muritori de foame când se vor termina. Trebuie să *facem* ceva cu ei.

– Nu înțeleg de ce, spuse Richard. Eu cred că ar trebui să cumpărăm un căluț.

Aliena îl privi lung. Oare glumea? Pe fața lui nu se zărea nici o urmă de zâmbet. Pur și simplu nu înțelegea.

– Nu avem nici un statut, nici un titlu și nici o bucată de pământ, spuse ea, răbdătoare. Regele nu o să vrea să ne ajute. Nu ne putem angaja ca muncitori... am încercat, în Winchester, și nimeni nu a vrut să ne primească. Dar, cumva, trebuie să ne câștigăm existența și să te facem pe tine cavaler.

– Aaa, spuse el. Pricep!

Aliena vedea bine că băiatul nu pricepea cu adevărat.

– Trebuie să ne găsim o ocupație care să ne asigure traiul și să ne dea ocazia de a câștiga suficienți bani pentru a-ți cumpăra un cal bun.

– Vrei să spui că ar trebui să intru ucenic la vreun meșter?

Aliena negă printr-o mișcare a capului.

– Tu trebuie să ajungi cavaler, nu dulgher. Am întâlnit noi vreodată pe cineva care își câștiga traiul independent, dar nu avea o meserie?

– Da, spuse pe neașteptate Richard. Meg, în Winchester.

Avea dreptate. Meg se ocupa cu negoțul de lână, deși nu fusese niciodată ucenică.

– Dar Meg are propria tarabă.

Tocmai treceau pe lângă țăranul roșcat care le arătase încotro să meargă. Cele patru oi tunse pășteau pe câmp, iar el lega lâna cu o funie împletită din trestii. Își ridică ochii de la munca sa și le făcu semn cu mâna. Oamenii ca el duceau lâna în orașe și o vindeau negustorilor de lână. Dar negustorul trebuia să aibă un loc unde să facă afaceri...

Trebuia, într-adevăr?

În mintea Alienei începea să prindă formă o idee.

Se întoarse brusc pe călcâie.

– Unde te duci? o întrebă Richard.

Aliena era prea tulburată pentru a-i răspunde. Se aplecă peste gardul țăranului.

– Cât ziceai că ai lua pe lâna asta?

– Un penny pe oaie, spuse el.

– Dar ai zis că ar trebui să pierzi o zi întreagă mergând la Gloucester și înapoi.

– Aici e buba.

– Și dacă ți-aș cumpăra eu lâna? Ai scăpa de drum.

– Allie! Noi nu avem nevoie de lâna! interveni Richard

– Taci, Richard!

Nu voia să-i explice acum ideea ei – era nerăbdătoare să o încerce cu țăranul.

– Ar fi o binecuvântare, zise țăranul.

Dar părea neîncrezător, ca și cum ar fi suspectat o înșelăciune.

– N-aș putea să-ți ofer un penny pe oaie, totuși.

– Aha! Mă gândeam eu că e și un dezavantaj.

– Ți-aș putea da doi penny pe lâna celor patru oi.

– Dar valorează câte un penny pe oaie! protestă el.

– În Gloucester. Aici suntem în Huntleigh.

Țăranul scutură din cap.

– Aș prefera să am patru penny și să pierd o zi de muncă la câmp decât să am doi penny și să câștig o zi.

– Să zicem că ți-aș oferi trei penny pentru lâna a patru oi.

– Pierd un penny.

– Și economisești o zi pe drum.

Țăranul părea năucit.

– N-am mai auzit de așa ceva până acum.

– E ca și cum eu aș fi un căruțaș, iar tu mi-ai plăti un penny ca să-ți duc lâna la târg. Încetineala minții lui i se părea exasperantă. Întrebarea este: pentru tine, o zi la câmp valorează sau nu un penny?

– Depinde ce fac în ziua aia, spuse el, gânditor.

Richard intră iarăși în vorbă:

– Allie, ce o să facem noi cu lâna a patru oi?

– I le vindem lui Meg, îi spuse ea, pierzându-și răbdarea. Pentru un penny fiecare. Astfel, câștigăm un penny.

– Dar trebuie să mergem tocmai până la Winchester pentru un penny!

– Nu, prostule! Cumpărăm lâna de la cincizeci de țărani și o ducem pe toată la Winchester. Nu înțelegi? Am putea câștiga cincizeci de penny! Am putea avea bani de mâncare și-n plus economisim suficient pentru a-ți cumpăra un cal bun!

Se întoarse din nou către țăran. Zâmbetul lui vesel dispăruse și omul își scărpină capul roșcovan. Alienei îi părea rău că-l pusese într-o astfel de încurcătură, dar voia să-l facă să-i accepte oferta. Dacă o accepta, ea avea astfel să știe că era posibil să îndeplinească jurământul făcut tatălui ei. Dar țărani erau încăpățânați. Îi venea să-l ia de guler și să-l scuture bine. În loc

de asta, băgă mâna în pelerină și scotoci în pungă. Schimbaseră bizanții de aur pe monede de argint de câte un penny la giuvaergiul din Winchester, iar acum scoase trei penny și i-i arătă țăranului.

– Poftim, spuse ea. Da sau nu?

Vederea banilor de argint îl ajută pe țăran să se hotărască.

– Bine, spuse el și luă banii.

Aliena zâmbi. Se părea că găsisese răspunsul.

Seara, folosi legătura de lână pe post de pernă. Mirosul de oaie îi aducea aminte de casa lui Meg.

Dimineața, când se trezi, descoperi că nu era însărcinată.

Lucrurile începeau să se mai îndrepte.

La patru săptămâni după Paști, Aliena și Richard intrară în Winchester cu un cal bătrân care trăgea o căruță rudimentară încărcată cu un sac imens în care aveau lână a 240 de oi – exact numărul-standard pentru un sac de lână.

În momentul acela, descoperiră existența taxelor.

Până atunci, intraseră de fiecare dată în oraș fără să atragă atenția nimănu, dar acum aflară de ce erau atât de înguste porțile orașului și de ce erau mereu păzite de vameși. Fiecare căruță care intra în Winchester trebuia să plătească o taxă de un penny. Din fericire, mai aveau câțiva penny de rezervă și putură să plătească, altfel s-ar fi văzut întorși din drum.

Bună parte din lână costase între o jumătate și trei sferturi de penny bucata. Dăduseră 72 de penny pe calul acela bătrân, iar căruța șubredă o primiseră odată cu el. Cea mai mare parte din restul banilor fusese cheltuită pe mâncare. Dar, în seara aceea, urmau să aibă o liră de argint, un cal și o căruță.

Planul Alienei era să plece din nou și să cumpere un alt sac de lână, și apoi iarăși și iarăși, până se termina tunsul oilor. La sfârșitul verii, voia să aibă suficienți bani pentru a cumpăra un cal puternic și o căruță nouă.

Pe când își conducea mârtoaga pe străzi, spre casa lui Meg, Aliena se simțea extrem de tulburată. La sfârșitul zilei, avea să dovedească faptul că era în stare să aibă grijă de ea și de fratele ei fără nici un ajutor de la nimeni. Asta o făcea să se simtă foarte matură și independentă. Stăpâna propriului destin. Nu primise nimic de la rege, nu avea nevoie de rude și nu-i trebuia un soț.

De-abia aștepta să o vadă pe Meg, care îi servise drept inspirație. Meg era una dintre puținele persoane care o ajutaseră pe Aliena fără să încerce să o jefuiască, să o siluiască sau să o exploateze. Aliena avea o mulțime de întrebări să-i pună legate de afaceri în general și de negustoria cu lână în particular.

Era zi de târg, așa că le luă ceva timp să-și croiască drum cu căruța prin orașul aglomerat până la strada pe care stătea Meg. Într-un final, ajunseră la casa ei. Aliena intră. Înăuntru găsi o femeie pe care nu o mai văzuse niciodată.

– Aaa! făcu Aliena, oprindu-se brusc locului.

– Ce vrei? întrebă femeia.

– Sunt o prietenă de-a lui Meg.

– Nu mai locuiește aici, spuse femeia tăios.

– Vai, Doamne! Alienei nu i se părea deloc necesar ca femeia să se poarte așa de nepoliticos. Unde s-a mutat?

– A plecat cu soțul ei, care a părăsit orașul acoperit de rușine, zise femeia.

Aliena fu cuprinsă de dezamăgire și de frică. Se bazase pe Meg pentru a vinde lâna cu ușurință.

– Asta-i o veste foarte proastă!

– El era un negustor necinstit și, dacă aș fi în locul tău, nu m-aș lăuda că sunt prietena ei. Acum, dispari!

Aliena era scandalizată că cineva putea să vorbească rău de Meg.

– Nu-mi pasă de ceea ce o fi făcut soțul ei, dar Meg e o femeie minunată și cu mult superioară hoților și târfelor care locuiesc în orașul ăsta împuțit, spuse ea și ieși înainte ca femeii să-i vină în minte un răspuns.

Victoria ei verbală nu reuși să-i ofere decât o consolare de moment.

– Vești proaste, îi spuse Aliena lui Richard. Meg a plecat din Winchester.

– Dar persoana care locuiește acum aici se ocupă cu comerțul de lână? întrebă el.

– Nu am întrebat. Eram prea ocupată să mă cert cu ea.

Acum simțea că se purtase prosteste.

– Și ce-o să facem, Allie?

– Trebuie neapărat să vindem lâna asta, spuse ea cu neliniște în glas. Am face bine să mergem în piață.

Întoarseră calul și o luară înapoi către strada principală, după care își croiră drum prin mulțime până la piață, care se afla între strada principală și catedrală. Aliena ducea mârtoaga de dârlogi, iar Richard mergea în urma căruței, împingând-o atunci când calul avea nevoie de ajutor, adică mai tot timpul. Piața era, de fapt, o viermuială de oameni care se înghesuiau pe culoarele strâmte dintre tarabe, înaintarea lor fiind mai mereu întârziată de căruțe precum cea a Alienei. Aceasta opri calul și se urcă pe sacul de lână, căutând din priviri negustorii de lână. Nu putu vedea decât unul. Se dădu jos și conduse calul în direcția aceea.

Bărbatul respectiv conducea o afacere prosperă. Avea un spațiu mare demarcat de o frânghie, cu un șopron în spate. Șopronul era făcut din panouri de gard, niște cadre ușoare de lemn umplute cu trestii și cu nuiiele împletite, și era, evident, o clădire temporară ce se ridica în fiecare zi de târg. Negustorul era un bărbat oacheș cu brațul stâng tăiat din cot. De acest ciot avea legat un fel de pieptene din lemn și, ori de câte ori i se oferea lână, își băga brațul în ea, culegea un eșantion cu acest instrument și îl pipăia cu mâna dreaptă înainte de a oferi un preț. Apoi se folosea de pieptene și de palma dreaptă pentru a număra monedele de câte un penny pe care consimțise să le plătească. La tranzacțiile mari, cântărea monedele cu ajutorul unei balanțe.

Aliena își croi drum cu coatele prin mulțime până la taraba negustorului. Un țăran tocmai îi oferea acestuia lână destul de subțire a trei oi, strânsă laolaltă cu o curea de piele.

– Un pic cam rară, spuse negustorul. Trei parale fiecare.

O para era un sfert de penny. Numără doi penny, după care luă o secure mică și, cu o mișcare rapidă și sigură, tăie un al treilea penny în sferturi. Îi dădu țăranului doi penny și unul dintre sferturi.

– Trei ori trei sferturi de penny face doi penny și un sfert.

Țăranul desfăcu brâul de piele și îi înmână lână.

Apoi, doi tineri târără un sac întreg de lână până la tejghea. Negustorul cercetă lână cu atenție.

– E un sac plin, dar calitatea e proastă, spuse el. Vă dau o liră.

Aliena se întreba cum de își putea da el seama dacă sacul era plin sau nu. Poate că învățase asta în decursul anilor. Îl privi cântărind monede de câte un penny în valoare de o liră.

Niște călugări se apropiau cu un car uriaș plin de saci cu lână. Aliena se hotărî să-și încheie tranzacția înaintea călugărilor. Îi făcu semn lui Richard, iar acesta trase sacul lor cu lână din căruță și îl aduse la tarabă.

Negustorul examinează lână.

– Calitate mixtă, spuse el. Juma de liră.

– Poftim? făcu Aliena, nevenindu-i să creadă.

– O sută douăj' de penny, zise el.

Aliena era îngrozită.

– Dar tocmai ai dat o liră pentru un sac!

– E din cauza calității.

– Dar mai devreme ai dat o liră pentru lână de calitate proastă!

– Juma de liră, repetă el, cu încăpățănare.

Călugării sosiră și se îngrămădiră lângă tejghea, dar Aliena nu avea de gând să se miște: era în joc chiar supraviețuirea ei, și o încerca o frică mai mare față de sărăcia lucie decât față de negustor.

– Spune-mi de ce, insistă ea. Nu e nimic în neregulă cu lâna, nu-i așa?

– Nu.

– Atunci dă-mi cât le-ai plătit și celorlalți doi bărbați.

– Nu.

– De ce nu? aproape că strigă ea.

– Pentru că nimeni nu plătește unei fete cât i-ar plăti unui bărbat.

Îi venea să-l strângă de gât. Îi oferea mai puțin decât plătitise ea pentru lână. Era scandalos. Dacă-i accepta prețul, toată munca ei ar fi fost în zadar. Mai mult decât atât, planul ei de a asigura existența sa și a fratelui său ar fi eșuat, iar scurta ei perioadă de independență și de autonomie s-ar fi terminat. Și de ce? Pentru că el nu voia să-i plătească unei fete cât i-ar fi plătit unui bărbat!

Conducătorul călugărilor o privea. Aliena nu suporta ca oamenii să se holbeze la ea.

– Nu te mai uita lung la mine! spuse ea, pe un ton nepolitic. Vezi-ți de treaba ta cu țaranul ăla fără Dumnezeu!

– Bine, rosti blând călugărul.

Făcu un semn către colegii săi și aceștia traseră un sac până lângă negustor.

– Acceptă zece șilingi, Allie, îi spuse Richard. Altfel, nu o să avem nimic în afară de un sac de lână!

Aliena se uita furioasă la negustorul care examina lâna călugărilor.

– Calitate mixtă, spuse el.

Fata se întrebă dacă negustorul spunea vreodată că lâna e de bună calitate.

– O liră și două penny pe sac.

„De ce a trebuit ca Meg să plece din oraș? se întrebă ea cu amărăciune.

Totul ar fi fost bine dacă Meg rămânea aici.“

– Câți saci aveți? întrebă negustorul.

Un călugăr tânăr cu rasă de novice spuse:

– Zece.

Conducătorul interveni:

– Ba nu, unsprezece.

Judecând după expresia de pe chipul său, novicele ar fi vrut să protesteze, dar nu o făcu.

– Asta înseamnă unșpe lire de argint și jumătate, plus două penny. Negustorul începu să cântărească banii.

– Nu o să cedez, îi spuse Aliena lui Richard. O să ducem lâna în altă parte... la Shiring, poate, sau la Gloucester.

– Atât de departe! Și dacă nu o putem vinde nici acolo?

Avea dreptate – puteau să întâmpine aceleași probleme și în altă parte. Adevărata problemă era că nu aveau nici un statut, nici un sprijin, nu aveau pe nimeni care să-i protejeze. Negustorul nu ar fi îndrăznit să-i insulte pe călugări, și chiar și țăranii săraci puteau să-i facă probleme dacă nu se purta corect cu ei, dar un bărbat care înșela doi copii lipsiți de orice protector nu risca nimic.

Călugării își târau sacii în șopronul negustorului. Pe măsură ce erau stivuiți, negustorul îi dădea conducătorului călugărilor o liră cântărită de monede de argint și încă doisprezece penny. Când toți sacii fură depozitați, pe tejghea mai rămase o pungă cu monede de argint.

– Sunt numai zece saci, spuse negustorul.

– Eu v-am zis că nu sunt decât zece, îi zise novicele conducătorului lor.

– Acesta este cel de-al unsprezecelea, rosti conducătorul călugărilor și își puse mâna pe sacul Alienei.

Fata îl privea uluită.

Negustorul era la fel de surprins.

– Ei i-am oferit o jumătate de liră, spuse el.

– L-am cumpărat eu de le ea, zise călugărul. Și ți l-am vândut ție.

Făcu semn din cap în direcția celorlalți călugări, care târâră sacul Alienei în șopron.

Negustorul păru nemulțumit, dar dădu ultima pungă cu monede de argint în valoare de o liră și doisprezece penny. Călugărul îi întinse punga Alienei.

Fata era năucită. Totul mersese până atunci pe dos și, deodată, acest străin o salvase – iar asta după ce ea se purtase urât cu el!

– Mulțumim pentru ajutor, părinte, zise Richard.

– Mulțumiți-i lui Dumnezeu, spuse călugărul.

Aliena nu știa ce să zică. Era încântată. Strângea punga cu bani la piept. Cum îi putea mulțumi? Se uita fix la salvatorul ei. Acesta era un bărbat mărunțel, zvelt, cu o privire intensă. Mișcărilor sale erau rapide și părea extrem de vioi, ca o mică pasăre cu penaj cenușiu, dar cu ochi strălucitori. De fapt, avea ochii albaștri. Bordura de păr dimprejurul creștetului ras era de un negru brăzdat de fire albe, dar chipul îl avea tânăr. Aliena prinse a-și da seama că figura lui îi era vag cunoscută. Unde îl mai văzuse oare?

Gândurile călugărului urmau aceeași cale.

– Nu vă aduceți aminte de mine, dar eu vă cunosc, spuse el. Sunteți copiii lui Bartholomew, fostul conte de Shiring. Știu că ați suferit mari neazuri și mă bucur că am ocazia să vă ajut. Vă cumpăr lâna oricând.

Alienei îi venea să-l sărute. Nu numai că o salvase azi, dar era pregătit să-i garanteze viitorul! În sfârșit, prinse glas.

– Nu știu cum să-ți mulțumesc, spuse ea. Dumnezeu știe câtă nevoie avem de un protector!

– Ei bine, acum aveți doi, zise călugărul. Pe Dumnezeu și pe mine.

Aliena era profund emoționată.

– Mi-ai salvat viața, iar eu nici măcar nu știu cine ești, spuse ea.

– Numele meu e Philip, zise el. Sunt starețul de Kingsbridge.

Capitolul 7

I

Pentru Tom Constructorul, ziua în care aduse tăietorii de piatră la carieră fu una măreață.

Sosiră cu câteva zile înaintea Paștelui, la cincisprezece luni după ce vechea catedrală arsesese. De atâta timp avusese nevoie Philip pentru a aduna suficienți bani pentru a angaja meșteri.

Tom găsisese un pădurar și un maestru pentru carieră în Salisbury, unde palatul episcopului Roger era aproape gata. Pădurarul și oamenii lui lucrau de două săptămâni, găsind și doborând pini înalți și stejari ajunși la maturitate. Își concentrau eforturile asupra pădurii de lângă râu, în amonte față de Kingsbridge, pentru că era foarte scump să transporte materiale pe drumurile cotite și pline de noroi și puteau economisi o mulțime de bani lăsând buștenii să plutească pe râu până la șantier. Copacii aveau să fie curățați puțin pentru stâlpii de schelărie, tăiați cu atenție pentru a forma matrițe care să-i ghideze pe zidari și pe cioplitori sau – în cazul celor mai înalți copaci – puși deoparte pentru grinzile acoperișului. Acum, lemn de bună calitate sosea constant la Kingsbridge, iar tot ce trebuia să facă Tom era să-i plătească pe muncitorii de la pădure în fiecare sâmbătă seara.

Lucrătorii la cariera de piatră sosiseră în ultimele câteva zile. Maistrul carierei, Otto Față-Neagră, venise cu cei doi fii ai săi, care erau tăietori de piatră, cu patru nepoți, toți ucenici, și cu doi muncitori, unul fiind vărul său, iar celălalt, cumnatul lui. Asemenea nepotisme reprezentau ceva firesc, iar Tom nu obiectă deloc: un grup de rude formau, de obicei, o echipă bună.

Deocamdată, la Kingsbridge nu lucra nici un meșter, pe șantierul propriu-zis, în afară de Tom și de dulgherul stăreției. Era o idee bună să stocheze

unele materiale. Dar, în curând, Tom avea să angajeze niște oameni care să reprezinte coloana vertebrală a echipei de constructori, zidarii. Aceștia erau cei care puneau piatră peste piatră și făceau zidurile să se înalțe. Apoi avea să înceapă marea lucrare. Mersul lui Tom avea ceva sprintar: speranțele și munca lui de zece ani încoace își găsiseră răsplata.

Hotărâse că primul zidar care urma să fie angajat avea să fie fiul lui, Alfred. Acesta avea în jur de șaisprezece ani și își însușise abilitățile de bază pentru un zidar: știa să cioplească pietrele în formă de pătrat și să construiască un zid drept. Imediat ce aveau să înceapă angajările, Alfred urmă să primească salariu întreg.

Celălalt fiu al lui Tom, Jonathan, avea cincisprezece luni și creștea văzând cu ochii. Era un copil robust și răsfățatul întregii mănăstiri. La început, Tom își făcuse ceva griji pentru că pruncul era îngrijit de Johnny Opt-Penny, care era cam sărac cu duhul, dar acesta era la fel de atent ca orice mamă și avea mai mult timp decât majoritatea mamelor pentru a se ocupa de copil. Călugării nu bănuiau nici acum că Tom era tatăl lui Jonathan, și probabil că nu aveau să o facă niciodată.

Marthei, în vârstă de șapte ani, îi căzuse un dinte din față și îi era dor de Jack. Ea îl îngrijora cel mai mult pe Tom, pentru că avea nevoie de o mamă.

Existau destule femei dispuse să se mărite cu Tom și să aibă grijă de fiica lui. Știa prea bine că era un bărbat atrăgător, iar acum, că starețul Philip se apuca de construit, avea traiul asigurat. Tom se mutase din casa de oaspeți și își construise o casă frumoasă, cu două încăperi și coș, în sat. În cele din urmă, în calitate de maistru constructor al întregului proiect, se putea aștepta la un salariu și la niște beneficii pentru care l-ar invidia orice nobil mărunt. Dar el nu concepea să ia în căsătorie pe altcineva în afară de Ellen. Era asemenea unui bărbat deprins să bea cel mai bun vin, și care acum descoperă că vinul obișnuit seamănă la gust cu oțetul. În sat trăia o văduvă drăguță, durdulie, cu un chip zâmbitor, un bust generos și doi copii cuminți care îi făcuse câteva plăcinte și îl sărutase cu pasiune la petrecerea de Crăciun și s-ar fi măritat cu el în orice moment. Dar știa că ar fi fost nefericit cu ea, pentru că avea să tânjească mereu după emoția unei căsnicii cu imprezizibila, enervanta, fermecătoarea, pasionala Ellen.

Ellen promisese că avea să se întoarcă, într-o zi, să-i viziteze. Tom era pe deplin convins că femeia își va ține această promisiune, și se agăța cu încăpățănare de această speranță, deși trecuse mai mult de un an de când ea îl părăsise. Iar când Ellen avea să se întoarcă, el intenționa să o ceară de nevastă.

Credea că, acum, avea să-l accepte. Nu mai era pe drumuri: era capabil să-și hrănească familia, dar și pe ea împreună cu fiul ei. Simțea că, dacă procedau cu grijă, puteau preveni certurile dintre Alfred și Jack. „Dacă Jack ar fi pus la muncă, Alfred nu l-ar mai privi cu ochi așa dușmănoși“, își zicea Tom. Avea de gând să se ofere să-l ia pe Jack ca ucenic. Flăcăul se arătase interesat de arta construcției, era teribil de isteț, iar într-un an și ceva avea să fie destul de mare pentru munca grea. Astfel, Alfred nu ar mai putea spune că Jack era leneș. Cealaltă problemă era că Jack știa să citească, pe când Alfred nu știa. Tom avea să o roage pe Ellen să-l învețe pe Alfred să scrie și să citească. Îi putea da lecții în fiecare duminică. Apoi, Alfred se va putea simți la fel de inteligent ca Jack. Băieții ar fi pe picior de egalitate, ca educație, ca muncă și, în ceva vreme, ca mărime.

Știa că, în ciuda tuturor greutăților, lui Ellen îi plăcuse viața cu el. Îi plăceau mintea și trupul lui. Va dori să se întoarcă la el.

Însă totul se schimba atunci când se gândea cât de puțin probabil era să aranjeze lucrurile cu părintele Philip. Ellen jignise groaznic religia pe care o slujea Philip. Era greu să-ți imaginezi o insultă mai mare adusă unui stareț decât ceea ce făcuse ea. Tom nu rezolvase încă această problemă.

Între timp, toată energia sa intelectuală era investită în proiectarea catedralei. Otto și echipa sa de tăietori de piatră aveau să-și construiască un atelier improvizat la carieră, unde puteau să doarmă noaptea. După ce se instalau, aveau să-și construiască niște case adevărate, iar cei care erau căsătoriți aveau să-și aducă familiile pentru a locui cu ei.

Dintre toate meșteșugurile legate de construit, munca în carieră necesita cel mai mic grad de pricepere și cel mai mare efort fizic. Maistrul carierei era cel care făcea munca intelectuală: el hotăra ce zone aveau să fie săpate și în ce ordine; el se ocupa de scări și de echipamentele de ridicat; dacă aveau să lucreze pe un versant vertical, el avea să proiecteze schelăria; el se asigura că le veneau mereu unelte de la fierar. Săpatul efectiv și scoaterea blocurilor de piatră reprezentau treburi destul de simple. Muncitorul folosea un târnăcop cu vârf de fier pentru a face crăpătura inițială în stâncă, după care o adâncea cu un ciocan și o daltă. Când crăpătura era suficient de mare pentru a slăbi rezistența stâncii, băga o pană de lemn în ea. Dacă judeca bine rezistența stâncii, atunci aceasta avea să se crape exact acolo unde dorea el.

Muncitorii îndepărtau blocurile de piatră din carieră fie cărându-le pe târgi, fie ridicându-le cu ajutorul unei sfori legate de o roată mare. În atelier, tăietorii de piatră dădeau blocurilor, în mare, forma cerută de maistrul constructor. Bineînțeles, cioplirea și sculptarea exactă a pietrelor se făcea la Kingsbridge.

Cea mai mare problemă avea să fie transportul. Cariera se afla la o zi distanță de șantier, iar un căruțaș avea să ceară probabil patru penny pe transport – și nu putea duce mai mult de opt, nouă blocuri de piatră fără să-și rupă căruța sau să-și omoare calul. Imediat ce muncitorii de la carieră se instalau, Tom trebuia să pornească prin împrejurimi pentru a căuta eventuale cursuri de apă care să poată scurta drumul.

Porniseră de la Kingsbridge în zori. Pe când mergeau prin pădure, copacii care formau cu coronamentul lor o boltă deasupra drumului îl duceau pe Tom cu gândul la stâlpii catedralei pe care avea să o construiască. Tocmai se desfăceau frunzele din muguri. Tom fusese învățat întotdeauna să-și ornameze vârful stâlpilor cu spirale sau cu zigzaguri, dar acum îi veni în minte că niște motive care să imite frunzele ar arăta foarte bine.

Parcurseră distanța destul de repede, așa că pe la jumătatea după-amiezii se aflau în apropierea carierei. Spre surprinderea sa, Tom auzi în depărtare sunetul pietrei lovite cu ceva de metal, ca și cum cineva lucra acolo. Teoretic, cariera îi aparținea contelui de Shiring, Percy Hamleigh, dar regele conferise stăreției dreptul de a o exploata pentru construcția catedralei. „Poate, se gândea Tom, contele Percy intenționează să exploateze cariera pentru propriul câștig în același timp cu stăreția. Probabil că regele nu a interzis explicit acest lucru, dar ne-ar provoca o mulțime de neplăceri.“

Pe măsură ce se apropiau, Otto, un bărbat cu piele închisă la culoare și purtare necioplită, se încruntă, auzind și el sunetul, dar nu scoase nici un cuvânt. Ceilalți bărbați schimbară câteva mormăieli, neliniștiți. Tom nu-i luă în seamă, dar iuți pasul, nerăbdător să afle ce se întâmpla.

Drumul cotea printr-un petic de pădure și se termina la poalele unui deal. Acesta era cariera propriu-zisă, iar o parte importantă a sa fusese deja îndepărtată de lucrătorii din trecut. La prima vedere, lui Tom i se părea că avea să fie ușor de scos piatră de acolo: în mod firesc, un deal trebuia să fie mai bun decât o groapă, pentru că era mai ușor să cobori blocurile de piatră de la înălțime decât să le ridici din adâncuri.

Fără nici o îndoială, în carieră se lucra. La baza dealului se afla un atelier, lângă zona expusă a dealului era înălțată o schelărie solidă având cam șapte metri, iar ceva mai încolo se afla o grămadă de blocuri de piatră care așteptau să fie transportate. Tom zări cel puțin zece muncitori. Totuși, cel mai rău semn îl reprezentau cei doi oșteni cu chipuri dure care stăteau lungiți lângă atelier, aruncând pietricele într-un butoi.

– Nu-mi place cum arată lucrurile aici, spuse Otto.

Nici lui Tom nu-i plăcea, dar se prefăcea că nu îl afectează. Intră în carieră cu o atitudine de stăpân și porni cu pas rapid către cei doi oșteni.

Aceștia, ca și cum s-ar fi speriat, se ridicară în picioare, având cumva aerul vinovat al santinelor care stătuseră de pază timp de prea multe zile în care nu se petrecuse nimic ieșit din comun. Tom le trecu rapid în revistă armele: fiecare avea câte o sabie și un pumnal și purtau veste groase de piele, dar nu aveau armură. Tom avea ciocanul de zidar care-i atârna la brâu. Nu-și prea putea permite să intre într-un conflict. Se îndreptă direct către cei doi, fără să scoată vreun cuvânt, după care, în ultimul moment, coti și trecu pe lângă ei, continuându-și drumul spre atelier. Oștenii se uitară unul la celălalt, neștiind ce să facă: dacă Tom ar fi fost mai mic de stat, sau dacă nu ar fi avut un ciocan, poate că s-ar fi grăbit mai mult să-l oprească, dar acum era prea târziu.

Tom intră în atelier. Acesta era o clădire spațioasă de lemn, cu o vatră. De-a lungul pereților atârnav unelte curate și în colț se afla o piatră mare care era folosită la ascuțirea lor. Doi tăietori de piatră stăteau lângă o bancă masivă de lemn numită banc, îndreptând muchiile blocurilor de piatră cu topoarele.

– Salutări, fraților, spuse Tom, folosind formula de adresare a meșterilor. Cine e mastru aici?

– Eu sunt maestrul carierei, spuse unul dintre ei. Numele meu e Harold din Shiring.

– Eu sunt maestrul constructor de la Catedrala Kingsbridge. Numele meu e Tom.

– Salutări, Tom Constructorul! Ce te aduce pe aici?

Înainte de a răspunde, Tom îl cercetă câteva clipe pe Harold. Acesta era un bărbat palid, plin de praf, cu niște ochi mici, de un verde prăfos, pe care și-i îngusta atunci când vorbea, ca și cum ar fi clipit tot mereu pentru a-și alunga pulbera din privire. Se sprijini destins de bancul de lemn, dar nu era atât de relaxat pe cât voia să pară. Era nervos, circumspect și temător. „Știe foarte bine de ce am venit aici“, își zise Tom.

– Mi-am adus maestrul să lucreze aici, după cum era și normal.

Cei doi oșteni îl urmaseră pe Tom înăuntru, iar Otto și echipa lui veniseră în spatele lor. Acum, câțiva dintre oamenii lui Harold se înghesuiră și ei în atelier, curioși să vadă pricina agitației.

– Cariera este proprietatea contelui, spuse Harold. Dacă vrei să iei piatră, va trebui să vorbești cu el.

– Ba nu, nu o voi face, zise Tom. Când regele i-a dat această carieră contelui Percy, i-a acordat stăreției Kingsbridge dreptul de a lua piatră. Nu avem nevoie de nici o altă permisiune.

– Ei bine, nu putem să lucrăm toți aici, nu-i așa?

– Poate că putem, spuse Tom. Nu aș vrea să-ți las oamenii fără slujbe. Avem un deal întreg de piatră... suficient pentru mai mult de două catedrale.

Ar trebui să găsim o cale de a administra cariera astfel încât să putem scoate cu toții piatră de aici.

– Nu pot să mă declar de acord cu așa ceva, spuse Harold. Am fost angajat de conte.

– Ei bine, eu am fost angajat de starețul de la Kingsbridge, iar oamenii mei încep munca aici mâine-dimineață, fie că-ți convine, fie că nu.

În acest moment, unul din oșteni interveni:

– Nu o să lucrați aici nici mâine, nici în altă zi.

Până acum, Tom se agățase de ideea că Percy, deși încălca esența edictului regal prin exploatarea carierei, dacă era forțat, avea să respecte litera înțelegerii și să permită stăreției să ia piatră. Dar, în mod evident, acest oștean primise ordine clare să alunge oamenii angajați de stăreție. Deodată, lucrurile arătau cu totul altfel. Cuprins de o dispoziție sumbră, Tom își dădu seama că nu avea să obțină nici un bloc de piatră fără luptă.

Oșteanul care luase cuvântul era un individ scund și îndesat de aproximativ douăzeci și cinci de ani, cu o expresie belicoasă. Părea prost, dar încăpățânat – cel mai dificil tip de om când venea vorba de convingere prin raționamente logice. Tom îi adresă o privire provocatoare și îl întrebă:

– Tu cine ești?

– Sunt vechilul contelui de Shiring. Mi s-a ordonat să păzesc această carieră și exact asta am să fac.

– Și cum ai de gând să o faci?

– Cu sabia aceasta.

Atinse mânerul armei care-i atârna la brâu.

– Și ce crezi că va face regele când vei fi adus în fața lui pentru că ai încălcat înțelegerea consfințită de Maiestatea Sa?

– Îmi asum riscul.

– Dar voi nu sunteți decât doi, spuse Tom, pe un ton ce îndemna la rațiune. Noi suntem șapte bărbați și patru băieți, plus că avem permisiunea regelui de a lucra aici. Dacă vă omorâm, nu vom fi spânzurați.

Pe fețele oștenilor apărură expresii gânditoare, dar, înainte ca Tom să-și valorifice avantajul, Otto luă cuvântul.

– Stai un pic, îi spuse el lui Tom. Eu mi-am adus oamenii să taie pietre, nu să se lupte.

Tom își simți inima ca de plumb. Dacă muncitorii lui nu erau pregătiți să pună piciorul în prag, nu aveau nici o șansă.

– Nu fiți așa lipsiți de îndrăzneală! spuse el. O să permiteți acestor doi bătauși să vă lase fără muncă?

Otto afișa un aer ursuz.

– Eu nu am de gând să mă lupt cu niște oameni înarmați, răspuse el. Am avut mereu de muncă de zece ani încoace și nu sunt atât de disperat să am de lucru. Și, oricum, nu știu cine are dreptate aici... din punctul meu de vedere, e cuvântul tău împotriva cuvântului lor.

Tom trecu în revistă restul echipei lui Otto. Amândoi tăietorii de piatră aveau aceeași expresie încăpățânată ca Otto. În mod clar, aveau să facă după cum zicea el: era tatăl și maestrul lor. Iar Tom înțelegea logica spuselor bărbatului. Într-adevăr, dacă el ar fi fost în locul lui Otto, probabil că s-ar fi purtat la fel. Nu s-ar fi implicat într-o încăierare cu niște oameni înarmați decât dacă ar fi fost disperat.

Dar faptul că știa că purtarea lui Otto era de înțeles nu-l alina câtuși de puțin; de fapt, îl făcea să se simtă încă mai frustrat. Se hotărî să mai încerce o dată.

– Nu va avea loc nici o luptă, spuse el. Ei știu prea bine că regele îi va trimite la spânzurătoare dacă ne fac vreun rău. Haideți să facem focul și să ne instalăm pentru noaptea aceasta, iar dimineață ne apucăm de lucru.

Faptul că vorbise despre noapte fusese o greșeală. Unul din fiii lui Otto spuse:

– Cum am putea dormi, cu ticăloșii ăștia lângă noi?

Ceilalți își exprimară acordul prin diverse vorbe murmurate-n barbă.

– O să stăm de pază cu rândul, spuse Tom, disperat.

Otto scutură din cap, hotărât.

– Noi plecăm în seara asta. Acum chiar!

Tom aruncă o privire oamenilor săi și văzu că pierduse. Pornise de dimineață cu speranțe foarte mari, iar acum mai că nu-i venea a crede că planurile îi fuseseră zădărnice de aceste brute. Era îngrozitor. Totuși, nu se putu abține să nu le adreseze câteva vorbe amare.

– Vă împotriviți hotărârii regelui, iar așa ceva e periculos, îi spuse el lui Harold. Să-i transmiți asta contelui de Shiring. Și să-i spui că eu sunt Tom Constructorul de la Kingsbridge, iar dacă o să am ocazia vreodată să-mi pun mâinile în jurul gâtulejului lui gras, s-ar putea să le strâng până se sufocă.

Johnny Opt-Penny îi făcuse lui Jonathan o mică rasă de călugăr, cu mâneci largi și glugă. Micuțul arăta atât de drăgălaș în ea, încât topea inimile tuturor, dar straiul nu era foarte practic: gluga îi cădea mereu peste față, iar când mergea de-a bușilea, rasa i se încurca între genunchi.

Pe la jumătatea după-amiezii, după ce Jonathan dormise (ca și călugării, de altfel), starețul Philip îi găsi, pe el și pe Johnny Opt-Penny, în ceea ce

fusese odată naosul bisericii, iar acum era locul de joacă al novicilor. Aceasta era perioada din zi în care novicii erau lăsați în voie, iar Johnny îi urmărea cum jucau leașa pe când Jonathan cerceta rețeaua de țărushi și frânghii prin care Tom Constructorul delimitase planul la sol al părții estice a noii catedrale.

O vreme, Philip rămase lângă Johnny, păstrând o tăcere prietenoasă, privind tinerii alergând încolo și încoace. Philip ținea foarte mult la Johnny, care compensa lipsa inteligenței cu un suflet extrem de bun.

Jonathan se ridicase în picioare, sprijinindu-se de un țărush pe care Tom îl înfipsese pentru a marca locul porticului nordic. Se ținea de frânghia legată de țărush și, bazându-se pe acest sprijin nesigur, schiță câțiva pași stângaci.

– În curând o să înceapă să meargă, îi spuse Philip lui Johnny.

– Încearcă mereu, părinte, dar de obicei cade în fund.

Philip se aplecă și întinse mâna către Jonathan.

– Vino la mine, spuse el. Hai!

Jonathan zâmbi, lăsând la vedere niște dințișori de diferite mărimi. Mai făcu încă un pas, ținându-se de frânghia lui Tom. Apoi întinse mâna spre Philip, ca și cum i-ar fi fost mai ușor așa și, prinzând deodată curaj, traversă spațiul care-i despărțea cu trei pași repezi și hotărâți.

Philip îl prinse în brațe și spuse:

– Bravo!

Îl îmbrățișă, simțindu-se atât de mândru, încât ai fi crezut că era realizarea lui, nu a copilașului.

Johnny era la fel de încântat.

– A mers! A mers!

Jonathan se zbătea să fie lăsat jos. Philip îl așeză în picioare, să vadă dacă avea să pornească din nou; dar copilul mersese suficient pentru o zi, așa că se lăsă imediat în genunchi și o apucă în patru labe către Johnny.

Philip își amintea că unii călugări fuseseră scandalizați atunci când îi adusese pe Johnny și pe micul Jonathan la Kingsbridge; dar era ușor să te înțelegi cu Johnny, atâta timp cât nu uitai că era un copil în corpul unui bărbat, iar Jonathan îi cucerise pe toți prin forța farmecului personal.

Jonathan nu fusese singura sursă de neliniște în timpul aceluși prim an. Deoarece votaseră pentru un bun gospodar, călugării se simțiseră înșelați atunci când Philip aplicase anumite măsuri de austeritate pentru a reduce cheltuielile de zi cu zi ale stăreției.

Philip se simțise într-o câțva jignit: știa că le explicase clar că prioritatea sa avea să fie noua catedrală. Demnitarii monastici se împotrăviseră și ei

planului său de a le răpi independența financiară, chiar dacă știau prea bine că, fără reforme, stăreția avea să fie ruinată. Iar când cheltuiseră bani pe mărirea turmelor de oi ale mănăstirii, aproape că se stârnise o revoltă. Dar, în fond, călugării erau oameni care își doreau să li se spună ce să facă; iar episcopul Waleran, care poate că i-ar fi încurajat pe rebeli, își petrecuse mare parte din an călătorind spre Roma și înapoi; așa că, în cele din urmă, călugării se mulțumiseră să murmure dezaprobator pe la colțuri și nimic mai mult.

Philip trecuse prin multe momente de singurătate, dar era sigur că rezultatele aveau să-i facă dreptate. Schimbările impuse de el dădeau deja roade mulțumitoare. Prețul lânii crescuse din nou, iar Philip începuse deja tunsul oilor: tocmai de aceea își putea permite să angajeze pădurari și muncitori pentru carieră. Pe măsură ce situația financiară avea să se îmbunătățească și construcția catedralei avea să înainteze, poziția sa ca stareț urma să devină incontestabilă.

Plin de afecțiune, mângâie ușor capul lui Johnny și începu să se plimbe pe șantier. Beneficiind de ajutorul servitorilor stăreției și al călugărilor mai tineri, Tom și Alfred începuseră săpăturile pentru fundație. Totuși, deocamdată acestea nu aveau decât maximum doi metri adâncime. Tom îi spusese lui Philip că fundația trebuia să aibă o adâncime de până la opt metri, în unele locuri. Avea nevoie de mulți muncitori și de ceva echipamente de ridicat pentru a săpa atât de adânc.

Noua biserică urma a fi mai mare decât cea veche, dar tot redusă ca dimensiuni pentru o catedrală. În secret, Philip și-ar fi dorit să ridice cea mai lungă, mai înaltă, mai bogată și mai frumoasă catedrală din regat, dar își reprima această dorință și își repeta că ar trebui să fie recunoscător pentru faptul că reușea să construiască o biserică, oricât de mică ar fi ea.

Intră în atelierul lui Tom și privi obiectele de lemn de pe banc. Constructorul își petrecuse mare parte din iarnă aici, lucrând cu o riglă de fier și mai multe dălți fine, făcând ceea ce el numea matrite – modele de lemn după care să se ghideze zidarii atunci când ciopleau blocurile de piatră. Philip urmărise cuprins de admirație cum Tom, un bărbat masiv cu mâini mari, sculpta lemnul cu precizie și migală pentru a obține curbe perfecte, colțuri drepte și unghiuri exacte. Acum, Philip luă una dintre matrite și o studie. Avea forma unei margini de margaretă, un sfert de cerc cu câteva protuberanțe rotunde, ca niște petale. Ce fel de piatră trebuia să aibă forma aceea? I se părea că astfel de lucruri erau greu de văzut cu ochii minții și se simțea impresionat de forța imaginației lui Tom. Se uită la desenele constructorului, gravate în ipsos întărit în cadre de lemn, și, în cele din urmă, hotărî că ținea

în mână o matriță pentru stâlpii arcadei, care aveau să arate ca niște snopi de coloane mai subțiri. Philip crezuse că aveau să fie, într-adevăr, mai multe coloane subțiri puse împreună, dar acum își dădu seama că era vorba despre o iluzie: stâlpii urmau a fi niște cilindri solizi de piatră cu ornamente în formă de stâlpi mai subțiri.

În cinci ani, spusese Tom, partea de est avea să fie gata. În cinci ani, Philip va putea să officieze din nou slujbe în catedrală. Însă trebuia să facă rost de bani. În anul acela, îi fusese greu să strângă suficienți bani pentru a începe lucrul cu o echipă modestă, pentru că reformele sale își făcuseră efectul destul de încet; dar anul următor, după ce avea să vândă lâna de primăvară, o să poată angaja mai mulți meșteri și să înceapă cu adevărat lucrarea de construcția.

Se auzi clopotul care chema la vespere. Philip părăsi micul șopron și se îndreptă către intrarea în criptă. Aruncând o privire către poarta stăreției, văzu uluit cum Tom Constructorul tocmai intra, cu toți muncitorii de la carieră cu el. De ce se întorseseră? Tom spusese că avea să lipsească o săptămână, iar muncitorii trebuiau să rămână acolo mult timp. Philip se grăbi să le iasă în întâmpinare.

Pe măsură ce se apropia, observă că arătau obosiți și deprimați, ca și cum se întâmplase ceva groaznic de descurajator.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el. De ce v-ați întors?

– Avem vești proaste, spuse Tom Constructorul.

Pe tot parcursul slujbei vesperelor, Philip simți furia clocotindu-i în suflet. Ceea ce făcuse contele Percy era scandalos. Nu încăpea îndoială cine avea dreptate și cine nu, instrucțiunile regelui erau cât se poate de clare: contele fusese prezent atunci când se făcuse anunțul, iar dreptul stăreției de a exploata cariera stătea scris pe un hrisov. Philip lovea cu piciorul drept pardoseala criptei într-un ritm alert, furios. Era jefuit. Era ca și cum Percy fura bani de argint direct din tezaurul stăreției. Faptele sale nu aveau nici o fărâmă de justificare. Percy îi sfida fără nici o rușine pe Dumnezeu și pe rege. Dar cel mai rău lucru era că Philip nu putea construi noua catedrală decât dacă avea piatră pe gratis de la cariera aceea. Deja lucra cu un buget extrem de mic, iar dacă ar fi trebuit să plătească piatra la prețul pieței, plus transportul de la o distanță mai mare, n-ar fi putut să construiască deloc. S-ar fi văzut nevoit să aștepta încă un an sau chiar mai mult, și astfel ar trece șase sau șapte ani până să poată officia din nou slujbe în catedrală. Acest gând nu putea fi nicicum răbdător.

Imediat după vespere, ținu o adunare canonică de urgență și le comunică vestea călugărilor.

Își formase o adevărată tehnică pentru conducerea întâlnirilor din capitol. Starețul adjunct, Remigius, încă îi purta pică pentru că îl învinsese în alegeri și acest lucru se vedea imediat atunci când discutau problemele administrative ale mănăstirii. Era un om conservator, lipsit de imaginație și pedant, iar abordarea sa în ceea ce privea gestionarea stăreției o contrazicea total pe cea a lui Philip. Frații care-l susținuseră pe Remigius în alegeri aveau tendința de a-l susține și la adunările canonice: Andrew, paracliserul servil; Pierre, circulatorul, care răspundea de disciplină și avea o atitudine obtuză ce părea să se potrivească perfect cu sarcina sa, și John cel Mic, trezorierul cel leneș. În mod similar, cei mai apropiați colegi ai lui Philip erau oamenii care făcuseră campanie pentru el: Cuthbert Cap-Alb, bătrânul chelar, și tânărul Milius, căruia Philip îi oferise nou-înființatul post de casier, fiind responsabil de finanțele stăreției. Philip îl lăsa mereu pe Milius să se contrazică din plin cu Remigius. De obicei, Philip discuta problemele importante cu Milius înainte de adunarea canonică; însă, atunci când nu o făcea, putea să se încreadă în casier că urma să aibă un punct de vedere apropiat de cel al starețului. Iar Philip putea trage concluziile ca un arbitru imparțial și, deși rar se întâmpla ca Remigius să aibă câștig de cauză, Philip accepta deseori o parte din argumentele sale, sau o parte din propunerea sa, pentru a menține atmosfera de guvernare prin consens.

Călugării erau foarte înfuriați de fapta lui Percy. Se bucuraseră cu toții atunci când regele Stephen dăruise stăreției o cantitate nelimitată de cherestea și de piatră, iar acum erau scandalizați că Percy sfida hotărârea monarhului.

Totuși, când protestele încetară, Remigius ținu să sublinieze altceva.

– Îmi aduc aminte că am spus acest lucru și în urmă cu un an, începu el. Pactul conform căruia cariera este proprietatea contelui, dar noi avem drept de exploatare a fost dintru început nesatisfăcător. Ar fi trebuit să insistăm să ni se acorde dreptul de proprietate.

Faptul că vorbele lui Remigius conțineau o doză de adevăr nu le făcea mai ușor de acceptat pentru Philip. Dreptul de proprietate fusese stipulat în înțelegerea verbală făcută cu Lady Regan, dar ea îl înșelase în ultima clipă. Philip fu tentat să spună că obținuse cel mai bun târg posibil și că i-ar plăcea să-l vadă pe Remigius descurcându-se mai bine în labirintul plin de acte de trădare al curții regale; dar își ținu limba în frâu pentru că era, la urma urmelor,

starețul, și trebuia să-și asume responsabilitatea atunci când lucrurile nu mergeau bine.

Cel care sări în ajutorul lui fu Milius.

– E foarte bine că ne dorim ca regele să ne fi dat proprietate deplină asupra carierei, dar nu a făcut-o, iar principala problemă e: ce-i de făcut acum?

– Aș crede că e destul de evident, spuse imediat Remigius. Nu putem să înlăturăm oamenii contelui noi înșine, așa că trebuie să apelăm la rege pentru a o face. Trebuie să trimitem o delegație la el și să-i cerem să aibă în vedere punerea în aplicare a hrisovului parafat de el.

Printre călugări se auzi un murmur de aprobare. Andrew, paracliserul, spuse:

– Ar trebui să trimitem călugării cei mai înțelepți și cei mai buni retori.

Philip își dădu seama că, în viziunea lui Remigius și a lui Andrew, ei înșiși ar trebui să conducă această delegație.

– După ce regele o să audă ce s-a întâmplat, nu cred că Percy Hamleigh o să mai fie conte de Shiring mult timp, zise Remigius.

Philip nu era atât de sigur de asta.

– Unde e regele? întrebă Andrew, continuându-și ideea. Știe cineva?

Philip fusese recent la Winchester, și auzise de mișcările regelui.

– A plecat în Normandia, spuse el.

Milius zise repede:

– O să dureze mult timp să-l prindem din urmă.

– Urmărirea dreptății cere întotdeauna răbdare, intonă plin de infatuare Remigius.

– Dar fiecare zi petrecută în urmărirea dreptății e o zi pierdută pentru construirea noii catedrale, răspunse Milius.

Tonul lui arăta că era exasperat de faptul că Remigius accepta cu atâta lejeritate o întârziere în programul de construcție. Philip simțea la fel. Milius continuă:

– Și asta nu e singura noastră problemă. Odată ce-l vom fi găsit pe rege, va trebui să-l convingem să ne asculte plângerea. Asta poate dura săptămâni întregi. Apoi, s-ar putea ca Maiestatea Sa să-i acorde lui Percy șansa de a se apăra... altă întârziere...

– Cum ar putea să se apere Percy? întrebă îndărătnic Remigius.

Milius răspunse:

– Nu știu, dar sunt sigur că va găsi el o modalitate.

– Dar, în cele din urmă, regele trebuie să-și țină cuvântul.

Se auzi o voce nouă:

– Nu fi atât de sigur.

Toți se întoarseră în direcția de unde provenea glasul. Cel care vorbise era fratele Timothy, cel mai bătrân călugăr din stăreție. Un bărbat mărunțel și modest, acesta cuvânta destul de rar, dar, atunci când o făcea, merita să fie ascultat. Uneori, Philip considera că Timothy ar fi trebuit să devină stareț. În mod normal, asista la canon cu o înfățișare pe jumătate adormită, dar acum se aplecase în față, cu ochii însuflețiți de convingere:

– Un rege este o ființă a clipei prezente, continuă el. E mereu amenințat, de rebeli din propriul regat și de monarhii vecini. Are nevoie de aliați. Conteul Percy este un om puternic și conduce o mulțime de cavaleri. Dacă regele are nevoie de Percy în momentul în care noi ne înfățișăm petiția, vom fi refuzați, indiferent că dreptatea este de partea noastră. Regele nu e perfect. Nu există decât un singur judecător infailibil, și acela este Dumnezeu.

Timothy se lăsă pe spate, sprijinindu-se de perete și închizându-și pe jumătate ochii, ca și cum nu era deloc interesat de felul în care avea să fie primit discursul său. Philip își ascunse un zâmbet: Timothy formulase în chip precis toate presimțirile sale rele în privința apelului la dreptatea regală.

Remigius nu era dispus să renunțe la perspectiva unei călătorii lungi și interesante în Franța și a unui sejur la curtea regală; dar, în același timp, nu putea contrazice logica lui Timothy.

– Și atunci, ce altceva putem face? întrebă el.

Philip nu era sigur. *Sheriff*-ul nu avea să poată interveni în acest caz: Percy era prea puternic pentru a fi controlat de un simplu *sheriff*. Și nu se puteau baza nici pe episcop. Dar Philip nu era dispus să rămână pe loc și se accepta înfrângerea. Avea să ocupe cariera, chiar dacă trebuia să o facă el însuși...

Era o idee chiar bună.

– Un moment, spuse el.

Ar fi nevoie de toți călugării valizi ai mănăstirii... trebuia organizat totul cu grijă, ca o operațiune militară fără arme... aveau nevoie de mâncare pentru două zile...

– Nu știu dacă o să meargă, dar merită încercat, zise Philip. Ascultați-mă. Le prezentă planul lui.

Porniră aproape imediat: treizeci de călugări, zece novici, Otto Față-Neagră și echipa lui de muncitori, Tom Constructorul și Alfred, doi cai și o căruță. Când se lăsă întunericul, aprinseră torțe ca să poată vedea drumul. La miezul nopții se opriră să se odihnească și să mănânce bucatele pregătite în

grabă la bucătărie: pui, pâine albă și vin roșu. Philip fusese dintotdeauna de părere că munca grea trebuia răsplătită cu mâncare bună. Când porniră mai departe, cântară slujba pe care ar fi trebuit să o officieze la stăreție.

La un moment dat, când noaptea era mai adâncă, Tom Constructorul, care mergea în frunte, ridică o mână pentru a-i opri. Îi spuse lui Philip:

– Mai avem numai un kilometru și jumătate până la carieră.

– Bine, zise Philip. Se întoarse către ceilalți călugări. Scoateți-vă saboții și sandalele și încălțați cizmele de fetru.

Se descălță la rândul-i de sandale și își puse o pereche de cizme moi de fetru, de genul celor purtate de țărani pe timpul iernii.

Făcu semn către doi novici.

– Edward și Philemon, voi rămâneți aici cu caii și căruța. Nu faceți gălăgie și așteptați până ce se luminează bine de ziuă, după care veniți după noi. Ați înțeles?

– Da, părinte, răspunseră ei în cor.

– Bine, spuse Philip. Restul, urmați-l pe Tom Constructorul, în *tăcere totală*, vă rog!

Porniră cu toții mai departe.

Bătea un vânt ușor dinspre vest, iar foșnetul copacilor acoperea zgomotul respirației a cincizeci de oameni și târșăitul a cincizeci de perechi de cizme de fetru. Philip începu să se simtă cuprins de tensiune. Acum că era gata de pus în aplicare, planul său părea un pic nebunesc. Se rugă în gând pentru izbândă.

Drumul cotea spre stânga, după care torțele pâlpâitoare le dezvăluiră vederii atelierul de lemn, o stivă de blocuri de piatră pe jumătate finisate, niște scări și schelărie și, în fundal, un deal întunecat desfigurat de cicatricile albe făcute de mâinile muncitorilor pietrari. Dintr-odată, Philip se întrebă dacă oamenii care dormeau în atelier aveau câini. Dacă aveau, Philip pierdea factorul de surpriză, iar întreaga strategie ar fi fost zădărnicită. Dar era prea târziu pentru a mai da înapoi.

Întregul grup trecu în târșăit de picioare pe lângă atelier. Philip își ținu răsuflarea, așteptându-se din moment în moment să audă o hărmălaie de lătrături. Dar nu era nici un câine.

Își opri oamenii la baza schelăriei. Era mândru de ei pentru că se dovediseră atât de tăcuți. Chiar și în biserică, oamenilor le venea greu să nu rostească nici un cuvânt. Poate că erau prea înspăimântați pentru a mai scoate vreun sunet.

În tăcere, Tom Constructorul și Otto Față-Neagră începură să posteze lucrătorii în piatră. Îi împărțiră în două grupuri. Primul grup se adună lângă versantul de stâncă, la nivelul solului. Ceilalți se urcară pe schele. Când ajunseră cu toții în pozițiile desemnate, Philip le făcu semn călugărilor să stea, în picioare sau așezați, în jurul lucrătorilor. El însuși se plasă separat de toți ceilalți, într-un loc aflat la jumătatea distanței dintre atelier și peretele de stâncă.

Sincronizarea lor era perfectă. Începu să se lumineze imediat după ce Philip termină de dat ultimele ordine. Starețul scoase o lumânare din pelerină și o aprinse de la o torță, după care se întoarse cu fața la ceilalți călugări și ridică lumânarea. Acesta era semnalul hotărât. Fiecare dintre cei patruzeci de călugări și novici scoase câte o lumânare și o aprinse de la una dintre cele trei torțe. Efectul era spectaculos. Zorile coborâră peste o carieră ocupată de o mulțime de siluete tăcute, spectrale, fiecare dintre ele ținând în mână o luminiță pâlpâitoare.

Philip se întoarse din nou cu fața la atelier. Deocamdată, nu se vedea nici un semn de viață. Se așeză și se puse pe așteptat. Călugării se pricepeau la așa ceva. Ei stăteau zilnic nemișcați timp de multe ore. Totuși, muncitorii nu erau obișnuiți cu așa ceva și, după o vreme, începură să dea semne de nerăbdare, foindu-se de pe un picior pe altul și vorbind în șoaptă unii cu alții; dar acum nu mai conta.

Fie murmurul lucrătorilor, fie lumina de afară reuși să-i trezească pe locuitorii atelierului. Philip auzi pe cineva tușind și scuipând, după care se auzi un sunet ca și cum era ridicat zăvorul ușii. Își înălță mâna, semn că toți ceilalți trebuiau să mențină o tăcere desăvârșită.

Ușa atelierului se deschise. Philip își ținu în continuare mâna în aer. Ieși un bărbat, frecându-se la ochi. Din descrierea lui Tom, Philip îl recunoscuse drept Harold din Shiring, maistrul carierei. La început, Harold nu văzu nimic neobișnuit. Se sprijini de cadrul ușii și tuși din nou – tusea profundă, bolborosindă, a unui om care avea prea mult praf de piatră în plămâni. Philip își lăsă mâna jos. Undeva în spatele lui, cantorul dădu tonul și, imediat, călugării începură să cânte. Cariera era dintr-odată inundată de armonii stranii.

Efectul pe care-l avu această manevră asupra lui Harold fu devastator. Capul îi țâșni în sus de parcă ar fi fost tras cu o sfoară. Ochii i se măriră și gura i se deschise larg pe când distingea corul spectral care apăruse, ca prin magie, în cariera sa. Din gâtlej îi țâșni un țipăt de frică. Se întoarse împleticindu-se în atelier.

Philip își permise să schițeze un zâmbet satisfăcut. Era un început bun.

Cu toate acestea, spaima de supranatural nu avea să dureze mult. Își ridică din nou mâna și flutură din ea fără să se întoarcă. Drept răspuns la acest semnal, muncitorii își începură lucrul, iar zăngănitul fierului pe piatră se împleti cu muzica intonată de cor.

Două sau trei figuri se iviră în cadrul ușii. În curând, bărbații își dădură seama că aveau în fața lor un grup obișnuit de călugări și de muncitori în carne și oase, nu viziuni sau spirite, și ieșiră din atelier pentru a vedea mai bine. Odată cu ei ieșiră și doi oșteni, încheindu-și în grabă centurile de care atârnavu săbiile; aceștia rămaseră locului, holbându-se. Pentru Philip, sosise momentul hotărâtor: ce aveau oare să facă oștenii?

Imaginea lor – masivi, bărboși, murdari, cu centurile lor de zale, cu săbiile și pumnalele lor, cu vestele lor grele de piele – îi aminti lui Philip de cei doi soldați care se năpustiseră în casa familiei lui pe când el nu avea decât șase ani și îi omorâseră părinții. Pe neașteptate, fu săgetat de durere față de moartea mamei și a tatălui său – pe care abia dacă și-i mai amintea. Privi cu ură la oamenii contelui Percy, fără să-i vadă pe ei, ci un bărbat urât cu nasul strâmb și un bărbat oacheș cu barba năclăită de sânge; sufletul îi fu cuprins de furie, de dezgust și de hotărârea feroce ca astfel de brute păgâne și lipsite de minte să fie înfrânte.

O vreme, nu făcură nimic. Treptat, toți lucrătorii contelui ieșiră din atelier. Philip îi numără: erau doisprezece muncitori, plus oștenii.

Soarele aruncă o privire de după orizont.

Muncitorii stăreției Kingsbridge scoteau deja blocuri de piatră. Dacă oștenii voiau să-i oprească, erau nevoiți să se descotorosească întâi de călugării care-i înconjurau și-i protejau pe lucrători. Philip se bazase pe faptul că oștenii vor ezita să se poarte violent cu niște călugări care se rugau.

Până acum, se părea că avusese dreptate: soldații ezitau.

Cei doi novici care fuseseră lăsați în urmă sosiră și ei, conducând caii și cărăuța. Priviră în jur cuprinși de teamă. Philip le făcu semn că ar face bine să se apropie. După care se întoarse, întâlni privirea lui Tom Constructorul și încuviință din cap.

Deja fuseseră tăiate mai multe blocuri de piatră, iar Tom dădu dispoziții câtorva dintre călugării mai tineri să ridice pietrele și să le care până la cărăuța. Oamenii contelui priviră plini de interes această nouă manevră. Pietrele erau prea grele pentru a fi ridicate de câte o persoană, așa că trebuiră să fie coborâte de pe schelărie cu ajutorul frânghiilor, după care transportate cu ajutorul târgilor. În vreme ce prima piatră era încărcată în cărăuța, cei doi oșteni prinseră a se sfătui cu Harold. O altă piatră fu pusă în cărăuța. Cei doi oșteni

se îndepărtară de lucrătorii aflați în jurul atelierului și se îndreptară către căruță. Unul dintre novici, Philemon, se urcă în căruță și se așeză pe pietre, cu o expresie sfidătoare. „Curajos băiat!“, își spuse Philip în gând, dar îi era teamă pentru soarta lui.

Soldații se apropiară de căruță. Cei patru călugări care căraseră cele două pietre stăteau în fața atelajului, formând o barieră. Philip își simți corpul devenind rigid din cauza tensiunii. Oștenii se opriră și rămaseră față în față cu călugării. Își puseră amândoi mâna pe mânerul săbiilor. Ceilalți călugări se opriră din cântat și toată lumea privea scena abia respirând.

„Mai mult ca sigur, își spunea Philip, că n-o să fie în stare să ridice săbiile asupra unor călugări lipsiți de apărare.“ Apoi se gândi cât de ușor le-ar fi fost acestor bărbați masivi și puternici, obișnuiți cu măcelul de pe câmpul de bătălie, să-și petreacă armele ascuțite prin trupurile unor oameni din partea cărora nu se puteau aștepta la nici o amenințare, nici măcar la amenințarea răzbunării. Dar, pe de altă parte, poate că se gândeau la pedeapsa divină pe care o riscau omorând slujitorii lui Dumnezeu. Chiar și niște criminali ca ei știau, probabil, că, într-un final, vor sta dinaintea Judecării de Apoi. Le era oare frică de flăcările eterne ale iadului? Poate; dar le era frică și de stăpânul lor, contele Percy. Philip presupunea că principala preocupare din mințile lor era următoarea: oare stăpânul avea să considere că aveau o scuză pentru eșecul de a-i ține departe de carieră pe oamenii de la Kingsbridge? Îi privi șovăind dinaintea câtorva călugări, cu mâinile pe mânerurile săbiilor, și și-i închipui punând în balanță pericolul de a-l dezamăgi pe Percy cu pericolul de a stârni mânia lui Dumnezeu.

Cei doi bărbați se uitară unul la celălalt. Unul scutură din cap. Celălalt ridică din umeri. Împreună, părăsiră cariera.

Cantorul dădu din nou tonul și călugării începură să cânte un imn de triumf. Dinspre muncitori se auzi un strigăt de victorie. De ușurare, lui Philip i se înmuieră genunchii. Preț de câteva clipe, situația luase o întorsătură îngrozitor de periculoasă. Nu-și putu stăpâni un zâmbet radios. Cariera era a lui.

Își stinse lumânarea și se duse la căruță. Îi îmbrățișă pe toți cei patru călugări care le ținuseră piept oștenilor și pe cei doi novici care aduseseră căruța.

– Sunt mândru de voi, spuse el, cu căldură în glas. Și cred că și Dumnezeu este mândru.

Călugării și lucrătorii își strângeau mâinile și se felicitau reciproc. Otto Față-Neagră veni la Philip și spuse:

– Frumos lucrat, părinte Philip! Sunteți un om curajos, dacă-mi permiteți să mă exprim astfel.

– Dumnezeu ne-a apărat, zise Philip.

Privirea sa se abătu asupra lucrătorilor contelui, care alcătuiau un grup trist, în jurul ușii atelierului lor. Nu voia să și-i facă dușmani, pentru că, atâta timp cât nu aveau ocupație, exista pericolul ca Percy să-i folosească pentru a-i face alte neazuri. Philip se hotărî să le vorbească.

Îl luă de braț pe Otto și îl conduse către atelier.

– Aici s-a înfăptuit azi voia Domnului, îi spuse el lui Harold. Sper că nu ne purtați pică.

– Am rămas fără muncă, spuse Harold. E greu să nu vă purtăm pică.

Dintr-odată, Philip întrezări o modalitate de a-i atrage pe oamenii lui Harold de partea sa. Urmând un impuls, spuse:

– Puteți să aveți din nou de muncă, chiar azi, dacă vreți. Lucrați pentru mine. Îți angajez toată echipa. Nu va trebui nici măcar să vă mutați din atelier.

Harold fu luat prin surprindere de această răsturnare de situație. Păru uimit, după care își regăsi stăpânirea de sine și zise:

– Cu ce plată?

– După cum se obișnuiește, răspunse prompt Philip. Doi penny pe zi pentru meșterii cioplitori, un penny pe zi pentru muncitori, patru penny pentru tine, iar tu îți plătești singur ucenicii.

Harold se întoarse și își privi colegii. Philip îl trase deoparte pe Otto pentru a-i lăsa să discute singuri propunerea lui. Philip nu prea își permitea să angajeze alți doisprezece oameni, iar dacă aceștia îi acceptau oferta, se vedea nevoit să amâne și mai mult ziua în care avea să angajeze zidari. Ceea ce însemna că avea să scoată piatră mai repede decât ar fi putut-o folosi. Avea să o stocheze, dar i-ar fi încurcat situația financiară. Cu toate acestea, angajarea muncitorilor lui Percy reprezenta o mișcare defensivă inspirată. Dacă Percy voia să încerce din nou să exploateze cariera, avea să fie nevoit să angajeze mai întâi o echipă de muncitori, lucru ce se putea dovedi dificil, odată ce se ducea vestea despre cele întâmplate astăzi. Iar dacă, în viitor, Percy avea să încerce vreo stratagemă pentru a închide cariera, Philip își va fi asigurat provizii de piatră.

Se părea că Harold se contrazicea cu oamenii săi. După câteva minute, acesta se apropie din nou de Philip.

– Cine o să fie șef, dacă lucrăm pentru tine? întrebă el. Eu sau mais-trul tău?

– Otto o să conducă, spuse Philip fără nici o ezitare.

În mod clar, Harold nu putea fi pus șef, întrucât exista posibilitatea ca Percy să-i recâștige loialitatea. Și nu puteau exista doi conducători, pentru că s-ar fi iscat certuri.

– Tu poți să-ți conduci echipa ta, îi spuse Philip lui Harold. Dar Otto o să-ți fie superior.

Harold păru dezamăgit și se întoarse la oamenii săi. Discuțiile continuară. Tom Constructorul li se alătură lui Philip și lui Otto.

– Planul tău a dat roade, părinte, spuse el, cu un zâmbet larg. Am luat în stăpânire cariera fără să vărsăm nici o picătură de sânge. Ești uimitor!

Philip fu tentat să se declare de acord, dar își dădu seama că se făcea vinovat de păcatul mândriei.

– Dumnezeu a făcut acest miracol, spuse el, amintindu-i asta lui Tom, dar, în aceeași măsură, și lui însuși.

– Părintele Philip s-a oferit să-i angajeze pe Harold și pe oamenii lui ca să lucreze cu mine, zise Otto.

– Chiar așa? Tom părea neplăcut surprins. În mod normal, maistrul constructor angaja lucrătorii, nu starețul. Nu m-aș fi gândit că-și poate permite așa ceva.

– Nu pot, recunosc Philip. Dar nu vreau ca oamenii aceștia să rămână pe aici fără nici o ocupație, așteptând ca Percy să se gândească la vreo altă modalitate de a pune din nou stăpânire pe carieră.

Tom avea o mină gânditoare, dar, în cele din urmă, dădu aprobator din cap.

– Și nu ne va strica deloc să avem o rezervă de piatră în caz că Percy reușește vreo manevră.

Philip se bucura că Tom înțelegea logica măsurilor sale.

Harold părea să fi ajuns la o înțelegere cu oamenii săi. Se întoarse la Philip și spuse:

– O să-mi dai banii mie și să mă lași să-i distribui după cum cred eu de cuviință?

Philip stătea în cumpănă. Acest lucru însemna că maistrul putea să ia mai mult decât i se cuvenea. Dar spuse:

– E decizia maistrului constructor.

– Am mai întâlnit de multe ori metoda asta, zise Tom. Dacă asta vrea echipa ta, eu sunt de acord.

– În cazul acesta, noi acceptăm, spuse Harold.

Harold și Tom dădură mâna.

– Așa, toată lumea primește ce vrea, zise Philip. Bun!

– Există cineva care nu primește ce vrea, spuse Harold.

– Cine? întrebă Philip.

– Soția contelui Percy, Regan, spuse Harold, pe un ton sumbru. Când o să afle ce s-a întâmplat aici, o să fie vărsare de sânge.

II

Nu era o zi potrivită pentru vânătoare, așa că tinerii de la Earlscastle jucau unul dintre jocurile favorite ale lui William Hamleigh, omorârea unei pisici cu pietre.

În castel erau tot timpul o mulțime de pisici, iar una în plus sau în minus nu făcea nici o diferență. Bărbații închiseră ușile și traseră obloanele sălii mari din fortăreață și împinseră mobilele pe lângă perete, astfel încât pisica să nu se poată ascunde sub nici una; apoi adunară o grămadă de pietre în mijlocul camerei. Pisica, un animal destul de bătrân, cu mustați lungi și blana târcată cu gri, simțise setea de sânge din atmosferă și stătea lângă ușă, sperând să o deschidă careva și să poată pleca.

Fiecare dintre jucători trebuia să pună într-o oală câte un penny pentru fiecare piatră aruncată, iar cel care zvârlea proiectilul fatal primea oala.

În timp ce trăgeau la sorți ordinea în care aveau să arunce, pisica începu să se agite, mergând încolo și înapoi în fața ușii.

Walter aruncă primul. Avea noroc, pentru că, deși pisica era circumspectă, nu știa în ce consta jocul și putea fi luată prin surprindere. Cu spatele la animal, Walter alege o piatră din grămadă și o ascunde în palmă; apoi se întoarce încet și o azvârli brusc.

Rată. Piatra se izbi puternic de ușă, iar pisica sări cât colo și o luă la fugă. Ceilalți făcură câteva glume răutăcioase.

Cel care arunca al doilea nu avea deloc noroc, pentru că pisica era odihnită și se mișca rapid, în timp ce mai târziu avea să fie obosită și, probabil, rănită. Următorul la rând era un tânăr scutier. Urmări cu privirea goana pisicii prin cameră, cum căuta o cale de ieșire, și așteptă până ce încetini; apoi

aruncă piatra. Țintise bine, dar pisica văzu mișcarea și se feri. Oamenii gemură, dezamăgiți.

Animalul porni din nou să alerge prin încăpere, mai repede, intrând în panică, sărind pe mănunchiurile de paie și pe scândurile care erau stivuite lângă perete și din nou pe podea. Următorul fu un cavaler mai în vârstă. Se prefăcu a arunca, ca să vadă în ce direcție avea să sară pisica, după care aruncă de-adevăratelea atunci când animalul alerga, țintind un pic în fața ei. Ceilalți îi aplaudară viclenia, dar pisica văzu proiectilul îndreptându-se spre ea și se opri brusc, evitându-l.

Disperată, pisica încercă să se strecoare după un cufăr de stejar aflat într-un colț. Următorul aruncător sesiză ocazia oferită și profită de ea: azvârli rapid piatra, în timp ce pisica stătea pe loc și o lovi în coapsă. Jucătorii ovaționară. Pisica renunță să mai încerce să se strecoare pe după cufăr și porni din nou să alerge prin cameră, dar acum șchiopăta și se mișca mai încet.

Veni rândul lui William.

Acesta se gândi că, dacă era atent, exista o foarte mare probabilitate de a omorî animalul. Pentru a obosi un pic mai mult pisica, strigă la ea, făcând-o să alerge mai repede pentru o vreme, apoi se prefăcu a arunca, producând același efect. Dacă unul dintre ceilalți jucători ar fi întârziat atât să azvârle piatra, ceilalți l-ar fi huiduit, dar William era fiul contelui, așa că tinerii așteptau răbdători. Pisica încetini, având dureri evidente. Se apropie de ușă, nădăjduind să scape pe acolo. William își duse brațul în spate, gata de aruncare. Pe neașteptate, pisica se opri lângă peretele de lângă ușă. William începu mișcarea din braț. Înainte ca piatra să țâșnească din mâna lui, ușa se deschise și în cadrul ei își făcu apariția un preot îmbrăcat în straie negre. William aruncă, dar pisica țâșni ca o săgeată dintr-un arc, urlând victorioasă. Preotul din cadrul ușii slobozi un țipăt ascuțit și își ridică panicat poalele sutanei. Tinerii izbucniră în hohote de râs. Pisica se izbi de genunchii preotului, după care ateriză în picioare și ieși ca o nălucă. Preotul stătea nemșcat, speriat, ca o bătrânică înspăimântată de un șoarece, iar tinerii râdeau cu lacrimi.

William îl recunoscă pe preot. Era episcopul Waleran.

Râse cu atât mai tare. Faptul că preotul acela efeminat, care fusese speriat de o pisică, era un rival al familiei, sporea umorul situației.

Episcopul își recăpătă stăpânirea de sine foarte repede. Se înroși la față, îndreptă un deget acuzator spre William și rosti cu un glas aspru:

– O să te chinui pentru eternitate în adâncurile iadului!

Într-o clipită, hohotele vesele ale lui William se transformară în oroare. Când era mic, mama lui îl făcuse să aibă coșmaruri, spunându-i ce le făceau

diavoliilor oamenilor în iad, arzându-i, scoțându-le ochii și tăindu-le organele genitale cu cuțite ascuțite, iar de atunci, William nu suporta să audă vorbindu-se despre așa ceva.

– Tacă-ți gura! urlă el la episcop.

Camera se cufundă în tăcere. William își scoase pumnalul și se îndreptă către Waleran.

– Să nu-mi vii mie cu predici, șarpe ce ești!

Waleran nu părea speriat deloc, doar intrigat, ca și cum era foarte interesant faptul că descoperise slăbiciunea lui William; iar acest lucru îl înfuria și mai tare pe William.

– Te omor, așa să mă ajute...

Era suficient de furios ca să-l spintece pe episcop, dar fu oprit de o voce venită dinspre scara din spatele lui.

– William! Ajunge!

Era tatăl lui.

William se opri și, după o clipă de gândire, își băgă pumnalul în teacă.

Waleran intră în sală. Un alt preot îl urmă și închise ușa în spatele lui: era vicarul Baldwin.

– Sunt surprins să te văd, episcopo, spuse tatăl lui William.

– Asta pentru că, data trecută când ne-am întâlnit, l-ai făcut pe starețul de la Kingsbridge să mă înșele? Da, cred și eu că ești surprins! În mod normal, nu sunt un om prea iertător. Pentru o clipă, își îndreptă din nou privirea glacială asupra lui William, după care se uită din nou la conte. Dar nu port pică atunci când contravine intereselor mele. Trebuie să vorbim.

Gânditor, Percy Hamleigh aprobă printr-o mișcare a capului.

– Ați face bine să veniți sus. Și tu, William!

Episcopul Waleran și vicarul Baldwin urcară treptele către apartamentul contelui, iar William îi urmă. Se simțea dezamăgit pentru că pisica scăpase. Pe de altă parte, își dădea seama că și el scăpase ca prin urechile acului: dacă se atingea de episcop, probabil că ar fi fost trimis la spânzurătoare. Dar Waleran avea o anumită delicatete, o prețiozitate pe care William nu o suporta.

Intrară în dormitorul tatei, încăperea unde William o violase pe Aliena. Își amintea scena respectivă ori de câte ori intra acolo: corpul ei alb, ațățator, frica întipărită pe chipul ei, felul în care țipase, rictusul de pe figura frățiorului în vreme ce era forțat să se uite la ei și apoi – lovitura de maestru a lui William – felul în care îl lăsase pe Walter să se bucure de ea după aceea. Își dorea să o fi ținut acolo, prizoniera lui, ca să o poată poseda ori de câte ori avea chef.

De atunci, se gândise mereu la ea, obsesiv. Ba chiar încercase să-i dea de urmă. Un pădurar fusese prins pe când încerca să vândă calul de luptă al lui William în Shiring și mărturisise, sub tortură, că îl furase de la o fată care corespundea descrierii Alienei. William aflase de la temnicerul de la Winchester că își vizitase tatăl înainte de moartea acestuia. Iar prietena sa, Madam Kate, proprietara bordelului pe care îl frecventa el, îi spusese că-i oferise Alienei un loc în stabilimentul ei. Dar, mai departe, urma se pierduse. „Nu o lăsa să-ți ocupe mintea, Willy, băiete, îi spusese compătimitoare Kate. Vrei niște sâni mari și păr lung? Avem aici din plin. Ia-le pe Betty și pe Millie împreună, în seara asta, patru sâni mari numai pentru tine, nu e mai bine așa?” Dar Betty și Millie nu erau inocente, nu aveau pielea albă și nici nu se arătau speriate de moarte; așa că nu-i fuseseră pe plac. De fapt, nu mai fusese satisfăcut cu adevărat cu nici o femeie de când o posedase pe Aliena acolo, în camera contelui.

Își alungă din minte gândurile legate de ea. Episcopul Waleran vorbea cu mama lui.

– Presupun că știți că starețul de Kingsbridge a pus stăpânire pe cariera voastră?

Cei trei nu știau. William era uluit, iar mama se găsea în culmea furiei.

– Ce? spuse ea. Cum?

– Se pare că oștenii voștri au reușit să-i îndepărteze pe lucrătorii trimiși de stareț, dar a doua zi, când s-au trezit, au descoperit că întreaga carieră era ocupată de un grup de călugări care cântau imnuri și le-a fost frică să le facă vreun rău slujitorilor lui Dumnezeu. Starețul Philip i-a angajat pe muncitorii voștri, iar acum lucrează toți în armonie perfectă. Sunt surprins că oștenii nu s-au întors la voi să vă dea raportul.

– Unde sunt, lașii? întrebă mama lui William, cu un glas ascuțit. Era roșie la față. Mă ocup eu de ei... o să-i fac să-și taie singuri boașele...

– Acum înțeleg de ce nu s-au întors, spuse Waleran.

– Lasă-i încolo de oșteni, zise contele. Nu sunt decât niște soldați. Vinovatul e starețul ăla viclean. Nu mi-am închipuit niciodată că ar fi în stare să ne joace o festă ca asta. S-a dovedit mai deștept decât noi, atâta tot.

– Exact, spuse Waleran. Cu tot aerul lui de sfânt inocent, e la fel de viclean ca un șobolan de curte.

Privindu-l, William socoti că și Waleran semăna cu un șobolan, unul negru, cu un bot ascuțit și păr unsuros, stând într-un colț cu o coajă de pâine între labele din față, aruncând priviri rapide prin cameră în timp ce-și ronțăia mâncarea. De ce se arăta atât de interesat de identitatea celui care exploata cariera? Era la fel de viclean ca și starețul Philip: și el plănuia ceva.

Mama spuse:

– Nu-l putem lăsa nepedepsit. Familia Hamleigh nu poate să se lase înfrântă în văzul tuturor. Starețul acela trebuie umilit.

Tata nu era chiar atât de sigur.

– Nu e decât o carieră, spuse el. Iar regele a...

– Nu e vorba numai de carieră, ci de onoarea familiei, îl întrerupse femeia. Nu contează ce a zis regele.

William era de acord cu mama sa. Philip de la Kingsbridge sfidase familia Hamleigh și trebuia să fie zdrobit. Dacă oamenilor nu le stârnea frică, atunci erai un nimeni. Dar nu înțelegea care era problema.

– De ce nu ne ducem cu câțiva oameni să-i alungăm pur și simplu pe lucrătorii starețului?

Tata clătină din cap, în semn de dezacord.

– Una e să încalci în mod pasiv ordinele regelui, așa cum am făcut noi exploatând până acum cariera, și alta e să trimiți oameni înarmați care să alunge lucrătorii care se află acolo prin permisiunea explicită a regelui. Mi-aș putea pierde titlul de conte pentru așa ceva.

Fără prea mare plăcere, William înțelese la ce se referea tatăl său. Tatăl era mereu precaut, dar, de obicei, pe bună dreptate.

– Aș avea o sugestie, zise episcopul Waleran.

De altfel, William fusese sigur că preotul avea vreun as în mâneca sa brodată.

– Cred că această catedrală nu ar trebui construită la Kingsbridge, continuă Waleran.

William era nedumerit de cuvintele lui. Nu le vedea relevanța. Și nici tatăl său. Dar ochii mamei se căsară larg, iar mâna i se opri câteva clipe din scărpinatul feței, după care femeia rosti, gânditoare:

– E o idee interesantă.

– În vechime, cele mai multe catedrale se găseau în sate precum Kingsbridge, continuă Waleran. Multe dintre ele au fost mutate în orașe în urmă cu șaiszeci, șaptezeci ani, pe vremea primului rege William. Kingsbridge e un sat mic în mijlocul pustietății. Nu e nimic acolo, cu excepția unei mănăstiri părăginite care nu e suficient de bogată pentru a întreține o catedrală, cu atât mai puțin să o construiască.

– Și unde ai vrea *tu* să fie construită? întrebă mama lui William.

– În Shiring, spuse Waleran. E un oraș mare – probabil că are cel puțin o mie de locuitori – are piață și un târg anual de lână. Și e pe un drum important. Shiring e o alegere logică. Iar dacă susținem amândoi această idee – episcopul și contele, uniți –, am putea să o vedem îndeplinită.

– Dar dacă biserica ar fi la Shiring, călugării de la Kingsbridge nu ar mai putea să o îngrijească, zise contele.

– Asta e și ideea, spuse femeia, pierzându-și răbdarea. Fără catedrală, Kingsbridge nu ar mai fi nimic, stăreția ar aluneca din nou în anonim, iar Philip ar fi din nou un nimeni, ceea ce și merită.

– Și cine ar îngriji catedrala? insistă Percy Hamleigh.

– O nouă adunare de canonici, spuse Waleran. Numiți de mine.

William fusese la fel de nedumerit ca tatăl său, dar acum începea să înțeleagă raționamentul lui Waleran: dacă episcopul muta catedrala la Shiring, avea să o controleze personal.

– Și ce facem cu banii? întrebă contele. Cine ar plăti pentru noua catedrală, dacă nu stăreția Kingsbridge?

– Cred că vom descoperi că majoritatea proprietăților stăreției sunt dedicate catedralei, spuse Waleran. Dacă biserica se mută, proprietățile vor pleca odată cu ea. De exemplu, când regele Stephen a împărțit vechiul domeniu Shiring, a dat fermele din zona de deal stăreției Kingsbridge, așa cum știm prea bine; dar a făcut-o pentru a ajuta la finanțarea construcției. Dacă i-am spune că biserica este construită de altcineva, regele s-ar aștepta ca stăreția să renunțe la acele pământuri în favoarea noii adunări de canonici. Bineînțeles, călugării se vor împotrivi, dar examinarea hrisoavelor lor ar rezolva problema.

În mintea lui William, lucrurile se luminau. Prin această stratagemă, nu numai că Waleran ar controla catedrala, dar ar pune mâna și pe bogățiile stăreției.

Tatăl său se gândea la același lucru.

– E un plan măreț pentru tine, episcopo, dar eu cu ce mă aleg din toate astea?

Cea care-i răspunse fu soția sa.

– Nu înțelegi? întrebă ea, țâfnoasă. Shiring e al tău. Gândește-te cât de prosper ar deveni orașul dacă ar avea o catedrală. Ani la rând, o să fie sute de meșteri și muncitori angajați la construirea bisericii: toți trebuie să locuiască undeva și să-ți plătească ție chirie, să cumpere mâncare și haine din piața ta. Apoi, mai sunt canonicii care administrează catedrala, credincioșii care vor veni la Shiring în loc să se ducă la Kingsbridge de Paști și de Rusalii pentru a asista la slujbele importante și pelerinii care vin să viziteze altarele... Toți cheltuiesc bani.

Ochii femeii străluciau, plini de lăcomie. William nu-și aducea aminte să o mai fi văzut atât de entuziasmată de ceva vreme.

– Dacă procedăm cum trebuie, am putea transforma Shiringul într-unul dintre cele mai importante orașe din regat!

„Și va fi al meu, își spuse William în gând. După ce moare tata, eu o să fiu conte.“

– Bine, spuse Percy. Îl va distruge pe Philip, îți va da putere ție, episcop, și mă va îmbogăți pe mine. Cum facem să aplicăm planul tău?

– Teoretic, decizia de a muta catedrala trebuie luată de arhiepiscopul de Canterbury.

Mama îi adresă o privire tăioasă.

– De ce „teoretic“?

– Pentru că acum nu avem nici un arhiepiscop. William din Corbeil a murit de Crăciun, iar regele Stephen nu l-a numit încă pe succesorul lui. Totuși, se știe cine va primi, cel mai probabil, postul: vechiul nostru prieten Henric din Winchester. El vrea această funcție; papa i-a acordat deja interimatul, iar regele e fratele lui.

– Cât ți-e de prieten? întrebă contele. Nu te-a ajutat prea mult atunci când ai încercat să pui mâna pe domeniul Shiring.

Waleran ridică din umeri.

– Dacă poate, o să mă ajute. Va trebui să ne prezentăm cauza în mod convingător.

– Nu o să vrea să-și facă dușmani puternici chiar acum, când speră să fie numit arhiepiscop, spuse mama lui William.

– Corect. Dar Philip nu e suficient de important ca să conteze în jocul acesta. E puțin probabil să fie consultat în privința alegerii arhiepiscopului.

– Și atunci, de ce nu ne-ar da Henric, pur și simplu, ceea ce ne dorim? întrebă William.

– Pentru că *nu* e arhiepiscop, nu încă, și știe că toți sunt cu ochii pe el pentru a vedea cum se comportă pe perioada interimatului. Vrea să fie văzut luând hotărâri înțelepte, nu făcând favoruri prietenilor. Are destul de timp pentru așa ceva *după* alegeri.

Mama lui William spuse, gânditoare:

– Așa că nu putem spune decât că ne va asculta argumentele dovedind bunăvoință. Care sunt argumentele noastre?

– Că Philip nu poate construi o catedrală, pe când noi putem.

– Și cum o să-l convingem de asta?

– Ai fost la Kingsbridge în ultima vreme?

– Nu.

– Eu am fost acolo de Paști. (Waleran zâmbea.) Nu au început încă să construiască. Nu au decât un loc gol cu niște țărushi înfipti în pământ și niște

frângerii care marchează pe unde speră ei să construiască. Au început să sape fundația, dar nu au săpat decât vreo doi metri. Lucrează un zidar cu ucenicul lui și dulgherul stăreției, plus, din când în când, câte un călugăr sau doi care fac muncă necalificată. E o priveliște destul de deprimantă, mai ales pe timp de ploaie. Mi-ar plăcea ca episcopul Henric să o vadă.

Mama lui William dădu din cap cu înțelepciune. William își dădea seama că planul era unul bun, chiar dacă nu suporta gândul că trebuia să colaboreze cu suferitul de Waleran Bigod. Waleran continuă:

– O să-l informăm dinainte pe Henric ce loc mic și insignifiant este Kingsbridge și cât de săracă e mănăstirea; apoi îi vom arăta șantierul unde au avut nevoie de mai bine de un an pentru a săpa câteva gropi; apoi îl vom aduce la Shiring și o să-l impresionăm spunându-i cât de repede am putea construi o catedrală acolo, cu contribuția maximă a episcopului, a contelui și a orășenilor.

– O să fie Henric dispus să vină? întrebă Regan, cu neliniște în glas.

– Tot ce putem face e să îl rugăm, răspunse Waleran. O să-l invit să ne viziteze de Rusalii, în calitate de arhiepiscop. Astfel, o să-l flatăm prin ideea că noi îl considerăm deja arhiepiscop plin.

– Trebuie să facem tot posibilul ca starețul Philip să nu afle de asta, zise contele.

– Nu cred că e cu putință, spuse Waleran. Episcopul nu poate face o vizită-surpriză la Kingsbridge – ar fi prea ciudat.

– Dar dacă Philip știe dinainte că episcopul Henric o să vină, e posibil să-și accelereze lucrările.

– Cu ce? Nu are bani, mai ales acum că v-a angajat toți lucrătorii din carieră. În plus, aceștia nu știu să construiască ziduri. Waleran își legănă capul dintr-o parte în alta, cu un zâmbet de satisfacție pe buze. De fapt, nu poate face nimic altceva decât să spere că o să fie soare de Rusalii.

La început, Philip fusese încântat de vestea că episcopul de Winchester urma să vină la Kingsbridge. Asta însemna că aveau să organizeze o slujbă în aer liber, bineînțeles, dar nu era nici o problemă. O puteau ține pe locul pe care fusese vechea catedrală. În caz că ploua în acea zi, dulgherul stăreției avea să construiască un adăpost temporar deasupra altarului și a zonei din jurul lui, pentru ca episcopul să nu se ude; iar congregația putea foarte bine să stea în ploaie. Această vizită părea a fi o dovadă de încredere din partea episcopului Henric, ca și cum ar fi spus că el încă mai considera Kingsbridge a fi o catedrală episcopală, iar absența unei biserici propriu-zise nu reprezenta decât o problemă temporară.

Totuși, se trezi întrebându-se care era motivul din spatele acestei vizite a lui Henric. În mod obișnuit, episcopii vizitau mănăstiri în cadrul pelerinajelor pentru a avea parte de mâncare, de băutură și de găzduire – atât el, cât și anturajul său; dar Kingsbridge era cunoscută – ca să nu spunem vestită – pentru simplitatea mâncării și pentru austeritatea clădirilor sale, iar reformele lui Philip nu reușiseră decât să schimbe situația din îngrozitoare în abia acceptabilă. De asemenea, Henric era și cel mai bogat cleric din regat, așa că, în mod clar, nu venea la Kingsbridge pentru mâncarea și băutura pe care i-o puteau oferi călugării. Iar lui Philip i se păruse a fi genul de om care avea un motiv în spatele oricărei acțiuni.

Cu cât starețul se gândea mai mult la această problemă, cu atât bănuia că această vizită era legată, într-un fel sau altul, de episcopul Waleran. Se așteptase ca Waleran să fi sosit la mănăstire cu o zi sau două după primirea scrisorii, pentru a discuta despre organizarea slujbei și despre condițiile în care avea să fie găzduit Henric, dar, pe măsură ce zilele se scurgeau și Waleran nu-și făcea apariția, relele presimțiri ale lui Philip se adânciră.

Totuși, nici în cele mai pesimiste momente nu se gândise la trădarea care îi fu dezvăluită, cu zece zile înainte de Rusalii, printr-o scrisoare venită din partea starețului de la catedrala Canterbury. Ca și Kingsbridge, Canterbury era o catedrală condusă de călugări benedictini, iar călugării se ajutau mereu unii pe alții, în măsura posibilului. Starețul de la Canterbury, care, în mod firesc, era cel mai apropiat colaborator al arhiepiscopului interimar, aflase că Waleran îl invitase pe Henric la Kingsbridge cu intenția clară de a-l convinge să mute dioceza și noua catedrală la Shiring.

Philip era șocat. Bătăile inimii i se întetiseră, iar mâna cu care ținea scrisoarea îi tremura. Era o manevră diabolic de inteligentă din partea lui Waleran, iar Philip nu o anticipase, nu-și imaginase nimic de acest fel.

Îl uluia propria lipsă de previziune. Știa prea bine firea perfidă a lui Waleran. Cu un an în urmă, episcopul încercase să-l înșele și să-i ia domeniul Shiring. Și nu avea să uite niciodată cât de furios fusese Waleran atunci când Philip îi dejucase planul. Vedea cu ochii minții figura lui Waleran, schimonosită de furie, în vreme ce-i spunea: „Jur pe tot ce e sfânt că nu-ți vei construi niciodată biserica“. Dar, pe măsură ce timpul se scursese, amenințarea acelui legământ se estompase, iar Philip lăsase garda jos. Acum i se amintea, brutal, că Waleran nu uita așa ușor.

„Episcopul Waleran spune că nu ai bani și că nu ai construit nimic în cincisprezece luni, îi scria starețul de la Canterbury. Spune că episcopul Henric o să vadă cu ochii lui că, dacă treaba e lăsată în seama stăreției

Kingsbridge, catedrala n-o să fie construită niciodată. Afirmă că acum e momentul să se facă schimbarea, înainte să avanseze lucrările.“

Waleran era prea viclean să se lase prins cu o minciună propriu-zisă, așa că lansa declarații în care exagera. De fapt, Philip realizase o mulțime de lucruri. Îndepărtase ruinele, aprobase planurile, stabilise poziția noii părți estice, prinsese a săpa fundațiile și începuse să doboare copaci și să taie blocuri de piatră. Dar nu avea prea multe lucruri de arătat unui oaspete. Depășise obstacole teribile pentru a ajunge până aici – reformarea finanțelor stăreției, câștigarea unor proprietăți prin donație regală și înfrângerea conțelului Percy în ceea ce privea exploatarea carierei. Nu era deloc drept!

Ținând în mână scrisoarea de la Canterbury, se duse la fereastră și privi locul unde aveau să construiască. Ploile de primăvară îl transformaseră într-o mare de noroi. Doi călugări tineri, cu glugile trase pe cap, cărau trunchiuri de copaci de la râu. Tom Constructorul făcuse un mecanism cu sfoară și scripete pentru ridicarea butoaielor de pământ din șanțurile pentru fundații, și învârtea roata în timp ce fiul lui, Alfred, aflat în groapă, umplea butoaiile cu pământ ud. Părea că ar fi putut lucra în ritmul acela pentru eternitate, fără a realiza ceva. Oricine – cu excepția unui om de meserie – ar privi acea imagine, ar spune că pe locul respectiv nu avea să se înalțe nici o catedrală mai devreme de Judecata de Apoi.

Philip plecă de la fereastră și se întoarse la pupitrul de scris. Ce se putea face? Pentru un moment, fu tentat să nu facă nimic. „Lasă-l pe episcopul Henric să vină și să se hotărăscă singur, își zise el. Dacă e să se construiască la Shiring, așa să fie. Lasă-l pe episcopul Waleran să o controleze și să o folosească pentru propriile scopuri; lasă ca biserica să aducă prosperitate orașului Shiring și maleficei dinastiei Hamleigh. Facă-se voia Domnului!“

Bineînțeles, știa că nu acesta era răspunsul. A crede în puterea lui Dumnezeu nu însemna să stai cu mâinile încrucișate, fără să faci nimic. Însemna să crezi că, dacă dădeai tot ce aveai mai bun, cinstit și plin de energie, aveai să reușești. Datoria sacră a lui Philip era să se străduiască din răspuțeri pentru a împiedica biserica să cadă pe mâna unor oameni cinici și imorali care aveau să o exploateze pentru propria parvenire. Iar asta însemna să-i arate episcopului Henric că programul său de construire era unul destul de înaintat, iar stăreția Kingsbridge avea energia și hotărârea necesare pentru a îl duce la bun sfârșit.

Era oare și adevărat? De fapt, Philip avea nevoie de toate resursele sale omenești pentru a construi o catedrală aici. Deja, aproape că fusese forțat să abandoneze proiectul pur și simplu pentru că Percy Hamleigh refuza să-i permită exploatarea carierei. Dar știa că, într-un final, avea să izbândească,

pentru că Dumnezeu avea să îl ajute. Oricum, simpla sa credință nu va fie de ajuns pentru a-l convinge pe episcopul Henric.

Hotărî să facă tot posibilul pentru ca șantierul să arate ceva mai impresionant, indiferent de măsura eforturilor. Avea să pună toți călugării la muncă în cuprinsul celor zece zile care mai erau până la Rusalii. Poate că izbuteau să sape o parte din fundație până la adâncimea maximă, astfel încât Tom și Alfred să înceapă să așeze pietrele de fundație. Poate că puteau ridica o parte din fundație până la nivelul solului, astfel încât Tom să înceapă să construiască un zid. Astfel, ar fi fost puțin mai bine decât în prezent, dar nu cu mult. În fapt, lui Philip îi trebuia o forță de muncă de o sută de oameni, dar nu avea bani nici măcar pentru zece.

Episcopul Henric urma să sosească într-o duminică, bineînțeles, astfel încât nimeni nu avea să muncească atunci, asta dacă nu cumva Philip reușea să coopteze congregația în efortul de construcție. În felul acesta, ar face rost de o sută de muncitori. Se închipui stînd în fața lor și anunțându-i că vor oficia un nou fel de slujbă de Rusalii: „În loc să cântăm imnuri și să spunem rugăciuni, o să săpăm gropi și o să cărăm pietre“. Aveau să fie uluiți. Aveau să...

Ce ar face, de fapt?

Probabil că ar colabora cu dragă inimă.

Se încruntă. „Ori sunt nebun, își spuse el, ori ideea asta ar putea avea sorți de izbândă.“

Își duse mai departe gândul.

„Mă ridic la sfârșitul slujbei și spun că penitența de azi pentru iertarea tuturor păcatelor e o jumătate de zi de muncă la construirea catedralei. La ora prânzului, vor primi cu toții pâine și bere. Ar face-o. Bineînțeles că ar face-o.“

Simțea nevoia să-și încerce planul împărtășindu-l altcuiva. Se gândi la Milius, dar respinse ideea: mintea acestuia lucra prea asemănător cu a sa. Avea nevoie de cineva cu o perspectivă ușor diferită. Se hotărî să discute cu Cuthbert Cap-Alb, chelarul. Își puse pelerina, își trase gluga peste chip, pentru a se feri de ploaie, și ieși.

Traversă grăbit șantierul noroios, trecând pe lângă Tom, pe care-l salută printr-o fluturare reflexă a mâinii, și se îndreptă către curtea bucătăriei. Acum, clădirile de aici cuprindeau și un coteț de găini, un adăpost pentru vaci și o lăptărie, pentru că lui Philip nu-i plăcea să cheltuiască puținii bani pe care-i avea pe lucruri simple pe care călugării le puteau obține prin muncă, așa cum erau untul și ouăle.

Intră în magazia chelarului, aflată în beciul de sub bucătărie. Trase în piept aerul uscat, parfumat, încărcat de aroma ierburilor și a condimentelor pe care le depozitase acolo Cuthbert. Chelarul număra căpățânile de usturoi, privind atent funiile în care erau împletite și mormăind în surdină. Oarecum cu surprindere, Philip observă că Cuthbert îmbătrânea: carnea părea să i se topească pe sub piele.

– Treizeci și șapte, spuse cu voce tare Cuthbert. Vrei o cană de vin?

– Nu, mulțumesc. (Philip știa că vinul băut în timpul zilei îl făcea leneș și iritabil. Fără nici o îndoială, acesta era motivul pentru care Sfântul Benedict îi sfătuisese pe călugări să bea cu moderație.) Am venit la tine pentru un sfat, nu pentru provizii. Vino și stai jos.

Croindu-și drum printre lăzi și butoaie, Cuthbert se împiedică de un sac și aproape că se prăbuși înainte de a se așeza pe un scăunel cu trei picioare în fața lui Philip. Starețul băgă de seamă că magazia nu mai era la fel de ordonată ca odinioară. Dintr-odată, îl bătu un gând.

– Ai probleme cu vederea, Cuthbert?

– Nu mai e ca altădată, dar mă descurc, răspunse lapidar Cuthbert.

Probabil că nu mai vedea bine de ani buni – poate că tocmai din această pricină nu învățase niciodată să citească prea strălucit. Oricum, era, în mod clar, destul de sensibil când venea vorba de acest subiect, așa că Philip nu mai insistă, dar își fixă în gând că trebuia să înceapă să formeze un chelar care să-l înlocuiască.

– Am primit o scrisoare foarte tulburătoare de la starețul de Canterbury, spuse el și îi povesti lui Cuthbert despre intrigile episcopului Waleran. Încheie prin a spune: Singura cale de a face șantierul să pară ca un stup plin de albine este să punem congregația să ne ajute. Îți vine în minte vreun motiv pentru care nu ar trebui să o fac?

Cuthbert nu își acordă nici un răgaz de gândire.

– Dimpotrivă, e o idee bună, spuse el îndată.

– E o măsură puțin cam neortodoxă, nu-i așa? întrebă Philip.

– A mai fost aplicată.

– Într-adevăr? Philip era surprins și totodată încântat de această veste.

Unde?

– Am mai auzit de așa ceva în mai multe locuri.

Philip era cuprins de tulburare.

– Și dă roade?

– Uneori. Probabil că depinde de vreme.

– Cum se face? Preotul face anunțul la sfârșitul slujbei, sau cum?

– Se organizează mai bine decât atât. Episcopul – sau starețul – trimite mesageri către bisericile din parohie, anunțând că se poate obține iertarea păcatelor în schimbul muncii pe șantier.

– E o idee minunată, zise Philip entuziasmat. Atrăși de noutate, s-ar putea să vină mai mulți credincioși decât de obicei.

– Sau mai puțini, spuse Cuthbert. Unii oameni ar prefera să dea niște bani preotului sau să aprindă o lumânare în cinstea unui sfânt în loc să petreacă o zi întreagă înotând prin noroi și cărând pietre grele.

– Nu m-am gândit deloc la asta, zise Philip, dezumflându-se dintr-odată. Poate că, la urma urmelor, nu e o idee chiar așa de bună.

– Ce alte idei mai ai?

– Nici măcar una.

– Atunci va trebui să o încerci pe aceasta și să speri că va fi bine, nu-i așa?

– Da, spuse Philip. Sper să fie bine.

III

În noaptea de dinaintea Rusaliilor, Philip nu dormi deloc.

Avuseseră parte de o săptămână însorită, perfectă pentru planul lui – pe vreme bună aveau să se ofere mai mulți oameni –, dar sâmbătă, de cum se întunecase, începuse să plouă. Nefericit, stătea treaz, ascultând picăturile care cădeau pe acoperiș și vântul care făcea copacii să foșnească. Simțea că se rugase suficient. De-acum, Dumnezeu era, probabil, pe deplin conștient de cum stăteau lucrurile.

Cu o duminică înainte, fiecare călugăr din stăreție vizitase una sau mai multe biserici pentru a se adresa congregației și a explica oamenilor cum își puteau câștiga iertarea păcatelor muncind la construirea catedralei în zilele de duminică. În duminica Rusaliilor aveau să obțină iertare pentru anul trecut, iar apoi, o zi de muncă ștergea păcatele obișnuite comise în timpul unei săptămâni, cu excepția crimei și a sacrilegiului. Philip mersese în orașul Shiring și vorbise la fiecare dintre cele patru biserici de acolo. Trimisese doi călugări la Winchester pentru a vizita cât mai multe dintre numeroasele

biserici mici aflate în acel oraș. Winchester se găsea la două zile distanță, dar Rusaliile erau o sărbătoare care dura șase zile, iar oamenii făceau adesea o astfel de călătorie pentru vreun târg mare sau vreo slujbă spectaculoasă. În total, mesajul ajunsese la urechile a mai multor mii de persoane. Nu se putea ști cât de mulți aveau să și răspundă chemării.

Restul timpului, lucraseră cu toții pe șantier. Vremea bună și zilele lungi de început de vară îi ajutaseră, și reușiseră să realizeze mare parte din ceea ce sperase Philip. Fundația extremității estice a absidei fusese ridicată. O parte din fundația pentru zidul dinspre nord fusese săpată până la adâncimea necesară, fiind gata pentru așezarea pietrelor de fundație; iar Tom construisese suficiente mecanisme de ridicare pentru a ține pasul cu numărul mare de oameni care aveau să vină pentru a săpa restul șanțului aceluia mare, cu condiția ca aceștia să-și facă apariția. În plus, pe malul râului se găseau grămezi de cherestea trimisă în aval de muncitorii de la pădure și de pietre de la carieră, materiale care trebuiau cărate în susul pantei, până la locul unde se construia. Era de muncă pentru sute de oameni.

Dar avea să vină cineva?

La miezul nopții, Philip se sculă și merse prin ploaie până la criptă pentru matine. Când se întoarse, după slujbă, observă că ploaia se oprise. Nu se băgă înapoi în pat, ci se așeză să citească. În ultima vreme, această perioadă dintre miezul nopții și zori era singura pe care și-o putea dedica studiului și meditației, pentru că ziua nu-și vedea capul de treburile mănăstirii.

În noaptea aceasta totuși, îi venea greu să se concentreze, iar gândurile i se întorceau mereu la perspectiva zilei ce îl aștepta și la proporția șanselor de reușită sau de eșec. În câteva ore putea pierde toate lucrurile pentru care muncise tot anul precedent, și chiar mai mult. Poate pentru că avea o dispoziție fatalistă, îi veni în minte faptul că nu reușita, izbânda în sine s-ar cuveni să o dorească. Era oare mândria lui în joc? Mândria era păcatul care-l ispitea cel mai mult. Apoi se gândi la toți oamenii care depindeau de sprijinul și de protecția sa, la toți oamenii care-și susțineau existența datorită salariului pe care li-l plătea: călugării, servitorii stăreției, muncitorii de la carieră, Tom și Alfred, sătenii din Kingsbridge și credincioșii din întregul ținut. Episcopul Waleran nu avea cum să țină la ei la fel de mult ca Philip. Waleran părea a crede că avea dreptul de a se folosi de oameni în orice fel voia el, dacă prin asta îl slujea pe Dumnezeu. Philip era de părere că slujirea lui Dumnezeu însemna tocmai să-ți pese de oameni. Aceasta reprezenta esența mântuirii. Nu, nu putea fi voia lui Dumnezeu ca Waleran Bigod să câștige această întrecere. „Poate că e în joc și mândria mea, un pic, recunosc Philip în sinea lui. Dar e vorba și de sufletele oamenilor.“

Într-un final, mijiră zorii și, o dată în plus, porni spre criptă, de data aceasta pentru prima slujbă a zilei. Călugării erau neliniștiți și tulburați: știau că ziua respectivă se dovedea hotărâtoare pentru viitorul lor. Paracliserul ofițerului slujba cu oarecare grabă și, pentru prima dată, Philip îl iertă.

Când părăsiră cripta și se îndreptară către sala de mese, se luminase de-a binelea, iar cerul era senin, albastru. Cel puțin, Dumnezeu le dăduse vremea pentru care se rugaseră. Era un început bun.

Tom Constructorul era conștient că azi se decidea viitorul lui.

Philip îi arătase scrisoarea primită de la starețul de Canterbury. Tom avea certitudinea că, dacă biserica era construită la Shiring, Waleran și-ar angaja propriul maestru constructor. Nu s-ar fi arătat dispus să folosească un proiect aprobat de Philip, și nici nu ar fi riscat să angajeze vreo persoană care să-i fie loială acestuia. Pentru Tom, era Kingsbridge sau nimic. Aceasta reprezenta singura lui șansă de a construi vreodată o catedrală, iar totul se decidea astăzi.

Era invitat să asiste de dimineață la canon împreună cu călugării. O mai făcuse și înainte, din când în când. De obicei, îl invitau pentru că voiau să discute programul de construcție și aveau nevoie de părerea unui expert în ceea ce privea proiectul, costurile sau stabilirea orarului. Astăzi, el avea să facă aranjamentele necesare pentru a le da de lucru muncitorilor voluntari, dacă veneau vreunii. Voia ca, în momentul în care sosea episcopul Henric, șantierul să fie un adevărat stup, plin de activitate eficientă.

Ascultă cu răbdare lecturile și rugăciunile, fără să înțeleagă cuvintele latinești, gândindu-se la planurile pe care le avea pentru ziua respectivă; apoi, Philip începu să vorbească în engleză și îl rugă să le prezinte felul în care organizase sarcinile.

– Eu voi construi zidul estic al catedralei, iar Alfred va pune pietre la fundații, începu Tom. În ambele cazuri, scopul este de a-i arăta episcopului Henric cât de avansate sunt lucrările.

– De câți oameni o să aveți nevoie voi doi să vă ajute? întrebă Philip.

– Alfred o să aibă nevoie de doi muncitori care să-i aducă pietre. O să folosească materiale de la vechea biserică. De asemenea, o să aibă nevoie de cineva care să-i facă mortarul. Eu, de asemenea, am nevoie de un om care să-mi facă mortar și de doi muncitori. Alfred poate folosi pietre neregulate la fundație, atâta timp cât au fața și dosul plate; dar pietrele mele trebuie să fie cioplite perfect, deoarece vor rămâne la vedere, așa că am adus doi cioplitori de piatră de la carieră ca să mă ajute.

Philip spuse:

– Toate acestea sunt foarte importante pentru a-l impresiona pe episcopul Henric, dar cei mai mulți dintre voluntari vor săpa la fundații.

– Exact. Fundațiile sunt marcate pe tot perimetrul absidei, iar, în cea mai mare parte, nu sunt săpați decât cam șaiszeci de centimetri. Călugării trebuie să lucreze la echipamentele de ridicat cu roată – i-am învățat pe mai mulți dintre voi cum se face –, iar voluntarii pot umple butoaiele.

– Și dacă vin mai mulți voluntari decât putem repartiza la diferite sarcini? întrebă Remigius.

– Putem da de muncă aproape oricărui număr de oameni, spuse Tom. Dacă nu avem suficiente mașinării de ridicat, oamenii pot căra pământul săpat în găleți și coșuri. Dulgherul va trebui să fie pregătit să mai facă niște scări – avem suficient lemn.

– Dar numărul celor care pot coborî în gropile fundațiilor e limitat, insistă Remigius.

Tom avu sentimentul că Remigius vorbea numai din nevoia de a contrazice.

– Pot intra acolo mai multe sute, spuse el tăfnos. E o groapă mare.

– Și mai e și altceva de făcut, în afară de a săpa, zise Philip.

– Chiar așa, spuse Tom. O altă sarcină importantă este cărarea cherestelei și a pietrelor de la malul râului până la locul construcției. Călugării trebuie să se asigure că materialele sunt stocate în locurile potrivite. Pietrele trebuie puse lângă groapa pentru fundații, dar în exteriorul zonei unde va fi biserica, ca să nu încurce. Dulgherul vă va spune unde să puneți cheresteaua.

– Toți voluntarii vor fi necalificați? întrebă Philip.

– Nu neapărat. Dacă ne vin oameni din orașe, s-ar putea să fie și câțiva meșteri printre ei... sper. Trebuie să aflăm care sunt și să-i folosim pe măsura priceperii lor. Dulgherii pot construi ateliere pentru munca pe timpul iernii. Zidarii pot ciopli pietre și să zidească fundațiile. Dacă avem vreun fierar, îl vom pune să lucreze la forja satului, să facă unelte. Toate aceste lucruri ar fi foarte, foarte utile.

Milius Casierul zise:

– Asta e destul de clar. Aș vrea să începem. Câțiva săteni au venit deja și așteaptă să li se spună ce să facă.

Tom trebuia să le mai spună și altceva, ceva important, dar subtil, și căuta o formulare potrivită. Călugării puteau fi aroganți și să-i îndepărteze astfel pe voluntari. Tom voia ca, în ziua respectivă, munca să se desfășoare într-o atmosferă relaxată, voioasă.

– Am mai lucrat cu voluntari până acum, zise el. E important să... să nu-i tratăm ca pe niște servitori. Am putea crede că, lucrând pentru o răsplată

cerească, ar trebui să muncească mai din greu decât pentru bani; dar asta nu înseamnă că așa vor crede și ei. Ei simt că muncesc pe gratis și, ca atare, ne fac o mare favoare; iar dacă le părem nerecunoscători, vor lucra încet și vor face greșeli. E mai bine să-i conducem cu blândețe.

Întâlni privirea lui Philip și văzu că starețul își reprima un zâmbet, ceea ce arăta că știa ce temeri se ascundeau în spatele cuvintelor microase ale lui Tom.

– Bună observație, zise Philip. Dacă ne purtăm bine cu ei, oamenii aceștia se vor simți fericiți și cu sufletul deschis, iar acest lucru va crea o atmosferă plăcută, care o să-l impresioneze pe episcopul Henric. Aruncă o privire spre călugării adunați în jurul său. Dacă nu mai sunt întrebări, haideți să începem.

Aliena se bucurase de un an plin de siguranță și prosperitate sub protecția starețului Philip.

Toate planurile ei dăduseră roade. Pe tot parcursul primăverii și verii, ea și Richard făcuseră numeroase drumuri prin ținut, cumpărând lână de la țărani și vânzându-i-o lui Philip ori de câte ori strângeau câte un sac standard. Încheiaseră sezonul cu cinci lire de argint în buzunar.

Tatăl ei murise la câteva zile după vizita lor, deși Aliena nu aflase acest lucru decât de Crăciun. Cheltuind bani câștigați cu greu dând mită diverșilor funcționari, Aliena îi găsisse mormântul, aflat într-un cimitir sărac din Winchester. Ajunsă acolo, plânsese mult, nu numai pentru el, ci și pentru viața pe care o trăiseră împreună, sigură și lipsită de griji, o viață care nu avea să se mai întoarcă vreodată. Într-un fel, își luase rămas-bun de la el înainte de moartea lui: când plecase de la închisoare, era conștientă că nu avea să-l mai vadă niciodată. Pe de altă parte, simțea cumva că el era mereu cu ea, fiind legați prin jurământul pe care el o pusese să-l rostească, iar ea se resemnase să-și dedice viața îndeplinirii lui.

Pe timpul iernii, ea și Richard locuiseră într-o casă mică, lipită de zidul stăreției Kingsbridge. Își construiseră un car, cumpărând roțile de la rotarul stăreției și, în primăvară, cumpăraseră un bou tânăr care să îl tragă. Anotimpul tunsului era în toi și deja câștigaseră mai mult decât cheltuiseră pe car și pe bou. Anul viitor, poate că avea să angajeze un om care să o ajute și să-i găsească lui Richard un post de paj în casa vreunui nobil mărunț, astfel încât să-și înceapă formarea pentru a ajunge cavalier.

Dar totul depindea de starețul Philip.

Fiind o fată singură de optsprezece ani, era considerată în continuare o pradă ușoară de către orice hoț, dar și de mulți negustori cinstiți. Încercase să vândă un sac de lână unor negustori din Shiring și din Gloucester, doar ca

să vadă ce avea să se întâmple, și de fiecare dată îi fusese oferit jumătate din prețul normal. Întotdeauna, în oraș nu exista decât un singur negustor, așa că respectivul știa că clienții nu aveau de ales. Într-un final, avea să-și construiască propriul depozit și să-și vândă întregul stoc cumpărătorilor flamanzi; dar mai era mult până atunci. Între timp, depindea în totalitate de Philip.

Și, dintr-odată, poziția lui Philip fusese pusă în pericol.

Aliena era mereu atentă la pericolul pe care-l reprezentau nelegiuirile și hoții, dar fusese extrem de afectată să vadă că acum, când totul mergea atât de bine, întreaga ei existență era amenințată într-un mod atât de neașteptat.

Richard nu voise să lucreze pe șantierul catedralei de Rusalii – nu era deloc un tânăr recunoscător –, dar Aliena îl forțase să fie de acord, așa că, la scurt timp după răsărit, cei doi străbătură cei câțiva metri până la curtea stăreției. Veniseră aproape toți oamenii din sat: treizeci, patruzeci de bărbați, unii însoțiți de neveste și de copii. Aliena fu surprinsă, dar apoi se gândi că starețul Philip era suveranul lor, iar când stăpânul îi chema la muncă voluntară, probabil că nu ar fi fost prea înțelept să-l refuze. În acest ultim an începuse să vadă în cu totul altă lumină viețile oamenilor obișnuiți.

Tom Constructorul le repartiza sarcini sătenilor. Imediat, Richard se duse să intre-n vorbă cu fiul lui Tom, Alfred. Erau aproape de aceeași vârstă – Richard avea cincisprezece ani, iar Alfred era cam cu un an mai mare –, și jucau mingea cu ceilalți băieți din sat în fiecare duminică. Fetița, Martha, era și ea acolo, dar femeia, Ellen, și băiatul cu înfățișare caraghioasă și păr roșcat dispăruseră, fără să știe cineva unde anume. Aliena își amintea că familia lui Tom venise la Earlscastle. Pe atunci, erau pe drumuri. Ca și Aliena, fuseseră salvați de starețul Philip.

Aliena și Richard primiră câte o lopată și li se spuse să sape la fundații. Solul era umed, dar soarele se înălța și, în curând, avea să usuce suprafața. Aliena începu să sape energic. Deși munceau cincizeci de oameni, avură nevoie de mult timp pentru a face groapa vizibil mai adâncă. Richard se odihnea, sprijinit de lopată, destul de frecvent. O dată, Aliena îi spuse:

– Dacă vrei să ajungi vreodată cavaler, sapă!

Dar cuvintele ei nu schimbă mare lucru.

Era mai zveltă și mai puternică decât fusese cu un an în urmă, mulțumită drumurilor făcute și ridicării încărcăturilor grele de lână neprelucrată, dar acum descoperi că săpatul tot îi dădea dureri de spate. Îi fu recunoscătoare starețului Philip atunci când acesta sună dintr-un clopot și declară pauză. Călugării aduseră pâine fierbinte de la bucătărie și le împărțiră căni cu bere slabă. Soarele devenea mai puternic, iar o parte dintre bărbați se dezbrăcară până la brâu.

În timp ce se odihneau, pe poarta stăreției intră un grup de străini. Aliena le aruncă o privire încărcată de speranță. Nu erau decât câțiva, dar probabil că făceau parte dintr-un grup mai numeros. Veniră către masa unde se împărțea pâine și bere, iar starețul Philip îi întâmpină.

– De unde sunteți? întrebă el, în vreme ce străinii sorbeau plini de recunoștință din cămile cu bere.

– Din Horsted, răspuse unul dintre ei, ștergându-se la gură cu mâneca.

Era un răspuns promițător: Horsted era un sat de vreo două, trei sute de locuitori, aflat la câțiva kilometri spre vest de Kingsbridge. Cu ceva noroc, puteau nădăjdui să vină alți vreo sută de voluntari de acolo.

– Și câți oameni vin de la voi, cu totul? întrebă Philip.

Bărbatul păru surprins de această întrebare.

– Numai noi patru, răspuse el.

În următoarea oră, veniră mai multe grupulețe de oameni, până ce, pe la jumătatea dimineții, ajunseră să aibă șaptezeci, optzeci de voluntari, inclusiv sătenii. Apoi, fluxul de oameni se opri cu totul.

Nu era suficient.

Philip stătea în partea de est, urmărindu-l pe Tom, care construia un zid. Înălțase deja bazele a două contraforturi până la cel de-al treilea rând de pietre, iar acum construia zidul dintre ele. „Probabil că nu o să apuce să mai termine“, își spuse Philip, cuprins de disperare.

Când muncitorii îi aduceau o piatră, primul lucru pe care-l făcea Tom era să scoată un instrument de fier în forma literei L, pe care îl folosea pentru a verifica dacă muchiile pietrei erau în unghi drept. Apoi pune un strat de mortar pe zid, brăzda mortarul cu vârful mistriei, pune piatra și răzuia surplusul de mortar. Când așeza piatra, ținea cont de o sfoară întinsă bine între cele două contraforturi.

Philip observă că piatra era aproape la fel de netedă sus și jos, unde se găsea mortar, ca și în partea laterală care rămânea la vedere. Pentru el, reprezenta ceva surprinzător, și îl întrebă pe Tom care era motivul.

– Niciodată nu trebuie ca o piatră să o atingă pe cea de mai sus sau de mai jos, îi răspuse Tom. Tocmai pentru asta punem mortar.

– De ce nu trebuie să se atingă?

– Ca să nu se crape. Tom se îndreptă de spate și îi explică: Dacă vrei să calci pe un acoperiș de plăci de ardezie, piciorul o să-ți treacă prin el; dar, dacă pui scânduri de-a curmezișul acoperișului, poți să mergi pe el fără să strici plăcile. Scândurile distribuie greutatea, și tocmai același lucru îl face și mortarul.

Philip nu se gândise niciodată la așa ceva. Construcția reprezenta o chestiune extrem de uimitoare, mai ales dacă aveai pe cineva ca Tom, care putea să explice tot ce făcea.

Cea mai neregulată față a pietrei era cea din spate. „În mod clar, se gândea Philip, aceasta se va vedea din interiorul bisericii, nu-i așa?“ Apoi își aduse aminte că Tom construia, de fapt, un perete cu două fețe, cu un gol între ele, astfel încât fiecare piatră avea să fie ascunsă.

După ce Tom puna piatra pe stratul de mortar, lua nivela. Aceasta era alcătuită dintr-un triunghi de fier cu un șnur de piele legat de vârf și cu câteva semne marcate pe bază. Șnurul avea legat de vârf o greutate de plumb, astfel încât atârna mereu perfect vertical. Tom așeza baza instrumentului pe piatră și urmărea direcția în care cădea șnurul. Dacă șnurul atârna de-o parte sau de alta a punctului ce marca centrul, avea să bată piatra cu ciocanul până ce ajungea să fie perfect orizontală. Apoi mișca instrumentul până ce îl așeza între două pietre învecinate, pentru a verifica dacă acestea erau aliniat perfect. Într-un final, întorcea instrumentul lateral pe suprafața pietrei, pentru a se asigura că nu era înclinată în nici o direcție. Înainte de a lua o altă piatră, trăgea de sfoara întinsă pentru a se asigura că fețele pietrelor se găseau în linie dreaptă. Philip nu-și dăduse seama până acum că era atât de important ca pereții să fie cât se poate de drepecți.

Își ridică privirea pentru a cuprinde restul șantierului. Era atât de mare, încât optzeci de bărbați și femei, plus alți câțiva copii, se pierdeau în el. Aceștia lucrau voioși în bătaia soarelui, dar erau atât de puțini, încât i se păru că eforturile lor aveau un aer de zădărnici. Inițial, sperase că avea să adune o sută de oameni, dar acum își dădea seama că nici atâția nu ar fi fost de ajuns.

Pe poartă își făcu apariția un alt mic grup, iar Philip se forță să se ducă pentru a-i întâmpina cu un zâmbet. Nu era necesar ca ei să știe că eforturile lor se dovedeau zadarnice. Oricum, aveau să-și câștige iertarea păcatelor.

Pe măsură ce se apropia, își dădu seama că se înșelase, iar grupul era unul destul de numeros. Numără doisprezece oameni, după care mai intrară alți doi. Poate că, la urma urmelor, avea să adune o sută de oameni până la amiază, când era așteptat să sosească episcopul.

– Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți, le spuse el.

Tocmai se pregătea să le spună de unde să înceapă să sape, când fu întrerupt de un strigăt puternic.

– Philip!

Se încruntă a muștrare. Vocea îi aparținea fratelui Milius. Chiar și acesta trebuia să i se adreseze cu „părinte“ în public. Philip se uită în direcția de

unde venea vocea. Milius își ținea cu greu echilibrul, cocoțat fiind pe zidul stăreției, într-o poziție oarecum lipsită de demnitate. Cu un glas calm, dar pătrunzător, Philip spuse:

– Frate Milius, coboară de pe zid!

Sper uluirea sa, Milius rămase pe poziții și țipă:

– Vino să vezi!

„Nou-veniții o să aibă o impresie foarte proastă despre cât de ascultători sunt călugării“, își spuse Philip în gând, dar nu se putea abține să nu se întrebe ce l-o fi tulburat pe Milius atât de tare încât uitase de maniere.

– Vino aici să-mi spui despre ce e vorba, zise starețul, pe un ton pe care-l folosea, de obicei, în discuțiile cu novicii gălăgioși.

– Trebuie să vezi! strigă Milius.

„Ar face bine să aibă un motiv întemeiat pentru așa un comportament“, își spuse Philip, teribil de supărat; dar, din moment ce nu era dispus să-și mustre colegul în fața atâtor străini, fu obligat să zâmbească și să urmeze îndemnul lui Milius. Iritat până la limita mâniei, porni prin noroi, trecând prin fața grajdurilor, și apoi sări pe zidul jos.

– Ce e cu purtarea aceasta? șuieră el.

– Privește numai! spuse Milius, arătând cu degetul.

Urmărindu-i mișcarea, Philip privi în depărtare, pe deasupra acoperișurilor din sat, dincolo de râu, către drumul care urma urcușurile și coborâșurile terenului, înspre vest. La început, nu-i veni a-și crede ochilor. Printre câmpurile verzi, drumul șerpuitor era plin cu o masă densă de oameni, sute de oameni, care mergeau cu toții către Kingsbridge.

– Ce e? întrebă el, fără să înțeleagă. O armată? Abia apoi își dădu seama că, bineînțeles, erau voluntarii lui. Își simți inima tresăltând de bucurie. Privește-i! strigă el. Trebuie să fie cinci sute... o mie... mai mulți chiar!

– Exact! spuse fericit Milius. Au venit, la urma urmelor!

– Suntem salvați!

Philip era atât de încântat, încât uitase motivul pentru care trebuia să fie supărat pe Milius. Mulțimea de oameni umplea drumul până la pod, iar șirul șerpuia prin sat, până la poarta stăreției. Oamenii pe care-i întâmpinase el erau avangarda unui grup imens. Acum, oamenii formau un șuvoi care se scurgea în voie pe poarta mănăstirii și se acumula în partea de vest a șantierului, unde lucrătorii așteptau să vină cineva și să le spună ce să facă.

– Aleluia! strigă starețul, lăsând la o parte orice rezervă.

Dar nu era suficient să se bucure – trebuia să-i folosească pe acești oameni. Sări de pe zid.

– Hai! strigă el spre Milius. Cheamă-i pe toți călugării de la muncă – o să avem nevoie de ei ca îndrumători. Spune călugărului de la bucătărie să pună la cuptor cât de multă pâine și să scoată din beci alte câteva butoaie cu bere. O să avem nevoie de mai multe găleți și lopeți. Trebuie să punem toți oamenii aceștia la treabă înainte de sosirea episcopului Henric!

În decursul orei care urmă, Philip fu cum nu se poate mai ocupat. La început, pentru a-i face pe oameni să nu mai stea în cale, repartiză mai mult de o sută de persoane la căratul materialelor de pe malul râului. Imediat ce Milius organizează un grup de călugări care să-i supravegheze, începu să trimită voluntarii la săpat fundații. Destul de curând, rămaseră fără lopeți, butoaie și găleți. Philip ordonă să fie aduse toate oalele de la bucătărie și îi puse pe o parte dintre voluntari să improvizeze niște cutii de lemn și coșuri împletite pentru transportarea pământului. Nu le ajungeau scările și dispozitivele de ridicat, așa că, la capătul unei gropi mai largi pentru fundații, făcură o pantă mare, astfel încât oamenii să urce și să coboare mai ușor. Își dădu seama că nu se gândise suficient la locul de depozitare a cantității imense de pământ care avea să se adune în urma săpatului. Acum era prea târziu pentru a medita la asta: luă o hotărâre-fulger și dădu ordin ca pământul să fie aruncat pe o porțiune de teren stâncos, aproape de râu. Poate că, astfel, avea să poată fi cultivat. În timp ce dădea acest ordin, Bernard, călugărul responsabil cu bucătăria, veni la el cuprins de panică, spunând că nu putea hrăni decât cel mult două sute de persoane, și se părea că pe șantier erau cel puțin o mie.

– Fă un foc în curtea bucătăriei și pregătește o supă într-o vană de fier, spuse Philip. Pune apă în bere. Folosește toate proviziile. Pune unii dintre săteni să pregătească mâncare la vetrele lor. Improvizează!

Îi întoarse spatele și reluă sarcina repartizării lucrătorilor.

Încă mai împărțea ordine când cineva îl bătu pe umăr și îi spuse, în franceză:

– Starețe Philip, pot să vă răpesc de la îndatoririle dumneavoastră pentru un moment?

Era vicarul Baldwin, însoțitorul lui Waleran Bigod.

Philip se întoarse și văzu întreg grupul oaspeților, toți călare și purtând strai ales, privind uluiți agitația din jurul lor. Se găsea acolo episcopul Henric, un bărbat scund și îndesat, cu un aer belicos, tonsura sa monahală contrastând puternic cu veșmântul brodat, stacojiu. Alături de el se afla episcopul Waleran, îmbrăcat, ca de obicei, în negru, a cărui atitudine obișnuită de dispreț glacial nu reușea să-i ascundă în întregime nefericirea. Mai erau și burtosul Percy Hamleigh, fiul său voinic, William, și soția lui hidoasă, Regan.

Percy și William păreau năuciiți, dar Regan înțelegea perfect ce făcuse Philip și era în culmea furiei.

Philip își concentrează din nou atenția asupra episcopului Henric și descoperi, spre surprinderea sa, că acesta îl fixa cu o expresie de interes extrem. Philip îi întoarse privirea, fără nici o încercare de a-și ascunde sentimentele. Pe fața episcopului Henric se citeau surpriză, curiozitate și un fel de respect amuzat. După câteva clipe, Philip se apropie de episcop, își puse mâna pe capul calului său și sărută inelul de pe mâna întinsă de Henric.

Episcopul Henric coborî de pe cal cu o mișcare lină, agilă, iar ceilalți membri ai grupului îi urmau exemplul. Philip chemă câțiva călugări pentru a duce caii la grajduri. Henric avea cam aceeași vârstă ca și Philip, dar obrajii săi aprinși și trupul îngreunat îl făceau să pară mai bătrân.

– Ei bine, părinte Philip, spuse el. Am venit să verific rapoartele conform cărora nu ai fi în stare să construiești o catedrală nouă aici, la Kingsbridge. Se opri preț de câteva clipe, privi în jur la sutele de lucrători, după care își aținti din nou privirea asupra lui Philip. Se pare că am fost informat greșit.

Inima lui Philip își iuți bătaia. Henric vorbise cum nu se poate mai clar: Philip învinsese.

Starețul se întoarse către episcopul Waleran. Chipul acestuia era expresia desăvârșită a furiei reprimată. Știa că fusese învins din nou. Philip îngenuncha, aplecându-și capul pentru a ascunde expresia de încântare triumfătoare de pe chipul său, și sărută mâna lui Waleran.

Tom savura bucuria de a construi din nou un zid. Trecuse atâta timp de când nu mai făcuse acest lucru, încât aproape că uitase liniștea calmă pe care o simțea atunci când așeza pietrele unele peste altele, în linii perfect drepte, și privea zidul crescând.

Când voluntarii începuseră a sosi cu sutele și își dăduse seama că planul lui Philip avea să dea roade, bucuria sa crescuse și mai tare. Aceste pietre făceau parte din catedrala lui; iar acest zid, care nu avea acum decât treizeci de centimetri, avea să se îndrepte semeț spre cer. Tom simțea că tocmai prindea contur ceea ce urma să facă la sfârșitul vieții sale.

Află imediat de sosirea episcopului. Ca o piatră aruncată într-un iaz, prezența episcopului transmise o undă prin mulțimea de muncitori, oamenii oprindu-se din lucru preț de-o clipă pentru a privi la persoanele acelea îmbrăcate luxos care-și croiau maiestuos drum prin noroi. Tom își continuă munca, așezând pietrele. Probabil că episcopul Waleran mai că-și pierduse mințile văzând o mie de voluntari lucrând voioși și plini de entuziasm pentru a-și construi noua catedrală. Acum, Tom trebuia să facă o impresie la fel de

bună ca și muncitorii. Nu se simțea niciodată în largul lui când venea vorba de persoane bine îmbrăcate, dar trebuia să pară competent și înțelept, calm și sigur pe sine, genul de om căruia i-ai încredința cu dragă inimă sarcina complexă de a organiza un proiect de construcție vast și costisitor.

Cu coada ochiului, fu atent la mișcările oaspeților și, atunci când aceștia se apropiară, își lăsă mistria jos. Starețul Philip îl conduse pe episcopul Henric la Tom, iar acesta îngenunche și sărută mâna episcopului. Philip spuse:

– Tom este constructorul nostru, trimis nouă de Dumnezeu în chiar ziua în care a ars vechea catedrală.

Tom îngenunche din nou în fața episcopului Waleran, după care privi la restul grupului. Își repetă în gând că el era maistrul constructor și, ca atare, nu trebuia să fie prea servil. Îl recunosc pe Percy Hamleigh, pentru care construise cândva jumătate de casă.

– Stăpâne Percy, spuse el, cu o ușoară plecăciune. Apoi o zări pe hidoasa lui soție: Lady Regan.

După care, privirea îi poposi asupra fiului. Își aduse aminte cum William fusese cât pe ce să o calce pe Martha sub copitele imensului său cal de război; și cum încercase să o cumpere pe Ellen în pădure. Tânărul acela era o întruchipare a răutății. Dar Tom își împietri chipul într-o mască a politeții.

– Și tânărul stăpân William, zise el. Salutări!

Episcopul Henric se uita cu luare-aminte la Tom.

– Ți-ai întocmit planurile, Tom Constructorul?

– Da, Sfinția Ta! Ați dori să le vedeți?

– Bineînțeles.

– Pofțiți pe aici.

Henric încuviință, iar Tom îi conduse până la atelierul său, aflat la câțiva metri distanță. Intră în construcția mică de lemn și aduse planul la sol, trasat în ipsos, într-un cadru de lemn de un metru lungime. Îl sprijini de peretele atelierului și făcu vreo câțiva pași înapoi.

Era un moment delicat. Cei mai mulți oameni nu se pricepeau să descifreze un plan, dar episcopilor și nobililor nu le plăcea să recunoască acest lucru, așa că trebuia să le explice conținutul într-un fel care nu le arăta celorlalți ignoranța lor. Evident, existau unii episcopi care se pricepeau, și, astfel, se simțeau insultați atunci când un simplu constructor avea pretenția de a le da lecții.

Cu oarecare teamă, Tom arătă către plan și spuse:

– Acesta este zidul pe care-l înalț acum.

– Da, fațada estică, evident, spuse Henric.

Acest răspuns rezolvă dilema lui Tom: episcopul știa să descifreze un plan cum nu se poate mai bine.

– De ce nu sunt întărite lateralele transepturilor? întrebă Henric.

– Ca să facem economie, răspunse prompt Tom. Totuși, n-o să începem construcția lor cinci ani de acum încolo și, dacă mănăstirea continuă să prospere așa cum a făcut-o în primul an sub conducerea starețului Philip, s-ar putea ca, până atunci, să ne putem permite să construim transepturi cu laterale întărite.

Reușise să-l laude pe Philip, răspunzând, în același timp, la întrebare, și simțea că dăduse dovadă de istețime.

Henric dădu aprobator din cap.

– Înțelept lucru, să faceți planuri modeste și să lăsați loc de dezvoltare. Arată-mi planul în secțiune.

Tom aduse planul cerut. Acum că știa că episcopul era în stare să înțeleagă ceea ce i se arăta, nu mai făcu nici un comentariu. Așteptările îi fură confirmate atunci când Henric spuse:

– Proporțiile sunt plăcute.

– Mulțumesc, zise Tom. Episcopul părea mulțumit de toate cele. Tom adăugă: E o catedrală modestă, dar o să fie mai ușoară și mai frumoasă decât cea veche.

– Și cât va dura până va fi gata?

– Cincisprezece ani, dacă lucrăm continuu.

– Ceea ce nu se întâmplă niciodată. Oricum... Poți să ne arăți cum o să se vadă... vreau să spun, dacă ar fi să o privească vreodată cineva din afară?

Tom înțelese la ce se referea.

– Vreți să vedeți o schiță.

– Da.

– Desigur.

Tom se întoarse la zidul său, urmat de escorta episcopului. Îngenunche lângă scândura sa de pregătit mortarul și întinse materialul într-un strat uniform, netezind suprafața. Apoi, cu vârful mistriei, desenă o schiță a capătului de vest al bisericii. Știa că se pricepea la așa ceva. Episcopul, însoțitorii săi, călugării și lucrătorii aflați în apropiere îl priveau fascinați. Pentru oamenii care nu se pricepeau, desenul părea întotdeauna o minune. În scurt timp, Tom trasă contururile fațadei apusene, cu cele trei uși în formă de arcade, fereastră sa mare și turnulețele sale laterale. Era ceva simplu de schițat, dar impresionant întotdeauna.

– Remarcabil, spuse episcopul Henric, după ce desenul fu gata. Fie ca îndemânarea ta să fie sporită de binecuvântarea lui Dumnezeu!

Tom zâmbi. Aceste vorbe reprezentau un consimțământ entuziast la nămintea sa ca maestru constructor.

Starețul Philip spuse:

– Sfinția Ta, vreți să îmbucați ceva înainte de a oficia slujba? zise starețul Philip.

– Bucuros!

Tom se simți ușurat. Examenul se terminase, iar el îl trecuse cu brio.

– Pofțiți în casa starețului, chiar aici, aproape, îi spuse Philip episcopului. Grupul se îndepărtă. Philip strânse brațul lui Tom și îi spuse, într-un murmur de triumf:

– Am reușit!

Pe când demnitarii se îndepărtau, Tom răsuflă ușurat. Se simțea mulțumit și mândru. „Da, își spuse el în gând, am reușit. Episcopul Henric a fost mai mult decât impresionat: a fost uluit, în ciuda morgii sale.“ În mod clar, Waleran îl pregătise pentru a vedea un șantier cufundat în letargie și-n inactivitate, așa că realitatea fusese cu atât mai uimitoare. În final, răutatea lui Waleran lucrase împotriva-i și mărise triumful lui Philip și al lui Tom.

Pe când își încălzea sufletul la soarele fierbinte al victoriei cinstite, bărbatul auzi un glas familiar.

– Ziua bună, Tom Constructorul!

Se întoarse și o văzu pe Ellen.

Era rândul lui Tom să fie uluit. Situația de cumpănă în care se afla catedrala îi ocupase mintea într-atât, încât nu se gândise la ea toată ziua. O privi, cu un aer fericit. Arăta la fel ca în ziua în care plecase: zveltă, cu pielea arămie, cu părul ei negru care se mișca precum valurile unduindu-se spre țărm și cu ochii aceia afundați în orbite, de un auriu luminos. Femeia îi zâmbi cu buzele ei pline care-i stârneau mereu dorința de a le săruta.

Fu cuprins de impulsul de a o lua în brațe, dar făcu un efort să și-l reprime. Cu oarecare dificultate, reuși să rostească:

– Bună ziua, Ellen!

Un tânăr de lângă ea spuse:

– Bună ziua, Tom!

Tom îl privi curios.

– Nu ți-l mai aduci aminte pe Jack? zise Ellen.

– Jack! spuse el, surprins.

Flăcăul se schimbase. Era un pic mai înalt ca mama lui acum, și avea silueta osoasă care le făcea pe bunici să spună că băiatul crescuse dincolo de puterile sale. Avea în continuare părul de un roșu aprins, piele albă și ochii

albaștri, dar trăsăturile sale căpătaseră proporții mai atrăgătoare, iar într-o bună zi, era posibil să devină chiar chipeș.

Tom o privi din nou pe Ellen. O vreme, degustă bucuria de a o contempla, pur și simplu. Voia să-i spună că-i fusese dor de ea, atât de dor de ea, și aproape că rosti acele vorbe, dar își pierdu curajul și, în loc de asta, zise:

– Ei bine, cum ați dus-o?

– Am locuit acolo unde am stat mereu, în pădure, spuse ea.

– Și ce v-a făcut să vă întoarceți astăzi, dintre toate zilele?

– Am auzit că au fost chemați voluntari, și eram curioși să vedem cum te mai descurci. Și nu am uitat că ți-am promis că mă voi întoarce cândva.

– Îmi pare foarte bine că ai făcut-o, spuse Tom. Mi-era dor să te văd.

Ellen păru rezervată.

– Da?

Acesta era momentul pe care-l aștepta și-l plănuia de un an încoace, iar acum, că sosise, Tom se simțea speriat. Până în acea clipă, reușise să trăiască însuflețit de speranță, dar, dacă ea îl refuza în acea zi, avea să știe că o pierduse pentru totdeauna. Îi era frică să înceapă. Tăcerea se prelungea. Trase aer adânc în piept.

– Ascultă, zise el. Vreau să te întorci la mine. Te rog, nu spune nimic până ce nu auzi tot ce am de spus... te rog...

– Bine, zise ea pe un ton neutru.

– Philip e un stareț foarte bun. Mănăstirea devine din ce în ce mai bogată, mulțumită conducerii lui chibzuite. Slujba mea aici e sigură. Nu o să mai fim nevoiți să rătăcim pe drumuri niciodată, îți promit!

– Nu era vorba de...

– Știu, dar vreau să-ți spun tot.

– Bine.

– Am construit o casă în sat, cu două camere și un coș, și o pot face mai mare. Nu ar mai trebui să locuim la stăreție.

– Dar satul e proprietatea lui Philip.

– Acum, Philip mi-e dator. Tom arată cu un gest scena din jurul lui. Știe că nu ar fi putut face toate acestea fără mine. Dacă îl rog să te ierte pentru ceea ce ai făcut, și să considere că anul acesta de exil a fost o pedeapsă suficientă, va fi de acord. Nu ar putea să-mi refuze asta, azi mai mult ca oricând.

– Și ce facem cu băieții? întrebă ea. Trebuie să-l privesc mereu pe Alfred făcându-i rău lui Jack ori de câte ori e furios?

– Cred că am soluția la această problemă, zău, spuse Tom. Alfred e zidar acum. Îl iau pe Jack ca ucenic al meu. Astfel, Alfred nu-i va purta pică lui

Jack că nu muncește. Iar tu poți să-l înveți pe Alfred să scrie și să citească, astfel încât cei doi vor fi egali... amândoi muncitori, amândoi știutori de carte.

– Te-ai gândit mult la asta, nu-i așa? zise femeia.

– Da.

Aștepta reacția ei. Nu se pricepea să fie convingător. Putea numai să-i prezinte situația. Ce bine ar fi fost dacă putea să-i facă și ei o schiță! Se gândea că anticipase orice obiecție posibilă. Trebuia să fie de acord acum! Dar Ellen încă ezita.

– Nu sunt sigură, spuse ea.

Tom își pierdu stăpânirea de sine.

– O, Ellen, nu spune asta! Îi era teamă că avea să izbucnească în plâns în fața tuturor lucrătorilor și simțea un nod în gât, astfel încât abia de mai era în stare să vorbească. Te iubesc atât de mult, te rog, nu pleca din nou, imploră el. Singurul lucru care m-a făcut să continui a fost speranța că vei veni înapoi. Nu pot răbda să trăiesc fără tine! Nu închide porțile paradisului. Nu-ți dai seama că te iubesc din toată inima?

Purtarea ei se schimbă îndată.

– Și atunci, de ce nu ai zis așa? șopti ea și se apropie de el.

Tom o cuprinse în brațe.

– Te iubesc și eu, prostuțule, spuse femeia.

Tom era atât de bucuros, încât de-abia se mai ținea pe picioare. „Mă iubește, chiar mă iubește“, își spunea în gând. O îmbrățișă cu putere, după care o privi în ochi.

– Ellen, vrei să te măriți cu mine?

Ochii ei înotau în lacrimi, dar femeia zâmbea la rându-i.

– Da, Tom, mă mărit cu tine, spuse ea.

Își ridică fața spre a lui.

Tom o trase spre el și o sărută pe gură. Visase la momentul acesta de un an încoace. Închise ochii și se concentră asupra senzației încântătoare a buzelor ei cărnoase apăsate pe ale lui. Ellen își ținea gura ușor întredeschisă, iar buzele îi erau umede. Sărutul fu atât de delicios, încât, pentru o clipă, Tom uită de el. Apoi, cineva aproape de el spuse:

– Nu o înghiți, omule!

Tom se retrase din îmbrățișare și zise:

– Suntem într-o biserică!

– Nu-mi pasă, spuse ea veselă și îl sărută din nou.

„Starețul Philip ne-a dejucat din nou planurile“, își spunea plin de amărăciune William pe când stătea așezat în casa starețului, bând vinul îndoit cu

apă oferit de Philip și mâncând dulciuri pregătite în bucătăria stăreției. William avusese nevoie de ceva vreme pentru a aprecia cum se cuvine strălucirea și deplinătatea victoriei lui Philip. Estimarea inițială a situației făcute de episcopul Waleran nu fusese una greșită: era adevărat că Philip nu prea dispunea de bani și că avea să-i vină foarte greu să construiască o catedrală la Kingsbridge. Dar, în ciuda acestor dezavantaje, șiretul călugăr perseverase și făcuse progrese, angajase un maestru constructor, începuse construcția, și apoi, din nimic, adunase o mulțime considerabilă de lucrători pentru a-l păcăli pe episcopul Henric. Iar Henric fusese impresionat, cu atât mai mult cu cât Waleran îi descriesese situația în culori atât de sumbre.

Ba mai mult, călugărul acela blestemat era cât se poate de conștient că învinsese. Nu-și putea ascunde un zâmbet victorios. Acum era prins într-o conversație cu episcopul Henric, discutând aprins despre rase de oi și despre prețul lânii, iar Henric îl asculta cu atenție, aproape respectuos, în timp ce-i ignora, nepoliticos, pe părinții lui William, care erau cu mult mai importanți decât un simplu stareț.

Philip avea să regrete această zi. Nimănui nu i se permitea să-i învingă pe cei din familia Hamleigh și să scape nepedepsit. Nu ajunseseră în poziția pe care o ocupau astăzi lăsând niște călugări să-i întrecă. Bartholomew de Shiring îi insultase și murise în temniță, închis pentru trădare. Nici pe Philip nu-l aștepta o soartă mai bună.

Tom Constructorul era un altul care avea să regrete că se pusese cu cei din familia Hamleigh. William nu uitase cum Tom îl sfidase la Durstead, ținându-i capul calului și obligându-l să-i plătească pe lucrători. Astăzi, Tom i se adresase fără nici un respect spunându-i „tânărul stăpân William“. Era, evident, foarte apropiat de Philip acum, construia catedrale, nu conace. Avea să învețe că era mai bine să-și asume riscurile de a lucra pentru familia Hamleigh decât să se alăture dușmanilor lor.

William șezu locului spumegând în tăcere până ce episcopul Henric se ridică și spuse că era pregătit pentru a oficia slujba. Starețul Philip îi făcu un semn unui novice, care ieși din cameră în fugă și, câteva momente mai târziu, se auzi dangătul unui clopot.

Ieșiră cu toții din casă, episcopul Henric primul, episcopul Waleran al doilea, după care starețul Philip, urmat de persoanele laice. Toți călugării așteptau afară și se încolonară în spatele lui Philip, formând o procesiune. Membrii familiei Hamleigh se văzură forțați să meargă ultimii.

Voluntarii umpleau toată jumătatea vestică a curții stăreției, așezați pe ziduri și pe acoperișuri. Henric urcă pe o platformă aflată în mijlocul șantierului. Călugării se postară în spatele lui, formând șiruri, acolo unde avea să

fie corul noii catedrale. Familia Hamleigh și ceilalți membri laici ai anturajului episcopului își croiră drum către locul unde avea să fie înălțat naosul.

Pe când își ocupau locurile, William o zări pe Aliena.

Arăta foarte diferit. Purta haine grosolane, ieftine și saboți de lemn, iar cârlionții bogați care-i încadra capul erau umezi de sudoare. Dar cu siguranță ea era, și se dovedea în continuare atât de frumoasă, încât, privind-o, William simți cum i se usucă gâtulejul, nefiind în stare să-și ia ochii de la ea pe când slujba începea, iar curtea stăreției se umplea de sunetul a o mie de voci care rosteau Tatăl Nostru.

Ea păru să simtă căutătura lui fixă, pentru că părea tulburată, mutându-și greutatea de pe un picior pe altul și uitându-se în jur, ca și cum ar fi căutat autorul. Într-un final, îi întâlni privirea. Pe chipul Alienei se așternu o expresie de oroare și de frică și fata se dădu înapoi, deși se găsea la mai mult de zece metri de el, și între ei se aflau mai multe zeci de oameni. Frica o făcea și mai atrăgătoare în ochii lui, și William își simți trupul reacționând într-un fel pe care nu-l mai simțise de un an încoace. Dorința pe care o simțea pentru ea era amestecată cu resentimentul față de vraja pe care o aruncase asupra lui. Aliena roși, lăsându-și ochii în jos, ca și cum ar fi fost rușinată. Schimbă câteva cuvinte cu un băiat aflat lângă ea – fratele, bineînțeles, își spuse William, amintindu-și chipul lui într-o străfulgerare plină de reverberații erotice –, după care se întoarse pe călcâie și dispăru în mulțime.

William se simțea dezamăgit. Fu tentat să o urmărească, dar, bineînțeles, nu putea, nu în toiul slujbei, dinaintea părinților săi, a doi episcopi, a patru zeci de călugări și o mie de credincioși. Așa că se întoarse pentru a privi în față, dezumflat. Pierduse ocazia de a afla unde locuia.

Deși dispăruse vederii, Aliena îi era foarte prezentă în gând. William se întrebă dacă era un păcat să aibă o erecție în biserică.

Observă că tatăl său părea agitat.

– Privește! îi spunea el mamei. Uită-te la femeia aceea!

La început, William crezu că tatăl său se referea la Aliena. Dar ea nu se vedea pe nicăieri și, când urmă privirea fixă a tatălui, văzu o femeie de aproape treizeci de ani, nu la fel de voluptuoasă ca Aliena, dar cu o expresie sălbatică și agilă, care o făcea interesantă. Aceasta stătea la ceva distanță, alături de Tom, maistrul constructor, iar William își spuse că era, probabil, nevasta lui, femeia pe care încercase să o cumpere într-o zi, cu un an și ceva în urmă. Dar de unde să o fi cunoscut tatăl său?

– Ea este? întrebă contele.

Femeia întoarse capul, aproape ca și cum i-ar fi auzit, și privi direct spre ei, iar William văzu din nou ochii ei palizi, pătrunzători.

– Chiar ea e, Dumnezeu, șuieră mama lui William.

Privirea femeii îl făcu pe Percy Hamleigh să se cutremure. Chipul lui roșu păli, iar mâinile începură să-i tremure.

– Apără-ne, Isuse Hristoase, spuse el. Am crezut că a murit.

Iar William se întrebă: „Despre ce dracu’ este vorba?”

Jack se temuse de momentul acesta.

De un an încoace, era conștient că mama sa îi ducea dorul lui Tom Constructorul. Nu mai avea dispoziția constantă de altădată; adesea, căpăta o expresie visătoare, absentă; iar noaptea, uneori scotea aceleași sunete găfâite, ca și cum visa ori își închipuia că face dragoste cu Tom. Tot timpul acesta, Jack știuse că mama avea să se întoarcă. Iar acum se declarase de acord să rămână aici.

Nu-i plăcea deloc ideea aceasta.

Ei doi fuseseră mereu fericiți împreună. Își iubea mama, iar mama lui îl iubea pe el, și nu mai era nimeni care să intervină între ei.

Adevărat, viața în pădure se dovedise destul de neinteresantă. Îi lipsise fascinația pe care o exercitau asupra lui mulțimile și orașele pe care le văzuse în timpul scurtului sejur cu familia lui Tom. Îi era dor de Martha. Oricât ar fi fost de ciudat, Jack evada din realitatea plicticoasă a pădurii visând cu ochii deschiși la fata pe care o numea, în gând, Prințesa, deși știa prea bine că numele ei era Aliena. Și i-ar fi plăcut să lucreze cu Tom, să afle cum se construiau diverse edificii. Dar nu avea să mai fie liber. Oamenii i-ar spune mereu ce să facă. Avea să fie nevoit să muncească, fie că voia sau nu. Și avea să fie nevoit să o împartă pe mama sa cu restul lumii.

Pe când stătea pe zidul aflat în apropierea porții stăreției, meditând nefericit, o văzu uluit pe Prințesă.

Clipi, parcă nevenindu-i a crede. Aceasta își făcea loc prin mulțime împingând cu coatele, îndreptându-se către poartă, cu o expresie supărată. Era chiar mai frumoasă decât își amintea el. Pe atunci, avea un corp de copilă rotunjit și voluptuos, feminin, îmbrăcat în haine scumpe. Acum era mai slabă și arăta mai mult a femeie decât a fată. Cămașa de pânză, îmbibată de sudoare, pe care o purta, i se lipea de trup, lăsând să se vadă sânii ei plini, conturul coastelor, un abdomen plat, șolduri înguste și picioare lungi. Era mânjită cu noroi pe față, iar cărlionții săi erau în dezordine. Ceva o supărase foarte tare, o speriasse și o făcuse nefericită, dar aceste sentimente îi sporeau frumusețea. Privind-o, Jack era fascinat. Simți o tulburare ciudată în vintre, ceva ce nu mai simțise până acum.

O urmă. Nu luase o hotărâre conștientă în privința asta. Acum stătea pe zid, holbându-se cu gura căscată la ea, iar, în momentul următor, ieșea grăbit pe poartă, în spatele ei. O prinse din urmă pe drum. Avea un miros moscat, ca și cum ar fi muncit din greu până atunci. Își aminti că pe vremuri mirosea a flori.

– Ai pățit ceva? întrebă el.

– Nu, n-am pățit nimic, spuse ea scurt și grăbi pasul.

Jack porni și el la fel de repede.

– Nu-ți aduci aminte de mine. Data trecută când ne-am întâlnit, mi-ai explicat cum se fac bebelușii.

– Of, taci din gură și pleacă de aici! strigă ea.

Se opri și o lăsă să meargă mai departe. Se simțea dezamăgit. Evident, spusese ceva nepotrivit.

Îl tratase ca pe un puști enervant. Avea treisprezece ani, dar, probabil, din perspectiva ei, ajunsă la optsprezece ani, îi părea un copil.

O văzu ducându-se către o casă, scoțând o cheie care-i atârna la gât și des-
cuind ușa.

Locuia chiar acolo!

Acest fapt schimba totul.

Dintr-odată, perspectiva de a părăsi pădurea și de a locui la Kingsbridge nu mai părea atât de îngrozitoare. Avea să o vadă pe Prințesă în fiecare zi. Acest fapt compensa o mulțime de neajunsuri.

Rămase pe loc, privind ușa, dar ea nu mai ieși. Era un lucru ciudat, să stea în stradă în speranța de a vedea pe cineva care de-abia dacă-l cunoștea; dar nu voia să plece de acolo. Sufletul său clocotea, cuprins de un simțământ nou. Acum, nimic nu mai era prea important, cu excepția Prințesei. Nu o mai vedea decât pe ea. Era vrăjit. Era posedat.

Era îndrăgostit.

PARTEA A TREIA

1140-1142

Capitolul 8

I

Târfa pe care o alese William nu era foarte drăguță, dar avea sânii mari, iar părul ei bogat și cârlionțat îi plăcea. Aceasta veni agale spre el, legănându-și șoldurile, iar el observă că era un pic mai bătrână decât crezuse, având cam douăzeci și cinci, treizeci de ani și, deși buzele îi zâmbeau inocent, avea o privire dură și calculată. După aceea, alese și Walter. Acesta se opri la o fată mărunțică, cu o înfățișare vulnerabilă și o siluetă băiețească, cu pieptul plat. După ce William și Walter terminară cu alesul, veni rândul celorlalți patru cavaleri.

William îi adusese la bordel pentru că aveau nevoie de ceva relaxare. Nu avuseseră parte de nici o bătălie de patru luni și deveniseră nemulțumiți și arțăgoși.

Războiul civil care izbucnise în urmă cu un an, între regele Stephen și rivala sa, Maud, așa-numita Împărăteasă, intrase într-o perioadă de acalmie. William și oamenii săi îl urmaseră pe Stephen prin sud-vestul Angliei. Strategia acestuia era plină de energie, dar dezordonată. Ataca fortărețele lui Maud cu un entuziasm imens; dar, dacă nu obținea victoria repede, se plictisea curând de asediu și pleca mai departe. Conducătorul militar al rebelilor nu era Maud însăși, ci fratele ei vitreg, Robert, conte de Gloucester, și, până acum, Stephen nu reușise să-l forțeze să-i țină piept într-o confruntare directă. Era un război nehotărât, cu multe deplasări de forțe și cu puține bătălii propriu-zise; iar astfel, oamenii parcă stăteau pe ace.

Bordelul era împărțit, prin intermediul unor paravane, în mai multe încăperi mici, fiecare dintre ele având o saltea de paie. William și cavalerii săi merseră cu femeile alese în spatele paravanelor. Târfa lui William aranjă

paravanul pentru a avea parte de intimitate, după care își scoase cămașa, arătându-și sânii. După cum văzuse William mai devreme, erau mari, dar aveau sfârcuri mari și venele vizibile ce trădau o femeie care alăptase, iar William fu un pic dezamăgit. Oricum, o trase spre el și îi prinse sânii în palme, strângându-i și ciupindu-le sfârcurile.

– Ușor, spuse ea, pe un ton de protest blând.

Își puse brațele pe după umerii lui și își împinse șoldurile înainte, frecându-se de el.

După câteva clipe, își coborî mâna între trupurile lor și îi pipăi vintrele.

William mormăi un blestem. Corpul lui nu reacționa.

– Nu-ți face griji, murmură ea.

Tonul ei condescendent îl umplu de furie, dar nu spuse nimic atunci când ea se desprinse din îmbrățișare, îngenunche, ridică partea din față a tunicii lui și începu să-l stimuleze cu gura.

La început, îi plăcu senzația și crezu că totul avea să fie bine, dar, după impulsul inițial, își pierdu din nou interesul. Îi privea fața, pentru că, uneori, asta îl stârnea, dar, acum, nu făcea altceva decât să-i amintească de cât de puțin impresionant apărea el dinaintea ei. Începu să se înfurie, iar asta îl făcu să se strângă și mai tare.

Femeia se opri și spuse:

– Încearcă să te relaxezi.

Când începu din nou, îl supse atât de tare, încât îi provocă durere. El se trase înapoi, iar dinții femeii îi zgâriară pielea sensibilă, făcându-l să strige de durere. O lovi cu dosul palmei peste față. Femeia icni și căzu în lateral.

– Căteia neîndemânatică, izbucni el.

Ea zăcea pe saltea, la picioarele lui, privindu-l înfricoșată. El o lovi cu piciorul la întâmplare, mai mult iritat decât din răutate. O nimeri în burtă. Dăduse mai tare decât intenționase, iar femeia se încovoie de durere.

Își dădu seama că, în sfârșit, corpul său reacționa.

Îngenunche, o întoarse astfel încât să stea pe spate și o încălecă. Ea îl privea cu durere și cu frică în ochi. El îi trase fusta până în jurul taliei. Părul dintre picioarele ei era des și cărlionțat. Îi plăcea asta. Începu să se mângâie, privindu-i corpul. Nu era încă suficient de tare. Frica dispărea din ochii ei. Îi trecu prin minte că era posibil ca ea să încerce intenționat să-i alunge dorința, astfel încât să nu fie nevoie să-l servească. Acest gând îl înfurie. Își încheștă pumnul și o lovi puternic în față.

Femeia scoase un țipăt și încercă să scape de sub el. El își lăsă greutatea pe ea, țintuind-o locului, dar ea continuă să se zbată și să țipe. Acum erecția sa era deplină. Încercă să-i desfacă picioarele cu forța, dar ea se opunea.

Paravanul fu dat la o parte și își făcu apariția Walter, purtând numai niște cizme și cămașa de corp, cu penisul țeapăn ca un stindard. După el mai veniră doi cavaleri: Gervase cel Urât și Hugh Secure.

– Țineți-o, flăcăi, le spuse William.

Cei trei cavaleri îngenuncheară în jurul târfei și o imobilizară.

William se poziționează astfel încât să o pătrundă, după care se opri, savurând senzația a ceea ce avea să urmeze.

Walter spuse:

– Ce s-a întâmplat, stăpâne? întrebă Walter.

– S-a răzgândit când a văzut cât e de mare, spuse William cu un rânjel.

Izbucniră cu toții în hohote zgomotoase. William o pătrunse. Îi plăcea atunci când erau și alții de față. Începu să se miște înainte și înapoi.

Walter spuse:

– M-ați întrerupt tocmai când mi-o băgam și eu pe a mea.

William vedea bine că Walter nu fusese satisfăcut.

– Bag-o în gura ăsteia, spuse el. Îi place!

– O să încerc.

Walter își schimbă poziția și o prinse pe femeie de păr, ridicându-i capul. Deja ea era suficient de înspăimântată cât să facă orice, și cooperă prompt. Nu mai era nevoie ca Gervase și Hugh să o ținuiască, dar aceștia rămaseră pe loc, privind. Păreau fascinați: probabil că nu mai văzuseră niciodată o femeie posedată de doi bărbați simultan. Nici William nu mai văzuse. Această situație avea ceva intrigant și fascinant. Walter părea să simtă același lucru, pentru că, în scurtă vreme, începu să gâfâie și să se miște convulsiv, după care avu orgasm. Privindu-l, William îi urmă exemplul, o secundă sau două mai târziu.

După câteva momente, se ridicară în picioare. William se simțea în continuare excitat.

– De ce nu o luați și voi împreună? le spuse el lui Gervase și lui Hugh.

Îi plăcea ideea de a-i privi repetându-i performanța.

Totuși, cei doi nu erau prea doritori.

– Am o drăguță care mă așteaptă, spuse Hugh.

– Și eu, zise Gervase.

Târfa se ridică și își aranjă rochia. Chipul ei era impenetrabil.

– Nu a fost atât de rău, nu-i așa? îi spuse William.

Femeia rămase în fața lui, privindu-l fix câteva clipe, după care își pungi buzele și îl scuipe. William își simți fața acoperită cu un lichid cald, lipicios: târfa păstrase sămânța lui Walter în gură. Îi începoșa vederea. Furios, ridică brațul cu gând să o lovească, dar femeia se feri, băgându-se între paravane.

Walter și ceilalți cavaleri izbucniră în râs. William nu era de părere că se găsea ceva amuzant în asta, dar nu o putea fugări pe fată murdar de spermă pe față, și își dădu seama că singurul mod în care-și putea păstra demnitatea era să arate că nu-i pasă, așa că izbucni și el în râs.

Gervase cel Urât spuse:

– Ei bine, stăpâne, sper că nu o să-i faceți un copil lui Walter!

Iar hohotele sporiră. Chiar și William considera că era amuzant. Ieșiră cu toții din cabină, sprijinindu-se unii de alții și ștergându-și lacrimile de râs. Celelalte fete se holbau la ei, cu fețe neliniștite: o auziseră pe târfa lui William țipând și se temeau să nu se iște necazuri. Unul sau doi clienți, curioși, trăgeau cu ochiul din spatele paravanelor.

– E prima dată când văd așa ceva țâșnind dintr-o fată! spuse Walter și începură din nou să râdă.

Unul dintre scutierii lui William stătea lângă ușă, cu o expresie neliniștită pe figură. Era doar un flăcău și probabil că nu mai intrase niciodată într-un bordel. Zâmbea nervos, nesigur dacă avea dreptul să participe și el la veselia celor patru. William i se adresă:

– Ce cauți aici, prostule?

– A sosit un mesaj pentru dumneavoastră, stăpâne, spuse scutierul.

– Ei bine, nu mai pierde timpul, spune-mi despre ce e vorba!

– Îmi pare foarte rău, stăpâne, zise băiatul.

Părea atât de înfricoșat, încât William crezu că avea de gând să se întoarcă și să iasă în fugă din bordel.

– Pentru ce îți pare rău, broscuile? mugi William. Spune-mi care e mesajul!

– Tatăl dumneavoastră a murit, stăpâne, rosti băiatul, după care izbucni în lacrimi.

William se holbă la el, năucit. „Mort? se întrebă el în gând. Mort?”

– Dar e perfect sănătos! strigă el protestește.

Era adevărat că tatăl său nu mai putea lupta în bătălii, dar așa ceva nu era deloc surprinzător la un bărbat de aproape cincizeci de ani. Scutierul plângea în continuare. William își aminti cum arăta tatăl său ultima dată când îl văzuse: solid, cu fața roșie, zgomotos și coleric, plin de viață, iar asta nu era decât în urmă cu... Ușor surprins, își dădu seama că trecuse aproape un an de când își văzuse ultima oară tatăl.

– Ce s-a întâmplat? îl întrebă el pe scutier. Ce i s-a întâmplat?

– A avut un atac, stăpâne, suspină scutierul.

Un atac. William începea să conștientizeze ce i se spunea. Tatăl său era mort. Bărbatul acela masiv, năvalnic, puternic și irascibil stătea întins nepuținios și rece pe o lespede de piatră undeva...

– Va trebui să mă duc acasă, zise brusc William.

Walter spuse cu blândețe:

– Mai întâi, trebuie să-i ceri regelui să-ți dea învoire.

– Da, așa e, rosti vag William. Trebuie să cer voie.

Mintea îi era cuprinsă de haos.

– Să-i dau bacșiș matroanei? întrebă Walter.

– Da.

William îi întinse punga lui Walter. Cineva îi puse pelerina peste umeri. Walter îi murmură câteva cuvinte stăpânei bordelului și îi dădu niște bani. Hugh Secure îi deschise ușa lui William. Ieșiră cu toții.

Mergeau pe străzile micului oraș într-o tăcere deplină. William se simțea straniu de detașat, ca și cum ar fi urmărit totul de undeva de deasupra. Nu putea cuprinde cu mintea faptul că tatăl său chiar nu mai exista. Pe când se apropiau de garnizoană, făcu un efort să-și recapete stăpânirea de sine.

Regele Stephen își mutase curtea în biserică, pentru că aici nu exista nici un castel sau vreo sală a unei bresle. Era o biserică mică și simplă, din piatră, cu pereții vopsiți pe interior în roșu aprins, în albastru și-n portocaliu. În mijlocul încăperii fusese aprins un foc, chiar pe pardoseală, iar chipeșul rege, cu părul lui castaniu-deschis, stătea aproape de flăcări pe un tron de lemn, cu picioarele întinse, în obișnuita sa poziție relaxată. Purta veșminte de soldat, cizme înalte și o tunică de piele, dar, în loc de coif, pe cap avea coroana. William și Walter își croiră drum prin mulțimea de petiționari aflată la ușa bisericii, dădură din cap în direcția gardienilor care nu permiteau accesul oamenilor de rând și intrară. Stephen vorbea cu un conte care abia sosise, dar îl observă pe William și întrerupse imediat conversația.

– William, prietene! Ai auzit, așadar.

William se înclină.

– Mărite rege.

Stephen se ridică.

– Jelesc și eu cu tine, spuse el.

Își petrecu brațele pe după trupul lui William și îl îmbrățișă câteva clipe, dându-i apoi drumul.

Compătimirea regelui aduse primele lacrimi în ochii lui William.

– Trebuie să vă cer permisiunea de a pleca acasă, spuse el.

– Ți-o acord cu dragă inimă, deși nu bucuroș, spuse regele. O să ducem lipsa brațului tău puternic.

– Mulțumesc, Măria Ta!

– De asemenea, îți acord custodia domeniului Shiring și a tuturor veniturilor pe care le aduce acesta, până la hotărârea problemei succesiunii. Du-te acasă, îngroapă-ți tatăl și vino înapoi la noi cât mai repede posibil.

William făcu din nou o plecăciune și se retrase. Regele își relua conversația. Curtenii se adunară în jurul lui William pentru a-i prezenta condoleanțe. Pe când le accepta părerile de rău, William realizează dintr-odată semnificația cuvintelor rostite de rege. Îi conferise custodia domeniului *până la hotărârea problemei succesiunii*. Ce problemă? William era singurul copil al tatălui său. Cum ar fi putut să existe o problemă? Privi chipurile din jurul său și ochii îi rămăseră asupra unui preot tânăr care era unul dintre cei mai informați clerici din anturajul regal. Îl trase pe preot spre el și îl întrebă încet:

– Ce dracu' a vrut să spună cu „problema succesiunii“, Joseph?

– Mai există o persoană care cere domeniul și titlul de conte, răspunse Joseph.

– Altă persoană? repetă uluit William. Nu avea frați vitregi, frați nelegitimi, veri... Cine e?

Joseph arată către o siluetă care stătea cu spatele la ei. Era printre cei care sosiseră recent. Purta haine de scutier.

– Dar nu e nici măcar cavalier! spuse William cu putere. Tatăl meu a fost conte de Shiring!

Scutierul îl auzi și se întoarse.

– Și tatăl meu a fost tot conte de Shiring.

La început, William nu-l recunoscuse. Văzu un tânăr de vreo optsprezece ani, chipeș și lat în umeri, bine îmbrăcat pentru un scutier și având o sabie frumoasă la brâu. Postura sa indica încredere în sine și chiar o doză de aroganță. Tulburător fu faptul că își aținti asupra lui William o privire în care se afla o ură atât de intensă, încât acesta din urmă tresări.

Chipul îi era foarte cunoscut, dar schimbat. Totuși, William nu reușea să-și dea seama de unde îl cunoștea. Apoi văzu că scutierul avea o cicatrice urâtă la urechea dreaptă, unde îi fusese tăiat lobul. Într-o străfulgerare, își aminti o bucățică de carne albă căzând pe pieptul zguduit de suspine al unei fecioare înspăimântată și auzi țipătul de durere al unui băiat. Acesta era Richard, fiul trădătorului Bartholomew, fratele Alienei. Băiețelul care fusese forțat să privească în timp ce doi bărbați îi siluiau sora se transformase într-un bărbat formidabil care purta în ochii săi de un albastru-deschis lumina răzbunării. Bruscu, William fu cuprins de o frică teribilă.

– Îți aduci aminte, nu-i așa? spuse Richard, cu o voce tăgănată care nu ascundea furia înghețată din spatele vorbelor.

William încuviință.

– Îmi amintesc.

– Și eu, William Hamleigh, spuse Richard. Și eu.

William ședea în jilțul mare din capul mesei, unde stătea altădată tatăl său. Știusese întotdeauna că avea să stea pe locul acela într-o bună zi. Își imaginase că, atunci când avea să o facă, se va simți extrem de puternic, dar, de fapt, era un pic înspăimântat. Îi era teamă ca nu cumva oamenii să spună că era mai prejos decât tatăl său și că îl vor trata cu dispreț.

Mama lui stătea în dreapta sa. William o privise adesea, pe când tatăl său ocupase scaunul acela, și observase cum ea profita de temerile și de slăbiciunile tatălui pentru a se face voia ei. Era hotărât să nu îi permită același lucru.

În stânga sa era așezat Arthur, un bărbat grizonant cu o purtare blândă, care fusese administratorul contelui Bartholomew. După ce devenise conte, tatăl său îl angajase pe Arthur, pentru că acesta cunoștea foarte bine domeniul. William pusese întotdeauna la îndoială validitatea acestui raționament. Uneori, servitorii altora se agățau de vechile obiceiuri ale vechilor stăpâni.

– Regele Stephen *nu are cum* să-i dea titlul lui Richard, spunea mama sa, cu furie în glas. E doar un scutier!

– Nu înțeleg nici măcar cum de a reușit să ajungă în această poziție, spuse iritat William. Credeam că au fost lăsați fără nici un ban. Dar el avea haine fine și o sabie frumoasă. De unde a făcut rost de bani?

– Și-a construit o afacere, ca negustor de lână, spuse mama sa. Are tot ce-i trebuie. Sau, mai degrabă, sora lui are... am auzit că Aliena e cea care conduce afacerea.

Aliena. Deci ea era în spatele acestei povești! William nu o uitase nicio dată cu adevărat, dar, de când izbucnise războiul, ea nu-i mai monopolizase gândurile în asemenea măsură, până ce îl întâlnise pe Richard. De atunci, îi fusese atotprezentă în minte, la fel de proaspătă și de frumoasă, de vulnerabilă și de atrăgătoare ca întotdeauna. O ura pentru puterea pe care o avea asupra lui.

– Deci Aliena e bogată acum? întrebă el, cu un ton aparent detașat.

– Da. Dar tu ai luptat pentru rege de un an încoace. Nu-ți poate refuza moștenirea.

– Se pare că și Richard a luptat cu vitejie, spuse William. Am întrebat pe ici, pe colo. Mai rău, curajul său a ajuns la urechile regelui.

Chipul mamei sale își schimbă expresia, furia lăsând locul unei mine gânditoare.

– Deci chiar are o șansă.

– Mă tem că da.

– Bun. Trebuie să îl îndepărtăm.

Automat, William spuse:

– Cum?

Se hotărâse să nu-și lase mama să preia conducerea, dar iată că făcea tocmai acest lucru.

– Trebuie să te întorci la rege cu o forță și mai mare de cavaleri, cu arme noi și cai mai buni, plus o mulțime de scutieri și de oșteni.

Lui William i-ar fi plăcut să nu se arate de acord cu ea, dar știa că avea dreptate. În final, probabil că regele avea să dea domeniul și titlul celui care promitea a fi cel mai eficient susținător, indiferent de partea cui se găsea dreptatea.

– Asta nu e tot, continuă mama sa. Trebuie să ai grijă să arăți și să te porți ca un conte. Astfel, regele va începe să se gândească la numire ca la o concluzie firească.

Fără să vrea, William era intrigat.

– Cum trebuie să arate și să se poarte un conte?

– Exprimă-ți mai des părerea. Să ai o opinie despre orice: cum ar trebui să poarte regele acest război, cele mai bune tactici pentru fiecare bătălie, situația politică din nord și – mai ales – abilitățile și loialitatea celorlalți conți. Vorbește cu fiecare despre un altul. Spune-i contelui de Huntingdon că cel de Warenne e un mare luptător; spune-i episcopului de Ely că nu ai încredere în *sheriff*-ul de Lincoln. Oamenii îi vor spune regelui: „William de Shiring este de partea contelui de Warenne“ sau „William de Shiring și supușii lui sunt împotriva *sheriff*-ului de Lincoln“. Dacă pari puternic, regelui îi va veni mai ușor să-ți dea și mai multă putere.

William nu prea avea încredere în asemenea manevre subtile.

– Cred că va conta mai mult cât de mulți oameni aduc cu mine, spuse el. Se întoarse spre administrator. Cât am în tezaur, Arthur?

– Nimic, stăpâne, zise Arthur.

– Ce dracu' spui acolo? întrebă William cu un glas aspru. Trebuie să fie ceva! Cât?

Arthur arbora un aer ușor superior, ca și cum nu avea a se teme de nimic din partea lui William.

– Stăpâne, nu e nici un ban în tot tezaurul!

Lui William îi venea să îl strângă de gât.

– E vorba de domeniul Shiring aici! rosti el, suficient de tare pentru a atrage privirile cavalerilor și funcționarilor așezați spre partea cealaltă a mesei. Trebuie să fie bani!

– Stăpâne, bineînțeles că ne intră mereu bani în tezaur, zise liniștit Arthur. Dar ies la fel de repede, mai ales în vreme de război.

William cercetă chipul lui palid, proaspăt ras. Arthur se arăta mult prea afabil. Era oare cinstit? Nu avea cum să-și dea seama. William își dori ca privirea sa să poată pătrunde în inimile oamenilor.

Mama știa la ce se gândea William.

– Arthur e cinstit, spuse ea, fără să-i pese că omul respectiv era de față. E bătrân, leneș, are obiceiurile lui, dar e cinstit.

William era năucit. Abia se așezase în jilțul din capul mesei și, deja, puterea sa se micșora, ca prin farmec. Se simțea blestemat. I se părea că exista o lege a firii, care spunea că el avea să fie mereu un băiat printre bărbați, indiferent de vârsta la care ajungea. Pe un ton slab, întrebă:

– Cum s-a întâmplat așa ceva?

Mama sa îi răspunse:

– Tatăl tău a fost bolnav mare parte din acest an dinaintea morții sale. Observam că administra afacerile delăsător, dar nu l-am putut mobiliza să facă totuși ceva în privința aceasta.

Pentru William, era ceva nou să afle că mama sa nu se dovedea atotputernică. Nu i se mai întâmplase niciodată să observe că aceasta nu reușise să-și impună punctul de vedere. Se întoarse către Arthur.

– Avem unele dintre cele mai bune terenuri cultivabile din regat. Cum se poate să rămânem fără bani?

– Unele dintre ferme au probleme și mai mulți arendași sunt în urmă cu plata chiriei.

– Dar de ce?

– Unul dintre motivele frecvente este că tinerii refuză să mai muncească pământul și preferă să plece în orașe.

– Atunci, trebuie să-i oprim!

Arthur ridică din umeri.

– Odată ce un șerb trăiește la oraș timp de un an, devine om liber. Asta e legea!

– Și arendașii care nu au plătit? Ce le-ai făcut?

– Ce putem face? spuse Arthur. Dacă le luăm mijloacele prin care-și asigură existența, nu vor putea niciodată să ne plătească. Așa că trebuie să fim răbdători și să sperăm să aibă parte de o recoltă bună care le va permite să ajungă la zi.

„Una peste alta, Arthur e prea vesel în legătură cu incapacitatea lui de a rezolva vreuna dintre aceste probleme“, își spuse William, cuprins de furie; dar, momentan, își ținu furia în frâu.

- Ei bine, dacă toți tinerii pleacă la orașe, cum stau lucrurile cu chiriile încasate pe casele din Shiring? De aici trebuie să fi venit niște bani.
- Oricât ar părea de ciudat, nu s-a întâmplat așa, spuse Arthur. În Shiring sunt o mulțime de case goale. Probabil că tinerii se duc în altă parte.
- Sau oamenii te mint, zise William. Presupun că o să-mi spui că a scăzut și venitul adus de piață și de târgul de lână din Shiring, nu?
- Da...
- Atunci de ce nu mărești chiriile și taxele?
- Am făcut-o, stăpâne, după cum ne-a ordonat regretatul dumneavoastră tată, dar veniturile tot au scăzut.
- Cu o proprietate atât de neproductivă, cum de a reușit Bartholomew să supraviețuiască atâta timp? Întrebă exasperat William.
- Arthur avea un răspuns.
- Avea și cariera. Aceasta îi aducea o mulțime de bani, pe vremuri.
- Iar acum e în mâinile blestematului aceluia de călugăr!
- William era zguduit. Exact când avea nevoie să-și etaleze ostentativ puterea, i se spunea că nu mai dispunea de nici un ban. Situația era foarte periculoasă pentru el. Regele tocmai îi acordase custodia domeniului. Era ca un fel de perioadă de probă. Dacă se întorcea la curte cu o armată mică, avea să pară nerecunoscător, ba chiar lipsit de loialitate.
- În plus, imaginea descrisă de Arthur nu putea fi în întregime adevărată. William era sigur că cei din jur îl înșelau – și probabil că râdeau pe ascuns de el. Acest gând îl umplu de furie. Nu avea de gând să tolereze așa ceva. Le va arăta el lor! Avea să curgă sânge înainte ca el să accepte înfrângerea.
- Ai o scuză pentru orice, îi spuse el lui Arthur. De fapt, ai lăsat această proprietate să ajungă la ruină în timpul bolii tatălui meu, exact când ar fi trebuit să ai cea mai mare grijă.
- Dar, stăpâne...
- William ridică tonul.
- Taci sau pun să fii biciuit!
- Arthur păli și nu mai scoase nici un cuvânt.
- William continuă:
- Începând de mâine, plecăm într-un tur al domeniului. Vom vizita fiecare sat de-al meu și o să le scuturăm pe toate. Poate că tu nu știi cum să rezolvi treburile cu țărani mincinoși, care se văicăresc, dar eu știu. Vom afla în curând cât de sărăcit este, de fapt, domeniul meu. Iar dacă m-ai mințit, jur pe tot ce am mai sfânt că vei fi primul dintre mulți spânzurați!

Pe lângă Arthur, îl luă cu sine pe servitorul său, Walter, și pe ceilalți patru cavaleri care luptaseră alături de el în decursul acestui ultim an: Gervase cel Urât, Hugh Secure, Gilbert de Rennes și Miles Zaruri. Cu toții erau bărbați masivi, violenți, iuți la mânie și mereu gata de luptă. Plecară călare pe cei mai buni cai și înarmați până-n dinți pentru a speria țărănimia. William socotea că orice bărbat era-n zadar bărbat dacă oamenii din jur nu se înfricoșau de el.

Era o zi fierbinte de la sfârșitul verii, iar grâul stătea în snopi groși pe câmp. Această bogăție pe care o zărea la tot pasul îi sporea lui William furia că nu avea bani. Probabil că cineva îl jefuia. Ar fi trebuit să fie prea speriați pentru a îndrăzni așa ceva. Familia sa câștigase domeniul atunci când Bartholomew căzuse în dizgrație și totuși el nu avea nici un ban, iar fiul lui Bartholomew avea o mulțime! Gândul că ceilalți îl furau și râdeau de ignoranța lui senină îl rodea ca o durere de stomac și, pe măsură ce mergea mai departe, furia sa creștea.

Hotărâse să înceapă la Northbrook, un sat mic oarecum izolat față de castel. Sătenii erau un amestec de șerbi și de oameni liberi. Șerbii erau proprietatea lui William și nu puteau face nimic fără permisiunea acestuia. Îi datorau un număr de zile de muncă în diverse perioade ale anului, plus o parte din propriile recolte. Oamenii liberi nu-i plăteau decât chirie, în bani sau în produse. Cinci dintre ei rămăseseră în urmă cu plata. William era de părere că aceștia își închipuiau că aveau să scape nepedepsiți întrucât se aflau la mare distanță de castel. Putea fi un loc bun pentru a începe scuturarea temeinică a datornicilor.

Era un drum lung, iar soarele se ridicase mult pe cer atunci când ajunseră în sat. Aici găsiră douăzeci, treizeci de case înconjurate de trei ogoare întinse, de pe care fuseseră recoltate deja cerealele. Aproape de case, lângă marginea unuia dintre câmpuri, se afla un pâlc de trei stejari. Pe măsură ce William se apropie alături de oamenii săi, văzu că majoritatea sătenilor păreau a sta la umbra stejarilor, luând prânzul. Pe parcursul ultimelor sute de metri, își îmboldi calul să pornească la galop mic, iar ceilalți îi urmară exemplul. Se opriră în fața sătenilor, învăluți într-un nor de praf.

În vreme ce sătenii se ridicau, înghițind pâinea de cereale și încercând să-și ferească ochii de praf, privirea bănuitoare a lui William observă o scenă ciudată. Un bărbat de vârstă mijlocie cu o barbă neagră vorbea încet, dar pe un ton serios, cu o față durdulie, cu obrații roșii, care ținea în brațe un prunc durduliu, cu obrații la fel de roșii. Lor li se alătură un tânăr, care fu alungat imediat de bărbatul mai în vârstă. Apoi fata porni către case, probabil supărată, și dispăru în norul de praf. William era intrigat. Întreaga

scenă avea ceva dubios și își dorea ca mama lui să fi fost aici, pentru a-i descifra înțelesul.

Se hotărî ca, pe moment, să nu facă nimic. I se adresă lui Arthur pe un ton suficient de puternic, astfel încât să fie auzit de toți ceilalți.

– Cinci dintre arendașii liberi de aici sunt în urmă cu plata, nu?

– Da, stăpâne!

– Cine datorează cel mai mult?

– Athelstan nu a mai plătit de doi ani, dar a avut numai ghinioane cu porcii lui...

William prinse să vorbească, întrerupându-l pe Arthur:

– Care dintre voi este Athelstan?

Un bărbat înalt, cu umerii încovoiați, cam de patruzeci și cinci de ani făcu un pas înainte. Avea părul rărit și niște ochi apoși.

– De ce nu-mi plătești arenda? spuse William.

– Stăpâne, e o fermă mică și nu am pe nimeni să mă ajute, acum că băieții mei au plecat să muncească la oraș, și s-a mai abătut asupra noastră și febra porcească...

– Un moment, zise William. Unde au plecat fiii tăi?

– La Kingsbridge, stăpâne, să lucreze la noua catedrală de acolo, pentru că vor să se însoare, așa cum trebuie să facă orice tânăr, iar pământul meu nu poate să asigure existența a trei familii.

William își notă în memorie, pentru viitoare meditație, informația că tinerii se duseseră să lucreze la Catedrala Kingsbridge.

– Lăsând la o parte toate acestea, ferma ta e suficient de mare pentru a asigura existența unei familii, dar tu tot nu-ți plătești arenda.

Athelstan începu să vorbească din nou despre porcii săi. William îl fixa cu o privire răuvoitoare, fără să-l asculte. „Știu eu de ce nu ai plătit, își spunea el în sinea lui. Știai că stăpânul tău era bolnav și ai hotărât să-l înșeli, cât timp el nu putea să-și ceară drepturile. Ceilalți patru hoți s-au gândit la fel. Ne furați când suntem slabi!“

Preț de-o clipă, fu copleșit de un val de autocompătimitate. Era sigur că cei cinci își râdeau în barbă gândindu-se la istețimea de care dăduseră dovadă. Ei bine, acum aveau să se învețe minte.

– Gilbert și Hugh, apucați-l pe țăranul ăsta și țineți-l nemișcat, spuse el, încet.

Athelstan vorbea în continuare. Cei doi cavaleri descălecară și se apropiară de el. Povestea despre febra porcilor se întrerupse. Cavalerii îl apucară de brațe. Țăranul se albi de frică.

William i se adresă lui Walter pe același ton scăzut.

– Ai mănușile de zale la tine?

– Da, stăpâne.

– Pune-ți-le. Dă-i o lecție lui Athelstan. Dar fii atent să supraviețuiască, pentru a le spune și altora ce a pățit.

– Da, stăpâne.

Walter scoase din desagii de la șa o pereche de mănuși de piele cu zale fine cusute pe partea din afară. Și le puse încet. Toți sătenii priveau, cuprinși de spaimă, iar Athelstan începu să geamă de frică.

Walter coborî de pe cal, se duse la Athelstan și îl lovi în stomac cu pumnul învelit în zale. Bufnetul loviturii fu îngreșosător de puternic. Athelstan se încovoie, cu răsufierea tăiată, incapabil să țipe. Gilbert și Hugh îl traseră în sus, iar Walter îl lovi cu pumnul în figură. Din nas și din gură îi țâșniră șuvoaie de sânge. Una dintre femeile care priveau, probabil soția lui, scoase un țipăt și sări pe Walter, strigând:

– Gata! Lăsați-l! Nu-l omorâți!

Walter o împinse, iar alte două femei o prinseră și o traseră în spate. Femeia continua să țipe și să se zbată. Ceilalți țărani priviră, cufundați într-o tăcere ostilă, cum Walter îl bătu sistematic pe Athelstan, până ce trupul acestuia se înmuie, fața îi fu acoperită de sânge și ochii i se închiseră, cufundați în noaptea stării de inconștiență.

– Lasă-l, spuse, într-un final, William.

Gilbert și Hugh îl eliberară pe Athelstan. Acesta căzu la pământ, fără să schițeze nici o mișcare. Femeile îi dădură drumul soției, iar aceasta veni în goană, suspinând, și îngenunche lângă țaran. Walter își scoase mănușile și începu să șteargă sângele și bucățelele de carne de pe zale.

Pe William deja nu îl mai interesa Athelstan. Aruncând o privire înspre sat, văzu o clădire nouă, din lemn, cu două etaje, înălțată pe malul râului. Arătă spre ea și îl întrebă pe Arthur:

– Ce e aia?

– Nu am mai văzut-o până acum, stăpâne, spuse Arthur, pe un ton șovăielnic.

William își dădu seama că mințea.

– E o moară de apă, nu-i așa?

Arthur ridică din umeri, dar indiferența sa nu era deloc convingătoare.

– Nu-mi pot imagina ce altceva ar putea să fie, exact aici, lângă apă.

Cum de putea fi atât de insolent, când văzuse cu ochii lui un țaran aproape omorât în bătaie din ordinul lui William? Pe un ton aproape disperat, William spuse:

– Au voie șerbii mei să construiască mori fără permisiunea mea?

– Nu, stăpâne.

– Știi *de ce* este interzis?

– Ca să-și aducă grânele la morile stăpânului și să-i plătească pentru a le măcina.

– Iar stăpânul are de câștigat.

– Da, stăpâne. Arthur avea tonul condescendent al unei persoane care-ți explică un lucru foarte simplu unui copil. Dar, dacă plătesc o amendă pentru că au construit o moară, stăpânul câștigă la fel de mult.

William simțea că înnebunește ascultându-i tonul.

– Nu, nu va câștiga la fel de mult! Amenda nu e niciodată atât de mare încât să compenseze cât ar plăti țăranii la morile seniorului. Tocmai de aia le place să construiască mori. Și tocmai de aia tata nu-i lăsa niciodată.

Fără să-i mai dea lui Arthur ocazia de a răspunde, îi dădu pinteni calului și porni spre moară. Cavalerii săi îl urmau, iar sătenii porniră și ei, un grup zdrențaros și dezordonat.

William descălecă. Nu era nici o îndoială în privința destinației acestei clădiri. O roată mare era împinsă de forța șuvoiului de apă. Roata punea în mișcare un ax care intra prin peretele lateral al morii. Aceasta era o construcție solidă din lemn, făcută să reziste. În chip limpede, cel care o construise se aștepta să o poată folosi ani buni.

Morarul se afla în fața ușii deschise, purtând pe chip o expresie studiată de nevinovăție jignită. În încăperea din spatele lui erau stivuiți ordonat mai mulți saci cu grâne. William se apropie. Morarul făcu o plecăciune politicoasă în fața sa, dar oare nu era o scânteie de batjocură în privirea lui? O dată în plus, William avu senzația dureroasă că oamenii îl socoteau a fi un nimeni, iar faptul că nu le putea impune voia sa îi aducea un sentiment de neputință. Sufletul îi fu inundat de indignare și de frustrare, așa că răzni furios la morar:

– Ce Dumnezeu te-a făcut să crezi că poți scăpa nepedepsit? Îți închipui că sunt prost? Asta e? Asta gândești tu?

Apoi îl lovi cu pumnul în față.

Morarul lăsă să-i scape un țipăt exagerat de durere și se prăbuși la pământ, ceea ce nu era neapărat cazul.

William trecu peste el și intră. Axul roții hidraulice era legat, prin mai multe angrenaje de lemn, de axul pietrei de măcinat, aflată la etajul superior. Grăunțele măcinate cădeau printr-un jgheab către o sită aflată la parter. Catul de sus, care trebuia să suporte greutatea pietrei de moară, era susținut de patru bârne solide (care, fără nici o îndoială, fuseseră luate fără permisiune din pădurea lui William). Dacă bârnelor erau tăiate, întreaga clădire avea să se prăbușească.

William ieși. Hugh Secure purta mereu cu el arma de la care primise și numele, pe care o ținea legată de sa.

– Dă-mi securea ta de război, îi spuse William.

Hugh se supuse. William intră din nou în moară și începu să taie bârnele care susțineau catul de sus.

Simțea o mare satisfacție atunci când lama securii lovea în clădirea construită cu atâta grijă de țărani, în încercarea lor de a-l priva de taxa de măcinat. „Acum sigur nu mai rîd de mine“, își spuse el, plin de cruzime.

Walter intră și el și rămase în mijlocul morii, privindu-și seniorul. William făcu o creștătură adâncă în una dintre bârne, după care o tăie pe jumătate pe a doua. Platforma de deasupra, care susținea greutatea enormă a pietrei de moară, începu să se clatine.

– Adu o funie, spuse William.

Walter ieși.

William creștă celelalte două bârne cât îndrăzni de adânc. Clădirea stătea să se prăbușească. Walter se întoarse, cu funia cerută. William o legă de una dintre bârne, după care apucă iute celălalt capăt, merse afară și îl legă de grumazul calului său de război.

Țăranii priveau, într-o tăcere mohorâtă.

După ce fixă funia, William întrebă:

– Unde e morarul?

Morarul se apropie, încercând în continuare să aibă aerul unui om nevinovat, căruia i se face o nedreptate.

William spuse:

– Gervase, leagă-l și du-l înăuntru!

Morarul o luă la fugă, dar Gilbert îi puse piedică și se așeză pe el, iar Gervase îi legă mâinile și picioarele cu niște șnururi de piele. Cei doi cavaleri îl ridicară ca pe un sac. Morarul începu să se zbată și să ceară îndurare.

Unul dintre săteni făcu un pas înainte și spuse:

– Nu puteți face așa ceva. E crimă. Nici măcar un stăpân nu poate omorî după bunul plac.

William îndreptă un deget tremurător spre el:

– Dacă mai deschizi gura, te pun și pe tine înăuntru cu el!

Preț de-o clipă, pe fața bărbatului se așternu o expresie sfidătoare; apoi se gândi mai bine și se îndepărtă.

Cavalerii ieșiră din moară. William își luă calul de dârlogi și merse cu el până ce funia se întinse. Îi lovi crupa cu palma, iar funia se încordă.

Din interior, morarul începu să urle. Sunetul îți îngheța sângele în vene. Era sunetul scos de un om îngrozit de moarte, strigătul unui om care știa că în următoarele câteva clipe avea să piară strivit.

Calul scutură din cap, încercând să slăbească presiunea funiei legate de grumaz. William țipă la el și îl lovi din nou pentru a-l face să tragă, după care strigă la cavalerii săi:

– Trageți de funie!

Cei patru cavaleri apucară funia întinsă și traseră împreună cu calul. Sătenii începură să vocifereze pe un ton de protest, dar erau prea speriați pentru a interveni. Arthur se ținea deoparte, cu o expresie îngreșată.

Urletele morarului deveniră mai ascuțite. William își închipui teroarea oarbă pe care o simțea acel om, așteptându-și îngrozitorul sfârșit. „Nici unul dintre țăranii aceștia n-o să uite vreodată răzbunarea cruntă a celor din neamul Hamleigh“, își spuse el.

Lemnul bânelor scârțâi cu putere; apoi se auzi un scrâșnet puternic, în timp ce se rupea. Calul făcu mai mulți pași precipitați înainte, iar cavalerii dădură drumul funiei. Un colț al acoperișului se lăsă în jos. Femeile începură să jelească. Pereții de lemn ai morii păreau să se cutremure; răcnetele morarului se întesiră; când etajul cedă, se auzi un bufnet grozav; urletele încetară brusc; când piatra de moară ateriză pe podeaua parterului, pământul se zgudui. Pereții se rupseră, acoperișul se prăbuși în interior și, cât ai clipi din ochi, din moară nu mai rămase nimic altceva, decât o grămadă de lemne de foc sub care zăcea un om mort.

William începu să se simtă mai bine.

Câțiva dintre săteni săriră degrabă și începură să sape înnebuniți printre resturi. Dacă sperau să-l mai găsească pe morar în viață, aveau să sufere o dezamăgire cruntă. Cadavrul era sfârtecat groaznic. Cu atât mai bine.

Privind în jur, William o zări pe fata cu obrazii roșii, care ținea în brațe un prunc cu obrazii la fel de roșii, aflată în ultimele rânduri ale mulțimii, ca și cum ar fi încercat să treacă neobservată. Își aminti cum bărbatul cu barbă neagră – tatăl ei, probabil – încercase să o țină departe. Se hotărî să rezolve acest mister înainte de a pleca din sat. Îi întâlni privirea și îi făcu semn să se apropie. Fata se uită în spatele ei, nădăduind că el chema pe altcineva.

– Tu, spuse William. Vino aici!

Bărbatul cu barbă neagră o văzu și murmură ceva, exasperat.

– Cine e bărbatul tău, fetico? întrebă William.

Tatăl răspunse:

– Nu are...

Reacționase prea târziu, pentru că fata deja spusese:

– Edmund.

– Deci ești măritată. Dar cine e tatăl tău?

– Eu sunt, spuse bărbatul cu barbă neagră. Theobald mă cheamă.

William se întoarse către Arthur.

– Theobald e un om liber?

– E șerb, stăpâne.

– Și, când fata unui șerb se mărită, nu e dreptul stăpânului, ca proprietar, să se bucure de ea în noaptea nunții?

Arthur era șocat.

– Stăpâne! Acest obicei primitiv nu a mai fost aplicat prin părțile noastre de când mă știu eu!

– Adevărat, spuse William. În loc de asta, tatăl plătește o amendă. Cât a plătit Theobald?

– Nu a plătit încă, stăpâne, dar...

– Nu a plătit! Iar ea are la sân un copil gras, cu obraji roșii!

Theobald spuse:

– Nu am avut banii necesari, stăpâne, iar ea era gravidă cu Edmund și voia să se mărite, dar putem plăti acum, că am strâns recolta.

William îi zâmbi fetei.

– Ia să-ți văd și eu copilașul.

Fata îl fixa cu o privire temătoare.

– Hai, dă-mi-l!

Fetei îi era frică, dar nu putea să-i întindă copilul. William se apropie și îi luă cu blândețe bebelușul din brațe. Ochii ei se umplură de groază, dar nu se opuse.

Copilul începu să țipe. William îl ținu la piept câteva clipe, după care îl prinse de glezne cu o singură mână și, cu o mișcare rapidă, îl azvârli cât de sus putu.

Fata se văietă precum o bocitoare și își ridică privirea către copilul care se înălța în aer.

Tatăl se repezi, cu brațele întinse, pentru a-l prinde.

În timp ce fata privea în sus și se văicărea, William o apucă de rochie și îi rupse straiul. Trupul roz și rotunjit al fetei rămase dezgolit.

Tatăl prinse pruncul.

Fata se întoarse pe călcâie cu gând să o ia la goană, dar William o înșfăcă și o trânti la pământ.

Tatăl dădu pruncul unei femei și se întoarse către William.

– Din moment ce nu mi s-a dat dreptul în noaptea nunții, spuse tânărul stăpân, iar amenda nu a fost plătită, iau acum ceea ce mi se datorează.

Tatăl porni înspre el.

William își scoase sabia din teacă.

Tatăl se opri.

William se uită la fata care zăcea pe pământ, încercând să-și acopere goli-ciunea cu mâinile. Spaima ei îl excita.

– Și după ce termin eu cu ea, cavalerii mei o să-și ia și ei partea, spuse el, cu un zâmbet mulțumit pe buze.

II

În trei ani, Kingsbridge se schimbase atât de mult încât aproape că nu mai putea fi recunoscut.

William nu mai fusese aici de la Rusaliile când Philip și armata sa de voluntari dejucaseră planul lui Waleran Bigod. Atunci, satul era alcătuit din patruzeci, cincizeci de case de lemn adunate în jurul porții stăreției și împărștiate de-a lungul drumului de pământ care ducea către pod. Acum, văzu el pe când se apropia de sat printre ogoarele care urmau linia vălurită a terenului, erau cel puțin de trei ori mai multe case. Acestea alcătuiau un brâu maro în jurul zidului din piatră cenușie care delimita curtea stăreției și umpleau complet spațiul dintre stăreție și râu. Câteva case păreau a fi destul de mari. În curtea stăreției se înălțau clădiri noi de piatră, iar zidurile bisericii păreau a crește cu repeziciune. Lângă râu se aflau două debarcadere noi. Kingsbridge devenise oraș.

Această imagine înfloritoare îi confirmă o bănuială care-i încolțise în minte încă de când venise de la război. În drumul său, în care adunase datorii restante și terorizase șerbii care nu-i dăduseră ascultare, auzise mereu vorbindu-se despre Kingsbridge. Bărbații tineri care nu aveau pământ veneau aici pentru a munci; familiile prospere își trimiteau fiii la școală, la stăreție; fermierii își vindeau ouăle și brânza oamenilor care lucrau pe șantier; și toți cei care erau în stare se duceau acolo de sărbători, chiar dacă biserica nu era gata. Astăzi era sărbătoare – ziua Sfântului Mihail care, anul acesta, cădea într-o duminică. Aveau parte de o dimineață blândă de început de toamnă,

vremea era numai bună pentru călătorii, așa că probabil că la mănăstire urmau a se strânge o mulțime de oameni. William avea de gând să afle ce anume îi atrăgea pe aceștia la Kingsbridge.

Cei cinci acolți ai săi îl întovărășeau. Făcuseră treabă bună în sate. Veștile despre turul lui William se împrăștiaseră cu o viteză incredibilă și, după primele câteva zile, oamenii știau deja la ce să se aștepte. Când William se apropia de așezarea lor, își trimiteau copiii și femeile să se ascundă în pădure. Lui William îi plăcea faptul că trezea teamă în sufletele oamenilor: astfel, ajungeau să-și vadă lungul nasului. În mod sigur, știau prea bine cine era șeful acum!

Pe când grupul său se apropia de Kingsbridge, își îmboldi calul, făcându-l să meargă la trap, iar ceilalți îi urmau exemplul. O sosire în viteză era întotdeauna mai impresionantă. Ceilalți oameni se retrăgeau către marginea drumului sau săreau pe câmp pentru a se feri din calea cailor masivi.

Traversară podul de lemn însoțiți de zgomotul sec al copitelor, făcând zarvă mare și neluându-l în seamă pe călugărul care percepea taxa de trecere, dar strada îngustă din fața lor era blocată de o căruță încărcată cu butoaie de var și trasă de doi boi uriași și domoli, așa că bidiviii cavalerilor fură obligați să încetinească brusc.

Pe când urmau căruța care urca dealul, William aruncă o privire în jur. Case noi, construite în grabă, umpleau spațiile dintre cele vechi. Observă o ospătărie, o berărie, o fierărie și o cizmărie. În mod clar, așezarea avea un aer de prosperitate. William era invidios.

Totuși, nu se zăreau mulți oameni pe străzi. Poate că erau toți la stăreție, în vârful dealului.

Cu cavalerii săi în spate, William urmă carul cu boi până la poarta stăreției. Nu era chiar genul de intrare pe care și-o dorea și simți un fior de neliniște la gândul că ceilalți oameni aveau să observe și să facă haz de el, dar, din fericire, nimeni nu întoarse capul după ei.

În contrast cu orașul părăsit din afara zidurilor, curtea stăreției era plină de activitate precum un stup de albine.

William trase de hățuri și privi în jur, încercând să capete o perspectivă completă. Erau atâția oameni și se făceau atâtea lucruri încât, la început, imaginea i se păru cumva năucitoare. Apoi, scena din jur se împărți în trei tablouri.

În planul cel mai apropiat de el, în capătul vestic al curții stăreției, se găsea un târg. Tarabele erau dispuse pe rânduri de la nord la sud și pe culoarele dintre ele își croiau drum câteva sute de persoane, cumpărând alimente și băuturi, pălării și încălțări, cuțite, brăie, pui de rață, cățeluși, oale,

cercei, lână, ață, funii și zeci de alte mărfuri necesare sau de lux. În mod evident, târgul mergea bine și probabil că monedele de un penny, jumătățile și sferturile de penny care treceau dintr-o mână în alte alcătuiau o sumă foarte mare.

„Nici nu mă mir, își spunea William cu amărăciune, că târgul din Shiring e în declin, când există o alternativă înfloritoare aici, la Kingsbridge.“ Chiriile de la negustorii cu tarabe, taxele plătite de furnizori și sumele percepute pe vânzări care ar fi trebuit să intre în tezaurul contelui de Shiring umpleau cuferele stăreției Kingsbridge.

Dar un târg avea nevoie de o licență regală, iar William era sigur că starețul Philip nu avea așa ceva. Probabil că intenționa să o ceară în momentul în care va fi fost prins, exact ca morarul din Northbrook. Din păcate, nu avea să fie așa de ușor ca William să-i dea o lecție lui Philip.

Dincolo de târg se afla o zonă de acalmie. Lângă claustru, unde fusese înainte intersectarea naosului cu transepturile, se afla un altar acoperit cu o pânză, iar în fața acestuia stătea un călugăr cu părul alb care citea dintr-o carte. De cealaltă parte a altarului, călugării dispuși în rânduri ordonate cântau imnuri, deși, de la acea distanță, muzica lor era acoperită de zgomotul târgului. În fața altarului se adunase o congregație mică. William își dădu seama că, cel mai probabil, aceasta era slujba orei a noua, o slujbă oficiată pentru călugări: bineînțeles, orice muncă și târguială aveau să se oprească pentru slujba în cinstea Sfântului Mihail.

În cealaltă parte a curții stăreției se construia capătul estic al catedralei. „Acolo își cheltuiește starețul Philip câștigurile de la târg“, își spuse mândrit William. Zidurile aveau zece, doisprezece metri înălțime și se putea deja observa conturul ferestrelor și a arcelor ce aveau să formeze arcada. Șantierul era împânzit cu muncitori. Lui William i se păru că înfățișarea lor avea ceva ciudat și apoi își dădu seama că era din cauza portului lor colorat. Bineînțeles, nu erau muncitori obișnuiți – forța de muncă plătită avea liber azi, fiind sărbătoare. Oamenii aceștia erau voluntari.

Nu se așteptase să fie atât de mulți. Sute de bărbați și de femei duceau pietre, crăpau lemne, rostogoleau butoaie, cărau nisip cu căruțele de la râu și nu primeau altă răsplată decât iertarea păcatelor.

William observă, plin de invidie, că vicleanul stareț își aranjase treburile foarte bine. Oamenii care veneau să muncească la catedrală își cheltuiau banii la târg. Iar cei care veneau la târg munceau câteva ore la catedrală, pentru a se curăța de păcate. O mână o spăla pe cealaltă și invers.

Își îmboldi calul să meargă înainte și trecu prin cimitir pentru a ajunge la șantier, curios să-l vadă mai de aproape.

Cei opt stâlpi masivi ai arcadei se înșirau de-o parte și de alta a șantierului în patru perechi aflate față în față. De la distanță, William avusese impresia că zărea arcele rotunjite care uneau stâlpii alăturați, dar acum își dădu seama că arcele nu erau construite încă – iar ceea ce văzuse el era cofrajul de lemn, făcut în forma lor, pe care aveau să se sprijine pietrele în timpul lucrării de construcție, până ce se usca mortarul. Cofrajul nu se sprijinea de pământ, ci pe ciubucele ieșite în afară ale capitelurilor din vârful stâlpilor.

Paralel cu arcada, zidurile exterioare ale navelor laterale se înălțau spre cer, având goluri regulate acolo unde urmau să se găsească ferestrele. La jumătatea distanței dintre deschizăturile pentru ferestre, din linia zidului ieșea un contrafort. Privind marginile pereților neterminați, William observă că nu erau făcuți din piatră masivă: de fapt, erau ziduri duble cu un spațiu între ele. Acest spațiu gol părea să fie umplut cu petriș și mortar.

Schelăria era făcută din pari solizi legați cu sfoară, cu postamente din puiți flexibili și trestii împletite puse între pari.

„S-au cheltuit o grămadă de bani aici“, își zise William.

Porni mai departe de-a lungul părții exterioare a absidei, urmat de cavalerii săi. Lipite de ziduri se aflau colibe cu acoperiș înclinat, ateliere și locuințe pentru meșteri. Acum, cea mai mare parte erau închise și încuiate, pentru că astăzi nici un zidar nu construia și nici un dulgher nu făcea cofraje. Cu toate acestea, meșterii însărcinați cu supravegherea – maiștrii zidari și maistrul dulgher – îi îndrumau pe muncitorii voluntari, spunându-le unde să pună pietrele, lemnul, nisipul și varul pe care le cărau de pe malul râului.

William ocoli partea de est a bisericii îndreptându-se către sud, unde drumul îi fu blocat de clădirile stăreției. Apoi se întoarse, minunându-se de viclenia starețului Philip, care reușise să-și pună meșterii la treabă duminică și pe deasupra avea și muncitori pe care nu trebuia să-i plătească.

În vreme ce medita la cele ce se găseau dinaintea ochilor săi, îi deveni din ce în ce mai clar că starețul Philip era responsabil, în mare măsură, de declinul domeniului Shiring. Fermele își pierdeau brațele de muncă în favoarea șantierului, iar Shiringul – bijuteria domeniului – era eclipsat de noul oraș, în continuă dezvoltare, Kingsbridge. Locuitorii de aici îi plăteau chirie lui Philip, nu lui William, iar oamenii care cumpărau și vindeau bunuri în acest târg produceau venit pentru stăreție, nu pentru conte. Iar Philip avea chesteaua, fermele de oi și cariera care-l îmbogățiseră cândva pe fostul conte.

William și oamenii săi traversară din nou curtea către târg. Se hotărî să arunce o privire mai de aproape. Își îmboldi calul către mulțime. Acesta înaintă foarte puțin. Oamenii nu se împrăștiară temători din calea lui. Când calul se apropia de ei, își ridicau privirea către William, mai degrabă deranjați

și iritați decât înspăimântați și se dădeau la o parte cu încetineală, cu un aer oarecum condescendent. Aici, nimănui nu îi era frică de el. Această atitudine îl tulbura. Dacă oamenii nu erau speriați, nu se putea ști ce aveau să facă.

Își îndemnă calul pe unul dintre culoare și apoi pe următorul, cu cavalerii săi urmându-l îndeaproape. Începu să se simtă frustrat de ritmul încet în care se mișca mulțimea. S-ar fi deplasat mai rapid pe jos; dar așa, știa el sigur, oamenii aceștia nesupuși din Kingsbridge ar fi fost suficient de obraznici încât să-l prindă în înghesuiala generală.

Ajunsese la jumătatea culoarului dintre tarabe când o zări pe Aliena.

Trase brusc de hățuri și o privi lung, ca vrăjit.

Nu mai era fata aceea cu saboți, fața slabă, obosită și speriată pe care o văzuse de Rusalii în urmă cu trei ani. Chipul ei, tras de încordare pe atunci, se împlinise din nou și avea o expresie sănătoasă, fericită. Ochii ei întunecați aveau străluciri de veselie, iar cârlionții îi jucau în jurul feței atunci când se mișca.

Era atât de frumoasă, încât sufletul lui William fu răvășit de dorință.

Purta un veșmânt stacojiu, cu o broderie bogată, iar pe mâinile ei grațioase străluceau mai multe inele. Lângă ea se afla o femeie mai în vârstă, care se ținea nițeluș ferită, ca o servitoare. „O mulțime de bani“, spusese mama lui William; așa reușise Richard să devină scutier și să se alăture armatei regelui Stephen echipat cu arme frumoase. Fir-ar blestemată. Fusesse pe drumuri, o fată săracă, neajutorată... cum de reușise?

Stătea la o tarabă unde se vindeau ace de os, fir de mătase, degetare de lemn și alte obiecte pentru cusut, discutând animat despre mărfuri cu un evreu scund, cu părul negru, care le vindea. Avea un aer impunător, iar judecând după postură ghiceai că era relaxată și plină de încredere în sine. Își recăpătase ținuta pe care o avea pe când era fiică de conte.

Arăta mult mai matură. Evident, *era* mai matură: William avea 24 de ani, așa că ea trebuia să aibă 21 acum. Dar arăta ca și cum ar fi fost mai în vârstă. Nu mai avea nimic care să amintească de copilul care fusese odată. Era matură.

Aliena își ridică ochii și îi întâlni privirea.

Ultima dată când el îi aruncase o privire, ea roșise de rușine și fugise prin mulțime. De data aceasta, Aliena rămase locului și îl înfruntă.

El încercă să schițeze un zâmbet atotcunoscător.

Pe chipul ei se așternu o expresie de dispreț usturător.

William își simți obrajii înroșindu-i-se. Era la fel de arogantă ca întotdeauna și îl disprețuia și acum, așa cum o făcuse în urmă cu cinci ani. O umilise și-și făcuse poftele cu ea, dar ei nu-i mai era teamă de el. William ar fi

vrut să-i vorbească, să-i spună că putea să-i facă din nou ceea ce-i făcuse atunci; dar nu era dispus să strige peste capetele celor din jur. Privirea ei neclintită îl făcea să se simtă mărunț. Încercă să rânjească batjocoritor, dar nu reuși, dându-și seama că schița o grimasă prostească. Brusc cuprins de o stânjenală agonizantă, se întoarse și dădu pîteni calului pentru a porni mai departe; dar, din pricina mulțimii, se mișca încet și, pe când se depărta de Aliena, centimetru dureros după centimetru dureros, simțea arsura privirii ei în ceafă.

Când, în sfârșit, reuși să iasă din târg se trezi față în față cu starețul Philip.

Galezul cel scund stătea cu mâinile în șolduri și cu bărbia împinsă agresiv înainte. Nu mai era la fel de slab ca altădată, și puținul păr pe care îl avea se preschimba prematur din negru în cenușiu, observă William. De-acum, nu mai arăta prea tânăr pentru funcția pe care o deținea. Iar ochii lui albaștri sticleau de mânie.

– Tinere William! strigă el, pe un ton provocator.

William și-o alungă pe Aliena din minte și își aduse aminte că avea de făcut o acuzație împotriva lui Philip.

– Mă bucur să te întâlnesc, starețe!

– Și eu pe tine, spuse Philip, mâniaș, dar pe chipul său se zări, preț de-o clipă, o încruntare de îndoială.

– Ții un târg aici, rosti acuzator William.

– Și ce dacă?

– Nu cred că regele Stephen ți-a dat licență pentru un târg în Kingsbridge. Și, din câte știu eu, nici un alt rege nu a făcut-o.

– Cum îndrăznești? întrebă Philip.

– Eu sau oricine...

– Tu! strigă Philip, acoperindu-i spusele. Cum îndrăznești să vii aici și să vorbești despre vreo licență – tu, care, în ultima lună, ai traversat acest ținut incendiind, furând, siluind și omorând cel puțin o persoană!

– Asta nu are nici o legătură cu...

– Cum îndrăznești să intri într-o mănăstire și să vorbești despre vreo licență? urlă Philip.

Făcu un pas înainte, agitându-și degetul în direcția lui William, iar calul acestuia, speriat, făcu un pas în lateral. Cumva, vocea lui Philip era mai pătrunzătoare decât cea a lui William, iar acesta din urmă nu reușea să mai rostească nici un cuvânt. În jurul lor se aduna o mulțime formată din călugări, din muncitori voluntari și din clienți ai târgului. Philip era de neoprit.

– După toate câte ai făcut, nu e decât un singur lucru pe care l-ai putea spune: „Părinte, am păcătuit!“ Ar trebui să îngenunchezi în incinta acestei

stăreții! Dacă vrei să scapi de focul veșnic al iadului, ar trebui să implori iertare!

William se albi la față. Faptul că se adusese vorba de iad îi umplea sufletul de o teroare de nestăpânit. Încercă disperat să întrerupă discursul lui Philip, spunând:

– Dar cum e cu târgul tău? Cum e cu târgul tău?

Philip abia dacă-l auzi. Era cuprins de furia indignării.

– Să ceri iertare pentru faptele îngrozitoare pe care le-ai comis! strigă el. În genunchi! În genunchi sau ai să arzi în flăcările iadului!

William se înspăimântă, îndeajuns cât pentru a fi convins că avea să ardă în iad dacă nu îngenunchea și nu se ruga chiar în acel moment, în fața lui Philip. Știa că trebuia să se spovedească de mult, pentru că, pe lângă păcatele comise în decursul acestui tur prin domeniul său, omorâse o mulțime de oameni în război. Dacă murea înainte să apuce să se spovedească? Începu să tremure la gândul flăcărilor eterne și al diavolilor, cu cuțitele lor ascuțite.

Philip înaintă spre el, ațintindu-l cu degetul și strigând:

– În genunchi!

William își îndemnă calul să se retragă. Aruncă o privire disperată în jur. Mulțimea îl înconjură. Cavalerii săi se aflau în spatele lui, năuciți: nu se puteau hotărî cum să contracareze o amenințare spirituală venită din partea unui călugăr neînarmat. William nu mai putu să îndure umiliința. După întâlnirea cu Aliena, așa ceva era prea mult. Trase de frâie, făcându-și astfel calul său masiv, de război, să se cabreze periculos. Mulțimea se trase la o parte din calea copitelor lui grele. Când picioarele din față ale animalului atinseră din nou pământul, William îi dădu pintoni cu putere, iar calul fășni înainte. Privitorii se împrăștiară. Îl îmboldi din nou, iar calul porni la galop mic. Cu fața arzând de rușine, ieși în fugă pe poarta stăreției, cu cavalerii săi pe urme, ca o haită de câini care-și arată colții, alungați fiind de o gospodină înarmată cu o mătură.

Înspăimântat și tremurând, William își mărturisi păcatele îngenuncheat pe pardoseala rece de piatră a micii capele de la palatul episcopului. Episcopul Waleran asculta în tăcere, cu chipul compus într-o mască a dezgustului, în vreme ce William înșira omorurile, bătăile și violurile de care se făcea vinovat. Chiar și în timpul spovedaniei, William era plin de ură și de dispreț la adresa îngâmfatului prelat, cu mâinile lui albe și curate unite deasupra inimii, cu nările lui aproape translucide care se umflau ușor, ca și cum ar fi sesizat un miros neplăcut în aerul plin de praf. Îl chinuia gândul că trebuia să-l implore pe Waleran pentru a obține iertare, iar păcatele sale erau atât de grave, încât nici un preot obișnuit nu i le putea absolvi. Așa că stătu în

genunchi, cuprins de frică, în timp ce Waleran îi ordonă să țină veșnic o lumânare aprinsă în capela de la Earlscastle, spunându-i apoi că păcatele îi fuseseră iertate.

Ca o ceață, frica i se ridică încet de pe suflet.

Cei doi ieșiră din capelă în atmosfera plină de fum a sălii mari și se așezară lângă foc. Toamna se transforma în iarnă și în clădirea mare de piatră era frig. Un servitor de la bucătărie aduse pâine fierbinte și aromată, făcută cu miere și ghimbir. În sfârșit, William începea să se simtă bine.

Apoi își aminti cealaltă problemă a sa. Fiul lui Bartholomew, Richard, cerea domeniul, iar William era prea sărac pentru a aduna o armată suficient de mare cât să-l impresioneze pe rege. În ultima lună strânsese o sumă considerabilă de bani, dar tot nu era de ajuns. Oftă și spuse:

– Blestematul ăla de călugăr îmi secătuiește domeniul.

Cu o mână albă, cu degete lungi, ca o gheară, Waleran luă o bucată de pâine.

– Chiar mă întrebam cât o să-ți ia să ajungi la această concluzie.

Evident, Waleran analizase situația înaintea lui William. Era mereu cu un pas înainte. William ar fi preferat să nu stea de vorbă cu el. Dar voia părerea prelatului asupra unei probleme legale.

– Regele nu a dat nici o licență pentru un târg în Kingsbridge, nu-i așa?

– Cu siguranță, nu.

– Înseamnă că Philip încalcă legea.

Waleran ridică din umerii săi osoși, drapați în negru.

– Da, dacă te ajută cu ceva.

Waleran nu părea să fie interesat de respectivul subiect, dar William insistă.

– Ar trebui oprit.

Waleran îi adresă un zâmbet afectat.

– Nu poți să rezolvi treburile cu el așa cum ai face-o cu un șerb care și-a măritat fata fără permisiune.

William se înroși: Waleran făcea referire la unul dintre păcatele pe care tocmai i le mărturisise la spovedanie.

– Și atunci, cum se poate rezolva treaba cu el?

Waleran își acordă un timp de gândire.

– Târgurile se află sub autoritatea regelui. În vremuri mai pașnice, probabil că s-ar ocupa el însuși de această problemă.

William izbucni într-un râs batjocoritor. Cu toată istețimea lui, Waleran nu-l cunoștea pe rege la fel de bine ca el.

- Chiar și pe timp de pace, nu mi-ar mulțumi dacă m-aș plânga de un târg neautorizat.
- Ei bine, delegatul său, cel care se ocupă de problemele locale, este *sheriff*-ul din Shiring.
- Și el ce poate face?
- Ar putea face o plângere împotriva stăreției la tribunalul ținutului.
- William scutură din cap, în semn de negație.
- Ăsta-i ultimul lucru pe care mi-l doresc. Tribunalul ar impune plata unei amenzi, stăreția ar plăti-o, iar târgul s-ar ține în continuare. E aproape ca și cum ar primi o licență.
- Problema este că, de fapt, nu există nici un motiv pentru ca stăreției Kingsbridge să i se refuze permisiunea de a organiza un târg.
- Ba da, există! spuse William pe un ton indignat. Face ca târgul din Shiring să-și piardă clienții!
- Shiring e la distanță de o zi întregă față de Kingsbridge.
- Oamenii sunt dispuși să meargă mai mult.
- Waleran ridică din nou din umeri. William își dădu seama că episcopul ridica din umeri atunci când nu era de acord cu ceva.
- Tradiția spune că un om își petrece o treime din zi mergând către târg, o treime la târg și o treime întorcându-se acasă, zise Waleran. Ca atare, un târg deservește oamenii aflați la o distanță de cel mult o treime de zi, ceea ce înseamnă aproximativ zece kilometri. Dacă două târguri sunt la o distanță de douăzeci de kilometri unul de celălalt, zonele lor de interes nu se suprapun. Shiring se află la treizeci de kilometri de Kingsbridge. Conform regulii, Kingsbridge are dreptul să organizeze un târg, iar regele ar trebui să dea licența necesară.
- Regele face cum vrea el, izbucni William, dar deja căzuse pe gânduri.
- Nu știuse de existența acestei reguli. Astfel, poziția lui Philip devenea, dintr-odată, mult mai solidă.
- Oricum, n-o să discutăm cu regele, ci cu *sheriff*-ul, spuse Waleran. Se încruntă. *Sheriff*-ul ar putea să-i ordone stăreției să înceteze să țină un târg neautorizat.
- Asta e o pierdere de vreme, replică William disprețuitor. Cine ia în seamă un ordin care nu e însoțit de o amenințare?
- Philip s-ar putea să o facă.
- William nu credea așa ceva.
- De ce ar face-o?
- Pe buzele lipsite de sânge ale lui Waleran apăru un zâmbet batjocoritor.

– Nu sunt sigur că-ți pot explica, spuse el. Philip crede că legea ar trebui să fie rege.

– O idee prostească, zise degrabă William. Regele e rege.

– Ți-am spus că nu o să înțelegi!

Aerul atotștiutor al lui Waleran îl scotea din sărite pe William. Se ridică și se duse la fereastră. Privind împrejurimile, zări, în vârful dealului, grămezile de pământ din locul în care, cu patru ani în urmă, Waleran începuse să construiască un castel. Waleran sperase să finanțeze construcția cu venitul provenit de la domeniul Shiring. Philip îi dejucase planul, iar acum iarba crescuse din nou peste movilele de pământ, iar șanțul era plin de rugi de mure. William își aminti că Waleran sperase să construiască folosind piatră adusă de la cariera contelui de Shiring. Acum, cariera era în stăpânirea lui Philip.

– Dacă aș recupera cariera, aș putea-o folosi drept garanție ca să împrumut banii necesari pentru a aduna o armată, spuse William.

– Și atunci, de ce nu o recuperezi? întrebă Waleran.

William clătină din cap.

– Am încercat o dată.

– Iar Philip s-a dovedit mai isteț decât voi. Dar acum nu e nici un călugăr acolo. Ai putea trimite niște oameni pentru a-i da afară pe ciopliitorii de piatră.

– Și cum l-aș putea opri pe Philip să vină înapoi, așa cum a făcut-o data trecută?

– Construiești un gard înalt în jurul carierei și pui pază permanentă.

„E posibil, își spuse entuziasat William. Și s-ar rezolva imediat problema.“ Dar oare ce motiv stătea în spatele sugestiei lui Waleran? Mama sa îl avertizase să fie atent la orice mișcare a acestui episcop lipsit de scrupule. „Singurul lucru pe care trebuie să-l știi în legătură cu Waleran Bigod, spusesese ea, e că tot ceea ce face e calculat cu grijă. Nici o mișcare spontană, nici o mișcare neglijentă, nici o mișcare la voia întâmplării. Și, mai presus de orice, nici o mișcare generoasă.“ Dar Waleran îl ura pe Philip, și jurase să facă orice îi stătea în putere pentru ca acesta să nu termine catedrala. Era un motiv suficient.

William îl privi gânditor pe Waleran. Cariera prelatului stagna. Ajunsese episcop de foarte tânăr, dar Kingsbridge reprezenta o dioceză neînsemnată și săracă, iar Waleran o văzuse, în mod sigur, ca o rampă de lansare către cercuri mai înalte. Și totuși, starețul, nu episcopul, era cel care câștiga bogății și faimă. Waleran se ofilea în umbra lui Philip la fel de mult ca William. Amândoi aveau un motiv pentru a-l distruge.

O dată în plus, William se hotărî să treacă peste ura față de Waleran de dragul propriilor interese pe termen lung.

– Bine, spuse el. Ar putea merge. Dar ce facem dacă Philip se plânge apoi regelui?

– Vei spune că au fost represalii pentru faptul că Philip ținea un târg neautorizat, zise Waleran.

William încuviință printr-o mișcare a capului.

– Orice pretext e bun, atâta timp cât mă întorc la război cu o armată suficient de mare.

Ochii lui Waleran scânteiară de răutate.

– Am eu o presimțire cum că Philip nu poate construi catedrala aia dacă se vede nevoit să cumpere piatră la prețul pieței. Iar dacă se oprește din construit, Kingsbridge ar putea intra în declin. Asta ne-ar rezolva toate problemele, William!

William nu avea de gând să se arate recunoscător.

– Chiar îl urăști pe Philip, nu-i așa?

– Îmi stă în cale, spuse Waleran, dar, pentru o clipă, William văzuse cruzimea pură aflată în spatele purtării detașate și calculate a episcopului.

William își îndreptă atenția asupra unor aspecte practice.

– Probabil că sunt vreo treizeci de muncitori acolo, dintre care unii au nevestele și copiii cu ei, spuse el.

– Și ce dacă?

– S-ar putea să se lase cu vărsare de sânge.

Waleran ridică din sprâncenele sale negre.

– Chiar așa? zise el. Atunci o să-ți iert eu toate păcatele.

III

Porniră cât încă mai era întuneric, pentru a ajunge în zori. Țineau în mâini torțe aprinse, ceea ce făcea caii să fie agitați. Ca și Walter și ceilalți patru cavaleri, William avea cu el șase oșteni. În spatele lor veneau doisprezece țărani care aveau să sape șanțul și să ridice gardul.

William era un adept convins al planificării acțiunilor militare – tocmai de aceea el și oamenii săi îi erau atât de utili regelui Stephen –, dar, de data aceasta, nu avea nici un plan de bătaie. Era o operațiune atât de ușoară, încât ar fi fost sub demnitatea lui să se pregătească pentru ea ca și cum ar fi purtat o bătălie adevărată. Câțiva cioplitori de piatră și familiile lor nu puteau opune prea multă rezistență; și, oricum, William își amintea că i se spusese că liderul muncitorilor – oare îl chema Otto? da, Otto Față-Neagră – refuzase să se lupte în prima zi în care Tom Constructorul îi dusese pe oamenii lui la carieră.

Se iviră zorii unei dimineți friguroase de decembrie, iar de crengile copacilor mai atârnavă încă zdrențe și fuioare de ceață, ca rufele unor țărani sărmani întinse la uscat. Lui William nu-i plăcea deloc această perioadă a anului. Dimineața era frig, se înnopta devreme, iar în castel era mereu umezeală. La masă aveau prea multă carne sărată, prea mult pește sărat. Mama sa era indispusă, iar servitorii se arătau ursuzi. Cavalerii săi începură să se ciorovăiască între ei. Această mică încăierare avea să le facă bine. Avea să-i facă bine și lui: aranjase deja să împrumute 200 de lire de la cămătarul evrei din Londra, punând ca garanție cariera. Până la sfârșitul zilei, viitorul său avea să fie asigurat.

Când ajunseră cam la un kilometru și jumătate de carieră, William se opri, alese doi oameni și îi trimise înainte, pe jos.

– S-ar putea să fie santinele sau câini, îi avertiză el. Țineți arcul la îndemână, cu o săgeată pregătită.

Un pic mai încolo, drumul cotea spre stânga, după care se termina abrupt la poalele unui deal mutilat de săpături. Aceasta era cariera. Totul era cufundat în liniște. Lângă drum, oamenii lui William țineau un băiat speriat – probabil un ucenic care fusese de gardă – la picioarele căruia sângera un câine, aflat pe moarte, cu o săgeată înfiptă în gât.

Grupul de atac strânse rândurile, fără să facă vreun efort deosebit de a păstra tăcerea. William trase de hățuri pentru a-și opri calul și cercetă priveștiștea care se deschidea în fața ochilor săi. De ultima dată când fusese aici, mare parte din deal dispăruse. Schelăria se înălța pe lângă versant către zone inaccesibile și cobora într-un puț adânc care fusese săpat la poalele dealului. Lângă drum se găseau stivuite blocuri de piatră de felurite dimensiuni și forme, iar două care masive de lemn, cu roți uriașe, erau deja încărcate, pregătite de plecare. Totul era acoperit cu un strat de praf cenușiu, până și copacii și tufișurile. O zonă mare de pădure fusese defrișată – „Pădurea mea!” își spuse furios William în sinea lui – și în jur se înălțau zece, douăsprezece

clădiri din lemn, unele dintre ele având alături câte o grădiniță de legume, iar una chiar o cocină. Era un mic sat.

Probabil că santinela adormise – și câinele lui de asemenea. William i se adresă băiatului:

– Câți oameni sunt aici, flăcăule?

Băiatul părea speriat, dar curajos.

– Sunteți stăpânul William, nu-i așa?

– Răspunde la întrebare, băiete, sau îți tai capul cu sabia asta!

Santinela se albi de frică, însă răspunse sfidător, deși îi tremura glasul:

– Încercați să-i furați cariera starețului Philip?

„Ce se întâmplă cu mine? se întrebă William. Nu pot speria nici măcar un copil slăbănog căruia nu i-a dat barba! De ce crede toată lumea că mă poate sfida?“

– Cariera asta e a mea! șuieră el. Dă-l uitării pe starețul Philip – nu vă poate ajuta cu nimic acum. Câți bărbați sunt aici?

În loc să răspundă, băiatul își dădu capul pe spate și începu să țipe:

– Ajutor! Atenție! Atac! Atac!

Mâna lui William se repezi la sabie. Ezită, privind către case. Din cadrul unei uși apăru un chip speriat. Se hotărî să-l lase pe ucenic în plata Domnului. Smulse o torță aprinsă de la unul dintre oamenii săi și dădu pinteni calului.

Se repezi către case, ținând torța sus, și auzi zgomotul făcut de oamenii săi, care porniseră după el. Ușa celei mai apropiate dintre colibe se deschise și un bărbat cu ochii împăienjeniți de somn, îmbrăcat într-o cămașă lungă, aruncă o privire afară. William aruncă torța aprinsă peste capul acestuia. Torța ateriză în spatele muncitorului, pe patele de pe podea, care se aprinseră imediat. William scoase un chiot victorios și trecu mai departe.

Străbătu micul pâlț de case. În spatele lui, oamenii săi atacară, urlând și aruncând torțe aprinse peste acoperișurile de stof. Toate ușile se deschiseră, iar bărbații, femeile și copiii, cuprinși de panică, începură să iasă în grabă, tipând și încercând să se ferească de copitele grele ca niște ciocane.

Fugeau de colo-colo, înfricoșați, în timp ce flăcările puneau stăpânire pe toate cele. William își opri calul la hotarul aceluia haos și, preț de câteva clipe, aruncă o privire în jur. Animalele domestice scăpaseră, iar un porc înnebunit alerga încolo și înapoi, în vreme ce o vacă stătea nemișcată în mijlocul panicii generale, agitându-și prosteste capul, uluită. Chiar și tineții, în mod normal cea mai bătaioasă categorie, erau dezorientați și speriați. În chip limpede, zorii reprezentau cea mai bună parte a zilei pentru așa ceva: faptul că erau pe jumătate dezbrăcați îi făcea pe oameni, cumva, să-și piardă agresivitatea.

Un bărbat cu pielea închisă la culoare și cu o claie de păr negru ieși dintr-una dintre colibe și începu să dea ordine în stânga și-n dreapta. Acesta trebuia să fie Otto Față-Neagră. William nu auzea ce spunea omul. Din gesturile sale, putea presupune că Otto le zicea femeilor să-și ia copiii și să se ascundă în pădure, dar oare ce le spunea bărbaților? O clipă mai târziu, William află. Doi tineri alergară către o colibă așezată la ceva distanță de celelalte și deschiseră ușa, care era încuiată pe dinafară. Intrară și ieșiră înarmați cu niște ciocane grele, de cioplit piatra. Otto le spuse și altor bărbați să se ducă la coliba respectivă, care era, în mod evident, un șopron unde țineau uneltele. Aveau de gând să opună rezistență.

În urmă cu trei ani, Otto refuzase să lupte pentru Philip. Ce îl făcuse să se răzgândească?

Orice ar fi fost, avea să îi aducă moartea. William zâmbi sumbru și își scoase spada din teacă.

Nu erau mai mult de opt bărbați înarmați cu ciocane și cu securi cu mânerul lung. William dădu pintoni calului și atacă grupul aflat în preajma ușii șopronului de unelte. Muncitorii se împrăștiară, ferindu-se din calea lui, dar William își abătu sabia și reuși să-l atingă pe unul dintre ei, făcându-i o tăietură adâncă la braț. Bărbatul respectiv scăpă securea din mână.

William se îndepărtă în galop, după care își întoarse calul. Răsufla din greu și se simțea bine: în toiul bătăliei nu simțea frică, ci doar înfierbântare. Unii dintre oamenii săi văzuseră ce se întâmpla și îi căutau privirea, pentru a primi îndrumări. Le făcu semn să-l urmeze, după care porni din nou către cioplitorii de piatră. Aceștia nu se puteau feri de șase cavaleri la fel de ușor cum se fereau de unul singur. William doborî doi dintre ei, și alți câțiva se prăbușiră sub săbiile oamenilor săi, deși se mișca prea repede pentru a putea număra câți sau pentru a observa dacă erau morți sau doar răniți.

Când se întoarse din nou, Otto își regrupa oamenii. Când cavalerii atacară, cioplitorii se împrăștiară printre casele în flăcări. William își dădu seama, cu neplăcere, că era o tactică inteligentă. Cavalerii îi urmară, dar, pentru cioplitori, era mai ușor să se ferească de călăreți atunci când erau împrăștiați, iar caii se speriau de clădirile care ardeau. William porni pe urmele unui bărbat grizonat cu un ciocan în mână și încercă să-l lovească în câteva rânduri, fără a reuși, după care muncitorul scăpă fugind printr-o casă cu acoperișul în flăcări.

William înțelese că problema o reprezenta, de fapt, Otto. El le dădea curaj cioplitorilor și îi organiza. Imediat ce Otto avea să cadă, ceilalți aveau să se dea și ei bătuți. William trase de hățuri și îl căută din priviri pe bărbatul cu pielea negricioasă. Majoritatea femeilor și copiii dispăruseră, cu excepția a

doi țânci de circa cinci ani, care rămăseseră în mijlocul câmpului de bătaie, ținându-se de mână și plângând. Cavalerii lui William atacau printre case, fugărindu-i pe cioplitori. Spre surprinderea sa, William văzu că unul dintre oștenii săi fusese doborât cu o lovitură de ciocan și zăcea la pământ, gemând și sângerând. William era consternat: nu anticipase că aveau să existe victime de partea sa.

O femeie disperată tot intra și ieșea din clădirile în flăcări, strigând un nume pe care William nu-l putea auzi. Căuta pe cineva. Într-un târziu, îi văzu pe cei doi copii de cinci ani, și îl luă pe fiecare la câte o subsuoară. În vreme ce fugea cu țâncii, aproape că se ciocni de unul dintre cavalerii lui William, Gilbert de Rennes. Gilbert ridică sabia cu gând să o lovească. Bruscuț, Otto sări din spatele unei colibe și izbi cu o secure cu mânerul lung. Manevra arma cu multă pricepere, iar lama acesteia reteză coapsa lui Gilbert, mușcând și din lemnul șei. Piciorul tăiat căzu pe pământ, iar Gilbert lăsă să-i scape un urlet de durere și se prăbuși de pe cal.

Nu avea să mai lupte niciodată.

Gilbert era un cavaler valoros. Furios, William își îndemnă calul înainte. Femeia cu copiii se făcu nevăzută. Otto se chinuia să tragă lama securii sale din șaua lui Gilbert. Își ridică privirea și îl văzu pe William apropiindu-se. Dacă ar fi fugit în clipa aceea, ar fi putut scăpa, dar el rămase locului și trase de secure. Aceasta ieși din lemnul șei când William aproape că ajunsese la el. William ridică sabia. Otto rămase pe loc și ridică securea. În ultimul moment, William își dădu seama că toporul avea ca țintă calul, iar cioplitorul putea schilodi animalul înainte ca William să ajungă suficient de aproape pentru a-l doborî. William trase de hățuri disperat, iar calul se opri alunecând puțin cu copitele dinapoi, după care se cabră, trăgându-și capul dinspre Otto. Lovitura atinse grumazul animalului, iar lama securii mușcă adânc din mușchii acestuia. Din rană țâșni un șuvoi de sânge, ca dintr-o fântână, iar calul se prăbuși. William sări din șaua înaintea ca trupul imens al animalului să ajungă la pământ.

Era înfuriat la culme. Calul de război costase o avere și trecuseră împreună printr-un an întreg de război civil; era înnebunit să-l piardă din cauza securii unui muncitor la carieră. Sări peste corpul calului și se aruncă asupra lui Otto cu sabia scoasă.

Otto nu era o pradă ușoară. Ținea securea cu ambele mâini și îi folosea mânerul de stejar pentru a para loviturile de sabie ale lui William. William lovea din ce în ce mai tare, făcându-l să bată în retragere. În ciuda vârstei sale, Otto avea mușchi bine formați, iar loviturile lui William abia dacă-l făceau să se clatine. William prinse mânerul sabiei cu ambele mâini și începu

să lovească mai puternic. Încă o dată, arma sa întâlnește mânerul securii, dar, de data aceasta, lama rămase prinsă în lemn. Deodată, Otto era cel care avansa, iar William se retrăgea. William trase tare de sabie și reuși să-și elibereze lama, dar, acum, Otto se găsea lângă el.

Dintr-odată, William începu să se teamă pentru viața sa.

Otto ridică securea. William făcu un pas înapoi, ferindu-se. Călcâiul i se prinse în ceva, se împiedică și căzu pe spate, peste cadavrul calului său. Ateriză într-o băltoacă de sânge proaspăt, dar reuși să-și țină în continuare spada în mână. Otto stătea deasupra lui cu securea ridicată. Atunci când toporul se prăvăli asupra lui, William se rostogoli înnebunit în lateral. Simți curentul de aer stârnit de lama care izbi în gol chiar lângă chipul său; apoi sări în picioare și își repezi spada în direcția cioplitorului.

Un soldat s-ar fi mișcat în lateral înainte de a-și trage arma înfiptă în pământ, conștient că un luptător era cel mai vulnerabil după o lovitură ratată; dar Otto nu era soldat, ci doar un neghiob curajos, și stătea cu o mână pe mânerul securii în vreme ce pe cealaltă o ținea întinsă, pentru a-și menține echilibrul, lăsându-și astfel trunchiul descoperit. Lovitura repezită a lui William fusese dată orbește, dar, oricum, își atinse ținta. Vârful spadei străpunse pieptul lui Otto. William împinse mai tare, iar lama se strecură printre coastele bărbatului. Otto slobozi mânerul securii, iar pe fața sa apărură o expresie pe care William o știa prea bine. Ochii săi căpătară o căutătură surprinsă, gura i se deschise ca și cum ar fi vrut să țipe, deși nu îi ieși nici un sunet de pe buze, iar pielea sa căpătă dintr-odată o nuanță cenușie. Era expresia unui om care tocmai primise o lovitură mortală. William împinse și mai adânc lama, doar ca să fie el sigur, după care o scoase. Ochii lui Otto se dădură peste cap, pe cămașa sa apărură o pată de un roșu aprins care se mări instantaneu, iar pietrarul se prăbuși.

William se întoarse-n loc, trecând în revistă întreaga situație. Văzu doi muncitori fugind, probabil pentru că-și văzuseră conducătorul ucis. În timp ce alergau, strigau către ceilalți. Lupta se transformă într-o retragere. Cavalarii porniră pe urmele fugarilor.

William rămase nemișcat, gâfâind. Blestemații de muncitori opuseseră rezistență! Aruncă o privire în direcția lui Gilbert. Acesta zăcea nemișcat, într-o baltă de sânge, cu ochii închiși. William își puse palma pe pieptul lui: nu se simțeau bătăile inimii. Gilbert era mort.

William porni printre casele care încă mai ardeau, numărând cadavrele. Trei cioplitori erau morți, plus o femeie și un copil care păreau să fi fost călcați în picioare de cai. Trei dintre oștenii lui William erau răniți, iar patru cai zăceau morți sau schilodiți.

După ce termină numărătoarea, se duse lângă cadavrul calului său de război. Calul acela îi plăcuse mai mult decât majoritatea oamenilor. De obicei, după o bătălie se simțea bine dispus, dar acum era deprimat. Fusese un fiasco. Aceasta ar fi trebuit să fie o operațiune simplă, de alungare a unui grup de muncitori neajutorați, și se transformase într-o bătălie înverșunată cu multe pierderi.

Cavalerii îi urmăriseră pe cioplitori până la pădure, dar, de acolo, caii nu mai putuseră ține pasul cu ei, așa că se întorseseră. Walter veni, călare, către locul unde stătea William și îl văzu pe Gilbert mort. Își făcu cruce și spuse:

– Gilbert a omorât mai mulți oameni decât mine.

– Nu sunt mulți ca el, să-mi pot permite să pierd unul într-o încăierare cu un călugăr blestemat, zise William cu un glas amar. Asta ca să nu mai vorbesc despre cai.

– Ce întorsătură de situație, spuse Walter. Oamenii ăștia s-au împotrivit mai mult decât rebelii lui Robert de Gloucester!

William clătină din cap, dezgustat.

– Nu știi, zău, spuse el, privind cadavrele din jurul lui. Pentru ce dracu' credeau ei că se luptă?

Capitolul 9

I

Imediat după răsărit, când cei mai mulți dintre călugări se aflau în criptă, asistând la prima slujbă a zilei, în dormitor nu erau decât două persoane: la un capăt Johnny Opt-Penny, care mătura podeaua, iar la celălalt Jonathan, care se juca de-a școala.

Starețul Philip se opri în cadrul ușii, privind-l pe Jonathan. Acesta avea aproape cinci ani și era un copil vioi și sigur pe sine, cu o gravitate infantilă care-i fermeca pe toți. Johnny îl îmbrăca în continuare într-o rasă de călugăr în miniatură. Astăzi, Jonathan se prefăcea a fi maestrul novicilor, dând lecții unei clase imaginare de elevi.

– Nu e bine, Godfrey! spuse el sever înspre o bancă goală. Nu primești de mâncare dacă nu înveți berbele.

Voia să spună „verbele“. Philip zâmbi, plin de afecțiune. Nici măcar pe un fiu carne din carnea lui nu l-ar fi putut iubi mai profund decât îl iubea pe Jonathan. Acesta era singurul lucru din viața lui care-i stârnea o bucurie în stare pură, neumbrită de nimic.

Copilul alerga prin stăreție ca un cățeluș, fiind mângâiat și răsfățat de toți călugării. Pentru cei mai mulți dintre ei, nu era decât un animăluț de companie, o jucărioară amuzantă; dar pentru Johnny și Philip era ceva mai mult. Johnny îl iubea ca o mamă, iar Philip, deși încerca să o ascundă, se simțea tatăl băiatului. Philip însuși fusese crescut, de la o vârstă fragedă, de un abate bun la suflet și, pentru el, era cel mai firesc lucru din lume să joace același rol în viața lui Jonathan. Nu îl gădila și nici nu îl alerga așa cum făceau ceilalți călugări, dar îi spunea povești din Biblie, juca jocuri de numărat cu el și îl supraveghea pe Johnny.

Intră în cameră, îi zâmbi lui Johnny și se așază pe o bancă, alături de școlarii imaginari.

– Bună dimineața, părinte, spuse Jonathan cu un glas solemn.

Johnny îl învățase să fie cât se poate de politicos.

Philip îl întrebă:

– Ți-ar plăcea să mergi la școală?

– Deja știi latina, se laudă Jonathan.

– Zău?

– Da. Ascultă aici: *Omnius pluvius buvius tuvius nomine patri amen.*

Philip încercă să nu izbucnească în râs.

– *Sună* ca latina, dar nu e *chiar* corect. Fratele Osmund, maestrul novicilor, te va învăța să o vorbești corect.

Jonathan era un pic dezamăgit să descopere că nu știa, de fapt, latina.

Spuse:

– Oricum, pot alerga repede-repede, uite!

Porni în viteză maximă de la un capăt al încăperii la celălalt.

– Minunat! spuse Philip. Chiar alergi repede!

– Da... și pot fugi chiar mai repede de atât...

– Nu chiar acum, spuse Philip. Ascultă-mă câteva momente. O să plec o vreme.

– O să te întorci mâine?

– Nu, nu atât de devreme.

– Săptămâna viitoare?

– Nici chiar atunci.

Privirea lui Jonathan se goli de orice expresie. Nu putea concepe noțiunea de timp mai departe de săptămâna viitoare. În minte îi apărură altă nelămurire.

– Dar de ce?

– Trebuie să mă întâlnesc cu regele.

– Aha.

Pentru Jonathan, nici aceste cuvinte nu aveau prea mare înțeles.

– Și aș vrea ca tu să te duci la școală cât sunt plecat. Ți-ar plăcea?

– Da!

– Ai aproape cinci ani. Ziua ta de naștere este săptămâna viitoare. Ai ajuns la noi în prima zi a anului.

– De unde veneam?

– De la Dumnezeu. Toate lucrurile vin de la Dumnezeu.

Jonathan știa că acela nu era un răspuns adevărat.

– Dar unde eram eu *înainte*? insistă el.

– Nu știu.

Jonathan se încruntă. Această expresie nu se potrivea deloc cu chipul lui proaspăt și lipsit de griji.

– Trebuie să fi fost *undeva*.

Philip își dădu seama că, într-o bună zi, cineva trebuia să-i explice lui Jonathan cum se nășteau pruncii. Gândul acesta îi aduse o grimasă pe chip. Ei bine, din fericire, nu era cazul acum. Schimbă subiectul.

– Cât sunt eu plecat, vreau să înveți să numeri până la o sută.

– Păi, știu să număr, spuse Jonathan. Unu doi trei patru cinci șase șapte opt nouă zece unprezece doiprezece treiprezece paiprezece cinciprezece șaiprezece hoprezece...

– Nu e rău, zise Philip, dar fratele Osmund o să te învețe să numeri mai departe. Trebuie să stai nemișcat în clasă și să faci tot ce îți spune el.

– O să fiu cel mai bun elev din școală! zise Jonathan.

– Vom vedea.

Philip îl mai cercetă preț de-o clipă. Era fascinat de felul în care se dezvolta copilul, de felul în care învăța lucruri și de fazele prin care trecea. Această insistență cum că știa să vorbească latinește sau să numere, sau să alerge repede, era ciudată: era oare o prefigurare necesară pentru adevărata învățătură? Trebuia să aibă vreun scop în planul lui Dumnezeu. Și, într-o zi, Jonathan avea să devină bărbat. Cum avea să fie el atunci? Philip fu cuprins de nerăbdarea să-l vadă crescut pe Jonathan. Dar, pentru asta, era nevoie de tot atât timp cât pentru a construi catedrala.

– Dă-mi un pupic, atunci, și spune la revedere, zise Philip.

Jonathan își ridică fețișoara, iar Philip îi sărută obrazul moale.

– La revedere, părinte, spuse Jonathan.

– La revedere, fiule, zise Philip.

Cu afecțiune, îl strânse ușor de braț pe Johnny Opt-Penny și ieși.

Călugării tocmai ieșeau din criptă și se îndreptau către sala de mese. Philip porni în direcția opusă și intră în criptă ca să se roage pentru succesul misiunii sale.

Fusese devastat atunci când aflase ce se întâmplase la carieră. Cinci oameni uciși, dintre care o fetiță! Se ascunsese în casa lui și plânsese ca un copil. Cinci oițe din turma sa, doborâte de William Hamleigh și de haita sa de brute. Philip îi cunoștea pe toți: Harry din Shiring, care fusese cândva maistrul de carieră al contelui de Shiring; Otto Față-Neagră, bărbatul cu pielea negricioasă care condusese cariera chiar de la început; fiul lui chipeș, Mark; soția lui Mark, Alwen, care, seara, cânta melodii la clopoței ce se puneau la gâtul oilor; și micuța Norma, nepoata în vârstă de șapte ani a lui

Otto, preferata lui. Oameni buni la suflet, cu frică de Dumnezeu, muncitori, care aveau dreptul de a se aștepta la pace și la dreptate de la stăpânul lor. William îi măcelărise ca o vulpe ajunsă în cotețul de găini. O astfel de întâmplare i-ar fi făcut până și pe îngeri să plângă.

Philip jelise sfârșitul lor, după care se dusesese la Shiring să ceară dreptate. *Sheriff*-ul refuzase din capul locului să ia măsuri.

– Stăpânul William are o mică armată... cum aş putea să-l arestez? spusese *sheriff*-ul Eustace. Regele are nevoie de cavaleri ca să lupte împotriva lui Maud... ce o să zică dacă îi arunc în temniță unul dintre cei mai buni oameni? Dacă l-aș acuza pe William de crimă, fie aş fi ucis imediat de cavalerii săi, fie spânzurat mai târziu, ca trădător, de regele Stephen.

Philip își dăduse astfel seama că prima victimă în cazul unui război civil era justiția.

Apoi, *sheriff*-ul îi spusese că William făcuse o plângere oficială în legătură cu târgul de la Kingsbridge.

Era scandalos, bineînțeles, că William putea comite crime rămânând nepedepsit și, în același timp, îl putea acuza pe Philip de o infracțiune mărunță; dar starețul se simțea neajutorat. Era adevărat că nu avea permisiune pentru a ține târgul și, teoretic, greșea. Însă nu mai putea persista în greșeală. Era starețul de Kingsbridge. Autoritatea morală reprezenta singura sa putere. William putea aduna o armată de cavaleri; episcopul Waleran își putea folosi cunoștințele aflate în funcții înalte; *sheriff*-ul putea invoca autoritatea regală; dar tot ce îi stătea în putere lui Philip era să spună că ceva era corect sau greșit; iar dacă renunța la această poziție privilegiată, avea să fie cu totul neputincios. Așa că dăduse ordin să nu se mai țină târgul.

Odată cu această măsură, ajunsese într-o situație cu adevărat disperată.

Mulțumită pe de o parte controlului mai strict și, pe de alta, câștigurilor din ce în ce mai mari de la târg și de la fermele de oi, starea financiară a stăreției se îmbunătățise simțitor; dar Philip cheltuia de fiecare dată până la ultimul bănuț pentru construcție și împrumutase sume mari de la cămătarii evrei din Winchester, datorii pe care încă nu le achitase. Acum, dintr-odată, își pierduse sursa de piatră gratuită, venitul de la târg dispăruse și, cel mai probabil, lucrătorii săi voluntari – dintre care mulți veneau în principal pentru târg – urmau să se împruțineze. Se vedea astfel nevoit să concedieze jumătate dintre zidari și să abandoneze speranța că avea să termine construcția catedralei înainte să moară. Nu era pregătit să facă așa ceva.

Se întreba dacă această criză survenise din vina sa. Fusese oare prea sigur pe sine, prea ambițios? *Sheriff*-ul Eustace fusese de această părere.

– Nu-ți mai ajunge nimeni nici cu prăjina la nas, Philip, îi spusese el, plin de mânie. Conduci o mănăstire mică și ești un stareț neînsemnat, dar tu vrei să-i domini pe episcop, pe conte și pe *sheriff*. Ei bine, nu poți. Suntem prea puternici pentru tine. Iar tu mereu faci probleme.

Eustace era un bărbat urât, cu dinții strâmbi și un ochi cu albeață; purta, la momentul respectiv, o robă murdară, de culoare galbenă; dar, oricât ar fi fost de neimpresionant ca apariție, cuvintele sale se înfipseseră în inima lui Philip ca niște pumnale. Era conștient, cu durere în suflet, de faptul că muncitorii de la carieră nu ar fi murit dacă nu și l-ar fi făcut dușman pe William Hamleigh. Dar nu avea de ales în privința atitudinii sale față de William. Dacă renunța, aveau să sufere chiar mai mulți oameni, oameni precum morarul pe care William îl omorâse și precum fiica șerbului pe care William și oamenii săi o siluiseră. Philip trebuia să lupte în continuare.

Iar asta însemna că trebuia să se prezinte dinaintea regelui.

Nu-i plăcea deloc această idee. Se mai prezentase în audiență la rege o dată, la Winchester, în urmă cu patru ani, și, deși obținuse ceea ce dorise, nu se simțise absolut deloc în largul său la curte. Regele era înconjurat de oameni vicleni și lipsiți de scrupule care se îmbrânceau unii pe alții pentru a-i capta atenția și se certau care să beneficieze de favorurile sale, iar Philip nu putea simți decât dispreț pentru un asemenea soi de oameni. Încercau să obțină averi și funcții pe care nu le meritau. Starețul nu înțelegea prea bine purtări de acest fel: în lumea lui, cea mai bună cale de a obține un lucru era câștigul prin merit, nu guduratul pe lângă cel care se afla în postura de a oferi. Dar acum nu avea de ales: trebuia să intre în lumea lor și să joace după regulile lor. Numai regele putea să-i dea permisiunea de a organiza târgul. Acum, numai regele mai putea salva catedrala.

Își termină rugăciunile și părăsi cripta. Soarele urca pe bolta cerului, iar pereții cenușii ai catedralei ce se înălța erau acoperiți de o îmbujorare rozalie. Constructorii, care lucrau de la răsărit la apus, tocmai începeau munca, descuind atelierile, ascuțindu-și uneltele și amestecând prima tranșă de mortar. Pierderea carierei nu afectase încă programul de construcție: de la bun început, piatra fusese scoasă din carieră într-un ritm mai rapid decât cel în care se zidea, dispuneau de un stoc care le putea ajunge multe luni de acum încolo.

Era timpul ca Philip să plece. Toate aranjamentele fuseseră făcute. Regele se afla la Lincoln. Philip urma să aibă un tovarăș de călătorie: Richard, fratele Alienei. După ce luptase timp de un an în calitate de scutier, Richard fusese făcut cavaler de către rege. Venise acasă pentru a-și înnoi echipamentul și acum avea să se alătore iarăși armatei regale.

Aliena se descurcase uluitor de bine în comerțul cu lână. Nu-i mai vindea lâna lui Philip, ci făcea chiar ea tranzacții directe cu cumpărătorii flamanzi. De fapt, anul acesta voise să cumpere întreaga producție de lână a stăreției. Ar fi plătit mai puțin decât flamanzii, dar Philip ar fi primit banii mai devreme. O refuzase. Oricum, simplul fapt că fusese dispusă să facă această ofertă arăta cât se poate de limpede cât de bine îi mergeau afacerile.

Pe când traversa curtea, Philip observă că Aliena se afla la grajduri, împreună cu fratele ei. Se adunaseră o mulțime de oameni pentru a-și lua rămas-bun de la călători. Richard călărea un cal castaniu de război care o costase pe Aliena în jur de 20 de lire. Crescuse și devenise un bărbat chipeș, lat în umeri, iar trăsăturile sale armonioase nu erau tulburate decât de o cicatrice urâtă la urechea dreaptă: i se tăiasse lobul urechii, cel mai probabil într-un accident la vreun exercițiu de scrimă. Era îmbrăcat superb în straie roșii și verzi, fiind echipat cu o sabie, o lance, o secure de război și un pumnal, toate noi. Bagajul îi era cărat de un al doilea cal, pe care-l conducea cu un frâu lung. Avea cu el doi oșteni, călărind niște gonaci, și un scutier pe un catâr.

Aliena avea fața scâldată în lacrimi, deși Philip nu-și putea da seama dacă regreta să-și vadă fratele plecând, dacă era mândră că arăta așa de bine sau dacă îi era teamă că nu avea să se mai întoarcă niciodată. Poate că plângea din toate trei motivele. Unii dintre săteni veniseră să își ia rămas-bun, inclusiv cea mai mare parte a tinerilor și a băieților. Fără nici o îndoială, Richard era eroul lor. De asemenea, erau prezenți și toți călugării, pentru a-i ura starețului o călătorie fără evenimente.

Servitorii de la grajduri aduseră doi cai, un buiestraș înșeuat pentru Philip și un catâr încărcat cu modestul său bagaj – în principal, merinde pentru călătorie. Constructorii își lăsară uneltele jos și veniră și ei, conduși de bărbosul Tom și de fiul său vitreg cu părul morcoviu, Jack.

Philip îl îmbrățișă formal pe Remigius, starețul adjunct, și își luă un rămas-bun mai călduros de la Cuthbert și de la Milius, după care încălecă buiestrașul. Își dădu seama, mohorât, că avea să stea pe șaua aceea tare o groază de timp. Din noua sa poziție, schiță o binecuvântare deasupra tuturor. Călugării, constructorii și sătenii îi făcură cu mâna și își strigară urările de călătorie ușoară în vreme ce el și Richard ieșeau călare pe poarta stăreției.

Porniră pe drumul îngust care traversa satul, făcându-le cu mâna oamenilor care-i priveau din cadrul ușilor, după care traversară în tropot de copite podul de lemn și ajunseră pe drumul care șerpuia printre ogoare. Ceva mai târziu, Philip aruncă o privire peste umăr și văzu soarele strălucind prin spațiul pentru fereastră lăsat în capătul estic, pe jumătate construit, al noii catedrale. Dacă misiunea sa eșua, era posibil să nu mai fie terminat niciodată.

După toate încercările prin care trecuse pentru a ajunge până aici, nu putea suporta acum gândul înfrângerii. Se întoarse și se concentrează asupra drumului care se deschidea înaintea sa.

Lincoln era un oraș construit pe un deal. Philip și Richard se apropiară de el dinspre sud, pe drumul vechi și aglomerat numit Ermine Street. Chiar și de la distanță, puteau vedea, pe culme, turnurile catedralei și fortificațiile castelului. Dar se aflau încă la cinci, șase kilometri distanță când, spre uluirea lui Philip, ajunseră la o poartă a orașului. „Înseamnă că suburbiile sunt întinse, își spuse el. Probabil că au mii de locuitori.“

De Crăciun, orașul fusese cucerit de Ranulf de Chester, cel mai puternic bărbat din nordul Angliei și rudă cu împărăteasa Maud. De atunci, regele Stephen îl recuperase, dar forțele lui Ranulf încă mai dețineau castelul. Acum, aflară Philip și Richard pe când se apropiau, Lincoln se găsea în poziția ciudată de a reuni două armate opozante între zidurile sale.

Philip nu se apropiase deloc de Richard în cele patru săptămâni petrecute împreună. Fratele Alienei era un tânăr furios, care îi ura pe cei din familia Hamleigh și era hotărât să se răzbune; și vorbea de parcă Philip ar fi simțit la fel. Dar exista o diferență. Philip îi ura pe membrii familiei Hamleigh pentru ceea ce le făceau supușilor lor: dacă ar fi scăpat de ei, lumea ar fi fost mai bună. Richard, pe de altă parte, n-avea să găsească satisfacție până ce nu îi va fi învins pe cei din familia Hamleigh: motivul său era într-un totul egoist.

Din punct de vedere fizic, Richard era un tânăr curajos, fiind mereu gata de luptă; dar, în alte privințe, era slab. Își dezorienta oștenii tratându-i uneori ca pe niște egali, după care le dădea ordine de parcă i-ar fi fost servitori. În taverne, încerca să facă impresie cumpărându-le bere străinilor. Pretindea că știa drumul atunci când, de fapt, nu era sigur și, uneori, conducea întregul grup într-o direcție greșită pentru că nu era în stare să recunoască faptul că greșise. Până ajunseră la Lincoln, Philip își dăduse seama că Aliena făcea cât zece de Richard.

Trecură pe lângă un lac mare, plin de vase; apoi, ajunși la poalele dealului, traversară cursul de apă care reprezenta granița sudică a orașului propriu-zis. În mod clar, Lincoln câștiga foarte mult din navigație. Lângă pod se afla o piață de pește. Trecură printr-o altă poartă păzită. Lăsară în urmă zona suburbiilor și intrară în orașul aglomerat. O stradă îngustă, neverosimil de aglomerată, urca abrupt dealul din fața lor. Casele care se înghesuiau una lângă alta, de fiecare parte a străzii, erau făcute în parte sau pe de-a întregul din piatră, semn de avuție considerabilă. Dealul era atât de abrupt, încât cele mai multe dintre case aveau catul principal la un metru de nivelul solului

într-un capăt și sub nivelul acestuia la celălalt. Zona de sub capătul din jos era, invariabil, un atelier de meșter sau o prăvălie. Singurele spații deschise erau cimitirele aflate lângă biserici, și pe fiecare dintre acestea se ținea târg: de grâne, păsări de casă, lână, piele și alte bunuri. Philip și Richard, însoțiți de micul anturaj al acestuia din urmă, își croiau cu greu drum prin mulțimea densă de orașeni, oșteni, animale și căruțe. Uluit, Philip își dădu seama că sub picioarele sale se găseau lespezi de piatră. Întreaga stradă era pavată! „Ce bogăție trebuie să fie aici, își spuse el, dacă pe străzi sunt puse pietre, de parcă ar fi un palat sau o catedrală.“ Drumul se dovedea la fel de alunecos din cauza gunoaielor și a balegii de animale, dar era mult mai bun decât râul de noroi în care se transformau cele mai multe dintre străzile din orașe pe timpul iernii.

Ajunseră în vârful dealului și trecură printr-o altă poartă. Acum intrară în partea interioară a orașului și, dintr-odată, atmosfera se schimbă: era mai liniște, dar mult mai multă încordare. Imediat la stânga lor se afla intrarea în castel. Ușa mare, cu întărituri de fier, care bloca arcada, era închisă bine. În spatele ferestrelor înguste din ziduri se mișcau siluete abia vizibile în semiîntunericul din interior, iar în spatele crenelurilor patrolau santinele, razele slabe ale soarelui reflectându-se în partea de sus a coifurilor lor lustruite. Philip îi urmări cum se plimbau încolo și înapoi. Nu schimbau nici un cuvânt, nu glumeau între ei, nu se aplecau peste balustradă pentru a fluiera după fetele care treceau: stăteau drepți, cu privirea ageră și gravă.

La dreapta lui Philip, la o distanță nu mai mare de jumătate de kilometru de poarta castelului, se afla fațada vestică a catedralei, iar starețul își dădu îndată seama că, în ciuda apropierii sale față de castel, aceasta fusese stabilită ca sediu general al armatei regale. Un șir de santinele bara drumul îngust care făcea legătura între clădirile canonicilor și biserică. Dincolo de santinele, cavaleri și oșteni intrau și ieșeau pe cele trei uși ale catedralei. Cimitirul fusese transformat într-o tabără militară, cu corturi, focuri la care se gătea și cai care pășteau iarba. Nu exista nici o clădire monastică în fapt: catedrala Lincoln nu era condusă de călugări, ci de preoți numiți canonici, care trăiau în case obișnuite aflate în apropierea bisericii.

Nu se găsea nimeni în spațiul dintre catedrală și castel, cu excepția lui Philip și a companionilor săi. Dintr-odată, starețul își dădu seama că erau ținta atenției gardienilor din tabăra regelui și a santinelor aflate pe crenelurile stăpânite de partea adversă. Se aflau pe teritoriul nimănui, între taberele celor două armate, probabil cel mai periculos loc din Lincoln. Privind în jur, văzu că Richard și ceilalți porniseră deja mai departe, iar el îi urmă grăbit.

Santinelele regelui îi lăsară imediat să treacă: Richard era un cavaler renumit. Philip admiră fațada vestică a catedralei. Aceasta avea o intrare gigantică, sub forma unei arcade, și alte astfel de bolți de fiecare parte, având jumătate din înălțimea celei principale, dar tot grandioase. Arăta ca o poartă către rai – ceea ce, într-un fel, și era. Imediat, Philip se hotărî că voia și el arcade înalte pe fațada vestică a catedralei Kingsbridge.

Lăsând caii cu scutierul, Philip și Richard își croiră drum prin tabără și intrară în catedrală. Înăuntru era chiar mai multă aglomerație decât afară. Navele laterale fuseseră transformate în grajduri și sute de cai erau legați de coloanele arcadei. Naosul gema de bărbați înarmați, iar pe jos se vedeau focuri pentru gătit și așternuturi. Unii vorbeau în engleză, alții în franceză, și câțiva flamandă, limba guturală a negustorilor de lână din Flandra. În mare, cavalerii erau încartiruiți aici, iar oștenii, afară. Philip văzu cu inimă grea cum câțiva bărbați jucau Nouă Mori pe bani și fu și mai tulburat de înfățișarea unor femei, care erau îmbrăcate foarte sumar pentru iarnă și păreau să flirteze cu bărbații („Aproape, își spuse el, ca și cum ar fi femei păcătoase, sau chiar – Doamne ferește! – târfe.“)

Pentru a evita să le privească, își îndreptă ochii către tavan. Era construit din lemn și pictat frumos în culori strălucitoare, dar, cu atâția oameni gătind în naos, reprezenta un mare pericol de incendiu. Îl urmă pe Richard prin mulțime. Acesta părea a se simți în largul său acolo, sigur pe el și încrezător, strigând salutări către nobili și baroni, și lovindu-i pe spate pe cavaleri.

Locul unde transepturile se întâlneau cu naosul și capătul estic al catedralei fuseseră îngrădite cu o funie. Partea de est părea să fie rezervată pentru preoți – „Ar fi fost și cazul“, își spuse Philip –, iar locul unde naosul se încrucișa cu transepturile fusese rezervat regelui.

În spatele funiei se afla un alt rând de gardieni, îndărătul lor o mulțime de curteni, apoi un cerc de conți, în mijlocul căruia stătea, pe un tron de lemn, regele Stephen. De când îl văzuse Philip ultima dată, în urmă cu cinci ani, la Winchester, regele îmbătrânise. Chipul său frumos era brăzdat de riduri de neliniște, părul său castaniu se înspicase, iar după un an de lupte trupul îi devenise mai slab. Părea să fie implicat într-o dezbatere amiabilă cu conții, contrazicându-se fără să se enerveze. Richard se duse către hotarul acestui cerc interior și făcu o plecăciune ceremonioasă. Regele privi spre el, îl recunoscu și rosti, cu o voce tunătoare:

– Richard din Kingsbridge! Mă bucur că te-ai întors!

– Mulțumesc, Măria Ta, spuse Richard.

Philip păși în spatele lui și se înclină în același mod.

Stephen spuse:

– Ți-ai adus un călugăr pe post de scutier? întrebă Stephen.

Toți curtenii izbucniră în râs.

– Acesta este starețul de Kingsbridge, Măria Ta, spuse Richard.

Stephen îl privi din nou, iar Philip observă în ochii săi scânteia dumiririi.

– Bineînțeles, îl cunosc pe starețul... Philip, spuse el, dar tonul său nu mai avea căldura cu care-l întâmpinase pe Richard. Ai venit să lupți pentru mine?

Curtenii râseră din nou.

Philip era încântat că regele își amintise numele lui.

– Am venit aici pentru că lucrarea Domnului, adică reconstruirea catedralei Kingsbridge, are nevoie de ajutorul Măriei Tale.

– Trebuie să aflu tot ce se poate în această privință, îl întrerupse grăbit Stephen. Vino să mă vezi mâine, când o să am mai mult timp.

Apoi se întoarse către conții săi și își reluă discuția pe un ton mai coborât.

Richard făcu o plecăciune și se retrase, iar Philip îi urmă exemplul.

Philip nu reuși să îl întâlnească pe regele Stephen în ziua următoare, nici într-a treia zi și nici într-a patra.

În prima seară stătuse la o berărie, dar se simțise hărțuit de mirosul cărnii fripte și de râsetele femeilor ușoare. Din nefericire, în oraș nu exista nici o mănăstire. În mod normal, episcopul i-ar fi oferit găzduire, dar regele locuia în palatul episcopului și toate casele din jurul catedralei erau pline cu membrii anturajului regal. În cea de-a doua noapte, Philip ieși din oraș, dincolo de suburbia Wigford, unde se găsea o mănăstire care conducea și o leprozerie. Acolo primi niște pâine de cereale și bere slabă la cină, o saltea tare pe podea, liniște de la apus la miezul nopții, slujbe în orele dinspre zori și un mic dejun alcătuit din terci subțire fără sare; și fu fericit.

În fiecare zi, se ducea la catedrală dimineața devreme, având cu sine prețiosul hrisov prin care se încredința stăreției dreptul de a lua piatră din carieră. Și, zi după zi, regele nu îl luă în seamă. Când ceilalți petiționari vorbeau între ei, discutând despre cine se găsea în grațiile suveranului și cine nu, Philip rămânea impasibil.

Știa de ce era lăsat să aștepte. Întreaga Biserică se afla în conflict cu regele. Stephen nu-și ținuse promisiunile generoase pe care fusese obligat să le rostescă la începutul domniei sale. Și-l făcuse dușman pe fratele său, vicleanul episcop Henric de Winchester, susținând pe altcineva pentru funcția de arhiepiscop de Canterbury; o manevră care-l dezamăgise și pe Waleran Bigod, care voia să urce în rang pe urmele lui Henric. Dar, în ochii Bisericii, cel mai mare păcat al lui Stephen fusese arestarea episcopului Roger de

Salisbury și a celor doi nepoți ai săi, care erau episcopi de Lincoln și de Ely, pe toți într-o singură zi, acuzându-i că-și construiseră castelele fără permisiune. Din catedralele și mănăstirile din întregul regat se ridicase un cor de glasuri scandalizate de acest sacrilegiu. Stephen se simțise jignit. Spusese că episcopii, ca slujitori ai lui Dumnezeu, nu aveau nevoie de castele; iar dacă le construiau, nu se puteau aștepta să fie tratați ca slujitori ai Domnului. Era sincer, dar naiv.

Ruptura fusese reparată în cele din urmă, dar regele Stephen nu mai era deloc dornic să asculte cererile slujitorilor Bisericii, așa că Philip trebuia să aștepte. Folosi această ocazie pentru a medita. Ca stareț, nu mai avea vreme pentru așa ceva, și îi ducea dorul. Acum, dintr-odată, nu avea nimic de făcut ore la rând, și își petrecea acest timp cufundat în gânduri.

În cele din urmă, ceilalți curteni lăsau un spațiu în jurul lui, făcându-i astfel prezența cum nu se poate mai evidentă, și probabil că lui Stephen îi venea din ce în ce mai greu să-l ignore. În dimineața celei de-a șaptea zi petrecute în Lincoln, starețul era cufundat într-o meditație asupra misterului Sfintei Treimi, când își dădu seama că cineva stătea în fața lui, privindu-l și vorbindu-i, iar persoana aceea era chiar regele.

– Dormi cu ochii deschiși, omule? spunea Stephen pe un ton aflat la granița dintre amuzament și iritație.

– Îmi pare rău, Măria Ta, mă gândeam, zise Philip și făcu o plecăciune întârziată.

– Nu contează. Vreau să împrumut hainele tale.

– Ce?

Philip era prea surprins ca să mai fie atent la etichetă.

– Vreau să arunc o privire prin castel și, dacă sunt îmbrăcat în călugăr, n-o să tragă cu arcul în mine. Hai... intră într-una din capele și dă-ți jos rasa!

Pe sub rasă, Philip nu avea decât o cămașă.

– Dar, Măria Ta, eu ce o să port?

– Am uitat ce modest trăiți voi, călugării. Stephen pocni din degete înspre un cavaler tânăr. Robert – împrumută-mi tunica ta, repede!

Cavalerul, care vorbea cu o fată, își scoase cu un gest rapid tunica, i-o dădu regelui făcând o plecăciune, după care făcu un gest vulgar în direcția fetei. Prietenii săi izbucniră în râs și lansară un val de ovații.

Regele Stephen îi întinse tunica lui Philip.

Starețul se strecură în micuța capelă închinată Sfântului Dunstan, ceru iertare sfântului printr-o rugăciune grăbită, după care își lepădă veșmântul monastic și îmbracă tunica stacojie, cu poale scurte, a cavalerului. I se părea

foarte ciudat: purtase rasă monastică de la vârsta de șase ani și se simțea bizar, de parcă ar fi avut straie de femeie. Ieși din capelă și îi înmână rasa lui Stephen, care o trase iute peste cap.

Apoi, regele îl ului spunând:

– Vino cu mine, dacă vrei. Poți să-mi povestești despre catedrala Kingsbridge.

Philip era luat prin surprindere. Primul său impuls fu să refuze. Era posibil ca vreo santinelă de pe crenelurile castelului să fie tentată să tragă în el, nefiind protejat de veșmintele bisericești. Dar i se oferea o ocazie de a fi complet singur cu regele, având la dispoziție timp suficient să-i explice cum stăteau lucrurile cu cariera și cu târgul. Era posibil să nu mai aibă parte nicio dată de o șansă ca aceasta.

Stephen își luă pelerina, care era purpurie, cu blană albă la guler și pe margini.

– Pune-ți asta, îi spuse el lui Philip. Dacă e să se tragă cu arcul, te vor ținti pe tine, nu pe mine!

Printre ceilalți curteni se așternuse o tăcere deplină; priveau la cei doi, întrebându-se ce avea să se întâmple.

Starețul își dădu seama că regele voia să sublinieze ceva. De fapt, el spunea că Philip nu avea ce căuta aici, în tabăra unei armate, și nu se putea aștepta să i se acorde anumite privilegii în defavoarea unora care-și riscau viețile pentru rege. Nu era deloc nedrept. Dar Philip știa că, dacă-i accepta acest punct de vedere, putea la fel de bine să se întoarcă acasă și să renunțe la orice speranță de a mai lua vreodată în posesie cariera sau de a mai redeschide târgul. Trebuia să accepte provocarea. Trase aer adânc în piept și spuse:

– Poate că e voia Domnului ca eu să mor pentru a-l salva pe rege.

Apoi luă pelerina purpurie și o puse pe umeri.

Dinspre mulțime se auzi un murmur de surpriză; însuși regele Stephen păru oarecum surprins. Toată lumea se așteptase ca Philip să dea înapoi. Aproape imediat, el însuși își dori să o fi făcut. Dar își asumase un angajament și nu mai exista cale de întoarcere.

Stephen părăsi biserica ieșind pe ușa dinspre nord. Philip îl urmă. Mai mulți curteni schițară câțiva pași cu gând de-ai însoți, dar Stephen le făcu semn să se oprească, spunând:

– Chiar și un călugăr poate stârni bănuieli dacă e însoțit de întreaga curte regală.

Își trase gluga rasei lui Philip peste cap și intră în cimitir, cu Philip alături.

Pelerina luxoasă pe care o purta Philip atrăgea priviri curioase în timp ce-și croiau drum prin tabără: războinicii presupuneau că era vreun baron și îi uimea faptul că nu îl recunoșteau. Căutăturile lor insistente îl făceau pe stareț să se simtă vinovat, ca și cum ar fi fost un fel de impostor. Nimeni nu se uita la Stephen.

Nu se duseră direct la poarta principală a castelului, ci merseră pe un labirint de străduțe înguste și ieșiră în apropierea bisericii cu hramul Sfântul Pavel, aflată de cealaltă parte a colțului nord-estic al castelului. Zidurile castelului fuseseră construite pe niște valuri masive de pământ și erau înconjurate de un șanț fără apă. Între marginea șanțului și zidurile celor mai apropiate clădiri era o întindere liberă de teren de circa 45 de metri. Stephen păși pe iarbă și începu să meargă spre vest, cercetând din ochi peretele nordic al castelului, ținându-se aproape de partea din spate a caselor din marginea terenului viran. Philip mergea alături de el. Stephen îl puse să meargă în stânga sa, între el și castel. Acel spațiu liber fusese lăsat, evident, pentru a le oferi arcașilor posibilitatea de a nimeri mai bine pe oricine se apropia de ziduri. Lui Philip nu-i era frică de moarte, dar îi era frică de durere, iar cel mai puternic gând al său în acele clipe avea legătură cu durerea provocată de vârful ascuțit al unei săgeți.

– Speriat, Philip? întrebă Stephen.

– Îngrozit, răspuse sincer Philip. Iar apoi, îndrăzneț datorită fricii, adăugă cu impertinență: Dar Domnia Ta?

Regele râse, văzând îndrăzneala de care dădea dovadă.

– Un pic, recunosc el.

Philip își aduse aminte că aceasta era ocazia sa de a vorbi despre catedrală. Dar, cât timp viața îi atârna de-un fir de ață, nu se putea concentra. Ochii i se îndreptau mereu către castel și scrutau atent crenelurile, ca nu cumva vreun soldat să-și încordeze arcul.

Castelul ocupa întregul colț de sud-vest al orașului interior, zidul său apusean făcând parte din zidul orașului, astfel că, pentru a-l ocoli, trebuia să ieși din oraș. Stephen îl conduse pe Philip prin poarta vestică și intrară amândoi în suburbia numită Newland. Aici, casele semănau cu colibele țăranilor, fiind făcute din lut amestecat cu nuiele, cu grădini mari, așa cum aveau și casele de la sate. Câmpul deschis din spatele caselor era biciuit de pale de vânt rece. Stephen coti spre sud, dând în continuare ocol castelului. Arătă către o ușiță în zidul castelului.

– Bănuiesc că pe acolo s-a strecurat afară Ranulf de Chester când am cucerit orașul, spuse el.

Philip se simțea mai puțin înspăimântat aici. În jurul lor se găseau și alți oameni, iar crenelurile de pe partea aceasta erau păzite de mai puține gărzi, întrucât ocupanții castelului se temeau de un atac din oraș, nu dinspre suburbiile. Philip trase adânc aer în piept și rosti:

– Dacă mor, o să-i conferiți Kingsbridge-ului dreptul de a ține un târg și o să-l faceți pe William Hamleigh să înapoieze cariera?

Stephen nu răspunse imediat. Merseră în josul dealului către colțul de sud-vest al castelului și își ridicară privirile către fortăreață. De unde se găseau ei, părea trufașă și impenetrabilă. Ajunși în colț, intrară printr-o altă poartă și reveniră în oraș, însă în partea inferioară a acestuia, pentru a merge de-a lungul părții sudice a castelului. Philip se simți din nou în pericol. Pentru o persoană din interiorul meterezelor, nu ar fi fost greu să-și dea seama că acei doi bărbați care înconjurau zidurile erau într-o expediție de cercetare și, ca atare, puteau fi considerați ținte, pe bună dreptate, mai ales cel care purta pelerina purpurie. Pentru a-și lua gândul de la spaima care-i strângea sufletul, starețul își concentră atenția asupra studierii fortăreței. În zid se găseau mici goluri care serveau drept guri de deversare pentru latrine, iar resturile și mizeriile care erau evacuate se scurgeau pur și simplu pe ziduri, grămada pe care o formau jos rămânând acolo până putrezea. Nici nu era de mirare că mirosea îngrozitor. Philip încercă să respire mai cu zgârcenie și amândoi grăbiră pasul pentru a lăsa acea zonă în urmă.

În colțul sud-vestic era un alt turn, mai mic. Ajungând aici, Philip își dădu seama că parcurseseră trei laturi ale pătratului. Se întreba dacă nu cumva Stephen uitase de întrebarea lui. Îi era teamă să o rostească din nou. Regele putea avea impresia că făcea presiuni asupra lui, și s-ar fi simțit ofensat.

Ajunseră la strada principală care traversa mijlocul orașului și cotiră din nou, dar, înainte ca Philip să apuce să răsufle ușurat, trecură, printr-o altă poartă, în orașul interior și, câteva clipe mai târziu, ajunseră în teritoriul neutru dintre catedrală și castel. Spre oroarea lui Philip, regele se opri acolo.

Se întoarse pentru a vorbi cu starețul, așezat în așa fel încât să poată studia castelul peste umărul lui Philip. Spatele vulnerabil al lui Philip, acoperit de purpură și blană de hermină, era expus privirilor scrutătoare ale sentinzelor postate la poarta castelului și ale arcașilor de pe ziduri. Încremeni ca o statuie, așteptându-se ca în carnea sa să se înfigă din moment în moment o săgeată sau o suliță. În ciuda vântului înghețat, începu să transpire.

– Ți-am dat cariera aceea cu câțiva ani în urmă, nu-i așa? întrebă regele Stephen.

– Nu chiar, răspuse Philip printre dinții încleștați. Ne-ați dat dreptul de a lua piatră pentru catedrală. Dar cariera i-ați dat-o lui Percy Hamleigh. Acum, fiul lui Percy, William, i-a alungat pe muncitorii mei, omorând cinci oameni – printre care o femeie și un copil – și refuză să ne lase să luăm piatră.

– N-ar trebui să faci lucruri de genul ăsta, mai ales dacă vrea să-l numesc conte de Shiring, spuse gânditor Stephen.

Philip se simți un pic încurajat. Dar, o clipă mai târziu, regele adăugă:

– Al naibii să fiu dacă eu văd vreo cale de acces în castelul ăsta!

– Vă rog să-i ordonați lui William să ne lase să luăm piatră din carieră, zise Philip. Vă sfidează și fură de la Dumnezeu.

Stephen părea să nu-l audă.

– Nu cred că au prea mulți oameni acolo, spuse el, pe același ton medita-tiv. Bănuiesc că aproape toți sunt pe metereze, ca să facă o demonstrație de putere. Ce spuneai despre un târg?

Philip își dădu seama că toate acestea făceau parte din încercarea la care era supus; faptul că-l ținea cu spatele la o mulțime de arcași, în câmp liber. Își șterse fruntea cu mâneca de blană a pelerinei regelui.

– Măria Ta, în fiecare duminică, oamenii vin din tot ținutul pentru a se închina la Kingsbridge și a munci, fără nici o plată, pe șantierul catedralei. Când am început, câțiva oameni mai întreprinzători veneau pe șantier și vindeau plăcinte cu carne, vin, bonete și cuțite muncitorilor voluntari. Așa că, treptat, s-a format un târg. Iar acum vă rog să-mi acordați licența pen-tru acesta.

– O să plătești pentru ea?

Philip știa că era normal să o plătească, dar mai știa că se putea renunța la taxă pentru un membru al Bisericii.

– Da, Măria Ta, o voi plăti... asta dacă nu cumva veți dori să ne dați licența fără plată, pentru slava lui Dumnezeu.

Pentru prima dată, Stephen îl privi direct în ochi.

– Ești un om curajos, dacă stai aici, cu spatele la dușman, și te târguiești cu mine.

Philip îi adresă la rândul său o privire la fel de sinceră.

– Dacă Dumnezeu hotărăște că viața mea s-a sfârșit, nimic nu mă poate salva, spuse starețul, pe un ton mai viteaz decât se simțea el. Dar dacă Dumnezeu vrea ca eu să trăiesc pentru a construi catedrala Kingsbridge, atunci zece mii de arcași nu mă pot doborî.

– Bine spus! rosti Stephen și, punându-și o mână pe umărul lui Philip, se întoarse către catedrală.

Cu genunchii moi de ușurare, Philip porni alături de el, venindu-și tot mai mult în fire cu fiecare pas cu care se îndepărta de castel. Părea să fi trecut testul. Dar era important să obțină un angajament lipsit de ambiguități din partea regelui. Dintr-un moment în altul, avea să fie din nou înconjurat de curteni. Pe când treceau prin șirul de santinele, Philip își luă inima în dinți.

– Măria Ta, dacă ați binevoi să scrieți o misivă pentru *sheriff*-ul din Shiring...

Fu întrerupt. Cu fața aprinsă, unul dintre conți veni grăbit în întâmpinarea regelui și spuse:

– Robert de Gloucester se îndreaptă către noi, Măria Ta!

– Ce? Cât de departe e?

– Destul de aproape. Cel mult o zi...

– De ce nu am fost avertizat? Am postat oameni în jurul orașului!

– S-au apropiat pe Fosse Way, după care au ieșit de pe drum pentru a se apropia traversând câmpurile.

– Cine mai e cu el?

– Toți conții și cavalerii aflați de partea lui care și-au pierdut pământurile în ultimii doi ani. De asemenea, e și Ranulf de Chester...

– Bineînțeles. Câinele trădător!

– Și-a adus toți cavalerii din Chester, plus o oaste de galezi sălbatici și lacomi.

– Câți oameni, în total?

– Cam o mie.

– La naiba! Sunt mai mult cu o sută decât noi.

Deja, în jurul lor se adunaseră mai mulți baroni, iar acum interveni un altul:

– Măria Ta, dacă vine peste câmpuri, va trebui să traverseze râul în vad...

– Bine gândit, Edward! spuse Stephen. Ia-ți oamenii, coborâți la vad și vedeți dacă le puteți ține piept. O să aveți nevoie și de arcași.

– Știe cineva cât de departe sunt acum? întrebă Edward.

Primul conte zise:

– Iscoada a spus că foarte aproape. Ar putea ajunge la vad înaintea ta.

– Plec imediat, zise Edward.

– Brav bărbat! spuse regele Stephen. Își strânse pumnul drept și îl lovi de palma stângă. În sfârșit o să-l întâlnesc pe Robert de Gloucester pe câmpul

de bătălie. Mi-aș dori să fi avut mai mulți oameni. Totuși... un avantaj de o sută de luptători nu e mult.

Philip ascultă toate acestea cufundat într-o tăcere mohorâtă. Era sigur că se aflase pe punctul de a obține acordul lui Stephen. Acum, mintea regelui se concentra asupra altor probleme. Dar Philip nu era dispus să renunțe. Încă mai purta pelerina purpurie a regelui. O dădu jos de pe umeri și o ținu cu o mână.

– Poate că ar trebui să revenim amândoi la categoria noastră socială, spuse starețul.

Stephen încuviință din cap cu un aer absent. Un curtean apărui în spatele regelui și îl ajută să-și dea jos veșmântul monastic. Philip îi întinse pelerina regală și spuse:

– Măria Ta, în urmă cu câteva momente păreați a privi favorabil cererea mea.

Stephen păru enervat de faptul că i se aducea aminte. Ridică din umeri și tocmai se pregătea să vorbească atunci când se auzi un nou glas.

– Măria Ta!

Philip recunoscuse vocea. Inima i se prefăcu în plumb. Se întoarse și îl văzu pe William Hamleigh.

– William, băiatul meu! exclamă regele, pe tonul vesel pe care-l folosea atunci când vorbea cu războinicii. Ai picat la țanc!

William făcu o plecăciune și spuse:

– Stăpâne, am adus cincizeci de cavaleri și două sute de luptători de pe domeniul meu.

Speranțele lui Philip se spulberară.

Se vedea bine că Stephen era încântat.

– Ce oștean bun ești! rosti regele cu căldură în glas. Așa, avem un avantaj asupra dușmanului!

Își trecu brațul pe după umerii lui William și porni cu el spre catedrală.

Philip rămase pe loc și îi privi îndepărtându-se. Fusese agonizant de aproape de succes, dar, în final, armata lui William se dovedise mai importantă decât dreptatea, își dădu el seama cu amărăciune. Curteanul care-l ajutase pe rege să-și dea jos rasa i-o întindea acum lui Philip. Starețul o luă. Curteanul îi urmă pe rege și pe cei din anturajul său în interiorul catedralei. Philip își îmbrăcă rasa. Era profund dezamăgit. Privi cele trei uși uriașe, sub formă de arcade, ale catedralei. Nădăjduise să poată construi arcade precum acelea și la Kingsbridge. Dar regele Stephen se dăduse de partea lui William

Hamleigh. Regele fusese confruntat cu o alegere directă: dreptatea situației lui Philip, pe de o parte, avantajul oferit de armata lui William, pe de alta. Și picase testul.

Acum, pentru Philip nu mai exista decât o speranță: că regele Stephen avea să fie învins în bătălia aceasta.

II

Episcopul oficie slujba în catedrală când cerul începea să se lumineze. Până atunci, caii fuseseră înșeuși, cavalerii își îmbrăcaseră cămășile de zale, oștenii mâncaseră și tuturor li se dăduse o porție de vin tare care să le dea curaj.

William Hamleigh îngenunche în naos alături de ceilalți cavaleri și conți, în timp ce caii de război băteau din copite și fornăiau în navele laterale, și fu iertat în avans pentru omorurile pe care avea să le comită în ziua aceea.

Frica și tulburarea îi dădeau lui William o senzație de amețală. Dacă regele câștiga astăzi, numele lui William avea să fie asociat mereu cu această victorie, pentru că oamenii aveau să spună că el adusese întăririle care schimbaseră raportul de forțe. Dacă regele pierdea... se putea întâmpla orice. Îngenuncheat pe pardoseala rece de piatră, fu cutremurat de un fior.

Regele era în față, într-un veșmânt curat, alb, ținând o lumânare în mână. Pe când se ridica ostia, lumânarea se rupse, iar flacăra se stinse. William se cutremură: era un semn rău. Un preot aduse o lumânare nouă și o luă pe cea ruptă, iar Stephen zâmbi nonșalant, dar în inima lui William sentimentul de groază în fața forțelor supranaturale rămase, și, când privi în jur, își dădu seama că și ceilalți simțeau la fel.

După slujbă, regele își puse armura, ajutat de un valet. Avea o haină de zale făcută din piele pe care erau cusute inele de fier. Haina era despicală în față și în spate până la brâu, astfel încât suveranul să poată călări. Valetul o închise strâns la gât. Apoi îi puse o bonetă strânsă cu o glugă de zale, care-i acoperea părul castaniu și îi apăra gâtul. Peste bonetă purta un coif de fier

care se prelungea peste nas. Cizmele sale de piele erau tivite cu zale și aveau pintoni ascuțiți.

În timp ce-și puneă armura, coții se adunară în jurul său. William urma sfaturile mamei sale și se purta ca și cum ar fi fost deja unul dintre ei, făcându-și loc cu coatele prin mulțime pentru a se alătura grupului din jurul regelui. După ce ascultă câteva clipe, își dădu seama că aceștia încercau să-l convingă pe Stephen să se retragă și să lase Lincolnul în mâna rebelilor.

– Aveți mai multe teritorii decât Maud... puteți strânge o armată mai mare, spunea un bărbat mai în vârstă pe care William îl recunoscu a fi lordul Hugh. Plecați spre sud, de unde să faceți rost de întăriri, după care vă întoarceți și îi copleșiți ca număr.

După incidentul cu lumânarea ruptă, William însuși aproape că-și dorea să fie ordonată retragerea, dar regele nu avea timp de astfel de discuții.

– Suntem suficient de puternici să-i învingem acum, zise el, pe un ton voios. Unde vă e curajul?

Își prinse la brâu o curea de care atârnavă o sabie și un pumnal, ambele arme având teci de lemn cu piele.

– Armatele sunt prea apropiate ca număr de oameni, spuse un bărbat înalt, cu păr scurt, țepos și o barbă tunsă atent. Era contele de Surrey. E prea riscant.

William știa că acesta nu constituia un argument prea bun atunci când venea vorba de Stephen: regele era cât se poate de cutezător.

– Prea apropiate ca număr? repetă el, batjocoritor. Prefer o luptă dreaptă.

Își trase mânușile scurte de piele cu zale pe dosul palmei. Valetul îi înmână un scut lung de lemn acoperit cu piele. El îi prinse curelele pe după gât și îi apucă mânerul cu mâna stângă.

– Nu avem prea multe de pierdut dacă ne retragem acum, insistă Hugh. Nici măcar nu am cucerit castelul.

– Aș pierde ocazia de a mă înfrunta cu Robert de Gloucester pe câmpul de bătălie, spuse Stephen. De doi ani mă tot evită. Acum că am ocazia de a da piept cu trădătorul odată pentru totdeauna, nu o să dau bir cu fugiții doar pentru că suntem prea apropiați numeric!

Un servitor îi aduse calul, gata înșeuat. Pe când Stephen se pregătea să încalce, în jurul ușii dinspre vest a catedralei se stârni o agitație neobișnuită, iar un cavaler veni în fugă de-a lungul naosului, plin de noroi și de sânge. William avu presimțirea sumbră că acesta aducea vești proaste. În timp ce bărbatul făcea o plecăciune în fața regelui, William îl recunoscu: era unul dintre oamenii lui Edward, care fusese trimis să păzească vadul.

– Am ajuns prea târziu, Măria Ta, spuse bărbatul cu un glas răgușit, gâfâind. Inamicul a traversat râul.

Era un alt semn rău. Dintr-odată, lui William i se făcu și mai frig. Acum, între dușman și Lincoln nu se mai găsea decât câmp deschis.

Preț de-o clipă, și Stephen păru surprins, dar își recăpătă rapid stăpânirea de sine.

– Nu contează! spuse el. Cu cât dăm piept cu ei mai repede, cu atât mai bine!

Urcă pe calul său de război.

De ș-a avea prinsă o secure de bătaie. Valetul îi întinse o lance de lemn cu un vârful strălucitor de fier, completându-i arsenalul. Stephen plescăi cu limba în cerul gurii, iar calul porni supus înainte.

Pe când regele străbătea naosul catedralei, conții, baronii și cavalerii încălecară și se înșirară în urma sa, ieșind cu toții din catedrală. În curte, oștenii li se alăturară. Acesta era momentul când oamenilor începea să le fie frică și căutau o ocazie de a se face nevăzuți; dar ritmul demn în care se deplasau, atmosfera aproape ceremonială, atenția tuturor orășenilor îndreptată asupra lor făceau ca fuga celor slabi de înger să fie foarte dificilă.

Numărul lor fu sporit de circa o sută de orășeni: brutari grași, țesători miopi și berari cu chipul roșu, cu armuri proaste, călare pe catări și buiestrași. Prezența lor arăta limpede cât de puțin popular era Ranulf.

Armata nu putea să treacă prin dreptul castelului, pentru că ar fi fost expusă săgeților trase de pe metereze, așa că părăsiră orașul pe poarta dinspre nord, care era numită Arcada Newport, și cotiră spre vest. Acolo avea să fie purtată bătălia.

William cercetă terenul cu ochi ageri. Deși în partea de sud a orașului coasta dealului cobora abrupt către râu, aici, spre vest, se afla o culme lungă care cobora ușor spre câmpie. William își dădu seama imediat că Stephen alesese locul potrivit de unde să apere orașul, pentru că, indiferent de felul în care avea să se apropie dușmanul, urmă să se găsească mai jos decât forțele regelui.

Când Stephen ajunse la jumătate de kilometru de oraș, zări doi cercetași care urcau dealul, călărind rapid. Aceștia îl văzură pe rege și veniră direct la el. William se înghesui mai aproape pentru a le auzi raportul.

– Inamicul se apropie repede, Măria Ta, spuse unul din cercetași.

William aruncă o privire peste câmpie. Putea vedea, destul de bine, o masă întunecată la orizont, care se mișca încet spre el: dușmanul. Simți un fior de teamă. Se scutură, dar teama nu dispăru. Avea să treacă atunci când va începe bătălia.

– Cum sunt aranjați? întrebă regele.

– Ranulf cu cavalerii din Chester sunt în centru, stăpâne, zise iscoada. Sunt pe jos, nu călări.

William se întrebă de unde știa cercetașul așa ceva. Probabil că intrase chiar în tabăra dușmană și ascultase atunci când se dădeau ordinele. Era nevoie de îndrăzneală și de sânge rece pentru așa ceva.

– Ranulf e în centru? spuse Stephen. Ca și cum el ar fi conducătorul, și nu Robert!

– Robert de Gloucester se află în flancul stâng, cu o armată de oameni care se numesc Dezmoșteniții, continuă iscoada.

William știa de ce își luaseră acest nume: cu toții pierduseră terenuri de când începuse războiul civil.

– Înseamnă că Robert i-a încredințat lui Ranulf comanda operațiunii, spuse Stephen gânditor. Păcat. Îl cunosc bine pe Robert... aproape că am crescut împreună... i-aș fi ghicit strategia. Dar Ranulf mi-e străin. Nu contează. Cine e în dreapta?

– Galezii, stăpâne.

– Arcași, presupun.

Luptătorii din sudul Țării Galilor erau cunoscuți pentru priceperea lor în trasul cu arcul.

– Nu și aceștia, spuse cercetașul. Sunt o ceată agitată, cu fețele vopsite, strigă cântece barbare și sunt înarmați cu ciocane și cu bâte. Foarte puțini au cai.

– Înseamnă că sunt din nordul Țării Galilor, medită Stephen. Probabil că Ranulf le-a promis că vor avea parte de jaf și prădăciune. Dumnezeu să aperse Lincolnul dacă intră sălbaticii aceia între zidurile sale! Dar nu o vor face! Cum te cheamă, cercetașule?

– Roger, dar mi se spune Lackland, răspuse bărbatul.

– Lackland? Vei primi zece acri de pământ pentru munca ta.

Bărbatul era încântat.

– Mulțumesc, stăpâne!

– Acum...

Stephen se întoarse și își privi conții. Se pregătea să dea ordine. William se încordă, întrebându-se ce rol avea să-i încredințeze regele.

– Unde este Alan de Britania?

Alan își îmboldi calul și se apropie de rege. Era conducătorul unei forțe de mercenari bretoni, bărbați nomazi care luptau pentru bani și care nu se arătau loiali decât lor înșile.

Stephen îi spuse lui Alan:

– Pe tine și pe bretonii tăi curajoși o să vă pun în prima linie, în stânga mea.

William își dădu seama de înțelepciunea din spatele acestei decizii: mercenarii bretoni împotriva aventurierilor galezi, cei nedemni de încredere împotriva celor indisciplinați.

– William de Ypres! strigă Stephen.

– Măria Ta.

Un bărbat negricios călare pe un cal negru își ridică lancea. Acest William era conducătorul unei alte forțe de mercenari, luptători flamanzi, despre care se spunea că erau oarecum mai de încredere decât bretonii.

– Și tu o să stai în stânga, dar în spatele bretonilor lui Alan, zise regele.

Cei doi conducători de mercenari își întoarseră caii și intrară din nou în mulțimea armatei pentru a-și organiza oamenii. William se întrebă pe ce poziție avea să lupte el. Nu își dorea sub nici o formă să fie în linia întâi. Făcuse suficient pentru a se distinge, prin simplul fapt că venise cu armata sa. O poziție sigură, lipsită de evenimente, în ariergardă, i-ar fi convenit de minune.

Regele Stephen spuse:

– Conții mei de Worcester, Surrey, Northampton, York și Hertford, cu cavalerii voștri, veți forma flancul meu drept.

O dată în plus, William sesiză logica din spatele ordinelor lui Stephen. Conții și cavalerii lor, mai toți călare, aveau să dea piept cu Robert de Gloucester și nobilii „dezmoșteniți“ ce-l susțineau, care aveau să fie, de asemenea, aproape toți călare. Dar William era dezamăgit că nu fusese inclus în rândul conților. În mod sigur, regele nu uitase de el, nu-i așa?

– Eu voi conduce contingentul din mijloc, pe jos, cu pedestrașii, spuse Stephen.

Pentru prima oară, William nu fu de acord cu o decizie de-a regelui. Era întotdeauna mai bine să stai în șa cât de mult puteai. Dar se spunea că Ranulf, conducătorul armatei oponente, era și el pe jos, iar nepotrivitul simț al dreptății de care dădea mereu dovadă Stephen îl obliga să-și înfrunte dușmanul de pe poziții egale.

– Cu mine, în centru, o să îl iau pe William de Shiring cu oamenii săi, spuse regele.

William nu știa dacă să fie încântat sau îngrozit. Faptul că fusese ales să lupte alături de rege reprezenta o mare onoare – mama sa avea să fie mulțumită –, dar îl puneă în cea mai periculoasă dintre poziții. Și, pentru a agrava situația, avea să lupte pe jos. De asemenea, însemna că regele îl putea observa în fiecare moment al confruntării și îi putea judeca faptele de arme.

Avea să fie nevoit să pară neînfricat și să atace neconținut dușmanul, spre deosebire de tactica sa preferată – să se ferească de necazuri și să se lupte numai când era obligat.

– Cetățenii credincioși din Lincoln vor fi în ariergardă, spuse Stephen.

Această decizie arăta un amestec de compasiune și înțelepciune tactică. Cetățenii nu erau de mare folos niciunde, dar în spate nu puteau face mari pagube și aveau să sufere mai puține pierderi.

William ridică stindardul contelui de Shiring. Aceasta era alta dintre ideile mamei sale. La drept vorbind, nu se cuvenea să poarte stindardul, pentru că nu era conte; dar oamenii săi erau obișnuiți să urmeze stindardul Shiringului – sau cel puțin așa avea să spună dacă s-ar fi văzut provocat. Și, dacă bătălia se desfășura bine, la sfârșitul acelei zile putea ajunge conte.

Oamenii săi se adunară în jurul lui. Ca întotdeauna, Walter era alături de el, o prezență masivă, liniștitoare. La fel, Gervase cel Urât, Hugh Secure și Miles Zaruri. Gilbert, care murise la carieră, fusese înlocuit de Guillaume de St. Clair, un tânăr cu chip proaspăt și o doză de răutate în privire.

Uitându-se în jur, William se înfurie văzându-l pe Richard din Kingsbridge, care purta o armură nouă, strălucitoare și călărea pe un splendid cal de război. Era cu contele de Surrey. Nu adusese o armată pentru rege, așa cum o făcuse William, dar arăta impresionant – cu chipul lui tânăr, viguros și brav – și, dacă făcea fapte mari în acea zi, putea câștiga favorurile regelui. Bătăliile erau imprezvizibile, asemenea și regii.

Pe de altă parte, poate că Richard avea să fie ucis azi. Ce noroc ar fi să se întâmple *asta!* William tânjea după așa ceva mai abitir decât tânjise vreodată după o femeie.

Privi spre vest. Dușmanul era mai aproape.

Philip se afla pe acoperișul catedralei și sub ochii săi Lincolnul se desfășura precum o hartă. Orașul vechi înconjura catedrala aflată în vârful dealului. Avea străzi drepte și grădini îngrijite, iar castelul se găsea în colțul sud-vestic. Partea mai nouă, zgomotoasă și supraaglomerată, ocupa versantul abrupt din sud, între orașul vechi și râul Witham. De obicei, acest cartier forfotea de activitate comercială, dar astăzi era acoperit cu un lițoliu de tăcere încărcată de teamă, iar oamenii se urcaseră pe acoperișuri pentru a urmări bătălia. Râul venea dinspre est, curgea de-a lungul poalelor dealului, după care se lărgea într-un port natural numit Brayfield Pool, care era înconjurat de cheiuri pline de vase și bărci. Un canal numit Fosdyke pornea înspre vest de Brayfield Pool – tocmai până la râul Trent, așa i se spusese lui Philip. Privind

de la înălțime, starețul se minuna văzându-i cursul perfect drept, pe kilometri la rând. Oamenii spuneau că fusese construit în vechime.

Canalul reprezenta hotarul câmpului de luptă. Philip privi cum armata regelui Stephen ieșea din cetate, nimic mai mult decât o mulțime dezordonată, aliniindu-se apoi încet, în trei coloane ordonate. Philip își dădu seama că Stephen îi așezase pe conți în dreapta sa, deoarece aceștia aveau veșmintele cele mai colorate – tunici roșii și galbene – și stindarde în nuanțe vii. De asemenea, aceștia erau și cei mai activi, deplasându-se de colo-colo, împărțind ordine, ținând consilii improvizate și stabilind strategii. Cei din grupul din stânga regelui, pe versantul care cobora către canal, purtau straie în nuanțe mohorâte, cenușiu și maro, aveau mai puțini cai și nu se agitau foarte, păstrându-și energia: aceștia erau, cel mai probabil, mercenarii.

Dincolo de armata lui Stephen, acolo unde linia marcată de canal nu se mai putea distinge bine și se confunda cu rândul de tufișuri, armata rebelilor acoperea câmpul ca un roi de albine. La început, păruseră a sta pe loc; apoi, când se uitase din nou, după un timp, îi zărise mai aproape; iar acum, dacă se concentra, putea chiar să observe cum se mișcau. Se întrebă câți erau. Din câte vedea el, cele două tabere erau destul de apropiate numeric.

Philip nu avea cum să influențeze în vreun fel deznodământul – genul de situație care niciodată nu-i era pe plac. Încercă să-și liniștească tumultul sufletului și să adopte o atitudine fatalistă. Dacă Dumnezeu voia să se construiască o catedrală nouă la Kingsbridge, avea să-l facă pe Robert de Gloucester să-l învingă azi pe regele Stephen, astfel încât Philip să o poată ruga pe victorioasa împărăteasă Maud să-i înapoieze cariera și să-i permită să deschidă din nou târgul. Iar dacă Stephen avea să-l învingă pe Robert, se cuvenea ca Philip să accepte voia Domnului, să renunțe la planurile sale ambițioase și să lase Kingsbridge să alunece din nou într-o obscuritate somnoroasă.

Oricât încerca, Philip nu putea să gândească altfel. Voia ca Robert să învingă.

Un vânt puternic se abătea în rafale asupra catedralei și amenința să-i doboare pe spectatorii mai fragili de pe acoperiș și să-i arunce în cimitirul de dedesubt. Vântul era extrem de rece. Philip prinse a tremura și își trase peleara mai strâns pe lângă trup.

Acum, cele două armate se găseau cam la un kilometru și jumătate una de cealaltă.

Ajunsă la această distanță de prima linie a armatei regale, armata rebelilor se opri. Era chinuitor să poată vedea mulțimea de luptători, dar să nu poată

distinge detaliile. William voia să știe cât de bine armați erau, dacă se arătau veseli și agresivi sau dimpotrivă obosiți și fără nici o tragere de inimă, ba chiar și cât de înalți erau. Continuau să avanseze într-un ritm lent, ca și cei din spate, motivați de aceeași neliniște care-l rodea și pe William, împingându-se înainte pentru a putea studia dușmanul.

În armata lui Stephen, conții și cavalerii se aliniară pe cai, cu lăncile pregătite, ca și cum s-ar fi aflat într-un turnir și așteptau începerea întrecerilor. Cu inimă grea, William trimise toți caii din contingentul său către ariergardă. Le spuse scutierilor să nu se întoarcă în oraș, ci să țină caii pe aproape în caz că era nevoie de ei – pentru o retragere în fugă, la așa ceva se gândea, deși nu se exprimă ca atare. Dacă pierdeau bătălia, era preferabil să fugă decât să moară.

Pe câmp se instalase o stare de acalmie, ca și cum luptele nu mai aveau să înceapă vreodată. Vântul se potoli iar caii se liniștiră, deși nu se putea spune același lucru și despre luptători. Regele Stephen își scoase coiful și se scărpină în cap. William prinse a se frământa. Îi plăcea să se lupte, dar dacă zăbovea gândindu-se la ce avea să se întâmple, se simțea copleșit de o senzație de greață.

Apoi, aproape fără de motiv, atmosfera deveni din nou încordată. De undeva se înalță un strigăt războinic. Dintr-odată, toți caii deveniră agitați. Se auzi un chiuit izvorât din multe piepturi, înecat, aproape instantaneu, de tunetul copitelor. Bătălia începuse. William simțea mirosul acru, de sudoare, al fricii.

Făcu privirea roată, încercând disperat să-și dea seama ce se întâmpla, dar totul era o învălmășeală și, nefiind călare, nu reușea să vadă decât un spațiu limitat în jurul lui. Se părea că nobilii din dreapta începuseră bătălia atacându-i pe dușmani. Probabil cei aflați în fața lor, armata de nobili dezmoșteniți a contelui Robert, reacționau aidoma, atacând în formație. Aproape imediat, dinspre stânga se înalță un țipăt, iar William se întoarse la timp pentru a vedea că războinicii călare din rândul mercenarilor bretoni dădeau pinteni cailor pentru a țâșni spre dușman. Drept răspuns, din rândurile oștirii dușmane ce se găsea în flancul lor se stârni o cacofonie de urlete care-ți îngheța sângele în vine – gloata de galezi, cel mai probabil. Nu-și putea da seama de partea cui înclinau sortii.

Nu-l mai zărea pe Richard nicăieri.

Din spatele armatei dușmane se ridicară sute de săgeți, ca un stol de păsări, și începură să cadă în jurul lui. William își ținea scutul deasupra capului. Detesta săgețile – ucideau la întâmplare.

Regele Stephen lăsă să-i scape un muget războinic și atacă. William își trase spada de la brâu și porni înainte, strigând la oamenii săi să-l urmeze. Dar călăreții din stânga și din dreapta sa se împrăștiaseră în fuga lor spre dușman, iar acum se aflau între el și inamic.

În dreapta sa se auzea o hărmălaie asurzitoare de arme ciocnite, fier pe fier, iar aerul se umplu de un miros metalic pe care-l știa prea bine. Coțiii și dezmoșteniții intraseră în luptă. Vedeai cai și oameni izbindu-se, învârtindu-se, atacând și prăbușindu-se. Nechezatul animalelor nu se deosebea cu nimic de strigătele luptătorilor și, undeva în larma aceea, William putea auzi deja țipetele îngrozitoare, care-ți făceau părul măciucă, ale răniților în agonie. Spera că Richard se afla printre cei care țipau astfel.

William privi în stânga sa și observă îngrozit că bretonii se retrăgeau din fața bătelor și securilor sălbaticilor galezzi. Aceștia din urmă păreau pradă demenței, urlând, zbierând, călcându-se în picioare în nerăbdarea lor de a ajunge la dușmani. Poate că-i mâna lăcomia de a jefui orașul. Bretonii, care nu aveau alt stimulent decât perspectiva salariului pe încă o săptămână, luptau defensiv și pierdeau teren. William era dezgustat.

Se simțea frustrat că nu apucase să lovească nici măcar o dată. Era înconjurat de cavalerii săi, iar în fața sa se aflau caii coțrilor și ai bretonilor. Înaintă, avându-l pe rege puțin în spate, în lateral. În jurul lor, bătălia era în toi: cai prăbușiți, oameni luptându-se corp la corp cu ferocitatea unor feline, scrâșnetul asurzitor al săbiilor și mirosul îngreșător al sângelui; dar William și regele Stephen erau, momentan, blocați într-o zonă moartă.

Philip putea vedea tot ce se întâmpla, dar nu înțelegea nimic. Nu își dădea seama ce se întâmpla. Totul era confuz: săbii care străluceau în lumină, cai care alergau, stindarde fluturând și căzând, sunetele bătăliei, purtate de vânt, estompate de distanță. Era înnebunitor de frustrant. Unii războinici se prăbușeau și mureau, alții își doborau adversarii și luptau mai departe, dar stărețul nu-și putea da seama cine câștiga și cine pierdea.

Aflat în apropiere, un preot de la catedrală, îmbrăcat într-o haină de blană, îl fixă cu privirea pe Philip și îl întrebă:

– Ce se întâmplă?

Philip clătină din cap și spuse:

– Nu-mi pot da seama.

Dar, pe când de pe buze îi ieșeau acele vorbe, distinse o mișcare. Spre stânga câmpului de bătaie, unii luptători fugeau în josul dealului, spre canal. Erau mercenari îmbrăcați sărăcăcios, și, din câte-și putea da seama Philip, cei care dădeau bir cu fugiții erau oamenii regelui, iar galezii cu fețele vopsite

din armata atacatoare îi urmăreau. Chiuiturile victorioase ale galezilor se auzeau până la catedrală. În sufletul lui Philip, speranțele renăscură: deja, rebelii aveau un avantaj!

De cealaltă parte, lucrurile se schimbau dramatic. Spre dreapta, unde se aflau luptătorii călare, armata regelui părea să se retragă. La început, această mișcare fu abia perceptibilă, devenind apoi constantă, după care rapidă; și, chiar sub ochii lui Philip, retragerea se transformă într-o învâlmășeală, iar o mulțime de luptători de-ai regelui își întoarseră caii și începură să fugă de pe câmpul de bătălie.

Philip era extaziat: se făcea voia Domnului!

Chiar era posibil să se termine atât de repede? Rebelii avansau pe ambele laturi, dar centrul rămânea în continuare pe poziții. Oamenii din jurul regelui Stephen luptau cu mai mult curaj decât cei din cele două flancuri. Aveau să fie în stare, oare, să oprească avalanșa de dușmani? Poate că Stephen și Robert de Gloucester aveau să se înfrunte personal: uneori, lupta dreaptă între cei doi conducători putea hotărî soarta conflictului, indiferent de ce se întâmpla în altă parte a câmpului de bătălie. Nu se terminase încă.

Situația se răsturnă cu o viteză îngrozitoare. La un moment dat, armatele erau pe picior de egalitate, luptând feroce; în următorul, oamenii regelui se retrăgeau cu repeziciune. William era profund descurajat. În stânga sa, mercenarii bretoni coborau dealul în fugă, fiind urmăriți înspre apele canalului de către galezi; iar, în dreapta sa, conții, cu caii lor de război și cu stindardele lor, întorceau spatele bătăliei și încercau să-și afle scăparea dincolo de zidurile Lincolnului. Numai centrul armatei rămânea pe poziții: regele Stephen se găsea în mijloc, lovind în stânga și-n dreapta cu sabia sa grea, iar oamenii din Shiring luptau ca o haită de lupi în jurul său. Dar situația era instabilă. Dacă flancurile continuau să piardă teren, regele se va trezi înconjurat. William își dorea ca Stephen să bată în retragere. Dar regele se dovedea mai degrabă viteaz decât înțelept, așa că lupta mai departe.

William avea impresia că întreaga bătălie își mutase centrul de interes către stânga. Privind în jur, văzu mercenarii flamanzi venind din spate și atacându-i pe galezi, care fură obligați să renunțe la urmărirea bretonilor și să se întoarcă pentru a se apăra. O vreme, înfruntarea se transformă într-un haos. Apoi, oamenii lui Ranulf de Chester, aflați în centrul primei linii a armatei inamice, îi atacă pe flamanzi, care se treziră prinși între cavalerii din Chester și galezi.

Văzând cum evoluează lucrurile, regele Stephen își îndemnă oamenii să înainteze. Lui William îi trecu prin minte că era posibil ca Ranulf să fi făcut

o greșeală. Dacă soldații regelui se puteau apropia de luptătorii lui Ranulf, atunci acesta din urmă avea să se trezească prins între două fronturi.

Unul dintre cavalerii lui William se prăbuși chiar în fața lui și, dintr-odată, acesta se trezi în miezul luptei.

Un nordic masiv cu spada scâldată-n sânge îl atacă. William pară lovitura cu ușurință: avea forțe proaspete, iar oponentul său era deja obosit. William își repezi sabia înspre chipul adversarului, nu-și atinse ținta și pară o altă lovitură a acestuia. Își ridică mult arma, devenind vulnerabil, în mod intenționat, în fața unei lovituri directe; apoi, când bărbatul făcu un pas previzibil înainte, atacând, William se feri și își abătu sabia, cu ambele mâini, asupra umărului adversarului său. Lovitura pătrunse prin armura bărbatului și îi sparse clavicula, iar acesta căzu la pământ.

William își îngădui o clipă de jubilarie. Frica îi dispăruse. Mugi:

– Haideți, căinilor!

Alți doi luptători îi luară locul cavalerului căzut și îl atacă simultan pe William. Acesta le ținu piept, dar se văzu forțat să se retragă.

În dreapta sa, ostilitățile răbufniră mai puternic, iar unul dintre adversarii săi trebui să se întoarcă pentru a se apăra de un bărbat cu chipul roșu și înarmat cu un satâr, care arăta ca un măcelar care-și pierduse mințile. Astfel, William rămase cu un singur adversar. Rânji sălbatic și atacă. Oponentul său intră în panică și lovi înnebunit în direcția capului lui William. Acesta se feri și îl înjunghie în coapsă, chiar sub marginea cămășii scurte de zale pe care o purta. Piciorul se înnuie imediat, iar bărbatul se prăbuși.

Din nou, William nu avea cu cine să se lupte. Rămase nemișcat, gâfâind. Pentru un moment, crezuse că armata regelui avea să fie pusă pe fugă, dar se regroupaseră și, acum, nici una dintre părți nu părea a domina. Privi înspre dreapta, întrebându-se ce anume determinase răbufnirea care-l distrăsese pe unul dintre adversarii săi. Spre uluirea sa, văzu că cetățenii din Lincoln le țineau piept cu vitejie dușmanilor. Poate pentru că-și apărau casele. Dar cine îi adunase, după ce conții din partea aceea dăduseră bir cu fugiții? Întrebarea sa își găsi răspuns: spre nefericirea sa, îl văzu pe Richard din Kingsbridge, pe calul său de război, îndemnându-i pe orășeni la luptă. William își simți inima ca de plumb. Dacă regele observa actele de vitejie ale lui Richard, toată strădania sa se ducea pe apa sâmbetei. William își îndreptă privirea către Stephen. În chiar momentul acela, regele îi întâlnea privirea lui Richard și îi făcea un semn încurajator. William lăsă să-i scape un blestem înciudat.

Mobilizarea orășenilor ușurase presiunea exercitată asupra regelui, dar numai pentru scurtă vreme. Către stânga, oamenii lui Ranulf îi puseseră pe fugă pe mercenarii flamanzi, iar acum Ranulf se întorcea către centrul

armatei opozante. În același timp, așa-numiții Dezmoșteniți porniră un atac împotriva lui Richard și a orășenilor pe care acesta îi conducea, iar lupta se înteeți.

William fu atacat de un bărbat uriaș înarmat cu o secure de război. Se feri disperat, fiindu-i, dintr-odată, teamă să nu fie ucis. La fiecare lovitură a securii, William făcea un salt înapoi, dându-și seama, plin de spaimă, că, probabil, întreaga armată regală se retrăgea în același ritm. Spre stânga sa, galezii urcau din nou dealul și, în mod incredibil, începură să arunce cu pietre. Era o manevră ridicolă, dar eficientă, pentru că, acum, William trebuia să fie atent la pietrele care zburau la tot pasul și să se apere, în același timp, de gigantul cu securea. Forțele inamice păreau mai numeroase decât înainte, iar William înțelese, deznădăjduit, că oamenii regelui erau depășiți numeric. În gât i se puse un nod de frică isterică atunci când își dădu seama că bătălia era aproape pierdută, iar el se afla în pericol de moarte. Regele ar trebui să fugă acum. De ce se lupta în continuare? Era o nebunie... avea să fie ucis... toți aveau să fie uciși! Adversarul lui William își ridică securea deasupra capului. Pentru o clipă, instinctele de războinic ale lui William preluară comanda și, în loc să se retragă – așa cum o făcuse până atunci –, făcu un salt înainte și lovi înspre figura bărbatului respectiv. Vârful spadei sale se înfipse în gâtul omului, chiar sub bărbie. William o împlântă cu putere. Ochii bărbatului se închiseră. William fu copleșit de un val de ușurare plină de recunoștință. Trase de sabie, eliberând-o din carnea dușmanului, și sări înapoi, pentru a se feri de securea care căzu din mâinile mortului.

Aruncă o privire rapidă către rege, aflat la numai câțiva metri în stânga sa. Sub ochii lui, regele izbi cu sabia în coiful unui luptător, de sus în jos, iar spada se frânse în două, ca o rămurea. „Gata, își spuse William, răsufând ușurat, bătălia s-a încheiat.“ Regele avea să dea bir cu fugiții, pentru a-și scăpa pielea și a apuca să mai lupte și altă dată.

Dar se grăbise făcându-și speranțe. William deja se întorsese pe jumătate, gata să o ia la fugă, când un orășean îi oferi regelui o secure cu coada lungă, de tăietor de lemne. Spre dezamăgirea lui William, Stephen apucă arma și își continuă lupta.

William era ispitit să fugă. Privind spre dreapta, îl văzu pe Richard, coborî de pe cal, luptând ca un nebun, înaintând, lovind în dreapta și-n stânga cu spada, prăvălind dușmanii din jur. William nu putea să-și ia picioarele la spinare cât timp rivalul său lupta în continuare.

Fu atacat din nou, de data aceasta de un bărbat scund cu armură ușoară care se mișca foarte rapid, învărtind sabia a cărei lamă strălucea în soare. Pe când li se izbeau armele, William își dădu seama că avea în fața sa un adversar

formidabil. Încă o dată, se trezi forțat să se apere și îl cuprinse frica de a nu fi ucis, iar conștientizarea faptului că bătălia era pierdută îi secătuia dorința de a lupta. Para loviturile și alonjele rapide, dorindu-și să poată da o lovitură puternică, suficient de puternică pentru a trece dincolo de armura inamicului său. Profită de o ocazie apărută și izbi cu spada. Celălalt bărbat se feri și lovi la rându-i, iar William își simți brațul stâng amorțind. Era rănit. Îi era atât de frică, încât îi venea să vomite. Continuă să se retragă în fața atacurilor, simțindu-se straniu de lipsit de echilibru, ca și cum pământul s-ar fi mișcat sub picioarele sale. Scutul îi atârna numai de gât: nu putea să-l țină cu brațul stâng, care acum nu-i mai folosea la nimic. Bărbatul mărunțel simțea că victoria era aproape, așa că își înteeți atacurile. William își vedea moartea cu ochii și era năpădit de o spaimă îngrozitoare.

Dintr-odată, apărură Walter lângă el.

William făcu un pas înapoi. Walter își rotea sabia cu ambele mâini. Luându-l pe adversar prin surprindere, îl seceră ca pe un copac tânăr. De ușurare, William simți o slăbiciune în picioare. Își puse mâna pe umărul lui Walter.

– Am pierdut! strigă Walter la el. Hai să plecăm de aici!

William făcu un efort și își recăpătă stăpânirea de sine. Regele lupta în continuare, chiar dacă bătălia era pierdută. Dacă ar fi renunțat acum și ar fi încercat să fugă, ar fi putut să se întoarcă în sud și să adune altă armată. Dar, cu cât insista în luptă, cu atât creștea posibilitatea de a fi prins sau ucis, iar asta ar fi însemnat un singur lucru: Maud avea să devină regină.

Umăr lângă umăr, William și Walter făcură câțiva pași înapoi. De ce se purta regele atât de prosteste? Trebuia să-și dovedească vitejia. Acest cavalerism avea să-i aducă moartea. Încă o dată, William fu tentat să-l părăsească pe rege. Dar Richard din Kingsbridge era încă acolo, ținând piept atacatorilor din flanc precum o stâncă, agitându-și sabia și doborând dușmanii ca o secerătoare.

– Nu încă! îi spuse William lui Walter. Fii cu ochii pe rege!

Se retrăgeau, pas cu pas. Pe măsură ce războinicii își dădeau seama că soarta bătăliei fusese decisă, luptele deveniră mai puțin înverșunate, hotărând cu toții că nu avea nici un sens să-și asume riscuri. William și Walter își încrucișară săbiile cu doi cavaleri, dar aceștia se mulțumiră să-i împingă în spate, iar William și Walter luptară defensiv. Se împărțiră lovituri puternice, dar nici unul dintre cei patru nu se expuse pericolului.

William se retrase doi pași și riscă o privire în direcția regelui. În momentul acela, prin aer șuieră o piatră uriașă care izbi coiful lui Stephen. Regele se clătină și căzu în genunchi. Adversarul lui William se opri și întoarse capul,

pentru a vedea la ce se uita acesta. Stephen scăpă securea de război din mână. Un cavaler inamic alergă spre el și îi smulsese coiful.

– Regele! strigă el, triumfător. L-am capturat pe rege!

William, Walter și restul armatei regale se întoarseră pe călcâie și o rupseră la fugă.

Philip jubila. Retragerea începu în mijlocul armatei regelui și se întinse, ca un val, către flancuri. Cât ai clipi din ochi, întreaga armată regală fu pusă pe fugă. Aceasta era răsplata pe care o primea regele Stephen pentru nedreptate.

Atacatorii porniră în urma războinicilor care se retrăgeau. În ariergarda armatei regelui se aflau patruzeci, cincizeci de cai fără călăreți, ținuți de scutieri, iar unii dintre luptătorii care alergau săriră în șa, pornind în viteză pentru a se salva, nu spre Lincoln, ci spre câmpurile din jur.

Philip se întreba ce se întâmplase cu regele.

Grăbiți, cetățenii din Lincoln coborau de pe acoperișuri. Își adunau copii și animalele. Unele familii se făcură nevăzute în casele lor, închizând obloanele și barând ușile. Printre bărcile din port se iscă agitație: unii cetățeni încercau să fugă pe calea apei. Din ce în ce mai mulți oameni soseau la catedrală, pentru a se refugia acolo.

La fiecare intrare a orașului, oamenii alergau să închidă porțile cu întărituri de fier. Brusc, soldații lui Ranulf de Chester năvăliră din castel. Se împărțiră în mai multe grupulețe, urmând, evident, un plan prestabilit, îndreptându-se fiecare către o poartă a orașului. Își croiră drum printre cetățeni, lovind în stânga și-n dreapta, și deschiseră din nou porțile pentru a permite rebelilor victorioși să intre.

Philip se hotărî să coboare de pe acoperișul catedralei. Ceilalți din jurul său, în majoritatea lor canonici ai catedralei, aveau aceeași intenție. Se aplecară cu toții pentru a intra pe ușa joasă care făcea legătura cu turnulețul. Acolo îi întâlniră pe episcop și pe arhidiaconi, care fuseseră în turn, un nivel mai sus. Lui Philip, episcopul Alexander îi păru speriat. Era păcat: episcopul trebuia să le insuflă și celorlalți curaj în acea zi.

Coborâra cu toții, cu băgare de seamă, pe îngusta scară, în spirală, și ieșiră în naosul bisericii, la capătul de vest. În biserică se aflau deja în jur de o sută de cetățeni, iar prin cele trei uși mari năvăleau alții. Privind afară, Philip văzu doi cavaleri intrând în viteză în curtea catedralei, acoperiți de sânge și de noroi, veniți fiind, în chip limpede, de pe câmpul de luptă. Intrară direct în biserică, fără a mai descăleca. Când îl văzură pe episcop, unul din ei strigă:

– Regele a fost prins!

Inima lui Philip începu să bată mai năvalnic. Regele Stephen nu era numai învins, ci și luat prizonier! Acum, mai mult ca sigur, forțele loiale regelui aveau să se prăbușească. Implicațiile acestei vești i se învălmășeau prin minte, dar, înainte de a le pune-n ordine, îl auzi pe episcopul Alexander strigând:

– Închideți ușile!

Lui Philip nu-i venea să-și creadă urechilor.

– Nu! strigă el. Nu poți să faci așa ceva!

Episcopul se holbă la el, palid de frică și cuprins de panică. Nu prea știa cine era Philip. Acesta îi făcuse o vizită formală, din politețe, dar nu mai vorbiseră de atunci încoace. Acum, scotocindu-și prin memorie cu o grimasă, Alexander își aduse aminte de el.

– Aceasta nu este catedrala ta, starețe Philip, ci a mea. Închideți ușile!

Câțiva preoți porniră să-i ducă ordinul la îndeplinire.

Philip era îngrozit de această manifestare de egoism venită din partea unui cleric.

– Nu poți să încui ușile, lăsându-i pe oameni fără posibilitatea de a se refugia aici, strigă el, în culmea furiei. Ar putea fi uciși!

– Dacă nu încuiem ușile, vom fi uciși cu toții! țipă ascutit Alexander, pradă isteriei.

Philip îl apucă de partea din față a sutanei.

– Nu uita cine ești, șuieră el. N-ar trebui să-ți fie frică... mai ales de moarte. Vino-ți în fire!

– Dă-mi drumul! urlă Alexander.

Mai mulți canonici îl îndepărtară pe Philip de lângă episcop.

Starețul le strigă acestora:

– Nu vedeți ce face?

– Dacă tu ești atât de curajos, de ce nu te duci tu acolo să-i aperi? spuse unul dintre canonici.

Philip se smulse din mâinile lor.

– Chiar asta am să fac, zise el.

Se întoarse. Ușa mare, din centru, tocmai se închidea. Porni în fugă de-a lungul naosului. Trei preoți împingeau ușa să o închidă, în vreme ce oamenii de-afară se luptau pentru a intra prin deschizătura din ce în ce mai îngustă. Philip se strecură afară exact înainte ca ușa să fie închisă de tot.

Aproape imediat, în portic se adunară mai mulți bărbați și femei. Aceștia băteau la ușă și țipau, cerând să fie primiți înăuntru, dar din catedrală nu se auzea nici un răspuns.

Dintr-odată, lui Philip i se făcu frică. Panica zugrăvită pe chipurile celor rămași pe dinafară îl înspăimânta. Își dădu seama că tremura din toate încheieturile. Mai întâlnise o dată o armată victorioasă, pe când avea șase ani, iar oroarea pe care o simțise atunci i se întorcea în suflet. Momentul în care oștenii năvăliseră în casa părinților săi îi reveni în minte ca și cum s-ar fi întâmplat numai cu o zi în urmă. Rămase ținut locului și încercă să se oprească din tremurat, în timp ce mulțimea fierbea în jurul lui. Trecuse ceva vreme de când nu mai fusese chinuit de acest coșmar. Văzu cu ochii minții setea de sânge de pe fețele bărbaților acelora, felul în care sabia o făcuse pe mama lui să încremenească și imaginea îngrozitoare a măruntaielor tatălui său revărsându-i-se prin rana din abdomen; simți din nou acea teroare isterică, irațională, copleșitoare, nebunească. Apoi văzu un călugăr intrând pe ușă cu o cruce în mână și țițetele conteniră. Călugărul le arătase lui și fratelui său cum să le închidă ochii mamei și tatălui lor, astfel încât să poată dormi somnul cel veșnic. Își aminti, ca și cum tocmai s-ar fi trezit dintr-un vis, că nu mai era un copil înspăimântat, era bărbat în toată firea și călugăr; și că, așa cum abatele Peter îi salvase pe el și pe fratele lui în urmă cu 27 de ani, tot astfel astăzi el, cel devenit adult, întărit de credință și protejat de Dumnezeu, avea să vină în ajutorul celor care se temeau pentru viețile lor.

Se forță să facă un singur pas înainte; odată acesta făcut, cel de-al doilea nu se mai dovedi la fel de dificil, iar cel de-al treilea veni aproape lesne.

Când ajunsese în strada care ducea către poarta de vest, aproape că fu dat de-a berbeleacul de o mulțime dezordonată de orășeni care fugeau: bărbați și băieți încărcăți cu legături în care-și adunaseră cele mai prețioase bunuri, bătrâni care abia mai respirau de efort, fete care țipau, femei ținând în brațe copii care plângeau. Torentul de oameni îl purtă cu sine, dându-l în spate câțiva metri, după care starețul începu să-și croiască drum împotriva curentului. Toți se îndreptau către catedrală. Ar fi vrut să le spună că era închisă și că ar trebui să stea în liniște în casele lor și să blocheze ușile cu bare; dar toată lumea striga și nimeni nu asculta.

Înainta încet pe stradă, mergând în sensul contrar deplasării mării de oameni. Nu câștigase decât vreo câțiva metri când un grup de patru călăreți năvăli pe stradă. Ei erau motivul pentru care lumea se călca în picioare. Unii oameni se lipiră de zidurile caselor, dar alții nu reușiră să se dea la o parte din calea lor la timp, iar mulți se prăbușiră sub copitele cailor. Philip era îngrozit, dar nu putea face nimic, și se feri intrând într-un gang, astfel încât să nu ajungă și el printre victime. Câteva clipe mai târziu, călăreții trecuseră, iar strada era pustie.

Pe jos zăceau câțiva oameni, părând a fi morți. Când ieși din gang, Philip îl zări pe unul dintre ei mișcând: un bărbat între două vârste, cu o pelerină sta-cojie încerca să se târască pe pământ, în ciuda faptului că era lovit la un picior. Philip traversă strada, cu intenția de a-l căra el pe omul respectiv; dar, înainte de a ajunge la el, își făcură apariția doi bărbați purtând coifuri de fier și scuturi de lemn. Unul din ei spuse:

– Țsta e încă viu, Jake!

Philip se cutremură. I se părea că mersul, vocile, hainele și chiar chipurile acestor luptători erau aidoma celor ale bărbaților care-i omorâseră părinții.

Cel numit Jake spuse:

– O să ne alegem cu o răscumpărare de pe urma lui – uită-te ce pelerină roșie are!

Se întoarse, își băgă degetele în gură și fluieră puternic. Un al treilea bărbat veni în goană.

– Ia-l pe Pelerină-Roșie ăsta la castel și leagă-l!

Cel de-al treilea bărbat își petrecu brațele peste pieptul omului de la pământ și îl târî spre castel. Rănitul urla de durere în timp ce picioarele sale se ciocneau de pietrele caldarâmului. Philip strigă:

– Oprîți-vă!

Preț de-o clipă, se opriră toți trei, se uitară la el și izbucniră în râs; apoi își văzură de drum.

Philip strigă din nou, dar ei nu-l luară în seamă. Privi neajutorat cum rănitul era târât. Dintr-o casă ieși un alt oștean, îmbrăcat cu o haină lungă de blană și ținând șase farfurii de argint sub braț. Jake îl zări și observă prada.

– Astea sunt case bogate, îi spuse el camaradului său. Ar trebui să intrăm într-una dintre ele. Să vedem ce putem găsi.

Înaintară către ușa încuiată a unei case și o loviră cu o secure de război.

Philip simțea că nu putea ajuta pe nimeni, dar nu era dispus să se lase păgubaș. Totuși, Dumnezeu nu-i hărăzise drumul călugăriei pentru a apăra proprietățile celor bogați, așa că îi părăsi pe Jake și pe tovarășii lui, pornind grăbit către poarta de vest. Pe stradă treceau în fugă alți oșteni. Printre ei se aflau câțiva bărbați scunzi și negricioși, cu chipurile vopsite, îmbrăcați în haine din piei de oi și înarmați cu bâte. Philip își dădu seama că aceștia era membri ai triburilor galeze și se simți rușinat la gândul că provenea din aceeași țară cu acești sălbatici. Se lipi de zidul unei case și încercă să treacă neobservat.

Dintr-o casă de piatră ieșiră doi indivizi care târau de picioare un bărbat cu barbă albă, cu o scufie pe cap. Unul din ei puse un cuțit la gâtul bărbatului și îl întrebă:

– Unde-ți sunt banii, evreule?

– Nu am bani, zise bărbatul, pe un ton plângăreț.

„Nimeni n-o să-l creadă“, își spuse Philip în gând. Evreii din Lincoln erau renumiți pentru bogăție; și, oricum, bărbatul locuia într-o casă de piatră.

Un alt oștean ieși târând o femeie de păr. Femeia era de vârstă mijlocie, fiind probabil, nevasta evreului. Primul bărbat strigă:

– Spune-ne unde sunt banii, sau îi înfig sabia în fofoloancă.

Ridică fusta femeii, expunându-i părul pubian încăruntit, și își îndreptă pumnalul lung spre vintrele ei.

Philip se pregătea să intervină, dar bătrânul cedă imediat.

– Nu-i faceți rău, banii sunt în spate, spuse el, repezit. Sunt îngropați în grădină, lângă stiva de lemne... vă rog, dați-i drumul!

Cei trei bărbați intrară grăbiți în casă. Femeia îl ajută pe bărbat să se ridice în picioare. Un alt grup de călăreți trecu în tunet de copite pe strada îngustă, iar Philip se aruncă din calea lor. Când se ridică din nou, cei doi evrei dispăruseră.

Pe stradă alerga un tânăr în armură, încercând disperat să-și salveze viața, cu trei sau patru galezi pe urmele sale. Aceștia îl prinseră exact când ajunsese în dreptul lui Philip. Primul dintre urmăritori lovi cu spada și atinse gamba fugarului. Lui Philip nu i se păru că era o rană prea adâncă, dar se dovedii de-ajuns pentru a-l face pe tânăr să-și piardă echilibrul și să cadă. Un alt urmăritor îl ajunsese și își pregăti securea de război, gata să-l lovească.

Cu inima cât un purice, Philip făcu un pas înainte și strigă:

– Oprește!

Bărbatul își ridică toporul.

Philip se repezi la el.

Bărbatul prăvăli toporul, dar Philip îl împinse în ultimul moment. Lama securii se izbi cu un zgomot sec de caldarâm, la o palmă de capul victimei. Atacatorul își recăpătă echilibrul și se holbă, uluit, la Philip. Acesta din urmă îi întoarse privirea, încercând să nu tremure din toate măduarele, dorindu-și să-și poată aminti un cuvânt, două în galeză. Înainte ca vreunul din ei să facă vreo mișcare, ceilalți doi urmăritori îi ajunseră și unul dintre ei se izbi de Philip, trântindu-l la pământ. O clipă mai târziu, starețul își dădu seama că acest accident îi salvase, probabil, viața. Când își reveni de pe urma loviturii, toată lumea uitase de el. Îl măcelăreau pe sârmanul tânăr prăbușit cu o sălbăticie incredibilă. Philip se ridică în picioare, dar era deja prea târziu: ciocanele și securile lor izbeau cu bufnete înfundate într-un cadavru însângerat. Își ridică privirea către cer și strigă, plin de mânie:

– Dacă nu pot să salvez pe nimeni, de ce m-ai trimis aici?

Ca și cum i s-ar fi răspuns, auzi un țipăt venind dintr-o casă din apropiere. Aceasta era o clădire cu un singur cat, din piatră și lemn, nu la fel de scumpă precum acelea din jurul ei. Ușa era deschisă. Philip se năpusti înăuntru. Interiorul era format din două camere despărțite printr-o arcadă; pe jos se găseau paie. Într-un colț stătea ghemuită o femeie cu doi copii mici, îngrozită. În mijlocul casei se aflau trei oșteni, față în față cu un bărbat mărunțel și chel. Pe podea zăcea o femeie tânără, cam de optsprezece ani. Avea rochia sfâșiată, iar unul dintre oșteni stătea îngenuncheat pe pieptul ei, ținându-i picioarele depărtate. În mod clar, bărbatul chel încerca să-i împiedice să-i violeze fiica. Atunci când Philip intră, tatăl se năpusti asupra unuia dintre oșteni. Soldatul îl respinse cu o lovitură. Tatăl se împletici, făcând câțiva pași înapoi. Soldatul își înfipse spada în abdomenul tatălui. Femeia din colț țipa ca un suflet chinuit în infern.

Philip urlă:

– Opriți-vă!

Se uitară toți la el, de parcă ar fi fost nebun.

Cu glasul lui autoritar, starețul le spuse:

– O să ajungeți cu toții în iad pentru asta!

Cel care-l ucisese pe tată ridică sabia cu gândul să-l lovească pe Philip.

– Un moment, spuse oșteanul aflat pe podea, care ținea în continuare picioarele fetei. Cine ești tu, călugăre?

– Sunt Philip din Gwynedd, stareț de Kingsbridge, și vă ordon, în numele Domnului, să o lăsați în pace pe fata asta, dacă țineți la soarta sufletelor voastre nemuritoare!

– Stareț... mă gândeam eu, spuse cel de pe podea. O să obținem o răscumpărare pe el.

Primul bărbat își băgă sabia în teacă și spuse:

– Treci în colț lângă femeie, unde ți-e locul!

Philip replică:

– Să nu îndrăzniți să atingeți rasa călugărească!

Încerca să adopte un ton rău prevestitor, dar sesiza el însuși nota de disperare din glasul său.

– Du-l la castel, John, spuse bărbatul de pe podea, care încă mai stătea pe trupul fetei.

Acesta părea a fi conducătorul lor.

– Du-te dracului, zise John. Vreau să i-o trag întâi.

Îl apucă pe Philip de braț și, înainte ca acesta să opună rezistență, îl aruncă în colț. Philip se prăbuși pe podea, lângă mamă.

Bărbatul numit John își ridică partea din față a tunicii și se prăvăli peste față.

Mama își întoarse capul și începu să plângă cu suspine.

– N-o să stau cu brațele încrucișate! spuse Philip.

Se ridică și îl apucă pe violator de păr, trăgându-l de pe față. Acesta mugii de durere.

Cel de-al treilea bărbat își ridică bâta. Philip văzu arma îndreptându-se către el, dar mult prea târziu. Bâta îl lovi în cap. Simți, pentru o clipă, o durere îngrozitoare, după care totul deveni negru și își pierdu cunoștința, prăbușindu-se la pământ.

Prizonierii fură duși la castel și închiși în cuști. Acestea erau structuri solide din lemn, ca niște case în miniatură, lungi de doi metri și late de un metru, numai cu puțin mai înalte decât un stat de om. În loc de pereți compacți aveau lați deși, dispuși pe verticală, astfel încât temnicerul să poată vedea înăuntru. În condiții normale, când erau folosite pentru a închide hoții, criminalii și ereticii, nu întâlneai mai mult de doi oameni într-o cușcă. Astăzi însă, rebelii înghesuiseră între opt și zece persoane în câte una, și tot mai rămăseseră prizonieri pe-afară. Deținuții în plus fură legați unii de alții cu funii și mânați către un colț al curții. Ar fi putut evada destul de ușor, dar nu o făceau, probabil pentru că erau mai în siguranță aici decât în oraș.

Philip ședea pe jos într-un colț al cuștii, cu o durere grozavă de cap, dându-și seama că se purtase nesăbuit și că eșuase în misiunea sa. În final, se dovedi la fel de inutil ca și lașul episcop Alexander. Nu salvase nici o viață; nu prevenise nici măcar o lovitură. Cetățenii din Lincoln ar fi suferit la fel de mult și fără el. Spre deosebire de abatele Peter, el nu avusese nici o putere de a opri violențele. „Pur și simplu, n-am cum să mă compar cu părintele Peter“, își spunea Philip.

Ba chiar mai rău, în încercarea sa zadarnică de a-i ajuta pe cetățeni, probabil că irosise șansa de a câștiga oarece favoruri din partea împărătesei Maud atunci când aceasta avea să devină regină. Acum era prizonier al armatei ei. Ca atare, se va presupune că fusese de partea forțelor regelui Stephen. Stăreția Kingsbridge avea să fie nevoită să plătească o răscumpărare pentru eliberarea lui Philip. Era destul de probabil ca întreaga țărăsenie să ajungă la urechile lui Maud; și atunci, ea nu avea să-l privească nicicum cu ochi buni pe Philip. Se simțea rău, iar sufletul îi era dezamăgit și cuprins de remușcări.

Pe parcursul zilei, fură aduși și alți prizonieri. Șirul lor se opri la căderea nopții, dar jefuirea orașului continua dincolo de zidurile castelului: Philip avea strigătele, țipetele și zgomotele care însoțeau distrugerea feluritelor

bunuri. Către miezul nopții, larma se mai potoli, probabil pe măsură ce soldații se îmbătau cu vinul furat și se săturau într-atât de violuri și de acte de violență, încât nu mai erau în stare să mai facă rău. Câțiva dintre ei veniră clătinându-se la castel, lăudându-se cu reușitele lor, certându-se între ei și vomitând pe iarbă; în cele din urmă, se întindeau pe jos, indiferenți la lucrurile din jurul lor, și adormeau.

Și Philip dormi, deși nu avea suficient spațiu pentru a se întinde, și trebui să se ghemuiască în colț, cu spatele lipit de lații de lemn ai cuștii sale. Se trezi în zori, tremurând de frig, dar durerea de cap se mai estompase, din fericire, rezumându-se la o senzație sâcăitoare. Se ridică pentru a-și dezmoții picioarele și își lovi coapsele cu palmele, pentru a se încălzi. Toate clădirile de la castel erau pline ochi cu oameni. În grajdurile fără uși se vedeau bărbați care dormeau în boxele cailor, în timp ce animalele erau priponite afară. În cadrul ușii brutăriei și a beciului de la bucătărie se șteau mai multe perechi de picioare. Puținii soldați care nu se îmbătaseră își înălțaseră corturi de pânză. Pretutindeni zăreai cai. În colțul sud-estic al curții castelului se afla fortăreața, un castel interior construit pe o movilă înaltă, zidurile sale solide de piatră încercuind șase sau șapte clădiri de lemn. Probabil că nobilii și cavalerii din tabăra victorioasă se aflau acolo, dormind duși după propria sărbătorire.

Mintea lui Philip se concentră asupra implicațiilor bătăliei de cu o zi în urmă. Oare se terminase războiul? Probabil. Stephen avea o soție, regina Matilda, care ar fi putut lupta mai departe: era contesă de Boulogne și cucerise, cu cavalerii ei francezi, castelul Dover la începutul războiului, iar acum controla mare parte din Kent în numele soțului ei. Cu toate acestea, avea să-i fie greu să primească sprijin de la baroni cât timp soțul ei se găsea în închisoare. Era posibil să păstreze Kentul pentru o vreme, dar mult prea puțin probabil să câștige ceva.

Totuși, problemele lui Maud erau departe de a se fi încheiat. Trebuia să-și consolideze victoria militară, să câștige aprobarea Bisericii și să fie încoronată la Westminster. Însă, cu ceva hotărâre și cu un dram de înțelepciune, probabil că avea să reușească.

Iar acest lucru i-ar conveni de minune stăreției Kingsbridge; sau i-ar fi convenit, dacă Philip reușea să scape de aici fără să fie înfierat drept susținător al lui Stephen.

Nu se vedea soarele, dar, pe măsură ce se lumina, aerul începu să se mai încălzească. Tovarășii de celulă ai lui Philip se treziră pe rând, gemând de dureri provocate de lovituri și răni: cei mai mulți fuseseră cel puțin învinețiți și se simțeau mai rău acum, după o noapte friguroasă, având parte numai de

firavul adăpost oferit de acoperiș și de lații cuștii. Unii erau cetățeni bogați, alții erau cavaleri luați prizonieri în timpul bătăliei. Când aproape toți se treziseră, Philip întrebă:

– A văzut cineva ce s-a întâmplat cu Richard din Kingsbridge?

De dragul Alienei, spera ca Richard să fi scăpat cu viață.

Un bărbat cu un bandaj pătat de sânge la cap spuse:

– A luptat ca un leu... i-a adunat pe orășeni când lucrurile s-au înrăutățit.

– A supraviețuit sau a murit?

Bărbatul clătină încet din cap.

– Nu l-am văzut la sfârșit.

– Dar William Hamleigh?

Ar fi fost o binecuvântată ușurare ca William să fi căzut în luptă.

– A fost lângă rege mare parte din bătălie. Dar a scăpat la sfârșit... l-am văzut pe un cal, alergând ca vântul peste câmp, cu mult înaintea celorlalți.

– Aha.

Slaba rază de speranță se pierdu în negură. Problemele lui Philip nu aveau să se rezolve așa ușor.

Conversația ajunsese într-un punct mort, iar peste cușcă se lăsă tăcerea. Afară, soldații se mișcau de colo-colo, mahmuri, trecându-și în revistă prada, asigurându-se că ostaticii lor erau încă în captivitate și luând câte ceva de mâncare de la bucătărie. Philip se întrebă dacă prizonierii primeau de mâncare. „Probabil că da, își răspunse el în gând, pentru că, altfel, ar muri și ei nu ar mai primi nici o răscumpărare. Dar cine o să-și asume responsabilitatea hrănirii unui număr atât de mare de persoane?“ Acest gând îl făcu să se întrebe cât de mult avea să stea acolo. Cei care-l prinseseră trebuiau să trimită un mesaj la Kingsbridge, în care să ceară o sumă de bani drept răscumpărare. Frații aveau să trimită pe unul dintre ei să negocieze termenii eliberării sale. Cine avea să fie acesta? Milius ar fi cea mai bună alegere, dar Remigius, care, ca stareț adjunct, conducea stăreția în absența lui Philip, putea trimite unul dintre acoliții săi, sau chiar să vină el însuși. Remigius avea să facă totul cu încetineală: nu era capabil să ia hotărâri prompte și clare, chiar de-ar fi fost în propriul interes. Putea dura luni în șir. Philip începu să se simtă și mai mohorât.

Alți prizonieri erau mai norocoși. Curând după răsărit, soțiile, copiii și rudele celor prinși începură să apară la castel, la început șovăielnici și temători, apoi cu mai multă încredere, pentru a negocia răscumpărarea celor dragi. Se târguiau o vreme cu rebelii, invocând lipsa de bani, oferindu-le bijuterii ieftine sau alte bunuri; apoi ajungeau la o înțelegere, plecau și se

întorceau ceva mai târziu cu răscumpărarea asupra căreia căzuseră de acord, de obicei bani peșin. Cuștile se goleau, iar prada creștea în proporții.

Până la amiază, jumătate dintre prizonieri plecaseră. Philip presupuse că era vorba despre cei din oraș. Probabil că aceia care rămăseseră veneau din orașe îndepărtate, fiind cu toții cavaleri prinși în timpul bătăliei. Această impresie fu confirmată atunci când intendentul castelului veni printre cuști și întrebă numele tuturor celor rămași: cei mai mulți erau cavaleri din sud. Philip observă că în una dintre cuști se afla un singur bărbat, iar acesta era prins în obezi, ca și cum cineva dorise să fie cât se poate de sigur că nu scăpa. După ce îl cercetă cu privirea pe acest prizonier special preț de câteva minute, Philip își dădu seama cine era.

– Ia uitați-vă! le spuse el celor trei bărbați rămași în cușca sa. Bărbatul acela e singur. E cine cred eu că este?

Ceilalți se uitară.

– Pe toți sfinții, e chiar regele! zise unul, iar ceilalți se declarară de acord.

Philip privi lung bărbatul înnoroiat care avea mâinile și picioarele prinse în locașurile de lemn ale obezilor. Arăta exact ca oricare dintre ei. Ieri era rege al întregii Anglii. Ieri refuzase Kingsbridge-ului licența de a ține târg. Astăzi, nu se putea nici măcar ridica fără permisiunea cuiva. Regele primise ce merita, dar, oricum, lui Philip îi părea rău pentru el.

La ceva timp după amiază, prizonierii primiră mâncare. Erau resturi călduțe de la prânzul oferit luptătorilor, dar ei le devorară. Philip se trase într-un colț și îi lăsă pe ceilalți să mănânce mare parte din acele resturi, întrucât el socotea că foamea reprezenta o slăbiciune mârșavă căreia trebuia să i te opui din când în când și considera orice post forțat o ocazie de a-și pedepsi carnea.

În vreme ce culegeau ultimele resturi de mâncare din castron, în fortăreață se iscă zarvă, iar un grup de conți își făcu apariția în capul scărilor care duceau spre curte. Pe când coborau treptele, pornind să străbată curtea, Philip observă că doi dintre ei mergeau un pic înaintea celorlalți și erau tratați cu deferență. Probabil că erau Ranulf de Chester și Robert de Gloucester, dar Philip nu-i putea deosebi. Se apropiară de cușca lui Stephen.

– Ziua bună, vere Robert, spuse Stephen, accentuând puternic cuvântul „vere“.

Cel mai înalt din cei doi răspunse:

– Nu intenționez să-ți petreci noaptea în obezi. Am dat ordin să fii mutat, dar ordinul n-a fost executat. Cu toate acestea, se pare că ai supraviețuit.

Un bărbat în straie de preot se desprinse din grup și veni spre cușca lui Philip. La început, Philip nu-i dădu nici o atenție, pentru că Stephen tocmai

întrebase ce avea să se întâmple cu el, iar el voia să audă răspunsul, dar preotul spuse:

– Care dintre voi este starețul de la Kingsbridge?

– Eu, zise Philip.

Preotul i se adresă unuia dintre oștenii care-l aduseseră pe Philip acolo:

– Eliberați-l pe omul acesta!

Philip era complet năucit. Nu-l văzuse pe preot în viața lui. În mod clar, numele său fusese ales din lista alcătuită mai devreme de intendentul castelului. Dar de ce? S-ar fi bucurat să iasă din cușcă, dar nu era încă pregătit să sărbătorească: nu știa ce soartă i se rezerva.

Oșteanul protestă:

– E prizonierul meu!

– Nu mai e, spuse preotul. Lasă-l să iasă.

– De ce ar trebui să-l eliberez fără răscumpărare? întrebă omul, pe un ton războinic.

Preotul răspunse pe un ton la fel de agresiv:

– În primul rând, pentru că nu e nici luptător în armata regelui, nici cetățean al acestui oraș, așa că ai comis un delict închizându-l. În al doilea rând, pentru că e călugăr, și, punând mâna pe un slujitor al Domnului, te faci vinovat de sacrilegiu. În al treilea rând, pentru că secretarul reginei Maud spune că trebuie să-l eliberezi, iar dacă refuzi o să sfârșești chiar tu în cușca aia, cât ai bate din palme, așa că, *grăbește-te!*

– Bine, mormăi oșteanul.

Philip era disperat. Se amăgise cu speranța că Maud nu avea să afle nicio dată despre închiderea sa aici. Dacă secretarul lui Maud ceruse să-l vadă, această speranță era acum spulberată. Simțind că ajunsese în cea mai cumplită situație posibilă, ieși din cușcă.

– Veniți cu mine, spuse preotul.

Philip îl urmă.

– Voi fi eliberat? întrebă el.

– Așa-mi închipui. Preotul părea surprins de o asemenea întrebare. Nu știți pe cine o să vedeți?

– N-am nici cea mai vagă idee.

Preotul zâmbi.

– O să-l las să vă facă o surpriză.

Traversară curtea, către fortăreață, și urcară scara lungă care ducea către poartă. Philip își storcea creierii, dar tot nu putea pricepe de ce s-ar interesa de el secretarul lui Maud.

Îl urmă pe preot dincolo de poartă. Fortăreața circulară de piatră era mărginită de o serie de case cu două caturi construite, lipite de zid. În mijloc se găsea o curte mică în care se afla o fântână. Preotul îl conduse pe Philip către una dintre case.

Înăuntru stătea un alt preot, dinaintea focului, cu spatele la ușă. Avea aceeași constituție ca și Philip, scund și zvelt, și același păr brunet, dar nu avea creștetul ras și nici fire albe. Acea siluetă îi era extrem de cunoscută. Lui Philip abia dacă-i venea să creadă cât de norocos era. Pe chip îi înflori un zâmbet larg.

Preotul se întoarse. Ochii lui, de un albastru intens, semănau cu cei ai lui Philip și, ca și starețul, omul zâmbea. Își întinse brațele.

– Philip, spuse el.

– O, Domnul fie lăudat! rosti Philip, uluit. Francis!

Cei doi frați se îmbrățișară, iar ochii lui Philip se umplură de lacrimi.

III

Sala regală de primire de la castelul Winchester arăta foarte diferit. Câinii dispăruseră, ca și tronul simplu de lemn al regelui Stephen, băncile și pieile de animale de pe pereți. În locul lor se aflau goblenuri, covoare frumos colorate, boluri cu dulciuri și scaune pictate. Încăperea mirosea a flori.

Philip nu se simțise niciodată în largul lui la curtea regală, iar curtea unui monarh-femeie îl transpunea într-o stare de neliniște tremurătoare. Împărăteasa Maud era singura sa speranță de a obține cariera și de a redeschide târgul, dar nu avea deloc încredere că această femeie arogantă și voluntară urma să ia o hotărâre corectă.

Împărăteasa ședea pe un tron delicat sculptat, aurit, purtând o rochie de culoarea căldărușelor. Era înaltă și slabă, cu ochi întunecați și mândri, și păr negru, drept și lucios. Peste rochie purta o manta, o haină de mătase până la genunchi cambrată pe talie și cu poale largi, un stil de croială cum nu se mai văzuse în Anglia până la sosirea ei, dar care era imitat la scară largă acum. Fusese măritată timp de unsprezece ani cu primul ei soț, și cu cel de-al doilea

paisprezece ani, dar tot arăta ca și cum nu ar fi împlinit patruzeci de ani. Se vorbea întruna despre frumusețea ei. Lui Philip i se părea că arăta destul de colțuroasă și de neprietenoasă; dar el nu se pricepea prea bine la farmecele femeiești, fiind mai mult sau mai puțin imun la ele.

Philip, Francis, William Hamleigh și episcopul Waleran se înclinară în fața lui Maud și rămaseră în așteptare. Ea îi ignoră o vreme și își continuă discuția cu o doamnă de onoare. Conversația lor nu părea a trata vreun subiect serios, pentru că amândouă râdeau destul de mult; dar Maud nu o întreruse pentru a-i întâmpina pe nou-veniți.

Francis lucra îndeaproape cu ea și o vedea aproape zilnic, dar nu erau prieteni. Fratele ei Robert, fostul patron al lui Francis, îl dăduse în serviciul ei atunci când împărăteasa sosise în Anglia, pentru că avea nevoie de un secretar de primă mână. Totuși, acesta nu reprezenta singurul motiv. Francis servea drept om de legătură între frate și soră și o ținea sub observație pe impetuoasa Maud. În atmosfera perfidă de la curtea regală, nu era lucru neobișnuit ca frații să se trădeze, iar adevăratul rol al lui Francis consta în a se asigura că lui Maud îi venea foarte greu să întreprindă vreo acțiune fără știrea fratelui ei. Maud știa prea bine acest lucru și îl accepta, dar, oricum, relația ei cu Francis era dominată de o oarecare stinghereală.

Trecuseră două luni de la bătălia de la Lincoln și, în acest timp, lucrurile se desfășuraseră în favoarea lui Maud. Episcopul Henric o primise cu brațele deschise la Winchester (trădându-l, astfel, pe fratele său, Stephen) și organizase un consiliu al episcopilor și abaților care o alesese regină; iar acum negocia cu autoritățile din Londra pentru a-și aranja încoronarea la Westminster. Regele David al Scoției, care, întâmplător, îi era unchi, se afla în drum spre ea, intenționând să-i facă o vizită formală, ca de la suveran la suveran.

Episcopul Henric era susținut cu ardoare de episcopul Waleran de Kingsbridge; și, din câte spunea Francis, Waleran îl convinsese pe William Hamleigh să treacă de cealaltă parte și să-i jure credință lui Maud. Acum, William venise să-și primească răsplata.

Cei patru bărbați așteptau în picioare; William cu susținătorul său, episcopul Waleran, și starețul Philip cu chezașul său, Francis. Aceasta era prima dată când Philip o vedea pe Maud. Înfățișarea ei nu-l liniștea deloc: în ciuda aerului ei regal, i se păru că arăta capricioasă.

Când Maud sfârși de flecărit, se întoarse spre ei cu o privire triumfătoare, ca și cum le-ar fi spus: „Vedeți cât de puțin importanți sunteți, chiar și doamna mea de onoare are prioritate față de voi“. Timp de câteva clipe, se uită fix la Philip, până ce acesta se simți stânjenit, după care spuse:

– Ei bine, Francis... Mi l-ai adus pe geamănul tău?

– Mărită doamnă, vi-l prezint pe fratele meu, starețul din Kingsbridge.

Philip se înclină din nou și spuse:

– Cumva prea bătrân și cărunt pentru a-i fi frate geamăn, mărită doamnă.

Era genul acela de remarcă neînsemnată, autodepreciatoare, pe care curteții păreau să o găsească amuzantă, dar Maud îi adresă o privire glacială și o ignoră. Philip hotărî să renunțe la orice încercare de a fi fermecător.

Ea se întoarse către William.

– Și Sir William Hamleigh, care a luptat vitejește împotriva armatei mele la Lincoln, dar care și-a dat seama cât de mult s-a înșelat.

William se înclină și, plin de înțelepciune, nu scoase nici un cuvânt.

Regina se întoarse din nou către Philip.

– Tu îmi ceri să-ți acord licența pentru a organiza un târg.

– Da, mărită doamnă.

Francis interveni:

– Venitul obținut de pe urma târgului va fi cheltuit în întregime pentru construirea catedralei, mărită doamnă.

– În ce zi a săptămânii vrei să-ți ții târgul? întrebă ea.

– Duminica.

Maud ridică din sprâncenele ei pensate.

– De obicei, voi, slujitorii Domnului, vă opuneți târgurilor duminicale. Nu-i fac pe oameni să nu mai vină la biserică?

– Nu și în cazul nostru, spuse Philip. Oamenii vin să muncească la construcție, asistă la slujbă și își rezolvă și tranzacțiile.

– Deci voi deja țineți târgul? întrebă ea, cu un glas tăios.

Philip își dădu seama că făcuse o gafă. Îi venea să-și tragă palme.

Francis îl salvă.

– Nu, mărită doamnă, târgul nu se ține în momentul de față, spuse el. A început neoficial, dar starețul Philip a dat ordin să înceteze orice activitate comercială până ce nu va primi licență.

Acesta era adevărul, dar nu în întregime. Cu toate acestea, Maud părea că-l acceptă. În tăcere, Philip se rugă pentru iertarea păcatelor lui Francis.

– Nu există nici un alt târg în zonă? mai întrebă Maud.

William luă cuvântul:

– Ba da, există, la Shiring, iar târgul de la Kingsbridge a făcut ca aface-rile să meargă prost.

– Dar Shiring se află la treizeci de kilometri de Kingsbridge! spuse Philip.

Francis interveni:

– Mărită doamnă, regula este ca târgurile să se afle la cel puțin douăzeci de kilometri distanță unele de altele. Urmând acest criteriu, Kingsbridge și Shiring nu sunt la concurență.

Maud dădu aprobator din cap, părând dispusă să accepte sentința legislativă oferită de Francis. „Până acum, își spuse Philip, lucrurile merg în favoarea noastră.“

– De asemenea, ceri dreptul de a lua piatră din cariera contelui de Shiring, zise Maud.

– Avem dreptul acesta de mulți ani, dar, de curând, William ne-a alungat muncitorii, omorând cinci...

– Cine v-a dat dreptul de a lua piatră? îl întrerupse ea.

– Regele Stephen...

– Uzurpatorul!

În grabă, Francis interveni:

– Mărită doamnă, bineînțeles că starețul Philip acceptă că toate hotărârile uzurpatorului Stephen nu sunt valabile decât dacă sunt ratificate de Domnia Voastră.

Philip nu accepta așa ceva, dar înțelegea că nu ar fi fost deloc înțelept să-și exprime această poziție.

William izbucni:

– Am închis cariera drept represalii pentru organizarea unui târg ilegal!

„E uimitor, medita Philip, cum un caz clar de nedreptate poate ajunge să pară perfect echilibrat atunci când e expus în fața unei instanțe.“

– Tot acest conflict a apărut pentru că decizia inițială a lui Stephen a fost prostescă, spuse Maud.

Pentru prima dată, episcopul Waleran luă cuvântul:

– Aici, mărită doamnă, sunt cu totul de acord cu dumneavoastră, zise el, lingușitor.

– Era clar că se vor stârni conflicte dacă dai unei părți cariera, iar drepturile de exploatare celeilalte, spuse ea. Cariera trebuie să aparțină unuia sau altuia, fără nici o cale de mijloc.

„Aici are dreptate“, își spuse Philip. Iar dacă ea avea să urmeze spiritul deciziei inițiale a lui Stephen, atunci cariera avea să aparțină stăreției Kingsbridge. Maud continuă:

– Decizia mea este că o să aparțină nobilului meu aliat, Sir William!

Inima lui Philip părea să se fi prefăcut în plumb. Construcția catedralei nu ar fi putut înainta atât de bine fără accesul gratuit la piatra din carieră. Cât Philip avea să încerce să facă rost de bani pentru a cumpăra piatră, construcția

urma să încetinească destul de mult. Și totul din cauza toanelor unei femei capricioase! Lucrul acesta îl înfuria la culme.

– Mulțumesc, mărită doamnă, spuse William.

– Cu toate acestea, Kingsbridge va avea dreptul de a ține un târg, ca și Shiringul.

Starea de spirit a lui Philip se îmbunătăți din nou. Veniturile de la târg nu aveau să fie suficiente pentru piatră, dar reprezentau un ajutor considerabil. Însemna că, din nou, se vedea nevoit să caute diverse metode de a face rost de bani, așa cum se-ntâmplase la început, dar măcar putea continua.

Maud le dăduse fiecăruia o parte din ceea ce doreau. Poate că nu era chiar atât de lipsită de judecată până la urmă.

Francis întrebă:

– Dreptul de a ține un târg, ca și Shiringul, mărită doamnă?

– Așa am spus.

Philip nu era sigur de ce repetase Francis vorbele reginei. Era un lucru destul de obișnuit ca licențele să se refere la drepturile de care se bucura un alt oraș: reprezenta o dovadă de imparțialitate și nu mai era nevoie de înșuruirea tuturor detaliilor în scris. Philip își impuse ca, imediat ce avea ocazia, să citească exact ce scria pe hrisovul Shiringului. Poate că existau restricții sau privilegii speciale.

– Așa, fiecare ați obținut câte ceva, zise Maud. William primește cariera, iar starețul Philip primește târgul. Și, în schimb, fiecare dintre voi îmi va plăti o sută de lire. Asta e tot.

Se întoarse în altă parte.

Philip era năucit. O sută de lire! Stăreția nu avea nici o sută de penny în momentul de față. Cum avea să adune o astfel de sumă? Târgul n-avea să aducă nici în câțiva ani o sută de lire. Era o lovitură devastatoare, care avea să oprească de tot programul de construcție. Rămase locului privind-o stăruitor pe Maud, dar ea părea adâncită din nou în conversație cu doamna ei de onoare. Francis îi trase un ghiont. Philip dădu să spună ceva. Francis duse un deget la buze.

– Dar... rosti Philip.

Agitat, Francis scutură din cap, în semn de negație.

Philip știa că Francis avea dreptate. Umerii i se blegiră, sub povara înfrângerii. Fără de putere, se întoarse pe călcâie și părăsi sala de primire a reginei.

Când Philip îi arătă noua înfățișare a stăreției Kingsbridge, Francis fu de-a dreptul impresionat.

– Am mai fost aici în urmă cu zece ani și era o dărăpănătură, spuse el, fără nici o șfială. Chiar c-ai readus-o la viață!

Era fascinat de scriptoriu, pe care Tom îl terminase de construit cât timp Philip fusese la Lincoln. O clădire mică, aflată lângă capitol, aceasta avea ferestre mari, vatră cu coș, un rând de pupitre de scris și un dulap mare de stejar pentru cărți. Deja, patru dintre călugări erau la lucru, stând în picioare în fața pupitrelor înalte, scriind pe foi de pergament cu pene de gâscă. Trei dintre ei copiau: unul *Psalmii lui David*, unul *Evanghelia după Matei*, iar cel de-al treilea *Regulile Sfântului Benedict*. În plus, fratele Timothy scria o istorie a Angliei, deși începuse de la facerea lumii, iar Philip se temea că, fiind destul de bătrân, nu avea să apuce să o termine. Scriptoriul avea dimensiuni modeste – Philip nu voise să ia prea multă piatră din cea pentru catedrală – dar era un loc cald, uscat, bine luminat, exact de ce aveau nevoie.

– Stăreția are rușinos de puține cărți, și acestea sunt nedrept de scumpe, așa că ne ne putem permite să le cumpărăm. Asta este singura metodă prin care ne vom putea îmbogăți colecția, îi explică Philip.

În pivniță se afla un atelier în care un călugăr bătrân îi învăța pe doi tineri cum să întindă pielea unei oi pentru a obține pergament, cum să prepare cerneală și cum să lege foile pentru a obține o carte.

– Veți putea să și vindeți cărți.

– O, da... scriptoriul își va scoate banii și mult peste.

Leșiră din clădire și făcură câțiva pași prin claustru. Era ora de studiu. Cei mai mulți dintre călugări citeau. Câțiva meditau, o activitate care semăna suspect de mult cu ațipitul, după cum observă cu un ochi sceptic Francis. În colțul nod-vestic se aflau douăzeci de școlari care recitau verbe latinești. Philip se opri și i-l arătă cu degetul pe unul dintre ei.

– Îl vezi pe micuțul acela de la capătul băncii?

– Acela care scrie pe tăbliță? întrebă printre dinți Francis.

– E pruncul pe care l-ai găsit tu în pădure.

– Dar e atât de mare!

– Are cinci ani și jumătate și e precoce.

Uimit, Francis clătină din cap.

– Ce repede trece vremea! Cum o duce?

– E răsfățat de călugări, dar o să supraviețuiască. Noi doi așa am făcut.

– Cine sunt ceilalți elevi?

– Fie călugări novici, fie băieți de negustori sau de nobili din zonă care învață să scrie și să socotească.

Părăsiră claustrul și ajunseră în dreptul șantierului. Latura estică a noii catedrale era construită mai mult de jumătate. Mărețul șir dublu de coloane

ajunsesse la o înălțime de doisprezece metri, iar toate bolțile dintre stâlpi fuseseră terminate. Deasupra arcadei, galeria tribunei prindea contur. De-o parte și de alta a arcadei, partea de jos a pereților navelor laterale fusese ridicată, împreună cu contraforturile ieșite în afară. În timp ce se plimbau în jurul zidului, Philip observă că zidarii construiau jumătăți de bolți care să lege vârfurile acestor contraforturi de partea de sus a galeriei, permițând astfel contraforturilor să preia greutatea acoperișului.

Francis era aproape amuțit de uimire.

– Tu ai făcut toate acestea, Philip, spuse el. Scriptoriul, școala, catedrala cea nouă, chiar și aceste case noi din oraș... toate au apărut datorită strădaniei tale.

Philip era mișcat până-n adâncul sufletului. Nimeni nu-i spusese vreodată așa ceva. Dacă l-ar fi întrebat cineva, ar fi spus că Dumnezeu îi binecuvântase eforturile. Dar, în inima lui, știa că vorbele lui Francis erau adevărat: acest oraș aglomerat reprezenta creația lui. Această idee îi încălzea sufletul, mai ales întrucât venea de la cinicul și sofisticatul său frate mai mic.

Tom Constructorul îi văzu și veni la ei.

– Ai făcut progrese uimitoare, îi spuse Philip.

– Da, dar privește acolo.

Tom arăta către colțul nord-estic al curții stăreției, unde era stivuită piatra de la carieră. De obicei, acolo se găseau așezate sute de blocuri de piatră, dispuse pe mai multe rânduri, dar acum nu mai erau decât vreo douăzeci și cinci, împrăștiate pe jos.

– Din păcate, progresele noastre uimitoare înseamnă că am folosit toată provizia de piatră, zise Tom.

Exaltarea lui Philip dispăru dintr-odată. Din pricina deciziei aspre a lui Maud, tot ce realizase aici era pus sub semnul întrebării.

Merseră de-a lungul părții nordice a șantierului, unde zidarii cei mai pricepuți lucrau la bancurile lor, sculptând blocurile de piatră cu ciocane și cu dălți. Philip se opri în spatele unui meșter și privi la ce lucra acesta. Era un capitel, piatra aceea mare, ieșită în afară, care se punea mereu în vârful unei coloane. Folosind un ciocan ușor și o daltă mică, zidarul sculpta un model cu frunze pe capitel. Frunzele erau adâncite bine în piatră, iar munca meșterului se vedea una de finețe. Philip observă cu surprinderea că meșterul acela era tânărul Jack, fiul vitreg al lui Tom.

– Credeam că Jack e încă ucenic, spuse el.

– Este. Tom continuă să meargă și, când ajunseră suficient de departe pentru a nu fi auziți, spuse: E un băiat extraordinar! Am bărați în toată firea, care sculptează piatră încă dinainte să se fi născut el, și nici unul nu lucrează

la fel de bine ca Jack. Lăsa să-i scape un râset ușor stânjenit. Și nici măcar nu e fiul meu!

Fiul adevărat al lui Tom, Alfred, era maistru zidar și își avea propriul grup de ucenici și muncitori, dar Philip știa că Alfred și subalternii lui nu se ocupau de lucrările de finețe. Starețul se întreba ce simțea Tom, în adâncul sufletului, în legătură cu această stare de fapt.

Gândurile lui Tom se întorseseră la problema achitării taxei pentru licența de târg.

– În mod sigur, târgul va aduce o mulțime de bani, spuse el.

– Da, dar nu de ajuns. La început, ar trebui să aducă în jur de cincizeci de lire pe an.

Tom încuviință cu o mină mohorâtă.

– Ceea ce ar fi aproape suficient pentru cumpărarea pietrei.

– Ne-am putea descurca dacă nu ar trebui să-i plătesc lui Maud o sută de lire.

– Dar lâna?

Lâna care fusese depozitată în hambarele lui Philip urma să fie vândută la târgul de lână din Shiring, peste câteva săptămâni, și avea să aducă în jur de o sută de lire.

– Tocmai lâna o să-mi aducă banii pentru a-i plăti reginei. Dar astfel n-o să mai rămân cu nimic pentru plata meșterilor pe timpul următoarelor douăsprezece luni.

– Nu poți împrumuta?

– Am făcut-o deja. Evreii nu vor să-mi mai dea alți bani. Am întrebat, când am fost la Winchester. Ei nu-ți dau bani dacă socot că nu poți să-i înapoiezi.

– N-ai putea apela la Aliena?

Philip era surprins. Nu se gândise niciodată să împrumute bani de la ea. Aliena avea chiar mai multă lână în hambarele ei. La târgul de lână, putea câștiga în jur de două sute de lire.

– Dar ea are nevoie de bani ca să-și câștige existența. Iar creștinii nu pot cere dobândă. Dacă mi-ar da mie bani cu împrumut, nu ar mai avea ce investi. Deși... În vreme ce vorbea, starețul întorcea pe toate părțile în gând o idee nouă. Își aminti că Aliena voise să cumpere întreaga producție de lână a mănăstirii pe anul respectiv. Poate că reușeau să rezolve ceva... Cred că o să vorbesc, oricum, cu ea, spuse el. E acasă acum?

– Cred că da... am văzut-o de dimineață.

– Hai, Francis... o să întâlnești o tânără extraordinară.

Îl lăsară pe Tom la șantier și ieșiră cu pas grăbit din curtea stăreției, intrând în oraș. Aliena avea două case, una lângă cealaltă, chiar lângă zidul vestic al stăreției. Locuia într-una din ele, iar pe cealaltă o folosea pe post de hambar. Era foarte înstărită. Trebuia să existe o cale prin care putea ajuta stăreția să plătească taxa exorbitantă cerută de Maud pentru licența de a organiza târg. În mintea lui Philip, o idee vagă căpăta formă.

Aliena se afla în hambar, supraveghind descărcarea unei căruțe cu boi în care erau stivuiți mai mulți saci de lână. Purta o manta de brocart, asemănătoare cu cea pe care o purtase împărăteasa Maud la audiența lui Philip, iar părul îi era ascuns de o bonetă albă de pânză. Ca întotdeauna, părea autoritară, iar cei doi bărbați care descărcau căruța îi urmau instrucțiunile fără să crâcnească. Toată lumea o respecta, deși – în mod ciudat – nu avea nici un prieten apropiat. Îl întâmpină cu căldură pe Philip.

– Când am auzit despre bătălia de la Lincoln, ne-am temut să nu fi fost ucis! spuse ea.

În ochii ei se citea o îngrijorare sinceră, iar Philip era mișcat la gândul că oamenilor le păsase cu adevărat de soarta lui. O prezentă lui Francis.

– Vi s-a făcut dreptate la Winchester? întrebă Aliena.

– Nu chiar, răspuse Philip. Împărăteasa Maud ne-a acordat licența de a ține târg, dar ne-a refuzat cariera. În mare, una o compensează pe cealaltă. Dar mi-a cerut o sută de lire pentru licența de târg.

Aliena se arătă îngrozită.

– Este cumplit! I-ai spus că venitul de pe urma târgului e cheltuit pentru construirea catedralei?

– O, da...

– Dar de unde o să faci rost de o sută de lire?

– M-am gândit că m-ai putea ajuta tu.

– Eu?

Aliena era luată cu totul prin surprindere.

– În câteva săptămâni, după ce-ți vei fi vândut lâna flamanzilor, vei avea două sute de lire sau chiar mai mult.

Aliena părea tulburată.

– Și ți i-aș da cu dragă inimă, dar am nevoie de banii aceștia ca să cumpăr altă lână la anul.

– Îți aduci aminte că ai vrut să-mi cumperi lâna?

– Da, dar e prea târziu acum. Voiam să o cumpăr la începutul sezonului. În plus, poți să o vinzi chiar tu în curând.

– Știi ce mă gândeam? spuse Philip. N-aș putea să-ți vând lâna de anul viitor?

Aliena se încruntă.

– Dar nu o ai.

– N-aș putea să ți-o vând înainte să o am?

– Nu văd cum.

– E simplu. Tu-mi dai banii acum, iar eu îți dau lâna la anul.

În mod clar, Aliena nu știa cum să-i interpreteze propunerea: nu semăna cu nici un fel cunoscut de a face afaceri. Și pentru Philip era ceva nou: tocmai îl inventase.

Aliena vorbi rar, îngândurată.

– Aș fi nevoită să-ți ofer un preț ușor mai mic decât ai obține dacă ai aștepta. Mai mult, prețul lânii ar putea crește de acum până vara viitoare... așa s-a întâmplat în fiecare an, de când m-am apucat eu de afaceri.

– Așa că eu pierd un pic și tu câștigi un pic, spuse Philip. Dar eu aș putea astfel să construiesc încă un an.

– Și ce o să faci anul viitor?

– Nu știu. Poate că o să-ți vând lâna de pe anul care vine.

Aliena aprobă printr-o mișcare din cap.

– Înțeleg.

Philip îi luă mâinile într-ale lui și o privi în adâncul ochilor.

– Dacă faci asta, Aliena, o să salvezi catedrala, spuse el cu fervoare.

Aliena avea o expresie foarte solemnă.

– Și tu m-ai salvat o dată, nu-i așa?

– Așa-i.

– Atunci o să fac și eu același lucru pentru tine.

– Dumnezeu să te binecuvânteze! Într-un acces de recunoștință, starețul o îmbrățișă, după care își aduse aminte că era o femeie și se desprinsese grăbit. Nu știu cum să-ți mulțumesc, spuse el. Îmi venea să înnebunesc!

Aliena izbucni în râs.

– Nu sunt sigură că merit atâta recunoștință. Probabil că voi câștiga foarte bine în urma acestei înțelegeri.

– Sper să fie așa.

– Hai să bem o cupă de vin împreună, ca să consfințim târgul, spuse ea. Lăsați-mă întâi să-l plătesc pe căruțaș.

Carul cu boi era acum gol, iar sacii de lână erau stivuiți ordonat. Philip și Francis ieșiră, în timp ce Aliena își încheia socotelile cu căruțașul. Soarele cobora spre apus, iar muncitorii de pe șantier se întorceau spre case. Lui Philip îi reveni buna dispoziție. Găsise o cale de a merge mai departe, în ciuda tuturor piedicilor.

– Mulțumesc lui Dumnezeu că există Aliena! rosti el.

– Nu mi-ai spus că e atât de frumoasă, zise Francis.

– Frumoasă? Presupun că este frumoasă, da.

Francis izbucni în râs.

– Philip, ești orb! E una dintre cele mai frumoase femei pe care le-am văzut vreodată! E suficient de frumoasă încât să-l facă pe un bărbat să renunțe la chemarea preotească.

Philip îi adresă o privire tăioasă.

– Nu ar trebui să vorbești așa.

– Îmi pare rău!

Aliena își făcu apariția și încuie hambarul; apoi, merseră toți trei în casa ei. Aceasta era o clădire mare, cu o cameră principală și un dormitor separat. În colț se afla un butoi de bere, de tavan atârna o șuncă întregă, iar pe masă era așezat un ștergar alb. O servitoare între două vârste le turnă vin oaspeților dintr-o ploscă, în cupe de argint. Aliena ducea un trai confortabil. „Dacă e așa de frumoasă, se întreba Philip în sine, atunci de ce nu are un soț?” Nu ducea lipsă de aspiranți la această poziție: fusese curtată de toți holteii tineri din ținut, dar ea îi refuzase pe toți. Philip îi era atât de recunoscător, încât simțea nevoia ca ea să fie fericită.

Însă gândurile Alienei erau în continuare concentrate asupra aspectelor practice.

– N-o să am banii decât după târgul de lână de la Shiring, spuse ea, după ce închinare pentru învoiala lor.

Philip se întoarse către Francis.

– Oare o să aștepte Maud până atunci pentru a-și primi banii?

– Cât de mult?

– Târgul e de joi în trei săptămâni.

Francis dădu aprobator din cap.

– O să-i spun eu. O să aștepte.

Aliena își desfăcu boneta și își scutură capul, lăsându-și cărlionții negri să i se reverse pe umeri. Oftă, obosită.

– Zilele sunt prea scurte, spuse ea. Nu pot să fac tot ce aș vrea. Vreau să mai cumpăr niște lână, dar trebuie să găsesc suficienți căruțași să o transporte pe toată la Shiring.

– Iar anul viitor vei avea chiar mai multă, spuse Philip.

– Mi-aș dori să-i putem face pe flamanzi să vină aici să cumpere. Ar fi mult mai ușor pentru noi, decât să transportăm toată lâna la Shiring.

Francis interveni:

– Dar puteți!

Philip și Aliena își ațintiră privirile asupra lui.

– Cum? întrebă starețul.

– Vă organizați propriul târg de lână.

Philip începea să priceapă încotro bătea fratele său.

– Am putea?

– Maud v-a acordat exact aceleași drepturi pe care le are Shiringul.

Chiar eu am scris hrisovul. Dacă în Shiring se poate organiza un târg de lână, atunci puteți să țineți și voi unul.

– Vai, dar asta ar fi minunat, spuse Aliena. N-am mai fi nevoiți să transportăm atâtea saci la Shiring! Am putea face afaceri aici, și să încercăm lâna direct pentru a ajunge în Flandra.

– Cel puțin, zise entuziasmat Philip. Un târg de lână aduce într-o săptămână cât aduce un târg duminical într-un an întreg. Nu putem să-l organizăm anul acesta, bineînțeles... nimeni n-o să știe de el. Dar putem anunța în stânga și-n dreapta, la târgul de anul acesta de la Shiring, că anul viitor vom ține propriul nostru târg și putem să ne asigurăm că toți cumpărătorii vor ști data...

– Pentru Shiring, o să fie mare diferență, spuse Aliena. Noi doi suntem cei mai mari vânzători de lână din ținut, iar dacă ne retragem amândoi, târgul din Shiring se va reduce la jumătate din dimensiunea sa actuală.

– William Hamleigh va pierde bani, zise Francis. Va vedea negru în fața ochilor, ca un taur furios.

Philip nu-și putu reprima un fior de repulsie. Exact asta era William, un taur furios.

– Și ce dacă? spuse Aliena. Dacă Maud ne-a dat permisiunea, noi putem să o facem. William n-are cum să se opună, nu-i așa?

– Sper că nu, spuse cu fervoare Philip. Chiar sper că nu!

Capitolul 10

I

În ziua Sfântului Augustin, munca se încheie la amiază. Majoritatea constructorilor salutară clopotul care anunța prânzul cu un oftat de ușurare. În mod normal, lucrau de la răsărit până la apus, șase zile pe săptămână, așa că aveau nevoie de odihna de care beneficiau de sărbători. Cu toate acestea, Jack era prea absorbit de munca lui pentru a auzi sunetul clopotului.

Era fermecat de provocarea reprezentată de cioplirea unor forme dulci, rotunde, în stâncă tare. Piatra avea, parcă, propria voință, iar dacă el încerca să o forțeze să facă poate ceva ce ea nu voia, atunci i se opunea, iar dalta îi aluneca sau se înfîgea prea adânc, stricând forma. Dar, odată ce ajungea să cunoască bucata de piatră din fața sa, o putea transforma. Cu cât era mai dificilă sarcina, cu atât mai fascinat era el. Începea să simtă că sculptura decorativă cerută de Tom era prea ușoară. Zigzagurile, romburile, colții-de-câine¹, spiralele și modelele rotunde simple îl plectiseau; chiar și aceste frunze erau cumva țepene și repetitive. Ar fi vrut să sculpteze frunziș care să semene cu cel natural, suplu și neregulat, și să copieze diversele modele ale frunzelor adevărate, de stejar, de frasin și de fag, dar Tom nu-l lăsa. Mai mult decât orice, își dorea să sculpteze scene din povești, Adam și Eva, David și Goliat și Judecata de Apoi, cu monștri, diavoli și oameni dezbrăcați, dar nu îndrăznea să ceară permisiune.

¹ Tip de ornament folosit la construcțiile medievale de la începutul secolului al XII-lea. Acest model constă în patru petale de floare care formează un pătrat sau un romb cu un element central. Petalele au forma colților ascuțiți ai câinilor. (n.tr.)

În cele din urmă, Tom îl opri din muncă.

– E sârbătoare, băiete, spuse el. În plus, încă ești ucenicul meu, iar eu vreau să mă ajuți să strâng. Toate uneltele trebuie așezate la locul lor și încuiate înaintea de masa de prânz.

Jack își puse deoparte ciocanul și dălțile și își depozită cu grijă blocul de piatră la care lucrase până atunci în șopronul lui Tom; apoi merse pe șantier împreună cu Tom. Ceilalți ucenici făceau ordine și măturau așchiile de piatră, nisipul, bucățile de mortar uscat și așchiile de lemn. Tom își luă compasurile și nivela, în timp ce Jack aduna țărășii și firele cu plumb, după care le depozitară pe toate în șopron.

În șopron, Tom își ținea și stâlpii. Aceștia erau niște bare lungi de fier, pătrate în secțiune și perfect drepte, de exact aceeași lungime. Tom le ținea pe un raft anume, de lemn, care era încuiat. Erau, de fapt, instrumente de măsurat.

Pe când își făcea în continuare de lucru pe șantier, adunând scândurile de mortar și lopețile, Jack se gândea la stâlpi.

– Cât de lung e un stâlp? întrebă el.

Câțiva dintre zidari îl auziră și izbucniră în râs. Deseori se întâmpla să li se pară amuzante întrebările de acest gen. Edward cel Scund, un zidar mărunțel și bătrân, cu o piele ca de pergament și cu un nas strâmb, spuse:

– Un stâlp are un stâlp.

Și toți izbucniră din nou în hohote.

Le plăcea la nebunie să-i tachineze pe ucenici, mai ales dacă aveau ocazia să-și demonstreze cunoștințele superioare. Jack nu suporta să se râdă de neștiința sa, dar se arătă răbdător pentru că voia neapărat să afle.

– Nu înțeleg, spuse el, pe un ton calm.

– Un centimetru are un centimetru, un metru are un metru, iar un stâlp are un stâlp, zise Edward.

Cu alte cuvinte, stâlpul era o unitate de măsură.

– Și câți metri are un stâlp?

– Aha! Păi, depinde. Cinci metri și jumătate în Lincoln. Cinci metri în Anglia de Est.

Tom îi întrerupse ca să-i dea un răspuns de bun-simț.

– Pe șantierul acesta, un stâlp are patru metri și jumătate.

Un zidar între două vârste spuse:

– La Paris nu se folosește deloc stâlpul... numai bățul de un metru.

Tom îi spuse lui Jack:

– Întregul proiect al bisericii e bazat pe stâlpi. Adu-mi unul și o să-ți arăt. E timpul să înțelegi lucrurile acestea.

Îi dădu o cheie lui Jack.

Acesta se duse în șopron și aduse un stâlp de pe raft. Era destul de greu. Lui Tom îi plăcea să explice diverse lucruri, iar lui Jack îi plăcea la nebunie să asculte. Organizarea șantierului reprezenta un model complex, precum broderia de pe o haină de brocart, și, cu cât înțelegea mai mult, cu atât era mai fascinat.

Tom stătea în nava laterală, în capătul deschis al absidei pe jumătate construite, unde avea să fie întretăierea naosului cu transepturile. Luă stâlpul și îl puse pe pământ, de-a curmezișul navei.

– De la zidul exterior către mijlocul arcadei e un stâlp. Deplasă instrumentul de fier, astfel încât marcă încă o lungime, pe aceeași direcție. De aici până la mijlocul naosului e un stâlp. Îl deplasă din nou, și ajunse la mijlocul arcadei opuse: Naosul are o lățime de doi stâlpi. Îl deplasă din nou și ajunse la zidul celeilalte nave laterale. Întreaga biserică are o lățime de patru stâlpi.

– Da, spuse Jack. Și fiecare travee trebuie să aibă un stâlp în lungime.

Tom păru oarecum iritat.

– Cine ți-a spus asta?

– Nimeni. Traveele navelor laterale sunt pătrate, așa că, dacă acestea sunt late de un stâlp, înseamnă că sunt și lungi de un stâlp. Evident, toate traveele naosului au aceeași lungime cu cele ale lateralelor.

– Evident, spuse Tom. Ar trebui să te faci filozof.

În vocea lui se regăsea un amestec de mândrie și de iritare. Era mulțumit că Jack prindea totul repede, dar iritat că misterele zidăriei erau înțelese cu atâta ușurință de un simplu băiat.

Jack era prea cufundat în logica splendidă a întregii întreprinderi pentru a mai fi atent la sensibilitățile lui Tom.

– Înseamnă că absida are patru stâlpi în lungime, spuse el. Iar întreaga biserică va avea doisprezece stâlpi când va fi terminată. În minte îi apărură o altă idee. Cât de înaltă o să fie?

– Va avea șase stâlpi. Trei pentru arcadă, unul pentru galerie și doi pentru luminator.

– Dar care e rostul în a avea totul măsurat în lungimi de stâlpi? De ce nu se construiește de-a valma, ca o casă obișnuită?

– În primul rând, pentru că e mai ieftin așa. Toate bolțile arcadei sunt identice, așa că putem refolosi matrițele pentru bolți. Cu cât avem nevoie de mai puține mărimi și forme de piatră, cu atât mai puține cofraje trebuie să fac. Și așa mai departe. În al doilea rând, simplifică toate aspectele lucrurilor pe care le facem, de la planul original – totul e bazat pe un pătrat cu latura de câte un stâlp –, până la văruirea pereților – e mai ușor să estimezi cantitatea

de var de care ai nevoie. Și, când lucrurile sunt simple, se fac mai puține greșeli. Cea mai scumpă parte a unei construcții e reprezentată de greșeli. În al treilea rând, când totul e bazat pe măsurarea cu stâlpul, biserica arată bine, efectiv. Proporția este esența frumuseții.

Vrăjit, Jack încuviință printr-o mișcare din cap. Efortul de a coordona o operațiune atât de complexă și de ambițioasă precum construirea unei catedrale era extrem de fascinant. Ideea că regularitatea și repetiția pot simplifica procesul de construcție și pot avea ca efect o clădire armonioasă era seducătoare. Dar nu părea convins că proporția reprezenta esența frumuseții. Lui îi plăceau lucrurile sălbatice, împrăștiate, dezordonate: munții înalți, stejarii bătrâni și pletele Alienei.

Își mănă prânzul cu poftă, dar cât de repede putu, după care ieși din sat, îndreptându-se către nord. Era o zi caldă de început de vară, iar el era desculț. De când venise împreună cu mama sa pentru a locui definitiv la Kingsbridge și devenise muncitor, îi plăcea să se întoarcă din când în când în pădure. La început, își petrecea timpul consumându-și surplusul de energie, alergând și sărind, urcându-se în copaci și trăgând cu praștia în rațe. Asta se întâmpla pe când încă se mai acomoda cu noul lui corp, mai înalt și mai puternic. Dar noutatea aceasta se estompase, cu vremea. Acum, când se plimba prin pădure, se gândea la diverse lucruri: de ce era frumoasă proporția, cum de stăteau clădirile în picioare și cum ar fi să mângâie sânii Alienei.

O venera de la distanță de ani întregi. Ea îi stăruia în minte așa cum o văzuse prima dată, atunci când cobora scările către sala mare de la Earlscastle, iar el o socotise a fi o prințesă dintr-o poveste. Ea rămăsese în continuare o făptură care se ghicea în depărtare. Aliena vorbea cu starețul Philip, cu Tom Constructorul, cu Malachi Evreul și cu alți oameni bogați și puternici din Kingsbridge; iar Jack nu avusese niciodată vreun pretext pentru a i se adresa. Se mulțumea doar s-o privească, rugându-se în biserică, ori traversând podul călare pe buiestrașul ei, sau stând la soare în fața casei ei; purta blănuri scumpe iarna și cele mai fine pânzeturi vara, iar părul ei sălbatic îi încadra chipul frumos. Înainte de a adormi, Jack se gândea cum ar fi să-i dea jos hainele, să o vadă dezbrăcată și să-i sărute blând buzele moi.

În ultimele săptămâni ajunsese să fie ros de nemulțumire și de tristețe. Nu mai era suficient să o vadă de la distanță, să-i asculte conversațiile pe furiș și să-și imagineze cum ar fi fost să facă dragoste cu ea. Avea nevoie de Aliena, în carne și oase.

Existau câteva fete de vârsta lui care i s-ar fi dăruit cu dragă inimă. Printre ucenici se vorbea mult despre care tinere din Kingsbridge erau înfierbântate

și ce anume permiteau ele să li se facă. Respectând preceptele Bisericii, cele mai multe dintre ele erau hotărâte să rămână fecioare până la căsătorie, dar existau anumite lucruri pe care le puteau face, păstrându-și, în același timp, virginitatea, sau cel puțin așa spuneau ucenicii. Toate fetele considerau că Jack era un pic ciudat – iar el gândea că, probabil, aveau dreptate –, dar, pentru una sau două, această ciudățenie părea a fi atrăgătoare. Într-o duminică, după slujbă, înjghebase o conversație cu Edith, sora unui alt ucenic; dar, când îi spusese cât de mult îi plăcea să sculpeze piatră, ea începuse să chicotească. Duminica următoare se duse să se plimbe pe câmpuri cu Ann, fata cea blondă a croitorului. Nu vorbise prea mult cu ea, dar o sărutase, după care îi sugerase să se întindă amândoi într-un câmp de ovăz verde. O sărutase din nou și îi atinsese sânii, iar ea îi răspunsese la sărut, plină de entuziasm; dar, după un timp, se desprinsese de el și îl întrebase:

– Cine-i fata?

Chiar în momentul respectiv, Jack se gândea la Aliena, și fusese uluit. Încercase să treacă peste acest incident și să o sărute din nou, dar ea își întorsese fața și spusese:

– Oricine ar fi, e o norocoasă.

Se întorseseră la Kingsbridge împreună, iar la despărțire, Ann îi spusese:

– Nu-ți pierde timpul încercând să o uiți. E o cauză pierdută. Ea e cea pe care o vrei, așa că ai face bine să încerci să o câștigi. Apoi îi zâmbise cu drag și adăugase: Ai o față drăguță. S-ar putea să nu fie atât de greu pe cât crezi.

Bunătatea fetei îl făcuse să se simtă prost, cu atât mai mult cu cât ea era printre cele despre care ucenicii spuneau că era înfierbântată, iar el îi anunțase pe toți că avea să încerce să o pipăie. Acum, aceste vorbe păreau atât de copilărești, încât nu-i dădeau pace noaptea. Dar dacă i-ar fi spus numele femeii care-i ocupa gândurile, ar fi fost posibil ca Ann să înceteze a-l mai încuraja. Jack și Aliena erau probabil cel mai puțin potrivit cuplu posibil. Aliena avea 22 de ani, iar el avea 17; ea era fata unui conte, iar el, un bastard; ea era o negustoreasă bogată de lână, iar el era un ucenic fără nici un ban. Colac peste pupăză, Aliena era renumită pentru numărul de pretendenți pe care-i respinsese. Fiecare nobil tânăr din ținut, toții fiii cei mari ai negustorilor prosperi din împrejurimi veniseră la Kingsbridge pentru a-i face curte și plecaseră cu coada între picioare. Ce șanse avea Jack, care nu putea oferi nimic, în afară de „o față drăguță“?

El și Aliena aveau un lucru în comun: iubeau pădurea. Erau destul de ciudați în această privință: cei mai mulți oameni preferau siguranța din sate și orașe și se fereau de pădure. Dar Aliena se plimba adesea prin pădurile din jurul orașului Kingsbridge, și avea un loc al ei retras, unde-i plăcea să se

oprească și să se așeze. El o văzuse o dată sau de două ori acolo. Ea nu-l văzuse pe el: Jack pășea fără să facă zgomot, așa cum învățase în copilărie, când trebuise să-și asigure existența vânând făpturile pădurii.

Se îndrepta către luminișul Alienei fără să știe ce avea să facă dacă o găsea pe ea acolo. Știa ce i-ar fi plăcut să facă: să se întindă lângă ea și să-i mângâie trupul. I-ar putea vorbi, dar ce i-ar spune? Îi venea ușor să discute cu fetele de vârsta lui. O tachinase pe Edith, spunându-i: „Nu cred *nici unul* dintre lucrurile îngrozitoare pe care le povestește fratele tău despre tine“; și, bineînțeles, ea voise să afle ce lucruri îngrozitoare se spuneau pe seama ei. Cu Ann fusese mai direct: „Ți-ar plăcea să te plimbi pe câmpuri cu mine după-amiaza asta?“ Dar, când încerca să găsească vorbele cu care să i se adreseze Alienei, mintea i se golea cu desăvârșire. Îl copleșea maturitatea ei. Era mereu atât de serioasă și de competentă! Nu fusese întotdeauna astfel, Jack știa prea bine: la 17 ani, era chiar jucăușă. Suferise necazuri îngrozitoare de atunci încolo, dar probabil că fata aceea jucăușă încă mai exista acolo, undeva, înlăuntrul femeii mereu serioase. În ochii lui Jack, acest lucru o făcea cu atât mai fascinantă.

Se apropia de locul acela. În arșița zilei, pădurea picotea. Jack se mișca în tăcere prin tufișuri. Voia să o vadă înainte ca ea să îl vadă pe el. Încă nu era sigur dacă avea curajul de a se apropia de ea. Cel mai mult, se temea să nu fie respins. Vorbise cu ea în chiar prima zi când se întorsese la Kingsbridge, de Rusaliile în care toți voluntarii veniseră să lucreze la catedrală, și spusese ceva greșit atunci, ceea ce însemnase că, în patru ani, abia dacă mai schimbase două vorbe cu ea. Nu voia să facă o gafă similară acum.

Câteva clipe mai târziu, trase cu ochiul pe după un trunchi de fag și o zări.

Aliena alesese un loc de o frumusețe extraordinară. În luminișul acela era o cascadă micuță, care se vărsa clipocind într-un iaz puțin adânc, mărginit de pietre acoperite cu mușchi. Razele soarelui mângâiau malurile iazului, dar, la câțiva metri distanță, sub fagi, era umbră. Aliena ședea în umbra lor pătată de mănunchiuri de raze și citea dintr-o carte.

Jack era uluit. O femeie? Citind o carte? În aer liber? Singurii oameni care citeau cărți erau călugării, și mulți dintre ei nu citeau nimic altceva decât textele slujbelor. Totodată, era și o carte neobișnuită – mult mai mică decât cele aflate în biblioteca stăreției, ca și cum ar fi fost făcută special pentru o femeie sau pentru cineva care voia să o poarte cu sine. Era atât de surprins, încât dădu uitării timiditatea. Își croi drum printre tufișuri și ieși în luminiș, întrebând:

– Ce citești?

Ea tresări și îi aruncă o privire înspăimântată. El își dădu seama că o speriasse. Se simțea tare neîndemânatic și se temeă că, o dată în plus, începuse cu stângul. Mâna ei dreaptă se repezi la mâneca stângă a hainei. El își aminti că, demult, Aliena purta un cuțit în mânecă – poate că încă o mai făcea. Însă o clipă mai târziu, ea îl recunoscuse, iar frica ei dispăru din ochi la fel de repede cum apăruse. Păru ușurată, iar apoi – spre necazul lui – oarecum iritată. Jack se simțea ca un oaspete nepoftit, și îi venea să se întoarcă pe călcăie și să se piardă din nou în pădure. Dar acest gest i-ar fi îngreunat orice altă încercare de a vorbi cu ea, așa că rămase pe loc, suportându-i cu încăpățănare căutătura destul de neprietenosă.

– Îmi pare rău că te-am speriat, îi spuse el.

– Nu m-ai speriat, răspunse ea repede.

El știa că nu era adevărat, dar nu avea de gând să se contrazică totuși cu ea. Repetă întrebarea de mai devreme:

– Ce citești?

Ea aruncă o privire la volumul legat pe care-l avea pe genunchi, iar expresia i se schimbă din nou: acum părea melancolică.

– Tatăl meu a cumpărat această carte în ultima sa călătorie în Normandia.

A adus-o acasă pentru mine. Câteva zile mai târziu, era aruncat în închisoare.

Jack înaintă puțin și privi pagina la care era deschisă cartea.

– E în franceză! spuse el.

– Cum de știi? întrebă ea, uluită. Știi să citești?

– Da... dar am crezut că toate cărțile sunt în latină.

– Aproape toate. Dar aceasta e diferită. Este un poem numit *Alexandria*.

În sinea lui, Jack își spunea: „Chiar o fac! Vorbesc cu ea! E minunat! Dar ce o să mai spun în continuare? Cum pot să întrețin conversația aceasta?” Rosti:

– Ăăă... despre ce e vorba?

– Este o poveste despre un rege numit Alexandru cel Mare și despre cum a cucerit țărâmurile minunate în Orient, unde pietrele prețioase cresc pe cârceii de viță-de-vie, iar plantele pot vorbi.

Jack era suficient de intrigat pentru a uita de tulburare:

– Păi cum vorbesc plantele? Au guri?

– Nu ni se spune-n carte.

– Tu crezi că povestea asta e adevărată?

Ea se uită la el cu interes, iar el privi îndelung în ochii ei frumoși și întunecați.

– Nu știu, spuse ea. Mereu mă întreb dacă poveștile sunt adevărate. Celor mai mulți nu le pasă... lor le plac pur și simplu poveștile.

– Cu excepția preoților. Ei cred întotdeauna că poveștile sacre sunt adevărate.

– Păi, bineînțeles că sunt adevărate!

Jack privea poveștile sfinte cu același scepticism cu care le privea pe toate celelalte; dar mama lui, care-l învățase să fie sceptic, îl învățase și să fie discret, așa că nu o contrazise. Încerca să nu se uite la pieptul Alienei, care se afla chiar la marginea câmpului său vizual: știa că, dacă și-ar fi coborât privirea, ea și-ar da seama la ce anume se uita. Încercă să găsească o altă replică, pentru a continua conversația.

– Știi o groază de povești, spuse el. Știi *Cântecul lui Roland* și *Pelerinajul lui William d'Orange*...

– Cum adică, le știi?

– Pot să le recit.

– Ca un menestrel?

– Ce e un menestrel?

– Un bărbat care merge din loc în loc și spune povești.

Acesta era un concept nou pentru Jack.

– N-am auzit niciodată că ar exista așa ceva.

– În Franța sunt o mulțime! Când eram mică, mă duceam acolo cu tata.

Îmi plăceau la nebunie menestrelii!

– Dar ce fac? Stau pur și simplu pe stradă și vorbesc?

– Depinde. Vin în sălile vreunui nobil în zilele în care se organizează ospețe. Dau spectacole în piețe și la târguri. Îi distrează pe pelerini lângă biserici. Uneori, nobilii importanți își au propriul menestrel.

Lui Jack îi veni în minte gândul că nu numai că vorbea cu Aliena, dar purta o discuție pe care nu ar fi putut-o avea cu nici una dintre fetele din Kingsbridge. În afară de mama lui, el și Aliena erau singurii din oraș care știau cum stăteau lucrurile cu poemele romantice franțuzești, Jack era sigur de asta. Aveau o preocupare comună și discutau despre ea. Acest gând era atât de tulburător, încât Jack pierdu șirul a ceea ce discutau și se simți dezoorientat și nătâng.

Din fericire, ea vorbi mai departe:

– De obicei, menestrelul cântă la scrică în timp ce recită povestea. Cântă repede și ascutit când e vorba de o bătălie, încet și dulce când vorbește de doi îndrăgostiți, săltăreț când e vreo parte comică și așa mai departe.

Lui Jack îi plăcea ideea aceasta: muzică de fundal care să accentueze cele mai importante episoade ale poveștii.

– Mi-ar plăcea să pot să cânt la scrică, spuse el.

– Chiar știi să reciți povești? întrebă ea.

Lui abia dacă-i venea a crede că Aliena se arăta interesată cu adevărat de persoana lui, că-i punea întrebări despre el! Iar chipul ei părea și mai încântător atunci când era animat de curiozitate.

– Mama m-a învățat, spuse el. Noi trăiam în pădure înainte, numai noi doi. Îmi spunea poveștile iarăși și iarăși.

– Dar cum de le ții minte? Durează zile întregi până le spui pe unele!

– Nu știu. E ca și cum ai cunoaște drumul printr-o pădure. Nu ții minte întreaga pădure, dar, oriunde ai fi, știi unde să te duci mai departe. Aruncând din nou o privire la textul din cartea ei, Jack fu frapat de ceva. Se așeză pe iarbă, lângă Aliena, pentru a se uita mai de aproape. Rimele sunt altfel, spuse el.

Ea nu era sigură la ce se referea.

– În ce fel?

– Sunt mai bune. În *Cântecul lui Roland*, cuvântul „spadă“ rimează cu „cal“, sau cu „pierdut“, sau cu „minge“. În cartea ta, „spadă“ rimează cu „ogradă“, dar nu și cu „cal“; cu „sfadă“, dar nu și cu „pierdut“; cu „nadă“, nu și cu „minge“. E un fel total diferit de a face rime. Dar e mai bun, mult mai bun. Îmi plac rimele acestea!

– Ai vrea... Aliena părea că ezită. Ai vrea să-mi reciti o parte din *Cântecul lui Roland*?

Jack își schimbă poziția astfel încât să o poată privi. Intensitatea privirii ei, licărirea de nerăbdare din ochii ei fermecători îl făceau aproape să se sufocă. Înghiți cu greu nodul ce i se pusese în gât, după care începu:

Stăpânul și regele întregii Franțe, Carol cel Mare

A petrecut șapte ani lungi luptând în Spania.

A cucerit dealurile și câmpiile.

În fața lui nu a mai rămas în picioare nici un singur fort,

Nici un zid de oraș sau târg de dărâmat,

Doar Saragossa, pe un munte înalt,

Condus de regele Marsilly Sarazinul.

Acesta îl servește pe Mahomed, se roagă lui Apollo,

Dar, chiar și acolo, el nu va fi nicicând în siguranță.

Jack se opri, iar Aliena spuse:

– Îl știi! Chiar îl știi! Exact ca un menestrel!

– Totuși, înțelegi ce vreau să spun despre rime, nu-i așa?

– Da, dar, oricum, mie îmi plac poveștile, spuse ea. Ochii Alienei scânteiau, cuprinși de încântare. Mai spune-mi!

Jack simțea că avea să leșine de fericire.

– Dacă vrei tu, spuse el, slab.

Se uită în ochii ei și începu a doua strofă.

II

Primul joc de Sânziene¹ era mâncarea turtelor-câți. Ca multe alte jocuri, era oarecum legat de superstiții, iar acest lucru îl făcea pe Philip să nu se simtă-n largul său. Totuși, dacă ar fi încercat să interzică orice ritual care amintea de religiile străvechi, atunci jumătate dintre tradiții nu ar mai fi fost permise și, oricum, oamenii probabil că nu l-ar fi ascultat; tocmai de aceea, manifesta o toleranță discretă în privința majorității lucrurilor și adopta măsuri drastice când venea vorba de unele excese.

Călugării așezaseră mese pe iarba din capătul vestic al curții stăreției. Servitorii de la bucătărie aduceau deja cazane din care ieșeau aburi. Starețul era stăpânul așezării, așa că intra în responsabilitatea sa să organizeze un ospăț pentru chiriașii săi de sărbătorile importante. Strategia lui Philip era să fie generos cu mâncarea și zgârcit la băutura, așa că servea bere slabă și nici un strop de vin. Oricum, existau cinci sau șase bețivi incorigibili care izbuteau să bea până leșinau la fiecare ospăț.

La masa lui Philip stăteau cetățenii de vază din Kingsbridge: Tom Constructorul și familia sa; maiștrii de pe șantier, inclusiv fiul cel mare al lui Tom, Alfred; și negustorii, printre care se afla și Aliena, dar nu și Malachi Evreul, care avea să se alăture sărbătoririi mai târziu, după slujbă.

Philip ceru să se facă liniște și rosti o binecuvântare a bucatelor și a participanților; apoi îi înmână turta-câți lui Tom. Pe măsură ce treceau anii, Philip îl prețuia din ce în ce mai mult pe Tom. Nu prea existau mulți oameni pe lume care să spună ce gândeau și să gândească ce spuneau. Tom reacționa

¹ Midsummer's Eve – sărbătoare de origine precristiană de întindere europeană celebrată în jurul zilei de 24 iunie, ziua solstițiului de vară. Unele culturi neopăgâne o mai numesc Litha. (n.tr.)

la surprize, la crize și la dezastre cântărind cu calm consecințele, evaluând pagubele și planificând cea mai potrivită reacție. Philip îl privi cu drag. Acum, Tom era un bărbat foarte diferit de cel care intrase în curtea stăreției în urmă cu cinci ani, implorând să fie angajat. Pe atunci era extenuat, zdrențaros și atât de slab, încât oasele păreau să se lupte să iasă prin pielea bătută de soare și de ploie. În anii care trecuseră de atunci, se împlinise, mai ales de când se întorsese femeia lui. Nu era gras, dar scheletul său masiv prinsese ceva carne, iar din priviri îi dispăruse aerul acela de disperare. Era îmbrăcat în straie scumpe, într-o tunică verde de Lincoln, purta încălțări moi de piele, iar la brâu avea prinsă o centură cu cataramă de argint.

Philip trebuia să adreseze întrebarea la care avea să răspundă turta-câți. Spuse:

– Câți ani o să dureze până vom termina catedrala?

Tom mușcă din pâine. Aceasta avea în compoziție semințe mici și tari pe care, pe măsură ce Tom le scuipă în palmă, toți le numără cu glas tare. Uneori, când se juca acest joc, iar cineva mușca o bucată cu multe semințe, participanții se trezeau că nici unul nu știa să numere toate semințele; dar astăzi nu era nici un pericol să se întâmple așa ceva, cu atâția negustori și meșteri împrejur. Semințele erau în număr de treizeci. Philip se prefăcu dezamăgit.

– Aș vrea eu să mai trăiesc atât! spuse Tom. Toată lumea izbucni în râs.

Tom îi întinse turta soției sale, Ellen. Philip era foarte circumspect în privința acestei femei. Ca și împărăteasa Maud, ea avea o anume putere asupra bărbaților, genul acela de putere cu care Philip nu se putea întrece. În ziua în care Ellen fusese dată afară din stăreție, făcuse un lucru îngrozitor, un lucru la care Philip abia dacă îndrăznea să se gândească. Presupusese că nu avea să o mai vadă vreodată, dar, spre oroarea sa, femeia se întorsese, iar Tom îl implorase pe Philip să o ierte. Dând dovadă de ascuțime a minții, Tom afirmase că, dacă Dumnezeu îi putea ierta păcatul, atunci Philip nu avea nici un drept să refuze să facă același lucru. Philip bănuia că femeia nu se căia foarte tare. Dar Tom îi ceruse această favoare în ziua în care voluntarii veniseră și salvaseră catedrala, iar Philip se pomenise declarându-se de acord cu dorința lui Tom, în ciuda reținerilor sale. Cei doi se căsătoriseră în biserica parohiei, o clădire mică, de lemn, din sat, care fusese acolo dinainte de înființarea stăreției. De atunci, Ellen se purtase cuviincios și nu-i dăduse lui Philip nici un motiv să-și regrete hotărârea. Totuși, femeia îl făcea să nu se simtă în largul lui.

Tom o întrebă:

– Câți bărbați te iubesc?

Ellen mușcă o bucățică mică de pâine, ceea ce-i făcu pe ceilalți să izbucnească din nou în râs. În acest joc, întrebările aveau tendința de a fi oarecum sugestive. Philip știa că, dacă el nu ar fi fost de față, întrebările ar fi fost de-a dreptul obscene.

Ellen numără trei semințe. Tom se prefăcu ultragiatic.

– O să-ți spun cine sunt cei trei iubiți ai mei, zise Ellen.

Philip spera că femeia nu avea de gând să spună ceva scandalos.

– Primul este Tom. Al doilea este Jack. Iar al treilea este Alfred.

Mesenii o aplaudară pentru prezența de spirit de care dăduse dovadă. Veni rândul fiicei lui Tom, Martha. Aceasta avea cam doisprezece ani și era timidă. Turta prezise că urma să aibă trei soți, lucru care părea extrem de improbabil.

Martha îi dădu pâinea lui Jack și, în momentul acela, Philip zări o licărire de adorație în ochii ei și își dădu seama că fata vedea un erou în persoana fratelui ei vitreg.

Jack îl intriga pe Philip. Fusese un copil urât, cu părul de culoarea morcovului, piele albă și ochi albaștri bulbucați, dar acum, că devenise aproape bărbat, trăsăturile sale se armonizaseră, iar fața lui era ciudat de atrăgătoare, astfel încât străinii întorceau capul după el. Dar avea un temperament la fel de sălbatic precum acela al mamei sale. Nu știa aproape deloc să-și controleze impulsurile și nu cunoștea conceptul de supunere. Ca ucenic de zidar, se dovedise aproape inutil, pentru că, în loc să-i asigure lui Tom piatră și mortar într-un ritm constant, el încerca să adune grămadă provizia pe o zi întreagă, după care pleca și făcea altceva. Mereu dispărea. Într-o zi, hotărâse că nici una dintre pietrele de pe șantier nu se potrivea sculpturii pe care trebuia să o facă, așa că, fără să anunțe pe nimeni, se duse tocmai până la carieră și își alesese o piatră după cum dorea. O adusese în spinarea unui ponei împrumutat, două zile mai târziu. Dar oamenii îi iertau greșelile, pe de o parte pentru că era un sculptor în piatră cu adevărat excepțional, și pe de altă parte pentru că știa să se facă plăcut – trăsătură pe care, în mod clar, o moștenise de la mama lui, sau cel puțin aceasta era părerea lui Philip. Starețul se gândise într-o oarecare măsură la ceea ce avea să facă Jack în viață. Dacă se alătura Bisericii, atunci ar putea ajunge ușor episcop.

Martha îl întrebă pe Jack:

– Câți ani mai sunt până te însori?

Jack luă o mușcătură mică: se părea că era dornic de însurătoare. Philip se întrebă dacă băiatul se gândea la cineva anume cu care ar fi vrut să facă acel pas. Spre evidenta dezamăgire a lui Jack, se trezi cu gura plină de

semințe și, pe măsură ce acestea erau numărate, chipul său se umplu de indignare. Totalul ajunse la treizeci și unu.

– O să am patruzeci și opt de ani! protestă el.

Toți mesenii fură de părere că era extrem de amuzant, cu excepția lui Philip, care mai făcu o dată calculul, văzu că era corect, și se miră că Jack era în stare să își dea seama atât de repede care era rezultatul. Nici măcar Milius, casierul, nu putea face acest lucru.

Jack stătea lângă Aliena. Philip își dădu seama că îi văzuse împreună de mai multe ori vara aceea. Probabil că se împrieteniseră deoarece erau amândoi extrem de inteligenți. Nu se găseau prea mulți oameni în Kingsbridge care să poată discuta de la egal la egal cu Aliena; iar Jack, în ciuda comportamentului rebel, era mai matur decât alți ucenici. Totuși, lui Philip i se părea curioasă acea prietenie, pentru că, la vârsta lor, cinci ani reprezentau o diferență mare.

Jack îi întinse turta Alienei și îi adresă aceeași întrebare care îi fusese pusă și lui:

– Câți ani mai sunt până te măriți?

Ceilalți protestară, pentru că era prea ușor să pui aceeași întrebare pe care o primisei. Jocul trebuia să fie un exercițiu de spirit viu și de tachinărie. Dar Aliena, care era cunoscută pentru numărul de pretendenți refuzați, îi făcu să rădă mușcând o bucată uriașă de pâine, arătând că nu voia să se mărite. Dar planul ei nu dădu roade: nu scuipe decât o singură sămânță.

„Dacă e să se mărite la anul, își spuse Philip, înseamnă că mirele încă nu a apărut.“ Bineînțeles, el nu credea în puterea de prezicere a turtei. Cel mai probabil, Aliena avea să moară fată bătrână – numai că nu și fată mare, se zvonea, pentru că fusese sedusă, sau siluită, de William Hamleigh.

Aliena îi dădu pâinea fratelui ei, Richard, dar Philip nu auzi ce anume îl întrebă. Se mai gândea încă la Aliena. Total surprinzător, nici Philip, nici Aliena nu reușiseră să-și vândă toată lâna anul acela. Surplusul nu era mare – mai puțin de o zecime din stocul lui Philip și o fracțiune chiar mai mică din cel al Alienei –, dar reprezenta un semn oarecum descurajator. După ce văzuse că nu reușise să-și vândă întreaga cantitate de lână, starețul se temuse că Aliena avea să dea înapoi în privința înțelegerii lor, dar ea se ținuse de cuvânt și îi plătise 107 lire.

Vestea cea mare de la târgul de lână de la Shiring fusese anunțul lui Philip cum că, anul viitor, Kingsbridge avea să organizeze propriul târg. Pentru majoritatea celor prezenți, fusese o veste bună, pentru că taxele și chiriile cerute de William Hamleigh erau extrem de mari, iar Philip avea de gând să

stabilească tarife mult mai mici. Deocamdată, contele William nu-și făcuse cunoscută reacția la anunțul starețului.

În mare, Philip considera că perspectivele stăreției erau mai bune decât păruseră în urmă cu șase luni. Reușise să depășească problema apărută după pierderea carierei și învinsese încercările lui William de a-i închide târgul. Acum, târgul său duminical prospera din nou și plătea cumpărarea pietrei de la o carieră de lângă Marlborough. În tot cuprinsul acestei crize, construcția catedralei continuase fără nici o zi de întrerupere, deși fuseseră cât pe ce. Singura umbră de neliniște care stăruia în sufletul lui Philip ținea de faptul că Maud nu fusese încă încoronată. Deși ea era, fără nici o îndoială, conducătoare a Angliei și fusese recunoscută de către episcopi, până la ceremonia de încoronare, autoritatea ei se baza numai pe puterea sa militară. Soția lui Stephen încă deținea controlul asupra regiunii Kent, iar autoritățile londoneze erau nehotărâte. Un singur ghinion sau o hotărâre neinspirată o puteau răsturna, așa cum bătălia de la Lincoln îl distrusese pe Stephen, și în țară ar fi domnit din nou anarhia.

Philip își impuse să nu mai fie pesimist. Aruncă o privire la cei aflați la masă. Jocul se sfârșise, iar comesenii săi luau prânzul. Erau oameni cinstiți și buni la suflet, bărbați și femei care munceau din greu și veneau la biserică. Dumnezeu va avea grijă de ei.

Mâncau supă de legume, pește copt condimentat cu piper și cu ghimbir, mai multe feluri de carne de rață și o cremă de ouă colorată ingenios cu dungii roșii și verzi. După prânz, își cărară băncile în biserica neterminată pentru a viziona piesa.

Dulgherii făcuseră două panouri, care fuseseră puse în navele laterale, în capătul estic, închizând spațiul dintre peretele exterior și primul stâlp al arcadei, astfel încât ascunseseră efectiv ultima travee a fiecărei nave laterale. Călugării care aveau să joace în piesă se aflau deja în spatele panourilor, așteptând momentul în care să pășească spre mijlocul naosului și să pună în scenă povestea. Cel care avea să-l interpreteze pe Sfântul Adolphus, un novice imberb cu un chip angelic, stătea întins pe o masă de cealaltă parte a naosului, înfășurat într-un giulgiu, prefăcându-se mort și încercând să nu chicotească.

Philip avea sentimente amestecate în privința piesei, așa cum i se întâmpla și referitor la turta-câți. Era ceva ce putea aluneca ușor către lipsă de respect și vulgaritate. Dar oamenilor le plăcea atât de tare, încât, dacă starețul nu ar fi permis acest spectacol, ei și-ar fi făcut propria piesă, în afara bisericii, care, departe de supravegherea clericilor, ar fi devenit cu adevărat obscenă. În plus, cei cărora le plăcea în cea mai mare măsură erau chiar călugării care

interpretau rolurile. Faptul că se deghizau în altcineva, că se purtau scandalos – ba chiar cu accente de sacrilegiu –, părea să le ofere un fel de descărcare a sufletului și a minții, probabil pentru că-și petreceau restul zilelor fiind extrem de solemnii.

Înainte de piesă se ținea slujba obișnuită, pe care paracliserul o oficia succint. Apoi, Philip rezumă în câteva cuvinte viața fără de pată și faptele miraculoase ale Sfântului Adolphus. După aceea, Philip își ocupă locul în public, pentru a urmări spectacolul.

Din spatele panoului din stânga apăru o siluetă masivă îmbrăcată în ceea ce, la început, părură niște veșminte pestrițe și fără formă, dar care, la o examinare mai atentă, se dovediră a fi bucăți de pânză viu colorată înfășurate în jurul omului și prinse cu ace. Avea fața pictată și purta o pungă mare, plină cu bani. Acesta era Barbarul Bogat. În public se stârni un murmur de admirație la adresa costumului său, urmat de un val de râsete, pe măsură ce oamenii recunoșteau actorul aflat în spatele costumului: era burduhănosul frate Bernard, responsabilul de la bucătărie, pe care-l știau și-l plăceau cu toții.

Acesta se plimbă încolo și înapoi, pentru a le permite tuturor să-l admire, și se rezezi la copilașii din primul rând, făcându-i să țipe de spaimă; apoi se duse tiptil către altar, privind în jur, ca și cum ar fi vrut să se asigure că era singur, și puse punga cu bani în spatele acestuia. Se întoarse către public, rânji, și spuse cu o voce bubuitoare:

– Creștinii ăștia nebuni nu vor îndrăzni să-mi fure argintul, pentru că-și închipuie că e protejat de Sfântul Adolphus. Ha!

Apoi se retrase în spatele panoului.

Din cealaltă parte își făcură apariția câțiva nelegiuți, îmbrăcați în zdrențe, înarmați cu săbii și cu securi de lemn, cu chipurile mânjite cu cenușă și cu cretă. Se plimbară prin altar, înfricoșători, până ce unul văzu punga cu bani din spatele altarului. Urmă o dispută: ar trebui să o fure sau nu? Nelegiuitul Bun spuse că, în mod sigur, o asemenea faptă avea să le aducă ghinion; Nelegiuitul Rău spuse că un sfânt mort nu le putea face nici un rău. În final, luară banii și se retraseră în colț pentru a-i număra.

Barbarul Bogat intră din nou, își căută zadarnic banii peste tot și se înfurie cumplit. Se apropie de mormântul Sfântului Adolphus și îl blestemă pe sfânt pentru că nu-i protejase comoara.

Auzind aceste vorbe, sfântul se ridică din mormânt.

Barbarul se cutremură din toate mădulele, pradă spaimei. Sfântul nu-l luă în seamă și se apropie de nelegiuți. Cu mișcări teatrale, îi doborî, unul după altul, prin simplul fapt că-și îndreptă degetul către ei. Aceștia simulară

chinuri de moarte, rostogolindu-se pe pământ, contorsionându-și trupurile în forme grotești și strâmbându-se îngrozitor.

Sfântul nu-l cruță decât pe Nelegiuitul Bun, care puse banii înapoi în spatele altarului. Apoi, sfântul se întoarse către public și spuse:

– Păziți-vă, toți cei care v-ați putea îndoi de puterea Sfântului Adolphus!

Publicul ovaționa și bătea din palme. Actorii se grupară în mijlocul naosului, zâmbind cu sfială. Scopul acestei piese era unul moral, bineînțeles, dar Philip știa că oamenilor le plăceau cel mai mult scenele grotești, furia barbarului și zvârcolirile de moarte ale nelegiuiților.

Când se potoliră aplauzele, Philip se ridică, le mulțumi actorilor și anunță că în curând aveau să înceapă cursele pe pajiștea de lângă râu.

Aceasta fu ziua când Jonathan, în vârstă de cinci ani, descoperi că, de fapt, nu era cel mai rapid alergător din Kingsbridge. Acesta se înscrise în cursa pentru copii, îmbrăcat cu roba sa monahală, special făcută pentru el, și stârni hohote nebunești de râs când și-o ridică în jurul taliei și alergă cu fundulețul lui mititel la vedere. Totuși, se întrecea cu copii mai în vârstă și termină printre ultimii. Când își dădu seama că pierduse, pe chipul lui se așternu o expresie atât de șocată și de dezamăgită, încât Tom își simți și el inima frântă și îl luă în brațe, pentru a-l consola.

Relația specială dintre Tom și orfanul de la stăreție se dezvoltase treptat și nimănui din sat nu-i trecuse prin cap să se întrebe dacă exista vreun motiv secret în spatele ei. Tom își petrecea toată ziua în curtea stăreției, unde Jonathan alerga după voie încolo și înapoi, așa că era normal să se vadă destul de mult; iar Tom se găsea la vârsta acelor părinți ai căror copii erau prea mari pentru a mai fi drăgălași, dar încă nu le oferiseră încă nepoți, așa că uneori se atașau de copilașii altora. Din câte știa Tom, nimănui nu-i trecuse vreodată prin minte că el ar fi tatăl lui Jonathan. Mai degrabă, oamenii îl bănuiau pe Philip cum că ar fi adevăratul tată al băiatului. Aceasta era o presupunere mult mai firească – deși, fără nici o îndoială, Philip ar fi fost oripilat dacă ar fi auzit așa ceva.

Jonathan îl zări pe Aaron, fiul cel mare al lui Malachi, și se desprinsese din brațele lui Tom pentru a se duce să se joace cu prietenul său, uitând cu totul dezamăgirea suferită.

În timp ce se desfășurau cursele ucenicilor, Philip se apropie și se așeză pe iarbă lângă Tom. Era o zi caldă, însorită, iar pe creștetul ras al stărețului se iviseră broboane de sudoare. Admirația lui Tom față de Philip sporea de la an la an. Privind în jur, la tinerii care alergau, la bătrânii care ațipiseră la umbră și la copiii care se zbenguiau la râu, își dădu seama că Philip era cel care

îi ținea împreună. El conducea orașul, împărțind dreptatea, hotărând dacă trebuiau construite case noi și aplanând conflicte; el le dădea de lucru celor mai mulți dintre bărbați, dar și multor femei, fie ca muncitori la construcție, fie ca servitori ai mănăstirii; și administra și stăreția, care reprezenta inima pulsândă a întregului organism. Îndepărta nobilii hrăpăreți, negocia cu monarhul și îl ținea la distanță pe episcop. Toți oamenii aceia bine hrăniți care se distrau la soare își datorau într-o măsură prosperitatea lui Philip. Tom însuși reprezenta cel mai bun exemplu în acest sens.

Tom era pe deplin conștient de profunzimea clemenței de care dăduse dovadă Philip iertând-o pe Ellen. Era un lucru greu pentru un călugăr să ierte ceea ce făcuse ea. Iar pentru Tom, acest lucru însemna foarte mult. Când Ellen plecase, bucuria sa de a construi catedrala fusese umbrită de singurătate. Acum că se întorsese, se simțea întreg. Ea era încă voluntară, înnebunitoare, certăreață și intolerantă, dar, cumva, acestea constituiau niște aspecte mărunte: Ellen avea în ea o pasiune care ardea aidoma lumânării într-un felinar, iar aceasta îi lumina bărbatului întreaga viață.

Tom și Philip urmărirea o întrecere în care băieții trebuiau să meargă în mâini: Jack o câștigă.

– Băiatul acela e excepțional, spuse Philip.

– Nu sunt mulți oameni care să meargă atât de repede în mâini, zise Tom. Philip izbucni în râs.

– Într-adevăr... dar nu mă refeream la abilitățile lui acrobatice.

– Știu.

Istețimea lui Jack reprezenta, de mult, o sursă de plăcere și durere pentru Tom. Jack avea o curiozitate vie pentru tot ce era legat de construcții – interes care-i lipsise mereu lui Alfred –, iar lui Tom îi plăcea să-l învețe șiretlicurile meseriei. Dar lui Jack îi lipsea cu desăvârșire tactul și se certa cu cei mai vârstnici decât el. Întotdeauna era mai înțelept să-ți ascunzi superioritatea, dar Jack nu învățase încă acest lucru, chiar și după atâția ani de persecuții din partea lui Alfred.

– Băiatul ar trebui să aibă parte de educație, continuă Philip.

Tom se încruntă. Jack avea parte de educație. Era ucenic.

– Ce vrei să spui?

– Ar trebui să învețe să scrie bine, să studieze gramatica latină și să-i citească pe filozofii din vechime.

Tom era și mai nedumerit.

– În ce scop? O să ajungă zidar.

Philip îl privi în ochi.

– Ești sigur? întrebă starețul. E un băiat care nu face lucrurile pe care se așteaptă toți să le facă.

Tom nu se gândise niciodată la asta. Pe lume existau și tineri care sfidau așteptările celorlalți: fii de conți care refuzau să se lupte, vlăstare regale care se duceau la mănăstire, bastarzi din rândul țărănimii care ajungeau episcopi. Era adevărat, Jack se încadra în această tipologie.

– Ei bine, tu ce crezi că o să ajungă? întrebă el.

– Depinde ce învață, spuse Philip. Dar eu îl vreau în rândurile Bisericii.

Tom fu luat prin surprindere: Jack nu părea deloc potrivit pentru o carieră ecleziastică. De asemenea, într-un chip ciudat, Tom se simțea ușor lezat. Aștepta cu nerăbdare vremea în care să-l vadă pe Jack ajuns maistru zidar și ar fi fost groaznic de dezamăgit dacă băiatul și-ar fi ales alt drum în viață.

Philip nu observă nefericirea lui Tom. Continuă:

– Dumnezeu are nevoie de cei mai buni și cei mai inteligenți tineri în slujba sa. Privește-i pe ceilalți ucenici, cum se întrec să vadă cine poate sări cel mai sus. Toți sunt perfect capabili să devină dulgheri, zidari sau cioplitori de piatră. Dar câți dintre ei ar putea deveni episcopi? Numai unul: Jack.

„Asta e adevărat“, își spuse Tom în sinea sa. Dacă lui Jack i se ivea ocazia unei cariere în rândul Bisericii, cu un protector puternic cum era Philip, probabil că ar trebui să profite de ea, întrucât, astfel, ar putea dobândi mai multă bogăție și putere decât ar putea spera să obțină ca zidar. Fără tragere de inimă, Tom întrebă:

– La ce te gândești, mai exact?

– Vreau ca Jack să devină călugăr novice.

– Călugăr!

Pentru Jack, părea o vocație chiar mai puțin probabilă decât preoția. Băiatul nu suporta rigorile disciplinei de pe șantier – cum ar putea să asculte de regulile după care era orânduită viața monastică?

– Și-ar petrece cea mai mare parte din timp studiind, spuse Philip. Ar învăța tot ce-i poate preda maestrul novicilor și i-aș da și eu lecții.

Când un băiat devenea călugăr, era datina ca părinții să facă o donație generoasă mănăstirii. Tom se întreba cât avea să-l coste propunerea lui Philip.

Starețul îi ghici preocuparea.

– Nu m-aș aștepta ca tu să faci vreun dar stăreției, spuse el. Va fi suficient să-i dăruiești un fiu lui Dumnezeu.

Ceea ce Philip nu știa era că Tom dăruise deja un fiu stăreției: pe micul Jonathan, care lipăia prin apa de la malul râului, cu rasa lui de călugăr ridicată, o dată în plus, în jurul mijlocului. Cu toate acestea, Tom știa că trebuia să-și înăbușe propriile sentimente în ce privea acest subiect. Propunerea lui

Philip era una generoasă: în mod evident, voia foarte tare ca Jack să se alătore stăreției. Pentru Jack, această ofertă reprezenta o șansă extraordinară. Orice tată și-ar fi dat brațul drept pentru ocazia de a-și trimite fiul pe un drum atât de promițător. Tom simțea ciudă că fiului său vitreg, și nu lui Alfred, i se oferea o șansă atât de minunată. Știa însă că era un sentiment nedemn, așa că și-l alungă din suflet. Ar fi trebuit să fie bucuros, să-l încurajeze pe Jack și să spere că acesta avea să învețe să se împace cu regimul monastic.

– Această schimbare ar trebui făcută curând, adăugă Philip. Înainte să se îndrăgostească de vreo fată.

Tom încuviință. De cealaltă parte a pajiștii, cursa femeilor ajunsese la punctul culminant. Tom privi concurențele, meditănd. După o clipă, își dădu seama că Ellen se afla la conducere. Aliena era foarte aproape de ea, dar, când ajunseră la final, Ellen păstră un mic avantaj. Își ridică brațele, într-un gest victorios.

Tom arătă spre Ellen.

– Nu eu sunt cel care trebuie convins, îi spuse lui Philip. Ci ea.

Aliena era surprinsă că fusese învinsă de Ellen. Pentru mama unui băiat de 17 ani, aceasta era foarte tânără, dar, oricum, trebuia să fie cu cel puțin zece ani mai în vârstă decât Aliena. Își zâmbiră una alteia, pe când stăteau, gâfâind și pline de transpirație, dincolo de linia de sosire. Aliena observă că Ellen avea picioare zvelte și musculoase, de culoare arămie, și o siluetă compactă. Toți anii aceia în care trăise în pădure o făcuseră foarte rezistentă.

Jack veni să-și felicite mama pentru victorie. Aliena își putea da seama că cei doi se iubeau foarte mult. Arătau total diferit: Ellen era o brunetă bronzată, cu ochi căprui-aurii afundați în orbite, iar Jack era roșcat, cu ochi albaștri. „Probabil că seamănă cu tatăl lui“, își spuse Aliena. Nu se pomenea niciodată de tatăl lui Jack, primul soț al lui Ellen. Poate că le era rușine să vorbească despre el.

Pe când îi privea pe cei doi, împreună, Aliena își dădu seama că, probabil, Jack îi amintea lui Ellen de soțul pe care-l pierduse. Probabil că acesta era motivul pentru care îl iubea atât de mult. Poate că fiul era, de fapt, tot ce-i rămăsese din bărbatul pe care-l adorase. Din acest punct de vedere, o asemănare fizică putea construi ceva foarte puternic. Fratele Alienei, Richard, îi amintea uneori, printr-o privire sau un gest, de tatăl lor, și acelea erau momentele când se trezea năpădită de câte un val de afecțiune; totuși, acest sentiment nu o împiedica să-și dorească o asemănare mai mare și din punctul de vedere al caracterului.

Știa că nu ar fi trebuit să fie nemulțumită de Richard. Acesta participase la război și luptase vitejește – făcuse tot ce se cerea de la el, de fapt. Dar în ultima vreme era mereu nemulțumită. Avea bogăție și siguranța zilei de mâine, o casă și servitori, haine rafinate, bijuterii frumoase și un statut respectat în oraș. Dacă ar fi întrebat-o cineva de era fericită, i-ar fi răspuns afirmativ. Dar, dincoace de coaja lucrurilor, se afla un sentiment ascuns de neliniște. Nu-și pierduse entuziasmul în ceea ce privea munca ei, însă, în unele dimineți, se întreba dacă într-adevăr conta cu ce rochie se îmbrăca sau dacă purta au ba bijuterii. Nimănu-i păsa de felul cum arăta, așa că, de ce ar mai conta pentru ea? În mod paradoxal, devenise mai conștientă de corpul ei. Când mergea, își simțea sâni mișcându-i-se. Când se ducea la plaja femeilor, de pe malul râului, pentru a se îmbăia, se simțea stânjenită de cât de păroasă era acolo, jos. Când stătea pe cal, era conștientă de acele părți ale trupului ei care veneau în contact cu șaua. Era destul de bizar. Ca și cum ar fi existat un curios care trăgea mereu cu ochiul la ea, încercând să privească prin haine pentru a o vedea goală, iar acel curios era chiar ea. Era intrusul din propria intimitate.

Se întinse pe iarbă, respirând greu. Transpirația îi curgea printre sâni și pe partea interioară a coapselor. Iritată de acest gând, își concentră mintea asupra unei probleme mult mai pragmatice și de actualitate. Nu vânduse toată lâna în anul acela. Nu era vina ei: cei mai mulți dintre negustori rămăseseră cu lâna nevândută, printre care și starețul Philip. Acesta se arăta destul de calm în această privință, dar Aliena era neliniștită. Ce avea să facă oare cu atâta lâna? Putea să o țină până anul viitor, bineînțeles. Dar dacă nu reușea să o vândă nici atunci pe toată? Nu știa în cât timp se deteriora lâna neprelucrată. Bănuia că se usca, devenind sfărâmicioasă și greu de prelucrat.

Dacă lucrurile luau o întorsătură urâtă, nu avea să-l mai poată întreține pe Richard. Cavaleria reprezenta o ocupație scumpă. Calul de război, care costase douăzeci de lire, își pierduse curajul după bătălia de la Lincoln, iar acum era aproape inutil; în curând avea să vrea un altul. Aliena își putea permite să i-l cumpere, dar astfel și-ar știrbi serios resursele. Richard nu se simțea în largul lui întrucât depindea de ea – și sperase să obțină suficientă pradă pentru a se întreține singur, dar, în ultima vreme, luptase de partea învinșilor. Dacă voia ca fratele ei să-și recâștige domeniul, Aliena trebuia să prospere în continuare.

În cel mai rău dintre coșmaruri, Aliena își pierdea toți banii, iar ei doi erau din nou pe drumuri, pradă preoților necinstiți, nobililor lacomi și nelegiuțiilor însetați de sânge, sfârșind în temnița împuțită în care-și văzuseră ultima dată părintele, legați cu lanțuri de zid, pe moarte.

În contrast cu coșmarul ei, avea un vis de fericire. În acesta, ea și Richard locuiau împreună la castel, vechiul lor cămin. Richard își conducea domeniul cu la fel de multă înțelepciune ca și tatăl lor, iar Aliena îl ajuta cum își ajutase și părintele, întâmpinând oaspeții importanți, asigurându-se că aveau tot ce le trebuie și stând de-a stânga lui la masa înaltă unde se țineau ospetele. Dar, în ultima vreme, nici visul acesta nu o mai mulțumea.

Își scutură capul, pentru a-și alunga dispoziția melancolică, și se gândi din nou la afacerile cu lână. Cea mai simplă modalitate de a rezolva această problemă era să nu facă nimic. Putea depozita surplusul de lână până anul următor, iar atunci, dacă nu reușea să o vândă, avea să accepte pierderea. Cu toate acestea, exista amenințarea, oricât de improbabilă, ca același lucru să se întâmple și anul viitor, și celălalt, iar acesta putea fi începutul unei tendințe descendente; așa că Aliena se gândi la o altă soluție. Încercase deja să-și vândă surplusul unui țesător din Kingsbridge, dar acesta avea lână suficientă.

Privindu-le pe femeile din Kingsbridge care-și veneau în fire de pe urma cursei, își dădu seama că multe dintre ele știau să facă haine din lână neprelucrată. Era o muncă obositoare, dar simplă: țărani o făcuseră încă din vremea lui Adam și a Evei. Lâna trebuia spălată, apoi dărăcită pentru a fi îndepărtate ghemotoacele încurcate, după care era toarsă în fire. Firele erau țesute și se obținea stofă. Apoi, materialul țesut larg era spălat, pentru a se îndesi și a se îngroșa, astfel încât să poată fi folosit pentru a face haine. Probabil că orășenii ar fi dispuși să presteze o astfel de muncă pentru câte un penny pe zi. Dar cât ar dura? Și ce preț ar avea bucata de material finit?

Trebuia să încerce acest plan cu o cantitate mică de lână. Apoi, dacă mergea, putea angaja mai mulți oameni care să se ocupe cu așa ceva în timpul lungilor seri de iarnă.

Se ridică în capul oaselor, destul de entuziasmată de această nouă idee. Ellen stătea întinsă chiar lângă ea. Jack ședea de cealaltă parte a mamei sale. Întâlni privirea Alienei, zâmbi ușor și-apoi își feri ochii, de parcă ar fi fost un pic stânjenit de faptul că fusese prins în timp ce o privea. Era un băiat amuzant, plin de idei. Aliena și-l amintea pe când era un copil cu o înfățișare ciudată, care nu știa cum veneau pe lume bebelușii. Dar abia dacă-l observase atunci când sosise pentru a locui la Kingsbridge. Iar acum părea foarte schimbat, ca și cum ar fi fost o cu totul altă persoană, ca și cum ar fi răsărit din neant, ca o floare care apare într-o dimineață într-un loc unde până atunci nu fusese nimic altceva decât pământ. Pentru început, nu mai arăta deloc ciudat. „De fapt, își spunea ea, privindu-l cu un surâs abia schițat, probabil că fetele îl găsesc grozav de chipeș.“ Hotărât lucru, avea un zâmbet drăguț. Pe ea nu o interesa defel înfățișarea lui, dar o intriga într-o măsură imaginația lui

uluiitoare. Descoperise nu numai că el cunoștea mai multe povești în versuri – unele dintre ele având mii și mii de stihuri –, dar și că putea să le inventeze din mers, așa că nu se știa niciodată sigur dacă și le amintea sau improviza. Iar poveștile nu erau singurul lucru surprinzător la Jack. Privea orice aspect al lumii cu curiozitate, și era nedumerit de unele lucruri pe care toți le considerau firești. Într-o zi, întrebase de unde provenea toată apa din râu. „În fiecare oră, mii și mii de litri de apă curg pe lângă Kingsbridge, noapte și zi, tot anul. Curg de dinainte de nașterea noastră, dinainte de nașterea părinților noștri, dinainte de nașterea părinților lor. De unde vine toată apa aceasta? Există undeva un lac imens din care se alimentează râul? Ar trebui să fie la fel de mare ca și Anglia! Ce s-ar întâmpla dacă, într-o zi, acesta ar seca?” Mereu spunea lucruri de genul acesta, unele puțin mai lipsite de imaginație, iar acest lucru o făcea pe Aliena să înțeleagă că era flămând de discuții inteligente. Cei mai mulți oameni din Kingsbridge nu erau în stare să vorbească decât despre agricultură și despre adulter, ea nefiind interesată de nici unul din aceste subiecte. Bineînțeles, starețul Philip era altfel, dar acesta nu-și permitea prea des să se piardă în discuții: avea mereu ceva de făcut, ocupându-se de problemele de pe șantier, de călugări, de oraș. Aliena bănuia că și Tom Constructorul era foarte inteligent, dar el se arăta mai degrabă un om înclinat spre reflecție, nu spre discuții. Jack era primul prieten adevărat pe care și-l făcuse. O descoperire minunată, în ciuda vârstei sale fragede. Într-adevăr, când se afla departe de Kingsbridge, Aliena se pomenea dorindu-și să se întoarcă pentru a putea discuta cu Jack.

Se întreba de unde îi veneau ideile. Gândul o făcu să o privească pe Ellen cu luare-aminte. Ce femeie ciudată trebuia să fie aceasta, dacă crescuse un copil în pădure! Aliena vorbise cu Ellen și găsisese în ea un spirit înrudit, o femeie independentă și autonomă, cumva furioasă pe nedreptățile de care avusese parte în viață. Acum, lăsându-se purtată de un impuls, Aliena întrebă:

– Ellen, tu de unde ai învățat atâtea povești?

– De la tatăl lui Jack, răspunse Ellen fără a sta pe gânduri, după care pe chipul ei se așternu o expresie circumspectă, iar Aliena pricepu că nu s-ar mai fi convenit să îi pună alte întrebări legate de acest subiect.

În mintea Alienei încolți o altă idee.

– Știi să țeși?

– Bineînțeles, spuse Ellen. Nu știe oare toată lumea?

– Ai vrea să țeși pe bani?

– Poate. La ce te gândești?

Aliena îi explică. Ellen nu ducea lipsă de bani, bineînțeles, dar erau bani aduși în casă de Tom, iar Aliena avea o bănuială cum că lui Ellen i-ar plăcea să câștige și ea.

Bănuiala Alienei se dovedește corectă.

– Da, o să încerc, spuse Ellen.

În momentul acela, fiul vitreg al lui Ellen, Alfred, veni înspre ei. Ca și tatăl său, Alfred era aproape un uriaș. Mare parte din față îi era ascunsă îndărătul unei bărbi stufoase, dar ochii de deasupra acesteia erau înguști, ceea ce-i conferea o expresie vicleană. Știa să scrie, să citească și să socotească, dar, în ciuda acestor deprinderi, se dovedea destul de prost. Și totuși, prosperase, iar acum își avea propria echipă de zidari, ucenici și muncitori. Aliena băgase de seamă de-a lungul vremii că, adesea, bărbații masivi obțineau poziții de putere indiferent de gradul lor de inteligență. Ca șef de echipă, Alfred mai avea și un alt avantaj, bineînțeles: putea să fie mereu sigur că oamenii săi vor avea de lucru, pentru că tatăl său era maistrul constructor al catedralei Kingsbridge.

Astfel se așază pe iarbă lângă ea. Avea niște tălpi enorme, încălțate în cizme grele de piele, care deveniseră gri din cauza prafului de piatră. Rar se întâmpla ca Aliena să între-n vorbă cu el. Ar fi trebuit să aibă multe lucruri în comun, pentru că erau singurii tineri din clasa mai înstărită din Kingsbridge, clasa care locuia în casele aflate cel mai aproape de zidurile stăreției; dar Alfred părea mereu extrem de plicticos. După câteva clipe de tăcere, acesta grăi:

– Ar trebui să avem biserică de piatră, spuse el, așa din senin.

În mod clar, ceilalți trebuiau să înțeleagă singuri contextul acestei observații. Aliena se gândi puțin, după care spuse:

– Te referi la biserica parohială?

– Da, zise el, ca și cum ar fi fost ceva evident.

Biserica parohială era folosită adesea, întrucât cripta catedralei, pe care o foloseau călugării, era înghesuită și nu se aerisea bine, iar populația orașului crescuse simțitor. Cu toate acestea, vechea biserică parohială nu era decât o construcție veche de lemn, cu acoperiș de stuf și cu podeaua de pământ bătătorit.

– Ai dreptate, spuse Aliena. Ar trebui să avem o biserică de piatră.

Alfred o privea, parcă așteptând ceva. Aliena se întrebă ce anume voia să audă de la ea.

Ellen, care probabil că era obișnuită să pună cap la cap cuvintele și atitudinile sale, spuse:

– La ce te gândești, Alfred?

– Cu ce se începe la o biserică? întrebă el. Adică, dacă vrem o biserică de piatră, ce facem?

Ellen ridică din umeri.

– Habar n-am!

Aliena se încruntă, gândindu-se la întrebare.

– Ai putea pune bazele unei ghilde parohiale, sugera ea.

O gildă parohială era o asociație de oameni care organizau un banchet din când în când și adunau bani, de obicei pentru a cumpăra lumânări pentru biserica locală sau pentru a ajuta văduvele și orfanii din vecinătate. Sătucele nu aveau niciodată ghilde, dar Kingsbridge nu mai era un sat acum.

– Și în ce fel s-ar rezolva?

– Membrii ghildei ar plăti pentru ridicarea noii biserici, spuse Aliena.

– Atunci ar trebui să înființăm o gildă, zise Alfred.

Aliena se întreba dacă nu cumva îl judecase greșit. Nu i se păruse niciodată a fi genul de om pios, dar iată că acum încerca să strângă bani pentru construirea unei biserici noi. Poate că avea profunzimi ascunse. Apoi își dădu seama că Alfred, fiind singurul constructor din Kingsbridge în afară de Tom, avea certitudinea că el ar fi primit sarcina construirii bisericii. Poate că nu era el prea inteligent, dar se dovedea destul de viclean.

Cu toate acestea, tot îi plăcea ideea lui. Kingsbridge devenea oraș, iar orașele aveau mai mult de o singură biserică. Având o alternativă la catedrală, orașul nu putea fi dominat total de mănăstire. În momentul acela, Philip era suveranul și stăpânul indiscutabil. Era un tiran binevoitor, dar Aliena putea întrezări o vreme când negustorilor orașului le-ar conveni să aibă și o altă biserică.

– Ești dispusă să le explici și altora despre gildă? o întrebă Alfred.

Aliena își recăpătase suflul normal după întrecere. Nu prea o îndemna inima să schimbe compania lui Ellen și a lui Jack cu cea a lui Alfred, dar era atrasă de această idee și, oricum, ar fi fost o bătălie să-l refuze.

– Cu plăcere, spuse ea, se ridică și plecă împreună cu el.

Soarele cobora către apus. Călugării aprinseseră un foc de tabără și serveau tradiționala bere aromată cu ghimbir. Jack voia să-i pună o întrebare mamei sale, acum că rămăseseră singuri, dar era cuprins de emoții. Apoi, cineva începu să cânte, iar el știa că Ellen avea să înceapă la rândul ei să cânte din clipă în clipă, așa că își luă inima în dinți.

– Tatăl meu era menestrel?

Ellen își îndreptă privirea asupra lui. Era surprinsă, dar nu supărată.

– Cine te-a învățat cuvântul ăsta? întrebă ea. Nu ai văzut niciodată un menestrel.

– Aliena. Pe vremuri se ducea în Franța cu tatăl ei.

Mama sa privi peste pajiște, către focul de tabără.

– Da, era menestrel. Mi-a spus toate poemele acelea, exact așa cum ți le-am spus eu ție. Iar tu i le spui acum Alienei?

– Da.

Jack se simțea oarecum jenat.

– Chiar o iubești, nu-i așa?

– E chiar atât de evident?

Ea îi zâmbi cu drag.

– Numai pentru mine, cred. E mult mai mare decât tine.

– Cu cinci ani.

– O să o cucerești, totuși. Ești exact ca tatăl tău. El putea avea orice femeie dorea.

Deși stingherit că se adusese vorba despre Aliena, Jack era încântat că afla lucruri noi despre tatăl său, și era dornic să audă mai multe; dar, spre profun-
da sa iritare, în momentul acela veni Tom și se așeză lângă ei. Începu imediat să vorbească.

– Am discutat cu starețul Philip despre Jack, spuse el. Tonul său era des-
tins, dar Jack simți tensiunea din spatele lui, și își dădu seama că aveau să fie
probleme. Philip spune că băiatul ar trebui să aibă parte de educație.

Răspunsul mamei sale fu previzibil de indignat.

– *Este* educat, spuse ea. Știe să citească și să scrie în engleză și-n franceză,
știe să socotească, știe să recite cărți întregi de poezie...

– Nu mă înțelege greșit cu bună știință, rosti Tom pe un ton ferm. Philip
nu a spus că Jack e ignorant. Ba dimpotrivă. Spune că Jack e atât de inte-
ligent, încât ar trebui să aibă parte de *mai multă* educație.

Jack nu era deloc încântat de aceste complimente. Împărtășea suspi-
ciunea mamei sale în privința slujitorilor Bisericii. Trebuia să fie o șme-
cherie undeva.

– Mai multă? întrebă Ellen, pe un ton batjocoritor. Ce vrea să-l mai învețe
călugărul acela? Îți spun eu. Teologie. Latină. Retorică. Metafizică. Bălegar.

– Nu respinge totul atât de iute, spuse Tom cu blândețe în glas. Dacă Jack
acceptă oferta lui Philip, se duce la școală, învață să scrie și să citească repede
și frumos ca un secretar, învață latină și teologie și toate celelalte materii pe
care tu le numești bălegar, ar putea ajunge funcționar pentru vreun conte sau
episcop și, în cele din urmă, ar putea deveni un bărbat bogat și puternic. După
cum spune și zicala: nu toți baronii sunt fii de baroni.

Ochii lui Ellen se îngustară rău prevestitor.

– „Dacă acceptă oferta lui Philip“, ai spus. Care este oferta lui Philip, mai exact?

– Ca Jack să devină călugăr novice...

– Peste cadavrul meu! strigă Ellen, sărind în picioare. Nu-mi dau fiul blestematei de Biserici! Preoții aceia trădători și mincinoși l-au luat pe tatăl lui, dar nu-l vor lua și pe el, prefer să-l înjunghii eu cu mâna mea pe Philip, jur pe toți zeii!

Tom o mai văzuse pe mama lui Jack într-una din crizele ei de furie și nu era la fel de impresionat pe cât ar fi trebuit. Spuse calm:

– Ce naiba e cu tine, femeie? Băiatului i s-a oferit o ocazie grozavă!

Din toate vorbele schimbate de cei doi, Jack era intrigat de cuvintele „Preoții aceia trădători și mincinoși l-au luat pe tatăl lui“. Ce voia să spună cu asta? Ar fi vrut să o întrebe, dar nu reușea să intervină între cei doi.

– N-o să ajungă călugăr! țipă ea.

– Dacă nu vrea să devină călugăr, nu va fi obligat.

Mama avea o înfățișare mohorâtă.

– Starețul ăla viclean are un talent aparte în a-și atinge scopul, în cele din urmă, spuse ea.

Tom se întoarse către Jack.

– E timpul să spui și tu ceva, flăcăule! Tu ce vrei să faci cu viața ta?

Jack nu se gândise până acum la această întrebare, dar răspunsul veni fără nici o ezitare, ca și cum s-ar fi hotărât cu mult timp în urmă.

– O să ajung mastru constructor, ca tine, spuse el. O să construiesc cea mai frumoasă catedrală pe care a văzut-o lumea vreodată.

Marginea roșie a soarelui alunecă dincolo de linia orizontului, iar peste pajiște se lăsă noaptea. Era timpul pentru ultimul ritual al Zilei Solstițiului de Vară: dorințele plutitoare. Jack avea un capăt de lumânare și o bucată de lemn pregătite. Se uită la Ellen și la Tom. Aceștia îl priveau amândoi, cumva nedumeriți: certitudinea lui în privința viitorului său îi luase prin surprindere. Ei bine, nici nu era de mirare: îl surprinsese și pe el.

Văzând că nu mai aveau ce să zică, Jack se ridică în picioare și străbătu în fugă pajiștea, către focul de tabără. Aprinse o rămurică uscată de la foc, topi puțin baza lumânării și o lipi de bucata de lemn; apoi aprinse fitilul. Majoritatea sătenilor făceau același lucru. Cei care nu-și puteau permite o lumânare făcură un fel de barcă din iarbă uscată și trestii și răsuciră firele uscate din mijloc pentru a forma un fel de fitil.

Jack o văzu pe Aliena, care se afla destul de aproape de el. Contururile chipului său erau subliniate de lucirea roșiatrică a focului, iar expresia ei arăta că era cufundată în gânduri. Urmându-și un impuls, o întrebă:

– Ce dorință o să-ți pui, Aliena?

Ea îi răspunse fără să-și acorde vreun răgaz de gândire.

– Pace, spuse ea.

Apoi, părând cumva surprinsă, se întoarse în cealaltă parte.

Jack se întreba dacă era nebun pentru că o iubea. Ea îl plăcea destul de mult – deveniseră prieteni –, dar, pe cât de aproape era de inima lui ideea de a sta culcați, goi, unul lângă celălalt și de a-și săruta reciproc pielea fierbinte, pe atât de departe era de inima ei.

Când toată lumea fu gata, îngenuncheară lângă râu sau pășiră în apa puțin adâncă de la mal. Ținându-și luminițele tremurătoare în mâini, își puseră cu toții câte o dorință. Jack își închise ochii strâns și și-o închipui pe Aliena, stând întinsă în pat, cu sânii ivindu-se peste cuvertură, întinzând brațele și spunând: „Fă dragoste cu mine, bărbate“. Apoi, toți cei prezenți își puseră cu grijă bărcuțele luminate pe apă. Dacă bărcuța se scufunda sau flacăra era stinsă de vânt, însemna că respectivului nu avea să i se împlinească niciodată dorința. Imediat ce Jack dădu drumul plutei sale, iar micuțul vas se îndepărtă, baza de lemn deveni invizibilă, singura care se mai zărea fiind flacăra. O urmări atent o vreme, apoi o pierdu printre sutele de alte lumini care dansau prin întuneric, săltând ușor pe suprafața apei, dorințe pâlپăitoare plutind în aval până ce dispăreau dincolo de cotul râului, dincolo de ochii lumii.

III

Toată vara aceea, Jack îi spusese povești Alienei.

Se întâlneau duminica, la început ocazional, apoi regulat, în luminișul de lângă cascadă. Îi povestea despre Carol cel Mare și cavalerii lui, și despre William de Orange și sarazini. În timp ce-i vorbea, Jack devenea complet absorbit de poveștile sale. Alienei îi plăcea să urmărească felul în care expresiile se succedau pe chipul lui tânăr. Se arăta plin de indignare la adresa

nedreptăților, îngrozit de trădare, încântat de vitejia unui cavaler și mișcat până la lacrimi de o moarte eroică; iar sentimentele sale erau molipsitoare, astfel încât și ea trăia totul intens. Unele dintre poeme erau prea lungi pentru a fi recitate într-o singură după-amiază, și, atunci când trebuia să spună o poveste pe bucăți, Jack se oprea în momentele culminante, astfel că Aliena își petrecea întreaga săptămână întrebându-se ce avea să se întâmple mai departe.

Aliena nu vorbea niciodată, cu nimeni, despre aceste întâlniri. Nu era sigură de ce se-ntâmpla asta. Poate întrucât ceilalți nu ar fi înțeles fascinația pe care o exercitau poveștile. Indiferent de motiv, îi lăsa pe toți să creadă că pleca în hoinărelile ei obișnuite din după-amiezile de duminică; și, fără să-i ceară părerea, Jack făcea și el la fel; apoi, ajunseră în situația în care nu puteau spune nimănui fără să dea impresia că mărturiseau ceva pentru care se simțeau vinovați; și astfel, mai degrabă din întâmplare, întâlnirile lor ajunseră să fie secrete.

Într-o duminică, Aliena îi citi *Alexandria*, ca să mai varieze. Spre deosebire de poemele lui Jack în care era vorba de intrigi la curte, de politică internațională și de morți subite în bătălii, în legenda Alienei apăreau povești de iubire și vrăji. Jack fu fascinat de aceste elemente noi de povestit, iar duminica următoare porni să povestească un cânt nou, inventat de el.

Era o zi fierbinte de la sfârșitul lunii august. Aliena purta sandale și o rochie ușoară de pânză. Pădurea era nemișcată și tăcută, cu excepția clipocitului cascadei și a variațiilor tonului lui Jack. Povestea începea convențional, cu descrierea unui cavaler viteaz, mare și puternic, temut în bătălii și înarmat cu o spadă magică, iar acestuia i se dă o sarcină dificilă: să călătorească spre o țară îndepărtată din orient și să aducă înapoi o viță-de-vie pe care creșteau rubine. Dar istorisirea devie rapid de la structura obișnuită. Cavalerul fu ucis, iar povestea se concentrează asupra scutierului său, un tânăr de 17 ani, curajos, dar sărac, care era îndrăgostit fără speranță de fiica regelui, o prințesă frumoasă. Scutierul jură să ducă la îndeplinire sarcina încredințată stăpânului său, chiar dacă era tânăr, lipsit de experiență și nu avea decât un căluț bălțat și un arc.

În loc să doboare dușmanii cu o lovitură teribilă cu sabia magică, așa cum făcea de obicei eroul în aceste povești, scutierul se luptă cu disperare în bătălii ce păreau dinainte pierdute și nu câștigă decât prin noroc sau prin ingeniozitate, abia scăpând cu viață, de cele mai multe ori. De multe ori se întâmpla să se-nspăimânte de dușmanii pe care-i înfrunta – spre deosebire de

cavalerii neînfricați ai lui Carol cel Mare –, dar nu își abandonă misiunea. Oricum, sarcina sa părea a fi o cauză pierdută, ca și dragostea sa.

Aliena se pomeni a fi mai captivată de tăria de caracter a scutierului decât fusese de puterea stăpânului său. Neliniștită, își mușcă încheieturile degetelor atunci când el intră pe teritoriul inamic, trase aer adânc în piept atunci când sabia unui uriaș aproape că-l nimeri și oftă când el, însingurat, își lăsă capul pe pământ pentru a dormi și a visa la prințesa aflată atât de departe. Dragostea lui pentru ea era pe potriva neșansei care părea să-i marcheze existența.

În final, scutierul aduse acasă vița-de-vie pe care creșteau rubine, uluind întreaga curte regală.

– Dar scutierului nu-i păsa nici *atât*, spuse Jack pocnind disprețuitor din degete, de toți baronii și conții aceia. Pe el nu îl interesa decât o singură persoană. În noaptea aceea, se furișă în camera ei, scăpând de gardieni printr-un șiretlic viclean pe care-l învățase în călătoria sa în orient. În sfârșit, ajunse lângă prințesă și îi privi chipul. (În timp ce spunea aceste cuvinte, Jack privea în ochii Alienei.) Ea se trezi îndată, dar nu îi era teamă. Scutierul se întinse ușor și îi luă mâna într-a sa.

Jack punea povestea în scenă, astfel că se întinse și el, luând mâna Alienei și ținând-o în palmele sale. Ea era ca hipnotizată de intensitatea privirii lui și de puterea iubirii tânărului scutier, așa că abia de băgă de seamă că Jack îi ținea mâna.

– Îi spuse „te iubesc“ și o sărută pe buze.

Jack se aplecă și o sărută pe Aliena. Buzele lui le atinseră pe ale ei atât de ușor, încât ea abia dacă le simți. Totul se întâmplă foarte repede, iar el își reluă imediat povestea.

– Prințesa adormi, continuă el.

Aliena se întreba: „Chiar s-a întâmplat cu adevărat? Chiar m-a sărutat Jack?“ Abia dacă-i venea să creadă, dar încă mai simțea atingerea buzelor lui.

– În ziua următoare, scutierul îl întrebă pe rege dacă se poate căsători cu prințesa, drept răsplată pentru că adusese acasă vița bătută cu rubine.

„Jack m-a sărutat fără să se gândească, hotărî Aliena. Era doar parte din poveste. Nici măcar nu-și dă seama ce a făcut. Pur și simplu, o să pretind că nu s-a întâmplat.“

– Regele îl refuză. Scutierul avea inima frântă. Toți curtenii râdeau. Chiar în ziua aceea, scutierul părăsi ținutul, călărind pe căluțul lui bălțat; dar jură că o să se întoarcă într-o zi, și în ziua aceea avea să se căsătorească cu prințesa cea frumoasă.

Jack se opri și dădu drumul mâinii Alienei.

- Și apoi ce s-a mai întâmplat? întrebă ea.
- Nu știu, răspunse Jack. Nu m-am gândit încă.

Toți oamenii importanți din Kingsbridge se alăturară gildei parohiale. Pentru cei mai mulți, reprezenta ceva nou, dar le plăcea ideea că Kingsbridge era oraș acum, nu sat, iar vanitatea le era atinsă prin faptul că se făcea apel la ei, ca la niște cetățeni de vază, pentru a contribui la construirea unei biserici de piatră.

Aliena și Alfred recrutară membrii și organizară primul ospăț al gildei, la mijlocul lui septembrie. Principalii absenți fură starețul Philip, care se arăta oarecum ostil la adresa acestei întreprinderi, deși nu îndeajuns pentru a o interzice, Tom Constructorul, care refuză din cauza atitudinii lui Philip, și Malachi, care nu fusese inclus din pricina religiei sale.

Între timp, Ellen țesuse un balot de stofă din lâna care îi rămăsese nevândută Alienei. Era grosolană și nevopsită, dar era suficient de bună pentru rasele călugărilor, iar chelarul stăreției, Cuthbert Cap-Alb, o cumpăraseră. Prețul era mic, dar tot însemna dublul costului lânii, și, chiar plătind-o pe Ellen cu un penny pe zi, Aliena câștigase o jumătate de liră. Cuthbert era dornic să cumpere mai multă stofă la acest preț, așa că Aliena cumpără surplusul de lâna al lui Philip pentru a-și suplimenta propriul stoc și găsi alte douăsprezece persoane, majoritatea femei, ca să o țeasă. Ellen se declară de acord să țeasă un alt balot, dar nu se arătă dispusă să o și spele pentru a o îndesi, pentru că, spunea ea, munca era prea grea; și la fel spuseră și celelalte femei.

Aliena le înțelegea. Spălatul, sau îndesitul stofei, presupunea muncă grea. Își amintea cum ea și Richard se duseseră la maistrul care spăla și îndesea stofa de lâna la Winchester și îi ceruseră să-i angajeze. Maistrul avea doi bărbați care băteau stofa cu băte în timp ce o femeie turna apă. Femeia îi arătase Alienei palmele ei roșii și pline de răni, iar atunci când bărbații așezaseră un balot de stofă udă pe umărul lui Richard, acesta se prăbușise în genunchi. Cei mai mulți oameni se puteau descurca să îndesească o cantitate mică, suficientă pentru a face haine pentru ei și familiile lor, dar numai bărbații puternici erau în stare să facă așa ceva de dimineață până seară. Aliena le spuse țesătoarelor sale să se apuce de făcut stofa țesută rar, pentru că ea avea să angajeze niște bărbați pentru îndesit sau avea să o vândă vreunui maistru în Winchester, care să o prelucreze apoi.

Ospățul gildei se ținu în biserica de lemn. Aliena se ocupase de mâncare. Repartizase sarcinile de gătit între membri, care, în majoritatea lor, aveau cel

puțin un servitor acasă. Alfred și oamenii săi construiseră o masă lungă din capre de lemn și din scânduri. Cumpăraseră bere tare și un butoi de vin.

Se așezară de-o parte și de alta a mesei, fără ca vreunul dintre ei să stea în capete, pentru că toți trebuiau să fie egali în cadrul ghildei. Aliena purta o rochie de mătase roșu-închis împodobită cu o broșă de aur cu rubine și o manta de un cenușiu întunecat, cu mâneci largi, așa cum era moda. Preotul paroh rosti rugăciunea: evident, el era încântat de ideea formării unei ghilde, pentru că o biserică nouă i-ar fi crescut prestigiul și venitul.

Alfred prezentă bugetul și programul de construcție a noii biserici. Vorbea de parcă ar fi fost vorba numai de munca lui, dar Aliena știa că Tom fusese cel care întocmise mare parte din ceea ce se prezenta. Construcția avea să dureze doi ani și să coste 90 de lire, iar Alfred propuse ca membrii ghildei, patruzeci la număr, să plătească fiecare câte șase penny pe săptămână. Privindu-le chipurile, Aliena își dădu seama că era un pic mai mult decât socotiseră ei că avea să-i coste. Se declarară cu toții de acord să plătească, dar Aliena își zise că probabil ar trebui să se aștepte ca unul sau doi dintre ei să dea înapoi.

Ea, personal, putea plăti cu ușurință. Privindu-și comesenii, își dădu seama că era, probabil, cea mai bogată persoană de acolo. Ea era una dintre puținele femei de-acolo: pe lângă ea, se mai găseau la masă o berărie, renumită pentru berea bună și tare pe care o făcea, o croitoreasă ce avea în subordine două cusătorese și câteva ucenice, și văduva unui cizmar, care administra afacerea lăsată în urmă de soțul său. Aliena era cea mai tânără dintre femeile prezente, fiind totodată cea mai tânără dintre toți membrii bărbați, cu excepția lui Alfred, mai fraged decât ea cu un an sau doi.

Alienei îi ducea dorul lui Jack. Nu auzise încă a doua parte a poveștii cu tânărul scutier. În acea zi era sărbătoare, și i-ar fi plăcut să-l întâlnească în luminiiș. Poate că încă mai putea, ceva mai târziu.

La masă se discuta despre războiul civil. Soția lui Stephen, regina Matilda, opusese mai multă rezistență decât își închipuise cineva: cucerise, recent, orașul Winchester și îl luase prizonier de Robert de Gloucester. Robert era fratele împărătesei Maud și comandantul-șef al forțelor ei militare. Unii oameni spuneau că Maud nu era decât o marionetă, Robert fiind adevăratul conducător al rebeliunii. În orice caz, prinderea lui Robert era aproape la fel de gravă pentru Maud cum fusese capturarea lui Stephen pentru tabăra regală, și toată lumea avea o părere în ceea ce privea direcția în care aveau să evolueze ostilitățile.

Băutura de la acest ospăț era mai tare decât cea oferită de starețul Philip și, pe măsură ce felurile de mâncare se succedau, mesenii începură să se

cherchelească. Preotul paroh nu reușea să exercite o influență restrictivă, poate pentru că dădea pe gât la fel de multă băutură ca și ceilalți. Alfred, care stătea lângă Aliena, părea îngrijorat, dar chiar și el se înroși la față. Alienei nu-i plăceau deloc băuturile tari, așa că se mulțumi să bea numai o cupă de cidru de mere la masă.

Când terminară majoritatea bucatelor, cineva propuse un toast în cinstea lui Alfred și a Alienei. Pe când își ridică la rându-i cupa, lui Alfred îi străluciau ochii de plăcere. Apoi mesenii prinseră să cânte, iar Aliena începu să se întrebe cât de curând se putea retrage fără să fie observată.

– Ne-am descurcat bine, împreună, îi spuse Alfred.

Aliena zâmbi.

– Hai să așteptăm să vedem câți dintre ei mai plătesc cei șase penny pe săptămână la anul pe vremea asta.

Alfred nu voia să audă de temeri și de presimțiri sumbre astăzi.

– Ne-am descurcat bine, repetă el. Suntem o echipă bună. Își ridică po-calul și bău. Nu crezi că suntem o echipă bună?

– În mod sigur, da, spuse ea, pentru a-i face pe plac.

– Mi-a plăcut, continuă el. Să fac asta cu tine... ghilda, vreau să spun.

– Și mie mi-a plăcut, zise ea, ca să fie politicoasă.

– Da? Sunt foarte fericit să aud asta!

Aliena îl privi mai cu luare-aminte. De ce ținea morțiș să-și accentueze ideea? Vorbea fără a i se împletici limba, nedând vreun semn de beție adevărată.

– A fost bine, spuse ea, pe un ton neutru.

Alfred își puse o mână pe umărul ei. Alienei nu-i plăcea să fie atinsă, dar se învățase să nu tresară, pentru că altfel ceilalți s-ar fi simțit jigniți.

– Spune-mi ceva, zise el, coborând tonul vocii până deveni intim. Ce cauți tu la un soț?

„Doar n-o să mă ceară de nevastă“, își spuse Aliena, întristată. Îi dădu răspunsul standard.

– Nu am nevoie de un soț... fratele meu îmi dă suficiente bătăi de cap.

– Dar ai nevoie de dragoste, spuse el.

În adâncul sufletului, Aliena oftă.

Tocmai se pregătea să-i răspundă, când el ridică o palmă pentru a o împiedica – un obicei masculin care Alienei i se părea deosebit de înnebunitor.

– Nu-mi spune că nu ai nevoie de dragoste, zise el. Toată lumea are nevoie de dragoste!

Aliena îl privi stăruitor. Știa că era ceva ciudat cu ea: cele mai multe femei se arătau dornice să se mărite; iar dacă erau în continuare singure, așa

cum i se întâmpla ei, la vârsta de 22 de ani, se arătau mai mult decât dornice, se arătau disperate. „Ce e în neregulă cu mine?“ se întrebă ea în sinea ei. Alfred era tânăr, puternic și prosper: jumătate din fetele din Kingsbridge ar fi vrut să se mărite cu el. Preț de câteva clipe, cochetă cu ideea de a-i spune da. Dar gândul de a trăi efectiv cu Alfred, de a mânca în fiecare seară cu el, de a se duce la biserică împreună și de a-i naște copii era îngrozitor. Prefera singurătatea. Clătină din cap a negare.

– Nu te mai gândi la asta, Alfred, spuse ea, pe un ton ferm. Nu am nevoie de un soț, nici pentru dragoste, nici pentru orice altceva.

Dar Alfred nu se lăsa descurajat.

– Te iubesc, Aliena, zise el. Lucrând cu tine, am fost cu adevărat fericit. Am nevoie de tine. Vrei să fii soția mea?

Iată c-o spusese. Alienei îi părea rău că o făcuse, pentru că asta însemna că trebuia să îl respingă în mod direct. Învățase cu vremea că nu avea nici un rost să încerce să se poarte cu mânuși: претенденții considerau că un refuz blând reprezenta un semn de nehotărâre, și insistau cu atât mai mult.

– Nu, spuse ea. Nu te iubesc, nu mi-a plăcut la fel de mult să lucrez cu tine și nu m-aș mărita cu tine nici dacă ai fi ultimul bărbat de pe pământ!

Îl rănise. Probabil că Alfred se gândise că avea șanse mari să fie acceptat. Aliena era sigură că nu făcuse nimic pentru a-l încuraja. Îl tratase ca pe un partener egal, îl ascultase atunci când îi vorbise, discutase cu el sincer și direct, își îndeplinisese responsabilitățile și se așteptase ca și el să și le îndeplinească pe ale lui. Dar bărbaților li se părea că acest tip de comportament îndemna la făcut curte.

– Cum poți să spui așa ceva? îngăimă el.

Aliena oftă. Se simțea ofensat, iar ei îi părea rău că-l făcuse să sufere; dar, în câteva momente, Alfred avea să fie cuprins de indignare și să se poarte ca și cum ea l-ar fi acuzat pe nedrept; apoi, într-un final, avea să se convingă singur că ea îl jignise în mod gratuit, și avea să o jignească la rândul-i. Nu toți претенденții refuzați se purtau așa, dar unii o făceau, iar Alfred părea să aparțină acestui soi din urmă. Era nevoită să plece.

Se ridică.

– Îți respect propunerea și îți mulțumesc pentru onoarea pe care mi-o faci, spuse ea. Te rog să-mi respecti refuzul și să nu-mi mai pui această întrebare și a doua oară.

– Presupun că fugi să te vezi cu mucosul de frate-meu vitreg, zise el cu răutate. Nu cred că te călărește cine știe ce!

Aliena se înroși toată. Așadar, lumea începuse să observe prietenia ei cu Jack. Alfred nu se putea abține să nu interpreteze răutăcios relația lor. Ei bine,

ea *chiar* fugea să se vadă cu Jack și nu avea de gând să-i permită lui Alfred să o împiedice. Se aplecă și își apropie mult fața de a lui. Alfred tresări. Încet, pe un ton hotărât, Aliena rosti:

– Du-te. La. Dracu’.

Apoi se întoarse și ieși.

O dată pe lună, starețul Philip ținea ședință de tribunal în criptă. În trecut, tribunalul se ținea o dată pe an și, chiar și atunci, rar se întâmpla ca ședința să țină o zi întreagă. Dar, după ce populația se triplase, fărădelegile se înzeciseră.

Se schimbase și natura infracțiunilor. Pe vremuri, majoritatea delictelor erau legate de pământuri, de recolte sau de vite. Un țăran lacom încerca pe ascuns să mute hotarul unui ogor astfel încât să-și mărească proprietatea în prejudiciul vecinului său; un muncitor fura un sac de grâu de la văduva pentru care lucrase; o femeie sărmană cu prea mulți copii mulgea vaca altuia. Acum, medita Philip în timp ce asista la judecată în prima zi din decembrie, cele mai multe dintre cazuri erau legate de bani. Ucenicii furau bani de la maiștrii lor, un soț lua economiile de-o viață ale soacrei sale, negustorii foloseau monede false, iar femeile bogate își plăteau mult prea zgârcit servitori cu minte puțină care de-abia dacă erau în stare să-și numere monedele primite ca salariu. În urmă cu cinci ani, în Kingsbridge nu existau astfel de infracțiuni, pentru că nu existau atâția bani.

Philip rezolva aproape toate delictele prin plata unei amenzi. De asemenea, putea decide ca infractorii să fie biciuiți, puși în obezi sau închiși în temnița de sub dormitorul călugărilor, dar aceste pedepse erau date mai rar, fiind rezervate pentru delictele cu violență. Avea dreptul de a hotărî spânzurarea hoților, iar stăreția deținea o spânzurătoare solidă de lemn; dar nu o folosise niciodată, nu încă, și în secret nutrea speranța că nu avea să fie nevoit nicicând să o facă. Infracțiunile cele mai grave – crima, vânarea căprioarelor regelui și jaful la drumul mare – erau judecate la tribunalul regal din Shiring, prezidat de *sheriff*, iar *sheriff*-ul Eustace spânzura suficienți infractori, ba chiar mai mult de atât.

Astăzi, Philip trebuia să audieze șapte cazuri de măcinat grâu fără autorizație. Le lăsă la sfârșit și se ocupă de toate odată. Stăreția tocmai construisese o moară nouă lângă cea veche – Kingsbridge avea nevoie de două mori acum. Dar noua clădire trebuia plătită, ceea ce însemna că toată lumea trebuia să-și aducă grânele pentru a fi măcinate la stăreție. La drept vorbind, aceasta fusese legea mereu, ca la orice conac din țară: țăranii nu aveau voie să-și macine grânele acasă; trebuiau să-l plătească pe senior pentru a le

măcina la moara lui. În ultimii ani, pe măsură ce orașul creștea și vechea moară se strica din ce în ce mai des, Philip trecuse cu vederea din ce în ce mai multe cazuri de măcinare ilegală; dar acum trebuia să pună piciorul în prag.

Numele acuzaților erau scrijelite pe o tăbliță, iar el le citi cu voce tare, unul câte unul, începând cu cel mai înstărit.

– Richard Longacre, fratele Franciscus spune că ai o piatră mare de măcinat, pusă în mișcare de doi oameni.

Franciscus era morarul stăreției.

Un țăran liber cu înfățișare prosperă făcu un pas înainte.

– Da, stăpâne stareț, dar acum am stricat-o.

– O să plătești șaiszeci de penny. Enid Berărița, tu aveai o moară de mână în berăria ta. Eric Enidson, fiul tău, a fost văzut folosind-o, fiind și el pus sub acuzație.

– Da, stăpâne, spuse Enid, o femeie cu fața roșie și umeri puternici.

– Și unde e moara de mână acum? o întrebă Philip.

– Am aruncat-o în râu, stăpâne!

Philip nu o credea, însă nu prea avea cum să verifice spusele ei.

– Amendă douăzeci și patru de penny, și doisprezece pentru fiul tău.

Walter Tanner?

Philip continuă să citească lista, amendând oamenii conform gravității faptelor lor, până ce ajunse la ultimul și cel mai sărac dintre toți.

– Văduva Goda?

O bătrână cu chipul ciupit de vărsat, purtând straie negre decolorate de vreme, făcu un pas înainte.

– Fratele Franciscus te-a văzut că măcinai grânele cu o piatră.

– Nu aveam un penny pentru moară, stăpâne, spuse ea, pe un ton de reproș.

– Totuși, ai avut un penny pentru a cumpăra grâne, zise Philip. Vei fi pedepsită ca toți ceilalți.

– M-ați lăsa să mor de foame? întrebă ea, sfidătoare.

Philip oftă. Își dorea ca fratele Franciscus să se fi prefăcut a nu o fi văzut pe Goda încalcând legea.

– Când a mai murit cineva de foame în Kingsbridge? întrebă el. Starețul aruncă o privire către cetățenii adunați în criptă. Își aduce cineva aminte când a fost ultima oară când a murit cineva de foame în orașul nostru? Se opri pentru un moment, ca și cum ar fi așteptat un răspuns, după care spuse: Cred că o să descoperiți că a fost înainte ca eu să vin la conducerea stăreției.

Goda spuse:

– Dick Fără-Casă a murit iarna trecută.

Philip și-l aducea aminte pe bărbatul acela, un cerșetor care dormea prin grajduri și cocine.

– Dick a căzut beat pe stradă la miezul nopții și a murit înghețat pentru că a început să ningă, spuse el. Nu a murit de foame, iar dacă ar fi fost suficient de treaz pentru a merge până la stăreție, nu i-ar fi fost nici frig. Dacă ți-e foame, nu încerca să mă înșeli – vino și cere-mi de pomană. Iar dacă ești prea mândră pentru a face asta și preferi să încalci legea, atunci trebuie să-ți primești pedeapsa ca toți ceilalți. M-ai înțeles?

– Da, stăpâne, spuse ursuză bătrâna.

– Amendă un sfert de penny, spuse Philip. Ședința s-a încheiat!

Se ridică și ieși, urcând treptele care duceau la nivelul solului.

Lucrările la construirea noii catedrale încetiniseră foarte mult, așa cum se întâmpla întotdeauna cu o lună înainte de Crăciun. Marginile și colțurile pietrăriei neterminată erau acoperite cu paie și cu bălegar – gunoaiile de la grajdurile stăreției – pentru a feri zidăria de îngheț. Zidarii nu puteau construi iarna, din cauza înghețului, așa spuneau. Philip întrebuse de ce nu puteau descoperi zidurile dimineața acoperindu-le apoi la loc seara: de multe ori, în timpul zilei nu era îngheț. Tom îi răspunse că zidurile construite iarna se prăbușeau. Philip îl credea pe cuvânt, numai că nu considera că acest lucru se întâmpla din cauza înghețului. Credea că adevăratul motiv ținea de faptul că mortarul avea nevoie de câteva luni pentru a se întări cum se cuvine. Pauza de iarnă îi permitea să se întărească foarte bine înainte de a fi pusă peste el zidăria din noul an. Acest lucru ar explica totodată superstiția zidarilor cum că aducea ghinion să construiești un zid de mai mult de șapte metri înălțime într-un singur an: dacă se înălța mai mult de atât, rândurile inferioare de piatră se puteau deforma înainte ca mortarul să se întărească.

Philip observă cu surprindere că toți zidarii se găseau în zona care avea să devină absida catedralei. Se duse să vadă ce făceau.

Făcuseră o boltă semicirculară de lemn și o ridicaseră vertical, sprijinită cu pari de ambele părți. Philip știa că bolta de lemn făcea parte din ceea ce ei numeau cofraj: scopul său era să susțină bolta de piatră în timp ce era construită. Totuși, acum, zidarii asamblau bolta de piatră la nivelul solului, fără mortar, pentru a se asigura că pietrele se potriveau perfect. Ucenicii și muncitorii ridicau pietrele pe cofraj, în vreme ce zidarii îi priveau cu un ochi critic.

Philip întâlni privirea lui Tom și spuse:

– Pentru ce e asta?

– Este o boltă pentru galerie.

Philip își înălță privirea, gânditor. Arcada fusese terminată anul trecut, iar galeria de deasupra ei avea să fie gata anul următor. Apoi mai rămânea să fie construit numai luminatorul, după care se putea face acoperișul. Acum că pereții fuseseră acoperiți pentru iarnă, zidarii ciopleau pietrele necesare pentru anul viitor. Dacă această boltă era bună, pietrele pentru toate celelalte aveau să fie cioplite după aceleași modele.

Ucenicii, printre care se afla și fiul vitreg al lui Tom, Jack, asamblară bolta pornind din ambele părți, folosind pietrele înguste numite botari. Deși bolta urma să fie construită sus, în înaltul bisericii, avea să prezinte modele elaborate; astfel, fiecare piatră avea, pe suprafața dezvelită vederii, un rând de sculptură în colți-de-câine, un alt rând de medalioane mici și un rând inferior de sculptură rotunjită. Când pietrele erau puse laolaltă, sculpturile se aliniau, formând trei arce continue, unul de colți-de-câine, altul de medalioane și al treilea de modele în piatră rotunjite. În acest fel se crea impresia că bolta era construită din mai multe felii semicirculare de piatră suprapuse, pe când, de fapt, era făcută din pietre cu muchiile lipite. Însă blocurile de piatră trebuiau să se potrivească perfect, altfel sculpturile nu s-ar fi aliniat cum se cuvine, iar iluzia ar fi fost spulberată.

Philip îl privi pe Jack în vreme ce acesta cobora cu grijă piatra centrală în poziție. Acum, bolta era completă. Patru zidari își luară ciocanele și dădură la o parte pietrele plate care susțineau cofrajul la câțiva centimetri deasupra solului. Suportul de lemn se prăbuși cu zgomot. Deși nu era nici un pic de mortar între pietre, bolta rămase în picioare. Tom Constructorul mormăi ceva, mulțumit.

Cineva îl trase pe Philip de mânecă. Starețul se întoarse și văzu că era vorba despre un călugăr tânăr.

– Aveți un oaspete, părinte! Vă așteaptă în casa dumneavoastră.

– Mulțumesc, fiule!

Philip îi lăsă pe constructori cu treaba lor. Dacă monahii îl duseseră pe vizitator să aștepte în casa starețului, însemna că era cineva important. Tra-versă curtea și intră în casa sa.

Oaspetele era fratele lui, Francis. Philip îl îmbrățișă cu căldură. Francis părea ros de griji.

– Ți s-a oferit ceva de mâncare? întrebă Philip. Pari supărat.

– Mi-au dat niște pâine și carne, mulțumesc! Mi-am petrecut toamna călătorind între Bristol, unde era închis regele Stephen, și Rochester, unde era întemnițat contele Robert.

– Ai spus „era întemnițat“.

Francis încuviință.

– Am negociat un schimb: Stephen pentru Robert. A fost făcut de Ziua Tuturor Sfinților. Regele Stephen s-a întors la Winchester.

Philip se arată surprins.

– Mi se pare că împărăteasa Maud a ieșit cel mai rău cu această învoială... a dat un rege în schimbul unui conte.

Francis scutură din cap, în semn de negație.

– Era total neajutorată fără Robert. Nimeni nu o place, nimeni nu are încredere în ea. Își pierdea rapid orice sprijin. Așa că trebuia să-l recupereze. Regina Matilda a dat dovadă de istețime. Nu a acceptat nimic altceva decât eliberarea lui Stephen la schimb cu Robert de Gloucester. Și-a menținut poziția și, în final, a obținut ce a vrut.

Philip se duse la fereastră și privi curtea stăreției. Începuse să plouă, o ploaie rece și piezișă care uda șantierul, înnegrind zidurile înalte ale catedralei și scurgându-se de pe acoperișurile joase, din stuf, ale atelierelor meșterilor.

– Ce înseamnă asta? întrebă el.

– Înseamnă că, o dată în plus, Maud nu e altceva decât o aspirantă la tron. În fond, Stephen a fost încoronat, în timp ce Maud nu a avut parte de o astfel de ceremonie.

– Dar Maud a fost cea care mi-a acordat licență pentru târg!

– Da. Asta ar putea fi o problemă.

– Licența mea nu mai e valabilă?

– Ba da. A fost acordată legal, de un conducător legal care a fost recunoscut de Biserică. Faptul că nu a fost încoronată nu are nici o importanță. Dar Stephen ar putea să o retragă.

– Veniturile de la târg se duc pe piatră, spuse Philip, neliniștit. Nu pot să construiesc dacă nu mai pot ține târgul. Într-adevăr, sunt vești proaste.

– Îmi pare rău!

– Și suta mea de lire?

Francis ridică din umeri.

– Stephen o să-ți spună să ți-o recuperezi de la Maud.

Philip se întristă.

– Toți banii aceia... zise el. Erau banii lui Dumnezeu, iar eu i-am pierdut.

– Nu i-ai pierdut încă, spuse Francis. S-ar putea ca Stephen să nu-ți revoce licența. În orice caz, nu s-a arătat niciodată prea interesat de problema târgurilor.

– Conte William ar putea să facă presiuni asupra lui.

– William a schimbat tabăra, nu mai ții minte? S-a dat de partea lui Maud. N-o să mai aibă prea mare influență pe lângă Stephen.

– Sper să ai dreptate, spuse Philip pătimaș. În numele lui Dumnezeu, sper să ai dreptate!

Când se făcu prea frig pentru a mai sta în luminiș, Aliena începu să-și petreacă serile vizitând casa lui Tom Constructorul. De obicei, Alfred se afla la berărie, așa că familia era alcătuită din Tom, Ellen, Jack și Martha. Acum că Tom câștiga atât de bine, aveau scaune confortabile, un foc puternic în vatră și lumânări din belșug. Ellen și Aliena ședeau și țeseau. Tom trasa planuri și diagrame, scrijelindu-și desenele cu o piatră ascuțită pe niște plăci lustruite de ardezie. Jack se prefăcea că lucrează la o cingătoare, că ascutea cuțite sau că împlotea un coș, deși își petrecea mare parte din timp uitându-se pe ascuns la chipul Alienei scăldat în lumina lumânărilor, privindu-i buzele mișcându-i-se în vreme ce vorbea sau studiindu-i gâtul alb atunci când ea sorbea din vreo cupă de bere. Se amuzară copios iarna aceea. Lui Jack îi plăcea foarte tare să stârnească râsul Alienei. Se arăta atât de rezervată și se controla atât de mult, de obicei, încât era o bucurie să o vezi lăsându-se purtată de val, ca și cum ai fi zărit-o pentru o clipită goală. Se gândea mereu ce lucruri să mai spună pentru a o amuza. Îi imita pe meșterii de pe șantier, maimuțărind accentul unui zidar parizian sau mersul crăcănat al unui fierar. O dată, inventase o poveste comică despre viața călugărilor, atribuindu-le fiecăruia păcate plauzibile – mândria lui Remigius, lăcomia lui Bernard bucătarul, beția pentru călugărul care se ocupa de oaspeți și pofta trupească pentru Pierre circuitorul. De multe ori, Martha nu se mai putea opri din râs, ba chiar și taciturnul de Tom mai schița câte un zâmbet.

Într-o astfel de seară, Aliena spuse:

– Nu știu dacă o să pot vinde toată stofa aceasta.

Ceilalți fură oarecum luați prin surprindere.

– Și atunci de ce o mai țesem? întrebă Ellen.

– Nu am renunțat să sper, spuse Aliena. Numai că am o problemă.

Tom își ridică privirea de la tăblița sa de ardezie.

– Credeam că stăreția e dornică să o cumpere pe toată, zise el.

– Nu e asta problema. Nu găsesc oameni care să mi-o îndesească, iar stăreția nu vrea stofă țesută rar... și nici altcineva.

– Îndesitul e o muncă extrem de grea, spuse Ellen. Nici nu mă mir că nu e nimeni dispus să o facă.

– Nu poți să angajezi bărbați care să se ocupe de asta? întrebă Tom.

– Nu și într-un oraș prosper cum e Kingsbridge. Toți bărbații au suficient de lucru. În orașele mari există oameni care se ocupă cu așa ceva, dar cei mai mulți lucrează pentru țesători și nu au voie să îndesească stofă pentru rivalii

patronilor lor. Oricum, ar costa prea mult să transport stofa cu căruța până la Winchester și înapoi.

– E într-adevăr o problemă, recunosc Tom și se întoarse la desenele lui. Lui Jack îi veni o idee.

– Păcat că nu putem să punem boii să o facă.

Ceilalți izbucniră în râs.

– Ai putea la fel de bine să încerci să înveți un bou să construiască biserici, zise Tom.

– Sau să ducem stofa la moară, insistă Jack. De obicei, există metode mai ușoare de a face munci grele.

– Vrea să îndesească stofa, nu să o macine, spuse Tom.

Jack nu îl asculta.

– Noi folosim mașinării de ridicat și scripeți pentru a urca pietrele pe schelărie.

– Da, dacă ar exista vreun mecanism ingenios de a îndesi stofa aceasta, ar fi minunat, spuse Aliena.

Jack își închipui cât de încântată ar fi Aliena dacă i-ar rezolva el problema. Era hotărât să găsească o soluție.

Tom spuse gânditor:

– Am auzit că unii folosesc moara de apă pentru a pune în mișcare foalele de la forja fierarilor... dar nu am văzut niciodată cum.

– Exact! spuse Jack. Înseamnă că se poate!

Tom continuă:

– Roata morii se învârtește, piatra de măcinat se învârtește și ea, așa că una o poate pune în mișcare pe cealaltă, dar bătă unui om care îndesește lâna se mișcă în sus și în jos. Nu poți face o roată rotundă să miște o bătă în sus și în jos.

– Dar foalele se mișcă în sus și în jos.

– Adevărat, adevărat; dar nu am văzut forja respectivă cu ochii mei, numai am auzit vorbindu-se despre ea.

Jack încercă să-și imagineze mecanismul unei mori. Forța apei făcea ca roata să se învârtească. Axul roții de moară era legat de o altă roată, aflată în interiorul morii. Această a doua roată, care era verticală, avea dinți ce se prindeau de dinții unei roți orizontale. Roata aceea orizontală făcea ca piatra de moară să se învârtească.

– O roată care stă în picioare poate mișca o roată culcată, mormăi Jack, gândind cu voce tare.

Martha izbucni în râs.

– Jack, las-o baltă! Dacă morile ar putea îndesi stofa de lână, atunci oamenii deștepți s-ar fi gândit deja la asta.

Jack nu o luă în seamă.

– Bătele de îndesit ar putea fi prinse de axul roții de moară, spuse el. Stofa ar putea fi întinsă acolo unde lovesc bătele.

– Dar băta nu ar lovi decât o singură dată, zise Tom, după care s-ar poticni, iar roata s-ar opri. Ți-am spus: roțile se învârtesc, pe când bătele trebuie să se miște în sus și-n jos.

– Trebuie să existe o modalitate, spuse Jack, cu încăpățănare.

– Nu există, rosti Tom cu hotărâre, pe tonul pe care-l folosea pentru a închide un subiect de discuție.

– Pun prinsoare că există, mormăi rebel Jack, iar Tom se prefăcu a nu-l fi auzit.

Duminica următoare, Jack dispăru.

Mersese la biserică de dimineață și mâncase de prânz acasă, ca de obicei; dar nu apăru la cină. Aliena se afla în bucătăria casei sale, pregătind o ciorbă groasă de șuncă și varză cu piper, când se trezi vizitată de Ellen, care îl căuta pe Jack.

– Nu l-am mai văzut de la slujbă, spuse Aliena.

– A dispărut după prânz, zise Ellen. Am crezut că e cu tine.

Aliena se simți puțin stânjenită că Ellen presupusese dintru început că Jack ar fi fost cu ea.

– Ești îngrijorată?

Ellen ridică din umeri.

– O mamă e mereu îngrijorată.

– S-a certat cumva cu Alfred? întrebă Aliena, neliniștită.

– Și eu am pus aceeași întrebare. Alfred spune că nu. Ellen oftă din rărunchi. Nu cred că i s-a întâmplat ceva rău. A mai făcut așa și înainte și pot spune că o să mai facă. Nu l-am învățat niciodată să se țină de un program.

Puțin mai târziu, în aceeași seară, chiar înainte de culcare, Aliena se duse la casa lui Tom pentru a afla dacă Jack se întorsese. Nu o făcuse. Se culcă îngrijorată. Richard era plecat la Winchester, așa că era singură. O tot bătea gândul că Jack căzuse în râu și se înecase, sau ceva de genul acesta. Ar fi fost o lovitură groaznică pentru Ellen: Jack era singurul ei fiu. Când își închipui durerea lui Ellen provocată de pierderea lui Jack, ochii i se umplură de lacrimi. „E o prostie, își spuse ea. Plâng pentru durerea altcuiva, provocată de ceva ce nu s-a întâmplat.“ Își recăpătă stăpânirea de sine și încercă să se gândească la altceva. Marea ei problemă era stofa pe care nu o putea vinde.

Îndeobște, și-ar fi bătut capul cu problemele de afaceri jumătate de noapte, dar, în seara aceasta, gândurile i se tot întorceau la Jack. Și dacă își rupsese piciorul și zăcea undeva prin pădure, neputându-se mișca?

Într-un final, alunecă într-un somn agitat. Se trezi când mijeau zorii, simțindu-se în continuare obosită. Își puse pelerina grea peste cămașa de noapte și-și încălță cizmele cu marginea tivită cu blană, după care ieși să-l caute.

Nu se afla în grădina din spatele berăriei, unde adormeau adesea bărbații, fiind salvați de la îngheț de căldura emanată de grămada fetidă de bălegar. Coborî coasta până la pod și porni temătoare de-a lungul malului, către un cot al râului unde se strângeau mereu resturi. O familie de rațe ciugulea printre bucățelele de lemn, pantofii uzați, cuțitele ruginite care fuseseră aruncate și oasele cu carne putrezită de pe mal. Slavă Domnului, Jack nu era acolo.

Urcă din nou dealul și intră în curtea stăreției, unde lucrătorii de la cate-drală își începeau munca pe ziua respectivă. Îl găsi pe Tom în șopronul său.

– A venit înapoi Jack? întrebă ea, plină de speranță.

Tom clătină din cap.

– Nu încă.

În timp ce ea ieșea, sosi maestrul dulgher, cu o figură îngrijorată.

– Toate ciocanele noastre au dispărut, îi spuse el lui Tom.

– Ciudat, zise Tom. Și eu căutam un ciocan și nu găsesc nici unul.

Chiar atunci, Alfred băgă capul pe ușă și întrebă:

– Unde sunt toate ciocanele zidarilor?

Tom se scărpină în cap.

– Se pare că au dispărut toate ciocanele de pe șantier, zise el, descum-pănit. Apoi, expresia i se schimbă și spuse: Pun rămășag că Jack e în spatele acestei dispariții!

„Bineînțeles! își spuse în gând Aliena. Ciocane. Îndesit stofa. La moară.“

Fără să-și dea pe față gândurile, părăsi șopronul lui Tom, traversă grăbită curtea stăreției, trecând pe lângă bucătărie, către colțul de sud-vest, unde un canal deviat de la cursul râului punea în mișcare două mori, una veche și una nou-nouță. După cum bănuise, roata vechii mori se învârtea. Intră.

La început, ceea ce i se înfățișă dinaintea ochilor o nedumeri și o sperie. De un stâlp orizontal era fixat un șir de ciocane. Parcă din proprie voință, ciocanele își ridicară capetele, ca niște cai înălțându-și privirea din iesle. Apoi coborâră din nou, toate odată, și loviră simultan, cu un bufnet puternic care aproape că-i opri inima în loc. Surprinsă, Aliena lăsă să-i scape un țipăt. Ciocanele își ridicară capetele, ca și cum i-ar fi auzit strigătul, după care loviră din nou. Loveau o bucată din stofa ei țesută rar, ce se afla într-o covată

puțin adâncă de lemn, cu apă de doar câțiva centimetri, de genul celor folosite de muncitorii care făceau mortarul pe șantier. Își dădu seama că ciocanele băteau stofa, îndesind-o, și nu se mai simți speriată, deși uneltele păreau tulburător de însuflețite. Dar cum funcționau? Văzu că stâlpul de care erau fixate ciocanele mergea paralel cu axul roții de moară. O scândură prinsă de ax se învârtea odată cu mișcările acestuia. Când scândura se rotea, punea în mișcare mânerul ciocanelor, împingându-le în jos, astfel încât capetele se ridicau. Cum scândura se învârtea în continuare, la un moment dat mânerul nu mai era apăsat. Atunci, capetele cădeau și loveau stofa din covată. Era exact ce spusese Jack în seara aceea: o moară care putea îndesi stofa.

Îi auzi vocea.

– Ciocanele ar trebui să aibă o contragreutate, astfel încât să cadă cu mai multă putere.

Aliena se întoarse și îl văzu pe Jack, obosit, dar victorios.

– Cred că ți-am rezolvat problema, spuse el și îi zâmbi timid.

– Mă bucur că ești bine... ne-am făcut griji în privința ta! zise ea.

Fără să cugete la ce făcea, îl îmbrățișă și îl sărută. Fu un sărut fugar, aproape un pupic nevinovat; dar apoi, când buzele li se dezlipiră, brațele lui se înlănțuiră în jurul taliei Alienei, ținându-i corpul ușor, dar ferm lipit de al lui, iar ea se pomeni privind în ochii lui. Se simțea extrem de fericită pentru că îl găsisese viu și nevătămat. Îl îmbrățișă cu afecțiune. Brusc, deveni conștientă într-un chip acut de senzațiile care-i asaltau pielea: simțea asprimea cămășii femeiești de pânză, simțea blana moale a cizmelor, iar sfârcurile ei lipite de pieptul lui erau străbătute de fiori.

– Erai îngrijorată în privința mea? întrebă el, cu un glas mirat.

– Bineînțeles! De-abia dacă am închis un ochi toată noaptea!

Ea zâmbea, fericită, dar el avea o înfățișare foarte solemnă și, în câteva clipe, starea lui de spirit o învinse pe a ei, iar Aliena se simți ciudat de emoționată. Inima îi bătea cu putere; începu să respire sacadat. În spatele ei, ciocanele bufneau la unison, zguduind la fiecare lovitură structura de lemn a morii, iar ei i se părea că simte aceste vibrații în adâncul ființei sale.

– Sunt bine, spuse el. Totul e bine.

– Mă bucur, repetă ea, și constată că vorbea în șoaptă.

Îl văzu închizând ochii și aplecându-și chipul spre al ei, iar apoi îi simți povara gurii. Sărutul lui era blând. Avea buze cărnoase și o barbă moale, de adolescent. Aliena închise ochii, pentru a se concentra asupra senzației delicioase. Simțind gura lui Jack lipită de a ei, i se păru firesc să-și întredeschidă buzele. Dintr-odată, gura îi devenise ultrasensibilă, astfel încât putea simți până și cea mai ușoară atingere, până și cea mai mică mișcare. Vârful limbii

lui mângâie lăuntru buzei ei de sus. Se simțea atât de copleșită de fericire, încât îi venea să plângă. Își apăsă corpul de al lui, zdrobindu-și sânii moi de pieptul lui tare, simțindu-i oasele șoldurilor împlântându-i-se în abdomen. Nu mai simțea doar ușurare pentru faptul că era teafăr, nu mai simțea doar bucurie că îl avea acolo, cu ea. Acum, în sufletul Alienei încolțise un sentiment nou. Părea că plutește copleșită de senzații extatice. Ținându-i trupul în brațe, voia să-l atingă mai mult, să-l simtă mai mult, să se apropie și mai tare. Își trecu palmele peste spatele lui. Voia să-i simtă pielea, dar hainele lui o umpleau de frustrare. Fără să stea pe gânduri, își deschise gura și își împinse limba printre buzele lui. El scoase un mic sunet animalic din gât, ca un geamăt reținut de încântare.

Ușa morii se deschise cu un zgomot puternic. Aliena se smulse din îmbrățișarea lui Jack. Dintr-odată, se simți șocată, de parcă ar fi dormit până atunci, iar cineva îi dăduse o palmă pentru a o trezi. Era îngrozită de ce făcuseră – se sărutaseră și se pipăiseră ca o târfă și un bețiv într-o berărie! Se trase câțiva pași în spate și apoi se întoarse, zguduită de rușine. Intrusul era, dintre toți oamenii, tocmai Alfred. Acest lucru îi adânci starea de rău. În urmă cu trei luni, Alfred o ceruse în căsătorie, iar ea îl refuzase cu aroganță. Acum o văzuse purtându-se ca o cățea în călduri. Părea o ipocrită. Se înroși toată de rușine. Alfred se holba la ea, cu o expresie în care se amestecau dorința și disprețul, aducându-i-l în minte pe William Hamleigh. Era dezgustată de sine, pentru că-i dăduse lui Alfred un motiv de a o privi de sus, și furioasă pe Jack, pentru rolul pe care-l jucase în toată tărașenia.

Se întoarse cu spatele la Alfred și se uită la Jack. Când ochii li se întâlniră, în privirea lui apăru un licăr de surpriză. Aliena își dădu seama că furia i se vedea pe chip, dar nu se putea stăpâni. Expresia de fericire năucă a lui Jack se transformă într-una de dezorientare și de suferință. În altă împrejurare, așa ceva ar fi dezarmat-o, dar acum era prea supărată. Îl ura pentru ceea ce o determinase să facă. Iute ca fulgerul, îl pâlmuie peste față. El nu se clinti, dar în ochii lui zări o durere profundă. Obrazul i se înroși acolo unde îl lovise. Aliena nu suporta să vadă suferința din ochii lui. Își smulse cu greu privirea de la el.

Nu putea să mai rămână acolo. Porni în fugă spre ușă, cu bufnetul neconținut al ciocanelor în urechi. Alfred se dădu repede la o parte, părănd aproape înspăimântat. Ea fășni pe lângă el și ieși pe ușă. Îl văzu în apropiere pe Tom Constructorul, împreună cu un grup de muncitori. Toată lumea venea spre moară, pentru a afla ce se întâmpla. Aliena trecu grăbită pe lângă ei fără să rostească vreun cuvânt. Unul sau doi oameni se uitară curioși la ea, făcând-o să-i ardă obraji de rușine; dar erau mai interesați de bufnetul de ciocane care

venea dinspre moară. Partea rece, logică a minții Alienei înregistră constatarea că Jack rezolvase problema îndesirii stofei; dar gândul că nu dormise toată noaptea făcând ceva pentru ea îi agrava senzația de rău. Trecu în fugă pe lângă grajduri, ieși pe poarta stăreției și o apucă pe drum, cu cizmele alunecându-i prin noroi, până ce ajunsese acasă la ea.

Când intră, îl găsi pe Richard acolo. Stătea la masa din bucătărie, cu o bucată de pâine în mână și cu un castron de bere în față.

– Regele Stephen a pornit cu armata sa, spuse el. A început din nou războiul. Am nevoie de un cal nou.

IV

În următoarele trei luni, Aliena abia dacă legă două vorbe cu Jack.

Acesta suferea îngrozitor. Îl sărutase ca și cum l-ar fi iubit, nu avea cum să se fi înșelat în privința asta. Când ea plecase de la moară, fusese sigur că aveau să se mai sărute astfel, cât de curând. Se plimba de colo-colo, orbit de dragoste, gândindu-se: „Aliena mă iubește! Aliena mă iubește!“ Îi mângâiaspatele, își băgase limba în gura lui și își apăsase sânii de pieptul lui. La început, când văzuse că îl evita, crezuse că era doar stânjenită. Nu putea să se poarte ca și cum nu l-ar fi iubit, nu și după sărutul acela. Așteptase ca ei să-i treacă timiditatea. Cu ajutorul dulgherului stăreției, făcuse un mecanism de baterie a stofei mai puternic și mai trainic, la moara cea veche, iar Aliena își îndesise stocul de stofă. Îi mulțumise din inimă, dar glasul ei era rece, iar ochii ei evitau să privească într-ai lui.

Când văzuse că ea continua să se poarte distant cu el și după câteva săptămâni, trebui să admită că se confrunta cu o problemă serioasă. Fu copleșit de dezamăgire, simțindu-se de parcă avea să se înece în regrete. Era descumpănit. Își dorea, cuprins de nefericire, să fi fost mai în vârstă, să fi avut mai multă experiență cu femeile, astfel încât să-și poată da seama dacă reacția ei era firească sau ciudată, dacă reprezenta ceva temporar sau permanent, și dacă trebuia să vorbească direct cu ea despre asta sau să nu pomenească nimic. Nesigur fiind, îi era totodată teamă ca nu cumva să spună ceva

nepotrivit și să înrăutățească și mai mult lucrurile, așa că nu făcu nimic; iar apoi, senzația constantă de respingere începuse să-l afecteze, și el se simțea inutil, prost și neputincios. Se gândea cât de nesăbuit fusese, închipuindu-și că cea mai dorită și de neatins femeie din ținut l-ar putea iubi pe el, un simplu băiat. O amuzase o vreme, cu poveștile și cu glumele lui, dar, imediat ce o sărutase ca un bărbat, ea fugise. Ce nebun fusese să spera că avea să se întâmple altfel!

După o săptămână sau două în care-și tot repetase cât de prost era, începu să se înfurie. Era nervos la muncă, iar oamenii prinseră să se poarte prudent în preajma lui. Era răutăcios cu sora lui vitregă, Martha, care suferea din pricina lui aproape la fel de mult cât suferea el din cauza Alienei. În după-amiezile de duminică, își irosea banii câștigați la luptele de cocoși. Toată pasiunea și-o punea în munca lui. Sculpta console, pietrele ieșite în afară care păreau că susțin bolțile și coloanele care nu ajungeau până la sol. Consolele erau deseori decorate cu frunze, dar, conform tradiției, mai exista și posibilitatea de a sculpta un bărbat care să pară că susținea arcada cu brațele sau cu spinarea. Jack modifică doar un pic modelul obișnuit, dar efectul constase în apariția unei siluete omenеști ciudat contorsionate, cu o expresie de durere pe chip, făptură condamnată, de fapt, la o eternă agonie în timp ce susținea greutatea pietrei. Jack știa că era strălucită: nimeni altcineva nu era în stare să sculpteze o siluetă care să pară chinuită de suferință. Când văzu sculptura, Tom clătină din cap, neștiind dacă să se minuneze de expresivitatea sa sau să dezaprobe faptul că era ceva atât de neobișnuit. Philip se arătă intrigat de ea. Lui Jack însă nu-i păsa de părerea lor: îi socotea orbi pe aceia cărora nu le plăcea sculptura.

Într-o zi de luni din Postul Paștelui, când toți erau iuți la mânie întrucât nu mai mâncaseră carne de trei săptămâni, Alfred veni la lucru cu o expresie triumfătoare pe chip. Cu o zi înainte, fusese la Shiring. Jack nu știa ce făcuse acolo, dar, în mod clar, fratele său era extrem de încântat.

În timpul pauzei de la jumătatea dimineații, când Enid Berărița aduse un butoi de bere în mijlocul absidei și începu să vândă băutură muncitorilor, Alfred scoase un penny și strigă:

– Hei, Jack Tomson¹, adu-mi niște bere!

„O să se lege de tatăl meu“, își spuse Jack. Nu-l luă în seamă.

Unul dintre dulgheri, un bărbat mai în vârstă pe nume Peter, spuse:

– Ar fi bine să faci cum ți se spune, ucenicule!

¹ Fiul-lui-Tom

Ucenicii trebuiau să se supună întotdeauna ordinelor unui maestru.

– Eu nu sunt fiul lui Tom, spuse Jack. Tom e tatăl meu vitreg, iar Alfred știe asta prea bine.

– Oricum, fă cum îți spune, ceru Peter pe un ton ce îndemna la echilibru.

Fără nici o tragere de inimă, Jack luă banii lui Alfred și se așeză la coadă.

– Numele tatălui meu a fost Jack Shareburg, spuse el tare. Dacă vrei să faci vreo diferență între mine și Jack Fierarul, puteți să mă numiți cu toții Jack Jackson¹.

– Mai degrabă Jack Bastardul, zise Alfred.

Jack se adresă celor din jur:

– V-ați întrebat vreodată de ce Alfred nu-și încheie niciodată șireturile de la cizme?

Se uită cu toții la picioarele lui Alfred. Într-adevăr, cizmele lui grele, pline de noroi, croite astfel încât să fie legate sus cu șireturi, nu erau încheiate.

– Pentru că trebuie să-și poată scoată repede degetele de la picioare: are nevoie de ele dacă trebuie să numere mai sus de zece!

Meșterii zâmbiră, iar ucenicii chicotiră pe-nfundate. Jack îi înmână bănuțul dat de Alfred lui Enid și luă cana de bere. Se duse cu ea la Alfred și i-o înmână cu o mică plecăciune ironică. Alfred era enervat, dar nu foarte tare; mai avea lucruri de spus. Jack se îndepărtă să-și bea berea împreună cu ucenicii, sperând că Alfred îl va lăsa în pace.

Dar nu era să fie! Câteva clipe mai târziu, Alfred îl urmă și spuse:

– Dacă Jack Shareburg ar fi fost tatăl meu, eu nu m-aș repezi să bat toba peste tot. Nu-ți dai seama ce a fost?

– A fost menestrel, zise Jack. Adoptase un ton încrezător, dar se temea de ce avea să spună Alfred. Presupun că nu știi ce e acela un menestrel.

– A fost un hoț, spuse Alfred.

– Of, mai taci din gură, gunoiule!

Jack se întoarse cu spatele și luă o gură din berea sa, dar abia dacă mai putea să înghită. Mai mult ca sigur, Alfred avea un motiv să spună așa ceva.

– Nu știi cum a murit? insistă Alfred.

„Asta este, își spuse Jack. Asta a aflat ieri în Shiring; de aceea rânjește așa, prostește.“ Fără tragere de inimă, se întoarse cu fața la Alfred.

– Nu, Alfred, nu știu cum a murit tatăl meu, dar cred că o să-mi spui tu.

– A fost spânzurat de gât, ca un hoț ticălos ce era.

¹ Fiul-lui-Jack

Jack lăsă să-i scape un strigăt involuntar de durere. Intuitiv, își dădu seama că era adevărat. Alfred se arăta atât de sigur pe el, încât mai mult ca sigur că nu inventa. Iar Jack înțelese, într-o străfulgerare, că așa se explica reticența mamei sale. De ani de zile, se temuse în adâncul sufletului de așa ceva. Se prefăcea mereu că totul era bine, că nu era un bastard, că avea un tată cu un nume adevărat. De fapt, se temuse tot timpul că era ceva rușinos legat de tatăl său, că tachinările erau îndreptățite, că, într-adevăr, exista ceva de care să se rușineze. Se găsea deja la pământ: respingerea Alienei îl făcuse să se simtă mărunț și lipsit de valoare. Acum, adevărul legat de tatăl său îl izbi precum o lovitură de ciocan în moalele capului.

Alfred stătea acolo zâmbind, foarte mulțumit de sine însuși: efectul dezvăluirii sale îl încânta. Chipul acela radios îl înnebunea pe Jack. Pentru aceasta din urmă, era suficient de rău că tatăl său fusese spânzurat. Însă bucuria lui Alfred că se întâmplase asta făcea totul de nesuportat. Fără să se gândească la ce face, Jack își aruncă berea în figura rânjitoare a lui Alfred.

Ceilalți ucenici, care îi urmăriseră pe cei doi frați vitregi și savuraseră altercația, se dădură câțiva pași înapoi. Alfred își șterse berea de pe față, mugii de furie și lovi cu pumnul lui uriaș, o mișcare surprinzător de iute pentru un bărbat atât de masiv. Îl izbi în figură pe Jack, atât de puternic, încât, în loc să provoace durere, îi amorți acestuia obrazul. Înainte de a apuca să reacționeze, celălalt pumn al lui Alfred i se înfipse în abdomen. Această a doua lovitură fu groaznic de dureroasă. Jack simțea că nu avea să-și mai recapete vreodată răsufierea. Se înmuie precum o cârpă și se prăbuși. Când ajunse la pământ, Alfred îl lovi în cap cu cizma lui grea și, preț de-o clipă, nu mai văzu nimic decât lumină albă.

Se rostogoli orbește și se strădui să se ridice. Dar Alfred încă nu era mulțumit. Când Jack reuși să se ridice, simți încheștarea unor mâini apucându-l. Începu să se zbată. Acum era înfricoșat. Alfred n-avea să arate milă. Dacă nu putea scăpa, avea să-l bată până cădea în nesimțire. La început, priza lui Alfred fu prea puternică pentru ca Jack să se poată elibera, dar apoi Alfred se pregăti să-i aplice o lovitură cu pumnul și, în clipa aceea, Jack îi scăpă din strânsoare.

O luă la fugă, iar Alfred se aruncă pe urmele lui. Jack se ascunse după un butoi de var, împingându-l astfel încât să cadă în calea lui Alfred, vărsând varul pe pământ. Alfred sări peste butoi, dar intră într-o vadră cu apă care fu, și aceea, răsturnată. Când apa curse peste var, acesta începu să bolborosească și să sfârâie puternic. Unii dintre constructori, văzând risipa de materiale scumpe, strigară la ei, indignați, dar Alfred era surd la așa ceva, iar lui Jack

nu-i stătea gândul decât la cum să facă să se pună la adăpost de Alfred. Alerga, încovoiat din cauza durerii și aproape orbit de lovitura la cap.

Aflat pe urmele lui, Alfred reuși să îi pună piedică. Jack căzu pe burtă. „O să mor, își spuse el, în timp ce se rostogolea pe spate. Alfred o să mă omoare acum.“ Se adăposti sub o scară care se sprijinea de schelăria ce se înălța până în vârful zidurilor. Alfred se apropia amenințător de el. Jack se simțea ca un iepure încolțit. Scara însă îl salvă. Atunci când Alfred se aplecă pentru a intra sub ea, Jack trecu repede în fața ei și sări pe prima treaptă. Urcă scara precum un șobolan pe un jgheab.

Simțea scara zguduindu-se în timp ce Alfred urca după el. În condiții normale, ar fi fost mai rapid decât Alfred, dar era încă amețit și respira greu. Ajunse în vârf și se agăță de schelărie. Se împiedică și se prăbuși pe zid. Pietrăria fusese așezată în dimineața aceea, iar mortarul era încă moale. Când Jack se izbi de zid, o întreagă porțiune se clătină, iar trei sau patru pietre alunecară în lateral și căzură pe partea cealaltă. Jack crezu că avea să se prăbușească și el odată cu ele. Ajuns pe margine, se balansă pentru a-și menține echilibrul și, privind în jos, văzu blocurile mari de piatră rostogolindu-se în aer, în cuprinsul celor 25 de metri care îl despărteau de sol, și aterizând pe acoperișurile înclinate ale atelierelor de la baza zidului. Se îndreptă de spate, nădăjduind că nu se găsea nimeni în atelierile acelea. Alfred apăruse peste capătul scării și înaintă spre el pe schelăria șubredă.

Alfred era roșu la față și găfâia, iar ura îi sticlea în ochi. Jack nu se îndoia că, în starea aceasta, Alfred era capabil de crimă. „Dacă pune mâna pe mine, își spuse el în gând, o să mă arunce peste marginea zidului.“ Pe măsură ce Alfred avansa, Jack se retrăgea. Călcă în ceva moale și își dădu seama că era o grămăjoară de mortar. Inspirat, se lăsă repede pe vine, luă o mână de mortar și o aruncă spre figura lui Alfred, nimerindu-l în ochi.

Orbit, Alfred își opri înaintarea și își scutură capul, încercând să scape de mortar. În sfârșit, lui Jack i se ivise ocazia să scape. Alergă către celălalt capăt al platformei schelei, cu intenția să coboare, să iasă în fugă din curtea stăreției și să-și petreacă restul zilei ascunzându-se în pădure. Dar, spre oroarea sa, la celălalt capăt al schelei nu se afla nici o scară. Nu putea să coboare pe schelă, pentru că nu ajungea până jos – era construită pe niște pari înfiți în tălpile de eșafodaj din zid. Era prins în cursă.

Aruncă o privire în urmă. Alfred își recăpătase vederea și venea spre el. Mai exista o cale de coborâre.

În capătul neterminat al zidului, unde absida se unea cu transeptul, fiecare rând de zidărie era cu o jumătate de bloc de piatră mai scurt decât cel de sub el, creându-se astfel o scară abruptă, care era folosită uneori de muncitorii

mai îndrăzneți drept cale alternativă către platformă. Cu inima cât un purice, Jack ajunsese în vârful zidului și porni de-a lungul lui, cu grijă, dar rapid, încercând să nu bage de seamă distanța de la care ar fi căzut dacă aluneca. Ajunse în capătul secțiunii de unde începeau treptele, se opri și aruncă o privire în jos. Se simțea ușor amețit. Privi peste umăr: Alfred era pe zid, în urma lui. Coborî.

Jack nu putea pricepe de ce Alfred se arăta atât de neînfricat: nu fusese niciodată un curajos. Era ca și cum ura i-ar fi tocit simțul pericolului. În timp ce coborau în fugă treptele amețitor de abrupte, Alfred se apropia tot mai mult de Jack. Se afla la mai bine de patru metri până la sol, când Jack își dădu seama că Alfred era foarte aproape de el. Disperat, sări peste marginea zidului, pe acoperișul de stuf al atelierului de dulgherie. Ricoșă de pe acoperiș pe pământ, dar ateriză prost, scrântindu-și glezna, și se prăbuși în țărână.

Făcu un efort și, clătînându-se, se ridică. Secundele pe care le pierduse căzând îi îngăduiseră lui Alfred să coboare zidul și să se-ndrepte alergând către atelier. Timp de o fracțiune de secundă, Jack rămase cu spatele la zid, iar Alfred se opri, așteptând să vadă în ce direcție avea să sară. Jack avu parte de o clipă de nehotărâre îngrozită; apoi, inspirat, făcu un pas în lateral și intră cu spatele în atelier.

Înăuntru nu se găsea nici un meșter, pentru că se aflau cu toții în jurul butoiului cu bere al lui Enid. Pe bancuri se aflau ciocane, fierăstraie, dălți pentru lemn și bucățile de lemn la care lucrau dulgherii. În mijlocul podelei se găsea o bucată mare de cofraj abia terminat, care trebuia folosit la construirea unei bolți; iar în spate, aproape de zidul bisericii, era un foc puternic, alimentat cu așchii de lemn și cu bucățile rămase după tăierea materialelor brute.

Nu mai era nici o altă cale de ieșire.

Jack se întoarse pentru a-l înfrunta pe Alfred. Era încolțit. Timp de o clipă, fu paralizat de spaimă. Apoi frica se spulberă în fața mâniei sale. „Nu-mi pasă dacă sunt ucis, își spuse el, atâta timp cât îl fac pe Alfred să sângereze înainte ca eu să mor.“ Nu așteptă ca Alfred să îl lovească. Își lăsă capul în jos și atacă. Era prea înnebunit pentru a se mai folosi de pumni. Pur și simplu se repezi la Alfred cu toată viteza.

Această manevră era ultimul lucru la care s-ar fi așteptat Alfred. Jack îl izbi cu fruntea în gură. Jack era cu șapte, opt centimetri mai scund și mult mai ușor decât el, dar, oricum, atacul său îl făcu pe Alfred să dea înapoi. În timp ce-și recăpăta echilibrul, Jack observă cu mulțumire sânge pe buzele lui Alfred.

Preț de-o clipă, Alfred fu prea surprins pentru a reacționa. În acest răstimp, ochii lui Jack căzură pe un ciocan de lemn sprijinit de un banc. Când Alfred își recăpătă controlul și se repezi la Jack, acesta din urmă ridică ciocanul și lovi sălbatic. Alfred se feri, dând înapoi, iar ciocanul nu-l atinse. Dintr-odată, Jack se trezi că avantajul era de partea lui. Încurajat, porni după Alfred, savurând deja senzația dată de lemnul tare zdrobind oasele dușmanului. De data aceasta, lovi cu toată puterea. O dată în plus, nu-l nimeri pe Alfred, dar atinse stâlpul care susținea acoperișul atelierului.

Atelierul nu era o construcție solidă. Nimeni nu locuia acolo. Singura sa menire era de a le permite dulgherilor să lucreze pe timp de ploaie. Când Jack lovi stâlpul cu ciocanul, acesta se mișcă. Pereții erau reprezentați de niște panouri șubrede din crenguțe împletite și nu ofereau nici un fel de susținere. Acoperișul de stuf se lăsă. Temător, Alfred își ridică privirea către el. Jack ridică ciocanul. Alfred ieși pe ușa atelierului, de-a-ndărătelea. Jack lovi din nou. Alfred se feri, sărind în spate, se împiedică de o stivă mică de cherestea și căzu greoi în fund. Jack ridică ciocanul deasupra capului pentru a-i da lovitura de grație. Deodată, brațele îi fură prinse într-o strânsoare ca de clește. Privi în jur și îl zări pe starețul Philip, cu chipul întunecat, precum cerul pe timp de furtună. Philip smulse ciocanul din mâinile lui Jack.

În spatele starețului, acoperișul atelierului se prăbuși în interior. Jack și Philip se întoarseră și priviră. Atunci când căzu peste foc, stuful uscat se aprinse imediat și, o clipă mai târziu, flăcări puternice se înălțau spre cer.

Tom își făcu apariția și arătă către trei muncitori care se aflau cel mai aproape de el.

– Tu, tu și tu... aduceți vadra aia de apă de lângă fierărie. Se întoarse către alți trei. Peter, Rolf, Daniel, aduceți găleți. Voi, ucenicilor, aruncați cu lopata pământ peste flăcări... toți, și repede!

În următoarele câteva minute, toată lumea se concentră asupra incendiului, iar Alfred și Jack fură dați uitării. Jack se dădu din cale și rămase privind, simțindu-se năuc și neajutorat. Alfred stătea la ceva distanță de el. „Chiar eram gata să-i zdrobesc capul lui Alfred cu ciocanul?” se întreba Jack, nevenindu-i să creadă. Întreaga întâmplare i se părea ireală. Încă se mai afla în stare de șoc, buimăcit, atunci când combinația de pământ și apă reuși să stingă flăcările.

Starețul Philip privea dezastrul, gâfâind în urma efortului depus.

– Uită-te și tu! îi spuse el lui Tom. Era furios. Un atelier distrus! Munca dulgherilor s-a dus pe apa sâmbetei. Un butoi de var irosit și o întreagă secțiune de zidărie distrusă!

Jack își dădu seama că Tom avea necazuri: asigurarea ordinii pe șantier intra în sarcina lui, iar Philip îl socotea responsabil pentru pagube. Faptul că vinovații erau fiii lui Tom înrăutățea și mai tare situația.

Tom își puse mâna pe brațul lui Philip și vorbi cu glas blând.

– Meșterii vor rezolva totul, spuse el.

Philip nu se lăsă calmat așa ușor.

– Ba eu o să rezolv, replică el tăios. Eu sunt starețul, iar voi toți lucrați pentru mine!

– Atunci permite-le zidarilor să delibereze înainte de a lua vreo hotărâre, spuse Tom, pe un ton calm și rezonabil. S-ar putea să venim cu o propunere care să ți se pară potrivită. Dacă nu, ești liber să faci ce vrei.

În mod clar, pe Philip nu-l trăgea deloc inima să lase inițiativa în seama altuia, dar tradiția era de partea lui Tom: zidarii își rezolvau problemele între ei. După un moment de gândire, Philip spuse:

– Foarte bine. Dar, oricare va fi decizia voastră, eu nu o să le mai permit ambilor tăi fii să lucreze pe acest șantier. Unul din ei trebuie să plece.

Clocotind de furie, se îndepărtă.

Aruncând o privire înnegurată către Jack și Alfred, Tom se îndepărtă și intră în cel mai mare dintre atelierul zidarilor.

Pe când îl urma pe Tom în atelier, Jack își dădu seama că o cam băgase pe mână. Când își pedepseau unul dintre confrăți, zidarii erau confrunțați, de obicei, cu delictul cum ar fi beția în timpul serviciului sau furtul de materiale, iar pedeapsa era, de obicei, o amendă. Bătăile dintre ucenici erau pedepsite, de obicei, prin punerea combatanților în obezi timp de o zi, dar, bineînțeles, Alfred nu era ucenic și, oricum, bătăile nu produceau atâtea pagube. Meșterii puteau da afară un membru care lucra pentru mai puțin decât salariul minim. De asemenea, puteau pedepsi un membru care comisesse adulter cu soția altuia, deși Jack nu știuse acest lucru. Teoretic, ucenicii puteau fi biciuiți, dar, deși auzise amenințări de acest gen, Jack nu văzuse niciodată ca o astfel de pedeapsă să fi fost pusă în practică.

Maiștrii zidari se înghesuiau în atelierul de lemn, așezându-se pe bancuri și sprijinindu-se de zidul din spate, care era, de fapt, peretele lateral al catedralei. După ce se adunară toți, Tom spuse:

– Patronul nostru este furios și pe bună dreptate. Acest incident a produs o mulțime de pagube costisitoare. Mai rău, ne face de rușine pe noi, ca zidari. Trebuie să-i judecăm cu strictețe pe cei vinovați. Aceasta este singura modalitate de a ne recăpăta buna reputație drept constructori mândri și disciplinați, bărbați care ne stăpânim pe noi la fel de bine ca meseria care ne-a adus aici.

– Bine spus, strigă Jack Fierarul, iar printre ceilalți se auzi un murmur aprobator.

– Eu nu am văzut decât sfârșitul bătăii, continuă Tom. A văzut cineva cum a început?

– Alfred s-a repezit la flăcău, zise Peter Dulgherul, cel care-l sfătuisese pe Jack să fie ascultător și să-i aducă lui Alfred berea cerută.

Un zidar tânăr, pe nume Dan, care lucra pentru Alfred, spuse:

– Jack și-a aruncat berea în fața lui Alfred.

– Totuși, flăcăul a fost provocat, zise Peter. Alfred l-a insultat pe tatăl de sânge al lui Jack.

Tom își îndreptă privirea către Alfred.

– Așa ai făcut?

– Am spus că tatăl său a fost un hoț, răspuse Alfred. E adevărat. A fost spânzurat pentru furt la Shiring. *Sheriff*-ul Eustace mi-a spus-o ieri.

Jack Fierarul zise:

– E de rău dacă un maistru trebuie să-și țină gura să nu cumva să se supere vreun ucenic.

Printre meșteri se auzi un murmur de aprobare. Deznădăjduit, Jack își dădu seama că, indiferent de ce avea să se întâmple, nu va scăpa cu o pedeapsă ușoară. „Poate că sunt blestemat să fiu un nelegiuit, ca tata, își spuse el. Poate că și eu o să sfârșesc pe eșafod.“

Peter Dulgherul, care se dovedea a fi apărătorul lui Jack, spuse:

– Eu tot zic că dacă maistrul a încercat cu tot dinadinsul să îl înfurie pe ucenic asta schimbă situația.

– Totuși, ucenicul trebuie să fie pedepsit, spuse Jack Fierarul.

– Nu neg asta, zise Peter, ci doar socot că meșterul ar trebui să primească și el o sancțiune. Maiștrii ar trebui să-și folosească înțelepciunea căpătată de-a lungul anilor pentru a instaura pace și armonie pe un șantier. Dacă provoacă certuri, atunci nu-și îndeplinesc cum trebuie datoria.

Se părea că toți ceilalți erau de acord cu el, dar Dan, susținătorul lui Alfred, spuse:

– E un principiu periculos, acela de a-l ierta pe ucenic pentru că meșterul nu s-a purtat frumos cu el. Ucenicii nu sunt niciodată de părere că meșterii se poartă frumos cu ei. Dacă începem să privim lucrurile așa, am ajunge ca meșterii să nu le mai vorbească ucenicilor de teamă ca aceștia din urmă să nu-i lovească pe motiv că ar fi nepoliticoși.

Spre dezgustul lui Jack, aceste vorbe atraseră o susținere puternică. Fapt care nu arăta decât că autoritatea meșterilor trebuia susținută, indiferent cine avea sau nu dreptate în cazul respectiv. Se întreba care avea să-i fie pedeapsa.

Nu avea bani ca să plătească o amendă. Nu suporta gândul să fie pus în obezi: cu ce ochi l-ar mai vedea Aliena? Dar ar fi fost mai rău să fie biciuit. Avea convingerea că l-ar fi înjunghiat pe acela care ar fi încercat să-l biciuiască.

– Nu trebuie să uităm, de asemenea, că patronul nostru are și el o părere foarte clară asupra situației, spuse Tom. Spune că nu va permite ca Alfred și Jack să mai lucreze împreună pe șantier. Unul din ei trebuie să plece.

– Poate fi convins să se răzgândească? întrebă Peter.

Tom păru să se gândească serios la această posibilitate, dar, după un moment de tăcere, spuse:

– Nu.

Jack era șocat. El nu luase în serios ultimatumul rostit de starețul Philip. Dar Tom o făcuse.

– Dacă unul din ei trebuie să plece, cred că nici nu încapă discuție cine va fi acela, spuse Dan.

Dan era unul dintre zidarii care lucrau mai degrabă pentru Alfred decât pentru stăreție în mod direct, iar dacă Alfred ar fi trebuit să plece, atunci și el ar fi plecat cu el.

O dată în plus, Tom păru îngândurat.

– Nu, repetă el. Nu încapă discuție. Își îndreptă privirea către fiul său vitreg. Jack trebuie să fie cel care pleacă.

Jack își dădu seama că subestimase consecințele conflictului cu Alfred. Dar abia dacă-i venea a crede că aveau de gând să-l dea afară. Cum ar fi fost viața dacă nu lucra la catedrala Kingsbridge? De când Aliena se retrăsese în lumea ei, catedrala era singurul lucru de care-i păsa. Cum ar fi putut să plece?

– Poate că stăreția va accepta un compromis, zise Peter Dulgherul. Jack ar putea fi suspendat o lună.

„Da, vă rog“, spuse Jack în sinea lui.

– Prea puțin, replică Tom. Trebuie să tăiem răul din rădăcină. Starețul Philip nu va accepta nimic altceva.

– Așa să fie, spuse Peter, cedând. Catedrala aceasta pierde cel mai talentat sculptor în piatră pe care l-au văzut cei mai mulți dintre noi, și totul pentru că Alfred nu-și poate ține blestemata aia de gură.

Mai mulți zidari își exprimară aprobarea pentru această luare de poziție. Încurajat, Peter continuă:

– Te respect, Tom Constructorul, mai mult decât am respectat vreodată un maistru constructor pentru care am lucrat, dar trebuie să spun că ești orb când vine vorba de încăpățânatul de fiu-tău, Alfred.

– Fără jigniri, te rog, zise Tom. Hai să ne rezumăm la faptele în discuție.

– Bine, spuse Peter. Eu zic că Alfred trebuie pedepsit.

– Sunt de acord, spuse Tom, spre surprinderea tuturor.

Jack se gândi că, probabil, remarca aceea privind orbirea sa în privința lui Alfred îl convinsese.

– Alfred ar trebui pedepsit, continuă Tom.

– De ce? întrebă indignat Alfred. Pentru că am bătut un ucenic?

– Nu e ucenicul tău, ci al meu, spuse Tom. Iar tu ai făcut ceva mai mult decât să-l bați. L-ai fugărit pe tot șantierul. Dacă l-ai fi lăsat să fugă, varul nu s-ar fi vărsat, zidăria nu ar fi fost stricată și nici atelierul dulgherilor nu ar fi ars; iar tu ai fi putut să-ți rezolvi problemele cu el imediat ce s-ar fi întors. Nu era nevoie să faci ceea ce ai făcut.

Zidarii se declarară de acord.

Dan, care părea să fi devenit purtătorul de cuvânt al zidarilor lui Alfred, spuse:

– Sper că nu aveți de gând să-l excludeți pe Alfred din rândul meșterilor!

Eu, unul, mă voi împotrivi unei astfel de decizii.

– Nu, zise Tom. E suficient de rău că pierdem un ucenic talentat. Nu vreau să pierd și un zidar bun care conduce o echipă de încredere. Alfred trebuie să rămână... dar cred că ar trebui amendat.

Oamenii lui Alfred păreau ușurați.

– O amendă usturătoare, spuse Peter.

– Salariul pe o săptămână, propuse Dan.

– Pe o lună, spuse Tom. Mă îndoiesc că starețul Philip s-ar mulțumi cu mai puțin.

Mai mulți meșteri rostiră:

– De acord.

– Suntem gând la gând cu toții, frați zidari? întrebă Tom, folosind o formulă tradițională.

– Da, răspunseră ei.

– Atunci o să-i comunic starețului hotărârea noastră. Voi, ceilalți, ați face bine să vă întoarceți la treabă.

Jack îi privi nefericit cum ieșeau, rând pe rând. Alfred îi aruncă o privire victorioasă și arogantă. Tom așteptă până ce plecară toți, după care îi spuse lui Jack:

– Am făcut tot ce am putut pentru tine... sper că mama ta va înțelege acest lucru.

– Nu ai făcut nimic pentru mine! izbucni Jack. Nu ai fost în stare să-mi dai de mâncare, să-mi cumperi haine sau să-mi asiguri o locuință. Eram fericiți până să apari tu, iar apoi era să murim de foame!

– Dar în final...

– N-ai fost în stare nici măcar să mă aperi de bruta aia fără minte pe care o numești fiul tău!

– Am încercat...

– Nici măcar n-ai fi avut slujba asta dacă nu aş fi dat eu foc catedralei vechi!

– Ce ai spus?

– Da, eu am dat foc vechii catedrale!

Tom păli.

– A fost un fulger...

– Nu a fost nici un fulger. Era o noapte senină. Şi nici nu făcuse nimeni vreun foc în biserică. Eu am aprins acoperişul.

– Dar de ce?

– Ca să ai tu de muncă. Altfel, mama mea ar fi murit în pădure.

– Nu ar fi...

– Totuşi, prima ta soţie așa a pățit, nu-i așa?

Tom se făcu alb ca varul. Dintr-odată, părea mai bătrân. Jack îşi dădu seama că îl rănise profund. Câştigase acest conflict, dar probabil că pierduse un prieten. Se simţea cuprins de amărăciune şi de tristeţe.

– Dispari de aici, şopti Tom.

Jack plecă.

Se îndepărtă de zidurile înalte ale catedralei, aproape în lacrimi. Viaţa îi fusese distrusă în decurs de câteva minute. Nu-i venea să creadă că părăsea această biserică pentru totdeauna. Ajuns la poarta stăreţiei, se întoarse şi privi înapoi. Plănuise atâtea lucruri! Voia să sculpteze singur toată bolta de la intrare, voia să-l convingă pe Tom să pună îngerii de piatră în luminator; avea în minte un model inovator pentru rândul de arcade lipite de zidul transepturilor pe care nu-l arătase nimănui încă. Acum nu mai avea să facă nici unul dintre toate lucrurile acestea. Era atât de nedrept! Ochii i se umplură cu lacrimi.

Se îndreptă către casă, văzând totul prin ceaţa lacrimilor. Mama lui şi Martha stăteau la masa din bucătărie. Mama sa o învăţa pe Martha să scrie cu o piatră ascuţită pe o tăbliţă. Se arătară surprinse să-l vadă.

– N-are cum să fie deja ora prânzului, spuse Martha.

Mama sa descifră expresia întipărită pe chipul lui Jack.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea, neliniştită.

– M-am bătut cu Alfred şi am fost dat afară de pe şantier, spuse el mohorât.

– Alfred nu a fost dat afară? întrebă Martha.

Jack clătină din cap a negare.

– Nu e drept! spuse Martha.

Mama sa întrebă, cu voce obosită:

– De ce v-ați mai bătut de data asta?

Jack răspunse cu o întrebare:

– Tatăl meu a fost spânzurat la Shiring pentru hoție?

Martha icni.

Chipul mamei lui Jack se întristă.

– Nu a fost un hoț, spuse ea. Dar așa este, a fost spânzurat la Shiring.

Jack se săturase să tot audă declarații enigmatice despre tatăl său. Rosti, pe un ton violent:

– De ce nu vrei să-mi spui odată adevărul?

– Pentru că mă întristează prea mult! izbucni mama sa și, spre oroarea lui Jack, începu să plângă.

Nu o mai văzuse plângând până atunci. Era mereu atât de puternică! Până și el mai avea puțin și ceda nervos. Înghiți cu greu nodul ce i se pusese în gât și insistă:

– Dacă nu era hoț, de ce a fost spânzurat?

– Nu știu! strigă mama lui. Nu am știut niciodată. Nici el nu a știut. Spuneau că a furat o cupă bătută cu pietre prețioase.

– De la cine?

– De aici... de la stăreția Kingsbridge.

– Kingsbridge! Starețul Philip l-a acuzat?

– Nu, nu, a fost cu mult înainte de vremea lui Philip. Femeia se uită la Jack printre lacrimi. Nu începe să mă întrebă cine l-a acuzat și de ce. Nu te lăsa prins în capcana asta. Ți-ai putea petrece întreaga viață încercând să îndrepti o nedreptate făcută cu mult înainte de nașterea ta. Nu te-am crescut ca să te răzbuni. Nu-ți face din asta un scop în viață.

Jack își jură că, în ciuda spuselor ei, avea să afle mai multe cândva; dar acum voia ca ea să se oprească din plâns. Se așeză lângă mama sa pe bancă și își petrecu brațele pe după umerii ei.

– Ei bine, se pare că viața mea nu va mai fi legată de catedrală.

– Și ce o să faci, Jack? îl întrebă Martha.

– Nu știu. Nu mai pot locui în Kingsbridge, nu-i așa?

Martha era cât se poate de tristă.

– Dar de ce nu?

– Alfred a încercat să mă omoare, iar Tom m-a dat afară de pe șantier. Nu am de gând să mai trăiesc cu ei. Oricum, sunt bărbat de-acum. Ar trebui să nu mai stau cu mama.

– Dar ce o să faci?

Jack ridică din umeri.

– Singurul lucru la care mă pricep este să lucrez în construcții.

– Ai putea lucra la altă biserică.

– Cred că aș putea ajunge să iubesc o altă catedrală la fel de mult cât o iubesc pe aceasta, spuse el, amărât.

În gând, își continuă fraza: „Dar n-o să mai iubesc niciodată o femeie așa cum o iubesc pe Aliena“.

– Cum de a putut Tom să-ți facă așa ceva?

Jack oftă.

– Nu cred că a vrut cu adevărat. Starețul Philip a spus că nu va permite ca eu și Alfred să mai lucrăm împreună pe acest șantier.

– Deci blestematul ăla de călugăr e în spatele acestei hotărâri! rosti furioasă mama sa. Jur că...

– Era foarte supărat de pagubele pe care le-am provocat.

– Mă întreb dacă nu ar putea fi determinat să se arate mai rezonabil.

– La ce te referi?

– Se spune că Dumnezeu e milos... Poate că și călugării ar trebui să fie la fel.

– Crezi că ar trebui să mă rog de Philip? întrebă Jack, oarecum surprins de modul de gândire al mamei sale.

– Mă gândeam că aș putea vorbi eu cu el, spuse femeia.

– Tu!

Această inițiativă era și mai ciudată, știind-o pe mama sa. Jack era de-a dreptul șocat. Probabil că era groaznic de supărată, dacă se arăta dispusă să-i ceară lui Philip să dea dovadă de milă.

– Ce crezi? îl întrebă ea.

Jack își aminti că Tom păruse sceptic la ideea că Philip ar fi dispus să le arate milă. Da, pe de altă parte, principala grijă a lui Tom fusese ca meșterii să taie răul din rădăcină. Având în vedere că-i promisese lui Philip că aveau să fie drastici, Tom nu putea cere milă. Mama sa nu era însă în aceeași postură. Jack începu să întrevadă oarece speranțe. Poate că, la urma urmei, nu avea să fie nevoit să plece. Poate că avea să poată sta în Kingsbridge, aproape de catedrală și de Aliena. Nu mai spera ca ea să-l iubească, dar, oricum, nu suporta gândul de a pleca și de a nu o mai vedea vreodată.

– Bine, spuse el. Hai să mergem să îl rugăm pe starețul Philip. Nu avem nimic de pierdut, în afară de mândrie.

Mama își puse pelerina și ieșiră amândoi, lăsând-o pe Martha la masă, cu chipul muncit de îngrijorare.

Jack și mama lui nu mergeau prea des unul lângă celălalt, iar acum el observă cu uimire cât de scundă era: o depășea cu mult în înălțime. Dintr-odată, se simți copleșit de dragoste pentru ea. Era gata mereu să se lupte ca o leoaică pentru el. Jack își trecu brațul pe după umerii ei și o îmbrățișă. Ea îi zâmbi de parcă ar fi știut ce gândea.

Intrară în curtea stăreției și se duseră întins spre casa starețului. Mama sa bătu la ușă și intră. Înăuntru erau Tom și starețul Philip. Privindu-le chipurile, Jack își dădu seama îndată că Tom nu-i spusese lui Philip că Jack dăduse foc vechii catedrale. Era o adevărată ușurare. Dacă n-o făcuse acum, probabil că n-avea să o facă vreodată. Secretul lui era în siguranță.

Când își văzu soția, pe fața lui Tom apăru o expresie de neliniște, dacă nu de spaimă. Jack își aminti că îi spusese: „Am făcut tot ce am putut pentru tine, sper că mama ta va înțelege acest lucru“. Tom își aducea aminte ce se întâmplase data trecută când Jack și Alfred se bătuseră: drept consecință, se văzuse părăsit. Lui Tom îi era frică să nu se petreacă și acum la fel.

Jack își dădu seama că Philip nu mai arăta furios. Poate că decizia meșterilor îl mai înmuiase. Poate că se simțea chiar oarecum vinovat în privința asprimii de care dăduse dovadă.

Mama sa spuse:

– Am venit aici pentru a-ți cere să fii milos, starețe Philip!

Instantaneu, pe chipul lui Tom apăru o undă de ușurare.

– Te ascult, spuse Philip.

– Propui să-mi trimiți fiul departe de tot ce iubește... de casa, de familia și de munca sa.

„Și de femeia pe care o adoră“, continuă Jack, în gând.

– Chiar așa? spuse Philip. Credeam că pur și simplu l-am dat afară de pe șantier.

– Nu a învățat niciodată nimic altceva decât să construiască, și nu mai există nici o altă lucrare de construcție în Kingsbridge. Iar provocarea lucrării la biserica aia imensă i-a intrat în sânge. Se va duce oriunde se construiește o catedrală. S-ar duce până la Ierusalim, dacă ar găsi acolo blocuri de piatră pe care să le sculpteze sub formă de îngeri și de diavoli.

„De unde știe toate acestea?“ se întrebă Jack. El însuși abia dacă se gândise la lucrurile acestea – dar era adevărat. Mama sa adăugă:

– S-ar putea să nu-l mai văd vreodată.

La sfârșit, vocea ei tremură un pic, iar el se minună în gând cât de mult îl iubea. Știa prea bine că mama nu s-ar ruga astfel pentru ea însăși.

Philip părea să-i înțeleagă sentimentele, dar cel care răspunse fu Tom.

– Nu putem îngădui ca Jack și Alfred să lucreze pe același șantier, spuse el, încăpățânat. O să se bată din nou. Știi bine asta.

– Ar putea pleca Alfred, spuse femeia.

Tom părea trist.

– Alfred e fiul meu.

– Dar are douăzeci de ani și e rău ca un urs! Deși vocea mamei era hotărâtă, lacrimile scaldau obrajii femeii. Nu-i pasă de catedrală nici cât îmi pasă mie... ar fi la fel de fericit să construiască locuințe pentru măcelari și brutari în Winchester sau Shiring.

– Breasla nu-l poate da afară pe Alfred și să-l păstreze pe Jack, spuse Tom. Oricum, decizia a fost deja luată.

– Dar e o decizie greșită!

Philip luă cuvântul.

– S-ar putea să existe o altă soluție.

Toată lumea își îndreptă privirea spre el.

– S-ar putea să existe o cale ca Jack să rămână la Kingsbridge, și chiar să se dedice construcției catedralei, fără să cadă pradă lui Alfred.

Jack se întrebă ce i se pregătea. Vorbele acestea sunau prea bine pentru a fi adevărate.

– Am nevoie de cineva care să lucreze cu mine, continuă Philip. Îmi petrec prea mult timp luând hotărâri de detaliu legate de clădire. Am nevoie de un fel de asistent, care să îndeplinească rolul de secretar de lucrări. S-ar ocupa singur de majoritatea problemelor, lăsând numai chestiunile mai importante în seama mea. De asemenea, o să țină socoteala banilor cheltuiți pe materiale, plățile pentru transport și aprovizionare și salarii. Jack știe să scrie și să citească și poate face socoteli mai repede decât orice persoană pe care am văzut-o eu vreodată...

– Și înțelege fiecare aspect al procesului de construcție, adăugă Tom. Am avut eu grijă de asta.

Mintea lui Jack lucra febril. Până la urmă, putea rămâne! Avea să fie secretar de lucrări. Nu avea să mai sculpeze piatră, dar putea supraveghea întreaga lucrare în numele lui Philip. Era o propunere uluitoare. Avea să trateze cu Tom de la egal la egal. Dar știa că era în stare s-o facă. Iar Tom o știa la rându-i.

Exista totuși o problemă.

– Eu nu mai pot să locuiesc cu Alfred.

– Oricum, era timpul ca Alfred să aibă casa lui, spuse Ellen. Poate că, dacă s-ar muta, s-ar ocupa mai serios să-și găsească o nevestă.

Tom rosti, mânios:

– Mereu inventezi motive ca să scapi de Alfred! Nu am de gând să-mi dau propriul fiu afară din casă!

– Nu mă înțelegeți, nici unul dintre voi, spuse Philip. Nu ați înțeles până la capăt propunerea mea. Jack nu ar mai locui cu voi.

Starețul făcu o pauză. Jack ghici ce urma a se spune în continuare, și avea să fie ultimul și cel mai mare șoc al zilei.

Philip rosti:

– Jack va trebui să locuiască aici, la stăreție.

Îi privi ușor încruntat, ca și cum nu ar fi înțeles de ce nu priceuseră ei.

Jack îl înțelesese. Își amintea vorbele mamei, de Sânziene, anul trecut: „Starețul ăla viclean are un talent aparte în a-și atinge scopul, în cele din urmă“. Avusese dreptate. Philip reînnoia oferta pe care o făcuse atunci. Dar, de data aceasta, situația era diferită. Jack se afla în fața unei alegeri dezolante. Putea părăsi Kingsbridge, și să lase în urmă tot ce iubea. Sau putea rămâne, și-și pierdea libertatea.

– Secretarul meu de lucrări nu poate fi laic, bineînțeles, încheie Philip, pe tonul unuia care rostește niște lucruri evidente. Jack va trebui să devină călugăr.

V

În noaptea dinaintea târgului de lână de la Kingsbridge, starețul Philip rămase treaz după slujba de la miezul nopții, ca de obicei; dar, în loc să citească și să mediteze în casa lui, făcu un tur al curții stăreției. Era o noapte caldă de vară, cu cer senin și cu lună, iar el putea vedea în jur fără să aibă nevoie de un felinar.

Întreaga curte a stăreției fusese ocupată de târg, cu excepția clădirilor monastice și a claustrului, care erau spații sacre. În fiecare dintre cele patru colțuri fusese săpată câte o groapă mare pentru latrină, astfel încât restul curții să nu se murdărească teribil, iar în fața latrinelor fuseseră puse panouri, pentru a nu jigni sensibilitățile călugărilor. Fuseseră înălțate mai multe sute de tarabe. Cele mai simple dintre ele nu erau altceva decât niște

tejghele grosolane sprijinite pe suporți de lemn. Cele mai multe erau un pic mai elaborate: aveau o tăbliță pe care se găsea scris numele titularului și un desen al mărfurilor sale, o masă separată pentru cântărit și un dulap cu zăvor sau un șopron încuiat unde să fie ținute bunurile. Unele tarabe includeau corturi, fie pentru a feri marfa de ploaie, fie pentru a permite ca afacerile să fie încheiate în particular. Cele mai complexe tarabe erau mici case, cu spații mari pentru depozitare, mai multe tejghele și mese cu scaune unde negustorul își putea invita cei mai importanți clienți să ia loc. Philip fusese surprins atunci când primii dintre dulgherii negustorilor ajunseseră cu o săptămână înainte de târg și ceruseră să li se spună unde să ridice tarabele, dar structura înălțată de ei fusese construită în nu mai puțin de patru zile și aprovizionată în alte două.

Inițial, starețul stabilise așezarea tarabelor pe două rânduri late în partea de vest a curții, cam în aceeași configurație ca tarabele de la târgul săptămânal; dar își dăduse seama, destul de curând, că nu avea să fie suficient. Cele două șiruri de tarabe se întindeau acum și de-a lungul părții de nord a bisericii, după care coteau spre capătul estic al curții, până la casa lui Philip; și, în fapt, mai existau și alte tarabe, în interiorul bisericii neterminate, în spațiile dintre stâlpi. Negustorii nu se ocupau cu toții cu comerțul cu lână: la târg se vindeau tot soiul de produse, de la pâine de cereale până la rubine.

Philip se plimba de-a lungul șirurilor de tarabe luminate de lună. Bineînțeles, erau toate gata acum: astăzi nu se mai îngăduia ridicarea vreuneia. Majoritatea fuseseră, de asemenea, aprovizionate cu bunuri. Stăreția strânsese deja mai mult de zece lire din taxe și chirii. Singurele produse care puteau fi aduse în ziua târgului erau mâncărurile gătite proaspăt, pâinea, plăcintele calde și merele coapte. Chiar și butoaiile de bere fuseseră aduse de ieri.

În plimbarea sa, starețul era urmărit de zeci de ochi pe jumătate deschiși și întâmpinat prin câteva mormăieli somnoroase. Negustorii nu erau dispuși să-și lase prețioasele bunuri nepăzite: cei mai mulți dintre ei dormeau la tarabe, iar comercianții mai bogați își lăsau servitorii acolo.

Nu știa încă sigur câți bani avea să câștige de pe urma târgului, dar era practic un succes garantat, iar el credea cu tărie că avea să-și atingă estimarea inițială, de cincizeci de lire. În ultimele luni, avusese parte de câteva momente în care se temuse că târgul nu va mai avea loc. Războiul civil se prelungea, fără ca Stephen sau Maud să fie în avantaj, dar licența lui nu fusese revocată. William Hamleigh încercase să-i saboteze târgul în diverse chipuri. Îi spusese *sheriff*-ului să-l interzică, dar *sheriff*-ul ceruse să i se prezinte ordinul unuia din cei doi monarhi rivali, ceea ce nu se întâmplase. William le

interzisese arendașilor săi să vândă lână la Kingsbridge; dar, oricum, cei mai mulți dintre ei se obișnuiseră deja să vândă negustorilor ambulanți precum Aliena decât să se ducă ei înșiși la piață, așa că respectiva interdicție avusese drept efect sporirea afacerilor Alienei. Într-un final, anunțase că reducea taxele și chiriile de la târgul de lână de la Shiring la nivelul celor stabilite de Philip; dar anunțul său venise prea târziu pentru a mai conta, pentru că principalii cumpărători și vânzători își făcuseră deja planuri.

Acum, pe când cerul se lumina văzând cu ochii către est, în dimineața zilei celei mari, William nu mai putea face nimic. Vânzătorii se găseau aici, cu mărfurile lor, și, în scurt timp, aveau să sosească și cumpărătorii. Philip socotea că William avea să-și dea seama, în cele din urmă, că târgul de lână din Kingsbridge îi făcea târgului din Shiring mai puțin rău decât crezuse. Se părea că, în fiecare an, vânzările de lână creșteau invariabil: oricum erau suficiente tranzacții pentru două târguri.

Parcursesese curtea până la colțul sud-vestic, unde se aflau morile și iazul cu pește. Rămase acolo o vreme, privind cum trecea apa pe lângă cele două mori tăcute. Acum foloseau una numai pentru îndesirea stofei, și le aducea o grămadă de bani. Era meritul tânărului Jack. Avea o minte ingenioasă. Urma să se dovedească o achiziție extraordinară pentru stăreție. Părea să se fi adaptat chiar bine ca novice, deși avea tendința de a privi slujbele ca pe o distragere a atenției de la construcția catedralei, mai degrabă decât invers. Totuși, urma să învețe. Viața monastică avea o influență sanctificatoare. Philip credea că Dumnezeu făcuse planuri pentru Jack. Într-unul dintre cele mai ferite unghere ale minții sale, Philip nutrea o speranță pe termen lung în privința lui Jack: spera că, într-o bună zi, acesta avea să-i ia locul ca stareț la Kingsbridge.

Jack se sculă în zori și se strecură afară din dormitor înainte de prima slujbă, pentru a face un ultim tur de inspecție pe șantier. Aerul dimineții era răcoros și curat, ca apa pură dintr-un izvor. Avea să fie o zi caldă, însorită, bună pentru afaceri, bună pentru stăreție.

Se plimbă în jurul zidurilor catedralei, asigurându-se că toate uneltele și lucrările neterminate erau încuiate în siguranță în ateliere. Tom construisese niște garduri ușoare de lemn în jurul stivelor de cherestea și de piatră, pentru a păzi materialele de distrugerile accidentale provocate de vizitatorii neatenți sau beți. Nu voiau ca vreun cutezător să se urce pe ziduri, așa că toate scările de lemn fuseseră puse la adăpost, scările în spirală din interiorul zidurilor fuseseră închise cu uși temporare, iar capetele în trepte ale zidurilor neterminate fuseseră ascunse după bucăți de lemn. Unii dintre meșteri aveau să

patruleze pe șantier pe tot parcursul zilei pentru a se asigura că nu se producea nici o stricăciune.

Într-un fel sau altul, Jack reușea să lipsească de la o mulțime de slujbe. Întotdeauna era câte ceva de făcut pe șantier. Nu nutrea ura mamei sale față de religia creștină, dar o privea cu o oarecare indiferență. Nu avea nici un pic de entuziasm în această privință, dar era dispus să se supună ritualurilor dacă-l ajuta să-și atingă scopurile. Se asigura să ajungă la câte o slujbă în fiecare zi, de obicei la aceea la care asistau fie Philip, fie maestrul novicilor, care erau cei doi superiori monastici care puteau să-i remarce prezența sau absența. Nu ar fi putut suporta acest trai dacă ar fi trebuit să asiste la toate. Călugăria era cel mai ciudat și mai pervertit stil de viață imaginabil. Călugării își petreceau jumătate din viață supunându-se la dureri și la un disconfort pe care le-ar fi putut evita cu ușurință, iar cealaltă mormăind într-o păsărească fără nici un înțeles în biserici goale, la orice oră din zi sau din noapte. Se fereau în mod conștient de tot ce era bun – fete, sporturi, ospete și viața de familie. Cu toate acestea, Jack observase că aceia mai fericiți dintre ei își găsiseră o ocupație care să le dea o satisfacție profundă: ilustrarea manuscriselor, scrierea de lucrări istorice, gătitul, studierea filozofiei sau – așa cum făcea Philip – schimbarea Kingsbridge-ului dintr-un sătuc toropit într-un oraș prosper, cu catedrală.

Jack nu-l plăcea pe Philip, dar îi plăcea să lucreze cu el. Nu se atașa de slujitorii Domnului, după cum nu o făcea nici mama lui. Era stingherit de pietatea lui Philip; nu-i plăcea traiul lui fără de păcat și nu avea încredere în tendința lui de a crede că Dumnezeu urma să se îngrijească de toate lucrurile pe care el, Philip, nu le putea controla. Cu toate acestea, era bine să lucrezi pentru Philip. Dădea ordine clare, îi permitea lui Jack să ia decizii proprii și nu-i învinuia niciodată pe servitori pentru propriile greșeli.

Jack era novice de trei luni și nu avea să i se ceară să-și depună jurământele încă nouă luni de acum încolo. Cele trei jurăminte erau cel de sărăcie, cel de celibat și cel de ascultare. Jurământul de sărăcie nu era așa cum părea la prima vedere. Călugării nu aveau bunuri personale și nici un ban care să le aparțină, dar trăiau mai degrabă ca nobilii decât ca țăranii – aveau mâncare bună, haine călduroase și clădiri de piatră în care locuiau. Cuprins de amărăciune, Jack socotea că celibatul nu avea să fie o problemă. Avusese parte de un fel de satisfacție glacială atunci când îi spusese personal Alienei că se alătura călugărilor. Ea păruse profund surprinsă și copleșită de vinovăție. Acum, ori de câte ori simțea disconfortul cauzat de lipsa companiei feminine, se gândea la modul în care se purtase Aliena cu el – întâlnirile lor secrete din pădure, serile de iarnă petrecute împreună, cele două rânduri când o sărutase –, apoi

își amintea cum, dintr-odată, ea se transformase într-un bloc de gheață; gândindu-se la aceste lucruri, începea să simtă că nu voia să mai aibă nimic de-a face cu femeile. Totuși, își dădea seama de pe acum că jurământul de ascultare avea să fie greu de respectat. Primea cu dragă inimă ordine de la Philip, care era inteligent și organizat; dar era greu să-i dea ascultare neghibului de stareț adjunct, Remigius, călugărului bețiv care se ocupa de oaspeți sau înfumuratului de paracliser.

Oricum, se gândea să depună jurămintele. Nu trebuia neapărat să le și respecte. Lui nu-i păsa decât să înalțe catedrala. Problemele legate de aprovizionare, de construcție și de administrare se vedeau extrem de acaparatoare. Într-o zi, era nevoit să-l ajute pe Tom să găsească o metodă de a verifica faptul că numărul de pietre care ajungea pe șantier coincidea cu numărul de pietre care părăseau cariera – o problemă complexă, pentru că timpul de călătorie varia între două și patru zile, așa că nu era posibilă o socoteală zilnică. Într-alta, zidarii se plângeau că dulgherii nu făceau cofrajele bine. Cele mai dificile dintre toate erau problemele de inginerie, cum ar fi ridicarea tonelor de piatră către vârfurile zidurilor folosind mașinării improvizate fixate pe niște schele firave. Tom Constructorul discuta aceste probleme cu Jack de la egal la egal. Părea să-l fi iertat pe Jack pentru discursul său furios, în care-l acuzase că nu făcuse nimic pentru el. Iar Tom se purta de parcă ar fi uitat dezvăluirea lui Jack, cum că incendiase vechea catedrală. Lucrau împreună în armonie, iar zilele treceau repede. Chiar și în timpul obositoarelor slujbe, mintea lui Jack era ocupată de vreo problemă dificilă de construcție sau de proiectare. Cunoștințele lui creșteau cu repeziciune. În loc să petreacă ani întregi sculptând pietre, învăța cum să proiecteze catedrale. Nici nu ar fi putut exista un stagiul mai bun pentru cineva care voia să devină maestru constructor. Pentru așa ceva, Jack era pregătit să caște de-i trosneau fălcile în cuprinsul unui șir de nenumărate matine, în miez de noapte.

Soarele se ridica ușor peste zidul estic al curții stăreției. Pe șantier, totul era în ordine. Negustorii care-și petrecuseră noaptea cu mărfurile lor începeau să-și împăturească așternuturile și să-și expună mărfurile. Primii clienți aveau să vină în curând. O brutărie trecu pe lângă Jack cu o tavă de pâine fierbinte pe cap. Mirosul pâinii proaspăt scoase din cuptor îi făcu poftă lui Jack. Se întoarse către mănăstire, îndreptându-se către sala de mese, unde în curând avea să se servească micul dejun.

Primii clienți erau familiile negustorilor și orășenii, curioși cu toții să vadă primul târg de lână din Kingsbridge, fără a fi prea interesați de a

cumpăra ceva. Oamenii economi își umpluseră burțile cu pâine de cereale și cu terci înainte de a pleca de acasă, pentru a nu fi tentați de prăjiturile aromate și colorate de pe tarabele cu mâncăruri. Copiii rătăceau printre tarabe cu ochii mari, uimiți de mulțimea de lucruri la care poșteau. O târfă matinală și optimistă, cu buzele vopsite în roșu și cu încălțări roșii, se plimba agale încolo și încoace, zâmbind plină de speranță bărbaților între două vârste, dar nu existau oameni dornici la ora aceea.

Aliena privea toate acestea de la taraba ei, care era una dintre cele mai mari. În ultimele săptămâni, primise toată producția de lână a stăreției Kingsbridge pentru anul respectiv; lâna pentru care plătitise 107 lire în vara trecută. De asemenea, cumpăraseră de la fermieri, așa cum făcea întotdeauna; iar anul acesta fuseseră mai mulți oameni dispuși să vândă decât de obicei, pentru că William le interzisese arendașilor să participe la târgul din Kingsbridge, așa că vânduseră cu toții negustorilor. Și, dintre toți, Aliena cumpăraseră cel mai mult, pentru că locuia la Kingsbridge, unde se ținea târgul. Avusese atât de mult succes, încât rămăsese fără bani pentru cumpărat și împrumutase 40 de lire de la Malachi Evreul pentru a-și continua afacerile. Acum, în depozitul care forma jumătatea din spate a tarabei ei, avea 160 de saci de lână neprelucrată, provenind de la 40 000 de oi, și o costase mai mult de 200 de lire, dar avea să o vândă pentru 300, suficient pentru a plăti serviciile unui zidar calificat pentru mai bine de un secol. Ori de câte ori se gândea la aceste numere, dimensiunea afacerilor ei o uimea.

Nu se aștepta să-și vadă cumpărătorii înainte de amiază. Nu aveau să fie decât cinci sau șase. Se cunoșteau toți între ei, iar ea îi cunoștea din anii precedenți. Ea avea să dea fiecăruia câte o cupă de vin, invitându-l să se așeze și să discute o vreme. Apoi avea să-i arate lâna. Cumpărătorul avea să-i ceară să deschidă un sac sau doi – niciodată din vârful grămezii, bineînțeles. Apoi își afunda mâinile în saci și scotea câte un pumn de lână. Avea să-și treacă mâna peste fire, pentru a vedea cât de lungi erau, să le frece între degete pentru a testa moliciunea și să le miroasă. Într-un final, avea să se ofere să-i cumpere întregul stoc cu un preț ridicol de mic, iar Aliena avea să-l refuze. După care ea îi va spune prețul ei de deschidere, iar el va refuza. Și vor bea un alt pahar de vin.

Apoi Aliena parcurgea același ritual cu un alt cumpărător. Avea să le ofere prânzul tuturor celor care se nimereau să fie acolo la amiază. Unii urmau să se ofere să ia o cantitate mare de lână la un preț cu puțin peste cel plătit de Aliena. Ea avea să răspundă prin scăderea ușoară a prețului cerut. La începutul după-amiezii, începea să încheie tranzacțiile. Prima urma să fie la un preț destul de scăzut. Ceilalți negustori urmau a-i cere să le vândă la

aceiași preț, dar ea îi va refuza. În cursul după-amiezii, prețul ei avea să crească. Dacă se ridica prea repede, afacerile urmau să meargă mai slab, cât timp negustorii calculau cât de repede și-ar putea completa necesarul din altă parte. Dacă Aliena cerea mai puțin decât erau ei dispuși să plătească, își dădea seama de asta după graba relativă cu care voiau să încheie afacerea. Urma să încheie târgurile unul câte unul, servitorii lor începând să încarce sacii uriași de lână în carele cu boi cu roțile lor enorme de lemn, în vreme ce Aliena cântărea pungile de câte o liră de penny și guldeni de argint.

Fără nici o îndoială, astăzi urma să câștige mai mulți bani ca niciodată. Avea o cantitate dublă de lână la vânzare, iar prețul crescuse. Avea de gând să cumpere din nou în avans producția anuală a lui Philip și își făcuse un plan secret de a-și construi o casă de piatră, cu pivnițe spațioase pentru depozitarea lânii, cu o sală elegantă și confortabilă și cu un dormitor drăguț, la etaj, numai pentru ea. Avea viitorul asigurat și era încrezătoare că îl putea întreține pe Richard atât cât ar fi fost nevoie. Totul era perfect.

Tocmai de aceea părea atât de straniu că se simțea profund și cu desăvârșire nefericită.

Trecuseră patru ani, aproape bătuți pe muchie, de când Ellen se întorsese la Kingsbridge, și fuseseră cei mai buni patru ani din viața lui Tom.

Durerea produsă de moartea lui Agnes se estompase, ajungând o simplă apăsare a sufletului. Încă îl însoțea peste tot, dar nu mai avea acea senzație stânjenitoare că, dintr-un răstimp în altul, avea să izbucnească în lacrimi fără de vreun motiv precis. Încă mai purta discuții imaginare cu ea, în care-i povestea despre copii, despre starețul Philip și despre catedrală; dar aceste conversații erau mai puțin frecvente. Amintirea ei dulce-amăruie nu afecta însă dragostea lui pentru Ellen. Putea trăi în prezent. În fiecare zi se bucura că o vedea, că o atingea pe Ellen, că putea vorbi și face dragoste cu ea.

În ziua în care Alfred și Jack se bătuseră, fusese profund rănit de cuvintele lui Jack, cum că nu avusese niciodată grijă de el; iar acuzația aceasta umbrise chiar și dezvăluirea îngrozitoare că Jack dăduse foc catedralei. Își frământase mintea săptămâni întregi, dar, în final, hotărâse că Jack nu avea dreptate. Tom făcuse tot posibilul, și nici un alt bărbat n-ar fi putut face mai mult. Odată ce ajunsese la această concluzie, nu își mai făcuse griji.

Construirea catedralei Kingsbridge era munca aducătoare de cele mai mari satisfacții din câte făcuse vreodată. El răspundea de proiectare și de execuție. Nimeni nu intervenea în deciziile lui și, ca atare, el era singurul tras la răspundere dacă se greșea ceva. Pe măsură ce zidurile puternice se ridicau,

cu bolțile lor ritmice, cu modelele grațioase și cu sculpturile lor unice, putea privi în jur, spunându-și: „Eu am făcut asta, și am făcut-o bine“.

Acum că avea un scrin de bani plin ochi cu penny de argint îngropat sub paiele din bucătăria sa, coșmarul lui, cum că într-o zi avea să se trezească pe drumuri fără slujbă, fără bani și fără de puțința de a-și hrăni copiii, părea a fi foarte departe. Încă se mai cutremura când își aducea aminte de noaptea aceea friguroasă, când Agnes îl născuse pe Jonathan și apoi murise; dar se simțea sigur că nu avea să se mai întâmple niciodată ceva atât de rău.

Uneori se întreba de ce el și Ellen nu aveau copiii. Amândoi se dovediseră fertili în trecut și erau suficiente ocazii ca ea să rămână însărcinată – încă mai făceau dragoste aproape în fiecare noapte, chiar și după patru ani. Oricum, nu era un prilej de regrete pentru el. Micul Jonathan era lumina ochilor lui.

Din experiență, știa că de compania unui copil mic te puteai bucura cel mai mult la un târg, așa că, pe la jumătatea dimineții, când mulțimea de oameni începu să sosească, îl căută pe Jonathan. Acesta aproape că reprezenta o curiozitate în sine, îmbrăcat fiind în rasa lui în miniatură. În ultima vreme își manifestase dorința de a avea și el creștetul ras, iar Philip îi făcuse pe plac – Philip îl iubea la fel de mult ca și Tom –, rezultatul fiind că acum aducea și mai mult cu un călugăr în miniatură. În mulțime se aflau și câțiva pitici adevărați, care făceau scamatorii și cerșeau, iar Jonathan era fascinat de ei. Tom trebui să-l îndepărteze grăbit de unul dintre ei, care atrăsese o mulțime de oameni arătându-și penisul de dimensiuni impresionante. De asemenea, mai erau jongleri, acrobați și muzicieni care îi distrau pe cumpărători și treceau o pălărie din mână în mână, pentru a-și primi plata; prezicători, chirurghi ambulanți și târfe care căutau de lucru; întreceri de forță, concursuri de lupte și jocuri de noroc. Oamenii își îmbrăcaseră straiile cele mai colorate, iar cei care-și puteau permite se parfumaseră puternic și își dăduseră părul cu ulei. Părea că toată lumea avea bani de cheltuit, iar peste tot se auzea zăngănitul monedelor de argint.

Lupta ursului cu câinii trebuia să înceapă. Jonathan nu mai văzuse până atunci un urs și era fascinat. Blana maro-cenușie a animalului era străbătută de cicatrici în diverse locuri, arătând că supraviețuise cel puțin unei înfruntări anterioare. Un lanț greu, legat de mijlocul lui, era fixat de un țaruș bătut în pământ, iar animalul se plimba în patru labe în cerc, atât cât îi permitea lanțul, privind furios la mulțimea aflată în așteptare. Lui Tom i se păru a fi zărit o scânteiere vicleană în ochii ursului. Dacă ar fi avut pasiunea pariurilor, el ar fi pariat pe urs.

Dintr-un cufăr încuiat aflat mai într-o parte se auzeau niște lătrături înnebunite. Acolo erau câinii, și aceștia simțeau mirosul dușmanului. Din când în când, ursul se oprea din mers, se uita la cutia de lemn și mârâia; atunci, lătratul căpăta tonalități isterice.

Proprietarul animalelor, ursarul, strângea pariurile. Jonathan nu mai avea răbdare, iar Tom tocmai se pregătea să plece mai departe când, în sfârșit, ursarul descuie cușca unde erau ținuți câinii. Ursul se ridică în două labe, la distanța maximă permisă de lanț, și își arătă colții. Ursarul strigă ceva și deschise cutia de lemn.

Din aceasta țâșniră cinci ogari gri. Erau ușori și se mișcau rapid, iar gurile căscate lăsau la vedere colți mici și ascuțiți. Se repeziră cu toții la urs. Animalul sălbatic îi atacă scurt cu labele sale masive. Lovi un câine și îl azvârli în aer; ceilalți ogari se retraseră.

Mulțimea se apropie și mai tare. Tom se uită după Jonathan: era în față, dar destul de departe de urs. Animalul era suficient de isteț încât să se retragă către țăruș, lăsându-și lanțul lejer, astfel încât, atunci când ataca, să nu fie tras înapoi. Dar și câinii erau inteligenți. După primul atac neorganizat, se regrupară și apoi se împrăștiară în cerc. Ursul se rotea agitat, încercând să vadă în toate direcțiile în același timp.

Unul dintre câini se repezi la el, lătrând feroce. Ursul îi ieși în întâmpinare și atacă la rândul său. Ogarul se retrase rapid, ținându-se departe de labele sălbăticiunii, iar ceilalți patru țâșniră și ei, din cele patru laturi. Ursul se întoarse, lovind înspre ei. Mulțimea ovaționează atunci când văzu că trei dintre ogari reușiră să-și înfigă dinții în coapsele ursului. Acesta se ridică în două labe mugind de durere, scuturându-i de pe el, iar câinii se traseră dincolo de raza lui de acțiune.

Câinii mai încercară o dată aceeași tactică. Tom crezu că ursul avea să se lase din nou păcălit. Primul câine țâșni spre el, ursul ripostă, iar ogarul se retrase; dar, când ceilalți se repeziră la el, animalul sălbatic era pregătit și se întoarse rapid, se repezi la cel mai apropiat și îl izbi cu laba. Mulțimea ovaționează la fel de tare pentru urs, cum făcuse ceva mai devreme și pentru câini. Ghearele ascuțite ale ursului sfâșiară pielea mătăsoasă a câinelui și lăsară în urmă trei dâre adânci și întunecate. Ogarul schelălăi demn de milă și se retrase din luptă pentru a-și linge rănile. Mulțimea chiuia și huiduia totodată.

Cei patru câini rămași se mișcau în cerc în jurul ursului, circumspecți, repezindu-se din când în când, dar întorcându-se înainte de a se găsi în zona de pericol. Cineva începuse să bată lent din palme. Apoi, un câine se lansă într-un atac frontal. Țâșni cu viteza fulgerului, se strecură pe sub labele

ursului și sări să-l muște de gât. Mulțimea fu cuprinsă de isterie. Câinele își înfipse colții săi albi și ascuțiți în gâtul gros al ursului. Ceilalți câini atacară și ei. Ursul se dădu înapoi, lovind cu labele câinele care-l mușcase de gât, după care se lăsă la pământ și se rostogoli. Preț de-o clipă, Tom nu-și putu da seama ce se întâmpla: nu vedea decât un ghem nedeslușit de blană. Apoi, trei câini se retraseră în grabă, iar ursul se îndreptă, stând în patru labe, lăsând celălalt câine la pământ, zdrobit.

Mulțimea era încordată. Ursul eliminase doi câini, rămânând numai trei; dar avea răni însângerate pe spate, pe gât și pe labele din spate și părea înspăimântat. În aer plutea mirosul sângelui și al sudorii privitorilor. Câinii se opriseră din hămăit și îl încercuiau pe urs în tăcere. Și ei păreau speriați, dar simțeau gustul sângelui în gură și voiau săucidă.

Atacul lor începu în același fel: unul dintre ei se repezi, apoi se și retrase. Ursul lovi cu laba fără tragere de inimă și se întoarse pentru a-i face față celui de-al doilea ogar. Dar acum și acesta se opri și se retrase în zona de siguranță; iar cel de-al treilea câine făcu la fel. Câinii țâșneau înainte și înapoi, cu rândul, făcându-l pe urs să se întoarcă și să se agite continuu. Cu fiecare atac, se apropiau un pic mai mult, iar ghearele ursului ajungeau din ce în ce mai aproape de ei. Spectatorii vedeau ce se întâmpla, iar tulburarea mulțimii creștea. Jonathan era tot în față, la numai câțiva pași de Tom, cu o căutătură uluită și întru câțva speriată. Tom își mută privirea din nou la luptă, exact la timp pentru a vedea ghearele ursului atingând un câine, în vreme ce un altul îi țâșni printre labele din spate și își împlântă colții în abdomenul lui moale. Ursul scoase un sunet amintind de un țipăt. Câinele țâșni de sub el și scăpă nevătămat. Un alt ogar se repezi la urs. Ursul lovi în direcția lui, ratându-l; iar apoi, același câine se repezi din nou la abdomenul fiarei. De data aceasta, atunci când se retrase, lăsă în urmă o rană adâncă în carnea animalului sălbatic. Ursul se ridică pe labele din spate, după care se lăsă din nou în patru labe. Timp de o clipă, Tom crezu că era terminat, dar se înșela: ursul încă mai avea putere să lupte. Când următorul câine atacă, sălbăticiunea schiță o lovitură spre el, își întoarse capul, îl văzu pe cel de-al doilea apropiindu-se, se întoarse surprinzător de repede și îl izbi cu o lovitură strașnică, proiectându-l în aer. Mulțimea prinse a răcni, încântată. Câinele ateriză ca o traistă umplută cu carne. Tom îl privi preț de câteva clipe. Era viu, dar părea incapabil să se mai miște. Poate că avea șira spinării ruptă. Ursul nu-l luă în seamă, pentru că se găsea departe de zona în care-l putea ajunge și era scos din luptă.

Acum nu mai rămăseseră decât doi câini. Amândoi țâșniră înainte și înapoi de câteva ori, până ce atacurile ursului deveniră reflexe; apoi începură să-l încercuiască, mișcându-se din ce în ce mai repede. Ursul se întorcea ba

într-o parte, ba în alta, încercând să-i țină pe amândoi sub observație. Extenuat și sângerând abundent, abia dacă mai putea sta în picioare. Căinii alergau în cercuri din ce în ce mai strânse. Pământul de sub etichetele ursului se transformase în noroi din pricina sângelui. Într-un fel sau altul, sfârșitul era aproape. În cele din urmă, cei doi ogari atacară simultan. Unul se repezi la gât, iar celălalt la abdomen. Cu o ultimă lovitură disperată, ursul spintecă pielea câinelui aflat la grumazul său. Sângele țâșni, transformând întreaga scenă într-o imagine sinistă. Mulțimea țipa, în semn de aprobare. La început, Tom socoti că ogarul ucisese ursul, dar era tocmai invers: sângele provenea de la câine, care se prăbuși la pământ cu gâtul sfârtecat. Sângele mai țâșni preț de câteva clipe, după care se opri. Câinele murise. Dar, între timp, ogarul rămas spintecase abdomenul ursului, iar acum din rana fiarei se revărsau intestinele. Ursul lovi fără vlagă cu laba în direcția câinelui. Cu ușurință, ogarul se feri și atacă din nou, rupând intestinele ursului. Animalul sălbatic se clătină și păru gata să cadă. Mugetul mulțimii creștea exponențial. Măruntăile sfâșiate ale ursului răspândeau o duhoare îngrozitoare. Sălbăticiunea își adună puterile și lovi din nou spre câine. Lovitura își atinse ținta, iar ogarul sări în lateral, cu sângele scurgându-i-se dintr-o rană prelungă de pe spate; dar nu era decât o zgârietură superficială, iar câinele știa că ursul era terminat, așa că atacă imediat, mușcând măruntăile ursului până când, într-un final, masivul animal închise ochii și se lăsă moale la pământ, fără suflare.

Ursarul își făcu apariția și prinse câinele victorios de zgardă. Măcelarul din Kingsbridge și ucenicul său ieșiră din mulțime și începură să tranșeze ursul, ca să-i poată lua carnea: Tom era convins că se înțeleșeseră dinainte cu ursarul, stabilind un preț. Cei care pariaseră pe câștigător cereau să fie plătiți. Toată lumea voia să atingă câinele victorios. Tom îl căută din priviri pe Jonathan. Nu îl zări nicăieri.

Copilul fusese la numai câțiva metri distanță pe tot parcursul luptei. Cum de reușise să dispară? Probabil că se îndepărtase cât timp lupta era în toi, iar Tom se concentra asupra spectacolului. Acum era supărat pe el însuși. Cercetă mulțimea cu privirea. Tom era mai înalt decât toți ceilalți, iar Jonathan era ușor de zărit, cu rasa lui de călugăr și de creștetul său ras; dar parcă intrase în pământ.

Copilului nu i se putea întâmpla mare lucru în curtea stăreției, dar era posibil să dea peste lucruri pe care starețul Philip nu ar fi vrut să le vadă: târfe satisfacându-și clienții rezemate de zidul stăreției, de exemplu. Privind în jur, Tom își ridică privirea către schelăria de pe zidurile înalte ale catedralei și acolo, spre groaza lui, zări o siluetă mărunțică într-o rasă monastică.

Timp de o clipă, fu copleșit de panică. Ar fi vrut să țipe: „Nu te mișca, o să cazi!“ Dar cuvintele sale s-ar fi pierdut în hărmălaia târgului. Își croi drum prin mulțime, către catedrală. Jonathan alerga de-a lungul schelăriei, absorbit în vreun joc imaginar, neștiind de pericolul unei eventuale căderi peste margine, riscând o prăbușire de douăzeci și cinci de metri către moarte... Tom simți teroarea ridicându-i-se în gâtlee precum fierea.

Schelăria nu se sprijinea de pământ, ci în bârne groase de lemn introduse în găuri construite în acest sens în ziduri. Aceste bârne ieșeau în afară pe o lățime de doi metri și ceva. De-a curmezișul lor erau așezați stâlpi solizi, legați cu sfoară de ele, după care erau suprapuse panouri făcute din vlăstari tineri și din trestii împletite. De obicei, la schelă se ajungea pe scările în spirală construite în interiorul zidului. Dar accesul la aceste scări fusese blocat. Și atunci, cum reușise Jonathan să urce? Nu exista nici o scară de lemn – Tom se ocupase de acest lucru, iar Jack verificase de două ori. Însemna că micuțul urcase pe capătul în trepte al zidului neterminat. Capetele fuseseră blocate cu bucăți groase de lemn, astfel încât să nu se poată urca ușor; dar era posibil ca Jonathan să se fi suit peste ele. Copilul era extrem de încrezător în puterile sale – cu toate acestea, cădea cel puțin o dată pe zi.

Tom ajunsese la zid și ridică privirea înfricoșat. Douăzeci și cinci de metri mai sus, Jonathan se juca voios. Tom își simți inima strânsă de pumnul de gheață al fricii. Strigă cât putu de tare:

– Jonathan!

Oamenii din jurul lui tresăriră și priviră în sus, pentru a vedea la cine striga. Zărindu-l pe copil pe schelărie, îl arătară cu degetul prietenilor. În jurul lui Tom se adună o mică mulțime.

Jonathan nu auzise. Tom își făcu mâinile căuș în dreptul gurii și strigă din nou:

– Jonathan! Jonathan!

De data aceasta, băiatul auzi. Se uită în jos, îl zări pe Tom și îi făcu semn cu mâna.

Tom strigă:

– Vino jos!

Jonathan părea că se pregătea să se supună, după care se uită la zidul de-a lungul căruia ar fi trebuit să meargă și la scările abrupte pe care ar fi trebuit să coboare și se răzgândi.

– Nu pot! strigă el drept răspuns, iar vocea sa ascuțită pluti către oamenii aflați jos.

Tom își dădu seama că se vedea nevoit să se ducă să-l ia de acolo.

– Stai unde ești până vin eu la tine! strigă el.

Împinse bucățile de lemn aflate pe treptele inferioare și începu să urce zidul.

Acesta avea mai bine de un metru lățime la bază, dar, pe măsură ce se înălța, se îngusta. Tom urca într-un ritm constant, cu mișcări sigure. Era tentat să se grăbească, dar se forță să rămână calm. Când privi în sus, îl văzu pe Jonathan șezând pe marginea schelăriei, cu picioarușele lui scurte bălângănindu-se în aer, deasupra hăului.

În vârf, zidul nu avea decât șaiszeci de centimetri lățime. Chiar și așa, era destul de lat ca să se poată merge pe el, cu condiția să ai nervi tari, iar Tom avea. Merse calm de-a lungul zidului, sări pe schelărie și îl luă pe Jonathan în brațe. Fu cuprins de un sentiment de ușurare.

– Băiat prostuț ce ești, rosti el, dar glasul îi era plin de dragoste, iar Jonathan îl îmbrățișă.

După câteva clipe, Tom privi din nou în jos și zări o mare de chipuri ridicate: îi priveau mai bine de o sută de oameni. Probabil aveau impresia că era un alt spectacol, cum fusese lupta dintre urs și câini. Tom îi zise lui Jonathan:

– Bine, hai să coborâm acum. Îl așeză pe băiat pe zid și-i spuse: O să fiu chiar în spatele tău, așa că să nu-ți fie frică.

Jonathan nu era deloc convins.

– Mi-e frică, zise el.

Își întinse mâinile pentru a fi luat în brațe și, când îl văzu pe Tom ezitând, izbucni în lacrimi.

– Lasă, nu-i nimic, te duc eu, spuse Tom.

Nu se simțea prea bucuros că lucrurile luaseră această întorsătură, dar acum Jonathan era prea supărat pentru a se putea avea încredere că se va comporta cum trebuie la o astfel de înălțime. Tom se cățără pe zid, îngenunche lângă Jonathan, îl luă în brațe și se ridică în picioare.

Jonathan se ținea strâns.

Tom făcu un pas în față. Deoarece ținea copilul în brațe, nu putea vedea pietrele aflate imediat sub tălpile sale. Însă nu avea ce face. Cu inima cât un purice, înainte cu băgare de seamă de-a lungul zidului, călcând cu prudență. Nu îi era frică pentru el, dar era îngrozit pentru soarta copilului din brațele lui. Într-un final, ajunse în locul în care începeau treptele. Nu erau mai largi, dar, cumva, acum că le vedea în fața lui, i se păreau mai puțin abrupte. Porni să coboare, o senzație de recunoștință învăluindu-i sufletul. Cu fiecare pas, se simțea mai calm. Când se găsi la nivelul galeriei, iar zidul ajunsese să aibă lățimea de un metru, făcu o pauză pentru a-și liniști bătăile rapide ale inimii.

Privi în depărtare, peste curtea stăreției, peste Kingsbridge, către câmpurile de dincolo de oraș, iar acolo zări ceva care-l nedumeri. Pe drumul care

ducea către Kingsbridge se ridica un nor de praf, cam la un kilometru distanță. După câteva clipe, își dădu seama că privea un grup numeros de bărbați călare, care se apropiau de oraș la trap. Își miși ochii, încercând să-și dea seama cine erau aceștia. La început, socoti că era vorba, probabil, de vreun negustor foarte bogat, sau de un grup de negustori, cu un anturaj numeros; dar erau prea mulți și, cumva, nu arătau ca niște oameni care se ocupau cu negoțul. Încercă să se dumirească puțin ce anume îl făcea să creadă că nu erau niște negustori. Pe măsură ce se apropiau, văzu că unii dintre ei călăreau cai de război, majoritatea purtau coifuri și toți erau înarmați până-n dinți.

Dintr-odată, simți fiorii spaimei.

– Isuse Hristoase, cine sunt oamenii aceia? rosti el cu voce tare.

– Nu spune „Hristoase“, îl certă Jonathan.

Oricine ar fi fost, păreau s-aducă necazuri.

Tom coborî treptele în grabă. Când sări pe pământ, mulțimea prinse a ovaționa. El nu-i băgă în seamă. Unde erau Ellen și copiii? Privi în jur, dar nu îi putu vedea.

Jonathan încercă să scape din brațele sale. Tom îl ținu strâns. Din moment ce îl avea pe cel mai mic dintre copiii săi chiar acolo, cel mai bun lucru era să-l ducă undeva unde să fie în siguranță. Își croi drum prin mulțime, către ușa care făcea legătura cu claustrul. Era închisă pe dinăuntru, pentru a se asigura intimitatea mănăstirii pe timpul târgului. Tom bătu în ea și strigă:

– Deschideți! Deschideți!

Nu se întâmplă nimic.

Tom nici măcar nu era sigur că se afla cineva în claustru. Nu avea timp de meditații pe această temă. Făcu un pas înapoi, îl puse jos pe Jonathan, își ridică piciorul drept, încălțat în cizmă, și lovi ușa. Lemnul din jurul încuietorii se crăpă. Lovi din nou, mai tare. Ușa se deschise cu putere. Chiar de cealaltă parte se afla un călugăr în vârstă, cu o expresie uluită pe chip. Tom îl luă din nou în brațe pe Jonathan și îl așeză lângă călugăr.

– Ține-l aici, îi spuse el bătrânului monah. O să avem necazuri.

Năucit, călugărul încuviință și îl luă de mână pe copil.

Tom închise ușa.

Acum trebuia să-și găsească restul familiei într-o mulțime de mai bine de o mie de oameni.

Șansele aproape nule de reușită îl înspăimântau. Nu zărea nici măcar un chip cunoscut. Se sui pe un butoi gol de bere pentru a putea vedea mai la distanță. Era ora amiezii, iar târgul era în toi. Mulțimea se mișca precum un râu leneș prin culoarele dintre tarabe, și, pe măsură ce oamenii se așezau la coadă în jurul vânzătorilor de mâncare și de băutură, se formară adevărate vârtejuri.

Tom scruta mulțimea, dar nu reușea să vadă pe nimeni din familia lui. Se lăsă cuprins de disperare. Privi peste acoperișurile caselor. Călăreții aproape că ajunseseră la pod și iuțiseră pasul, mânându-și caii la galop. Erau oșteni, cu toții, și țineau torțe în mâini. Tom era îngrozit. Avea să se dezlănțuie haosul.

Dintr-odată, îl văzu pe Jack chiar lângă el, privindu-l cu o expresie amuzată.

– De ce te-ai urcat pe butoi? întrebă el.

– O să avem necazuri! spuse Tom, pe un ton agitat. Unde e mama ta?

– La taraba Alienei. Ce fel de necazuri?

– Mari. Unde sunt Alfred și Martha?

– Martha e cu mama. Alfred se uită la luptele de cocoși. Ce s-a întâmplat?

– Uită-te și singur.

Tom întinse mâna pentru a-l ajuta să urce. Cu mișcări nesigure, Jack se ridică pe marginea butoiului, în fața lui Tom. Călăreții tropoteau peste pod, îndreptându-se către sat.

– Isuse Hristoase, cine sunt? spuse Jack.

Tom se concentrează asupra conducătorului, un bărbat bine făcut, aflat în șaua unui cal de război. Recunoscuse părul blond și formația masivă.

– William Hamleigh, spuse el.

Când ajunseră la case, călăreții atinseră acoperișurile cu torțele, incendiind stuful.

– Dau foc orașului! explodă Jack.

– O să fie chiar mai rău decât am crezut, spuse Tom. Dă-te jos!

Săriră amândoi de pe butoi.

– Mă duc după mama și Martha, spuse Jack.

– Du-le în claustru, rosti Tom pe un ton imperios. Va fi locul cel mai sigur.

Dacă se opun călugării, spune-le să se ducă la plimbare!

– Și dacă încuie ușa?

– Tocmai am spart eu încuietoarea. Du-te repede! Eu mă duc după Alfred.

Du-te!

Jack plecă în grabă. Tom se îndreptă către arena cocoșilor, împingându-i pe cei care-i stăteau în cale. Mai mulți bărbați protestară, dar el îi ignoră, iar aceștia tăcură văzând cât de mare era și zărind expresia de hotărâre împietrită de pe chipul lui. Nu dură mult, și fumul caselor incendiate ajunse în curtea stăreției. Tom îl simți și observă câteva persoane care adulmecau aerul, intrigați. În foarte scurt timp, mulțimea avea să fie cuprinsă de panică.

Arena cocoșilor se afla în apropierea porții stăreției. În jurul ei se afla o gloată numeroasă și gălăgioasă. Tom își croi drum cu coatele, căutându-l pe Alfred. În mijlocul mulțimii se afla o gaură săpată în pământ, puțin adâncă,

lată de un metru și ceva. În centrul găurii, doi cocoși se sfășiau unul pe celălalt cu ciocurile și cu pintenii. Peste tot erau pene și sânge. Alfred stătea în primele rânduri, privind cu luare-aminte, strigând din toate puterile, încurajând una dintre acele nefericite păsări. Tom împinse oamenii din fața sa și îl prinse pe Alfred de umăr.

– Hai! strigă el.

– Am pus șase penny pe cocoșul negru! îi răspunse Alfred, pe același ton.

– Trebuie să plecăm de aici! răcni Tom. În momentul acela, un fuior de fum se ivi deasupra arenei. Nu simți mirosul de fum?

Câțiva spectatori auziră cuvântul „fum“ și îl priviră curioși pe Tom. Mirosul se făcu simțit din nou, iar nărilor lor îl adulmecară. Și Alfred îl desluși.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el.

– Arde orașul! spuse Tom.

Dintr-odată, toți voiau să plece. Oamenii se împrăștiară în toate direcțiile, împingându-se și înghiontindu-se. În groapă, cocoșul negru îl omorî pe cel maro, dar nimănui nu-i mai păsa. Alfred o apucă într-o direcție greșită. Tom îl prinse de haine.

– O să mergem în claustru, spuse el. E singurul loc sigur.

Fumul începu să apară în fuioare, iar în mulțime se răspândi groaza. Toată lumea era agitată, dar nimeni nu știa ce să facă. Privind peste capete, Tom observă că oamenii ieșeau în număr mare pe poarta stăreției; dar poarta era îngustă și, oricum, nu se găseau mai în siguranță acolo decât aici. Cu toate acestea, din ce în ce mai mulți avură această idee, iar el și Alfred se treziră luptând împotriva unui torent de oameni care mergeau, înnebuniți, în direcție opusă. Apoi, dintr-odată, torentul își schimbă direcția, iar toți mergeau în aceeași direcție cu ei. Tom privi în jur pentru a descoperi motivul acestei schimbări și zări cum în curte intrau primii călăreți.

În momentul acela, mulțimea se transformă într-o gloată.

Simpla priveliște a călăreților era una îngrozitoare. Caii lor uriași, la fel de speriați ca oamenii din mulțime, se cabrau, înaintau și dădeau înapoi, călcând în picioare pedestrii din față, din stânga și din dreapta. Călăreții înarmați și purtând coifuri loveau cu bâtele și cu torțele, doborând bărbați, femei și copii, incendiind tarabele, hainele și pletele oamenilor. Toată lumea țipa. Prin poartă își făcură intrarea alți călăreți, și sub copitele bidiviilor lor imenși se prăbușiră alți oameni. Tom strigă în urechea lui Alfred:

– Tu du-te la claustru... eu vreau să mă asigur că toți ceilalți au scăpat. Fugi!

Îi dădu un brânci. Alfred o luă din loc.

Tom se îndreptă către taraba Alienei. Aproape imediat, se împiedică de cineva și se prăbuși la pământ. Blestemând, se ridică în genunchi; dar, înainte de a apuca să se salte în picioare, văzu un cal de război gonind spre el. Urechile animalului erau date pe spate, avea nările umflate, iar Tom putea zări albul ochilor lui înspăimântați. Peste capul calului, Tom zări chipul bovin al lui William Hamleigh, contorsionat într-o grimasă de ură și triumf. Prin minte îi străfulgeră gândul că ar fi vrut să o mai strângă în brațe o dată pe Ellen. Apoi o copită uriașă îl lovi drept în mijlocul frunții, simți o durere îngrozitoare, înfricoșătoare, pe măsură ce țeasta păru a i se despica, iar întreaga lume se cufundă în întuneric.

Prima dată când simțise fum, Aliena crezuse că venea de la prânzul pe care-l servea.

Trei cumpărători flamanzi stăteau în aer liber, la masa din fața magaziei ei. Erau niște bărbați corpolenți, cu bărbi negre, care vorbeau engleză cu un greu accent germanic și purtau haine din țesături alese. Totul mergea bine. Se apropia de începerea vânzării, și se hotărâse să servească mai întâi prânzul, pentru a le lăsa cumpărătorilor timp să se neliniștească. Totuși, avea să o bucure despărțirea de această lână care valora o avere. Așeză platoul cu cotlete de porc coapte cu miere în fața oaspeților și îl privi cu un ochi critic. Carnea era rumenită cum se cuvine, cu marginea de grăsime crocantă, maronie. Mai turnă niște vin. Unul dintre cumpărători adulmecă aerul, apoi privi cu toții în jur, cuprinși de neliniște. Dintr-odată, Aliena se trezi stăpânită de frică. Focul era coșmarul oricărui negustor de lână. Își îndreptă privirea către Ellen și către Martha, care o ajutau să servească la masă.

– Simțiți miros de fum? întrebă ea.

Înainte ca acestea să apuce să răspundă, din mulțime își făcu apariția Jack. Aliena nu se deprinsese încă să-l vadă în rasă de călugăr, cu părul lui morcoviu ras în creștet. Pe chipul lui dulce se așternuse o expresie agitată. Cu totul neașteptat, Aliena simți impulsul de a-l lua în brațe și de a-i șterge încruntarea cu un sărut. Dar se întoarse repede, amintindu-și cum se dezamăgise pe sine prin felul în care se purtase cu el în urmă cu șase luni, în vechea moară. Încă mai roșea de rușine ori de câte ori își amintea acel incident.

– Avem necazuri, strigă el, agitat. Trebuie să ne refugiem cu toții în claustru!

Aliena își aținti privirea asupra lui.

– Ce se întâmplă? Arde undeva?

– Conte William și oștenii lui, spuse el.

Dintr-odată, Aliena își simți sufletul rece ca mormântul. William. Din nou.

– Au dat foc orașului, zise Jack. Tom și Alfred merg în claustru. Veniți cu mine, vă rog!

Ellen trânti neceremonios castronul cu verdețuri pe care-l ducea la masă dinaintea unui cumpărător flamand speriat.

– Bine, spuse ea. O apucă de braț pe Martha. Hai să mergem!

Aliena aruncă o privire panicată spre depozitul ei. Avea acolo lână neprelucrată în valoare de sute de lire pe care trebuia să o apere de foc – dar cum? Întâlni privirea lui Jack. Acesta se uita la ea, în expectativă. Cumpărătorii plecară grăbiți de la masă. Aliena îi spuse lui Jack:

– Du-te! Eu trebuie să am grijă de tarabă.

– Jack... hai odată! zise Ellen.

– Într-o clipă, spuse el și se întoarse din nou către Aliena.

Aceasta văzu că Ellen șovăia. În mod clar, ezita între a o salva pe Martha și a-l aștepta pe Jack. Din nou, femeia strigă:

– Jack! Jack!

Acesta se întoarse către ea.

– Mamă! Ia-o pe Martha!

– Bine! spuse Ellen. Dar te rog să te grăbești!

Ea și Martha plecară.

– Orașul arde, zise Jack. Claustrul va fi cel mai sigur loc... e făcut din piatră. Vino cu mine, repede!

Dinspre poarta stăreției, Aliena auzea țipete. Brusc, fumul era pretutindeni. Aruncă o privire în jur, încercând să-și dea seama ce se întâmpla. Măruntaiele i se contractau de frică. Toată munca ei de șase ani încoace era stocată în depozitul acela.

– Aliena! zise Jack. Vino în claustru... acolo o să fim în siguranță!

– Nu pot, țipă ea. Lâna mea!

– La dracu' cu lâna ta!

– E tot ce am!

– Nu te ajută cu nimic dacă mori!

– Ție ți-e ușor să vorbești... am muncit toți anii ăștia pentru a ajunge în această poziție...

– Aliena! *Te rog!*

Dintr-odată, oamenii aflați lângă tarabă începură să țipe, cuprinși de o spaimă de moarte. Călăreții intraseră în curtea stăreției și alergau prin mulțime, fără să le pese de cei pe care-i călcau în picioare, incendiind tarabele. Oamenii înnebuniți de spaimă se înghesuiau unii în alții, făcând încercări

desperate de a se feri din calea copitelor și a torțelor. Mulțimea împinse pa-nourile șubrede de lemn care formau partea din față a tarabei Alienei, iar acestea se prăbușiră imediat. Oamenii se revărsară în spațiul liber din fața depozitului și dărușoră masa, cu tot cu platouri și cupe de vin. Jack și Aliena fură forțați să dea înapoi. Doi călăreți năvăliră în fața tarabei, unul lovind la întâmplare cu bâta, iar celălalt învârtind torța aprinsă. Jack se postă în fața Alienei, protejând-o. Bâta se îndreptă spre capul Alienei, dar Jack își puse brațul în calea ei, pentru a o apăra, iar bâta îi lovi cu toată puterea încheietura. Aliena simți lovitura, dar toată forța acesteia se repercută asupra lui Jack. Când ridică privirea, zări chipul celui de-al doilea călăreț.

Era William Hamleigh.

Aliena scăpă un țipăt.

William o privi timp de o clipă, cu torța arzându-i în mână și cu strălucirea victoriei în priviri. Apoi își îmboldi calul și îl forță să intre în depozit.

– Nu! strigă Aliena.

Se zbatu să scape de ceilalți, împingându-i și lovindu-i pe cei din jurul ei, inclusiv pe Jack. Într-un final, se eliberă și năvăli în depozit. William era în șa, aplecat în lateral, îndreptându-și torța spre sacii stivuiți.

– Nu! strigă ea din nou.

Se aruncă asupra lui și încercă să-l tragă de pe cal. William o îndepărtă cu o lovitură, iar ea se prăbuși la pământ. William întinse torța din nou înspre sacii cu lână. Lâna se aprinse cu un zgomot puternic. Calul se cabră și necheză, îngrozit de flăcări. Dintr-odată, apăru acolo Jack, trăgând-o pe Aliena din calea animalului. William întoarse calul și ieși rapid din depozit. Aliena se ridică în picioare. Luă un sac gol de pe jos și încercă să stingă flăcările lovindu-le cu acesta.

– Aliena, o să fii ucisă! îi spuse Jack.

Căldura deveni de nesuportat. Aliena apucă de un sac care nu se aprinsese încă și încercă să-l scoată din grămadă. Dintr-odată, auzi un pârâit în urechi, simți fierbințeală în apropierea feței și își dădu seama, îngrozită, că părul îi luase foc. O clipă mai târziu, Jack se aruncă asupra ei, petrecându-și brațele peste capul ei și lipindu-l de trupul lui. Căzură amândoi la pământ. Jack o ținu strâns câteva secunde, după care își mai relaxă strânsoarea. Aliena simțea în continuare mirosul de păr ars, dar flăcările din pletele ei se stinseseră. Observă că fața lui Jack era arsă și că nu mai avea sprâncene. El o prinse de o gleznă și o târî pe ușă, afară. Continuă să o tragă, în ciuda sforțărilor ei de a se elibera, până ce se găsiră suficient de departe de foc.

Zona tarabei se golise. Jack îi dădu în sfârșit drumul. Aliena încercă să se ridice, dar el o prinse și o ținu imobilizată la pământ. Ea se zbătea în

continuare, privind înnebunită focul care-i devora toți anii de muncă și de griji, toată averea și siguranța ei, până ce nu mai avu nici un dram de energie pentru a i se mai împotrivi. Atunci, se mulțumi să zacă la pământ și să țipe de durere.

Când auzi zgomotul, Philip număra bani cu Cuthbert Cap-Alb, în beciul de sub bucătăria stăreției. El și Cuthbert se uitară unul la celălalt, încruntându-se, după care se ridicară pentru a vedea ce se întâmpla.

Ieșiră pe ușă, uluiți de haosul din curtea stăreției.

Philip era îngrozit. Oamenii alergau în toate direcțiile, împingându-se, căzând unii peste ceilalți și călcându-se în picioare. Bărbații și femeile țipau, copiii plângeau. În aer atârnav perdede de fum. Toată lumea părea a încerca să plece în grabă din curtea stăreției. În afară de poarta principală, singura cale de ieșire o reprezenta spațiul dintre clădirile de la bucătărie și moară. Acolo nu se afla nici un zid, dar era un șanț adânc, pe unde curgea apă de la iazul morii la berărie. Philip vru să-i avertizeze pe oameni să fie atenți la șanț, dar nimeni nu mai stătea să asculte vorbele celorlalți.

În mod evident, pricina acestei grabe era un incendiu, și încă unul mare. Norii groși de fum proveneau de la acesta. Philip fu cuprins de teamă. Cu atâția oameni adunați acolo, numărul victimelor putea fi uriaș. Ce se putea face?

În primul rând, trebuia să afle exact ce se întâmpla. Urcă în fugă treptele care duceau la bucătărie, pentru a vedea mai bine. Priveliștea care i se deschise în fața ochilor îl umplu de groază.

Întregul oraș Kingsbridge era în flăcări.

Din gâtlejul lui țâșni un țipăt de oroare și de disperare.

Cum se putea întâmpla așa ceva?

Apoi văzu călăreții, alergând prin mulțime cu torțele lor aprinse, și înțelese că nu era vorba despre un accident. Primul său gând fu că avea loc o bătălie între cele două tabere ale războiului civil și că, într-un fel sau altul, aceasta cuprinsese Kingsbridge-ul. Dar oștenii atacau cetățenii, nu se atacau unii pe ceilalți. Aceasta nu era o bătălie: era un masacru.

Văzu un bărbat blond și masiv, în spinarea unui cal de război, tropotind prin mulțimea de oameni. Era William Hamleigh.

În gâtul lui Philip se ridică un nod de ură. Gândul că masacrul și distrugerea din jurul lui fuseseră cauzate în chip intenționat, din lăcomie și din mândrie, aproape că-l înnebunea. Strigă cât putu de tare:

– Te văd, William Hamleigh!

În ciuda țipetelor mulțumii, William își auzi numele strigat. Își opri calul și întâlni privirea lui Philip. Starețul urlă:

– O să ajungi în iad pentru asta!

Chipul lui William era cuprins de pofta de sânge. Astăzi, nici chiar amenințarea de care se temea cel mai mult nu avea nici un efect asupra lui. Se purta ca un nebun. Își agită torța în aer, ca pe un stindard.

– Acesta este iadul, călugăre! răcni el, drept răspuns.

Apoi, își întoarse calul și porni mai departe.

Dintr-odată, toți dispăruseră, atât călăreții, cât și norodul. Jack îi dădu drumul Alienei și se ridică în picioare. Avea mâna dreaptă amorțită. Își aminti că încasase lovitura îndreptată către capul Alienei. Se bucura că îl dorea mâna. Spera că avea să-l doară mult timp, ca amintire.

Depozitul se transformase într-un infern, iar în jurul lor ardeau și alte focuri, mai mici. Solul era acoperit de zeci de corpuri omenești, unele mișcându-se, altele sângerând, altele fără de vlagă și nemișcate. În afară de trosniturile focului, totul era cufundat în tăcere. Gloata ieșise din curtea stăreției, într-un fel sau altul, lăsându-și morții și răniții în urmă. Jack se simțea năucit. Nu văzuse niciodată un câmp de bătălie, dar își închipuia că, probabil, chiar așa arăta.

Aliena începu să plângă. Jack își puse mâna pe umărul ei, încercând să-i aline durerea. Aliena i-o îndepărtă. Îi salvase viața, dar ei nu-i păsa de asta: nu-i păsa decât de blestemata de lână, care era acum iremediabil pierdută în vălătucii de fum. O privi preț de-o clipă, întristat. Părul îi arsese în bună măsură și nu mai era frumoasă, dar el o iubea oricum. Îl dorea sufletul să o vadă atât de nefericită, iar el să nu poată face nimic pentru a o liniști.

Era sigur că acum ea nu avea să mai încerce să intre în depozit. Își făcea griji pentru restul familiei sale, așa că o părăsi pe Aliena și porni în căutarea lor.

Îl dorea fața. Își duse mâna la obraz, iar propria atingere îl ustură. Probabil că se arsese și el. Privi trupurile întinse pe pământ. Voia să-i ajute cu ceva pe cei răniți, dar nu știa de unde să înceapă. Căuta chipuri familiare printre cele ale străinilor, sperând că nu avea să găsească nici unul. Mama sa și Martha se duseseră în claustru – o luaseră cu mult înaintea mulțimii înnebunite, după părerea lui. Oare îl găsisse Tom pe Alfred? Se întoarse către claustru. Deodată îl zări pe Tom.

Corpul înalt al tatălui său vitreg era întins cât era de lung pe pământul noroios. Stătea perfect nemișcat. Chipul îi era recognoscibil, ba chiar părea senin, până în dreptul sprâncenelor; dar avea fruntea plină de sânge și

craniul complet zdrobit. Jack era îngrozit. Mentea lui refuza să priceapă ceea ce vedea. Tom nu putea fi mort. Dar trupul acela nu mai avea cum să fie însuflețit. Își feri privirea, după care se uită din nou la el. Era Tom, și era mort.

Jack îngenunche lângă cadavru. Simțea nevoia să facă totuși ceva, să spună ceva, și, pentru prima oară, înțelese de ce oamenilor le plăcea să se roage pentru cei morți.

– Mamei o să-i fie groaznic de dor de tine, rosti el. Își aminti vorbele furioase pe care i le aruncase în față în ziua luptei sale cu Alfred. Mare parte din ce-am spus atunci nu era adevărat, zise el, și din ochi începură să-i șiroiască lacrimi. Nu m-ai dezamăgit. M-ai hrănit, ai avut grijă de mine și ai făcut-o fericită pe mama, cu adevărat fericită.

Dar înțelese că exista ceva chiar mai important decât aceste lucruri. Ceea ce-i dăduse Tom depășea cu mult cele de rând, precum mâncarea și adăpostul. Tom îi dăduse ceva unic, ceva ce nu-i putea oferi nici un alt bărbat, ceva ce nu ar fi putut să-i ofere nici măcar tatăl lui adevărat; ceva ce era o pasiune, o meserie, o artă și un mod de viață.

– Mi-ai dăruit catedrala, îi șopti Jack celui răposat. Îți mulțumesc!

PARTEA A PATRA

1142-1145

Capitolul 11

I

Triumful lui William fu supulberat de profeția lui Philip: în loc să se simtă satisfăcut și bucuros, era îngrozit că avea să ajungă în iad pentru ceea ce făcuse.

Îi răspunse starețului destul de curajos, ironizându-l:

– Acesta este iadul, călugăre!

Însă asta se întâmplase în exaltarea bătăliei. După ce se terminase totul, după ce își îndepărtase oamenii de orașul în flăcări, după ce caii și bătăile inimilor lor se potoliseră, când avusese timp să mediteze asupra atacului, să reflecteze la numărul de oameni pe care-i rănisese, îi arsese și îi omorâse – atunci își amintise chipul furios al lui Philip, degetul cu care arăta direct către măruntaiele pământului și cuvintele cu valoare de blestem: „O să ajungi în iad pentru asta!“

La lăsarea întunericului, era deja complet deprimat. Oștenii săi voiau să discute despre atac, să retrăiască momentele de mare tensiune, să savureze măcelul, dar își dădură seama destul de curând că nu era în apele lui, așa că se cufundară într-o tăcere mohorâtă. Își petrecură noaptea aceea în conacul unuia dintre arendașii mai înstăriți ai lui William. La cină, luptătorii băură ursuzi până căzură în nesimțire. Arendașul, care știa cum se simțeau de obicei bărbații după o bătălie, adusese niște târfe din Shiring; dar acestea nu se aleseră cu mare câștig. William rămase treaz toată noaptea, îngrozit că ar putea muri în somn și ajunge astfel direct în iad.

În dimineața următoare, în loc să se întoarcă la Earlscastle, se duse să-l viziteze pe episcopul Waleran. Când ajunseră, nu-l găsiră la palat, dar vicarul Baldwin le spuse că îl așteptau să sosească în după-amiaza respectivă.

William îl așteptă în capelă, privind lung la crucea de pe altar și tremurând din toate mădulele, în ciuda căldurii zilei de vară.

Când Waleran sosi, într-un final, William aproape că s-ar fi aruncat să-i sărute picioarele.

Episcopul pătrunse în capelă, îmbrăcat în obișnuitele sale veșminte negre, și-l întrebă glacial:

– Ce cauți aici?

William se ridică în picioare, încercând să-și ascundă teroarea abjectă îndărătul unei fațade de autocontrol.

– Tocmai am ars orașul Kingsbridge...

– Știu, îl întrerupse Waleran. N-am auzit vorbindu-se de altceva toată ziua. Ce a fost în mintea ta? Ești nebun?

Această reacție îl luă total prin surprindere pe William. Nu discutase dinainte cu Waleran pentru că fusese încredințat că acesta ar fi fost de acord cu planul său: Waleran ura tot ce avea legătură cu Kingsbridge, și în special cu starețul Philip. William se așteptase să se arate satisfăcut, dacă nu de-a dreptul bucuros. Spuse:

– Tocmai ce ți-am distrus cel mai mare dușman. Acum am nevoie să-mi mărturisesc păcatele.

– Nici nu mă mir, zise Waleran. Se spune că mai mult de o sută de oameni au ars de vii. Episcopul se cutremură. O moarte groaznică!

– Sunt pregătit să mă spovedesc, spuse William.

Waleran clătină din cap.

– Nu știu dacă pot să-ți iert păcatele.

William lăsă să-i scape un țipăt de spaimă.

– De ce nu?

– Știi bine că eu și episcopul Henric de Winchester ne-am dat din nou de partea regelui Stephen. Nu cred că regele ar privi cu ochi buni ca eu să iert păcatele unui susținător al reginei Maud.

– Blestemat să fii, Waleran, tu ai fost cel care m-a convins să trec în tabăra lui Maud!

Waleran ridică din umeri.

– Treci înapoi de partea lui Stephen.

William își dădu seama că, de fapt, acesta fusese scopul lui Waleran. Voia ca William să treacă de partea lui Stephen. Oroarea sa la adresa incendiarii Kingsbridge-ului reprezentase o prefăcătorie: nu făcuse altceva decât să construiască o poziție de negociere. Lui William, acest lucru îi aducea o imensă ușurare, pentru că însemna că Waleran nu se opunea definitiv iertării

păcatelor lui. Dar voia oare să schimbe iarăși tabăra? Pentru câteva clipe, nu spuse nimic, încercând să cugete cu calm la acest lucru.

– Stephen a câștigat victorie după victorie toată vara, continuă Waleran. Maud își imploră soțul să vină din Normandia ca să o ajute, dar el nu vrea. Balanța înclină în favoarea noastră.

Cu ochii minții, William întrezări o perspectivă îngrozitoare: Biserica refuza să-i acorde iertarea păcatelor; *sheriff*-ul îl acuza de crimă; regele Stephen, victorios, se ralia deciziei *sheriff*-ului și a Bisericii – iar el era judecat și spânzurat...

– Fă ca mine și urmează-l pe episcopul Henric. El știe din ce parte bate vântul, îl îndemnă Waleran. Dacă totul merge bine, Winchesterul va fi făcut arhiepiscopie, iar Henric va deveni arhiepiscop de Winchester – pe picior de egalitate cu arhiepiscopul de Canterbury. Iar după ce Henric o să moară, cine știe? Aș putea ajunge următorul arhiepiscop. După aceea... ei bine, deja există cardinali englezi... într-o zi s-ar putea să fie ales chiar un papă englez...

William se holbă la Waleran, uitând de frica sa, uluit de ambiția în stare pură care se reflecta pe chipul de obicei împietrit al episcopului. Waleran, papă? Orice era posibil. Dar consecințele imediate ale aspirațiilor lui Waleran erau mai importante. William își dădea seama că era un pion pe tabla de șah a lui Waleran. Waleran își câștigase prestigiul în fața episcopului Henric prin faptul că putuse să-i aducă de o parte sau de alta pe William și pe oamenii lui. Acesta era prețul pe care trebuia să-l plătească William pentru ca Biserica să se facă a nu vedea crimele sale.

– Vrei să spui... Vocea îi sună răgușit. Tuși, după care încercă din nou. Vrei să spui că ești dispus să mă spovedești dacă eu îi jur credință lui Stephen și lupt din nou de partea lui?

De pe chipul lui Waleran se șterse strălucirea ambițioasă, acesta devenind impenetrabil ca de obicei.

– Exact asta vreau să spun.

William nu avea de ales și, oricum, nu vedea nici un motiv pentru care să refuze. Se dăduse de partea lui Maud atunci când se părea că aceasta avea să câștige, iar acum, când balanța înclina înspre Stephen, era cât se poate de pregătit să se întoarcă alături de rege. În fapt, ar fi consimțit la orice, numai să scape de spaima aceea îngrozitoare de chinurile iadului.

– De acord, atunci, spuse el, fără să mai ezite. Numai ascultă-mi spovedania, repede!

– Foarte bine, zise Waleran. Să ne rugăm împreună.

Pe măsură ce slujba se desfășura cu repeziciune, William își simțea sufletul ușurat de povara vinovăției și începu, treptat, să fie mulțumit de victoria

sa. Când ieși din capelă, oamenii săi băgară de seamă că era într-o stare bună de spirit, așa că se înveseliră și ei imediat. William le spuse că aveau să lupte din nou pentru regele Stephen, după cum era voia Domnului exprimată de episcopul Waleran, iar ei transformară această veste într-un pretext de sărbătorire. Waleran ceru să se aducă vin.

Pe când așteptau să li se servească prânzul, William spuse:

– Acum, Stephen s-ar cuveni să confirme numirea mea drept conte.

– S-ar cuveni, se declară de acord Waleran. Dar asta nu înseamnă că o va și face.

– Dar sunt din nou de partea lui!

– Richard din Kingsbridge nu l-a părăsit niciodată.

William își îngădui un zâmbet îngâmfat.

– Cred că m-am descotorosit de amenințarea reprezentată de Richard, spuse el.

– Da? Cum?

– Richard n-a avut niciodată pământ. N-a reușit să se întrețină printre cavaleri decât folosindu-se de banii surorii lui.

– E neobișnuit, dar i-a mers până acum.

– Dar acum soră-sa nu mai are bani. I-am dat eu foc la hambar ieri. E pe drumuri. Și Richard la fel.

Waleran încuviință printr-o mișcare din cap.

– În cazul acesta, nu e decât o chestiune de timp până ce dispare din peisaj. Și atunci, zic eu, titlul e al tău.

Prânzul era gata. Oștenii lui William stăteau cu servitorii și flirtau cu spălătoresele de la palat. William stătea în capul mesei, alături de Waleran și de arhidiaconii săi. Acum că se liniștise, îi invidia pe cei care stăteau pe lângă spălătorese: arhidiaconii erau destul de plicticoși.

Vicarul Baldwin îi oferi un vas în care se afla mazăre și spuse:

– Stăpâne William, cum o să-i împiedici pe alții să facă tocmai ceea ce a încercat starețul Philip, să-și deschidă propriul târg de lână?

William fu surprins de o astfel de întrebare.

– N-ar îndrăzni!

– Poate că un alt călugăr nu ar avea curaj; dar un conte, da.

– Ar avea nevoie de o licență.

– Dacă a luptat cu Stephen, poate că o să o primească.

– Nu în ținutul acesta!

– Baldwin are dreptate, William, spuse episcopul Waleran. În jurul domeniului tău sunt mai multe orașe care ar putea ține un târg de lână: Wilton, Devizes, Wells, Marlborough, Wallingford...

– Am dat foc Kingsbridge-ului, pot să dau foc oricărei așezări, spuse iritat William.

Luă o înghițitură de vin. Se enerva atunci când vedea că victoria îi era criticată.

Waleran luă o chiflă proaspătă și o rupse, fără să mănânce din ea.

– Kingsbridge e o țintă ușoară, își susținu el punctul de vedere. Nu are zid de apărare a orașului, nici castel, nici măcar o biserică mare unde să se refugieze oamenii. Și e condus de un călugăr care nu are cavaleri sau oșteni. Kingsbridge n-are nici un sistem de apărare, spre deosebire de cele mai multe dintre celelalte orașe.

Vicarul Baldwin adăugă:

– Și, după încheierea războiului civil, indiferent de câștigător, n-o să mai poți incendia nici măcar un oraș cum e Kingsbridge și să scapi nepedepsit. Un astfel de act ar însemna tulburarea păcii regale. Pe timp de pace, nici un rege nu ar trece cu vederea un astfel de delict.

William înțelegea că aveau dreptate, iar acest lucru îl înfuria.

– Atunci e posibil ca totul să fi fost inutil, spuse el.

Își lăsă cuțitul pe masă. Stomacul i se contractase din pricina tensiunii și nu mai putea mânca.

– Bineînțeles, cu Aliena ruınată, rămâne oarecum un loc liber, zise Waleran.

William nu înțelegea la ce se referea.

– Ce vrei să spui?

– Mare parte din lâna din ținut i-a fost vândută ei anul acesta. Ce o să se întâmple la anul?

– Nu știu.

Waleran continuă, pe același ton gânditor:

– În afară de starețul Philip, toți producătorii de lâna cale de kilometri buni sunt fie arendași ai contelui, fie arendași ai episcopului. Tu ești contele, practic, deși nu ai fost numit, iar eu sunt episcopul. Dacă ne obligăm arendașii să ne vândă nouă lâna, am controla două treimi din comerțul cu lâna din ținut. Am vinde-o la târgul de lâna din Shiring. Astfel, nu ar mai exista suficiente tranzacții care să justifice organizarea unui alt târg, chiar dacă cineva ar avea licență.

William își dădu seama îndată că era o idee strălucită.

– Și am face la fel de mulți bani ca Aliena, observă el.

– Într-adevăr. Waleran mușcă delicat din carnea din fața lui și mestecă meditativ. Așadar, ai incendiat Kingsbridge-ul, ți-ai distrus cel mai mare dușman și ai găsit o nouă sursă de venit. Nu a fost o zi tocmai rea.

William luă o înghițitură mare de vin și simți o căldură plăcută în stomac. Privi de-a lungul mesei și ochii i se opriră asupra unei fete dolofane cu plete negre care zâmbea cochec către doi dintre oștenii săi. Poate că avea să o posede în seara aceea. Știa cum se va întâmpla. Când avea să o înghesuie într-un colț, să o arunce pe podea și să-i ridice fusta, avea să-și aducă aminte chipul Alienei și expresia ei de teroare și disperare la văzul lânii aprinzându-se; astfel, o să fie în stare să o facă. Zâmbi acestui gând și luă altă felie din pulpa de căprioară.

Starețul Philip era zguduit de incendierea Kingsbridge-ului. Mișcarea neașteptată a lui William, violența atacului, scenele îngrozitoare în care mulțimea era cuprinsă de panică, măcelul îngrozitor și propria neputință, toate acestea reunite îl năuciseră.

Cea mai rea dintre toate era moartea lui Tom Constructorul. Un bărbat în deplinătatea puterilor, stăpân pe fiecare aspect al meseriei sale, Tom ar fi putut conduce construcțiile până la încheierea lor. Pe lângă asta, era cel mai apropiat prieten pe care-l avea Philip în afara comunității monastice. Vorbea cel puțin o dată pe zi și se luptaseră împreună pentru a găsi soluții la șirul nesfârșit de probleme cu care se confruntau în ridicarea uriașei construcții. Tom avea o combinație rară de înțelepciune și de umilință, care-l făcea un tovarăș plăcut în orice activitate. Părea de necrezut ca el să fi murit.

Philip simțea că nu mai înțelegea nimic, că nu mai avea nici o putere adevărată și că nu se arăta îndeajuns de competent încât să i se încredințeze conducerea unui grajd, cu atât mai puțin cea a unui oraș de mărimea Kingsbridge-ului. Socotise întotdeauna că, dacă făcea tot ce putea și își punea credința în Dumnezeu, totul avea să fie bine într-un final. Se părea că incendierea orașului îi dovedise că se înșelase. Își pierduse orice motivație, și stătea cât era ziua de lungă în casa starețului, privind lumânarea arzând pe micul altar, întorcând în minte gânduri fără legătură, deprimante, fără să facă nimic.

Cel care se ocupă de ce trebuia făcut fu tânărul Jack. El veghe la transportarea cadavrelor în criptă, a răniților în dormitorul călugărilor și organiză hrănirea celor rămași în viață pe pajiștea aflată de cealaltă parte a râului. Afară era cald, iar toată lumea dormea sub cerul liber. În ziua de după masacru, Jack îi repartiză pe sătenii năucii în echipe de muncitori și îi puse să curețe cenușa și resturile din curtea stăreției, în timp ce Cuthbert Cap-Alb și Milius Casierul comandaseră să se aducă provizii de la fermele învecinate. A doua zi, își îngropară morții în 193 de morminte noi, în partea de nord a curții stăreției.

Philip dădea pur și simplu ordinele propuse de Jack. Acesta remarcă faptul că majoritatea cetățenilor care supraviețuiseră incendiului pierduseră puține valori materiale – în cele mai multe cazuri, doar câte o colibă și câteva piese de mobilier. Recoltele erau încă pe câmp, vitele pe pășuni, iar economiile oamenilor tot în locul unde fuseseră îngropate, de obicei sub vetrele din case, neatinse de flăcările care măturaseră orașul. Cei mai afectați erau negustorii ale căror stocuri de marfă arseseră: unii se vedeau ruinați, așa cum era cazul Alienei; alții păstraseră o parte din avere în monede de argint pe care le avuseseră îngropate și puteau astfel să o ia de la capăt. Jack propuse reconstruirea imediată a orașului.

La sugestia lui Jack, Philip dădu permisiunea ca toți să poată tăia lemne din pădurea stăreției cu scopul de a reconstrui casele arse, permisiune valabilă însă numai o săptămână. Drept urmare, Kingsbridge fusese pustiu vreme de șapte zile, timp în care fiecare familie își alege și doborî copacii necesari pentru noile locuințe. În cuprinsul acelei săptămâni, Jack îl rugă pe Philip să schițeze planul noului oraș. Această idee aprinse imaginația starețului, smulgându-l din starea de depresie.

Lucră la planul lui fără contenire, timp de patru zile. În jurul zidului stăreției aveau să fie case mari, pentru meșteșugarii bogați și pentru negustori. Își amintea distribuția în grilă a străzilor de la Winchester și planifică noul Kingsbridge după același model. Străzile drepte, suficient de largi pentru a trece două căruțe, aveau să coboare spre râu, intersectate cu străzi mai înguste. Parcela standard pentru o clădire o făcu lată de opt metri, destul de mare pentru fațada unei case de oraș. Fiecare parcelă avea 40 de metri lungime, loc îndestulător pentru o curte decentă, cu latrină, pentru o grădiniță de legume și un grajd pentru cai și vaci sau o cocină. Podul arse, iar cel nou avea să fie construit într-un loc mai convenabil, la capătul inferior al noii străzi principale. Drumul principal al orașului avea să pornească de la pod și apoi urca direct dealul, trecea pe lângă catedrală și ieșea pe partea cealaltă, ca în Lincoln. O altă stradă largă avea să parcurgă distanța dintre poarta stăreției către un nou chei, pe malul râului, în aval de pod și dincolo de cotul apei. Astfel, materialele masive de construcție puteau ajunge la stăreție fără a fi folosită strada principală, rezervată circulației comerciale. În jurul noului chei avea să apară un cartier complet nou, de case mici: săracii vor locui în aval de stăreție, iar murdăria lor nu va mai afecta apa care ajungea la mănăstire.

Planificarea lucrărilor de reconstrucție îl scoase pe Philip din transa lui neputincioasă, dar, ori de câte ori își ridica ochii din desene, era cuprins de furie și de durere amintindu-se de oamenii care fuseseră pierduți. Se întreba

dacă, de fapt, William Hamleigh nu era cumva diavolul pe pământ: producea mai multă suferință decât părea posibil să o facă vreun om. Pe când se întorceau în oraș cu carele pline de lemne, Philip observă pe chipurile oamenilor aceeași alternanță dintre speranță și doliu. Jack și ceilalți călugări traseră noul plan pe pământ, folosind țaruși și sfori, și, pe măsură ce oamenii își alegeau parcelele, din când în când cineva spunea mohorât:

– Dar ce rost are? Ar putea arde anul viitor.

Dacă s-ar fi putut spera că avea să li se facă dreptate, că răufăcătorii urmau a fi pedepsiți, poate că oamenii s-ar fi dovedit mai ușor de consolati, dar, deși Philip îi scrisese lui Stephen, lui Maud, episcopului Henric, arhiepiscopului de Canterbury și papei, știa că, în vreme de război, erau slabe speranțe ca un om atât de puternic și de important ca William să fie adus în fața justiției.

În ciuda chiriilor mai ridicate, parcelele mai mari erau foarte solicitate, așa că își modifică planul pentru a permite trasarea mai multor astfel de loturi de teren. Aproape nimeni nu voia să construiască în cartierul mai sărac, dar Philip hotărî să lase schema așa cum era, pentru viitor. La zece zile după incendiu, pe majoritatea parcelelor se înălțau case noi de lemn, și, o săptămână mai târziu, cele mai multe dintre ele erau terminate. Odată ce oamenii terminară de construit, începură din nou lucrările la catedrală. Constructorii își primiră salariile și doriră să-și cheltuiască banii; așa că magazinele se deschiseră din nou, iar micii fermieri își aduseră din nou ouăle și ceapa în oraș; bucătăreșele și spălătoreșele începură iarăși lucrul pentru negustori și meșteri; și astfel, zi după zi, viața se întoarse la normal în Kingsbridge.

Dar muriseră atâția, încât orașul părea a fi populat cu stafii. Fiecare familie pierduse cel puțin un membru: un copil, o mamă, un soț, o soră. Oamenii nu afixau nici un alt semn de doliu decât cutele adânci care le brăzdau chipurile, arătându-le durerea și sufletul mohorât ca un copac dezgolit în miez de iarnă. Unul dintre cei mai crunt răniți era micul Jonathan, în vârstă de șase ani. Acesta umbla trist încolo și încoace prin curtea stăreției ca un suflet rătăcit și, în cele din urmă, Philip înțelese că îi era dor de Tom, care, se părea, petrecuse mai mult timp cu băiatul decât băgase de seamă oricine. Odată ce pricepuse acest lucru, Philip avu grijă să-și dedice câte o oră pe zi lui Jonathan, spunându-i povești, jucând împreună jocuri de numărat și ascultându-i vorbăria.

Philip le scrisese abaților marilor mănăstiri benedictine din Anglia și din Franța, întrebându-i dacă-i puteau recomanda un maestru constructor care să-l înlocuiască pe Tom. În mod normal, un stareț aflat în situația lui Philip

s-ar fi consultat cu episcopul său, pentru că episcopii călătoreau mult și era mai probabil ca ei să fie informați în legătură cu numele constructorilor pricepuți, dar episcopul Waleran nu l-ar fi ajutat pe Philip. Conflictul lor permanent însingura în și mai mare măsură sarcina lui Philip.

În timp ce starețul aștepta răspunsuri de la abați, meșterii căutau instinctiv conducerea lui Alfred. Acesta era fiul lui Tom, era meșter zidar și își condusesese ceva vreme echipa semiautonom. Din păcate, nu avea inteligența lui Tom, dar știa să scrie și era autoritar, așa că ocupă, treptat, locul lăsat gol de moartea tatălui său.

Acum apăreau mai multe probleme și dileme legate de construcție decât pe vremea lui Tom, iar Alfred mereu venea cu câte o întrebare atunci când Jack nu era prin apropiere. Evident, era ceva firesc: toată lumea din Kingsbridge știa că frații vitregi se urau unul pe celălalt. Oricum, rezultatul fu că Philip se pomeni deranjat, încă o dată, cu nesfârșite chestiuni de detaliu.

Dar, pe măsură ce săptămânile se scurgeau, Alfred devenea din ce în ce mai încrezător în sine, până ce, într-o zi, veni la Philip și spuse:

– Nu ai vrea mai bine să boltim catedrala?

Proiectul lui Tom prevedea un acoperiș de lemn peste partea centrală a bisericii și tavane boltite de piatră peste navele laterale, care erau mai înguste.

– Ba da, spuse Philip. Dar ne-am hotărât să facem un acoperiș de lemn ca să economisim bani.

Alfred încuviință printr-o mișcare din cap.

– Problema este că un tavan de lemn poate să ia foc. O boltă de piatră nu poate fi distrusă de flăcări.

Philip îl cercetă timp de câteva clipe, întrebându-se dacă nu cumva îl subestimase. Philip nu s-ar fi așteptat ca Alfred să propună o schimbare în proiectul tatălui său: s-ar fi așteptat la așa ceva mai degrabă de la Jack. Dar ideea unei biserici invulnerabile la foc era atractivă, mai ales că întregul oraș fusese distrus de incendiu.

Urmând aceeași direcție de gândire, Alfred zise:

– Singura clădire rămasă în picioare în tot orașul este noua biserică parohială.

„Iar noua biserică parohială – construită de Alfred – are o boltă de piatră“, își spuse Philip în gând. Dar își dădu seama că exista un impediment.

– Pot prelua zidurile de acum greutatea suplimentară a unui acoperiș de piatră?

– Ar trebui să consolidăm contraforturile. Ar ieși un pic mai mult în afară, atâta tot.

Philip își dădu seama că Alfred chiar se gândise la toate aspectele implicate.

– Dar ce facem cu costurile suplimentare?

– Va costa mai mult, pe termen lung, bineînțeles, iar construcția bisericii se va prelungi cu alți trei sau patru ani. Dar nu s-ar simți la costul anual.

Lui Philip îi plăcea din ce în ce mai mult ideea.

– Dar n-ar însemna că ar trebui să așteptăm încă un an până să folosim absida pentru slujbe?

– Nu. Indiferent că e din piatră sau din lemn, tot nu am putea să începem lucrările la tavan până primăvara următoare, pentru că zidăria luminatorului trebuie să se întărească înainte de a pune vreo greutate pe ea. Tavanul de lemn se construiește mai repede cu câteva luni; dar, în oricare din situații, absida va fi acoperită până la sfârșitul anului viitor.

Philip cumpăni această idee. Trebuiau puse în balanță pe de o parte avantajele oferite de un acoperiș ignifug și, pe de altă parte, dezavantajele reprezentate de prelungirea lucrărilor cu alți patru ani – și de costurile pe patru ani. Costurile suplimentare păreau ceva îndepărtat, iar câștigul în privința siguranței era imediat.

– Cred că o să discut despre asta cu frații la canon, spuse el. Dar mie mi se pare o idee bună.

Alfred îi mulțumi și ieși, iar, după plecarea lui, Philip rămase privind lung spre ușă, întrebându-se dacă, la urma urmelor, era într-adevăr nevoie să caute un alt maestru constructor.

Kingsbridge se prezentă plin de curaj la Sărbătoarea Primelor Roade¹. De dimineață, în fiecare gospodărie se coapse o pâine – tocmai fusese strânsă recolta, așa că făina era ieftină și din belșug. Cei care nu aveau propriul cuptor își coapseră pâinea la vecini, sau în cuptoarele mari de la stăreție ori de la cei doi brutari ai orașului, Peggy Baxter și Jack-atte-Novén. La amiază, aerul era înmiresmat de aroma pâinii calde, stârnind foamea tuturor. Pâinile fură așezate pe mesele puse pe pajștea de peste râu, iar toată lumea se plimba de colo-colo, admirându-le. Nu erau două la fel. Multe

¹ Lammas Day (*loaf-mass day*) – festivalul prin care se sărbătorea prima recoltă de grâu a anului. De obicei, în această zi oamenii aduceau o pâine din grâu nou la biserică. În unele părți ale Angliei, arendașii erau obligați să ofere grâu proaspăt recoltat seniorilor lor în prima zi din august, sau înainte. În *Cronica anglo-saxonă* este numită „the feast of the first fruits“. (n.tr.)

aveau fructe sau mirodenii în interior: exista pâine cu prune, pâine cu stafide, pâine cu ghimbir, pâine cu zahăr, pâine cu ceapă, pâine cu usturoi și multe altele. Altele erau colorate în verde cu pătrunjel, în galben cu gălbenuș de ou, în roșu cu lemn de santal, sau în purpuriu cu turnesol. Multe aveau forme neobișnuite: triunghiuri, conuri, sfere, stele, ovale, piramide, caneluri, suluri și chiar opturi. Altele erau și mai ambițioase: pâini în formă de iepuri, urși, maimuțe și balauri. Existau case și castele de pâine. Dar cea mai grandioasă, se puseră cu toții de acord, era pâinea făcută de Ellen și de Martha, care era o reproducere a felului în care urma să arate catedrala când avea să fie terminată, făcută după proiectul răposatului ei soț, Tom.

Jalea lui Ellen fusese o priveliște groaznică. Bocise ca un suflet chinuit, noapte după noapte, și nimeni nu o putuse alina. Chiar și acum, după două luni, era trasă la față și cu ochii duși în fundul capului; dar se părea că ea și Martha reușiseră să se ajute una pe alta, iar modelarea unei catedrale din aluat izbutise să le consoleze într-o oarecare măsură.

Aliena privi îndelung construcția lui Ellen. Și-ar fi dorit să existe vreo cale de a se liniști. Nu se mai entuziasma la nimic. Când începu degustarea pâinii, începu să rătăcească de la o masă la alta, fără scop și fără să mănânce. Nu voise nici măcar să-și construiască o casă până ce starețul Philip nu-și spusese să iasă imediat din depresie, iar Alfred îi adusese lemne și își însărcinase câțiva oameni să o ajute. Încă mai mânca la mănăstire în fiecare zi, asta atunci când își aducea aminte să mănânce. Nu avea nici pic de energie. Dacă o bătea gândul să facă totuși ceva pentru ea – să construiască o băncuță pentru bucătărie din lemnul rămas, să-și termine pereții casei lipindu-i cu lut de la râu sau să facă o capcană cu care să prindă păsări, astfel încât să aibă ce mânca – își amintea cât de mult muncise să-și dezvolte afacerea cu lână și cât de repede fusese distrus totul, așa că-și pierdea imediat orice urmă de entuziasm. Așa că trăia de pe o zi pe alta, trezindu-se târziu, ducându-se la mănăstire să mănânce dacă o răzbea foamea, petrecându-și ceasurile privind curgerea râului și, la căderea întunericului, dormind pe patele de pe podeaua noii ei case.

În ciuda moleșelii ce o stăpânea, Aliena știa că acest festival ce sărbătorea primele roade nu era altceva decât o amăgire. Orașul fusese reconstruit, iar oamenii își vedeau de treburi ca înainte, dar masacrul umbra chiar și acum zilele și putea simți, dincolo de fațada de bunăstare, un tremur profund de frică. Majoritatea oamenilor se pricepeau mai bine decât Aliena să se poarte de parcă totul ar fi fost bine, dar, de fapt, toți simțeau același lucru ca și ea, că acestea nu puteau dura și că orice ar construi avea să fie distrus din nou.

În timp ce privea absentă grămezile de pâine, sosi fratele ei, Richard. Acesta traversa podul, călare, venind dinspre orașul cel pustiu. Fusese plecat, luptând pentru Stephen, încă dinainte de masacru, și era uluit de ceea ce i se înfățișa înaintea ochilor.

– Ce dracu' s-a întâmplat aici? o întrebă el. Nu văd casa noastră... tot orașul s-a schimbat!

– William Hamleigh a venit în ziua târgului de lână cu o armată de oșteni și a dat foc orașului, îi răspunse Aliena.

Surprins, Richard păli, iar cicatricea de la urechea sa dreaptă se făcu de-a dreptul lividă.

– William! rosti el în barbă. Diavolul acela...

– Totuși, avem o casă nouă, spuse Aliena, cu chipul golit de orice expresie. Oamenii lui Alfred mi-au construit-o. Dar e mult mai mică și e jos, lângă cheiul cel nou.

– Dar tu ce-ai pățit? întrebă el, privind-o fix. Ești aproape cheală și nu mai ai sprâncene.

– Mi-a luat foc părul.

– Nu a...

Aliena scutură din cap.

– De data asta nu.

Una dintre fete îi aduse lui Richard niște pâine sărată. El luă o bucată, dar nu o mănca. Părea năucit.

– Oricum, mă bucur că ești teafăr, spuse Aliena.

El dădu din cap, în semn de încuviințare.

– Stephen mășăluiește spre Oxford, unde a încolțit-o pe Maud. Războiul s-ar putea termina în curând. Dar am nevoie de o sabie nouă... am venit să iau niște bani. Mușcă din pâine. Își recăpătă culoarea din obraji. Dumnezeuule, ce bună e! Poți să-mi frigi niște carne mai târziu.

Dintr-odată, Alienei i se făcu frică de el. Știa că avea să fie furios la culme și nu avea puterea necesară pentru a-i ține piept.

– Nu am carne, spuse ea.

– Păi, ia de la măcelar!

– Nu te enerva, Richard, zise ea.

Începu să tremure.

– Nu m-am enervat, spuse el, iritat. Ce e cu tine?

– Toată lâna mea a ars, zise ea și îl fixă cu o privire plină de spaimă, așteptând ca el să izbucnească.

Richard se încruntă, se uită la Aliena, înghiți dumaticatul, și azvârli coaja bucății de pâine.

– Toată?

– Toată.

– Dar trebuie să-ți fi rămas niște bani.

– Nimic.

– De ce nu? Întotdeauna aveai un cufăr plin de monede de argint îngropat în casă...

– Nu și în mai. I-am cheltuit pe toți pe lână... până la ultimul penny. Și am împrumutat patruzeci de lire de la săracul Malachi, pe care nu le pot înapoia. În mod clar, nu-ți pot cumpăra o sabie nouă. Nu pot cumpăra nici măcar o bucată de carne pentru cina ta. Suntem ruinați complet.

– Și atunci, eu cum pot să mai continui? strigă el, furios.

Calul își ciuli urechile și se agită, neliniștit.

– Nu știu, spuse Aliena, cu lacrimi în glas. Nu striga, sperii calul!

Începu să plângă.

– William Hamleigh a făcut asta, rosti Richard printre dinți. Într-una din zilele astea o să-l hăcuiesc ca pe un porc gras, jur pe toți sfinții!

Alfred veni spre ei, având firimituri în barba stufoasă și ținând în mână un coltuc de pâine cu prune.

– Ia gustă din asta, îi spuse el lui Richard.

– Nu mi-e foame, zise nepoliticos Richard.

Alfred se uită la Aliena și întrebă:

– Ce s-a întâmplat?

Richard răspuse în locul ei:

– Tocmai mi-a spus că nu mai avem nici un ban.

Alfred confirmă printr-o mișcare a capului.

– Toată lumea a pierdut câte ceva, dar Aliena a pierdut tot.

– Îți dai seama ce înseamnă asta pentru mine, spuse Richard, adresându-se lui Alfred, dar privind acuzator spre Aliena. Sunt terminat. Dacă nu-mi pot înnoi armele, nu-mi pot plăti oamenii și nu pot cumpăra cai, atunci nu mai pot lupta pentru regele Stephen. Cariera mea de cavaler e terminată... și nu o să mai ajung niciodată conte de Shiring.

Alfred spuse:

– Aliena s-ar putea mărita cu un om bogat.

Richard râse batjocoritor.

– I-a refuzat pe toți!

– Unul dintre ei ar putea să o ceară din nou.

– Da. Chipul lui Richard se contorsionă într-un zâmbet crud. Am putea trimite scrisori tuturor pretendenților refuzați pentru a le spune că și-a pierdut toți banii, iar acum e dispusă să se răzgândească...

– De ajuns, zise Alfred, punându-și mâna pe brațul lui Richard.

Acesta tăcu. Alfred se întoarse către Aliena.

– Îți amintești ce ți-am spus acum un an, la primul ospăț al gildei parohiale?

Aliena își simți inima ca de plumb. Nu-i venea să creadă că Alfred avea de gând să o ia de la capăt. Nu avea puterea necesară pentru a înfrun-
ta așa ceva.

– Îmi aduc aminte, spuse ea. Și sper că și tu ții minte răspunsul meu.

– Eu te iubesc în continuare, zise Alfred.

Richard părea surprins. Alfred își urmă vorba:

– Vreau în continuare să mă căsătoresc cu tine. Aliena, vrei să fii nevasta mea?

– Nu! spuse Aliena.

Voia să rostească mai multe, să adauge ceva care să facă din răspunsul ei unul definitiv și ireversibil, dar se simțea prea obosită. Privea când la Alfred, când la Richard și, dintr-odată, nu mai putu răbda situația. Le întoarse spatele, părăsi grăbită pajiștea și traversă podul, îndreptându-se către oraș.

Era tristă și înfuriată pe Alfred pentru că-și repetase propunerea în fața lui Richard. Ar fi preferat ca fratele ei să nu fi aflat de ea. Trecuseră trei luni de la incendiu – de ce se trezise Alfred abia acum? Era ca și cum l-ar fi așteptat pe Richard și tocmai de aceea pusese întrebarea imediat ce acesta sosise.

Străbătea străzile noi și pustii. Toată lumea era la stăreție, gustând din pâine. Casa Alienei se găsea în noul cartier sărac, jos, lângă chei. Aici, chiriile erau mici, dar, chiar și așa, nu avea nici cea mai vagă idee cum avea să plătească.

Venind călare, Richard o prinse din urmă, după care descălecă și merse alături de ea.

– Întregul oraș miroase a lemn verde, spuse el, ca să încropească o conversație. Și totul e atât de curat!

Aliena se obișnuise cu noua înfățișare a orașului, dar el o vedea pentru prima dată. Era nefiresc de curat. Incendiul înlăturase lemnul umed și putred al clădirilor mai vechi, acoperișurile de stuf înnegrite de fumul ridicat ani și ani de focurile pentru gătit, grajdurile vechi și murdare și vechile grămezi fetide de bălegar. Mirosea a nou: lemn verde, stuf nou, paie noi pe podele, chiar var proaspăt pe zidurile locuințelor mai bogate. Se părea că focul îmbogățise solul, astfel că, din cele mai neașteptate colțuri, se înălțau flori sălbatic. Cineva observase cât de puțini oameni se îmbolnăviseră de la incendiu încoace, iar acest fapt părea să confirme o teorie, susținută de mulți filozofi, conform căreia bolile se transmiteau prin vaporii urât mirositori.

Mintea îi rătăcea de la un gând la altul. Richard spusese ceva.

– Poftim? întrebă ea.

– Am spus că nu știam că Alfred te-a cerut de nevastă anul trecut.

– Aveai lucruri mai importante pe cap. Era în perioada în care Robert de Gloucester a fost luat prizonier.

– Alfred a dat dovadă de bunătate, construindu-ți o casă.

– Da, chiar așa. Uite-o!

Aliena îl fixa cu privirea în timp ce el cerceta casa. Era descumpănit. Aliena îl căina: crescuse într-un castel de conte și chiar și casa mare în care locuiseră înainte fusese sărăcăcioasă pentru el. Acum trebuia să se obișnuiască să trăiască într-o locuință ca de muncitori sau de văduve.

Aliena apucă frâul calului său.

– Vino. Avem loc pentru cal în spate.

Conduse animalul imens prin casă, ieșind pe ușa din spate. Curțile erau despărțite de garduri joase. Priponi calul de un stâlp din gard și începu să-i dezlege șaua grea de lemn. Din pământul ars răsăriseră iarbă și buruieni. Cei mai mulți săpaseră o groapă care să le servească drept latrină, plantaseră legume și construiseră câte o cocină sau un coteț de găini în ogradă, dar curtea Alienei era încă neatinsă.

Richard zăbovi în casă, dar nu avea mare lucru la care să se uite, așa că, după câteva minute, o urmă în curte.

– Casa e un pic cam goală... nu sunt mobile, nici oale, nici castroane...

– Nu am nici un ban, spuse Aliena, cu un glas apatic.

– Nici în grădină nu ai făcut nimic, zise el, privind nemulțumit în jur.

– Nu am energia necesară, spuse ea iritată.

Îi dădu șaua masivă și intră în casă.

Se așeză pe podea, cu spatele lipit de perete. Era răcoare înăuntru. Îl auzea pe Richard ocupându-se de cal în curte. După ce stătu nemișcată o vreme, văzu un șobolan scoțând nasul printre paiele de pe jos. Probabil că focul omorâse mii de șoareci și șobolani, dar acum începuseră să apară din nou. Aliena privi în jur, căutând un obiect cu care să-l omoare, dar nu avea nimic la îndemână și, oricum, animalul se făcu din nou nevăzut.

„Ce o să mă fac? se întrebă ea. Nu pot să trăiesc așa tot restul vieții.“ Dar simpla idee de a se apuca de ceva o extenua. Cândva, se salvase pe sine și-și salvase fratele din sărăcie, dar acest efort îi consumase toate resursele, și nu se simțea în stare să o ia de la capăt. Trebuia să găsească un mod de trai pasiv, controlat de altcineva, astfel încât să poată supraviețui fără să ia decizii sau să aibă inițiative. Se gândi la Madam Kate, din Winchester, care o sărutase pe buze, îi strânsese sânul și îi spusese: „Fată dragă, tu chiar nu trebuie să-ți faci

griji în privința banilor, sau în orice altă privință. Dacă lucrezi pentru mine, o să fim amândouă bogate“.

„Nu, își spuse ea, nu asta. Niciodată.“

Richard intră, ținând în mână desagiile de la șa.

– Dacă nu-ți poți purta singură de grijă, ai face bine să găsești pe cineva care să o facă în locul tău, spuse el.

– Te-am avut pe tine mereu.

– Eu nu pot avea grijă de tine! protestă el.

– De ce nu? În sufletul Alienei se aprinse o mică scânteie de mânie. Eu am avut grijă de tine timp de șase ani!

– Eu am luptat în război... tot ce ai făcut tu a fost să vinzi lână!

„Și să înjunghii un nelegiuit, continuă ea în gând. Să dobor un preot necinstit la pământ și să te hrănesc, să te îmbrac și să te protejiez când tu nu erai în stare să faci altceva decât să-ți muști pumnii, înfricoșat.“ Dar scânteia se stinse, furia dispăru, iar ea se mulțumi să spună:

– Glumeam, bineînțeles.

Richard mârâi ceva, nefiind sigur dacă să se simtă sau nu jignit de cuvintele ei; apoi scutură iritat din cap și zise:

– Oricum, n-ar trebui să te grăbești așa să-l respingi pe Alfred.

– Of, pentru numele lui Dumnezeu, mai taci, spuse ea.

– Ce nu-ți convine la el?

– Nu e vorba că nu-mi convine mie Alfred. Nu înțelegi? *Cu mine* e ceva în neregulă!

Richard puse desagiile jos și aținti un deget către ea.

– Exact, iar eu știu foarte bine ce. Ești total egoist! Nu te gândești decât la tine!

Era o remarcă atât de îngrozitor de nedreaptă, încât Aliena nu putu nici măcar să se enerveze. Ochii i se umplură de lacrimi.

– Cum poți să spui așa ceva? protestă ea, copleșită de nefericire.

– Pentru că totul ar fi bine dacă tu te-ai mărita cu Alfred, și totuși, tu refuzi.

– Căsătoria mea cu Alfred nu te-ar ajuta.

– Ba da!

– Cum?

– Alfred a spus că, dacă aș fi cumnatul lui, m-ar ajuta să lupt în continuare. Ar trebui să mă limitez un pic – nu-și poate permite să-mi plătească toți ostașii –, dar mi-a promis suficienți bani pentru a avea un cal de război și arme noi, ba chiar și propriul scutier.

– Când? întrebă uluită Aliena. Când a zis asta?

– Chiar acum. La stăreție.

Aliena se simțea umilită, iar Richard avu bunul-simț să pară și el un pic rușinat. Cei doi bărbați negociaseră libertatea ei ca doi negustori de cai. Aliena se ridică în picioare și, fără să mai rostească vreun cuvânt, ieși din casă.

Urcă din nou dealul către stăreție și intră în curte dinspre sud, sărind peste șanțul de lângă vechea moară de apă. Din moment ce era sărbătoare, moara nu funcționa. Dacă ar fi fost în funcțiune, Aliena nu ar fi venit pe aici, pentru că bufnetul ciocanelor care îndeseau stofa îi dădea mereu dureri de cap.

După cum se așteptase, curtea stăreției era goală. Șantierul era cufundat în tăcere. Era ora la care călugării studiau sau se odihneau, iar toți ceilalți se găseau pe pajiște. Aliena traversă curtea către cimitirul aflat în partea nordică. Mormintele îngrijite, cu rândurile lor ordonate de cruci din lemn și cu buchetele lor de flori proaspete, spuneau adevărul: orașul nu-și revenise încă de pe urma masacrului. Se opri lângă piatra de mormânt a lui Tom, împodobită cu un înger simplu de marmură, sculptat de Jack. „În urmă cu șapte ani, își spunea ea în gând, tata mi-a aranjat o căsătorie perfect convenabilă. William Hamleigh nu era bătrân, nu era urât și nici sărac. În locul meu, orice altă fată l-ar fi acceptat cu un oftat de ușurare. Dar eu l-am refuzat, și uite ce neazuri am stârnit: castelul nostru a fost atacat, tata a fost aruncat în închisoare, eu și fratele meu am ajuns pe drumuri... până și arderea Kingsbridge-ului și uciderea lui Tom sunt consecințele încăpățânării mele.“

Cumva, moartea lui Tom părea mai gravă decât toate celelalte dureri, poate pentru că fusese iubit de atâția oameni, poate pentru că era al doilea tată pe care-l pierdea Jack.

„Iar acum refuz o altă propunere perfect rezonabilă, își continuă ea gândul. Ce-mi dă mie dreptul să fiu atât de pretențioasă? Capriciile mele au stârnit suficiente neazuri. Ar trebui să-l accept pe Alfred și să mulțumesc lui Dumnezeu că nu sunt nevoită să lucrez pentru Madam Kate.“

Se îndepărtă de mormânt și începu să străbată la pas șantierul. Se opri în spațiul care avea să devină întretăierea naosului cu transepturile și privi absida. Era terminată, cu excepția acoperișului, iar constructorii se pregăteau pentru etapa următoare, construirea transepturilor: planul fusese deja trasat la sol, de-o parte și de alta, cu țărushi și sfoară, iar oamenii începuseră să sape la fundații. Zidurile înalte din fața ei aruncau umbre lungi, în soarele pieziș. Era o zi blândă, însă între zidurile catedralei domnea răcoarea. Aliena privi mult timp rândurile de bolți rotunde, mari la nivelul solului, micșorându-se mai sus și ajungând de mărime medie în vârf. Ritmicitatea aceasta – boltă, stâlp, boltă, stâlp – avea ceva profund mulțumitor.

Dacă, într-adevăr, Alfred era dispus să-l finanțeze pe Richard, Aliena încă și-ar mai fi putut îndeplini jurământul făcut în fața tatălui ei, cum că avea să aibă grijă de Richard până ce acesta își recâștiga titlul de conte. În adâncul sufletului, știa că trebuia să-l ia în căsătorie pe Alfred. Dar pur și simplu nu putea admite în sinea ei acest lucru.

Merse de-a lungul navei laterale sudice, plimbându-și mâna pe zid, simțind textura aspră a pietrelor, trecându-și unghiile peste șanțulețele puțin adânci făcute de dălțile zimțate ale cioplitorilor. Aici, în lateralul naosului, sub ferestre, zidul era decorat cu arcade oarbe, un rând de bolți lipite de perete. Acestea nu serveau altui scop decât acela de a contribui la impresia de armonie pe care o avusese Aliena atunci când privise clădirea. În catedrala lui Tom, totul părea a fi făcut conform unei ordine prestabilite. Poate că și viața ei era așa, toate fiind prestabilite ca părți ale unui proiect imens, iar ea nu era decât un constructor nesăbuit care voia să pună o cascadă în spatele altarului.

În colțul sud-estic al catedralei, o ușă scundă făcea legătura cu o scară îngustă în spirală. Fără să stea pe gânduri, Aliena intră pe ușă și începu să urce treptele. Când ajunse să nu mai vadă ușa, nezărind însă nici partea superioară a scării, începu să se simtă straniu, pentru că treptele păreau a continua la infinit. Apoi zări lumina zilei: în peretele turnulețului era o fereastră mică, făcută pentru a lumina treptele. În cele din urmă, ajunse în galeria largă aflată deasupra navei laterale. Aceasta nu avea ferestre îndreptate către exterior, ci spre interiorul bisericii lipsite de acoperiș. Se așeză pe pervazul uneia dintre bolțile interioare, sprijinindu-se de stâlp. Piatra rece îi mângâia obrazul. Se întrebă dacă Jack fusese cel care o sculptase. Îi veni în minte gândul că, dacă ar fi căzut de acolo, era posibil să moară. Dar nu era suficient de sus pentru așa ceva: putea doar să-și rupă picioarele și să zacă suferind îngrozitor până ce aveau să o găsească monahii.

Hotărî să urce la nivelul luminatorului. Se întoarse la scara din turnuleț și urcă mai sus. Nu avea de urcat la fel de mult ca prima dată, dar, oricum, i se păru înfricoșător și, când ajunse în vârf, inima îi bătea să-i spargă pieptul. Păși pe coridorul care făcea legătura cu luminatorul, un tunel îngust încastrat în perete. Înaintă încet de-a lungul lui, până ce ajunse pe partea dinspre interior a pervazului unei ferestre a luminatorului. Se prinse de stâlpul care împărțea fereastra în două. Când privi în jos, la golul de douăzeci și cinci de metri din fața ei, începu să tremure.

Auzi pași pe scara din turnuleț. Aliena se pomeni gâfâind, de parcă ar fi alergat. Nu mai văzuse pe nimeni pe șantier. Se strecurase oare cineva pe

urmele ei, încercând să o sperie? Pașii se apropiau, de-a lungul tunelului dinspre luminator. Își desprinsе mâna de pe stâlp și rămase în echilibru, pe marginea pervazului. În capătul ferestrei apăru o siluetă. Era Jack. Inima îi bătea atât de tare, încât Aliena o auzea în tâmples.

– Ce faci? întrebă el, precaut.

– Mă... mă uitam cum înaintează lucrul la catedrală.

El îi arată capitelul de deasupra capului ei.

– Eu l-am făcut pe ăsta.

Aliena ridică privirea. Piatra era sculptată sub forma unui bărbat care părea să susțină greutatea bolții în spate. Corpul îi era contorsionat, ca și cum ar fi fost chinuit de durere. Aliena îl privi îndelung. Nu mai văzuse niciodată ceva asemănător. Fără să cugete la ce spunea, rosti:

– Așa mă simt și eu.

Când își coborî din nou privirea, Jack era lângă ea, ținând-o de braț cu blândețe, dar ferm.

– Știu, spuse el.

Aliena privi hăul din fața ei. Gândul de a se prăbuși de la înălțimea aceea îi strângea măruntaiele de frică. Jack o trase ușor de braț. Aliena se lăsă condusă în tunelul dintre luminator și turn.

Coborârea pe scara din turn până la nivelul solului. Aliena se simțea părăsită de orice putere. Jack se întoarse spre ea și spuse pe un ton destins, ca într-o conversație obișnuită.

– Citeam în claustru, mi-am ridicat privirea și te-am văzut pe pervazul luminatorului.

Aliena îi privi chipul tânăr, cuprins de îngrijorare și de tandrețe și își aduse aminte de ce fugise de oricine altcineva, căutând acolo refugiu. Tânjea să-l sărute, și văzu aceeași dorință și în ochii lui. Fiecare fibră a trupului ei îi porunca să se arunce în brațele lui, dar știa ce trebuia să facă. Și-ar fi dorit să-i spună: „Te iubesc cu intensitatea unei furtuni, cu sălbăticia unui leu, cu disperarea unei furii neajutorate“; dar, în loc de toate acestea, spuse:

– Cred că o să mă mărit cu Alfred.

Jack se holbă la ea. Părea buimăcit. Apoi chipul i se întunecă, cuprins brusc de o tristețe matură, înțeleaptă, de dincolo de anii lui. Aliena crezu că avea să izbucnească în plâns, dar Jack nu o făcu. În loc de asta, în ochii lui se aprinse o scânteie de mânie. Dădu să spună ceva, se răzgândi, șovăi, după care vorbi.

Cu o voce la fel de rece ca vântul dinspre nord, spuse:

– Ai fi făcut mai bine dacă ai fi sărit de pe fereastra luminatorului.

Îi întoarse spatele și se întoarse în mănăstire.

„L-am pierdut pentru totdeauna“, își zise Aliena și simți cum inima i se făcea fărâme.

II

Jack fusese văzut furișându-se din mănăstire de Sărbătoarea Primelor Roade. Nu era un delict grav, dar mai fusese prins și de alte câteva ori, iar faptul că, de data aceasta, ieșise pentru a vorbi cu o femeie nemăritată agrava lucrurile. Greșeala sa fu discutată a doua zi, la canon, și se hotărî să fie ținut în izolare. Acest lucru însemna că nu avea voie să circule decât prin clădirile monastice, prin claustru și prin criptă și, ori de câte ori trecea dintr-o clădire în alta, trebuia însoțit.

Abia dacă băgă de seamă pedeapsa. Era atât de distrus de anunțul Alienei, încât nimic altceva nu mai prezenta importanță. Dacă, în loc să fie în izolare, ar fi fost biciuit, i-ar fi păsat la fel de puțin.

Bineînțeles, nici nu se punea problema de a se mai implica acum în construcția catedralei; oricum, pierduse mare parte din plăcerea acestei munci de când Alfred preluase conducerea. Acum își petrecea după-amiezile libere citind. Făcuse progrese uimitor de mari cu latina, iar acum putea citi orice, cu toate că destul de încet; și, având în vedere că trebuia să citească pentru a-și îmbunătăți cunoașterea limbii, i se îngăduia să folosească orice carte care-i atrăgea atenția. Deși biblioteca stăreției era mică, deținea mai multe opere de filozofie și matematică, iar Jack se cufundase în studiul lor cu entuziasm.

Multe dintre cele citite îl dezamăgeau. Erau pagini întregi de genealogii, mărturii repetitive privind miracole făptuite de sfinți morți cu mult timp în urmă și speculații teologice fără sfârșit. Prima carte care îi plăcu trata istoria lumii de la Facere până la fondarea stăreției Kingsbridge și, când o termină, avu impresia că știa tot ce se întâmplase vreodată. După o vreme, își dădu seama că pretenția cărții de a conține *toate* evenimentele era puțin credibilă, pentru că, la urma urmei, fapte se petreceau mereu peste tot, nu numai în Kingsbridge și în Anglia, ci și în Normandia, Anjou, Paris, Roma, Etiopia și

Ierusalim, așa că, probabil, autorul omisese o mulțime de lucruri. Cu toate acestea, cartea îi oferea lui Jack senzația că trecutul era precum o poveste, în care evenimentele se înlănțuiau, iar lumea nu reprezenta un mister nemărginit, ci un lucru finit care putea fi înțeles.

Cele care-i stârneau și mai tare curiozitatea erau problemele filozofice. Un filozof întreba de ce un om slab putea ridica o piatră grea cu o pârghie. În trecut, un astfel de lucru nu i se păruse ciudat lui Jack, dar, acum, această întrebare îi muncea mintea. Într-un rând, petrecuse mai multe săptămâni la carieră și își amintea că, atunci când o piatră nu putea fi mutată cu un drug de fier lung de treizeci de centimetri, soluția era, de obicei, să se folosească un drug de șizeci de centimetri. De ce un același om nu putea să miște piatra cu o pârghie scurtă, dar putea cu una lungă? Această întrebare îl conduse către altele. Constructorii de la catedrală foloseau o roată imensă pentru a ridica blocuri mari de piatră și bârne până la acoperiș. Încercătura de la capătul funiei era mult prea grea pentru a fi ridicată de un singur om cu brațele, dar același om putea învărti roata care trăgea sfoara, înfășurând-o pe ea, iar încercătura se ridica. Cum de era posibil așa ceva?

Astfel de speculații îi ocupară mintea ceva vreme, dar gândurile i se întorceau tot mereu la Aliena. Stătea în picioare în claustru, cu o carte grea pe pupitrul din fața lui, și își amintea dimineața aceea, în moara cea veche, când o sărutase. Păstra în minte fiecare clipă a acelui sărut, de la prima atingere catifelată a buzelor până la senzația tulburătoare a limbii ei în gura lui. Trupul lui se lipise de al ei de la coapse până la umeri, astfel încât îi simțise conturul sânilor și al șoldurilor. Amintirea era atât de intensă, încât i se părea a trăi totul încă o dată.

De ce se schimbase ea? El încă mai credea că sărutul ei fusese adevărat, iar răceala de apoi, falsă. O cunoștea. Era iubitoare, senzuală, romantică, plină de imaginație și de căldură sufletească. Totodată, era nesăbuită și dominatoare și, în timp, învățase să fie dură; dar nu era rece, nu era crudă, nu era lipsită de inimă. Nu-i stătea în fire să se mărite pentru bani cu un bărbat pe care nu-l iubea. Avea să fie nefericită, avea să-și regrete hotărârea, avea să fie bolnavă de nefericire; el o știa și, în sufletul ei, probabil că și ea o știa.

Într-o zi, când se afla în scriptoriu, un servitor al stăreției care mătura podeaua se opri pentru a se odihni, se sprijini în mătură și spuse:

– O să fie sărbătoare mare în familia ta.

Jack studia o hartă a lumii desenată pe o foaie mare de pergament. Își ridică privirea. Cel care vorbise era un bătrân noduros, prea slab pentru a mai fi pus la munci grele. Probabil că-l confundase pe Jack.

– De ce spui asta, Joseph?

- Nu știi? Fratele tău se însoară.
- Nu am nici un frate, spuse automat Jack, dar își simți inima ca de gheață.
- Frate vitreg, atunci, zise Joseph.
- Nu, nu știam. Jack simțea că trebuia să întrebe. Scrâșni din dinți și rosti:

Cu cine se însoară?

- Cu Aliena aia.

Așadar, era hotărâtă să meargă până la capăt. În adâncul sufletului, Jack adăpostise o speranță secretă cum că Aliena avea să se răzgândească. Își feri privirea, astfel încât Joseph să nu vadă disperarea așternută pe fața lui.

- Ca să vezi, spuse el, încercând să-și golească glasul de orice sentiment.

- Da... aia care era numai cu nasul pe sus, până ce a pierdut tot în incendiu.

- Ai... ai zis când?

- Mâine. O să se cunune în noua biserică parohială pe care a construit-o Alfred.

„Mâine!“

Aliena avea să se mărite cu Alfred mâine. Până în acel moment, Jack nu crezuse că vorbele Alienei aveau să se adeverească. Acum, realitatea îl lovi în moalele capului. Aliena avea să se mărite mâine. Viața lui Jack avea să se sfârșească mâine.

Privi înspre harta de pe pupitrul din fața lui. Ce mai conta dacă centrul lumii era Ierusalimul sau Wallingfordul? Avea să fie mai fericit dacă știa cum funcționau pârguțiile? Îi spusese Alienei că ar fi fost mai bine să sară de pe fereastra luminatorului decât să se mărite cu Alfred. Ceea ce ar fi trebuit să spună însă era că el, Jack, putea la fel de bine să fi sărit de la acea fereastră.

Disprețuia stăreția. Călugăria era un stil prostesc de viață. Dacă nu putea lucra la catedrală și Aliena se mărita cu altcineva, nu mai avea pentru ce trăi.

Ceea ce înrăutățea și mai mult lucrurile era că știa exact cât de nefericită avea să fie viața ei alături de Alfred. Iar asta nu numai pentru că el îl ura pe Alfred. Existau câteva fete care ar fi fost mai mult sau mai puțin mulțumite să se mărite cu Alfred: Edith, de exemplu, cea care chicotise atunci când Jack îi spusese cât de mult îi plăcea să sculpteze piatră. Edith nu s-ar fi așteptat la multe de la Alfred, și s-ar fi bucurat să-i facă pe plac și să-l asculte atâta timp cât el câștiga bine și își iubea copiii. Dar Aliena avea să sufere clipă de clipă în acea căsătorie. Avea să-i repugne grosolănia fizică a lui Alfred, avea să-l disprețuiască pentru comportamentul său dominator, avea să fie dezgustată de răutatea lui, iar încetineala cu care gândea el avea să o scoată din minți. Măritișul cu Alfred se va dovedi un adevărat iad pentru ea.

Cum de nu pricepea ea acest lucru? Jack era uluit. Ce se petrecea în mintea ei? Cu siguranță, *orice* ar fi fost preferabil căsătoriei cu un bărbat pe care nu-l iubea. În urmă cu șapte ani, stărnise vâlvă refuzând să se mărite cu William Hamleigh; și totuși, acum, acceptase în mod pasiv o propunere din partea unui bărbat la fel de nepotrivit pentru ea. La ce se gândea?

Jack trebuia să afle.

Trebuia să stea de vorbă cu ea, la naiba cu mănăstirea.

Făcu sul harta, o puse la loc în dulap și se duse la ușă. Joseph se sprijinea încă în coada măturii.

– Pleci? îl întrebă el pe Jack. Credeam că trebuie să stai aici până vine să te ia circuitorul.

– Circuitorul poate să se ducă la plimbare, spuse Jack și ieși.

Când ieși pe aleea estică a claustrului, întâlni privirea starețului Philip, care venea dinspre șantierul aflat spre nord. Jack se întoarse rapid pe călcâie, dar Philip strigă:

– Jack! Ce faci? Se presupune că ești în izolare!

Jack n-avea răbdare acum pentru rigorile disciplinei monastice. Îl ignoră pe Philip și porni în direcția opusă, îndreptându-se către pasajul care continua aleea sudică spre casele mici din jurul noului chei. Dar nu avea noroc. În chiar clipa aceea, fratele Pierre, circuitorul, apărui în calea lui, urmat fiind de cei doi adjuncți ai săi. Aceștia îl văzură pe Jack și se opriră instantaneu. Pe chipul rotund ca o lună plină al lui Pierre se instală o expresie de indignare uluită.

Philip strigă:

– Oprește-l pe novicele acela, frate circuitor!

Pierre întinse mâna cu gândul să-l oprească pe Jack. Acesta îl împinse într-o parte. Pierre se înroși la față și îl prinse de braț. Jack își eliberă brațul cu o mișcare bruscă și îl lovi cu pumnul în nas. Pierre lăsă să-i scape un țipăt, mai degrabă scandalizat decât rănit. Apoi, cei doi adjuncți săriră asupra lui Jack.

Acesta se zbatu ca un nebun și aproape că se eliberă, dar, atunci când Pierre își reveni de pe urma loviturii la nas și se alătură eforturilor ajutoarelor sale, cei trei reușiră să-l doboare la pământ și să-l imobilizeze. Jack continua să se zbată, furios că prostia aceasta cu călugăria îl împiedica să facă un lucru cu adevărat important, să-i vorbească Alienei. Spunea întruna:

– Dați-mi drumul, nebuni proști ce sunteți!

Cei doi adjuncți se așezaseră deasupra lui. Pierre stătea în picioare, ștergându-și sângele de la nas cu mâneca rasei. Philip apărui și el lângă el.

În ciuda furiei sale, Jack observă că și Philip era mânios, mai mânios decât îl văzuse Jack vreodată.

– Nu voi tolera un asemenea comportament din partea nimănui, spuse starețul, pe un ton la fel de inflexibil precum fierul. Ești călugăr novice și mă vei asculta întru totul! Se întoarse către Pierre. Pune-l în camera de ascultare!

– Nu! strigă Jack. Nu poți!

– Ba sigur că pot! spuse Philip, în culmea furiei.

Camera de ascultare era o celulă mică și fără ferestre aflată în beciul de sub dormitor, în capătul sudic, lângă latrine. De obicei, era folosită pentru întemnițarea răufăcătorilor care așteptau fie judecata starețului, fie transferul la închisoarea *sheriff*-ului din Shiring; dar, uneori, servea și ca temniță de pedeapsă pentru călugării care comiteau delictе disciplinare serioase, cum ar fi fost actele de desfrâu cu servitorii stăreției.

Pe Jack nu îl înspăimânta însă întemnițarea solitară, ci faptul că nu putea ieși din mănăstire pentru a o vedea pe Aliena.

– Nu înțelegi! urlă el la Philip. Trebuie să vorbesc cu Aliena!

Era cel mai rău lucru pe care ar fi putut să-l spună. Philip se enervă și mai tare.

– Tocmai pentru că ai vorbit cu ea ai fost pedepsit și prima oară, spuse el, furios.

– Dar trebuie!

– Singurele lucruri pe care *trebuie* să le faci sunt să te temi de Dumnezeu și să-ți ascuți superiorii!

– Tu nu ești superiorul meu, măgar prostănac ce ești! Nu ești nimic în fața mea! Lasă-mă să plec, blestemați să fiți cu toții!

– Luați-l de aici, rosti mohorât Philip.

Deja, în jurul lor se adunase o mică mulțime, iar câțiva călugări îl ridicară pe Jack de mâini și de picioare. Acesta se zbătea ca un pește prins în cârlig, dar erau prea mulți. Nu-i venea să creadă că se întâmpla așa ceva. Călugării îl cărară, zbatându-se și lovind în stânga și-n dreapta, de-a lungul culoarului către ușa camerei de ascultare. Cineva o deschise. Se auzi vocea răzbunătoare a fratelui Pierre:

– Aruncați-l înăuntru!

Călugării îi balansară trupul înapoi, apoi îl zvârliră prin aer. Jack ateriză ca un sac de cartofi pe pardoseala de piatră. Se ridică degrabă în picioare, fără să simtă vânățile și zgârieturile, și se năpusti la ușă, dar aceasta fu trântită exact în momentul în care el se lovi de ea și, o clipă mai târziu, se auzi cum, pe exterior, fu pusă de-a curmezișul ușii o bară groasă de fier, iar cheia fu răsucită în broască.

Jack izbi cu pumnii în ușa cu toată puterea.

– Dați-mi drumul! țipa el isteric. Trebuie să o opresc, să nu se mărite cu el! Dați-mi drumul!

De afară nu se auzea nici un sunet. Strigă în continuare, dar cererile sale se transformară în rugăminți, iar vocea într-un vaiet, apoi într-o șoaptă, și Jack vărsă lacrimi de furie și de frustrare.

Într-un final, ochii i se uscară și nu mai putu să plângă.

Se îndepărtă de ușă. Temnița nu era cufundată într-un întuneric complet: de pe sub ușă pătrundea o geană de lumină și putea distinge vag contururile încăperii. Merse de-a lungul pereților, pipăindu-i cu palmele. După semnele de daltă din piatră își dădu seama că această temniță fusese construită cu multă vreme în urmă. Încăperea nu avea aproape nici o trăsătură distinctivă. Avea forma unui pătrat cu latura de doi metri, cu o coloană într-un colț și cu un tavan boltit: în mod evident, fusese pe timpuri o parte a unei încăperi mai vaste, fiind zidită pentru a servi drept temniță. Într-unul dintre pereți se găsea un spațiu care semăna cu deschizătura unei ferestre înguste, dar era oblonită bine și, chiar dacă ar fi fost deschisă, ar fi fost prea mică pentru ca o persoană să se poată strecura prin ea. Pietrele pardoselei păreau un pic umede. Jack desluși un zgomot constant de curgere și își dădu seama că, probabil, pe sub celulă trecea canalul cu apă care străbătea stăreția de la iazul morii până la latrine. Acest lucru ar explica de ce podeaua era de piatră în loc să fie din pământ bătătorit.

Se simțea stors de puteri. Se așeză pe pardoseală, cu spatele lipit de perete, și privi fix fâșia de lumină ce intra pe sub ușă, chinuitoare amintire a locului unde-și dorea să fie. Cum de ajunsese în încurcătura aceasta? Nu crezuse niciodată în traiul de la mănăstire, nu intenționase niciodată să-și dedice viața slujirii lui Dumnezeu – nu credea cu adevărat în Dumnezeu. Intrarea sa la mănăstire, ca novice, fusese o soluție la o problemă imediată, o cale de a rămâne în Kingsbridge, aproape de lucrurile dragi și de oamenii pe care îi iubea. Își spusese mereu: „Pot oricând să plec, dacă vreau“. Iar acum chiar voia să plece, mai mult decât își închipuise vreodată că avea să și-o dorească, și iată că nu putea: era prizonier. „Imediat ce ies de aici, o să-l strâng de gât pe starețul Philip, își făgădui el în gând, chiar dacă o să sfârșesc în ștreang pentru asta.“

Acest gând îl făcu să se întrebe când avea să fie eliberat. Auzi clopotul care-i chema pe călugări la cină. În mod clar, aveau de gând să-l lase aici toată noaptea. Probabil că discutau despre el chiar în acele clipe. Cei mai aspri dintre călugări aveau să spună că trebuia să fie redus la tăcere timp de o săptămână – parcă-i vedea cu ochii minții pe Pierre și pe Remigius cerând

să se ia măsuri drastice. Alții, care-l plăceau, ar putea spune că o noapte petrecută în temniță reprezenta o pedeapsă suficientă. Oare Philip ce avea să spună? Îl plăcea pe Jack, dar probabil că acum era groaznic de furios, mai ales după ce Jack îi răcnise: „Tu nu ești superiorul meu, măgar prostănac ce ești! Nu ești nimic în fața mea!“ Mai mult ca sigur, Philip era tentat să le dea câștig de cauză călugărilor care cereau severitate. Nădăjduia ca ei să dorească să-l dea afară din mănăstire imediat, ceea ce, după judecata monahilor, ar fi fost o sentință mai dură. Astfel, i-ar fi putut vorbi Alienei înainte de nuntă. Dar era sigur că Philip avea să se împotrivească unei astfel de decizii. În ochii starețului, excluderea lui Jack ar fi însemnat recunoașterea faptului că fusese înfrânt.

Lumina de sub ușă devenea din ce în ce mai slabă. Afară se întuneca. Jack se întreba unde ar fi trebuit să se ușureze prizonierii. În temniță nu era nici o oală de noapte. După cum îi știa el pe călugări, nu le stătea în fire să treacă un astfel de detaliu cu vederea: credeau în curățenie, chiar și pentru păcătoși. Cercetă din nou pardoseala, centimetru cu centimetru, și găsi o gaură mică, în apropierea unuia dintre colțuri. Acolo se auzea mai puternic zgomotul făcut de curgerea apei, iar Jack își dădu seama că ducea la un canal subteran. Probabil că aceasta era latrina lui.

La scurt timp după ce făcuse această descoperire, micul oblon se deschise. Jack sări în picioare. Pe pervaz fură așezate un castron și o coajă de pâine. Jack nu putu vedea chipul bărbatului care le pusese acolo.

– Cine e acolo? întrebă el.

– Nu am voie să discut cu tine, rosti bărbatul cu un glas monoton.

Cu toate acestea, Jack îi recunoscuse vocea: era un călugăr bătrân pe nume Luke.

– Luke, au spus cât trebuie să stau aici? strigă Jack.

Călugărul repetă formula:

– Nu am voie să discut cu tine.

– Te rog, Luke, spune-mi dacă știi! îl imploră Jack, fără să-i mai pese de cât de patetice ar putea părea vorbele sale.

Luke îi răspunse în șoaptă.

– Pierre a cerut să stai o săptămână, dar Philip a decis să nu stai decât două zile.

Oblonul fu închis cu putere.

– Două zile! spuse disperat Jack. Dar o să fie măritată până atunci!

Nu se auzi nici un răspuns.

Jack rămase nemișcat, privind în gol. Lumina care intrase pe ferestruică părăuse puternică în comparație cu semiobscuritatea din celulă și, un răstimp,

nu mai văzu nimic, până ce ochii săi se obișnuiră din nou cu întunericimea; apoi i se umplură cu lacrimi proaspete, și fu orbit din nou.

Se întinse pe pardoseală. Nu se mai putea face nimic. Era încuiat aici până luni, și până atunci, Aliena va fi devenit deja soția lui Alfred, avea să se trezească în patul lui Alfred, cu sămânța lui Alfred în pânțele ei. Acest gând îi făcea greață.

În curând, în celulă se înstăpâni un întuneric deplin. Jack se deplasă băjbâind prin beznă până la pervaz și bău din castron. Era plin cu apă. Luă o bucată mică de pâine și o băgă în gură, dar nu îi era foame și abia dacă reuși să o înghită. Bău restul de apă și se întinse din nou pe jos.

Nu adormi, ci alunecă într-un soi de picoteală, aproape ca o stare de transă, în care retrăia, ca într-un vis sau într-o viziune, după-amiezile de duminică pe care le petrecuse vara trecută cu Aliena, atunci când îi spusese povestea scutierului care era îndrăgostit de prințesă și plecase în căutarea viței-de-vie rodind rubine.

Clopotul care anunța miezul nopții îl trezi din visare. Se obișnuise cu programul vieții monastice, și se simțea cât se poate de treaz la miezul nopții, deși de multe ori se întâmplase să aibă nevoie să doarmă după-amiaza, mai ales dacă se servise carne la prânz. Călugării se ridicau din paturi și se aliniau într-o procesiune care străbătea spațiul de la dormitor la biserică. Se aflau chiar deasupra lui Jack, dar el nu putea auzi nimic: celula era izolată fonic. Nu i se păruse a fi trecut mult atunci când auzi clopotul care anunța slujba matinelor, oficiată la o oră după miezul nopții. Timpul se scurgea repede, prea repede, pentru că mâine Aliena avea să se mărite.

În primele ore ale dimineții, în ciuda nefericirii sale, adormi.

Se trezi tresărind. În celulă mai era cineva.

Era îngrozit.

În celulă era întuneric complet. Zgomotul curgerii apei părea mai puternic.

– Cine e? întrebă el, cu un glas tremurător.

– Eu sunt... nu-ți fie frică.

– Mamă! Aproape că-l luă cu leșin de ușurare. Cum de ai știut că sunt aici?

– Bătrânul Joseph a venit să-mi spună ce s-a întâmplat, răspunse ea, pe un ton normal al vocii.

– Șșșș! O să te audă călugării.

– Ba nu. Poți să cânti și să țipi aici fără să fii auzit de sus. Știu bine... eu am făcut-o.

În mintea lui Jack se îngrămădeau atâtea întrebări, încât nici nu știa pe care să o adreseze mai întâi.

– Cum ai intrat aici? E deschisă ușa? Porni spre ea, cu brațele întinse. Ah... ești udă!

– Canalul de apă trece chiar pe sub încăpere. E o piatră desprinsă în pardoseală.

– De unde ai știut asta?

– Tatăl tău a petrecut zece luni în celula asta, spuse ea, iar în vocea ei se ghicea amărăciunea anilor trecuți.

– Tata? În celula *asta*? Zece luni?

– Atunci m-a învățat toate poveștile acelea.

– Dar de ce a fost închis aici?

– Nu am aflat niciodată, spuse ea, plină de ranchiună. A fost răpit sau arestat – nu a știut niciodată ce a fost – în Normandia și a fost adus aici. Nu vorbea engleză sau latină și nu avea nici cea mai vagă idee unde se afla. A lucrat la grajduri vreun an – atunci l-am cunoscut eu. Vocea ei avea blândețea nostalgiei. L-am iubit din momentul în care l-am văzut prima oară. Era atât de blajin, și părea atât de speriat și de nefericit... și, cu toate acestea, cânta ca o pasăre. Nimeni nu vorbise cu el de luni întregi. A fost atât de încântat atunci când i-am adresat câteva cuvinte în franceză, încât cred că s-a îndrăgostit de mine numai pentru asta. Furia înăspri din nou glasul femeii. După o vreme, l-au băgat în temnița asta. Atunci am descoperit cum să intru aici.

Lui Jack îi veni în minte că, probabil, fusese conceput chiar acolo, pe pardoseala rece de piatră. Acest gând îl făcu să se simtă stânjenit și fu bucuros că era prea întuneric pentru ca el și mama lui să se vadă unul pe celălalt. Spuse:

– Dar trebuie să fi făcut el ceva ca să fie arestat așa.

– Nu-i venea nimic în minte. Și, în final, au inventat ei o fărădelege. Cineva i-a dat o cupă bătută cu pietre prețioase și i-a spus că poate să plece. După ce s-a îndepărtat vreo doi, trei kilometri a fost arestat și acuzat că furase cupa. L-au spânzurat.

Ellen plângea.

– Cine a făcut toate acestea?

– *Sheriff*-ul din Shiring, starețul de Kingsbridge... nu contează *cine*.

– Dar ce s-a întâmplat cu familia tatălui meu? Trebuie să fi avut părinți, frați și surori...

– Da, avea o familie mare acasă, în Franța.

– De ce nu a evadat pentru a se întoarce acolo?

– A încercat, o dată; iar ei l-au prins și l-au adus înapoi. Tocmai de aceea l-au băgat în temniță. Ar fi putut încerca din nou, bineînțeles, odată ce am descoperit cum se poate ieși de aici. Dar nu știa drumul spre casă, nu știa nici

o boabă englezește și nu avea nici un ban. Avea foarte puține șanse. Ar fi trebuit totuși să o facă, știm asta acum; dar, la vremea respectivă, nu ne-am gândit niciodată că ar putea să-l spânzure.

Jack o îmbrățișă, ca să-i aline durerea. Era udă learcă și tremura. Trebuia să iasă de acolo și să își usuce hainele. Își dădu seama, profund surprins, că, dacă ea putea ieși de acolo, și el putea face același lucru. Pentru câteva clipe aproape că uitase de Aliena, pe când mama lui îi vorbea despre tatăl său; dar acum pricepu că dorința i se împlinise – putea vorbi cu Aliena înainte de nunta ei cu Alfred.

– Arată-mi cum se iese, spuse el brusc.

Ea își trase nasul și își înghiți lacrimile.

– Ține-mă de braț, iar eu o să te conduc.

Traversară celula, iar Jack simți că mama lui cobora.

– Lasă-te în canal, spuse ea. Trage aer adânc în piept și bagă-ți capul la fund. Apoi te târăști pur și simplu împotriva curentului. Nu te lăsa dus de apă, că o să sfârșești în latrina călugărilor. O să simți că nu mai ai aer când aproape că ai ajuns, dar să stai calm și să mergi mai departe, că o să reușești.

Mama sa se lăsă și mai jos, desprinzându-și brațul de mâna lui Jack.

Jack găsi gaura și se lăsă și el în jos. Picioarele îi atinseră apa aproape imediat. Când ajunse cu tălpile pe fund, umerii îi avea deasupra pardoselei. Înainte de a se pleca și mai mult, găsi piatra desprinsă și o puse la loc, gândindu-se malițios că monahii aveau să rămână cu gura căscată atunci când vor descoperi celula goală.

Apa era rece. Trase adânc aer în piept, se lăsă în patru labe și începu să meargă împotriva curentului. Se deplasa cât putea de repede. Pe măsură ce înainta, își închipuia clădirile de deasupra lui. Trecea pe sub pasaj, apoi pe sub sala de mese, bucătărie și brutărie. Nu era o distanță mare, dar părea să dureze la nesfârșit. Încercă să se ridice la suprafață, dar se lovi cu capul de tavanul tunelului. Se simți cuprins de panică și își aminti ce îi spusese mama sa. Aproape că ajunsesese. Câteva momente mai târziu, văzu o lumină în fața lui. Probabil că, în răstimpul cât vorbiseră ei în celulă, se crăpase de ziuă. Se târî până ce ajunse sub locul de unde venea lumina, apoi se ridică în picioare și trase cu nesaț aer în piept. După ce-și recăpătă răsuflarea, ieși din șanț.

Mama lui își schimbase deja hainele. Purta o rochie uscată și curată, iar acum o storcea pe cea udă. Îi adusese și lui haine uscate. Acolo, într-un teanc ordonat, se aflau veșmintele pe care nu le mai purtase de o jumătate de an: o cămașă de pânză, o tunică verde de lână, ciorapi gri și cizme de piele. Mama se întoarse cu spatele, iar Jack aruncă deoparte rasa grea, își lepădă sandalele și se îmbracă repede cu hainele lui.

Aruncă rasa de călugăr în șanț. Nu avea să o mai poarte niciodată.

– Ce o să faci acum? Întrebă mama lui.

– Mă duc la Aliena.

– Acum? E devreme.

– Nu mai pot aștepta.

Mama încuviință cu o mișcare din cap.

– Fii blând. E rănită.

Jack se aplecă să o sărute, apoi își petrecu brațele în jurul ei și o îmbrățișă.

– M-ai scos din închisoare, spuse el și izbucni în râs. Ce mamă!

Ellen zâmbi, dar avea ochii umezi.

Jack o mai strânse o dată în brațe de rămas-bun, după care se îndepărtă.

Deși se luminase de-a binelea, nu se găsea nimeni pe afară, deoarece era duminică, iar oamenii nu aveau de lucru, așa că profitau de ocazie pentru a dormi și după răsărit. Jack nu era sigur dacă ar fi trebuit să se teamă să nu fie văzut. Oare starețul Philip avea dreptul de a porni în urmărirea unui novice și să-l oblige să se întoarcă? Și chiar dacă avea dreptul, ar fi vrut să o facă? Jack nu știa. Oricum, Philip făcea legea în Kingsbridge, iar Jack îl sfidase, așa că, mai mult ca sigur, aveau să fie necazuri de vreun fel sau altul. Cu toate acestea, pentru Jack nu mai exista nimic în afara următoarelor câteva minute.

Ajunse la casa Alienei. Îi trecu prin gând că Richard s-ar putea găsi acolo. Spera să nu fie așa. Totuși, nu ținea de el. Se duse la ușă și bătu ușor.

Își apropie capul de ușă și își încordă auzul. Dinăuntru nu se simțea nici o mișcare. Bătu din nou, mai tare și, de data aceasta, fu răsplătit de fâșâitul paielor sub greutatea unor tălpi.

– Aliena! spuse el, într-o șoptă puternică.

O auzi venind la ușă. O voce speriată rosti:

– Da?

– Deschide ușa!

– Cine e?

– Jack sunt.

– Jack!

Se lăsă tăcerea. Jack aștepta.

Aliena închise ochii, disperată, și se lăsă moale, sprijinindu-se de ușă, cu obrazul lipit de lemnul aspru. „Nu Jack, își spuse ea. Nu azi, nu acum.“

Vocea lui se auzi din nou, o șoptă puternică, imperioasă.

– Aliena, te rog, deschide ușa, repede! Dacă mă prind mă bagă înapoi în temniță!

Auzise că fusese închis – tot orașul vuia. În mod evident, evadase. Și veni-
se direct la ea. Inima începu să-i bată mai tare. Nu putea să-l alunge.

Ridică zăvorul și deschise ușa.

Părul lui roșu era ud, lipit de cap, ca și cum s-ar fi îmbăiat. Purta haine
obișnuite, nu rasa de călugăr. El îi zâmbi, de parcă faptul că o vedea era cel
mai bun lucru ce i se întâmplase vreodată. Apoi se încruntă și spuse:

– Ai plâns.

– De ce ai venit aici?

– Trebuia să te văd.

– Mă mărit azi.

– Știu. Pot să intru?

Știa prea bine că ar fi fost greșit să-l primească; dar apoi își dădu seama
că peste numai o zi avea să fie soția lui Alfred, așa că aceasta putea fi ultima
dată când vorbea cu Jack între patru ochi. Își spuse: „Nu-mi pasă dacă e greșit
ce fac“. Deschise ușa mai larg. Jack intră, iar ea o închise din nou și puse
zăvorul la loc.

Rămăseră în picioare, față în față. Acum, Aliena se simțea stânjenită. El
o privea fix, cu o dorință disperată în ochi, așa cum un om aproape mort de
sete s-ar uita la o cascadă.

– Nu mă privi așa, spuse ea și îi întoarse spatele.

– Nu te mărita cu el, zise Jack.

– Trebuie.

– Vei fi nefericită.

– Sunt nefericită și acum.

– Uită-te la mine, te rog!

Ea se întoarse cu fața la el și își ridică privirea.

– Te rog, spune-mi de ce faci asta, zise Jack.

– De ce ți-aș spune?

– Din pricina felului în care m-ai sărutat la moara cea veche.

Aliena își coborî privirea și simți cum obrajii prind să-i ardă. În ziua
aceea se dezamăgise pe sine și, de atunci încolo, era copleșită de rușine.
Acum, el folosea acel incident împotriva ei. Nu rosti nici un cuvânt. Nu avea
cum să se apere.

– După aceea, te-ai făcut ca de gheață, zise Jack.

Aliena își ținea în continuare ochii plecați.

– Eram atât de buni prieteni, continuă el, neîndurător. Toată vara aceea, în
luminișul tău, lângă cascadă... poveștile mele... eram atât de fericiți! Te-am
sărutat acolo, într-un rând. Îți aduci aminte?

Își amintea, bineînțeles, deși se prefăcuse chiar față de ea însăși că nu se întâmplase niciodată. Acum, amintirea îi topea inima, iar ea îl privi cu ochii plini de lacrimi.

– Apoi am modificat moara ca să-ți îndesești stofa, spuse el. Eram foarte fericit că te pot ajuta la afaceri. Ai fost încântată atunci când ai văzut-o. Și ne-am sărutat din nou, dar nu a mai fost un mic sărut, ca primul. De data aceasta a fost un sărut... pasional.

„O, Doamne, da, a fost“, își spuse ea în gând, roși din nou și începu să respire precipitat; își dorea să se poată controla, dar nu reușea.

– Ne-am îmbrățișat foarte strâns. Ne-am sărutat mult timp. Tu ai deschis gura...

– Oprește-te! țipă ea.

– De ce? întrebă el, pe un ton violent. Care e problema? De ce te-ai răcit așa apoi?

– Pentru că mi-e frică! îi țâșniră ei vorbele de pe buze, izbucnind în lacrimi.

Își îngropă chipul în palme și începu să suspine adânc. O clipă mai târziu, simți palmele lui Jack așezându-i-se pe umerii care-i tresăltau. Nu schiță nici un gest, și, după un timp, el o cuprinse blând în brațe. Aliena își desprinsese fața din palme și își lipi obrazul de tunica lui verde.

După o vreme, își petrecu brațele pe după talia lui.

Jack își lipi obrazul de părul ei – părul acela urât, scurt, fără nici o formă, care nu-și revenise de pe urma incendiului – și începu să o mângâie pe spate, ca și cum ar fi fost un prunc. Aliena și-ar fi dorit să poată sta astfel pentru totdeauna. Dar el se retrase din îmbrățișarea ei ca să o privească în ochi și spuse:

– De ce ți-e frică?

Aliena știa prea bine pricina, dar nu-i putea spune. Scutură din cap și făcu un pas înapoi; dar el o ținea de încheieturi, neîngăduindu-i să se îndepărteze.

– Ascultă, Aliena, spuse el. Vreau să știi cât de îngrozitoare au fost toate acestea pentru mine. M-ai făcut să cred că mă iubești, apoi că mă urăști, iar acum te vei mărita cu fratele meu vitreg. Nu înțeleg. Nu mă pricep deloc la genul ăsta de lucruri, nu am mai fost îndrăgostit până acum. Totul *doare* atât de mult! Nu pot să exprim în cuvinte cât de rău este. Nu crezi că ar trebui cel puțin să-mi explici de ce trebuie să îndur toate astea?

Aliena se simțea copleșită de remușcări la gândul că îl rănise atât de tare, deși îl iubea atât de mult. Îi era rușine că se purtase așa de rău cu el. Jack nu făcuse altceva decât să se arate bun cu ea, iar ea îi distrusese viața. Avea dreptul la o explicație. Făcu un efort să-și stăpânească teama.

– Jack, mie mi s-a întâmplat ceva în urmă cu mult timp, ceva cu adevărat îngrozitor, ceva ce m-am forțat să uit ani de zile. Nu am vrut să mă mai gândesc la ce s-a întâmplat atunci, dar, când m-ai sărutat, totul mi-a revenit în minte și nu am mai putut suporta.

– Ce a fost? Ce ți s-a întâmplat?

– După ce tata a fost închis, am locuit la castel, eu, Richard și un servitor pe nume Matthew; iar, într-o noapte, William Hamleigh a venit și ne-a alungat.

Jack își miji ochii.

– Și?

– L-au omorât pe bietul Matthew.

Jack își dădea seama că nu-i spunea tot adevărul.

– De ce?

– La ce te referi?

– De ce l-au omorât pe servitorul vostru?

– Pentru că a încercat să-i împiedice.

Pe chipul ei curgeau șiroaie de lacrimi, iar gâtul i se contracta dureros ori de câte ori încerca să rostească vreun cuvânt, ca și cum cuvintele ar fi înecat-o. Aliena clătină din cap neputincioasă și încercă să se îndepărteze, dar Jack nu voia să-i dea drumul.

Cu un glas la fel de blând ca un sărut, el spuse:

– Să-i împiedice să facă oare ce anume?

Dintr-odată, Aliena simți că îi putea spune, iar mărturisirea fu rostită dintr-o suflare:

– M-au siluit, zise ea. Servitorul lui m-a ținut la pământ, William s-a suit pe mine, dar eu tot nu voiam să-l las, așa că ei au rețezat o bucată din urechea lui Richard, și au zis că o să-l taie și mai rău. Acum Aliena suspina de ușurare, simțind o nemărginită recunoștință pentru faptul că-și descărcase sufletul. Îl privi în ochi pe Jack și spuse: Așa că mi-am desfăcut picioarele, iar William mi-a făcut-o, în timp ce servitorul l-a forțat pe Richard să privească.

– Îmi pare atât de rău! șopti Jack. Am auzit zvonuri, dar nu am crezut niciodată... Aliena dragă, cum de au fost în stare de așa ceva?

Aliena simțea nevoia să-i spună totul.

– Apoi, după ce William a terminat, servitorul mi-a făcut-o și el.

Jack închise ochii. Chipul lui era palid și încordat. Aliena continuă:

– Și, vezi tu, când ne-am sărutat, am vrut să fiu cu tine, iar asta m-a dus cu gândul la William și la servitorul lui; și m-am simțit atât de îngrozitor, și

de speriată, încât am luat-o la fugă. De aceea am fost atât de rea cu tine și te-am făcut atât de nefericit. Îmi pare rău!

– Te iert, îi șopti el.

O trase aproape, iar Aliena îl lăsă să-și petreacă din nou brațele în jurul trupului ei. O liniștea atingerea lui.

Aliena îl simți cutremurându-se. Nelinșițită, îl întrebă:

– Te dezgust?

Jack o privi.

– Te ador, spuse el.

Se aplecă și o sărută pe gură.

Aliena încremeni. Nu asta voia. Jack se retrase puțin, apoi o sărută din nou. Atingerea buzelor lui era foarte blândă. Simțindu-se recunoscătoare și copleșită de prietenie, Aliena își țuguie buzele, doar un pic, după care și le relaxă din nou, ca un răspuns vag la sărutul lui. Încurajat, Jack își lipi din nou buzele de ale ei. Aliena îi simțea fierbințeala răsuflării pe chip. Jack își întredeschise gura. Ea se retrase degrabă.

Jack păru jignit.

– E chiar atât de rău?

În fapt, ei nu-i mai era la fel de teamă ca la început. Îi mărturisise groaznicul adevăr legat de ce i se întâmplase, iar el nu se retrăsese, dezgustat; mai mult, se purta la fel de tandru și blând ca întotdeauna. Ea își înălță un pic fața, iar el o sărută din nou. Nu era deloc înspăimântător. În sărutul lui nu exista nimic amenințător, nimic care să trădeze o violență incontrollabilă, nici o urmă de forțare, de ură sau de dorință de a domina; ba dimpotrivă. Acest sărut era o plăcere împărtășită.

Aliena își despărți ușor buzele și simți apăsarea blândă a vârfului limbii lui. Tot corpul i se încordă. El îi împinse molcom buzele, deschizându-le mai mult. Aliena se relaxă din nou. El îi supse blând buza de jos. Aliena se simți cuprinsă de o domoală amețală.

– Vrei să faci ce ai făcut data trecută? spuse Jack.

– Ce am făcut?

– Am să-ți arăt. Deschide gura, doar un pic.

Aliena se conformă, și îi simți din nou limba, atingându-i buzele, strecurându-se printre dinții ei, cercetându-i gura până ce dădu de limba ei. Aliena se retrase.

– Așa, spuse el. Așa ai făcut.

– Da?

Era de-a dreptul șocată.

– Da. Jack schiță un zâmbet, după care, brusc, luă o înfățișare solemnă. Dacă ai vrea să o faci din nou, aș da uitării toată durerea din aceste ultime nouă luni.

Aliena își ridică din nou chipul spre el și închise ochii. După o clipă, îi simți gura lipită de a ei. Își desfăcu buzele, ezită, apoi, cuprinsă de emoție, își împinse limba în gura lui. În acest timp, își amintea cum se simțise data trecută când o făcuse, în moara veche, iar acea senzație de extaz îi reveni în suflet. O stăpânea nevoia de a-l îmbrățișa, de a-i atinge pielea și părul, de a-i simți povara mușchilor și-a oaselor, de a fi înăuntrul lui și de a-l avea înăuntrul ei. Limba ei o întâlni pe a lui și, în loc să se simtă jenată și ușor dezgustată, era încântată că împărtășea cu el un act atât de intim cum era această împreunare.

Acum, amândoi respirau greu. Jack îi cuprinse capul în palme. Ea îi mângâie brațele, spatele iar, apoi coapsele, simțind mușchii puternici și încordați. Inima îi bubuia în piept. Într-un final, se retrase din sărut, fără răsufflare.

Își aținti privirea asupra lui. Jack era îmbujorat și gâfâia, iar chipul îi strălucea de dorință. După o clipă, se aplecă din nou spre ea, însă, în loc să-i sărute gura, îi ridică bărbia și îi sărută pielea delicată a gâtului. Aliena se auzi gemând de plăcere. Jack își aplecă și mai mult capul și își trecu buzele peste protuberanța sânilor ei. Sub materialul grosolan al cămășii de pânză, sfârcurile i se umflaseră și erau insuportabil de sensibile. Buzele lui se strânseseră pe unul din sfârcuri. Aliena simți fierbințeala respirației lui pe piele.

– Ușor, șopti ea, temătoare.

Jack îi săruta sfârcul prin pânză și, deși era cât se poate de blând, ea simți un fior de plăcere atât de intens, încât avu impresia că o mușcase, și gemu.

Apoi, el se lăsă în genunchi în fața ei.

Își lipi chipul de poala ei. Până în clipa aceea, toate senzațiile păreau a veni dinspre sâni, dar acum, brusc, Aliena simți furnicăturile coborând spre vîntre. Jack găsi marginea cămășii de noapte și o ridică până la talie. Aliena îl privea, temându-se de reacția lui: fusese dintotdeauna rușinată că avea atât de mult păr acolo. Dar el nu era deloc dezgustat; de fapt, se aplecă și o sărută ușor, chiar acolo, ca și cum ar fi fost cel mai frumos lucru din lume.

Aliena se lăsă în genunchi în fața lui. Respira sacadat, ca și cum ar fi alergat kilometri întregi. Îl dorea cu ardoare. Își simțea gâtul uscat de dorință. Își puse palmele pe genunchii lui, apoi își strecură o mână sub tunică. Nu atinse niciodată penisul unui bărbat. Era fierbinte, uscat și tare ca lemnul. Jack închise ochii și scoase un geamăt adânc în timp ce ea îi explora lungimea cu vârfurile degetelor. Îi ridică tunica, se aplecă și îl sărută, așa cum o sărutase

și el, o blândă atingere a buzelor. Capătul era foarte umflat și umezit de un fel de lichid.

Dintr-odată, se trezi copleșită de dorința de a-i arăta sânii. Se ridică din nou în picioare. Jack deschise ochii. Privindu-l, Aliena își trase rapid cămașa de noapte peste cap și o aruncă. Acum era complet goală. Deși se simțea stânjenită, era un sentiment plăcut, delicios de indecent. Jack se uita ca vrăjit la sânii ei.

– Sunt atât de frumoși, spuse el.

– Chiar crezi? zise ea. Eu am crezut întotdeauna că sunt prea mari.

– Prea mari!? spuse el, de parcă o astfel de idee ar fi fost scandaloaasă.

Întinse brațul și îi atinse sânul stâng cu mâna dreaptă. Îi mângâie ușor pielea cu buricele degetelor. Aliena își coborî privirea, urmărindu-i mișcările. După o vreme, simți dorința ca atingerile lui să fie mai ferme. Îi luă ambele palme și i le apăsă pe sâni.

– Fă-o mai tare! spuse ea, cu un glas răgușit. Vreau să te simt mai mult!

Cuvintele ei îl ațâțară. Îi strânse sânii în palme, apoi îi prinse sfârcurile între degete, ciupindu-le suficient de tare cât să doară puțin. Această senzație o înnebuni pe Aliena. Minte i se goli de gânduri și se lăsă complet absorbită de senzațiile oferite de propriul trup și de al lui.

– Dezbracă-te, spuse ea. Vreau să te văd!

Jack își lepădă tunică și cămașa, cizmele și ciorapii și îngenunche din nou în fața ei. Părul lui roșu se usca sub forma unor cărlionți rebeli. Corpul lui era slab și alb, cu umeri și șolduri cu oase proeminente. Părea zvelt și agil, tânăr și proaspăt. Penisul i se înălța ca un copac din tufișul stacojiu al vintrelor. Dintr-odată, Aliena fu cuprinsă de dorința de a-i săruta pieptul. Se aplecă și își trecu buzele peste sfârcurile plate, bărbătești. Acestea se treziră la viață, după cum făcuseră și ale ei. Le supse ușor, dorind ca Jack să aibă parte de aceeași plăcere pe care i-o oferise ei. Îi mângâie părul.

Aliena și-l dorea înăuntrul ei, cât mai repede.

Băgă însă de seamă că el nu prea știa ce să facă mai departe.

– Jack, spuse ea. Ești virgin?

El dădu din cap a încuviințare, cu o expresie ușor stânjenită.

– Mă bucur, spuse ea cu fervoare. Mă bucur atât de mult! Îi luă mâna și i-o duse între picioarele ei. Era umflată și sensibilă acolo, așa că resimți atingerea lui ca pe un șoc. Pipăie-mă, spuse ea.

El își mișcă degetele, explorând.

– Simte cum e înăuntru, continuă ea.

Nesigur, el împinse un deget înăuntrul ei. Era alunecoasă de dorință.

– Așa, spuse ea cu un oftat de satisfacție. Acolo trebuie să intre.

Îi îndepărtă mâna și se întinse pe patele de pe jos.

El se întinse peste ea, susținându-și greutatea pe un cot, și o sărută pe gură. Aliena îl simți intrând un pic, după care se opri.

– Ce e? întrebă ea.

– Este prea îngust, spuse el. Mi-e teamă să nu te doară.

– Împinge mai tare, zise ea. Te vreau atât de mult, încât nu-mi pasă dacă doare.

Îl simți împingând. Duru, mai mult decât se așteptase, dar numai pentru o clipă, după care se simți minunat de plină. Îl privi. Jack se retrase puțin, după care împinse din nou, iar ea îi răspunse împingând la rându-i. Îi zâmbi.

– N-am avut idee că e așa de bine, spuse ea, mirată.

Jack închise ochii, de parcă ar fi simțit o fericire de nesuportat.

Începu să se miște ritmic. Mișcările lui continue declanșară o pulsație plăcută undeva în pântecul ei. Aliena se auzea gemând tulburată ori de câte ori trupurile lor se atingeau. Jack se lăsă în jos, astfel încât pieptul lui îi atinge sfârșurile, iar Aliena îi simțea răsuflarea fierbinte. Își împlântă degetele în spatele lui tare. Gemetele ei regulate se transformară în țipete. Dintr-odată, simți nevoia de a-l săruta. Își îngropă palmele în cărlionții lui și îi trase capul spre al ei. Îi sărută buzele cu putere, după care își înfipse limba în gura lui și se mișcă din ce în ce mai repede. Faptul că mädularul lui stătea în ea, limba ei în gura lui o înnebunea de plăcere. Se simți zguduită de un spasm imens de desfătare, atât de violent, încât era ca și cum ar fi căzut din șa și s-ar fi izbit de pământ. O făcu să țipe cât o țineau bojocii. Deschise ochii, privi în adâncul ochilor lui și îi rosti numele, după care se simți purtată de un alt val de plăcere, apoi de un altul; după aceea îi simți corpul zguduindu-se, iar Jack țipă și el, iar Aliena simți un jet fierbinte țâșnind înăuntrul ei, iar această senzație o ațâță cu atât mai mult, așa că se cutremură de plăcere o dată și încă o dată, de atâtea ori încât pierdu șirul, până ce, într-un final, senzația începu să se estompeze treptat, iar trupul ei se vlăgui și rămase inert.

Era prea extenuată pentru a vorbi ori a se mișca, dar simțea povara corpului lui Jack, șoldurile lui osoase apăsate de ale ei, pieptul lui plat zdrobindu-i sânii moi, gura aproape de ureche, degetele încurcate în părul ei. Într-un ungher al minții ei se desluși un gând: „Așa trebuie să fie, între bărbați și femei; de aceea dau toți atâtea importanță acestui lucru; de aceea se iubesc atât de mult soții și soțiile“.

Respirația lui Jack deveni ușoară și regulată, iar trupul i se relaxă până ce ajunsese să se lase moale. Adormise.

Aliena își întoarse capul și îl sărută pe obraz. Corpul lui nu o apăsa prea tare. Aliena și-ar fi dorit ca el să rămână acolo, adormit peste ea, pentru totdeauna.

Acest gând o făcu să-și amintească.

Era ziua nunții ei.

„Dumnezeule, își spuse ea, ce am făcut?”

Începu să plângă.

După câteva clipe, Jack se trezi.

Îi sărută lacrimile de pe obraji cu o tandrețe de nesuportat.

– O, Jack, vreau să mă mărit cu tine, spuse Aliena.

– Atunci exact asta o să facem, rosti el, cu o voce care trăda o mulțumire profundă.

O înțelesese greșit, iar asta îngreuna și mai tare lucrurile.

– Dar nu putem, zise ea, iar lacrimile începură să-i curgă și mai năvalnic pe obraji.

– Dar, după ce s-a petrecut între noi...

– Știu...

– După asta, trebuie să te măriți cu mine!

– Nu ne putem căsători, spuse ea. Am pierdut toți banii, iar tu nu ai nimic.

Jack se ridică, sprijinindu-se pe coate.

– Am două mâini, zise el, înverșunat. Sunt cel mai bun sculptor în piatră cale de mulți kilometri.

– Ai fost dat afară...

– Nu contează. Pot să primesc de muncă pe orice șantier din lume.

Nefericită, ea clătină din cap.

– Nu e suficient. Trebuie să mă gândesc la Richard.

– De ce? întrebă el, pe un ton indignat. Ce legătură au toate acestea cu Richard? Își poate purta singur de grijă.

Dintr-odată, Aliena își dădu seama că Jack gândea pe potriva vârstei lui și realizează diferența dintre vârstele lor: el era cu cinci ani mai tânăr, și încă socotea că avea dreptul să fie fericit. Spuse:

– Când tata era pe moarte, am făcut un jurământ în fața lui. Am jurat că voi avea grijă de Richard până ce va deveni conte de Shiring.

– Dar e posibil ca așa ceva să nu se întâmple niciodată!

– Dar un jurământ e un jurământ.

Jack părea cu totul descumpănit. Se rostogoli de pe ea. Penisul lui moale alunecă afară din ea, iar Aliena avu o senzație de pierdere, ca o durere. „Nu-l voi mai simți niciodată înăuntrul meu”, își spuse ea cu amărăciune.

– Nu ai cum să vorbești serios, zise Jack. Un jurământ nu e altceva decât o înșiruire de cuvinte! Nu e nimic în comparație cu ce avem noi. Asta-i real, suntem tu și eu.

Îi privi sânii, după care întinse mâna și îi mângâie părul cârlionțat dintre picioare. Gestul lui era atât de încărcat de tensiune, încât ea îi resimți atingerea ca pe o lovitură de bici. Jack o văzu tresărind și se opri.

Preț de-o clipă, Aliena fu pe punctul de a spune: „Da, hai să fugim împreună acum“, și poate, dacă el ar fi continuat să o mângâie așa, ar fi făcut-o; dar rațiunea se instaură din nou la comandă, iar ea zise:

– Mă voi mărita cu Alfred.

– Nu spune prostii!

– E singura cale.

Jack o aținti cu privirea.

– Pur și simplu nu te cred, spuse el.

– E adevărul.

– Nu pot să renunț la tine. Nu pot, nu pot! Glasul i se frânse, iar Jack își înăbuși un suspin.

Aliena încercă să-l facă să înțeleagă prin argumente, oferite în egală măsură și sieși.

– Ce rost are să-mi calc jurământul față de tata, pentru a face un legământ de cununie față de tine? Dacă nu-mi respect primul jurământ, cel de-al doilea nu are nici o valoare.

– Nu-mi pasă! Nu vreau jurămintele tale. Eu pur și simplu vreau să fim împreună mereu și să facem dragoste ori de câte ori ne dorim.

Aliena își dădu seama că aceasta era o perspectivă adolescentină asupra căsătoriei, pe potriva celor optsprezece ani ai lui, dar nu-și exprimă gândurile. Dacă ar fi fost liberă, ar fi acceptat cu bucurie să vadă astfel viața.

– Nu pot să fac ce vreau, spuse ea, tristă. Nu e destinul meu.

– Ce faci tu e greșit, zise el. *Rău*, vreau să spun. Să renunți la o fericire ca asta e ca și cum ai arunca pietre prețioase în ocean. E mult mai rău decât orice păcat.

Pe neașteptate, pe Aliena o bătu gândul că mama ei ar fi fost de acord cu vorbele lui. Nu era deloc sigură pe ce anume se baza un astfel de raționament. Își alungă acest gând din minte.

– Nu aș putea fi niciodată fericită, nici chiar alături de tine, dacă ar trebui să trăiesc cu ideea că mi-am călcat promisiunea făcută tatălui meu.

– Îți pasă mai mult de tatăl și de fratele tău decât de mine, spuse Jack adoptând, pentru prima dată, un ton ușor irascibil.

– Ba nu...

– Ce altceva înseamnă asta, atunci?

Jack nu făcea altceva decât să-și continue împotrivirea, dar ea se gândi serios la întrebarea lui.

– Presupun că înseamnă că jurământul făcut tatălui meu e mai important decât dragostea ce ți-o port.

– Și e? spuse el, pe un ton ce arată că nu-i venea a crede. Chiar e?

– Da, este, rosti ea cu inima grea, iar propriile cuvinte îi răsunară în urechi ca dangătul unui clopot funerar.

– Atunci nu mai e nimic de spus.

– Numai că... îmi pare rău.

Jack se ridică în picioare. Se întoarse cu spatele la ea și își culese cămașa de pe jos. Aliena îi privi corpul lung și zvelt. Pe picioarele lui creștea o pădure de păr cârlionțat, auriu-roșcat. Jack își îmbracă rapid cămașa și tunica, după care își trase ciorapii și se încălță cu cizmele. Totul se întâmpla mult prea repede.

– O să fii îngrozitor de nefericită, spuse el.

Încerca să fie răutăcios cu ea, dar eșuă lamentabil, pentru că Aliena detectă o undă de compasiune în glasul lui.

– Da, așa e, zise ea. Vrei măcar... măcar să-mi spui că mă respecti pentru hotărârea luată?

– Nu, rosti el, fără să ezite. Nu te respect. Te disprețuiesc pentru ea.

Șezând acolo, goală, Aliena îl privi și începu să plângă.

– Aș face bine să plec, spuse el, iar vocea i se frânse rostind ultima vorbă.

– Da, du-te, suspină ea.

El se îndreptă către ușă.

– Jack!

Ajuns în fața ușii, Jack se întoarse.

– Ureează-mi noroc, Jack, vrei? spuse Aliena.

El ridică bârna zăvorului.

– Nu... Se opri, incapabil să mai rostească un cuvânt. Își pironi privirea în podea, după care se uită iarăși la ea. De data aceasta, vocea i se reduse la o șoaptă: Noroc, rosti Jack.

Apoi ieși.

Casa care fusese a lui Tom îi aparținea acum lui Ellen, dar era și căminul lui Alfred, așa că, în dimineața aceasta, era plină de oameni care pregăteau ospățul de nuntă, îndrumați de Martha, sora în vârstă de treisprezece ani a lui Alfred, și asistați de privirile nefericite ale mamei lui Jack. Alfred se găsea acolo, cu un prosop în mână, pregătindu-se să se ducă la râu – femeile se

spălau o dată pe lună, iar bărbații, de Paști și de sărbătoarea Sfântului Mihail, dar obiceiul era ca mirele să se îmbăieze în dimineața nunții. Întreaga casă se cufundă în tăcere atunci când își făcu apariția Jack.

Cel care-l interpelă fu Alfred:

– Ce vrei?

– Vreau ca tu să anulezi nunta, răspunse Jack.

– Du-te și plimbă ursu', răspunse Alfred.

Jack își dădu seama că începuse prost. Ar trebui să încerce să nu transforme discuția într-o ceartă. Propunerea lui era și în interesul lui Alfred, asta numai dacă reușea într-adevăr să-l facă să înțeleagă acest lucru.

– Alfred, ea nu te iubește, spuse el, pe cât de blând putu.

– Nu știi tu nimic, flăcăiaș!

– Ba știu, insistă Jack. Nu te iubește. Se mărită cu tine de dragul lui Richard. El e singurul care va fi fericit de pe urma acestei căsătorii.

– Du-te înapoi la mănăstire, zise disprețuitor Alfred. Chiar așa, unde ți-e rasa?

Jack trase aer adânc în piept. Nu avea de ales: trebuia să-i spună adevărul.

– Alfred! Mă iubește *pe mine*.

Se așteptase ca Alfred să se înfurie, dar, în loc de asta, pe chipul fratelui său vitreg nu apăru decât umbra unui rânjete viclean. Jack se simțea descumpănit. Ce însemna asta? Treptat, explicația i se înfiripă în minte.

– Știi deja asta, spuse el, nevenindu-i să creadă. Știi că mă iubește pe mine, și nu-ți pasă! O vrei oricum, fie că te iubește sau nu. Vrei pur și simplu să fie a ta!

Zâmbetul ascuns al lui Alfred deveni mai vizibil și mai răutăcios, iar Jack își dădu seama că tot ce spunea el era adevărat; dar mai era ceva, pe chipul lui Alfred se mai putea citi și altceva. În mintea lui Jack încolți o bănuială greu de închipuit.

– De ce o vrei? întrebă el. Pentru că... Poate că vrei să te însori cu ea numai pentru a o îndepărta de mine? Cuprins de mânie, Jack ridică glasul. Te însori cu ea numai ca să-mi faci mie *în ciudă*?

Pe chipul stupid al lui Alfred se așternu o expresie vicleană, de triumf, iar Jack înțelese că, o dată în plus, avea dreptate. Era distrus. Ideea că Alfred făcea toate acestea nu dintr-o dorință – de înțeles, de altfel – pe care ar fi nutrit-o față de Aliena, ci din pură răutate era de nesuportat.

– Blestemat să fii, ai face bine să te porți frumos cu ea! răcni el.

Alfred izbucni în râs.

Cumplita răutate a planului lui Alfred parcă îl izbi pe Jack cu leuca. Alfred nu avea de gând să se poarte bine cu ea. Aceasta urma să fie răzbunarea

sa supremă pe Jack. Alfred avea să se însoare cu Aliena și avea să se poarte îngrozitor cu ea.

– Gunoi ce ești, rosti Jack, cu un glas amar. Jeg. Scârnăvie. Târâtoare urâtă, proastă, rea și oribilă!

Într-un final, disprețul lui îl smulse din nemișcare pe Alfred, care își azvârlî prosopul și se repezi la Jack cu pumnul strâns, gata să lovească. Jack era pregătit să-i țină piept și făcu un pas în față, cu gând să dea el primul. Însă, mama lui Jack se băgă între ei și, deși era mai mărunță la trup decât amândoi, îi opri cu o simplă replică.

– Alfred! Du-te și te spală!

Alfred se calmă rapid. Își dădu seama că victoria era a lui, fără să mai fie nevoie să se lupte cu Jack, iar acest gând se înfățișă sub forma unei expresii îngâmfbate. Ieși din casă.

– Ce o să faci, Jack? îl întrebă mama sa.

Jack descoperi că tremura de mânie. Respiră adânc de câteva ori înainte de a fi capabil să vorbească. Își dădu seama că nu putea opri nunta. Dar nici nu era în stare să asiste la ea.

– Trebuie să plec din Kingsbridge.

Văzu cum chipul mamei fu umbrît de tristețe, totuși femeia dădu din cap a încuviințare.

– Mă temeam că o să zici asta. Dar cred că ai dreptate.

Dinspre stăreție se auzi dangăt de clopot.

– Dintr-un moment în altul o să-și dea seama că am evadat, spuse Jack.

Ellen coborî tonul:

– Pleacă repede, dar ascunde-te pe lângă râu, aproape de pod. O să-ți aduc eu niște lucruri.

– Bine.

Jack se întoarse pe călcâie.

Între el și ușă se afla Martha, cu lacrimile șiroindu-i pe chip. Jack o îmbrățișă. Fata îl strânse în brațe cu putere. Trupul ei de copilă era plat și osos, precum acela al unui băiat.

– Să te întorci cândva, spuse ea, pe un ton înverșunat.

Jack o sărută fugar pe obraz, și ieși.

La ora aceasta, pe străzi se găseau oameni, care aduceau apă în vase și se bucurau de dimineața blândă de toamnă. Majoritatea știau că devenise călugăr novice – orașul era încă suficient de mic pentru ca toată lumea să cunoască viața celorlalți –, iar hainele lui laice atraseră priviri surprinse, deși nimeni nu-i adresă nici o întrebare. Jack coborî dealul în grabă, traversă

podul și porni de-a lungul malului până ce ajunse la un pâlc de trestii. Se ghemui lângă acestea și își aținti ochii spre pod, așteptându-și mama.

Nu avea nici cea mai vagă idee încotro s-o apuce. Poate că avea s-o țină drept înaintea, până găsea un oraș unde se construia o catedrală și urma să se oprească acolo. Vorbise serios atunci când îi spusese Alienei că intenționa să-și caute de lucru: știa că era suficient de bun pentru a găsi de lucru oriunde. Chiar dacă pe șantier echipa era completă, ar fi fost de ajuns să-i arate maestrului constructor cât de bine știa să sculpteze, și l-ar fi angajat. Dar, acum, toate acestea păreau să nu mai aibă nici un rost. Nu avea să mai iubească nici o altă femeie după Aliena, și simțea cam același lucru și în privința catedralei Kingsbridge. Își dorea să construiască *aici*, nu în altă parte.

Poate că ar fi trebuit să se ducă în pădure, să se întindă pe pământ și să-și aștepte moartea. I se părea o idee atrăgătoare. Era o vreme blândă, copacii aveau frunzele împodobite în verde și-n auriu; putea să sfârșească liniștit. Singurul său regret ar fi fost că nu aflase mai multe despre tatăl său înainte de a muri.

Tocmai se închipuia stând întins pe un pat de frunze de toamnă, alune-când ușor înspre moarte, când o văzu pe mama sa traversând podul. Ducea un cal de căpăstru.

Jack se ridică în picioare și se apropie în fugă de femeie. Calul cu pricina era iapa castanie pe care o călărea ea mereu.

– Vreau să iei iapa mea, spuse Ellen.

Drept mulțumire, Jack îi luă mâna și i-o strânse ușor. În ochii ei se iviră lacrimi.

– Nu am avut niciodată grijă cum se cuvine de tine, spuse ea. Întâi te-am crescut sălbatic, în pădure. Apoi te-am lăsat să flămânzești alături de Tom. Pe urmă te-am obligat să locuiești cu Alfred.

– Ba ai avut foarte mare grijă de mine, mamă, zise Jack. În dimineața asta am făcut dragoste cu Aliena. Acum pot să mor fericit.

– Băiat prostuț ce ești, spuse ea. Ești exact ca mine. Dacă nu poți avea persoana pe care o dorești, nu vrei pe nimeni altcineva.

– Așa ești tu? întrebă el.

Mama sa dădu din cap a încuviințare.

– După moartea tatălui tău, am preferat să trăiesc singură decât să mă mulțumesc cu altcineva. Nu am vrut nici un alt bărbat până nu l-am zărit pe Tom. Asta a fost la unsprezece ani după ce a murit tatăl tău. Femeia își desprinsese mâna dintr-a lui. Îți spun lucrurile acestea cu un motiv. S-ar putea să fie nevoie să treacă unsprezece ani, dar, într-o zi, o să iubești pe altcineva; îți promit.

Jack clătină din cap.

– Îmi pare imposibil.

– Știi. Ellen privi neliniștită peste umăr, către oraș. Ai face bine să pleci!

Jack se apropie de cal. Acesta era încărcat cu două desagi pline.

– Ce e în desagi? întrebă el.

– Niște mâncare, bani și un burduf plin cu vin, în acesta, răspuse ea. În cealaltă se află uneltele lui Tom.

Jack era emoționat. După moartea lui Tom, mama sa ținuse cu orice preț să păstreze uneltele lui, ca amintire. Acum i le dădea lui. O îmbrățișă.

– Mulțumesc, spuse el.

– Unde o să te duci? îl întrebă ea.

Jack se gândi din nou la tatăl lui.

– Unde-și spun poveștile menestreliei? întrebă el.

– Pe drumul pelerinilor către Santiago de Compostela.

– Crezi că menestreliei îl mai țin minte pe Jack Shareburg?

– Posibil. Spune-le că arăta exact ca tine.

– Unde e Compostela?

– În Spania.

– Atunci, mă duc în Spania.

– E departe, Jack!

– Timp am de-ajuns.

Ellen își petrecu brațele în jurul lui și îl strânse cu putere. El se întrebă de câte ori făcuse mama acest lucru în ultimii optsprezece ani, alinându-i durerea provocată de un genunchi julit, de o jucărie pierdută, de o dezamăgire copilărească – iar acum, că crescuse, de pierderea unei persoane dragi. Se gândi la lucrurile pe care le făcuse femeia, de la creșterea lui în pădure până la ajutorul pe care i-l dăduse pentru a evada din temniță. Fusese mereu dispusă să se lupte ca o leoaică pentru fiul ei. Îl durea sufletul că trebuia să o părăsească.

Ea îl slobozi din îmbrățișare, iar el se ridică în șa.

Aruncă o privire peste umăr, înspre Kingsbridge. Atunci când venise prima dată aici, nu era altceva decât un sătuc toropit, cu o catedrală dărăpănată și veche. El pusese foc vechii catedrale, deși nimeni nu știa acest lucru în afară de Jack. Acum Kingsbridge era un târg fremătând de agitație și plin de importanță. Ei bine, mai existau și alte târguri pe lume. Îi venea greu să plece, dar în fața lui se deschidea necunoscutul, aventura, iar acest lucru alina durerea pricinuită de părăsirea tuturor celor dragi.

Mama sa rosti:

– Să te întorci într-o zi, Jack, te rog!

– Mă voi întoarce.

– Promiți?

– Promit!

– Dacă rămâi fără bani înainte de a găsi de lucru, vinde calul, nu uneltele, spuse ea.

– Te iubesc, mamă, zise el.

Ochii femeii se umplură de lacrimi.

– Ai grijă de tine, fiule!

Jack dădu pînteni calului, iar acesta porni. Se întoarse în șa și îi făcu semn de rămas-bun cu mâna. Mama îi răspunse în același fel. Apoi Jack își îmboldi calul să pornească la trap și nu se mai uită înapoi.

Richard veni acasă exact la timp pentru nuntă.

Spuse că, dovedindu-se generos, regele Stephen îi acordase o permisie de două zile. Armata regelui se afla la Oxford, asediind castelul, unde o prinseră în capcană pe Maud, așa că luptătorii de talia lui nu prea aveau ce face.

– Nu puteam să lipsesc la nunta surorii mele, spuse Richard.

Aliena însă gândeți cu amărăciune: „Voi să te asiguri că se face, astfel încât să capeți ceea ce ți-a promis Alfred“.

Și totuși, se bucura că fratele ei se găsea aici pentru a o conduce la biserică și a o duce la altar. Altminteri, nu ar fi avut pe nimeni.

Își puse o cămașă nouă de pânză și o rochie albă după ultima modă. Nu prea avea cum să-și aranjeze părul mutilat, dar își împleti șuvițele mai lungi și le legă cu fâșii albe de mătase. O vecină îi împrumutase o oglindă. Era palidă, iar ochii o trădau că nu pusese geană peste geană toată noaptea. Ei bine, nu avea ce face în privința asta. Richard o privea. Avea o expresie ușor sfioasă, ca și cum s-ar fi simțit vinovat, și se foia de colo-colo. Poate că-i era teamă ca nu cumva ea să anuleze nunta în ultimul moment.

Existau clipe în care simțea ispita dureroasă de-a o face. Se imagina cu Jack, părăsind Kingsbridge-ul mână-n mână pentru a începe o viață nouă în altă parte, o viață simplă, cu muncă cinstită, eliberată de lanțurile legămintelor vechi făcute părinților duși de pe lume. Dar era un vis nebunesc. Nu putea fi vreodată fericită dacă-și abandona fratele.

Când ajunse la această concluzie, se închipui ducându-se la râu și aruncându-se în acesta; își văzu corpul neînsuflețit, îmbrăcat într-o rochie de mireasă albă și îngreunată de apă, plutind în derivă la vale, cu fața în sus, cu părul unduindu-se în jurul capului; apoi își dădu seama că mariajul cu Alfred era mai bun decât așa ceva, așa că se întoarse de unde pornise, privind

căsătoria aceasta drept cea mai nimerită soluție pentru bună parte din problemele ei.

Cât de disprețuitor ar fi privit Jack astfel de gânduri!

Se auzi clopotul de la biserică.

Aliena se ridică.

Nu-și închipuise niciodată că ziua nunții ei avea să fie astfel. Când se gândea la ziua aceasta, pe când nu era decât o fetiță, se închipuia mergând la braț cu tatăl ei, ieșind din fortăreața de la castel, traversând podul mobil și intrând în capela din curtea inferioară, alături de cavalerii și oștenii tatei, cu servitorii de la castel și arendașii de pe domeniu înghesuți în curte pentru a ovaționa și a-i adresa urări de bine. În visele acelea, tânărul care o aștepta în capelă era mai degrabă o imagine neclară, dar știa că o adora și că o făcea să râdă, iar ea îl socotea a fi un om minunat. Ei bine... Nimic din viața ei nu se desfășurase după cum se așteptase Aliena. Richard îi deschise ușa căsuței, cu o singură încăpere, iar ea ieși în stradă.

Spre surprinderea sa, câțiva dintre vecini stăteau în fața ușilor lor, ca să o vadă trecând. Când o văzură ieșind, câțiva strigară:

– Dumnezeu să te binecuvânteze!

– Mult noroc!

Simți recunoștință la adresa lor.

Atunci când prinse a merge pe stradă, oamenii aruncară cu boabe de grâu înspre ea. Grâul simboliza fertilitatea. Se va bucura de copii, iar ei o vor iubi.

Biserica parohială se găsea de cealaltă parte a orașului, în cartierul bogat, unde avea să locuiască și ea din seara aceea. Trecură pe lângă mănăstire. În momentul acela călugării oficiau slujba în criptă, dar starețul Philip promisese să vină și el la ospățul de nuntă și să binecuvânteze fericitul cuplu. Aliena nădăjduia să vină. El fusese o persoană importantă în viața ei, încă din ziua în care, cu șase ani în urmă, îi cumpărase lâna la Winchester.

Ajunseră la biserica nouă, construită de Alfred cu ajutorul lui Tom. În fața clădirii din piatră se strânsese mult norod. Cununia avea să fie oficiată în portic, în limba engleză; apoi, în biserică, avea să se officieze o mesă în latină. Erau prezenți toți angajații lui Alfred, precum și cea mai mare parte a persoanelor care țesuseră pentru Aliena în trecut. Atunci când mireasa sosi, toți cei de față izbucniră în urale.

Alfred aștepta împreună cu sora lui, Martha, și cu unul dintre zidarii săi, Dan pe numele său. Purta o tunică nouă, stacojie și cizme curate. Avea un păr lung, negru și lucios, ca al lui Ellen. Aliena își dădu seama că Ellen nu era aici. Era dezamăgită. Tocmai se pregătea să o întrebe pe Martha unde era mama ei vitregă, când își făcu apariția preotul și începu slujba.

Aliena medita la faptul că viața ei fusese îndreptată pe un drum nou în urmă cu șase ani, când făcuse legământul acela dinaintea tatălui ei, iar acum începea o epocă nouă, printr-un alt jurământ făcut unui bărbat. Rar se întâmpla să-și îngăduie lucruri pentru sine. De dimineață, cu Jack, făcuse o excepție uluitoare de la acest obicei. Când își amintea ce se întâmplase, aproape că nu-i venea să creadă. Părea a fi un vis, sau una dintre poveștile izvorâte din imaginația lui Jack, ceva care nu avea nici o legătură cu viața reală. Nu avea să spună nimănui, niciodată. Avea să fie un secret încântător pe care să-l păstreze în suflet și să-l rețrăiască din când în când, ca un avar numărându-și banii în miez de noapte.

Ajunseseră la jurăminte. La semnul făcut de preot, Aliena spuse:

– Te iau pe tine, Alfred, fiul lui Tom Constructorul, ca soț și jur să-ți fiu mereu credincioasă.

După ce termină de rostit aceste cuvinte, se simți cuprinsă de nevoia de a plânge.

Alfred își rosti și el jurământul. Pe când vorbea, la hotarul mulțimii se iscă un val de rumoare, iar unul sau doi oameni priviră în spate. Aliena întâlni privirea Marthei, iar aceasta șopti:

– A venit Ellen.

Preotul se încruntă a muștrare și spuse:

– Alfred și Aliena sunt acum cununați în ochii Domnului, și fie ca binecuvântarea...

Nu apucă să-și sfârșească vorbele. Din spatele Alienei răsună o voce puternică:

– Blestem această nuntă!

Era Ellen.

Printre cei adunați acolo se răspândi un icnet de oroare.

Preotul încercă să continue.

– Și fie ca binecuvântarea...

Apoi se opri, palid, și făcu semnul crucii.

Aliena se întoarse. Ellen stătea în spatele ei. Mulțimea se retrăsese din jurul ei. Ținea un cocoș viu într-o mână și un cuțit lung în cealaltă. Lama cuțitului era roșie, iar din gâtul rețezat al păsării sângele țâșnea în șuvoaie.

– Blestem această nuntă ca ea să stea sub semnul durerii, spuse Ellen, iar cuvintele ei înghețară inima Alienei. O blestem să stea sub semnul infertilității, mai zise ea. Să stea sub semnul amărăciunii, al urii, al pierderii și al regretului. O blestem să stea sub semnul impotenței!

Iar când rosti cel din urmă cuvânt, aruncă pasărea însângerată în aer. Câțiva oameni țipară și se feriră. Aliena rămase împietrită pe loc. Cocoșul

zbură prin aer, împrôșcând sânge, și căzu pe Alfred. Acesta făcu un salt înapoi, înspăimântat. Sinistra orătanie căzu la pământ, sângerând în continuare.

Când cei aflați acolo își ridicară privirea, Ellen dispăruse.

Martha pusese cearșafuri curate și o pătură nouă de lână pe pat, patul cel mare cu saltea de puf care fusese al lui Ellen și al lui Tom, iar acum avea să fie al lui Alfred și al Alienei. De la nuntă, nimeni nu o mai văzuse pe Ellen. Ospățul fusese o masă lipsită de veselie, ca un picnic într-o zi friguroasă, iar toți oaspeții mâncaseră și băuseră mohorâți, în lipsă de altă ocupație. Lumea plecase la apus, fără a se face nici una dintre obișnuitele glume vulgare despre prima noapte petrecută împreună de tinerii însurăței. Martha se băgase în patul ei, din cealaltă cameră. Richard se întorsese la căsuța Alienei, care de-acum avea să fie a lui.

Alfred vorbea despre construirea unei case de piatră pentru ei, vara viitoare. Se tot lăudase cu ea în fața lui Richard pe parcursul ospățului.

– O să aibă un dormitor, o sală și un beci, spusese el. Când o să o vadă nevasta lui John Argintarul, o să vrea și ea una la fel. Destul de curând, toți oamenii bogați din oraș vor dori o casă de piatră.

– Ai făcut un proiect? întrebă Richard, iar Aliena detectase o notă de scepticism în glasul lui, deși nimeni altcineva nu păruse a observa.

– Am niște desene vechi de-ale tatălui meu, făcute cu cerneală pe pergament. Unul dintre ele reprezintă casa pe care o construiam pentru Aliena și William Hamleigh, cu mulți ani în urmă. O să mă ghidez după acela.

Dezgustată, Aliena le întorsese spatele. Cum putea fi cineva atât de tâmpit încât să aducă vorba de așa ceva la nunta ei? Toată după-amiaza, Alfred fusese plin de voie bună, turnând vin, spunând glume și schimbând priviri șirete cu colegii lui. Părea fericit.

Acum stătea la marginea patului, dându-și jos cizmele. Aliena își desfăcea panglicile din păr. Nu știa ce să creadă despre blestemul lui Ellen. O șocase, și nu avea nici cea mai vagă idee ce se petrecea în mintea lui Ellen, dar, cumva, nu era speriată de cuvintele ei, așa cum părea a fi majoritatea.

Nu se putea spune același lucru și despre Alfred. Atunci când căzuse pe el cocoșul tăiat, începuse efectiv să se bâlbâie. Ca să-și revină, Richard îl scuturase puțin, la propriu, prinzându-l de guler și mișcându-l înainte și înapoi. Își recăpătase însă destul de repede stăpânirea de sine și, de atunci, singurul semn care indica frica era exagerata sa bună dispoziție, însoțită de un consum de bere pe măsură.

Aliena se simțea ciudat de calmă. Nu aștepta cu nerăbdare ceea ce avea să facă, dar, cel puțin, nu era forțată și, chiar dacă se va dovedi cumva

neplăcut, nu va fi umilitor. Nu era decât un singur bărbat, și nu îi privea nimeni.

Își dădu jos rochia.

– Hristoase, ce cuțit lung! spuse Alfred.

Aliena desfăcu încet curelușă care fixa cuțitul cel lung de antebrațul ei stâng, după care se băgă în pat, în cămașă.

În sfârșit, Alfred reuși să-și tragă cizmele. Își scoase ciorapii și se ridică în picioare. Îi aruncă o privire lascivă.

– Scoate-ți hainele, spuse el. E dreptul meu să văd țâțele nevastă-mii!

Aliena ezita. Cumva, nu îi venea deloc să se dezgolească, dar ar fi fost o prostie să-i refuze chiar prima cerință. Supusă, se ridică în șezut și își trase cămașa peste cap, străduindu-se aprig să-și alunge din minte cât de diferit se simțise atunci când făcuse același lucru, de dimineață, cu Jack.

– Ce frumuseți! zise Alfred.

Se apropie, rămase în picioare lângă pat și o apucă de sânul drept. Mâinile lui uriașe aveau pielea aspră, cu negru sub unghii. O strânse prea tare, iar ea tresări. Alfred izbucni în râs și îi dădu drumul. Făcând un pas înapoi, își scoase tunică și o atârână în cui. Apoi se întoarse la pat și trase cearșaful care o acoperea.

Aliena înghiți nodul ce i se pusese în gât. Se simțea vulnerabilă astfel, goală sub privirile lui.

– Dumnezeule, ce păroasă e! spuse Alfred.

O pipăi între picioare. Ea își simți corpul încordându-se, după care își impuse să se relaxeze și să-și desfacă picioarele.

– Bravo, spuse el și își înfipse un deget în ea.

O durea: era uscată. Nu înțelegea de ce – de dimineață, cu Jack, fusese udă și alunecoasă. Alfred mormăi ceva și își băgă cu forța degetul și mai mult.

Alienei îi venea să plângă. Știusese că nu avea să-i placă, dar nu se așteptase ca el să fie atât de nesimțitor. Nici măcar nu o sărutase până acum. „Nu mă iubește, își spuse ea. Nici măcar nu mă place. Sunt un cal frumos pe care el se pregătește să-l încalece. De fapt, cu un cal s-ar purta mai frumos... l-ar mângâia, l-ar atinge astfel încât să se deprindă cu el, i-ar vorbi ușor ca să-l calmeze.“ Își înghiți lacrimile. „Eu am ales asta, își spuse. Nimeni nu m-a obligat să mă mărit cu el, așa că acum trebuie să suport.“

– Uscată ca o mină de cărbune, mormăi Alfred.

– Îmi pare rău, șopti ea.

Alfred își îndepărtă mâna, scuipe de două ori în palmă, după care o frecă între picioarele cu saliva. Părea un act îngrozitor de degradant. Aliena își mușcă buza și își feri privirea.

Alfred îi desfăcu picioarele. Ea închise ochii, după care îi deschise și se forță să-l privească, spunându-și: „Obişnuiește-te, asta o să faci pentru tot restul vieții“. Alfred se sui în pat și îngenunche între picioarele ei. Pe chipul lui trecu umbra unei încruntări. Își puse o mână între coapsele ei, deschizând-o, iar cealaltă dispăru sub cămașa lui. Aliena văzu cum mâna se mișca pe sub pânză. Alfred se încruntă mai tare.

– Isuse Hristoase, murmură el. Ești atât de lipsită de viață, că îmi tai tot cheful, e ca și cum aş pipăi un cadavru.

Alienei i se părea nedrept să dea vina pe ea.

– Nu știu ce ar trebui să fac! spuse ea, înlăcrimată.

– Unor fete le place, zise el.

„Să-mi placă! își spuse ea. Peste puțină!“ Apoi își aminti cum, în chiar dimineața aceea, gemuse și țipase de plăcere. Dar era ca și cum nu exista nici o legătură între ce făcuse atunci și ce făcea acum.

Gândurile acestea erau prostești. Se ridică în capul oaselor. Alfred se freca pe sub cămașă.

– Lasă-mă pe mine, spuse Aliena și își strecură mâna între picioarele lui.

Mădularul lui părea moale și fără viață. Nu era sigură ce să facă totuși cu el. Îl strânse ușor, după care îl mângâie cu vârfurile degetelor. Cercetă chipul lui Alfred, pentru a-i vedea reacția. Nu văzu altceva decât furie. Continuă, dar fără nici un rezultat.

– Fă-o mai tare, spuse el.

Începu să i-l frece cu putere. Era tot moale, dar Alfred mișca din șolduri, ca și cum i-ar fi plăcut. Încurajată, Aliena frecă și mai tare. Dintr-odată, el lăsă să-i scape un strigăt de durere și se retrase. Îl frecase prea tare.

– Vacă tâmpită! spuse el și o plesni peste față cu dosul palmei, trântind-o în lateral.

Aliena rămase întinsă pe pat, suspinând de durere și de frică.

– Nu ești bună, ești blestemată! spuse el, furios.

– Am făcut tot ce am putut!

– Ești o pizdă moartă, rosti el printre dinți.

O prinse de brațe, o ridică în capul oaselor și o împinse de pe pat. Ea căzu pe patele de pe podea.

– Vrăjitoarea aia de Ellen a vrut anume să se întâmple așa, spuse el. Mereu m-a urât!

Aliena se întoarse și se ridică în genunchi pe podea, privindu-l fix. Nu părea a avea de gând să o mai lovească. Nu mai era înfuriat, ci doar cuprins de amărăciune.

– Poți să stai acolo, spuse el. Nu-mi ești de nici un folos ca nevastă, așa că poți să nu stai în patul meu. Poți să fii câine și să dormi pe podea. Alfred își curmă vorba o clipă. Nu suport să te tot uiți la mine! spuse apoi, cu un accent de panică în glas.

Aruncă o privire în jur, după lumânare, o zări și o stinse cu o lovitură, dărâmand-o pe podea.

Aliena rămase nemișcată în întuneric. Îl auzi pe Alfred foindu-se pe patul cu saltea de puf, întinzându-se, trăgând pătura și aranjându-și pernele. Aproape că-i era frică și să respire. Alfred se agită mult timp, întorcându-se mereu în pat, dar nu se sculă și nici nu-i adresează vreun cuvânt. În cele din urmă, rămase nemișcat, iar respirația îi deveni regulată. Când fu încredințată că adormise, Aliena se târî de cealaltă parte a camerei, încercând să nu facă paiele să foșnească, și ajunse într-un colț. Se ghemui și rămase acolo, cât se poate de trează. În cele din urmă, începu să plângă. Încercă să se abțină, temându-se să nu-l trezească, dar nu putu zăgăzui valul de lacrimi, așa că prinse a suspina încet. Era posibil ca zgomotul să-l fi trezit, dar el nu dădu nici un semn că ar fi fost așa. Aliena rămase în aceeași poziție, întinsă pe paiele din colț, plângând încetișor, până ce, într-un final, adormi.

Capitolul 12

I

Aliena se simți rău toată iarna.

Dormea prost în fiecare noapte, înfășurată în pelerina ei, lângă patul lui Alfred, iar în timpul zilei era cuprinsă de o moleșeală continuă. Îi era mereu greață, așa că mânca foarte puțin, dar, în ciuda acestui fapt, părea să se îngrașe: era sigură că sânii și soldurile i se măriseră, iar talia i se îngroșase.

Trebuia să conducă gospodăria lui Alfred, deși Martha era cea care făcea mare parte din muncă. Toți trei duceau un trai trist. Martha nu-l plăcuse niciodată pe fratele ei, iar Aliena îl ura acum cu înverșunare, așa că nu era deloc surprinzător faptul că acesta petrecea cât mai mult timp în afara casei, ziua la muncă și seara la berărie. Martha și Aliena cumpărau de mâncare și o găteau fără nici o trageră de inimă, iar seara făceau haine. Aliena de-abia aștepta venirea primăverii, când avea să fie suficient de cald încât să-și poată vizita luminișul secret în după-amiezile de duminică. Acolo putea sta întinsă, netulburată de nimeni, și să viseze la Jack.

Între timp, singura ei consolare era Richard. Acesta avea un gonaci negru, temperamental, o sabie nouă și un scutier cu un căluț, așa că lupta în continuare pentru regele Stephen, deși cu un anturaj redus. Războiul se prelungi și în noul an: Maud fugise din castelul de la Oxford și se strecurase iarăși printre degetele lui Stephen, iar fratele ei, Robert de Gloucester, cucerise din nou orașul Wareham, așa că vechiul conflict continua, fiecare tabără ba câștigând, ba pierzând câte ceva. Dar Aliena își respecta jurământul, și se simțea mulțumită măcar de acest lucru.

În prima săptămână a noului an, Martha începu să sângereze pentru prima oară. Aliena îi făcu o băutură caldă din ierburi, îndulcită cu miere, ca să-i mai

aline crampele și îi răspunse la întrebările legate de blestemul femeilor, după care porni să caute cutia cu cârpe pe care le păstra pentru ea. Însă cutia nu se găsea în casă și, în cele din urmă, își dădu seama că nu o adusese aici din fosta sa căsuță atunci când se măritase.

Dar asta se petrecuse în urmă cu trei luni.

Ceea ce însemna că nu sângerase de trei luni.

Nu mai sângerase din ziua nunții.

Nu mai sângerase de când făcuse dragoste cu Jack.

O lăsă pe Martha în bucătărie, sorbind din băutura ei cu miere și încălzindu-și picioarele, și se duse în cealaltă parte a orașului, la vechea ei casă. Richard nu era acolo, dar ea avea oricum o cheie. Găsi cutia fără nici o dificultate, dar nu se întoarse imediat. În loc de asta, se așeză lângă vatra rece, înfășurată în pelerină, cufundată în gânduri.

Se căsătorise cu Alfred de sărbătoarea Sfântului Mihail. Iar acum trecuseră zile bune de la Crăciun. Luna se înnoise de trei ori. Ar fi trebuit să sângereze de trei ori. Și totuși, cutia ei cu cârpe rămăsese pe raftul de sus, lângă piatra de tocilă pe care o folosea Richard pentru a ascuți cuțitele de bucătărie. Acum ținea cutia în poală. Își trecu un deget peste lemnul aspru. Acesta se murdări. Cutia era acoperită de praf.

Cel mai grav lucru era că ea nu făcuse *niciodată* dragoste cu Alfred.

După acea îngrozitoare primă noapte, el mai încercase de trei ori: o dată în noaptea următoare, apoi o săptămână mai târziu și, a treia oară, la o lună, când venise acasă mai beat ca de obicei. Dar, de fiecare dată, se dovedise complet neputincios. La început, Aliena îl încurajase, dintr-un simț al datoriei; dar, cu fiecare eșec, el devenea mai furios, iar ea se-nspăimânta. Părea a fi mai sigur să se ferească din calea lui, să poarte haine puțin atrăgătoare, să se asigure că nu o vedea niciodată dezbrăcându-se și să-l lase să uite de așa ceva. Acum se întreba dacă nu cumva ar fi trebuit să-și fi dat silința mai mult. Dar, de fapt, știa că nu ar fi fost nici o diferență. Era inutil. Nu își dădea seama din ce motiv – poate din cauza blestemului lui Ellen, poate fiindcă Alfred era impotent sau poate din pricina amintirii lui Jack –, dar era sigură că Alfred nu avea să facă vreodată dragoste cu ea.

Așa că avea să știe sigur că pruncul nu era al lui.

Nefericită, Aliena își aținti privirea în cenușa veche, rece din căminul lui Richard, întrebându-se de ce avea mereu un ghinion așa de mare. Iată, încerca să o scoată la capăt cu această căsnicie deplorabilă și avea ghinionul de a fi rămas grea cu un alt bărbat, după o singură împreunare.

Nu avea însă nici un rost să-și plângă de milă. Trebuia să se hotărăscă repede ce să facă.

Își odihni palma pe burtă. Acum știa de ce se tot îngrășase, de ce avusese grețuri încontinuu, de ce era mereu atât de obosită. Acolo se afla un copilăș. Își zâmbi sieși. Ce drăguț ar fi fost să aibă un pruncușor!

Apoi însă scutură din cap. Ba nu ar fi fost deloc drăguț. Alfred ar fi văzut negru înaintea ochilor. Nu se putea ști ce avea să facă – să o omoare, să o dea afară, să omoare copilul... Dintr-odată, se trezi copleșită de presimțirea că Alfred avea să încerce să-i facă rău fătului, lovind-o în abdomen cu piciorul. Își șterse fruntea: era scaldată într-o sudoare rece.

„N-o să-i spun“, își zise în sinea ei.

Își putea ține sarcina secretă? Poate că da. Deja se obișnuise să poarte haine largi, fără nici o formă. Era posibil să nu aibă o burtă prea mare – unele femei nu făceau o burtă prea proeminentă. Alfred nu avea deloc simț de observație. Fără nici o îndoială, femeile mai înțelepte din oraș aveau să-și dea seama, dar probabil că se putea bizui pe faptul că ele nu vor discuta cu nimeni despre asta sau, cel puțin, că nu vor discuta cu bărbații. Da, hotărî ea, era posibil să-și ascundă sarcina de Alfred până după nașterea copilului.

Și apoi? Ei bine, cel puțin copilășul avea să fie adus în siguranță pe lume. Alfred nu-l mai putea ucide lovind-o cu picioarele pe Aliena. Dar tot ar ști că nu era al lui. Cu siguranță, avea să-l urască: pruncul acela va reprezenta mereu o jignire adusă bărbăției lui. Viața ei se va transforma într-un iad.

Aliena nu se putea gândi la viitorul mai îndepărtat. Hotărâse calea cea mai sigură de urmat pe parcursul următoarelor șase luni. Între timp, avea să încerce să-și dea seama ce era de făcut atunci când avea să se nască micuțul.

„Mă întreb dacă-i băiat sau fată“, își spuse ea.

Se ridică, ținând în mână cutia cu cârpe curate pentru prima menstruație a Marthei. „Te plâng, Martha, gândi ea cu amărăciune. Toate aceste lucruri pe tine de-abia de acum te așteaptă.“

Philip își petrecu iarna meditănd la necazurile sale.

Fusese îngrozit de blestemul păgân al lui Ellen, rostit în porticul unei biserică, în timpul unei slujbe. Acum nu mai avea nici o îndoială că femeia era o vrăjitoare. Nu regreta decât nesăbuiința sa de a o fi iertat pentru jignirea adusă Regulii Sfântului Benedict, cu ani în urmă. Ar fi trebuit să știe că o femeie în stare de așa ceva nu se putea căi niciodată cu adevărat. Cu toate acestea, o urmare fericită a întregii tărășenii era că Ellen părăsise încă o dată Kingsbridge-ul și nimeni nu o mai văzuse de atunci. Philip spera din tot sufletul că nu avea să se mai întoarcă vreodată.

Căsnicia Alienei cu Alfred nu era una fericită, se vedea asta cu ochiul liber, deși Philip nu credea că motivul îl reprezenta blestemul proferat la

nuntă. Philip nu știa mai nimic despre viața cuplurilor căsătorite, dar își dădea seama că o persoană isteată, educată și plină de viață ca Aliena nu putea fi fericită trăind cu un bărbat atât de încet la minte și îngust în gândire ca Alfred, fie ca soț și soție, fie în vreun alt fel.

Bineînțeles, Aliena ar fi trebuit să se mărite cu Jack. Philip înțelegea acest lucru acum, și se simțea vinovat că fusese atât de absorbit de propriile planuri legate de Jack, încât nu pricepuse ceea ce avea nevoie cu adevărat băiatul. Jack nu era croit pentru viața în mănăstire, iar Philip greșise făcând presuni asupra lui. Acum, Kingsbridge-ul era văduvit de mintea strălucită și de energia lui Jack.

De la dezastrul petrecut în ziua târgului de lână, părea că totul mersese pe dos. Stăreția era mai îndatorată ca niciodată. Philip pusese pe liber jumătate din lucrătorii la catedrală pentru că nu mai avea bani pentru a-i plăti. Drept consecință, populația orașului se micșorase, ceea ce însemna că târgul duminical devenise mai mic, iar veniturile obținute de Philip din chirii se redusese și ele. Kingsbridge se afla în declin.

Miezul problemei era starea de spirit a orășenilor. Deși își reconstruiseră casele și își reluseră micile afaceri, nu mai priveau cu încredere spre viitor. Orice ar fi plănuit ei, orice ar fi construit ei putea fi șters de pe fața pământului în decurs de o zi de către William Hamleigh, dacă acesta dorea să-i atace din nou. Acest sentiment tainic de nesiguranță se regăsea în inimile tuturor și paraliza orice spirit de inițiativă.

În cele din urmă, Philip își dădu seama că trebuia să facă totuși ceva pentru a opri lucrurile de pe panta descendentă. Era nevoie de un gest spectaculos, care să transmită lumii, în general, și orășenilor, în special, că Kingsbridge riposta. Își petrecu multe ore în rugăciune și în meditație pentru a hotărî exact care avea să fie acel gest.

De fapt, avea nevoie de un miracol. Dacă oasele Sfântului Adolphus ar vindeca vreo prințesă de ciumă sau ar reda apa unei fântâni secate, oamenii ar veni cu miile în pelerinaj la Kingsbridge. Dar sfântul nu mai făcuse nici un miracol de ani întregi. Uneori, Philip se întreba dacă nu cumva maniera sa practică, perseverentă de a conduce stăreția nu era pe placul sfântului, pentru că miracolele păreau a se petrece mai des în locurile unde conducerea era mai puțin rațională, iar atmosfera era încărcată cu fervoare religioasă, dacă nu chiar cu isterie pură. Dar Philip urmase o școală mai practică. Părintele Peter, abatele de la prima mănăstire unde slujise, obișnuia să spună: „Roagă-te să ai parte de miracole, dar plantează verze“.

Simbolul puterii și al vitalității Kingsbridge-ului era catedrala. Ce bine ar fi fost dacă ar putea fi terminată printr-un miracol! Într-un rând, se rugase o

noapte întreagă pentru un miracol, dar, în zori, absida încă nu avea acoperiș, iar pereții ei înalți erau tot în trepte acolo unde aveau să se unească odată cu zidurile transepturilor.

Philip nu angajase încă un nou maestru constructor. Fusese șocat atunci când aflase ce salarii cereau: nu-și dăduse niciodată seama cât de ieftine erau serviciile lui Tom. Oricum, Alfred conducea echipa redusă fără prea mare dificultate. De când se căsătorise, Alfred căpătase un aer morocănos, ca un om care învinsese o mulțime de rivali pentru a deveni rege, descoperind apoi că sarcina sa e mai degrabă o povară. Cu toate acestea, era autoritar și nu ezita să ia decizii, iar ceilalți oameni îl respectau.

Dar Tom lăsase în urmă un gol care nu putea fi umplut. Philip îi simțea lipsa și ca prieten, nu numai ca maestru constructor. Tom fusese interesat de pricinile pentru care o biserică trebuia construită într-un fel și nu în altul, iar lui Philip îi făcuse mare plăcere să împărtășească opinii cu el în privința motivului pentru care o clădire rămânea în picioare, în vreme ce altele se prăbușeau. Tom nu fusese un om excepțional de credincios, dar uneori îi puneă întrebări despre teologie care arătau că investea la fel de multă inteligență în credință ca și în construcție. Mintea lui Tom era mai mult sau mai puțin pe potriva minții sale. Philip putuse discuta cu el fără să-și coboare standardele. În viața starețului existau prea puțini astfel de oameni. În ciuda tinereții sale, Jack fusese o astfel de persoană; Aliena de asemenea, dar se mistuise în căsnicia ei nefericită. Cuthbert Cap-Alb îmbătrânea de-acum, iar Milius Casierul era aproape tot timpul plecat de la stăreție, pe la fermele de oi, numărând acrii de pământ, mioarele și sacii de lână. În timp, o stăreție plină de viață și de activitate, aflată într-un oraș prosper, cu catedrală, avea să atragă cărturarii după cum o armată cuceritoare atrăgea luptătorii. Philip de-abia aștepta vremurile acelea. Dar, dacă nu găsea o cale de a revitaliza Kingsbridge-ul, o astfel de vreme nu avea să mai sosească vreodată.

– A fost o iarnă blândă, spuse Alfred într-o dimineață, după Crăciun. Putem începe mai devreme decât de obicei.

Aceste cuvinte îl puseră pe gânduri pe Philip. În vara aceea urma să fie construită bolta. După ce va fi terminată, absida va putea fi folosită, iar Kingsbridge nu va mai fi un oraș cu catedrală fără de catedrală. Absida era cea mai importantă parte a unei biserici: altarul și relicvele sfinte se țineau în capătul estic, numit prezbiteriu, iar multe dintre slujbe erau oficiate în spațiul corului, unde stăteau călugării. Restul bisericii nu era folosit decât duminicile și la sărbători. Odată ce absida avea să fie sfințită, ceea ce cândva fusese un șantier avea să devină o biserică, chiar dacă una incompletă.

Era păcat că erau nevoiți să aștepte aproape un an înainte să se întâmple acest lucru. Alfred promisese să termine bolta până la sfârșitului sezonului de construit de anul acela, iar sezonul se termina, de obicei, prin noiembrie, în funcție de vreme. Dar, când Alfred îi spuse că putea începe mai devreme, Philip prinse să se întrebe dacă nu cumva putea și termina mai devreme. Toată lumea ar rămâne uluită dacă dădeau biserica în folosință anul acela. Era genul de gest pe care-l căutase starețul: ceva care să ia prin surprindere întreg ținutul și să transmită mesajul că Kingsbridge-ul nu poate fi ținut sub dominația fricii mult timp.

– Poți termina până la Rusalii? întrebă Philip, impulsiv.

Alfred trase aer în piept printre dinți și arboră o expresie de îndoială.

– Boltirea este operațiunea cea mai complicată dintre toate, spuse el. Nu trebuie grăbită și nu poți lăsa ucenicii să se ocupe de ea.

Iritat, Philip își spuse că tatăl lui Alfred i-ar fi răspuns prin da sau nu. Spuse:

– Și dacă ți-aș da mai mulți muncitori... călugări. Cât de mult ne-ar ajuta asta?

– Un pic. De fapt, avem nevoie mai mult de zidari.

– S-ar putea să-ți pot da unul sau doi în plus, spuse grăbit Philip.

O iarnă blândă însemna că tunsul oilor începea mai devreme, așa că putea spera să vândă mai devreme decât de obicei.

– Nu știu.

Alfred părea în continuare pesimist.

– Și dacă le ofer zidarilor o primă? întrebă Philip. Plata pe o săptămână dacă termină bolta până la Rusalii.

– Nu am mai auzit de așa ceva până acum, spuse Alfred.

După figura lui, aveai impresia că tocmai primise o sugestie necuviincioasă.

– Ei bine, e un început pentru toate, spuse Philip cu îndărătnicie. Precauția lui Alfred începea să-l calce pe nervi. Ce zici?

– Nu pot spune da sau nu la așa ceva, zise apatic Alfred. O să-i întreb pe oameni.

– Astăzi? întrebă nerăbdător Philip.

– Astăzi.

Philip trebuia să se mulțumească deocamdată cu un astfel de răspuns.

William Hamleigh și cavalerii săi sosiră la palatul episcopului Waleran în spatele unui car tras de boi, încărcat cu saci de lână. Începuse tunsul oilor. Ca și William, Waleran cumpăra lână de la fermieri la prețurile de anul trecut și se aștepta să o vândă cu un preț mult mai mare. Nici unul dintre ei nu era

nevoit să-și bată prea mult capul în a-i convinge pe arendași: cei câțiva țărani care-i sfidaseră fuseseră evacuați, iar fermele le fuseseră incendiate, și apoi nu se mai ivise nici un rebel.

Când ajunse în dreptul porții, William aruncă o privire către vârful dealului. Întăriturile neregulate ale castelului pe care episcopul nu-l mai putuse construi se înălțau pe dealul acela de șapte ani, o amintire constantă a felului în care planurile lui Waleran fuseseră dejucate de starețul Philip. Imediat ce Waleran avea să înceapă să se bucure de rezultatele afacerii cu lână, probabil că urma să reia lucrările de construcție. Pe vremea bătrânului rege Henric, un episcop nu ar fi avut nevoie de alte întărituri decât de un gard șubred din țaruși de lemn înălțat în spatele unui șanțuleț care să înconjoare palatul. Acum, după cinci ani de război civil, bărbați care nu erau nici măcar episcopi sau conți construiau castele inexpugnabile.

„Îi merge bine lui Waleran“, își spuse cu amărăciune William, în vreme ce descăleca în fața grajdului. Waleran îi rămăsese loial episcopului Henric de Winchester pe parcursul tuturor mutărilor acestuia dintr-o tabără în alta și, drept urmare, devenise unul dintre cei mai apropiați aliați ai săi. În timp, Waleran avusese parte de un flux constant de proprietăți și privilegii, și fusese de două ori la Roma.

William nu fusese la fel de norocos – de aici și amărăciunea sa. În ciuda faptului că se conformase tuturor mutărilor dintr-o tabără în alta făcute de Waleran, și în ciuda faptului că oferise armate mari ambilor combatanți în războiul civil, încă nu fusese confirmat drept conte de Shiring. Pe parcursul unei perioade de acalmie, avusese vreme să cugete la acest lucru și se înfuriase atât de tare, încât se hotărâse să-l tragă la răspundere pe Waleran.

Urcă treptele care duceau la intrarea în sală, cu Walter și cu ceilalți cavaleri în urma sa. Intendentul aflat de pază înăuntru, lângă ușă, era înarmat – o altă pecete a instabilității. Ca întotdeauna, episcopul Waleran stătea într-un jilț mare aflat în mijlocul încăperii, brațele și picioarele sale osoase dispuse în asemenea unghiuri, încât ai fi crezut că fusese azvârlit acolo de o mână indolentă. Baldwin, care devenise arhidiacon, stătea în picioare lângă el, postura sa arătând că, probabil, aștepta instrucțiuni. Waleran privea fix flăcările din cămin, dus pe gânduri, dar își ridică imediat privirea atunci când William se apropie de el.

Pe când îl saluta pe Waleran și lua loc, William simți trezindu-se în el familiara silă față de episcop. Măinile moi și slabe ale lui Waleran, părul lui lins și negru, pielea palidă ca de mort și ochii spălăciți, răutăcioși ai acestuia îl făceau să se cutremure. Waleran însuma toate atributele pe care le ura William: viclenie, slăbiciune fizică, aroganță și inteligență.

William își putea da seama că Waleran simțea cam același lucru în privința lui. Ori de câte ori William se apropia de el, Waleran nu reușea pe deplin să-și ascundă dezgustul pe care acesta i-l inspira. Episcopul se îndreptă de spate și își împreună mâinile, arcuindu-și vag buzele și încruntându-se ușor, compunându-și o mină care sugera că ar fi suferit de crampele date de indigestie.

O vreme, discutară despre război. Era o conversație închistată, stângace, iar William se simți ușurat când aceasta fu întreruptă de venirea unui mesager care aducea o misivă scrisă pe un sul de pergament și pecetluită cu ceară. Waleran trimise mesagerul la bucătărie să i se dea ceva de mâncare. Nu deschise scrisoarea.

William profită de ocazie pentru a schimba subiectul.

– Nu am venit aici ca să facem schimb de noutăți în ceea ce privește bățăliile recente. Am venit să-ți spun că am ajuns la capătul răbdării.

Waleran ridică din sprâncene și nu rosti nici un cuvânt. Tăcerea era răspunsul său tipic la subiectele neplăcute.

William continuă:

– Au trecut aproape trei ani de când a murit tata, dar regele Stephen încă nu mi-a confirmat titlul de conte. E scandalos!

– Sunt întru totul de acord cu tine, rosti apatic Waleran.

Se prefăcea ocupat cu sulul de pergament, examinându-i pecetea și jucându-se cu panglica.

– Asta-i bine, spuse William, pentru că o să faci ceva în privința asta.

– Dragul meu William, eu nu te pot unge conte.

William anticipase că Waleran avea să adopte această atitudine și era hotărât să nu o accepte.

– Te bucuri de trecere pe lângă fratele regelui.

– Dar ce o să-i spun? Că William Hamleigh l-a slujit bine pe rege? Dacă e adevărat, regele o știe, iar dacă nu, știe și asta.

William nu se putea compara cu Waleran atunci când venea vorba de logică, așa că ignoră, pur și simplu, argumentele episcopului.

– Mi-ești dator, Waleran Bigod!

Waleran arboră o expresie oarecum înfuriată. Aținti misiva către William.

– Ba nu-ți datorez nimic! Mereu ți-ai slujit propriile interese, chiar și atunci când ai făcut ce am vrut eu. Nu există datorii morale între noi.

– Te previn că nu mai sunt dispus să aștept!

– Și ce o să faci? Întrebă Waleran, cu o urmă de zâmbet batjocoritor pe chip.

– Ei bine, pentru început o să mă duc în audiență la episcopul Henric.

– Și?

– O să-i spun că ai fost surd la rugămințile mele și, ca atare, mă voi declara credincios împărătesei Maud.

William observă apărând un aer oarecum surprins pe chipul episcopului.

– Schimbi din nou tabăra? întrebă sceptic Waleran.

– O dată în plus față de tine, răspunse răspicat William.

Indiferența arogantă a lui Waleran era zdruncinată, dar nu în prea mare măsură. Cariera lui Waleran avusese mult de câștigat de pe urma capacității sale de a-i aduce după sine pe William și pe cavalerii acestuia în oricare tabără era preferată la momentul respectiv de episcopul Henric: pentru el, ar fi fost o lovitură ca William să înceapă să decidă dintr-odată de unul singur – dar nu una fatală. William cercetă chipul episcopului pe când acesta medita asupra amenințării primite. Aproape că-i citea gândurile: Waleran voia să păstreze loialitatea lui William, dar se întreba cât de mult trebuia să investească în acest sens.

Ca să câștige timp, Waleran rupse pecetea și desfăcu scrisoarea. Pe măsură ce citea, chipul lui alb ca peștele fu aprins ușor de furie.

– Blestemat om, șuieră episcopul.

– Ce e? întrebă William.

Waleran îi întinse sulul.

William îl luă și descifră literele.

– Către... cel... mai... sfânt... și... milos... dintre... episcopi...

Waleran îi smulse misiva din mâini, neavând răbdare ca William să o citească atât de lent.

– E de la starețul Philip, spuse el. Mă informează că absida noii catedrale va fi terminată până la Rusalii și are tupeul de a mă implora să officiez slujba de sfințire.

William era surprins.

– Cum a reușit? Credeam că dăduse afară jumătate dintre constructorii de pe șantier!

Waleran clătină din cap.

– Indiferent ce se întâmplă, starețul pare să cadă mereu în picioare. Aruncă o privire gânditoare în direcția lui William. Te urăște, bineînțeles! Crede că ești diavolul pe pământ.

William se întreabă ce plan mai ticluia acum mintea vicleană a lui Waleran.

– Și ce dacă? întrebă el.

– Pentru Philip, ar fi o lovitură serioasă dacă tu ai fi numit conte chiar de Rusalii.

– Nu ai face-o pentru mine, dar ai face-o ca să te răzbuni pe Philip, rosti morocănos William, dar, de fapt, spera.

– Nu pot să fac eu totul, spuse Waleran. Dar o să vorbesc cu episcopul Henric.

Își înălță privirea către William, așteptând.

William ezita. Într-un final, fără nici o tragere de inimă, mormăi:

– Mulțumesc.

În anul acela aveau parte de o primăvară friguroasă și mohorâtă, iar în dimineața de Rusalii ploua. Aliena se trezise în timpul nopții din pricina unei dureri de șale care încă o mai deranja cu câte un junghi, din când în când. Stătea în bucătăria rece, împletind părul Marthei înainte de a merge la bise-rică, în vreme ce Alfred se înfrupta dintr-un mic dejun copios format din pâine albă, brânză proaspătă și bere tare. O durere deosebit de ascuțită în spate o făcu să se oprească din împletit și să se ridice în picioare o clipă, cu o grimasă pe chip. Martha băgă de seamă și întrebă:

– Ce s-a întâmplat?

– Mă doare spatele, răspunse scurt Aliena.

Nu voia să lungească vorba pentru că, mai mult ca sigur, pricina ținea de faptul că dormea pe podea, în camera din spate, unde era curent, și nimeni nu știa acest lucru, nici măcar Martha.

Martha se ridică și luă o piatră încinsă din foc. Aliena se așează. Martha înveli piatra într-o bucată veche și scorojită de piele și o lipi de spatele Alienei. Îi alină durerea aproape imediat. Martha începu să împletească părul Alienei, care crescuse după ce luase foc în incendiu și redevenise o grămădeală de cârlionți indisciplinați. Aliena se mai liniști.

De la plecarea lui Ellen, ea și Martha deveniseră destul de apropiate. Biata Martha: își pierduse mama, după care și mama vitregă. Aliena nu se prea simțea în stare să țină locul unei mame. În plus, nu avea decât cu zece ani mai mult decât Martha. De fapt, îi era mai degrabă o soră mai mare. Destul de ciudat, Marthei îi lipsea cel mai tare nu mama, ci fratele vitreg, Jack.

Dar, până la urmă, se părea că tuturor le era dor de Jack.

Aliena se întreba unde era oare acesta. Putea fi destul de aproape, lucrând la o catedrală în Gloucester sau în Salisbury. Era mai probabil să fi plecat în Normandia. Dar putea fi mult mai departe de atât: la Paris, la Roma, la Ierusalim sau în Egipt. Amintindu-și poveștile spuse de pelerini despre aceste locuri îndepărtate, și-l închipuia pe Jack în deșertul cel plin de nisip,

sculptând, în lumina orbitoare a soarelui, pietre pentru vreo fortăreață a sara-zinilor. Oare se gândea la ea acum?

Gândurile Alienei fură întrerupte de zgomot de copite venind de afară și, câteva clipe mai târziu, în cadrul ușii apăru Richard, ducându-și calul de dârlogi. Atât el, cât și animalul erau uzi leoarcă și plini de noroi. Aliena luă niște apă fierbinte de pe vatră pentru ca el să-și spele mâinile și fața, iar Martha duse calul în curtea din spate. Aliena puse pâine și friptură rece de vită pe masă și îi turnă lui Richard o cană de bere.

– Ce se mai întâmplă la război? întrebă Alfred.

Richard își șterse fața cu o cârpă și se așeză să mănânce.

– Am fost învinși la Wilton, spuse el.

– L-au prins pe Stephen?

– Nu, a scăpat, exact așa cum Maud a scăpat de la Oxford. Acum Stephen e la Winchester, iar Maud e la Bristol. Își ling rănilor și își consolidează controlul asupra zonelor pe care le dețin.

„Parcă-s mereu aceleași vești“, își spuse Aliena. Una din părți câștiga câte o victorie mărunță sau suferea vreo mică pierdere, dar nu se întrevedea deloc sfârșitul războiului.

Richard se uită la ea și spuse:

– Te-ai îngrășat.

Aliena dădu din cap în semn de încuviințare și nu spuse nimic. Era însărcinată în opt luni, dar nimeni nu știa. Avusese norocul să fie frig afară, așa că putuse să poarte în continuare mai multe rânduri de haine de iarnă, care-i ascundeau formele. În câteva săptămâni avea să se nască pruncul, iar adevărul va ieși la iveală. Încă nu știa ce avea să facă atunci.

Se auzi clopotul care-i chema pe toți locuitorii la slujbă. Alfred își trase cizmele și îi aruncă o privire Alienei, semn că o aștepta.

– Nu cred că pot să vin, spuse ea. Mă simt îngrozitor!

Alfred ridică din umeri, nepăsător, și se întoarse către fratele ei.

– Ar trebui să vii, Richard! Toată lumea o să fie prezentă – e prima slujbă oficiată în noua biserică.

Richard era surprins.

– Ați terminat deja tavanul? Credeam că o să dureze până la sfârșitul anului!

– Ne-am grăbit. Starețul Philip le-a promis oamenilor salariul pe o săptămână, pe lângă plata obișnuită, dacă terminau până de Rusalii. E uimitor cât de repede au lucrat! Chiar și așa, abia dacă am răzbit... abia azi-dimineață am dat jos cofrajul.

– Trebuie să văd asta, spuse Richard.

Își îndesă restul de pâine și de carne în gură și se ridică.

Martha i se adresă Alienei:

– Vrei să rămân cu tine?

– Nu, mulțumesc! Mi-e bine. Du-te. Eu o să mă întind puțin.

Cei trei își puseră pelerinele și ieșiră. Aliena se duse în camera din spate, luând cu sine piatra fierbinte în învelitoarea ei de piele. Se întinse pe patul lui Alfred, cu piatra sub șale. De când se căsătorise, devenise groaznic de apatică. Înainte vreme, condusesse o gospodărie și avusese grijă de cea mai prosperă afacere cu lână din ținut; acum, îi venea greu până și să aibă grijă de casa lui Alfred, deși nu avea nimic altceva de făcut.

Zăcu acolo un timp, plângându-și de milă, dorindu-și să poată adormi. Dintr-odată, simți un lichid cald scurgându-i-se pe partea interioară a coapsei. Fu extrem de surprinsă. Se simțea de parcă ar fi urinat, dar nu era vorba despre asta, și, câteva momente mai târziu, firicelul se transformă într-un șuvoi. Se ridică brusc în capul oaselor. Știa ce însemna asta. I se rupsese apa. Pruncul era pe drum.

Se simțea speriată. Avea nevoie de ajutor. Își strigă vecina cât putu de tare:

– Mildred! Mildred, vino aici!

Apoi își aminti că nu era nimeni acasă: plecaseră cu toții la biserică.

Șuvoiul de lichid conțeni, dar patul lui Alfred era ud leoarcă. „O să se nerveze la culme“, își spuse ea înspăimântată. Apoi își aminti că avea să fie oricum extrem de furios, pentru că va ști că bebelușul nu era al lui. „O, Doamne, ce o să mă fac?“ se întrebă Aliena.

O apucă din nou durerea de șale și înțelese că era vorba, de fapt, de așa-numitele dureri ale facerii. Îl dădu uitării pe Alfred. Avea să nască. Era prea speriată pentru a putea trece singură prin așa ceva. Voia să o ajute cineva. Se hotărî să se ducă la biserică.

Își coborî picioarele de pe pat. Fu cuprinsă de un alt spasm de durere și se opri în acea poziție, cu fața contorsionată, până ce acesta trecu. Apoi se ridică de pe pat și ieși din casă.

Pe când mergea cu pași nesiguri pe drumul noroios, își simțea mintea cuprinsă de un vârtej de gânduri. Odată ajunsă la poarta stăreției, o străbătu un nou val de durere și trebui să se sprijine de zidul stăreției și să scrâșnească din dinți până ce acesta trecu. Apoi intră în curtea mănăstirii.

Cea mai mare parte din populația orașului era adunată în tunelul înalt al absidei și în tunelurile mai scunde reprezentate de cele două nave laterale. Altarul se afla în capăt. Noua biserică arăta ciudat: tavanul rotunjit de piatră urma să fie acoperit, într-un final, de un acoperiș triunghiular de lemn, dar

acum părea lipsit de apărare, asemenea capului unui om spân care nu avea pălărie. Credincioșii stăteau cu spatele la Aliena.

Pe când aceasta se împleticea către catedrală, episcopul, Waleran Bigod, se ridică pentru a lua cuvântul. Aliena văzu, ca într-un coșmar, că William Hamleigh se afla lângă el, în picioare. Cuvintele episcopului Waleran pătrunseră prin ceața durerii ei:

– ... sunt mândru și bucuros să vă anunț că Măria Sa, regele Stephen, l-a numit pe stăpânul William conte de Shiring!

În ciuda durerii și spaimii, Aliena fu îngrozită la auzul acestor vorbe. Timp de șase ani, încă din ziua aceea îngrozitoare când îl vizitaseră pe tatăl lor în temniță, ea își dedicase întreaga existență recâștigării domeniului familial. Ea și Richard supraviețuiseră hoților și violatorilor, conflictelor și războiului civil. În câteva rânduri, răsplata păruse a fi aproape. Dar acum o pierduseră.

Printre credincioși se răspândi o rumoare încărcată de furie. Suferiseră cu toții din cauza lui William și încă-și mai duceau traiul temându-se de el. Nu erau deloc fericiți să-l vadă onorat de regele care ar fi trebuit să-i apere pe ei. Aliena privi în jur, căutându-l pe Richard, dorind să vadă cum suporta el această lovitură fatală, dar nu-l putu localiza.

Starețul Philip se ridică, cu chipul înnegurat, și începu să cânte un imn. Credincioșii prinseră a cânta și ei, fără tragere de inimă. Zguduită de o altă contracție, Aliena se sprijini de o coloană. Se găsea în spatele mulțimii, așa că nimeni nu băgă de seamă. În mod ciudat, veștile proaste o calmaseră. „Nu fac altceva decât să nasc, își spuse ea. Așa ceva se întâmplă în fiecare zi. Trebuie doar să-i găsec pe Martha și pe Richard, iar ei se vor ocupa de toate cele.“

Când durerea se mai estompă, Aliena își croi drum printre credincioși, căutând-o pe Martha. În tunelul scund al navei laterale nordice se afla un grup de femei, iar Aliena se îndreptă către ele. Oamenii o priveau întrebător, dar curând atenția le fu atrasă de altceva: un zgomot ciudat, ca un duduie. La început, abia se distingeau printre acordurile imnului, dar, destul de repede, pe măsură ce duduie se întee, oamenii se opriră din cântat.

Aliena ajunse la grupul de femei. Neliniștite, acestea priveau în jur, căutând sursa zgomotului. Aliena atinse umărul uneia dintre ele și întrebă:

– Ați văzut-o cumva pe Martha, cumnata mea?

Femeia o privi, iar Aliena o recunoscu pe soția tăbăcarului, Hilda.

– Martha e în partea cealaltă, cred, spuse Hilda.

Apoi, cum duduie deveni asurzitor, întoarse capul.

Aliena îi urmări privirea. În mijlocul bisericii, toată lumea privea în sus, către culmile zidurilor. Oamenii aflați în navele laterale își înălțară capetele pentru a vedea printre bolțile arcadei. Cineva țipă. Aliena văzu cum într-unul dintre ziduri apăru o crăpătură, care se întinse rapid printre două dintre ferestrele luminatorului. Sub privirea ei, mai multe bucăți uriașe de zidărie se prăbușiră din înalt către mulțimea adunată în mijlocul bisericii. Se stârni o cacofonie de țipete și strigăte, iar toată lumea se întoarse cu gând să o rupă la fugă.

Pământul de sub tălpile Alienei se cutremură. Pe când încerca să-și facă loc cu coatele și să iasă din biserică, își dădu seama că zidurile se despărțeau în partea de sus, iar structura rotundă a boltei se fărâmița. Hilda, nevasta tăbăcarului, căzu în fața ei, iar Aliena se împiedică de corpul aflat la pământ și se prăbuși. În vreme ce se străduia să se ridice, se trezi lovită de o rafală de pietre mici. Apoi, acoperișul scund al navei laterale se nărui, Aliena fu izbită de ceva în cap, iar totul se cufundă în întuneric.

Philip începuse slujba simțindu-se mândru și recunoscător. Luptaseră din greu, dar bolta fusese terminată la timp. De fapt, nu fuseseră boltite decât trei dintre cele patru travee ale absidei, a patra neputând fi făcută până ce nu avea să fie construită întretărirea naosului cu transepturile, iar zidurile în trepte ale absidei nu aveau să fie unite cu transepturile. Cu toate acestea, trei travee erau de ajuns. Toate echipamentele constructorilor fuseseră înlăturate fără nici o remușcare: uneltele, stivele de piatră și de cherestea, parii schelăriei și panourile, grămezile de moloz și gunoaie. Întregul spațiu fusese măturat bine. Călugării văruiseră pietrăria și trasaseră linii drepte, roșii pe mortar, făcând îmbinările să pară mai îngrijite decât erau, după cum stătea obiceiul. Altarul și tronul episcopului fuseseră aduse din criptă. Totuși, osemintele sfântului, în sicriul lor de piatră, se găseau încă acolo jos: mutarea lor necesita o ceremonie solemnă, numită translație, care avea să fie punctul culminant al liturghiei de azi. Când slujba începuse, cu episcopul pe tronul său, cu călugării în rase noi aliniați în spatele altarului și cu oamenii din oraș adunați în naosul bisericii și în laterale, Philip se simțise împlinit și îi mulțumise lui Dumnezeu fiindcă-l adusese victorios către sfârșitul primei etape, hotărâtoare, a construirii catedralei.

Atunci când Waleran făcuse anunțul despre William, Philip fusese cuprins de furie. În mod evident, era o manevră atent gândită pentru a-i umbri succesul și a le aminti orășenilor că se aflau, în continuare, la mila crudului lor stăpân. Iar când se auzise duduțul, Philip începuse să-și frământa mintea, încercând să găsească un răspuns pe potriva acelu sunet.

Semăna cu un coșmar pe care Philip îl avea uneori, în care mergea pe schelărie, foarte sus, foarte încrezător că se găsea în siguranță, și deodată descoperirea o legătură slăbită la funia care unea stâlpii schelăriei – nimic prea grav –, dar, când se apleca să strângă nodul, panoul de sub el se înclina un pic, nu prea mult la început, dar suficient cât să-l facă să se prăvălească, și apoi, într-o clipită, cădea de la acea înălțime, îngreșosător de repede, fiind conștient că avea să moară în curând.

La început, duduital fusese înșelător. Preț de-o clipă sau două, crezuse că tuna; apoi se auzise mai tare, iar oamenii se opriseră din cântat. Starețul continuase să creadă că era vorba despre vreun fenomen ciudat, ce avea să fie explicat în scurt timp și care nu putea decât, cel mult, să întrerupă slujba. Apoi își înălțase privirea către tavan.

În cea de-a treia travee, unde cofrajul fusese îndepărtat chiar în dimineața aceea, apăreau crăpături în zidărie, spre tavan, la nivelul luminatorului. Acestea se iviră brusc și se răspândiră ca fulgerul de-a lungul peretelui, de la o fereastră către alta, ca niște șerpi în plin atac. Prima reacție a lui Philip fu un sentiment de dezamăgire: fusese bucuros că se terminase construcția absidei, dar acum trebuia să facă reparații, iar toți oamenii care se arătaseră impresionați de munca zidarilor aveau să spună că graba strică treaba. Apoi, partea de sus a zidurilor păru să se încline spre afară, iar el își dădu seama, cuprins de groază, că acest incident nu numai că avea să întrerupă slujba, ci că avea să reprezinte o catastrofă.

În bolta curbată apăreau crăpături. Din rețeaua de pietrărie se desprinsese un bloc de piatră și se prăvăli, cu încetineală parcă, prin aer. Oamenii începură să țipe și încercară să se ferească din calea lui. Înainte ca Philip să apuce să vadă dacă fusese cineva grav rănit, începură să cadă alte pietre. Credincioșii intrară în panică, împingându-se și călcându-se în picioare în strădania lor de a se feri de pietrele care cădeau. Lui Philip îi trecu prin minte gândul nebunesc că era vorba de un alt atac din partea lui William Hamleigh; apoi îl zări pe acesta, în fața congregației, lovindu-i pe cei din jur într-o încercare îngrozită de a scăpa și își dădu seama că William nu s-ar fi supus singur unui astfel de pericol.

Cei mai mulți oameni încercau să se îndepărteze de altar, pentru a ieși din catedrală prin capătul deschis dinspre vest. Dar tocmai extremitatea vestică a clădirii se prăbușea. Problema era în cea de-a treia travee. În a doua travee, unde se afla Philip, bolta părea să reziste; iar în spatele lui, prima travee, unde stăteau rânduți călugării, părea solidă. În capătul acela, pereții opuși erau uniți de fațada estică.

Îl zări pe micul Jonathan, alături de Johnny Opt-Penny, ghemuiți la capătul opus al lateralei nordice. Philip își dădu seama că acela era cel mai sigur loc; după care realizează că trebuia să asigure siguranța celorlalți membri ai turmei sale.

– Veniți aici! strigă el. Toată lumea! Veniți aici!

Fie că îl auziseră sau nu, fapt este că nimeni nu îl luă în seamă.

În cea de-a treia travee, partea de sus a zidurilor se dărâma, căzând în exterior, și întreaga boltă se nărui, pietre mari și mici prăbușindu-se prin aer precum o grindină fatală care se abătea asupra congregației cuprinse de isterie. Philip se repezi și prinse un orășean de braț.

– Înapoi! urlă el, împingându-l către partea estică.

Speriat, bărbatul văzu călugării îngrămădiți de-a lungul zidului opus și se grăbi să li se alăture. Philip procedă la fel cu două femei. Cei aflați în jurul lor își dădură seama ce făcea starețul și o apucară spre est fără a mai fi împinși de la spate. Alți oameni începură să priceapă despre ce era vorba, iar cei care fuseseră în fruntea congregației începură să se îndrepte cu toții spre est. Privind în sus preț de-o clipă, Philip observă îngrozit că și a doua travee avea să se prăbușească: de-a lungul luminatorului șerpuiau cu repeziciune aceleași crăpături, împânzind bolta aflată deasupra capului său. Continuă să mâne oamenii către zona de siguranță, știind că fiecare persoană mutată putea însemna o viață salvată. O ploaie de mortar fărâmițat se abătu asupra creștelui său ras, după care începu o ploaie de pietre. Oamenii se împrăștiu. Unii se refugiaseră la adăpostul celor două nave laterale; unii se îngrămădiseră lângă peretele răsăritean, printre care și episcopul Waleran; alții încă mai încercau să răzbească, în masă, spre capătul vestic, târându-se peste pietrele și trupurile prăbușite în spațiul celei de-a treia travee. O piatră îl izbi pe Philip în umăr. Nu fusese o lovitură în plin, dar durea cumplit. Își duse palmele deasupra capului și privi înnebunit în jur. Era singur, în mijlocul celei de-a doua travee: toți ceilalți se găseau în afara zonei de pericol. Făcuse tot ce îi stătuse în putință. O luă la fugă către capătul de est.

Ajuns acolo, se întoarse din nou și privi în sus. Luminatorul din a doua travee se prăbușea, iar bolta cădea în absidă, exact așa cum se întâmplase în a treia travee; dar se înregistrară mai puține victime, pentru că oamenii apucaseră să se ferească și întrucât acoperișurile navelor laterale păreau să reziste acolo, în vreme ce în a treia travee se prăbușiseră. Toate persoanele din mulțimea îngrămădită în capătul estic se retraseră, lipindu-se de zid, toate chipurile fiind îndreptate către tavan, privind bolta, pentru a vedea dacă nu cumva crăpăturile aveau să se extindă și spre prima travee. Bubuitul zidăriei în cădere părea mai puțin puternic, dar aerul era încărcat de o negură de praf

și de pietre mici și, pentru câteva clipe, nimeni nu putu zări nimic. Philip își ținu răsuflarea. Praful se așeză, iar el putu vedea din nou bolta. Se prăbușise până la marginea primei travee; dar acum părea să reziste.

Aerul se limpezi. Nu se mai auzea nimic. Înspăimântat, Philip privea lung înspre ruinele bisericii. Numai prima travee rămăsese intactă. Zidurile din cea de-a doua travee se înălțau până la nivelul galeriei, dar în cea de-a treia și de-a patra nu mai rămăseseră decât navele laterale, iar acestea erau grav deteriorate. Pardoseala bisericii se transformase într-un morman de resturi de piatră, împânzit de corpurile inerte ale morților și cele care mișcau slab ale răniților. Șapte ani de muncă și sute de lire se duseseră pe apa sâmbetei, iar zeci de oameni fuseseră uciși, poate chiar sute, totul în numai câteva minute de groază. Pe Philip îl durea inima atunci când se gândea la munca irosită, la toți cei ce muriseră, la văduvele și orfanii care rămăseseră în urmă; iar ochii i se umplură cu lacrimi amare.

În ureche îi răsună un glas aspru:

– Așa-ți trebuie pentru aroganța ta blestemată, Philip!

Se întoarse și îl văzu pe episcopul Waleran privindu-l triumfător, cu hainele lui negre acoperite de un strat de praf. Philip se simți ca înjunghiat. I se frângea inima să fie martor la o astfel de tragedie; dar era de nesuportat ca vina să îi fie atribuită lui. Și-ar fi dorit să spună: „Am făcut tot ce am putut!“, însă cuvintele nu voiau să i se adune pe limbă; parcă o gheară îi cuprinsese gâtul, neîngăduindu-i să vorbească.

Ochii i se opriră asupra lui Johnny Opt-Penny și a micului Jonathan, care ieșeau din adăpostul oferit de nava laterală, și își aduse aminte dintr-odată de responsabilitățile pe care le avea. Mai târziu, va avea destulă vreme să cugete amar la vina sa. Acum, existau zeci de oameni răniți și mult mai mulți prinși printre bucățile de piatră. Trebuia să organizeze operațiunea de salvare. Îi aruncă o privire tăioasă episcopului și rosti mânios:

– Dă-te din calea mea!

Tresărind, episcopul făcu un pas în lateral, iar Philip sări pe altar.

– Ascultați-mă! strigă starețul cât putu de tare. Trebuie să avem grijă de răniți, să-i salvăm pe cei blocați sub dărâmături, după care să-i îngropăm pe cei morți și să ne rugăm pentru sufletele lor. O să numesc trei conducători pentru a organiza aceste activități. Privi chipurile din jurul lui, verificând cine era în viață și nevătămat. Îl zări pe Alfred. Spuse: Alfred Constructorul se ocupă de mutarea dărâmăturilor și de salvarea celor rămași blocați sub ele, și vreau ca toți zidarii și pietrarii să lucreze cu el. Privindu-i pe călugări, starețul fu ușurat să-l vadă pe omul său de încredere, Milius, nevătămat. Milius Casierul se ocupă de mutarea celor morți și răniți afară din biserică, și el o să

aibă nevoie de oameni tineri și puternici care să-l ajute, mai zise Philip. Randolph Infirmierul va avea grijă de răniți odată ce sunt scoși din haosul acesta, iar cei mai în vârstă îl pot ajuta, mai ales femeile mai bătrâne. Bine... Haideți să începem!

Sări de pe altar. Pe măsură ce oamenii începeau să dea ordine sau să pună întrebări, în jur se stârni o zarvă agitată.

Philip se duse la Alfred, care părea zguduit și înspăimântat. Dacă ar fi fost să se arunce cu acuze, atunci el, ca maestru constructor, era primul vizat, dar nu era timp de reproșuri.

– Formează două echipe din oamenii tăi și repartizează-le pe zone diferite, spuse Philip.

Pentru o clipă, chipul lui Alfred nu înregistrează nici o reacție; apoi, fața i se luminează.

– Da. Bine. Vom începe la capătul vestic și vom transporta resturile afară.

– Bun.

Philip plecă de lângă Alfred și își croi drum prin mulțime către Milius. Îl auzi pe acesta spunând:

– Duceți-i pe răniți departe de biserică și întindeți-i pe iarbă! Duceți cadavrele în partea de nord a curții!

Starețul se îndepărtă, mulțumit ca întotdeauna că în Milius te puteai încrede că avea să acționeze eficient. Îl văzu pe Randolph Infirmierul cățărându-se peste grămezile de pietre și grăbi pasul pentru a-l prinde din urmă. Traversară împreună mormanele de bolovani. În afara bisericii, către capătul de vest, se aflau mai mulți oameni care reușiseră să iasă înainte de prăbușirea boltei și, astfel, scăpaseră nevătămați

– Ia oamenii aceștia, îi spuse el lui Randolph. Trimite pe cineva la infirmerie să ia leacuri și bandaje. Pune câțiva să se ducă la bucătărie după niște apă fierbinte. Cere-i chelarului niște vin tare pentru cei care au nevoie să-și revină în simțiri. Asigură-te că răniții și morții sunt așezați în rânduri ordonate, cu intervale între ele, ca nu cumva oamenii tăi să cadă peste ei.

Aruncă o privire în jur. Supraviețuitorii se apucau de treabă. Mulți dintre cei care fuseseră protejați de zidurile rămase intacte din partea de est îl urmaseră peste grămezile de resturi și începuseră deja să mute corpurile celor loviți de pietre. Câțiva răniți, care nu fuseseră decât năuciți sau speriați, se ridicau în picioare fără nici un ajutor. Philip văzu o bătrânică stând în fund pe pardoseală, cu o privire buimacă.

O recunosc: era Maud Silver, văduva unui argintar. O ajută să se ridice în picioare și o conduse afară.

– Ce s-a întâmplat? întrebă femeia, fără să îl privească. Nu știu ce s-a întâmplat.

– Nici eu, Maud, spuse starețul.

Pe când se întorcea să ajute pe altcineva, în minte îi răsunară din nou cuvintele episcopului Waleran: „Așa-ți trebuie pentru aroganța ta blestemată, Philip!“ Această acuzație îl rănea profund, pentru că se gândea că putea fi adevărată. În permanență el voia să obțină mai mult, mai bine, mai repede. Insistase pe lângă Alfred să termine bolta, tot astfel cum insistase să țină târgul de lână, tot astfel cum insistase să obțină cariera contelui de Shiring. De fiecare dată, rezultatul fusese o tragedie: măcelărirea muncitorilor de la carieră, incendierea Kingsbridge-ului, iar acum, asta. În mod clar, ambiția era de vină. Călugării făceau bine ducând un trai marcat de renunțare, acceptând obstacolele și răsturnările de situație drept lecții de răbdare venite din partea Atotputernicului.

În vreme ce ajuta la transportarea răniților care gemeau și a trupurilor lipsite de viață de sub dărămături, luă hotărârea ca, de acum încolo, să lase ambiția și insistența în seama lui Dumnezeu: el, Philip, va accepta umil tot ce avea să se întâmple. Dacă Dumnezeu voia o catedrală, Dumnezeu avea să le ofere o carieră; dacă orașul se vedea incendiat, trebuia înțeleș ca un semn că Dumnezeu nu voia un târg de lână; iar acum, când biserica se prăbușise, Philip nu avea să o reconstruiască.

După ce luă această hotărâre, îl văzu pe William Hamleigh.

Noul conte de Shiring stătea pe pardoseala din a treia travee, aproape de nava laterală de nord, cenușiu la față și tremurând de durere, cu piciorul prins sub o piatră mare. Pe când ajuta la îndepărtarea pietrei, Philip se întrebă de ce alesese Dumnezeu să lase atâția oameni buni să moară, dar îl cruțase pe un animal ca William.

William făcea zarvă mare din pricina durerii care-i săgeta piciorul, dar, în rest, era nevătămat. Îl ajutară să se ridice. Se sprijini de umărul unui bărbat cam cât el de înalt și începu să se îndepărteze șchiopătând. Apoi se auzi un țipăt de nou-născut.

Toată lumea îl auzi. Nu se vedea nici un prunc. Toți cei prezenți priviră în jur, uluiți. Plânsetul se auzi din nou, iar Philip își dădu seama că venea de sub o grămadă mare de pietre, în nava laterală.

– Aici! strigă el. Întâlni privirea lui Alfred și îi făcu semn să vină la el. E un prunc în viață sub pietrele astea, spuse el.

Ascultară cu toții țipetele. După sunet, părea a fi vorba de un bebeluș foarte mic, de nici o lună.

– Ai dreptate, spuse Alfred. Hai să mutăm unele dintre blocurile astea mari.

El și ajutoarele sale începură să înlătore pietre din grămada care bloca de tot bolta celei de-a treia travee. Philip li se alătură. Nu-i venea în minte nici o femeie din oraș care să fi născut în ultimele săptămâni. Bineînțeles, exista posibilitatea să fi trecut cu vederea un astfel de eveniment: deși orașul se mai micșorase în ultimul an, era totuși suficient de mare încât starețul să nu remarce un lucru atât de obișnuit precum o naștere.

Țipetele se opriră brusc. Toată lumea rămase nemișcată și ascultă, dar plânsetele nu se auziră iar. Întunecați la față, oamenii reîncepură să îndepărteze pietrele. Era o muncă periculoasă, pentru că înlăturarea unei pietre le putea face pe celelalte să se prăbușească. Tocmai de aceea Philip îl însărcinase pe Alfred să o facă. Însă Alfred nu se arăta atât de precaut pe cât ar fi vrut Philip, și părea să-i lase pe ceilalți să elibereze grămada după bunul plac, luând pietre din mai multe locuri, fără nici un plan de ansamblu. La un moment dat, întregul morman se înclină amenințător, iar Philip strigă:

– Opriți-vă!

Se opriră cu toții. Philip își dădu seama că Alfred era prea năucit ca să-i organizeze bine pe oameni. Trebuia să o facă el. Spuse:

– Dacă sunt oameni vii acolo, probabil că i-a protejat ceva; iar dacă lăsăm grămada asta să-și mute greutatea în altă parte, ar putea să nu se mai bucure de aceeași protecție și să fie uciși tocmai de eforturile noastre de a-i salva. Haideți să procedăm cu grijă. Arată către niște zidari care stăteau grupați: Voi trei, urcați-vă în vârf și luați pietre de acolo. În loc să le cărați chiar voi afară, dați-ni-le nouă, iar noi le vom duce afară.

Începură din nou munca, după planul lui Philip. Părea să meargă mai repede și erau în mai mare siguranță.

Acum că pruncul se oprise din plâns, nu era sigur în ce parte trebuiau concentrate eforturile lor, așa că lucrau pe o zonă mai întinsă, aproape cât latura traveei. O parte din pietre proveneau de la boltă, dar se prăbușise și o parte din acoperișul navei laterale, așa că, pe lângă pietre și mortar, în grămadă se aflau și bârne de lemn.

Philip lucra neobosit. Voia ca pruncul să supraviețuiască. Chiar dacă știa că muriseră zeci de oameni, cumva, copilașul părea mai important. Simțea că, dacă putea fi salvat, încă mai exista speranță pentru viitor. În timp ce ridica pietrele, tușind și pe jumătate orbit de praf, se ruga cu ferveoare ca bebelușul să fie găsit în viață.

În cele din urmă, reuși să vadă, deasupra resturilor, peretele exterior al navei laterale și o parte dintr-o fereastră adâncită. În spatele grămezii

părea să existe un spațiu gol. Poate că era cineva viu acolo. Un zidar se cățără cu băgare de seamă pe grămadă și privi în jos, în deschizătura dintre resturi și zid.

– Isuse! exclamă el.

De data aceasta, Philip se făcu a nu fi auzit blasfemia luării numelui Domnului în deșert.

– E teafăr micuțul? întrebă el.

– Nu-mi dau seama, spuse zidarul.

Philip își dorea să-l întrebe ce anume văzuse sau, și mai bine, își dorea să vadă cu ochii lui, însă bărbatul reîncepuse să înlătore pietre, cu puteri sporite, așa că neavând de ales, starețul continua să ajute, muncit de curiozitate.

Nivelul grămezii cobora rapid. Aproape de nivelul solului se afla un bloc mare de piatră care nu putea fi clintit decât dacă-și uneau forțele trei oameni. În vreme ce acesta era dat la o parte, Philip zări pruncul.

Era gol și abia ce se născuse. Pielea lui albă se mânjise cu sânge și cu praf de construcție, dar starețul observă că avea căpșorul acoperit cu păr morcoviu. Privind mai cu luare-aminte, Philip văzu că era băiețel. Stătea întins pe pieptul unei femei și sugea la sân. Starețul își dădu seama că era viu și, de bucurie, inima începu să-i bată. O privi pe femeie. Și aceasta trăia. Mama îi întâlni privirea și îi adresă un zâmbet obosit, dar fericit.

Era Aliena.

Aliena nu se mai întoarse vreodată acasă la Alfred.

El le spusese tuturor că bebelușul nu era al lui și, drept dovadă, le arătase părul roșcat al copilului, de exact aceeași culoare cu cel al lui Jack; dar Alfred nu încercase să le facă nici un rău nici ei, nici pruncului, cu excepția faptului că spusese că nu avea să-i primească în casa lui.

Aliena se mută înapoi în căsuța ei cu o singură odaie din cartierul sărac, locuind cu fratele ei, Richard. Era ușurată că răzbunarea lui Alfred se dovedise atât de blândă. Era bucuroasă că nu mai trebuia să doarmă pe podea, lângă patul lui Alfred, ca un câine. Însă mai presus de toate era încântată și mândră de frumosul ei prunc. Avea părul roșcat, ochii albaștri și pielea albă, amintindu-i de Jack.

Nimeni nu știa de ce se prăbușise biserica. Cu toate acestea, circulau o mulțime de teorii. Unii spuneau că Alfred nu era capabil să ocupe funcția de maestru constructor. Alții dădeau vina pe Philip, care se grăbise să termine bolta până la Rusalii. Unii dintre zidari ziceau că fusese dat jos cofrajul înainte ca mortarul să fi apucat să se usuce cum se cuvine. Un zidar

bătrân spuse că pereții nu fuseseră proiectați ca să susțină greutatea unei bolți de piatră.

Muriseră șaptezeci și nouă de oameni, inclusiv cei care pieriseră mai târziu din pricina rănilor. Toată lumea spunea că ar fi murit mai mulți dacă starețul Philip nu ar fi îndreptat norodul către partea de est a catedralei. Cimitirul stăreției era deja plin de pe urma incendiului de la târgul de lână din anul precedent, așa că mare parte dintre cei morți fuseseră îngropați lângă biserica parohială. Mulți spuneau că noua catedrală ducea crucea unui blestem.

Alfred își luă toți zidarii la Shiring, unde construia case de piatră pentru orașenii bogați. Ceilalți meșteri se risipiră și ei, plecând de la Kingsbridge. Propriu-zis, nimeni nu fusese pus pe liber, iar Philip continua să plătească salariile, dar oamenii nu aveau altceva de făcut decât să îndepărteze dărâmturile și, după câteva săptămâni, plecaseră cu toții. Nici un voluntar nu mai veni să lucreze duminicile, piața se redusese la câteva tarabe aproape goale, iar Malachi își strânse familia și bunurile într-o căruță uriașă trasă de patru boi și părăsi orașul, căutând orizonturi mai propice.

Richard își închirie frumosul armăsar negru unui fermier, iar el și Aliena trăiau de pe urma lui. Fără susținerea lui Alfred, nu-și putea continua traiul de cavalier și, oricum, nu mai avea nici un rost acum, de vreme ce William fusese numit conte. Aliena se simțea încă legată de jurământul făcut tatălui ei, dar i se părea că în momentul de față nu putea face nimic pentru a-l îndeplini. Richard se cufundă într-o stare de apatie. Se trezea târziu, stătea la soare mare parte din zi și își petrecea serile la berărie.

Martha trăia în continuare în casa mare, numai cu o servitoare bătrână. Însă își petrecea mare parte din timp cu Aliena: îi plăcea să o ajute să vadă de copil, mai ales pentru că acesta semăna atât de mult cu mult iubitul ei Jack. Voia ca Aliena să-i pună numele Jack, dar Aliena se ferea să-i dea un nume încă, din motive pe care nici ea nu le prea înțelegea.

Pentru Aliena, vara trecu învăluită în satisfacțiile vieții de mamă. Dar când se strânse recolta, când vremea se răci un pic, iar serile deveniră mai scurte, începu să se simtă din ce în ce mai nemulțumită.

Ori de câte ori se gândea la viitor, în mintea ei apărea chipul lui Jack. Habar nu avea unde plecase și probabil că nu-i era merit să-l mai întâlnească vreodată, dar se găsea în continuare cu ea, ocupându-i gândurile, plin de viață și de energie, la fel de deslușit și de puternic de parcă l-ar fi văzut cu numai o zi în urmă. Se gândea să se mute în alt oraș, unde să spună că era văduvă; se gândea să-ncerce să-l convingă pe Richard să-și câștige cumva traiul; se gândea să se apuce de țesut, sau să ia rufe la spălat, sau să se angajeze

servitoare în casa vreunei familii din Kingsbridge încă suficient de bogate încât să angajeze ajutoare; iar fiecare plan nou era întâmpinat cu hohote batjocoritoare de râs de către un Jack imaginar, aflat în mintea ei, care spunea: „Nimic nu va fi bine fără mine“.

Faptul că făcuse dragoste cu Jack în dimineața nunții sale fusese cel mai mare păcat pe care-l comisese vreodată, și nu se îndoia cătuși de puțin că acum își primea pedeapsa; și totuși, uneori simțea că fusese singurul lucru bun pe care-l făcuse vreodată și, atunci când își privea copilul, nu o încerca regretul. Cu toate acestea, nu mai avea liniște. Nu era suficient să aibă un copil. Se simțea incompletă, neîmplinită. Casa îi părea prea mică, Kingsbridge-ul, aproape mort, viața era prea monotona. Începu să-și piardă răbdarea cu copilul și să-i răspundă repezit Marthei.

La sfârșitul verii, fermierul aduse calul înapoi: nu mai avea nevoie de el și, dintr-odată, Richard și Aliena se pomeniră fără nici un venit. Într-o zi de pe la începutul toamnei, pe când Richard era plecat la Shiring ca să-și vândă armura, iar Aliena mânca mere la prânz pentru a economisi bani, mama lui Jack intră în casă.

– Ellen! rosti Aliena.

Era foarte surprinsă. În vocea ei se ghicea o notă de consternare, pentru că Ellen blestemase nunta și era posibil ca starețul Philip să vrea în continuare să o pedepsească pentru asta.

– Am venit să-mi văd nepotul, spuse calmă Ellen.

– Dar cum de știi...?

– Veștile circulă, chiar și prin pădure.

Femeia se apropie de pătuțul din colț și privi copilul adormit. Chipul i se împlânzi.

– Măi, măi! Nu e nici o îndoială al cui e. E sănătos?

– Nu a avut nici o problemă... e mic, dar rezistent, spuse cu mândrie Aliena. Adăugă: Ca bunica lui.

O măsură pe Ellen cu privirea. Era mai zveltă decât atunci când plecase, avea pielea mai întunecată la culoare și purta o tunică scurtă de piele care-i lăsa la vedere gamba bronzată. Era desculță. Părea tânără și în putere: se părea că-i pria viața în pădure. Aliena calculă că trebuia să aibă 35 de ani.

– Se pare că o duci bine, spuse ea.

– Mi-e dor de voi toți, zise Ellen. Mi-e dor de tine, de Martha, chiar și de fratele tău, Richard. Mi-e dor de Jack al meu. Și mi-e dor de Tom.

Părea tristă.

Aliena era încă îngrijorată pentru siguranța ei.

– Te-a văzut cineva venind aici? E posibil ca monahii să vrea încă să te pedepsească.

– Nici un călugăr din Kingsbridge nu are suficient curaj ca să mă aresteze, spuse ea, cu un zâmbet. Dar, oricum, am fost atentă – nu m-a văzut nimeni.

O vreme, Ellen nu mai rosti nici un cuvânt. O privea fix pe Aliena. Sub căutătura ochilor aceia strănii, de culoarea mierii, Aliena nu se simțea tocmai în apele ei.

– Îți irosești viața, zise apoi Ellen.

– Ce vrei să spui? întrebă Aliena, deși cuvintele lui Ellen atinseseră îndată un punct vulnerabil.

– Ar trebui să te duci în căutarea lui Jack.

Aliena fu străbătută de un fior încântător de speranță.

– Dar nu-mi stă în putință, spuse ea.

– De ce nu?

– În primul rând, pentru că nu știu unde este.

– Știu eu.

Inima Alienei începu să bată mai cu putere. Crezuse că nu știa nimeni unde plecase Jack. Era ca și cum dispăruse de pe fața pământului. Dar acum putea să și-l închipuie într-un loc anume, un loc adevărat. Asta schimba totul. Poate că se găsea undeva în apropiere. Ar putea să-i arate copilul.

– Sau, cel puțin știu unde voia să ajungă, continuă Ellen.

– Unde? întrebă nerăbdătoare Aliena.

– La Santiago de Compostela.

– O, Doamne!

Inima i se îngreună, de parcă ar fi fost de plumb. Era îngrozitor de dezamăgită. Compostela era orașul spaniol unde se afla înmormântat Sfântul Iacob. Drumul până acolo dura mai multe luni. Jack ar fi putut, la fel de bine, să se fi găsit la celălalt capăt al lumii.

– Spera să poată vorbi cu menestrelii de pe drum și să afle câte ceva despre tatăl său, spuse Ellen.

Nefericită, Aliena dădu din cap a încuviințare. Era normal. Lui Jack nu-i plăcuse niciodată faptul că știa atât de puține lucruri despre tatăl său. Dar era posibil să nu se mai întoarcă niciodată. Pe o distanță așa de lungă, mai mult ca sigur că avea să găsească o catedrală la care să vrea să lucreze, iar apoi se putea stabili acolo. Ducându-se în căutarea tatălui său, probabil că-și pierduse fiul.

– E atât de departe, spuse Aliena. Aș vrea să pot pleca după el.

– De ce nu? întrebă Ellen. Mii de oameni se duc acolo în pelerinaj. De ce nu te-ai duce și tu?

– Am făcut un legământ în fața tatălui meu să am grijă de Richard până devine conte, spuse Aliena. Nu aş putea să-l părăsesc.

Ellen arboră un aer sceptic.

– Și cum îți închipui tu că-l ajuți în momentul de față? întrebă ea. Nu ai nici un ban, iar William e conte. Richard a pierdut orice șansă pe care ar fi putut-o avea de a câștiga titlul de conte. Îi ești la fel de fără de folos aici pe cât i-ai fi la Compostela. Ți-ai închinat toată viața nenorocitului ăluia de jurământ. Dar acum nu mai poți face nimic. Nu văd ce ar avea să-ți reproșeze tatăl tău. Dacă m-ai întreba pe mine, ți-aș spune că serviciul cel mai mare pe care i l-ai putea face lui Richard ar fi să-l lași singur o vreme și să-i dai ocazia de a învăța să fie independent.

„E adevărat, își spuse Aliena, că nu-i sunt de nici un folos lui Richard, indiferent că rămân în Kingsbridge sau nu.“ Era oare posibil să fie de-acum liberă – liberă să plece și să-l găsească pe Jack? Simplul gând îi făcea inima să bată nebunește.

– Dar nu am banii necesari pentru a pleca în pelerinaj, spuse ea.

– Ce s-a întâmplat cu calul acela mare?

– Îl mai avem încă...

– Vinde-l!

– Cum aş putea? E al lui Richard.

– Pentru numele lui Dumnezeu, cine dracu' l-a cumpărat? întrebă furioasă Ellen. A muncit Richard din greu ani întregi ca să pună pe picioare negustoria cu lână? A negociat Richard cu țărani lacomi și cu cumpărători flamanzi încăpățânați? A depozitat Richard lâna și a ridicat o tarabă ca să o vândă? Nu-mi spune mie că e calul lui Richard!

– S-ar enerva atât de tare...

– Foarte bine. Să sperăm că se înfurie suficient de tare încât să muncească și el pentru prima oară în viața lui.

Aliena dădu să o contrazică, după care se răzgândi. Ellen avea dreptate. Richard se bazase mereu pe ea pentru toate cele. Cât luptase pentru moștenirea sa, Aliena fusese obligată să-l întrețină. Dar acum nu mai lupta pentru nimic. Nu îi mai putea cere nimic.

Își închipui cum ar fi fost să se întâlnească din nou cu Jack. Îi văzu chipul, zâmbindu-i. S-ar săruta. Simți un freamăt de plăcere în vintre. Își dădu seama că se umezea acolo numai gândindu-se la Jack. Se simțea stânjenită.

– Bineînțeles, e periculos să călătorești, mai spuse Ellen.

Aliena zâmbi.

– Asta-i singurul aspect asupra căruia nu-mi fac griji. Călătoresc de la șaptesprezece ani. Pot să am grijă de mine.

– Oricum, vor fi sute de oameni pe drumul spre Compostela. Poți să te alături unui grup mai mare de pelerini. Nu e necesar să călătorești singură.

Aliena oftă.

– Știi, dacă nu l-aș avea pe bebe, cred că aș face-o.

– Tocmai datorită lui bebe trebuie să o faci, spuse Ellen. Are nevoie de un tată.

Aliena nu privise lucrurile din această perspectivă: se gândise la această călătorie ca la un act de egoism pur. Acum, își dădu seama că pruncul avea nevoie de Jack la fel de mult ca ea. Gândindu-se obsesiv la grija de zi cu zi a copilului, nu se gândise la viitorul lui. Dintr-odată, i se părea foarte nedrept ca el să crească fără să-l cunoască pe strălucitul, unicul, adorabilul geniu care era tatăl lui.

Înțelese că încerca să se convingă să meargă și o străbătu un fior.

Dintr-odată, îi veni în minte un obstacol.

– Nu aș putea să iau pruncul la Compostela.

Ellen ridică din umeri.

– Nu s-ar simți mai altfel în Spania decât s-ar simți în Anglia. Dar nu trebuie neapărat să-l iei.

– Ce altceva aș putea face?

– Să-l lași cu mine. O să-l hrănesc cu lapte de capră și cu miere sălbatică.

Aliena scutură din cap în semn de refuz.

– Nu aș putea suporta să mă despart de el. Îl iubesc prea mult!

– Dacă-l iubești, spuse Ellen, du-te și găsește-l pe tatăl lui.

II

Aliena găsi o corabie la Wareham. Când traversase marea înspre Franța în copilărie, cu tatăl ei, călătoriseră pe una dintre corăbiile normande de război. Acestea erau niște vase lungi și înguste ale căror părți laterale se curbau, unindu-se în câte un pinten ascuțit în față și în spate. Aveau o velă pătrată, din piele, și, de fiecare parte, câte un rând de vâsle. Vasul cu care urma să ajungă acum în Normandia era similar cu acelea, numai că mai lat la mijloc

și mai adânc, pentru încărcătură. Venise de la Bordeaux, iar Aliena privise cum marinarii desculți descărcaseră butoaiile mari de vin menite să ajungă în pivnițele oamenilor bogați.

Aliena știa că trebuia să-și lase pruncul, dar i se rupea inima. Ori de câte ori se uita la el, își repeta în minte toate argumentele și decidea din nou că trebuia să plece; dar nu se schimba nimic: nu îi venea să se despartă de el.

Ellen o însoțise la Wareham. Aici, Aliena se întâlnise cu doi călugări de la abația Glastonbury care se duceau să viziteze proprietatea abației din Normandia. Pe navă aveau să se mai afle trei alți pasageri: un tânăr scutier care petrecuse patru ani la niște rude din Anglia și se întorcea la părinții săi, în Toulouse, și doi zidari tineri care auziseră că salariile erau mai mari și fetele erau mai frumoase de cealaltă parte a mării. În dimineața în care trebuiau să ridice ancora, așteptau cu toții în berărie în timp ce echipajul încărcă nava cu lingouri grele de cositor din Cornwall. Zidarii băură mai multe oale de bere, dar nu părură a se fi îmbătat. Aliena strângea la piept pruncul și plângea în tăcere.

Într-un final, corabia era gata de plecare. Iapa cenușie și robustă pe care o cumpărase Aliena de la Shiring nu văzuse niciodată marea și refuză să urce pe pasarelă. Însă scutierul și zidarii își uniră eforturile și, în cele din urmă, reușiră să urce calul la bord.

Când îi întinse copilașul lui Ellen, Aliena era orbită de lacrimi. Ellen luă în brațe pruncul, dar spuse:

– Nu poți face asta. Am greșit să-ți sugerez așa ceva.

Aliena plângea și mai tare.

– Dar e vorba de Jack, suspină ea. Nu pot trăi fără Jack, știu că nu pot! Trebuie să îl caut!

– O, da, zise Ellen. Nu-ți spun că ar trebui să renunți la călătorie. Dar nu poți să-ți lași copilul în urmă. Ia-l cu tine!

Aliena își simți sufletul cuprins de recunoștință și hohotele de plâns se întetiră.

– Chiar crezi că e bine?

– A fost cât se poate de fericit până aici, pe cal, în brațele tale. Restul călătoriei va fi mai mult sau mai puțin la fel. Și nu-i prea place laptele de capră.

Căpitanul corabiei interveni în vorba lor:

– Haideți, doamnelor, se schimbă fluxul!

Aliena luă copilul înapoi și o sărută pe Ellen.

– Mulțumesc! Sunt atât de fericită!

– Noroc, spuse Ellen.

Aliena se întoarse și traversă în fugă pasarela, ajungând pe corabie.

Plecară imediat. Aliena făcu semne de bun-rămas cu mâna până ce Ellen nu se mai văzu decât ca un punct pe chei. În timp ce ieșeau vâslind din portul Poole, începu să plouă. Pe punte nu era nici un adăpost, așa că Aliena se așeză sub punte, cu caii și cu încărcătura. Adăpostul parțial pe care stăteau vâslașii, deasupra capului ei, nu o proteja complet de picăturile de ploaie, dar putea să ferească pruncul de picăturile reci ținându-l sub pelerină. Mișcarea vasului părea să-i fie pe plac copilășului, așa că adormi. Când se lăsă întunericul, iar corabia coborî ancora, Aliena se alătură călugărilor care se rugau. Apoi ațipi în răstimpuri, șezând în capul oaselor, cu pruncul în brațe.

A doua zi, acostară la Barfleur, iar Aliena găsi găzduire în cel mai apropiat oraș, Cherbourg. Petrecu încă o zi colindând prin oraș, vorbind cu hangii și cu constructorii, întrebându-i dacă-și amintea de un tânăr zidar englez cu părul roșcat aprins. Nimeni nu-și amintea de el. În Normandia existau mulți roșcați, așa că era posibil să nu-l fi observat. Sau poate că vasul lui acostase în alt port.

Aliena nu își făcuse cine știe ce speranțe să dea atât de repede de urma trecerii lui Jack, și totuși se simțea dezamăgită. A doua zi porni mai departe, îndreptându-se către sud. Călătorea cu un vânzător de cuțite, cu soția lui grasă și voioasă și cu cei patru copii ai lor. Se deplasau destul de încet, iar Aliena se bucura că putea ține pasul cu ei fără a-și forța calul, pentru că acesta trebuia să o ducă în spinare cale lungă. În ciuda faptului că se găsea în relativă siguranță întrucât călătorea cu o familie, își ținea cuțitul ascuțit, cu lamă lungă, în mâneca stângă. Nu avea înfățișarea unui om bogat: avea veșminte călduroase, dar nu elegante, iar calul ei era mai degrabă solid decât temperamental. Avea grijă să țină numai câteva monede la îndemână, într-o pungă, și nu arăta nimănui brăul îngreunat de bani pe care-l avea prins în jurul taliei, sub tunică. Își hrănea copilul discret, fără să îngăduie bărbaților străini să-i vadă sânii.

În seara aceea fu înveselită de un noroc neașteptat. Se opriră într-un sat micuț numit Lessay, iar acolo Aliena întâlni un călugăr care își amintea bine de un tânăr zidar englez care se arătase fascinat de tehnica revoluționară a boltirii cu nervuri, folosită în biserica abației. Aliena era extaziată. Călugărul își amintea chiar că Jack spusese că acostase la Honfleur, ceea ce explica de ce Aliena nu găsise nici o urmă a trecerii lui prin Cherbourg. Deși se scursese un an de atunci, bărbatul vorbea volubil despre Jack și, în mod evident, fusese fermecat de el. Aliena era încântată că putea vorbi cu cineva care-l văzuse. Era o confirmare a faptului că se afla pe calea cea bună.

În cele din urmă, se despărți de călugăr și se întinse pe podeaua casei de oaspeți a abației, să doarmă. Pe când luneca în somn, strânse copilașul în brațe și îi șopti în urechea micuță și roz:

– O să-l găsim pe tătucul tău!

La Tours, pruncul se îmbolnăvi.

Orașul era bogat, aglomerat și murdar. În jurul hambarelor de grâne de lângă râul Loire alergau hoarde de șobolani. Locul gemea de pelerini. Tours era, prin tradiție, punctul de plecare în pelerinajul către Compostela. În plus, se apropia ziua Sfântului Martin, primul episcop de Tours, așa că mulți veniseră la biserica abației pentru a-i vizita mormântul. Martin era renumit pentru că-și tăiasse pelerina în două și îi dăduse jumătate unui cerșetor gol. Din pricina acelei sărbători, hanurile și pensiunile din Tours erau plin ochi. Aliena se văzuse nevoită să tragă acolo unde se mai găsea loc, așa că rămase într-o tavernă dărăpănată de lângă docuri, condusă de două surori bătrâne, care erau prea vârstnice și fragile pentru a menține curățenia.

La început, nu petrecu mult timp acolo unde găsisse găzduire. Cu pruncul în brațe, exploră străzile, întrebând de Jack. Destul de curând, își dădu seama că orașul era mereu plin de oaspeți, iar hangiii nu se dovedeau în stare să-și țină minte clienții nici măcar de pe-o săptămână pe alta, așa că nu avea nici un rost să-i întrebe despre cineva care s-ar fi putut afla acolo în urmă cu un an. Totuși, se opri în dreptul fiecărui șantier întâlnit pentru a întreba dacă nu cumva angajaseră un tânăr zidar englez cu părul roșcat pe nume Jack. Nimeni nu-i răspunse pozitiv.

Era dezamăgită. Nu auzise nimic de el de la Lessay încoace. Dacă se ținu-se de planul lui de a ajunge la Compostela, trebuia să fi trecut prin Tours, mai mult ca sigur. Aliena începu să se teamă ca el să nu se fi răzgândit.

Merse la biserica Sfântul Martin, ca toată lumea; acolo văzu un grup de constructori care munceau la lucrările de reparație. Îl căută pe maistrul constructor, un bărbat mărunțel și irascibil, cu păr rar, și îl întrebă dacă angajase un zidar englez.

– Nu angajez niciodată englezi, spuse el brutal, înainte ca ea să apuce să-și termine propoziția. Zidarii englezi nu sunt buni de nimic!

– Acesta e foarte bun, zise ea. Și vorbește bine franțuzește, așa că e posibil să nu fi știut că e englez. Are părul roșu...

– Nu, nu l-am văzut niciodată, spuse grosolan maistrul și îi întoarse spatele.

Aliena se întoarse la gazda ei destul de deprimată. Era descumpănită de faptul că cineva se purtase răutăcios cu ea fără nici un motiv.

În noaptea aceea se deranjă la stomac și nu reuși deloc să doarmă. A doua zi, se simți prea rău ca să iasă și își petrecu toată ziua întinsă pe pat, în tavernă, în aerul plin de duhoarea de la râu, care se strecura pe fereastră, și în mirosul de vin vărsat și de unsoare încinsă care venea de jos. În dimineața următoare zile, copilul era bolnav.

O trezi cu plânsetele lui. Nu erau țipetele sale obișnuite, pline de poftă, imperative, ci niște vaiete slabe, ascuțite, nefericite. Se deranjase și el la stomac, numai că avea și febră. Ochii lui albaștri, de obicei vioi, erau strânși de suferință, iar pumnișorii îi erau încleștați. Avea pielea roșie și plină de pete.

Nu mai fusese bolnav până atunci, iar Aliena nu știa ce să facă.

Îl puse la sân. El supse însetat o vreme, după care începu din nou să plângă, apoi supse din nou. Laptele înghițit era eliminat imediat și părea să nu-l aline deloc.

La tavernă lucra o tânără servitoare cu fire plăcută, iar Aliena o rugă să se ducă la abație pentru a cumpăra niște apă sfințită. Se gândi să trimită după un doctor, dar aceștia voiau de fiecare dată să le ia sânge pacienților, iar ei nu-i venea să creadă că așa ceva l-ar fi putut ajuta pe bebe.

Servitoarea se întoarse însoțită de mama ei, care dădu foc unui șomoiog de plante uscate într-un vas de fier. Acestea răspândeau un fum acru mirositor care părea să absoarbă duhurile rele ale localului.

– O să îi fie sete... pune-l la sân ori de câte ori vrea, spuse femeia. Și tu să bei multe lichide, ca să ai lapte de ajuns. Asta e tot ce poți face.

– O să se facă bine? întrebă Aliena, cu neliniște în glas.

Pe chipul femeii se așternu o expresie de compătimire.

– Nu știu, dragă. Când sunt atât de mici, nu poți să-ți dai seama. De obicei, supraviețuiesc acestor crize. Uneori, nu. E primul tău copil?

– Da.

– Nu uita că poți oricând să faci și alții.

În sinea ei, Aliena protestă: „Dar acesta este copilul lui Jack, iar eu l-am pierdut pe Jack“. Își păstră gândurile numai pentru ea, îi mulțumi femeii și îi plăti ierburile.

După ce servitoarea și mama sa plecară, Aliena diluă apa sfințită cu apă obișnuită, înmuie o cârpă în ea și răcori fruntea pruncului.

Pe măsură ce orele se scurgeau, acesta părea să se simtă tot mai rău. Când plângea, Aliena îl pune la sân, când era treaz îi cânta, iar atunci când dormea îl răcorea cu apă sfințită. Copilul sugea mereu, dar în reprize. Din fericire, avea suficient lapte – întotdeauna avusese. Ea însăși se simțea în continuare rău și se hrănea cu pâine uscată și cu vin. Ceas după ceas, începea să urască

încăperea în care se afla, cu pereții goi, și murdari, cu dușumeaua grosolană de scânduri, cu ușa care nu se închidea bine și cu fereastra mică, sărăcăcioasă. Avea exact patru piese de mobilier: patul șubred, un scaun cu trei picioare, un cuier-stâlp pentru haine și un sfeșnic așezat pe podea, cu trei brațe, dar numai o lumânare.

Când se lăsă întunericul, servitoarea intră și aprinse lumânarea. Privi copilul, care stătea întins pe pat, agitându-și brațele și picioarele și scâncind.

– Bietul micuț, spuse ea. Nu înțelege de ce se simte atât de rău.

Aliena se mută de pe scaun pe pat, dar lăsă lumânarea aprinsă, astfel încât să-și poată vedea copilul. Peste noapte, amândoi dormitară cu intermitențe. Către ziuă, respirația pruncului deveni superficială, iar copilașul se opri din plâns și încetă să se mai miște.

Aliena începu să plângă în tăcere. Pierduse urma lui Jack, iar bebelușul ei avea să moară aici, într-o tavernă plină de străini, într-un oraș aflat departe de casă. Nu avea să mai existe vreodată un alt Jack, iar ea nu avea să mai aibă vreodată alt copil. Poate că va muri și ea. Ar fi fost cel mai bun lucru.

În zori, suflă în lumânare și alunecă într-un somn extenuat.

Un zgomot puternic, venit de la parter, o trezi brusc. Soarele se înălțase pe cer, iar de-a lungul malului, pe chei, oamenii se agitau încolo și înapoi. Copilul stătea nemișcat, cu chipul în sfârșit senin. Aliena își simți inima cuprinsă într-o strângere de gheață. Îi atinse pieptul: nu era nici fierbinte, nici rece. Icni, copleșită de spaimă. Apoi, micuțul oftă adânc, cutremurându-se, și deschise ochii. Aliena se simți atât de ușurată, încât aproape că o luă cu leșin.

Îl luă în brațe și îl strânse la piept, iar el începu să țipe înfometat. Își dădu seama că era din nou bine: avea temperatură normală și nu părea a simți vreun disconfort. Îl puse la sân, iar el supse cu poftă. În loc să-și fe-rească fața după câteva guri, continuă să se hrănească, și când unul din sâni se goli, trecu la celălalt, golindu-l și pe acesta. Apoi alunecă într-un somn profund, mulțumit.

Aliena își dădu seama că și simptomele ei dispăruseră, deși se simțea sleită de puteri. Dormi lângă copilaș până la amiază, după care îl hrăni din nou; apoi coborî în sala de mese a tavernei și mâncă un prânz format din brânză de capră, pâine proaspătă și un pic de costiță.

Poate că apa sfântă de la biserica Sfântul Martin îl vindecase pe micuț. În după-amiaza aceea se întoarse la mormântul Sfântului Martin pentru a-i mulțumi sfântului.

Cât timp stătu în biserica abației, îi privi pe constructori cum lucrau, gândindu-se la Jack, care, la urma urmei, era posibil să vadă totuși copilul. Se întrebă dacă nu cumva își schimbase traseul inițial. Poate că lucra la Paris,

sculptând pietre pentru vreo catedrală nouă de pe acolo. Pe când se gândea la el, ochii i se opriră asupra unei console pe care o montau constructorii. Era sculptată în forma unei siluete umane care părea să susțină în spinare greutatea stâlpului de deasupra. Alienei îi scăpă un icnet puternic. Își dădu seama instantaneu, fără nici o umbră de îndoială, că silueta aceea contorsionată, în agonie, fusese sculptată de Jack. Deci fusese acolo!

Cu inima înțețindu-și bătăile de încântare, se apropie de bărbații care lucrau la instalarea ei.

– Consola aceea, spuse ea cu răsufierea tăiată. Bărbatul care a sculptat-o era englez, nu-i așa?

Îi răspunse un muncitor bătrân cu nasul spart:

– Exact. Jack Fitzjack a făcut-o. Nu am mai văzut așa ceva în viața mea.

– Când a fost pe aici? întrebă Aliena.

Își ținu respirația în timp ce bătrânul își scărpină părul grizonant prin șapca unsuroasă.

– Trebuie să fie un an de atunci. Nu a stat mult, totuși. Maistrului nu i-a plăcut de el. Continuă pe ton scăzut: Jack era prea bun, dacă vrei să știi adevărul. Îl făcea de rușine pe maistru. Așa că a fost dat afară.

Își duse un deget la buze, semn că trebuia păstrat secretul.

Tulburată, Aliena întrebă:

– N-a spus unde merge?

Bătrânul se uită la prunc:

– Dacă e să mă iau după păr, copilul e al lui.

– Da, este.

– Crezi că Jack are să se bucure să te vadă?

Aliena își dădu seama că muncitorul credea că era posibil ca Jack să fi fugit de ea. Izbucni în râs.

– O, da! spuse ea. O să fie încântat să mă vadă.

Bărbatul ridică din umeri.

– Zicea că se duce la Compostela, dacă te ajută asta la ceva.

– Mulțumesc! spuse fericită Aliena și, spre uluirea și încântarea bătrânului, îl sărută.

Drumurile de pelerinaj care traversau Franța se întretăiau la Ostabat, la poalele Pirineilor. Acolo, grupul de aproximativ douăzeci de pelerini cu care călători Aliena ajunsese să numere aproape șaptezeci de membri. Erau o adunătură ostenită, dar plină de veselie: câțiva cetățeni bogați, câțiva oameni care, probabil, fugeau de justiție, câțiva bețivani și mai mulți călugări și clerici. Slujitorii Domnului se aflau acolo din motive pioase, dar ceilalți păreau

să fie în căutarea distracțiilor. Se vorbeau mai multe limbi, inclusiv flamanda, un grai germanic, și un dialect franțuzesc sudic numit oc. Cu toate acestea, comunicau foarte bine între ei și, pe parcursul traversării Pirineilor, cântară, jucară diverse jocuri, spuseră povești și – în câteva cazuri – inițiară legături de dragoste.

Din păcate, după Tours, Aliena nu mai găsisese alți oameni care să și-l amintească pe Jack. În orice caz, pe drumurile Franței nu erau atât de mulți menestrelți pe cât își închipuisese. Unul dintre pelerinii flamanzi, un bărbat care mai făcuse o dată această călătorie, spuse că aveau să întâlnească mai mulți de partea spaniolă a munților.

Avea dreptate. La Pamplona, Aliena fu încântată să găsească un menestrel care-și amintea să fi vorbit cu un tânăr englez cu părul roșu care întreba de tatăl lui.

Pe măsură ce pelerinii oboseți traversau încet nordul Spaniei către coastă, Aliena întâlnește mai mulți menestrelți, iar majoritatea și-l aduceau aminte pe Jack. Își dădea seama, din ce în ce mai tulburată, că toți spuneau că se ducea la Compostela: nimeni nu-l întâlnise întorcându-se.

Ceea ce însemna că încă mai era acolo.

Pe măsură ce trupul îi devenea din ce în ce mai istovit, starea ei de spirit se îmbunătățea din ce în ce mai tare. Pe parcursul ultimelor zile ale călătoriei, cu greu își putea stăvili optimismul. Iarna era în toi, dar avea parte de vreme blândă și însorită. Copilașul, acum în vârstă de șase luni, se arăta sănătos și fericit. Era incredințată că avea să-l găsească pe Jack la Compostela.

Ajunseră acolo în ziua de Crăciun.

Se duseră direct la catedrală și asistară la mesă. Bineînțeles, biserica era plină de oameni. Aliena merse încoace și încolo printre credincioși, privind chipurile celor prezenți, dar Jack nu se găsea acolo. Știa însă că Jack nu era foarte pios; de fapt, nu se ducea niciodată la biserică decât pentru a munci. Până când Aliena găsi găzduire, se întunecase deja. Se culcă, dar era atât de tulburată, încât abia dacă putu să pună geană pe geană, conștientă fiind că Jack se găsea, probabil, la numai câțiva pași de locul unde se afla ea, că a doua zi avea să-l vadă, să-l sărute și să-i arate pruncul.

Se trezi în zori. Copilașul îi simțea nerăbdarea și supse agitat, mușcându-i mameloanele cu gingiile. Îl spală în grabă, după care ieși, purtându-l în brațe.

Pe când străbătea străzile prăfoase, se aștepta să-l vadă pe Jack după orice colț. Cât de uimit avea să fie când o va vedea! Și cât de încântat! Cu toate acestea, nu-l zări pe străzi, așa că începu să intre în pensiuni. Imediat ce oamenii își începură lucrul, se duse la diversele șantiere și vorbi cu constructorii.

Știa cuvintele care însemnau „zidar“ și „roșcat“ în dialectul castilian, iar locuitorii din Compostela erau obișnuiți cu străinii, așa că reuși să comunice cu ei; dar nu găsi nici o urmă a trecerii lui Jack. Începu să se îngrijoreze. Cu siguranță, oamenii ar fi trebuit să-l cunoască. Nu era genul de persoană care să treacă neobservată și, după calculele ei, trebuia să se fi stabilit aici de câteva luni bune. Aliena se uită atent și la sculpturi, căutând siluetele cunoscute, dar nu zări nici una.

Pe la jumătatea dimineții întâlni o femeie șleampătă de vârstă mijlocie, o proprietară de tavernă care vorbea franceza și și-l amintea pe Jack.

– Chipeș flăcău... e al tău? Oricum, nici una dintre fetele din preajmă nu a avut succes cu el. A fost aici pe la mijlocul verii, dar nu a stat mult, din păcate. Și nici nu voia să spună unde se îndrepta. Îmi plăcea de el. Dacă-l găsești, să-l săruți cu foc din partea mea.

Aliena se întoarse în cămăruța ei și se întinse pe pat, privind tavanul. Copilașul începu să scâncească, dar, de data aceasta, nu-l luă în seamă. Era extenuată, dezamăgită și îi era dor de casă. Nu era drept: ea venise după el tocmai până la Compostela, dar Jack plecase în altă parte!

Din moment ce nu se întorsese pe drumul ce traversa Pirineii, iar la vest de Compostela nu se găsea nimic altceva decât o fâșie de coastă și un ocean care ajungea până la marginea lumii, probabil că Jack plecase spre sud. Aliena trebuia să pornească din nou, călare pe iapa ei gri, cu pruncul în brațe, către inima Spaniei.

Se întreba cât de departe de casă trebuia să ajungă înainte ca pelerinajul ei să ajungă la final.

Jack își petrecu ziua de Crăciun cu prietenul lui, Raschid Alharoun, la Toledo. Raschid era un sarazin botezat care făcuse avere din importul de condimente din Orient, în special piper. Se întâlniră la amiază în catedrală, după care, sub razele calde ale soarelui, porniră înapoi, pe străzile înguste și prin bazarul frumos mirositor, înspre cartierul înstărit.

Casa lui Raschid era făcută din piatră uimitor de albă, fiind construită în jurul unei curți cu fântână. Bolțile umbroase ale curții îi aminteau lui Jack de claustrul de la stăreția Kingsbridge. În Anglia, acele bolți ofereau protecție în fața vântului și-a ploii, dar aici scopul lor era să protejeze de fierbințeala soarelui.

Raschid și oaspeții săi stăteau pe podea, pe perne, și mâncau de pe o masă scundă. Bărbații erau serviți de soții, de fiice și de mai multe servitoare al căror loc în gospodărie era oarecum îndoielnic: creștin fiind, Raschid nu

putea avea decât o soție, dar Jack bănuia că ignorase pe ascuns interdicția Bisericii privind concubinele.

Femeile reprezentau principala atracție a gospodăriei ospitaliere a lui Raschid. Erau toate frumoase. Soția lui era o femeie grațioasă, cu forme statuare, cu o piele netedă, închisă la culoare, cu păr negru lucios și ochi umezi, căprui, iar fiicele sale reprezentau versiuni mai zvelte ale mamei. Erau trei la număr. Cea mai mare era logodită și avea să se mărite cu un alt oaspete de la masă, fiul unui negustor de mătăsuri din oraș.

– Raya mea este fiica perfectă, spuse Raschid în timp ce fata ocolea masa purtând un vas cu apă parfumată în care să-și înmoaie degetele oaspeții. Este atentă, supusă și frumoasă. Josef e un bărbat norocos.

Logodnicul înclină din cap în semn de încuviințare.

Cea de-a doua fiică era mândră, chiar arogantă. Părea a nu privi cu ochi buni laudele revărsate asupra surorii ei. Coborî privirea spre Jack în vreme ce-i turna în cupă o băutură dintr-un urcior de cupru.

– Ce este? întrebă el.

– Tonic cu mentă, spuse ea, disprețuitor.

Nu-i plăcea deloc să-l servească, pentru că ea era fiica unui om important, iar el era un vagabond fără nici un ban.

Cea care-i plăcea cel mai mult lui Jack era Aysha, cea de-a treia fiică. În cele trei luni de când se afla aici, ajunsese să o cunoască destul de bine. Avea cincisprezece sau șaisprezece ani, era mărunțică și plină de viață și zâmbea mereu. Deși era cu trei sau patru ani mai mică decât el, nu părea deloc copilăroasă. Avea o inteligență vie, marcată de o curiozitate permanentă. Îi punea întrebări fără de sfârșit despre Anglia și despre felul în care trăiau oamenii acolo. Deseori, făcea haz de felul în care se purtau oamenii din Toledo – snobismul arabilor, capriciile evreilor și prostul-gust de care dădeau dovadă creștinii nou-îmbogățiți – și uneori îl făcea pe Jack să se prăpădească de râs. Deși era cea mai tânără, părea cel mai puțin inocentă dintre toate trei: exista ceva în felul în care se uita la Jack, atunci când se apleca pentru a-i pune în față un vas cu creveți condimentați, bunăoară, care trăda o înclinație obscenă. Întâlni privirea lui Jack și rosti:

– Tonic cu mentă, imitând perfect purtarea îngâmfată a surorii sale, iar Jack chicoti.

Când era cu Aysha, reușea să uite de Aliena ore la rând.

Dar, atunci când pleca din casa aceasta, Aliena îi însoțea gândurile la fel de mult, de parcă n-ar fi părăsit-o decât cu o zi în urmă. Amintirile legate de ea erau dureros de vii, deși nu o văzuse de mai mult de un an. Își putea aminti oricare din expresiile ei, după voie: râzând, gânditoare, bănuitoare,

neliniștită, mulțumită, uluită și – cel mai clar din toate – pasională. Nu uitase nici un detaliu al corpului ei și încă vedea curbura sânilor ei, încă își aducea aminte senzația catifelată dată de pielea de pe interiorul coapselor, și gustul sărutărilor, și mireasma excitației ei. Tânjea adesea după ea.

Pentru a se vindeca de această dorință de neîmplinit, uneori își închipuia ce făcea, cel mai probabil, Aliena în momentul acela. Cu ochii minții o vedea la sfârșitul zilei, trăgându-i cizmele lui Alfred, așezându-se la masă cu el, sărutându-l, făcând dragoste cu el și ducând la sân un copil care semăna exact cu Alfred. Asemenea imagini îl torturau, dar nu îi alungau dorul de ea.

Astăzi, în ziua de Crăciun, probabil că Aliena băga la cuptor o lebdă și apoi o împodobeă din nou cu pene, ca să o pună pe masă, iar acolo se vor mai afla *posset*¹ din bere, ouă, lapte și nușoară. Mâncarea pe care o avea Jack în față era cum nu se poate mai diferită. Erau feluri apetisante pe bază de carne de miel, condimentată exotic, orez cu nuci și salate cu sos de ulei de măsline și suc de lămâie. Jack avusese nevoie de ceva timp pentru a se obișnui cu bucătăria spaniolă. Aici nu se mâncau niciodată hălcile de carne de vită, picioarele de porc sau pulpele de căprioară care nu lipseau de la nici un ospăț din Anglia; și nici nu mâncau felii groase de pâine. Nu aveau pășuni bogate pe care să pască turme mari de vite sau solul bogat pe care să semene ogoare nesfârșite de grâu unduitor. Cantitățile mici de carne erau compensate de felul în care aceasta se servea, aseasonată cu diverse condimente, și, în loc de obișnuita pâine a englezilor, ei aveau felurite legume și fructe.

Jack locuia în Toledo cu un grup mic de preoți englezi. Făceau parte dintr-o comunitate internațională de cărturari care includea evrei, musulmani și arabi creștinați. Englezii erau ocupați cu traducerea unor tratate de matematică din arabă în latină, astfel încât să poată fi citite de creștini. Pe măsură ce descopereau comorile științei arabilor, în rândurile lor se instalase o atmosferă de emulație febrilă, așa că îl primiseră cu dragă inimă pe Jack în mijlocul lor, ca învățacel: primeau pe oricine înțelegea ce făceau și le împărtășea entuziasmul. Erau ca niște țărani care, după ce munciseră ani de zile pentru a cultiva o bucățică de pământ sărăcăcios, se mutaseră într-o vale aluvionară, plină de bogății. Jack abandonase lucrul în construcții pentru a studia matematica. Încă nu trebuia să muncească pentru bani: învățații îi oferiseră fără nici o problemă un pat și mâncare după poftă, iar, dacă ar fi avut nevoie, i-ar fi oferit și veșminte și încălțări noi.

¹ Băutură făcută din lapte cald cu vin sau bere și mirodenii (n.tr.)

Raschid eră unul dintre susținătorii lor. În calitate de negustor la nivel internațional, știa mai multe limbi și avea o atitudine cosmopolită. Acasă vorbea mai mult castiliană, limba Spaniei creștine, decât mozarabă. De asemenea, rudele sale vorbeau franceza, limba normanzilor, care erau negustori importanți. Deși se ocupa cu comerțul, avea o minte strălucită și o curiozitate care îmbrățișa multe domenii. Adora să discute cu cărturarii despre teoriile lor. Îl plăcuse imediat pe Jack, iar acesta lua masa acasă la el de mai multe ori pe săptămână.

Acum, pe când începură să mănânce, Raschid îl întrebă pe Jack:

– Ce ne-au învățat filozofii săptămâna aceasta?

– Eu am citit Euclid.

Elementele de geometrie a lui Euclid fusese una dintre primele lucrări traduse.

– Euclid e un nume ciudat pentru un arab, spuse Ismail, fratele lui Raschid.

– Era grec, îi explică Jack. A trăit înainte de nașterea lui Hristos. Lucrarea sa a fost distrusă de romani, dar s-a păstrat la egipteni... așa că ne parvine în arabă.

– Iar acum englezii o traduc în latină, spuse Ismail. Mă amuză lucrul acesta!

– Dar ce ai învățat citind-o? întrebă Josef, logodnicul Rayei.

Jack șovăi. Era greu de explicat. Încercă să expună problema în termeni practici.

– Tatăl meu vitreg, constructorul, m-a învățat să fac diverse operații geometrice: cum să împart un segment exact la jumătate, cum să trasez un unghi drept și cum să desenez un pătrat în interiorul altuia astfel încât să aibă jumătate din aria celui mare.

– La ce-ți servește să știi astfel de lucruri? îl întrerupse Josef.

În vocea sa se sesiza o notă de dispreț. Vedeă în Jack un fel de parvenit și era gelos pe atenția pe care o acorda Raschid cuvintelor lui Jack.

– Aceste operații sunt extrem de importante în desenarea planurilor unei clădiri, răspunse Jack agreabil, prefăcându-se a nu observa tonul lui Josef. Privește curtea aceasta, continuă el. Aria arcadelor acoperite de pe margini este exact aceeași cu aria zonei deschise din mijloc. Majoritatea curților interioare sunt construite așa, inclusiv claustrele mănăstirilor. Asta pentru că e vorba de cea mai plăcută proporție. Dacă partea de mijloc e mai mare, atunci va arăta ca o piață, iar dacă e mai mică, pare a fi o gaură în acoperiș. Dar, pentru a nimeri exact proporția ideală, constructorul trebuie să știe să proiecteze partea din mijloc astfel încât să aibă exact jumătate din întreaga suprafață.

– N-am știut asta! spuse Raschid, pe un ton triumfător.

Nu-i plăcea nimic mai mult decât să învețe ceva nou.

– Euclid explică de ce sunt bune aceste tehnici, continuă Jack. De exemplu, cele două părți ale segmentului împărțit în jumătate sunt egale pentru că formează laturi ale unor triunghiuri congruente.

– Congruente? întrebă Raschid.

– Înseamnă că sunt identice.

– Aha... acum înțeleg.

Totuși, Jack își dădea seama că nimeni altcineva nu pricepuse.

– Dar puteai face aceste operații geometrice înainte de a-l citi pe Euclid, spuse Josef. Așa că nu înțeleg cu ce te-ai ales în plus.

Raschid protestă:

– Un om e mereu în câștig atunci când înțelege ceva!

– În plus, interveni Jack, acum că înțeleg principiile geometriei, aș putea găsi soluții la alte probleme care-l puneau în încurcătură pe tatăl meu.

Se simțea oarecum frustrat de această discuție. Pentru el, a-l citi pe Euclid fusese ca o revelație, dar nu reușea să comunice importanța tulburătoare a acestor descoperiri. Schimbă întru câțva zona de interes.

– Cea mai interesantă este totuși metoda lui Euclid, spuse el. El pornește de la cinci axiome – adevăruri evidente în sine – și deduce toate celelalte afirmații de la ele, folosind logica.

– Dă-mi un exemplu de axiomă, spuse Raschid.

– O dreaptă poate fi prelungită la infinit.

– Ba nu, nu se poate, spuse Aysha, care pune pe masă un castron plin de smochine.

Oaspeții se arătară surprinși să audă o fată intervenind într-o discuție, dar Raschid izbucni într-un râs indulgent: Aysha era preferata lui.

– De ce nu? întrebă el.

– Trebuie să se oprească undeva, spuse ea.

– Dar, în imaginația ta, ar putea continua la infinit, zise Jack.

– În imaginația mea, apa ar putea curge la deal și câinii ar putea vorbi latină, replică Aysha.

Mama ei intră în cameră și îi auzi răspunsul.

– Aysha! spuse ea, tăios. Afară!

Toți bărbații izbucniră în râs. Aysha se strâmbă și ieși.

– Cine se va însura cu ea o să aibă de lucru! spuse tatăl lui Josef.

Râseră din nou. Jack râdea și el; apoi observă că toți se uitau la el, ca și cum gluma îl viza pe el.

După prânz, Raschid le arată colecția sa de jucării mecanice. Avea un rezervor în care puteai amesteca apă cu vin, iar acestea curgeau separat; un ceas minunat, cu mecanism propulsat de apă, care marca trecerea orelor cu o precizie fenomenală; o carafă care se umplea singură, dar nu dădea niciodată pe afară, și o statuie mică de lemn ce înfățișa o femeie cu ochii făcuți din niște cristale care la căldura zilei absorbeau apă, iar noaptea o eliminau, astfel încât părea că plânge. Jack împărtășea fascinația lui Raschid pentru aceste jucării, dar era intrigat în cea mai mare măsură de statuia care plângea, pentru că, dacă la o examinare atentă, mecanismele celorlalte erau simple, nimeni nu înțelegea cu adevărat în ce fel funcționau cristalele.

Toată după-amiaza rămaseră în arcadele umbrite din jurul curții, jucând diverse jocuri, moțâind sau discutând alene. Jack și-ar fi dorit să facă parte dintr-o familie mare ca aceasta, cu surori, unchi și cuscri, cu o casă mare în care se puteau întâlni cu toții și cu un statut respectat într-un orașel. Dintr-odată, își aduse aminte de discuția pe care o avusese cu mama lui în noaptea în care ea îl salvase din temnița de la stăreție. O întrebase despre rudele tatălui său, iar ea spusese: „Da, avea o familie mare în Franța“. „Am și eu o familie precum aceasta, undeva, își spuse Jack. Frații și surorile tatălui meu sunt unchii și mătușile mele. S-ar putea să am și eu veri. Oare am să-i găesc vreodată?“

Se simțea lăsat în voia sorții. Putea supraviețui oriunde, dar nu-și afla locul nicăieri. Fusese sculptor, constructor, călugăr și matematician și nu știa care dintre aceste îndeletniciri îl caracteriza pe adevăratul Jack sau dacă nu cumva nici una dintre ele nu-l definea. Uneori se întreba dacă n-ar fi trebuit să fie menestrel, precum tatăl său, sau nelegiuit, ca mama sa. Avea nouăsprezece ani, nu avea casă, nici rădăcini, nu avea familie și nici un scop în viață.

Jucă șah cu Josef și câștigă; apoi veni Raschid și spuse:

– Lasă-mă pe mine să stau acolo, Josef. Vreau să aud mai multe despre Euclid.

Supus, Josef renunță la locul ocupat în favoarea viitorului său socru, după care se îndepărtă – îi era de ajuns atât cât aflase despre Euclid. Raschid se așeză și i se adresă lui Jack:

– Îți place?

– Ospitalitatea ta n-are pereche, spuse politicoș Jack.

Traiu la Toledo îl învățase să adopte manierele locului.

– Mulțumesc. Dar mă refeream la Euclid.

– Da. Nu cred că am reușit să explic prea bine importanța cărții sale.

Vezi tu...

– Cred că înțeleg, spuse Raschid. Ca și tine, îmi place știința de dragul științei.

– Într-adevăr.

– Chiar și așa, un bărbat trebuie să-și câștige existența.

Jack nu înțelegea relevanța acestor cuvinte, așa că așteptă ca Raschid să continue. Însă Raschid se lăsă pe spătar, cu ochii pe jumătate închiși, părând a se mulțumi să savureze o tăcere în doi. Jack începu să se întrebe dacă nu cumva Raschid îi reproșa că nu profesa o meserie. În cele din urmă, Jack spuse:

– Cred că o să mă întorc la construit, într-o zi.

– Bine.

Jack zâmbi.

– Când am plecat din Kingsbridge, călare pe calul mamei mele, cu uneltele tatălui meu vitreg într-o trăistuță, pe umăr, credeam că nu există decât o singură metodă de a construi o biserică: ziduri groase cu bolți rotunde și ferestre mici, cu un tavan de lemn sau o boltă de piatră în formă de arcadă rotunjită. Catedralele pe care le-am văzut în drumul de la Kingsbridge la Southampton nu mi-au contrazis această convingere. Dar Normandia mi-a schimbat viața.

– Îmi închipui, spuse Raschid, cu glas somnoros.

Nu era foarte interesat, așa că Jack își aminti în tăcere de zilele acelea. La câteva ore de la acostarea la Honfleur, privea biserica abației Jumièges. Era cea mai înaltă biserică pe care o văzuse vreodată, dar avea aceleași bolți rotunde și același tavan de lemn – cu excepția capitolului, unde abatele Urso construise un tavan de piatră, ceva revoluționar. În loc de o boltă lină, continuă, sau de o cupolă în cruce, acest tavan avea nervuri care țâșneau din vârfurile coloanelor și se întâlneau în cel mai înalt punct al acoperișului. Nervurile erau groase și puternice, iar porțiunile triunghiulare de tavan dintre nervuri erau subțiri și ușoare. Călugărul care se ocupa cu administrarea clădirii îi explicase lui Jack că era mai lesne să construiești așa: la început erau înălțate nervurile, după care se ridicau fără mare efort părțile dintre ele. Acest tip de boltă era, de asemenea, mai ușor. Călugărul spera ca Jack să-i împărtășească anumite inovații tehnice din Anglia, dar Jack se văzuse nevoit să-l dezamăgească. Cu toate acestea, încântarea evidentă a lui Jack față de boltirea cu nervuri îi fusese pe plac, așa că îi spusese că la Lessay, nu prea departe, se afla o biserică al cărui acoperiș fusese construit după aceeași tehnică.

A doua zi, Jack se duse la Lessay și își petrecuse toată după-amiaza în biserică, privind uimit bolta. Își dădu seama că cel mai extraordinar aspect al

acesteia era felul în care nervurile, care coborau din vârful acoperișului către capitellurile coloanelor, păreau să *accentueze* chipul în care greutatea acoperișului era purtată de cei mai puternici stâlpi. Nervurile făceau vizibilă logica clădirii.

Jack călătorise apoi spre sud, către regiunea Anjou, și se angajase la lucrările de reparație a bisericii abației din Tours. Nu-i fusese deloc greu să-l convingă pe maestrul constructor să-l pună la încercare. Uneltele pe care le avea arătau că era zidar și, după o zi de muncă, maestrul își dăduse seama că era bun. Laudele făcute în fața Alienei, cum că putea obține un loc de muncă oriunde în lume, nu fuseseră chiar în van.

Printre uneltele moștenite de la Tom se afla și rigla de treizeci de centimetri. Numai maiștrii zidari aveau așa ceva, iar când ceilalți descoperiseră că Jack avea una, îl întrebaseră cum reușise să devină maestru la o vârstă atât de fragedă. Primul său impuls fusese să le explice că nu era, de fapt, maestru constructor; dar apoi hotărâse să spună că era. În fond, condusese efectiv șantierul de la Kingsbridge cât timp fusese călugăr, și putea trasa planuri la fel de bine ca Tom. Dar maestrul de la Tours fusese iritat de ideea că angajase un posibil rival. Într-o zi, Jack îi sugerase o modificare călugărului care se ocupa de construcții și desenase pe pardoseală pentru a-și ilustra vorbele. Acesta fusese începutul problemelor sale. Maistrul constructor se convinsese că Jack voia să-i ia locul. Începuse să caute defecte în munca lui Jack și îl trecuse la munca monotonă de a ciopli blocuri simple de piatră.

Curând, Jack pornise din nou la drum. Se dusese la abația din Cluny, sediul unui imperiu monastic care se întindea pe toată suprafața creștinătății. De fapt, Ordinul de la Cluny inițiasse și întreținuse pelerinajul, devenit celebru, la mormântul Sfântului Iacob. De-a lungul drumului spre Compostela se înșirau mai multe biserici închinete Sfântului Iacob și mănăstiri aparținând ordinului clunisian unde puteau fi găzduiți pelerinii. Din moment ce tatăl lui Jack fusese menestrel pe drumul de pelerinaj, părea probabil ca el să fi vizitat orașul Cluny.

Cu toate acestea, nu o făcuse. În Cluny nu erau menestrelii. Jack nu află nimic despre tatăl lui acolo.

Însă, călătoria lui nu fusese nicidecum o pierdere de vreme. Până la intrarea în biserica din Cluny, Jack nu văzuse decât bolți semicirculare; iar tavanele aveau fie formă de tunel, ca un șir lung de bolți rotunde lipite unele de altele, fie în cruce, ca întretăierea a două tunele. La Cluny, bolțile nu erau semicirculare.

Aveau un vârf.

În arcadele principale, bolțile aveau forma aceea cu vârf; tavanul navelor laterale avea bolți cu vârf; și – cel mai surprinzător lucru – deasupra naosului se afla un tavan de piatră care nu putea fi descris decât ca fiind rotunjit, dar ascuțit în centru. Jack fusese învățat mereu că forma circulară era solidă pentru că era perfectă, iar o boltă rotundă era solidă pentru că era o parte dintr-un cerc. Așa că el considera a fi slabă o boltă ascuțită. Însă, călugării de acolo îi spusese că bolțile ascuțite erau cu mult mai solide decât cele rotunde. Biserica de la Cluny părea a fi o dovadă în acest sens pentru că, în ciuda greutateii imense a pietrării din tavanul său ascuțit, era foarte înaltă.

Jack nu rămăsese mult la Cluny. Își continuase călătoria spre sud, urmând drumul de pelerinaj, abătându-se de la el ori de câte ori simțea nevoia. La începutul verii, pe acel drum se aflau mulți menestrelți, în orașele mari sau în apropierea mănăstirilor clunisiene. Aceștia își recitau narațiunile în versuri în fața bisericilor și a locurilor sfinte, acompaniindu-se uneori la violă, exact așa cum îi povestise Aliena. Jack îi abordase pe toți, întrebându-i dacă nu îl cunoscuseră cumva pe Jack Shareburg. Nimeni însă nu îl cunoscuse.

Bisericile pe care le văzuse în drumul său prin sud-vestul Franței și prin nordul Spaniei continuaseră să-l uimească. Erau toate cu mult mai înalte decât catedralele englezești. Unele aveau bolți lamelare. Lamelele, care străbăteau spațiul dintre stâlpi, de-a lungul bolții bisericii, făceau posibilă construirea pe etape, travee după travee, în loc să fie nevoie să se construiască totul odată. De asemenea, ele schimbau întru totul înfățișarea bisericii. Accentuând demarcația dintre travee, arătau că întreaga construcție era o serie de unități identice, ca o pâine tăiată felii, iar acest lucru impunea o anumită logică și ordine în spațiul uriaș din interior.

Ajunsese la Compostela în miezul verii. Nu știuse că pe lume existau astfel de locuri, unde era atât de cald. Santiago era o altă biserică amețitor de înaltă, iar naosul, încă în construcție, avea și el o boltă lamelară. De acolo, pornise și mai spre sud.

Regatele spaniole fuseseră sub dominație sarazină până de curând; de fapt, cea mai mare parte a teritoriului aflat la sud de Toledo se afla încă sub dominație musulmană. Înfățișarea clădirilor sarazine îl fascina pe Jack: interioarele lor înalte, răcoroase, arcadele cu bolți, pietrăria lor de un alb orbitor în lumina soarelui, toate îi păreau minunate. Dar cea mai interesantă dintre toate fusese descoperirea că atât bolta cu nervuri, cât și arcadele ascuțite existau în arhitectura musulmană. Poate că de aici se inspiraseră francezii.

În vreme ce ședea lângă Raschid, în acea fierbinte după-amiază iberică, ascultând distrat râsetele femeilor ascunse undeva în casa răcoroasă, Jack se gândea că nu avea să mai lucreze la nici o catedrală așa cum lucrase la cea

din Kingsbridge. Își dorea în continuare să construiască cea mai frumoasă catedrală din lume, dar aceasta nu avea să fie o structură masivă, solidă, ca o fortăreață. Voia să folosească tehnicile noi, boltirea cu nervuri și arcadele ascuțite. Totuși, nu avea de gând să le folosească așa cum fuseseră folosite până atunci. Nici una dintre bisericile pe care le văzuse nu profitase pe deplin de posibilitățile oferite. În mintea lui se trasau contururile unei biserici. Detaliile erau oarecum vagi, dar imaginea de ansamblu se prezenta foarte limpede: era o clădire spațioasă, aerisită, al cărei interior era scaldat de razele soarelui care se strecurau prin ferestrele imense, iar bolta arcuită se înălța atât de sus, încât părea să atingă Cerurile.

– Josef și Raya vor avea nevoie de o casă, spuse dintr-odată Raschid. Dacă ai construi-o tu, ar urma și alte lucrări.

Jack era surprins. Nu se gândise niciodată să ridice case.

– Crezi că vor să le construiesc eu casa? întrebă el.

– Posibil.

Se așternu o altă tăcere prelungă, timp în care Jack se gândi cum i-ar fi fost viața dacă ar fi construit case pentru negustorii bogați din Toledo.

În cele din urmă, Raschid păru să se trezească din toropeală. Se îndreptă de spate și deschise ochii larg.

– Îmi placi, Jack, spuse el. Ești un bărbat cinstit și un partener de conversație pe cinste, ceea ce nu se poate spune despre majoritatea cunoscuților mei. Sper că vom fi mereu prieteni.

– Și eu, zise Jack, oarecum surprins de aceste laude neașteptate.

– Sunt creștin, așa că nu-mi țin femeile închise, așa cum fac unii dintre frații mei musulmani. Pe de altă parte, sunt arab; ceea ce înseamnă că nu le acord chiar... iartă-mă, libertatea cu care sunt obișnuite alte femei. Le permit să se întâlnească și să discute cu oaspeți bărbați la mine în casă. Permit dezvoltarea unor prietenii. Dar în momentul în care prietenia începe să evolueze înspre ceva mai mult – după cum e și firesc în cazul tinerilor –, atunci mă aștept ca bărbatul să înainteze o propunere oficială. Orice altceva ar fi o jignire.

– Bineînțeles, spuse Jack.

– Știam că o să înțelegi. Raschid se ridică în picioare și, cu afecțiune, își puse mâna pe umărul lui Jack. Nu am fost niciodată binecuvântat cu un fiu; dar, dacă aș fi fost, cred că mi-aș fi dorit să fie ca tine.

Jack rosti primele vorbe care-i veniră-n minte:

– Dar cu pielea mai închisă, sper.

Raschid păru nedumerit câteva clipe, după care izbucni într-un râs hohotor, sperându-i pe ceilalți oaspeți din curte.

– Da! spuse el, vesel. Mai închisă!

Apoi intră în casă, râzând în continuare.

Oaspeții mai în vârstă începură să-și ia rămas-bun. Pe măsură ce aerul după-amiezii se răcorea, Jack ședea de unul singur, gândindu-se la ceea ce i se spusese. În mod clar, i se oferea un târg. Dacă se căsătorea cu Aysha, Raschid avea să-l lanseze în calitate de constructor de case pentru bogații din Toledo. Totodată, reprezenta un avertisment: dacă nu avea de gând să se însoare cu ea, ar trebui să păstreze distanța. Oamenii din Spania aveau o purtare mai complexă decât cei din Anglia, dar, când era nevoie, puteau foarte bine să se facă înțeleși.

Când medita asupra situației, Jack se trezea gândind că așa ceva era de necrezut. „Eu sunt? își spunea el. Sunt eu Jack Jackson, fiul bastard al unui bărbat care a fost spânzurat, crescut în pădure, ucenic zidar, călugăr fugar? Chiar mi se oferă frumoasa fiică a unui negustor arab, plus un trai garantat în calitate de constructor, în acest oraș parfumat? Pare prea frumos ca să fie adevărat. Ba chiar îmi place fata!“

Soarele cobora pe boltă, iar curtea fu învăluită de umbră. Nu mai rămăseseră decât două persoane în arcadă: el și Josef. Tocmai se gândea dacă nu cumva acea situație nu fusese plănuită, când își făcură apariția Raya și Aysha, dovedind că așa era. În ciuda stricteții teoretice privind contactul fizic dintre fete și tineri, mama lor știa exact ce se întâmpla, și probabil că și Raschid. Aveau să le acorde îndrăgostiților câteva clipe de singurătate; apoi, înainte să apuce să facă poate ceva grav, mama avea să vină în curte, să se prefacă scandalizată și să le poruncească fetelor să se întoarcă în casă.

De cealaltă parte a curții, Raya și Josef începură imediat să se sărute. Când o văzu pe Aysha apropiindu-se, Jack se ridică în picioare. Fata purta o rochie albă până la pământ, din bumbac egiptean, un material pe care Jack nu-l mai văzuse niciodată înainte de a veni în Spania. Mai moale decât lână și mai fin decât pânza, acesta se lipea de trupul în mișcare al Ayshei, iar culoarea sa albă părea a luci în amurg. Făcea ca ochii ei căprui să pară aproape negri. Aysha se apropie de el, zâmbind ca un drăcușor.

– Ce ți-a spus? întrebă ea.

Jack presupuse că se referea la tatăl ei.

– S-a oferit să-mi lanseze cariera de constructor de case.

– Ce mai zestre! spuse ea, batjocoritoare. Nu-mi vine să cred! Ar fi putut, cel puțin, să-ți ofere bani.

Jack observă, destul de dezorientat, că fata nu avea pic de răbdare atunci când venea vorba de tradiția sarazină. Găsea că sinceritatea ei era înviorătoare.

– Nu cred că vreau să construiesc case, spuse el.

Dintr-odată, fata abordă o atitudine solemnă.

– Mă placi?

– Știi bine că da!

Ea făcu un pas înainte, își înălță fața spre el, închise ochii, se ridică pe vârfuri și îl sărută. Mirosea a mosc și a ambră cenușie. Își deschise gura, iar limba i se strecură jucăușă printre buzele lui. Brațele lui se petrecură pe după trupul fetei aproape fără să-și dea seama. Și le lăsă în jurul taliei ei. Bum-bacul era foarte subțire: se simțea de parcă i-ar fi atins pielea goală. Ea îi luă mâna și i-o puse pe sân. Avea un corp zvelt, iar sânul ei era micuț, o moviliță obraznică, și cu un sfârc mic și tare în vârf. Pieptul fetei urca și cobora pe măsură ce excitația ei creștea. Jack îi simți mâna mișcându-se între picioarele lui, și fu șocat de această îndrăzneală. Îi strânse sfârcul între degete. Aysha trase aer adânc în piept și se desprinse de el, gâfâind. Jack își retrase mâinile.

– Te-a durut? întrebă el în șoaptă.

– Nu! spuse ea.

Se gândi la Aliena și se simți vinovat; apoi își dădu seama cât de prostesc era așa ceva. De ce să simtă că trăda o femeie care *se măritase* cu un alt bărbat?

Aysha îl privi preț de câteva clipe. Era aproape întuneric, dar Jack băga de seamă că fața ei exprima dorință. Îi ridică mâna și o așeză din nou pe sânul ei.

– Fă-o din nou, dar mai tare, spuse ea, cu un ton imperativ.

Jack îi găsi sfârcul și se aplecă să o sărute, dar ea își dădu capul pe spate, privindu-i chipul în timp ce o mângâia. El îi strânse sfârcul ușor, apoi, supus, îl ciupi tare. Aysha își arcui spatele astfel încât sfârcurile i se ghiceau, tari, prin materialul rochiei. Jack își coborî capul spre sânul ei. Buzele i se strânseseră în jurul sfârcului, prin țesătură. Apoi, purtat de val, îl prinse între dinți și îl mușcă. Îi auzi respirația șuierătoare pe când fata trăgea adânc aer în piept.

O simți cutremurată de un fior. Aysha îi desprinse capul de la sân și își lipi trupul de al său. El își apropie fața de chipul ei. Ea îl sărută nebunește, ca și cum ar fi voit să-i acopere fața cu gura ei, și îi trase corpul spre al ei, scoțând mici gemete din gât. Jack era excitat, uluit, ba chiar un pic speriat: nu trăise nimic asemănător vreodată. Îi trecu prin minte că ea mai avea puțin și ajungea la orgasm. Tocmai atunci, fură întrerupți.

Din cadrul ușii se auzi vocea mamei lor:

– Raya! Aysha! Veniți imediat înăuntru!

Aysha își ridică ochii spre el, cu pieptul tresăltându-i. După o clipă îl sărută din nou, tare, apăsându-și buzele de ale lui până aproape de durere. Se desprinsese de el.

– Te iubesc, șuieră ea.

Apoi fugi în casă.

Jack o privi îndepărtându-se. Raya o urmă pe Aysha cu pași mai calmi. Mama lor străfulgeră câte o privire dezaprobatoare în direcția lui Jack și a lui Josef și apoi intră după fete, închizând ușa în urma ei cu un gest hotărât. Jack rămase privind lung la ușa închisă, întrebându-se ce să mai înțeleagă.

Josef traversă curtea și îi întrerupse visarea.

– Frumoase fete – amândouă! spuse el, făcându-i cu ochiul conspirativ.

Cu o expresie absentă, Jack dădu aprobator din cap și porni spre poartă. Josef veni cu el. Pe când treceau pe sub arcadă, din întuneric se ivi o servitoare care închise porțile în urma lor.

– Problema în a fi logodit e că rămâi cu o durere între picioare, spuse Josef.

Jack nu îi răspunse.

– S-ar putea să mă duc jos la Fatima să mă eliberez, mai zise Josef.

Fatima conducea un bordel. În ciuda numelui sarazin, aproape toate fetele aveau pielea deschisă la culoare, iar cele câteva târfe arabe erau foarte scumpe.

– Vrei să vii și tu? întrebă Josef.

– Nu, răspunse Jack. Eu am alt fel de durere. Noapte bună!

Se îndepărtă cu pas grăbit. Chiar și atunci când Jack se simțea bine sufletește, Josef nu era persoana cu care ar fi preferat să-și petreacă timpul, iar în seara aceasta, Jack se afla într-o dispoziție neiertătoare.

Pe măsură ce se apropia de colegiul unde avea un pat tare în dormitor, aerul serii se răcorea. Simțea că se afla într-un moment de răscruce. I se oferea o viață ușoară și prosperă, iar tot ce trebuia să facă era să o dea uitării pe Aliena și să-și abandoneze visul de a construi cea mai frumoasă catedrală din lume.

În noaptea aceea visă că Aysha venea la el, cu trupul ei gol alunecos de la uleiurile parfumate, și se freca de el, dar nu-l lăsa să facă dragoste cu ea.

Dimineața, când se trezi, decizia era luată.

Servitorii nu-i permisă Alienei să intre în casa lui Raschid Alharoun. „Probabil că arăt ca o cerșetoare“, își spuse ea în timp ce stătea lângă poartă, îmbrăcată în tunică ei prăfuită și cu cizmele uzate în picioare, ținând bebelușul în brațe.

– Spuneți-i lui Raschid Alharoun că îl caut pe prietenul său Jack Fitzjack din Anglia, zise ea în franceză, întrebându-se dacă servitorii cu pielea închisă la culoare puteau înțelege vreo boabă din ceea ce spunea.

După o discuție în șoaptă în vreun dialect arab, unul dintre servitori, un bărbat înalt cu pielea întunecată precum cărbunele și cu părul precum lâna unei oi negre, intră în casă.

Aliena se foi de pe un picior pe altul, cuprinsă de neliniște, în timp ce servitorii ceilalți se holbau la ea fără nici o jenă. Chiar și după acest pelerinaj interminabil, tot nu învățase să aibă răbdare. După dezamăgirea suferită la Compostela, urmasse drumul către interiorul Spaniei, la Salamanca. Nimeni nu-și amintea de vreun tânăr roșcat interesat de construcția catedralelor și de menestrelii, dar un călugăr bun la suflet îi spusese că la Toledo exista o comunitate de cărturari englezi. Părea puțin probabil, dar Toledo nu se găsea la o distanță prea mare pe drumul înecat în praf, așa că mersese mai departe.

Aici o aștepta o altă dezamăgire înnebunitoare. Da, Jack fusese aici – ce noroc! – dar, din păcate, plecase deja. Treptat-treptat, îl prindea din urmă: acum nu se afla decât la o lună în urma lui. Dar, o dată în plus, nimeni nu știa încotro o apucase.

În Compostela putuse să deducă faptul că, probabil, Jack se dusese spre sud, întrucât venise dinspre est, iar la nord și la vest se afla marea. Din păcate, aici existau mai multe posibilități. Era posibil să fi plecat spre nord-est, înapoi spre Franța; către vest, spre Portugalia, sau către sud, spre Granada; iar de pe coasta spaniolă s-ar fi putut urca pe o corabie către Roma, Tunis, Alexandria sau Beirut.

Aliena se hotărâse că, dacă nu găsea nici un indiciu clar în ceea ce privea direcția în care plecase Jack, avea să renunțe la căutare. Era extenuată și departe de casă. Nu mai avea prea multă energie sau voință, și nu se mai simțea în stare să purceadă mai departe fără altceva decât speranța vagă că avea să răzbească. Era pregătită să se întoarcă din drum, apucând-o înspre Anglia, și să încerce să uite de Jack pentru totdeauna.

Din casa cea albă ieși un alt servitor. Acesta era îmbrăcat în haine mai scumpe și vorbea franceza. O privi iritat pe Aliena, dar i se adresă politicos.

– Sunteți prietenă cu domnul Jack?

– Da, o prietenă veche din Anglia. Aș dori să vorbesc cu Raschid Alharoun.

Servitorul aruncă o privire la copilaș.

– Sunt rudă cu el, spuse Aliena.

Nu rostea o minciună: era soția înstrăinată a fratelui lui vitreg, ceea ce reprezenta un grad de rudenie.

Servitorul deschise poarta mai larg și spuse:

– Vă rog să mă urmați!

Cuprinsă de recunoștință, Aliena intră. Dacă ar fi fost respinsă aici, acesta ar fi fost capătul drumului ei.

Îl urmă pe servitor de-a curmezișul unei curți plăcute la vedere, trecând pe lângă o fântână arteziană. Se întreba ce putuse să-l aducă pe Jack în casa acestui negustor înstărit. Părea o prietenie improbabilă. Recitase oare Jack povești în versuri la umbra acestor arcade?

Intrară în casă. Era o clădire ca un palat, cu încăperi înalte, răcoroase, cu pardoseli de piatră și de marmură și cu mobilă complicat sculptată și tapițată luxos. Trecură pe sub două arcade, apoi de o ușă de lemn, după care Aliena avu sentimentul că intraseră în odăile femeilor. Servitorul ridică o mână, semn să se oprească, după care tuși ușor.

O clipă mai târziu, în încăpere lunecă în straie negre o femeie arabă înaltă, ținând un colț al veșmântului în fața gurii, o poziție care era insultătoare în orice cultură. O privi pe Aliena și o întrebă în franceză:

– Cine ești?

Aliena își îndreptă spatele, arătându-și adevărata înălțime.

– Sunt doamna Aliena, fiica răposatului duce de Shiring, spuse ea, pe un ton cât mai arogant posibil. Înțeleg că am onoarea de a vorbi cu soția lui Raschid, vânzătorul de piper.

Putea intra în jocul acesta la fel de bine ca oricine altcineva.

– Ce cauți aici?

– Am venit să vorbesc cu Raschid.

– Nu primește femei!

Aliena își dădu seama că nu avea nici o șansă de a câștiga cooperarea acestei femei. Totuși, nu avea unde altundeva să meargă, așa că încercă în continuare.

– S-ar putea să primească o prietenă de-a lui Jack, insistă ea.

– Jack e soțul tău?

– Nu. Aliena ezită. E cumnatul meu.

Femeia arboră un aer sceptic. Ca majoritatea oamenilor, probabil că se gândea că Jack o lăsase însărcinată pe Aliena, după care o părăsise, iar Aliena îl urmărea cu scopul de a-l obliga să se însoare cu ea și să-l întrețină pe micuț.

Femeia se întoarse pe jumătate și strigă ceva într-o limbă pe care Aliena nu o înțelegea. O clipă mai târziu, în cameră intrară trei femei tinere. După înfățișare, în mod evident îi erau fiice. Le vorbi în aceeași limbă și ele își ațintiră privirile asupra Alienei. Apoi începură o conversație zorită în care numele lui Jack apărea des.

Aliena se simțea umilită. Fu tentată să se întoarcă pe călcâie și să plece; dar acest lucru ar fi însemnat să renunțe cu totul la căutare. Oamenii aceștia îngrozitori reprezentau ultima ei speranță. Le întrerupse conversația, spunând:

– Unde este Jack?

Intenționase să adopte un ton imperativ, dar, spre necazul ei, glasul ei părea plângător.

Fetele tăcură.

– Nu știm unde este, spuse mama.

– Când l-ați văzut ultima oară?

Femeia șovăi. Nu ar fi vrut să răspundă, dar nu avea cum să pretindă că nu-și amintea când îl văzuse ultima dată.

– A plecat din Toledo a doua zi după Crăciun, spuse ea, fără nici o tragere de inimă.

Aliena se forță să schițeze un zâmbet prietenos.

– Îți aduci aminte să fi spus unde se ducea?

– Ți-am spus, nu știu unde este.

– Poate că i-a spus ceva soțului tău.

– Nu, nu i-a spus nimic.

Aliena se lăsă pradă disperării. Intuiția îi spunea că femeia știa totuși ceva. Cu toate acestea, era evident că nu avea de gând să-i spună nimic. Dintr-odată, Aliena se simți slăbită și obosită. Cu lacrimi în ochi, rosti:

– Jack este tatăl copilului meu. Nu credeți că i-ar plăcea să-și vadă fiul?

Cea mai tânără dintre cele trei fiice începu să spună ceva, dar mama îi curmă vorba. Între ele avu loc un schimb scurt și aprig de replici: atât mama, cât și fiica aveau același temperament iute. Dar, în final, fiica tăcu.

Aliena rămase în așteptare, dar nu se mai rosti nici un cuvânt. Cele patru se mulțumeau să o țintuiască aspru cu privirea. Fără îndoială, aveau o atitudine ostilă, dar erau atât de curioase, încât nu se grăbeau să o vadă plecată. Oricum, nu avea nici un rost să mai rămână. Ar fi făcute bine să plece, să se întoarcă la locul unde găsisse găzduire și să facă pregătirile necesare pentru drumul îndelungat către Kingsbridge. Trase aer adânc în piept și adoptă un ton detașat și ferm.

– Mulțumesc pentru ospitalitate, spuse ea.

Mama avu bunul-simț de a părea oarecum rușinată.

Aliena ieși din încăpere.

Afară, servitorul aștepta. Porni în pas cu ea și o însoți spre ieșirea din casă. Aliena strânse din pleoape pentru a-și alunga lacrimile. Era insuportabil

de frustrant să știe că întreaga ei călătorie eșuase din pricina răutății unei femei.

Servitorul o conduse prin curte. Când ajunseră la poartă, Aliena auzi în spate niște pași repezi. Se întoarse și văzu că venea după ea cea mai mică dintre fiice. Se opri și așteptă. Servitorul părea stânjenit.

Fata era scundă, subțirică și foarte drăguță, cu piele aurie și ochi atât de întunecați, încât erau aproape negri. Purta o rochie albă, în comparație cu care Aliena se simțea plină de praf și nespălată. Vorbea o franceză stricată.

– Îl iubești? izbucni ea.

Aliena ezită. Înțelese însă că nu mai avea cum să-și știrbească demnitatea.

– Da, îl iubesc, mărturisi ea.

– El te iubește pe tine?

Aliena era pe cale să spună că da; apoi își dădu seama că nu-l mai văzuse de mai bine de un an.

– Mă iubea cândva, spuse ea.

– Eu cred că te iubește, zise fata.

– Ce te face să spui asta?

Ochii fetei se umplură de lacrimi.

– L-am vrut pentru mine. Și aproape că l-am avut. Se uită la copilaș. Păr roșcat și ochi albaștri!

Lacrimile se scurgeau pe obrazii ei netezi și bronzăți.

Aliena o privea lung. Asta explica ostilitatea primirii. Mama ar fi vrut ca Jack să se fi însurat cu fata aceasta. Nu avea cum să fi avut mai mult de șaisprezece ani, dar înfățișarea senzuală o făcea să pară mai în vârstă. Aliena se întrebă ce anume se întâmplase între ei.

– „Aproape“ că l-ai avut? zise ea.

– Da, spuse fata pe un ton sfidător. Știam că mă place. Mi-a frânt inima atunci când a plecat. Dar acum înțeleg de ce.

Își pierdu stăpânirea de sine, iar fața i se schimonosi, cuprinsă de suferință.

Aliena putea să înțeleagă și să compătimizească o femeie care-l iubitise și-l pierduse pe Jack. Atinse umărul fetei, încercând să o aline. Exista totuși ceva mai important decât pasiunea.

– Ascultă, spuse ea pe un ton imperios. Știi unde a plecat?

Fata își ridică privirea și dădu din cap a încuviințare, suspinând.

– Spune-mi!

– La Paris, zise fata.

La Paris!

Aliena era în culmea fericirii. Îi găsisese din nou urma. Parisul era departe, dar drumul se întindea în mare parte prin zone cunoscute. Iar Jack avea un

avans de numai o lună. Se simțea reîntinerită. „O să-l gădesc, până la urmă, își spuse ea. Știu sigur că o să-l gădesc!“

– Pleci la Paris acum? întrebă fata.

– O, da, spuse Aliena. Am ajuns până aici... nu mă voi opri tocmai acum. Mulțumesc că mi-ai spus... mulțumesc!

– Vreau să fie fericit, rosti fata cu simplitate.

Nemulțumit, servitorul începu să se bâtâie de pe un picior pe altul. Chipul lui arăta că știa că putea avea necazuri din cauza acestei întâmplări. Aliena îi spuse fetei:

– A mai zis și altceva? Pe ce drum o să plece, sau orice altceva care mi-ar putea fi de ajutor?

– Vrea să se ducă la Paris pentru că cineva i-a spus că acolo se construiesc biserici frumoase.

Aliena dădu din cap în semn de încuviințare. Ar fi putut ghici și singură acest lucru.

– Și a luat și doamna care plânge.

Aliena nu înțelegea ce voia să spună.

– Doamna care plânge?

– Tata i-a dat doamna care plânge.

– O doamnă?

Fata scutură din cap.

– Nu știu exact cum se spune. O doamnă. Plânge. Din ochi.

– Vrei să spui o imagine? O doamnă pictată?

– Nu înțeleg, spuse fata. Privi neliniștită peste umăr. Trebuie să plec!

Indiferent ce era doamna care plângea, nu părea a fi ceva prea important.

– Mulțumesc că m-ai ajutat, spuse Aliena.

Fata se aplecă și sărută fruntea copilășului. Lacrimile ei căzură pe obrăjorii lui dolofani. Își ridică ochii spre Aliena.

– Aș vrea să fiu în locul tău, spuse ea.

Apoi se întoarse și o zbughi înapoi în casă.

Jack găsisse găzduire în Rue de la Boucherie, într-o suburbie a Parisului aflată pe malul stâng al Senei. La răsărit, își înșeuă calul. La capătul străzii o luă spre dreapta și trecu prin poarta cu turn care păzea Petit Point, podul ce ducea către orașul-insulă din mijlocul râului.

Casele de lemn aflate de o parte și de alta a drumului proiectau umbre care se alungeau peste marginile podului. În golurile dintre case se aflau bănci de piatră unde, în orele mai târzii ale dimineții, profesori celebri țineau cursuri în aer liber. Traversând podul, Jack ajunse în Juiverie, strada principală

a insulei. Brutăriile aflate de-a lungul drumului erau pline cu studenți care-și cumpărau gustarea de dimineață. Jack își luă o plăcintă umplută cu țipar fript.

O luă la stânga pe lângă sinagogă, apoi la dreapta atunci când ajunsese la palatul regelui și traversă Grand Pont, podul care făcea legătura cu malul drept. Prăvăliile mici, bine construite ale zarafilor și aurarilor, aflate de o parte și de alta a străzii, începeau să-și deschidă obloanele. La capătul podului, trecu printr-o altă poartă și intră în piața de pește, unde tranzacțiile erau deja în toi. Își croi drum prin mulțime și porni de-a lungul drumului înnoțit care ducea la orașul Saint-Denis.

Când se afla încă în Spania auzise, de la un zidar călător, despre abatele Suger și noua biserică aflată în construcție la Saint-Denis. În drumul său spre nordul Franței, lucrând câte două, trei zile atunci când avea nevoie de bani, auzise adeseori vorbindu-se de Saint-Denis. Se părea că zidarii de acolo foloseau ambele tehnici inovatoare, boltirea cu nervuri și arcadele ascuțite, iar combinația era una ce-ți tăia răsuflarea.

Merse mai bine de un ceas printre câmpuri și vii. Drumul nu era pavat, dar avea borne kilometrice. Trecu de dealul Montmartre, care avea în vârf un templu roman în ruină, și traversă satul Clignancourt. La patru, cinci kilometri după Clignancourt ajunsese la micul oraș apărat de ziduri care purta numele Sfântului Denis.

Denis fusese primul episcop al Parisului. Acesta fusese decapitat la Montmartre și apoi mersese, ținându-și capul retezat în mâini, pe câmpuri până în acest loc, unde, într-un final, se prăbușise. O femeie pioasă îl înmormântase, iar pe locul mormântului său se ridicase o mănăstire. Biserica devenise locul de înmormântare a regilor Franței. Abatele actual, Suger pe numele lui, era un bărbat puternic și ambițios care reformase mănăstirea, iar acum moderniza biserica.

Jack intră în oraș și își struni calul să se oprească în mijlocul pieței, pentru a privi fațada vestică a bisericii. Nu vedea nimic revoluționar. Era o fațadă simplă, tradițională, cu turnuri gemene și trei uși încadrate de arcade rotunde. Îi plăcea modul agresiv în care stâlpii țâșneau din pereți, dar nu ar fi bătut opt kilometri doar pentru a vedea asta.

Își legă calul de o bârnă din fața bisericii și se apropie mai mult. Sculptura din jurul celor trei portaluri era destul de reușită: subiecte pline de viață, tratate cu precizie. Jack intră.

Înăuntru, observă imediat o schimbare. Înainte de naosul propriu-zis, se afla un antreu jos, numit nartex. Ridicând privirea spre tavan, Jack simți un fior de încântare. Constructorii folosiseră boltirea cu nervuri combinată cu arcadele ascuțite, iar Jack își dădu seama instantaneu că aceste două tehnici

mergeau foarte bine împreună: grația arcadelor alungite era accentuată de nervurile care le urmau liniile.

Dar mai era ceva. Între nervuri, în locul obișnuitului mortar cu pietriș, acest constructor folosise blocuri cioplite de piatră, ca într-un zid. Jack înțelese că, fiind mai solide, straturile de pietre puteau fi mai subțiri și, ca atare, mai ușoare.

Tot privind în sus, cu capul lăsat pe spate, până ce gâtul începu să-l doară, înțelese o altă trăsătură spectaculoasă a acestei combinații. Două arcade ascuțite de lățimi diferite puteau fi făcute să ajungă la aceeași înălțime prin simpla modificare a gradului de curbare a arcadei. Această trăsătură dădea traveei o înfățișare regulată. Evident, același rezultat se obținea și cu arcade rotunde: înălțimea unei arcade semicirculare era întotdeauna jumătate din lățimea sa, așa că o arcadă lată trebuia să fie mai înaltă decât una îngustă. Acest lucru însemna că, într-o travee dreptunghiulară, arcadele mai înguste trebuiau să înceapă dintr-un punct mai înalt al zidului decât cele mai late, astfel încât părțile de sus să ajungă la același nivel, iar tavanul să fie uniform. Însă, drept consecință, totul părea cumva într-un strâmb. Acum, această problemă dispăruse.

Jack își coborî privirea, odihnindu-și gâtul. Se simțea atât de bucuros, încât ai fi crezut că tocmai fusese încoronat rege al Franței. „Așa, își spuse el, se construiește o catedrală.“

Privi spre corpul principal al bisericii. Naosul propriu-zis era, în mod evident, destul de vechi, deși era relativ lung și larg: fusese construit cu mulți ani în urmă, de un alt maestru decât cel actual, și avea o structură destul de convențională. Dar, la întretărirea sa cu transepturile păreau să fie niște trepte care coborau – ducând, evident, către criptă și mormintele regale – și urcau spre absidă. Arăta ca și cum absida ar fi plutit deasupra pardoselii bisericii. Din locul în care stătea Jack, structura era ascunsă de lumina orbitoare a soarelui ce pătrundea prin ferestrele dinspre est, în asemenea măsură, încât el presupuse că pereții nu erau terminați, iar soarele își trimitea razele prin goluri de construcție.

Porni de-a lungul navei laterale sudice, către întretăiere. Pe măsură ce se apropia mai mult de absidă, simți că avea în fața ochilor ceva extraordinar. Într-adevăr, razele soarelui pătrundeau într-o proporție neobișnuit de mare, dar bolta părea să fie terminată, iar în ziduri nu se zărea nici un gol. Când Jack ieși din spațiul umbrat al lateralei în spațiul de întretăiere a naosului cu transepturile, văzu că soarele intra prin mai multe rânduri de ferestre înalte, dintre care unele aveau sticlă colorată, iar toate aceste raze păreau să umple imensul receptacol al bisericii cu căldură și cu lumină. Jack nu reușea să

înțeleagă cum de reușiseră să pună atâtea ferestre: părea că suprafața ferestrelor era mai mare decât cea a zidului. Era uluit. Cum se făcuse așa ceva, dacă nu prin vrăjitorie?

Pe când urca treptele care duceau către absidă, își simți trupul străbătut de frisonul fricii superstițioase. Se opri în capul treptelor și privi către amestecul confuz de fascicule de lumină colorată și de piatră din fața lui. Încet, începu să-și dea seama că mai văzuse așa ceva până acum, dar numai în imaginația sa. Aceasta era biserica pe care visase să o construiască, cu ferestrele sale multe și bolțile îndrăznețe, o structură de aer și lumină care părea ținută în picioare de un fel de farmec.

O clipă mai târziu, o văzu în chip diferit. Dintr-odată, totul i se păru logic și, fulgerat de lumina revelației, Jack înțelese ce făcuseră abatele Suger și constructorul său.

Conform principiului boltirii cu nervuri, tavanul era făcut din câteva nervuri solide, golurile dintre ele fiind umplute cu material ușor. *Aplicaseră acest principiu la construcția întregii clădiri.* Zidul din spatele altarului era alcătuit din câțiva stâlpi puternici uniți de ferestre. Arcada care separa absida de navele laterale nu era un zid, ci un rând de stâlpi uniți de arcade ascuțite, lăsând libere spații largi, astfel încât lumina care pătrundea prin ferestre să poată cădea în mijlocul bisericii. Chiar și lateralele erau împărțite în două de câte un șir de coloane subțiri.

Arcadele ascuțite și boltirea cu nervuri fuseseră combinate aici, așa cum se întâmplase și în nartex, dar acum îi era clar că antreul reprezenta o încercare prudentă a noii tehnologii. În comparație cu construcția de aici, nartexul era o structură greoaie, cu nervurile și ciubucurile prea grosolane, iar arcadele prea mici. În corpul bisericii, totul era zvelt și ușor, delicat și luminos. Ciubucurile simple, rotunjite, erau înguste, iar coloanele erau lungi și subțiri.

Ar fi părut prea fragilă pentru a sta în picioare, numai că nervurile arătau cât se poate de clar cum era distribuită greutatea clădirii către stâlpi și coloane. Această structură reprezenta o demonstrație palpabilă a faptului că o clădire mare nu avea nevoie de ziduri groase cu ferestre mititele și stâlpi masivi. Îndeplinindu-se condiția ca greutatea să fie distribuită precis pe un schelet solid, restul clădirii putea fi reprezentat de zidărie ușoară, sticlă sau spații goale. Jack era năucit. Se simțea de parcă tocmai s-ar fi îndrăgostit. Euclid reprezentase o revelație, dar această biserică era mai mult decât atât, pentru că era și frumoasă. Visase la o astfel de biserică, iar acum chiar o vedea, o atingea și stătea sub bolta sa înaltă până la cer.

Se plimbă buimac în jurul capătului rotunjit dinspre est, privind fix boltirea dublei nave laterale. Nervurile se arcuiau deasupra capului său ca ramurile dintr-o pădure de copaci perfecți de piatră. Aici, ca și în nartex, umplutura dintre nervurile din tavan era din blocuri de piatră cioplită unite cu mortar, în loc de mortarul cu pietriș mai ușor de făcut, dar mai greu. Peretele exterior al navei laterale avea perechi de ferestre mari cu vârfuri ascuțite, care să fie pe potriva arcadelor ascuțite. Arhitectura revoluționară era pusă perfect în valoare de către ferestrele colorate. Jack nu văzuse niciodată sticlă colorată în Anglia, dar văzuse în câteva locuri din Franța: cu toate acestea, pusă în ferestrele mici ale unei biserici tradiționale, nu și-ar fi putut atinge întregul potențial. Aici, efectul razelor soarelui de dimineață revărsându-se prin ferestrele multicolore era mai mult decât frumos, era magic.

Pentru că biserica era rotunjită, navele laterale erau curbate, întâlnindu-se în capătul estic, formând o arcadă sau un fel de tunel. Jack parcurse toată această porțiune semicirculară, după care se întoarse, minunându-se neconștient. Reveni în locul din care pornise.

Acolo zări o femeie.

Ea zâmbi.

O recunosc.

Inima lui Jack îi stătu în loc.

Aliena își umbri ochii cu mâna. Lumina care pătrundea prin ferestrele din partea de est a bisericii o amețea. Ca o nălucă, o siluetă se apropie prin ceață de raze colorate. Arăta de parcă părul i-ar fi fost cuprins de flăcări. Veni mai aproape. Era Jack.

Aliena își simți genunchii moi.

El se apropie și mai mult, oprindu-se în fața ei. Era slab, teribil de slab, dar ochii îi străluceau cu intensitatea pasiunii. Câteva clipe, se priviră intens, în tăcere.

Atunci când vorbi, Jack avea glasul răgușit.

– Ești chiar tu?

– Da, spuse ea. Vocea îi era redusă la o șoaptă. Da, Jack. Sunt chiar eu.

Tensiunea era insuportabilă, așa că izbucni în plâns. Jack își petrecu brațele în jurul ei și o îmbrățișă, cu pruncul între ei; o mângâie ușor pe spate, spunându-i vorbe liniștitoare precum unui copil. Aliena se sprijinea de el, adulmecându-i mirosul familiar, prăfos, ascultându-i glasul drag care o alina, lăsând lacrimi să cadă pe umărul lui osos.

Într-un final, el o privi în ochi și spuse:

– Ce cauți aici?

– Te căutam pe tine, zise ea.

– Mă căutai pe mine? spuse el, nevenindu-i să creadă. Și... cum m-ai găsit?

Aliena își șterse ochii și își trase nasul.

– Te-am urmărit.

– Cum?

– Am întrebat oamenii dacă te-au văzut. Zidari, mai ales, dar și călugări și hangii.

Ochii lui se măriră.

– Vrei să spui că... ai fost în Spania?

Aliena dădu din cap în semn de încuviințare.

– La Compostela, apoi la Salamanca, pe urmă la Toledo.

– Cât timp ai călătorit?

– Trei sferturi de an.

– Dar de ce?

– Pentru că te iubesc!

Jack părea copleșit. Ochii i se umplură de lacrimi. Șopti:

– Și eu te iubesc!

– Da? Încă mă mai iubești?

– O, da!

Aliena îi citea sinceritatea în glas și în privire. Își lăsă puțin capul pe spate. El se aplecă, peste copil, și o sărută cu blândețe. Atingerea buzelor lui o amețea ca vinul tare.

Copilașul începu să plângă.

Aliena se retrase din sărut, îl legănă un pic, iar micuțul tăcu.

– Cum îl cheamă? întrebă Jack.

– Nu i-am pus încă nume.

– De ce nu? Trebuie să aibă vreun an!

– Voiam să te întreb și pe tine.

– Pe mine? Jack se încruntă. Dar cum rămâne cu Alfred? E dreptul tatălui... Glasul i se frânse. Ăăă... e al meu?

– Uită-te la el, spuse Aliena.

Jack privi copilul.

– Păr roșcat... A trecut cam un an și trei sferturi de când...

Aliena dădu din cap a încuviințare.

– Dumnezeule, spuse Jack. Părea uluit. Fiul meu!

Înghiți cu greu nodul ce i se pusese în gât.

Aliena îi cercetă neliniștită chipul pe când mintea lui încerca să deslușească pe deplin ceea ce tocmai aflase. Avea oare să vadă acest lucru drept

sfârșitul tinereții și libertății sale? Pe fața lui Jack se așternu o expresie solemnă. De obicei, un bărbat avea la dispoziție nouă luni pentru a se obișnui cu ideea că devenise tată. Se uită din nou la copil și, în cele din urmă, zâmbi.

– Fiul nostru, spuse el. Mă bucur atât de tare!

Fericită, Aliena răsuflă ușurată. În sfârșit, totul era bine.

În mintea lui Jack se ivi alt gând.

– Dar Alfred? Știe că...?

– Bineînțeles. A fost suficient să se uite o dată la copil. În plus... Se simțea stânjenită. În plus, mama ta a blestemat căsătoria, iar Alfred nu a fost în stare, știi tu, să facă nimic.

Jack izbucni într-un râs aspru.

– Asta da, dreptate, zise el.

Alienei nu-i plăcu satisfacția din glasul lui.

– Mi-a fost foarte greu, spuse ea, pe un ton de ușor reproș.

Expresia lui se schimbă rapid.

– Îmi pare rău, spuse el. Ce a făcut Alfred?

– Când a văzut copilul, m-a dat afară.

Jack păru mânios.

– Ți-a făcut vreun rău?

– Nu.

– Oricum, e un porc!

– Mă bucur că ne-a dat afară. Așa, am putut pleca în căutarea ta. Iar acum te-am găsit. Sunt atât de fericită, încât nu știu ce să fac.

– Ai fost foarte curajoasă, spuse Jack. Mie tot nu-mi vine să cred. Ai bătut atâta cale după mine!

– Aș face-o din nou, spuse ea cu însuflețire.

El o sărută din nou. Deodată se auzi o voce în franceză:

– Dacă țineți cu tot dinadinsul să vă purtați indecent în biserică, vă rog să rămâneți în naos!

Era un călugăr tânăr.

– Îmi pare rău, părinte, spuse Jack.

Luă brațul Alienei. Coborâră treptele și traversară transeptul sudic.

– Am fost și eu călugăr o vreme, îi spuse Jack Alienei. Știu cât le e de greu să vadă îndrăgostiți fericiți sărutându-se.

„Îndrăgostiți fericiți, își zise Aliena. Asta suntem noi.“

Traversară biserica în lungime și ieșiră către piața aglomerată. Alienei aproape că nu-i venea să creadă că se afla afară, sub razele soarelui, alături de Jack. Se simțea copleșită de o fericire aproape de nesuportat.

– Ei bine, spuse el, ce o să facem?

– Nu știu, zise ea, zâmbind.

– Hai să luăm o pâine și o ploscă de vin și să mergem pe câmp să mâncăm de prânz.

– Minunat!

Merseră la brutar și la podgorean, apoi luară și o bucată de brânză de la lăptăreasa din piață. Cât ai bate din palme, deja ieșiseră din sat, îndreptându-se către câmpuri. Aliena simțea mereu nevoia să-l privească pe Jack, pentru a se asigura că era, într-adevăr, acolo, călărind alături de ea, respirând și zâmbind.

El o întrebă:

– Cum se descurcă Alfred cu conducerea șantierului?

– O! Nu ți-am spus! Aliena uitase că Jack plecase din Kingsbridge cu mult înaintea ei. A fost un dezastru îngrozitor. Acoperișul s-a prăbușit!

– Poftim? Întrebarea rostită cu putere de Jack îi sperie calul, iar acesta făcu o serie de pași repezi, tremurători. Cum s-a întâmplat așa ceva?

– Nimeni nu știe. Au boltit trei travee înainte de Rusalii, iar totul s-a prăbușit în timpul slujbei. A fost îngrozitor... au murit șaptezeci și nouă de oameni.

– Groaznic! Jack era puternic afectat. Cum a reacționat starețul Philip?

– Nu prea bine. A renunțat la planul de a mai construi. Pare să-și fi pierdut toată vloga. Acum nu mai face nimic.

Lui Jack îi venea greu să și-l închipuie pe Philip într-o astfel de stare: starețul părase întotdeauna un om plin de entuziasm și de hotărâre.

– Și cu meșterii ce s-a întâmplat?

– S-au risipit cu toții. Alfred locuiește în Shiring acum și construiește case.

– Înseamnă că Kingsbridge e aproape gol acum.

– Devine din nou sat, așa cum a fost înainte.

– Mă întreb unde a greșit Alfred... spuse Jack, mai mult pentru sine. Bolta aceea de piatră nu se regăsește în planurile originale ale lui Tom, dar Alfred a mărit contraforturile pentru a suporta greutatea, așa că ar fi trebuit să fie bine.

Veștile reușiseră să-l trezească din starea de extaz, iar cei doi călăriri mai departe în tăcere. Ajunși cam la un kilometru și jumătate de Saint-Denis, își legară caii la umbra unui ulm și se așezară la marginea unui câmp de grâu verde, lângă un pârâiaș, ca să mănânce. Jack luă un gât de vin și plescăi din buze.

– În Anglia nu e nimic care să se compare cu vinul francezilor, spuse el.

Rupse pâinea și îi întinse o bucată Alienei.

Cu sfială, Aliena desfăcu șiretul cu care era închisă în față rochia sa și puse copilul la sân. Îl surprinse pe Jack privind-o și roși. Își dresе vocea și spuse, pentru a-și masca stânjeneala:

– Te-ai gândit ce nume ai vrea să-i pui? Jack, poate?

– Nu știu, rosti ei, părând dus pe gânduri. Jack a fost tatăl pe care nu l-am cunoscut niciodată. Ar putea aduce ghinion să-i punem fiului nostru același nume. Pentru mine, omul care s-a apropiat cel mai mult de rolul de tată a fost Tom Constructorul.

– Ai vrea să-l numești Tom?

– Cred că da.

– Tom era un bărbat foarte mare. Ce-ai zice de Tommy?

Jack încuviință.

– Tommy să fie!

Fără să realizeze importanța momentului, Tommy adormise, după ce supsese pe săturate. Aliena îl puse jos, pe pământ, cu o basma împăturită sub cap, drept pernă. Apoi își aținti privirile asupra lui Jack. Se simțea stânjenită. Și-ar fi dorit să facă dragoste cu el, chiar acolo, pe iarbă, dar era sigură că, dacă i-ar fi cerut-o, Jack ar fi fost șocat, așa că se mulțumi să-l privească și să spere.

– Dacă-ți spun ceva, promiți să nu-ți faci o părere proastă despre mine? zise el.

– De acord!

Jack arboră un aer jenat și rosti:

– De când te-am văzut, nu mă pot gândi la altceva decât la trupul tău gol, aflat sub rochia asta.

Aliena zâmbi.

– Nu mi-ai făcut defel o impresie proastă, spuse ea. Mă bucur!

Jack o privea intens, flămând.

– Îmi place când mă privești așa, spuse Aliena.

Jack înghiți în sec.

Aliena întinse brațele, iar el se apropie de ea și o îmbrățișă.

Trecuseră aproape doi ani de la prima și singura dată când făcuseră dragoste. În dimineața aceea, se lăsaseră amândoi purtați de dorință și regret. Acum nu erau decât doi îndrăgostiți pe un câmp. Dintr-odată, Aliena se simți cuprinsă de neliniște. Avea să fie bine? Cât de îngrozitor ar fi fost dacă n-ar fi ieșit bine, după atâta timp!

Se întinseră pe iarbă, unul lângă celălalt, și se sărutară. Aliena închise ochii și deschise gura. Îi simțea pe trup mâinile pline de dorință, explorând

cu înfrigurare. Simți o pulsație în vintre. Jack îi sărută pleoapele și nasul, apoi spuse:

– Tot timpul acesta, am tânjit după tine, în fiecare zi.

Aliena îl îmbrățișă strâns.

– Mă bucur atât de tare că te-am găsit! spuse ea.

Făcură dragoste cu tandrețe, fericiți, sub cerul liber, razele soarelui învăluindu-i, fiind însoțiți de susurul izvorului; iar Tommy dormise tot timpul, trezindu-se când se terminase totul.

Statuia de lemn nu plânsese de când părăsise teritoriul Spaniei. Jack nu înțelegea cum funcționa, așa că nu era sigur de ce nu plângea în afara țării sale de origine. Oricum, presupunea că lacrimile apărute la căderea serii erau determinate de răcirea bruscă a aerului, și, cum observase că apusurile erau mai molcome în teritoriile de mai la nord, bănuia că problema ținea de încetineala cu care se însera. Cu toate acestea, păstra în continuare statuia. Era dificil de cărat peste tot, fiind destul de voluminoasă, dar era un suvenir din Toledo și îi amintea de Raschid și (deși nu îi mărturisi acest lucru și Alienei) de Aysha. Însă, atunci când un pietrar din Saint-Denis voise un model pentru o statuie a Fecioarei, Jack adusese doamna de lemn în atelierul meșterului și o lăsase acolo.

Fusese angajat de abate pentru a lucra la reconstrucția bisericii. Noua absidă, care-l impresionase atât de mult, nu era terminată, și trebuia să fie gata la ceremonia de inaugurare din mijlocul verii; dar energicul abate se pregătea deja pentru reconstruirea naosului în același stil revoluționar, iar Jack fu angajat pentru a începe de pe acum să sculpteze blocuri de piatră pentru el.

Abazia îi închirie o casă în sat, iar el se mută acolo, împreună cu Aliena și cu Tommy. În prima noapte petrecută în casă, făcuseră dragoste de cinci ori. Traiul comun, ca soț și soție, le părea cel mai firesc lucru din lume. După câteva zile, Jack se simțea de parcă locuiseră dintotdeauna împreună. Nimeni nu îi întrebă dacă uniunea lor primise binecuvântarea Bisericii.

Maistrul constructor de la Saint-Denis era, de departe, cel mai bun zidar pe care-l întâlnise Jack vreodată. În timpul lucrărilor de terminare a absidei, pe când se pregăteau să înceapă reconstrucția naosului, Jack îi urmărea fiecare mișcare și își însușea fiecare hotărâre a lui. Progresele tehnice de aici erau meritul lui, nu al abatelui. Suger încuraja ideile noi, la modul general, dar era mai interesat de decorațiuni decât de structură. Proiectul său preferat era noul mormânt în care aveau să fie așezate rămășițele Sfântului Denis și ale celor doi tovarăși ai săi, Rusticus și Elefterie. Relicvele erau ținute în

criptă, dar Suger avea de gând să le aducă sus, în noua absidă, pentru a putea fi văzute de toată lumea. Cele trei sicrie aveau să fie puse într-un mormânt de piatră placat cu marmură neagră. Partea de sus a mormântului era reprezentată de o biserică în miniatură făcută din lemn aurit; iar în naosul și în lateralele miniaturii se aflau trei sicrie goale, câte unul pentru fiecare dintre martiri. Mormântul avea să se afle în mijlocul noii abside, lipit de spatele noului altar. Atât altarul, cât și baza noului mormânt fuseseră puse deja în locul respectiv, iar biserica în miniatură se afla în atelierul dulgherului, unde un meșter aurea cu grijă lemnul, folosind o vopsea neprețuită, cu aur. Suger nu era omul care să facă lucrurile pe jumătate.

Pe măsură ce pregătirile pentru ceremonia de inaugurare se înteteau, Jack observă că abatele era un organizator foarte bun. Suger adresă invitații tuturor persoanelor importante, iar majoritatea acceptară, dintre oamenii de vază remarcându-se regele și regina Franței și nouăsprezece arhiepiscopi și episcopi, inclusiv episcopul de Canterbury. Aceste vești ajungeau la urechile meșterilor pe parcursul activității lor înăuntrul sau în afara bisericii. Jack se întâlnea adesea cu Suger însuși, care, îmbrăcat în rasa lui din stofă grosolană, se plimba de colo-colo prin mănăstire, dând ordine unei turme de călugări care-l urmau precum un cârd de răuște abia ieșite din găoace. Îi aducea aminte de Philip din Kingsbridge. Ca și Philip, Suger provenea dintr-un mediu sărac și fusese crescut la mănăstire. Ca și Philip, reorganizase finanțele și preluase cu o mână de fier frâiele mănăstirii, astfel încât aceasta producea acum un venit mai mare; și, ca și Philip, cheltuia sumele suplimentare pe construit. Precum Philip, era un om veșnic ocupat cu câte ceva, plin de energie și ferm.

Numai că, după spusele Alienei, Philip nu mai era deloc așa.

Lui Jack îi venea greu să-și închipuie una ca asta. Un Philip pasiv era la fel de greu de imaginat precum un Waleran Bigod blajin. Totuși, Philip suferise o serie de dezamăgiri teribile. Întâi fusese martor la incendierea orașului. Jack se cutremura atunci când își amintea ziua aceea îngrozitoare: fumul, frica, călăreții aceia îngrozitori cu torțele lor aprinse și panica oarbă a gloatei cuprinse de isterie. Poate că atunci își pierduse Philip curajul. În mod clar, acela fusese momentul care tăia avântul dezvoltării orașului. Jack își aducea aminte cum nu se putea mai bine: atmosfera de frică și de nesiguranță se strecurase în Kingsbridge precum un miros slab, dar inconfundabil, de mușegai. În mod evident, Philip voise ca ceremonia de inaugurare a noii abside să fie un simbol al speranței renăscute. Apoi, când aceasta se dovedise a fi un alt dezastru, renunțase pur și simplu să mai lupte.

Acum că zidarii se risipiseră, piața rămăsese aproape pustie, iar populația se micșora. Aliena spunea că tinerii începeau să se mute în Shiring. Bineînțeles, era numai o problemă de atitudine: stăreția avea în continuare proprietăți, inclusiv turme numeroase de oi care îi aduceau un venit de sute de lire pe an. În mod clar, dacă nu ar fi fost vorba decât de bani, Philip și-ar fi putut permite să înceapă din nou lucrările de construcție, într-un fel sau altul. Mai mult ca sigur, nu ar fi fost ușor: zidarii aveau tot felul de superstiții legate de lucrul la o biserică prăbușită; și ar fi fost greu să stârneasă din nou entuziasmul localnicilor. Dar, judecând după spusele Alienei, principala problemă o reprezenta faptul că Philip își pierduse voința de a o lua de la capăt. Iar Jack își dorea să poată face ceva pentru a i-o reda.

Între timp, cu două, trei zile înainte de ceremonie, episcopii, arhiepiscopii, ducii și conții începură să sosească la Saint-Denis. Toate notabilitățile fură conduse într-un tur al bisericii. Suger însuși îi însoțea pe oaspeții cei mai distinși, iar demnitarii mai mărunți erau călăuziți de călugări sau de meșteri. Erau cu toții uluiți de luminozitatea noii construcții și de efectul creat de razele soarelui filtrate prin sticla colorată din ferestrele imense. Având în vedere că aproape toți conducătorii ecleziastici din Franța se aflau acolo, Jack își dădu seama că era foarte probabil ca noul stil să fie imitat pe scară largă; iar zidarii care puteau afirma că lucraseră efectiv la Saint-Denis aveau să fie foarte căutați.

Venirea aici fusese o mișcare inteligentă; mai inteligentă decât și-ar fi închipuit: îi sporise simțitor șansele de a proiecta și de a construi singur o catedrală.

Regele Ludovic sosi sâmbăta, cu soția și cu mama sa, iar familia regală se instală în casa abatelui. În noaptea aceea, slujba ținu de la amurg până la răsărit. Deja, în zori, în fața bisericii se adunase o mulțime de țărani și de cetățeni parizieni, care așteptau ceea ce promitea a fi cea mai mare adunare de oameni sfinți și puternici pe care aveau să-i vadă cei mai mulți dintre ei vreodată. Jack și Aliena se alăturară mulțimii imediat ce Tommy termină de mâncat. „Într-o zi, își zicea Jack, o să-i spun lui Tommy: «Tu nu-ți aduci aminte, dar, când aveai un an, l-ai văzut pe regele Franței».“

Cumpărare pâine și cidru pentru micul dejun și le mâncară în timp ce așteptau să înceapă ceremonia. Publicul nu avea voie să intre în biserică, bineînțeles, iar oștenii regelui îi țineau pe oameni la distanță; dar toate ușile erau deschise, iar oamenii se înghesuiau în locurile de unde se putea vedea înăuntru. Naosul era plin ochi cu bărbați și cu femei din rândul nobilimii. Din fericire, absida se afla înălțată cam cu un metru față de naos, datorită criptei de dedesubt, așa că Jack putea totuși să vadă ceremonia.

La celălalt capăt al naosului se iscă un val de agitație și, dintr-odată, toți nobilii se înclină. Pe deasupra capetelor lor plecate, Jack îl zări pe rege intrând în biserică dinspre sud. Nu putea să-i vadă chipul sau să-i distingă trăsăturile, dar tunica sa purpurie reprezenta o pată vie de culoare care-l ajuta să-i urmărească deplasarea către mijlocul întretăierii naosului cu transepturile, pentru a îngenunchea în fața altarului.

Episcopii și arhiepiscopii intrară imediat după aceea. Erau îmbrăcați cu toții în robe de un alb orbitor, brodate cu auriu, iar fiecare episcop purta cârja ceremonială. Aceasta trebuia să fie o cârjă simplă de păstor, dar multe dintre ele erau împodobite cu pietre prețioase, așa că întreaga procesiune strălucea ca un izvor de munte în lumina soarelui.

Pășiră cu toții încet de-a curmezișul bisericii și urcară treptele către absidă, apoi își ocupară locurile convenite dinainte în jurul baptisteriului în care – Jack știa asta pentru că fusese prezent la pregătiri – se aflau mai mult de zece litri de apă sfințită. Urmă o perioadă de calm, în cadrul căreia se cântăra imnuri și se rostiră rugăciuni. Mulțimea începu să-și piardă răbdarea, iar Tommy se plictisi. Apoi episcopii porniră din nou în procesiune.

Părăsiră biserica prin ușa dinspre sud și se făcură nevăzuți în claustru, spre marea dezamăgire a spectatorilor; însă, după aceea, ieșiră din clădirile monastice și se încolonară în fața bisericii. Fiecare episcop purta o pensulă mică numită sfeștoc și un vas cu apă sfințită și, în timp ce mergeau, cântând, clericii își înmuiară pensulele în apă și stropiră zidurile bisericii. Mulțimea porni înspre ei, oamenii cerșind câte o binecuvântare și încercând să atingă straietele albe ca zăpada ale slujitorilor bisericii. Oștenii regelui încercau să-i facă să se retragă lovindu-i cu niște bețe. Jack rămase în spatele mulțimii. Nu voia să obțină nici o binecuvântare și prefera să stea cât mai departe de zona de acțiune a bețelor acelora.

Procesiunea înaintă maiestuos de-a lungul părții de nord a bisericii, iar mulțimea o urmă, călcând peste mormintele din cimitir. Unii spectatori se postaseră aici dinainte și rezistau cu greu presiunii exercitate de nou-veniți. Se iscară vreo câteva încăierări.

Episcopii trecură de portalul de nord și își continuară drumul pe lângă peretele semicircular din capătul de est, partea nou construită. Aici fuseseră ridicate atelierile meșterilor, iar acum mulțimea se distribuie printre colibe, amenințând să facă una cu pământul clădirile șubrede de lemn. În timp ce conducătorii procesiunii începură să se facă nevăzuți în interiorul abației, credincioșii mai isterici din mulțime deveniră desperați și încercară să înainteze cu mai multă hotărâre. Soldații regelui răspunseră cu și mai multă violență.

Jack se simțea cuprins de neliniște.

– Nu-mi place cum arată lucrurile, îi zise el Alienei.

– Tocmai mă pregăteam să spun același lucru, răspunse ea. Hai să ieșim de aici!

Înainte de a apuca să facă vreo mișcare, între oștenii regelui și un grup de tineri din față izbucni o încăierare. Soldații începură să-i lovească sălbatic cu bâtele, dar tinerii, în loc să se ferească, ripostară. Ultimul dintre episcopi se grăbi să intre în claustru, stropind zidul, pentru o ultimă oară, cu un gest cam de mântuială. Când slujitorii Domnului nu mai putură fi văzuți, întreaga mulțime își concentră atenția asupra oștenilor. Cineva aruncă o piatră și îl nimeri pe unul dintre ostași direct în frunte. Când acesta se prăbuși, din rândurile credincioșilor se înălțară ovații. Luptele corp la corp se înmulțiră. Alți oșteni veniră în fugă din partea de vest a bisericii pentru a-și apăra camarazii.

Totul se transforma într-o răscoală.

Nu era nici o speranță ca spectacolul religios să continue în următoarele câteva minute. Jack știa că episcopii și regele coborau acum în criptă pentru a ridica rămășițele Sfântului Denis. Aveau să le poarte prin claustru, dar nu aveau să le scoată afară. Demnitarii nu urmau a se mai arăta decât după sfârșitul mesei. Abatele Suger nu se așteptase la o mulțime atât de numeroasă și nici nu făcuse aranjamentele necesare pentru a-i mulțumi pe cei veniți. Acum, credincioșii erau nemulțumiți, le era foarte cald – soarele se înălțase bine pe bolta cerului – și voiau să-și verse nervii pe cineva.

Oamenii regelui erau înarmați, pe când credincioșii nu, și, la început, balanța părea să încline către oșteni; apoi, cineva veni cu ideea strălucită de a forța intrarea în atelierele meșterilor, în căutare de arme. Doi tineri dărămară cu lovituri de picior ușa de la atelierul zidarilor și ieșiră, câteva momente mai târziu, înarmați cu niște ciocane mari. În mulțime se aflau mai mulți zidari, iar unii dintre ei își croiră drum prin gloată către atelier, încercând să-i oprească pe ceilalți să intre; dar nu reușiră să se impună și fură împinși la o parte.

Jack și Aliena încercau să se retragă din mulțime, dar oamenii din spatele lor împingeau cu îndărătnicie, iar ei se treziră blocați. Jack îl ținea pe Tommy la piept, apărându-i spatele cu brațele și căpșorul cu palmele, încercând, în același timp, să rămână lângă Aliena. Văzu un bărbat mărunțel, cu o privire furișă și o barbă neagră ieșind din atelierul zidarilor cu statuia de lemn a doamnei care plângea în mâini. „N-am să o mai văd niciodată“, își spuse el, străbătut de regret; dar era prea ocupat cu încercarea de a scăpa din acea mulțime care-l zdrobea pentru a-și mai bate capul cu faptul că era jefuit.

Următorul atelier devastat fu cel al dulgherilor. Meșterii renunțaseră deja la speranța de a-și proteja atelierele, așa că nu mai făcură nici o încercare de a ține mulțimea în frâu. Fierăria se dovedise a fi prea solidă, dar mulțimea năvăli prin peretele șubred al atelierului meșterului care se ocupa de acoperiș și luară uneltele grele, diabolic de ascuțite, folosite pentru tăierea și fixarea foilor de tablă de plumb, iar Jack își spuse: „Cineva o să moară înainte să se sfârșească toată tărășenia aceasta“.

În ciuda tuturor eforturilor sale, se trezi împins înainte, către portalul de nord, unde luptele erau în toi. Observă că același lucru i se întâmpla și hoțului cu barbă neagră: bărbatul încerca să-și ia tălpășița cu prada, ținând statuia de lemn la piept, în același fel în care Jack îl ținea pe Tommy, dar și el era împins în mijlocul bulucului de oameni de presiunea mulțimii.

Dintr-odată, Jack fu atins de inspirație. I-l dădu pe Tommy Alienei, spunându-i:

– Stai aproape de mine.

Apoi îl înșfăcă pe hoț și îi smulse statuia din brațe. Bărbatul se opuse preț de câteva clipe, dar Jack era mai voinic decât el, și, oricum, de-acum hoțul se arăta mai interesat de a-și salva propria piele decât de obținerea statuii așa că, în scurt timp, îi dădu drumul.

Jack ridică statuia deasupra capului și începu să strige:

– Închinați-vă în fața Fecioarei!

La început, nimeni nu-l luă în seamă. Apoi, câțiva oameni își întoarseră capul spre el.

– Să nu o atingeți pe Maica Domnului! striga Jack cât îl țineau plămâni.

Oamenii de lângă el se dădură înapoi, superstițioși, făcând un gol în jurul lui. Jack începu să-și intre din ce în ce mai bine în rol.

– E păcat să necinstiți imaginea Fecioarei!

Ridică statuia cât mai sus, deasupra capului, și porni către biserică. „S-ar putea să meargă“, își spuse el, cuprins de un val de speranță. Tot mai mulți oameni se opreau din luptă pentru a vedea ce se întâmpla.

Aruncă o privire în spate. Aliena îl urma, neputând face nimic altceva din cauza presiunii exercitate de mulțime. Oricum, răscoala se potolea destul de rapid. Mulțimea înainta odată cu Jack, iar oamenii începură să-i repete spusele, murmurând cuprinși de evlavie:

– E Maica Domnului... Slavă ție, Marie... Faceți loc pentru statuia Fecioarei Sfinte...

Nu voiau altceva decât un spectacol, iar acum, că Jack le oferea așa ceva, luptele se opriră aproape cu totul, mai puțin vreo două încăierări, pe margine. Jack înainta cu un aer solemn. Era destul de surprins de ușurința cu care

oprise revolta. Mulțimea se dădea la o parte din calea lui, iar el ajunsese în portalul nordic al bisericii. Apoi, puse statuia jos, cu o atitudine de adânc respect, în umbra răcoroasă a ușii. Statuia avea cu puțin peste 60 de centimetri și, așezată pe pământ, părea mai puțin impresionantă.

Gloata se adună în jurul intrării, în așteptare. Jack nu avea nici cea mai vagă idee ce să facă în continuare. Probabil că ei voiau să audă o predică. Acționase ca un cleric, purtând statuia deasupra capului și scandând avertismente puternice, dar nu se mai simțea în stare să ia asupra-și alte îndatoriri clericale. Îl încerca spaima: oare de ce erau în stare credincioșii dacă-i dezamăgea acum?

Dintr-odată, din rândurile mulțimii se înalță un icnet colectiv.

Jack aruncă o privire în spatele său. Unii dintre nobilii din congregație se adunaseră în transeptul nordic, privind la ceea ce se întâmpla afară, dar nu putea vedea nimic care să justifice uimirea mulțimii.

– Miracol! rosti cineva, iar alții preluară acea vorbă: Miracol! Miracol!

Jack privi statuia și înțelese. Din ochi i se scurgeau picături de apă. La început, fu la fel de uluit ca și cei din mulțime, dar, o clipă mai târziu, își aminti teoria sa cum că doamna plângea atunci când avea loc o schimbare bruscă de la cald la rece, așa cum se întâmpla seara, în regiunile din sud. Statuia fusese mutată din fierbințeala zilei de vară în umbra rece a portalului nordic. Așa se explica apariția lacrimilor. Dar, evident, credincioșii adunați acolo nu aveau cum să știe acest lucru. Oamenii vedeau o statuie care plângea, și se minunau cu toții.

O femeie din față aruncă un denier, moneda de argint care circula în Franța, la picioarele statuii. Lui Jack îi venea să izbucnească în hohote de râs. Ce rost avea să dai bani unei bucăți de lemn? Dar oamenii fuseseră îndoctrinați de Biserică, astfel că răspunsul lor firesc la ceva sfânt era să arunce cu bani, iar alți indivizi din mulțime urmau exemplul femeii.

Jack nu se gândise niciodată că jucăria lui Raschid putea aduce bani. Într-adevăr, nu îi putea aduce bani lui Jack – oamenii nu ar fi dat nici o para dacă ar fi crezut că monedele ajungeau în buzunarele lui Jack. Dar ar fi adus o avere oricărei biserici.

Când Jack își dădu seama de acest lucru, știu, dintr-odată, ce trebuia să facă.

Gândul îi străfulgeră în minte, iar el prinse să vorbească înainte de a desluși toate implicațiile: cuvintele se nășteau în același timp cu gândurile.

– Fecioara Înălăcrimată nu-mi aparține mie, ci lui Dumnezeu, începu el.

Mulțimea se cufundă în tăcere. Aceasta era predica pe care o așteptaseră. În spatele lui Jack, episcopii cântau în biserică, dar nimeni nu se mai arăta interesat de ei.

– Timp de sute de ani, a lăncezit în țara sarazinilor, continuă Jack. Nu avea nici cea mai vagă idee care era istoria statuii, dar nu părea să conteze. Preoții înșiși nu se interesau prea îndeaproape de adevăr în ceea ce privea poveștile despre miracole și relicve sfinte. A călătorit mulți kilometri, dar călătoria ei nu s-a încheiat încă. Destinația ei este catedrala Kingsbridge, din Anglia.

Întâlni privirea Alienei. Aceasta îl privea fix, năucită. Trebui să se opună ispitei de a îi face cu ochiul, semn că inventa tot ce spunea.

– Misiunea mea sfântă e să o duc la Kingsbridge. Acolo își va găsi locul. Acolo își va găsi pacea. Privind-o pe Aliena, lui Jack îi veni ultima – și cea mai inspirată – idee și rosti: Am fost numit maistru constructor al noii catedrale din Kingsbridge.

Aliena rămase cu gura căscată. Jack îi ocoli privirea.

– Fecioara Înlăcrimată a poruncit ca, la Kingsbridge, să fie construită o biserică nouă, mai grandioasă decât cea de dinainte, în cinstea ei, și, cu ajutorul ei, eu îi voi înălța un locaș la fel de frumos ca noul altar construit aici pentru relicvele sfinte ale Sfântului Denis. Jack coborî privirea, iar imaginea banilor risipiți pe jos îi dădu ideea pentru final: Banii voștri vor fi folosiți pentru biserica cea nouă, spuse el. Fecioara binecuvântează fiecare bărbat, fiecare femeie și fiecare copil care oferă un dar pentru construcția noului ei locaș.

Timp de o clipă, mulțimea se adânci în tăcere; apoi, ascultătorii începură să arunce cu monede pe pământ, în jurul statuii. Fiecare persoană striga ceva în vreme ce-și aducea ofranda. Unii spuneau:

– Aleluia!

Sau:

– Slăvit fie Domnul!

Pe când alții cereau fie să fie binecuvântați, fie lucruri mai precise:

– Fă-l bine pe Robert, Doamne!

– Dă fruct pântecului lui Anne!

– Dă-ne recoltă bună!

Jack le cerceta chipurile: erau tulburați, îmbătați de har, fericiți. Se împingeau înainte, înghesuindu-se unii într-alții în dorința lor de a-și da banii Fecioarei Înlăcrimate. Jack privea pământul, minunându-se de felul cum banii se adunau ca zăpada troienită în jurul picioarelor sale.

Fecioara Înălăcrimată avu același efect în fiecare oraș și sat de pe drumul până la Cherbourg. În procesiunea lor pe strada principală, adunau o mulțime de oameni; iar apoi, după ce se opreau în fața bisericii pentru a da răgaz întregii populații să se adune, așezau statuia în spațiul răcoros al clădirii, iar aceasta plângea și, drept urmare, oamenii se înghesuiau să dea bani pentru construcția catedralei Kingsbridge.

Chiar la început, aproape că o pierduseră. Episcopii și arhiepiscopii cercetaseră statuia și declaraseră că era vorba, într-adevăr, de un miracol, iar abatele Suger își exprimase dorința de a o păstra pentru Saint-Denis. Îi oferise lui Jack o liră, apoi 10 și, în cele din urmă, 50 de lire. Când își dăduse seama că Jack nu era interesat de bani, îl amenințase că avea să îi ia statuia cu forța; dar arhiepiscopul Theobald de Canterbury îl împiedicase. Theobald înțelegea și el ce potențial financiar avea statuia și voia să ajungă la Kingsbridge, care se afla în arhidioceza lui. Suger cedase neelegant, exprimându-și, cu răutate, rezervele în privința naturii adevărate a miracolului.

Jack le spusese meșterilor de la Saint-Denis că avea să-i angajeze pe toți aceia care doreau să-l urmeze la Kingsbridge. Acesta fusese un alt motiv de nemulțumire din partea lui Suger. De fapt, cei mai mulți dintre ei aveau de gând să rămână pe loc, după principiul că nu se face să dai vrabia din mână pe cioara de pe gard; dar existau și câțiva care erau de obârșie din Anglia și ar fi fost tentați să se întoarcă; iar ceilalți aveau să ducă vestea, pentru că fiecare zidar avea datoria să-și informeze frații în privința înființării unor noi șantiere. În câteva săptămâni, meșteri din toată creștinătatea aveau să înceapă călătoria spre Kingsbridge, după cum Jack colindase șase, șapte șantiere în ultimii doi ani. Aliena îl întrebă pe Jack ce avea să facă dacă stăreția Kingsbridge nu îl numea pe el maistru constructor. Jack nu avea nici cea mai vagă idee în această privință. Făcuse anunțul acela sub impulsul momentului și nu avea nici un plan de rezervă, pentru situația în care lucrurile nu ar fi mers așa cum își dorea el.

După ce revendicase Fecioara Înălăcrimată pentru Anglia, arhiepiscopul Theobald nu era dispus să-l lase pe Jack să plece pur și simplu cu ea. Trimisese doi preoți din anturajul său, pe Reynold și Edward, pentru a-i însoți pe Jack și pe Aliena în călătoria lor. La început, pe Jack îl deranjase această măsură, dar, destul de repede, ajunsese să-i placă tovărășia celor doi. Reynold era un tânăr cu chip proaspăt, cu o minte incisivă și cu o înclinație pentru polemici, care se arăta foarte interesat de matematica studiată de Jack la Toledo. Edward era un bărbat mai în vârstă, cu gesturi blânde, destul de lacom la mâncare. Bineînțeles, principala lor misiune consta în a se asigura că

nici un ban din donații nu intra în punga lui Jack. De fapt, preoții cheltuiau fără nici o opreliște din ceea ce strângea din donații pentru a-și plăti cheltuielile de călătorie, în timp ce Jack și Aliena și le plăteau singuri pe ale lor, așa că arhiepiscopul ar fi făcut mai bine să aibă încredere în Jack.

În drumul spre Barfleur, de unde puteau lua o corabie către Wareham, trecură prin Cherbourg. Cu mult înainte de a ajunge în inima orașelului de coastă, Jack își dădu seama că era ceva în neregulă. Oamenii nu se uitau lung la Fecioară.

Se uitau lung la el.

După o vreme, preoții observară și ei acest lucru. Purtau statuia pe o targă de lemn, așa cum făceau de fiecare dată când intrau într-un oraș. Pe măsură ce oamenii se strângeau în urma lor, Reynold șuieră în urechea lui Jack:

– Ce se întâmplă?

– Nu știu.

– Sunt mai interesați de tine decât de statuie! Ai mai fost aici vreodată?

– Niciodată.

– Numai cei mai în vârstă se uită la Jack, spuse Aliena. Tinerii se uită la statuie.

Avea dreptate. Copiii și tinerii reacționau la vederea statuii cu o curiozitate firească. Doar cei de vârstă mijlocie se holbau la Jack. Acesta încercă să-i fixeze la rândul-i cu privirea și descoperi că se speriau. Unul făcu semnul crucii în direcția lui.

– Ce au cu mine? întrebă el, cu voce tare.

Cu toate acestea, procesiunea lor atrase credincioșii la fel de repede ca de fiecare dată, așa că ajunseră în piață urmați de o mulțime considerabilă. Așezară Fecioara pe pământ, în fața bisericii. În aer domnea miros de apă sărată și de pește proaspăt. Câțiva orașeni intrară în biserică. De obicei, în momentul următor preoții orașului ieșeau și discutau cu Reynold și cu Edward. Aveau loc discuții și explicații, după care statuia era pusă înăuntru, iar din ochii ei se prelingeau lacrimi. Nu se întâmplase decât într-o ocazie ca Fecioara să nu plângă: într-o zi rece, atunci când Reynold insistase să urmeze procedura normală, deși Jack îl avertizase că era posibil să nu meargă. Acum îi respectau cu toții părerea.

Astăzi, vremea se dovedea numai bună, însă altceva era în neregulă. Pe fețele bătute de vânt ale marinarilor și pescarilor din jurul lor se așternuse o expresie de frică superstițioasă. Tinerii simțeau neliniștea celor mai în vârstă, iar întreaga mulțime era suspicioasă și vag ostilă. Nimeni nu se apropie de

micul grup străin pentru a întreba despre statuie. Se țineau la distanță, vorbind șoptit, așteptând să se întâmple ceva.

Într-un final, preotul își făcu apariția. În alte orașe, preotul se apropiase de ei cuprins de o curiozitate circumspectă, dar acesta veni precum un exorcist, ținând un crucifix în fața sa, ca un scut, și, în cealaltă mână, un potir cu apă sfințită.

– Ce crede că o să facă? spuse Reynold. Să alunge vreun demon?

Preotul se apropie, incantând ceva în latină și i se adresă lui Jack, în franceză:

– Îți ordon, spirite rău, să te întorci în Castelul Stafiiilor! În numele...

– Nu sunt nici o stafie, nebunule! izbucni Jack.

Era speriat.

Preotul continuă:

– Tatălui, Fiului și al Sfântului Duh...

– Suntem într-o misiune comandată de arhiepiscopul de Canterbury, protestă Reynold. Am fost binecuvântați de Sfinția Sa.

– Nu e o stafie, zise Aliena. Îl cunosc de când aveam doisprezece ani!

Pe fața preotului se așternu o expresie de ușoară incertitudine.

– Ești stafia unui bărbat din orașul acesta care a murit în urmă cu douăzeci și patru de ani, spuse el.

Din mulțime se auziră mai multe glasuri care-și exprimau acordul, iar preotul își începu din nou incantația.

– Nu am decât douăzeci de ani, zise Jack. Poate că doar semăn cu omul acela care a murit.

Cineva ieși din mulțime.

– Nu numai că semeni cu el, spuse respectivul. Ești chiar el... exact cum era în ziua în care a murit.

Cuprinsă de o spaimă superstițioasă, mulțimea murmura. Speriat, Jack îl privi pe cel care vorbise. Acesta era un bărbat cu barba grizonantă de patruzeci și mai bine de ani, îmbrăcat ca un meșter sau ca un negustor prosper. Nu era genul de om care să se lase cuprins de isterie. Jack i se adresă cu un glas oarecum tremurător.

– Tovarășii mei mă cunosc, spuse el. Doi dintre ei sunt preoți. Femeia este soața mea. Copilașul este fiul meu. Sunt și ei stafii?

Pe fața bărbatului se zugrăvi nesiguranța.

O femeie cu părul alb, aflată lângă el, interveni:

– Nu mă cunoști, Jack?

Jack tresări, de parcă ar fi fost înțepat. Acum era de-a dreptul îngrozit.

– De unde-mi știi numele? întrebă el.

– Pentru că sunt mama ta, spuse ea.

– Ba nu ești! zise Aliena, iar Jack sesiză un accent de panică în glasul ei.

Eu o cunosc pe mama lui, și nu ești tu! Ce se întâmplă aici?

– Vrăji diavolești! spuse preotul.

– Stați un moment, zise Reynold. S-ar putea ca Jack să fie înrudit cu bărbatul care a murit. A avut copii?

– Nu, spuse bărbatul cu barba grizonantă.

– Ești sigur?

– Nu era căsătorit.

– Nu e același lucru.

Câțiva oameni din mulțime chicotiră, dar preotul îi țintui cu priviri fioroase.

Bărbatul cu barbă grizonantă spuse:

– Dar a murit acum douăzeci și patru de ani, iar *acest* Jack spune că nu are decât douăzeci.

– Cum a murit? întrebă Reynold.

– Înecat.

– I-ați văzut cadavrul?

Peste cei prezenți se lăsă tăcerea. În cele din urmă, bărbatul cu barba grizonantă spuse:

– Nu, nu i-am văzut niciodată cadavrul.

– L-a văzut *cineva*? întrebă Reynold, ridicând vocea și simțind deja gustul victoriei.

Nimeni nu răspunse.

Reynold se întoarse către Jack:

– Tatăl tău e în viață?

– A murit înainte să mă nasc eu.

– Ce meserie avea?

– Menestrel.

Oamenii strănși în fața bisericii traseră cu toții aer în piept, uimiți, iar femeia cu părul alb spuse:

– Jack al meu era menestrel.

– Dar *acest* Jack e zidar, zise Reynold. L-am văzut lucrând. Oricum, ar putea fi *fiul* lui Jack menestrelul. Se întoarse către Jack: Cum îl chema pe tatăl tău? Jack Menestrelul, cumva?

– Nu. I se spunea Jack Shareburg.

Preotul repetă numele, pronunțându-l oarecum diferit:

– Jacques Cherbourg?

Jack era uluit. Nu înțelesese niciodată numele tatălui său, dar acum lucrurile se limpezeau. Asemenea multor călători, era numit după locul de obârșie.

– Da, spuse cu mirare Jack. Bineînțeles. Jacques Cherbourg!

În sfârșit, găsisse urma tatălui său, cu mult după ce renunțase la căutare. Se dusese tocmai până în Spania, dar ce căuta el fusese aici, pe coasta Normandiei. Își atinsese scopul. Simțea o satisfacție obosită, de parcă ar fi lepădat o povară grea, după ce o purtase în spinare cale lungă.

– Deci e totul clar, spuse Reynold, privind în jur triumfător, la cei adunați acolo. Jacques Cherbourg nu s-a înecat, a supraviețuit. A ajuns în Anglia, a trăit acolo o perioadă, a lăsat o fată gravidă, după care a murit. Fata a născut un băiat și l-a botezat după numele tatălui. Jack, aici de față, are douăzeci de ani și arată exact cum arăta tatăl său în urmă cu douăzeci și patru de ani. Reynold își aținti privirea asupra preotului. Nu e nevoie de nici un exorcism, părinte! Nu e altceva decât o reuniune de familie.

Aliena își trecu brațul într-al lui Jack și îi strânse mâna. Acesta era stupefiat. Pe limbă îi stăteau zeci de întrebări și nu știa de unde să înceapă. Rosti una, la întâmplare:

– De ce erați atât de siguri că a murit?

– Toți cei aflați pe *Corabia Albă* au murit, spuse bărbatul cu barba grizonantă.

– *Corabia Albă*?

– Îmi aduc aminte de *Corabia Albă*, zise Edward. A fost un dezastru faimos. Moștenitorul tronului s-a înecat. Apoi, moștenitoare a rămas Maud, și de aceea a ajuns pe tronul Angliei Stephen.

Jack întrebă:

– Dar de ce se afla el pe un astfel de vas?

Bătrâna care vorbise mai devreme îi răspunse:

– Trebuia să-i distreze pe nobili pe parcursul călătoriei. Îl privea pe Jack. Înseamnă că tu ești băiatul lui. Nepotul meu. Îmi pare rău că am crezut că ești o stafie. Semeni foarte mult cu el.

– Tatăl tău era fratele meu, spuse bărbatul cu barba grizonantă. Eu sunt unchiul tău, Guillaume.

Cu o lucire de plăcere în privire, Jack își dădu seama că aceasta era familia după care tânjise, rudele tatălui său. Nu mai era singur pe lume. În sfârșit, își găsisse rădăcinile.

– Ei bine, acesta este fiul meu, Tommy, spuse el. Uite ce păr roșcat are!

Bătrâna cu păr alb privi cu drag copilașul, după care rosti, cu un glas uimit:

– O, Doamne, sunt străbunică!

Toți izbucniră în râs.

– Oare cum a ajuns tata în Anglia? zise Jack.

Capitolul 13

I

– Și Domnul a zis către Satan: „Uită-te la robul Meu Iov. Uită-te la el: că nu este nici unul ca el pe pământ, un om bun“. Philip se opri, pentru a spori efectul cuvintelor. Bineînțeles, nu era o traducere: era o interpretare liberă a poveștii. Continuă: „Spune-mi dacă nu e, într-adevăr, un om drept, care se teme de Dumnezeu și nu face nici un rău“. Așa că Satan a spus: „Bineînțeles că te venerază pe Tine. I-ai dat totul. Privește-l numai. Șapte fii și trei fiice. Șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi și cinci sute de asini. De aceea este un om bun“. Așa că Dumnezeu a zis: „Bine. Ia-i-le pe toate, și o să vezi ce se întâmplă“. Și tocmai asta a făcut Satan.

În timp ce predica, mintea lui Philip rătăcea către scrisoarea uluitoare pe care o primise de dimineață de la arhiepiscopul de Canterbury. Începea prin a-l felicita pentru obținerea miraculoasei Fecioare Înlăcrimate. Philip nu știa ce anume reprezenta o astfel de fecioară înlăcrimată, dar era destul de sigur că nu avea așa ceva. De asemenea, arhiepiscopul se declara încântat de vestea că reîncepea construcția noii catedrale. Philip nu luase o astfel de hotărâre. Înainte de a face ceva, aștepta un semn de la Dumnezeu și, cât aștepta, ținea masa duminicală în mica biserică parohială. În final, arhiepiscopul Theobald îi lăuda viclenia de a numi un maestru constructor care lucrase la noua absidă de la Saint-Denis. Evident, Philip auzise de abația Saint-Denis și de vestitul abate Suger, cel mai important om al Bisericii din întreaga Franță; dar nu știa nimic de noua absidă construită acolo și nu numise nici un maestru constructor, de niciunde. Philip începuse să creadă că scrisoarea fusese destinată altcuiva, ajungând la el din greșeală.

– Și, ce a zis Iov, când și-a pierdut toată averea, iar copiii îi muriseră? L-a blestemat el pe Dumnezeu? S-a închinat el lui Satan? Nu! A spus: „Gol m-am născut și gol voi muri. Domnul dă și Domnul ia – binecuvântat fie numele Domnului“. Așa a spus Iov. Iar apoi Dumnezeu i-a zis lui Satan: „Ce ți-am spus Eu?“ Și Satan a răspuns: „Bine, dar încă mai are sănătatea, nu-i așa? Un om poate rezista la orice cât e sănătos“. Iar Dumnezeu a înțeles că trebuia să-l lase pe Iov să mai sufere pentru a dovedi că avea dreptate: „Ia-i și sănătatea, atunci, și o să vezi ce se întâmplă“. Așa că Satan l-a îmbolnăvit pe Iov, iar trupul acestuia s-a acoperit cu furuncule din cap până în picioare.

Predicile ajungeau să fie rostite mai des în biserici. În vremea copilăriei lui Philip, erau mult mai rare. Abatele Peter se pronunța împotriva lor, spunând că-l ispiteau pe preot să se pună pe sine în evidență. Perspectiva tradițională era că membrii congregației ar trebui să fie simpli spectatori, urmărind în tăcere ritualurile sfinte oficiate de preot, ascultând cuvintele latinești fără să le înțeleagă, având o încredere oarbă în intervenția preotului pe lângă Dumnezeu. Dar ideile se schimbaseră cu timpul. Gânditorii progresiști din ziua de azi nu-i mai vedeau pe credincioși drept observatori muți ai unei ceremonii mistice. Biserica trebuia să fie parte integrantă a existenței lor de zi cu zi. Marca evenimentele importante din viețile lor, de la botez, la căsătorie și nașterea copiilor, până la maslu și îngroparea în pământ sfințit. Putea fi seniorul, judecătorul, patronul sau clientul lor. Din ce în ce mai mult, oamenilor li se cerea să fie creștini în fiecare zi, nu numai duminicile. Conform părerilor moderne, ei aveau nevoie de ceva mai mult decât simple ritualuri: voiau explicații, sentințe, încurajări, predici.

– Eu cred că Satan a avut o discuție cu Dumnezeu despre Kingsbridge, spuse Philip. Cred că Dumnezeu i-a zis lui Satan: „Privește oamenii mei din Kingsbridge. Nu-i așa că sunt niște creștini buni? Uite cât de mult muncesc toată săptămâna pe câmp și în ateliere, iar duminica și-o petrec trudind la înălțarea unei catedrale pentru Mine. Spune-mi că nu sunt oameni buni, dacă poți!“ Iar Satan a zis: „Sunt buni pentru că le merge bine. Le-ai dat recolte bune, vreme frumoasă, clienți în prăvălii și protecție în fața conșilor răi. Dar ia-le toate acestea și ei vor veni de partea mea!“ Așa că Dumnezeu a spus: „Ce vrei să faci?“ Și Satan i-a răspuns: „Să dau foc orașului“. Dumnezeu a spus: „Bine, dă-i foc, și o să vezi ce se întâmplă“. Și așa, Satan l-a trimis pe William Hamleigh să dea foc târgului nostru de lână.

Pe Philip îl consola foarte mult povestea lui Iov. Ca și Iov, Philip lucrase din greu toată viața pentru a îndeplini voia Domnului așa cum putuse; și, ca și Iov, fusese răsplătit cu ghinioane, eșecuri și umiliri. Dar scopul predicii era

să-i încurajeze pe localnici, iar Philip își dădea seama că nu avea nici un efect. Totuși, povestea nu ajunsese la final.

– Iar apoi Dumnezeu i-a spus lui Satan: „Privește! Ai ars tot orașul până-n temelii, iar ei tot îmi construiesc catedrala cea nouă. Spune-mi, dacă poți, că nu sunt oameni buni!“ Dar Satan a zis: „M-am purtat prea blând cu ei. Majoritatea au scăpat din incendiu. Și și-au reconstruit repede căsuțele lor de lemn. Lasă-mă să le trimit un dezastru adevărat, și apoi să vedem ce se întâmplă“. Iar Dumnezeu a oftat și a spus: „Și ce vrei să faci acum?“ Satan a răspuns: „O să le prăvălesc acoperișul noii biserici în cap“. Și a făcut-o, după cum știm cu toții.

Aruncând o privire printre credincioși, Philip zări foarte puține persoane care să nu-și fi pierdut vreo rudă în dezastrul acela îngrozitor. O văzu pe văduva Meg, care avusese un soț bun și trei fii ca brazii, uciși cu toții de pietrele prăbușite; nu mai rostise nici un cuvânt de atunci, iar părul îi albise. Alții fuseseră mutilați. Piciorul drept al lui Peter Pony fusese zdrobit, iar acum șchiopăta: înainte fusese împlănzitor de cai, dar acum lucra pentru fratele său, la făcut șei. În oraș aproape că nu exista familie care să fi rămas neafectată. Așezat pe pardoseală, în fața congregației, se afla un om care nu-și mai putea folosi picioarele. Philip se încruntă: oare cine era? Nu fusese rănit la prăbușirea acoperișului – Philip nu-l mai văzuse până atunci. Apoi își aminti că i se spusese că s-ar găsi un invalid în oraș, care cerșea și dormea printre ruinele catedralei. Philip ordonase să i se dea un pat în casa de oaspeți.

Mintea îi rătăcea din nou către alte chestiuni. Își concentrează atenția asupra predicii:

– Și ce a făcut Iov? Soția lui i-a spus: „Blesteamă-l pe Dumnezeu și mori în pace“. Dar a făcut-o? Nu. Și-a pierdut credința? Nu. L-a dezamăgit pe Satan. Și, vă spun eu... Philip ridică brațul într-un gest dramatic, pentru a-și sublinia ideea. Vă spun eu, Satan va fi dezamăgit și de oamenii din Kingsbridge! Pentru că noi continuăm să ne închinăm în fața adevăratului Dumnezeu, aidoma lui Iov în cuprinsul tuturor încercărilor la care a fost supus.

Se opri din nou, lăsându-i pe ascultători să cugete la vorbele sale, dar își putea da seama că nu reușise să ajungă la sufletele lor. Chipurile înălțate spre el păreau stăpânite de interes, dar nu și de inspirație. Într-adevăr, nu era un predicator care să-și inspire auditoriul. Era un om realist. Nu putea captiva o mulțime de credincioși prin forța personalității sale. Într-adevăr, inspira o loialitate puternică, dar nu imediat: se întâmpla treptat, în timp, pe măsură ce oamenii ajungeau să înțeleagă felul cum trăia și ce reușea el să facă. Uneori, munca sa îi inspira pe oameni – sau îi inspirase, odinioară –, dar cuvintele sale, niciodată.

Totuși, cea mai bună parte a poveștii urma abia acum.

– Ce s-a întâmplat cu Iov, după ce Satan a încercat tot ce i-a stat în putință? Ei bine, Dumnezeu i-a dat mai mult decât avusese la început – de două ori mai mult! Avusese șapte mii de oi, acum avea paisprezece mii. Cele trei mii de cămile pierdute au fost înlocuite de șase mii. Și a mai avut parte de alți șapte fii și de încă trei fiice.

Credincioșii adunați păreau indiferenți. Philip vorbi mai departe:

– Iar Kingsbridge va prospera din nou, într-o bună zi. Văduvele se vor mărita din nou, iar cei ai căror copii au murit vor avea alții; străzile noastre vor fi pline de oameni, magazinele, pline de pâine și vin, piele și aramă, catarama și încălțări: și, într-o zi, o să ne reconstruim catedrala.

Problema era că nu știa dacă el însuși credea în vorbele acestea; și, ca atare, nu le putea rosti cu convingere. Nici nu era de mirare că membrii congregației nu se arătau emoționați.

Își coborî privirile către cartea groasă din fața lui și traduse propozițiile latinești în engleză.

– Iar Iov a mai trăit alți o sută și patruzeci de ani și și-a văzut fiii, nepoții și strănepoții. Apoi a murit, bătrân și mulțumit.

Starețul închise cartea.

În capătul din spate al micii biserici se iscă agitație. Iritat, Philip își înalță privirea. Era conștient că predica sa nu avusese efectul așteptat, dar, oricum, își dorea câteva clipe de tăcere pentru a o încheia. Ușa bisericii era deschisă, iar toți cei din spate priveau la ceva din afară. Philip băgă de seamă că dincolo de ușă se adunase o mulțime considerabilă – erau, probabil, toți locuitorii din Kingsbridge care nu veniseră la slujbă, estimă el. Ce se întâmpla?

În minte îi apărură mai multe posibilități – se iscase o încăierare, un incendiu, cineva era pe moarte, de oraș se apropiau mulți călăreți –, dar ceea ce se întâmplă îl luă total pe nepregătite. Mai întâi, doi preoți intrară în biserică, purtând o statuie reprezentând o femeie pe o scândură acoperită cu o pânză brodată de altar. Solemnitatea de care dădeau dovadă sugera faptul că statuia reprezenta o figură sfântă, probabil Fecioara Maria. În spatele preoților veneau alte două persoane, iar acestea constituirea o surpriză și mai mare: una era Aliena, iar cealaltă, Jack.

Philip îndreptă spre Jack o privire în care afecțiunea se împletea cu exasperarea. „Băiatul acesta, își spuse el. În ziua în care a sosit aici, vechea catedrală a ars până în temelii și, de atunci, nimic legat de el nu s-a dovedit a fi normal.“ Dar Philip era mai degrabă încântat decât iritat de apariția lui Jack. În ciuda tuturor problemelor pe care le cauzase, Jack avea darul de a face

viața interesantă. Băiat? Philip se mai uită o dată la el. Jack nu mai era doar un băiat. Lipsise doi ani, dar se maturizase cât pentru zece, iar ochii săi purtau pecetea osteneții și a cunoașterii. Unde fusese? Și cum de-l găsisese Aliena?

Procesiunea ajunsese în mijlocul bisericii. Philip hotărî să nu facă nimic și să aștepte să vadă ce avea să se întâmple. În rândul mulțimii se stârni un val de tulburare, pe măsură ce credincioșii îi recunoscuseră pe Jack și pe Aliena. Apoi se auzi un alt sunet, un murmur de frică și de uimire, iar cineva spuse:

– Plânge!

Alții repetară această vorbă, transformând-o într-un fel de incantație:

– Plânge! Plânge!

Philip își îndreptă privirea către statuie. În mod clar, din ochi îi curgeau picături de apă. Apoi își aminti misterioasa epistolă a arhiepiscopului, care făcea referire la Fecioara Înlăcrimată. Deci aceasta era. În privința naturii miraculoase a lacrimilor, Philip prefera să se pronunțe mai încolo. Observă că ochii păreau a fi din piatră, sau poate vreun fel de cristal, în timp ce restul statuii era din lemn: acest lucru putea fi cheia întregului mister.

Preoții se întoarseră și puseră scândura pe pardoseală, astfel încât Fecioara să se afle cu fața la congregație. Atunci, Jack începu să vorbească:

– Fecioara Înlăcrimată mi-a parvenit într-o țară îndepărtată, foarte îndepărtată, spuse el.

Philip nu privea cu ochi buni faptul că Jack devia atenția credincioșilor de la slujbă, dar hotărî să nu acționeze pripit: avea să-i îngăduie să spună ce avea de spus. Oricum, era curios.

– Mi-a fost dăruită de un sarazin botezat, continuă Jack.

Credincioșii începură să murmure, surprinși: de obicei, în astfel de istorisiri, sarazinii erau personajele barbare, cu chipul întunecat, iar puțini știau că unii dintre ei erau chiar creștini.

– La început, m-am întrebat de ce mi-a fost dată mie. Dar, oricum, am purtat-o cu mine cale lungă.

Jack reușise să-i vrăjească pe cei adunați în biserică. „Se pricepe mai bine decât mine la predici, își spuse cu tristețe Philip. Deja simt cum se acumulează tensiunea în cadrul mulțimii.“ Jack vorbea mai departe:

– La un moment dat, am început să-mi dau seama că voia să o duc acasă. Dar unde era casa ei? În cele din urmă, am avut o revelație: voia să ajungă la Kingsbridge.

Printre credincioși se răspândi o zumzăială de cuvinte pline de uimire. Philip privea întreaga scenă cu scepticism. Era o diferență între modul în care lucra Dumnezeu și cel în care acționa Jack, iar cuvintele auzite purtau mai degrabă amprenta acestuia din urmă. Dar Philip nu rosti nici un cuvânt.

– Însă atunci m-am gândit: La ce să o aduc? Ce altar va avea la Kingsbridge? În ce biserică își va găsi odihna? Jack privi în jur, la interiorul simplu, văruiat, al bisericii parohiale, ca și cum ar fi vrut să spună: „În mod clar, acesta nu e locul potrivit“. Continuă: Și, de parcă mi-ar fi vorbit cu voce tare, am auzit-o spunând: „Tu, Jack Jackson, îmi vei face un altar și îmi vei construi o biserică“.

Philip începu să înțeleagă ce urmărea Jack. Fecioara era scânteia care trebuia să reaprindă entuziasmul oamenilor pentru construirea unei noi catedrale. Avea să facă exact ce nu reușise predica lui Philip despre Iov. Dar, indiferent de acest lucru, Philip tot trebuia să se întrebe: era oare voia Domnului sau numai a lui Jack?

– Așa că am întrebat-o: „Cu ce? Nu am bani“. Iar ea a spus: „Am să aduc eu bani“. Și astfel am pornit la drum, cu binecuvântarea arhiepiscopului Theobald de Canterbury.

Jack ridică privirea către Philip atunci când pomeni de arhiepiscop. „Îmi transmite ceva, se gândi starețul. Îmi spune că are proptele sus-puse pentru ceea ce face.“

Jack se uită din nou spre mulțimea de credincioși.

– Iar pe tot parcursul drumului, de la Paris, prin Normandia, peste mare și până la Kingsbridge, creștinii pioși au dat bani pentru construirea altarului Fecioarei Înlăcrimate.

Spunând acestea, Jack făcu semn către o persoană de afară.

Câteva clipe mai târziu, în biserică intrară solemn doi sarazini cu turbane pe cap, care purtau pe umeri un cufăr cu întărituri de fier.

Speriați, sătenii se dădură înapoi din calea lor. Chiar și Philip era uluit. Știa, din auzite, că sarazinii aveau pielea maronie, dar nu văzuse niciodată unul în carne și oase, iar realitatea era de-a dreptul uimitoare. Veșmintele lor bufante, viu colorate, erau la fel de spectaculoase. Cei doi trecură printre credincioșii năuciți și îngenuncheară în fața Fecioarei, punând, plini de respect, cufărul pe pardoseală.

Cât timp Jack descuie cufărul cu o cheie uriașă și dădu la o parte capacul, peste cei prezenți se așternu o tăcere deplină. Oamenii își întinseră gâturile pentru a vedea mai bine. Dintr-o mișcare, Jack răsturnă cufărul.

Se auzi un zgomot asemănător cu cel al unei cascade, iar din cufăr se revărsă un șuvoi de monede de argint, sute, mii. Oamenii se înghesuiră în jurul lui pentru a privi mai bine: nici unul dintre ei nu mai văzuse vreodată atâția bani strânși laolaltă.

Jack ridică tonul, pentru a le acoperi exclamațiile și a se face auzit.

– Am adus-o acasă, iar acum o dăruiesc pentru construirea catedralei.

Apoi se întoarse, îl privi pe Philip în ochi și își înclină capul, ca și cum ar fi spus: „E rândul tău acum“.

Philip nu suporta să fie astfel manipulat, dar, în același timp, trebuia să recunoască faptul că Jack o făcuse în mod magistral. Totuși, acest lucru nu însemna că avea să se lase atras în așa ceva. Poate că oamenii o aclamau pe Fecioara Înlăcrimată, dar numai Philip avea căderea să decidă dacă i se permitea să rămână la catedrala Kingsbridge, alături de osemintele Sfântului Adolphus. Și starețul încă nu era convins.

Unii dintre săteni începură să le adreseze întrebări sarazinilor. Philip coborî de la amvon și se apropie mai mult, pentru a asculta.

– Vin dintr-o țară îndepărtată, foarte îndepărtată, spunea unul dintre ei.

Philip descoperi cu surprindere că vorbea engleza ca un pescar din Dorset, dar cei mai mulți dintre săteni nici măcar nu știau că sarazinii își aveau propria limbă.

– Cum se numește țara ta? întrebă cineva.

– Țara mea se numește Africa, răspuse sarazinul.

Bineînțeles, după cum știa Philip – deși mulți dintre săteni nu cunoșteau acest lucru –, în Africa existau mai multe țări, iar Philip se întreba din care dintre ele venea acest sarazin. Ce strașnic ar fi fost să fie vorba de un loc menționat în Biblie, precum Egiptul sau Etiopia.

O fetiță întinse un deget șovăielnic și atinse mâna oacheșă. Sarazinul îi zâmbi. „În afară de culoarea pielii, își spuse Philip, nu arată diferit față de ceilalți.“ Încurajată, fata spuse:

– Cum e în Africa?

– Sunt deșerturi întinse și smochini.

– Ce e acela un smochin?

– E un copac care face niște... fructe care arată ca niște căpșuni și au gust ca de pere.

Dintr-odată, Philip fu cuprins de o suspiciune îngrozitoare. Zise:

– Spune-mi, sarazinule, în ce oraș te-ai născut?

– În Damasc, zise bărbatul.

Suspiciunea lui Philip se dovedi a fi fost întemeiată. Era furios. Atinse brațul lui Jack și îl trase deoparte. Pe un ton scăzut, dar furios, spuse:

– De-a ce te joci aici?

– Ce vrei să spui? întrebă Jack, încercând să facă pe nevinovatul.

– Aia doi nu sunt sarazini. Sunt pescari din Wareham cu părul și pielea vopsite maro.

Jack nu părea deranjat de faptul că înșelătoria sa fusese descoperită. Zâmbi și spuse:

– Cum de-ai ghicit?

– Nu cred că bărbatul acela a văzut vreodată o smochină, iar Damascul nu e în Africa. Ce e cu minciunile acestea?

– E o păcăleală nevinovată, spuse Jack și arboră zâmbetul său fermecător.

– Nu există păcăleli nevinovate, rosti glacial Philip.

– Bine. Jack văzu că Philip era furios. Deveni serios. Servește același scop ca și un desen inspirat pe o pagină din Biblie. Nu e adevărul, e o ilustrație. Pescarii mei vopsiți maro pun în scenă adevărul că Fecioara Înălăcrimată vine dintr-un ținut al sarazinilor.

Cei doi preoți și Aliena se desprinseseră de mulțimea adunată în jurul Fecioarei și li se alăturară lui Philip și lui Jack. Starețul nu-i luă în seamă și i se adresă lui Jack:

– Un șarpe desenat nu te sperie. O ilustrație nu e o minciună. Sarazinii tăi nu sunt ilustrații, sunt niște impostori.

– Am adunat mult mai mulți bani după ce i-am cooptat pe sarazini, spuse Jack.

Philip privi grămada de monede de pe pardoseală.

– Probabil că orașenii cred că-s de ajuns pentru a construi o catedrală, spuse el. Mie mi se pare că sunt în jur de 100 de lire. Tu știi prea bine că nu au cum să acopere nici un an de lucrări.

– Banii sunt ca și sarazinii, spuse Jack. Ceva simbolic. Știi cum nu se poate mai bine că ai banii necesari începerii lucrărilor.

Era adevărat. De-acum, nimic nu-l împiedica pe Philip să construiască. Fecioara era exact genul de lucru necesar pentru a reînsufleți Kingsbridge-ul. Avea să atragă oameni în oraș – pelerini, cărturari, dar și pe cei pur și simplu curioși. Avea să le dea din nou curaj orașenilor. Va fi considerată un semn bun. Philip așteptase un semn de la Dumnezeu, și voia cu ardoare să creadă că acesta era cel cerut. Dar nu simțea că venea, într-adevăr, de la Dumnezeu. Simțea că era una dintre isprăvile lui Jack.

Cel mai tânăr din cei doi preoți spuse:

– Eu sunt Reynold, iar acesta este Edward. Lucrăm pentru arhiepiscopul de Canterbury. Ne-a trimis să însoțim Fecioara Înălăcrimată.

– Dacă aveți binecuvântarea arhiepiscopului, de ce ați avut nevoie de doi sarazini închipuiți ca să dea credibilitate Fecioarei? întrebă Philip.

Edward arboră o expresie oarecum rușinată. Reynold spuse:

– A fost ideea lui Jack, dar mărturisesc că nu am văzut nici un rău în ea. Doar nu ai îndoieli în ceea ce privește Fecioara, Philip?

– Poți să mi te adresezi cu părinte, replică tăios Philip. Faptul că lucați pentru arhiepiscop nu vă dă dreptul de a le vorbi de sus superiorilor voștri.

Răspunsul la întrebarea ta este „da“. Am îndoieli în ceea ce privește Fecioara. Nu am de gând să pun statuia în interiorul catedralei Kingsbridge până ce nu mă conving că e un obiect sfânt.

– O statuie de lemn plânge, spuse Reynold. Ce miracol mai mare vrei?

– Nu știm de ce plânge. Asta nu înseamnă că e vorba despre un miracol. Preschimbarea apei lichide în gheață solidă e și ea inexplicabilă, dar nu e o minune.

– Arhiepiscopul va fi extrem de dezamăgit dacă refuzi Fecioara. A avut mult de furcă pentru a-l împiedica pe abatele Suger să nu o oprească la Saint-Denis.

Philip își dădu seama că era amenințat. „Tânărul Reynold va trebui să se străduiască mult mai mult pentru a reuși să mă intimideze pe mine“, își spuse el. Rosti, curtenitor:

– Sunt convins că arhiepiscopul nu ar vrea ca eu să accept Fecioara în stăreție înainte de a face niște cercetări de rutină în privința legitimității ei.

Simțiră ceva mișcându-se la picioarele lor. Philip coborî privirea și îl văzu pe invalidul pe care-l observase mai devreme. Nefericitul se târa pe pardo-seală, cu picioarele paralizate în urma sa, încercând să se apropie de statuie. În oricare parte încerca să-și croiască drum, se vedea împiedicat de mulțime. Philip făcu un pas în lateral pentru a-l lăsa să treacă. Sarazinii îi împiedicau pe oameni să atingă statuia, dar nu-l observară pe infirm. Philip îl văzu întinzând mâna. În condiții normale, Philip nu ar fi îngăduit nimănui să atingă o relicvă sfântă, dar încă nu acceptase faptul că era un obiect sfânt, așa că nu schiță nici un gest. Infirmul atinse marginea veșmântului statuii de lemn. Dintr-odată, din gâtleejul acestuia se înalță un strigăt victorios:

– Simt! urlă el. Simt!

Toți își ațintiră privirile asupra lui.

– Simt cum îmi revine puterea! strigă el.

Neîncrezător, Philip își aținti privirea asupra bărbatului, știind ce avea să se întâmple mai departe. Bărbatul îndoii un picior, apoi și pe celălalt. Dinspre privitori se auzi un icnet de uimire. Invalidul întinse o mână, iar cineva îl sprijini. Cu un efort, bărbatul se ridică în picioare.

Dinspre mulțime se ridică un sunet asemănător unui geamăt de plăcere.

Cineva strigă:

– Încearcă să mergi!

Ținând în continuare mâna celui care-l ajuta, bărbatul făcu un pas nesigur, apoi un altul. Oamenii priveau într-o tăcere de moarte. Schițând al treilea pas, se împletici, iar ei suspinară. Dar bărbatul își recăpătă echilibrul și merse în continuare.

Credincioșii ovaționară.

Invalidul porni de-a lungul naosului, iar membrii congregației îl urmară. După alți câțiva pași, o luă la fugă. Ovațiile deveniră din ce în ce mai puternice pe când el trecea de ușa bisericii și ieșea la lumina zilei, urmat de majoritatea enoriașilor.

Philip îi privi pe cei doi preoți. Reynold era uluit, iar chipul lui Edward era brăzdat de lacrimi. În mod clar, nu aveau nimic de-a face cu ceea ce tocmai se întâmplase. Philip se întoarse către Jack și spuse, în culmea furiei:

– Cum îndrăznești să pui la cale o astfel de farsă?

– Farsă? zise Jack. Ce farsă?

– Bărbatul acela n-a fost văzut prin ținut până în urmă cu câteva zile.

Într-o zi sau două o să se facă nevăzut, fără să se mai întoarcă vreodată, cu buzunarele pline de bani. Știu bine cum se fac lucrurile acestea, Jack! Din păcate, nu ești prima persoană care să pună la cale un așa-zis miracol. Nu a avut nimic la picioare, nu-i așa? Nu e decât un alt pescar din Wareham.

Acuzația fu confirmată de expresia vinovată a lui Jack.

– Ți-am spus că nu ar fi trebuit să încerci așa ceva, zise Aliena.

Cei doi preoți păreau loviți cu leuca. Fuseseră duși de nas. Reynold era în culmea furiei. Se întoarse către Jack.

– Nu aveai nici un drept! împrășcă el cuvintele.

Pe lângă furie, Philip simțea și tristețe. În adâncul sufletului, sperase că Fecioara se va dovedi cu adevărat făcătoare de minuni, pentru că înțelegea cum o putea folosi pentru a readuce la viață stăreția și orașul. Dar nu-i era menit asemenea noroc. Aruncă o privire prin biserica parohială. Nu mai rămăseseră decât vreo câțiva enoriași, care încă se mai holbau la statuie. Îi spuse lui Jack:

– De data asta, ai mers prea departe.

– Lacrimile sunt adevărate... acolo nu e nici o păcăleală, zise Jack. Dar invalidul a fost o greșeală, recunosc.

– A fost mai mult decât o greșeală, rosti furios Philip. Când oamenii vor afla adevărul, li se va zdruncina toată credința în minuni.

– De ce trebuie să afle adevărul?

– Pentru că va trebui să le explic de ce Fecioara nu va fi așezată în catedrală. Bineînțeles, acum nici nu se mai pune problema ca eu să accept statuia!

– Cred că te pripești un pic... zise Reynold.

– Când o să vreau să-ți ascult părerea, tinere, o să te întreb, replică aspru Philip.

Reynold tăcu, dar Jack insistă:

– Ești sigur că ai dreptul de a-i priva pe oameni de Fecioară? Privește-i!

Arată către cei câțiva credincioși care rămăseseră în urmă. Printre ei se afla văduva Meg. Aceasta îngenunchease în fața statuii, iar chipul îi era brăzdat de lacrimi. Philip își dădu seama că Jack nu știa că femeia își pierduse toată familia atunci când se prăbușise acoperișul lui Alfred. Tulburarea femeii îl impresiona, și se întrebă dacă nu cumva Jack avea dreptate, la urma urmelor. De ce să le răpească oamenilor această speranță? „Pentru că e o minciună, își aminti starețul, sever. Cred în puterea statuii pentru că au fost martori la un miracol fals.“ Își întări inima.

Jack îngenunche lângă Meg și i se adresă.

– De ce plângi?

– E mută, îi spuse Philip.

Atunci, Meg vorbi:

– Fecioara a suferit ca și mine. Ea înțelege.

Philip era uluit.

– Vezi? zise Jack. Fecioara îi alină suferința... La ce te holbezi așa?

– E mută, spuse din nou Philip. Nu a mai rostit vreun cuvânt de mai bine de un an.

– Exact! replică Aliena. Meg a rămas mută după ce soțul și băieții ei au murit atunci când s-a prăbușit acoperișul!

– Femeia aceasta? întrebă Jack. Dar tocmai a...

Reynold părea năucit.

– Vrei să spui că e vorba de un miracol? întrebă el. Unul *adevărat*?

Philip cercetă chipul lui Jack. Acesta era mai șocat decât toți cei prezenți. Nu era nici o păcăleală la mijloc.

Philip era profund emoționat. Văzuse mâna lui Dumnezeu în acțiune, făcând o minune. Tremura ușor.

– Ei bine, Jack, spuse el cu un glas nesigur, în ciuda strădaniilor tale pentru a discredita Fecioara Înlăcrimată, se pare că, până la urmă, Dumnezeu face minuni prin intermediul ei.

Pentru prima dată, Jack rămăsese fără cuvinte.

Philip se îndepărtă de el și se duse la Meg. Îi luă mâinile într-ale lui și o trase ușor, făcând-o să se ridice.

– Dumnezeu te-a făcut din nou bine, Meg, spuse el, cu vocea tremurând de emoție. Acum poți începe o nouă viață. Își aduse aminte că rostise o predică pornind de la povestea lui Iov. Își recăpătă capacitatea de a mânui cuvintele: Așa cum Dumnezeu a binecuvântat mai mult a doua parte a vieții lui Iov decât pe prima...

Le spusese locuitorilor din Kingsbridge că și lor avea să li se întâmple la fel. „Mă întreb, își spuse el în sinea sa pe când privea expresia vrăjită de

pe chipul înlăcrimat al lui Meg, mă întreb dacă nu cumva acesta ar putea fi noul început.“

Când Jack prezentă proiectul noii catedrale, în capitol se iscă zarvă mare.

Philip îl avertizase pe Jack să se aștepte la împotriviri. Bineînțeles, el văzuse desenele înainte. Jack le adusese la casa starețului în zorii unei zile, o imagine la sol și una în secțiune, trasate în ghips întărit în cadre de lemn. Le priviseră împreună în lumina crudă a dimineții, iar Philip spusese:

– Jack, aceasta va fi cea mai frumoasă biserică din Anglia... dar vom avea probleme cu călugării.

Din vremea când fusese novice, Jack știa că, din obișnuință, Remigius și acoliții săi se opuneau în continuare oricărui plan drag lui Philip, chiar dacă trecuseră opt ani de când Philip îl învinsese pe Remigius în alegeri. Rar se întâmpla ca ei să găsească prea mulți susținători în rândul celorlalți monahi, dar, acum, Philip avea îndoieli: călugării erau niște persoane atât de conservatoare, încât se puteau speria de proiectul revoluționar propus de Jack. Oricum, nu aveau de ales: Jack trebuia să prezinte desenele și să încerce să-i convingă. În mod clar, Philip nu putea începe construcția catedralei fără a fi în asentimentul majorității călugărilor din subordinea sa.

A doua zi, Jack asistă la canon și își prezentă planurile. Desenele fură puse pe o bancă, rezemate de perete, iar călugării se înghesuiră în jurul lor pentru a le privi. Pe măsură ce studiau detaliile, printre ei se iscă un murmur care se transformă rapid în larmă. Jack se simțea descurajat: tonul era dezaprobat, la limita scandalizării. Pe măsură ce monahii începură să discute în contradictoriu între ei, schimbând argumente pro și contra, larma se înteti.

După un timp, Philip ceru să se facă liniște, iar toți se calmară. Milius Casierul puse o întrebare convenită dinainte.

– De ce sunt arcadele ascuțite?

– E o tehnică nouă, folosită în Franța, răspuse Jack. Am văzut-o în mai multe biserici. Arcada ascuțită e mai solidă. Tocmai acest lucru îmi va permite să construiesc o biserică atât de înaltă. Probabil că o să fie cel mai înalt naos din toată Anglia.

Jack își putea da seama că monahilor le plăcea acest lucru.

Cineva spusese:

– Ferestrele sunt foarte mari.

– Nu e neapărat nevoie să construim ziduri groase, zise Jack. Constructorii din Franța au dovedit-o. Cei care susțin greutatea clădirii sunt stâlpii, mai ales dacă folosim boltirea cu nervuri. Iar efectul creat de ferestrele mari este spectaculos. La Saint-Denis, abatele pusese în ferestre sticlă colorată

care forma diverse imagini. Așa, biserica se transformă într-un locaș al luminii și al aerului, în loc să fie întunecată și sumbră.

Mai mulți călugări dădură aprobator din cap. Poate că nu erau atât de conservatori pe cât crezuse el. Dar cel care luă cuvântul în continuare fu Andrew Paracliserul.

– În urmă cu doi ani, erai novice pe lângă noi. Ai fost pedepsit pentru că l-ai lovit pe stareț, iar tu ai fugit de pedeapsă și ai părăsit orașul. Iar acum vii să ne spui cum ar trebui să ne construim catedrala.

Înainte ca Jack să poată răspunde, unul dintre călugării mai tineri protestă:

– N-are nici o legătură! Discutăm despre proiect, nu despre trecutul lui Jack!

Mai mulți călugări începură să vorbească în același timp, dintre care unii pe un ton ridicat. Philip îi făcu să tacă și îl puse pe Jack să răspundă la întrebare. Acesta se așteptase la așa ceva și era pregătit.

– Părinte Andrew, drept penitență pentru păcatul acela, am făcut pelerinaj la Santiago de Compostela, și sper că aducerea Fecioarei Înlăcrimate mă poate absolvi de greșeală, spuse el spășit. Nu sunt făcut să fiu călugăr, dar sper că-l pot sluji pe Dumnezeu în alt chip: construindu-i locuri de închinăciune.

Monahii părură mulțumiți de răspuns.

Cu toate acestea, Andrew nu terminase.

– Câți ani ai? întrebă el, deși sigur știa răspunsul.

– Douăzeci.

– Ești foarte tânăr pentru a fi maistru constructor.

– Toți cei de aici mă cunosc. Am trăit la stăreție de când eram un simplu băiețel. „De când v-am incendiat vechea catedrală“, își spuse el, simțindu-se vinovat. Mi-am făcut ucenicia pe lângă primul maistru constructor. M-ați văzut cum lucrez piatra. Cât am fost novice, am lucrat cu starețul Philip și cu Tom Constructorul ca secretar de lucrări. Le cer respectuos fraților să mă judece după pricepere, nu după vârstă.

Era alt discurs pregătit dinainte. Îl văzu pe unul dintre călugări zâmbind la auzul cuvântului „respectuos“, și își dădu seama că fusese o mică greșeală din partea lui: cu toții știau că, indiferent ce calități ar fi avut Jack, respectul nu se număra printre ele.

Andrew profită degrabă.

– N-ai dat prea mare dovadă de respect atunci când i-ai anunțat pe constructorii din Paris că ai fost numit maistru constructor cu trei luni înainte de a ni te înfățișa nouă.

Încă o dată, printre călugări se iscă un freamăt de reacții indignate. Jack oftă în sinea lui. De unde naiba aflase Andrew fleacul acela? Probabil că pe Reynold și Edward îi luase gura pe dinainte. Încercă să minimizeze incidentul.

– Speram să atrag pe unii dintre meșterii aceia la Kingsbridge, spuse el, în timp ce gălăgia se mai potolea. Vor fi de mare folos, indiferent cine va fi numit maestru aici. Nu cred că am făcut vreun rău. Încercă să schițeze un zâmbet cuceritor. Dar îmi pare rău că nu sunt mai respectuos.

„Nu a mers prea bine“, concluzionă el în gând.

Milius Casierul îl scoase din bucluc punând o altă întrebare convenită dinainte:

– Și ce propui să faci acum cu absida, deja construită, dar care s-a prăbușit parțial?

– Am studiat totul cu foarte multă atenție, spuse Jack. Se poate repara. Dacă voi mă numiți maestru constructor azi, într-un an puteți folosi absida. Mai mult, o puteți folosi în continuare, în vreme ce eu voi construi naosul și transepturile după noul proiect. În cele din urmă, după terminarea naosului, eu propun demolarea absidei și construirea alteia, pe potrivă restului bisericii.

Andrew spuse:

– Dar de unde știm noi că zidurile vechi nu se vor prăbuși din nou?

– Prăbușirea a fost determinată de bolta de piatră construită de Alfred, care nu se afla în planurile originale. Pereții nu au fost suficient de puternici pentru a o susține. Eu propun să ne întoarcem la proiectul lui Tom și să construim un tavan de lemn.

Printre călugări se auzi un murmur de surprindere. Se iscase o adevărată controversă în privința motivelor prăbușirii boltei.

– Dar Alfred a mărit contraforturile pentru a susține greutatea în plus, zise Andrew.

Acest aspect îl nedumerise și pe Jack, dar credea că găsisese răspunsul.

– Tot nu au fost suficient de puternice, mai ales în vârf. Dacă vă uitați atent la ruine, veți vedea că partea care a cedat a fost luminatorul. La nivelul acela, contraforturile nu au fost întărite aproape deloc.

Călugării părură mulțumiți de explicația oferită. Jack era convins că abilitatea sa de a răspunde sigur pe sine la orice întrebare îi mărea șansele de a fi numit maestru constructor.

Remigius se ridică în picioare. Jack chiar se întreba când avea să intervină.

– Aș vrea să vă citesc, fraților, un verset din Sfânta Scriptură, spuse el, pe un ton oarecum dramatic.

Îi adresează o privire lui Philip, care încuviință printr-o mișcare din cap.

Remigius se îndreptă către pupitru și deschise Biblia imensă. Jack îl cerceta cu privirea. Buzele sale subțiri se mișcau perpetuu, trădând agitație, iar ochii săi de un albastru apos erau puțin ieșiți din orbite, ceea ce-i conferea o expresie de permanentă indignare. Reprezenta o ilustrare vie a ranchiunei. Cu ani în urmă, se convinsese pe sine că era destinat să-și conducă semenii, dar, de fapt, avea un caracter prea slab, iar acum era blestemat să-și ducă zilele dezamăgit, căutându-le pricină celor ce se dovediseră mai buni decât el.

– Cartea Exodului, rosti el în timp ce întorcea filele de pergament. Capitolul 20. Versetul 14.

Jack se întreba ce avea să spună. Remigius citi:

– „Să nu comiți adulter.“

Închise cartea cu un bufnet și se întoarse la locul său.

Pe un ton ușor exasperat, Philip zise:

– Poate o să ne spui și nouă, frate Remigius, de ce ai ales să citești versetul acesta în mijlocul discuțiilor noastre despre planurile construcției?

Remigius îndreptă un deget acuzator către Jack.

– Pentru că bărbatul care vrea să devină maistrul nostru constructor trăiește în păcat! tună el.

Lui Jack abia dacă-i venea să creadă că vorbea serios. Indignat, spuse:

– E adevărat că legătura noastră nu a fost binecuvântată de Biserică, din cauză că e vorba de o situație specială, dar ne vom căsători cât de repede doriți.

– Nu puteți, rosti triumfător Remigius. Aliena e deja căsătorită!

– Dar căsătoria ei nu a fost consumată.

– Indiferent de asta, cei doi au fost cununați în biserică.

– Dar dacă nu mă lăsați să mă căsătoresc cu ea, cum pot să nu mai comit adulter? întrebă furios Jack.

– De ajuns!

Vocea care intervenise îi aparținea lui Philip. Jack își îndreptă privirea spre stareț. Acesta părea în culmea furiei. Spuse:

– Jack, trăiești în păcat cu nevasta fratelui tău?

Jack era năucit.

– Nu știai?

– Bineînțeles că nu știam! mugi Philip. Crezi că aș fi tăcut în această privință dacă știam?

În capitol se așternu liniștea. Lui Philip nu-i stătea în obicei să strige. Jack înțelese că avea probleme mari. Bineînțeles, greșeala sa era mai mult una de ordin teoretic, dar călugării trebuiau să fie severi în aceste privințe. Din păcate, faptul că Philip nu știuse că el trăia cu Aliena agrava și mai mult

situația. Îi permisesese lui Remigius să-l ia prin surprindere și să-l facă de râs. Acum, ca să-și dovedească severitatea, Philip era nevoit să ia măsuri drastice.

Trist, Jack spuse:

– Dar nu puteți construi o biserică urâtă doar ca să mă pedepsiți pe mine.

Cu un glas în care se simțea satisfacția, Remigius rosti:

– Va trebui să părăsești femeia.

– Du-te și plimbă ursu', Remigius, spuse Jack. E mama copilului meu... are un an!

Remigius se lăsă pe spate cu un aer mulțumit.

– Jack, dacă vorbești așa în timpul canonului trebuie să pleci de aici, zise Philip.

Jack știa că trebuia să-și păstreze calmul, dar nu se simțea în stare.

– Dar e ridicol! spuse el. Îmi spuneți să-mi părăsesc femeia și fiul! Aici nu e vorba de moralitate, ci de împărțirea firului în patru!

Furia lui Philip se mai potoli întru câtva, iar Jack zări o rază mai familiară de compătimire în ochii săi de un albastru senin. Starețul spuse:

– Jack, poate că tu privești mai pragmatic legile lui Dumnezeu, dar noi preferăm să le aplicăm în litera lor... de aceea suntem călugări. Și nu te putem lăsa să ne fii maistru constructor atâta timp cât trăiești în adulter.

Jack își aminti un verset din Scriptură.

– Isus a spus: „Cel dintre voi care este fără de păcat, acela să arunce prima piatră“.

Philip răspunse:

– Da, însă Isus i-a spus femeii adultere: „Du-te și nu mai păcătui“. Se întoarse către Remigius: Înțeleg că, dacă adulterul ia sfârșit, nu te mai opui.

– Bineînțeles! spuse Remigius.

În ciuda furiei și a nefericirii sale, Jack observă că Philip reușise să dejoace planurile lui Remigius. Transformase chestiunea adulterului într-un criteriu hotărâtor, evitând astfel să se pună sub semnul întrebării noul proiect. Dar Jack nu era gata să se supună.

– Nu o s-o părăsesc! zise el.

– S-ar putea să nu fie nevoie să stați mult timp despărțiți, spuse Philip.

Jack se opri. Cuvintele lui Philip îl luaseră prin surprindere.

– Ce vrei să spui?

– Ai putea să te însori cu Aliena dacă prima ei căsătorie ar fi anulată.

– S-ar putea face așa ceva?

– Dacă, așa cum spui, căsătoria nu a fost consumată, s-ar putea face în mod automat.

– Ce ar trebui să fac?

– Să faci o cerere la tribunalul ecleziastic. În mod normal, tribunalul e prezidat de episcopul Waleran, dar, în situația aceasta, ar trebui să apelezi direct la arhiepiscopul de Canterbury.

– Iar arhiepiscopul trebuie să fie de acord?

– În mod normal, da.

Jack observă că nu primise un răspuns tocmai clar.

– Dar, până atunci, ar trebui să trăim separat?

– Dacă vrei să fii numit maistru constructor al catedralei Kingsbridge, da.

– Îmi cereți să aleg între lucrurile pe care le iubesc cel mai mult pe lume, spuse Jack.

– Nu pentru mult timp, îi răspunse starețul.

Tonul său îl determină pe Jack să ridice iute privirea către el. Detectase în el o compasiune reală. Jack își dădu seama că lui Philip chiar îi părea rău că trebuia să-i facă asta. Această constatare îi diminuează furia, dar îi spori tristețea.

– Cât timp? întrebă el.

– Ar putea dura cam un an.

– Un an!

– Nu trebuie să locuiți în orașe diferite, spuse Philip. Poți să-i vezi în continuare pe Aliena și pe băiat.

– Știți că a venit până-n Spania după mine? întrebă Jack. Puteți să vă închipuiți așa ceva?

Dar călugării nu aveau nici o idee despre ce însemna dragostea. Rosti, plin de amărăciune:

– Iar acum eu trebuie să-i spun că nu putem trăi împreună.

Philip se ridică și puse o mână pe umărul lui Jack.

– O să treacă mai repede decât crezi, îți promit, spuse el. Și vei fi ocupat... cu construcția noii catedrale.

II

În opt ani, pădurea crescuse și se schimbase. Jack nu ar fi crezut niciodată că se putea rătăci pe un teren pe care-l cunoștea odată ca pe propriile

buzunare, dar tocmai asta se-ntâmpla. Potecile vechi nu se mai vedeau, prin vegetație apăruseră unele noi, făcute de căprioare, de porci mistreți și de caii sălbatici, izvoarele își schimbaseră cursul, copacii bătrâni se prăbușiseră, iar cei tineri se înălțaseră. Totul părea mai mic: distanțele păreau mai scurte, dealurile, mai puțin abrupte. Încă mai ciudat era faptul că se simțea străin. Atunci când o căprioară speriată îl fixase cu privirea, Jack nu reușise să ghicească din ce familie de căprioare făcea parte sau unde se adăpa. Când un stol de rațe își luase zborul, nu-și dăduse seama imediat de pe ce curs de apă se înălțaseră și de ce. Și era încordat, pentru că nu avea nici cea mai vagă idee unde anume se ascundeau nelegiuții.

Parcursesese cea mai mare parte a distanței de la Kingsbridge până aici călare, dar, imediat ce părăsise drumul principal, se văzuse nevoit să descalece, pentru că pe sub coronament nu era loc suficient pentru a rămâne în șa. Întoarcerea în locurile în care-și petrecuse copilăria îl făcea să se simtă inexplicabil de trist. Nu prețuisese niciodată – pentru că nu-și dăduse seama – cât de simplă era viața pe atunci. Pasiunea sa cea mai mare era legată de căpșune, și știa că în fiecare vară, timp de câteva zile, avea să găsească pe sub copaci câte pofta. Acum, totul era complicat: prietenia sa dificilă cu starețul Philip, dragostea interzisă care-l lega de Aliena, ambiția sa puternică de a construi cea mai frumoasă catedrală din lume, nevoia arzătoare de a afla adevărul despre tatăl său.

Se întreba cât de mult se schimbase mama sa în cei doi ani de când nu o mai văzuse. De-abia aștepta să o întâlnească din nou. Se descurcase singur, desigur, dar se simțea mereu bine la gândul că exista cineva pe lume gata să lupte pentru el, și îi fusese dor de această senzație liniștitoare.

Îi luase toată ziua să ajungă în partea de pădure unde copilărise. Acum, scurta după-amiază de iarnă se îndrepta vertiginos către înserare. În curând avea să fie nevoit să renunțe la a mai căuta vechea lor peșteră și să se concentreze asupra găsirii unui loc adăpostit în care să-și petreacă noaptea. Avea să fie frig. „De ce-mi fac atâtea griji? se întrebă el. Înainte dormeam în fiecare noapte în pădure.“

În cele din urmă, ea fu cea care-l găsi pe el.

Jack era pe punctul de a renunța. O potecă îngustă, aproape invizibilă, folosită probabil de bursuci și de vulpi, se pierdea printre tufele dese. Nu avea alternativă – trebuia să o ia îndărăt. Își întoarse calul și aproape că dădu peste ea.

– Ai uitat cum să te miști prin pădure fără să faci zgomot, spuse femeia. Îți auzeam pașii de la mai bine de un kilometru.

Jack zâmbi. Nu se schimbase.

– Bine te-am găsit, mamă! O sărută pe obraz, apoi, într-un impuls de afecțiune, o îmbrățișă.

Ellen îi atinse obrazul.

– Niciodată n-ai mai fost așa de slab.

Jack o măsură atent, din cap până-n picioare. Era bronzată și sănătoasă, cu părul încă des și negru, fără nici un fir alb. Ochii își păstrasera culoarea aurie și păreau în continuare capabili să-i pătrundă în adâncuri.

– Tu nu te-ai schimbat deloc, îi spuse.

– Unde ai fost? întrebă ea.

– Tocmai la Compostela, și chiar mai departe de atât, la Toledo.

– Aliena a plecat după tine...

– M-a găsit. Mulțumită ție.

– Mă bucur. Femeia închise ochii, ca și cum ar fi rostit, în minte, o rugăciune de mulțumire. Mă bucur foarte tare!

Îl conduse prin pădure până la peșteră, care se afla la mai puțin de un kilometru și jumătate depărtare: se părea totuși că nu-l înșelase prea tare memoria. În mijloc trosnea un foc puternic de bușteni, iar peștera era luminată de trei opaițe. Mama îi întinse o cană de cidru pe care-l făcuse din mere pădurețe și miere sălbatică; apoi coapseră niște castane. Jack își amintea bine care erau obiectele pe care o persoană care locuia într-o peșteră nu și le putea face de una singură, așa că îi adusese cuțite, frânghie, săpun și sare. Ea începu să jupoaie un iepure sălbatic pentru cină. El o întrebă:

– Cum o mai duci, mamă?

– Bine, spuse femeia. Apoi îl privi și-și dădu seama că întrebarea era serioasă. Sufăr după Tom Constructorul, spuse ea. Dar el e mort, iar eu nu vreau să-mi iau alt soț.

– În afară de asta, ești fericită aici?

– Da și nu. Sunt obișnuită să locuiesc în pădure. Îmi place să stau singură. Nu m-am obișnuit niciodată cu preoții ăia băgăcioși care-mi tot spuneau cum să trăiesc. Dar mi-e dor de tine, de Martha și de Aliena; și aș vrea să-mi văd mai des nepotul. Zâmbi. Dar nu mă pot întoarce să trăiesc în Kingsbridge, nu după ce am blestemat o cununie creștină. Starețul Philip n-o să mă ierte niciodată pentru asta. Oricum, dacă fapta mea v-a adus, în sfârșit, pe tine și Aliena împreună, atunci să știi că a meritat. Își ridică privirea, cu un zâmbet mulțumit. Cum ți se pare viața de om căsătorit?

– Păi, spuse el, șovăitor, nu suntem căsătoriți. În ochii Bisericii, Aliena e căsătorită în continuare cu Alfred.

– Nu fi prost! Ce știe Biserica?

– Ei bine, călugării știu că ei s-au căsătorit, și nu mă lasă să construiesc noua catedrală atâta timp cât trăiesc cu nevasta altuia.

În ochii ei se ivi o străfulgerare de mânie.

– Și ai părăsit-o?

– Da. Până obține anularea cununiei.

Mama puse pielea iepurelui într-o parte. Ținând un cuțit ascuțit între degetele pline de sânge, începu să tranșeze corpul, aruncând bucățile în ceaunul care clocotea pe foc.

– Starețul Philip mi-a făcut și mie același lucru o dată, când eram cu Tom, spuse ea, tăind carnea crudă în felii subțiri. Știu eu de ce îl înfurie atât de tare faptul că oamenii fac dragoste. Pentru că lui nu îi e îngăduit, așa că îi e ciudă pe libertatea altora de a se bucura de ceea ce lui îi e interzis. Bineînțeles, dacă sunt cununați de Biserică, n-are ce face. Dar, dacă nu sunt, are ocazia de a le strica fericirea, iar prin asta ajunge să se simtă mai bine.

Tăie labele iepurelui și le aruncă într-o găleată de lemn, plină cu resturi.

Jack încuviință printr-o mișcare din cap. Acceptase inevitabilul, dar, de fiecare dată când își lua noapte bună de la Aliena și se îndepărta de ușa ei, furia față de Philip revenea, și înțelegea ranchiuna pe care încă i-o purta mama sa.

– N-o să dureze la nesfârșit, totuși, spuse el.

– Aliena ce părere are?

Jack se strâmbă.

– Nu una bună. Dar crede că e vina ei, pentru că s-a cununat cu Alfred.

– Așa și e. Însă e și vina ta, pentru că ești atât de hotărât să construiești biserici.

Jack regreta că mama sa nu-i putea înțelege felul în care vedea lucrurile.

– Mamă, nu merită să construiești altceva. Bisericile sunt mai mari, mai înalte, mai frumoase și mai greu de construit decât orice altceva, și au mai multe ornamente și sculpturi decât orice alt gen de construcții.

– Și tu nu te mulțumești cu nimic mai puțin.

– Exact.

Ellen clătină din cap, descumpănită.

– N-o să știu niciodată de unde ți-a intrat ție în cap că ești destinat să faci lucruri mărețe. Puse restul cărnii de iepure în oală și începu să curețe partea din interior a pielii. Avea să folosească blana. În mod clar, nu de la înaintași.

Aceasta era ocazia pe care o așteptase Jack.

– Mamă, în călătoria mea am mai aflat ceva despre înaintașii mei.

Ea se opri din răzuit pielea și îl privi.

– Ce vrei să spui?

– Am găsit familia tatei.

– Dumnezeu mare! Femeia scăpă pielea de iepure din mână. Cum ai făcut? Unde sunt? Cum sunt?

– În Normandia există un oraș numit Cherbourg. De acolo a venit.

– Cum poți fi sigur?

– Semăn atât de tare cu el, încât cei de acolo au crezut că sunt o stafie.

Mama se lăsă să cadă pe un scaun. Jack se simțea vinovat pentru că o luase prin surprindere, dar nu se așteptase să fie atât de afectată de veștile aduse.

– Cum... cum sunt rudele sale? întrebă ea.

– Tatăl lui a murit, dar mama încă mai trăiește. Odată ce s-a convins că nu eram stafia tatei, s-a purtat frumos cu mine. Fratele lui mai mare e dulgher, are o nevastă și trei copii. Verii mei. Jack zâmbi. Nu-i așa că e frumos? Avem rude.

Acest gând păru să o amărăscă, iar pe chipul ei se așternu o expresie tristă.

– O, Jack, îmi pare rău că nu ți-am oferit o copilărie normală!

– Mie nu, spuse el, vesel. Se simțea stânjenit atunci când mama lui își manifesta remușcărilor: nu-i stătea deloc în fire. Dar mă bucur că mi-am cunoscut verii. Chiar dacă n-o să-i mai văd niciodată, e bine de știut că există.

Ea dădu trist din cap în semn de încuviințare.

– Înțeleg.

Jack trase adânc aer în piept.

– Au crezut că tata s-a înecat într-un naufragiu, în urmă cu douăzeci și patru de ani. Era la bordul unui vas numit *Corabia Albă*, care s-a scufundat aproape de Barfleur. Se credea că toți s-au înecat. Evident, tata a supraviețuit. Dar nu știau asta, pentru că nu s-a mai întors la Cherbourg.

– A venit la Kingsbridge, spuse ea.

– Dar *de ce*?

Ellen oftă.

– S-a agățat de un butoi și a ajuns la mal în apropierea unui castel, spuse ea. S-a dus la castel pentru a anunța scufundarea corabiei. La castel se aflau mai mulți baroni puternici, iar aceștia s-au arătat foarte speriați la vederea lui. L-au luat prizonier și l-au adus în Anglia. După câteva săptămâni sau luni – a pierdut oarecum noțiunea timpului – a ajuns la Kingsbridge.

– A mai spus și altceva despre naufragiu?

– Numai că vasul s-a scufundat foarte repede, de parcă ar fi avut o gaură în chilă.

– Mie mi se pare că au vrut să scape de el, ca să nu le încurce planurile.

Ellen încuviință.

– Iar apoi, când și-au dat seama că nu-l pot ține prizonier la infinit, l-au omorât.

Jack îngenunche în fața ei și o forță să-l privească. Cu un glas care tremura de emoție, spuse:

– Dar cine erau *ei*, mamă?

– M-ai mai întrebat asta și înainte.

– Iar tu nu mi-ai spus.

– Pentru că nu vreau să-ți petreci viața încercând să răzbuni moartea tatălui tău!

După părerea lui, ea îl trata în continuare de parcă ar fi fost un copil, refuzând să-i spună lucrurile care, după părerea lui, i-ar face rău. Jack încercă să-și păstreze calmul și să se poarte ca un adult.

– O să-mi petrec viața construind catedrala Kingsbridge și făcând copii cu Aliena. Dar vreau să știu de ce mi-au spânzurat tatăl. Și singurii oameni care cunosc răspunsul la această întrebare sunt cei care au jurat strâmb împotriva lui. Și de aceea trebuie să știu cine sunt.

– La momentul acela, nu le-am știut numele.

Jack își dădea seama că ea încerca să evite un răspuns, iar acest lucru îl înfuria.

– *Dar acum le știi!*

– Da, le știu, rosti ea, înlăcrimată, iar Jack înțelese că această discuție era la fel de dureroasă pentru mama sa, ca și pentru el. Și o să-ți spun, pentru că văd că nu o să te oprești vreodată din întrebat.

Își trase nasul și se șterse la ochi. Cu trupul încordat, Jack aștepta. Mama sa continuă:

– Erau trei: un călugăr, un preot și un cavaler.

Jack o țintuia cu privirea.

– Numele lor!

– O să-i întreb de ce au jurat strâmb?

– Da.

– Și te aștepti să-ți răspundă?

– Poate că nu. O să-i privesc în ochi atunci când îi voi întreba, și astfel s-ar putea să aflu tot ce vreau să știu.

– Chiar și asta s-ar putea să nu fie posibil.

– Vreau să încerc, mamă!

Ellen oftă.

– Călugărul era starețul de Kingsbridge.

– Philip!

– Nu, nu Philip. S-a întâmplat înainte de venirea lui aici. Era predecesorul lui, James.

– Dar a murit.

– Ți-am spus doar că s-ar putea să nu-i poți lua la întrebări.

Jack își miji ochii.

– Cine au fost ceilalți?

– Cavalerul era Percy Hamleigh, contele de Shiring.

– Tatăl lui William!

– Da.

– Dar și el a murit!

– Da.

Jack avu o presimțire îngrozitoare, cum că toți cei trei aveau să se dovedească a fi murit, ducând secretul în mormânt odată cu oasele lor.

– Și preotul cine a fost? întrebă el, tulburat.

– Numele lui era Waleran Bigod. Acum este episcop de Kingsbridge.

Jack suspină, profund mulțumit.

– Și este încă în viață, spuse el.

Castelul episcopului Waleran fu gata de Crăciun. Într-o dimineață senină, într-una dintre primele zile ale anului următor, William Hamleigh și mama sa se apropiau, călare, de el. Îl zăriră de la distanță, peste vale. Era cel mai înalt punct de pe creasta opusă, veghind sumbru peste ogoarele dimprejur.

În drumul lor de-a curmezișul văii, trecură pe lângă vechiul palat. Acesta era folosit acum drept depozit de lână. Venitul obținut din urma negoțului cu lână acoperea mare parte din cheltuielile prilejuite de construirea noului castel.

Urcară la trap panta lină care mărginea valea și urmară linia drumului, trecând printr-o spărtură în întăriturile de pământ, peste un șanț fără apă, și intrând printr-o poartă construită în cadrul unui zid de piatră. Având întărituri, șanț de apărare și un zid de piatră, era un castel deosebit de bine protejat, mai bine decât cel al lui William și decât multe dintre castele regelui.

Curtea interioară era dominată de o fortăreață masivă de piatră cu trei caturi, pe lângă care biserica de piatră de alături părea un pitic. William își ajută mama să descalece. Își lăsară cavalerii la grajduri, pentru a veghea ca bidiviii să fie îngrijiiți, și urcară treptele care duceau la intrarea în sală.

Era în jurul amiezii și, în sală, servitorii lui Waleran puneau masa. Unii dintre arhidiaconii, vicarii și diverșii indivizi pripășiți pe la curtea episcopului stăteau în picioare, ici și colo, așteptând servirea prânzului. William și

Regan rămăsese pe loc în timp ce un intendent urcă în apartamentul privat al episcopului pentru a anunța sosirea lor.

În sufletul lui William clocotea o gelozie feroce, arzătoare. Aliena era îndrăgostită, iar întregul ținut o știa. Născuse un copil din flori, iar soțul ei o alungase din casă. Cu pruncul în brațe, plecase în căutarea bărbatului iubit și, după ce cutreierase jumătate din creștinătate, îl găsisese. Povestea trecea din gură-n gură prin tot sudul Angliei. William se îmbolnăvea de ură ori de câte ori o auzea. Dar se gândise la o cale de a se răzbuna.

Fură conduși pe scări și poștiți în camera lui Waleran. Îl găsiră stând la o masă alături de Baldwin, ajuns între timp arhidiacon. Cei doi clerici numărau monede așezate pe o pânză cadrilată, ordonând banii de argint în teancuri de câte douăsprezece piese și mutându-i de pe pătratele negre pe cele albe. Baldwin se ridică și se înclină în fața doamnei Regan, după care luă repede pânza și monedele.

Waleran se ridică de la masă și se duse la scaunul aflat lângă foc. Se mișca repede, ca un păianjen, iar William resimți vechiul dezgust pe care i-l inspira episcopul. În ciuda aversiunii sale, era hotărât să se poarte cu diplomatie. Auzise de curând de îngrozitoarea moarte a contelui de Hereford, care se certase cu episcopul de Hereford și murise excomunicat. Cadavrul îi fusese înmormântat în afara cimitirului. Când își imagina propriul trup zăcând în pământ nesfârșit, William se cutremura de spaimă. Nu avea de gând să se certe vreodată cu episcopul său.

Waleran era la fel de palid și de slab ca întotdeauna, iar veșmintele sale negre atârnav pe corpul lui ca niște haine puse la uscat pe crengile unui copac. Nu părea să-și schimbe vreodată înfățișarea. William știa că el însuși se schimbuse. Mâncarea și vinul erau principalele sale plăceri, și, cu fiecare an ce trecea, devenea tot mai împlinit la trup, în ciuda stilului său activ de viață, astfel că acea cămașă scumpă de zale care fusese făcută anume pentru el atunci când împlinise 21 de ani fusese înlocuită de două ori în următorii șapte ani.

Waleran tocmai se întorsese de la York. Lipsise aproape o jumătate de an, iar William îl întrebă, politicoș:

– Ai avut o călătorie încununată de succes?

– Nu, răspunse Waleran. Episcopul Henric m-a trimis acolo pentru a încerca să pun capăt unui conflict care ține de patru ani, referitor la persoana care trebuia să ocupe funcția de arhiepiscop de York. N-am reușit. Încă se mai ceartă.

„Cu cât discutăm mai puțin despre asta, cu atât mai bine“, își spuse William. Rosti:

– Cât ai lipsit, au avut loc o grămadă de schimbări aici. Mai ales la Kingsbridge.

– La Kingsbridge? Waleran era surprins. Credeam că problema aceea e rezolvată o dată pentru totdeauna.

William scutură din cap a negare.

– Au Fecioara Înlăcrimată.

Waleran părea iritat.

– Despre ce dracu' vorbești?

Cea care răspunse fu mama lui William:

– E o statuie de lemn reprezentând-o pe Fecioara Maria, pe care o folosesc la procesiuni. Uneori, din ochi îi curg picături de apă. Oamenii cred că e făcătoare de minuni.

– Chiar *este* făcătoare de minuni! spuse William. O statuie care plânge!

Waleran îi adresă o privire batjocoritoare.

– Făcătoare de minuni sau nu, zise Regan, mii de oameni au venit să o vadă în ultimele câteva luni. Între timp, starețul Philip a început din nou construcția. Repară absida și îi pun un tavan nou de lemn, plus că s-au apucat să reconstruiască și restul bisericii. Au fost săpate fundațiile la întretărirea naosului cu transepturile și au niște pietrari noi veniți de la Paris.

– De la Paris? întrebă Waleran.

– Biserica o să fie construită în stilul celei din Saint-Denis, ce-o fi însemnând și asta, zise Regan.

Waleran încuviință cu o mișcare din cap.

– Arcade ascuțite. Am auzit vorbindu-se despre ea la York.

Lui William nu-i păsa în ce stil avea să fie construită catedrala de la Kingsbridge. Spuse:

– Problema e că mulți tineri de la fermele mele se mută la Kingsbridge pentru a lucra ca muncitori necalificați, iar târgul de la Kingsbridge se ține din nou în fiecare duminică, ceea ce înseamnă că târgul din Shiring pierde clienți... Aceeași poveste veche!

Aruncă o privire neliniștită către ceilalți doi, întrebându-se dacă nu cumva vreunul din ei bănuia că el avea și un motiv ascuns; dar nici unul nu părea bănuitor.

– Când l-am ajutat pe Philip să devină stareț, am făcut cea mai mare greșală, zise Waleran.

– Trebuie să li se dea o lecție, să învețe că nu pot face așa ceva, spuse William.

Waleran îl privi gânditor.

– Ce vrei să faci?

– Voi ataca din nou orașul.

„Și când o s-o fac, o să-i omor pe Aliena și pe iubitul ei“, își spuse, ațintindu-și privirile asupra flăcărilor, astfel încât mama sa să nu-i întâlnească ochii și să-i citească gândurile.

– Nu sunt sigur că poți, replică Waleran.

– Am mai făcut-o o dată... de ce să nu o mai fac din nou?

– Data trecută aveai un motiv întemeiat: târgul de lână.

– De data asta e vorba de târgul duminical. Nici pentru acesta nu au permisivitatea regelui Stephen.

– Nu-i chiar același lucru. Philip întindea coarda organizând un târg de lână, iar tu l-ai atacat imediat. Târgul duminical se ține la Kingsbridge de șase ani și, oricum, e la treizeci de kilometri de Kingsbridge, așa că ar trebui să primească licență.

William își înfrână mânia. Îi venea să-i spună lui Waleran să nu se mai arate ca o bătrânică fricoasă; dar nu avea cum să o facă.

Pe când își înghițea cuvintele de protest, în încăpere își făcu apariția un intendent și se opri tăcut lângă ușă. Waleran îl întrebă:

– Ce e?

– A venit un bărbat care insistă să fie primit. Îl cheamă Jack Jackson. Un constructor, de la Kingsbridge. Să-i spun să plece?

Inima lui William începu să bată cu putere. Era iubitul Alienei. Cum se întâmplase ca bărbatul respectiv să vină tocmai când William îi plănuia moartea? Poate că erau implicate niște forțe supranaturale. William era îngrozit de-a binelea.

– De la Kingsbridge? întrebă plin de interes Waleran.

– E noul maestru constructor de acolo, cel care a adus Fecioara Înlăcrimată din Spania, spuse Regan.

– Interesant, zise Waleran. Hai să-l vedem. I se adresă intendentului: Poftește-l înăuntru!

William se holba la ușă, cuprins de o spaimă superstițioasă. Se aștepta să vadă un bărbat înalt, înfricoșător, cu o pelerină neagră pe umeri, care să intre și să îndrepte către el un deget acuzator. Dar, când Jack intră în încăpere, William fu șocat de cât de tânăr era. Nu părea să aibă cu mult peste douăzeci de ani. Avea părul roșcat și niște ochi albaștri, vioi, care îl cercetară rapid pe William, se ațintiră câteva clipe asupra lui Regan – ale cărei răni îngrozitoare ce-i brăzdau chipul atrăgeau privirile oricărui individ nedepins cu ele – și se opriră asupra lui Waleran. Constructorul nu era mai deloc intimidat de faptul că se afla în prezența a doi dintre cei mai puternici bărbați din ținut, dar, dincolo de această nonșalanță surprinzătoare, nu părea prea înfricoșător.

Ca și William, Waleran sesiză atitudinea de nesupunere a tânărului și reacționă adresându-i-se cu un glas arogant, ca de gheață.

– Ei bine, flăcău, ce treabă ai cu mine?

– Vreau adevărul, spuse Jack. Câți oameni ai văzut atârând în ștreang?

William își ținu răsuflarea. Era o întrebare șocantă și insolentă. Îi privi pe ceilalți. Mama lui stătea ușor aplecată, privind printre gene în direcția lui Jack, ca și cum l-ar mai fi văzut înainte și încerca să-și dea seama unde anume. Waleran își păstra atitudinea rece, ușor amuzată. Îl întrebă pe nou-venit:

– Ce e asta? O ghicitoare? Am văzut în ștreang mai mulți oameni decât pot număra, și, dacă nu mi te adresezi cu respect, o să mai văd încă unul!

– Îmi cer iertare, Sfinția Ta, spuse Jack, dar tot nu părea speriat. Ți-i amintești pe toți?

– Cred că da, zise Waleran, și, în ciuda autocontrolului impus, glasul său căpătă un accent intrigat. Presupun că te interesează unul anume.

– În urmă cu douăzeci și doi de ani, la Shiring, ai asistat la spânzurarea unui bărbat pe nume Jack Shareburg.

William își auzi mama înăbușindu-și un suspin.

– Era menestrel, continuă Jack. Ți-l amintești?

William simți cum, dintr-odată, atmosfera din încăperea se umplu de o tensiune insuportabilă. Jack Jackson avea ceva nefiresc de înspăimântător; trebuia să aibă, dacă avea un astfel de efect asupra mamei sale și a lui Waleran.

– Parcă mi-l amintesc, spuse Waleran.

William sesiză în glasul episcopului efortul cu care se controla. Oare ce se întâmpla?

– Cred și eu că ți-l amintești, zise Jack, care acum își recăpătase tonul insolent. Bărbatul a fost condamnat pe baza mărturiei a trei oameni. Doi dintre ei sunt morți. Tu ai fost al treilea.

Waleran încuviință printr-o mișcare din cap.

– Furase ceva de la stăreția Kingsbridge... un potir bătut cu pietre prețioase.

În ochii lui Jack se ivi o scânteie sticloasă.

– Nu făcuse așa ceva.

– Eu însumi l-am prins cu potirul asupra sa.

– Ai mințit!

Timp de câteva clipe, în încăperea se lăsă tăcerea. Când Waleran vorbi din nou, glasul îi era blând, dar avea chipul dur ca piatra.

– Aș putea să poruncesc să ți se smulgă limba pentru astfel de cuvinte, spuse el.

– Nu vreau decât să știu de ce ai făcut-o, zise Jack, de parcă nu ar fi auzit groaznica amenințare. Poți să fii sincer aici. William nu reprezintă un pericol, iar mama sa pare să știe deja totul.

William o fixă pe mama sa cu privirea. Într-adevăr, avea aerul unei persoane care știa despre ce era vorba. El, unul, era complet uluit. Se părea – abia dacă îndrăznește să spere – că vizita lui Jack nu avea nimic de-a face cu el și cu planurile sale secrete de a-l ucide pe iubitul Alienei.

Regan îi spuse lui Jack:

– Îl acuzi pe episcop de sperjur!

– N-o să repet acuzația în public, rosti Jack cu glas măsurat. N-am nici o dovadă și, oricum, nu caut să mă răzbun. Vreau doar să înțeleg de ce ați spânzurat un om nevinovat.

– Ieși de aici, spuse glacial Waleran.

Jack dădu din cap, ca și cum nici nu s-ar fi așteptat la altceva. Deși nu primise răspunsuri la întrebări, pe chipul lui se instalase o expresie de satisfacție, de parcă bănuielile îi fuseseră, cumva, confirmate.

William era în continuare nedumerit de întregul schimb de replici. Urându-și un impuls, spuse:

– Numai o clipă.

Ajuns la ușă, Jack se întoarse și îl privi cu ochii lui albaștri, batjocoritori. William continuă:

– De ce... Înghiți nodul din glas și reuși să-și controleze vocea. De ce te interesează acest caz? De ce ai venit aici să pui întrebări?

– Pentru că bărbatul pe care l-au spânzurat era tatăl meu, spuse Jack și ieși.

În cameră se așternu tăcerea. Așadar, iubitul Alienei, maistrul constructor de la Kingsbridge, era fiul unui hoț care fusese spânzurat la Kingsbridge, recapitulă William: „Și ce dacă?” Dar mama lui părea neliniștită, iar Waleran, zguduit de-a dreptul.

În cele din urmă, Waleran spuse cu amărăciune:

– Femeia aia îmi tot scapă de douăzeci de ani.

Waleran se controla atât de bine de obicei, încât William fu șocat să-l vadă dezvăluindu-și sentimentele.

– A dispărut după prăbușirea catedralei, zise Regan. Am crezut că nu se mai întoarce.

– Acum a apărut fiu-său să ne bântuie.

În glasul lui Waleran se ghicea ceva suspect de asemănător cu frica.

William interveni:

– De ce nu-l bagi în temniță pentru că te-a acuzat de sperjur?

Waleran îi adresă o privire batjocoritoare, după care spuse:

– Băiatul tău e un mare neghiob, Regan!

William își dădu seama că, probabil, acuzația de sperjur era adevărată. Iar dacă el putuse să priceapă acest lucru, cu siguranță că și Jack o făcuse.

– Mai știe și altcineva?

Îi răspunse Regan:

– Înainte de a muri, starețul James și-a mărturisit sperjurul față de starețul adjunct, Remigius. Dar Remigius a fost mereu de partea noastră, împotriva lui Philip, așa că nu reprezintă un pericol. Mama lui Jack știe o parte din adevăr, dar nu totul; altfel, ar fi folosit până acum informația. Dar Jack a cutreierat mult: e posibil să fi aflat ceva în plus față de mama lui.

William își dădu seama că această poveste ciudată din trecut putea fi folosită în avantajul său. De parcă abia atunci i-ar fi venit ideea, spuse:

– Atunci, hai să-i facem felul lui Jack Jackson!

Waleran se mulțumi să dea din cap a negare, cu un dispreț total.

– Asta nu ar face altceva decât să atragă atenția asupra lui și a acuzațiilor sale, spuse Regan.

William era dezamăgit. Păruse o ocazie aproape providențială. Medită la respectivul subiect, în timp ce ceilalți doi lăsară tăcerea să se prelungească. Apoi, îi veni o altă idee și spuse:

– Nu neapărat.

Cei doi îi adresară priviri sceptice.

– Jack ar putea fi ucis fără să atragem atenția asupra lui, zise William îndărătnic.

– Bine, spune-ne cum, zise Waleran.

– Ar putea fi ucis într-un atac asupra Kingsbridge-ului, spuse William și avu satisfacția de a vedea aceeași expresie de respect surprins pe ambele lor chipuri.

După-amiaza târziu, Jack se plimba cu starețul Philip pe șantier. Ruinele absidei fuseseră curățate, iar resturile fuseseră stivuite în două grămezi uriașe, aflate în partea de nord a curții stăreției. Fuseseră înălțate schele noi, iar zidarii reconstruiau zidurile prăbușite. Lângă infirmerie se afla o stivă mare de lemne.

– Înaintezi repede, spuse Philip.

– Nu atât de repede pe cât mi-ar plăcea, răspunse Jack.

Inspectară fundațiile transepturilor. Patruzeci, cincizeci de muncitori erau în șanțurile adânci, încercând pământ în niște găleți, în timp ce alții, la nivelul

solului, puneau în mișcare scripeții care ridicau gălețile din gropi. În apropiere erau grămezi de blocuri de piatră, tăiate brut.

Jack îl aduse pe Philip în propriul atelier. Era mult mai mare decât fusese cel al lui Tom. O parte era complet deschisă, pentru a beneficia de mai multă lumină. Jumătate din podea era ocupată de proiectele lui Jack. Așezase niște scânduri pe pământ, pusese margini de lemn înalte cam de cinci centimetri de jur împrejur, apoi turnase ipsos până la buza ramelor. După ce acesta se uscuse, se dovedise suficient de tare încât să se poată călca pe el, dar putea fi scrijelit cu o bucată scurtă de sârmă ascuțită la un capăt. Aici proiecta Jack elementele de detaliu. Folosea compasuri, un echer și un instrument în formă de pătrat. Urmele scrijelite erau inițial albe și clare, dar deveneau gri destul de repede, ceea ce însemna că peste ele puteau fi trasate desene noi fără a se produce confuzii. Era o idee pe care o împrumutase de la francezi.

În rest, coliba era ocupată în mare parte de bancul pe care Jack lucra în lemn, făcând matrițe care să le servească zidarilor drept modele pentru felul în care trebuiau sculptate blocurile de piatră. Lumina scădea: nu avea să mai lucreze la matrițe astăzi. Începu să-și pună uneltele la locul lor.

Philip ridică o matriță.

– Asta pentru ce e?

– Plinta de la baza unui stâlp.

– Pregătești lucrurile cu mult timp înainte.

– Pur și simplu, de-abia aștept să ne apucăm cu adevărat de construit.

În ultima vreme, toate conversațiile lor erau încărcate de tensiune și se limitau la lucruri legate de mersul construcției. Philip lăsă matrița jos.

– Trebuie să merg la slujba de seară, spuse starețul, îndreptându-se spre ușă.

– Iar eu o să mă duc să-mi vizitez familia, rosti acid Jack.

Philip se opri, se întoarse de parcă ar fi avut de gând să spună ceva, cu o căutătură tristă, după care plecă.

Jack își încuie cutia cu scule. Fusese o remarcă prostească. Acceptase slujba după termenii stabiliți de stareț, și nu mai avea nici un rost să se plângă acum. Dar simțea o furie statornică față de Philip și nu reușea întotdeauna să și-o păstreze numai în suflet.

Părăsi curtea stăreției la amurg și se îndreptă către căsuța din cartierul sărac unde Aliena trăia cu fratele ei, Richard. Aceasta zâmbi fericită atunci când Jack intră, dar nu se sărutară: acum nu se mai atingeau niciodată, de teamă ca nu cumva să se ațâțe unul pe celălalt, după care să se despartă frustrați sau să cedeze în fața dorinței, riscând să fie prinși încălcându-și promisiunea făcută starețului.

Tommy se juca pe podea. Avea acum un an și jumătate, iar momentan era preocupat numai de a pune diverse lucruri în altele. Avea în față patru sau cinci castroane de la bucătărie și le introducea neobosit pe cele mai mici în cele mai mari, încercând apoi să le așeze pe cele mai mari în cele mai mici. Jack era foarte surprins de faptul că Tommy nu știa instinctiv că un castron mare nu avea să încapă într-unul mai mic; că reprezenta un lucru pe care ființele umane erau nevoite să-l învețe. Tommy se lupta să înțeleagă proporțiile spațiale, în aceeași măsură ca Jack atunci când încerca să vizualizeze ceva precum forma unei pietre din componența unei bolți curbate.

Copilașul îl fascina și îl neliniștea totodată. Până acum, Jack nu-și făcuse niciodată griji în privința capacității sale de a găsi de lucru, de a păstra o slujbă și de a se întreține. Pornise prin Franța fără să se gândească nici o clipă la posibilitatea că ar fi putut rămâne fără nici un ban, căzând pradă foamei. Dar acum voia stabilitate. Nevoia de a avea grijă de Tommy era mult mai stringentă decât cea de a avea grijă de el însuși. Pentru prima dată în viață, avea responsabilități.

Aliena puse pe masă o carafă cu vin și o prăjitură aromată și se așeză în fața lui Jack. El își turnă o cupă de vin și sorbi mulțumit. Aliena puse o bucată de prăjitură dinaintea lui Tommy, dar acestuia nu-i era foame, așa că o fărâmiță pe podeaua acoperită cu paie.

– Jack, am nevoie de mai mulți bani, spuse Aliena.

Jack era surprins.

– Îți dau doisprezece penny pe săptămână. Nu câștig decât douăzeci și patru.

– Îmi pare rău, spuse ea. Tu locuiești singur – nu ai nevoie de atât de multe lucruri.

Lui Jack, acest argument i se păru oarecum nedrept.

– Dar un muncitor nu primește decât șase penny pe săptămână... iar unii dintre ei au cinci sau șase copii!

Chipul Alienei trăda supărarea.

– Jack, nu știu cum țin gospodăria soțiile muncitorilor – n-am știut niciodată. Și nu cheltuiesc nimic pentru mine. Dar tu mănânci aici în fiecare zi. Și mai e și Richard...

– Păi, ce e cu Richard? întrebă mânios Jack. De ce nu se întreține singur?

– N-a făcut-o niciodată.

Jack era de părere că Aliena și Tommy reprezentau o povară suficientă pentru el.

– Nu cred că Richard e responsabilitatea mea!

- Ei bine, e responsabilitatea mea, spuse ea încet. Când m-ai luat pe mine, l-ai luat și pe el.
- Nu-mi aduc aminte să fi consimțit la așa ceva! zise el, furios.
- Nu te supăra!
- Era prea târziu: Jack se supăraseră deja.
- Richard are douăzeci și trei de ani – mai mult cu doi ani decât mine. Cum de-l întrețin eu pe el? De ce să mănânc eu pâine uscată la micul dejun și să-i plătesc lui costița?
- Oricum, sunt însărcinată din nou.
- Ce?
- O să am încă un copil.
- Furia lui Jack se risipi. O luă de mână.
- E minunat!
- Te bucuri? întrebă ea. Mă temeam că o să fii furios.
- Furios! Sunt încântat! Nu l-am avut alături de mine pe Tommy când era foarte mic... acum o să aflu cum e.
- Dar cum rămâne cu responsabilitățile suplimentare, plus cheltuielile?
- Ei, la naiba cu banii! Sunt arțăgos pentru că trebuie să trăim separat. Avem bani suficienți. Dar alt copil! Sper să fie fetiță. Jack se gândi la ceva și se încruntă. Dar când...?
- Probabil chiar înainte ca starețul Philip să ne oblige să trăim separat.
- Poate că de Halloween. Un zâmbet larg îi înflori pe față. Îți amintești noaptea aia? M-ai călărit ca pe un cal...
- Îmi amintesc, spuse ea, roșind.
- Jack o privi cu drag.
- Mi-ar plăcea să mă iubesc cu tine acum.
- Aliena zâmbi.
- Și mie.
- Peste masă, mâinile lor se uniră.
- Deodată, Richard intră în încăpere.
- Dădu ușa de perete și intră, ținând de dârlogi un cal transpirat.
- Am vești proaste, spuse el, gâfâind.
- Aliena îl luă pe Tommy în brațe, pentru a-l feri din calea copitelor.
- Ce s-a întâmplat? întrebă Jack.
- Mâine trebuie să plecăm cu toții din Kingsbridge, spuse Richard.
- Dar de ce?
- Duminică, William Hamleigh are de gând să dea foc din nou orașului.
- Nu! țipă Aliena.

Jack își simți inima înghețând. Văzu din nou în fața ochilor scena din urmă cu trei ani, când oamenii lui William invadaseră târgul de lână, cu torțe aprinse și agitând bâte. Își aminti panica, țipetele și mirosul de carne arsă. Văzu din nou cadavrul tatălui său vitreg, cu fruntea zdrobită. O amețeală îngrozitoare îl cuprinse

– De unde știi? îl întrebă el pe Richard.

– Am fost la Shiring și i-am văzut pe unii dintre oamenii lui William cumpărând arme de la armurier.

– Asta nu înseamnă că...

– Mai e ceva. I-am urmărit până într-o berărie și le-am ascultat discuția. Unul dintre ei a întrebat dacă Kingsbridge-ul se poate apăra cumva de vreun atac, iar un altul a spus că nu.

– O, Doamne, e adevărat, rosti Aliena.

Se uită către Tommy, ducând totodată o mână la burtică, unde creștea celălalt prunc. Își ridică privirea, întâlnind-o pe a lui Jack. Se gândeau amândoi la același lucru.

Richard își continuă ideea:

– Mai târziu am discutat cu câțiva dintre cei mai tineri, care nu mă cunosc. Le-am povestit despre bătălia de la Lincoln și așa mai departe, după care le-am spus că voiam să particip la altă luptă. Mi-au spus să mă duc la Earlscastle, dar că trebuie să o fac azi, pentru că aveau să plece mâine, iar bătălia urma să aibă loc duminică.

– Duminică, șopti speriat Jack.

– M-am dus la Earlscastle, să mă conving.

– Richard, te-ai expus unui mare pericol, spuse Aliena.

– Am văzut toate semnele care să-mi confirme că era adevărat: mesageri venind și plecând, se ascuțeau arme, caii erau scoși să facă mișcare, se curățau șeile... Nu e nici o îndoială. Cu un glas plin de ură, Richard încheie: Demonului ăluia de William nu-i ajung toate fărâdelegile din lume... mereu vrea mai mult.

Își duse mâna la urechea dreaptă, atingând cicatricea cu un gest nervos, reflex.

Jack îl cercetă pe Richard un moment. Era un leneș și un pierde-vară, dar te puteai încrede în judecata sa cel puțin într-un domeniu: cel militar. Dacă spunea că William plănuia un atac, atunci probabil că avea dreptate.

– Ce nenorocire, rosti Jack, mai mult pentru sine.

Kingsbridge abia începea să-și revină după perioada de declin. În urmă cu trei ani arsesse târgul de lână, în urmă cu doi ani, se prăbușise bolta catedralei peste congregația adunată la slujbă, iar acum se întâmpla asta. Oamenii aveau

să spună că ghinionul Kingsbridge-ului revenise. Chiar dacă reușeau să evite vărsarea de sânge fugind, orașul avea să fie distrus. Nimeni n-avea să mai dorească să trăiască, să vină la târg sau să lucreze aici. Se putea chiar să înceze lucrările de construcție a catedralei.

– Trebuie să-i dăm de știre starețului Philip, spuse Aliena. Imediat!
Jack încuviință.

– Probabil că monahii sunt la masă acum. Hai să mergem!

Aliena îl luă în brațe pe Tommy și porniră grabnic cu toții către mănăstire, în amurg.

– După ce va fi terminată catedrala, pot să țină târgul înăuntru, ca să-l apere de atacuri, spuse Richard.

– Dar, între timp, avem nevoie de banii scoși de pe urma târgului ca să acoperim cheltuielile de construcție, zise Jack.

Richard, Aliena și Tommy rămaseră afară, așteptând în timp ce Jack intră în sala de mese a călugărilor. Un tânăr monah citea cu voce tare în latină, în vreme ce ceilalți mâncau în tăcere. Jack recunoscuse un pasaj din Apocalipsă. Rămase în cadrul ușii, căutând privirea lui Philip. Acesta fu surprins să-l vadă, dar se ridică imediat de la masă și veni la el.

– Vești proaste, spuse sumbru Jack. O să-l las pe Richard să-ți explice.

Discutară în întunericul ca de cavernă al absidei. Richard îi expuse toate detaliile în câteva propoziții. După ce termină, Philip spuse:

– Dar nu organizăm un târg de lână – doar un mic târg duminical!

– Cel puțin, avem ocazia să evacuăm orașul mâine, zise Aliena. Nimeni nu trebuie să aibă de suferit. Și ne putem reconstrui casele, așa cum am făcut-o data trecută.

– Asta dacă nu cumva William se hotărăște să-i vâneze pe fugari, spuse posomorât Richard. L-aș crede în stare.

– Chiar dacă scăpăm cu toții, cred că ar fi sfârșitul târgului, rosti sumbru Philip. După asta, oamenilor le-ar fi frică să-și mai expună marfa în Kingsbridge.

– S-ar putea să fie și sfârșitul lucrărilor la catedrală, zise Jack. În ultimii zece ani, biserica a ars o dată și în alt rând s-a prăbușit, iar mulți zidari au fost uciși atunci când orașul a fost incendiat. Cred că un alt dezastru ar fi și ultimul. Oamenii vor spune că e un loc cu ghinion.

Philip părea năucit. După socoteala lui Jack, nu avea nici patruzeci de ani, dar chipul începea să i se rideze, iar tonsura îi căpătase o culoare mai mult spre cenușiu decât negru. Cu toate acestea, în ochii săi de un albastru intens se ivi o licărire amenințătoare atunci când spuse:

– Nu am de gând să accept așa ceva! Nu cred că e voia lui Dumnezeu.

Jack se întrebă despre ce vorbea stareșul. Cum nu avea el „de gând să accepte“? Și găinile puteau spune că nu acceptau venirea vulpii, dar soarta lor nu se schimba cu nimic.

– Și ce ai de gând să faci? întrebă Jack, cu scepticism în glas. Să te rogi ca William să cadă din pat la noapte și să-și rupă gâtul?

Richard era întăritat de ideea de a opune rezistență.

– Hai să luptăm, spuse el. De ce nu? Suntem sute! William va veni cu cincizeci de oameni, cel mult o sută – am putea câștiga prin simplul fapt că suntem mai mulți.

Aliena se împotrivi:

– Și câți dintre ai noștri ar fi uciși?

Philip clătină din cap în semn de dezacord.

– Călugării nu luptă, spuse el cu regret. Iar eu nu le pot cere orașenilor să-și dea viețile când nu sunt pregătit să mi-o risc pe a mea.

– Și nici să nu te bazezi pe zidarii mei, zise Jack. Nu face parte din atribuțiile lor.

Philip îl privi pe Richard, care era singurul cu experiență militară.

– Există vreo cale de a apăra orașul fără a ne angaja într-o luptă?

– Nu fără ziduri de apărare, spuse Richard. În afară de trupuri omeneste, nu avem nimic cu care să oprim înaintarea dușmanului.

– Ziduri, rosti Jack gânditor.

Richard își urmă vorba:

– L-am putea provoca pe William să accepte o rezolvare a conflictului printr-o luptă dreaptă – o luptă între cei mai buni războinici din ambele tabere. Dar nu cred că s-ar declara de acord.

– Zidurile de apărare ar rezolva problema? întrebă Jack.

Pierzându-și răbdarea, Richard spuse:

– Ar putea să ne salveze cu altă ocazie, dar nu și acum. Nu putem construi ziduri de apărare peste noapte.

– Chiar nu putem?

– Bineînțeles că nu, nu fi...

– Taci, Richard, rosti poruncitor Philip. Aruncă o privire intrigată către Jack: La ce te gândești?

– Un zid nu se construiește chiar atât de greu, spuse Jack.

– Continuă.

Gândurile se învărteceau în mintea lui Jack. Ceilalți ascultau cu răsuflarea tăiată. Spuse:

– Nu există arcade, bolți, ferestre, acoperiș... Un zid *poate* fi construit peste noapte, dacă ai la dispoziție oameni și materiale.

– Și din ce l-am construi? întrebă Philip.

– Privește în jur, spuse Jack. Aici avem blocuri de piatră deja tăiate pentru fundații. Avem o stivă de lemne mai mare decât o casă. În cimitir avem un morman de resturi de la prăbușirea boltei. Pe malul râului se află o altă grămadă uriașă de piatră de la carieră. Avem o mulțime de materiale.

– Iar orașul e plin de zidari, spuse Philip.

Jack încuviință.

– Călugării se pot ocupa de organizare. Constructorii pot face operațiile pentru care e nevoie de pricepere. Iar ca muncitori necalificați vom folosi întreaga populație a orașului. Jack gândea cu rapiditate. Zidul va trebui construit pe malul acesta al râului. Vom dărâma podul. Apoi vom duce zidul pe deal, de-a lungul cartierului sărac, pentru a-l uni cu zidul estic al stăreției... către nord... și coborâm dealul, întorcându-ne pe malul râului. Nu știu dacă avem suficientă piatră pentru asta...

– Nu trebuie neapărat să fie de piatră pentru a fi eficient, zise Richard. Un simplu șanț, cu un val de pământ provenit de la săparea șanțului va reuși să-i oprească, mai ales acolo unde dușmanii atacă la deal.

– În mod clar, piatra e mai bună, spuse Jack.

– Mai bună, dar nu indispensabilă. Scopul unui zid e să-l oblige pe dușman să încetinească atâta timp cât e expus, permițându-le apărătorilor să-l bombardeze de la adăpost.

– Să-l bombardeze? întrebă Aliena. Cu ce?

– Cu pietre, cu ulei încins, cu săgeți... în aproape fiecare gospodărie există câte un arc...

Aliena se cutremură și spuse:

– Deci sfârșim prin a ne lupta, de fapt.

– Dar nu corp la corp.

Jack se simțea cuprins de o dilemă. Cel mai probabil, era mai sigur ca toată lumea să se refugieze în pădure, în speranța că William avea să se mulțumească poate cu incendierea caselor. Dar exista riscul ca el și oamenii săi să pornească în căutarea orașenilor. Ar fi mai mare pericolul dacă ar sta aici, în spatele unui zid de apărare? Dacă nu mergea ceva bine, iar William și oamenii săi găseau o modalitate să creeze o breșă în zid, măcelul avea să capete proporții îngrozitoare. Jack îi privi pe Aliena și pe Tommy și se gândi la copilașul care creștea în pânțele femeii.

– Nu există și o cale de mijloc? întrebă el. Am putea evacua femeile și copiii, iar bărbații ar rămâne să apere orașul.

– Nu, mulțumesc, spuse hotărât Aliena. Am avea astfel parte de ce e mai rău din cele două posibilități. Și fără zid de apărare, și fără bărbați care să ne apere.

Jack își dădu seama că avea dreptate. Zidul de apărare nu avea nici un rost dacă nu erau oameni care să îl apere, iar femeile și copiii nu puteau fi lăsați fără protecție în pădure. Exista posibilitatea ca William să părăsească orașul de unul singur și săucidă toate femeile.

– Jack, tu ești constructorul, spuse Philip. Putem înălța un zid de apărare într-o singură zi?

– Nu am construit niciodată un zid de apărare, zise Jack. Bineînțeles, nici nu se pune problema trasării unor planuri. Va trebui să desemnăm câte un meșter pentru fiecare sector și să-l lăsăm să-și folosească mintea. Mortarul abia dacă va avea timp să se întărească până duminică dimineața. Va fi cel mai prost construit zid din toată Anglia. Dar răspunsul e da, îl putem face.

Philip se întoarse către Richard.

– Tu ai mai văzut bătălii. Dacă o să construim un zid, îl putem ține la distanță pe William?

– Sigur că da, spuse Richard. El va veni pregătit pentru un atac-fulger, nu pentru un asediu. Dacă găsește un oraș fortificat, nu va putea face nimic.

În cele din urmă, Philip o privi pe Aliena.

– Tu ești una dintre persoanele vulnerabile, ai un copil de apărat. Tu ce crezi? Ar trebui să fugim în pădure și să sperăm că William n-o să vină după noi, sau să rămânem aici și să construim un zid care să-l țină la distanță?

Jack își ținu respirația.

– Nu se pune numai problema siguranței, spuse Aliena, după un timp. Philip, tu ți-ai dedicat toată viața acestei stăreții. Jack, catedrala e visul tău. Dacă fugim, veți pierde tot ce vă e mai drag. Cât despre mine... Ei bine, eu am un motiv special pentru care vreau să-l văd înfrânt pe William Hamleigh. Eu zic să rămânem.

– Bine, spuse Philip. Construim zidul, atunci!

La căderea nopții, Jack, Richard și Philip merseră la hotarele orașului cu torțe, hotărând pe unde avea să treacă zidul. Orașul era construit pe un deal puțin înalt, iar râul curgea de-a lungul a două laturi ale acestuia. Malurile râului erau prea noroioase pentru a susține un zid de piatră fără fundații solide, așa că Jack propuse ca acolo să se înalțe garduri de lemn. Richard nu avu nimic de obiectat. Inamicul nu putea ataca gardul decât dinspre râu, ceea ce era aproape imposibil.

Pe celelalte două laturi, unele părți ale zidului nu aveau să fie altceva decât simple întărituri de pământ cu un șanț. Richard spuse că acestea aveau să fie eficiente acolo unde dușmanii erau nevoiți să atace la deal. Totuși, acolo unde terenul era aproape plat, se impunea ridicarea unor ziduri de piatră.

După aceea, Jack plecă prin sat să-și adune constructorii, scoțându-i din case – uneori, chiar din paturi – și din berărie. Le explică urgența situației și cum avea să o rezolve orașul; apoi, merse cu ei de-a lungul hotarelor și desemnă fiecăruia câte o secțiune: în sarcina dulgherilor cădea zona unde avea să fie gard de lemn, zidarii lucrau în sectoarele de zid de piatră, iar ucenicii și muncitorii necalificați, la porțiunile unde aveau să înalțe întărituri de pământ. Le ceru să-și marcheze secțiunile cu țărugi și sfoară înainte să se ducă la culcare și să se gândească, până să adoarmă, la modul în care aveau să se ocupe de construcție. Destul de curând, perimetrul orașului fu marcat de o linie punctată de luminițe care sclipeau în întuneric, în timp ce meșterii își marcau sectoarele la lumina torțelor. Fierarul își aprinse focul în forjă și își petrecu restul nopții făcând cazmale. Aceste neobișnuite activități pe timp de noapte deranja obiceiurile nocturne ale celei mai mari părți a orașenilor, iar meșterii petrecură o bună bucată de vreme explicându-și acțiunile unor curioși somnoroși. Numai călugării, care se culcaseră la lăsarea serii, dormeau într-o ignoranță fericită.

Dar la miezul nopții, când meșterii își terminau pregătirile și cei mai mulți dintre orașeni se duseseră la culcare – chiar și numai pentru a discuta în șoaptă noutățile, în așternuturi – călugării fură treziți. Slujba fu scurtată și li se dădu pâine și bere în sala de mese în timp ce Philip îi pune la curent cu noutățile. În sarcina lor cădea organizarea zilei care avea să vină. Fură împărțiți în echipe, fiecare echipă lucrând pentru un meșter. Aveau să urmeze ordinele acestuia și să supravegheze săpăturile, ridicatul materialelor, aprovizionarea și transportul. Principala lor prioritate, accentuă Philip în discursul său, era să se asigure că lucrătorii aveau mereu la dispoziție materialele necesare: piatră și mortar, lemn și unelte.

Pe când Philip vorbea, Jack se întreba ce făcea în momentul respectiv William Hamleigh. Earlscastle era la o zi călare de Kingsbridge, dar William nu avea să încerce să parcurgă distanța într-o zi, pentru că, astfel, armata sa ar fi ajuns extenuată. Probabil că aveau să pornească în dimineața aceea, la răsărit. Nu aveau să meargă toți împreună, ci separat, acoperindu-și armele și armurile în timpul călătoriei, pentru a evita răspândirea de zvonuri panice. Aveau să se întâlnească discret după-amiaza, undeva la vreo oră sau două distanță de Kingsbridge, probabil la conacul vreunui arendaș mai înstărit de-al

lui William. Seara, aveau să bea bere și să-și ascută armele, să spună povești cumplite despre precedente victorii, tineri mutilați, bătrâni călcați sub copitele cailor de război, fete siluite și femei sodomizate, copii decapitați și prunci străpunși de vârfurile săbiilor în timp ce mamele lor țipau deznădăjduite. Apoi, mâine-dimineeață aveau să pornească la atac. Jack se cutremură de frică. „Dar, de data aceasta, o să-i oprim“, își spuse el. Totuși, spaima nu i se risipi.

Fiecare echipă de călugări își găsi sectorul desemnat și stabili de unde puteau lua materialele necesare. Apoi, pe când primele raze pale ale zorilor se iveau deasupra orizontului, la răsărit, monahii merseră în cartierele reparate, bătând la uși și trezindu-i pe locuitori, în vreme ce clopotul mănăstirii suna îndărătnic.

Când răsări soarele, operațiunile erau deja în plină desfășurare. Femeile și bărbații mai tineri se ocupau de munca necalificată, în timp ce bătrânii se ocupau de aprovizionarea cu mâncare și cu băutură, făceau comisioane și transmiteau mesaje. Jack cutreiera neobosit șantierul, controlând fără astâmpăr progresele făcute. Îi spuse unui meșter care făcea mortar să folosească mai puțin var, astfel încât pasta să se întărească mai repede. Văzu un dulgher care făcea gardul din stâlpi de schelărie și le spuse muncitorilor lui să folosească lemn dintr-o altă grămadă. Se asigura că diferitele porțiuni ale zidului se uneau bine. Și glumea, zâmbea și îi încuraja permanent pe oameni.

Soarele se ridică pe bolta de un albastru senin. Avea să fie o zi toridă. Bucătăria-stăreției le furniza butoaie cu bere, dar Philip dădu ordin ca băutura să fie îndoită cu apă, iar Jack se declară de acord, pentru că oamenii care munceau din greu aveau să bea din belșug pe vremea aceea caldă, iar el nu voia să adoarmă pe ici, pe colo, chercheliți.

În ciuda pericolului îngrozitor cu care se confruntau, printre oameni domnea o atmosferă de stranie veselie. Orășenii lucrau împreună ca la o sărbătoare, așa cum făceau pâine de Ziua Primelor Roade sau puneau lumânările să plutească pe apele râului de Sânziene. Oamenii păreau să fi dat uitării pericolul care reprezenta pricina activității lor febrile. Totuși, Philip zări câțiva locuitori părăsind discret orașul. Fie aveau să-și încerce norocul în pădure, fie, mai probabil, aveau rude în satele învecinate care erau dispuse să-i primească. Oricum, în afară de aceștia, toți ceilalți rămaseră în oraș.

La amiază, Philip puse să sune din nou clopotul, iar muncitorii se opriră din lucru să ia prânzul. În timp ce oamenii mâncau, Philip făcu un tur al zidului alături de Jack. În ciuda activității frenetice, nu păreau a fi realizat mare lucru. Zidurile de piatră nu ajunseseră decât până la nivelul solului, întăriturile

de pământ nu erau decât niște movilițe scunde, iar gardul de lemn avea locuri pe unde se putea trece.

La sfârșitul turului, Philip întrebă:

– O să terminăm la timp?

Jack își impusese toată dimineața să fie optimist și vesel, dar acum se forță să facă o evaluare realistă.

– În ritmul acesta, nu, răspunse el trist.

– Ce putem face să grăbim lucrurile?

– În mod normal, singura modalitate de a construi mai repede e să construim mai prost.

– Atunci hai să construim mai prost – dar cum?

Jack se gândi câteva clipe.

– În momentul de față, avem zidarii la construit zidul de piatră, dulgherii la făcut gardul, muncitorii la înălțarea întăriturilor de pământ și orășenii la aprovizionare și la transport. Dar cei mai mulți dulgheri se pricep să înalte un zid drept, iar majoritatea muncitorilor se pricep să construiască un gard de lemn. Așa că, hai să-i punem pe dulgheri să-i ajute pe zidari cu construitul zidului de piatră, pe muncitori să construiască gardul de lemn, și să-i lăsăm pe orășeni să sape șanțul și să pună pământul scos ca întăritură. Și, imediat ce lucrurile vor merge ca unse, călugării mai tineri pot lăsa treburile de organizare, dând o mână de ajutor la munca necalificată.

– Bine.

Dădură noile ordine pe când ceilalți terminau de mâncat. „Nu numai că o să fie zidul cel mai prost construit din Anglia, își spuse Jack în sinea sa. Probabil că va fi și cel care va sta în picioare cel mai puțin timp. Dacă rezistă o săptămână, o să fie un adevărat miracol.“

În cuprinsul după-amiezii, oamenii începură să obosească, mai ales cei care nu dormiseră suficient cu o noapte înainte. Atmosfera de sărbătoare dispăru, iar muncitorii prinseră să fie mânați de la spate de o determinare morhorată. Zidurile de piatră se înălțară, șanțul se adânci iar spațiile libere din gardul de lemn începură să se împutineze. Se opriră din muncă pentru cină; pe când soarele luneca dincolo de orizont, începură din nou lucrul.

La căderea nopții, zidul nu era terminat.

Philip puse oameni de pază, porunci ca toată lumea, în afară de cei de strajă, să doarmă câteva ore, și spuse că avea să tragă clopotele la miezul nopții. Extenuați, orășenii se băgară în paturi.

Jack se duse la casa Alienei. Ea și Richard nu se culcaseră încă.

– Vreau să-l iei pe Tommy și să te ascunzi în pădure, îi spuse Jack Alienei.

Toată ziua acest gând îi stăruise în minte. La început, respinsese ideea; dar, pe măsură ce orele se scurgeau, se întorcea la amintirea cruntă a zilei aceleia când William dăduse foc târgului de lână; și, în final, se hotărâse să o trimită departe de oraș.

– Aș prefera să rămân, spuse ea, pe un ton hotărât.

– Aliena, nu știu dacă o să reușim să terminăm zidul sau dacă-l va opri pe William, și nu vreau ca tu să fii aici în caz că lucrurile merg prost, zise Jack.

– Dar nu pot eu să plec, în timp ce tu îi organizezi pe toți să stea și să lupte, spuse Aliena, pe un ton rezonabil.

Dar Jack trecuse de momentul în care s-ar fi gândit ce era rezonabil și ce nu.

– Dacă pleci, nimeni n-o să-și dea seama.

– Ba o să-și dea seama, în cele din urmă.

– Până atunci, totul se va fi terminat.

– Dar gândește-te ce rușinos o să fie.

– La dracu' cu rușinea! strigă el. Era înnebunit de frustrare și de faptul că nu găsea cuvintele necesare pentru a o convinge. Vreau să fii la adăpost!

Glasul lui furios îl trezi pe Tommy, care începu să plângă. Aliena luă copilășul în brațe și îl legănă. Spuse:

– Nici nu sunt sigură că aș fi mai în siguranță în pădure.

– William n-o să caute prin pădure. Pe el îl interesează orașul.

– S-ar putea să-l intereseze tocmai persoana mea.

– Ai putea să te ascunzi în luminișul tău. Nimeni nu trece vreodată pe acolo.

– William l-ar putea găsi din întâmplare.

– Ascultă-mă! Vei fi mai în siguranță acolo decât aici. Știi sigur.

– Oricum, eu vreau să rămân aici.

– Dar eu nu vreau să stai aici, spuse el, cu o voce aspră.

– Ei bine, am să rămân oricum, răspunse ea cu un zâmbet, nebăgând în seamă grosolănia lui intenționată.

Jack își stăpâni o sudalmă. Odată ce luase o hotărâre, nu mai avea cum să o întoarcă: era la fel de încăpățânată ca un catâr. În loc să încerce să-i impună voința sa, apelă la rugăminți.

– Aliena, mi-e frică de ce o să se întâmple mâine.

– Și mie mi-e frică, spuse ea. Și cred că ar trebui să ne fie frică împreună.

Jack știa că ar fi trebuit să renunțe elegant, dar era prea îngrijorat.

– Blestemată să fii, atunci, spuse el furios și ieși ca o furtună din casă.

Rămase afară, trăgând adânc în piept aerul răcoros al nopții. După câteva clipe, se calmă. Era în continuare groaznic de îngrijorat, dar era o prostie să se înfurie pe ea: era posibil să moară amândoi a doua zi dimineață.

Intră din nou în casă. Aliena stătea în locul în care o lăsase, cu o expresie tristă.

– Te iubesc, spuse el.

Se îmbrățișară și rămaseră așa o vreme.

Când Jack ieși din nou din casă, luna era sus pe cer. Se calmă, gândindu-se că era posibil ca Aliena să aibă dreptate: poate că se afla mai în siguranță în oraș decât în pădure. Așa, cel puțin, putea ști dacă era în pericol și ar fi putut să o apere.

Știa că, chiar dacă s-ar fi băgat în pat, n-avea să izbutescă să adoarmă. Se temea prosteste că toți aveau să doarmă până după miezul nopții și că nimeni nu avea să-i trezească până în zori, când oamenii lui William ar fi năvălit lovind în stânga și-n dreapta, cu torțe în mâini, gata să incendieze tot. Începu să se plimbe neliniștit pe la marginea orașului. Era ciudat: Kingsbridge nu avusese efectiv hotare până astăzi. Zidurile de piatră se înălțau până la brâu, ceea ce nu era suficient. Gardurile erau îndeajuns de înalte, dar încă mai aveau locuri goale, astfel încât o sută de călăreți puteau da buzna înăuntru în numai câteva clipe. Întăriturile de pământ nu erau suficiente de înalte pentru a nu putea fi escaladate de un cal voinic. Mai existau o mulțime de lucruri de făcut.

Se opri în locul în care se aflase până atunci podul. Acesta fusese desfăcut în bucăți, ce se găseau depozitate la stăreție. Privi peste apa argintată de lună. Văzu o siluetă întunecată apropiindu-se, de-a lungul gardului de lemn, și simți un fior de teamă superstițioasă, dar nu era decât starețul Philip, la fel de incapabil să doarmă ca și Jack.

Momentan, resentimentele lui Jack față de Philip fuseseră umbrite de pericolul pe care-l reprezenta William, iar Jack îl abordă aproape prietenos pe stareț. Spuse:

– Dacă supraviețuim acestui atac, va trebui să reconstruim zidul, bucată cu bucată.

– De acord, zise cu toată inima Philip. Va trebui să ne străduim ca, la anul pe vremea aceasta, să avem un zid de piatră în jurul orașului.

– Chiar aici, unde podul trece peste râu, aş pune o poartă și un turn de pază, astfel încât să-i putem împiedica pe alții să intre fără să fie nevoie să demontăm podul.

– Nu prea ne pricepem noi, călugării, la lucruri din acestea, cum ar fi organizarea întăriturilor unui oraș.

Jack dădu din cap în semn de încuviințare. Nu se cuvenea ca monahii să fie vreodată implicați în acte de violență.

– Dar, dacă nu le organizezi tu, atunci cine?

– Ce-ai zice de fratele Alienei, Richard?

Jack fu surprins de această idee, dar, după un moment, își dădu seama că era strălucită.

– Ar face-o bine, nu ar mai fi leneș, iar eu nu ar mai trebui să-l întrețin, spuse el entuziasmat. Aruncă o privire de admirație reținută către Philip. Nu te oprești niciodată, nu-i așa?

Philip ridică din umeri.

– Aș vrea ca toate problemele noastre să se rezolve la fel de simplu.

Gândurile lui Jack se întoarseră la problema zidului.

– Presupun că, de acum încolo și pentru totdeauna, Kingsbridge va deveni un oraș fortificat.

– Nu pentru totdeauna, dar, în mod sigur, până la întoarcerea lui Isus pe pământ.

– Nu se știe niciodată, spuse gânditor Jack. S-ar putea să vină o vreme când sălbaticii ca William Hamleigh să nu mai dețină puterea; când legile îi vor apăra pe oamenii de rând în loc să-i transforme în sclavi; când regele va face pace, nu război. Gândește-te cum ar fi... o vreme în care orașele din Anglia n-ar mai avea nevoie de ziduri!

Philip clătină sceptic din cap.

– Ce imaginație ai, spuse el. Nu o să se întâmple așa ceva înainte de Judecata de Apoi.

– Presupun că nu.

– Cred că e aproape miezul nopții. E timpul să începem din nou.

– Philip, înainte să pleci...

– Ce e?

Jack trase adânc aer în piept.

– Încă mai avem timp să ne schimbăm planul. Am putea evacua orașul chiar acum.

– Ți-e frică, Jack? întrebă Philip, însă cu glas blajin.

– Da. Dar nu pentru mine. Pentru familia mea.

Philip încuviință.

– Gândește-te așa: dacă plecăm acum, probabil că mâine veți fi în siguranță. Dar William ar putea veni și altă dată. Dacă-l lăsăm să-și facă mendrele mâine, vom trăi *mereu* guvernați de frică. Tu, eu, Aliena, ca și micuțul Tommy: va crește temându-se de William sau de cineva ca William.

„Are dreptate“, cugetă Jack. Pentru ca micuții ca Tommy să crească liberi, părinții lor trebuiau să înceteze a mai fugi din calea lui William.

Jack oftă.

– Bine.

Philip plecă să tragă clopotul. Jack își dădu seama că era un conducător care păstra pacea, împărțea dreptatea și nu-i oprima pe săracii de pe domeniul său. Dar chiar trebuia să respecti regula celibatului pentru a face așa ceva?

Se auzi clopotul. În dosul obloanelor trase, se aprinseră lumini, iar meșterii ieșiră împleticindu-se, frecându-se la ochi și căscând. Începură să muncească încet, iar câțiva lucrători schimbară replici dure; dar Philip poruncise să se facă focul în cuptoarele de la brutărie și, curând, primiră pâine caldă și unt proaspăt, iar toată lumea se înveseli.

În zori, Jack făcu un alt tur cu Philip, privind amândoi temători spre orizont, căutând indicii ale apropierei călăreților. Gardul de lângă râu era aproape gata, toții dulgherii lucrând cot la cot pentru a umple cei câțiva metri rămași neterminați. De celelalte două laturi, întăriturile de pământ erau cât un stat de om, iar adâncimea șanțului din fața lor adăuga încă un metru la această înălțime: un bărbat le-ar fi putut escalada, cu dificultate, dar ar fi trebuit să descalece. Zidul, de asemenea, avea înălțimea unui om, dar ultimele trei sau patru straturi de piatră erau foarte slabe, deoarece mortarul nu avusese timp să se întărească. Totuși, dușmanul nu avea cum să știe acest lucru decât dacă încerca să escaladeze zidul, și, astfel, fragilitatea zidului putea funcționa ca o metodă de întârziere a atacului.

În afară de golurile din gardul de lemn, munca era gata, iar Philip împărți noi ordine. Cetățenii mai în vârstă și copiii trebuiau să se ducă la mănăstire și să se adăpostească în dormitor. Jack se arătă încântat: Aliena avea să stea cu Tommy, iar ei doi vor fi departe de linia întâi. Meșterii trebuiau să continue construcția, dar unii dintre muncitorii lor aveau să fie organizați în escadroane militare, sub conducerea lui Richard. Fiecare grup era răspunzător de apărarea secțiunii de zid pe care o construise. Acei orășeni și acele orășence care aveau arcuri urmau să stea lângă zid, pregătiți să tragă în dușman. Cei fără de arme aveau să arunce pietre, și trebuiau să-și facă provizii din timp. Apa clocotită reprezenta o altă armă eficientă, așa că multe ceaune uriașe fură puse pe foc, gata să fie turnate peste atacatori în punctele strategice. Mai mulți orășeni aveau săbii, dar acestea erau cele mai puțin folosite arme: dacă se ajungea la luptă corp la corp, însemna că dușmanul va fi intrat în oraș, iar construirea zidului va fi fost în van.

Jack era treaz de patruzeci și opt de ore. Îl durea capul, iar ochii îl usturau. Stătea pe acoperișul unei case aflate în apropierea râului și privea

peste câmpuri, în timp ce dulgherii se grăbeau să termine gardul. Dintr-odată, își dădu seama că oamenii lui William puteau trage cu săgeți aprinse peste zid, încercând să incendieze orașul fără a trebui să treacă de zid. Obosit, coborî de pe acoperiș și urcă grăbit dealul către curtea stăreției. Acolo află că și lui Richard îi venise aceeași idee, și îi pusese deja pe unii dintre călugări să adune butoaie cu apă și găleți în puncte strategice, aproape de marginile orașului.

Tocmai pleca de la stăreție când auzi ceva ce semăna cu niște strigăte de avertizare.

Cu inima bubuindu-i în piept, se urcă pe acoperișul grajdului și privi în depărtare peste câmpuri, spre vest. Pe drumul care ducea către pod, cam la doi kilometri distanță, un nor de praf trăda apropierea unui grup mare de călăreți.

Până în acel moment, întreaga situație avusese un aer cumva ireal; dar acum, oamenii care voiau să dea foc orașului erau chiar acolo, pe drum, și, dintr-odată, pericolul era hidos de real.

Jack se simți îndemnat să o găsească pe Aliena, dar nu avea timp. Sări de pe acoperiș și o luă la goană în josul dealului, către malul râului. Un grup mare de bărbați se adunase în jurul ultimului spațiu gol din gard. Sub ochii lui, înfipseră țăruișii în pământ, umplând locul liber, și prinseră în grabă în cuie ultimele două lemne de partea din spate, terminând treaba. Majoritatea orășenilor se aflau acolo, mai puțin cei care se adăpostiseră în sala de mese a călugărilor. La scurt timp după sosirea lui Jack, Richard veni în goană, strigând:

– Nu e nimeni de partea cealaltă a orașului! Ar putea fi un alt grup, care să se strecoare prin spatele nostru! Înapoi la posturile voastre, repede! Pe când oamenii începură să se miște, bombăni către Jack: N-au nici un pic de disciplină – nici un pic!

Jack privi cu luare-aminte peste câmpuri la norul de praf ce se apropia; siluetele călăreților deveniră vizibile. „Sunt ca niște demoni scăpați din iad, își spuse el, mânați nebunește de setea de moarte și de distrugere. Există pentru că nobilii și regii au nevoie de ei. Philip poate fi un nesocotit când vine vorba de dragoste și de căsătorie, dar, cel puțin, a găsit o cale de a conduce o comunitate fără ajutorul unor sălbatici precum aceștia.“

Părea un moment cu totul nepotrivit pentru astfel de meditații. Oare acestea erau lucrurile la care se gândeau oamenii pe cale de a muri?

Călăreții se apropiară. Erau în număr mai mare decât cei cincizeci pe care-i prevăzuse Richard. Jack estimează că erau în jur de o sută. Se îndreptau către locul unde fusese podul; apoi începură să încetinească. Când îi văzu că

se opresc, dezorientați, starea de spirit a lui Jack se îmbunătățește. Luptătorii își opriră caii pe pajiștea de lângă râu. Pe când se holbau de cealaltă parte a apei la zidul de apărare apărut peste noapte, cineva din apropierea lui Jack începu să râdă. Altcineva i se alătură, iar apoi râsul se răspândi ca focul purtat de vânt, așa că, în scurt timp, cincizeci, o sută, două sute de femei și bărbați râdeau în hohote de oștenii făcuți de rușine, care se porniseră de cealaltă parte a râului, neavând cu cine se lupta.

Câțiva atacatori descălecară și se adunară într-un consiliu improvizat. Privind prin ceața slabă a zorilor, lui Jack i se păru că vede părul blond și fața roșie a lui William Hamleigh în mijlocul grupului, dar nu putea fi sigur.

După un timp, se urcară din nou în șa, se regrupară și se îndepărtară. Oamenii din Kingsbridge începură să ovaționeze din toată inima. Dar Jack nu credea că William se dăduse bătut încă. Nu se întorceau pe drumul pe care veniseră. În loc de asta, se îndreptau în amonte, pe lângă râu. Richard veni lângă Jack și spuse:

– Caută un vad. Vor traversa râul și se vor împrăștia prin pădure ca să ne atace din cealaltă parte. Zi-le și celorlalți!

Jack porni rapid de-a lungul zidului, repetând spusele lui Richard. Către nord și est, zidul era din pământ și piatră, dar nu exista nici un râu care să-i țină la distanță. Pe partea aceea, zidul era una cu zidul estic al curții stăreției, la numai câțiva pași de sala de mese unde Aliena și Tommy se adăpostiseră. Richard îi postase pe Oswald, negustorul de cai, și pe Dick Richards, fiul tăbăcarului, pe acoperișul infirmeriei, cu arcurile și săgețile la îndemână: erau cei mai buni țintași din oraș. Jack se duse către colțul de nord-est și se urcă pe întăritura de pământ, privind peste câmp, către pădurea de unde aveau să iasă oamenii lui William.

Soarele urca pe boltă. Era o altă zi fierbinte, fără nici un nor. Călugării veniră la zid, aducându-le oamenilor pâine și bere. Jack se întrebă cât de departe în amonte avea să se ducă William. La circa un kilometru și jumătate se găsea un loc prin care un cal bun ar fi fost în stare să traverseze râul înot, dar, pentru un străin, putea părea periculos, iar William probabil că avea să mai înainteze alți câțiva kilometri, până când dădea de un vad unde apa să fie mai puțin adâncă.

Jack se întrebă cum se simțea Aliena. Și-ar fi dorit să se ducă în sala de mese să o vadă, dar nu prea voia să plece de lângă zid; pentru că, dacă o făcea, și alții ar fi dorit să plece, lăsând întăriturile fără apărători.

Pe când se opunea ispitei, auzi un strigăt, iar călăreții apărură din nou.

Apărură din pădure, către est, așa că Jack fu nevoit să privească spre soare pentru a-i vedea: fără nici o îndoială, călăreții anticipaseră acest lucru.

După o clipă, Jack își dădu seama că nu numai că se apropiau, dar că atacau. Probabil că își opriseră caii în pădure, ca să nu fie văzuți, și cercetaseră terenul, planificându-și atacul. Jack își simți trupul încordându-se de frică. Nu aveau de gând să se uite la ziduri, după care să se îndepărteze: aveau să încerce să treacă de ele.

Caii galopau peste câmp. Câțiva orășeni își sloboziră săgețile spre ei. Richard, care stătea lângă Jack, urlă furios:

– Prea devreme! Prea devreme! Așteptați până ajung la șanț: atunci nu-i puteți rata!

Puțini fură cei care-l auziră, iar o rafală ușoară de săgeți irosite căzură pe câmpul de orz verde. „Ca forță militară, nu avem nici o speranță, își spuse Jack. Numai zidul ne poate salva.“

Într-o mână ținea o piatră, iar în cealaltă, o praștie, exact ca aceea cu care, în copilărie, doboră rațe pentru cină. Se întreba dacă rămăsese un bun țintaș. Își dădu seama că-și strângea armele din toate puterile, și se forță să-și slăbească strânsoarea. Pietrele erau eficiente împotriva rațelor, dar păreau îngrozitor de inofensive împotriva unor bărbați în armură, călare pe cai masivi care se apropiau tunător cu fiecare secundă care trecea. Înghiți în sec. Văzu că unii dintre dușmani aveau arcuri și săgeți aprinse; o clipă mai târziu, își dădu seama că oamenii cu arcuri se îndreptau către zidul de piatră, iar ceilalți, către întăriturile de pământ. Asta însemna că William hotărâse că nu putea doborî zidul de piatră: nu-și dăduse seama că mortarul era atât de moale, încât zidul putea fi dărâmat cu mâinile goale. Fusese păcălit. Jack savură micul moment de triumf.

Apoi, atacatorii ajunseră la ziduri.

Orășenii trăgeau în ei cu sălbăticie, iar o rafală de săgeți grăbite se abătu asupra călăreților. În ciuda faptului că nu erau țintite prea bine, reușiră să secere câteva victime. Caii ajunseră la șanț. Unii se opriră brusc, iar alții coborâră în șanț și urcară de cealaltă parte. Chiar în fața lui Jack, un bărbat uriaș într-o cămașă uzată de zale sări cu calul peste șanț, astfel încât ateriză pe partea mai joasă a întăriturii și începu să urce. Jack își încarcă praștia și lansă proiectilul. Țintea la fel de bine ca în copilărie: piatra lovi calul chiar deasupra botului. Împleticindu-se deja în pământul instabil, animalul necheză de durere, se cabră și se întoarse. Se îndepărtă în galop, dar călărețul său se lăsă să alunece din șanț și își trase spada din teacă.

Majoritatea cailor făcuseră cale întoarsă, fie din proprie inițiativă, fie pentru că stăpânii lor îi mănaseră înapoi; dar mai mulți luptători atacau pedestru, iar alții își înturnau armăsarii, gata să atace din nou. Privind peste umăr, Jack văzu că mai multe acoperișuri de stuf ardeau, în ciuda eforturilor de a le

stinge făcute de femeile tinere din oraș. Minteia lui Jack fu străbătută cu viteza fulgerului de gândul îngrozitor că nu aveau să izbândească. În pofida efortului eroic depus în ultimele treizeci și șase de ore, acești sălbatici aveau să treacă de zid, să incendieze orașul și să măcelărească oamenii.

Perspectiva unei lupte corp la corp îl îngrozea. Nu îl învățase nimeni să se lupte, nu folosise niciodată o sabie – nu că ar fi avut vreuna –, iar singura sa experiență de luptă o reprezentau bătăile încasate de la Alfred. Se simțea neajutorat.

Călăreții luară din nou zidul cu asalt, iar acei atacatori care-și pierduseră caii urcară întăriturile în fugă. Asupra lor se abătu o ploaie de pietre și săgeți. Jack își folosea praștia cu dibăcie, încercând și lansând, încercând și lansând ca un mecanism bine uns. Mai mulți atacatori se prăbușiră sub rafala de proiectile. Chiar în fața lui Jack, un călăreț căzu și își pierdu coiful, lăsând la vedere o coamă de păr blond: era chiar William.

Nici unul dintre cai nu reuși să ajungă până pe culmea întăriturii de pământ, dar unii dintre luptătorii pedestri o făcură și, spre spaima lui Jack, orașenii se văzură obligați să îi înfrunte, respingând loviturile de spadă și de lance ale războinicilor cu pari și cu topoare. Unii dintre inamici reușiră să treacă de partea cealaltă, iar Jack văzu trei sau patru orașeni prăbușindu-se aproape de el. Inima îi era cuprinsă de oroare: apărătorii orașului pierdeau.

Dar fiecare atacator care reușea să răzbească dincolo de zid se trezea înconjurat de nouă, zece orașeni, care-l loveau cu bețe și îl hăcuiau fără milă cu topoarele, și, deși mai mulți apărători fură răniți, toți atacatorii fură uciși rapid. Apoi, cetățenii începură să-i forțeze pe ceilalți să se retragă de cealaltă parte a întăriturii. Asaltul își pierdea din forță. Acei atacatori care se aflau încă în șa se deplasau nesiguri încolo și înapoi la poalele malului de pământ, în timp ce pe întărituri se desfășurau câteva încăierări dezordonate. Jack se odihni câteva clipe, gâfâind din greu, profitând de momentul de relativ calm, dar așteptând cu groază următoarea mișcare a dușmanului.

William își ridică sabia deasupra capului și urlă pentru a atrage atenția oamenilor săi. Își mișcă spada în cerc, pentru a-i aduna, după care arată spre ziduri. Se regrupară și se pregătiră să atace iarăși zidurile.

Deodată, Jack își dădu seama că i se ivise ocazia să acționeze.

Luă o piatră, își încărcă praștia și ținti atent capul lui William.

Proiectilul zbură prin aer în linie la fel de dreaptă precum zidul unui maistru constructor și îl lovi pe William în mijlocul frunții, așa de puternic, încât Jack auzi bufnetul pietrei în contact cu osul.

William se prăbuși la pământ.

Oamenii săi ezitară, neștiind ce să facă, iar atacul nu mai avu loc.

Un bărbat masiv, în straie întunecate, sări de pe cal și se repezi la William. Lui Jack i se păru că-l recunoaște pe servitorul lui William, Walter, cel care îl însoțea mereu. Ținând în continuare frâiele, Walter îngenunche lângă corpul întins al lui William. Preț de-o clipă, Jack nutri nădejdea ca William să fi murit. Însă, William se mișcă, iar Walter îl ajută să se ridice în picioare. William părea buimăcit. De ambele părți ale bătăliei, toată lumea îi privea pe cei doi. Ploaia de pietre și săgeți conțeni o vreme.

Cu mișcări instabile, William urcă pe calul lui Walter, ajutat de acesta, care apoi sări în șa în spatele lui. Urmă un moment de incertitudine, răstimp în care toată lumea se întreba dacă William avea să fie capabil să continue lupta. Walter își mișcă sabia în cerc, semnalând adunarea atacatorilor; apoi, spre imensa ușurare a lui Jack, arătă către pădure.

Walter dădu pintonii calului, iar acesta porni în goană.

Ceilalți călăreți îi urmau exemplul. Cei care încă se mai luptau pe întări-turi renunțară, se retraseră și o luară la fugă peste câmp după conducătorul lor. Câteva săgeți și pietre le urmăriră înaintarea printre spicele de orz.

Orășenii începură să ovaționeze.

Jack privi în jur, năucit. Se terminase totul? Abia dacă-i venea să creadă. Focurile se stingeau; femeile reușiseră să le păstreze sub control. Bărbații dansau pe întărituri, îmbrățișându-se unii pe alții. Richard veni la el și îl bătu pe spate.

– Zidul a hotărât soarta bătăliei, Jack, spuse el. Zidul tău!

Orășenii și călugării se îngămădiră în jurul lor, voind cu toții să-l laude pe Jack și să se felicite unii pe alții.

– Au plecat de tot? întrebă Jack.

– O, da, răspunse Richard. Nu se vor întoarce, acum că au descoperit că suntem hotărâți să ne apărăm zidul. William știe că nu poți cuceri un oraș fortificat dacă oamenii sunt hotărâți să ți se opună; nu fără o armată numeroasă și un asediu care să dureze șase luni.

– Deci s-a terminat, rosti prosteste Jack.

Aliena își croi drum prin mulțime, cu Tommy în brațe. Jack o îmbrățișă din toată inima. Erau în viață și erau împreună, iar el se simțea cum nu se poate mai recunoscător pentru asta.

Brusc, fu copleșit de osteneala celor două zile în care nu dormise și vru să se așeze la pământ. Dar nu i se îngădui. Doi zidari tineri îl înșfăcară și îl ridicară pe umeri. Din mulțime se înalță un chiot. Porniră astfel prin oraș, cu oamenii pe urme. Jack ar fi vrut să le spună că nu el îi salvase, ci o făcuseră ei înșiși; dar ei nu voiau să-l asculte, pentru că aveau nevoie de un erou. Pe măsură ce vestea se răspândi iar întreaga populație își dădu seama că învinseseră,

ovațiile deveniră tunătoare. „Trăiesc cu frica lui William de ani de zile, își spuse Jack, dar azi și-au câștigat libertatea.“ Fu purtat pe străzi într-o procesiune triumfală, făcând cu mâna și zâmbind, tânjind după un moment de răgaz în care să-și pună capul jos, să închidă ochii și să alunece într-un somn fără griji.

III

Târgul de lână de la Shiring era mai mare și mai aglomerat ca oricând. Piața din fața bisericii parohiale, unde se ținea târgul săptămânal, în care erau duse la îndeplinire execuțiile și se organiza târgul anual, gema de tarabe și de oameni. Se vindea în principal lână, dar întâlneai și toate celelalte produse care se vindeau și se cumpărau de obicei în Anglia: săbii noi, strălucitoare, șei de lemn cu incrustații, porcușori grași, cizme roșii, prăjituri cu ghimbir și pălării de paie. Pe când se plimba prin piață cu episcopul Waleran, William calcula că târgul avea să-i aducă mai mulți bani decât în toți anii precedenți. Și totuși, nu simțea nici o satisfacție.

Era încă turbat de umilirea suferită la Kingsbridge. Se așteptase să intre în oraș fără să i se opună careva și să dea foc caselor, dar pierduse oameni și cai, fiind nevoit să se retragă fără să fi obținut ceva. Iar furia îi sporea la gândul că zidul fusese construit sub conducerea lui Jack Jackson, iubitul Alienei, chiar omul pe care voise să-l ucidă.

Nu reușise să-l omoare pe Jack, dar era în continuare hotărât să se răzbune.

Waleran se gândea și el la Kingsbridge.

– Tot nu-mi dau seama cum de au construit zidul ăla atât de repede, spuse episcopul.

– Probabil că nu era prea solid, zise William.

Waleran dădu din cap a încuviințare.

– Dar sunt sigur că starețul Philip deja își ia măsuri să-l întărească. Dacă aș fi în locul lui, aș face zidul mai puternic și mai înalt, aș construi un turn de

apărare și aș numi un paznic de noapte. S-a cam zis cu atacurile tale asupra Kingsbridge-ului.

William era de acord, dar se prefăcu a nu fi.

– Pot totuși să asediez orașul.

– Asta e altceva. Un atac rapid poate fi trecut cu vederea de rege. Un asediu prelungit, în care orașenii pot trimite un mesaj regelui, implorându-l să-i apere... Poate fi delicat.

– Stephen n-o să ia nici o măsură împotriva mea, spuse William. Are nevoie de mine.

Totuși, nu se contrazicea cu Waleran din convingere. În final, avea de gând să accepte punctul de vedere al episcopului. Dar voia să-l facă pe Waleran să muncească din greu pentru asta, astfel încât să se simtă întru câțva îndatorat față de el. Apoi, William avea să formuleze cererea care-i băntuia gândurile.

O femeie slabă și urâtă ieși din mulțime, împingând în față o fată drăguță de aproximativ treisprezece ani, probabil fiica ei. Mama dădu la o parte partea de sus a rochiei subțiri a fetei, dezvăluindu-i sânii mici, neîmpliniți.

– Șaizeci de penny, șuieră femeia.

William simți un fior în vintre, dar scutură din cap, refuzând, și trecu mai departe.

Fetița-târfă îl făcu să se gândească la Aliena. Fusese cu puțin mai mult decât o copilă atunci când o siluise. Trecuse aproape un deceniu, dar nu și-o putea scoate din minte. Poate că nu o va avea niciodată pentru sine; dar va avea grijă să nu fie a altcuiva.

Waleran era dus pe gânduri. Părea să nu fie prea atent pe unde mergea, dar oamenii se retrăgeau din calea sa, ca și cum s-ar fi temut să fie atinși până și de poalele veșmintelor sale negre. După o vreme, întrebă:

– Ai auzit că regele a cucerit orașul Faringdon?

– Am fost acolo.

Fusese cea mai hotărâtoare victorie din întregul război civil. Stephen capturase sute de cavaleri și o mulțime de arme, forțându-l pe Robert de Gloucester să se retragă tocmai în vestul țării. Victoria fusese atât de zdrobitoare, încât Ranulf de Chester, vechiul dușman al lui Stephen din nord, renunțase la luptă și îi jurase credință regelui.

– Acum că poziția lui Stephen e mai sigură, nu va tolera cu atâta ușurință războaiele personale ale nobililor săi, spuse Waleran.

– Poate că așa e, zise William.

Se întreba dacă nu cumva acesta era momentul în care să se declare de acord cu episcopul și să-și formuleze cererea. Ezită: era stânjenit. Rostind

această cerere, își dezvăluia o parte din suflet, și nu suporta să facă așa ceva față de un om atât de nemilos precum Waleran Bigod.

– Ar trebui să lași Kingsbridge-ul în pace, cel puțin pentru o vreme, continuă Waleran. Ai târgul de lână. Ai în continuare târgul săptămânal, chiar dacă e mai mic decât era odată. Ai afacerea cu lână. Și ai cele mai fertile pământuri din ținut, fie direct sub controlul tău, fie lucrate de arendașii tăi. De asemenea, și eu mă aflu într-o situație mai bună decât altădată. Mi-am sporit proprietățile și mi-am raționalizat veniturile. Mi-am construit castelul. Devine din ce în ce mai puțin necesar să mă lupt cu starețul Philip – mai ales acum, când un astfel de conflict devine periculos din punct de vedere politic.

Peste tot prin piață, oamenii pregăteau și vindeau mâncare, iar aerul era plin de mirosuri îmbietoare: supă condimentată, pâine caldă, dulciuri, șuncă fiartă, costiță prăjită, plăcintă cu mere. William simți cum foamea îi dă ghes.

– Hai să mergem la castel, spuse el.

Cei doi bărbați părăsiră piața și începură să urce dealul. *Sheriff*-ul avea să le ofere prânzul. La poarta castelului, William se opri.

– Poate că ai dreptate în ceea ce privește Kingsbridge-ul.

– Mă bucur că înțelegi.

– Dar eu tot vreau să mă răzbun pe Jack Jackson, iar tu poți să-mi oferi răzbunarea, dacă dorești.

Waleran ridică întrebător dintr-o sprânceană. Expresia sa trăda faptul că era dispus să asculte cu interes ce avea de spus William, dar nu se considera legat de vreo obligație față de acesta.

William își urmă vorba:

– Aliena a făcut cerere să i se anuleze căsătoria.

– Da, știu.

– Care crezi că va fi verdictul?

– Se pare că uniunea lor nu a fost consumată.

– Asta e tot?

– Probabil. După Grațian – un învățat pe care l-am cunoscut personal –, esența căsătoriei este consimțământul mutual al ambelor părți; dar, de asemenea, acesta susține că actul de unire fizică „completează și duce la perfecțiune” căsătoria. Spune clar că, dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie și nu se împreunează cu ea, apoi se căsătorește cu o a doua cu care se împreunează, atunci cea validă e cea din urmă, adică tocmai cea consumată. Fără nici o îndoială, dacă a fost bine sfătuită, și îmi închipui că starețul Philip a ajutat-o, fascinanta Aliena a menționat acest lucru în cererea ei.

William nu avea răbdare să asculte toată teoria aceasta.

– Deci îi va fi anulată căsătoria.

– Dacă nu cumva cineva aduce vorba de argumentul ridicat împotriva lui Grațian. De fapt, sunt două: unul teologic și unul practic. Argumentul teologic spune că definiția lui Grațian denigrează căsătoria lui Iosef și a Mariei, din moment ce aceasta nu a fost consumată. Argumentul practic spune că, din motive politice, sau pentru a uni două proprietăți, există obiceiul ca acest tip de uniuni să fie aranjate între doi copii incapabili din punct de vedere fizic de consumarea acestora. Dacă fie mireasa, fie mirele ar muri înainte de pubertate, căsătoria ar deveni nulă, conform definiției lui Grațian, iar asta ar avea consecințe delicate.

William nu reușea niciodată să urmărească până la capăt aceste complicate dispute teologice, dar știa destul de bine încotro duceau ele.

– Adică lucrurile nu sunt clare. Verdictul ar putea fi oricare.

– Da.

– Iar formularea sa depinde de cel care face presiuni.

– Da. În cazul acesta, verdictul nu este legat de altceva – de dreptul de proprietate asupra unor bunuri, de loialitatea față de un suveran sau altul, de vreo alianță militară. Dar dacă s-ar găsi mai multe în joc, iar cineva – un arhidiacon, de exemplu – ar fi să formuleze hotărât argumentele aduse împotriva lui Grațian, probabil că s-ar refuza anularea căsătoriei. Waleran îi adresă lui William o privire care-l făcu pe cel din urmă să se cutremure pe dinăuntru. Cred că pot ghici ce anume o să-mi ceri acum.

– Vreau să te opui anulării căsătoriei!

Waleran își îngustă ochii.

– Nu-mi pot da seama dacă o iubești pe nefericita aceea sau o urăști.

– Nu, spuse William. Nici eu.

Aliena stătea pe iarbă, în umbra cea verde a uriașului fag. Cascada arunca picături fine ca niște lacrimi pe stâncile de la picioarele ei. Acesta era luminișul unde Jack îi spusese toate poveștile acelea. Aici îi dăduse primul sărut, atât de firesc și de rapid, încât ea se prefăcuse a nu se fi întâmplat. Aici se îndrăgostise de el și refuzase să o recunoască, chiar și față de sine. Acum își dorea din toată inima să i se fi dăruit atunci, să se fi căsătorit cu el și să-i fi făcut copii, astfel încât în clipa prezentă, indiferent de ce s-ar fi întâmplat, să-i fi fost soție.

Se întinse pentru a-și odihni spatele și a scăpa de durere. Era în toiul verii, iar aerul era fierbinte, fără nici o adiere de vânt. Sarcina era grea, și mai avea alte șase săptămâni până la soroc. Credea că are gemeni, numai că simțea lovituri doar într-un singur loc, și când Martha, sora vitregă a lui Jack, ascultase cu urechea lipită de burta ei, nu auzise decât o inimă bătând.

În această după-amiază de duminică, Tommy era în grija Marthei, astfel încât Aliena și Jack să se poată întâlni în pădure și să stea singuri o vreme, discutând despre viitor. Arhiepiscopul refuzase să anuleze căsătoria ei cu Alfred; se părea că episcopul Waleran obiectase. Philip spusese că puteau face din nou cerere, dar, între timp, erau nevoiți să trăiască separat. Starețul fusese de acord că nu era drept, dar mai spusese și că reprezenta voința lui Dumnezeu. Alienei i se părea că era vorba mai degrabă de rea-voință.

Purta mereu cu sine amărăciunea regretelor, așa cum își purta sarcina. Uneori era mai conștientă de ea, alteori aproape c-o dădea uitării, dar era veșnic prezentă. De multe ori o durea, dar era o durere familiară. Regreta că-l făcuse pe Jack să sufere, regreta ce-și făcuse sieși și regreta până și suferințele lui Alfred cel demn de dispreț, care trăia acum în Shiring și nu-și arăta niciodată chipul prin Kingsbridge. Se căsătorise cu Alfred dintr-un singur motiv, din dorința de a-l întreține pe Richard în încercarea acestuia de a câștiga domeniul și titlul tatălui lor. Nu reușise să-și atingă scopul, și dragostea ei adevărată pentru Jack avusese de suferit. Avea 26 de ani, viața îi era distrusă și nimeni nu purta vina decât ea.

Se gândea cu nostalgie la zilele de altădată, de la început. Când îl cunoscuse, Jack nu era decât un băiețel, deși unul ciudat. După ce crescuse, continuase să-l vadă ca pe un simplu băiat. Tocmai de aceea reușise el să se strecoare dincolo de zidurile ei de apărare. Refuzase fiecare pretendent, dar nu-l privise niciodată pe Jack ca pe un pretendent, astfel că îl lăsase să se apropie de ea, să o cunoască. Se întreba de ce se împotrivise atât de mult dragostei. Îl adora pe Jack și nu avea nici o plăcere mai mare în viață decât cea de a se culca alături de el; și totuși, existase o vreme în care refuzase să accepte această fericire.

Privind în urmă, viața ei de dinainte de Jack părea searbădă. Fusese extrem de ocupată, punând bazele negoțului ei cu lână, dar, acum, zilele acelea agitate păreau lipsite de bucurie, ca un palat pustiu, sau ca o masă încărcată cu platouri de argint și cupe de aur, dar fără de mâncare.

Auzi sunet de pași și se ridică grabnic. Era Jack. Era suplu și grațios, ca o mătă slăbănoagă. Se așeză lângă ea și o sărută ușor pe buze. Mirosea a transpirație și a praf de piatră.

– E atât de cald, spuse el. Hai să ne scăldăm în pârâu!

Tentația era prea mare.

Jack își scoase hainele. Aliena îl privi, fixându-l cu ochi flămânzi. Nu-l văzuse gol de câteva luni. Avea mult păr roșcat pe picioare, dar nici un fir pe piept. Jack o privea, așteptând să se dezbrace și ea. Aliena se simți cuprinsă de timiditate: nu-i văzuse niciodată trupul când era însărcinată. Își desfăcu

încet șiretul rochiei de pânză, apoi o trase peste cap. Îi urmări neliniștită expresia, temându-se că nu-i va plăcea corpul ei umflat, dar el nu dădu nici un semn de dezgust: din contră, expresia care se ivi pe chipul lui fu una plină de afecțiune. „După cum îl cunosc, ar fi trebuit să-mi dau seama, își spuse ea. Ar fi trebuit să știu că mă va iubi la fel de mult.“

Cu o mișcare agilă, Jack îngenunche, în fața Alienei și sărută pielea întinsă a abdomenului ei umflat. Ea lăsă să-i scape un râset stânjenit. El îi atinse buricul.

– Buricul tău este ieșit în afară, spuse el.

– Știam că o să zici asta!

– Înainte era o gropiță... acum e ca un sfârc.

Aliena se simțea cuprinsă de sfială.

– Hai să ne scaldăm, spuse ea.

Avea să se simtă mai puțin rușinată în apă.

Ochiul de apă de lângă cascadă avea cam un metru adâncime. Aliena intră ușor în apă. Îi simți răcoarea delicioasă pe pielea ei fierbinte, și fu străbătută de un fior de încântare. Jack intră și el lângă ea. Nu aveau loc să înoate – lăcușorul nu avea decât vreo doi metri diametru. Jack își băgă capul sub cascadă și își spălă praful de piatră din păr. Aliena se simțea bine în apă: îi ușura greutatea sarcinii. Își cufundă capul sub apă pentru a-și spăla părul.

Când ieși să respire, Jack o sărută.

Ea-l împrășcă cu apă și izbucni în râs, cu respirația tăiată, frecându-se la ochi. El o sărută din nou. Aliena întinse brațele pentru a-și păstra echilibrul, iar palma ei apucă mădularul tare care se ridica între picioarele lui Jack, precum un stindard. Suspină de plăcere.

– Mi-a fost tare dor de asta, îi spuse Jack la ureche, în răgușeala vocii sale simțindu-se dorință, dar și o altă emoție, poate tristețe.

Aliena își simți gâtul uscându-i-se de pofta trupului. Spuse:

– O să ne încălcăm promisiunea?

– Acum și pentru totdeauna.

– Ce vrei să spui?

– Nu o să mai locuim separat. Plecăm din Kingsbridge.

– Dar ce o să faci?

– O să mergem în alt oraș și o să construiesc o altă catedrală.

– Dar nu vei fi maistru. Nu va fi proiectul tău.

– Într-o zi, s-ar putea să am altă șansă. Sunt tânăr.

Aliena știa că era posibil, dar puțin probabil; și Jack o știa. Sacrificiul pe care-l făcea pentru ea o emoționa atât de tare, încât îi dădură lacrimile.

Nimeni nu o iubise atât de mult; nimeni altcineva nu avea să o iubească atât de mult. Dar nu era dispusă să-l lase să renunțe la tot.

– Eu nu vreau, zise ea.

– Ce vrei să spui?

– Nu o să plec din Kingsbridge.

Jack se mânie.

– De ce nu? Oriunde altundeva, putem trăi ca soț și soție, iar nimănui nu-i va păsa. Ba chiar am putea să ne cununăm într-o biserică.

Aliena îi atinse chipul.

– Te iubesc prea mult ca să te las să părăsești catedrala Kingsbridge.

– Asta e decizia mea!

– Jack, te iubesc pentru că te-ai oferit să o faci. Faptul că ești gata să renunți la munca ta de o viață pentru a trăi cu mine e... Aproape că-mi frânge inima să știu că mă iubești atât de mult. Dar nu vreau să fiu femeia care te-a îndepărtat de munca pe care o iubești. Nu sunt dispusă să plec cu tine astfel. Ne va umbri întreaga viață împreună. Poate că tu o să mă ierți, dar eu nu o să mi-o iert niciodată!

Jack părea trist.

– Te cunosc prea bine ca să încerc să te conving, odată ce tu te-ai hotărât asupra unui lucru. Dar ce o să facem?

– Vom încerca din nou să obținem anularea. Vom trăi separat.

Chipul lui trăda nefericirea ce-i muncea sufletul. Aliena își duse până la capăt vorba ideea:

– Și vom veni aici în fiecare duminică pentru a ne încălca promisiunea.

Jack se lipi de trupul ei, iar ea îl putea simți excitându-se din nou.

– În fiecare duminică?

– Da.

– E posibil să rămâi din nou însărcinată.

– Ne vom asuma riscul. Și o să încep să țes stofă, așa cum făceam înainte. Am cumpărat din nou lâna nevândută a lui Philip și o să adun orășenii ca să o toarcem și să o țesem. Apoi o să o îndesesc la moară.

– Cu ce i-ai plătit lui Philip? întrebă surprins Jack.

– Nu am făcut-o încă. O să-i plătesc în baloturi de stofă, după ce e gata.

Jack dădu din cap a încuviințare. Spuse, cu un glas amar:

– A fost de acord pentru că vrea să rămâi aici, ca să rămân și eu.

Aliena făcu un semn de aprobare.

– Dar tot se alege cu stofă ieftină din afacerea asta.

– Blestemat să fie! Mereu obține ce vrea.

Aliena își dădu seama că învinsese. Îl sărută și spuse:

– Te iubesc!

Jack o sărută la rândul-i, plimbându-și mâinile peste corpul ei, pipăindu-i lacom toate ascunzișurile. Apoi se opri și spuse:

– Dar vreau să fiu cu tine în fiecare noapte, nu numai duminicile.

Aliena îi sărută urechea.

– Într-o zi, așa o să fie, îi șopti ea. Îți promit!

Jack trecu în spatele ei, plutind prin apă, și o trase înspre el, astfel încât picioarele lui se aflau sub ea. Aliena își desfăcu coapsele și pluti ușor în poala lui. Jack îi mângâie sânii plini și se jucă atent cu sfârcurile ei umflate. În cele din urmă, o pătrunse, iar ea se cutremură de plăcere.

Făcură dragoste încet și tandru în iazul răcoros, cu clipocitul cascadei în urechi. Jack își trecu brațele în jurul abdomenului ei proeminent, iar mâinile lui deprinse o atinseră între picioare, apăsând și mângâind pe când intra și ieșea din ea. Nu mai făcuseră niciodată asta, nu se mai iubiseră niciodată așa, astfel încât el să-i poată mângâia toate locurile sensibile în același timp, și era cu totul altfel, o plăcere mai intensă, diferită, după cum o durere ascuțită e altfel decât una surdă; dar poate că simțea asta pentru că era atât de tristă. După un timp, Aliena se lăsă în voia senzațiilor care o asaltau. Intensitatea lor crescua atât de repede, încât orgasmul o luă prin surprindere, speriind-o aproape, iar ea fu devastată de spasme de plăcere atât de puternice, că se trezi țipând.

El rămase înăuntrul ei, tare, fără să fi atins satisfacția maximă, în vreme ce ea își recăpăta suflul. Stătea nemișcat, fără a o mai pătrunde, dar ea își dădu seama că el nu ajunsese la orgasm. După un timp, Aliena începu să se miște din nou, încurajator, dar Jack nu reacționează. Își întoarse capul și îl sărută peste umăr. Apa de pe fața lui era caldă. Plângea.

PARTEA A CINCEA

1152-1155

Capitolul 14

I

După șapte ani, Jack termină transepturile – cele două brațe ale catedralei în formă de cruce –, iar acestea se dovediră a fi exact așa cum și le imaginase. Îmbunătățise ideile de la Saint-Denis, făcând totul mai înalt și mai îngust – ferestre, arcade, chiar bolta însăși. Tijele încărcate ale stâlpilor se ridicau grațios până la galerie pentru a deveni nervuri ale bolții, curbându-se spre a se întâlni în mijlocul tavanului, iar ferestrele înalte scăldau clădirea în lumină. Formele erau fine și delicate, iar ornamentele sculptate inundau interiorul cu motive vegetale.

Numai că apărură niște crăpături la nivelul luminatorului.

Într-o dimineață însoțită de primăvară, Jack stătea în tunelul care făcea legătura între turn și pervazul luminatorului, privind crăpăturile apărute în transeptul nordic. Era surprins și uluit. După toată știința zidarilor, structura era solidă; dar apariția unei crăpături indica o fragilitate. Bolta sa se înălța mai sus decât oricare alta văzută de el, dar nu cu atât de mult încât să slăbească rezistența pereților. Nu făcuse greșeala lui Alfred, aceea de a pune o boltă de piatră pe o structură care nu era gândită pentru o astfel de greutate: pereții săi fuseseră proiectați pentru a susține o boltă de piatră. Și totuși, la nivelul luminatorului apărură crăpături cam în aceleași locuri unde se crăpase și pe vremea bolții de piatră a lui Alfred. Acesta calculase greșit, dar Jack era sigur că el nu se înșelase. Aici era vorba de un element nou, pe care Jack nu-l putea identifica.

Nu reprezenta un pericol, cel puțin nu în viitorul apropiat. Crăpăturile fuseseră umplute cu mortar și nu reapăruseră încă. Clădirea era sigură. Dar

era fragilă; iar, pentru Jack, această fragilitate îi strica toată frumusețea. Voia ca biserica lui să rămână în picioare până la Judecata de Apoi.

Părăsi luminatorul și coborî scara turnulețului către galerie, unde își adusesese planșele de proiectat, având lumină bună de la una dintre ferestrele dinspre portalul nordic. Începu să deseneze plinta unui stâlp din naos. Desenă un romb, apoi un pătrat înscris în acesta, și un cerc înscris în pătrat. Tijele principale ale stâlpului aveau să țâșnească din cele patru colțuri ale rombului și să se ridice drept, ramificându-se sus către nord, sud, est și vest, pentru a deveni arcade sau nervuri. Tijele secundare, care se înălțau din colțurile pătratului, aveau să devină nervuri de boltă, traversând într-o parte bolta naosului în diagonală, iar în cealaltă, bolta navei laterale. Cercul din mijloc reprezenta miezul stâlpului.

Toate proiectele lui Jack se bazau pe forme geometrice simple și pe niște proporții nu la fel de simple, cum ar fi raportul dintre rădăcina pătrată din doi cu rădăcina pătrată din trei. Jack învățase cum să calculeze rădăcina pătrată în Toledo, dar cei mai mulți zidari nu erau capabili să calculeze așa ceva și foloseau, în loc de asta, construcții geometrice simple. Știau că, dacă un cerc era trasat în jurul celor patru colțuri ale unui pătrat, atunci diametrul cercului era mai mare decât latura pătratului după proporția de rădăcină pătrată din doi la unu. Această proporție, rădăcină pătrată din doi supra unu, era cea mai veche din formulele zidarilor, pentru că, în construcții, reprezenta proporția dintre lățimea exterioară și cea interioară și, ca atare, rezultatul ei desemna grosimea zidului.

Sarcina lui Jack era complicată și mai mult de semnificația religioasă a diferitelor numere. Starețul Philip avea de gând să schimbe hramul bisericii, închinând-o Fecioarei Maria, pentru că Fecioara Înlăcrimată făcea mai multe minuni decât mormântul Sfântului Adolphus; și, ca atare, voia ca Jack să folosească numerele 9 și 7, care erau numerele Mariei. Proiectase naosul astfel încât să aibă nouă travee, iar noua absidă, care urma să fie construită atunci când toate celelalte părți erau gata, să aibă șapte travee. Arcadele oarbe din navele laterale urmau să aibă câte șapte bolți pentru fiecare travee, iar fațada de vest urma să aibă nouă ferestre cu arc în ogivă. Jack nu avea o convingere anume în ceea ce privea semnificația teologică a numerelor, dar simțea instinctiv că, dacă se foloseau cu destulă consecvență aceleași numere, armonia clădirii sporea.

Înainte de a apuca să termine desenul plintei, fu întrerupt de maistrul care se ocupa de acoperiș; confruntându-se cu o problemă, acesta dorea ca Jack să îl ajute să o rezolve.

Jack îl urmă, pe scara turnulețului, trecu de luminator și ieși la nivelul podului. Pășiră peste domurile rotunjite care reprezentau partea superioară a boltei cu nervuri. Deasupra lor, meșterii însărcinați cu construirea acoperișului desfășurau foi mari de tablă de plumb și le prindeau în cuie de grinzi, începând de jos în sus, astfel încât foile dinspre culme să se suprapună peste cele dinspre bază și să împiedice pătrunderea apei de ploaie.

Jack observă imediat care era problema. Pusese un mic turn ascuțit pe culmea întretăierii a două ape ale acoperișului, cu rol decorativ, dar lăsase proiectarea pe mâna unui maistru zidar, iar acesta nu lăsase loc ca apa de ploaie adunată să treacă prin sau pe sub turnul în miniatură. Zidarul avea să fie nevoit să îl modifice. Îi spuse maistrului care se ocupa de acoperiș să-i transmită ordinul zidarului, apoi se întoarse la planșa sa de proiectat.

Acolo îl descoperi uluit pe Alfred așteptându-l.

Nu mai vorbise cu fratele său vitreg de zece ani. Îl văzuse de la distanță, din când în când, la Shiring sau la Winchester. Aliena nici măcar nu-l mai zărise în ultimii nouă ani, chiar dacă erau în continuare căsătoriți, în ochii Bisericii. Martha se ducea să-l viziteze la casa lui din Shiring cam o dată pe an. Aducea mereu aceleași vești: prospera, construind case pentru orășenii bogați din Shiring, locuia singur, era același de totdeauna.

Dar acum Alfred nu lăsa deloc impresia unui constructor prosper. Lui Jack i se păru că arăta obosit și înfrânt. Alfred fusese dintotdeauna masiv și puternic, dar acum părea slăbit: fața îi era mai trasă, iar mâna cu care-și dădea părul din ochi, altădată destul de cărnoasă, era piele și os.

– Ziua bună, Jack! spuse Alfred.

Avea o căutătură agresivă, dar glasul îi era lingușitor – un amestec deloc atrăgător.

– Bună ziua, Alfred, răspunse Jack, circumspect. Data trecută când te-am văzut, purtai o tunică de mătase și erai destul de împlinit la trup.

– Asta era acum trei ani... înainte de prima recoltă proastă.

– Chiar așa.

Trei ani consecutivi cu recoltă slabă făcuseră ca în ținut să se instaureze foametea. Unii țărani iobagi muriseră de foame, mulți fermieri care luau pământ în arendă rămăseseră săraci lipiți, și probabil că orășenii înstăriți din Shiring nu-și mai putuseră permite să-și construiască reședințe luxoase de piatră. Afacerile lui Alfred aveau de suferit. Jack întrebă:

– Ce te aduce la Kingsbridge după atâta timp?

– Am auzit de transepturile tale și am venit să arunc și eu o privire. Tonul său trăda o admirație amestecată cu ranchiună. Unde ai învățat să construiești așa?

– La Paris, răspunse lapidar Jack.

Nu voia să discute despre perioada aceea din viața sa cu Alfred, tocmai omul care-i determinase exilul.

– Ei bine... Alfred păru stânjenit, apoi continuă cu o indiferență prefăcută: Aș fi dispus să lucrez și eu aici, ca să învăț și eu unele din tehnicile astea noi.

Jack era cum nu se poate mai uimit. Chiar avea Alfred tupeul să-i ceară de lucru?

– Și cu echipa ta cum rămâne? îl întrebă.

– Sunt pe cont propriu acum, zise Alfred, încercând să-și păstreze același ton destins. Nu mai aveam suficient de lucru pentru a-i mai ține cu mine.

– Oricum, noi nu facem angajări, spuse Jack, pe un ton la fel de destins. Avem efectiv complet.

– Dar v-ar fi de folos un zidar bun, nu-i așa?

Jack detectă o ușoară de notă de rugămintă și își dădu seama că Alfred era disperat. Hotărî să fie sincer.

– După ce viață am avut noi doi, sunt ultima persoană căreia ar trebui să-i ceri ajutorul.

– Păi, chiar ești ultima, mărturisi sincer Alfred. Am încercat peste tot. Nimeni nu face angajări. Foametea-i de vină.

Lui Jack îi veni în minte toate prilejurile în care Alfred se purtase rău cu el, îl chinuise și îl bătuse. Din pricina lui Alfred, intrase la mănăstire, și tot din cauza lui plecase de acasă, lăsându-și în urmă familia. Nu avea nici un motiv să-l ajute pe Alfred: de fapt, avea motive să se bucure de necazurile acestuia. Spuse:

– Nu te-aș angaja nici dacă aș avea nevoie de oameni.

– Mă gândeam c-ai face-o, zise Alfred, perseverând îndărătnic. În fond, tata te-a învățat tot ce știi. Datorită lui ai ajuns tu maistru constructor. N-ai vrea să mă ajuți de dragul lui?

Pentru Tom. Dintr-odată, Jack simți arsura remușcării. În felul său, Tom încercase să fie un tată vitreg bun. Nu fusese blând sau înțelegător, dar se purtase și cu copiii săi aproape la fel cum se purtase cu Jack, plus că avusese răbdarea de a-i transmite cunoștințele și priceperea sa. De asemenea, o făcuse pe mama lui fericită, de cele mai multe ori. „Și, la urma urmelor, își spuse Jack, acum eu sunt un maistru constructor prosper și încununat de succes, iar Alfred e sărac, flămând și fără slujbă. Oare nu e suficient ca să mă simt răz bunat?”

„Nu, nu e“, își răspunse tot în sinea lui. Apoi se îmbună.

– Bine, spuse el. De dragul lui Tom, te angajez.

– Mulțumesc, zise Alfred. Chipul său era impenetrabil. Încep chiar acum? Jack dădu din cap în semn de încuviințare.

– Am început fundația naosului. Poți începe acum.

Alfred îi întinse mâna. Jack ezită un moment, după care i-o strânse. Strânsoarea lui Alfred era la fel de puternică.

Alfred plecă. Jack rămase în picioare, privind desenul bazei stălpului din naos. Acesta respecta dimensiunile din realitate, astfel încât, atunci când era gata, maistrul dulgher să poată face o matriță de lemn direct de pe desen. Apoi, matrița avea să fie folosită de zidari pentru a marca blocurile de sculptat.

Luase hotărârea cea bună? Își aminti că bolta lui Alfred se prăbușise. Totuși, nu avea să-l folosească pe Alfred la operațiuni dificile, precum construirea boltei sau a arcadelor: fratele lui vitreg avea să se ocupe de specialitatea sa, ziduri drepte și pardoseli.

Cât timp încă mai medita, se auzi clopotul care anunța prânzul. Lăsă jos instrumentul său de scrijelit și coborî scara din turnuleț.

Zidarii căsătoriți se duceau acasă pentru a lua masa de prânz, iar cei necăsătoriți mâncau la atelier. Pe unele șantiere, meșterilor li se dădea de mâncare, pentru a se preveni întârzierile, absentismul și beția; dar hrana oferită de călugări era de multe ori frugală și cei mai mulți dintre constructori preferau să-și aducă singuri de-ale gurii. Jack locuia în vechea casă a lui Tom Constructorul, împreună cu Martha, sora sa vitregă, care ținea gospodăria. De asemenea, Martha se ocupa de Tommy și de cel de-al doilea copil al lui Jack, o fetiță pe nume Sally, cât timp Aliena era ocupată. De obicei, Martha pregătea cina pentru Jack și pentru copiii, și, uneori, Aliena li se alătura.

Jack ieși din curtea stăreției și porni cu pas grăbit spre casă. Pe drum, îi încolți în minte o întrebare. Oare Alfred avea de gând să se mute înapoi în casă, cu Martha? Ea era sora lui de sânge, în fond. Nu se gândise la asta atunci când îl angajase.

O clipă mai târziu, hotărî că era o teamă prostească. Zilele când Alfred îl domina trecuseră de mult. Era maistru constructor la Kingsbridge, iar dacă el spunea că Alfred nu se putea muta înapoi în casă, atunci nu se putea muta.

Aproape că se așteptase să-l găsească pe Alfred așezat la masa din bucătărie, așa că fu ușurat să vadă că lucrurile nu stăteau așa. Aliena îi privea pe copiii mâncând, în timp ce Martha mesteca într-o oală aflată pe foc. Mirosul de tocană de miel îi lăsa gura apă.

Sărută repede fruntea Alienei. Aceasta avea treizeci și trei de ani acum, dar arăta la fel ca în urmă cu zece ani: părul îi era în continuare o bogăție întunecată de cârlioniți și avea aceeași gură generoasă și ochi frumoși, negri. Numai când era goală se vedeau efectele timpului și ale nașterilor: sânii ei minunați se lăsaseră, șoldurile i se lățiseră, iar abdomenul nu-și mai recăpătase aspectul plat și zvelt.

Jack aruncă o privire plină de afecțiune către cei doi copii ieșiți din pân-tecele Alienei: Tommy, în vârstă de nouă ani, un băiat sănătos, cu părul roșcat, voinic pentru vârsta sa, care înfuleca tocana de miel de parcă nu ar mai fi mâncat de o săptămână întreagă, și Sally, în vârstă de șapte ani, cu cârlioniți negri precum ai mamei, care zâmbea fericită, lăsând să se vadă lipsa unui dinte din față, exact cum avea Martha atunci când Jack o văzuse pentru prima oară, în urmă cu șaptesprezece ani. Tommy mergea în fiecare dimineață la școala de la stăreție pentru a învăța să scrie și să citească, dar călugării nu primeau fete, așa că Sally învăța de la Aliena.

Jack se așeză, iar Martha luă oala de pe foc și o puse pe masă. Martha era o fată ciudată. Trecuse de douăzeci de ani, dar nu părea interesată de măritiș. Fusese mereu atașată de Jack, iar acum părea pe deplin mulțumită să-i țină gospodăria.

Fără îndoială, Jack era capul celei mai ciudate familii din tot ținutul. El și Aliena erau doi dintre cetățenii de vază din oraș: el era maistrul constructor de la catedrală, iar ea, cel mai mare producător de stofă din regiune, în afara celor din Winchester. Toată lumea se purta cu ei ca și cum ar fi fost soț și soție; cu toate acestea, le era interzis să-și petreacă nopțile împreună și locuiau în case separate, Aliena cu fratele ei, iar Jack cu sora sa vitregă. În fiecare duminică după-amiază și de fiecare sărbătoare, se făceau nevăzuți și toată lumea știa ce făceau, mai puțin, bineînțeles, starețul Philip. În acest timp, mama lui Jack trăia într-o peșteră, în pădure, pentru că se spunea că ar fi vrăjitoare.

Din când în când, pe Jack îl apuca furia pentru că nu i se îngăduia să o ia în căsătorie pe Aliena. Stătea treaz, ascultând sforăitul Marthei, care dormea în camera alăturată, și își spunea: „Am douăzeci și opt de ani – de ce dorm singur?” A doua zi, era irascibil în discuțiile cu starețul Philip, respingea toate sugestiile făcute de călugări la canon ca fiind scumpe și lipsite de spirit practic, refuzând să discute despre variante alternative sau despre compromisuri, de parcă n-ar fi existat decât o singură metodă de a construi o catedrală, și anume a lui. Atunci, Philip începea să-l evite timp de câteva zile, până ce trecea furtuna.

Aliena, de asemenea, era nefericită și își vărsa nervii pe Jack. Își pierdea răbdarea și îngăduința, criticând tot ce făcea, culcând copiii imediat ce venea el, spunând că nu-i era foame când el se așeza la masă. După o zi sau două de astfel de hachițe, izbucnea în lacrimi, cerându-și scuze, iar apoi erau din nou fericiți, până când, din nou, tensiunea devenea insuportabilă.

Jack luă un polonic de tocană, își puse în castron și începu să mănânce.

– Ghiciți cine a venit azi pe șantier, spuse el. Alfred.

Martha scăpă un capac de metal pe pardoseala de piatră cu un zgomot teribil. Jack o privi și văzu că pe chipul ei se citea frica. Se întoarse către Aliena și văzu că se făcuse albă ca varul.

– Ce cauți în Kingsbridge? întrebă Aliena.

– De lucru. Cred că foametea i-a ruinat pe negustorii din Shiring și nu mai construiesc case de piatră ca altădată. Și-a concediat echipa și nu găsește de lucru.

– Sper că l-ai dat afară cu un șut în dos, spuse Aliena.

– Mi-a cerut să-i dau de lucru de dragul lui Tom, răspunse agitat Jack. Nu anticipase înverșunarea celor două femei. În fond, îi datorez totul lui Tom.

– Rahat de vacă, spuse Aliena.

„A luat vorba asta de la mama“, își zise Jack.

– Ei bine, eu l-am angajat, spuse el.

– Jack! țipă Aliena. Cum ai putut să faci așa ceva? Nu-l poți lăsa să se întoarcă în Kingsbridge – e dracul gol!

Sally începu să plângă. Tommy se uita cu ochi mari la mama sa. Jack spuse:

– Alfred nu e nici un drac. E flămând și nu are nici un ban. L-am salvat, în amintirea lui Tom.

– Nu ți-ar fi fost milă de el dacă te-ar fi obligat pe tine să dormi la picioarele patului său, ca un câine, timp de nouă luni!

– Mi-a făcut lucruri mai rele... întreb-o pe Martha.

– Și mie mi-a făcut, spuse Martha.

– Pur și simplu, am decis că a-l vedea într-o astfel de stare mă face să mă simt răzbunat, zise Jack.

– Nu și pe mine! izbucni Aliena. Hristoase, ești un prost, Jack Jackson! Uneori îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu sunt măritată cu tine!

Aceste cuvinte îl răniră. Jack își feri privirea. Știa că nu vorbea serios, dar i se părea destul de grav că era în stare să spună așa ceva, chiar și la mânie. Își luă lingura și începu să mănânce. Înghițea cu noduri.

Aliena o mângâie pe cap pe Sally și îi băgă o bucată de morcov în gură. Sally se opri din plâns.

Jack se uită la Tommy, care o privea fix în continuare pe Aliena, cu o figură speriată.

– Mănâncă, Tommy, spuse Jack. E bună tocana.

Sfârșiră prânzul în tăcere.

În primăvara anului în care transepturile fură terminate, starețul Philip făcu un tur al proprietăților din sud ale mănăstirii. După trei ani slabi, avea nevoie de o recoltă bună și voia să verifice în ce stare erau fermele.

Îl luă pe Jonathan cu el. Orfanul de la stăreție era acum un adolescent de șaisprezece ani, înalt, stângaci și inteligent. Ca și Philip la vârsta lui, nu părea să aibă nici cea mai mică îndoială în privința a ceea ce voia să facă în viață: își terminase noviciatul și depusese jurămintele, iar acum era fratele Jonathan. De asemenea, ca și Philip, era interesat de aspectele practice ale slujirii lui Dumnezeu și lucra drept mână dreaptă a lui Cuthbert Cap-Alb, bătrânul chelar. Philip era mândru de băiat: era credincios, muncitor și simpatizat.

Însoțitorul lor era Richard, fratele Alienei. Acesta își găsisese locul în structura Kingsbridge-ului. După ce construiseră zidul de apărare, Philip sugerase ghildei parohiale să-l numească pe Richard șef al gărzii, responsabilul cu siguranța orașului. Richard organizase echipe de paznici de noapte și aranjase întreținerea și întărirea zidului de apărare, iar în zilele de târg și de sărbătoare avea puterea de a aresta scandalagii și bețivii. Aceste sarcini, care deveniseră indispensabile pe măsură ce satul se mărise, devenind oraș, nu puteau fi îndeplinite de monahi; așa că ghilda parohială, pe care, la început, Philip o percepușe drept o amenințare față de autoritatea sa, se dovedise a fi utilă, până la urmă. Iar Richard era fericit. Avea în jur de treizeci de ani acum, dar viața activă pe care o ducea îi menținea aspectul tânăr.

Philip își dorea ca și sora lui Richard să fi fost la fel de liniștită. Dacă existase vreodată vreă persoană dezamăgită de Biserică, aceasta era Aliena. Jack era bărbatul pe care-l iubea și tatăl copiilor ei, dar Biserica insista că ea era soția lui Alfred, chiar dacă ei doi nu avuseseră niciodată legături carnale; și nu putea obține anularea căsătoriei din cauza opoziției răuvoitoare a episcopului. Era rușinos, iar Philip se simțea vinovat, chiar dacă nu era răspunzător de situația în care se găseau.

Către sfârșitul călătoriei, când se întorceau spre casă prin pădure într-o dimineață însorită de primăvară, tânărul Jonathan spuse:

– Mă întreb de ce-i face Dumnezeu pe oameni să flămânzească.

Era o întrebare pe care, mai devreme sau mai târziu, o punea fiecare călugăr, iar aceasta avea o mulțime de răspunsuri.

– Nu da vina pe Dumnezeu pentru ce se întâmplă, zise Philip.

– Dar Dumnezeu a făcut vremea care a stricat recolta!

– Foametea nu ține numai de recolte sărăcicioase, spuse Philip. Mereu avem parte de recolte slabe, o dată la fiecare câțiva ani, dar oamenii nu flămânzesc. Ceea ce e deosebit în criza aceasta e că recoltele proaste au apărut după atâția ani de război civil.

– De ce schimbă asta lucrurile? întrebă Jonathan.

Cel care-i răspunse fu Richard, soldatul.

– Războiul dăunează agriculturii, spuse el. Animalele sunt ucise ca să fie hrăniți soldații, ogoarele sunt arse ca să-l facă pe dușman să flămânzească, și, cât timp cavalerii sunt plecați la război, fermele sunt administrate neglijent.

Philip adăugă:

– Și, când viitorul e nesigur, oamenii nu sunt dispuși să-și folosească timpul și energia defrișând terenuri noi, înmulțind numărul de animale, săpând șanțuri și construind hambare.

– Dar noi am făcut în continuare toate aceste lucruri, spuse Jonathan.

– E altfel la mănăstiri. Dar fermierii obișnuiți își lasă fermele în paragină în timpul luptelor, așa că, atunci când a venit vremea rea, nu au avut cum să se mai descurce. Călugării gândesc pe termen mai lung. Dar noi avem altă problemă. Din cauza foametei, prețul lânii a scăzut serios.

– Nu văd legătura, spuse Jonathan.

– Probabil pentru că oamenii flămânzi nu cumpără haine.

Din câte își amintea Philip, era primul an în care prețul lânii nu crescuse față de anul precedent. Fusesse forțat să încetinească ritmul lucrărilor de construcție la catedrală, să nu mai primească novici și să elimine vinul și carnea de pe masa călugărilor.

Starețul continuă:

– Din păcate, înseamnă că facem economii tocmai când din ce în ce mai mulți oameni săraci vin la Kingsbridge în căutare de lucru.

– Și sfârșesc îngrămădindu-se la poarta stăreției, să primească pâine de cereale și ciorbă de pomană, zise Jonathan.

Philip încuviință mohorât. Îi frângea inima să vadă bărbați în putere nevoiți să cerșească pâine pentru că nu găseau de muncă.

– Dar, nu uita, situația e determinată de război, nu de vremea proastă, spuse el.

Cu pasiunea tinereții, Jonathan zise:

– Sper că există un loc special în iad pentru conții și regii care stârnesc atâta nefericire.

– Și eu... Doamne apără-ne, ce e aia?

Din tufișuri țâșnise o siluetă ciudată și alerga cu toată viteza către Philip. Avea hainele zdrențuite, părul zburlit, iar fața îi era mânjită cu noroi. Starețul crezu că bietul om fugea de vreun mistreț furios sau chiar de vreun urs.

Deodată, bărbatul făcu un salt și se aruncă asupra lui Philip.

Acesta fu atât de surprins, încât căzu de pe cal.

Atacatorul său se prăbuși peste el. Bărbatul mirosea ca un animal și scoatea sunete de aceeași natură: mormăieli constante, nearticulate. Philip se zbătea și-l lovea cu picioarele. Bărbatul părea să încerce să-i ia traista de piele pe care starețul o avea agățată de umăr. Philip își dădu seama că străinul încerca să-l jefuiască. În traistă nu se găsea nimic altceva decât o carte, *Cântecul lui Solomon*. Philip se zbătea disperat, încercând să se elibereze, nu pentru că ar fi fost prea atașat de carte, ci pentru că atacatorul său era dezgustător de murdar.

Dar cureaua traistei se încurcase de brațul lui Philip, iar hoțul nu voia cu nici un preț să-i dea drumul. Se rostogoliră pe pământul tare, Philip încercând să scape, iar hoțul să îi ia traista. Starețul își dădu seama, ca prin ceață, că iapa sa o luase la sănătoasa.

Dintr-odată, hoțul fu tras cu putere de către Richard. Philip se rostogoli și se săltă în șezut, dar nu se ridică imediat în picioare. Se simțea amețit și abia dacă mai putea respira. Trase în piept aerul curat, ușurat să fi scăpat de îmbrățișarea rău-mirositoare a hoțului. Își pipăi locurile dureroase. Nu avea nici un os rupt. Își îndreptă atenția asupra celorlalți.

Richard îl trântise pe hoț la pământ și stătea deasupra lui, ținând o talpă între omoplații omului și vârful spadei lipit de ceafa acestuia. Cu un aer uluit, Jonathan ținea de frâie ceilalți doi cai.

Philip se ridică ușurel în picioare, simțindu-se slăbit. „Când aveam vârsta lui Jonathan, își zise el în gând, puteam să cad de pe cal și să sar imediat în șa.“

– Dacă îl păzești tu pe gândacul ăsta, mă duc eu să-ți prind calul, spuse Richard.

Îi întinse sabia lui Philip.

– Bine, zise starețul. Făcu un gest către sabie, semn că nu era necesară. Nu o să am nevoie de așa ceva.

Richard ezită, după care-și băgă sabia în teacă. Hoțul stătea întins, fără să schițeze vreo mișcare. Picioarele care îi ieșeau de sub tunică erau slabe ca niște rămurele și de aceeași culoare cu acestea; în plus, era desculț. Philip nu

fuse expus nici unui pericol grav: bietul om era prea slab pentru a putea strânge de gât până și un pui de găină. Richard se îndepărtă, pe urmele iepei lui Philip.

Străinul îl văzu pe Richard plecând și corpul i se încordă. Philip își dădu seama că se pregătea să o rupă la fugă. Îl opri spunându-i:

– N-ai vrea ceva de mâncare?

Hoțul își ridică privirea, uitându-se de parcă l-ar fi socotit pe Philip cuprins de nebulie.

Starețul se îndreptă către calul lui Jonathan și deschise una dintre desagi. Scoase o pâine, o rupse în două și îi dădu jumătate hoțului. Bărbatul o luă, cu o expresie ce spunea că nu-i venea a crede, și își îndesă imediat mare parte din ea în gură.

Philip se așeză pe pământ și îl privi. Bărbatul mânca precum un animal, încercând să înghită cât mai mult posibil înainte ca hrana să-i poată fi smulsă din mână. La început, starețul crezuse că era bătrân, dar acum, că-l putea studia mai bine, își dădu seama că hoțul era destul de tânăr, în jur de douăzeci și cinci de ani.

Richard se întoarse, ținând de frâu iapa lui Philip. Când îl văzu pe hoț mâncând, fu cuprins de indignare.

– De ce i-ai dat mâncarea noastră? îl întrebă el pe Philip.

– Pentru că e aproape mort de foame, zise starețul.

Richard nu răspunse, dar figura îi trăda părerea că monahii erau de-a dreptul loviți de dambla.

Când hoțul termină de mâncat pâinea, Philip îl întrebă:

– Cum te cheamă?

Bărbatul îl privi circumspect. Șovăia. Cumva, Philip își dădu seama că hoțul nu mai vorbise de ceva vreme cu o altă ființă omenească. Într-un final, omul spuse:

– David mă cheamă.

„Oricum, pare că nu și-a pierdut mințile“, își spuse Philip. Îi puse o altă întrebare:

– Ce ți s-a întâmplat, David?

– După ultima recoltă, mi-am pierdut ferma.

– Cine era seniorul tău?

– Conte de Shiring.

William Hamleigh. Philip nu era deloc surprins.

După trei recolte proaste, mii de fermieri arendași nu-și mai putuseră plăti chiriile. Când arendașii lui Philip o duceau rău, acesta le ștergea pur și simplu datoriile legate de chirie, pentru că, dacă i-ar fi lăsat pe drumuri, aceștia

ar fi venit tot la el pentru a-i cere de pomană. Alți seniori, printre care și William Hamleigh, profitau de criză pentru a-i evacua pe arendași și a pune stăpânire din nou pe ferme. Rezultatul era mărirea exponențială a numărului de nelegiuiți care trăiau în pădure și îi jefuiau pe călători. Tocmai de aceea, Philip trebuia să-l ia pe Richard cu el peste tot, ca gardă de corp.

– Și ce s-a ales de familia ta? îl întrebă Philip pe hoț.

– Soția mea a luat copilașul și s-a întors la mama ei. Dar nu aveau loc și pentru mine.

Era o poveste des întâlnită.

– E un păcat să lovești un călugăr, David, și e greșit să-ți câștigi existența din furt, spuse starețul.

– Dar din ce să trăiesc? strigă bărbatul.

– Dacă ai de gând să trăiești în pădure, ai face bine să te apuci să prinzi păsări și să pescuiești.

– Nu mă pricep!

– Nici ca hoț nu ești prea priceput, replică Philip. Ce șanse de succes ai fi avut, fără armă, tu singur și noi trei, dintre care Richard e înarmat până-n dinți?

– Eram disperat!

– Ei bine, data viitoare când mai ești disperat, du-te la o mănăstire. Acolo se găsește mereu câte ceva de mâncat pentru un om sărman.

Philip se ridică în picioare. Simțea pe limbă gustul acid al ipocriziei. Știa că mănăstirile nu aveau cum să dea de mâncare tuturor nelegiuiților. Pentru mulți dintre ei, chiar nu exista altă cale de supraviețuire decât furtul. Dar rolul lui în viață era să îndemne la un trai cinstit, nu să găsească circumstanțe atenuante pentru păcătoși.

Nu mai avea ce face pentru nenorocitul acesta. Luă frâiele iepei său din mâna lui Richard și urcă în șa. Pricepu îndată că vânățiile căpătate în urma căderii de pe cal aveau să-l chinuiască zile întregi.

– Du-te pe drumul tău și nu mai păcătui, spuse el, parafrazând cuvintele lui Isus.

Apoi dădu pinteni calului și porni din nou la drum.

– Ești prea bun, prea bun, spuse Richard în timp ce se îndepărtau.

Philip clătină din cap în semn de dezacord.

– Adevărata problemă este că nu sunt suficient de bun.

În duminica dinaintea Rusaliilor, William Hamleigh își puse pirostriile. Fusese ideea mamei sale.

Mama îl bătea la cap de ani de zile să-și găsească o nevestă și să aibă un moștenitor, dar el tot amânase momentul. Femeile îl plictiseau și, într-un chip pe care nu-l înțelegea și la care nu ținea cu tot dinadinsul să se gândească, îl făceau să nu se simtă în apele lui. Îi spunea mamei sale că avea să se însoare în curând, dar nu făcea nimic în această privință.

În cele din urmă, ea îi găsisese o mireasă.

O chema Elizabeth. Era fiica lui Harold din Weymouth, un cavaler bogat, susținător fervent al lui Stephen. După cum mama îi explicase lui William, cu un mic efort ar fi putut pune mâna pe o partidă și mai bună – s-ar fi putut însura cu fiica unui conte –, dar, din moment ce nu era dispus să se străduiască, trebuia să se declare mulțumit cu Elizabeth.

William o văzuse la curtea regelui, în Winchester, iar mama sa îl observase privind-o fix pe fată. Avea un chip drăguț, o coroană de cărlionți șaten-deschis, bust mare și șolduri înguste – exact genul lui William.

Avea paisprezece ani.

Când o ațintise cu privirea, William își imaginase cum ar fi fost să o întâlnească într-o noapte întunecată și să o posede cu forța pe una dintre aleile lăturalnice al Winchesterului: nici măcar nu-i trecuse prin gând că s-ar putea căsători cu ea. Cu toate acestea, mama lui obținuse repede acordul tatălui, iar fata era un copil supus care avea să facă după cum i se spunea. Asigurându-l pe William că nu avea să fie o repetare a umilinței pe care o suferise familia din partea Alienei, mama sa aranjase o întâlnire.

William se simțise copleșit de emoții. Data trecută când făcuse așa ceva, era un tânăr de douăzeci de ani, lipsit de experiență, fiul unui cavaler care se întâlnea cu o domnișoară arogantă din rândul aristocrației. Dar acum era un bărbat de treizeci și șapte de ani trecut prin multe bătălii și era conte de Shiring de zece ani. Ar fi fost o prostie să aibă emoții la întâlnirea cu o fată de paisprezece ani.

Cu toate acestea, ea se arăta încă mai emoționată decât el. Totodată, era disperată să-i facă pe plac. Vorbise agitată despre casa și familia, caii și câinii ei, despre rudele și prietenii săi. El șezuse cufundat în tăcere, privindu-i chipul, închipuindu-și cum arăta dezbrăcată.

Episcopul Waleran îi cunună în capela de la Earlscastle, iar apoi se ținut un ospăț mare care dură tot restul zilei. După obicei, trebuiau invitate toate persoanele importante din ținut, iar William s-ar fi făcut de rușine dacă nu ar fi organizat un banchet fastuos. În curtea castelului fură fripți trei boi întregi și zeci de oi și porci, iar oaspeții dădură gata proviziile de bere, cidru și vin din pivniță. Mama lui William conducea festivitățile cu o expresie de triumf

așternută pe chipul ei desfigurată. Episcopul Waleran găsea aceste sărbători populare oarecum de prost gust, așa că plecă îndată ce unchiul miresei începu să spună istorioare amuzante despre tinerii însurăței.

La căderea serii, mireasa și mirele se retraseră în dormitorul lor, lăsându-i pe oaspeți să continue petrecerea. William fusese la suficiente nunți pentru a ști ce gânduri treceau prin mințile oaspeților mai tineri, așa că îl postă pe Walter la intrare și blocă ușa cu bara de lemn, pentru a nu fi întrerupți.

Elizabeth își dădu jos tunică și pantofii, rămânând în cămașa de pânză.

– Nu știu ce să fac, spuse ea simplu. Va trebui să-mi arăți.

Lucrurile nu se desfășurau chiar cum își închipuisese William. Se apropie de fată. Ea își înălță capul, iar el îi sărută buzele moi. Cumva, sărutul nu păru a stârni vreo scânteie de pasiune. Spuse:

– Dă-ți jos cămașa și întinde-te pe pat!

Ea își trase cămașa peste cap. Era destul de plinuță. Sâni ei mari aveau sfârcuri mici și ascuțite. Triunghiul dintre picioarele ei era acoperit cu un puf deschis la culoare. Supusă, se îndreptă către pat și se întinse pe spate.

William își dădu jos cizmele fără să se mai aplece. Se așeză pe pat, lângă ea, și îi strânse sâni în palme. Avea pielea catifelată. Această fetiță dulce, zâmbitoare și supusă nu semăna deloc cu imaginea care-i stârnea simțurile, aceea a unei femei posedate de pasiune, gemând și transpirând sub el; se simțea tras pe sfoară.

Își puse mâna între coapsele ei, iar ea își desfăcu imediat picioarele. Își împinse degetul înăuntrul ei. Ea icni de durere, după care spuse repede:

– E în regulă, nu mă deranjează!

William se întrebă în treacăt dacă nu cumva proceda complet greșit. Prin minte îi trecu într-o străfulgerare imaginea lor întinși unul lângă celălalt, atingându-se, vorbind și ajungând să se cunoască treptat. Cu toate acestea, dorința i se trezise atunci când ea icnise de durere, așa că-și alungă îndoielile și împinse degetul în ea mai vârtos. Îi privea chipul, pe când ea încerca să suporte durerea în tăcere.

Se urcă în pat și îngenunche între picioarele ei. Nu era complet excitat. Se frecă singur, pentru a-și întări membrul, dar fără prea mari rezultate. Era sigur că zâmbetul ei blestemat îl făcea neputincios. Împinse două degete în ea, obținând un mic țipăt de durere. Așa mai venea de-acasă. Apoi, căteaua proastă începu să zâmbească din nou. Își dădu seama că trebuia să-i ștergă rânjetul de pe figură. O palmui cu putere. Ea scoase un țipăt, iar din buză începu să i se scurgă un firicel de sânge. Lucrurile se îmbunătățeau.

O lovi din nou.

Ea începu să plângă.

Pe urmă treaba merse de minune.

Întâmplător, duminica următoare era ziua de Rusalii, când un număr impresionant de oameni aveau să vină la masa de la catedrală. Episcopul Waleran urma să officieze slujba. Aveau să fie prezenți chiar mai mulți oameni decât de obicei, pentru că toată lumea voia să vadă noile transepturi, care fuseseră terminate de curând. Se zvonea că erau uimitoare. Venind la slujbă, William avea să-și arate mireasa în fața oamenilor obișnuiți. Nu se mai apropiase de Kingsbridge de când construiseră zidul, dar Philip nu-l putea împiedica să vină la biserică.

Cu două zile înainte de Rusalii, mama lui William muri.

Avea în jur de șazeci de ani. Se întâmplă destul de brusc. După prânzul de vineri, femeia simți că nu mai avea aer și se duse la culcare devreme. Servitoarea ei îl trezi pe William puțin înaintea zorilor pentru a-i spune că mamei sale îi era rău. El se sculă din pat și veni împleticindu-se în odaia ei, frecându-se la ochi. O găsi horcăind îngrozitor, chinându-se să tragă aer în piept, incapabilă să rostească vreun cuvânt, cu ochii plini de groază.

William se înpăimântă de horcăielile ei puternice și de ochii ieșiți din orbite. Ea îl urmărea cu privirea, ca și cum s-ar fi așteptat ca el să o ajute cu ceva. William era atât de înfricoșat, încât hotărî să plece din odaie, așa că-i întoarse spatele; apoi o văzu pe servitoare stând lângă ușă și îi fu rușine de teama pe care o simțea. Se forță să-și privească din nou mama. Chipul ei părea să-și schimbe continuu forma în licărul șovăielnic al singurei lumânări aprinse. Respirația ei răgușită și neregulată deveni din ce în ce mai zgomotoasă, reverberând cumplit în capul lui William, de parcă n-ar mai fi existat alt sunet pe lume. Nu înțelegea cum de mai puteau să doarmă ceilalți ocupanți ai castelului. Își puse mâinile la urechi, ca să-și alunge zgomotul din minte, dar îl auzea în continuare. Era ca și cum ea ar fi strigat la el, așa cum o făcea pe când nu era decât un băiețel, o tiradă furioasă, muștrătoare, iar chipul ei reflecta aceeași furie de atunci: gura larg deschisă, ochii bulbucați, părul în dezordine. Începu să fie din ce în ce mai convins că-i ordona ceva, și se simțea din ce mai fraged la vârstă și la trup, până ce ajunse să fie copleșit de o teroare irațională pe care nu o mai simțise din copilărie, o teroare ce provenea din conștientizarea faptului că singura persoană pe care o iubea era un monstru. Așa fusese mereu: îi spunea să vină la ea, sau să plece, sau să se urce pe cal, sau să descalece, iar el reacționa cu încetineală, așa că ea țipa; după care el se speria atât de tare, încât nu mai înțelegea ce i se cerea să facă;

urma o criză isterică, în care răcnetele ei deveneau din ce în ce mai puternice, iar el ajungea orb, surd și neputincios din pricina spaimei.

Dar, de data aceasta, se-ntâmplă altfel.

De data aceasta ea își dădu duhul.

Mai întâi, închise ochii. În acea clipă, William începu să se simtă mai calm. Treptat, respirația ei deveni mai superficială. Deși acoperită cu furuncule, pielea îi căpătă o nuanță cenușie. Chiar și lumânarea părea să ardă mai slab, iar umbrele mișcătoare nu-l mai speriau pe William. Într-un final, respirația se opri pur și simplu.

– Gata, spuse William, e bine acum, nu-i așa?

Servitoarea izbucni în lacrimi.

William se așeză pe un scaun de lângă pat, privind chipul mamei sale. Servitoarea îl aduse pe preot, care spuse, furios:

– De ce nu m-ați chemat mai devreme?

William abia dacă-l auzi. Rămase lângă ea până la răsăritul soarelui; apoi, servitoarele îl rugară să plece ca să o poată pregăti. William coborî în sala mare, unde locuitorii castelului – cavaleri, oșteni, clerici și servitori – mâncău de dimineață într-o tăcere sumbră. Se așeză la masă lângă tânăra sa soție și bău niște vin. Unul sau doi cavaleri, ca și intendentul castelului, i se adresară, dar el nu le răspunse. În cele din urmă, în sală veni Walter, care se așeză lângă el. Walter îl cunoștea de mulți ani și știa când să păstreze tăcerea.

După un timp, William întrebă:

– Sunt gata caii?

Walter păru surprins.

– Pentru ce?

– Pentru călătoria la Kingsbridge. Durează două zile, așa că trebuie să plecăm în dimineața asta.

– Nu am crezut că o să mai mergem... având în vedere situația...

Vorbele acestea însă îl înfuriară pe William.

– Am zis eu că nu mergem?

– Nu, stăpâne.

– Atunci, mergem!

– Da, stăpâne! Walter se ridică. Mă ocup imediat de toate cele necesare.

Porniră pe la jumătatea dimineții, William, Elizabeth și anturajul lor obișnuit de cavaleri și servitori. William se simțea ca într-un vis. Peisajul părea a se mișca pe lângă el, în loc ca lucrurile să stea taman pe dos. Elizabeth călărea alături de el, tăcută și cu chipul plin de vânătași. Când făceau popas, Walter se îngrijea de toate. La fiecare masă, William mâncă un pic de pâine și bău mai multe cupe de vin. În noaptea aceea dormi pe sponci.

Apropiindu-se de Kingsbridge, zăriră catedrala la orizont, peste câmpuri. Vechea catedrală fusese o clădire îndesată și greoaie, cu ferestre mici, ca niște ochi mijiiți ce priveau iscoditor pe sub sprâncenele arcadelor rotunde. Noua biserică arăta cum nu se poate mai diferit, chiar dacă nu era terminată încă. Era înaltă și zveltă, iar ferestrele păreau ireal de mari. Pe măsură ce se apropiară, William văzu că, pe lângă biserică, clădirile stăreției păreau niște piti-ci în jurul unui uriaș, ceea ce nu fusese cazul cu catedrala cea veche.

Drumul era plin de călăreți și pedestri care se îndreptau cu toții spre Kingsbridge: mesa de Rusalii atrăgea mereu mulți credincioși, pentru că avea loc la începutul verii, când vremea era frumoasă, iar drumurile nu erau noroioase. Anul acesta veniseră mai mulți oameni decât de obicei, atrași de perspectiva de a vedea noua catedrală.

William și anturajul său parcurseră ultimul kilometru și jumătate la trap, împrăștiind pedestrii imprudenți, și trecură cu zgomot peste podul mobil de lemn care traversa râul. Kingsbridge era acum unul dintre cele mai bine apărate orașe din Anglia. Avea un zid solid de piatră cu parapet crenelat, iar aici, unde, înainte, podul făcea legătura cu strada principală, calea era blocată de un turn de apărare din piatră cu uși enorme cu întărituri de fier care acum erau larg deschise, dar care, în mod sigur, noaptea erau ferecate. „Nu cred că o să mai pot incendia vreodată orașul acesta“, își spuse William în trecut.

În timp ce contele și soția sa străbăteau strada principală care urca la stăreție, toată lumea îi privea fix. Oamenii se holbau mereu la William: doar era stăpânul. Astăzi se arătau interesați și de tânăra mireasă care călărea în stânga lui. În dreapta sa, ca întotdeauna, stătea Walter.

Intrară în curtea stăreției și descălecară în fața grajdurilor. William își lăsă calul în grija lui Walter și se întoarse pentru a privi biserica. Capătul de est, vârful crucii, se afla de cealaltă parte a curții și nu se putea vedea. Partea de vest, baza crucii, nu era construită încă, dar forma sa era marcată pe pământ cu țărugi și sfoară, iar o parte din fundație fusese deja săpată. Între cele două se afla partea nou construită, brațele crucii, respectiv transeptul nordic și cel sudic, cu spațiul dintre ele, numit întretăiere. Ferestrele erau, într-adevăr, atât de mari pe cât păruseră de la distanță. William nu mai văzuse o astfel de clădire în toată viața sa.

– E minunată, spuse Elizabeth, întrerupându-și tăcerea supusă.

William își dori să o fi lăsat la castel.

Oarecum uluit de ce vedea, porni încet de-a lungul naosului, între liniile marcate cu țărugi și sfoară, cu Elizabeth pe urme. Prima travee a naosului fusese construită parțial, și părea să susțină arcada uriașă în ogivă care forma intrarea de vest către întretăierea cu transepturile. William trecu pe sub

această arcadă cu înfățișare fantastică și se trezi în mijlocul mulțimii adunate în spațiul de întretăiere.

Noua clădire avea un aer ireal: era prea înaltă, prea zveltă, prea grațioasă și fragilă pentru a putea sta în picioare. Părea să nu aibă ziduri, nimic solid care să susțină acoperișul, în afara unui rând de stâlpi complicați care țâșneau spectaculos spre boltă. Ca toți cei din jurul său, William își dădu capul pe spate, ridicând privirea, și văzu că stâlpii își continuau linia de-a curmezișul tavanului rotunjit, precum crengile boltite ale unui pâlț de ulmi înalți din pădure.

Începu slujba. Altarul fusese așezat la hotarul apropiat al absidei, călugării fiind postați în spatele său, astfel încât spațiul de întretăiere și transepturile fuseseră lăsate libere pentru credincioșii adunați, dar, chiar și așa, mulțimea ajunsese până la naosul în curs de construcție. William își făcu loc în față, după cum avea și dreptul, și rămase lângă altar, alături de ceilalți nobili din ținut, care-l salutară cu mișcări din cap, șoptind între ei.

Tavanul de lemn pictat al vechii abside se alătura inadecvat arcadei înalte din estul întretăierii naosului cu transepturile, și era clar că maistrul constructor avea de gând ca, în cele din urmă, să demoleze vechea structură pentru a o ridica în noul stil.

Imediat ce îi trecuse acest gând prin minte, ochii lui William se opriră asupra maistrului respectiv, Jack Jackson. Era diabolic de chipeș, cu coama sa de păr roșcat, și purta o tunică grenă, brodată la gât și la poale, exact ca un aristocrat. Părea destul de mulțumit de sine însuși, probabil pentru că reușise să construiască transepturile atât de repede, iar toată lumea era profund impresionată de proiectul său. Ținea de mână un băiat de aproximativ nouă ani care-i semăna perfect. Surprins, William își dădu seama că acela era, probabil, fiul Alienei, și simți arsura invidiei. O clipă mai târziu, o zări chiar pe Aliena. Aceasta stătea în spatele lui Jack, puțin în lateral, cu chipul luminat de un zâmbet ușor, plin de mândrie. Inima lui William stătu puțin în loc: era la fel de încântătoare ca întotdeauna. Elizabeth era o copie palidă a adevăratei, pasionalei Aliena. Aceasta ținea în brațe o fetiță de vreo șapte ani, iar William își aminti că făcuse un al doilea copil cu Jack, chiar dacă nu erau căsătoriți.

William o privi mai cu băgare de seamă. De fapt, nu mai era chiar la fel de încântătoare ca întotdeauna: în jurul ochilor îi apăruseră riduri, semne ale grijilor, iar în spatele zâmbetului mândru se afla o doză de tristețe. „Bineînțeles, după toți anii aceștia, tot nu se poate căsători cu Jack“, își spuse satisfăcut William. Episcopul Waleran își ținuse promisiunea și blocase în mod

repetat procesul de acordare a anulării. Adeseori, gândul acesta îi oferea lui William o oarecare consolare.

William își dădu seama în momentul acela că preotul care stătea în fața altarului, ridicând ostia deasupra capului, ca să poată fi văzută de întreaga congregație, era tocmai Waleran. Sutele de oameni se lăsară în genunchi. În momentul acela pâinea devenea trupul lui Hristos, o metamorfoză care-umplea pe William de o spaimă cucernică, deși nu avea nici cea mai vagă idee cum se realiza.

O vreme, se concentrează asupra slujbei, privind gesturile mistice ale preoților, ascultând frazele latinești fără nici un înțeles și mormăind fragmentele cunoscute ale răspunsurilor pe care le rosteau credincioșii. Sentimentul buimac care-l însoțise toată ziua continua să-l învăluie ca o ceață, iar biserica aceasta parcă ruptă din basme, inundată de razele soarelui care jucau pe contururile coloanelor sale ireal de înalte nu făcea decât să intensifice senzația de vis.

Mesa se apropia de sfârșit. Episcopul Waleran se întoarse pentru a se adresa congregației:

– Ne vom ruga acum pentru sufletul contesei Regan Hamleigh, mama contelui William de Shiring, răposată vineri noaptea.

La auzul acestei vești, printre oameni se răspândi un val de comentarii murmurate, dar William rămăsese privindu-l îngrozit pe episcop. Își dăduse seama, în sfârșit, ce încercase ea să spună pe patul de moarte. Cerea să fie adus un preot – dar William nu trimisese după el. O privise în timp ce o părăseau puterile, o văzuse închizând ochii, îi auzise respirația oprindu-se și o lăsase să moară nespovedită. Cum de putuse să facă așa ceva? De vineri noapte încoace, spiritul ei se găsea în iad, suferind chinurile pe care i le descrisese atât de plastic de atâtea ori, fără să se roage cineva pentru liniștea sufletului ei! Inima lui William era atât de plină de vinovăție, încât o simți încetinindu-și ritmul și crezu, preț de-o clipă, că și el avea să moară. Cum de putuse să o lase să se chinuiască în locul acela, cu sufletul mutilat de păcate după cum chipul îi fusese desfigurat de furuncule, tânjind după pacea raiului?

– Ce o să mă fac? rosti el cu voce tare, iar oamenii din jurul său îl priviră surprinși.

După ce rugăciunile se terminară, iar călugării ieșiră încolonați, William rămase în genunchi în fața altarului. Restul credincioșilor se împrăștiară, fără să-l ia în seamă; toți, cu excepția lui Walter, care rămase în apropiere, privind și așteptând. William se ruga din toată inima, păstrând în minte chipul mamei sale în timp ce repeta Tatăl Nostru și toate celelalte fragmente de rugăciuni

și fraze de liturghie pe care și le putea aminti. După o vreme, își dădu seama că putea face și alte lucruri. Putea aprinde lumânări; ar putea plăti preoților și călugărilor ca să officieze regulat slujbe pentru sufletul ei; putea construi chiar o capelă specială pentru liniștea sufletului ei. Dar toate aceste idei nu păreau a fi de ajuns. Parcă o avea dinaintea ochilor, clătînând mustător din cap, cu o expresie îndurerată și dezamăgită, și spunând: „Cât ai să-ți mai lași mama să sufere?”

Simți atingerea unei mâini pe umăr și își ridică privirea. În fața lui stătea episcopul Waleran, îmbrăcat cu superba sutană roșie pe care o purta la slujba de Rusalii. Ochii lui negri scormoneau adânc în ai lui William, iar acesta simțea că nu putea păstra nici un secret în fața acelei priviri pătrunzătoare.

– De ce plângi? îl întrebă Waleran.

William își dădu seama că avea chipul ud de lacrimi. Întrebă:

– Unde e mama acum?

– S-a dus să se purifice în foc.

– Suferă?

– Dureri teribile. Dar noi putem grăbi trecerea sufletelor celor dragi prin locul acela îngrozitor.

– Fac orice! suspină William. Spune-mi numai!

În ochii lui Waleran se ivi o scânteie de lăcomie.

– Construiește o biserică, spuse el. Exact ca aceasta. Însă la Shiring.

Ori de câte ori călătorea prin teritoriile care făcuseră cândva parte din domeniul tatălui ei, Aliena simțea o furie înghețată. Toate șanțurile colmatate, gardurile rupte și grajdurile dărăpănate pentru vite o mâniâu; pajiștile necosite o întristau; iar satele părăsite îi frângeau inima. Nu era vorba numai de seria de recolte proaste. Domeniul ar fi putut să-și hrănească locuitorii, chiar și în acest an slab, dacă ar fi fost administrat bine. Dar William nu avea nici un fel de înclinație către gospodărirea pământurilor sale. Pentru el, domeniul reprezenta propriul tezaur, nu o proprietate care asigură existența a mii de oameni. Când nu aveau de mâncare, șerbii lui nu puteau face altceva decât să flămânzească. Când arendașii nu reușeau să-și plătească chiriile, îi dădea afară. De când William devenise conte, suprafața cultivată scăzuse, pentru că pământurile unor arendași alungați reveniseră la starea lor naturală. Iar William nu avea nici măcar dramul de minte pentru a-și da seama că, pe termen lung, acest lucru contravenea intereselor sale.

Cel mai rău lucru era că Aliena se simțea parțial responsabilă de ce se întâmpla. Era domeniul tatălui ei, iar ea și Richard nu reușiseră să îl recâștige. Renunțaseră atunci când William devenise conte iar Aliena își

pierduse toți banii; dar rana nu se vindeca, iar Aliena nu-și uitase legământul făcut tatălui său.

Pe drumul de la Winchester la Shiring, mânănd o căruță încărcată cu lână toarsă alături de un căruțaș vânjos, cu o spadă la brâu, își amintea cum mergea pe același drum cu tatăl ei. Acesta se străduise mereu să mărească aria cultivabilă, defrișând zone împădurite, drenând mlaștini sau arând coastele dealurilor. În anii cu recoltă slabă, punea de fiecare dată semințe deoparte pentru cei care erau prea nechibzuiți sau prea înfometați, pentru a-și face propriile rezerve. Nu-i obliga niciodată pe arendași să-și vândă animalele sau plugurile pentru a-și plăti chirile, întrucât știa că, dacă o făceau, anul următor nu aveau cum să mai lucreze pământul. Exploatare solul cu chibzuință, menținându-i capacitatea de a produce, așa cum un fermier bun avea grijă de vacile sale de lapte.

Ori de câte ori se gândea la vremurile acelea de demult, când îl avea alături pe tatăl ei cel inteligent, mândru și sever, se simțea cuprinsă de o nostalgie dureroasă ca o rană. Viața ei își începuse cursul descendent și haotic din clipa în care tatăl fusese răpit de lângă ea. De atunci încolo, tot ceea ce făcuse părea să fi fost lipsit de înțeles și de substanță: viața la castel cu Matthew, într-o lume iluzorie; călătoria la Winchester în speranța vană de a se înfățișa dinaintea regelui; până și eforturile de a-l întreține pe Richard pe când acesta lupta în războiul civil. Reușise un lucru care, în ochii altora, reprezenta succesul: devenise un negustor prosper de lână. Dar acest lucru nu-i adusese decât un simulacru de fericire. Își găsisese un drum în viață și un loc în societate care-i ofereau siguranță și stabilitate, dar, în adâncul sufletului, fusese tot nefericită și dezorientată – până când Jack intrase în viața ei.

De atunci, faptul că nu se putea căsători cu Jack umbrea totul. Ajunsesese să-l urască pe starețul Philip, pe care altădată îl considerase a fi salvatorul și mentorul ei. Nu mai avusese o discuție voioasă, amicală cu Philip de ani buni. Bineînțeles, nu era vina lui că ei nu izbuteau să obțină anularea căsătoriei, dar el era cel care insistă ca ei să locuiască separat, iar Aliena nu se putea abține să nu-i poarte ranchiună.

Își iubea copiii, dar își făcea griji în privința lor, pentru că erau crescuți într-o gospodărie atât de ciudată, cu un tată care pleca seara, înainte de culcare. Din fericire, până acum nu păreau afectați: Tommy era un băiat voinic și arătos căruia îi plăceau jocul cu mingea, întrecerile de alergare și joaca de-a soldații; iar Sally era o fetiță dulce și isteată care le spunea povești păpușilor și căreia îi plăcea să-l urmărească pe Jack desenându-și proiectele. Nevoile lor de zi cu zi și dragostea simplă pe care i-o arătau reprezentau singurele elemente cu adevărat normale în viața excentrică a Alienei.

Avea în continuare afacerea ei, bineînțeles. Se ocupase de negoț aproape toată viața ei adultă. În momentul de față, avea zeci de femei din satele din împrejurimi care torceau și țeseau pentru ea în casele lor. În urmă cu câțiva ani, fuseseră sute, dar resimțea și ea, ca toată lumea, efectele foametei, și nu avea nici un rost să facă mai multă stofă decât putea vinde. Chiar dacă ar fi fost măritată cu Jack, tot ar fi vrut să aibă propria carieră independentă.

Starețul Philip spunea mereu că anularea putea fi aprobată de la o zi la alta, dar Aliena și Jack trăiau în modul acesta frustrant de șapte ani, mâncând și crescându-și copiii împreună, dar dormind separat.

Resimțea nefericirea lui Jack chiar mai dureros decât pe a sa. Îl adora. Nimeni nu știa cât de mult îl iubea, cu excepția, poate, a mamei lui, Ellen, care înțelegea tot ce se petrecea. Îl iubea pentru că o readusese la viață. Fusese ca o omidă închisă într-un cocon, iar el o scosese de acolo și îi arătase că era un fluture. Dacă el nu ar fi venit în luminișul ei secret, dacă nu și-ar fi împărtășit poemele-poveste cu ea, dacă nu ar fi sărutat-o atât de blând, Aliena ar fi trăit toată viața imună la bucuriile și la durerile iubirii. Încet, ușor, Jack trezise dragostea care dormea în sufletul ei. În ciuda vârstei fragede, fusese extraordinar de răbdător și de tolerant. Pentru toate aceste lucruri, avea să-l iubească pentru totdeauna.

Pe când trecea prin pădure, se întrebă dacă nu cumva avea să se întâlnească, din întâmplare, cu Ellen, mama lui Jack. O vedeau din când în când, la câte un târg organizat în orașele dimprejur, și, cam o dată pe an, se strecură în Kingsbridge la amurg și petrecea o seară cu nepoții ei. Aliena simțea o simpatie specială pentru Ellen: erau amândouă ciudate, femei care nu se încadrau în tipare. Totuși, ieși din pădure fără să o fi văzut pe Ellen.

În drumul printre ogoare, cercetă cu atenție culturile care se pârguiau sub razele soarelui. „O să fie o recoltă bună“, își zise. Nu avuseseră parte de o vară bună, pentru că plouase și fusese frig. Dar nu se procopsiseră cu inundații și nici cu bolile de plante care afectaseră ultimele trei recolte. Aliena îi mulțumea lui Dumnezeu. Mii de oameni trăiau la limita inaniției, iar încă o iarnă fără provizii avea să-iucidă.

Se opri să-și adape boii la iazul din mijlocul satului numit Monksfield, care făcea parte din domeniul contelui. Era o așezare destul de mare, înconjurată de unele dintre cele mai bune terenuri din ținut, și își avea propriul preot, care oficia într-o biserică de piatră. Cu toate acestea, numai jumătate din terenuri fuseseră semănite anul acesta. Cele arate erau acum acoperite cu spice aurii, iar restul erau pline de buruieni.

Doi alți călători se opriseră la iazul din mijlocul satului pentru a-și adăpa caii. Aliena îi privi circumspectă. Uneori era bine să te alături altor oameni la

drum, pentru protecție; dar putea fi și riscant, pentru o femeie. Aliena descoperise că un bărbat precum căruțașul ei se arăta mereu dispus să-i îndeplinească ordinele atunci când erau singuri, dar, de față cu ceilalți, era posibil să nu o mai asculte.

Însă, unul din cei doi călători oprți în Monkspund era o femeie. Aliena privi mai atent și își rectifică prima impresie, dându-și seama că era vorba de o fată. Aliena o recunoscuse. O văzuse în catedrala din Kingsbridge, de Rusalii. Era contesa Elizabeth, soția lui William Hamleigh.

Părea nefericită și speriată. Cu ea se afla un oștean ursuz, care îndeplinea, în mod, evident, rolul de gardă de corp. „Aceasta putea fi soarta mea, își spuse Aliena, dacă mă măritam cu William. Mulțumesc lui Dumnezeu că m-am răzvrătit.“

Oșteanul dădu scurt din cap către căruțaș, în semn de salut, și o ignoră pe Aliena. Aceasta se răzgândi în privința intenției de a le sugera să plece împreună.

Cât timp se odihneau, cerul se înnegri și se porni un vânt șfichiuitor.

– Furtună de vară, spuse lapidar căruțașul Alienei.

Aliena privi neliniștită către cer. Nu o deranja dacă o uda ploaia, dar furtuna avea să le încetinească înaintarea, și era posibil să-i prindă noaptea pe drum. Căzură câțiva picuri. Fără nici o tragere de inimă, hotărî că trebuia să găsească adăpost.

Tânăra contesă i se adresă oșteanului:

– Am face bine să rămânem aici puțin.

– Nu putem, spuse răstit oșteanul. Așa a zis stăpânul!

Aliena fu scandalizată să-l audă vorbind așa cu fata.

– Nu fi nesocotit! spuse ea. Ar trebui să ai grijă de stăpâna ta!

Oșteanul o privi surprins.

– Ce te interesează pe tine? întrebă el, cu mojiicie.

– O să fie o rupere de nori, idiotule, spuse Aliena, pe tonul ei cel mai aristocratic. Nu-i poți cere unei doamne să călătorească pe o astfel de vreme. Stăpânul tău o să te biciuiască pentru o asemenea prostie!

Aliena se întoarse către contesa Elizabeth. Fata o privea cu înflăcărare, evident încântată de faptul că cineva îi ținea piept gardianului cel dominant. Începu să plouă serios. Aliena luă o decizie rapidă.

– Hai cu mine, îi spuse ea lui Elizabeth.

Înainte ca oșteanul să poată schița vreun gest, o luase deja de mână pe fată și se îndepărta. Contesa Elizabeth o urmă de bunăvoie, zâmbind ca un copil luat de la școală. Aliena avea o presimțire cum că gardianul ar fi putut să vină și să o înșface pe fată din mâna ei, dar, chiar în momentul acela, cerul fu

bărădat de un fulger, iar ploaia se transformă în furtună. Aliena începu să alerge, trăgând-o pe Elizabeth după ea, iar amândouă traversară cimitirul către o casă de lemn care se afla lângă biserică.

Ușa era deschisă. Intrară în goană. Aliena presupusese că aceasta era casa preotului, și avusese dreptate. Un bărbat morocănos, îmbrăcat într-o tunică neagră, având la gât un lanț pe care stătea prinsă cruce mică, se ridică la intrarea lor. Aliena știa că datoria de a fi ospitalieri era o povară pentru mulți preoți parohi, mai ales în acele vremuri. Anticipându-i împotrivirea, spuse ferm:

- Eu și tovarășii mei avem nevoie de adăpost.
- Sunteți bine-veniți, rosti preotul, printre dinți.

Casa preotului avea două odăi, cu un șopron cu acoperiș înclinat într-o parte, pentru animale. Nu era foarte curată, chiar dacă animalele erau ținute afară. Pe masă se afla un butoi de vin. Pe când se așezau, un cățel începu să latre agresiv la ei.

Elizabeth își puse mâna pe brațul Alienei.

– Mulțumesc foarte mult, spuse ea. Ochii îi erau plini de lacrimi de recunoștință. Ranulf m-ar fi obligat să merg mai departe... nu mă ascultă niciodată.

– N-ai pentru ce, zise Aliena. Toți bărbații aceștia mari și tari sunt, în adâncul sufletului, niște lași.

O cercetă pe Elizabeth și își dădu seama, cu oroare, că biata fată îi semăna oarecum. Era suficient de rău să fii soția lui William; dar să fii abia a doua lui alegere probabil că reprezenta un adevărat calvar.

- Eu sunt Elizabeth de Shiring, spuse fata. Tu cine ești?
- Numele meu este Aliena. Sunt din Kingsbridge.

Aliena își ținu răsufierea, întrebându-se dacă Elizabeth avea să recunoască numele și să-și dea seama că o avea în față pe femeia care-l respinsese pe William Hamleigh.

Dar Elizabeth era prea tânără pentru a-și aduce aminte de scandalul acela, așa că nu spuse decât atât:

- Ce nume neobișnuit!

O femeie neîngrijită, cu o față banală și cu brațe goale, cărnose, apărură din camera din spate, cu o expresie sfidătoare, și le oferă câte o cupă de vin. Aliena își dădu seama că era soția preotului. Probabil că el o numea menajera lui, pentru că preoții nu aveau voie să se căsătorească, teoretic. Soțiile preoților reprezentau o sursă permanentă de necazuri. Obligarea bărbatului să o alunge era un act de cruzime și, în general, acoperirea Biserica de rușine. Și deși, în general, cei mai mulți oameni erau de părere că preoții ar trebui să

trăiască în castitate, de obicei se arătau îngăduitori când venea vorba de cazurile din comunitățile lor, pentru că o cunoșteau pe femeie. Așa că Biserica încă se mai făcea că nu vede adevărata natură a acestor legături. În gând, Aliena spuse: „Fii recunoscătoare, femeie; tu, cel puțin, trăiești cu bărbatul tău“.

Oșteanul și căruțașul intrară, cu părul ud. Garda de corp, Ranulf, se opri în fața lui Elizabeth și spuse:

– Nu ne putem opri aici!

Spre surprinderea Alienei, Elizabeth cedă imediat.

– Bine, spuse ea, ridicându-se.

– Stai jos, spuse Aliena, trăgând-o înapoi. Se ridică în fața oșteanului și își agită un deget prin dreptul ochilor lui. Dacă mai aud vreun cuvânt din gura ta, îi chem pe săteni să o salveze pe contesa de Shiring. Ei vor ști cum să-ți trateze stăpâna, chiar dacă tu nu pari a ști!

Îl văzu pe Ranulf cântărind șansele ca așa ceva să se întâmple. La nevoie, putea să le facă față lui Elizabeth, Alienei, căruțașului și preotului; dar ar fi avut probleme dacă vreunul dintre săteni li s-ar fi alăturat.

În cele din urmă, spuse:

– Poate că doamna *preferă* să plece.

O privi agresiv pe Elizabeth.

Fata părea îngrozită.

– Ei bine, doamnă, spuse Aliena, Ranulf vă roagă respectuos să-i faceți cunoscute dorințele dumneavoastră.

Elizabeth își aținti privirea asupra ei.

– Spune-i cum ți-e voia, rosti încurajator Aliena. E datoria lui să-ți facă pe plac.

Atitudinea Alienei îi dădu curaj lui Elizabeth. Aceasta trase adânc aer în piept și spuse:

– Ne vom odihni aici. Du-te și îngrijește de cai, Ranulf!

Oșteanul mormăi o încuviințare și ieși.

Cu un chip uimit, Elizabeth îl privi plecând.

– O să toarne cu găleata, pe toți dracii! zise căruțașul.

Preotul se încruntă la auzul cuvintelor vulgare.

– Sunt sigur că o să fie doar o ploaie obișnuită, spuse el cu un glas afectat.

Aliena nu se putu abține să nu izbucnească în râs, iar Elizabeth i se alătură. Cumva, Aliena avea impresia că fata nu râdea prea des.

Răpăitul ploii se transformă într-un bubuit puternic. Aliena privi prin cadrul ușii deschise. Biserica se afla la numai câțiva metri distanță, dar

nu se vedea defel din pricina picăturilor dese de ploaie. Avea să fie un adevărat potop.

Aliena se adresă căruțașului său:

– Ai dus căruța la adăpost?

Bărbatul încuviință.

– Cu animalele.

– Bine. Nu vreau să-mi intre firele la apă.

Ranulf se întoarse, ud până la piele.

Afară se ivi lumina bruscă a unui fulger, urmată de un bubuit prelung.

– N-o să fie deloc bine pentru recoltă, rosti lugubru preotul.

„Are dreptate“, își spuse Aliena. De fapt, recoltelor le-ar fi prins foarte bine un interval de trei săptămâni însorite.

Fulgeră din nou, după care tună puternic, iar o pală de vânt zgudui casa de lemn. Aliena simți picături curgându-i în creștet, ridică privirea și zări cum apa se scurgea prin acoperișul de stuf. Își mută scaunul, ca să nu se mai ude. Picăturile de ploaie pătrundeau și prin ușă, dar nimeni nu se arăta dornic să o închidă: Aliena prefera să privească furtuna, iar ceilalți păreau să-i împărtășească gândul.

Își îndreptă privirea spre Elizabeth. Fata era albă ca varul la față. Aliena își petrecu un braț pe după umerii ei. Tremura, deși nu era frig. Aliena o strânse la piept.

– Mi-e frică, șopti Elizabeth.

– Nu e decât o furtună, spuse Aliena.

Afară se întunecă foarte tare. Alienei îi trecu prin minte că era aproape ora cinei; apoi își dădu seama că nici nu mâncaseră de prânz: era abia amiază. Se ridică și se duse la ușă. Cerul era vânat. Nu mai văzuse niciodată o astfel de furtună în mijlocul verii. Vântul bătea în rafale puternice. La lumina unui fulger, zări diverse lucruri luate de vijelie: o pătură, o tufă mică, un castron de lemn, un butoi gol.

Se întoarse în mijlocul odăii, încruntându-se, și se așeză. Începea să se îngrijoreze puțin. Casa se zgudui din nou. Stâlpul central care susținea bârna superioară a acoperișului vibra. „Aceasta e una dintre casele cele mai solide din sat, medită Aliena. Dacă aceasta se cutremură, probabil că cele mai sărăcăcioase sunt în pericol să se prăbușească.“ Își îndreptă privirea către preot.

– Dacă vremea se înrăutățește și mai tare, s-ar putea să fim nevoiți să-i adunăm pe săteni la adăpost, în biserică, spuse ea.

– Eu nu ies în ploaia aia, zise preotul, cu un hohot scurt de râs.

Aliena îl aținti cu privirea, nevenindu-i a crede.

– Ei sunt turma ta, spuse ea. Tu le ești păstor.

Preotul îi întoarse o privire insolentă.

– Eu răspund în fața episcopului de Kingsbridge, nu a ta, și nu am de gând să-mi pun viața în pericol doar pentru că așa vrei tu.

– Du, cel puțin, animalele de arat la adăpost, zise Aliena.

Cea mai valoroasă posesiune a unui sat precum acesta o reprezentau cei opt boi care trăgeau plugul. Fără aceste animale, țăranii nu-și puteau cultiva pământurile. Nici un țăran nu-și putea permite să aibă propriul echipaj de arat, așa că boii erau proprietate comună. În mod clar, preotul trebuia să pună preț pe aceste animale, pentru că de ele depindea și prosperitatea sa.

– Nu avem animale de arat, răspunse preotul.

Aliena era uluită.

– De ce?

– A trebuit să vindem patru dintre ele ca să ne plătim chiria; pe celelalte le-am tăiat în iarnă, pentru carne.

„Așa se explică de ce numai jumătate din terenuri sunt cultivate“, își spuse Aliena. Țăranii reușiseră să semene solurile mai ușoare, folosind cai sau chiar oameni la trasul plugului. Toate aceste lucruri o umpleau de mânie. Era o prostie și o cruzime din partea lui William să-i oblige pe oameni să-și vândă animalele de arat, pentru că asta însemna că avea să le fie greu și anul acesta să-și plătească chiria, chiar dacă vremea fusese îngăduitoare. Îi venea să-l ia de gât pe William și să-l strângă până ce avea să-și dea duhul.

O altă rafală puternică zgudui casa cu structură de lemn. Dintr-odată, o parte a acoperișului păru să se miște; apoi se ridică vreo zece centimetri, desprinzându-se de perete, și, prin spărtură, Aliena zări cerul plumburiu și fulgere zdrențuite. Pe când rafala se potolea și acoperișul cădea la loc pe suportul său de lemn, Aliena sări în picioare. Situația devenea periculoasă. Îi strigă preotului, ca să acopere zgomotul făcut de furtuna de afară:

– Măcar du-te și deschide ușa bisericii!

Preotul îi adresă o privire ranchiunoasă, dar se supuse. Luă o cheie dintr-un cufăr, își puse o pelerină pe umeri, ieși și se făcu nevăzut în ploaie. Aliena începu să-i organizeze pe ceilalți:

– Căruțaș, du căruța și boii mei în biserică! Ranulf, tu ia caii! Elizabeth, vino cu mine!

Își puseră pelerinele și ieșiră. Din cauza vântului, era greu să meargă drept, așa că se prinseră de mâini, pentru mai multă stabilitate. Traversară cu greu cimitirul. Ploaia se transformase într-un potop cu grindină, iar bucăți mari de gheață ricoșau din pietrele de mormânt. Într-un colț al cimitirului, Aliena văzu un măr rămas la fel de golaș ca în mijlocul iernii: frunzele și

fructele îi fuseseră smulse de pe crengi de grindină. „N-o să fie prea multe mere pe aici toamna aceasta“, își spuse ea.

O clipă mai târziu, ajunseră la biserică și intrară. Liniștea bruscă le dădu senzația că ar fi surzit dintr-odată. Vântul urla în continuare, iar ploaia bătea darabana pe acoperiș, tunetele bubuiau la fiecare câteva secunde, dar păreau a fi la distanță. Unii săteni se aflau deja aici, înveșmântați în pelerine. Își aduseseră cu ei bunurile de valoare: găinile în saci, porcii legați la picioare, vacile de frânghie. În biserică era întuneric, dar interiorul era iluminat în răstimpuri de fulgere. După câteva momente, căruțașul își făcu apariția cu căruța Alienei, pe care o băgă în biserică, urmat de Ranulf, care venea cu caii.

Aliena îi spuse preotului:

– Hai să punem animalele către vest și oamenii către est, înainte ca biserica să înceapă să semene cu un grajd.

Deja, toată lumea părea să fi acceptat faptul că Aliena conducea întreaga situație, iar preotul încuviință printr-o mișcare din cap. Porniră amândoi printre oameni, preotul discutând cu bărbații, iar Aliena cu femeile. Treptat, oamenii se separară de animale. Femeile duseră copiii către mica absidă, iar bărbații legară animalele de coloanele naosului. Caii erau speriați și își roteau privirile de colo-colo, tropăind pe loc. Vacile se culcară toate pe pardoseală. Sătenii se grupară pe familii și își trecură unii altora mâncare și băutură. Veniseră pregătiți pentru o ședere îndelungată.

Furtuna era atât de violentă, încât Aliena crezuse că avea să treacă repede, însă, în loc să înceteze, se agravă. Se duse la o fereastră. Ferestrele nu erau înfundate cu sticlă, bineînțeles, ci cu o pânză fină, translucidă, care atârna acum, zdrențuită, de margini. Aliena se ridică pe pervaz pentru a privi afară, dar nu putu vedea altceva decât o perdea de ploaie.

Vântul se înteți, şuierând sinistru pe lângă zidurile bisericii, iar Aliena începu să se întrebe dacă erau în siguranță, chiar și aici, într-o clădire de piatră. Făcu un tur discret al bisericii. Petrecuse suficient de mult timp cu Jack pentru a-și da seama dacă zidăria fusese ridicate bine sau nu, și fu ușurată să vadă că biserica fusese construită atent și cu grijă. Nu erau crăpături în ziduri. Clădirea era făcută din blocuri cioplite de piatră, nu din resturi de piatră, și părea la fel de solidă ca un munte.

Menajera preotului aprinse o lumânare, și abia atunci își dădu seama Aliena că afară se lăsa noaptea. Ziua fusese atât de neguroasă, încât diferența abia de se simțea. Copiii obosiră să tot alerge de-a lungul lateralelor naosului și se ghemuiră în pelerine pentru a dormi. Găinile își băgară capetele sub aripi. Elizabeth și Aliena se așezară una lângă cealaltă, cu spatele sprijinit de zid.

Aliena era cum nu se poate mai curioasă în privința acestei fete care preluase rolul de soție a lui William, un rol pe care Aliena îl refuzase în urmă cu șaptesprezece ani. Neputându-se abține, spuse:

– L-am cunoscut și eu pe William, când eram fetișcană. Cum e acum?

– Îl urăsc, spuse Elizabeth cu patimă.

Aliena o compătimea din tot sufletul.

– Cum l-ai cunoscut? Întrebă Elizabeth.

Aliena își dădu seama că și-o făcuse cu mâna ei.

– Sinceră să fiu, când aveam cam vârsta ta, trebuia să mă mărit cu el.

– Nu mai spune! Și cum de nu ai făcut-o?

– Am refuzat, iar tata mi-a susținut hotărârea. Dar a fost un scandal îngrozitor... Am iscat mare vărsare de sânge. Oricum, aparține totul de trecut acum.

– L-ai refuzat! Elizabeth era încântată. Ești foarte curajoasă! Mi-aș dori să fiu ca tine! Dintr-odată, pe fața ei apărură din nou o expresie deprimată. Dar eu nu mă pot impune nici măcar în fața servitorilor.

– Ai putea, să știi, spuse Aliena.

– Dar cum? Pur și simplu nu mă bagă în seamă, pentru că nu am decât paisprezece ani.

Aliena se gândi îndelung la întrebare, după care răspunse pe un ton binevoitor:

– Pentru început, trebuie să devii mesagerul dorințelor soțului tău. Dimineața, întrebă-l ce vrea să mănânce în ziua aceea, cu cine vrea să se întâlnească el, ce cal ar vrea să încalce și orice altceva. Apoi te duci la bucătar, la intendent și la grăjdar, și le transmiți ordinele contelui. Soțul tău îți va fi recunoscător și se va înfuria pe cei care nu te iau în seamă. Astfel, servitorii se vor obișnui să facă așa cum le spui tu. Apoi, să fii atentă la cine te ajută cu entuziasm și cine fără nici o trageră de inimă. Asigură-te că toți cei care te ajută din toată inima sunt favorizați – dă-le treburi care le plac și asigură-te că slujbașii care nu ți se supun pe de-a-ntregul primesc toate sarcinile murdare. Oamenii vor începe să-și dea seama că merită să se poarte bine cu conțesa. De asemenea, te vor iubi mai mult decât pe William, care, oricum, nu inspiră nimănui prea multă iubire. În cele din urmă, vei avea propria putere, așa cum se întâmplă cu cele mai multe dintre contese.

– Auzindu-te, totul pare foarte ușor, spuse melancolică Elizabeth.

– Nu, nu e ușor, dar, dacă ai răbdare și nu te lași descurajată prea ușor, poți să o faci.

– Cred că pot, zise ea pe un ton hotărât. Chiar cred că pot!

În cele din urmă, ațipiră. Din când în când, vântul urla și o trezea pe Aliena. Privind în jur în lumina pâlپاitoare aruncată de lumânare, vedea că majoritatea adulților făceau același lucru ca și ea, șezând rezemați și picotind un răstimp, după care se trezeau brusc.

Cam pe la miezul nopții, Aliena se trezi tresărind și își dădu seama că, de data aceasta, dormise, probabil, vreo oră și ceva. Aproape toată lumea din jurul ei dormea dusă. Își schimbă poziția, întinzându-se pe podea, și își înfășură pelerina strâns în jurul corpului. Furtuna nu încetase, dar nevoia de somn a oamenilor le biruise teama. Sunetul ploii care bătea în zidurile bisericii semăna cu cel făcut de valurile ce se sparg pe o plajă și, în loc să o țină trează, acum o adormea.

Încă o dată, se trezi tresărind. Se întrebă din ce pricină se sculase iarăși. Ascultă: tăcere. Furtuna luase sfârșit. Prin ferestre se strecura o lumină slabă, cenușie. Toți sătenii dormeau duși.

Aliena se ridică în picioare. Mișcarea ei o deranjă pe Elizabeth, care se trezi instantaneu.

Aveau aceleași gânduri. Se duseră la ușa bisericii, o deschiseră și ieșiră.

Ploaia se oprise, iar vântul se redusese la o simplă briză. Soarele nu răsărise încă, dar cerul zorilor era de un cenușiu-deschis, ca de perlă. Aliena și Elizabeth priviră tabloul dezvăluit de lumina curată și umedă.

Satul dispăruse.

În afară de biserică, nu mai era nici o altă clădire în picioare. Întreaga zonă fusese făcută una cu pământul. Câteva bârne grele ajunseseră să se proptească de pereții bisericii, dar, în afară de ele, numai pietrele din vetre mai punctau marea de noroi, arătând locurile unde se găsiseră înainte case. La marginile zonei care fusese satul, se aflau cinci sau șase copaci maturi, stejari și castani, încă în picioare, deși fiecare părea să fi pierdut mai multe crengi groase. Din copacii mai tineri, nu mai rămăsese nici unul.

Năucite de amploarea distrugerilor, Aliena și Elizabeth porniră de-a lungul a ceea ce fusese înainte strada. Solul era plin de așchii de lemn și de hoi-turi de păsări. Ajunseră la primul dintre câmpurile cu grâu. Acesta arăta de parcă o turmă mare de vite ar fi stat acolo pe timpul nopții. Spicele de grâu în pâng fuseseră culcate la pământ, rupte, scoase din rădăcini și luate de apă. Pământul era răscolit și înnămolit.

Aliena era îngrozită.

– O, Doamne, murmură ea. Ce vor mânca oamenii aceștia?

Porniră de-a curmezișul lanului. Peste tot, pagubele erau la fel de mari. Urcară un deal scund și trecură în revistă împrejurimile. În orice direcție priveau, vedeau recolte distruse, oi moarte, copaci doborâți, pajiști inundate

și case făcute una cu pământul. Distrugerile erau cumplite și umpleau sufletul Alienei de o durere sfâșietoare. Ținutul arăta de parcă mânia lui Dumnezeu s-ar fi pogorât asupra Angliei și ar fi lovit pământul, distrugând toate cele ridicare de om, cu excepția bisericilor.

Dezastrul o șocase și pe Elizabeth.

– E groaznic, spuse ea. Nu-mi vine să cred. Nu a mai rămas nimic...

Cu o expresie sumbră, Aliena încuviință.

– Nimic, repetă ea. N-o să fie nici o recoltă anul acesta.

– Ce vor face oamenii?

– Nu știu. Cu sufletul cuprins de compasiune și de teamă totodată, Aliena adăugă: O să fie o iarnă sângeroasă.

II

Într-o dimineață, la patru săptămâni după furtuna cea mare, Martha îi ceru lui Jack mai mulți bani. Jack se arătă surprins. Îi dăduse deja cei șase penny pe săptămână pentru cheltuieli și știa că și Aliena îi dădea tot pe atât. Cu acești bani, ea trebuia să asigure de-ale gurii pentru patru adulți și doi copii și să cumpere suficiente lemne și paie pentru două case; dar în Kingsbridge erau o mulțime de familii care nu dispuneau decât de șase penny pentru tot, mâncare, haine și chirie. O întrebă de ce avea nevoie de mai mulți bani.

Martha păru stânjenită.

– Au crescut toate prețurile. Brutarul cere un penny pentru o pâine de două kilograme, iar...

– Un penny! Pentru o pâine de două kilograme? Jack era scandalizat. Ar trebui să ne facem un cuptor și să ne coacem singuri pâinea.

– Ei bine, uneori eu chiar coc pâinea în casă.

– Exact. Jack își dădu seama că avuseseră la masă pâine făcută în casă de vreo două, trei ori în ultima săptămână.

– Dar a crescut și prețul făinii, așa că nu economisim mare lucru, spuse Martha.

– Ar trebui să cumpărăm grâu și să ni-l măcinăm singuri.

– Nu avem voie. Trebuie să folosim moara stăreției. Oricum, și grâul e scump.

– Bineînțeles că este.

Jack își dădu seama că se purta prosteste. Pâinea era scumpă pentru că făina era și ea scumpă, aceasta costând atât de mult din cauza prețului mare al grâului, iar acesta din urmă costa așa mulți bani din cauză că furtuna nimicise recolta, așa că nu aveai cum să eviți problema. Observă că Martha părea tulburată. Mereu se supăra dacă vedea că el nu era mulțumit. Îi zâmbi, ca să-i arate că era în regulă, și o mângâie pe umăr.

– Nu e vina ta, spuse.

– Pari foarte supărat.

– Nu sunt supărat pe tine.

Se simțea vinovat. Martha și-ar fi tăiat mai degrabă un braț decât să-î înșele, știa prea bine. Nu înțelegea pe de-a-ntregul de ce îi era atât de devotată. „Dacă e vorba de dragoste, își spunea el, în mod clar s-ar fi săturat până acum, pentru că ea, ca toată lumea, știe că Aliena e iubirea vieții mele.“ La un moment dat, îi trecuse prin gând să o trimită de acasă, să o oblige să iasă din rutina aceea: poate că astfel ar fi găsit un bărbat potrivit. Dar, în adâncul sufletului, știa că nu ar fi dat nici un rezultat, izbutind doar să o facă îngrozitor de nefericită. Așa că o lăsase în pace.

Băgă mâna în sân după punga cu bani și scoase trei penny de argint.

– Ar fi bine să ai doisprezece penny pe săptămână, să vezi dacă te descurci cu atât, spuse el.

Părea foarte mult. Nu era plătit decât cu douăzeci și patru de penny pe săptămână, deși mai primea și ceva pe deasupra, lumânări, haine și cizme.

Înghiți restul de bere rămas în cană și ieși. Era neobișnuit de rece pentru începutul toamnei. Vremea era în continuare ciudată. Străbătu strada cu pas întins și intră în curtea stăreției. Încă nu răsărise soarele, iar pe șantier nu ajunseseră decât vreo câțiva meșteri. Merse de-a lungul naosului, privind fundațiile. Erau aproape gata, ceea ce însemna un adevărat noroc, deoarece lucrările cu mortar aveau să fie încheiate mai devreme anul acesta, din cauza vremii reci.

Ridică privirea înspre noile transepturi. Plăcerea de a-și admira propria creație era umbrită de crăpăturile apărute. Acestea se iviseră din nou, a doua zi după furtuna cea mare. Era teribil de dezamăgit. Fusese o furtună cumplită, bineînțeles, dar această biserică era proiectată să reziste la o sută de astfel de furtuni. Clătinând din cap, perplex, începu să urce scările din turnuleț, către galerie. Își dorea să poată sta de vorbă cu cineva care să fi construit o biserică

asemănătoare, dar nimeni din Anglia nu făcuse așa ceva și nici măcar în Franța nu-și avântaseră zidurile atât de sus.

Urmându-și un impuls, nu se opri la planșa sa de desenat, ci continuă să urce scările către acoperiș. Tabla de plumb fusese bătută și văzu că micul turn ascuțit ce bloca scurgerea apei de ploaie avea acum un șanț generos care-i traversa baza. Aici, sus, vântul bătea cu putere și, ori de câte ori se apropia de margine, încerca să se țină de câte ceva: n-ar fi fost primul constructor împins în hău de către vânt de pe acoperișul vreunei clădiri. Vântul părea mereu mai puternic aici sus decât la nivelul solului. De fapt, vântul părea să crească în chip disproporționat pe măsură ce urcai...

Rămase nemișcat, privind în gol. Acesta era răspunsul la nelămurirea sa. Cauza crăpăturilor nu o reprezenta greutatea bolții sale – ci înălțimea. În mod sigur, construise biserica suficient de solidă pentru a susține greutatea tavanului boltit; dar nu luase și vântul în calcul. Acești pereți erau loviți în mod constant de vânt și, pentru că erau atât de înalți, forța rafalelor era suficient de mare pentru a-i face să crape. Stând pe acoperiș, simțind puterea vântului, își putea imagina ce efect avea asupra structurii atent echilibrate de sub picioarele sale. Cunoștea clădirea atât de bine, încât aproape că simțea efortul la care era supusă, ca și cum zidurile ar fi fost parte din trupul său. Vântul împingea în lateral biserica, exact așa cum îl împingea pe el; și, pentru că biserica nu se putea îndoi, se crăpa.

Era convins că găsisse explicația; dar ce putea să facă în acest sens? Trebuia să întărească luminatorul, astfel încât să reziste atacurilor din partea vântului. Dar cum? Construirea unor contraforturi masive lângă pereți ar fi distrus efectul uluitor de grație și lipsă de greutate pe care reușise să-l creeze pe deplin.

Dar, dacă aceasta era măsura necesară pentru a asigura rezistența clădirii, trebuia să o facă.

Coborî din nou treptele. Nu se simțea mai voios, chiar dacă, în sfârșit, înțelesese problema; pentru că se părea că soluția avea să-i distrugă visul. „Poate că am fost arogant, își spuse el. Eram atât de sigur că sunt în stare să ridic cea mai frumoasă catedrală din lume! De ce mi-am închipuit că aș putea construi mai bine decât toți ceilalți? Ce m-a făcut să cred că sunt special? Ar fi trebuit să copiezi proiectele altuia până la ultimul detaliu, și să mă mulțumesc cu asta.“

Philip îl aștepta în galerie, lângă planșa de desenat. Fruntea starețului era muncită de îngrijorare, iar bordura de păr grizonant dintre frunte și tonsură era în dezordine. Arăta de parcă nu ar fi închis un ochi toată noaptea.

– Trebuie să ne reducem cheltuielile, spuse el, fără alt preambul. Nu avem suficienți bani pentru a continua lucrările în ritmul de acum.

Jack se temuse de așa ceva. Uraganul distrusese recolta din tot sudul Angliei: în mod sigur, acel dezastru avea să-și facă simțit efectul asupra finanțelor mănăstirii. Discuțiile despre reducerea numărului de oameni îl nelinișteau întotdeauna. În adâncul sufletului, se temea că, dacă lucrările de construcție încetineau prea mult, era posibil să nu mai apuce să vadă catedrala terminată. Dar nu-și lăsă temerile să iasă la iveală.

– Vine iarna, zise el, încercând să abordeze un ton destins. Oricum, lucrările încetinesc cât e frig. Și o să înghețe mai devreme anul ăsta.

– Nu suficient de devreme, spuse mohorât Philip. Vreau să reduc cheltuielile la jumătate, imediat.

– La jumătate?

Părea imposibil.

– Concedierile de iarnă încep de azi.

Era mai rău decât anticipase Jack. Muncitorii de pe timpul verii plecau, în mod normal, la începutul lui decembrie. Își petreceau lunile de iarnă construind case de lemn sau făcând pluguri și căruțe, fie pentru familiile lor, fie pentru bani. Anul acesta, familiile lor nu aveau să fie încântate să-i vadă.

– Știi că îi trimiți către niște case unde oamenii deja flămânzesc? întrebă Jack.

Philip se mulțumi să-i răspundă cu o privire furioasă.

– Bineînțeles că știi, spuse Jack. Îmi pare rău că am întrebat.

Philip rosti, cu amar în glas:

– Dacă nu fac asta acum, va veni o zi de duminică din mijlocul iernii în care toți muncitorii vor sta la coadă să-și primească plata, iar eu o să le arăt un cufăr gol.

Neputincios, Jack ridică din umeri.

– Nu am cum să te contrazic aici.

– Și asta nu e tot, îl avertiză Philip. De acum încolo nu mai facem angajări, nici chiar să-i înlocuim pe cei care pleacă.

– Nu am mai angajat pe nimeni de luni de zile.

– L-ai angajat pe Alfred.

– Acolo a fost vorba de altceva. Jack era stânjenit. Oricum, nu angajăm.

– Și fără avansări.

Jack încuviință. Din când în când, un ucenic sau un muncitor cerea să fie avansat în funcția de zidar sau de cioplitor de piatră. Dacă și ceilalți meșteri considerau că era suficient de priceput, i se aproba solicitarea, iar stăreția trebuia să-i plătească un salariu mai mare. Jack spuse:

– Avansarea este dreptul breslei zidarilor.

– Nu încerc să schimb asta, zise Philip. Le cer însă zidarilor să amâne toate promovările până după ce trece foametea.

– O să le transmit, spuse Philip pe un ton neutru.

Cumva presimțea că respectiva cerere avea să stârnească probleme.

Philip își continua ideea:

– De acum încolo, nu se mai muncește de zilele sfinților.

Existau prea multe zile ale sfinților. Teoretic, erau sărbători, dar se negocia dacă muncitorii erau plătiți sau nu pentru munca prestată. La Kingsbridge, regula era că, în caz că într-o săptămână se nimereau două sau mai multe zile ale sfinților, prima era sărbătoare plătită, iar a doua putea fi zi liberă, neplătită. Cei mai mulți zidari alegeau să lucreze și în această zi. Acum totuși nu mai aveau această posibilitate. Cea de-a doua zi de sărbătorire a unui sfânt avea să fie, obligatoriu, o sărbătoare neplătită.

Jack nu se simțea deloc în largul lui la gândul că trebuia să le explice lucrătorilor aceste schimbări.

– Toate acestea ar pica mult mai bine dacă le-aș putea prezenta drept subiecte ce pot fi discutate, nu drept lucruri deja hotărâte.

Philip clătină din cap în semn de dezacord.

– Atunci ar crede că pot fi negociate, și că unele dintre propuneri ar putea fi înlănzite. Ar sugera să lucreze în jumătate din zilele sfinților și să li se permită un număr limitat de avansări.

Avea dreptate, bineînțeles.

– Dar nu e rezonabil așa? întrebă Jack.

– Bineînțeles că e *rezonabil*, spuse iritat Philip. Ideea e că nu am cum să fac modificări. Deja îmi fac griji că aceste măsuri nu sunt suficiente... nu pot să fac concesii.

– Bine, spuse Jack.

Era limpede că Philip nu avea dispoziția necesară pentru a face vreun compromis.

– Altceva? întrebă Jack precaut.

– Da. Nu mai cumperi materiale. Construiești din stocurile actuale de piatră, fier și lemn.

– Dar lemnul îl avem gratis! protestă Jack.

– Însă trebuie să plătim transportul cu căruța până aici.

– Adevărat. Bine. Jack se îndreptă către fereastră și privi grămezile de pietre și trunchiurile de copaci stivuiți din curtea stăreției. Era un reflex: știa oricum ce cantități avea pe stoc. Nu e o problemă, spuse el după un moment

de gândire. Cu o forță de muncă redusă, avem suficiente materiale cât să ne ajungă până vara viitoare.

Philip oftă obosit.

– Nu avem nici o garanție că vom putea angaja muncitori pentru vara de anul viitor, spuse el. Depinde de prețul lânii. Ai face bine să-i previi.

Jack dădu din cap în semn că pricepuse.

– E chiar atât de rău?

– E mai rău decât am pomenit eu vreodată, zise Philip. Țara asta are nevoie de trei ani de vreme bună. Și de un rege nou.

– Amin, rosti Jack.

Philip se întoarse la casa starețului. Jack își petrecu dimineața întrebându-se cum să pună în aplicare schimbările. Existau două metode de a construi un naos: travee cu travee, începând de la întretăierea cu transepturile și mergând spre vest, sau nivel după nivel, zidind baza întregului naos, pornind apoi la înălțarea zidurilor. Cea de-a doua metodă era mai rapidă, dar necesita mai mulți zidari. Era metoda pe care intenționase să o folosească. Acum trebuia să reanalizeze situația. Construcția travee cu travee se potrivea mai mult unui efectiv micșorat de muncitori. Mai avea și un alt avantaj: orice modificări aduse proiectului pentru a contracara forța vântului puteau fi testate într-una sau mai multe travee, înainte de a fi folosite la întreaga clădire.

De asemenea, medită și asupra efectelor pe termen lung ale crizei financiare. Cu anii, lucrările puteau încetini din ce în ce mai mult. Mohorât, se vedea îmbătrânind, încărunțind, părăsit de puteri, fără să-și fi realizat cea mai mare ambiție a vieții sale, fiind, în cele din urmă, îngropat în cimitirul aflat în umbra unei catedrale neterminate.

Când se auzi clopotul care anunța amiaza, se duse în atelierul zidarilor. Oamenii ședeau pe bănci, cu bere și cu brânză în față, iar Jack observă pentru prima dată că mulți dintre ei nu aveau nici o bucată de pâine la masă. Îi rugă pe zidarii care, în mod normal, se duceau acasă să mănânce de prânz să mai rămână câteva minute.

– Stăreția o duce rău cu banii, spuse el.

– N-am văzut niciodată o mănăstire care să nu pățească acest lucru, mai devreme sau mai târziu, zise unul dintre meșterii mai în vârstă.

Jack își îndreptă privirea asupra lui. I se spunea Edward Două-Nasuri pentru că avea un ditamai negul pe față, aproape la fel de mare ca nasul. Era un sculptor bun în piatră, cu un ochi ager în ceea ce privea unghiul exact al curbelor, iar Jack îl folosea mereu când venea vorba de tije și de timpane.

– Trebuie să recunoști că aici banii sunt administrați mai bine decât în alte părți, spuse Jack. Dar starețul Philip nu are cum să se ferească de furtuni și

de recolte slabe, iar acum trebuie să reducă cheltuielile. O să vă spun despre ce-i vorba înainte să luați masa. În primul rând, nu mai cumpărăm stocuri noi de piatră sau de lemn.

Meșterii din celelalte ateliere începură să se apropie, să-l asculte. Unul dintre dulgherii vechi, Peter, spuse:

– Lemnul pe care-l avem acum nu ne va ajunge peste iarnă.

– Ba ne va ajunge, zise Jack. Construim mai încet, pentru că vom avea mai puțini meșteri. Concedierile de iarnă încep de azi.

Își dădu seama imediat că nu abordase cum trebuie această chestiune. Din toate părțile se auziră proteste, meșterii vorbind toți odată. „Ar fi trebuit să le-o spun mai pe ocolite“, își zise. Dar nu avea nici un pic de experiență în astfel de probleme. Era maistru constructor de șapte ani, dar, în această perioadă, nu existaseră crize financiare.

Vocea care acoperi hărmălaia fu cea a lui Pierre Paris, unul dintre zidarii care veniseră din Saint-Denis. După șase ani petrecuți în Kingsbridge, engleza sa era încă imperfectă, iar furia făcea ca accentul să-i fie și mai puternic, dar nu se lăsă nicicum descurajat de asta.

– Nu poți să concediezi oameni într-o marți, spuse el.

– Exact, întări Jack Fierarul. Trebuie să le dai răgaz până la sfârșitul săptămânii, cel puțin.

Fratele vitreg al lui Jack, Alfred, interveni:

– Îmi aduc aminte, pe când tatăl meu construia o casă pentru contele de Shiring, că Will Hamleigh a venit și a concediat toată echipa. Tata i-a spus că trebuiau să le dea oamenilor salariul pe o săptămână, și i-a ținut capul calului până ce a primit banii.

„Mulțumesc pentru ajutor, Alfred“, își zise ironic Jack în gând.

– Ar fi bine să auziți și restul, le spuse el. De acum înainte, nu mai lucrăm de zilele sfinților și nu mai avem nici avansări.

La auzul acestor cuvinte, meșterii se înfuriară și mai rău.

– Inacceptabil, spuse unul.

Iar câțiva alții repetară:

– Inacceptabil, inacceptabil!

Pe Jack, atitudinea lor îl mânie.

– Ce spuneți voi acolo? Dacă stăreția nu mai are banii necesari, nu o să mai fiți plătiți. Ce rost are să incantați „inacceptabil, inacceptabil“, ca o clasă de băieți care învață latina?

Edward Două-Nasuri vorbi din nou:

– Nu suntem o clasă de băieți, suntem o breaslă de zidari. Breasla are dreptul de a face avansări, iar nimeni nu-i poate lua acest drept.

– Și dacă nu sunt bani pentru creșterea salariului? întrebă aprins Jack.

Unul dintre zidarii mai tineri spuse:

– Nu cred să fie cazul.

Era Dan Bristol, unul dintre muncitorii angajați numai pe timpul verii. Nu era un cioplitor prea priceput, dar putea zidi foarte bine și repede.

– Cum poți spune că nu crezi să fie cazul? îi zise Jack. Ce știi tu despre situația financiară a stăreției?

– Știu ce văd, răspuse Dan. Flămânez oare călugării? Nu. Sunt lumânări în biserică? Da. Este vin în magazie? Da. Starețul umblă desculț? Nu. Bani sunt. Pur și simplu nu vrea să ni-i dea nouă.

Mai mulți zidari își exprimară acordul cu tărie. De fapt, Dan se înșela cel puțin într-o privință, a nume cea a vinului; dar nimeni nu avea să-l creadă pe Jack acum – devenise reprezentantul stăreției. Nu era deloc drept: nu era responsabil pentru deciziile lui Philip. Spuse:

– Ascultați aici, eu nu vă zic decât ce mi-a spus mie starețul. Nu pot garanta că e adevărat. Dar dacă el spune că nu sunt bani suficienți, iar noi nu-l credem, ce putem face?

– Putem să ne oprim *toți* din lucru, replică Dan. Imediat!

– Chiar așa, se auzi alt glas.

„Situația scapă de sub control“, își spuse Jack, panicat.

– Un moment, spuse el. Disperat, căuta să spună ceva pentru a mai răcori spiritele: Hai să ne întoarcem la lucru acum, și, în după-amiaza asta, voi încerca să-l conving pe starețul Philip să-și mai modereze intențiile.

– Nu cred că ar trebui să ne întoarcem la muncă, spuse Dan.

Lui Jack nu-i venea să creadă că se întâmpla așa ceva. Anticipase multe amenințări la adresa construcției catedralei sale mult vizate, dar nu prevăzuse faptul că meșterii ar vrea să o saboteze.

– De ce să nu mai lucrăm? întrebă el. Care e rostul?

Dan spuse:

– După cum stau lucrurile, jumătate din noi nu suntem siguri nici măcar că o să fim plătiți pentru restul săptămânii.

– Ceea ce contravine tuturor regulilor și obiceiurilor, spuse Pierre Paris.

Expresia „reguli și obiceiuri“ era foarte des folosită în litigii.

Disperat, Jack interveni:

– Munciți cel puțin cât încerc eu să-l fac pe Philip să se răzgândească.

Edward Două-Nasuri întrebă:

– Dacă muncim, poți să ne garantezi că *toți* vom fi plătiți pentru întreaga săptămână?

Jack știa că, dată fiind dispoziția proastă a starețului, nu putea oferi astfel de garanții. Îi trecu prin gând să spună oricum da, și, dacă era necesar, să plătească el însuși, dar își dădu seama imediat că economiile sale de-o viață nu ajungeau să acopere salariile pe-o săptămână ale muncitorilor. Așa că spuse:

– Îmi voi da toată silința să-l conving, și cred că va fi de acord.

– Nu e suficient pentru mine, zise Dan.

– Nici pentru mine, spuse Pierre.

– N-avem garanții, nu muncim, repetă Dan.

Spre nefericirea lui Jack, toți ceilalți își exprimară acordul.

Își dădu seama că, dacă li se opunea în continuare, urma să piardă și bruma de autoritate pe care o mai avea.

– Breasla trebuie să acționeze ca un singur trup, spuse el, citând o formulă foarte des folosită. Suntem cu toții în favoarea opririi lucrărilor?

Ceilalți încuviințară în cor.

– Atunci așa să fie, rosti el mohorât. O să-l anunț pe stareț.

Episcopul Waleran intră în Shiring urmat de o mică armată de slujitori. Conte William îl aștepta în porticul bisericii din piață. Văzându-l, William se încruntă nedumerit: se așteptase la o vizită de lucru pe șantier, nu la una oficială. Ce mai pregătea acum vicleanul episcop?

Alături de Waleran se afla un străin călare pe un cal castaniu. Era un bărbat înalt și musculos, cu sprâncene groase, negre și un nas mare, acvilin. Avea o căutătură disprețuitoare, care părea a nu-i părăsi niciodată chipul. Călărea în rând cu Waleran, de parcă ar fi fost egali, dar nu purta straie de episcop.

După ce descălecară, Waleran îl prezentă pe străin.

– Conte William, acesta este Peter de Wareham, care este arhidiacon în slujba arhiepiscopului de Canterbury.

„Asta nu explică de ce e aici, cugetă William. În mod clar, Waleran pune ceva la cale.“

Arhidiaconul făcu o plecăciune și spuse:

– Episcopul domniei tale mi-a povestit despre generozitatea de care dați dovadă față de Biserica Mamă, stăpâne William.

Înainte ca William să apuce să răspundă, Waleran arătă către biserica parohială.

– Această clădire va fi dăruită pentru a face loc noii biserici, arhidiacone, spuse el.

– Ați numit deja un maestru constructor? întrebă Peter.

William se întreba de ce era chiar atât de interesat arhidiaconul de Canterbury de biserica parohială din Shiring. Dar poate că nu făcea altceva decât să poarte o conversație de politețe.

– Nu, nu am găsit încă un maistru, zise Waleran. Sunt o mulțime de constructori care caută de lucru, dar nu pot să aduc pe nimeni de la Paris. Se pare că toată lumea vrea să construiască biserici precum cea din Saint-Denis, iar zidarii care pot construi în acel stil sunt la mare căutare.

– Ar putea fi important, spuse Peter.

– Avem un constructor care ne-ar putea ajuta. Așteaptă să discute cu noi mai târziu.

O dată în plus, William se simți oarecum nedumerit. De ce credea Peter că era atât de important să construiască în stilul de la Saint-Denis?

Waleran spuse:

– Noua biserică va fi mult mai mare, bineînțeles. Va acoperi o suprafață mai întinsă din piața de aici.

Lui William nu-i plăceau defel aerele de proprietar pe care și le dădea episcopul. Intervenii:

– Nu pot lăsa biserica să ocupe spațiul de târg.

Waleran păru iritat, ca și cum William și-ar fi băgat nasul unde nu-i fierbea oala.

– De ce nu? întrebă el.

– Fiecare bucățică de teren din piață face bani în zilele de târg.

Waleran părea dispus să-l contrazică, dar Peter interveni, zâmbind:

– Nu trebuie să astupăm fântâna de arginți!

– Exact, spuse William.

El plătea pentru biserică. Din fericire, cea de-a patra recoltă proastă nu îi afectase prea mult venitul. Țăranii mai săraci plăteau chiriile în natură, și mulți dintre ei îi dăduseră sacul de grăunțe și perechea de găște, chiar dacă ei trăiau de pe o zi pe alta cu supă de ghinde. Mai mult, acel sac de grâne valora de zece ori mai mult decât în urmă cu cinci ani, iar creșterea prețului compensa cu vârf și îndesat pagubele reprezentate de arendașii rău-platnici și de șerbii care muriseră de foame. Tot avea banii necesari să finanțeze construirea noii biserici.

Merseră tustrei în spatele bisericii. Acolo se afla un mic cartier de locuințe care producea un venit minim.

– Putem să construim în capătul acesta și să dărâmăm toate aceste case, spuse William.

– Dar cele mai multe dintre ele sunt reședințe clericale, obiectă Waleran.

– Clericilor le vom găsi alte locuințe.

Expresia lui Waleran îi trăda nemulțumirea, dar episcopul nu mai spuse nimic.

Aproape de partea de nord a bisericii, dinaintea lor se plecă un bărbat cu umerii lați, având în jur de treizeci de ani. După veșminte, William își dădu seama că era vorba de un meșter. Arhidiaconul Baldwin, colaboratorul apropiat al episcopului, spuse:

– Acesta este bărbatul despre care ți-am povestit, Sfinția Ta. Numele lui e Alfred din Kingsbridge.

La prima vedere, bărbatul nu era prea impresionant: semăna mai degrabă cu un bou, unul mare, puternic și prost. Dar, la o cercetare mai atentă, observai că figura lui avea un aer de viclenie, ca al unei vulpi sau al unui câine șiret.

Arhidiaconul Baldwin spuse:

– Alfred este fiul lui Tom Constructorul, primul maestru constructor de la Kingsbridge, și a fost și el maestru pentru o vreme, până ce i-a luat locul fratele său vitreg.

Fiul lui Tom Constructorul. William își dădu seama că acesta era bărbatul cu care se măritase Aliena. Dar căsătoria lor nu fusese consumată. William îl privi cu interes sporit. Nu ar fi ghicit niciodată că bărbatul acesta era impotent. Părea sănătos și normal. Dar Aliena putea avea un efect ciudat asupra bărbaților.

Arhidiaconul Peter spunea:

– Ai lucrat la Paris, unde să fi învățat stilul de la Saint-Denis?

– Nu...

– Dar nouă ne trebuie o biserică în stilul nou.

– În momentul de față lucrez la Kingsbridge, unde fratele meu e maestru.

El a adus noul stil de la Paris, iar eu l-am învățat de la el.

William se întreba cum de reușise episcopul Waleran să-l corupă pe Alfred fără să trezească bănuieli; apoi își aminti că starețul adjunct de la Kingsbridge, Remigius, era omul lui Waleran. Probabil că Remigius îl abordase.

Își mai aminti și altceva în legătură cu Kingsbridge. Îi spuse lui Alfred:

– Dar bolta construită de tine s-a prăbușit!

– N-a fost vina mea, zise Alfred. Starețul Philip a insistat să modificăm proiectul.

– Îl cunosc pe Philip, spuse Peter, iar în vocea sa era o undă de venin. Un bărbat încăpățânat și arogant.

– De unde-l cunoști? întrebă William.

– În urmă cu mulți ani, eram călugăr la schitul Sfântul Ioan-din-Pădure, unde Philip era stareț, spuse Peter cu amărăciune în glas. I-am criticat regimul

mult prea permisiv, iar el m-a făcut responsabil cu pomenile pentru a mă înlătura.

În mod clar, Peter nutrea puternice resentimente față de fostul său superior. Fără nici o îndoială, Waleran ținea cont de acest lucru în planul său misterios.

– Oricum, nu cred că vreau să angajez un constructor ale cărui bolți se prăbușesc, indiferent ce pretexte găsește, zise William.

– Sunt singurul maistru din Anglia care a lucrat la o biserică în stil nou, în afară de Jack Jackson, îi replică Alfred.

– Nu-mi pasă de Saint-Denis, zise William. Cred că povara sufletului bieteii mele mame va fi la fel de bine ușurată de o biserică având arhitectura tradițională.

Episcopul Waleran și arhidiaconul Peter se uitară unul la celălalt. După o clipă, Waleran i se adresă lui William pe un ton scăzut.

– Într-o zi, această biserică ar putea fi catedrala din Shiring, spuse el.

Dintr-odată, în mintea lui William totul se limpezi. Cu mulți ani în urmă, Waleran plănuise să schimbe catedrala episcopală de la Kingsbridge la Shiring, dar starețul Philip îi dejucase tertipul. Acum, Waleran își readucea planul în actualitate. Se părea că, de data aceasta, avea să procedeze cu și mai multă viclenie. Rândul trecut, îi ceruse pur și simplu arhiepiscopului de Canterbury să-i aprobe cererea. De data aceasta, înainte de a-și formula cererea, avea să înceapă construcția unei noi biserici, una suficient de mare și de vestită pentru a deveni catedrală, și, în același timp, avea să cultive aliați puternici, precum Peter, din cercul de apropiați ai arhiepiscopului. Toate bune și frumoase, numai că William voia să construiască o biserică în memoria mamei sale, pentru a ușura trecerea sufletului ei prin flăcările eterne; și nu privea cu ochi buni încercarea lui Waleran de a trage propriile foloase. Pe de altă parte, ar fi fost un avantaj imens pentru Shiring să aibă o catedrală, iar William ar fi profitat de pe urma ei.

– Mai e ceva, tocmai spunea Alfred.

– Da? îl îndemnă Waleran.

William își aținti privirea către cei doi bărbați. Alfred era mai înalt, mai vânjos și mai tânăr decât Waleran și ar fi putut să-l doboare la pământ chiar și cu o mână legată la spate; și totuși, se lăsa dominat în acest schimb de replici. Cu ani în urmă, William s-ar fi înfuriat dacă ar fi văzut un preot pricâjit și palid dominând un bărbat puternic, dar acum nu-și mai făcea sânge rău pentru astfel de lucruri: așa mergeau lucrurile în lume.

Alfred coborî tonul și spuse:

– Pot să aduc toată forța de muncă de la Kingsbridge cu mine.

Brusc, cei trei ascultători își ațintiră privirile asupra lui.

– Mai zi o dată, spuse Waleran.

– Dacă mă angajați ca maistru constructor, o să aduc toți meșterii de la Kingsbridge cu mine.

Precaut, Waleran întrebă:

– Și noi de unde știm că spui adevărul?

– Nu vă cer să aveți încredere în mine, zise Alfred. Dați-mi slujba condiționat. Dacă nu mă țin de cuvânt, plec fără să cer vreun salariu.

Din felurite motive, toți cei trei ascultători îl urau pe starețul Philip, și fură fascinați imediat de perspectiva de a-i da o astfel de lovitură.

– Unii dintre zidari au lucrat la Saint-Denis, adăugă Alfred.

– Dar cum poți să-i aduci cu tine? zise Waleran.

– Contează? Hai să spunem că, având de ales între mine și Jack, ei mă preferă pe mine.

William era de părere că Alfred mințea, iar Waleran părea să creadă același lucru, pentru că își înălță bărbia și îl privi condescendent pe Alfred, scoțându-și în evidență nasul ascuțit. Cu toate acestea, Alfred păruse a spune adevărul ceva mai devreme. Indiferent de motivul său real, părea convins că putea aduce meșterii de la Kingsbridge cu el.

– Dacă vin toți cu tine, lucrările se vor opri de tot la Kingsbridge, spuse William.

– Da, zise Alfred. Așa va fi.

William își îndreptă privirea către Waleran și Peter.

– Trebuie să mai discutăm despre asta. Ar fi bine să vină să mănânce cu noi.

Waleran își exprimă acordul printr-o mișcare a capului și îi spuse lui Alfred:

– Urmează-ne la casa mea. Este în celălalt capăt al pieței.

– Știu, zise Alfred. Eu am construit-o.

Timp de două zile, starețul Philip refuză să discute despre grevă. Era atât de furios, încât nu mai avea cuvinte și, ori de câte ori se întâlnea cu Jack, se întorcea pe călcâie și se îndepărta.

A doua zi, la mănăstire sosiră trei căruțe pline cu făină, de la una dintre morile îndepărtate ale stăreției. Carele erau escortate de oșteni: acum, făina era la fel de prețioasă ca și aurul. Fu trecut în registru de către fratele Jonathan, care era chelar adjunct, în subordinea bătrânului Cuthbert Cap-Alb. Jack îl privea pe Jonathan numărând sacii. Pentru Jack, chipul lui Jonathan

avea ceva ciudat de cunoscut, ca și cum ar fi semănat cu cineva pe care el îl știa foarte bine. Jonathan era înalt și deșirat, cu păr șaten-deschis: nu semăna deloc cu Philip, care era scund, zvelt și brunet. Dar, în toate celelalte privințe în afară de aspectul fizic, Jonathan căpătase atributele celui care îi fusese ca un tată: era activ, se conducea după principii înalte, se arăta hotărât și ambițios. În ciuda atitudinii sale destul de rigide în privința moralității, oamenii îl simpatizau – cam aceeași atitudine pe care o aveau și față de Philip.

Cât timp starețul refuza să vorbească, o discuție cu Jonathan putea fi cea mai bună soluție.

Jack așteptă cât timp Jonathan îi plăti pe căruțași și pe oșteni. Era eficient, fără să facă prea multă zarvă și, atunci când căruțașii cerură mai mult decât aveau dreptul – așa cum făceau întotdeauna –, el îi refuză calm, dar ferm. Jack își dădu seama că educația monastică reprezenta o pregătire foarte bună pentru o poziție de conducere.

Conducere. Proastele abilități ale lui Jack în această privință ieșiseră la iveală destul de clar. Prin gestionarea defectuoasă a situației, lăsase ca o problemă să se transforme într-o criză. Ori de câte ori se gândea la întâlnirea aceea, își blestema nepriceperea. Era hotărât să găsească o modalitate de a îndrepta lucrurile.

Pe când căruțașii plecau, mormăind nemulțumiți, Jack se îndreptă cu un aer voit degajat spre Jonathan și spuse:

– Philip e grozav de furios în ceea ce privește greva.

Preț de-o clipă, expresia lui Jonathan păru să anunțe o remarcă neplăcută – în mod clar, el însuși era destul de furios –, dar, într-un final, chipul i se însenină:

– Pare furios, dar, în sufletul său, e rănit, zise el.

Jack dădu din cap în semn de încuviințare.

– Simte că e îndreptată împotriva lui.

– Da. Crede că meșterii s-au întors împotriva lui când îi e greu.

– Păi, într-un fel, cam asta au și făcut, confirmă Jack. Dar Philip a judecat greșit încercând să schimbe practicile de muncă prin porunca sa.

– Ce altceva ar fi putut să facă? replică Jonathan.

– Ar fi putut ca, mai întâi, să discute cu ei despre criza în care se află mănăstirea. Poate că meșterii ar fi venit chiar ei cu sugestii legate de economii. Dar eu nu am nici un drept să dau vina pe Philip, din moment ce am făcut și eu aceeași greșală.

Aceste cuvinte treziră curiozitatea lui Jonathan.

– Cum?

– Le-am spus despre reducerile de personal și de plată la fel de abrupt și de fără tact cum le auzisem de la Philip.

Jonathan ar fi vrut să se arate scandalizat, ca și Philip, și să dea vina pe perfidia muncitorilor; însă, cumva împotriva voii sale, vedea și cealaltă față a situației. Jack hotărî să nu mai rostească nici un cuvânt. Plantase sămânța îndoielii.

Îl părăsi pe Jonathan și se întoarse la planșa sa de desenat. În timp ce-și lua instrumentele de desenat, Jack se gândi că, în fond, problema ținea de faptul că Philip era pacificatorul satului. În mod normal, el îi judeca pe cei care călcau strâmb și arbitra disputele. Era deconcertant să-l vezi pe Philip ca parte a unui conflict, furios, plin de amărăciune și neîndurător. De data aceasta, altcineva trebuia să facă pace. Iar singura persoană care-i venea în minte era chiar el. În calitate de maestru constructor, el reprezenta mediatorul care putea vorbi cu ambele tabere, iar motivația sa era clară: voia să continue lucrările de construcție.

Își petrecu restul zilei meditănd la cum avea să ducă la îndeplinire această sarcină, iar întrebarea pe care și-o puse în repetate rânduri era următoarea: ce avea să facă Philip?

A doua zi, se simțea pregătit să se înfrunte cu starețul.

Era o zi rece și umedă. La începutul după-amiezii, Jack se plimba de colo-colo pe șantierul pustiu, cu gluga pelerinei pe cap, ca să nu se ude, prefăcându-se a studia crăpăturile din luminator (o problemă rămasă încă nesoluționată) și așteptă până ce-l zări pe Philip mergând cu pas grăbit dinspre claustru spre casa starețului. După ce Philip intră, Jack porni pe urma lui.

Ușa lui Philip era întotdeauna deschisă. Jack bătu ușor în ea și intră. Starețul stătea în genunchi, în fața micului altar din colț. „Și ai crede că se roagă suficient, petrecându-și mare parte din zi și jumătate de noapte în biserică, fără să mai fie nevoie să o facă și acasă“, își spuse Jack. În vatră nu era aprins focul: Philip făcea economii. Jack așteptă în tăcere până ce Philip se ridică și se întoarse. În clipa aceea, Jack spuse:

– Asta trebuie să se termine.

Chipul de obicei prietenos al lui Philip părea sculptat în piatră, brăzdat fiind de linii severe.

– Nu văd nici o dificultate în această privință, spuse el, glacial. Pot să se întoarcă la lucru cât de repede vor.

– După termenii dictați de tine.

Philip se mulțumi să-l țintuiască cu privirea. Jack continuă:

– Nu se vor întoarce la muncă respectând condițiile tale, și nici nu vor aștepta la nesfârșit, până ce tu o să vezi că au dreptate. Adăugă, în grabă: Sau să înțelegi de ce cred ei că au dreptate.

– Nu vor aștepta la nesfârșit? întrebă Philip. Și unde se vor duce când se vor sătura de așteptat? Nu vor găsi de lucru în altă parte. Cred ei cumva că numai mănăstirea suferă de pe urma foametei? Așa e în toată Anglia. Pe toate șantierele se reduc cheltuielile.

– Așa că ai de gând să aștepti până ce ei se întorc în genunchi la tine, cerând iertare, spuse Jack.

Philip își feri privirea.

– Nu o să fac pe nimeni să îngenuncheze, zise el. Nu cred că v-am dat vreodată motive să credeți așa ceva despre mine.

– Nu, și tocmai de aceea am venit să-ți vorbesc, spuse Jack. Știu că tu nu vrei să-i umilești pe oamenii aceștia; nu-ți stă în fire. Și, mai mult, dacă ei se întorc simțindu-se înfrânți și plini de ranchiună, nu vor lucra bine anii viitori. Deci, atât din punctul meu de vedere, cât și dintr-al tău, trebuie să-i lăsăm să-și păstreze mândria. Iar asta înseamnă să facem concesii.

Jack își ținu răsufarea. Spusese vorbe meșteșugite, dinainte plănuite, iar acesta era momentul decisiv. Dacă Philip nu era mișcat nici acum, atunci viitorul era, într-adevăr, sumbru.

O vreme, Philip îl aținti cu o privire de o intensitate cutremurătoare. Jack deslușea pe chipul lui felul în care rațiunea se lupta cu sentimentele. Apoi, într-un sfârșit, chipul i se împlânzi și starețul rosti:

– Am face bine să luăm loc.

Pe când se așeza, Jack își înăbuși un oftat de ușurare. Plănuse și ce avea să spună mai departe: spre deosebire de discuția cu constructorii, avea de gând să dea dovadă de tact.

– Nu e nevoie să-ți modifichi decizia în privința încetării cumpărării de noi materiale, începu el. De asemenea, decizia privind interdicția de a angaja poate rămâne; nimeni nu i se opune. Totodată, cred că pot fi convinși să accepte să nu lucreze de zilele sfinților, dacă faci concesii în alte privințe.

Se opri, pentru a-i îngădui starețului să cugete la cele spuse. Până acum, Jack ceda tot și nu cerea nimic.

Philip încuviință.

– Bine. Ce concesii?

Jack trase adânc aer în piept.

– Meșterii au fost foarte jigniți de propunerea de a opri avansările. Ei cred că încerci să anulezi acest drept străvechi al breslei.

– Dar ți-am explicat că nu asta este intenția mea, spuse Philip, pe un ton exasperat.

– Știu, știu, rosti grăbit Jack. Bineînțeles că mi-ai explicat. Și te-am crezut, dar ei nu au făcut-o.

Pe fața lui Philip apăru o expresie jignită. Cum putea cineva să nu aibă încredere în ceea ce spunea starețul? Jack continuă zorit:

– Dar asta ține de trecut. O să propun un armistițiu care n-o să te coste nimic.

Philip părea interesat. Jack își urmă vorba:

– Lasă-i să aprobe, în continuare, cererile de avansare, dar amânând creșterea de salariu un an.

„Găsește vreo obiecție la asta, dacă poți!“ își zise el în sinea sa.

– Vor accepta așa ceva? întrebă sceptic Philip.

– Merită încercat.

– Și ce se întâmplă dacă nu-mi permit să le măresc salariul nici peste un an?

– O să-ncercăm să traversăm podul acela când vom ajunge la el.

– Adică, vom renegocia anul viitor.

Jack ridică din umeri.

– Dacă e nevoie.

– Înțeleg, spuse Philip pe un ton nici de respingere, dar nici de acceptare.

Altceva?

– Cel mai mare obstacol îl reprezintă concedierea imediată a muncitorilor de pe timpul verii. Acum, Jack se arăta pe deplin sincer. Problema nu putea fi îndulcită nicicum. Concedierea imediată nu a fost permisă niciodată, pe nici un șantier din toată creștinătatea. Cel mai devreme, îi poți concedia la sfârșitul săptămânii. Pentru a-l ajuta pe Philip să se simtă mai puțin prost, Jack adăugă: Trebuia să te fi avertizat în privința aceasta.

– Deci, tot ce trebuie să fac e să îi plătesc pentru alte două zile?

– Nu cred că va mai fi de ajuns, acum, spuse Jack. Dacă, de la început, am fi gestionat situația altfel, am fi putut scăpa numai cu atât, dar acum vor vrea mai mult.

– Fără îndoială, te gândești la ceva anume.

Jack chiar avea așa ceva în minte, și era singura concesie adevărată pe care o cerea.

– Suntem la începutul lui octombrie. În mod normal, punem pe liber muncitorii de pe perioada verii la începutul lunii decembrie. Hai să mergem în întâmpinarea muncitorilor până la jumătatea intervalului, și să o facem la începutul lui noiembrie.

– Asta nu-mi dă decât jumătate din ce am eu nevoie.

– Îți dă mai mult decât jumătate. Beneficiezi în continuare de oprirea cumpărării de materiale, de amânarea creșterilor de salariu cu un an și de zilele sfinților neplătite.

– Astea nu sunt decât mărunțișuri.

Jack se sprijini de spătar, mohorât. Făcuse tot ce putuse. Nu mai avea alte argumente pe care să i le prezinte lui Philip, nu mai avea alte resurse de convingere, nu mai avea nimic de spus. Își slobozise săgeata din arc. Iar Philip încă se mai opunea. Jack era gata să-și recunoască înfrângerea. Privea chipul împietrit al starețului și aștepta.

Tăcut, Philip își aținti ochii asupra altarului din colț, preț de câteva clipe tensionate. Într-un final, își îndreptă privirea spre Jack și spuse:

– Va trebui să prezint propunerea ta la canon.

Jack era atât de ușurat, încât simți că i se înmoaie tot corpul. Nu reprezenta o victorie, dar era pe aproape. Philip nu le-ar fi cerut monahilor să se gândească la o propunere pe care nu o aproba el însuși și, de cele mai multe ori, aceștia făceau după voia starețului.

– Sper că vor accepta, spuse Jack, cu glas slab.

Philip se ridică și își așeză mâna pe umărul lui Jack. Pentru prima oară, schiță un surâs.

– Dacă le prezint faptele la fel de convingător ca tine, în mod sigur o vor face, rosti el.

Jack fu surprins de această schimbare bruscă de dispoziție.

– Cu cât criza aceasta se va termina mai repede, cu atât mai mici vor fi efectele pe termen lung, spuse el.

– Știu. M-a mâniat foarte tare tot ce s-a întâmplat, dar nu vreau să mă cert cu tine.

Pe neașteptate, îi întinse mâna lui Jack.

Jack i-o strânse, iar asta îl făcu să se simtă bine. Spuse:

– Să le zic meșterilor să vină mâine la atelier ca să audă verdictul călugărilor?

– Da, te rog!

– Asta o să și fac acum.

Se întoarse cu gând să plece.

Philip însă mai avea ceva de spus.

– Jack!

– Da?

– Îți mulțumesc!

Jack dădu din cap, în semn că înțelesese, și ieși. Porni prin ploaie fără să-și ridice gluga. Se simțea fericit.

În după-amiaza aceea se duse la casele meșterilor și le spuse că avea să fie o întâlnire a doua zi dimineață. Pe cei care nu erau acasă – în principal holtei și muncitori pe perioada verii – îi găsi la berărie. Totuși, nu erau chercheliți, pentru că prețul berii crescuse și el odată cu celelalte, iar nimeni nu-și mai putea permite să se îmbete. Singurul meșter pe care nu reuși să-l găsească fu Alfred, pe care nu-l văzuse nimeni de câteva zile.

În cele din urmă, Alfred apăru pe la asfințit. Intră în berărie cu o expresie ciudat de victorioasă întipărită pe chipul său bovin. Nu spuse unde fusese, iar Jack nu-l întrebă. Îl lăsă bând cot la cot cu ceilalți, iar el se duse să ia cina cu Aliena și cu copiii.

A doua zi dimineață, Jack începu întâlnirea meșterilor înainte ca starețul Philip să vină în atelier. Voia să așeze fundația problemei. Încă o dată, își pregătise foarte atent ce avea să spună, pentru a fi sigur că nu va pune în pericol situația prin lipsă de tact. Încă o dată, încerca să gestioneze lucrurile așa cum ar fi făcut-o Philip.

Toți meșterii veniră devreme. Era în joc pâinea lor. Câțiva dintre cei mai tineri aveau ochii roșii: Jack presupuse că berăria rămăsese deschisă până târziu în noaptea precedentă, iar unii dintre ei dăduseră uitării sărăcia pentru o vreme. Tinerii și muncitorii pe vară aveau să fie cel mai dificil de convins. Meșterii mai în vârstă erau interesați mai degrabă de viitorul pe termen lung. Puținele femei-meșter aveau mereu tendința de a fi precaute și conservatoare, așa că se putea conta pe ele în a susține orice fel de înțelegere între părți.

– Starețul Philip o să ne ceară să ne întoarcem la muncă și o să ne ofere o soluție de compromis, începu Jack. Înainte să vină aici, ar trebui să discutăm ce anume suntem pregătiți să acceptăm, ce vom respinge categoric și punctele pe care am fi dispuși să le negociem. Trebuie să fim uniți în fața lui Philip. Sper că sunteți de acord cu toții. Îi văzu pe câțiva dând afirmativ din cap. Abordă intenționat un ton ușor furios și spuse: După părerea mea, ar trebui să nu acceptăm cu nici un chip concedierea imediată a sezonierilor!

Lovi cu pumnul în bancul de lemn pentru a-și accentua inflexibilitatea în acea privință. Câțiva meșteri își exprimară acordul prin strigăte puternice. Jack știa sigur că Philip nu avea să ceară așa ceva. Voia să-i stârnească pe entuziaști, în ideea de a apăra practicile și obiceiurile străvechi în această privință, astfel încât, atunci când Philip avea să cedeze, să se simtă satisfăcuți.

– De asemenea, trebuie să păstrăm dreptul breslei de a face avansări, pentru că numai meșterii pot judeca dacă un lucrător e calificat sau nu.

Din nou, dădea dovadă de viclenie. Le concentra atenția asupra aspectelor morale ale avansărilor, în speranța că, atunci când avea să li se acorde acest drept, să fie dispuși să facă un compromis în privința plății. Continuă:

– Cât despre munca în zilele sfinților, sunt nehotărât. Sărbătorile sunt, în mod normal, un subiect care se negociază. Nu există obiceiuri și practici fixe, din câte știu eu. Se întoarse către Edward Două-Nasuri și întrebă: Tu ce părere ai, Edward?

– Practicile diferă de la un șantier la altul, răspuse Edward.

Era încântat că i se cerea părerea. Jack dădu din cap încurajator, îndemnându-l să continue. Edward începu să treacă în revistă diferite atitudini în legătură cu zilele sfinților. Întâlnirea mergea exact cum voia Jack. O discuție amănunțită asupra unui punct care nu stârnea prea multe controverse avea să-i plictisească pe meșteri și să le consume energia pe care, altfel, ar fi folosit-o în confruntarea cu starețul.

Însă, monologul lui Edward fu întrerupt de o voce din spate, care spuse:

– Nu contează nimic din toate astea!

Jack privi în direcția respectivă și îl văzu pe Dan Bristol, muncitorul pe timp de vară, care la precedenta întâlnire ceruse să nu înceapă lucrul.

– Pe rând, vă rog, zise Jack. Să-l lăsăm pe Edward să spună ce are de spus. Dan nu se lăsă înfrânt așa ușor.

– Nu contează ce spune el. De fapt, noi vrem o mărire.

– O mărire?

Jack era iritat de această remarcă ridicolă.

Totuși, spre surprinderea sa, Dan găsi susținere printre meșteri.

– Chiar așa, o mărire! spuse Pierre. Știți și voi: o pâine de două kilograme costă un penny. O găină, care înainte era opt penny, acum e douăzeci și patru! Pun prinsoare că nimeni de aici nu a mai băut bere tare de săptămâni bune. Toate prețurile cresc, dar cei mai mulți dintre noi primim tot salariul cu care am fost angajați, adică doișpe penny pe săptămână. Și avem familii de hrănit cu banii ăștia.

Inima lui Jack părea că se îngreunează cu fiecare clipă. Reușise să îndrepte lucrurile încotro voia el, dar această întrerupere îi distrusese strategia. Totuși, își înfrână impulsul de a li se opune lui Dan și lui Pierre, pentru că știa că ar fi avut mai multă influență dacă se arăta deschis oricăror propuneri.

– Sunt de acord cu voi doi, spuse el, spre evidenta lor surprindere. Problema este următoarea: ce șanse avem să-l convingem pe Philip să ne dea o mărire într-un moment în care stăreția rămâne fără bani?

Nimeni nu-i răspunse. În loc de asta, Dan spuse:

– Avem nevoie de douăzeci și patru de penny pe săptămână ca să supra-viețuim, și, chiar și așa, tot o s-o ducem mai rău decât altădată.

Jack se simțea cuprins de disperare: cum de pierdea controlul acestei întâlniri?

– Douăzeci și patru de penny pe săptămână, întări Pierre, întovărășit de murmurele aprobatoare ale altor meșteri.

În mintea lui Jack încolți bănuiala că nu era singurul care venise la această întâlnire cu o strategie pregătită. Ațintindu-l pe Dan cu privirea, spuse:

– Ați mai vorbit despre asta înainte?

– Da, aseară, la berărie, spuse sfidător Dan. Ai ceva împotrivă?

– Sigur că nu. Dar, pentru cei care nu am avut privilegiul de a asista la respectiva întâlnire, ai vrea să ne faci un rezumat al concluziilor la care ați ajuns?

– Bine.

Bărbații care nu fuseseră la berărie îi aruncară căutături încărcate de reproș, dar Dan nu dădea semne că s-ar căi. Exact când lucrătorul deschise gura cu gând să le vorbească, starețul Philip intră în atelier. Jack aruncă o privire rapidă, cercetătoare în direcția sa. Starețul părea fericit. Philip îi întâlni privirea și dădu aprobator din cap, aproape imperceptibil. Jack jubila: călugării acceptaseră compromisul. Dădu să-l împiedice pe Dan să vorbească, dar o făcu o clipă prea târziu.

– Vrem douăzeci și patru de penny pe săptămână pentru fiecare meșter, spuse răspicat Dan. Doisprezece penny pentru muncitorii necalificați și patruzeci și opt pentru maiștri.

Jack se uită din nou la Philip. Expresia mulțumită dispăruse, iar pe chipul său se vedeau din nou cutele dure, ferme ale conflictului.

– Numai puțin, spuse Jack. Asta nu e părerea întregii bresle. Este o cerere nebunească născocită de niște meșteri beți, la berărie.

– Ba nu, nu e, se auzi un alt glas. Era Alfred. Cred că vei descoperi că majoritatea meșterilor susțin cererea dublării salariilor.

Furios la culme, Jack își aținti privirea asupra lui.

– În urmă cu câteva luni, mă implorai să-ți dau de lucru, spuse el. Acum ceri salariu dublu. Ar fi trebuit să te las să mori de foame!

– Și asta o să se întâmple cu voi toți dacă vă încăpățânați să nu pricepeți cum stau lucrurile! zise starețul.

Jack își dorise din adâncul sufletului să evite astfel de replici amenințătoare, dar acum nu mai vedea nici o altă cale: strategia sa se prăbușise.

– Nu ne întorcem la muncă decât pentru douăzeci și patru de penny și cu asta, basta, zise Dan.

Starețul Philip spuse cu mânie:

– Nici nu se pune problema! Este caraghios! Nici măcar nu am de gând să discut așa ceva.

– Atunci n-o să discutăm despre nimic altceva, zise Dan. Nu vom lucra pentru mai puțin sub nici o formă!

Jack interveni:

– E o prostie! Cum puteți sta aici și să spuneți că nu veți lucra pentru mai puțin? Nu veți lucra deloc, nebunilor! Nu aveți unde altundeva să plecați!

– Chiar nu avem? întrebă Dan.

În rândul celor prezenți se lăsă tăcerea.

„O, Doamne, își spuse Jack disperat. Asta este: au altă ofertă.“

– Ba avem unde să plecăm, rosti Dan. Se ridică. Iar eu mă duc acolo chiar acum!

– Despre ce tot vorbești? întrebă Jack.

Pe fața lui Dan se așternu o expresie de triumf.

– Mi s-a oferit de lucru pe un șantier nou, la Shiring. La construcția noii biserici. Cu douăzeci și patru de penny pe săptămână pe cap de meșter.

Jack aruncă o privire în jur.

– I s-a mai oferit și altcuiva același lucru?

Pe fețele meșterilor se citea rușinea.

– Tuturor, spuse Dan.

Jack era distrus. Tot ce se întâmplase fusese dinainte plănuțit. Îl trădaseră. Se simțea, în același timp, naiv și nedreptățit. Nu văzuse deloc cum stăteau de fapt lucrurile. Durerea sa se transformă în furie și Jack făcu privirea roată, căutând un vinovat.

– Care dintre voi? răcni. Care dintre voi e trădătorul?

Trecea cu privirea de la un meșter la altul. Puțini erau în stare să i se uite în ochi. Rușinea lor nu-i oferea nici cea mai mică alinare. Se simțea ca un amant respins.

– Cine v-a adus această ofertă din Shiring? țipă el. Cine este maistrul constructor de la Shiring? Ochii săi cercetau neîndurători mulțimea prezentă și se opriră asupra lui Alfred. „Bineînțeles!“ își zise. Se simțea îngreșat de

dezgust. Alfred? întrebă, pe un ton batjocoritor. Mă părăsiți ca să munciți sub conducerea lui *Alfred*?

Ceilalți nu rostiră nici un cuvânt. Într-un final, Dan spuse:

– Da.

Jack înțelese că fusese înfrânt.

– Fie, zise el cu un glas amar. Mă știți pe mine și îl știți și pe fratele meu, iar voi l-ați ales pe Alfred. Îl știți pe starețul Philip și îl știți și pe contele William; iar voi l-ați ales pe William. Tot ce vă mai pot spune e că meritați cu vârf și îndesat ceea ce o să primiți.

Capitolul 15

I

– Spune-mi o poveste, zise Aliena. Acum nu-mi mai spui povești. Ți-aduci aminte cum îmi spuneai altădată?

– Da, îmi amintesc, rosti Jack.

Se aflau în luminișul lor secret din pădure. Era spre sfârșitul toamnei, așa că, în loc să stea la umbră, lângă izvor, făcuseră focul la adăpostul unor stânci. Era o după-amiază rece, cenușie și întunecată, dar se încălziseră făcând dragoste, iar vreascurile pocneau voios în foc. Sub pelerine, erau amândoi goi.

Desfăcându-i pelerina, Jack atinse sânul Alienei. Ea socotea că avea sâni prea mari și o întrista faptul că nu mai erau la fel de ridicați și de fermi ca înainte de a naște, dar el părea să-i adore la fel de mult, luându-i Alienei o piatră de pe inimă.

– O poveste despre o prințesă care trăia în vârful unui castel înalt, zise Jack. Îi atinse ușor sfârșul. Și un prinț, care locuia în vârful unui alt castel înalt. Îi atinse și celălalt sân. În fiecare zi, cei doi se priveau de la ferestrele temnițelor lor și tânjeau să traverseze valea care-i despărțea. Mâna i se opri în locul dintre sânii ei, după care coborî. Dar în fiecare duminică după-amiaza se întâlneau în pădure!

Aliena chicoti, speriată, după care râse de ea însăși.

Aceste după-amiezi de duminică erau nestematele unei vieți ce se năruia văzând cu ochii.

Roadele sărace ale câmpului și căderea pieței lăunii aduseseră dezastrul. Negustorii erau ruinați, orășenii nu mai aveau de lucru, iar țăranii mureau de foame. Din fericire, Jack încă mai avea salariu: în fruntea câtorva meșteri,

înălța cu încetineală prima travee a naosului. Dar Aliena își închisese aproape de tot afacerea cu țesutul stofei de lână. Și, din cauza felului în care William specula foametea, în regiunea lor lucrurile stăteau mai rău decât în tot sudul Angliei.

Pentru Aliena, acesta era cel mai dureros aspect al situației. William strângea cu lăcomie bani pentru finanțarea noii sale biserici din Shiring, închinată amintirii mamei sale malefice, pe jumătate nebune. Evacuase atât de mulți arendași din cauză că nu-și plățiseră datoriile la timp, încât, acum, unele dintre cele mai bune terenuri din ținut se găseau în paragină, ceea ce adâncea sărăcia de grâne. Cu toate acestea, contele stocase cantități mari de grâu pentru a determina o și mai mare creștere a prețului. Avea angajați puțini și nu prea multe guri de hrănit, așa că, pe termen scurt, el chiar profitase de pe urma foametei. Dar, pe termen lung, provoca daune ireparabile domeniului și capacității acestuia de a-și hrăni locuitorii. Aliena își amintea cum arăta proprietatea pe când trăia tatăl ei: un ținut bogat, cu câmpuri fertile și cu orașe prospere, iar discrepanța dintre aceste două imagini îi frângea inima.

Timp de câțiva ani, aproape că uitase de legămintele pe care ea și fratele ei le rostiseră în fața tatălui lor muribund. De când William Hamleigh fusese uns conte, iar ea își întemeiase o familie, ideea ca Richard să recâștige domeniul devenise un fel de vis îndepărtat. Richard însuși se stabilise în Kingsbridge, ca șef al gărzii. Ba chiar se însurase cu o fată din partea locului, fiica unui dulgher, deși, din nefericire, biata fată se dovedise a fi bolnavă și murise în urmă cu un an fără să-i fi dăruit vreun copil.

De la pornirea foametei, Aliena începuse să se gândească din nou la domeniul Shiring. Știa că, dacă Richard ar fi fost conte, ar fi putut, cu ajutorul ei, să ușureze suferințele aduse de lipsa de alimente. Dar nu era decât un vis: William se afla în grațiile regelui Stephen, în favoarea căruia părea să încline balanța războiului civil, și nu se întrevedea nici o schimbare.

Totuși, toate aceste dorințe încărcate de tristețe erau date uitării în luminișul secret, unde Aliena și Jack se întindeau pe iarbă să facă dragoste. De la bun început, tânjiseră unul după celălalt – Aliena nu avea să uite niciodată cât de uimită fusese de propriile dorințe carnale, în primele momente petrecute cu Jack – și, chiar și acum, când, la treizeci și trei de ani, femeii i se lățiseră șoldurile, iar abdomenul – cândva plat – i se înmuiase din pricina nașterilor, Jack încă se arăta atât de mistuit de dorință, încât făceau dragoste de trei sau patru ori în fiecare duminică.

Acum, gluma sa despre pădure începea să se transforme într-o mângâiere delicioasă, iar Aliena îi trase fața spre a ei, vrând să-l sărute; deodată se auzi un glas.

Încremeniră amândoi. Luminișul lor se afla la o distanță destul de mare de drum, ascuns de un desiș: nu erau întrerupți niciodată decât de vreo căprioară sau de vreo vulpe mai viteză. Își ținură respirația și ascultară. Vocea se auzi din nou, urmată fiind de o alta. Ciulind urechea, auziră și un fâșăit în fundal, ca și cum un grup mare de oameni se deplasa prin pădure.

Jack își luă cizmele, pe care le lăsase pe pământ. Mișcându-se fără să facă nici un zgomot, se îndreptă cu băgare de seamă către izvor, umplu o cizmă cu apă și o goli peste foc. Flăcările se stinseră cu un șuierat, înălțând o pală de fum. Într-o tăcere deplină, Jack se afundă în tufișuri, târându-se cât mai aproape de pământ, după care se făcu nevăzut.

Aliena își puse cămașa și tunica, se încălță cu cizmele, apoi își înfășură din nou pelerina în jurul corpului.

Jack se întoarse cu mișcări la fel de silențioase.

– Nelegiuiți, spuse el.

– Câți? întrebă ea în șoaptă.

– Mulți. Nu am reușit să-i văd pe toți.

– Unde se duc?

– La Kingsbridge. Jack ridică o palmă. Ascultă!

Aliena își înălță capul. În depărtare, se auzea clopotul de la stăreția Kingsbridge, bătând repede și fără conținere, avertizându-i pe locuitori că se aflau în pericol. Preț de un moment, își simți inima oprindu-se în piept.

– O, Jack – copiii!

– Putem ajunge înainte nelegiuiților dacă traversăm mlaștina și trecem râul prin vad, în pădurea cu castani.

– Hai, repede!

Jack o prinse de braț, oprind-o, și ciuli urechea. Mereu putea auzi în pădure lucruri pe care ea nu le putea percepe, abilitate căpătată în vremea copilăriei sale petrecute în codru. Aliena așteptă. În cele din urmă, Jack spuse:

– Cred că au trecut cu toții.

Ieșiră din luminiș. În scurt timp, ajunseră la drum. Nu se vedea nici picior de om. Traversară drumul și o luară pe scurtătură, prin pădure, urmând o potecă abia vizibilă. Aliena îi lăsase pe Tommy și pe Sally cu Martha, jucând Nouă-Mori în fața unui foc vesel. Nu știa sigur în ce consta pericolul, dar era îngrozită că micuților ei li s-ar putea întâmpla ceva. Ori de câte ori terenul le îngăduia, începeau să alerge, dar, spre frustrarea Alienei, drumul era prea denivelat, așa că nu putea decât să meargă foarte iute, în vreme ce Jack făcea pași mari. Traseul acesta era mai dificil decât cel marcat de drum, și tocmai de aceea nu prea-l foloseau, dar era mult mai scurt.

Se lăsară să alunece pe panta abruptă care ducea la mlaștină. Din când în când, străinii imprudenți își găseau sfârșitul în această zonă înșelătoare, dar, pentru cei care știau drumul, nu era nici un pericol. Totuși, nămolul părea să se prindă cu lăcomie de picioarele Alienei, încetinindu-i înaintarea, ținând-o departe de Tommy și de Sally. De cealaltă parte a mlaștinii se afla un vad prin care puteau trece râul. Apa rece îi ajungea Alienei până la genunchi și spălă noroiul care i se agățase de picioare.

De acolo, trebuiau să traverseze drept. Pe măsură ce se apropiau de oraș, clopotul de alarmă se auzea din ce în ce mai puternic. „Oricare ar fi fost pericolul cu care se confruntă orașul din pricina nelegiuților, măcar oamenii au fost preveniți“, își spuse Aliena, încercând să-și păstreze optimismul. În vreme ce ea și Jack ieșeau din pădure în pajiștea de lângă râu, un grup de douăzeci, treizeci de tineri care jucaseră fotbal în satul învecinat se apropiau și ei de oraș, strigând răgușit și transpirând, în ciuda frigului de-afară.

Traversară cu toții podul în grabă. Poarta era deja închisă, dar oamenii aflați în vârful întăriturilor îi văzuseră și îi recunoscuseră, așa că, pe când se apropiau, o porțiță mică se deschise. Jack profită de funcția sa și îi făcu pe băieți să-i dea prioritate lui și Alienei. Se aplecară și intrară prin porțița joasă. Aliena era cum nu se poate mai ușurată că reușise să ajungă în oraș înaintea nelegiuților.

Gâfâind din cauza efortului, înaintară grăbiți pe strada principală. Orașenii se îndreptau către ziduri înarmați cu sulițe, arcuri și grămezi de pietre pe care să le arunce în atacatori. Unii se ocupau de adunarea copiilor și de trimiterea lor la stăreție. Aliena își dădu seama că, cel mai probabil, Martha îi dusesese deja pe Tommy și pe Sally acolo. Ea și Jack se îndreptară direct către curtea mănăstirii.

În preajma bucătăriei, Aliena o văzu – nevenindu-i să-și creadă ochilor – pe mama lui Jack, Ellen, la fel de zveltă și de bronzată ca întotdeauna, dar cu fire albe în pletele lungi și cu riduri în jurul ochilor, semne ale trecerii celor patruzeci și patru de ani de viață. Purta o discuție animată cu Richard. Starețul Philip se afla la o oarecare distanță, îndrumându-i pe copii către capitol. Nu părea să o fi văzut pe Ellen.

În apropiere se afla și Martha, cu Tommy și cu Sally lângă ea. Aliena suspină ușurată și se repezi să își îmbrățișeze copiii.

– Mamă! spuse Jack. De ce ai venit aici?

– Am venit să vă previn că o hoardă de nelegiuți se îndreaptă spre voi. Au de gând să atace și să jefuiască orașul.

– I-am văzut în pădure, spuse Jack.

Richard își ciuli urechile.

– I-ai văzut? Câți sunt?

– Nu știu sigur, dar, după zgomot, păreau mulți, cel puțin o sută, poate chiar mai bine.

– Ce fel de arme aveau?

– Bâte. Cuțite. Un topor sau două. Cei mai mulți, bâte.

– Din ce direcție vin?

– Dinspre nord.

– Mulțam! Mă duc să arunc o privire de pe ziduri.

Aliena îi spuse Marthei să-i ducă pe copii în capitol, apoi porni după Richard, urmată de Jack și de Ellen.

În vreme ce străbăteau grăbiți străzile, oamenii îl tot întrebau pe Richard ce se întâmplă.

– Nelegiuți, răspundea el succint, fără să încetinească.

„Richard e în elementul lui, observă Aliena. Cere-i să plece la muncă să-și câștige pâinea și nu e în stare de nimic; dar, în situații de urgență militară, are sânge rece, e detașat și priceput.“

Ajunseră la zidul nordic de apărare și urcară pe scara de lemn până în vârf. Acolo găsiră grămezi de pietre, așezate la intervale regulate pentru a fi aruncate în atacatori. Orășeni înarmați cu arcuri și săgeți își ocupau deja pozițiile pe întărituri. În urmă cu ceva vreme, Richard convinsese gilda orășenească să organizeze, o dată pe an, exerciții de pregătire pentru situații de urgență. La început, se ridicaseră o mulțime de voci împotriva ideii sale, dar, între timp, exercițiile deveniseră un ritual, ca un joc de Ziua Primelor Roade, care-i distra pe toți. Acum, pe când orășenii reacționau rapid și siguri pe ei la clopotul de alarmă, se vedea adevărata lor utilitate.

Aliena privi înfricoșată peste câmpuri, către pădure. Nu zărea pe nimeni.

– Probabil că ați ajuns cu mult înaintea lor, spuse Richard.

– Dar de ce ne atacă? întrebă Aliena.

Ellen fu cea care-i răspunse:

– Magaziile stăreției. Aici e singurul loc din zonă unde pot găsi mâncare.

– A, da, bineînțeles!

Nelegiuții erau oameni înfometăți, lăsați fără pământuri de către William, fără altă cale de supraviețuire în afara furtului. În satele lipsite de posibilități de apărare, se găseau mult prea puține lucruri de furat, ba chiar în unele nu se găsea nimic: țăranii nu trăiau mai bine decât nelegiuții. Numai în hambarele seniorilor se mai aflau alimente în cantități semnificative.

Pe când cugeta la acestea, Aliena îi văzu.

Ieșiră din pădure ca niște șobolani fugind dintr-o căpiță cuprinsă de flăcări. Se repeziră în șiruri dezlănate peste câmpuri, către oraș, douăzeci,

treizeci, cincizeci, o sută, o mică armată. Probabil că speraseră să prindă orașul pe nepregătite și să intre pe poartă, dar, când auziseră clopotul de alarmă, își dăduseră seama că locuitorii fuseseră preveniți. În ciuda acestui fapt, își lansaseră atacul, cu disperarea celor înfometăți. Câțiva arcași își sloboziră săgețile prea devreme, iar Richard strigă la ei:

– Așteptați! Nu irosiți săgețile!

Data trecută când orașul fusese atacat, Tommy avea un an și jumătate, iar Aliena era însărcinată cu Sally. Atunci se refugiase în stăreție, cu bătrânii și copiii. De data aceasta, avea să stea pe ziduri, să ajute la apărarea orașului. Cele mai multe dintre orașence aveau aceeași atitudine: pe ziduri se găseau aproape tot atâtea femei cât numărul bărbaților.

Totuși, în vreme ce nelegiuții se apropiau, în sufletul Alienei se purta o luptă. Se afla aproape de stăreție, dar era posibil ca atacatorii să străpungă zidul printr-un alt punct și să pătrundă în stăreție înainte ca ea să ajungă acolo. Sau putea fi rănită în luptă, nemaizbutind astfel să le fie de ajutor copiilor. Jack se afla lângă ea, ca și Ellen: dacă erau uciși cu toții, singura care să poarte grija lui Sally și a lui Tommy ar fi rămas Martha. Indecisă, Aliena ezita.

Nelegiuții aproape că ajunseseră la ziduri. O ploaie de săgeți se abătu asupra lor, și, de data aceasta, Richard nu le mai spuse arcașilor să aștepte. Nelegiuții fură decimați. Nu aveau nici un fel de armuri care să-i protejeze. Totodată, atacul lor nu era deloc organizat. Nimeni nu-l plănuiuse. Erau ca niște animale lovite de streche, gonind înnebunită către ziduri. Când ajunseră la ele, se treziră că nu știau ce să facă. Orașenii îi bombardau cu pietre de pe întărituri. Mai mulți nelegiuți începură să lovească poarta de nord cu bâtele. Aliena știa prea bine cât de solidă era poarta de stejar cu întărituri de fier: le-ar fi trebuit o noapte întregă ca să o doboare. Între timp, Alf Măcelarul și Arthur Șelarul aduceau un cazan cu apă clocotită din bucătăria cuiva, urcându-l pe zid, pentru a-l vărsa peste poartă.

Chiar sub locul în care se afla Aliena, un grup de nelegiuți începuse să formeze o piramidă umană. Îndată, Jack și Richard prinseră să arunce cu pietre în ei. Gândindu-se la copiii ei, Aliena le urmă exemplul, iar Ellen li se alătură și ea. Pentru o vreme, nelegiuții mânați de disperare rezistară potopului de pietre, după care unul dintre ei fu nimerit în cap, piramida se prăbuși, iar ei se lăsară păgubași.

O clipă mai târziu, dinspre poarta de nord se auziră țipete de durere, în timp ce apa clocotită făcea ravagii printre atacatori.

Deodată, unii dintre nelegiuți își dădură seama că morții și răniții împrăștiați la baza zidului reprezentau niște prăzi ușoare, așa că începură să

dezbrace corpurile, deposedându-le de orice lucru care avea o valoare oarecare. Cei care nu erau răniți chiar atât de grav se împotrăviră, așa că se declanșară mai multe încăierări, iar hoții rivali începură să se certe pe diversele obiecte ale celor prădați. „E un adevărat măcel, își spuse Aliena. Un măcel dezgustător și degradant.“ Văzând că atacul nu-i mai viza pe ei, orășenii conteniră ploaia de pietre și îi priviră pe nelegiuții luptându-se între ei ca niște câini pentru un os.

Aliena se întoarse către Richard.

– Sunt prea dezorganizați ca să fie o amenințare serioasă pentru noi, spuse ea.

Richard încuviință.

– Cu puțin ajutor, ar putea fi destul de periculoși, pentru că sunt disperăți. Dar, deocamdată, nu au nici un conducător.

Alienei îi veni o idee.

– O armată care așteaptă un conducător, spuse.

Richard nu reacționează, dar ea era încântată de acest gând. Richard era un conducător bun, dar nu avea o armată. Nelegiuții alcătuiau o armată, dar nu aveau conducător. Iar domeniul Shiring se ducea de răpă...

Câțiva dintre orășeni încă mai aruncau pietre și lansau săgeți către atacatori, așa că mulți dintre prădători se prăbușiră. Aceste din urmă pierderi pecetluiră înfrângerea, așa că nelegiuții începură să se retragă, ca o haită de câini cu cozile între picioare, aruncând peste umăr priviri pline de regret. Apoi, cineva deschise poarta nordică, iar o mulțime de tineri se repeziră, agitând săbii și topoare, pe urmele nelegiuților. Aceștia o luară la goană, dar unii fură prinși și măcelăriți.

Ellen își feri privirea, dezgustată, și îi spuse lui Richard:

– Ar fi trebuit să-i împiedici pe băieții ăia să-i urmărească.

– Tinerii au nevoie să vadă ceva sânge, după un atac precum acesta, spuse el. În plus, cu cât vom omorî mai mulți de data asta, cu atât vor fi mai puțini data viitoare.

„Mentalitate de soldat“, își spuse Aliena. În perioada în care se temuse zilnic pentru viața ei, probabil că și ea ar fi reacționat aiudoma acelor tineri, alergând dementă după nelegiuți cu gând să-i măcelărească. Acum însă Aliena voia să facă să dispară cauzele existenței unei astfel de categorii de oameni, nu să facă să dispară tâlharii. În plus, găsise o cale prin care să-i folosească pe nelegiuții aceștia.

Richard spuse cuiva să tragă clopotul, în semn că totul se terminase, și dădu instrucțiuni ca peste noapte paza să se dubleze, cu gardieni în patrulare

și cu santinele. Aliena se duse la stăreție, de unde-i luă pe Martha și pe copii. Se întâlniră cu toții acasă la Jack.

Alienei îi plăcea faptul că erau cu toții împreună: ea, Jack și copiii lor, mama lui Jack, fratele Alienei și Martha. Semănau cu o familie obișnuită, și aproape că nici nu se mai gândea că tatăl ei murise în temniță și că ea era măritată, în ochii legii, cu fratele vitreg al lui Jack, iar Ellen era o nelegiuită și...

Scutură din cap, alungând acea idee. N-avea nici un rost să-și închipuie că aceasta era o familie ca toate celelalte.

Jack trase o carafă de bere din butoi și turnă în niște cupe mari. După înfruntarea cu un astfel de pericol, toți se simțeau încordați și tulburați. Ellen înteți focul, iar Martha tăie câțiva napi felii într-o oală, punând de ciorbă pentru cină. Altădată, într-o zi ca asta ar fi fript pe foc o jumătate de porc.

Richard își bău berea dintr-o singură înghițitură lungă, se șterse le gură și spuse:

– O să mai vedem atacuri din astea până la primăvară.

– Ar trebui să atace magaziile contelui William, nu pe cele ale starețului Philip, spuse Jack. William e cel care i-a lăsat pe drumuri pe majoritatea dintre ei.

– Dacă nu-și îmbunătățesc strategia, n-o să aibă mai mare succes împotriva lui decât împotriva noastră. Sunt ca o haită de câini.

Aliena intră în vorbă:

– Au nevoie de un conducător.

– Roagă-te să nu-și găsească! zise Jack. Atunci chiar că ar fi periculoși.

Aliena insistă:

– Un conducător i-ar putea pune să atace proprietățile lui William în loc de ale noastre.

– Nu înțeleg unde vrei să ajungi, spuse Jack. Ar face un conducător așa ceva?

– Ar face-o, dacă ar fi Richard.

În încăpere se așternu o tăcere uimită.

Ideea crescuse în mintea Alienei, iar acum era convinsă că putea da roade. Și-ar putea îndeplini jurămintele, Richard îl putea distruge pe William, devenind conte, iar ținutul se putea întoarce la pacea și prosperitatea de altădată... Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât era mai încântată. Spuse:

– În gloata care ne-a atacat azi erau mai mult de o sută de oameni. Se întoarse către Ellen. Câți mai sunt în pădure?

– Nenumărați, spuse Ellen. Sute. Mii.

Aliena se aplecă peste masa de bucătărie și îl privi fix în ochi pe Richard.

– Fii conducătorul lor, spuse ea, pe un ton impunător. Organizează-i. Învață-i cum să lupte. Fă-le planuri de atac. Apoi trimite-i la luptă – împotriva lui William!

Pe când vorbea, își dădu seama, tulburată, că îi cerea să-și pună viața în pericol. În loc să recâștige domeniul, putea fi ucis.

Dar el nu avea astfel de griji.

– Doamne, Allie, s-ar putea să ai dreptate, spuse el. Aș putea avea propria mea armată și să o conduc împotriva lui William.

Aliena văzu cum fața lui se aprinse din pricina urii îndelung dospite în suflet și observă din nou cicatricea de la urechea lui stângă, acolo unde lobul fusese tăiat. Împinse înapoi în negura memoriei amintirea care amenința să iasă la iveală.

Lui Richard începea să-i placă ideea.

– Aș putea ataca turmele lui William, spuse el, cu patimă în glas. Să-i fur oile, să-i vânez căprioarele, să-i devastez hambarele, să-i jefuiesc morile. Doamne, dacă aș avea o armată, aș putea să-l fac să sufere pe viermele ăla!

„Mereu a fost un războinic, își spuse Aliena. Este destinul lui.“ În ciuda temerilor privind siguranța lui, era încântată de ideea că lui Richard i se oferea o altă șansă de a-și împlini destinul.

Lui Richard îi veni în minte un impediment.

– Dar cum aș putea să-i găsesc pe nelegiuiți? întrebă. Mereu se ascund.

– În privința asta te pot ajuta eu, spuse Ellen. Din drumul către Winchester se desprinde o cărare năpădită de buruieni care duce la o carieră abandonată. Acolo e ascunzătoarea lor. Locul era cunoscut sub numele de Cariera lui Sally.

Sally, în vârstă de șapte ani, interveni:

– Dar eu nu am nici o carieră!

Toți izbucniră în râs.

Apoi tăcură din nou.

Richard părea exuberant și hotărât.

– Foarte bine, spuse el, cu un glas tensionat. Cariera lui Sally.

– Lucrasem din greu toată dimineața, scoțând din rădăcini un trunchi gros de copac de pe deal, spuse Philip. Când ne-am întors, fratele meu Francis stătea chiar aici, în țarcul caprelor, ținându-te în brațe. Aveai numai o zi.

Pe fața lui Jonathan era așternută o expresie gravă. Era un moment solemn pentru el.

Philip cercetă cu privirea schitul Sfântul Ioan-din-Pădure. Acum nu se mai vedeau prea mulți copaci: în timp, călugării defrișaseră acri buni de teren, iar mănăstirea era înconjurată de ogoare. În jur se înălțau mai multe

clădiri de piatră – un capitol, o sală de mese și un dormitor – plus o mulțime de hambare și de lăptării de lemn. Abia dacă mai semăna cu așezământul pe care-l părăsise în urmă cu șaptesprezece ani. Și oamenii erau alții, de asemenea. Mai mulți dintre călugării tineri de altădată ocupau acum funcții de răspundere la Kingsbridge. William Beauvis, care, cu atâția ani în urmă, făcuse probleme turnând ceară fierbinte pe chelia călugărului responsabil cu novicii, era acum stareț aici. Unii plecaseră: scandalagiul Peter din Wareham era la Canterbury, lucrând pentru un arhidiacon tânăr și ambițios numit Thomas Becket.

– Mă întreb cum erau, spuse Jonathan. Părinții mei, vreau să zic.

Philip simți o undă de compasiune pentru el. Și el își pierduse părinții, dar abia la vârsta de șase ani, și și-i putea aminti pe amândoi destul de bine: mama calmă și iubitoare, iar tatăl înalt, cu barbă neagră, un bărbat – cel puțin pentru Philip – curajos și puternic. Jonathan nu avea nici măcar atât. Tot ce știa despre părinții săi era faptul că nu-l doriseră.

– Putem ghici o mulțime de lucruri legate de ei, spuse Philip.

– Zău? întrebă entuziasmat Jonathan. Ce?

– Erau săraci, spuse Philip. Oamenii bogați nu au nici un motiv să-și abandoneze copiii. Nu aveau prieteni: prietenii își dau seama când un cuplu așteaptă un copil, și pun întrebări dacă un copil dispăre. Erau disperați. Numai oamenii disperați pot suporta să piardă un copil.

Chipul lui Jonathan era încordat, sub povara lacrimilor reținute. Philip ar fi vrut să poată plânge în locul lui, pentru băiatul acesta care – spunea toată lumea – semăna atât de mult cu el. Ar fi vrut să-l consoleze într-un fel sau altul, să-i spună ceva de bine și înduioșător despre părinții săi; dar cum putea pretinde că îl iubiseră, când îl lăsaseră să moară?

Jonathan întrebă:

– Dar de ce face Dumnezeu astfel de lucruri?

Philip își dădu seama că se ivise o ocazie.

– Odată ce începi să pui această întrebare, poți fi descumpănit. Dar, în cazul acesta, cred că răspunsul e evident. Dumnezeu te-a vrut pentru el însuși.

– Chiar crezi?

– Nu ți-am mai spus asta și înainte? Eu întotdeauna am socotit că așa au stat lucrurile. Le-am spus-o și călugărilor de aici, în ziua în care ai fost găsit. Le-am spus că Dumnezeu te-a trimis aici pentru propriile sale scopuri, și că era datoria noastră să te creștem în slujba lui Dumnezeu, astfel încât să poți să duci la îndeplinire sarcina pe care Domnul ți-a menit-o.

– Mă întreb dacă mama știe asta.

– Dacă e printre îngeri, știe.

– Care crezi că ar putea fi sarcina mea?

– Dumnezeu are nevoie de călugări ca scribi, dascăli, muzicieni sau fermieri. Are nevoie de oameni care să-și asume slujbe grele, cum ar fi cea de chelar, stareț și episcop. Are nevoie de oameni care pot face comerț de lână, care să-i vindece pe bolnavi, să-i educe pe copii și să construiască biserici.

– Mi-e greu să-mi închipui că are un rol pentru mine.

– Nu pot concepe să-și fi bătut atât capul cu tine dacă nu ar fi avut, spuse Philip, zâmbind. Oricum, s-ar putea să nu fie un rol atât de important în termenii lumesti. S-ar putea să vrea ca tu să devii unul dintre călugării tăcuți, un om umil care să-și dedice viața rugăciunii și contemplației.

Chipul lui Jonathan se transformă într-o mască a dezamăgirii.

– Cred că e posibil.

Philip izbucni în râs.

– Dar nu prea cred! Dumnezeu nu ar face un cuțit din lemn, sau o cămașă de damă din piele de cizme. Nu ești făcut dintr-un material potrivit pentru o viață în liniște, iar Dumnezeu știe asta. Eu sunt de părere că vrea să lupti pentru el, nu să-i cânti.

– Sper că așa o să fie.

– Însă în clipa de față cred că vrea să te duci la fratele Leo și să afli câte calupuri de brânză are pentru chelarul de la Kingsbridge.

– Bine.

– Eu mă duc să stau de vorbă cu fratele meu în capitol. Și, nu uita: dacă vreunul dintre călugări pomenește de Francis, spune cât poți de puțin.

– N-o să spun nimic.

– Hai, du-te!

Jonathan porni cu pas vioi de-a curmezișul curții. Deja dispoziția solemnă îi dispăruse, iar exuberanța sa firească se reinstală chiar înainte de a ajunge la lăptărie. Philip îl urmări cu privirea până ce intră în clădire.

Philip se îndreptă în direcția opusă, către capitol. Francis trimisese un mesaj cerându-i starețului Philip ca ei să se întâlnească aici, fără să atragă atenția. În ce-i privea pe călugării de la Kingsbridge, Philip făcea o vizită de rutină la schit. Întâlnirea nu putea fi ținută secretă față de călugării de aici, dar aceștia erau atât de izolați, încât nu aveau cu cine să vorbească. Numai starețul schitului venea din când în când la Kingsbridge, iar Philip îl pusese să jure că avea să păstreze taina.

El și Francis sosiseră de dimineață și, deși nu aveau cum să pretindă că această întâlnire era o întâmplare, spuneau că o organizaseră numai pentru plăcerea de a se vedea unul pe celălalt. Asistaseră amândoi la masa mare,

după care luaseră prânzul cu călugării. Acum aveau, pentru prima dată, șansa de a discuta între patru ochi.

Francis aștepta în capitol, așezat pe bancheta de piatră de lângă zid. Philip nu-și vedea aproape niciodată reflectarea chipului – la mănăstire nu aveau oglinzi – așa că-și măsura înaintarea în vârstă după schimbările produse în înfățișarea fratelui său, care era cu doi ani mai tânăr decât el. La 42 de ani, Francis avea câteva șuvițe argintii în păr și mănunchiuri de riduri în jurul ochilor săi de un albastru intens. Avea gâtul și talia cu mult mai groase decât ultima dată când îl văzuse Philip. „Probabil că eu am mai mult păr alb și mai puțină grăsime, își spuse Philip. Dar mă întreb care din noi are mai multe riduri de îngrijorare.“

Se așază lângă Francis și își aținti privirea către peretele opus al încăperii octogonale, în care nu mai era nimeni altcineva. Francis întrebă:

– Cum vă merge?

– Sălbaticii dețin din nou controlul, spuse Philip. Stăreția rămâne fără bani, aproape că am sistat lucrările la catedrală, Kingsbridge e în declin, jumătate din ținut flămânzește și călătoriile sunt foarte periculoase.

Francis încuviință.

– Așa e în toată Anglia.

– Poate că sălbaticii vor deține mereu controlul, spuse sumbru Philip. Poate că lăcomia va fi mereu mai puternică decât înțelepciunea în consiliile ținute de cei puternici; poate că, în mintea unui om cu spada în mână, frica va învinge mereu compasiunea.

– Nu-ți stă în fire să fii atât de pesimist.

– În urmă cu câteva săptămâni, am fost atacați de nelegiuți. A fost un atac vrednic de milă: îndată ce orașenii au reușit să-i omoare pe câțiva, nelegiuții au început să se lupte între ei. Dar, când s-au retras, tinerii din oraș au pornit în urmărirea nenorociților și i-au măcelărit pe toți cei pe care i-au putut prinde. A fost dezgustător!

Francis clătină din cap.

– E greu de înțeles.

– Cred că înțeleg despre ce e vorba. Le-a fost frică, și nu-și puteau exorciza frica decât vărsând sângele celor care-i speriaseră. Am văzut același lucru și-n ochii celor care ne-au omorât părinții. Omorau pentru că erau speriați. Dar ce îi poate face să nu le mai fie frică?

Francis oftă.

– Pacea, dreptatea, prosperitatea... Lucruri greu de obținut.

Philip dădu din cap în semn de încuviințare.

– Bine. Tu ce mai faci?

– Lucrez pentru fiul împărătesei Maud. Numele lui este Henric.

Philip auzise vorbindu-se despre acest Henric.

– Cum e?

– E un tânăr foarte inteligent și hotărât. Tatăl său a murit, așa că el este conte de Anjou. De asemenea, este duce de Normandia, pentru că este cel mai mare dintre nepoții bătrânului Henric, care a fost rege al Angliei și duce de Normandia. Și e căsătorit cu Eleanor de Aquitania, așa că acum e și duce al Aquitaniei.

– Domnește peste un teritoriu mai mare decât cel de care dispune regele Franței.

– Exact.

– Dar cum e?

– Educat, muncitor, iute, neliniștit, voluntar. Are un temperament vulcanic.

– Uneori îmi doresc să fi avut și eu un temperament vulcanic, spuse Philip. Îi ține pe ceilalți în șah. Dar toți știi că sunt mereu de înțeleș, așa că nu mi se supun cu aceeași promptitudine cu care s-ar supune unui stareț care poate exploda în orice clipă.

Francis izbucni în râs.

– Rămâi așa cum ești, spuse el. Redeveni serios. Henric m-a făcut să-mi dau seama de importanța pe care o are personalitatea regelui. Uită-te la Stephen, de exemplu: nu e un judecător bun; are scurte accese de hotărâre, după care se lasă păgubaș; este curajos până la limita nesăbuiței și își iartă mereu dușmanii. Oamenii care-l trădează nu riscă mare lucru: știu că se pot baza pe mila lui. Ca atare, s-a luptat fără succes timp de optsprezece ani să domnească peste un ținut care era un regat unit atunci când s-a suit el pe tron. Henric controlează deja mai bine suma sa de ducate care, până acum, au fost independente, decât a controlat vreodată Stephen Anglia.

Lui Philip îi veni o idee.

– De ce te-a trimis Henric în Anglia? întrebă.

– Pentru a supraveghea regatul.

– Și ce ai aflat?

– Că legile nu mai sunt aplicate, că oamenii flămânzesc, loviți de furtuni și hărțuiți de război.

Philip dădu din cap, gânditor. Tânărul Henric era duce de Normandia pentru că era cel mai mare dintre fiii lui Maud, singurul copil legitim al răposatului rege Henric, care fusese duce de Normandia și rege al Angliei.

Prin această ascendență, Henric putea ridica pretenții și la tronul Angliei.

Mama lui pretinsese același lucru și întâmpinase obiecții pentru că era femeie, iar soțul ei era un angevin. Dar tânărul Henric nu numai că era de

neam bărbătesc, dar avea și avantajul de a fi atât normand (după mamă), cât și angevin (după tată).

- Henric are de gând să încerce să obțină coroana Angliei? întrebă Philip.
- Depinde de raportul meu, spuse Francis.
- Iar tu ce o să-i spui?
- Că nu va exista nici un moment mai potrivit decât aceasta.
- Slavă Domnului, spuse Philip.

II

În drumul său către castelul episcopului Waleran, William se opri la moara Cowford, al cărui proprietar era. Morarul, un bărbat între două vârste numit Wulfric, avea dreptul să macine toate grânele cultivate în unsprezece sate din împrejurimi. Drept taxă, păstra doi saci la fiecare douăzeci măcinați: unul pentru el și unul pentru William.

William venise să-și ia grânele cuvenite. În mod normal, nu venea personal pentru acest lucru, dar nu erau vremuri normale. În ultimul timp, trebuia să pună escortă militară la fiecare căruță care transporta făină sau orice alte alimente. Pentru a-și folosi subalternii cât mai eficient, obișnuia ca, ori de câte ori se deplasa cu anturajul său de cavaleri, să ia o căruță sau două cu el și să-și adune câștigurile din zonele apropiate rutei sale.

Creșterea atacurilor nelegiuților reprezenta un neplăcut efect secundar al strategiei sale ferme în ceea ce-i privea pe arendașii rău-platnici. Oamenii rămași fără pământ recurgeau adesea la furt. În general, nu erau mai eficienți ca hoți decât fuseseră ca fermieri, iar William se așteptase ca mulți dintre ei să moară pe parcursul iernii. La început, așteptările sale se confirmaseră: nelegiuții atacau fie călători singuratici care aveau prea puține lucruri pe care să le fure, fie porneau atacuri prost organizate asupra unor ținte bine apărate. Cu toate acestea, în ultima vreme, tactica nelegiuților se îmbunătățise. Acum atacau în număr cel puțin dublu față de cel al apărătorilor. Veneau atunci când hambarele erau pline, semn că făceau muncă de recunoaștere. Atacurile lor erau imprevizibile și rapide și aveau curajul disperării. Totuși,

nu se opreau să lupte, ci fiecare atacator o lua la goană de cum punea mâna pe o oaie, pe o bucată de șuncă, pe o roată de brânză, un sac de făină sau o pungă cu monede de argint. Nu avea nici un rost să pleci în urmărirea lor, pentru că se făceau nevăzuți în pădure, împrăștiindu-se și fugind în toate direcțiile. Cineva îi conducea, și o făcea întocmai cum ar fi făcut-o William însuși.

Succesul nelegiuților aducea un sentiment de umilință în sufletul lui William. Îl transforma într-un bufon care nu putea face legea pe propriul domeniu. Și mai grav, rar se întâmpla ca nelegiuții să fure de la altcineva. Era ca și cum l-ar fi sfidat intenționat. Pentru William, nimic nu era mai îngrozitor decât impresia că oamenii râdeau de el pe ascuns. Își petrecuse întreaga viață obligându-i pe ceilalți să-i respecte pe el și pe familia sa, iar această hoardă de nelegiuți îi zădărnicea toate eforturile.

Și mai îngrozitor era gândul la cele pe care le vorbeau oamenii pe la spatele său: că așa îi trebuia, fiindcă își tratase arendașii cu asprime, iar acum aceștia se răzbunau, că și-o făcuse cu mâna lui. Asemenea vorbea îl aruncau în pragul apoplexiei, atât de furios era.

Sătenii din Cowford păreau speriați de apariția lui William și a cavalerilor săi. William privea aspru oamenii cu fețele trase, temătoare, care se uitau la el din cadrul ușilor și dispăreau cu repeziciune în întunericul caselor. Oamenii aceștia își trimiseseră preotul pentru a-l ruga să le acorde dreptul de a-și măcina singuri grânele anul acesta, spunând că nu-și permiteau să dea o zecime morarului. William fusese tentat să pună să-i fie smulsă limba preotului, pentru astfel de vorbe insolente.

Era frig, iar în jurul iazului se vedea un inel de gheață. Roata de apă era nemișcată, iar piatra de moară, tăcută. O femeie ieși din casa din spatele morii. Când o privi, William simți un spasm de dorință. Avea în jur de douăzeci de ani, un chip drăguț și un nor de cărlionți negri care-i încadra fața. În ciuda foamei, avea sâni mari și coapse puternice. Când își făcuse apariția, pe fața ei era așternută o expresie șagalnică, dar vederea cavalerilor lui William o făcu să-și schimbe brusc aerul și să se întoarcă în casă.

– Nu i-a plăcut de noi, spuse Walter. Probabil că l-a văzut pe Gervase.

Era o glumă veche, dar râseră oricum cu toții.

Își legară caii. Nu era chiar același grup pe care-l adunase William atunci când începuse războiul civil. Walter se găsea tot cu el, bineînțeles, ca și Gervase cel Urât și Hugh Secure; dar Gilbert murise în bătălia neașteptat de sângeroasă cu muncitorii de la carieră și fusese înlocuit de Guillaume; Miles își pierduse un braț într-o luptă cu spada din pricina unui joc de zaruri, la o berărie din Norwich, în locul lui venind Louis. Nu mai erau niște băieți,

dar vorbeau și se purtau exact ca pe atunci, râzând și bând, jucând și preacurvind. William pierduse șirul berăriilor pe care le devastaseră, al evreilor pe care-i torturaseră și al virginelor pe care le deflaseră.

Morarul ieși din casă. Fără îndoială, expresia sa acră se datora faptului că, oriunde, morarii nu erau deloc simpatizați. Aerul său morocănos fu completat de o anumită căutătură neliniștită. Era bine: lui William îi plăcea ca oamenii să fie neliniștiți atunci când apărea el.

– Nu știam că ai o fiică, Wulfric, spuse William, rânjind pofticios. Ai ascuns-o de mine.

– E Maggie, nevasta mea, răspunse morarul.

– Rahat de vacă! Nevastă-ta e o babă sulemenită, mi-o aduc bine aminte.

– May a mea a murit anul trecut. M-am însurat din nou.

– Câine libidinos! exclamă William, rânjind. Trebuie să fie cu vreo treizeci de ani mai tânără decât tine!

– Cu douăzeci și cinci...

– De-ajuns cu vorba. Unde e făina mea? Un sac pentru fiecare douăzeci!

– E aici toată, stăpâne! Dacă doriți să intrați...

În moară se intra prin casa lui. William și cavalerii săi îl urmară pe Wulfric în singura încăpere. Noua soție a morarului stătea în genunchi lângă foc, punând bușteni peste jar. Pe când se aplecă, tunica i se lipi de trup. William observă că avea coapse cărnoase. Bineînțeles, soția morarului era ultima persoană dintr-un sat care să sufere pe timp de foamete.

William se opri, privindu-i fundul. Cavalerii rânjiră, iar morarul începu să se frământa agitat de pe un picior pe altul. Fata privi în jur, își dădu seama că se holbau la ea, după care se ridică în picioare, fără să înțeleagă ce se petrecea.

William îi făcu cu ochiul și ceru:

– Adu-ne niște bere, Maggie! Suntem însetați!

Trecură pragul către moară. Făina era pusă în saci stivuiți în jurul nivelului circular de treierat. Nu era multă. În mod normal, stivele depășeau un stat de om.

– Asta e toată? întrebă William.

– A fost o recoltă foarte slabă, stăpâne, spuse tulburat Wulfric.

– Și unde e a mea?

– Aici, stăpâne.

Morarul arătă către o grămadă de opt, nouă saci.

– Ce? William simți cum i se înroșea chipul. Asta e a mea? Am două căruțe afară, iar tu nu-mi dai decât atât?

Chipul lui Wulfric deveni și mai trist.

– Îmi pare rău, stăpâne!

William numără sacii.

– Nu sunt decât nouă saci!

– Atâta este, spuse Wulfric. Aproape că plângea. Sunt și ai mei alături, și sunt tot atâți...

– Câine mincinos! rosti furios William. Ai vândut făina...

– Ba nu, stăpâne, insistă Wulfric. Atât a fost.

Maggie veni în moară cu șase cupe de lut, pline cu bere, așezate pe o tavă. Întinse tava către fiecare dintre cavaleri. Aceștia luară fiecare câte o cupă și băură cu sete. William nu o băgă în seamă. Era prea furios ca să mai bea. Fata rămase în așteptare, cu ultima cupă pe tavă.

– Ce-i cu ăștia? îl întrebă William pe Wulfric, arătând către restul sacilor, douăzeci și cinci sau treizeci la număr, aliniați lângă perete.

– Așteaptă să fie ridicați, stăpâne... vedeți semnul proprietarului pe saci...

Era adevărat: fiecare sac era marcat cu o literă sau cu un simbol. Bineînțeles, putea fi o înșelătorie, dar William nu avea cum să descopere adevărul. Simțea că înnebunește. Dar nu-i stătea în fire să accepte o situație precum aceasta.

– Nu te cred, spuse el. Mă furi!

Deși îi tremura glasul, Wulfric insistă, plin de respect:

– Sunt cinstit, stăpâne!

– N-am văzut vreodată morar cinstit.

– Stăpâne... Wulfric îngھیți cu greu un nod pus în gât. Stăpâne, nu te-am înșelat niciodată nici măcar cu un bob de grâu...

– Pun prinsoare că m-ai furat ca-n codru!

În ciuda vremii reci, pe chipul lui Wulfric curgeau broboane de sudoare. Își șterse fruntea cu mâneca.

– Sunt gata să jur pe Isus și toți sfinții...

– Tacă-ți fleanca!

Wulfric tăcu.

William se lăsa în voia furiei crescânde, dar tot nu se hotărâse ce avea să facă. Voia să-l sperie bine pe Wulfric, poate să-l pună pe Walter să-l bată cu mânușile de zale, poate să-i ia o parte sau toată făina... Apoi, privirea i se opri asupra lui Maggie, care ținea în mână tava pe care se mai afla o singură cupă de bere, cu chipul ei drăguț împietrit de frică, cu sânii ei mari umflându-se sub tunica murdară de făină; și găsi pedeapsa perfectă pentru Wulfric.

– Prinde-o pe nevastă, îi spuse lui Walter pe sub mustață. Lui Wulfric îi zise: O să-ți dau o lecție!

Maggie îl zări pe Walter îndreptându-se spre ea, dar era prea târziu pentru a putea scăpa. Atunci când fata se întoarse să fugă, Walter o prinse de braț și o trase. Maggie fu smucită înapoi, iar tava căzu cu un pocnet pe podea, berea vărsându-se pe jos. Walter suci mâna fetei la spate și o ținu strâns. Maggie tremura de frică.

Wulfric spuse, cu un glas panicat:

– Nu, dați-i drumul, vă rog!

Mulțumit, William încuviință către sine. Wulfric urma să-și vadă tânăra soție siluită de mai mulți bărbați, fără să o poată salva. Altă dată, avea să se asigure că avea suficiente grâne pentru a-și mulțumi stăpânul.

– Nevastă-ta se îngrașă cu pâine făcută din făină furată, Wulfric, în timp ce noi toți strângem cureaua, zise William. Hai să vedem cât e de grasă, nu?

Făcu semn din cap în direcția lui Walter.

Walter apucă gulerul tunicii lui Maggie și trase tare în jos. Haina se sfâșie și căzu. Pe sub tunică, fata purta o cămașă de pânză care-i ajungea până la genunchi. Sâniile ei mari săltau și coborau sub imperiul fricii. William stătea în fața ei. Walter îi suci brațul și mai tare, astfel încât Maggie își arcui spatele de durere, iar sâniile îi ieșiră și mai mult în afară. William își îndreptă privirea spre Wulfric, după care își puse mâinile pe sâniile ei și începu să-i frământă. Erau moi și grei în palmele lui.

Wulfric făcu un pas înainte, zicând:

– Diavol ce ești...

– Ține-l, spuse răstit William, iar Louis îl apucă pe morar de ambele brațe și îl imobiliză.

William sfâșie cămașa fetei.

Privind trupul ei voluptuos și alb, simți cum i se usucă gâtlejul.

– Nu, vă rog... spuse Wulfric.

William își simțea dorința întetindu-se.

– Ține-o la pământ, zise el.

Maggie începu să țipe.

William își dădu jos sabia de la brâu și o lăsă să cadă pe pământ, în timp ce cavalerii o apucau pe Maggie de mâini și de picioare. Aceasta nu avea nici o șansă să se poată opune celor patru bărbați puternici, însă se zvârcolea și țipa ca din gură de șarpe. Lui William îi plăcea acest lucru. Sâniile i se zgâlțâiau, urmându-i mișcările, iar coapsele i se deschideau și i se închideau, ba ascunzând, ba arătându-i sexul. Cei patru cavaleri o ținutură pe suprafața de treierat.

William îngenunche între picioarele ei și își ridică poalele tunicii. Ridică privirea către soțul ei. Wulfric era disperat. Privea fix, oripilat, și mormăia

rugăminți de îndurare care nu puteau fi auzite din pricina țipetelor. William savura momentul: femeia îngrozită, cavalerii care o țintuiau la pământ, soțul privind totul.

Apoi, ochii lui Wulfric se îndreptară spre altceva.

William simți pericolul. Toți cei din încăpere priveau fix la el și la fată. Atenția lui Wulfric n-ar fi putut fi abătută decât de posibilitatea unei salvări. William întoarse capul și privi către ușă.

În momentul acela, ceva tare și greu îl izbi în cap.

Mugi de durere și se prăbuși peste fată. Fața i se izbi de a ei. Dintr-odată, auzi strigăte de bărbați, pe multe voci. Cu coada ochiului, îl zări pe Walter prăbușindu-se de parcă, și el, ar fi fost lovit cu o bătă. Cavalerii sloboziră mâinile și picioarele lui Maggie. William îi privi chipul și descoperi uimire și ușurare. Fata începu să se zvârcolească sub el. El o lăsă să se retragă și se rostogoli repede într-o parte.

Primul lucru pe care-l văzu fu un bărbat cu înfățișare sălbatică, înarmat cu o secure de pădurar. „Pentru numele lui Dumnezeu, cine e? Tatăl fetei?” se întrebă. Îl văzu pe Guillaume ridicându-se și întorcându-se, dar, în clipa următoare, securea izbi în gâtul lui Guillaume, lama ascuțită împlântându-se adânc în carne. Guillaume se prăbuși peste William, mort. Sângele său țâșnea pe tunica lui William.

Contele împinse cadavrul de pe el. Când reuși să privească din nou în sus văzu că moara fusese invadată de o ceată de bărbați zdrențăroși, cu părul zburlit și nespălați, înarmați cu bâte și cu securi. Erau o mulțime. Își dădu seama că avea probleme mari. Veniseră sătenii să o salveze pe Maggie? Ce îndrăzneală! Mulți aveau să fie spânzurați până la sfârșitul zilei! Înfuriat, se ridică în picioare și întinse mâna după sabie.

Nu o avea la brâu. Își lăsase spada pe podea ca să o violeze pe fată.

Hugh Secure, Gervase cel Urât și Louis luptau cu sălbăticie cu ceea ce părea a fi o hoardă uriașă de cerșetori. Pe jos se aflau cadavrele mai multor țărani; totuși, cei trei cavaleri fură forțați să se retragă încet de-a curmezișul ariei de treierat. William o văzu pe Maggie, goală, țipând în continuare, croindu-și drum cu forța prin buluceala de la ușă și, chiar și în toată agitația aceea, simți un spasm de dorință încărcată de regret față de fundulețul acela rotund. Apoi văzu că Wulfric lupta corp la corp cu unii dintre atacatori. De ce se lupta morarul cu oamenii care-i salvaseră soția? Ce dracu' se întâmpla?

Uluit, William își căută sabia din priviri. Aceasta se afla pe jos, aproape de picioarele sale. O luă și o scoase din teacă, apoi făcu trei pași în spate pentru a se mai feri de luptători alte câteva clipe. Privind peste învălmășeală, văzu că majoritatea atacatorilor nu luptau deloc – luau saci de făină și fugeau

cu ei. William începu să înțeleagă. Nu era vorba de o operațiune de salvare organizată de sătenii scandalizați. Era un atac din afară. Nu îi interesa Maggie și nu știuseră că William și cavalerii săi se aflau în moară. Ei nu voiau decât să jefuiască moara și să fure făina lui William.

Era evident cine erau hoții: nelegiuții.

Simți un val de căldură cuprinzându-i trupul. Aceasta era șansa lui de a lovi haita turbată care teroriza ținutul și îi golea hambarele.

Cavalerii erau, în mod evident, depășiți numeric. Se găseau acolo cel puțin douăzeci de atacatori. William era uimit de curajul cu care se luptau nelegiuții. În mod normal, țăranii s-ar fi împărțiat ca potârnicile dinaintea unui grup de cavaleri, indiferent dacă erau doi la unu sau zece la unu. Dar oamenii aceștia luptau cu îndârjire și nu erau descurajați atunci când vreunul dintre ei cădea. Păreau gata să moară, la nevoie. Poate pentru că aveau să moară oricum, de foame, dacă nu reușeau să fure făina.

Louis lupta cu doi bărbați în același timp când un al treilea veni prin spatele lui și îl lovi în țeastă cu un ciocan de dulgher cu cap de fier. Louis se prăbuși și nu se mai ridică. Bărbatul lepădă ciocanul și luă sabia lui Louis. Acum erau doi cavaleri împotriva a douăzeci de nelegiuți. Dar Walter își revenea de pe urma loviturii la cap, iar acum își trase spada și intră în încăierare. William își ridică arma și se alătură și el luptei.

Toți patru formau o echipă formidabilă. Nelegiuții fură forțați să se retragă, parând sperați săbiile necruțătoare cu bâtele și cu securile lor. William începu să creadă că era posibil să fie descurajați și să o ia la goană, în dezordine. Apoi, unul dintre ei strigă:

– Conte de drept!

Era un fel de strigăt de adunare. Alți luptători îl preluară, iar nelegiuții începură să se bată cu mai multă îndârjire. Strigătul acela repetat – „Conte de drept! Conte de drept!“ – îi îngheța sufletul lui William, pe când se lupta pentru a-și salva viața. Însemna că omul care comanda această armată de nelegiuți pusese ochii pe titlul lui William. Conte de drept începu să împartă lovituri cu mai multă înverșunare, ca și cum de această încăierare ținea viitorul domeniului său.

William își dădu seama că numai jumătate dintre nelegiuți luptau efectiv cu cavalerii. Ceilalți mutau sacii de făină. Lupta deveni un schimb constant de lovituri și contralovituri, atacuri și apărări. Precum niște soldați care știau că în curând avea să fie sunată retragerea, nelegiuții începuseră să lupte prudent, defensiv.

În spatele nelegiuților care luptau, ceilalți cărau ultimii saci de făină din moară. Nelegiuții începură să se retragă, îndreptându-se de-a-ndăratelea

către ușa care făcea legătura între aria de treierat și casa morarului. William înțelese că, indiferent de ce se întâmpla acum, nelegiuții plecaseră cu cea mai mare parte din sacii cu făină. În curând, tot ținutul avea să știe că o furaseră chiar de sub nasul lui. Avea să fie de râsul lumii. Acest gând îl înfuria așa de tare, încât porni un atac feroce împotriva adversarului său și îl înjunghie în inimă cu o lovitură clasică.

Apoi, un nelegiuit îl nimeri pe Hugh cu o împunsătură norocoasă și îl răni la umărul drept, scoțându-l din luptă. Acum, în cadrul ușii nu mai erau decât doi nelegiuți care țineau piept celor trei cavaleri. Această situație era umilitoare în sine; după care, cu o aroganță monumentală, unul din ei îi făcu semn celuilalt să plece. Bărbatul dispăru, iar ultimul nelegiuit făcu un pas înapoi, retrăgându-se în singura odaie a casei morarului.

Numai unul dintre cavaleri putea să stea în cadrul ușii și să se lupte cu nelegiuitul. William înaintă, împingându-i la o parte pe Gervase și pe Walter: voia să se lupte chiar el cu bărbatul acesta. Pe când săbiile li se încruciau, William își dădu seama că nu avea în față un țăran rămas fără pământ, ci un luptător versat, ca și el. Pentru prima dată, privi chipul nelegiuitului: fu atât de surprins, încât aproape că scăpă spada din mână.

Oponentul său era Richard din Kingsbridge.

Chipul lui Richard clocotea de ură. William observă cicatricea de pe urechea lui mutilată. Forța dușmăniei lui Richard îl înspăimânta mai mult pe William decât lama sabiei sale. Crezuse că-l zdrobise pe Richard pentru totdeauna, dar acum acesta se întorsese, în fruntea unei armate zdrențăroase care-și bătuse joc de William.

Richard se repezi cu putere înspre William, profitând de surprinderea sa de moment. William făcu un pas lateral, evitând o lovitură, ridică sabia, pară o lovitură orizontală și făcu un pas înapoi. Richard înaintă, dar acum William era parțial apărat de tocul ușii, ceea ce restrângea atacurile lui Richard la lovituri de înjunghiere. Totuși, Richard îl forță pe William să se retragă și mai mult, până ce William ajunse pe suprafața de treierat, iar Richard în ușă. Însă acum Richard se văzu confruntat și cu Hugh și cu Gervase. Supus unei presiuni întreite, se retrase din nou. Imediat trecu dincolo de ușă, Walter și Gervase fură eliminați, iar William rămase singurul adversar direct.

William își dădu seama că Richard se afla într-o poziție dificilă. Imediat ce câștiga teren, se trezea confruntat cu trei adversari. Când obosea, William putea să-l lase în locul lui pe Walter. Era aproape imposibil ca Richard să le țină piept la infinit. Lupta fără nici o șansă de câștig. Poate că, la urma urmei, ziua de azi nu avea să se încheie cu o umilință pentru William. Poate că avea să-șiucidă cel mai vechi dușman.

Probabil că Richard avusese cam același gânduri și ajunsese la aceeași concluzie. Cu toate acestea, nu părea să-și fi pierdut deloc din energie și din hotărâre. Își fixă adversarul având pe chip un rânjet sălbatic care îi înmuie picioarele lui William și sări înainte, lovind cu forță. William se feri și se împiedică. Walter făcu un salt în față pentru a-și apăra stăpânul de lovitura de grație, dar, în loc să înainteze, Richard se întoarse și o luă la fugă.

William se ridică, iar Walter se lovi de el, în timp ce Gervase încerca să se strecoare printre ei. Avură nevoie de câteva clipe pentru a se descurca, dar, în acest răstimp, Richard traversă mica încăpere a morarului, se strecură afară și trânti ușa în urma lui. William porni după el și deschise ușa. Nelegiuții se retrăgeau grăbiți – și, ca o ultimă umilire, se îndepărtau călare pe caii cavalerilor lui William. Atunci când William năvăli afară din casă, își văzu propriul armăsar, un cal de război superb care-l costase cât răscumpărarea unui rege, avându-l pe Richard în șa. În mod clar, animalul fusese dezlegat și ținut pregătit. Prin mintea lui William trecu gândul îngrozitor că aceasta era a doua oară când Richard îi fura calul de război. Richard dădu pintoni armăsarului, iar acesta se ridică în două picioare – nu-i plăceau deloc străinii –, dar Richard era un călăreț priceput și rămase în șa. Trase de frâie și făcu animalul să plece capul. În momentul acela, William țâșni înspre Richard, atacându-l cu sabia; dar calul se cabra, iar William nu-și atinse ținta, înfigând vârful sabiei în lemnul șeii. Apoi, armăsarul porni în galop, tropotind pe strada din sat, pe urmele celorlalți nelegiuți care dădeau bir cu fugiții.

William îi privea îndepărtându-se, în minte clocotindu-i gânduri ucigașe. „Contele de drept, își spuse el. Contele de drept.“

Se întoarse. Walter și Gervase se aflau în spatele lui. Hugh și Louis erau răniți, nu știa cât de grav, iar Guillaume zăcea mort, cu sângele împrăștiat pe tunica lui William. Acesta din urmă era complet umilit. Abia dacă-și mai putea ține capul sus.

Din fericire, satul era pustiu: țăranii fugiseră, fără să mai aștepte să vadă furia lui William. Bineînțeles, morarul și nevasta lui dispăuseră și ei. Nelegiuții luaseră toți caii cavalerilor, lăsând numai cele două căruțe și boii care le trăgeau.

William își îndreptă privirea către Walter.

– Ai văzut cine era acela, ultimul?

– Da.

Când stăpânul său era furios, Walter avea obiceiul de a folosi cât mai puține cuvinte cu putință.

– Era Richard din Kingsbridge, zise William.

Walter aprobă printr-o mișcare din cap.

– Iar ei îl numesc contele de drept, încheie William.

Walter nu răspunse.

William trecu prin casă și intră în moară.

Hugh ședea în capul oaselor, apăsându-și umărul drept cu mâna stângă.

Era palid.

William întrebă:

– Cum te simți?

– E o nimica toată, spuse Hugh. Cine erau oamenii ăia?

– Nelegiuiți, răspunse lapidar William.

Aruncă o privire în jur. Pe jos se aflau corpurile a șapte, opt nelegiuiți, morți sau răniți. Îl zări pe Louis, întins pe spate, cu ochii deschiși. La început, crezu că era mort; apoi, acesta clipi.

– Louis, zise William.

Louis își înălță capul, dar părea dezorientat. Nu-și revenise încă.

– Hugh, ajută-l pe Louis să se urce într-una din căruțe, spuse William.

Walter, pune cadavrul lui Guillaume în cealaltă.

Îi lăsă să-și îndeplinească sarcinile și ieși.

Nici unul dintre săteni nu avea cai, dar morarul avea unul, un căluț bălțat care păștea iarba rară de pe malul râului. William găsi șaua morarului și o puse pe cal.

Puțin mai târziu, ieși din Cowford cu Walter și cu Gervase conducând căruțele cu boi.

În tot cuprinsul drumului până la castelul episcopului Waleran, furia sa nu-și pierdu deloc din intensitate. De fapt, pe măsură ce medita asupra celor întâmplate, se mânia și mai tare. Era suficient de grav faptul că nelegiuiții reușiseră să-l sfideze; era și mai rău că la conducerea lor se găsea vechiul său dușman, Richard; și era intolerabil ca ei să-l numească pe Richard contele de drept. Dacă nu erau puși la punct cum se cuvine, foarte curând Richard avea să-i folosească pentru a organiza un atac direct împotriva lui William. Bineînțeles, era total ilegal ca Richard să preia domeniul în acest fel; dar William avea o presimțire cum că, venind de la el, plângerile privind ilegalitatea atacului nu aveau să ajungă la urechi prea compătimitoare. Faptul că William fusese prins într-o ambuscadă, copleșit de nelegiuiți și jefuit, și că întregul ținut avea să râdă de umilirea lui nu reprezenta cea mai gravă dintre problemele sale. Dintr-odată, își vedea amenințat însuși controlul asupra domeniului său.

Trebuia să-l ucidă pe Richard, evident. Întrebarea era cum să-l găsească. Întoarse problema pe toate părțile în minte până ajunse la castel; deja, la sosire, își dăduse seama că, probabil, episcopul Waleran avea soluția.

Pătrunseră în castelul lui Waleran ca o procesiune comică la un bâlci, contele pe un căluț bălțat, iar cavalerii conducând căruțele trase de boi. William strigă ordine categorice către oamenii episcopului, trimițându-l pe unul să aducă un infirmier pentru Hugh și pentru Louis, iar pe un altul să aducă un preot care să se roage pentru sufletul lui Guillaume. Gervase și Walter se duseră la bucătărie ca să ceară niște bere, iar William intră în fortăreață și fu primit în odăile personale ale lui Waleran. William nu suporta să fie nevoit să-i ceară ceva episcopului, dar avea nevoie de ajutorul lui pentru a da de urma lui Richard.

Waleran citea un sul de pergament pe care erau notate diverse cheltuieli și venituri, o listă nesfârșită de numere. Își ridică privirea și observă furia de pe chipul lui William.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el, pe tonul ușor amuzat care-l enerva mereu pe William.

William scrâșni din dinți.

– Am descoperit cine îi organizează și îi conduce pe blestemații ăia de nelegiuți!

Waleran ridică dintr-o sprânceană.

– Richard de Kingsbridge!

– Aha. Waleran dădea din cap, semn că înțelegea. Bineînțeles. E logic.

– Ba e periculos, spuse furios William. Nu putea suporta să-l vadă pe Waleran detașat și gândindu-se relaxat la ceea ce se întâmpla. Continuă: Îi spun „contele de drept“. Îndreptă un deget către Waleran. În mod clar, tu nu vrei ca familia aceea să preia din nou controlul domeniului – te urăsc și sunt prieteni cu starețul Philip, vechiul tău dușman.

– Bine, bine, calmează-te, zise condescendent Waleran. Ai dreptate, nu-l pot lăsa pe Richard din Kingsbridge să preia controlul domeniului.

William se așeză. Începea să-l doară corpul. În ultima vreme, simțea efectele unei lupte într-un fel cu care nu era obișnuit. Îl dureau mâinile, avea mușchii întinși și vânătași acolo unde fusese lovit sau din cauza căderilor. „N-am decât treizeci și șapte de ani, își spuse el. De-acum începe omul să îmbătrânească?“ Spuse:

– Trebuie să-l omor pe Richard. Odată ce el dispare, nelegiuții vor deveni o simplă gloată neajutorată.

– De acord.

– O să fie ușor să-l omor. Problema e să-l gădesc. Dar tu poți să mă ajuți în privința asta.

Waleran își freca nasul ascuțit cu degetul mare.

– Nu prea văd cum.

– Ascultă-mă... Dacă sunt organizați, înseamnă că se ascund undeva toți.
 – Nu înțeleg ce vrei să spui. Se ascund în pădure.
 – În mod normal, nu-i poți găsi pe nelegiuți în pădure pentru că sunt împrăștiați care încotro. Cei mai mulți dintre ei nu petrec două nopți la rând în același loc. Fac un foc pe undeva și dorm în copaci. Dar, dacă vrei să organizezi o astfel de mulțime, trebuie să-i aduni pe toți într-un singur loc. Trebuie să ai o ascunzătoare permanentă.

– Așa că trebuie să descoperim ascunzătoarea lui Richard.

– Exact.

– Și cum propui să facem așa ceva?

– Aici interviu tu.

Waleran îi aruncă o privire neîncrezătoare. William spuse:

– Pun prinsoare că jumătate din oamenii din Kingsbridge știu unde este.

– Dar nu ne vor spune nouă. Toată lumea din Kingsbridge ne urăște pe noi doi.

– Nu toată lumea, spuse William. Nu chiar toată lumea.

Pentru Sally, Crăciunul era ceva minunat.

Mâncarea specială de Crăciun era în mare parte dulce: păpuși din turtă dulce; grâu fiert, cu ouă și cu miere; cidru de pere, vinul dulce de pere care o făcea teribil de veselă, și măruntaie fierte ore întregi, după care erau coapte într-o plăcintă dulce. Anul acesta, din cauza foametei, erau mai puține, dar lui Sally îi plăcea la fel de mult.

Îi plăcea să împodobească întreaga casă cu ilice și să atârne vâscul sub care trebuia să te săruți, deși sărutatul o făcea să chicotească și mai mult decât vinul. Primul bărbat care pășea peste prag aducea noroc, atâta timp cât avea părul negru: tatăl lui Sally trebuia să stea în casă toată dimineața de Crăciun, pentru că părul lui roșcat le aducea ghinion oamenilor. Îi plăcea la nebunie piesa cu Nașterea Domnului de la biserică. Îi plăcea să-i vadă pe călugări îmbrăcați ca magi, îngeri și păstori și râdea cu lacrimi când toți idolii falși se prăbușeau atunci când Sfânta Familie ajungea în Egipt.

Dar cel mai frumos dintre toate era băiatul-episcop. În cea de-a treia zi de Crăciun, călugării îl îmbrăcau pe cel mai tânăr dintre novici în straie de episcop, iar toată lumea trebuia să-i asculte ordinele.

Majoritatea locuitorilor din Kingsbridge așteptau în curtea stăreției ieșirea băiatului-episcop. Ca de obicei, acesta avea să le ordone celor mai bătrâni și mai respectați dintre cetățeni să îndeplinească cele mai umile sarcini, cum ar fi să aducă lemne și să curețe coccinile. De asemenea, băiatul-episcop trebuia să-și dea aere, să facă gesturi exagerate și să-i insulte pe cei aflați în

funcții de autoritate. Anul trecut, îi ordonase paracliserului să jumulească un pui: rezultatul fusese de un haz extrem, pentru că paracliserul nu avea nici cea mai vagă idee ce anume trebuia făcut, iar penele zburau peste tot.

Ieși cu un aer extrem de solemn, un băiat de vreo doisprezece ani cu un rânjat poznaș, îmbrăcat într-o robă purpurie și ținând o cârjă de lemn, cocoțat pe umerii a doi călugări, cu restul monahilor pe urme. Toată lumea bătea din palme și ovaționa. Primul lucru pe care-l făcu băiatul fu să îndrepte un deget către starețul Philip și să spună:

– Tu, flăcău! Du-te la grajduri și țesală măgarul!

Toți râdeau în hohote. Măgarul, un animal de o vârstă venerabilă, era bine-cunoscut pentru temperamentul său dificil și, tocmai de aceea, nu era țesalat niciodată. Cu un zâmbet voios, starețul Philip spuse:

– Da, Sfinția Ta.

Apoi plecă să-și ducă sarcina la îndeplinire.

– Înainte! ordonă băiatul-episcop.

Procesiunea ieși din curtea stăreției, cu orașenii pe urme. Unii oameni se ascunseseră și își încuiaseră ușile, de frică să nu fie aleși pentru vreo sarcină neplăcută; dar, astfel, pierdeau toată distracția. Toată familia lui Sally era prezentă: mama și tatăl, fratele ei, Tommy, mătușa Martha, ba chiar și unchiul Richard, care se întorsese pe nepusă masă cu o seară înainte.

După cum spunea tradiția, băiatul-episcop îi conduse mai întâi la berărie. Acolo ceru bere gratis pentru el și pentru toți novicii. Berarul le-o dădu cu zâmbetul pe buze.

Sally se trezi că stătea pe una dintre băncile de lemn alături de fratele Remigius, unul dintre călugării bătrâni. Acesta era un bărbat înalt și neprietos, iar ea nu vorbise niciodată cu el, dar acum acesta îi zâmbi și spuse:

– E drăguț că unchiul tău Richard a venit acasă de Crăciun!

Sally spuse:

– Mi-a dat o pisicuță de lemn pe care a sculptat-o chiar el cu un cuțit.

– Ce drăguț! Ce crezi, o să stea mult?

Sally se încruntă.

– Nu știu.

– Cred că trebuie să se întoarcă în curând.

– Da. Acum trăiește în pădure.

– Știi unde?

– Da. Se numește Cariera lui Sally. E numele meu!

Fetița izbucni în râs.

– Da, chiar așa, spuse fratele Remigius. Ce interesant!

După ce băură, băiatul-episcop spuse:

– Iar acum... Andrew paracliserul și fratele Remigius vor spăla rufele văduvei Poll.

Sally chițai de răs și începu să bată din palme. Văduva Poll era o femeie rotundă la trup și roșie în obraji care spăla rufele orășenilor. Celor doi călugări mofturoși n-avea să le placă prea mult să spele cămășile și șosetele urât mirositoare pe care orășenii le purtau jumătate de an la rând.

Mulțimea părăsi berăria și îl purtă pe băiatul-episcop către casa cu o singură odaie a văduvei Poll, aflată lângă chei. Când i se spuse cine avea să-i spele rufele, Poll avu parte de o criză de răs și se înroși și mai tare la față.

Andrew și Remigius cărară un coș greu plin cu haine murdare din casă până la malul râului. Andrew deschise coșul, iar Remigius, cu o expresie de dezgust deplin, scoase prima piesă de îmbrăcăminte. O tânără strigă, cu impertinență:

– Ai grijă cu aia, frate Remigius, e cămașa mea!

Remigius roși, iar toată lumea izbucni în răs. Cei doi călugări arborară expresii curajoase și începură să spele hainele în apa râului, în vreme ce orășenii îi tot încurajau și-i sfătuiau cu voce tare. Sally își putea da seama că Andrew se săturase până peste cap de această sarcină, dar Remigius purta pe chip o expresie ciudată, de satisfacție.

O imensă bilă de fier atârna de un lanț de un cadru de lemn, ca lațul de o spânzurătoare. De ea era legată o sfoară. Aceasta trecea printr-un scripete de-a lungul stâlpului vertical al cadrului și ajungea la nivelul solului, unde era ținută de doi muncitori. Când aceștia trăgeau de funie, bila era dată în spate până atinge scripetele, iar lanțul ajungea să stea orizontal, de-a lungul părții de sus a cadrului de lemn.

Cea mai mare parte a locuitorilor din Shiring priveau.

Muncitorii dădură drumul funiei. Bila de fier căzu, balansându-se și lovindu-se de zidul bisericii. Se auzi un bufnet formidabil, peretele se cutremură, iar William simți impactul în vibrația solului de sub picioarele sale. Se gândea la cât de mult i-ar fi plăcut să-l aibă pe Richard legat de perete, exact în locul în care lovise bila. Ar fi fost strivit ca o muscă.

Muncitorii traseră din nou de funie. Când bila se opri în cel mai înalt punct, William își dădu seama că-și ținea răsuflarea. Muncitorii dădură drumul funiei; bila căzu și, de data aceasta, făcu o gaură în zid. Mulțimea începu să aplaude.

Era un mecanism ingenios.

William era fericit să vadă cum înaintau lucrările pe locul unde avea să construiască noua biserică, dar azi avea pe cap treburi mai urgente. Aruncă o

privire în jur, uitându-se după episcopul Waleran, și îl zări, stând în picioare alături de Alfred Constructorul. William se apropie de ei și îl trase deoparte pe episcop.

– A ajuns omul nostru?

– S-ar putea, spuse Waleran. Vino în casa mea.

Traversară piața.

– Ți-ai adus trupele? întrebă Waleran.

– Bineînțeles! Două sute. Așteaptă în pădure, chiar la ieșirea din oraș.

Intrară în casă. William simți miros de șuncă fiartă și îi veni apă în gură, în ciuda grabei sale. Majoritatea oamenilor duceau lipsă de mâncare, dar, pentru Waleran, părea a fi o chestiune de principiu să nu lase foamea să-i schimbe obiceiurile. Episcopul nu mânca niciodată mult, dar îi plăcea ca lumea să știe că era mult prea bogat și puternic pentru a fi afectat de ceva atât de puțin important ca niște recolte slabe.

Locuința lui Waleran era o casă de oraș tipică, cu o fațadă îngustă, o sală în partea din față și o bucătărie în spate și, îndărătul acesteia, o curte cu hazna, un stup și o cocină. William fu ușurat să vadă că în sală aștepta un călugăr.

– Ziua bună, frate Remigius, zise Waleran.

– Ziua bună, Sfinția Ta, spuse Remigius. Ziua bună, conte William!

William îl cercetă nerăbdător de călugăr. Era un om nervos, cu un chip arogant și cu ochi albaștri, bulbucăți. Figura lui îi părea vag cunoscută, drept una dintre multele fețe încadrate de tonsură prezente la slujbele de la Kingsbridge. William tot auzise de el de ani buni, ca fiind spionul lui Waleran în tabăra lui Philip, dar aceasta era prima ocazie în care vorbea cu el.

– Ai ceva informații pentru mine? întrebă el.

– Posibil, răspuse Remigius.

Waleran își aruncă pelerina tivită cu blană de pe umeri și se duse lângă foc, să-și încălzească mâinile. Un servitor aduse niște vin cald de soc în cupe de argint. William luă o cupă și bău din ea, așteptând nerăbdător ca servitorul să părăsească încăperea.

Waleran sorbi din cupa sa și îi adresă o privire intensă lui Remigius. Pe când servitorul ieșea, Waleran îi spuse călugărului:

– Ce pretext ai găsit ca să părăsești stăreția?

– Nici unul, răspuse Remigius.

Waleran ridică întrebător dintr-o sprânceană.

– Nu mă mai întorc, zise sfidător Remigius.

– Cum adică?

Remigius trase aer adânc în piept.

– Construiți o catedrală aici.

– Nu e decât o biserică.

– O să fie foarte mare. Aveți de gând ca, într-un final, să o faceți reședința catedralei episcopale.

Waleran ezită, după care spuse:

– Să presupunem, prin absurd, că ai avea dreptate.

– Catedrala va trebui să fie condusă de un consiliu, fie de călugări, fie de canonici.

– Și?

– Vreau să fiu stareț!

„Bineînțeles că asta vrea“, își spuse William.

Waleran rosti, pe un ton caustic:

– Și ești atât de încrezător că o să primești slujba, încât ai părăsit Kingsbridge-ul fără permisiunea lui Philip și fără să oferi nici o justificare.

Remigius părea stânjenit. William îl înțelegea: când își arăta disprețul, Waleran putea face pe oricine să dea din colț în colț.

– Sper că nu dau dovadă de vanitate, spuse Remigius.

– Presupun că ne poți duce la ascunzătoarea lui Richard.

– Da.

Încântat, William le întrerupse discuția:

– Bravo! Unde e?

Remigius nu scoase nici un cuvânt, fixându-l pe Waleran.

– Hai, Waleran, promite-i că-l faci stareț, pentru numele lui Dumnezeu! spuse William.

Și totuși, Waleran ezita. William știa că nu suporta să i se forțeze mâna.

Într-un final, episcopul zise:

– Bine. O să fii stareț.

William spuse:

– Și acum... Unde se ascunde Richard?

Remigius îl privea în continuare pe Waleran.

– Începând de azi?

– De azi.

Remigius se întoarse către William.

– O mănăstire nu e numai o biserică sau numai un dormitor. Are nevoie de ferme, de pământuri, de biserici care să-i plătească dijme...

– Spune-mi unde e Richard, iar eu o să-ți dau cinci sate cu bisericile lor parohiale, doar așa, pentru început, zise William.

– Fondarea necesită întocmirea unui hrisov cum se cuvine.

– O să-l ai, nu te teme, spuse Waleran.

William zise:

– Hai, omule, am o armată care așteaptă în afara orașului. Unde e ascunzătoarea lui Richard?

– Într-un loc numit Cariera lui Sally, aproape de drumul către Winchester.

– Știu unde! William trebui să-și reprime un chiot triumfător. E o carieră părăsită. Nimeni nu se mai duce pe-acolo.

– Îmi amintesc, rosti Waleran. Nu s-a mai lucrat acolo de ani buni. E o ascunzătoare bună: nu ai ști că e cineva pe acolo decât dacă intri efectiv în carieră.

– Dar e și o capcană, spuse William, cu o veselie sălbatică în glas. Pereții săpați sunt verticali pe trei laturi. Nimeni nu va scăpa! Și nici nu voi lua prizonieri. Imaginându-și scena, deveni și mai încântat. O să-i măcelăresc pe toți! O să fie ca și cum aş omori niște pui în propriul coteț!

Cei doi slujitori ai Domnului îl priveau ciudat.

– Ți-e puțin greață, frate Remigius? întrebă batjocoritor William. Oare gândul la masacru îi întoarce stomacul pe dos Sfinției Tale? îi spuse episcopului.

Privindu-le fețele, își dădu seama că avea dreptate în ambele cazuri. Erau niște intriganți pe cinste, acești bărbați care-și închinaseră viața religiei, dar, când venea vorba de vărsare de sânge, aveau nevoie totuși de oameni de acțiune.

– Știu că vă veți ruga pentru mine, rosti el sarcastic, după care ieși pe ușă.

Calul său, un armăsar negru care luase locul – deși nu era la fel de valoros – calului de război pe care i-l furase Richard, se afla afară, legat. William urcă în șa și ieși din oraș. Își reprimă încântarea și încercă să se gândească cu calm la strategia pe care urma să o abordeze.

Se întreba cam câți tâlhari avea să găsească la Cariera lui Sally. Organizaseră atacuri în care fuseseră mai mult de o sută. Aveau să fie cel puțin două sute, dacă nu chiar cinci sute. Era posibil ca armata lui William să fie depășită numeric, așa că trebuia să-și folosească la maximum atuurile. Unul era faptul că îi lua pe neașteptate. Un altul era armamentul: majoritatea nelegiuților aveau bâte, ciocane sau, în cel mai bun caz, securi, și nici unul nu avea armură. Dar cel mai important atu ținea de faptul că oamenii lui William erau călare. Nelegiuții aveau doar câțiva cai și era improbabil ca aceștia să fie înșeuăți și pregătiți în momentul atacului lui William. Pentru a-și mări avantajul, se hotărî să trimită câțiva arcași pe versanții dealului, ca să poată trage, spre carieră, timp de câteva minute, înaintea atacului principal.

Cel mai important lucru era să se asigure că nici unul dintre nelegiuți nu scăpa, cel puțin până nu avea certitudinea că Richard era fie prins, fie mort. Se decisese să numească vreo câțiva oameni de încredere care să rămână în spatele forței principale, și să prindă orice nelegiuți vicleni care ar fi încercat să se strecoare neobservați.

Walter aștepta cu cavalerii și cu oștenii exact în locul în care William îi lăsase cu câteva ore în urmă. Erau dornici de luptă și aveau moralul ridicat: se așteptau să aibă parte de o victorie ușoară. La scurtă vreme, străbăteau la trap drumul care ducea la Winchester.

Walter mergea alături de William, fără să rostească vreun cuvânt. Una dintre cele mai mari calități ale lui Walter era capacitatea lui de a tăcea. William observase că oamenii vorbeau mereu cu el, chiar și atunci când nu aveau nimic de spus, probabil pentru că nu se simțeau în largul lor. Walter îl respecta pe William, dar nu era stânjenit în prezența lui: erau împreună de prea multă vreme pentru așa ceva.

William simțea un amestec familiar de nerăbdare și frică de moarte. Era unul dintre lucrurile pe care le făcea bine pe lumea aceasta, și, de fiecare dată, își punea viața în pericol. Dar acest atac era deosebit. Astăzi avea șansa de a-l distruge pe bărbatul care-i stătuse ca un ghimpe în coastă timp de cincisprezece ani.

Către prânz, se opriră într-un sat suficient de mare ca să aibă o berărie. William le cumpără luptătorilor săi bere și pâine, iar aceștia adăpară caii. Înainte de a porni mai departe, îi puse la curent cu misiunea care îi aștepta.

Câțiva kilometri mai încolo, ieșiră de pe drumul care ducea la Winchester. O apucară pe o cărare aproape imposibil de distins, iar William n-ar fi observat-o dacă nu ar fi căutat-o anume. Odată ajuns pe ea, o putea urma privind cu atenție vegetația: prin pădure se vedea o fâșie lată de vreo cinci metri pe care nu creșteau copaci maturi.

Trimise arcașii înainte și, ca să le dea timp să ajungă, încetini ritmul de înaintare a restului oamenilor săi vreme de câteva minute. Era o zi senină de ianuarie, iar copacii lipsiți de frunze îngăduiau trecerea în voie a luminii rece a soarelui. William nu mai fusese la carieră de mulți ani și acum nu mai era sigur cât de departe putea fi. Cu toate acestea, odată ce ajunseră cam la un kilometru jumătate de drum, începu să vadă semne cum că poteca era folosită: vegetație călcată în picioare, puieți de copaci ruși și noroi răscolit. Spre bucuria sa, spusese lui Remigius se confirmau.

Se simțea încordat precum un arc. Semnele deveniră din ce în ce mai evidente: iarbă bătătorită de pași, excremente de cai și de oameni. Aici, în inima

pădurii, nelegiuții nu făcuseră nici un efort să-și ascundă prezența. Nu mai încăpea îndoială. Nelegiuții erau aici. Bătălia avea să înceapă în curând.

Probabil că ascunzătoarea era foarte aproape. William își încordă auzul. Dintr-un moment în altul, arcașii săi aveau să înceapă atacul și urmau să se audă strigăte și blesteme, țipete de durere și nechezatul cailor speriați.

Cărarea ducea către un luminiș mare, iar William zări, la câteva sute de metri în față, intrarea în Cariera lui Sally. Nu se auzea nici un zgomot. Ceva nu era în regulă. Arcașii săi nu trăgeau. William simți un fior de teamă. Ce se întâmplase? Era posibil ca arcașii săi să fi fost prinși într-o ambuscadă și omorâți în tăcere de către santinele? Mai mult ca sigur, nu puteau fi uciși toți fără să se stârneasă larmă.

Dar nu era timp de gândire: aproape că ajunsese la ascunzătoarea nelegiuților. Dădu pinteni calului, iar acesta porni la galop. Oamenii săi îi urmau exemplul și porniră cu toții, în tropot de copite, către carieră. În exaltarea atacului, frica lui William se evaporă.

Intrarea în carieră se făcea printr-un mic defileu întortocheat, și, pe când se apropia, William nu putea vedea ce se găsea acolo. Ridicând privirea, îi văzu pe câțiva dintre arcașii săi aflați pe dealuri, uitându-se în jos. De ce nu trăgeau? Avu o presimțire cum că avea să se petreacă un dezastru și s-ar fi oprit, ordonând retragerea, numai că bidiviii, odată porniți la atac, nu mai puteau fi opriți. Cu sabia în mâna dreaptă, cu scutul atârându-i de gât, intră în galop în cariera părăsită.

Iar acolo nu se afla nimeni.

Dezamăgirea îl izbi cu atâta forță, încât resimți suferință trupească. Aproape că izbucni în lacrimi. Toate semnele se găsiseră acolo: fusese atât de sigur! Acum, frustrarea îi strângea măruntaiele ca o cumplită durere lăuntrică.

În vreme ce caii încetineau, observă că aici fusese ascunzătoarea nelegiuților până nu demult. Văzu în jur adăposturi improvizate din crengi și din răchită, rămășițele focurilor unde-și găteau mâncarea și o grămadă de bălegar. Un colț al zonei fusese îngrădit cu câțiva pari și folosit pentru prapionirea cailor. Ici și colo, vedea semne ale traiului oamenilor: oase de pui, saci goi, un pantof uzat, un ceaun spart. Unul dintre focuri părea să mai fumege încă. Simți un val brusc de speranță: poate că abia plecaseră și încă mai puteau fi prinși! Apoi zări o siluetă ghemuită pe pământ, lângă foc. Se apropie de ea. Silueta se ridică. Era o femeie.

– Ei, ei, William Hamleigh, rosti ea. Prea târziu, ca de obicei.

– Vacă obraznică, o să-ți smulg limba pentru vorbele astea, spuse el.

– Ba n-o să mă atingi nici cu un deget, răspuse ea calmă. Am blestemat bărbați mai vajnici decât tine.

Își puse palma în dreptul chipului, arătând trei degete, un gest de vrăjitoare. Cavalerii se dădură înapoi, iar William se închină, pentru a se apăra. Femeia îl privi fără teamă cu ochii ei de un auriu surprinzător.

– Nu mă recunoști, William? întrebă ea. Ai încercat odată să mă cumperi pe o liră. Femeia izbucni în râs. Norocul tău că nu ai reușit!

William își aminti ochii aceia. Aceasta era văduva lui Tom Constructorul, mama lui Jack Jackson, vrăjitoarea care trăia în pădure. Într-adevăr, se bucura că nu reușise să o cumpere. Voia să se îndepărteze de ea cât putea de repede, dar trebuia să-i pună niște întrebări mai întâi.

– Bine, vrăjitoareo, spuse el. Richard din Kingsbridge a fost aici?

– Până acum două zile.

– Și unde s-a dus, poți să-mi spui?

– O, da, pot, zise ea. El și nelegiuții săi au plecat să lupte pentru Henric.

– Henric? întrebă William. Avea presimțirea îngrozitoare că știa la care Henric se referea femeia. Fiul lui Maud?

– Exact, spuse ea.

William simți cum îi îngheață inima în piept. Era posibil ca tânărul și energicul duce de Normandia să reușească acolo unde mama sa eșuase – și, dacă Stephen era învins acum, William putea cădea odată cu el.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el. Ce a făcut Henric?

– A traversat marea cu treizeci și șase de corăbii și a acostat la Wareham, răspuse vrăjitoarea. A adus o armată de trei mii de oameni, așa se spune. Am fost invadați!

III

Winchester era aglomerat, plin de tensiune și de pericole. Ambele armate se aflau acolo: forțele regale ale lui Stephen erau încartiruite în castel, iar rebelii ducelui Henric – printre care și Richard cu nelegiuții săi – își stabiliseră tabăra în interiorul zidurilor orașului, pe Dealul Sfântului Giles, unde se

ținea târgul anual. Soldații din ambele tabere nu aveau voie să intre în orașul propriu-zis, dar mulți dintre ei ignorau interdicția și își petreceau serile în berării, în ospătării și în bordeluri, unde se îmbătau, violau femei, se băteau și se omorau unii cu alții din cauza jocurilor de zaruri sau Nouă-Mori.

Stephen își pierduse orice spirit combativ în vară, când fiul său cel mai mare murise. Acum, Stephen stătea în castelul regal, ducele Henric în palatul episcopului, iar cele două tabere purtau discuții de pace prin reprezentanții lor, arhiepiscopul Theobald de Canterbury pentru rege și vechiul element de putere, episcopul Henric de Winchester, pentru ducele Henric. În fiecare dimineață, arhiepiscopul Theobald și episcopul Henric se întâlneau la palatul episcopului. La prânz, ducele Henric se plimba pe străzile Winchesterului, cu locotenenții săi – printre care și Richard – în urmă, și se ducea la castel să ia prânzul.

Prima dată când Aliena îl zărise pe ducele Henric, nu-i venise să creadă că era vorba chiar de bărbatul care conducea un imperiu de mărimea Angliei. Nu avea decât vreo douăzeci de ani și avea tenul bronzat, plin de pistrui al unui țăran. Era îmbrăcat într-o tunică simplă, de culoare închisă, fără nici un fel de broderie, iar părul său cu tente roșcate și-l purta tuns scurt. Arăta ca fiul harnic al unui prosper țăran liber. Cu toate acestea, după o vreme Aliena își dădu seama că avea o oarecare aură de putere. Era îndesat și musculos, lat în umeri și cu un cap mare; dar impresia de putere fizică în stare brută era schimbată de expresia ochilor săi cenușii, vioi și cercetători; iar oamenii din jurul lui nu se apropiau niciodată prea mult de el, ci îl tratau cu o familiaritate circumspectă, de parcă se temeau să nu se repeadă la ei într-o clipită.

Aliena își închipuia că prânzurile de la castel erau neplăcut de tensionate, cu liderii ambelor tabere adunați în jurul aceleiași mese. Se întreba cum de putea suporta Richard să stea la aceeași masă cu contele William. Ea ar fi înfipt cuțitul mai degrabă în William decât în friptura de căprioară. Personal, ea nu-l vedea pe William decât de la distanță, fugitiv. Părea neliniștit și irascibil, ceea ce reprezenta un semn bun.

În vreme ce conții, episcopii și abatii se întâlneau în fortăreață, nobilii mai puțin importanți se adunau în curtea castelului: cavalerii și *sheriff*-ii, baronii mai mărunți, funcționarii judecătorești și castelanii – oameni care nu puteau sta departe de capitală cât timp se discuta viitorul lor și al regatului. Aliena îl întâlnea pe starețul Philip acolo în mai toate dimineațile. În fiecare zi, apăreau alte zece zvonuri. Într-o zi, se auzise că toți conții care-l susțineau pe Stephen aveau să-și piardă titlurile (ceea ce ar fi însemnat că William și-ar fi găsit sfârșitul); a doua zi, că toți aveau să-și păstreze statutul, ceea ce ar fi spulberat

speranțele lui Richard. Umblase vestea că toate castelele lui Stephen aveau să fie dărâmate, apoi că cele ale rebelilor, după care că toate castelele aveau să fie distruse, iar în final că nu avea să se dărâme nici unul. La un moment dat se auzi zvonul că fiecare dintre susținătorii lui Henric avea să primească titlul de cavaler și o sută de acri de pământ. Richard nu voia asta, el voia titlul de conte.

Richard nu avea nici cea mai vagă idee care dintre zvonuri erau adevărate, asta dacă se găsea vreo fărâmbă de adevăr în vreunele. Deși, pe câmpul de bătălie, era unul dintre locotenenții de încredere ai lui Henric, nu era consultat în ceea ce privea detaliile negocierilor politice. Totuși, Philip părea să știe ce se petrecea. Nu spunea de unde-și primea informațiile, dar Aliena își amintea că avea un frate, care-l vizita la Kingsbridge din când în când și care lucrase pentru Robert de Gloucester și pentru împărăteasa Maud: poate că acum se afla în serviciul ducelui Henric.

Philip le spusese că negocierile se apropiau de încheierea unui acord. Înțelegerea era ca Stephen să rămână rege până la moarte, dar că Henric avea să fie numit succesorul său. Aceste vești o umpleau de neliniște pe Aliena. Stephen putea să mai trăiască alți zece ani. Ce avea să se întâmple în acest interval? În mod clar, conții lui Stephen nu aveau să-și piardă titlurile cât timp el continua să domnească. Și atunci, în ce fel aveau să fie răsplătiți susținătorii lui Henric – printre care și Richard? Oare erau nevoiți să aștepte?

Philip află răspunsul într-o după-amiază târzie, la o săptămână după sosirea lor la Winchester. Trimise un novice să-i aducă pe Aliena și pe Richard la el. Pe când mergeau pe străzile aglomerate către curtea catedralei, Richard era copleșit de o nerăbdare sălbatică, iar Aliena, de tulburare.

Philip îi aștepta în cimitir și, pe când soarele cobora către orizont, cei trei începură să discute printre pietrele funerare.

– Au ajuns la un acord, spuse Philip, fără vreun preambul. Dar lucrurile sunt un pic cam încâlcite.

Aliena nu mai suporta tensiunea.

– Richard o să ajungă conte? întrebă ea, pe un ton imperios.

Philip își mișcă mâna dintr-o parte în alta, într-un gest care însemna poate că da, poate că nu.

– E complicat. Au făcut un compromis. Pământurile care au fost luate de către uzurpatori vor fi înapoiate celor care le stăpâniseră în timpul domniei lui Henric cel bătrân.

– E tot ce-mi trebuie! spuse imediat Richard. Tata a fost conte în timpul regelui Henric!

– Taci, Richard, se răsti la el Aliena. Se întoarse către Philip: Și unde e încurcătura?

– Înțelegerea nu stipulează nimic care să-l forțeze pe Stephen să o pună în aplicare, spuse Philip. Probabil că nu vor fi schimbări până când Henric nu ajunge rege.

Richard era descumpănit.

– Dar asta o anulează!

– Nu chiar, spuse Philip. Înseamnă că tu ești contele de drept.

– Dar trebuie să trăiesc ca un proscris până la moartea lui Stephen, în timp ce animalul de William stă în castelul meu, rosti furios Richard.

– Nu vorbi atât de tare, protestă Philip, văzând un preot care trecea pe lângă ei. Toate aceste informații sunt secrete.

Aliena clocotea.

– Eu nu accept așa ceva, interveni ea. Nu am de gând să aștept ca Stephen să moară. Aștept de șaptesprezece ani și m-am săturat de așteptare.

Philip întrebă:

– Dar ce poți face?

Aliena i se adresă lui Richard:

– Majoritatea celor din ținut te consideră conte de drept. Stephen și Henric au recunoscut acum că ești contele de drept. Ar trebui să pui stăpânire pe castel și să preiei puterea care ți se cuvine de drept.

– Nu pot pune stăpânire pe castel. Mai mult ca sigur, William îl păzește cum nu se poate mai bine.

– Ai o armată, nu? spuse ea, lăsându-se purtată de forța propriei furii și frustrări. Castelul e al tău de drept și ai puterea să-l cucerești!

Richard clătină din cap exprimându-și dezacordul.

– În cincisprezece ani de război civil, știi de câte ori am văzut un castel cucerit prin atac frontal? Nici măcar o dată! Ca de obicei, părea să devină mai matur și mai autoritar de cum începea să discute chestiuni militare. Nu se întâmplă aproape niciodată. Un oraș, poate, uneori, dar nu și un castel. Poate că oamenii dinăuntru s-ar preda după un asediu, sau poate că ar primi întăriri; dar am văzut castele cucerite prin lașitate, vicleșug ori trădare, nu prin forță.

Aliena tot nu era pregătită să accepte așa ceva. I se părea că ajunseseră într-o situație disperată. Nu se putea resemna cu gândul de a mai petrece alți ani așteptând și sperând. Spuse:

– Și ce s-ar întâmpla dacă ți-ai lua armata și ai asalta castelul lui William?

– Apărătorii ar ridica podul mobil și ar închide porțile înainte ca noi să apucăm să intrăm. Am putea să ne stabilim tabăra în afara zidurilor. Apoi, William ar veni să-i salveze pe cei din interior, atacându-ne tabăra. Dar, chiar

dacă-i respingem atacul, tot n-am putea cuceri castelul. Castelele sunt greu de atacat și ușor de apărat – tocmai de aceea sunt construite.

În timp ce vorbea, în mintea agitată a Alienei încolțea sămânța unei idei.

– Lașitate, vicleșug sau trădare, spuse ea.

– Poftim?

– Ai văzut castele cucerite prin lașitate, vicleșug sau trădare.

– Aha. Da.

– Care dintre aceste metode a fost folosită de William, atunci când ne-a luat castelul, cu atâția ani în urmă?

Philip o întrerupse:

– Erau alte vremuri. În țară era pace, sub conducerea regelui Henric, de treizeci și cinci de ani. William l-a luat pe tatăl vostru prin surprindere.

– A folosit un vicleșug, spuse Richard. A intrat în castel neobservat, cu câțiva oameni, înainte să se dea alarma. Dar starețul Philip are dreptate: acum nu ai mai putea să procedezi la fel. Oamenii sunt mult prea circumspecți.

– Eu aș putea intra, zise Aliena, pe un ton încrezător, deși, pe când rostea aceste cuvinte, inima începu să-i bată mai repede de frică.

– Bineînțeles că ai putea... doar ești femeie, spuse Richard. Dar, odată ajunsă înăuntru, n-ai putea face nimic. Tocmai de aceea te-ar lăsa să intri. Ești inofensivă.

– Nu fi atât de blestemat de arogant, replică ea, mândioasă. Am ucis ca să te apăr pe tine, iar asta e mai mult decât ai făcut tu vreodată pentru mine, porc nerecunoscător ce ești, așa că, să nu îndrăznești să spui că sunt inofensivă!

– Bine, bine, nu ești inofensivă, spuse el, enervat. Ce ai face, odată ajunsă înăuntru?

Alienei îi pieri furia. „Ce aș face? se întrebă ea temătoare. La dracu' cu toate, am cel puțin la fel de mult curaj și inventivitate ca porcul ăla de William!”

– William ce a făcut?

– A făcut în așa fel încât să nu poată fi ridicat podul mobil și a ținut poarta deschisă suficient de mult timp ca să poată intra principalul contingent de atacatori.

– Atunci asta o să fac și eu, spuse Aliena, cu un nod în gât.

– Dar cum? întrebă Richard, pe un ton sceptic.

Aliena își aminti cum alinase teama de furtună a unei fete de paisprezece ani.

– Contesa îmi e datoare, spuse ea. Și își urăște soțul.

Porniră în noapte, Aliena, Richard și cincizeci dintre cei mai buni oameni ai lui și ajunseră în apropiere de Earlscastle în zori. Se opriră în pădurea

despărțită de câteva ogoare de castel. Aliena descălecă, își scoase pelerina de lână flamandă și cizmele din piele moale, acoperindu-se cu o pătură grosolană, țărănească, și încălțându-se cu o pereche de saboți. Unul dintre bărbați îi dădu un coș cu ouă proaspete pe un așternut de paie, pe care și-l puse peste braț.

Richard o măsură din cap până în picioare și spuse:

– Perfect! O țărăncuță care aduce provizii pentru bucătăria castelului.

Aliena înghiți cu greu. Ieri fusese plină de furie și de îndrăzneală, dar acum, când se pregătea să-și ducă planul la îndeplinire, era speriată.

Richard o sărută pe obraz.

– Când aud clopotul, o să spun o dată Tatăl Nostru încet, apoi grupul de avangardă va porni, îi zise el. Tu trebuie să-i faci pe gardieni să creadă că totul e în regulă, astfel ca zece dintre oamenii mei să traverseze câmpul și să intre în castel fără să se dea alarma.

Aliena dădu din cap în semn de încuviințare.

– Asigură-te numai că grosul oștenilor nu este zărit până ce grupul de avangardă nu trece de podul mobil.

Richard zâmbi.

– O să conduc chiar eu forța principală. Nu-ți face griji. Noroc!

– Și ție!

Aliena plecă.

Ieși din pădure și porni peste ogoare, către castelul pe care-l părăsise în ziua aceea îngrozitoare, cu șaisprezece ani în urmă. Văzând din nou castelul, în gând îi reveniră amintiri vii, îngrozitoare, legate de dimineața aceea, aerul umed de după furtună și cei doi cai galopând peste câmpurile pline de apă; Richard călare pe calul de război, iar ea pe calul mai mic, amândoi speriați de moarte. Negase ce se întâmplase, forțându-se să uite, repetându-și în ritmul loviturilor de copite: „Nu-mi pot aminti, nu-mi pot aminti, nu pot, nu pot, nu pot“.

Funcționase: multă vreme după aceea, nu reușise să-și aducă aminte violul, știind numai că i se întâmplase ceva îngrozitor, dar nu și detalii. Nu-și amintise până ce nu se îndrăgostise de Jack; iar atunci, amintirea o îngrozise atât de tare, încât nu fusese capabilă să-i accepte dragostea. Slavă Domnului că el se dovedise atât de răbdător! Astfel, știa că dragostea lui era puternică; pentru că suportase atâtea greutăți și tot o iubea.

Pe când se apropia de castel, invocă niște amintiri mai vesele, pentru a-și potoli bătăile inimii. Locuise aici toată copilăria ei, cu tatăl ei și cu Richard. Fuseseră bogați și trăiseră în siguranță. Se jucase pe zidurile castelului cu

Richard, pierduse vremea prin bucătărie, de unde fura bucățele de aluat dulce, și stătuse la masă alături de tatăl ei, în sala mare.

„Nu știam că eram fericită, cugetă ea. Nu știam cât de norocoasă eram că nu mă temeam de nimic.

Aceste timpuri bune se vor întoarce astăzi, își promise ea, totul e să reușesc.“

Plină de încredere în sine, spusese că îi era datoare contesa și că aceasta își ura soțul, dar, pe când călăreau în noapte, apropiindu-se de castel, se gândise la tot soiul de lucruri care puteau merge prost. În primul rând, era posibil să nici nu poată intra în castel: să se fi întâmplat ceva care să-i aducă pe oșteni în stare de alertă, sau să fie suficient de ghinionistă încât să dea peste un gardian neîndurător. În al doilea rând, odată ajunsă înăuntru, era posibil să nu reușească să o convingă pe Elizabeth să-și trădeze soțul. Trecuse un an și jumătate de când Aliena o întâlnise pe Elizabeth, în ziua furtunii: cu vremea, femeile se puteau deprinde cu bărbații răi, și era posibil ca Elizabeth să-și fi acceptat soarta între timp. În al treilea rând, chiar dacă Elizabeth ar fi fost dispusă s-o ajute, exista posibilitatea ca ea să nu dispună de autoritatea sau de curajul necesare pentru a face ce-i cerea Aliena. Data trecută când se văzuseră, nu era decât o fetiță speriată, și se prea putea ca gardienii din castel să refuze să-i urmeze ordinele.

Pe când traversa podul, Aliena era straniu de conștientă de cele din jur: vedea și auzea totul nefiresc de clar. Soldații abia se trezeau. Câțiva gardieni cu ochii împăienjeniți de somn stăteau pe ziduri, căscând și tușind, iar în poartă ședea un câine bătrân care se scărpină. Aliena își trase gluga pentru a-și acoperi chipul, ca nu cumva cineva s-o recunoască, și trecu pe sub arcadă.

La poartă era de serviciu un paznic indolent, care stătea pe o bancă înfulcând dintr-o bucată uriașă de pâine. Avea hainele în neorânduială, iar spada îi atârna de un cui bătut în perete. Simțindu-și inima cât un purice și zâmbind pentru a-și ascunde frica, Aliena îi arătă coșul cu ouă.

Santinela îi făcu semn să treacă, fără să o privească de două ori.

Trecuse de primul obstacol.

Nu exista prea multă disciplină la castel. Era de înțeles: aici rămăsese numai o mică parte din armată, lăsată acasă în timp ce soldații cei mai buni plecaseră la război. Toată agitația era în altă parte.

Asta până astăzi.

Până aici, toate bune și frumoase.

Aliena traversă curtea inferioară cu nervii întinși la maximum. Era ciudat să intre ca o străină în locul care fusese casa ei, să fie o intrusă acolo unde, altădată, avea dreptul să umble pe unde ar fi poftit. Privi în jur, atentă ca nu

cumva curiozitatea ei să bată la ochi. Cele mai multe dintre clădirile de lemn se schimbaseră: grajdurile erau mai mari, bucătăria fusese mutată și se construise un nou depozit de armament, din piatră. Curtea părea mai murdară ca altădată. Dar capela era în continuare acolo unde o știa ea, capela în care ea și Richard stătuseră în timpul acelei furtuni îngrozitoare, șocați, năuci și înghețați. Câțiva servitori își începeau treburile de dimineață. Vreo doi oșteni se plimbau de colo-colo prin curte. Aveau o înfățișare amenințătoare, sau poate că numai i se părea ei, conștientă fiind că, dacă ar fi știut ce avea de gând să facă, ar fi ucis-o.

Dacă planul lor dădea roade, înainte de căderea serii avea să fie din nou stăpâna castelului. Acest gând o umplea de încântare, dar părea ireal, ca un vis minunat și totuși imposibil.

Se duse la bucătărie. Un băiat întetea focul, iar o fată felia morcovi. Aliena le zâmbi voioasă și spuse:

– Douăzeci și patru de ouă proaspete!

Își puse coșul pe masă.

– Bucătarul nu s-a trezit încă, zise băiatul. Va trebui să aștepti ca să-ți primești banii.

– Îmi puteți da o bucățică de pâine ca gustare de dimineață?

– În sala mare.

– Mulțumesc! Aliena lăsă coșul și ieși din bucătărie.

Traversă cel de-al doilea pod mobil pentru a ajunge în curtea superioară.

Îi zâmbi gardianului de la a doua poartă. Acesta avea părul nepieptănat și ochii injectați. O cercetă din cap până-n picioare și spuse:

– Și unde te duci dumneata?

Tonul său era jucăuș și provocator.

– Să iau ceva în gură, zise ea, fără să se oprească.

El zâmbi lasciv.

– Am eu aici ceva de luat în gură, strigă după ea.

– S-ar putea să ți-o mușc, totuși, spuse ea, peste umăr.

N-o suspectaseră nici măcar pentru o clipă. Nu le trecea prin cap că o femeie ar putea fi periculoasă. Cât de proști erau! Femeile puteau face aproape toate lucrurile pe care le făceau bărbații. Cine oare se ocupa de toate cele când bărbații plecau la război sau în cruciade? Existau femei care se ocupau cu dulgheria, cu vopsitul lânii, cu tăbăcăria, cu brutăria și cu fabricarea berii. Aliena însăși era unul dintre cei mai importanți negustori din ținut. Sarcinile unei maici superioare, care conducea o mănăstire de măicuțe, erau identice cu cele ale unui abate. Ce să mai spunem, tocmai o femeie, împărăteasa Maud, stârnise războiul civil care dura de cincisprezece ani! Și totuși, acestor

oșteni cu capete seci nici prin gând nu le trecea că o femeie putea fi un agent al dușmanului, pentru că nu era ceva obișnuit!

Urcă în fugă treptele care duceau la sala mare și intră. La ușă nu se afla nici un intendent, probabil pentru că stăpânul era plecat. „În viitor, o să mă asigur ca întotdeauna să fie un intendent la ușă, își spuse Aliena, indiferent dacă stăpânul e acasă sau nu.“

Cincisprezece, douăzeci de oameni mâncau micul dejun în jurul unei mese mici. Vreo doi ridicară privirea către ea, dar nimeni nu o băgă efectiv în seamă. Observă că sala era destul de curată și, ici și colo, se vedea preocuparea unei femei: pereții erau proaspăt văruiți, iar paiele de pe jos erau amestecate cu ierburi frumos mirositoare. Într-un chip sau altul, Elizabeth își pusese amprenta asupra acestui loc. Era un semn bun.

Fără să adreseze vreo vorbă celor aflați în jurul mesei, Aliena traversă sala pentru a ajunge la scara din colț, încercând să dea impresia că avea tot dreptul să se afle acolo, dar așteptându-se în orice moment să fie oprită. Ajunse la trepte fără să tragă atenția cuiva. Apoi, pe când urca în fugă către apartamentul personal aflat la etajul superior, auzi o voce în urmă:

– N-ai voie să te duci acolo... hei, tu!

Nu luă în seamă aceste cuvinte. Auzi pașii cuiva care venea după ea.

Ajunse sus, gâfâind. Oare Elizabeth dormea în dormitorul principal, cel care, odinioară, fusese al tatălui Alienei? Sau își avea propriul pat, în fostul dormitor al Alienei? Ezită preț de-o clipă, cu inima bubuindu-i în piept. Presupuse că William deja se săturase să o aibă pe Elizabeth alături în fiecare noapte și că, probabil, îi îngăduise să aibă propria cameră. Aliena ciocăni în ușa mai mică și o deschise.

Avusese dreptate. Elizabeth ședea lângă foc, îmbrăcată într-o cămașă de noapte și-și pieptăna părul. Ridică privirea, se încruntă, după care o recunoscu pe Aliena.

– Tu ești! spuse ea. Ce surpriză!

Părea încântată.

Aliena auzi pași grei pe scări, în spatele ei.

– Pot intra? întrebă ea.

– Bineînțeles... și bine ai venit!

Aliena intră și închise iute ușa. Traversă încăperea, îndreptându-se spre Elizabeth. Un bărbat dădu buzna în încăpere, spunând:

– Hei, tu, cine te crezi?

Se repezi pe urmele Alienei, gata să o ia de braț.

– Rămâi pe loc! spuse ea, pe tonul cel mai impunător.

Bărbatul ezită. Aliena continuă:

– Am venit să o văd pe contesă, cu un mesaj de la contele William, iar tu ai fi aflat asta mai devreme, dacă ai fi păzit ușa, în loc să te îndopi cu pâine. Pe fața bărbatului apăru o expresie vinovată.

Elizabeth spuse:

– E în regulă, Edgar, o cunosc pe doamna aceasta.

– Foarte bine, contesă, zise el.

Omul ieși din încăpere și închise ușa.

„Am reușit, își spuse Aliena. Am intrat.“

În timp ce pulsul îi revenea la normal, aruncă o privire în jur. Camera nu părea cu mult schimbată față de cum arătase pe când era a ei. Văzu un bol cu petale uscate, o tapiserie drăguță pe perete, câteva cărți și un cufăr cu haine. Patul se găsea în același loc – de fapt, era același pat –, iar pe pernă se afla o păpușă de cârpe, aidoma celei pe care o avusese Aliena. Văzând toate acestea, se simțea bătrână.

– Aceasta era cândva camera mea, spuse Aliena.

– Știu, zise Elizabeth.

Aliena fu surprinsă. Nu-i povestise fetei despre trecutul ei.

– Am aflat tot ce se poate despre tine de când cu furtuna aceea îngrozitoare, îi explică Elizabeth. Adăugă: Te admir foarte mult!

În ochii ei licărea o scânteie de prețuire, de parcă Aliena ar fi fost o eroină pentru ea.

Era un semn bun.

– Iar William? întrebă Aliena. Ești mai fericită, trăind cu el?

Elizabeth își feri privirea.

– Ei bine, spuse ea, acum am camera mea, iar el a tot lipsit de-acasă. De fapt, totul e mult mai bine.

Apoi începu să plângă.

Aliena se așeză pe pat și-și petrecu brațele pe după trupul fetei. Elizabeth plângea zguduindu-se de suspine, iar lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji. Între sughiturile de plâns, gemea:

– Îl... urăsc! Aș... vrea... să... mor!

Suferința ei era atât de profundă și ea era atât de tânără, încât Alienei aproape că-i dădeau lacrimile. Conștientiza cu durere faptul că soarta lui Elizabeth ar fi putut fi chiar a ei. O mângâia pe spate, așa cum ar fi mângâiat-o pe Sally.

În cele din urmă, Elizabeth se mai calmă. Își șterse fața udă cu mâneca.

– Mi-e tare frică să nu care cumva să fac un copil, spuse ea, în culmea nefericirii. Sunt îngrozită, pentru că știu că s-ar purta urât și cu el.

– Înțeleg, zise Aliena.

Și ea fusese odată îngrozită de gândul că ar putea purta în pânțecă copilul lui William.

Elizabeth o privi cu ochii mari.

– E adevărat ce se spune despre... despre ce ți-a făcut?

– Da, e adevărat. Eram de vârsta ta când s-a întâmplat.

O vreme, se priviră în ochi una pe cealaltă, apropiate de ura pentru aceeași persoană. Dintr-odată, Elizabeth nu mai arăta deloc ca un copil.

– Ai putea scăpa de el, dacă vrei, spuse Aliena. Chiar azi.

Elizabeth o fixa cu privirea.

– Adevărat? zise ea, cu o înflăcărare demnă de milă. Chiar așa?

Aliena îi confirmă cu o mișcare din cap.

– De aceea am venit.

– M-aș putea întoarce acasă? întrebă Elizabeth, cu ochii iarăși plini de lacrimi. M-aș putea întoarce la Weymouth, la mama mea? *Azi?*

– Da. Dar trebuie să fii curajoasă.

– Fac orice, spuse ea. Orice! Spune-mi numai!

Aliena își aminti cum îi explicase în ce fel putea căpăta autoritate în fața angajaților soțului ei și se întrebă dacă Elizabeth reușise să-i pună sfaturile în aplicare.

– Servitorii se mai poartă urât cu tine? întrebă ea, direct.

– Încearcă.

– Dar tu nu le permiți.

Elizabeth arboră o expresie stânjenită.

– Păi, uneori le permit. Dar am șaisprezece ani acum și sunt contesă de aproape doi ani... și am încercat să-ți urmez sfaturile, și chiar merge!

– Stai să-ți explic, începu Aliena. Regele Stephen a încheiat o înțelegere cu ducele Henric. Toate pământurile confiscate urmează să fie înapoiate oamenilor care le stăpâneau pe vremea fostului rege Henric. Asta înseamnă că fratele meu, Richard, o să devină conte de Shiring... cândva. Dar el vrea totul înapoi acum.

Elizabeth o asculta privind-o cu ochi mari.

– Richard o să se bată cu William?

– Richard e foarte aproape acum, cu un grup mic de oameni. Dacă poate cuceri castelul azi, va fi recunoscut drept conte, iar William va fi terminat.

– Nu-mi vine să cred, spuse Elizabeth. Nu-mi vine să cred că e chiar adevărat!

Optimismul ei apărut dintr-odată era și mai sfâșietor decât fusese adâncă ei nefericire.

– Tot ce trebuie să faci e să-l lași pe Richard să intre în castel fără luptă, zise Aliena. Apoi, când se termină totul, te ducem acasă.

Elizabeth părea din nou speriată.

– Nu sunt sigură că oamenii vor face ce le spun eu.

De asta se teme și Aliena.

– Cine e căpitanul gărzilor?

– Michael Armstrong. Nu-mi place deloc de el.

– Trimite după el.

– Bine. Elizabeth își șterse nasul, se ridică și se duse la ușă. Madge! strigă cu un glas ascuțit.

Aliena auzi un răspuns în depărtare.

– Du-te și cheamă-l pe Michael! Spune-i să vină aici imediat – vreau să-l văd cât mai repede. Grăbește-te, te rog!

Se întoarse și începu să se îmbrace cu rapiditate, aruncându-și o tunică peste cămașa de noapte și încheindu-și șireturile de la ghețe. Aliena o puse la curent grăbită:

– Spune-i lui Michael să tragă clopotul cel mare pentru a-i chema pe toți în curte. Spune-i că ai primit un mesaj de la contele William și că vrei să vorbești cu toți gardienii, oștenii și servitorii. Că vrei ca trei, patru oameni să stea de pază în timp ce toți ceilalți se adună în curtea inferioară. De asemenea, spune-i că aștepți sosirea unui grup de vreo zece bărbați călare, care vin cu un alt mesaj, și că aceștia trebuie aduși la tine imediat ce sosesc.

– Sper că o să țin minte tot, spuse emoționată Elizabeth.

– Nu-ți face griji: dacă uiți ceva, o să intervin eu.

– Asta mă face să mă simt mai bine.

– Cum e Michael Armstrong?

– Urât mirositor, ursuz și puternic ca un taur.

– E inteligent?

– Nu.

– Cu atât mai bine.

Câteva clipe mai târziu, Michael Armstrong intră în încăpere. Avea o figură morocănoasă, gât scurt, umeri masivi și odată cu el pătrunse în odaie un miros de cocină. O privi întrebător pe Elizabeth, cu aerul unui om căruia nu-i picase bine faptul că fusese deranjat.

– Am primit un mesaj de la conte, începu Elizabeth.

Michael întinse mâna.

Îngrozită, Aliena își dădu seama că nu-și luase precauția de a-i oferi lui Elizabeth o scrisoare. Întregul plan avea să se prăbușească acum, din cauza unei greșeli prostești. Elizabeth îi aruncă o privire deznădăjduită. Aliena își

frământa mintea, disperată, căutând să spună ceva. În cele din urmă, fu atinsă de inspirație.

– Știi să citești, Michael?

Bărbatul o privi cu o expresie ranchiunoasă.

– O să-mi citească preotul.

– Stăpâna ta știe să citească.

Elizabeth părea speriată, dar spuse:

– Voi transmite chiar eu mesajul întregii garnizoane, Michael! Trage clopotul și adună-i pe toți în curte. Dar asigură-te că vor rămâne trei, patru oameni de pază pe ziduri.

După cum se temuse Aliena, lui Michael nu-i plăcea defel faptul că Elizabeth preluase comanda. Părea gata să se revolte.

– De ce nu mă lăsați pe mine să le vorbesc?

Cuprinsă de neliniște, Aliena își dădu seama că era posibil să nu reușească să-l convingă pe bărbatul acesta: era posibil ca omul să fie prea prost pentru a înțelege argumentele logice. Spuse:

– I-am adus contesei ultimele vești de la Winchester. Vrea să-și anunțe chiar ea oamenii.

– Și, care *este* veștile? întrebă el.

Aliena nu mai rosti nici un cuvânt, privind-o pe Elizabeth. O dată în plus, aceasta părea speriată. Aliena nu-i spusese ce anume conținea respectivul mesaj fictiv, așa că tânăra contesă nu avea cum să-i răspundă lui Michael. În cele din urmă, Elizabeth își urmă vorba, de parcă Michael n-ar fi spus nimic.

– Spune-le paznicilor să fie atenți la un grup de vreo zece călăreți. Conducătorul lor vine cu vești proaspete de la contele William și trebuie adus în fața mea îndată ce sosește. Acum du-te și pune să fie tras clopotul!

În chip limpede, Michael era tentat să se opună. Rămase nemișcat, încruntându-se, în timp ce Aliena își ținea răsuflarea.

– Alți mesageri, spuse el, ca și cum ar fi fost ceva foarte greu de înțeles. Doamna aceasta aduce un mesaj, după care zece călăreți aduc un altul.

– Da... acum te duci, te rog, să-i aduni pe ceilalți? zise Elizabeth.

Aliena sesiză tremurul din vocea ei.

Michael păru învins. Nu înțelegea ce se întâmpla, dar nici nu vedea vreun lucru la adresa căruia să obiecteze. În cele din urmă, rosti, în silă:

– Prea bine, doamnă.

Apoi ieși.

Aliena răsuflă ușurată.

– Ce o să se întâmple? întrebă Elizabeth.

– Când vor fi adunați cu toții în curte, o să le spui de pacea încheiată între regele Stephen și ducele Henric, spuse Aliena. Această veste o să le distragă tuturor atenția. Cât le vorbești tu, Richard va trimite o avangardă de zece oameni. Însă, gărzile vor crede că sunt mesagerii trimiși de contele William, așa că nu vor intra imediat în panică și nici nu vor ridica podul mobil. Când timpul primul grup se apropie de castel, tu trebuie să-i ții pe toți captivați de ce spui. Ai înțeles?

Elizabeth părea înfricoșată.

– Și apoi? întrebă ea.

– Când îți fac semn, le spui că ai predat castelul în mâinile contelui de drept, Richard. Apoi, armata lui Richard va ieși din ascunzătoare și va porni spre castel. În momentul acela, Michael își va da seama ce se întâmplă. Dar oamenii săi vor avea îndoieli în ceea ce privește persoana căreia să îi fie loiali – pentru că tu le-ai spus să se predea și l-ai numit pe Richard conte de drept –, iar grupul de avangardă va fi deja înăuntru, împiedicându-i să închidă porțile.

Se auzi dangățul clopotului. Stomacul Alienei se contractă de spaimă.

– Gata, nu mai avem timp. Cum te simți?

– Mi-e frică!

– Și mie. Hai să mergem!

Coborârea treptele. Clopotul din turnul de la poartă suna așa cum o făcea în vremea în care Aliena nu era decât o fată fără griji. „Același clopot, același sunet, altă Aliena“, își spuse ea. Știa că se auzea peste câmpuri, până la marginea pădurii. Acum Richard deja rostea încet Tatăl Nostru, pentru a măsura cât avea de așteptat până trimeea grupul de avangardă.

Aliena și Elizabeth ieșiră din fortăreață și traversară podul mobil care lega cele două curți. Elizabeth avea obraji palizi de frică, dar gura îi era încleștată într-o expresie hotărâtă. Aliena îi zâmbi pentru a o încuraja și își puse din nou gluga. Nu văzuse nici o figură familiară până acum, dar chipul ei era binecunoscut în întreg ținutul, și era sigur că, mai devreme sau mai târziu, cineva avea să o recunoască. Dacă Michael Armstrong afla cine era, își putea da seama că se petreceau lucruri dubioase, oricât de greu de cap ar fi fost. Mai mulți oameni îi aruncară priviri curioase, dar nimeni nu i se adresă.

Ea și Elizabeth ajunseră în mijlocul curții inferioare. Datorită înclinării terenului, Aliena putea vedea peste capetele celor adunați, prin poarta principală, până la câmpurile de dincolo de ziduri. Primul grup de călăreți ar fi trebuit să iasă de la adăpostul copacilor, dar Aliena nu vedea nici un semn care să le trădeze prezența. „O, Doamne, sper că nu s-a întâmplat nimic“, își spuse ea în gând, îngrozită.

Elizabeth avea nevoie de ceva pe care să stea cât timp le vorbea oamenilor. Aliena îi spuse unui servitor să aducă o scară pentru încălecat de la grajduri. Cât așteptau, o femeie în vârstă o privi pe Aliena și spuse:

– Hei, e doamna Aliena! Ce mă bucur să vă văd!

Aliena își simți inima îngreunându-se, de parcă ar fi fost de plumb. O recunoscu pe femeie drept o bucătăreasă care lucrase la castel înainte de venirea celor din familia Hamleigh. Se forță să zâmbească și zise:

– Bună, Tilly, ce mai faci?

Tilly îi dădu un ghiont celui aflat lângă ea.

– E doamna Aliena! S-a întors după atâta timp! O să ne fiți stăpână din nou, doamnă?

Aliena nu voia ca și lui Michael Armstrong să-i vină aceeași idee. Neliniștită, aruncă o privire în jur. Din fericire, Michael nu se găsea suficient de aproape încât să fi auzit ce spunea bucătăreasa. Totuși, schimbul de replici ajunsese la urechile unuia dintre oștenii săi, iar acesta se uita încruntat la Aliena. Femeia îi susținu privirea, prefăcându-se pe deplin în largul ei. Bărbatul nu avea decât un ochi – motiv pentru care, mai mult ca sigur, fusese lăsat acasă, în loc să plece la război cu William –, iar Alienei i se păru dintr-odată caraghios să fie țintuită cu privirea de un om cu un singur ochi, așa că trebui să-și reprime un hohot de râs. Își dădu seama că era ușor isterică.

Servitorul se întoarse cu scara pentru încălecat. Clopotul încetă să mai bată. Aliena se forță să se calmeze, în timp ce Elizabeth se urcă pe scara pentru încălecat, iar mulțimea amuți.

Elizabeth se adresă oamenilor:

– Regele Stephen și ducele Henric au încheiat pacea.

Se opri din vorbit, iar din mulțime se înălțară ovații. Aliena privea prin spațiul deschis al porții. „Acum, Richard, rostea ea în gând, acum e momentul, nu mai aștepta!“ Elizabeth zâmbi și îi lăsă pe oameni să ovaționeze o bucată de timp, după care continuă:

– Stephen va rămâne rege până la moarte, apoi succesorul său va fi Henric.

Aliena aruncă priviri scrutătoare către gărzile din turnuri și de la poartă. Păreau relaxați. Unde era Richard?

Elizabeth spunea:

– Tratatul de pace va aduce multe schimbări în viețile noastre.

Aliena văzu gărzile abordând posturi încordate. Unul dintre oșteni ridică mâna pentru a-și umbri ochii și privi peste câmpuri, în timp ce un altul se

întoarse și privi către curte, ca și cum ar fi încercat să întâlnească privirea căpitanului. Dar Michael Armstrong o asculta atent pe Elizabeth.

– Actualul și viitorul rege au hotărât ca toate pământurile să fie înapoiate celor care le-au stăpânit în timpul domniei fostului rege Henric.

Aceste cuvinte stârniră o hărmălaie de comentarii în mulțime, cei de față întrebându-se dacă această decizie avea să afecteze și domeniul Shiring. Aliena îl observă pe Michael Armstrong, pe a cărui față se așternuse o expresie gânditoare. Aliena văzu, în sfârșit, avangarda lui Richard prin spațiul liber reprezentat de poartă. „Repede, le spuse ea în gând, grăbiți-vă!“ Dar ei veneau la trap, ca să nu alarmeze gărzile.

Elizabeth spunea:

– Trebuie să mulțumim cu toții Domnului pentru acest tratat de pace. Ar trebui să ne rugăm ca regele Stephen să domnească cu înțelepciune în anii ce se vor scurge până la sfârșitul vieții sale și ca tânărul duce să mențină pacea până când Dumnezeu va hotărî să-l ia pe Stephen la el...

Se descurca de minune, deși începea să dea semne de îngrijorare, ca și cum era pe cale să rămână fără idei.

Toți oștenii de pe ziduri priveau spre câmp, cercetând grupul care se apropia. Li se spusese să aștepte un astfel de contingent și să-l ducă pe conducător imediat la contesă, așa că nu era nevoie să întreprindă ceva, dar se arătau curioși.

Bărbatul cu un singur ochi se întoarse și privi prin spațiul porții, după care se înturnă și o privi fix încă o dată pe Aliena, iar ea presupuse că omul medita asupra însemnătății prezenței ei aici și a faptului că de castel se apropia un grup de călăreți.

Unul dintre oștenii de pe ziduri păru să ia o hotărâre și se făcu nevăzut, pe când cobora treptele care duceau la nivelul solului.

Mulțimea devenea ușor neliniștită. Elizabeth le vorbea meșteșugit, dar ei erau nerăbdători să primească vești concrete.

Elizabeth spuse:

– Acest război a început în anul nașterii mele și, ca mulți alți tineri din regatul acesta, aștept cu nerăbdare să văd cum este pacea.

Oșteanul din turn apăru la baza acestuia, traversă iute curtea și prinse a-i vorbi lui Michael Armstrong.

Prin poartă, Aliena vedea că grupul de călăreți se afla încă la câteva sute de metri distanță. Nu erau suficient de aproape. Îi venea să țipe de frustrare. Nu avea să mai poată ține situația în frâu pentru mult timp.

Michael Armstrong se întoarse și privi prin cadrul porții, încruntându-se. Bărbatul cu un singur ochi îl trase de mânecă și îi spuse ceva, arătând cu degetul înspre Aliena.

Aliena se temea că Michael avea să închidă porțile și să ridice podul mobil înainte ca Richard să apuce să intre, dar nu știa ce putea face pentru a-l împiedica. Se întreba dacă avea cumva curajul de a se arunca asupra lui înainte de a da ordinul. Încă mai purta pumnalul legat de antebrațul stâng: ar fi putut chiar să-l omoare. Michael se întoarse înspre porți, decis. Aliena ridică brațul și atinse cotul lui Elizabeth.

– Oprește-l pe Michael! șuieră ea.

Elizabeth dădu să spună ceva, dar de pe buzele sale nu ieși nici un sunet. Părea împietrită de frică. Apoi, expresia i se schimbă. Trase aer adânc în piept, își înalță capul și rosti, pe un ton plin de autoritate:

– Michael Armstrong!

Michael se întoarse pe călcâie și o privi.

Aliena își dădu seama că nu mai exista cale de întoarcere. Richard nu se găsea suficient de aproape, dar ea nu mai avea vreme. Îi spuse lui Elizabeth:

– Acum! Spune-le acum!

Elizabeth rosti:

– Am predat castelul contelui de drept, Richard din Kingsbridge!

Michael se holba la ea, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

– Nu poți face așa ceva! strigă el.

– Vă ordon să lăsați armele deoparte, spuse Elizabeth. N-o să fie nici o vărsare de sânge!

Michael se întoarse și urlă:

– Ridicați podul mobil! Închideți porțile!

Oștenii se grăbiră să-i execute ordinul, dar căpitanul gărzilor șovăise cu o clipă prea mult. În timp ce oamenii săi ajungeau la ușile masive, cu întărituri de fier, care ar fi blocat arcada de la intrare, grupul de avangardă al lui Richard trecu podul în tropot de copite și intră în curte. Cei mai mulți dintre oamenii lui Michael nu purtau armură și unii dintre ei nu aveau nici măcar săbiile la brâu, așa că se împrăștiară din fața călăreților.

Elizabeth strigă:

– Toată lumea să rămână calmă! Acești mesageri îmi vor confirma ordinele!

De pe întărituri se auzi un răcnet: unul dintre gardieni își făcuse palmele căuș în dreptul gurii și țipa spre cei din curte:

– Michael! Atac! Suntem atacați! Sunt o mulțime!

– Trădare! mugi Michael și își trase sabia.

Dar doi dintre oamenii lui Richard se aruncară imediat asupra lui, cu lamele lucind. Loviră, sângele țâșni, iar Michael se prăbuși. Aliena își feri privirea.

Unii dintre oamenii lui Richard puseseră stăpânire pe poartă și pe camera unde se găsea roata cu care se ridica podul. Doi dintre ei ajunse pe întărituri, iar gărzile lui Michael li se predară.

Prin poartă, Aliena zări grosul atacatorilor galopând peste câmpuri, către castel, iar inima îi săltă în piept de bucurie.

Elizabeth striga cât o țineau plămâni:

– E vorba de o predare pașnică! Nimeni n-o să fie rănit, vă promit! Rămâneți pe loc!

Toți cei prezenți rămăseseră ca împietriți, ascultând cum tunetul copitelor cailor lui Richard se apropia. Oștenii lui Michael păreau dezorientați și nesiguri, dar nici unul dintre ei nu schiță vreo o mișcare: conducătorul lor căzuse, iar contesa le spusese să se predea. Servitorii de la castel erau ca paralizați de rapiditatea cu care se succedau evenimentele.

Apoi Richard intră pe poartă, pe calul său de război.

Era un moment măreț, iar sufletul Alienei fu cuprins de mândrie. Richard era chipeș, zâmbitor și victorios. Aliena strigă:

– Conte de drept!

Bărbații care intrau în curte în urma lui Richard preluară strigătul, iar acesta fu repetat chiar și de câțiva oameni din mulțime – cei mai mulți nu-l aveau deloc la inimă pe William. Lăsându-și calul la pas, Richard făcu un tur al curții, fluturând din mână și mulțumind pentru ovații.

Aliena se gândea la toate prin câte trecuse de dragul acestui moment. Avea treizeci și patru de ani și își petrecuse jumătate din viață luptând pentru ceea ce tocmai se împlinise. „Toată viața mea de adult, își spuse ea. Asta am dăruit acestei cauze.“ Își amintea cum îndesa lână în saci până ce mâinile i se înroșeau, se umflau și sângerau. Își amintea chipurile pe care le văzuse pe drum, fețe lacome, crude și lascive de bărbați care ar fi ucis-o dacă ar fi arătat cel mai mic semn de slăbiciune. Se gândea cum își împietrise inima împotriva dragului ei Jack, măritându-se cu Alfred; și se gândea la lunile în care dormise pe podea la picioarele patului lui, ca un câine; iar toate acestea pentru că Alfred promisese că avea să plătească armele și armura necesare pentru ca Richard să poată lupta ca să-și recâștige castelul.

– Iacătă, Tată, rosti ea cu putere.

Nimeni nu o auzi: ovaționau prea tare.

– Asta ai voit, i se adresă ea dragului și regretatului ei tată, iar inima îi era cuprinsă de amărăciune și de triumf totodată. Ți-am promis-o și m-am ținut de cuvânt. Am avut grijă de Richard, iar el a luptat toți anii aceștia, iar acum ne întoarcem în sfârșit acasă, cu Richard conte. Acum... Tonul i se transformă într-un strigăt, dar, cum toți strigau, nimeni nu observă lacrimile care i se rostogoleau pe obraji. Acum, tată, mi-am încheiat socotelile cu tine, așa că te poți odihni în mormânt, lăsându-mă să trăiesc în pace!

Capitolul 16

I

Chiar și în sărăcie, Remigius era arogant. Intră în conacul de lemn din satul Hamleigh cu capul sus și privi disprețuitor la bârnele uriașe, grosolan cioplite care susțineau acoperișul, la pereții din lut amestecat cu nuiete și la vatra deschisă, fără horn, din mijlocul podelei din pământ bătătorit.

William îl privea. „Poate că nu-mi surăde mie norocul în ultima vreme, dar n-am ajuns atât de jos ca tine“, zise el în gând, observând sandalele drese de mai multe ori ale călugărului, roba murdară, barba lui nerasă și părul neîngrijit. Remigius nu fusese niciodată un om prea gras, dar acum era mai slab ca oricând. Expresia arogantă așternută pe chipul său nu reușea să ascundă ridurile de oboseală sau pungile vineții de înfrângere de sub ochi. Remigius nu se arăta încă zdrobit, dar era grav lovit.

– Dumnezeu să te binecuvânteze, fiule, îi spuse el lui William.

Acesta nu era dispus să intre în jocul lui.

– Ce vrei, Remigius? întrebă el, insultându-l intenționat pe călugăr, refuzând să i se adreseze cu „părinte“ sau cu „frate“.

Remigius tresări de parcă ar fi fost lovit. William își dădu seama că omul mai primise astfel de tratamente de când coborâse vertiginos pe scara socială. Remigius spuse:

– Pământurile pe care mi le-ai dat în calitate de vicar al canonicilor au fost luate înapoi de către contele Richard.

– Nici nu mă mir, răspunse William. Totul trebuie redat stăpânilor din vremea bătrânului rege Henric.

– Dar asta înseamnă că eu nu mai am nici un venit.

– Tu și o groază de alți oameni, spuse nepăsător William. Va trebui să te întorci la Kingsbridge.

Chipul lui Remigius păli de mânie.

– Nu pot face asta, rosti el, încet.

– De ce nu? întrebă William, punând sare pe rană.

– Știi bine de ce!

– Pentru că Philip ți-ar zice să nu pui preț pe secretele smulse de la fetițe? Crede că l-ai trădat, spunându-mi mie unde era ascunzătoarea nelegiuitorilor? E furios pe tine pentru că ai devenit vicarul unei biserici care trebuia să ia locul catedralei sale? Ei bine, atunci cred și eu că nu te poți întoarce!

– Dă-mi ceva, imploră Remigius. Un sat. O fermă. O biserică mică.

– Nu se primește răsplată pentru înfrângere, călugăre, spuse William, pe un ton aspru. Îi plăcea situația. În lumea din afara mănăstirii, nimeni nu are grijă de tine. Rața înghite viermii, și vulpile omoară rațele, oamenii trag cu arcul în vulpi, iar diavolii îi vânează pe oameni.

Vocea lui Remigius se reduse la o șoaptă.

– Ce o să mă fac?

William zâmbi și spuse:

– Să cerșești!

Remigius se întoarse pe călcâie și ieși din casă.

„Tot mândru te ții, își spuse William, dar nu pentru mult timp. O să cerșești.“

Îi făcea plăcere să vadă pe cineva care se prăbușise mai tare decât el însuși. Nu avea să uite niciodată agonia înnebunitoare pe care o simțise stând în fața porții propriului castel, fără să fie primit înăuntru. Intrase la bănuieli atunci când auzise că Richard și o parte din oamenii săi părăsiseră Winchesterul; apoi, când pactul de pace fusese anunțat, neliniștea sa se transformase în alarmă, își luase cavalerii și oștenii și pornise spre Earlscastle. Lăsase în urmă un contingent armat care avea ordine să apere castelul, așa că se aștepta să-l găsească pe Richard pe câmp, asediind întăriturile. Când văzuse că locul părea pașnic, răsuflase ușurat, și se certase în gând pentru că reacționase atât de înspăimântat la dispariția lui Richard.

Însă, când se apropiase mai mult, văzuse că podul mobil era ridicat. Își oprise calul la marginea șanțului de apărare și strigase:

– Deschideți poarta contelui!

Iar atunci, Richard apăruse pe întărituri și spusese:

– Conte e înăuntru!

Simțise cum îi fuge pământul de sub picioare. Se temuse mereu de Richard, fusese mereu conștient că reprezenta un rival periculos, dar nu își dăduse seama de marea sa vulnerabilitate. Crezuse că adevăratul pericol urma să vină după moartea lui Stephen, când Henric avea să devină rege, ceea ce se putea întâmpla și peste zece ani. Acum, pe când stătea într-un conac sărăcăcios, meditând la greșelile făcute, își dădea seama că, de fapt, Richard fusese foarte inteligent. Își croise drum foarte dibaci. Nu putea fi acuzat că tulburase pacea regelui, din moment ce războiul nu se încheiase în mod oficial. Pretenția sa la domeniu era legitimată de termenii tratatului de pace. Iar Stephen, bătrân, obosit și înfrânt, nu mai avea energia necesară pentru a purta și alte bătălii.

Dovedind generozitate, Richard îi eliberase pe oștenii lui William care voiau să continue lupta alături de acesta. Waldo Un-Ochi îi povestise cum fusese cucerit castelul. Trădarea lui Elizabeth îl înnebunea, dar, pentru William, cel mai umilitor lucru îl reprezenta rolul pe care-l jucase Aliena. Fata neajutorată pe care el o violase, o chinuse și o dăduse afară din casă cu atâția ani în urmă se întorsese și se răzbunase.

De câte ori se gândea la acest lucru, stomacul îl ustura, cuprins de amăreală, de parcă ar fi băut oțet.

Primul său impuls fusese să se lupte cu Richard. William ar fi putut să-și păstreze armate, să trăiască de pe urma recoltelor din împrejurimi, să ia cu forța impozite și alimente de la țărani, purtând o bătălie continuă cu rivalul său. Dar Richard deținea controlul castelului și avea timpul de partea sa, pentru că susținătorul lui William, Stephen, era bătrân și înfrânt, iar Richard se afla în grațiile ducelui Henric, care avea să devină, în cele din urmă, regele Henric.

Așa că William hotărâse să-și reducă pierderile pe cât de mult cu putință. Se retrăsese în satul Hamleigh și se mutase înapoi în conacul unde crescuse. Hamleigh și satele din vecinătate îi fuseseră acordate tatălui său în urmă cu treizeci de ani. Era o proprietate care nu făcuse niciodată parte din domeniul de conte, așa că Richard nu putea ridica nici o pretenție asupra ei.

William spera că, dacă nu ieșea cu nimic în evidență, Richard se va mulțumi cu răzbunarea de până acum și avea să-l lase în pace. Deocamdată, această tactică dăduse rezultate. Cu toate acestea, William ura satul Hamleigh. Ura casele mici, îngrijite, rațele gălăgioase de pe iaz, biserica de piatră cenușie, copiii rumeni în obraji, femeile cu șolduri late și bărbații puternici, plini de ranchiună. Îl ura pentru că era umil, simplu și sărac, îl ura pentru că simboliza prăbușirea familiei sale din poziția de putere obținută atât

de greu. Îi privea pe țăranii truditori începând aratul de primăvară și estima cât avea să fie partea sa din recoltă, dându-și seama că reprezenta o cantitate mizeră. Se dusese la vânătoare pe cei câțiva acri de pădure și nu reușise să găsească nici o căprioară, iar pădurarul îi spusese:

– Acum nu mai puteți să vânați decât mistreți, stăpâne... nelegiuții au mâncat toate căprioarele pe timpul foametei.

Organizase o ședință de tribunal în sala mare a conacului, cu vântul vuind prin găurile pereților de nuiete și lut, dictase sentințe aspre și impusese amenzi mari, lăsându-se condus de capricii; dar nu avusese parte de prea mare satisfacție.

Bineînțeles, renunțase la construirea noii biserici din Shiring. Nu-și putea permite să-și construiască o casă de piatră pentru el, cu atât mai puțin o biserică. Constructorii încetaseră lucrul când nu mai fuseseră plătiți, iar William nu avea habar ce se întâmplase cu ei: poate că se întorseseră cu toții la Kingsbridge, în slujba starețului Philip.

Dar acum avea coșmaruri.

Se desfășurau toate la fel. O vedea pe mama sa în lumea morților. Îi curgea sânge din urechi și din ochi, iar când își deschidea gura să vorbească, și de acolo îi curgea sânge. Această imagine îl umplea de o spaimă îngrozitoare. La lumina zilei, nu putea spune exact ce anume îl speria, pentru că ea nu-l amenința în nici un fel. Dar noaptea, când mama sa îi apărea în vis, se simțea cuprins de un val de frică pură, o panică irațională, isterică, oarbă. Odată, pe când era doar un băiețel, intrase într-un iaz care se adâncea brusc și se trezise sub apă, incapabil să respire; iar nevoia aceea copleșitoare de a trage aer în piept reprezenta una dintre amintirile din copilărie pe care trecerea timpului nu le putea șterge; dar teama aceasta era de zece ori mai rea. Încercarea de a se îndepărta de chipul însângerat al mamei sale era precum strădania de a alerga prin nisipuri mișcătoare. Se trezea atât de zguduit, încât parcă ar fi fost zvârlit de cealaltă parte a odăii, cum nu se poate mai șocat, transpirând și gemând, cu toate fibrele trupului încordate din pricina tensiunii acumulate. Walter venea lângă patul lui cu o lumânare – William dormea în sala mare, separat de ceilalți printr-un paravan, pentru că aici nu exista dormitor.

– Ați strigat în somn, stăpâne, murmura Walter.

William găfâia, privind buimac la patul cel real, la peretele real și la Walter cel real, până ce puterea coșmarului se estompa încet, până în punctul dincolo de care nu-i mai era deloc frică; atunci, spunea:

– N-a fost nimic, un simplu vis, du-te de aici!

Dar îi era teamă să adoarmă din nou. Și, a doua zi, oamenii săi îl priveau de parcă ar fi fost vrăjit.

La câteva zile după discuția cu Remigius, stătea pe același jilț tare, lângă același foc care umplea camera de fum, când în încăpere intră episcopul Waleran.

William tresări, speriat. Auzise tropotul cailor, dar presupusese că era Walter, care se întorcea de la moară. Când îl văzu pe episcop, se pomeni că nu știa ce să facă. Waleran fusese mereu arogant și avusese mereu aere de superioritate, și, în repetate rânduri, îl făcuse pe William să se simtă prost, stângaci și necioplit. Era umilitor ca Waleran să vadă condițiile modeste în care trăia William acum.

William nu se ridică pentru a-și întâmpina oaspetele.

– Ce vrei? i se adresă el, tăios.

Nu avea nici un motiv să fie politicos: voia ca Waleran să plece cât mai curând posibil.

Episcopul îi ignoră lipsa de politețe.

– *Sheriff-ul* a murit, spuse el.

La început, William nu pricepu încotro bătea.

– Și ce mă interesează pe mine?

– Va fi numit un *sheriff* nou.

William se pregătea să spună „Și ce dacă?“, dar se opri. Waleran își făcea griji în legătură cu identitatea noului *sheriff*. Și venise la William ca să discute despre aceasta. Ceea ce nu putea însemna decât un singur lucru, nu-i așa? În inima sa se ivi o rază de speranță, dar el o suprimă, îndârjit: când venea vorba de Waleran, speranțele se transformau de cele mai multe ori în frustrare și în dezamăgire. Întrebă:

– La cine te-ai gândit?

– La tine.

Era răspunsul la care William nu îndrăznise nici măcar să spere. Ar fi vrut să poată crede în el. Un *sheriff* viclean și nemilos putea fi aproape la fel de important și de influent ca un conte sau ca un episcop. Aceasta ar fi constituit întoarcerea lui la bogăție și la putere. Se forță să se gândească la eventualele obstacole.

– De ce m-ar numi pe mine regele Stephen?

– L-ai susținut împotriva ducelui Henric și, drept urmare, ți-ai pierdut domeniul și titlul de conte. Îmi închipui că ar vrea să te recompenseze cumva.

– Nimeni nu face vreodată ceva doar din recunoștință, spuse William, repetând una dintre zicalele mamei sale.

– Lui Stephen n-are cum să-i placă faptul că noul conte de Shiring e un bărbat care a luptat împotriva lui, zise Waleran. S-ar putea să vrea ca *sheriff*-ul să fie o forță care să contracareze acțiunile lui Richard.

Ei bine, aceste vorbe erau cum nu se poate mai logice. Fără de voie, William resimțea încântare. Începu chiar să creadă că era posibil să plece din fundătura aceea numită satul Hamleigh. Ar fi dispus din nou o forță respectabilă de cavaleri și de oșteni, în loc de grupul jalnic pe care-l avea acum pe lângă el. Avea să prezideze tribunalul ținutului de la Shiring și să se opună dorințelor lui Richard.

– *Sheriff*-ul locuiește la castelul din Shiring, rosti el, cu un glas în care se deslușea dorința.

– Ai fi bogat din nou, adăugă Waleran.

– Da.

Exploatate cum se cuvine, posturile de *sheriff* puteau aduce profituri imense. William avea să câștige aproape la fel de mulți bani ca atunci când era conte. Dar se întreba de ce adusese Waleran acest lucru în discuție.

O clipă mai târziu, episcopul dădu răspunsul la această întrebare.

– Ai putea să finanțezi biserica nouă, până la urmă.

Deci asta era. Waleran nu făcea nimic fără să aibă un motiv ascuns. Voia ca William să ajungă *sheriff*, astfel încât acesta să-l ajute să-și construiască biserica. Iar William era dispus să îi facă pe plac. Dacă ar putea termina biserica închinată memoriei mamei sale, poate că toate acele coșmaruri ar înceta.

– Chiar crezi că se poate? întrebă el, fierbând de nerăbdare.

Waleran încuviință.

– Va costa, bineînțeles, dar cred că se poate face.

– Va costa? întrebă William, cuprins de o neliniște bruscă. Cât?

– E greu de spus. În Lincoln sau la Bristol, titlul de *sheriff* te-ar costa cinci, șase sute de lire; dar *sheriff*-ii acelor orașe sunt mai bogați decât cardinalii. Pentru un oraș mic cum e Shiring, dacă tu ești candidatul dorit de rege – lucru de care mă pot ocupa eu –, probabil că poți obține numirea pentru o sută de lire.

– O sută de lire! Speranțele lui William se spulberară. De la bun început, se temuse de o astfel de dezamăgire. Dacă aș fi avut o sută de lire, n-aș mai fi trăit în condițiile astea! spuse el, plin de amărăciune.

– Dar poți obține această sumă, zise Waleran, pe un ton destins.

– De la cine? Lui William îi veni o idee. O să-mi dai tu?

– Nu fi prost, spuse Waleran, cu o condescendență enervantă. Tocmai de asta există cămătarii evrei!

Având în suflet un amestec familiar de speranță și de ranchiună, William își dădu seama că, și de data aceasta, episcopul avea dreptate.

Trecuseră doi ani de când apăruseră primele crăpături, iar Jack nu găsisese încă o soluție pentru această problemă. Ba, mai rău, crăpături identice apăruseră și în prima travee a naosului. Proiectul lui avea ceva fundamental greșit. Structura era suficient de puternică pentru a susține greutatea boltei, dar nu și pentru a rezista la vânturile care loveau cu putere zidurile înalte.

Stătea pe schelă, foarte sus, holbându-se de la mică distanță la crăpăturile nou apărute, care se lărgeau. Trebuia să se gândească la o modalitate de a întări partea superioară a zidului, astfel încât să nu se miște odată cu vântul.

Medita asupra felului în care era întărită partea inferioară a pereților. În peretele exterior al navei laterale se aflau stâlpi puternici, groși, legați de naos prin jumătăți de arcade ascunse în acoperișul lateralei. Jumătățile de arcadă susțineau zidul pe o suprafață mare, ca niște contraforturi distanțate. Deoarece aceste instrumente de susținere erau ascunse, naosul își păstra înfățișarea luminoasă și grațioasă.

Trebuia să inventeze un sistem similar și pentru partea de sus a zidurilor. Putea prelungi navele laterale cu încă un cat și să repete pur și simplu această tehnică a contraforturilor distanțate; dar asta ar bloca lumina care intra pe ferestrele luminatorului – iar noul stil de construcție se baza tocmai pe lumina mai puternică a interiorului clădirii.

Bineînțeles, nu laterala propriu-zisă oferea susținere: efectul era obținut datorită stâlpilor grei din peretele lateral și din jumătățile de arcadă. Nava laterală ascundea aceste elemente structurale. Dacă ar fi reușit să construiască stâlpi și jumătăți de arcadă care să susțină luminatorul *fără* să-i mai încorporeze într-un cat al navei laterale, problema ar fi putut fi rezolvată imediat.

Auzi o voce de jos care-l striga.

Se încruntă. Simțea că se afla pe cale să descopere o soluție atunci când fusese întrerupt, dar, acum, ideea dispăruse. Coborî privirea. Îl striga starețul Philip.

Intră în turnuleț și coborî scara în spirală. Philip îl aștepta jos. Starețul fierbea de furie.

– Richard m-a trădat! spuse el, fără alt preambul.

Jack se arătă surprins.

– În ce fel?

La început, Philip nu răspunse la întrebare.

– După câte am făcut pentru el, vorbea el mai departe. Am cumpărat lâna Alienei atunci când toți ceilalți voiau cu tot dinadinsul să o înșele – dacă nu aş fi fost eu, poate că nici nu ar fi reuşit să-şi înceapă afacerea. Apoi, când totul s-a prăbuşit, i-am făcut rost de slujba de şef al gărzii. Iar în noiembrie, anul trecut, l-am avertizat în privința tratatului de pace, și așa a reuşit să pună stăpânire pe Earlscastle. Iar acum că a recâştigat domeniul și conduce după voia inimii, mi-a întors spatele.

Jack nu-l mai văzuse niciodată pe Philip atât de vânăt la față. Creștetul ras al călugărului era purpuriu de indignare și starețul împrôșca în timp ce vorbea.

– În ce fel te-a trădat Richard? întrebă Jack.

Încă o dată, Philip nu luă în seamă întrebarea.

– Am știut întotdeauna că are un caracter slab. A susținut-o prea puțin pe Aliena, de-a lungul anilor – s-a mulțumit să ia de la ea tot ce și-a dorit, fără să se gândească la nevoile ei. Dar n-am crezut că e chiar un ticălos!

– Ce a făcut, mai precis?

În sfârșit, starețul îi spuse:

– A refuzat să-mi permită accesul în carieră!

Jack fu șocat. Era o lipsă crasă de recunoștință.

– Și prin ce și-a justificat hotărârea?

– Spune că toate terenurile trebuie să revină celor care le stăpâneau pe vremea primului rege Henric. Iar cariera ne-a fost dată de regele Stephen.

Lăcomia lui Richard era revoltătoare, dar Jack nu se putea înfuria atât de tare precum Philip. Construiseră deja jumătate din catedrală, folosind în mare parte piatră pe care fuseseră nevoiți să o plătească, și, într-un fel sau altul, aveau să se descurce și de acum încolo.

– Păi, teoretic vorbind, cred că Richard are dreptate, spuse el, analizând logic lucrurile.

Philip era scandalizat.

– Cum poți spune așa ceva?

– Seamănă oarecum cu ce mi-ai făcut tu mie, zise Jack. După ce ți-am adus Fecioara Înălăcrimată, ți-am făcut un proiect frumos pentru catedrală și ți-am construit un zid de apărare în jurul orașului ca să te feresc de William, tu mi-ai spus că nu am voie să trăiesc cu mama copiilor mei. Asta e nerecunoștință.

Philip era șocat de o astfel de paralelă.

– E cu totul altceva! protestă el. Eu nu vreau ca voi să trăiți separat. Waleran e cel care a blocat acordarea anulării. După legea lui Dumnezeu, nu trebuie să comiteți adulter.

– Sunt sigur că și Richard ar spune ceva asemănător, insistă Jack. Cel care a ordonat retrocedarea proprietăților nu este Richard. El nu face altceva decât să aplice legea.

Se auzi clopotul de amiază.

– E o diferență între legile lui Dumnezeu și cele ale oamenilor, spuse Philip.

– Dar trebuie să trăim ținând cont și de unele, și de altele, replică Jack. Iar acum eu mă duc să iau prânzul cu mama copiilor mei.

Se îndepărtă și-l lăsă pe Philip acolo, cu o expresie supărată. Nu credea că adevărat că starețul era la fel de nerecunoscător ca Richard, dar își eliberase frustrarea spunând că era. Se hotărî să o întrebe pe Aliena cum stăteau lucrurile cu cariera. Era posibil ca, la urma urmelor, Richard să poată fi convins să o cedeze. Ea știa cel mai bine.

Părăsi curtea stăreției și porni pe străzi către casa unde trăia cu Martha. Ca de obicei, Aliena și copiii se aflau în bucătărie. Odată cu recolta bună din anul precedent, foamea luase sfârșit, iar mâncarea nu mai reprezenta un lux: pe masă aveau pâine de grâu și carne friptă de berbec.

Jack îi sărută pe copii. Sally îi dădu un sărut ușor, copilăresc, dar Tommy, care avea unsprezece ani acum și de-abia aștepta să crească, îi oferî obrazul, cu o expresie stânjenită. Jack zâmbi, dar nu spuse nimic: își amintea prea bine o vreme în care și lui i se păruse că săruturile sunt prostești.

Aliena părea îngrijorată. Jack se așeză lângă ea pe banca de lemn și spuse:

– Philip e furios pentru că Richard nu vrea să-i dea cariera.

– E îngrozitor, spuse Aliena, cu un glas blând. Ce nerecunoscător e Richard!

– Crezi că poate fi convins să se răzgândească?

– Chiar nu știu, răspunse ea.

Avea un aer absent.

– Nu pari prea interesată de această problemă, zise Jack.

Ea îi adresă o privire provocatoare.

– Nu, nu sunt.

Jack cunoștea prea bine această stare de spirit.

– Ai face bine să-mi spui ce ai pe suflet.

Aliena se ridică în picioare.

– Hai să mergem în camera din spate.

Aruncând o privire plină de regrete la pulpa de berbec de pe masă, Jack se ridică și o urmă în dormitor. Lăsară ușa deschisă, ca de obicei, pentru a evita suspiciunile, dacă intra altcineva în casă. Aliena se așeză pe pat și își încrucișă brațele la piept.

– Am luat o hotărâre importantă, începu ea. Avea o expresie atât de solemnă, încât Jack se întrebă ce putea fi. Mi-am trăit cea mai mare parte a vieții adulte sub două umbre, continuă Aliena. Una a fost legământul făcut în fața tatălui meu, când acesta era pe moarte. Cealaltă este relația mea cu tine.

– Dar acum ți-ai împlinit jurământul făcut tatălui tău, spuse Jack.

– Da. Și vreau să scap și de cealaltă povară. Am hotărât să te părăsesc.

Lui Jack i se păru că inima îi stătu în loc. Știa că Aliena nu glumea în privința unui asemenea subiect: vorbea cât se poate de serios. O privea fix, mut de uimire. Anunțul ei îl lăsase pradă unei stări de totală dezorientare: nu-i trecuse niciodată prin gând că ea l-ar putea părăsi. Cum de i se întâmplase dintr-odată o astfel de nenorocire? Spuse primul lucru care-i veni în minte:

– Ai pe altcineva?

– Nu fi prost!

– Atunci de ce?

– Pentru că nu mai suport, spuse ea, iar ochii i se umplură de lacrimi. Așteptăm anularea căsătoriei mele de zece ani. N-o să se întâmple niciodată, Jack! Suntem blestemați să trăim așa pentru totdeauna... asta dacă nu ne despărțim.

– Dar... Își frământa mintea, încercând să găsească totuși ceva de spus. Anunțul ei îi distrusese orice urmă de stăpânire a gândurilor, așa că ideea de a o contrazice părea fără sens, precum strădania de a fugi de un uragan. Cu toate acestea, încercă. Nu e mai bine decât nimic, mai bine decât să trăim despărțiți?

– La urma urmei, nu.

– Dar cum se va schimba ceva dacă pleci?

– S-ar putea să întâlnesc pe altcineva, să mă îndrăgostesc din nou și să duc o viață normală, rosti ea, plângând.

– Însă vei fi, în continuare, măritată cu Alfred.

– Dar nimeni nu va ști și nimănui nu-i va păsa. Aș putea fi cununată de un preot paroh care n-a auzit niciodată de Alfred Constructorul sau care, chiar dacă ar ști de ea, n-ar considera valabilă căsătoria mea cu el.

– Nu-mi vine să cred că spui așa ceva! Nu pot pricepe.

– Zece ani, Jack! Am așteptat zece ani ca să am un trai normal cu tine. Nu sunt dispusă să mai aștept.

Cuvintele cădeau asupra lui ca niște bolovani. Aliena continuă să vorbească, dar el nu o mai înțelegea. Nu se putea gândi decât la viața fără ea. O întrerupse:

– Vezi tu, eu nu am mai iubit pe nimeni altcineva.

Ea se cutremură, de parcă trupul i-ar fi fost străbătut de durere, dar își continuă vorbele.

– Am nevoie de câteva săptămâni pentru a aranja totul. Voi lua o casă în Winchester. Vreau ca ăștia mici să se obișnuiască treptat cu ideea, înainte ca noua lor viață să înceapă...

– O să-mi iei copiii, rosti el, prostește.

Aliena confirmă printr-o mișcare din cap.

– Îmi pare rău, spuse ea. Pentru prima dată, hotărârea ei părea să se clatine. Știu că o să-ți ducă dorul. Dar și ei au nevoie de o viață normală.

Jack nu mai putea suporta. Se întoarse cu spatele.

– Nu pleca, îi spuse Aliena. Ar trebui să mai discutăm. Jack...

El ieși fără să-i răspundă.

O auzi strigând după el:

– Jack!

Trecu prin camera de zi, fără să arunce vreo privire către copii, și ieși din casă. Năuc, se întoarse la catedrală, fără să știe unde altundeva s-ar fi putut duce. Constructorii nu se întorseseră încă din pauza de prânz. Nu putea plânge: era ceva mult prea grav ca să poată vărsa lacrimi. Cu mintea golită de gânduri, urcă scara din peretele transeptului nordic până în vârf și păși pe acoperiș.

Acolo sus bătea un vânt puternic, deși, la nivelul solului, acesta de-abia dacă se făcea simțit. Privi în jos. Dacă era să cadă de acolo, ar fi aterizat pe acoperișul oblic al navei laterale, de lângă transept. Probabil că ar fi murit, dar nu era sigur. Se îndreptă către întretărirea naosului cu transepturile și rămase în locul în care acoperișul se termina brusc, la un pas de golul din fața lui. Dacă această catedrală construită în stilul nou nu avea o structură solidă și dacă Aliena îl părăsea, atunci nu mai avea pentru ce mai trăi.

Bineînțeles, hotărârea ei nu era atât de bruscă pe cât părea. Purta nemulțumirea în suflet de ani buni – amândoi o purtau. Dar se obișnuiseră cu nefericirea lor. Recăștigarea castelului de la Earlscastle zguduise torpoarea în care trăia Aliena și îi amintise că își putea hotărî singură viața. Destabilizase o

situație care era oricum fragilă; cam așa cum furtuna determinase apariția crăpăturilor în zidul catedralei.

Aruncă o privire către zidul transeptului și acoperișul navei laterale. Vedea contraforturile grele care ieșeau din peretele lateralei și putea vizualiza jumătățile de arcadă, prelungindu-se sub acoperișul lateralei, făcând legătura între contrafort și baza luminatorului. Soluția problemei, îi trecuse lui prin minte chiar înainte de a fi fost întrerupt de Philip, în dimineața aceea, era un contrafort mai înalt, poate cu încă șase metri, cu o a doua jumătate de arcadă care să se întindă de-a lungul peretelui, până la locul unde apăreau crăpăturile. Arcada și contrafortul înalt aveau să susțină jumătatea superioară a bisericii și să confere rigiditate zidului confruntat cu presiunea vântului.

Probabil că aceasta reprezenta soluția. Numai că, dacă înălța un al doilea cat al navei laterale pentru a ascunde contrafortul prelungit și cel de-al doilea șir de jumătăți de arcade, avea să piardă din luminozitate; iar dacă nu o făcea...

„Și dacă nu o fac, se întrebă el, ce o să se întâmple?”

Era cuprins de sentimentul că nimic nu conta prea mult, din moment ce viața lui se năruia; și, în această stare de spirit, nu i se părea ceva deplasat în a lăsa contraforturile la vedere. Stând acolo, pe acoperiș, își putea lesne închipui cum avea să arate. Un rând de coloane solide aveau să se înalțe din peretele navei laterale. Din vârful fiecărei coloane avea să țâșnească o jumătate de arcadă, până la luminator. Poate că avea să pună câte un turnuleț decorativ în vârful fiecărei coloane, deasupra locului de pornire a fiecărei arcade. Da, așa ar arăta mai bine.

Era o idee revoluționară, să construiești elemente de susținere într-un loc unde s-ar fi văzut cum nu se poate mai bine. Dar o parte a noului stil o reprezenta tocmai dezvăluirea felului în care clădirea era susținută.

Oricum, instinctele sale îi spuneau că era bine.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât îi plăcea mai tare ideea. Își închipuia biserica, așa cum avea să se vadă din vest. Jumătățile de arcade aveau să apară precum aripile unui stol de păsări, aliniate, gata să-și ia zborul. Nu era nevoie să fie masive. Atâta timp cât erau bine făcute, puteau fi suple și elegante, ușoare și totuși puternice, exact ca aripile unei păsări.

„Contraforturi înaripate, gândi el, pentru o biserică atât de ușoară, încât ar putea să își ia zborul. Mă întreb, își spuse. Mă întreb dacă ar merge.”

Pe neașteptate, o rafală de vânt îl făcu să-și piardă echilibrul. Se clătină pe marginea acoperișului. Pentru o clipă, crezu că avea să cadă și să moară. Apoi își recăpătă echilibrul și se îndepărtă de margine, cu inima bătându-i nebunește în piept.

Încet, cu grijă, traversă acoperișul către ușa turnulețului și coborî.

II

Lucrările se opriseră cu totul la biserica din Shiring. Starețul Philip se surprinse bucurându-se la auzul acestei vești. După toate acele ocazii în care privise cuprins de deprimare șantierul său părăsit, nu se putea abține să nu se bucure că același lucru li se întâmplase acum și dușmanilor săi. Alfred Constructorul nu apucase decât să demoleze vechea biserică și să facă fundația noii abside înainte ca William să fie înlăturat și să nu mai primească bani. Philip își spuse că reprezenta un păcat să se arate fericit de oprirea lucrărilor la un locaș de închinăciune. Cu toate acestea, era evident că Dumnezeu voia ca noua catedrală să fie construită la Kingsbridge, nu la Shiring – ghinionul constant care urmărise proiectul lui Waleran părea un semn destul de limpede al intențiilor divine.

Acum că cea mai mare biserică din oraș fusese dărâmată, tribunalul ținutului se ținea în sala mare de la castel. Philip urca dealul călare, cu Jonathan alături. În agitația de după plecarea lui Remigius, îl numise pe acesta asistentul său personal. Philip fusese șocat de perfidia lui Remigius, dar se bucurase să-l vadă plecat. De când îl învinsese în alegeri, Remigius îi stătuse ca un spin în coastă. Odată dus de acolo, stăreția devenise un loc mai plăcut.

Noul stareț adjunct era Milius. Cu toate acestea, el continua să-și îndeplinească îndatoririle de casier și avea trei subordonați care lucrau în trezorerie. De la plecarea lui Remigius, nimeni nu reușise să-și dea seama ce anume făcea el toată ziua ca stareț adjunct.

Philip era extrem de mulțumit să muncească alături de Jonathan. Îi plăcea să-i explice cum era administrată mănăstirea, să-l educe în cele privitoare la

lume și să-i arate cum să se poarte cu oamenii. În general, flăcăul era simpaticizat de ceilalți, dar uneori putea fi incomod, iritându-i cu ușurință pe cei care nu aveau suficientă încredere în propriile puteri. Trebuia să înțeleagă că oamenii care aveau un comportament ostil se purtau așa din slăbiciune. Jonathan sesiza ostilitatea și reacționa cu mânie, în loc să vadă slăbiciunea și să liniștească persoana respectivă.

Băiatul avea o minte vioaie, și îl surprindea uneori pe Philip prin rapiditatea cu care observa și învăța diverse lucruri. Uneori, starețul se surprindea comițând păcatul mândriei, gândindu-se cât de mult îi semăna Jonathan.

Îl adusesse pe Jonathan cu sine pentru a-l învăța cum funcționa tribunalul ținutului. Philip avea să-i ceară *sheriff*-ului să-i ordone lui Richard să acorde stăreției dreptul de acces în carieră. Era destul de sigur că, din punct de vedere legal, Richard nu avea dreptate. Noua lege care prevedea retrocedarea proprietăților către cei care le stăpâniseră pe vremea bătrânului rege Henric nu afecta drepturile stăreției. Scopul său era să-i permită ducelui Henric să înlocuiască nobilii lui Stephen cu ai săi și să-i răsplătească astfel pe cei care-l susținuseră. Era evident că legea nu se aplica în ceea ce privea mănăstirile. Philip se arăta încrezător în victorie, dar exista și un factor necunoscut: vechiul *sheriff* murise, iar înlocuitorul său avea să fie anunțat chiar în acea zi. Nimeni nu știa cine avea să fie, dar toată lumea credea că funcția avea să fie acordată vreunui cetățean de vază din Shiring: David Negustorul, care se ocupa cu vânzarea mătăsii; Rees Galezul, un preot care lucrase la curtea regelui; Giles Inimă-de-Leu, un cavaler cu pământuri aflate chiar la ieșirea din oraș; sau Hugh Bastardul, fiul ilegitim al episcopului de Salisbury. Philip nădăjduia ca alesul să fie Rees, nu pentru că era un compatriot de-al lui, ci pentru că, cel mai probabil, avea să dea câștig de cauză Bisericii. Dar nu își făcea prea multe griji: era de părere că oricare dintre aceștia patru avea să-i dea un verdict favorabil.

Intrară în castel. Nu era foarte fortificat. Deoarece contele de Shiring își avea propriul castel, în afara orașului, Shiring fusese ferit de bătălii timp de mai multe generații. Castelul reprezenta mai degrabă un centru administrațiv, cu birouri și apartamente pentru *sheriff* și oamenii săi, dar și cu temnițe pentru infractori. Philip și Jonathan își lăsară caii la grajduri și intrară în cea mai mare dintre clădiri, în sala mare.

Mesele pe suporturi de lemn care, în mod normal, erau așezate în formă de T fuseseră aranjate altfel. Partea de sus a T-ului rămăsese ridicată pe un podium; celelalte mese fuseseră aranjate pe lateralele sălii, astfel încât părțile

implicate în proces să poată sta cât mai departe, ferite de tentația de a recurge la violență fizică.

Sala era deja plină. Episcopul Waleran se găsea acolo, pe podium, cu o expresie răutăcioasă pe figură. Spre surprinderea lui Philip, William Hamleigh stătea lângă el, vorbindu-i încet pe când priveau cum intrau ceilalți oameni. Ce căuta William aici? Timp de nouă luni, rămăsese în satul său, fără să călătorească prea des în afara acestuia, iar Philip – ca și alți oameni din ținut – păstrase în suflet speranța că avea să rămână acolo pentru totdeauna. Dar iată-l, așezat pe bancă, de parcă ar mai fi fost conte. Philip se întreba ce intrigă malefică, crudă și lacomă îl adusese astăzi la tribunalul ținutului.

Philip și Jonathan se așezară într-o parte a încăperii și așteptară începea ședinței. În sală domnea o atmosferă de agitație și optimism. Acum că războiul se sfârșise, elita țării își îndreptase din nou atenția asupra modalităților de îmbogățire. Pământul era fertil și le răsplătise curând eforturile: anul acela se așteptau la o recoltă foarte bună. Prețul lânii crescuse. Philip angajase aproape toți constructorii care plecaseră în momentele de cumpănă ale foametei. Peste tot, cei care supraviețuiseră erau tocmai indivizii cei mai tineri, mai puternici și mai sănătoși, iar acum în sufletele lor încolțise speranța, iar acest lucru se vedea aici, în sala mare de la castelul Shiring, în felul în care-și țineau capetele sus, în modulațiile glasurilor, în straie – cizmele noi ale bărbaților, bonetele elegante ale femeilor – și în simplul fapt că erau suficient de prosperi încât dețineau proprietăți care să merite să fie disputate în tribunal.

Când ajutorul de *sheriff* intră alături de contele Richard, toți cei prezenți se ridicară în picioare. Cei doi bărbați urcară pe podium și apoi, rămânând în picioare, ajutorul de *sheriff* începu să citească actul regal de numire a *sheriff*-ului. Pe când parcurgea formulele introductive, Philip aruncă o privire celor patru presupuși candidați. Spera ca omul care avea să câștige să fie curajos: avea nevoie de curaj, pentru a apăra legea în prezența unor bărbați cu atâta putere ca episcopul Waleran, contele Richard și William Hamleigh. Cel mai probabil, candidatul victorios știa că fusese numit – nu exista nici un motiv pentru păstrarea secretului –, dar nici unul dintre cei patru nu părea prea vesel. În mod normal, cel ales stătea lângă ajutorul de *sheriff* cât timp acesta citea numirea, dar singurele persoane aflate acolo erau Richard, Waleran și William. Prin mintea lui Philip trecu îngrozitorul gând că Waleran fusese numit *sheriff*. Apoi fu și mai îngrozit când auzi:

– ...numim ca *sheriff* de Shiring pe supusul nostru William de Hamleigh și le ordonăm tuturor cetățenilor să îi dea ascultare...

Philip îl privi pe Jonathan și spuse:

– William!

Dinspre orășeni se auziră murmure de surpriză și dezaprobare.

– Cum a reușit? întrebă Jonathan.

– Probabil că a plătit.

– Dar de unde a luat banii?

– I-a împrumutat, socot.

William înaintă către tronul de lemn din mijlocul mesei de pe podium, zâmbind. Philip își amintea că, pe vremuri, fusese un tânăr chipeș. Nu împlinise încă patruzeci de ani, dar părea mai bătrân. Avea trupul prea greoi, iar obrajii îi erau aprinși din pricina consumului exagerat de vin; iar puterea vioaie și optimismul care-i făceau atrăgători pe tineri dispăruseră, în locul lor apărând un aer de risipire.

Pe când William se așeza, Philip se ridică.

Jonathan se ridică la rândul său și întrebă în șoaptă:

– Plecăm?

– Hai cu mine, șuieră Philip.

Încăperea se cufundă în tăcere. Pe când traversau sala de tribunal, toți ochii erau ațintiți asupra lor. Oamenii din public le făcură loc să treacă. Ajunseră la ușă și ieșiră. Pe când ușa se închidea în urma lor, în sală se stârni rumoare.

– Nu aveam nici o șansă cu William ca judecător, spuse Jonathan.

– Ba chiar mai rău, zise Philip. Dacă ne-am fi prezentat cazul, am fi putut pierde și alte drepturi.

– Pe sufletul meu, la asta nu m-am gândit!

Cu o expresie mohorâtă, Philip încuviință.

– Cu William ca *sheriff*, Waleran episcop și trădătorul de Richard conte, acum e complet imposibil ca stăreției Kingsbridge să i se facă dreptate în ținutul acesta. Pot să ne facă tot ce vor.

În timp ce un grăjdar le înșeuca caii, Philip spuse:

– Voi scrie o jalbă către rege ca să facă din Kingsbridge un burg. Așa, am avea propriul tribunal și ne-am plăti impozitele direct către rege. De fapt, în felul ăsta am ieși de sub jurisdicția *sheriff*-ului.

– Mereu te-ai împotrivit acestei idei, până acum, spuse Jonathan.

– M-am împotrivit pentru că, astfel, orașul devine la fel de puternic ca stăreția. Dar acum cred că trebuie să acceptăm acest lucru ca fiind prețul pe care trebuie să-l plătim pentru independență. Alternativa este William.

– Ne va acorda regele Stephen statutul de burg?

– S-ar putea, cu prețul potrivit. Dar, dacă nu o face, poate că o va face Henric, când va urca pe tron.

Încălecară și traversară deprimăți orașul.

Leșiră pe poartă și trecură de grămada de gunoi aflată pe terenul viran de lângă zidurile exterioare. Câțiva oameni ramoliți scotoceau prin gunoaie, căutând câte ceva de mâncat, de purtat sau de pus pe foc. Philip îi privi scurt, fără nici o urmă de interes, dar unul dintre ei îi atrase atenția. O siluetă familiară se apleca peste o grămadă de zdrențe, căutând printre ele. Philip își opri calul. Jonathan și-l opri și el pe al lui.

– Ia uite, spuse Philip.

Jonathan îi urmări privirea. După o clipă, rosti încet:

– Remigius!

Philip îl măsură cu privirea pe fostul stareț adjunct. Era limpede că Waleran și William îl dăduseră afară în urmă cu ceva vreme, când rămăseseră fără fonduri pentru biserica cea nouă. Nu mai aveau nevoie de el. Remigius îl trădase pe Philip, trădase stăreția, trădase Kingsbridge-ul; toate în speranța de a deveni vicar de Shiring; dar de răsplata sa se alesese praful.

Philip își îndemnă calul să iasă de pe drum și traversă terenul viran, îndreptându-se către Remigius. Jonathan îl urmă. În aer plutea un miros urât, care părea să se ridice din pământ, ca o ceață. Pe măsură ce se apropia, starețul observă că Remigius era îngrozitor de slab, ca un schelet. Avea rasa murdară și era desculț. Avea șaizeci de ani și trăise la stăreția Kingsbridge pe tot cuprinsul vieții sale adulte: nimeni nu-l învățase cum să se descurce în sărăcie. Philip îl văzu trăgând o pereche de încălțări de piele din gunoi. Aveau niște găuri imense în tălpi, dar Remigius le privea cu expresia unui om care găsisse o comoară. Pe când se pregătea să le probeze, îl văzu pe Philip.

Își îndreptă spatele. Chipul său era oglinda luptei dintre rușine și sfidare care se purta în sufletul lui. După o clipă de ezitare, spuse:

– Ei bine, ai veni să te bucuri?

– Nu, rosti blând Philip.

Vechiul său dușman arăta atât de rău, încât Philip nu putea simți altceva decât compasiune pentru el. Coborî de pe cal și scoase o ploscă din desagii șeii.

– Am venit să-ți ofer o gură de vin.

Remigius nu ar fi vrut să o accepte, dar era prea lihnit pentru a rezista tentației. Șovăi o clipă, după care înșfăcă plosca. Mirosi suspicios vinul, după care duse plosca la gură. Odată ce începu să bea, nu se mai putu opri. În

ploscă nu mai era decât un sfert de litru, iar el îl bău pe tot dintr-o răsuflare. Lăsă plosca în jos și se clătină un pic.

Philip i-o luă din mână și o puse înapoi în desagă.

– Ai face bine să și mănânci ceva, zise starețul.

Scoase o pâine mică.

Remigius luă pâinea întinsă și începu să și-o îndese în gură. În mod clar, nu mai mâncase de câteva zile, și probabil că nu mai avusese parte de o masă decentă de câteva săptămâni. „Poate muri în curând, își spuse trist Philip. Dacă nu de foame, atunci de rușine.“

Pâinea se termină repede.

– Vrei să te întorci? întrebă Philip.

Îl auzi pe Jonathan trăgând cu zgomot aer în piept. Ca mulți dintre călugări, Jonathan sperase să nu-l mai vadă vreodată pe Remigius. Probabil că era de părere că Philip își pierduse mințile, dacă se oferea să-l primească înapoi.

În Remigius se aprinse o scânteie din vechea sa aroganță.

– Să mă întorc? spuse el. În ce funcție?

Philip clătină din cap, cu tristețe.

– N-o să mai ocupi nici o funcție în stăreția mea, Remigius! Întoarce-te în calitate de simplu călugăr, umil. Cere-i lui Dumnezeu să-ți ierte păcatele și trăiește-ți restul zilelor în rugăciune și-n contemplație, pregătindu-ți sufletul pentru ridicarea la Ceruri.

Remigius își lăsă capul un pic pe spate, iar Philip se așteptă să primească un refuz disprețuitor; dar acesta nu mai fu rostit. Remigius deschise gura cu gând să vorbească, după care o închise la loc și coborî privirea. Philip stătea nemișcat și tăcut, uitându-se la el, întrebându-se ce avea să se întâmple. O vreme, nu fu rostit nici un cuvânt. Philip își ținea respirația. Când Remigius își ridică din nou privirea, chipul îi era ud de lacrimi.

– Da, te rog, părinte, spuse el. Vreau să mă întorc acasă!

Philip simți mângâierea bucuriei.

– Hai, atunci, spuse el. Urcă pe calul meu!

Remigius părea uluit.

– Părinte! Ce faci? zise Jonathan.

Philip îi ceru lui Remigius:

– Hai, fă cum zic!

Jonathan era îngrozit.

– Dar, părinte, tu cum o să călătorești?

– Voi merge pe jos, spuse fericit Philip. Unul dintre noi trebuie să o facă.

– Atunci lasă-l pe Remigius să meargă pe jos! zise Jonathan, pe un ton scandalizat.

– Lasă-l să meargă călare, spuse Philip. Astăzi i-a făcut pe plac lui Dumnezeu.

– Dar cum rămâne cu tine? Nu l-ai făcut pe plac Domnului mai mult decât Remigius?

– Isus spune că e mai multă bucurie în rai pentru un păcătos care se căiește decât pentru nouăzeci și nouă de oameni dreți, răspuse Philip. Nu-ți aduci aminte pilda fiului rățăcitor? Când s-a întors acasă, tatăl său a tăiat vițelul cel gras. Îngerii se bucură de lacrimile lui Remigius. Măcar atât pot face eu, să-i ofer calul meu!

Luă hăturile și conduse calul peste terenul unde se depozitau gunoaiile, până la drum. Jonathan îl urmă. Când ajunseră la drum, Jonathan descălecă și spuse:

– Te rog, părinte, măcar ia calul meu, și lasă-mă pe mine să merg pe jos! Philip se întoarse către el și i se adresă pe un ton ușor sever.

– Urcă-te înapoi în șa, nu mă mai contrazice și *gândește-te* la ce se făptuiește și de ce.

Pe chipul lui Jonathan apărură o expresie de nedumerire, dar încălecă din nou și nu mai spuse nimic.

Porniră către Kingsbridge. Acesta se găsea la treizeci de kilometri distanță. Philip începu să meargă. Se simțea minunat. Întoarcerea lui Remigius compensa cu vârf și îndesat pierderea carierei.

„Am pierdut în tribunal, își spunea el, dar acolo nu era vorba decât de niște pietre. Am câștigat însă ceva infinit mai valoros.

Astăzi am câștigat sufletul unui om.“

III

În butoi pluteau mere noi, coapte, roșii și galbene, sub razele soarelui care se reflectau în apă. Sally, în vârstă de nouă ani și ușor impresionabilă, se aplecă peste marginea butoiului cu mâinile prinse la spate și încercă să

ia un măr cu dinții. Mărul se mișcă înapoi, iar ea se trezi cu fața în apă, apoi se ridică împrôscând stropi și chițâind de râs. Aliena zâmbi ușor și șterse chipul fetei.

Era o după-amiază caldă de vară târzie, zi de sfânt și sărbătoare, iar majoritatea locuitorilor orașului se adunaseră pe pajiștea de peste râu, la concursul de prins mere cu dinții. Astfel de momente îi plăcuseră mereu Alienei, dar faptul că era ultima ei sărbătoare petrecută în Kingsbridge îi împovăra gândurile, umbrindu-i starea de spirit. Era în continuare hotărâtă să-l părăsească pe Jack, dar, din clipa în care luase decizia, începuse deja să resimtă durerea pierderii.

Tommy își făcea de lucru pe lângă butoi, iar Jack strigă:

– Hai, Tommy, încearcă!

– Nu încă, răspunse acesta.

Având unsprezece ani, Tommy știa că era mai inteligent decât sora sa și credea că îi depășea chiar și pe mulți dintre ceilalți oameni. Privi o vreme, studiind tehnica acelora care reușeau să pescuiască merele cu gura. Aliena îl privea cum îi urmărea. Îl iubea într-un fel aparte. Jack avusese cam vârsta lui atunci când îl întâlnește pentru prima oară, iar Tommy semăna foarte mult cu Jack, pe când nu era decât un băiețel. Privindu-l, Aliena își simțea sufletul invadat de nostalgie, amintindu-și de copilărie. Jack voia ca Tommy să devină constructor, dar Tommy nu arătase vreun interes deosebit pentru această meserie. Avea însă tot timpul din lume pentru așa ceva.

Într-un final, băiatul se apropie de butoi. Se aplecă deasupra lui și își coborî capul încet, cu gura larg deschisă. Împinse mărul pe care pusese ochii sub apă, scufundându-și toată fața, după care ieși victorios, cu fructul între dinți.

Tommy avea să reușească în orice privință și-ar fi dorit neapărat să aibă succes. În el se vedea și o fărâmə din bunicul lui, contele Bartholomew. Avea o voință foarte puternică și păreri inflexibile în privința binelui și răului.

Cea care moștenise natura voioasă a lui Jack și disprețul pentru regulile făcute de om era Sally. Când Jack le spunea povești copiilor, Sally se afla mereu de partea personajului asuprit, în timp ce Tommy era înclinat mai degrabă să-l judece. Fiecare copil avea personalitatea unuia din părinți și înfățișarea celuilalt: optimista Sally avea trăsăturile armonioase ale Alienei și cârlionți întunecați, încâlciți, iar hotărâtul Tommy avea părul morcoviu al lui Jack, pielea albă și ochi albaștri.

Deodată, Tommy strigă:

– Vine unchiul Richard!

Aliena se întoarse și îi urmări privirea. Într-adevăr, fratele ei, contele, se apropia de pajiște însoțit de câțiva cavaleri și scutieri. Aliena era îngrozită. Cum de avea îndrăzneala să se arate aici, după tot ce-i făcuse lui Philip cu cariera?

Richard se apropie de butoi, zâmbindu-le tuturor și dând mâna cu oamenii

– Încearcă să prinzi un măr, unchiule Richard, spuse Tommy. Înainte puteai!

Richard își scufundă capul în butoi și și-l înălță ținând un măr în dinții săi albi și puternici, cu barba blondă udă learcă. „Mereu a fost mai priceput la jocuri decât la cele ale vieții“, își spuse Aliena.

Nu avea să-i îngăduie să se poarte de parcă nu ar fi făcut nimic rău. Poate că alții se temeau să spună ceva pentru că era conte, dar, pentru ea, nu era decât prostuțul de frate mai mic. Richard se apropie de ea cu gând să o sărute, dar Aliena îl respinse și spuse:

– Cum ai putut să furi cariera de la stăreție?

Jack, care își dădu seama că urma o ceartă, luă copiii de mână și se îndepărtă.

Richard părea jignit.

– Toate proprietățile au fost retrocedate celor care le stăpâneau...

– Nu mă lua pe mine cu asta, îl întrerupse Aliena. După câte a făcut Philip pentru tine!

– Cariera face parte din moștenirea mea, spuse el. O luă pe sora sa deoparte și începu să vorbească pe un ton coborât, astfel încât să nu mai audă și altcineva. În plus, am nevoie de banii pe care-i obțin din vânzarea pietrei, Allie.

– Asta pentru că tu ești tot timpul plecat la vânătoare, singur sau cu șoimii!

– Dar ce pot face?

– Ar trebui să exploatezi pământul, astfel încât să îți aducă bogăție! Sunt atâtea lucruri de făcut: să repari pagubele produse de război și de foamete, să introduci noi metode de cultivat ogorul, să defrișezi suprafețe de pădure și să asanezi mlaștini – așa îți sporești averea! Nu furând cariera pe care regele Stephen i-a dat-o stăreției Kingsbridge.

– Nu am luat niciodată ceva care să nu fie al meu.

– Nu ai făcut nimic altceva! izbucni Aliena. Era îndeajuns de furioasă încât să spună acum toate lucrurile care ar fi fost bine să rămână nerostite. Nu ai muncit niciodată pentru nimic! Ai luat bani de la mine pentru armele tale idioate, ai primit slujba pe care ți-a dat-o Philip, ai luat titlul de conte și

domeniul când ți-au fost înmânate pe tavă de mine. Acum nu ești în stare nici măcar să-ți administrezi domeniul fără *să iei* lucruri care nu-ți aparțin!

Îi întoarse spatele și se îndepărtă furioasă.

Richard porni după ea, dar cineva îl opri, făcând o plecăciune și întrebându-l cum o mai ducea. Aliena îl auzi răspunzând politicos, după care Richard fu prins într-o discuție. Cu atât mai bine: îi spusese ce avea pe suflet și nu mai voia sfadă cu el. Ajunse la pod și privi în urmă. Altcineva vorbea acum cu Richard. Acesta îi făcu semn cu mâna, cum că tot mai voia să-i vorbească, dar că nu putea pleca. Îi văzu pe Jack, pe Tommy și pe Sally începând un joc cu o minge și cu un băț. Îi privi jucându-se împreună sub razele soarelui, și simți că nu era în stare să-i despartă. „Dar cum altfel, se întrebă ea, pot duce o viață normală?”

Traversă podul și intră în oraș. Voia să fie singură o vreme.

Își luase o casă în Winchester, o clădire mare cu un magazin la parter, cu o cameră de zi și un dormitor la etaj și cu o magazie mare în capătul curții, pentru depozitarea stofei. Dar, cu cât se apropia mai mult ziua mutării, cu atât mai puțin își dorea să o facă.

Străzile din Kingsbridge erau pline de praf, iar în aerul fierbinte se agita muștele ce se înmulțeau în nenumăratele grămezi de bălegar. Toate prăvăliile erau închise, iar casele, încuiate. Orașul era pustiu. Toți oamenii se aflau pe pajiște.

Se duse la casa lui Jack. Acolo aveau să vină ceilalți atunci când se termina concursul de pescuit mere. Ușa era deschisă. Iritată, se încruntă. Cine o lăsase așa? Erau prea mulți cei care aveau chei: ea, Jack, Richard și Martha. E drept că nu se găsea prea mare lucru de furat. În ce-o privea, Aliena nu-și păstra acolo banii: de ani buni, Philip o lăsa să-i țină în tezaurul mănăstirii. Dar, mai mult ca sigur, casa se umpluse de muște.

Intră. Era întunecat și răcoare. Muștele dansau prin încăpere, pe cuvertură se târau insecte, două viespi se luptau, furioase, în jurul capacului vasului cu miere.

Iar Alfred stătea la masă.

Aliena scoase un țipăt ușor de spaimă, după care își recăpătă stăpânirea de sine și spuse:

– Cum ai intrat?

– Am cheie.

„A păstrat-o ceva vreme“, își spuse Aliena. Îl privi cu atenție. Umerii lui largi păreau numai piele și os; obrajii supti. Îl întrebă:

– Ce cauți aici?

– Am venit să te văd.

Aliena se pomeni tremurând, nu de frică, ci de mânie.

– Eu nu vreau să te văd, nici acum, nici altă dată, împrășcă ea cuvintele.

Te-ai purtat cu mine de parcă aș fi fost un câine, iar când Jack și-a făcut milă de tine și te-a angajat, tu i-ai trădat încrederea și i-ai luat toți meșterii să lucreze la Shiring!

– Am nevoie de bani, spuse el, pe un ton în care ruga și sfidarea se împleteau.

– Du-te și muncește!

– La Shiring s-au oprit lucrările. Nu mă angajează nimeni în Kingsbridge.

– Atunci du-te la Londra... du-te la Paris!

Alfred insista, cu încăpățânarea unui catâr.

– M-am gândit că o să mă ajuți tu.

– Nu e nimic pentru tine aici. Ai face bine să pleci!

– Nu ai pic de milă? întrebă el.

Sfidarea dispăruse din tonul său, rămânând doar ruga.

Aliena se sprijini de masă.

– Alfred, tu nu înțelegi că *te urăsc*?

– De ce? întrebă el.

Părea rănit, ca și cum astfel de vorbe l-ar fi luat prin surprindere.

„Doamne, chiar că e prost, își spuse ea. E singurul lucru care-l scuză oarecum.“

– Dacă vrei pomană, du-te la mănăstire, spuse ea, cu un aer ostent. Sta-rețul Philip are o capacitate supraomenească de iertare. Eu nu.

– Dar ești *nevasta* mea, zise Alfred.

Era chiar bună gluma.

– Nu sunt nevasta ta, șuieră ea. Tu nu ești soțul meu! Nu ai fost niciodată.

Acum, ieși din casa asta!

Pe neașteptate, Alfred o apucă de păr.

– Ba ești nevasta mea, spuse el.

O trase spre el peste masă, iar cu cealaltă mână o prinse de sân și strânse tare.

Aliena era luată total prin surprindere. Acesta era ultimul lucru la care s-ar fi așteptat de la un bărbat care dormise vreme de nouă luni în aceeași cameră cu ea fără să se poată culca firesc cu Aliena. Imediat, Aliena țipă și încercă să i se smulgă din mâini, dar el o ținea bine de păr și o trase înapoi.

– Nu te aude nimeni țipând, spuse el. Sunt toți pe celălalt mal al râului.

Dintr-odată, i se făcu groaznic de frică. Erau singuri, iar el era foarte puternic. După ce bătuse atâta amar de drum, umblând prin lume, după toți anii în care-și riscase viața călătorind, era atacată acasă, tocmai de bărbatul cu care se căsătorise!

El zări spaima din ochii ei și întrebă:

– Ți-e frică, nu-i așa? Poate că ai face bine să te porți frumos.

Apoi o sărută pe gură. Ea îi mușcă buza cât de tare putu. Alfred muși de durere.

Aliena nu văzu pumnul îndreptându-se către ea. Acesta îi izbi obrazul cu atâta forță, încât ei îi trecu rapid prin minte gândul că, probabil, îi zdrobise oasele. Timp de câteva clipe, nu mai văzu nimic și își pierdu echilibrul. Se clătină în direcția opusă mesei, apoi căzu. Paiele de pe podea atenuară impactul. Își scutură capul încercând să-și revină și întinse mâna după cuțitul legat de antebrațul stâng. Înainte de a-l putea trage din teacă, Alfred o prinse de ambele încheieturi

– Știu despre pumnalul acela mic, îl auzi Aliena spunând. Te-am văzut dezbrăcându-te, ai uitat?

Îi slobozi mâinile, o lovi iarăși cu pumnul în față și îi luă pumnalul.

Aliena începu să se zbată, vrând să scape. El se așeză pe picioarele ei și îi cuprinse gâtul cu mâna stângă. Ea își agita brațele nebunește, încercând să se salveze. Dintr-odată, vârful pumnalului apăru la doi centimetri de ochiul ei.

– Nu te mai mișca sau îți scot ochii, spuse el.

Aliena încremeni. O îngrozea ideea de a fi oarbă. Văzuse oameni care fuseseră orbiți drept pedeapsă pentru diverse delictе. Aceștia mergeau pe străzi cerșind, cu orbitele goale, îndreptându-și hidoasele chipuri către trecători. Băieții îi chinuiau, ciupindu-i și punându-le piedici până ce sărmanii oameni se lăsau pradă furiei și încercau zadarnic să-și prindă torționarii, ceea ce făcea ca jocul să fie și mai distractiv pentru aceștia. În general, mureau la un an sau doi după orbire.

– Mă gândeam eu că o să te potolești, spuse Alfred.

De ce făcea asta? Nu o dorise niciodată. Oare doar pentru că era învins și furios, iar ea era vulnerabilă? Oare ea reprezenta, pentru el, chiar lumea care-l respinsese?

Alfred se aplecă, încălecând-o, cu genunchii aflați de-o parte și de alta a soldurilor ei, ținând în continuare cuțitul îndreptat către ochiul ei. Din nou, își apropie fața de a femeii.

– Acum, fii cuminte, spuse el.

O sărută din nou.

Obrajii lui nebarbieriți îi zgâriau pielea. Respirația îi duhnea a bere și a ceapă. Aliena își încleștă gura.

– Nu ești cuminte, spuse el. Sărută-mă și tu!

O sărută iarăși, apoi apropie și mai mult vârful cuțitului. Când îi atinse pleoapa, Aliena își mișcă buzele. Gustul gurii lui o umplea de greutate. El își împinse limba printre buzele ei. Alienei îi venea să verse și încerca, disperată, să-și reprime această senzație, de teamă ca el să nu o ucidă.

El se îndepărtă din nou de ea, ținând însă în continuare cuțitul îndreptat către chipul ei.

– Acum... zise el. Pune mâna aici.

Îi luă mâna și o trase sub poala tunicii sale. Ea îi atinse mădularul.

– Ține-l, spuse el.

Ea îl apucă în mână.

– Acum freacă-l ușor.

Ea i se supuse. Se gândea că, dacă reușea să-l satisfacă astfel, putea evita ca el să o penetreze. Îi privi temătoare chipul. Era roșu la față, și își ținea ochii închiși. Ea îl mângâia până la rădăcina penisului, amintindu-și că Jack era extaziat atunci când o făcea.

Se temea că nu avea să mai poată simți niciodată plăcere făcând așa ceva, iar ochii i se umplură de lacrimi.

Alfred își mișcă amenințător cuțitul.

– Nu atât de tare! spuse el.

Ea se concentrează, încercând să-i facă pe plac.

Deodată se deschise ușa.

Inima femeii începu să bată cu putere, cuprinsă de speranță. O rază de lumină străbătu încăperea și se reflectă în lacrimile ei. Alfred încremeni. Ea își retrase mâna.

Priviră amândoi către ușă. Cine era oare? Aliena nu putea să vadă. „Nu unul din copiii, te rog, Doamne, se ruga. Aș fi copleșită de rușine.“ Auzi un urlat de furie. Era o voce de bărbat. Clipi de câteva ori pentru a-și alunga lacrimile din ochi și îl recunoscu pe fratele ei, Richard.

Bietul Richard: era aproape mai rău decât dacă ar fi fost Tommy. Richard, care avea o cicatrice în locul lobului urechii stângi, amintire a unei scene îngrozitoare la care fusese martor pe când avea paisprezece ani. Iar acum era martor la o alta. Cum să poată suporta?

Alfred dădu să se ridice, dar Richard se mișcă mai iute decât el. Aliena îl zări ca prin ceață pe Richard traversând încăperea și lovind cu cizma,

nimerindu-l pe Alfred drept în falcă. Acesta se prăbuși pe spate, peste masă. Richard se repezi după el, călcând-o pe Aliena, fără să observe, năpustindu-se asupra lui Alfred cu picioarele și cu pumnii. Chipul i se transformase într-o mască a furiei scăpată de sub control. Nu-i aruncă nici o privire Alienei. Ea își dădu seama că lui nu-i păsa de ea. Era furios, dar nu din cauza a ceea ce-i făcuse Alfred ei azi, ci din cauza a ceea ce William și Walter îi făcuseră lui însuși, în urmă cu optsprezece ani. Fusesse tânăr, slab și neajutorat pe atunci, dar acum era un bărbat mare și puternic, un luptător versat, și găsisse, în sfârșit, o țintă asupra căreia să abată furia nebunească pe care o adăpostise în suflet atâția ani. Îl lovi pe Alfred iar și iar, cu amândoi pumnii. Alfred se împleticea, trecând de cealaltă parte a mesei, încercând firav să se apere cu brațele ridicate. Richard îl lovi puternic în bărbie, iar Alfred căzu pe spate.

Rămase întins pe paie, privind în sus, îngrozit. Însăpăimântată de violența fratelui său, Aliena spuse:

– Gata, Richard! Ajunge!

Richard nu o luă în seamă și făcu un pas înainte pentru a-l lovi cu piciorul pe Alfred. Acesta își dădu seama, dintr-odată, că încă mai avea cuțitul Alienei în mână. Se feri, se ridică rapid în picioare și se năpusti către Richard, cu cuțitul. Luat prin surprindere, Richard făcu un pas înapoi. Alfred atacă din nou, forțându-l să se retragă de cealaltă parte a încăperii. Aliena observă că ambii bărbați aveau cam aceeași înălțime și constituție. Richard era un războinic, dar Alfred era înarmat: acum lupta devenise neliniștitor de echilibrată. Brusc, Alienei începu să-i fie frică pentru viața fratelui ei. Ce s-ar fi întâmplat dacă Alfred se dovedea mai puternic? Atunci ar fi fost nevoită să se lupte chiar ea cu el.

Aruncă o privire în jur, căutând o armă. Ochii i se opriră asupra unei grămezi de lemne de foc, aflată lângă vatră. Luă un buștean greu.

Alfred îl atacă din nou pe Richard. Acesta se feri; apoi, cât timp brațul lui Alfred era întins la maximum, Richard îl apucă de încheietură și trase. Alfred înaintă clătînându-se, dezechilibrat. Richard îl lovi de mai multe ori, foarte rapid, cu ambii pumni, țintindu-i atât fața, cât și trunchiul. Pe chipul lui Richard se vedea un rânjet sălbatic, zâmbetul aprig al unui om care se răzbuna. Alfred începu să se vaite și își ridică din nou brațele pentru a se apăra.

Richard ezită, răsuflând din greu. Aliena crezu că lupta avea să se sfârșească. Dar, brusc, Alfred lovi din nou, cu o iuțea surprinzătoare, și, de data aceasta, vârful cuțitului zgârie obrazul lui Richard. Acesta făcu un salt

în spate. Alfred înaintă ținând cuțitul ridicat. Aliena văzu că Alfred avea să-l ucidă pe Richard. Se repezi către Alfred, lovind cu bușteanul din toate puterile. Nu-i nimeri capul, dar îl lovi în cotul drept. Auzi bufnetul cu care lemnul izbi osul. Lovitura îi amorți brațul lui Alfred, iar acesta scăpă cuțitul din mână.

Finalul înfruntării fu groaznic de rapid.

Richard se aplecă, luă cuțitul Alienei și, într-o aceeași mișcare, străpunse garda lui Alfred și îl înjunghie în piept cu o forță teribilă.

Pumnalul se împlântă până la plăsele.

Aliena se holba, îngrozită. Era o lovitură cumplită. Alfred țipă precum un porc înjunghiat. Richard scoase cuțitul, iar sângele lui Alfred țâșni din rana din piept. Alfred dădu să țipe din nou, dar din gâtlej nu ieși nici un sunet. Chipul i se făcu alb, apoi cenușiu, ochii i se închiseră și se prăbuși la pământ. Paiele fură inundate de sânge.

Aliena îngenunche lângă el. Pleoapele lui Alfred se zbăteau. Respira încă, dar viața i se scurgea din corp. Aliena își ridică privirea către Richard, care stătea deasupra lor, gâfâind.

– Moare, spuse ea.

Richard aprobă printr-o mișcare din cap. Nu era prea impresionat.

– Am văzut oameni mai buni murind, rosti. Am ucis bărbați care meritau să moară mai puțin decât merita el.

Aliena era șocată de cruzimea fratelui său, dar nu spuse nimic. Tocmai își amintise momentul în care Richard omorâse pentru prima dată un om. Se întâmplase după ce William pusese stăpânire pe castel, iar ea și Richard merseseră pe drumul către Winchester și fuseseră atacați de doi hoți. Aliena îl înjunghiasse pe unul dintre tâlhari, dar îl obligase pe Richard, care nu avea decât cincisprezece ani, să-i dea lovitură de grație. „Dacă el este nemilos, își spuse ea, cu vinovăție, cine e de vină?“

Se uită din nou la Alfred. Acesta deschise ochii și o privi la rândul-i. Aproape că îi era rușine de cât de puțină compasiune simțea pentru acest muribund. În timp ce-l privea în ochi, se gândea că nici el nu simțise vreodată compasiune ori milă, și nici nu dăduse dovadă de generozitate. Își cultivase ranchiuna și ura întreaga viață, și savurase actele de răutate și de răzbunare. „Viața ta ar fi putut fi altfel, Alfred, spuse ea în gând. Ai fi putut să te porți frumos cu sora ta și să-l ierți pe fratele tău vitreg pentru că e mai inteligent decât tine. Ai fi putut să te însori din dragoste în loc să o faci din răzbunare. Ai fi putut să-i fii credincios starețului Philip. Ai fi putut fi fericit.“

Alfred făcu dintr-odată ochii mari și spuse:

– O, Doamne, *ce doare!*

Aliena își dorea să moară mai repede.

Ochii lui se închiseră.

– Gata, spuse Richard.

Alfred nu mai respira.

Aliena se ridică.

– Sunt văduvă, rosti ea.

Alfred fu înmormântat în cimitirul de la stăreția Kingsbridge. Aceasta fusese dorința surorii sale Martha, iar ea era singura lui rudă de sânge în viață. De asemenea, era și singura persoană întristată de moartea lui. Alfred nu se purtase niciodată bine cu ea, Martha apelând mereu la Jack, fratele ei vitreg, pentru a primi dragoste și protecție; dar, în ciuda acestor lucruri, voia ca el să fie îngropat undeva aproape, astfel încât ea să poată veni din când în când la mormântul lui. Când sicriul fu coborât în pământ, Martha era singura care plângea.

Expresia lui Jack trăda ușurarea mohorâtă că Alfred nu mai trăia. Tommy, care stătea lângă Aliena, privea foarte atent la tot ce se întâmpla – era prima înmormântare din familie la care asista, iar ritualurile morții erau cu totul noi pentru el. Sally, palidă și speriată, stătea agățată de mâna Marthei

Richard era și el acolo. Îi spusese Alienei, în timpul slujbei, că venise să ceară iertare lui Dumnezeu pentru că își omorâse cumnatul. Nu că ar fi crezut că greșise, se grăbise el să adauge: nu voia decât ca sufletul său să fie în siguranță.

Aliena, a cărei față mai era încă vânăta și umflată în urma loviturilor primite de la Alfred, și-l amintea pe mort așa cum era pe când îl cunoscuse. Venise la Earlscastle cu tatăl său, Tom Constructorul, cu Martha, cu Ellen și cu Jack. Deja de pe-atunci, Alfred era bătașul familiei, mare, puternic și bovin, cu o viclenie perfidă și cu o tentă de răutate în suflet. Dacă Aliena ar fi știut pe atunci că avea să se mărite cu el, ar fi fost tentată să se arunce de pe zidurile castelului. După ce plecaseră de la castel, Aliena nu-și închipuise că avea să-i mai vadă vreodată pe Tom Constructorul și pe rudele sale; dar atât ei, cât și ea, ajunseseră să locuiască la Kingsbridge. Ea și Alfred puseseră bazele breslei parohiale, care era acum o instituție extrem de importantă în viața orașului. Atunci, Alfred o ceruse de nevastă. Nici nu-i trecuse prin cap că în spatele acelei cereri se afla mai degrabă rivalitatea față de fratele său vitreg decât dorința pentru ea. Îl refuzase atunci, dar, mai târziu, Alfred

descoperise cum să o manipuleze și o convinsese să se mărite cu el promițându-i că avea să-i susțină fratele cu bani. Privind retrospectiv, simțea că Alfred meritase cu vârf și îndesat frustrarea și umilirea de care nu dusesese lipsă căsnicia lor. Motivele sale fuseseră lipsite de inimă, iar răsplata sa o reprezentase absența oricărei afecțiuni.

Aliena nu putea să nu se simtă fericită. Bineînțeles, acum nici nu se mai punea problema ca ea să plece și să locuiască la Winchester: ea și Jack aveau să se căsătorească imediat. Își compusese o expresie solemnă pentru înmormântare și chiar invoca gânduri solemne, dar inima îi dansa în piept de bucurie.

Philip, care avea, se pare, o capacitate nelimitată de a-i ierta pe cei care-l trădaseră, consimțise să-l îngroape pe Alfred.

Pe când cei cinci adulți și doi copii stăteau în jurul mormântului deschis, sosi Ellen.

Apariția ei nu-i pică prea bine starețului. Ellen blestemase o nuntă creștinească și nu era bine-venită în curtea stăreției; dar nici nu putea să o alunge de la înmormântarea fiului ei vitreg. Oricum, ritualurile se terminaseră, așa că Philip se mulțumi să se îndepărteze.

Alienei îi părea rău că lucrurile stăteau așa. Atât Philip, cât și Ellen erau oameni buni, și era păcat că-și purtau vrăjmășie. Dar erau buni în feluri diferite, și nici unul din ei nu tolera valorile celuilalt.

Ellen părea mai bătrână, cu chipul brăzdat de mai multe riduri și cu mai multe fire cărunte în plele, dar ochii ei aurii erau tot frumoși. Purta numai o tunică de piele cusută grosolan, nimic altceva, nici măcar încălțări. Brațele și picioarele îi erau bronzate și musculoase. Tommy și Sally alergară în întâmpinarea ei, să o sărute. Jack veni în urma copiilor și o îmbrățișă cu putere.

Ellen își ridică obrazul pentru ca Richard să o sărute și spuse:

– Ai procedat bine. Să nu te simți vinovat. Se opri la marginea gropii, privind înăuntru, și spuse: Eu i-am fost mamă vitregă. Aș vrea să fi știut cum să-l fac fericit.

Când se îndepărtă de mormânt, Aliena o îmbrățișă.

Plecară cu toții de acolo, cu pas încet. Aliena îi spuse lui Ellen:

– Mai stai o vreme, să iei prânzul cu noi?

– Bucuroasă! Ellen ciufuli părul roșcat al lui Tommy. Aș vrea să vorbesc cu nepoții mei. Cresc atât de repede! Când l-am cunoscut pe Tom Construc-torul, Jack avea exact vârsta pe care o are Tommy acum.

Se apropiau de poarta stăreției.

– Pe măsură ce îmbătrânești, anii par să treacă mai repede, continuă Ellen. Cred că...

Se opri în mijlocul propoziției și rămase ținută pe loc.

– Ce este? întrebă Aliena.

Ellen privea fix în direcția ieșirii din curtea stăreției. Porțile de lemn erau deschise. Strada de dincolo de ele era pustie, cu excepția câtorva copilași aflați pe latura îndepărtată, adunați grămadă și uitându-se cu atenție la ceva, dincolo de zid.

– Richard! strigă Ellen. Nu ieși!

Se opriră cu toții. Aliena vedea ceea ce o alarmase pe Ellen. Copiii păreau a privi ceva sau pe cineva care aștepta chiar dincolo de poartă, în umbra zidului.

Richard reacționează rapid.

– E o capcană! spuse el și, fără să mai adauge ceva, se întoarse pe călcâie și o luă la fugă.

O clipă mai târziu, un cap acoperit de coif se ivi pe după stâlpul porții. Apartinea unui oștean masiv. Acesta îl văzu pe Richard alergând către biserică, dădu alarma și țâșni în curte. Fu urmat de alți trei, patru, cinci bărbați.

Cei care asistaseră la înmormântare se împrăștiară prin curte. Oștenii îi ignorară și porniră pe urmele lui Richard. Aliena era speriată și năucită: cine ar îndrăzni să-l atace în văzul tuturor pe contele de Shiring, într-o stăreție? Pe când îi privea pe oșteni fugărindu-l pe Richard de-a lungul curții, nu îndrăznea nici măcar să respire. Richard sări peste zidul scund la care lucrau zidarii. Următorii săi săriră la rândul lor peste el, fără să ia în seamă faptul că intrau într-o biserică. Meșterii încremeniră, cu mistriile și cu ciocanele ridicate, în timp ce Richard, urmat de atacatorii săi, trecu în goană pe lângă ei. Unul dintre cei mai tineri și mai ageri la minte ucenici împinse o lopată, făcându-l pe un oștean să se împiedice și să cadă lat; dar nici un alt lucrător nu mai interveni, iar Richard ajunsese la ușa care făcea legătura cu claustrul. Bărbatul aflat cel mai aproape de el ridică sabia deasupra capului. Preț de o clipă îngrozitoare, Aliena crezu că ușa era încuiată și că Richard nu putea intra. Oșteanul lovi cu sabia în direcția lui Richard. Acesta însă deschise ușa și se strecură în claustru, sabia înfigându-se în lemnul ușii care se închidea în urma lui.

Aliena putu în sfârșit să răsufle.

Oștenii se adunară în jurul ușii de la claustru, după care începură să arunce priviri nesigure în jur. Păreau să-și fi dat seama, dintr-odată, unde se

găseau. Meșterii îi priveau cu ostilitate, cumpănindu-și ciocanele și securile în mâini. Erau aproape o sută de constructori și numai cinci oșteni.

Furios, Jack spuse:

– Cine naiba sunt oamenii ăștia?

Răspunsul veni de la o voce din spatele său:

– Sunt oamenii *sheriff*-ului.

Înfrișată, Aliena se întoarse. Cunoștea bine vocea aceea îngrozitoare. Acolo, la poartă, călare pe un armăsar negru agitat, înarmat și îmbrăcat în zale, stătea William Hamleigh. Vederea lui o făcea să simtă fiori pe șira spinării.

– Pleacă de aici, insectă scârboasă, zise Jack.

Insultat, William roși, dar nu se mișcă din loc.

– Am venit să fac o arestare!

– N-ai decât! Oamenii lui Richard o să te facă bucățele.

– N-o să aibă nici un om, în închisoare.

– Dar cine te crezi? Un *sheriff* nu poate băga în închisoare un conte!

– Ba, pentru crimă, poate!

Aliena icni. Înțelese imediat ce cale urmase mintea vicleană a lui William.

– N-a avut loc nici o crimă! izbucni ea.

– Ba da, spuse William. Conte Richard l-a asasinat pe Alfred Constructorul. Iar acum trebuie să-i explic starețului Philip că nu are voie să adăpostească un criminal.

William dădu pintonii calului și trecu pe lângă ei, prin capătul vestic al naosului în construcție, către curtea bucătăriei, unde erau primiți mirenii. Aliena îl privea fără a-și crede ochilor. Era atât de rău, încât cu greu își puteai închipui că exista un astfel de om. Bietul Alfred, pe care tocmai îl îngropaseră, făcuse mult rău din meschinărie și din slăbiciunea firii: răutatea lui era mai degrabă una tragică. Dar William se dovedea un slujitor al diavolului. „Când o să scăpăm de monstrul acesta?“ se întrebă Aliena.

Oștenii i se alăturară lui William, iar unul dintre ei bătu în ușa bucătăriei cu mânerul sabiei. Constructorii părăsiseră șantierul și stăteau adunați, privindu-i crunt pe intruși, ținând amenințatori în mâini ciocanele grele și dălțile ascuțite. Aliena îi spuse Marthei să-i ducă pe copii acasă; apoi, ea și Jack li se alăturară constructorilor.

Starețul Philip deschise ușa bucătăriei. Era mai scund decât William, și, îmbrăcat în rasa lui subțire de vară, părea mărunț în comparație cu bărbatul masiv în cămașă de zale, aflat pe cal; dar pe chipul lui Philip era zugrăvită o furie indignată care-l făcea să pară mai de temut decât William.

– Adăpostești un fugar... spuse William.

Philip îl întrerupse cu un strigăt:

– Pleacă de aici!

William încercă din nou:

– A avut loc o crimă...

– Ieși din stăreția mea! țipă Philip.

– Sunt *sheriff*...

– Nici măcar regele nu poate aduce oameni cu intenții violente într-o mănăstire! Ieși! Ieși, îți spun!

Constructorii începură să murmure furioși între ei. Oștenii îi priveau agitați.

– Chiar și starețul de Kingsbridge trebuie să dea socoteală în fața *sheriff*-ului, spuse William.

– Nu în aceste condiții! Ia-ți oamenii din mănăstire. Lasă-ți armele în grajd. Când vei fi pregătit să te porți ca un păcătos umil aflat în casa Domnului, poți să intri; și abia atunci îți va răspunde starețul le întrebări.

Din prag, Philip făcu un pas în spate și trânti ușa.

Constructorii ovaționară.

Aliena se trezi că și ea ovaționa. Toată viața ei, William fusese un om care-i stârnise frica, iar acum se bucura enorm să-l vadă sfidat de starețul Philip.

Dar William nu era încă gata să se recunoască învins. Coborî de pe cal. Cu mișcări încete, își desfăcu sabia de la brâu și i-o dădu unuia dintre oamenii săi. Rosti pe un ton scăzut câteva cuvinte către oșteni, iar aceștia se retraseră, luându-i sabia cu ei. William îi privi îndepărtându-se până ajunseră la poartă; apoi se întoarse din nou cu fața la ușa bucătăriei.

Strigă:

– Deschideți-i *sheriff*-ului!

După un timp, ușa bucătăriei se deschise, iar Philip ieși din nou. Îl privi de sus pe William, care stătea neînarmat în curte; apoi aruncă o privire către oștenii adunați în jurul porții, și, într-un final, se uită din nou la William.

– Da? spuse starețul.

– Adăpostești un criminal în stăreție. Predă-mi-l!

– Nu a avut loc nici o crimă în Kingsbridge, zise Philip.

– Conte de Shiring l-a ucis pe Alfred Constructorul în urmă cu patru zile.

– Greșit, spuse Philip. Richard l-a omorât pe Alfred, dar nu a fost crimă. Alfred a fost prins în timpul unei tentative de viol.

Aliena se cutremură.

– Viol? întrebă William. Pe cine încerca să violeze?

– Pe Aliena.

– Dar ea e nevasta lui! rosti victorios William. Cum poate un bărbat să-și violeze propria soție?

Aliena înțelese unde bătea William, iar sufletul ei începu să clocotească de mânie.

Philip spuse:

– Căsătoria nu a fost consumată, iar ea a făcut cerere pentru a fi anulată.

– Cerere care nu a fost aprobată. Au fost cununăți la biserică. Conform legii, sunt în continuare căsătoriți. Nu a fost nici un viol. Ba din contră. William se întoarse brusc și îndreptă un deget către Aliena: Ea vrea de ani buni să scape de soț și, într-un final, și-a convins fratele s-o ajute să-l elimine din calea ei – înjunghiindu-l cu pumnalul ei!

Aliena își simți inima strânsă de gheara înghețată a fricii. Vorbele rostite de William reprezentau o minciună sfruntată, dar cineva care nu văzuse efectiv ce se întâmplase le putea crede adevărate. Richard avea necazuri mari.

– *Sheriff*-ul nu-l poate aresta pe conte, spuse Philip.

„Adevărat“, își dădu seama Aliena. Uitase asta.

William scoase un sul de pergament.

– Am aici un act de la rege. Îl arestez în numele regelui!

Aliena era distrusă. William se gândise la toate.

– Cum a reușit William așa ceva? murmură ea.

– S-a mișcat foarte repede, răspunse Jack. Probabil c-a plecat la Winchester pentru a vorbi cu regele îndată ce a auzit ce s-a întâmplat.

Philip întinse brațul.

– Arată-mi și mie actul!

William i-l întinse. Se găseau la câțiva metri unul de celălalt. Avu loc o scurtă înfruntare, nici unul dintre ei nevoind să se miște; apoi, William cedă și urcă treptele pentru a-i da actul lui Philip.

Starețul îl citi și i-l dădu înapoi.

– Acest act nu-ți dă dreptul să ataci o mănăstire!

– Îmi dă dreptul să-l arestez pe Richard.

– A cerut adăpost aici.

– Aha. William nu părea surprins. Dădu din cap, de parcă ar fi auzit confirmarea unui lucru căruia nu i se putea împotrivi și făcu doi, trei pași înapoi. Când vorbi din nou, vocea sa era puternică, astfel încât îl auziră toți: Anunță-l că va fi arestat în momentul în care părăsește stăreția! Ajutoarele mele vor

rămâne în oraș și în apropierea castelului său. Nu uitați... William aruncă o privire în jur, la cei adunați. Nu uitați că cine se atinge de un ajutor de *sheriff* se atinge de un slujitor al regelui! Se întoarse către Philip. Spune-i că se poate adăposti aici cât poștește, dar, dacă vrea să plece, va trebui să răspundă în fața justiției!

Se făcu liniște. William coborî încet treptele și traversă curtea bucătăriei. Cuvintele sale îi păruseră Alienei ca o sentință de întemnițare. Mulțimea se desfăcu dinaintea lui. Pe când trecea pe lângă ea, William îi aruncă Alienei o privire îngâmflată. Îl priviră cu toții ajungând la poartă și urcând pe cal.

Dădu un ordin și se îndepărtă la trap, lăsându-și doi oameni la poartă, privind în curte.

Când Aliena se întoarse, văzu că Philip stătea lângă ea și Jack.

Aliena avea impresia că, în adâncul sufletului, starețul era încântat de ceva.

Agitația luase sfârșit. Constructorii se întoarseră la muncă, vorbind cu însuflețire. Ellen se duse la casa lui Jack pentru a sta cu nepoții ei. Aliena și Jack traversară cimitirul, ocolind șantierul, și intrară în casa starețului. Philip nu ajunsese încă acolo. Se așezară pe o băncuță, în așteptare. Jack simțea tulburarea Alienei în privința sorții fratelui ei și o îmbrățișă, pentru a o mai liniști.

Privind în jur, Aliena își dădu seama că, de la an la an, casa lui Philip devenea, încet-încet, mai confortabilă. După standardele odăilor personale ale unui conte, părea tot golașă, dar nu mai era la fel de austeră ca altădată. În fața micului altar din colț se afla acum un mic covor, pentru a-i menaja genunchii starețului în timpul nopților lungi de rugăciune; iar pe peretele din spatele altarului era atârnat un crucifix din argint bătut cu pietre prețioase care, probabil, reprezenta un dar scump. „N-are cum să-i facă rău lui Philip să fie mai îngăduitor cu sine, pe măsură ce îmbătrânește, își spuse Aliena. Poate că o să fie mai îngăduitor și cu alții.“

Philip intră și el câteva minute mai târziu, cu un Richard roșu ca racul în urma sa. Contele începu să vorbească imediat:

– William nu poate face așa ceva, e nebun! L-am găsit pe Alfred încercând să o violeze pe soră-mea... avea un cuțit în mână... aproape că m-a ucis el pe mine!

– Liniștește-te, spuse Philip. Hai să vorbim cu calm și să încercăm, la rece, să ne dăm seama care sunt pericolele, asta dacă există vreunele. Să ne așezăm, în primul rând!

Richard se așeză, dar nu se opri din vorbit:

– Pericole? Nu e nici un pericol! Un *sheriff* nu poate arunca un conte în închisoare pentru nimic, nici măcar pentru crimă!

– O să încerce, spuse Philip. O să-și țină oamenii la poarta stăreției.

Richard schiță un gest de nepăsare, de parcă acest lucru nu ar fi contat.

– Pot să trec de oamenii lui William și legat la ochi. Nu reprezintă o problemă. Jack mă poate aștepta în afara orașului cu un cal.

– Și când vei ajunge la Earlscastle? Întrebă Philip.

– La fel. Pot să trec neobservat de oamenii lui William. Sau îmi pun proprii oameni să vină în întâmpinarea mea.

– Da, acceptabil, zise Philip. Și apoi?

– Apoi nimic, spuse Richard. Ce poate face William?

– Păi, ar avea în continuare actul regal care te somează să dai socoteală pentru acuzația de crimă. Va încerca să te aresteze ori de câte ori ieși din castel.

– N-o să plec nicăieri fără escortă armată.

– Și când prezidezi în tribunal, la Shiring sau în alte locuri?

– La fel!

– Dar îți va respecta cineva sentințele, știind că tu însuți fugi de lege?

– Ar face bine s-o faci, rosti sumbru Richard. Ar trebui să-și aducă aminte cum își impunea William sentințele pe când era conte.

– S-ar putea să nu se teamă la fel de mult de tine ca de William. S-ar putea să creadă că nu ești la fel de însetat de sânge și de crud. Și sper că ar avea dreptate.

– Nu te baza pe asta!

Aliena se încruntă. Lui Philip nu-i stătea în fire să fie atât de pesimist – dacă nu cumva avea un motiv anume. Bănuia că, de fapt, starețul așeza fundamentul pentru un plan care-i venise în minte. „Pun prinsoare, pe o sumă bună, își spuse ea în gând, că, într-un fel sau altul, o să vină vorba de carieră.”

– Principala mea grijă o reprezintă regele, spunea Philip. Refuzând să dai curs acuzației, sfidezi coroana. În urmă cu un an, ți-aș fi spus să o sfidezi fără nici o reținere. Dar acum, întrucât războiul s-a terminat, nu va mai fi așa de lesne ca deținătorii titlurilor nobiliare să facă tot ce vor.

– Se pare că va trebui să dai curs acuzației, Richard, zise Jack.

– Nu poate face așa ceva, spuse Aliena. Nu are nici o speranță la o judecată corectă.

– Aliena are dreptate, zise Philip. Cazul ar fi audiat în tribunalul regal. Faptele sunt deja cunoscute: Alfred a încercat să o violeze pe Aliena, Richard a intrat, s-au luptat, iar Richard l-a ucis pe Alfred. Totul depinde

de interpretarea celor petrecute. Și având în vedere că William, un susținător loial regelui Stephen, e cel care face acuzația, iar Richard este unul dintre cei mai puternici aliați ai ducelui Henric, probabil că verdictul va fi „vinovat”. De ce a semnat regele Stephen actul de acuzare? Probabil pentru că vrea să se răzbune pentru faptul că Richard a luptat împotriva lui. Moartea lui Alfred îi oferă pretextul perfect.

– Trebuie să-i cerem ducelui Henric să intervină, spuse Aliena.

De data aceasta, Richard fu cel care părea să aibă îndoieli.

– Nu mi-aș pune nădejdea în el. E în Normandia. Poate că ar trimite o scrisoare de protest, dar ce altceva poate face? E, într-adevăr, posibil să traverseze marea cu o armată, dar, astfel, ar încălca prevederile tratatului de pace și nu cred că ar risca atât pentru mine.

Aliena era nefericită și speriată.

– O, Richard, ești prins într-o cumplită capcană, și totul numai pentru că m-ai salvat pe mine!

Fratele său îi adresă cel mai fermecător zâmbet posibil.

– Aș face-o din nou, fără să mă gândesc, Allie!

– Știu.

Richard era cum nu se poate mai sincer. În ciuda tuturor defectelor sale, era totuși un bărbat curajos. Părea nedrept că se confrunta cu o problemă atât de dificilă la așa de puțin timp după ce reușise să-și câștige domeniul și titlul. În calitate de conte, o dezamăgise pe Aliena – o dezamăgise teribil –, dar nu merita ceea ce i se întâmpla.

– Of, ce alegere, spuse el. Fie stau aici, în stăreție, până ce ducele Henric ajunge rege, fie mă las spânzurat pentru crimă. Dacă voi, călugării, n-ați mânca atât de mult pește, m-aș face și eu călugăr.

– S-ar putea să mai existe o cale, zise Philip.

Aliena își aținti ochii asupra, cuprinsă de speranță. Bănuise de la început că avea un plan în minte, și i-ar fi fost extrem de recunoscătoare dacă ar fi putut rezolva dilema lui Richard.

– Ai putea face penitență pentru crimă, continuă Philip.

– Asta ar însemna să mănânc pește? întrebă în glumă Richard.

– Mă gândesc la Țara Sfântă, spuse Philip.

Tăcură cu toții. Palestina era condusă de regele Ierusalimului, Baldwin al III-lea, un creștin de origine franceză. Era atacată constant de țările vecine, de religie musulmană, mai ales de Egipt, dinspre sud, și de Damasc, dinspre est. Plecarea acolo, însemnând o călătorie care dura între șase luni și un an, și înrolarea în armatele implicate în apărarea regatului creștin reprezenta,

într-adevăr, genul de penitență pe care un credincios ar face-o pentru a-și ușura sufletul de povara crimei. Aliena simți un fior de neliniște: nu toți cei care plecau în Țara Sfântă se mai și întorceau. Dar își făcea griji pentru soarta în luptă a lui Richard de ani de zile, și probabil că în Țara Sfântă nu se găsea cu nimic mai în pericol decât în Anglia. Avea să se frământa gândindu-se la el. Era obișnuită cu asta.

– Regele Ierusalimului are mereu nevoie de oameni, spuse Richard.

La fiecare doi, trei ani, emisarii papali traversau ținutul, povestind isprăvi din bătălii, exemple de glorie întru apărarea creștinătății, încercând să le inspire tinerilor dorința de a pleca să lupte și ei în Țara Sfântă.

– Dar abia mi-am recăpătat domeniul, continuă Richard. Și cine se va ocupa de pământurile mele cât aș lipsi?

– Aliena, spuse Philip.

Brusc, Aliena simți că nu mai avea aer. Philip propunea ca ea să ia locul contelui și să conducă așa cum o făcuse tatăl ei... Preț de o clipă, propunerea o năuci, dar, imediat ce-și reveni din șoc, își dădu seama că așa se cuvenea. Când un bărbat pleca în Țara Sfântă, de obicei pământurile îi erau administrate de soție. Nu exista nici un motiv pentru care sora să nu poată face același lucru, în cazul în care contele nu era însurat. Și avea să conducă domeniul așa cum știuse întotdeauna că trebuia condus, cu dreptate, cu înțelepciune și cu imaginație. Avea să facă toate lucrurile pe care, din păcate, Richard nu reușise să le realizeze. Pe când întorcea acel gând pe toate fețele, inima începu să-i bată din ce în ce mai repede. Avea să experimenteze idei noi, arând cu cai în loc de boi, semănând recolte de primăvară, cum erau ovăzul și mazărea, pe terenurile rămase necultivate. Avea să defrișeze suprafețe noi pe care să le transforme în ogoare, să înființeze piețe noi și să-i acorde lui Philip, după tot acest timp, acces liber la carieră...

Bineînțeles, starețul se gândise deja la acest lucru. Dintre toate planurile inteligente pe care le imaginase Philip în decursul anilor, probabil că acesta era cel mai ingenios. Dintr-o singură lovitură, rezolva trei probleme: îl scăpa pe Richard din încurcătură, punea un conducător competent în fruntea domeniului și recăpăta, în sfârșit, controlul asupra carierei.

– Nu am nici cea mai mică îndoială că regele Baldwin te va primi cu brațele deschise, spuse Philip. Mai ales dacă ai fi însoțit de acei cavaleri și luptători ai tăi care simt dorința de a te urma. O să fie mica ta cruciadă, continuă starețul. Și te-ai întoarce ca un erou. Nimeni n-ar mai îndrăzni să te spânzure atunci.

– Țara Sfântă, rosti Richard, iar în ochii lui lucea o scânteie de eroism, care parcă ar fi spus că voia gloria sau moartea.

„Este cel mai potrivit lucru pentru el“, își zise Aliena. Nu i se potrivea conducerea unui domeniu. Era războinic și voia să se lupte. Aliena deslușea prea bine expresia de pe chipul lui. În mintea lui, Alfred era deja acolo, apărând o redută din nisip, cu sabia în mână, cu o cruce roșie pe scut, luptându-se cu o hoardă păgână sub arsura nemiloasă a soarelui.

Era fericit.

IV

Tot orașul fu prezent la nuntă.

Aliena era surprinsă. Majoritatea cetățenilor se purtau cu ea și cu Jack de parcă ei ar fi fost deja – mai mult sau mai puțin – căsătoriți, așa că avusese impresia că vedeau nunta ca fiind o simplă formalitate. Se așteptase la un grup mic de prieteni, în principal oameni de vârsta lor și meșterii din subordinea lui Jack. Dar la nuntă își făcură apariția toți cei din Kingsbridge, bărbați, femei și copii. Venirea lor o emoționa profund. Iar ei păreau cu toții extrem de fericiți pentru ea. Își dădu seama că, în toți acești ani, orașenii fuseseră de partea ei și a lui Jack, chiar dacă, plini de tact, se abținuseră să i-o mărturisască; iar acum îi împărtășeau bucuria de a se mărita, în sfârșit, cu bărbatul pe care-l iubea de atâta vreme. Aliena străbătea străzile la brațul fratelui ei, Richard, uimită de zâmbetele care o urmau, beată de fericire.

Richard trebuia să plece în Țara Sfântă chiar a doua zi. Regele Stephen acceptase această soluție – de fapt, fusese ușurat că putea scăpa atât de ușor de Richard. *Sheriff*-ul William era în culmea furiei, bineînțeles, pentru că scopul lui fusese să-l deposeze pe Richard de titlu și de domeniu, iar acum pierduse aproape orice șansă de a face acest lucru. Richard purta pe chip aceeași expresie care-i arăta nerăbdarea de a pleca.

Pe când intra în curtea stăreției, Aliena își dădu seama că lucrurile nu decurseseră chiar după cum voise tatăl ei: Richard avea să lupte într-un ținut

îndepărtat, iar Aliena urma să îndeplinească rolul de conte. Cu toate acestea, nu se mai simțea obligată să-și trăiască viața conform dorințelor tatălui ei. Acesta era mort de șaptesprezece ani și, oricum, ea știa ceva ce el nu înțelesese: că avea să fie un conte mult mai bun decât Richard.

Preluase deja frâiele domeniului. După ani de conducere prea îngăduitoare, servitorii de la castel erau leneși, dar ea îi pusese la muncă. Reorganizase magaziile, poruncise să se zugrăvească sala mare și să se facă iute curat în brutărie și în berărie. Găsise bucătăria atât de murdară, încât pusese să fie arsă și construită una nouă. Începuse să plătească ea însăși salariile săptămânale, semn că ea se afla la conducere; și concediasse trei oșteni pentru beții repetate.

De asemenea, dăduse ordin să se înceapă construcția unui castel nou, la distanță de un ceas călare de Kingsbridge. Earlscastle era prea departe de catedrală. Jack făcuse un proiect pentru noua clădire. Aveau să se mute acolo imediat ce se termina construcția fortăreței. Deocamdată, își împărțeau timpul între Earlscastle și Kingsbridge.

Petrecuseră deja mai multe nopți împreună, în fostul dormitor al Alienei de la Earlscastle, departe de privirile dezaprobatore ale lui Philip. Fuseseră ca niște îndrăgostiți în luna de miere, cuprinși de o pasiune fizică de neostoit. Poate pentru că era prima dată când aveau un dormitor a cărei ușă putea fi încuiată. Intimitatea reprezenta o extravaganță proprie clasei conducătoare: toți ceilalți dormeau și făceau dragoste jos, în sala comună. Chiar și cuplurile care locuiau într-o casă puteau fi văzute de copiii lor, de rude sau de vecinii care veneau în vizită: oamenii își încuiau ușile atunci când plecau, nu când se aflau în casă. Pe Aliena nu o nemulțumise niciodată acest lucru, dar acum descoperise emoția specială dată de conștiința că putea face tot ce dorea fără riscul de a fi văzută. Se gândi la lucrurile pe care ea și Jack le făcuseră în ultimele două săptămâni și roși.

Jack o aștepta în naosul parțial terminat al catedralei, alături de Martha, de Tommy și de Sally. De obicei, la o nuntă, cei doi miri își rosteau jurămintele în portalul bisericii, după care intrau să asiste la mesă. Astăzi, prima travee a naosului avea să servească drept portal. Alienei îi părea bine că se cununau în biserica pe care o construia Jack. Era o parte din el, precum hainele pe care le purta sau felul în care făcea dragoste. Catedrala lui avea să-i semene: grațioasă, inventivă, veselă și neaducând deloc cu cele din trecut.

Îl privi cu drag. Jack avea treizeci de ani. Era un bărbat foarte chipeș, cu coama lui de păr roșcat și cu ochii albaștri, scânteietori. Își amintea că fusese

un băiat foarte urât: la vremea aceea, i se păruse că nu merita ca ea să-l ia în seamă. Dar, spunea el, se îndrăgostise de ea de cum o văzuse prima oară; și încă se mai cutremura de neplăcere atunci când își aducea aminte cum răsuseră toți copiii de el pentru că spusese că el nu avusese niciodată un tată. Trecuseră aproape douăzeci de ani. Douăzeci de ani...

Dacă nu ar fi fost starețul Philip, care intra acum în biserică dinspre claustru și se apropia zâmbitor de naos, poate că nu l-ar mai fi văzut vreodată pe Jack. Philip părea să fie într-adevăr încântat că putea, în sfârșit, să-i căsătorească. Aliena își aminti cum îl cunoscuse. Își aminti cum nu se poate mai limpede disperarea pe care o simțise atunci când negustorul de lână încercase să o înșele, după toate eforturile și suferințele cu care reușise să adune acel sac de lână; și își aminti recunoștința copleșitoare față de acel călugăr tânăr, cu părul negru, care o salvase și îi spusese: „Îți voi cumpăra lâna oricând...”

Acum avea părul grizonant.

O salvase, după care aproape că o distrusese, obligându-l pe Jack să aleagă între ea și catedrală. Starețul era un om inflexibil când venea vorba de bine și de rău; semăna oarecum cu tatăl ei. Cu toate acestea, se declarase de acord să officieze el slujba de cununie.

Ellen blestemase prima nuntă a Alienei, iar blestemul se împlinise. Aliena se bucura că lucrurile se petrecuseră astfel. Dacă mariajul ei cu Alfred nu ar fi fost întru totul insuportabil, poate că și acum ar mai fi trăit cu el. Era ciudat să se gândească la ce ar fi putut să fie: îi dădea fiori reci, ca visele urâte și închipuirile înspăimântătoare. Își aminti de fata arabă din Toledo, copila drăguță și atrăgătoare care se îndrăgostise de Jack: ce s-ar fi întâmplat dacă el s-ar fi însurat cu ea? Aliena ar fi ajuns la Toledo, cu pruncul în brațe, pentru a-l găsi pe Jack la casa lui, împărțindu-și trupul și mintea cu altcineva. Gândul acela o îngrozea.

Îl ascultă cum murmură Tatăl Nostru. Acum părea uimitor că, atunci când se mutase la Kingsbridge, ea nu-i acordase mai multă atenție decât, bunăoară, pisicii negustorului de grâne. Dar el o observase: o iubise în secret toți anii aceia. Cât de răbdător fusese! Privise cum fiii nobililor din ținut veniseră să o curteze, unul câte unul, și plecaseră fără să fi obținut nimic, arătându-se dezamăgiți, jigniți sau sfidători. Văzuse – băiat inteligent cum era – că ea nu putea fi sedusă prin declarații sfornăitoare și prin promisiuni oficiale; și se apropiase de ea pe nesimțite, mai degrabă ca prieten decât ca iubit, întâlnindu-se cu ea în pădure și spunându-i povești, făcând-o să-l

iubească fără să-și dea seama. Își amintea acel prim sărut, atât de blând și de firesc, totuși arzându-i buzele săptămâni la rând. Își amintea al doilea sărut chiar mai intens. Ori de câte ori auzea scârțâitul și bufnetele de la moara de îndesit stofa, își amintea valul întunecat, necunoscut și nepoftit de dorință a trupului care o năpădise.

Unul dintre regretele pe care le păstra în suflet era că, apoi, își înghețase inima față de el. Jack o iubea cu toată ființa, iar ea fusese atât de îngrozită, încât îl îndepărtase, prefăcându-se că nu îi păsa de el. Îl rănise profund, și, deși continuase să o iubească, iar rana se vindecase, în urma ei rămăsese totuși o cicatrice, așa cum se întâmplă cu vătămarile adânci; și, uneori, Aliena vedea cicatricea aceea, în felul în care Jack o privea atunci când se certau, iar ea îi vorbea cu răceală; ochii lui păreau a spune: „Da, știu, poți fi rece, poți să mă rănești, trebuie să mă păzesc mereu“.

Oare era și acum o scânteie circumspectă în ochii lui, pe când jura să o iubească și să-i fie credincios tot restul vieții? „Ar avea destule motive să se îndoiască de mine, își spuse ea. M-am măritat cu Alfred, și ce altă trădare mai mare poate exista? Dar apoi am răzbunat tot răul, căutându-l jumătate din creștinătate.“

Din astfel de dezamăgiri, de trădări și de împăcări se împletea viața unor oameni căsătoriți, dar ea și Jack trecuseră prin toate înainte de nuntă. Acum, cel puțin, știa că îl cunoștea. Nimic nu o mai putea surprinde. Un mod ciudat de a făptui lucrurile, dar poate că era mai bine decât să rostești întâi jurămintele, după care să ajungi să-ți cunoști partenerul. Bineînțeles, preoții nu ar fi de acord cu așa ceva; de fapt, Philip ar face un atac de apoplexie dacă ar ști ce-i trecea prin minte; dar, să nu uităm, preoții se pricep la dragoste mai puțin decât oricine.

Aliena își rosti jurământul, repetând cuvintele după Philip, gândindu-se cât de frumoasă era promisiunea pe care o făcea: „Cu trupul meu te venerez pe tine“. Philip nu ar înțelege niciodată asemenea cuvinte.

Jack îi puse un inel pe deget. „Am așteptat toată viața acest moment“, își spuse ea. Se priviră în ochi. Aliena își dădu seama că se schimbase ceva în el. Înțelese că, până în momentul acesta, Jack nu fusese niciodată sigur de ea. Acum părea pe deplin mulțumit.

– Te iubesc, spuse el. Te voi iubi mereu!

Acesta era jurământul lui. Restul era religie, dar acum el își rostise propria sa promisiune; iar Aliena înțelese că, până în acel moment, nici ea nu fusese pe deplin sigură de el. În scurt timp, aveau să înainteze în spațiul de

întretăiere a naosului cu transepturile, pentru mesă; și după ce aveau să accepte urările de bine și felicitările orășenilor, urmau să-i invite la casa lor, unde să le dea mâncare și bere și prilej de veselire; dar clipa prezentă era numai a lor. Ochii lui Jack spuneau: „Tu și cu mine, împreună, mereu“, iar Aliena rosti în gând: „În sfârșit“.

Seninătatea se pogorâse asupra ei.

PARTEA A ȘASEA

1170-1174

Capitolul 17

I

Kingsbridge se dezvolta în continuare. Se întinsese de mult peste zidurile care reprezentaseră, inițial, hotarele sale, între care se afla acum mai puțin de jumătate din numărul de case. În urmă cu aproape cinci ani, breasla construisese un zid nou, care înconjura suburbiile ce apăruseră în afara orașului vechi; iar acum, dincolo de acest zid, se aflau alte suburbii. Pajiștea de pe celălalt mal al râului, unde orășenii sărbătoreau, prin tradiție, Ziua Primelor Roade și Sânzienele era ocupată acum de un sătuc numit Newport.

Într-o duminică rece de Paști, *sheriff*-ul William Hamleigh traversă Newportul și trecu pe podul de piatră care ducea în ceea ce acum se numea orașul vechi. Astăzi avea să fie sfințită catedrala Kingsbridge, care tocmai fusese terminată. Trecu prin poarta înaltă a orașului și urcă pe scara principală, pavată recent. De o parte și de alta, erau case de piatră cu prăvălii în beciurile boltite de la parter și cu odăi de locuit deasupra. „Kingsbridge e mai mare, mai agitat și mai bogat decât a fost vreodată Shiringul“, își spuse William cu amar în suflet.

Ajunse în capătul de sus al străzii și intră în curtea stăreției. Acolo, în fața ochilor săi, se afla motivul pentru care Kingsbridge-ul prosperase și Shiringul intrase în declin: catedrala.

Era atât de frumoasă, încât își tăia răsuflarea.

Naosul imens de înalt era susținut de un rând de contraforturi suspendate. Partea de vest avea trei porticuri uriașe, ca niște praguri de intrare pentru uriași, deasupra cărora se înșirau rânduri de ferestre înalte, zvelte, ascuțite, flancate de turnuri subțiri. Conceptul se anunțase încă de la

construirea transepturilor, terminate în urmă cu optsprezece ani, dar aceasta era expresia uluitoare a întregii idei. Nu mai existase niciodată o astfel de clădire în toată Anglia.

Târgul se ținea și acum, în fiecare duminică, iar pajiștea din fața ușii bisericii era înțesată de tarabe. William descălecă și îl lăsă pe Walter să se ocupe de cai. El traversă schiopătând pajiștea: avea 54 de ani, era greoi și picioarele îl dureau mereu, din cauza gutei. Din cauza durerii era mai mereu furios.

Văzută din interior, biserica era și mai impresionantă. Naosul continua stilul transepturilor, dar maistrul constructor își rafinase proiectul, făcând coloanele și mai zvelte, iar ferestrele mai mari. Dar mai era și altă inovație. William auzise oamenii vorbind despre sticla colorată făcută de meșterii aduși de Jack Jackson de la Paris. Se tot întrebuse de ce se agitau atâta pentru ea, pentru că, își închipuia el, o fereastră colorată era la fel ca o tapiserie sau ca un tablou. Dar acum îi înțelese. Lumina din afară bătea în sticla colorată, făcând-o să strălucească, iar efectul era de-a dreptul magic. Biserica era plină de oameni care stăteau cu capul dat pe spate, privind ferestrele. Imaginile înfățișau scene din Biblie, raiul și iadul, sfinții și profeții, discipolii și câțiva dintre cetățenii din Kingsbridge care, probabil, plățiseră pentru ferestrele în cadrul cărora apăreau portretele lor – un brutar cu tava sa plină de pâini, un tăbăcar cu pieile sale, un zidar cu compasurile și nivela sa. „Pun prinsoare că Philip a ieșit în câștig de pe urma acestor ferestre“, își spuse acid William.

Catedrala era plină ochi de credincioși veniți să asiste la masa de Paști. Târgul se întinsese și în interiorul bisericii, așa cum se întâmpla mereu, așa că, în timp ce mergea de-a lungul naosului, lui William i se oferii bere, turtă dulce fierbinte și o împreunare rapidă rezemați de zid, pentru trei penny. Preoții încercau mereu să interzică accesul vânzătorilor ambulanți în biserică, dar era o sarcină imposibil de dus la îndeplinire. William se salută cu cei mai importanți cetățeni ai ținutului. Dar, în ciuda îndatoririlor sociale și a atracțiilor comerciale, ochii lui William fugeau tot mereu către contururile rotunjite ale arcașelor. Bolțile ferestrelor, stâlpii cu tijele lor conglomerate, nervurile și segmentele tavanului boltit, toate păreau să arate către ceruri, într-o amintire perpetuă a scopului acestei construcții.

Pardoseala era pavată, stâlpii erau zugrăviți, iar fiecare fereastră era înfundată cu geam: orașul Kingsbridge și stăreția de aici respirau prosperitate, iar catedrala le proclama bogăția. În capelele mici din transepturi se aflau sfeșnice de aur și crucifixe bătute cu pietre prețioase. Cetățenii, de

asemenea, își arătau bunăstarea prin tunicile bogat colorate, broșele și cataramele de argint și inelele de aur.

Ochii *sheriff*-ului căzură asupra Alienei.

Ca întotdeauna, la vederea ei inima îi stătu puțin în loc. Era la fel de frumoasă, deși trebuia să aibă peste 50 de ani. Avea și acum cărlionți bogați, dar își purta părul tuns mai scurt, și părea să aibă o nuanță oarecum mai deschisă de castaniu, ca și cum s-ar fi decolorat puțin. În colțurile ochilor avea riduri care îi dădeau totuși un aer atrăgător. Trupul i se lățise cu vremea, dar nu era mai puțin dezirabilă. Purta o pelerină albastră cu marginile tivite cu mătase roșie și încălțări din piele roșie. În jurul ei se aflau o mulțime de oameni care i se adresau cu respect. Deși nu era nici măcar contesă, ci doar sora contelui, fratele ei se stabilise în Țara Sfântă, iar toată lumea o trata ca pe un stăpân de domeniu. Se purta ca o regină.

Atunci când o văzu, în stomacul lui William ura se adună precum fiera. Îi ruinasă tatăl, o violase, îi luase castelul, îi arsesse lâna și îi exilase fratele, dar, ori de câte ori crezuse că o zdrobise, ea își revenise, ridicându-se după fiecare înfrângere către noi culmi de putere și de bogăție. Acum, William – bătrân, suferind de gută și gras – înțelese că-și petrecuse viața dominat de o vrajă teribilă.

Lângă ea se afla un bărbat înalt cu părul roșu despre care, la început, William crezuse că era Jack. Cu toate acestea, la o privire mai atentă, bărbatul era, în mod evident, prea tânăr, iar William își dădu seama că era fiul lui Jack. Băiatul era îmbrăcat în straie de cavaler și avea o sabie la brâu. Jack însuși stătea lângă fiul său, mai scund cu vreo cinci centimetri decât acesta, părul său roșcat fiind rărit pe la tâmples. Era mai tânăr decât Aliena, bineînțeles, cu vreo cinci ani, dacă nu-l înșela memoria pe William, dar avea și el riduri în jurul ochilor. Vorbea cu însuflețire cu o tânără care, cu siguranță, era fiica lui. Semăna cu Aliena și era la fel de drăguță, dar părul ei des era strâns cu severitate la spate și împletit, iar hainele pe care le purta erau destul de simple. Dacă, sub tunica aceea maro-pământie, se afla un corp voluptuos, nu voia ca nimeni altcineva să știe.

Pe când privea familia prosperă, demnă și fericită a Alienei, William își simțea ciuda bolborosindu-i în stomac. Tot ce aveau ei ar fi trebuit să-i aparțină. Dar nu renunțase încă la speranța că avea să se răzbune.

Vocile a mai multor sute de călugări se avântară pe acordurile unui cântec, încând discuțiile credincioșilor și strigătele șoimarilor, iar starețul Philip intră în biserică în fruntea procesiunii de monahi. „Nu erau atât de mulți

călugări pe vremuri“, observă William. Stăreția crescuse odată cu orașul. Philip, care avea acum peste 60 de ani, era aproape chel și destul de voinic, astfel încât chipul său, odată slab, devenise destul de rotofei. După cum era de așteptat, părea mulțumit de sine: sfințirea catedralei reprezenta țelul pe care și-l fixase atunci când sosise la Kingsbridge, în urmă cu 34 de ani.

În mulțime se iscă un murmur de comentarii la apariția episcopului Waleran, îmbrăcat în cele mai splendide straie ale sale. Chipul său palid și ascuțit era înghețat într-o expresie neutră, rigidă, dar William știa că clocotea pe dinăuntru. Această catedrală era simbolul triumfător al victoriei lui Philip în fața lui Waleran. William îl ura și el pe Philip, însă se bucura în adâncul sufletului să-l vadă umilit, măcar acum, pe trufașul episcop Waleran.

Rar se întâmpla ca Waleran să fie văzut pe aici. În Shiring fusese, în sfârșit, construită o biserică nouă – cu o capelă specială dedicată memoriei mamei lui William – și, deși nu era nici pe departe la fel de impresionantă ca această catedrală, Waleran o transformase în sediul său.

Totuși, Kingsbridge reprezenta în continuare reședința episcopală, în ciuda tuturor eforturilor lui Waleran. Într-un război care se prelungea pe trei decenii, Waleran făcuse tot ce putuse pentru a-l distruge pe Philip, dar, în final, acesta ieșise victorios. Erau, într-un fel, precum William și Aliena. În ambele cazuri, slăbiciunea și scrupulele învinseseră forța și cruzimea. William simțea că nu avea să înțeleagă niciodată cum de fusese posibil așa ceva.

Episcopul fusese obligat să vină astăzi, la ceremonia de sfințire: ar fi fost foarte delicat dacă n-ar fi fost prezent, întâmpinându-i pe toți oaspeții importanți. Veniseră mai mulți episcopi din diocezele vecine, ca și o serie de distinși abați și de stareți.

Arhiepiscopul de Canterbury, Thomas Becket, nu avea să fie prezent. Se afla în plin conflict cu vechiul său prieten, regele Henric; un conflict atât de feroce și de amar, încât arhiepiscopul se văzuse nevoit să fugă din țară și se refugiase în Franța. Conflictul se iscase de la o întregă listă de chestiuni legale, dar, în fond, disputa era simplă: putea regele să facă tot ce dorea sau existau restricții? Era tocmai disputa pe care o avusese William cu starețul Philip. William fusese de părere că un conte putea face tot ce voia – asta însemna să fie conte. Henric vedea la fel lucrurile în privința instituției regalității. Starețul Philip și Thomas Becket erau amândoi hotărâți să limiteze puterea suveranilor.

Episcopul Waleran era un cleric care se situa în tabăra suveranilor. Pentru el, puterea era făcută pentru a fi folosită. Înfrângerile suferite pe parcursul celor trei decenii nu-i înfrânseseră credința că el reprezenta instrumentul voii lui Dumnezeu, și nici hotărârea sa crudă de a-și face datoria sfântă. William era sigur că, în clipele în care oficia masa de sfințire a catedralei Kingsbridge, episcopul se gândea la vreo modalitate de a-i strica lui Philip momentul de glorie.

Pe tot parcursul mesei, William se plimbă de colo-colo. Pentru picioarele lui, era mai rău să stea pe loc decât să se miște. Când mergea la biserica din Shiring, Walter îi aducea un scaun. Astfel, putea așipi câteva minute în timpul slujbei. Aici totuși, trebuia să vorbească și cu diverși oameni, iar mulți dintre credincioșii adunați acolo foloseau acest timp pentru a încheia afaceri. William trecea de la unul la altul, încercând să intre în grațiile celor puternici, intimidându-i pe cei slabi și adunând informații despre toți și toate. Nu mai trezea teroare în inimile oamenilor, așa cum o făcea în vremurile bune de odinioară, dar, ca *sheriff*, era în continuare temut și respectat.

Slujba se prelungea la nesfârșit. Avură parte de un lung răstimp în care călugării ieșiră din biserică pentru a-i stropi zidurile cu apă sfințită. Către final, starețul Philip anunță numirea unui nou stareț adjunct: acesta avea să fie fratele Jonathan, orfanul stăreției. Jonathan, care avea acum în jur de 35 de ani, era neobișnuit de înalt și îi amintea lui William de Tom Constructorul: și el fusese un fel de uriaș.

Când, în sfârșit, slujba se încheie, oaspeții distinși rămaseră în transeptul sudic, iar nobilimea mărunță din ținut se înghesui în jurul lor. William porni și el șchiopătând spre ei. Odinioară, vorbea de la egal la egal cu episcopii, dar acum trebuia să se încline și să se înghesuie printre cavaleri și printre micii proprietari de pământ. Episcopul Waleran îl trase pe William deoparte și spuse:

- Cine este noul stareț adjunct?
- Orfanul stăreției, răspunse William. Mereu a fost favoritul lui Philip.
- Pare prea tânăr pentru a fi numit stareț adjunct.
- E mai vârstnic decât era Philip când a fost numit stareț.

Waleran părea gânditor.

- Orfanul stăreției. Adu-mi aminte detaliile.

- Când Philip a venit aici, a adus un copilăș cu el.

Amintindu-și, chipul lui Philip se însenină.

– Pe toți sfinții, da! Uitasem de copilașul lui Philip! Cum de am putut să uit așa ceva?

– Au trecut treizeci de ani. Și cui îi pasă?

Waleran îi adresă lui William acea privire disprețuitoare pe care acesta din urmă o ura atât de mult, privirea care spunea: „Bou prost ce ești, nu poți să-ți dai seama de ceva atât de simplu?” Simți un junghi de durere în picior, așa că își schimbă poziția, într-o zadarnică încercare de a o alina. Waleran spuse:

– Ei bine, de unde a apărut copilașul?

William își înghiți resentimentele.

– L-a găsit abandonat lângă fostul lui schit din pădure, dacă-mi aduc aminte bine.

– Din ce în ce mai bine, spuse Waleran.

William tot nu înțelegea unde bătea.

– Și ce dacă? întrebă el, ursuz.

– Ai spune că Philip l-a crescut pe copil ca și cum ar fi fost fiul lui?

– Da.

– Iar acum l-a numit stareț adjunct.

– Presupun că a fost ales de călugări. Cred că e foarte popular printre monahi.

– Oricine e numit stareț adjunct la treizeci și cinci de ani probabil că, în cele din urmă, are să primească postul de stareț.

William nu avea de gând să spună „Și ce dacă?” din nou, așa că se mulțumi să aștepte – simțindu-se ca un școlar prostuț – ca Waleran să explice.

În cele din urmă, episcopul spuse:

– În mod clar, Jonathan e copilul lui Philip.

William izbucni în râs. Se așteptase la un gând profund, iar Waleran venise cu o idee care era total ridicolă. Spre satisfacția lui William, disprețul său aduse un val de roșeață pe tenul ca de ceară al lui Waleran.

– Nimeni, din cei care-l cunosc pe Philip, n-ar crede un astfel de lucru, zise William. S-a născut să fie un băț uscat. Ce idee!

Izbucni din nou în râs. Poate că Waleran se credea deștept, dar, de data aceasta, chiar își pierduse simțul realității.

Aroganța lui Waleran era de-a dreptul glacială.

– Zic că Philip a avut o amantă, când conducea mănăstirea aceea mică din pădure. Apoi a devenit stareț la Kingsbridge și a trebuit să o părăsească pe femeie. Aceasta nu voia copilul dacă nu-l putea avea pe tată, așa că i-a lăsat

pruncul în brațe. Philip, om sentimental, s-a simțit obligat să aibă grijă de el, așa că le-a spus tuturor că era un orfan găsit.

William scutură din cap.

– Nu e de crezut. Dacă era vorba de altcineva, da. Philip, nu.

William insistă:

– Dacă pruncul a fost abandonat, cum poate dovedi proveniența lui?

– Nu poate, admise William. Aruncă o privire către transeptul sudic, unde Jonathan și Philip stăteau unul lângă celălalt, vorbind cu episcopul de Hereford. Dar nici măcar nu seamănă!

– Nici tu nu semeni cu mama ta, spuse Waleran. Slavă Domnului!

– Ce rost are să vorbim despre lucrurile astea? întrebă William. Ce o să faci?

– O să-l acuz în fața tribunalului ecleziastic, răspuse Waleran.

Asta era altceva. Nici unul dintre oamenii care-l cunoșteau pe Philip nu ar fi luat în considerație acuzația lui Waleran nici măcar o clipă, dar un judecător străin de Kingsbridge putea să o considere plauzibilă. Fără voia sa, William își dădu seama că, la urma urmelor, ideea lui Waleran nu era chiar atât de stupidă. Ca de obicei, episcopul se dovedea mai viclean decât William. Bineînțeles, acum Waleran arbora o expresie iritant de îngâmfată. Dar William era entuziasmat de perspectiva doborârii lui Philip.

– Dumnezeuule, spuse el, cu aprindere. Chiar crezi că se poate?

– Depinde de judecător. Dar e posibil să fiu în măsură să aranjez ceva. Mă întreb...

William privi peste spațiul transeptului la Philip, triumfător și zâmbitor, avându-l alături pe protejatul său înalt. Ferestrele mari cu geam colorat proiectau o lumină vrăjită asupra lor, făcându-i să pară niște siluete desprinse dintr-un vis.

– Păcat trupesc și nepotism, rosti vesel William. Dumnezeuule!

– Dacă reușim, spuse Waleran, savurând perspectiva, ar putea fi sfârșitul blestematului ăstuia de stareț.

Nici un judecător de bună-credință nu l-ar fi găsit vinovat pe Philip.

Adevărul era că nu trebuise niciodată să se străduiască prea tare pentru a rezista ispitei de a păcătui cu trupul. Știa, din confesiunile călugărilor, că unii monahi se luptau cu disperare cu poftelile carnale, dar el nu era astfel croit. Existase o vreme, pe când avea în jur de optsprezece ani, când avusese vise impure chinuitoare, dar faza aceea nu durase mult. Majoritatea timpului,

castitatea nu reprezentase o povară pentru el. Nu avusese niciodată relații sexuale și probabil că acum era prea bătrân pentru așa ceva.

Cu toate acestea, Biserica lua acuzația cât se poate de în serios. Philip urma să fie judecat la tribunalul ecleziastic. Un arhidiacon de la Canterbury avea să fie de față. Waleran voise ca procesul să se țină la Shiring, dar Philip se opusese, cu succes, iar acum se hotărâse că avea să fie ținut la Kingsbridge, care era, în fond, orașul catedrei episcopale. Acum, Philip își lua lucrurile personale din casa starețului pentru a-i face loc arhidiaconului, care avea să stea aici.

Philip știa că era nevinovat de păcat trupesc și asta aducea, logic, concluzia că nu putea fi vinovat de nepotism, pentru că un om nu-și poate favoriza fiii dacă nu are nici unul. Oricum, își frământa sufletul încercând să-și dea seama dacă procedase greșit promovându-l pe Jonathan. Exact așa cum gândurile impure erau umbra unui păcat mai mare, poate că favorizarea unui orfan iubit era umbra nepotismului. În mod normal, călugării nu aveau cum să aibă parte de plăcerile vieții de familie, și totuși Jonathan îi era ca un fiu lui Philip. Acesta îl numise pe Jonathan chelar la o vârstă fragedă, iar acum îl promovase în funcția de stareț adjunct. „Am făcut-o pentru propria-mi mândrie, pentru propria-mi plăcere?” se întreba.

„Ei bine, da“, își răspunse.

Simțise o satisfacție enormă educându-l pe Jonathan, privindu-l cum creștea și văzându-l cum învață să conducă afacerile stăreției. Dar, chiar dacă aceste lucruri nu ar fi stârnit mulțumire în inima lui Philip, Jonathan tot ar fi fost cel mai priceput administrator din întreaga stăreție. Era inteligent, credincios, conștiincios și plin de imaginație. Crescut în mănăstire, nu cunoștea nici un alt fel de viață și nu tânjise niciodată după libertate. Philip însuși fusese crescut într-o abație. „Noi, orfanii crescuți la mănăstire, devenim cei mai buni călugări“, își spusese el în gând.

Puse o carte într-o desagă: *Evanghelia după Luca*, o scriere plină de înțelepciune. Îl tratase pe Jonathan ca pe un fiu, dar nu comisese nici un păcat demn de menționat într-un tribunal ecleziastic. Acuzația era absurdă.

Din nefericire, simplul fapt că fusese acuzat îi crea probleme. Îi știrbea autoritatea morală. Aveau să se găsească oameni care să-și amintească doar acuza, nu și verdictul. Data viitoare când Philip avea să se ridice și să spună: „Porunca Domnului interzice ca un bărbat să poftască la nevasta vecinului său“, unii dintre credincioși aveau să-și spună în minte: „Dar tu te-ai distrat cât ai fost tânăr“.

Jonathan dădu buzna în casă, gâfâind. Philip se încruntă. Starețul adjunct n-ar trebui să dea buzna în încăperi respirând din greu. Philip tocmai se pregătea să se lanseze într-o omilie despre purtarea demnitarilor monastici, când Jonathan spuse:

– Arhidiaconul Peter a ajuns deja!

– Bine, bine, îl liniști Philip. Tocmai terminam, oricum. Îi dădu desaga lui Jonathan. Du asta în dormitor și nu te mai grăbi: mănăstirea este un loc al liniștii și seninătății.

Jonathan acceptă desaga și observația, dar spuse:

– Nu-mi place căutătura arhidiaconului.

– Sunt sigur că va fi un judecător corect, iar noi tocmai asta vrem, zise Philip.

Ușa se deschise din nou, iar arhidiaconul intră. Era un bărbat înalt și zvelt, cam de vârsta lui Philip, cu păr grizonant rărit și cu o expresie oarecum condescendentă pe chip. Părea vag cunoscut.

Philip îi întinse mâna, spunând:

– Eu sunt starețul Philip.

– Te cunosc, rosti acru arhidiaconul. Nu-ți aduci aminte de mine?

Vocea lui gravă reuși să-i împrăspăteze starețului memoria. Philip își simți inima îngreunându-se. Acesta era cel mai vechi dușman al său.

– Arhidiaconul Peter, spuse el mohorât. Peter din Wareham.

– Era un scandalagiu, îi explică Philip lui Jonathan câteva minute mai târziu, după ce-l lăsaseră pe arhidiacon să se instaleze în casa starețului. Se plângea că nu munceam destul de mult, că mâncam prea bine sau că slujbele erau prea scurte. Spunea că eram indulgent. Voia să fie chiar el stareț, sunt sigur. Bineînțeles, ar fi fost un dezastru. L-am numit responsabil cu pomenile, așa că trebuia să petreacă jumătate din timp în afara mănăstirii. Am făcut-o numai ca să mă descotorosesc de el. A fost cel mai bun lucru pentru stăreție și pentru el, dar sunt sigur că încă mă urăște pentru asta, chiar și după treizeci și cinci de ani. Oftă. Când am vizitat împreună Sfântul Ioan-din-Pădure după marea foamete, am auzit că Peter a plecat la Canterbury. Iar acum o să mă judece.

Se aflau în claustru. Vremea era blândă, iar soarele trimitea raze calde. Pe alea dinspre nord, cincizeci de băieți din trei clase diferite învățau să scrie și să citească, iar murmurul estompat al lecțiilor lor plutea peste curtea interioară. Philip își aminti de vremurile în care școala mănăstirii era

reprezentată de cinci băieți și de un călugăr senil, responsabil de educația lor. Se gândea la tot ce făcuse aici: construcția catedralei, transformarea stăreției sărace și în ruină într-o instituție bogată, forfotind de agitație și influență, mărirea orașului Kingsbridge. În biserică, mai bine de o sută de călugări cântau imnurile din cadrul slujbei. Din locul în care stătea, starețul putea vedea vitraliile uimitor de frumoase de la nivelul luminatorului. În spatele său, lângă aleea de est, se afla o bibliotecă de piatră care conținea sute de volume de teologie, de astronomie, de etică, de matematică, din toate ramurile cunoașterii, de fapt. În lumea din afara zidurilor stăreției, pământurile acesteia, administrate în mod luminat de către demnitarii monastici, asigurau nu numai hrana călugărilor, dar și a sute de țărani. Oare aveau să i se răpească toate acestea printr-o minciună? Oare o stăreție prosperă precum aceasta avea să fie dată pe mâna altcuiva, un pion de-al episcopului Waleran, ca de pildă alunecosul arhidiacon Baldwin, sau un nebun prezumțios ca Peter din Wareham, pentru a fi sărăcită și aruncată în depravare la fel de repede cum fusese consolidată? Oare turmele mari de oi aveau să fie reduse la câteva animale costelive, oare fermele aveau să cadă iar în paragină, oare biblioteca urma să se umple de praf din cauza nefolosirii, iar frumoasa catedrală avea să ajungă pradă ruinei din cauza proastei gospodăririi? „Dumnezeu m-a ajutat să realizez toate acestea, își spuse el. Nu pot să cred că e voia Lui să se aleagă praful de tot.“

Jonathan spuse:

- Oricum, arhidiaconul Peter nu are cum să te găsească vinovat.
- Ba eu cred că o să o facă, zise Philip, cu inima grea.
- Cum ar putea, dacă are conștiință?
- Cred că a purtat mereu în suflet o nemulțumire legată de mine, iar aceasta e șansa lui de a dovedi că, tot timpul, eu am fost păcătosul, iar el, cel drept-credincios. Cumva, Waleran a aflat de asta și s-a asigurat că Peter o să fie numit judecător în acest caz.
- Dar nu există dovezi!
- Nu are nevoie de dovezi. Va audia acuzarea și apărarea; apoi se va ruga pentru îndrumare, după care își va anunța verdictul.
- Fie ca Dumnezeu să-i arate calea cea bună!
- Peter n-o să-l asculte pe Dumnezeu. Nu a fost niciodată un bun ascultător.
- Și ce o să se întâmple?

– Voi fi demis, spuse mohorât Philip. S-ar putea să mă lase să continui să trăiesc aici ca un călugăr de rând, să fac penitență pentru păcatul meu, dar e destul de greu de crezut. Cel mai probabil, mă vor exclude din ordin, ca să fie siguri că nu voi mai avea nici o influență aici.

– Și atunci ce s-ar întâmpla?

– Bineînțeles, se vor organiza alegeri. Din păcate, acum intră în scenă loialitățile politice. Regele Henric este în conflict cu arhiepiscopul de Canterbury, Thomas Becket, iar arhiepiscopul Thomas e în exil în Franța. Jumătate din arhidiaconii săi sunt cu el. Cealaltă jumătate, cei care au rămas, s-au dat de partea regelui, împotriva arhiepiscopului lor. În mod evident, Peter face parte din aceștia din urmă. Episcopul Waleran, de asemenea, a trecut de partea regelui. Waleran își va recomanda propriul candidat, susținut de arhidiaconii de Canterbury și de rege. Călugărilor de aici le va fi foarte greu să-i țină piept.

– Cine crezi că va fi acest candidat?

– Stai liniștit, Waleran s-a gândit deja la cineva. Ar putea fi arhidiaconul Baldwin. Ar putea fi chiar Peter de Wareham.

– *Trebuie* să facem ceva să împiedicăm toate aceste lucruri! spuse Jonathan.

Philip încuviință.

– Dar totul e împotriva noastră. Nu avem cum să schimbăm situația politică. Singura posibilitate...

– Care ar fi? întrebă nerăbdător Jonathan.

Situația părea atât de fără speranță, încât Philip considera că nu avea nici un rost să se joace cu idei disperate: n-ar face altceva decât să stimuleze optimismul lui Jonathan pentru ca, în final, să-l dezamăgească.

– Ce voiai să spui?

Philip încă se mai gândea.

– Dacă ar exista o cale de a-mi dovedi nevinovăția dincolo de orice urmă de îndoială, atunci lui Peter i-ar fi imposibil să mă declare vinovat.

– Dar despre ce dovezi ar fi vorba?

– Exact. Nu poți dovedi că *nu* ai făcut ceva. Ar trebui să-l găsim pe adevăratul tău tată.

Instantaneu, Jonathan fu cuprins de entuziasm.

– Da! Exact! Asta o să facem!

– Ia-o ușure! îl domoli Philip. Am încercat să o fac, la momentul respectiv. N-are cum să fie mai lesne după atâția ani.

Dar Jonathan nu era dispus să se lase descurajat.

– Nu existau nici un fel de indicii privind proveniența mea?

– Nimic, din păcate.

Acum, Philip își făcea griji pentru că trezise în sufletul lui Jonathan speranțe care nu-și puteau găsi îndeplinirea. Deși băiatul n-avea nici un fel de amintiri legate de părinții lui, faptul că ei îl abandonaseră îl tulburase mereu. Acum credea că putea să rezolve misterul și să găsească o explicație care să dovedească faptul că, în fond, aceștia îl iubiseră. Philip însă era sigur că asemenea încercări nu aveau cum să ducă decât la dezamăgire.

– I-ai întrebat pe cei care locuiau în apropiere? întrebă Jonathan.

– Nu locuia nimeni în apropiere. Schitul e în mijlocul pădurii. Probabil că părinții tăi veniseră de la zeci de kilometri distanță, poate chiar de la Winchester. M-am gândit la toate aceste lucruri.

Jonathan insista.

– N-ai văzut pe nimeni călătorind prin pădure cam în timpul acela?

– Nu.

Philip se încruntă. Era oare adevărat? Un gând rătăcit încerca să răzbată către suprafață, dintr-un ungher al minții sale. În ziua în care fusese găsit copilășul, Philip plecase de la schit pentru a merge la palatul episcopului, și, pe drum, vorbise cu niște oameni. Dintr-odată, își aminti.

– Ei bine, da, dacă vrei să știi, Tom Constructorul și familia sa treceau pe acolo.

Jonathan era uluit.

– Nu mi-ai spus niciodată asta!

– Niciodată nu mi s-a părut important. Și nici acum nu mi se pare. I-am întâlnit la o zi sau două după ce ai fost găsit. I-am întrebat, iar ei au spus că nu văzuseră pe nimeni care să fi putut fi mama sau tatăl unui prunc abandonat.

Jonathan era de-a dreptul năucit. Philip se temea că acest întreg șir de întrebări avea să se dovedească profund dezamăgitor pentru el: nu avea să aflu nimic despre părinții săi și nici nu avea să reușească să dovedească nevinovăția starețului. Dar acum nu mai putea fi oprit.

– Și, oricum, ce căutau în pădure? își continuă el întrebările, cu încăpățănare.

– Tom se îndrepta către palatul episcopului. Căuta de lucru. Așa au ajuns aici.

– Vreau să le pun și eu niște întrebări.

– Ei bine, Tom și Alfred sunt morți. Ellen trăiește în pădure, și numai Dumnezeu știe când va apărea din nou. Dar ai putea vorbi cu Jack sau cu Martha.

– Merită încercat.

Poate că Jonathan avea dreptate. Avea energia proprie tinereții. Philip se arătase tot timpul acesta pesimist și încercase să-l descurajeze.

– Poți să o faci, îi spuse el lui Jonathan. Eu îmbătrânesc și mă simt din ce în ce mai obosit; altfel m-aș fi gândit să o fac chiar eu. Vorbește cu Jack. Ne agățăm de-un fir de pai. Dar e singura noastră speranță.

Proiectul ferestrelor fusese desenat în mărime naturală și pictat pe o masă uriașă de lemn care fusese spălată cu bere pentru a preveni curgerea vopselelor. Pictura înfățișa Copacul lui Isaia, o genealogie a lui Isus în formă de desene. Sally luă o bucată groasă de sticlă rubinie și o puse peste desen, într-o parte în care era înfățișat corpul unuia dintre regii Israelului – Jack nu era sigur care dintre ei: nu reușise niciodată să țină minte simbolismul complex al imaginilor religioase. Sally înmuie o pensulă subțire într-un castron cu cretă măcinată amestecată cu apă și trasă forma trupului pe sticlă: umerii, brațele și poala robei.

În focul de lângă masă se afla o tijă de fier cu mâner de lemn. Sally scoase tija din flăcări și apoi, rapid, dar cu grijă, trecu vârful roșu incandescent peste conturul pe care-l trasese. Sticla crăpă exact pe conturul respectiv. Ucenicul ei luă bucata tăiată de sticlă și începu să-i netezească marginile cu o pilă de fier.

Lui Jack îi plăcea la nebunie să-și privească fiica la lucru. Schița mișcări rapide și precise, fără să facă nici un gest de prisos. Pe când era doar o fetiță, fusese fascinată de activitatea geamgiilor aduși de la Paris și mereu spusese că exact asta voia să facă în viață. Și se ținuse de această alegere. „Când oamenii vin pentru prima dată la catedrala Kingsbridge, sunt mai impresionați de vitraliile lui Sally decât de arhitectura tatălui ei“, își spunea cu mahnire Jack.

Ucenicul îi înapoie lui Sally sticla șlefuită, iar ea începu să picteze faldurile robei pe suprafață, folosind o vopsea făcută din minereu de fier, urină și gumă arabică pentru aderență. Sticla plată căpătă, dintr-odată, aspectul unor falduri fine de stofă în neorânduială. Era foarte pricepută. Termină rapid, apoi puse bucata pictată lângă altele într-o tavă de fier, al cărei fund era

acoperit cu var. Când tava se umplea, era băgată într-un cuptor. Căldura avea rolul de a fixa vopseaua în structura sticlei.

Sally își ridică privirea către Jack, îi adresă un zâmbet scurt, cuceritor, apoi luă o altă bucată de sticlă.

Jack plecă. Și-ar fi putut petrece toată ziua privind-o, dar avea treabă de făcut. Era, după cum spunea Aliena, nebun după fiica sa. Când o privea, simțea un soi de uimire că el era răspunzător pentru existența acestei tinere inteligente, independente și mature. Era încântat că ea se dovedea atât de pricepută la acest meșteșug.

Ca o ironie, Jack mereu făcuse presiuni asupra lui Tommy să devină constructor. De fapt, chiar îl obligase să lucreze pe șantier timp de câțiva ani. Dar Tommy era mai interesat de agricultură, de îngrijirea cailor, de vânatoare și de scrimă, toate lucrurile care îl lăsau rece pe Jack. În cele din urmă, Jack își recunoscuse înfrângerea. Tommy servise ca scutier în subordinea unuia dintre nobilii din ținut și, într-un final, fusese făcut cavaler. Aliena îi dăruise o mică proprietate, constând în cinci sate. Iar cea talentată se dovedise a fi Sally. Acum, Tommy era căsătorit cu una dintre fiicele contelui de Bedford și aveau trei copii. Jack era bunic. Dar Sally nu se măritase deși ajunsese la vârsta de 25 de ani. Moștenise multe dintre trăsăturile de caracter ale bunicii sale, Ellen. Era agresiv de independentă.

Jack merse până la capătul vestic al catedralei și ridică privirea către turnurile gemene. Erau aproape gata, iar clopotul uriaș de bronz fusese trimis deja de la fonderia din Londra, și trebuia să sosească în curând. În ultima vreme, Jack nu mai avea mare lucru de făcut. Dacă altădată conducea o armată de cioplitori de piatră și dulgheri, care așezau rânduri de blocuri cubice de piatră și construiau schele, acum avea numai câțiva sculptori și pictori care executau lucrări precise și minuțioase la scară mică, făcând statui pentru nișele catedralei, construind turnulețe ornamentale și aurind aripile îngerilor de piatră. În afară de câte o clădire nouă care se ridica la stăreție – o bibliotecă, un capitol, case pentru pelerini, spălătorii sau lăptării –, nu prea mai avea ce proiecta. Între două astfel de lucrări mărunte, Jack sculpta și el, pentru prima oară, după mulți ani. De-abia aștepta să dărâme vechea absidă înălțată de Tom Constructorul și să construiască partea de est care i-ar desăvârși proiectul catedralei, dar starețul Philip voise să se bucure de clădire timp de un an înainte de a începe o altă campanie de construcție. Philip își resimțea vârsta. Jack se temea că starețul nu avea să mai apuce să vadă absida reconstruită.

„Cu toate acestea, lucrările vor fi continuate și după moartea lui Philip“, își spusese Jack, zăbind silueta enorm de înaltă a fratelui Jonathan care înainta spre el venind dinspre curtea bucătăriei. Jonathan avea să fie un stareț bun, poate la fel de bun ca însuși Philip. Jack era bucuros că se asigurase succesiunea: îi permitea să facă planuri de viitor.

– Îmi fac griji în privința tribunalului ecleziastic, Jack, începu Jonathan, fără nici un alt preambul.

– Credeam că e vorba de multă agitație pentru nimic, zise Jack.

– Și eu... dar arhidiaconul s-a dovedit a fi un vechi dușman de-al starețului Philip.

– La naiba! Dar, chiar și așa, n-are cum să-l găsească vinovat.

– Poate să facă tot ce dorește.

Jack dădu dezgustat din cap. Uneori se întreba cum oamenii ca Jonathan puteau crede în continuare în Biserică, deși vedeau că era atât de nerușinat de coruptă.

– Și ce o să faci?

– Singura cale de a-i dovedi nevinovăția este să aflui cine sunt părinții mei.

– E un pic cam târziu pentru așa ceva!

– E singura noastră speranță.

Jack era zguduit. Păreau destul de disperați.

– Și de unde ai de gând să începi?

– De la tine. Tu erai în zona schitului Sfântul Ioan-din-Pădure în timpul în care m-am născut eu.

– Da? Jack nu înțelegea unde voia să ajungă Jonathan. Am locuit acolo până la unsprezece ani și probabil că sunt cu unsprezece ani mai bătrân decât tine...

– Părintele Philip spune că te-a întâlnit, cu mama ta, Tom Constructorul și copiii lui Tom, chiar a doua zi după găsirea mea.

– Îmi aduc aminte. Am mâncat toate merindele lui Philip. Eram rușiți de foame.

– Gândește-te bine! Ai văzut pe cineva cu un prunc, sau o femeie care să fi fost gravidă, undeva în apropiere?

– Stai un moment. Jack era nedumerit. Vrei să spui că tu ai fost găsit în apropierea schitului Sfântul Ioan-din-Pădure?

– Da... n-ai știut asta?

Lui Jack nu-i vedea să-și creadă urechilor.

– Nu... n-am știut, rosti el încet. Minte sa lucra febril, analizând implicațiile acestei revelații. Când am ajuns la Kingsbridge, tu erai deja acolo, așa că am presupus, normal, că ai fost găsit în pădurea de pe aici.

Dintr-odată, Jack simți nevoia să se așeze. În apropiere se afla o grămadă de resturi de piatră, așa că se așeză pe ea.

Nerăbdător, Jonathan spuse:

– Lasă asta. Cumva ai văzut pe cineva în pădure?

– O, da, zise Jack. Nu știu cum să-ți spun asta, Jonathan!

Călugărul păli.

– Știi ceva, nu-i așa? Ce ai văzut?

– Te-am văzut pe tine, Jonathan. Asta am văzut.

Jonathan rămase cu gura căscată.

– Ce... cum?

– Era în zori. Plecasem la vânătoare de rațe. Am auzit țipete. Și am găsit un copilaș nou-născut, înfășurat într-o bucată de pelerină, lângă cenușa unui foc care se stingea.

Jonathan se uita lung la el.

– Altceva?

Jack dădu încet din cap.

– Bebelușul fusese pus pe un mormânt proaspăt.

Jonathan înghiți un nod ce i se puse în gât.

– Mama mea?

Jack încuviință.

Jonathan începu să plângă, dar continuă să pună întrebări.

– Și ce ai făcut?

– M-am dus după mama. Dar, când ne întorceam la locul respectiv, am văzut un preot, călare pe un buiestraș, cu pruncul în brațe.

– Francis, spuse Jonathan pe un ton gâuit.

– Ce?

Jonathan înghiți cu greu.

– Am fost găsit de fratele părintelui Philip, Francis, preotul.

– Ce căuta el acolo?

– Venea să se vadă cu Philip la Sfântul Ioan-din-Pădure. Acolo m-a dus.

– Dumnezeu!

Jack se uita lung la călugărul cu chipul brăzdat de lacrimi. „Și încă nu ai aflat tot, Jonathan“, spuse el în gând.

– Ai văzut pe cineva care putea să-mi fie tată? zise Jonathan.

– Da, rosti Jack, pe un ton solemn. Știu cine era.

– Spune-mi! spuse în șoaptă Jonathan.

– Tom Constructorul.

– Tom Constructorul? Jonathan se lăsă să cadă pe pământ. *Tom Constructorul era tatăl meu?*

– Da. Jack clătină din cap, uimit. Acum știu de cine îmi aduci aminte. Tu și cu el sunteți cei mai înalți oameni pe care i-am văzut vreodată.

– S-a purtat mereu frumos cu mine când eram mic, spuse Jonathan, pe un ton buimac. Se juca mereu cu mine. Mă iubea. Îl vedeam la fel de des ca și pe starețul Philip. Lacrimile i se scurgeau în voie pe obraji. Era tatăl meu. Tatăl meu. Jonathan își ridică privirea către Jack. De ce m-a abandonat?

– Au crezut că o să mori oricum. Nu aveau lapte să-ți dea. Erau și ei aproape morți de foame, știu prea bine. Se găseau în mijlocul pustietății. Nu știau că schitul se afla aproape. Nu aveau nici un fel de mâncare, în afară de niște napi, iar, dacă ți-ar fi dat și ție, ai fi murit.

– Deci mă iubeau, la urma urmei.

Jack vedea scena ca și cum ar fi fost ieri: focul care se stingea, pământul proaspăt săpat al mormântului și copilașul micuț, cu piele rozalie, care dădea din mâini și din picioare sub stofa pelerinei. Puiuțul acela de om ajunsese bărbatul înalt care stătea pe pământ în fața lui, plângând.

– O, da, te iubeau!

– Și cum de nu a spus nimeni nimic despre toate acestea?

– Lui Tom îi era rușine, evident, zise Jack. Probabil că mama știa, iar noi, copiii, cred că ne dădusem seama. Oricum, era un subiect despre care nu discutam. Și, bineînțeles, nici nu am făcut legătura între pruncul acela și tine.

– Tom trebuie să fi făcut legătura, spuse Jonathan.

– Da.

– Mă întreb de ce nu m-a luat înapoi?

– Mama l-a părăsit la scurt timp după ce am venit aici, spuse Jack. Zâmbi trist. Mama era greu de mulțumit, ca Sally. Oricum, asta însemna că Tom ar fi trebuit să angajeze o doică pentru a avea grijă de tine. Așa că presupun că s-a gândit: „De ce să nu-l las la mănăstire?” Erai foarte bine îngrijit acolo.

Jonathan dădu din cap în semn de încuviințare.

– De dragul de Johnny Opt-Penny, Dumnezeu să-l odihnească!

– Oricum, probabil că, astfel, Tom a petrecut mai mult timp cu tine. Alergai toată ziua prin curtea stăreției, iar el lucra acolo. Dacă te lua de la stăreție și te lăsa acasă cu doica, te-ar fi văzut mai puțin. Și îmi închipui că,

pe măsură ce anii treceau, iar tu creșteai ca orfanul stăreției și păreai fericit așa, i s-a părut din ce în ce mai firesc să te lase acolo. Oricum, mulți oameni își dăruiesc câte un copil lui Dumnezeu.

– Toți anii aceștia, mi-am pus întrebări privind părinții mei, spuse Jonathan.

Pe Jack îl dureau sufletul, gândindu-se cât suferise.

– Am încercat să-mi închipui cum erau, l-am cerut lui Dumnezeu să mă lase să-i întâlnesc, l-am întrebat de ce m-au părăsit. Acum știu că mama a murit născându-mă pe mine, iar tata mi-a fost aproape tot restul vieții. Jonathan zâmbi printre lacrimi. Nu-ți pot spune cât de fericit sunt!

Jack se simțea și el pe cale să izbucnească în plâns. Pentru a-și ascunde stinghereala, spuse:

– Semeni cu Tom.

– Da?

Jonathan era încântat.

– Nu-ți aduci aminte cât de înalt era?

– Pe atunci, toți adulții mi se păreau înalți.

– Avea trăsături frumoase, ca tine. Bine definite. Dacă ți-ai fi lăsat barbă, oamenii și-ar fi dat seama că ești fiul lui.

– Îmi aduc aminte ziua în care a murit, spuse Jonathan. M-a plimbat prin târg. Ne-am uitat la lupta ursului cu câinii. Apoi m-am urcat pe zidul absidei. Mi-era prea frică să cobor, așa că a trebuit să vină după mine și să mă aducă jos ținându-mă în brațe. Pe urmă i-a văzut pe oamenii lui William apropiindu-se. M-a dus în claustru. Atunci l-am văzut pentru ultima oară în viață.

– Îmi aduc aminte, spuse Jack. L-am văzut coborând cu tine în brațe.

– S-a asigurat că eram la adăpost, zise gânditor Jonathan.

– Apoi a avut grijă de ceilalți, spuse Jack.

– Chiar m-a iubit!

Jack fu bătut de un gând.

– Asta va schimba cursul procesului lui Philip, nu-i așa?

– Uitasem, spuse Jonathan. Da, va schimba tot. Dumnezeuule!

– Dar avem oare dovezi de necontestat? întrebă Jack. Am văzut pruncul, apoi preotul, dar nu am văzut efectiv cum preotul duce copilașul la mănăstirea din pădure.

– Francis ar putea depune mărturie. Însă el e fratele lui Philip și se vor îndoii de spusele lui.

– Mama și cu Tom au plecat împreună în dimineața aceea, spuse Jack, făcând un efort de memorie. Au spus că pleacă în căutarea preotului. Pun prinsoare că au fost la schit ca să se asigure că pruncul era în siguranță.

– Dacă Ellen ar putea depune mărturie în fața tribunalului, ar rezolva problema, spuse încrezător Jonathan.

– Philip o socotea vrăjitoare, zise Jack. Crezi că ar lăsa-o să depună mărturie?

– Am putea să-l luăm prin surprindere. Dar și ea îl urăște pe el. Ar fi dispusă să ia cuvântul dinaintea judecătorului?

– Nu știu, spuse Jack. Hai să o întrebăm!

– Păcat trupesc și nepotism? strigă mama lui Jack. Philip? Femeia izbucni în râs. E prea absurd!

– Mamă, noi vorbim serios, spuse Jack.

– Philip n-ar putea păcătui cu trupul nici dacă l-ai băga într-un butoi cu trei târfe, spuse ea. N-ar ști ce să facă!

Jonathan părea stânjenit.

– Chiar dacă acuzația este absurdă, starețul Philip are probleme serioase, spuse el.

– Și de ce l-aș ajuta eu pe Philip? întrebă ea. Nu mi-a făcut decât necazuri.

Jack se temuse că așa aveau să decurgă lucrurile. Mama sa nu-l iertase niciodată pe Philip pentru că îi despărțise pe ea și pe Tom.

– Philip mi-a făcut și mie exact ce ți-a făcut ție... dacă eu pot să-l iert, atunci poți și tu.

– Eu nu sunt prea iertătoare din fire, replică ea.

– N-o face pentru Philip, atunci. Fă-o pentru mine. Vreau să continui construcția catedralei.

– De ce? Biserica e gata.

– Aș vrea să dărâm absida înălțată de Tom și să o reconstruiesc în stilul nou.

– Of, pentru numele lui Dumnezeu...

– Mamă! Philip e un stareț bun, și, după moartea lui, Jonathan îi va urma... dacă tu vii la Kingsbridge și spui adevărul la proces.

– Nu-mi plac tribunalele, zise ea. Din procese nu iese niciodată nimic bun.

Era înnebunitor. Ea deținea cheia procesului lui Philip: ar fi putut asigura respingerea acuzațiilor. Dar era o bătrână încăpățânată. Jack se temea că nu avea să reușească să o convingă.

Hotărî să încerce cu tachinăria.

– Presupun că e destul de departe, pentru cineva de vârsta ta, spuse el, cu viclenie. Câți ani ai? Șaizeci și opt?

– Ba șaizeci și doi și nu încerca să mă provoci, replică ea, tăios. Și sunt mai în formă decât tine, băiatule!

„Poate că așa e“, își spuse Jack. Ellen avea părul la fel de alb ca zăpada, iar chipul îi era brăzdat de riduri adânci, dar ochii ei uimitori, aurii, vedeau la fel de multe ca pe vremuri: de cum îl zărise pe Jonathan, își dăduse seama cine era, și spusese: „Ei bine, nu e nevoie să te întreb de ce ai venit aici. Ai aflat cine-ți sunt părinții, nu-i așa? Dumnezeu, ești la fel de înalt ca tatăl tău și aproape la fel de lat în umeri!“ Totodată, Ellen era în continuare la fel de independentă și de încăpățânată ca pe vremuri.

– Sally e exact ca tine, spuse Jack.

Ellen era încântată să audă așa ceva.

– Da? Zâmbi. În ce privință?

– E încăpățânată ca un catâr!

– Aha. Femeia păru supărată. Înseamnă că o să-i fie bine.

Jack hotărî că, de vreme ce nu mai avea nimic de pierdut, putea recurge la rugăminți.

– Mamă, te rog... vino la Kingsbridge cu noi și spune adevărul.

– Nu știu, zise ea.

Jonathan spuse:

– Eu am și o altă rugămintă.

Jack se întrebă ce avea de gând. Se temea ca Jonathan să nu spună ceva care să o nerveze pe mama lui: lucru lesne de făcut, mai ales că era un slujitor al Bisericii. Își ținu răsufarea.

Jonathan continuă:

– Ai putea să-mi arăți unde e îngropată mama?

Ușurel, Jack își îngădui să răsufle. Nu era nimic rău în ce spusese Jonathan. De fapt, cu greu ar fi putut găsi ceva mai potrivit pentru a-i înmuia inima mamei sale.

Ellen renunță imediat la aerul ei dușmănos.

– Bineînțeles, îți arăt, spuse ea. Sunt destul de sigură că știu exact locul.

Jack nu era prea dornic să-și folosească astfel timpul rămas. Procesul avea să înceapă dimineață, și până la stăreție îi aștepta drum lung. Dar simțea că trebuia să lase destinul să-și urmeze cursul.

Mama sa îi spuse lui Jonathan:

– Vrei să mergem acolo chiar acum?

– Da, te rog, dacă se poate!

– Bine.

Femeia se ridică. Luă o pelerină scurtă din blană de iepure și și-o aruncă peste umeri. Jack tocmai se pregătea să-i spună că avea să-i fie prea cald cu ea, dar își înghiți cuvintele: își aminti că oamenii bătrâni sunt mai friguroși de felul lor.

Ieșiră din peșteră, lăsând în urmă atmosfera acesteia mirosind a mere și a fum de lemn, și își croiră drum prin vegetația care ascundea intrarea, până întâlniră razele soarelui de primăvară. Ellen porni fără să ezite vreo clipă. Jack și Jonathan își dezlegară caii și o urmară. Erau nevoiți să-și ducă bidiviții de frâu, pentru că terenul era prea înecat de vegetație pentru a putea călări. Jack observă că mama sa mergea mai încet ca altădată. Nu era chiar atât de în formă pe cât spunea.

Jack nu ar fi putut să găsească locul de unul singur. Pe vremuri, reușea să se orienteze în pădure la fel de ușor pe cât se putea deplasa prin Kingsbridge. Dar, acum, toate luminișurile păreau să semene între ele, așa cum casele din Kingsbridge i-ar părea identice unui străin. Mama sa urma o înlănțuire de poteci făcute de animale prin pădure. Din când în când, Jack recunoștea câte un reper legat de vreo amintire din copilărie: un stejar enorm unde se adăpos-tise o dată de atacul unui mistreț; o vizuină de iepuri în care captura animale pentru cină; un pârau cu păstrăvi unde, după cum își amintea acum, putea prinde pești grăsuți în doi timpi și trei mișcări. Un timp, dădea seama exact unde se găseau, după care se rătăcea din nou. Gândul că existase o vreme în care se simțise ca acasă în acest loc, acum în bună măsură necunoscut, îl umplea de uimire. Izvoarele și desigurile sale îi păreau la fel de nefamiliare pe cum erau matrițele și pietrele sale de boltă pentru un țăran. Dacă s-ar fi gândit pe atunci la felul în care avea să decurgă viața sa, chiar și cele mai inspirate presupuneri nu s-ar fi apropiat nici pe departe de adevăr.

Merseră mai mulți kilometri. Era o zi caldă de primăvară, iar Jack se pomeni transpirat, dar mama sa nu-și dădea jos pelerina de blană. Către mijlocul după-amiezii, Ellen se opri într-un luminiș umbros. Jack observă că femeia gâfâia, iar chipul îi căpătase o ușoară nuanță cenușie. În mod clar, era timpul să părăsească pădurea și să vină să stea cu el și cu Aliena. Se hotărî să încerce să o convingă din toate puterile.

– Te simți bine? o întrebă.

– Bineînțeles că mă simt bine, replică ea, pe un ton tăios. Am ajuns!

Jack privi în jur. Nu recunoștea locul.

– Aici e? întrebă Jonathan.

– Da, spuse Ellen.

Jack întrebă:

– Dar unde e drumul?

– În partea aia.

Orientându-se după poziția drumului, luminișul începu să i se pară cunoscut lui Jack, și își simți sufletul inundat de amintiri. Se găsea acolo un castan porcesc uriaș: pe atunci nu avea frunze, iar pe jos se aflau multe castane; acum era în floare, cu ciorchini mari, albi, în care florile semănau cu niște lumânări într-un candelabru. Florile începuseră deja să se scuture și, în răs-timpuri, un nor de petale plutea încet către pământ.

– Martha mi-a spus cum s-au petrecut lucrurile, zise Jack. Se opriseră pentru că mama ta nu mai putea merge. Tom a făcut focul și a fiert niște napi pentru cină: nu aveau carne. Mama ta te-a născut chiar aici, pe pământ. Erai perfect sănătos, dar ceva n-a mai fost în regulă cu mama ta, iar ea a murit.

La câțiva metri de baza copacului, solul prezenta o ușoară ridicătură.

– Uite, spuse Jack. Vezi movilița aceea?

Jonathan dădu afirmativ din cap, cu chipul încordat din cauza emoțiilor reprimite.

– Acela e mormântul.

Pe când Jack rostea aceste cuvinte, un val de flori căzu din copac, așternându-se pe moviliță ca un covor de petale.

Jonathan îngenunche lângă mormânt și începu să se roage.

Jack rămase nemișcat, fără să mai rostească nici un cuvânt. Își amintea momentul în care își descoperise rudele din Cherbourg: fusese o experiență sfâșietoare. Probabil că același lucru îl simțea și Jonathan, însă mult mai intens.

Într-un final, Jonathan se ridică.

– Când o să devin stareț, spuse el, cu o expresie solemnă, voi construi o mică mănăstire chiar aici, cu o capelă și cu un cămin pentru oaspeți, astfel încât nici un călător care trece pe aici să nu mai fie nevoit să-și petreacă nopțile de iarnă dormind sub cerul liber. Voi închina căminul amintirii mamei mele. Își îndreptă privirea către Jack. Nu-i știi numele, nu-i așa?

– O chema Agnes, spuse Ellen cu o voce blândă. Numele mamei tale era Agnes.

Episcopul Waleran își expunea cazul cât se poate de convingător.

Începu prin a relata în fața tribunalului ascensiunea precoce a lui Philip: chelar al mănăstirii unde crescuse la numai 21 de ani, stareț al schitului Sfântul Ioan-din-Pădure la 23; stareț la Kingsbridge la numai 28 de ani. Accentua mereu tinerețea lui Philip și reuși să insinueze că orice persoană care accepta asemenea responsabilități la o vârstă atât de fragedă avea o anumită aroganță. Apoi descrie schitul Sfântul Ioan-din-Pădure, faptul că era un locaș îndepărtat și izolat, și vorbi despre libertatea de care se bucura oricine se vedea numit stareț acolo.

– Pe cine poate surprinde, spunea el, că, după cinci ani în care a condus efectiv independent, fără să fie aproape deloc supravegheat, acest tânăr neexperimentat și pasional a avut un copil?

Ascultându-l pe episcop, părea aproape inevitabil ca lucrurile să se fi petrecut astfel. Waleran era înnebunitor de credibil. Lui Philip îi venea să-l strângă de gât.

Waleran continuă prin a povesti cum Philip îi adusese pe Jonathan și pe Johnny Opt-Penny cu sine atunci când fusese ales stareț la Kingsbridge. Accentuă că monahii fuseseră surprinși să vadă cum noul lor stareț aducea cu el un prunc și pe cel care-l îngrijea. Aici episcopul spunea adevărul. Pentru o clipă, Philip uită de încordarea procesului și trebui să își înăbușe un zâmbet nostalgic.

Waleran continuă spunând că, în tinerețe, Philip se jucase cu Jonathan, îl învățase diverse lecții și, mai târziu, îl numise asistentul său personal, exact așa cum ar face oricine cu fiul lui, numai că slujitorilor Domnului nu li se îngăduia să aibă fii.

– Jonathan era un tânăr precoce, exact ca Philip, spuse Waleran. După moartea lui Cuthbert Cap-Alb, Philip l-a numit pe Jonathan chelar, chiar dacă acesta nu avea decât douăzeci și unu de ani. Chiar nu mai era altcineva potrivit pentru această funcție, în această mănăstire cu mai mult de o sută de călugări? Nimeni în afară de acest băiat de douăzeci și unu de ani? Sau Philip nu făcea altceva decât să-și favorizeze fiul? Când Milius a plecat să îndeplinească funcția de stareț la Glastonbury, Philip l-a numit pe Jonathan casier. Are treizeci și patru de ani. Este el chiar cel mai înțelept și credincios dintre toți călugării de aici? Sau e, pur și simplu, favoritul lui Philip?

Philip aruncă o privire în jur. Ședința de judecată se ținea în transeptul sudic al catedralei Kingsbridge. Arhidiaconul Peter stătea pe un jilț mare, sculptat, aducând cu un tron. Erau prezenți toți oamenii lui Waleran, precum

și cei mai mulți dintre călugării de la Kingsbridge. În mănăstire nu se muncea aproape deloc cât timp starețul era judecat. Fiecare cleric important din ținut era prezent, chiar și unii dintre mai mărunții preoți parohi. De asemenea, se găseau de față și reprezentanți din diocesele vecine. Întreaga comunitate ecleziastică din sudul Angliei aștepta verdictul acestui tribunal. Bineînțeles, nu erau prea interesați de virtutea lui Philip, sau de lipsa ei: urmăreau înfruntarea finală de forțe dintre starețul Philip și episcopul Waleran.

După ce Waleran luă loc, Philip depuse jurământul și prinse să povestească liniștit ce se întâmplase în dimineața aceea de iarnă, cu atâția ani în urmă. Începu cu cearta stârnită de Peter de Wareham: voia ca toți să știe că Peter îi purta dușmănie. Apoi îl chemă pe Francis să istorisească felul în care fusese găsit pruncul.

Jonathan plecase, lăsându-i starețului un mesaj că găsisse informații noi despre părinții lui. Jack dispăruse și el, de unde Philip trăsese concluzia că plecarea lui Jonathan era cumva legată de mama lui Jack, Ellen vrăjitoarea, iar Jonathan se temuse că, dacă ar fi stat să-i explice, starețul i-ar fi interzis să plece. Ar fi trebuit să se întoarcă de dimineață, dar nu ajunseseră încă. Philip nu credea că Ellen ar avea ceva de adăugat la povestea pe care o spunea acum Francis.

După ce Francis termină, Philip începu să vorbească.

– Copilașul acela nu era al meu, spuse el, simplu. Jur că nu era al meu, jur pe sufletul meu etern! Nu am avut niciodată legături carnale cu vreo femeie, și mi-am păstrat până în ziua de astăzi castitatea pe care ne-o impune Apostolul Pavel. Și atunci de ce, întreabă Sfinția Sa episcopul, de ce l-am tratat pe copilaș ca și cum ar fi fost al meu?

Starețul aruncă o privire înspre cei care-l ascultau. Hotărâse că singura sa șansă era să rostească adevărul și să spere că Dumnezeu îi va grăi suficient de tare arhidiaconului Peter încât să se facă auzit, în pofida voinței acestuia.

– Când aveam șase ani, mama și tatăl meu au murit. Au fost uciși de soldații bătrânului rege Henric, în Țara Galilor. Eu și fratele meu am fost salvați de abatele unei mănăstiri din apropiere și, din ziua aceea, am fost îngrijiți de călugări. Am fost un orfan crescut la mănăstire. Știu cum e. Înțeleg că orfanul tânjește după atingerea unei mame, chiar dacă-și iubește frații care-l îngrijesc. Știam că Jonathan avea să se simtă ciudat, anormal, ilegitim. Am simțit și eu aceeași izolare, am trăit sentimentul că sunt diferit față de toți ceilalți, pentru că toți aveau o mamă și un tată, pe când eu nu. Ca și el, m-am simțit rușinat pentru că eram o povară, pentru că trăiam din mila

altora; m-am întrebat ce anume era în neregulă cu mine, astfel încât să fiu privat de lucruri pe care alții le considerau firești. Știam că Jonathan avea să viseze, în miez de noapte, la sânul cald, parfumat, și la vocea blândă a mamei pe care nu a cunoscut-o niciodată, acea făptură care să-l iubească pe deplin și necondiționat.

Chipul arhidiaconului părea săpat în piatră. Philip își dădu seama că Peter era, de fapt, cel mai rău soi de creștin: accepta toate interdicțiile, aplica fiecare îndemn, insista asupra tuturor formelor de refuz și cerea pedepse stricte pentru fiecare abatere; dar ignora compasiunea creștină, refuza mila pe care creștinismul o promova, încălca flagrant această etică a iubirii și nesocotea în văzul tuturor legile blânde ale lui Isus. „Așa erau fariseii, își spuse Philip. Nici nu e de mirare că Domnul prefera să mănânce cu vameșii și cu păcătoșii.“

Vorbi mai departe, deși înțelegea, cu inima grea, că nimic din ce ar fi putut spune nu avea să treacă de armura convingerilor excesive ale lui Peter.

– Nimeni nu-l putea iubi pe băiatul acela ca mine, cu excepția părinților lui; iar pe aceștia nu am reușit să-i găsim. Ce semn mai clar al voinței lui Dumnezeu...

Se opri. Jonathan tocmai intrase în biserică, alături de Jack; iar între ei se afla vrăjitoarea, mama lui Jack.

Îmbătrânise: avea părul alb ca zăpada, iar chipul îi era ridat. Dar își făcu intrarea precum o regină, cu capul sus, cu ochii ei stranii, aurii, aruncând săgeți de sfidare. Philip era prea surprins pentru a mai protesta la adresa venirii ei.

Odată ajunsă în transept, postându-se în fața arhidiaconului Peter, Ellen reuși să-i amuțească pe toți. Vorbi cu un glas care răsuna ca o trâmbiță, amplificat de ecourile bisericii fiului ei.

– Jur pe tot ce e sfânt că Jonathan este fiul lui Tom Constructorul, răposatul meu soț, cu prima sa soție!

În mulțimea de clerici se iscă o zarvă uluitoare. O vreme, nimeni nu se putu face auzit. Philip era complet năucit. Se holba cu gura căscată la Ellen. Tom Constructorul? Jonathan era fiul lui Tom Constructorul? Când îl privi pe Jonathan, își dădu seama imediat că era adevărat: semănau, nu numai la înălțime, ci și la trăsături. Dacă Jonathan ar fi avut barbă, ar fi fost evident.

Prima sa reacție fu un sentiment de pierdere. Până acum, el reprezentase pentru Jonathan bărbatul cel mai apropiat de figura paternă. Dar adevăratul lui tată era Tom și, deși acesta răposase, descoperirea respectivă schimba

totul. Philip nu se mai putea gândi tainic la sine ca fiind tatăl lui Jonathan. Jonathan însuși nu avea să se mai simtă ca fiul lui. Acum, Jonathan era fiul lui Tom. Philip îl pierduse.

Starețul se lăsă să cadă pe scaun. Când mulțimea începu să se liniștească, Ellen le povesti cum Jack auzise un plâns și găsisese un nou-născut. Philip asculta, năucit, cum ea și Tom se ascuseseră în tufișuri, privind, în vreme ce starețul și ceilalți călugări, întorcându-se de la muncă, îl găsiseră pe Francis așteptându-i cu un copilăș nou-născut pe care Johnny Opt-Penny încerca să-l hrănească folosind un ștergar înmuiat într-o găleată cu lapte de capră.

Philip își amintea cât se poate de clar cât de interesat fusese Tom, tânăr pe atunci, în momentul în care se întâlniseră a doua zi și Philip îi povestise despre pruncul abandonat. Philip presupusese că interesul lui venea din compasiunea pe care ar simți-o orice om pentru o astfel de poveste emoționantă, dar, de fapt, Tom afla ce se întâmplase cu propriul fiu.

Apoi își aduse aminte cum, în decursul anilor, pe când Jonathan învăța să meargă și să vorbească și începea să alerge zburdalnic prin curtea stăreției, Tom fusese foarte atașat de el. Nimănui nu i se păruse ceva ciudat: pe atunci, toți oamenii de la mănăstire îl tratau pe Jonathan ca pe un animăluț răsfățat, așa că purtarea constructorului nu era cu nimic ieșită din comun; dar acum, privind retrospectiv, Philip înțelegea că atenția pe care Tom i-o acorda lui Jonathan era una specială.

Pe când Ellen se așeza, starețul își dădu seama că i se dovedise nevinovăția. Dezvăluirile lui Ellen îl impresionaseră atât de mult, încât aproape că uitase că era acuzat într-un proces. Povestea ei despre naștere și moarte, despre disperare și speranță, despre secrete vechi și dragoste eternă, făcea ca problema castității lui Philip să pară una de rând. Bineînțeles, nu era deloc banală; întregul viitor al stăreției depindea de ea; iar Ellen dăduse un răspuns atât de zguduitor, încât părea imposibil ca procesul să continue. „Nici măcar Peter din Wareham nu mă poate declara vinovat după o mărturie ca asta“, își spusese Philip. Waleran pierduse din nou.

Însă episcopul nu era pregătit să-și recunoască înfrângerea. Îndreptă un deget acuzator către Ellen.

– Spui că Tom Constructorul ți-a mărturisit că pruncul adus la schit era al lui.

– Da, spusese Ellen, pe un ton precaut.

– Dar celelalte două persoane care ar fi putut confirma acest lucru – copiii Alfred și Martha – nu v-au însoțit la mănăstire.

– Nu.

– Iar Tom este mort, așa că nu avem decât cuvântul tău că Tom ți-ar fi mărturisit așa ceva. Povestea ta nu poate fi confirmată.

– Ce altă confirmare vrei? întrebă ea, aprig. Jack a văzut copilul abandonat. Francis l-a luat. Eu și Jack ne-am întâlnit cu Tom, Alfred și Martha. Francis a dus pruncul la schit. Eu și Tom am privit de la adăpostul pădurii ce se întâmpla la schit. Câți martori îți trebuie?

– Nu te cred, spuse Waleran.

– Nu mă crezi? zise Ellen și dintr-odată, Philip își dădu seama că era furioasă, o furie profundă și intensă. *Tu* nu mă crezi pe mine? Tu, Waleran Bigod, pe care te știi de sperjur?

Ce Dumnezeu se mai întâmpla acum? Philip presimți apropierea unui dezastru. Waleran pălise. „Mai e ceva aici, își spuse Philip. Ceva de care se teme Waleran.“ Simți un fior de tulburare în stomac. Brusc, episcopul căpătase un aer vulnerabil.

Philip o întrebă pe Ellen:

– De unde știi că episcopul a comis sperjur?

– În urmă cu patruzeci și șapte de ani, chiar în această stăreție, exista un prizonier pe nume Jack Shareburg, spuse Ellen.

Waleran o întrerupse:

– Acest tribunal nu e interesat de evenimente care au avut loc cu atâta timp în urmă!

– Ba da, este, spuse Philip. Acuzația adusă împotriva mea se referă la un presupus act de păcat trupesc petrecut acum treizeci și cinci de ani, Sfinția Ta! Mi-ați cerut să-mi demonstrez nevinovăția. Acum, tribunalul nu are cum să nu se aștepte la același lucru și de la Sfinția Ta. Se întoarse către Ellen: Continuă!

– Nimeni nu știa pentru ce era ținut prizonier, cu atât mai puțin el însuși; dar a venit vremea în care a fost eliberat, dându-i-se o cupă bătută cu pietre prețioase, poate ca recompensă pentru anii în care fusese închis pe nedrept. Bineînțeles, el nu voia cupa cu pietre scumpe: nu-i trebuia la nimic și era prea scumpă pentru a putea fi vândută la târg. Așa că a lăsat-o aici, în vechea catedrală de la Kingsbridge. La scurt timp după aceea, a fost arestat – de Waleran Bigod, care nu era pe atunci decât un simplu preot de țară, umil, dar ambițios –, iar cupa a apărut din nou, în mod misterios, în traista lui Jack. Jack Shareburg a fost acuzat pe nedrept că furase cupa. A fost condamnat pe

baza jurămintelor a trei persoane: Waleran Bigod, Percy Hamleigh și starețul James de la Kingsbridge. Și a fost spânzurat.

Pentru o clipă, printre cei prezenți se lăsă o tăcere înmărmurită, după care Philip spuse:

– De unde știi toate aceste lucruri?

– Am fost singura prietenă a lui Jack Shareburg, iar el este tatăl fiului meu, Jack Jackson, maistrul constructor de la această catedrală!

Se iscă o hărmălaie de glasuri. Waleran și Peter încercau să vorbească în același timp, dar nici unul nu putea acoperi gălăgia uluită a clericilor adunați în transeptul catedralei. „Au venit să vadă o înfruntare de forțe, își spuse Philip, dar nu s-au așteptat la așa ceva.“

În cele din urmă, Peter reuși să se facă auzit.

– De ce l-ar acuza pe nedrept trei cetățeni onorabili pe un străin nevinovat? Întrebă el, pe un ton sceptic.

– Pentru un câștig sau altul, spuse Ellen. Waleran Bigod a fost numit arhidiacon. Lui Percy i s-au dat conacul de la Hamleigh și alte câteva sate și a devenit un om bogat. Nu știu care a fost răsplata primită de starețul James.

– Aici pot să vă răspund eu, se auzi un glas nou.

Philip aruncă o privire în jur, surprins: cel care vorbise era Remigius. Monahul trecuse pragul a șapte decenii de viață, avea părul alb și o tendință de a vorbi fără șir; dar acum, pe când se ridica sprijinindu-se în baston, avea ochii vioi și o expresie cât se poate de ageră. Rar se întâmpla să fie auzit vorbind în public: de la eșecul suferit și întoarcerea la mănăstire, dusesse un trai tăcut și umil. Philip se întreba ce avea să urmeze. Cărei tabere avea să i se alăture Remigius? Avea să profite de ocazie pentru a-și înjunghia vechiul dușman, starețul Philip, pe la spate?

– Pot să vă spun care a fost răsplata starețului James, zise Remigius. Stăreția a primit satele Northwold, Southwold și Hundredacre, plus pădurea Oldean.

Philip era uluit. Putea fi oare adevărat că vechiul stareț mărturisise fals, sub jurământ, pentru câteva sătuce?

– Starețul James nu a fost niciodată un conducător bun, continuă Remigius. Stăreția era la ananghie, iar el a crezut că un venit suplimentar ne-ar ajuta să ne revenim. Remigius se opri, după care spuse, aspru: A făcut puțin bine, dar mult rău. Pentru o vreme, venitul obținut ne-a folosit, dar starețul James nu și-a mai recăpătat respectul de sine niciodată.

Ascultându-l pe Remigius, Philip își aduse aminte de aerul înfrânt, moale al vechiului stareț și, în sfârșit, înțelese.

Remigius continuă:

– James nu a comis efectiv sperjur, pentru că nu a făcut altceva decât să jure că respectiva cupă aparținea stăreției; dar, deși știa că Jack Shareburg era nevinovat, nu a spus nimic. Și a regretat acest lucru pentru tot restul vieții sale.

„Firește c-a regretat“, își spuse Philip; era un păcat grav pentru un călugăr. Mărturia lui Remigius confirma povestea lui Ellen – și îl condamna pe Waleran.

Dar Remigius încă nu sfârșise ce avea de spus.

– Câțiva dintre cei mai vărsnici călugări de aici încă-și mai aduc aminte cum era stăreția în urmă cu patruzeci de ani: ziduri dărâmate, sărăcie, un aer ponosit, demoralizat. Iar toate acestea din pricina vinovăției care apăsa sufletul starețului. Când era pe moarte, mi-a mărturisit păcatul comis. Am vrut...

Remigius se opri. În biserică era liniște deplină – cu toții așteptau cu sufletul la gură. Bătrânul oftă și începu din nou să vorbească:

– Am vrut să-i iau eu funcția și să repar pagubele. Dar Dumnezeu a ales un alt om pentru această sarcină. Își curmă iarăși vorba, iar chipul său bătrân se contractă dureros atunci când Remigius făcu un efort să încheie. Ar trebui să spun: Dumnezeu a ales un om mai bun.

Se așeză cu o mișcare bruscă.

Philip era șocat, năucit și recunoscător în fața celor ce se petreceau. Doi vechi dușmani, Ellen și Remigius, îl salvaseră. Dezvăluirea acestor vechi secrete îl făcea să se simtă ca și cum până atunci trăise cu ochii pe jumătate închiși. Episcopul Waleran era livid de furie. Probabil că trăise cu certitudinea că, după atâta amar de vreme, se găsea la adăpost. Episcopul stătea aplecat către Peter, vorbindu-i la ureche, în timp ce din public se auzea un zvon de comentarii.

Peter se ridică și strigă:

– Tăcere!

În biserică se lăsă liniștea.

– Tribunalul e suspendat! spuse el.

– Stați un moment! Cel care vorbea era Jack Jackson. Nu e suficient! spuse el, înflăcărat. Vreau să știu *de ce!*

Fără să-l ia în seamă pe Jack, Peter se îndreptă către ușa care făcea legătura cu claustrul, iar Waleran îl urmă.

Jack porni după ei.

– De ce ai făcut-o? strigă el înspre Waleran. Ai mințit sub jurământ, iar un om a murit: ai de gând să pleci de aici fără să mai spui nimic?

Waleran privea țintă înaintea sa, alb ca varul, cu buzele strânse, cu chipul transformat într-o mască a furiei reprimată. Pe când episcopul ieșea pe ușă, Jack urlă:

– Răspunde-mi, laș corupt și mincinos! De ce mi-ai omorât tatăl?

Waleran ieși din biserică, iar ușa se trânti în urma lui.

Capitolul 18

I

Scrisoarea de la regele Henric sosi cât timp călugării erau la canon.

Jack construisese un capitol nou, încăpător, care să-i cuprindă pe toți cei o sută cincizeci de monahi – nici o altă mănăstire din Anglia nu mai avea atâția călugări. Clădirea rotundă avea o boltă de piatră și rânduri de trepte pe care să stea călugării. Demnitarii monastici stăteau pe bănci de piatră aflate de-a lungul zidurilor, un pic deasupra celorlalți; iar Philip și Jonathan aveau două tronuri sculptate, aflate lângă perete, față în față cu ușa.

Un călugăr tânăr citea cel de-al șaptelea capitol al *Regulii Sfântului Benedict*:

– „Cea de-a șasea treaptă a umilinței este atunci când un călugăr acceptă tot ce este rău și josnic...”

Philip își dădu deodată seama că nu știa numele călugărului care citea. Asta pentru că îmbătrânea sau pentru că mănăstirea era atât de mare?

– „Cea de-a șaptea treaptă a umilinței este nu numai când un om mărturisește cu gura lui că este josnic și inferior celorlalți, ci atunci când crede în adâncul sufletului acest lucru.”

Philip știa că nu ajunsese încă în această etapă a umilinței. Reușise o mulțime de lucruri în șaiszeci și doi de ani de viață, și o făcuse prin curaj, hotărâre și folosirea minții; dar trebuia să-și aducă mereu aminte că adevăratul motiv al izbânzilor sale fusese acela că se bucurase de ajutorul lui Dumnezeu, fără de care toate eforturile i-ar fi fost în van.

Lângă el, Jonathan se tot foia, cuprins de neliniște. Jonathan avea probleme chiar mai mari decât Philip atunci când venea vorba de virtutea umilinței. Aroganța era viciul conducătorilor buni. Jonathan era pregătit să preia

conducerea stăreției și nu mai avea răbdare. Vorbise cu Aliena și de-abia aștepta să încerce tehnicile ei de cultivare a pământului, cum ar fi aratul cu cai și plantarea unor recolte de primăvară, precum ovăzul și mazărea, pe o parte din terenurile necultivate. Philip își dădea seama că era la fel ca în urmă cu treizeci și cinci de ani, când lui îi venise ideea de a crește cât mai multe oi pentru lână.

Știa că trebuia să se retragă și să-l lase pe Jonathan să preia funcția de stareț. Se cuvenea ca el să-și petreacă ultimii ani în rugăciune și în meditație. Era o cale pe care le-o recomandase adesea altora. Dar acum, când era suficient de bătrân ca să se retragă, această perspectivă îl îngrozea. Corpul îi era perfect sănătos, iar mintea o avea la fel de ageră ca întotdeauna. O viață închinată rugăciunii și meditației l-ar fi făcut să înnebunească.

Și totuși, Jonathan n-avea să aștepte la nesfârșit. Dumnezeu îi dăruise calitățile necesare pentru a conduce o mănăstire mare, și nu avea de gând să-și irosească talentele. În decursul anilor, vizitase o mulțime de abații și făcuse o impresie bună peste tot. Într-una din zilele acestea, după trecerea la cele sfinte a vreunui abate, poate că monahii din subordinea răposatului aveau să-i ceară lui Jonathan să se înscrie la alegeri, iar lui Philip i-ar fi venit greu să-i refuze asta.

Tânărul al cărui nume Philip nu reușea să și-l aducă aminte tocmai termina capitolul când se auzi un ciocănit la ușă, iar portarul intră. Fratele Steven, circuitorul, se încruntă la el: nu avea voie să-i deranjeze pe călugări în timpul canonului. Circuitorul era responsabil cu disciplina și, ca toți oamenii făcuți pentru asemenea îndatoriri, Steven ținea foarte mult ca regulile să fie respectate.

Portarul spuse, într-o șoaptă ceva mai puternică:

– A sosit un mesager din partea regelui!

Philip i se adresă lui Jonathan:

– Te ocupi tu, te rog?

Probabil că mesagerul avea să insiste să înmâneze scrisoarea numai unui demnitar important în structura stăreției. Jonathan ieși. Călugării vorbeau între ei în șoaptă. Cu un glas ferm, Philip spuse:

– Vom continua cu necrologul.

Pe când începeau rugăciunile pentru cei morți, Philip se întrebă ce avea de transmis regele Henric al II-lea stăreției. Probabil că nu erau vești bune. Henric era la cuțite cu Biserica de șase ani încoace. Cearta începuse de la jurisdicția tribunalelor ecleziastice, dar inflexibilitatea regelui și zelul

arhiepiscopului de Canterbury, Thomas Becket, făcuseră imposibil să se ajungă la un compromis, iar disputa devenise o adevărată criză. Becket fusese obligat să plece în exil.

Din păcate, Biserica Angliei nu era un front unit care să-l susțină pe arhiepiscop. Unii episcopi, printre care și Waleran Bigod, se dăduseră de partea regelui spre a-i intra în grații. Totuși, papa exercita presiuni asupra lui Henric pentru a face pace cu Becket. Poate consecința cea mai gravă a întregului conflict o reprezenta faptul că nevoia lui Henric de a avea susținători în cadrul sistemului bisericesc le dăduse ocazia unor episcopi însetați de putere, cum era și Waleran, să aibă o influență mai mare la curte. Tocmai de aceea, pentru Philip, o scrisoare de la rege reprezenta o veste mai sumbră decât de obicei.

Jonathan se întoarse și îi înmână lui Philip un sul de pergament sigilat cu ceară, pe care se vedea urma unui enorm sigiliu regal. Toți călugării se uitau la ei. Philip hotărî că era exagerat să le ceară să se concentreze asupra rugăciunilor pentru morți cât timp el avea o astfel de scrisoare în mână.

– Bine, spuse el. Vom continua rugăciunile mai târziu. Rupse sigiliul și deschise scrisoarea. Aruncă o privire la formulele de salut, după care îi dădu epistola lui Jonathan, ai cărui ochi tineri erau mai ageri. Citește-ne, te rog!

După formulele obișnuite de introducere, regele spunea:

– „În calitate de episcop de Lincoln l-am numit pe Waleran Bigod, care este în momentul de față episcop de Kingsbridge...”

Vocea lui Jonathan fu acoperită de zumzăitul comentariilor. Philip clătină din cap, cuprins de dezgust. De când cu dezvoltările făcute la procesul lui Philip, Waleran pierduse orice credibilitate pe plan local: nu avea cum să mai continue în funcția de episcop. Așa că îl convinsese pe rege să-l numească episcop de Lincoln – una dintre cele mai bogate episcopii din lume. Ca importanță, Lincoln era a treia dioceneză din țară, după Canterbury și York. De aici, nu mai era decât un mic pas până la funcția de arhiepiscop. Poate că Henric îl pregătea pe Waleran să-i ia locul lui Thomas Becket. Gândul că Waleran putea deveni arhiepiscop de Canterbury, conducătorul Bisericii Angliei, era atât de îngrozitor, încât Philip simți greață.

După ce călugării se mai calmară, Jonathan continuă:

– „... și am recomandat Vicarului și Canonului din Lincoln să-l aleagă.”

„Ei bine, ușor de zis, mai greu de făcut“, își spuse Philip. O recomandare regală era aproape ca un ordin, dar nu tocmai: în situația în care canonicii din Lincoln luau poziție împotriva lui Waleran, sau dacă își aveau propriul

candidat, i-ar fi făcut probleme regelui. Probabil că, în final, regele avea să obțină ce voia, dar nu era ceva bătut în cuie.

Jonathan citea mai departe:

– „Vă ordon vouă, membrii Canonului din Kingsbridge, să organizați alegerea noului episcop de Kingsbridge; iar eu vă recomand să-l alegeți ca episcop pe slujitorul meu Peter din Wareham, arhidiacon de Canterbury.“

Din rândul călugărilor adunați în capitol se ridică un strigăt colectiv de protest. Philip îngheță de oroare. Arogantul, ranchiunosul, ipocritul de arhidiacon Peter constituia alegerea regelui pentru funcția de episcop de Kingsbridge! Peter reprezenta exact același tip de om ca și Waleran. Amândoi erau cu adevărat pioși și cu frica lui Dumnezeu, dar nu se puteau socoti oameni supuși greșelii, așa că vedeau voința lui Dumnezeu în propriile dorințe și, ca atare, își urmăreau scopurile cu o îndârjire feroce. Cu Peter ca episcop, Jonathan avea să-și petreacă viața de stareț luptându-se pentru dreptate și decență într-un ținut condus cu o mână de fier de un om nemilos. Iar dacă Waleran devenea arhiepiscop nu se mai întrevedea nici o putință de scăpare.

Philip vedea cum înaintea lor se deschidea o epocă întunecată, precum perioada cea mai grea din timpul războiului civil, când conții de genul lui William aveau să facă tot ce voiau, în timp ce preoții aroganți își neglijau credincioșii, iar stăreția avea să dea iarăși înapoi, rămânând o umbră sărăcită și slăbită a celei de altădată. Acest gând îl umplea de mânie.

Nu era singurul călugăr furios. Steven circuitorul se ridică, roșu la față, și strigă:

– Nu va fi așa!

Strigă cât putu de tare, în ciuda regulii impuse de Philip care spunea că, în timpul canonului, toți monahii trebuiau să vorbească pe un ton calm și încet.

Călugării ovaționară, dar Jonathan își dovedi înțelepciunea punând întrebarea hotărâtoare:

– Ce putem face?

La fel de gras ca întotdeauna, Bernard, călugărul care se ocupa de bucătărie, spuse:

– Trebuie să refuzăm cererea regelui!

Mai mulți călugări rostiră comentarii aprobatoare.

– Ar trebui să scriem o scrisoare către rege în care să-i spunem că vom alege pe cine credem noi de cuviință! zise Steven. După câteva momente, adăugă spășit: Sub îndrumarea lui Dumnezeu, bineînțeles!

– Nu cred că ar trebui să refuzăm categoric, spuse Jonathan. Cu cât ne vom grăbi să îl sfidăm pe rege, cu atât acesta își va vărsa mânia peste capetele noastre mai curând.

Philip interveni:

– Jonathan are dreptate. Un om care pierde în fața regelui poate fi iertat, dar unul care câștigă o astfel de bătălie e condamnat.

Steven izbucni:

– Dar tu, de fapt, cedezi în fața lui!

Philip era la fel de îngrijorat și de temător ca și ceilalți, dar trebuia să pară calm.

– Steven, stăpânește-te, te rog, spuse el. Trebuie să luptăm împotriva acestei numiri îngrozitoare, evident. Dar o vom face cu grijă și înțelepciune, evitând mereu confruntarea directă.

– Dar ce ai de gând să faci? întrebă Steven.

– Nu sunt sigur, răspunse Philip.

La început fusese descurajat, dar acum începea să se simtă cuprins de agresivitate. Dusesese această bătălie în repetate rânduri, pe tot parcursul vieții sale. Luptase aici, în cadrul stăreției, atunci când îl învinsese pe Remigius și devenise staret; purtase lupta la nivelul ținutului, împotriva lui William Hamleigh și a lui Waleran Bigod; iar acum avea să se lupte la rang de țară. Avea să se înfrunte cu regele.

– Cred că va trebui să plec în Franța, spuse el. Pentru a mă întâlni cu arhiepiscopul Thomas Becket.

În orice altă criză, de-a lungul întregii sale vieți, Philip reușise să găsească un plan de acțiune. Ori de câte ori nori amenințatori plutiseră asupra stăreției, a orașului sau asupra lui însuși, găsise o formă de apărare sau de contraatac. Nu fusese mereu sigur de succes, dar nu i se întâmplase niciodată să nu știe ce să facă – până acum.

Această stare de dezorientare persista și când staretul ajunsese în orașul Sens, la sud-est de Paris, în Regatul Franței.

Catedrala de la Sens era clădirea cu suprafața cea mai mare pe care o văzuse el vreodată. Naosul avea probabil cincisprezece metri lățime. În comparație cu catedrala Kingsbridge, Sens crea mai degrabă impresia de larghețe decât de luminozitate.

Călătorind prin Franța, Philip își dădu seama, pentru prima dată în viața lui, că existau mai multe tipuri de biserici decât își închipuisese vreodată și

înțelese efectul revoluționar pe care-l avusese călătoria în Europa asupra gândirii lui Jack Jackson. Când trecu prin Paris, Philip avu grijă să viziteze biserica abației din Saint-Denis și pricepu de unde se inspirase Jack pentru unele dintre ideile sale. De asemenea, văzu două biserici cu contraforturi suspendate de susținere a luminatorului, precum cele de la Kingsbridge: în mod evident, și alți maiștri zidari se confruntaseră cu aceeași problemă ca și Jack, și găsiseră aceeași soluție.

Philip îi făcu o vizită de curtoazie arhiepiscopului de Sens, William Mâini-Albe, un cleric tânăr, extraordinar de inteligent, care era nepotul răposatului rege Stephen. Arhiepiscopul William îl invită la cină. Philip se simți flatat, dar refuză invitația: bătuse cale lungă pentru a-l întâlni pe Thomas Becket, iar acum, văzându-se ajuns atât de aproape, nu mai avea răbdarea necesară amânării acestui moment. După ce asistase la mesă în catedrală, porni de-a lungul râului Yonne, către nord, spre ieșirea din oraș.

Având în vedere că era starețul uneia dintre cele mai bogate mănăstiri din Anglia, anturajul cu care călătorea părea unul prea modest: nu avea cu sine decât doi oșteni pentru protecție, un călugăr tânăr pe nume Michael din Bristol ca asistent și un cal de povară încărcat cu cărți sfinte, copiate și frumos ilustrate în scriptoriul din Kingsbridge, pe care să le ofere în dar abaților și episcopilor pe care-i vizita în timpul călătoriei sale. Aceste cărți scumpe reprezentau cadouri impresionante și contrastau puternic cu simplitatea anturajului lui Philip. Iar acest lucru nu era întâmplător: Philip voia ca ei să respecte stăreția, nu pe stareț.

Chiar după ce trecură de poarta de nord a orașului Sens, pe o pajiște frumoasă de lângă râu, Philip și însoțitorii săi găsiră respectata abăție Saint-Colombe, unde arhiepiscopul Thomas locuia de trei ani încoace. Unul dintre preoții lui Thomas îl întâmpină pe stareț cu căldură, chemă câțiva servitori pentru a se îngriji de caii echipajului său și de bagaje, după care îl pofti în casa de oaspeți unde stătea arhiepiscopul. Lui Philip îi veni în minte gândul că, cel mai probabil, exilații se bucurau atunci când primeau oaspeți de acasă, nu numai din motive sentimentale, ci și pentru că era o dovadă de susținere.

Philip și asistentul său primiră mâncare și vin, fiind prezentați subalternilor lui Thomas. Aceștia erau cu toții preoți, cei mai mulți tineri și – observă Philip – destul de inteligenți. În scurt timp, Michael era deja prins într-o controversă cu unul dintre ei în ceea ce privea transsubstanțierea. Philip

sorbea dintr-o cupă de vin și îi asculta, fără să ia parte la discuție. În cele din urmă, unul dintre preoți i se adresă:

– Care e părerea dumneavoastră, părinte Philip? Nu ați spus nimic până acum.

Philip zâmbi.

– Pentru mine, problemele încurcate ale teologiei sunt ultimul subiect pentru care mi-aș face griji.

– De ce?

– Pentru că vor fi rezolvate toate în Viața de Apoi și, până atunci, pot fi păstrate ca atare.

– Bine spus! se auzi un glas nou, iar Philip, ridicând ochii, întâlni privirea arhiepiscopului Thomas de Canterbury.

Își dădu seama, imediat, că se afla în compania unui bărbat remarcabil. Thomas era înalt, zvelt și excepțional de chipeș, cu o frunte lată, ochi strălucitori, piele albă și păr negru. Era cu aproximativ zece ani mai tânăr decât Philip, având în jur de 50–51 de ani. În ciuda problemelor sale, avea o expresie vioaie, veselă. Philip observă imediat că era un bărbat foarte *atrăgător*: iar această calitate explica, în parte, ascensiunea sa dintr-un mediu umil.

Philip îngenunche și îi sărută mâna.

– Mă bucur nespun să te cunosc! zise Thomas. Mereu am vrut să vizitez Kingsbridge-ul – am auzit o mulțime de lucruri despre stăreția ta și despre minunata catedrală nouă.

Philip era fermecat și flatat. Spuse:

– Am venit să vă văd pentru că tot ce am reușit să facem acolo a fost pus în pericol de către rege.

– Vreau să aflu spui tot ce ai de spus legat de asta, chiar acum, zise Thomas. Vino în camera mea.

Se întoarse și părăsi încăperea.

Philip îl urmă, simțindu-se mulțumit și temător în același timp.

Thomas îl conduse într-o odaie mai mică. Se găsea un pat somptuos de lemn și piele, acoperit cu cearșafuri de pânză fină și cu o pătură brodată, dar starețul văzu și o saltea subțire rulată într-un colț, și își aduse aminte de poveștile conform cărora Thomas nu folosea niciodată mobilierul luxos oferit de gazdele sale. Amintindu-și propriul pat confortabil de la Kingsbridge, Philip simți un junghi de vinovăție la gândul că el sforăia înconjurat de tot confortul, în timp ce liderul Bisericii Angliei dormea pe podea.

– Că tot veni vorba de catedrale, spuse Thomas, ce impresie ți-a făcut cea de la Sens?

– E uimitoare, zise Philip. Cum se numește maistrul constructor care a înălțat-o?

– William de Sens. Sper să-l atrag la Canterbury într-o zi. Ia loc. Spune-mi ce se întâmplă la Kingsbridge.

Philip îi povesti despre episcopul Waleran și despre arhidiaconul Peter. Thomas părea profund interesat de spusele lui Philip și puse mai multe întrebări care trădau un fin simț de observație. Pe lângă farmec, avea și o minte remarcabilă. Își folosisese ambele calități pentru a se ridica într-o poziție din care să-și permită să se opună dorințelor unuia dintre cei mai puternici regi pe care îi avusese vreodată Anglia. Se zvonea că, pe sub roba de arhiepiscop, Thomas purta o cămașă aspră; iar Philip își aminti că sub înfățișarea aceea fermecătoare se ascundea o voință de fier.

· Când Philip își termină relatarea, observă mina gravă a arhiepiscopului.

– Așa ceva nu poate fi permis, spuse el.

– Într-adevăr, răspunse Philip.

Tonul ferm al lui Thomas era încurajator.

– Îi puteți împiedica? întrebă starețul.

– Numai dacă sunt repus în drepturi la Canterbury.

Acesta nu era răspunsul pe care sperase Philip să-l audă.

– Dar, chiar și în situația de față, nu puteți scrie o epistolă către papă?

– O voi face, spuse Thomas. Chiar azi. Papa nu-l va recunoaște pe Peter ca episcop de Kingsbridge, îți promit. Dar nu-l putem împiedica să se instaleze în palatul episcopal. Și nu putem numi un alt om.

Philip era șocat și demoralizat de tonul categoric cu care Thomas scotea în evidență ceea ce nu puteau făptui. În cuprinsul drumului până aici, Philip trăise cu speranța că Thomas avea să facă tot ceea ce el nu putea și că avea să găsească o cale de a-i dejuca planurile lui Waleran. Dar și strălucitul Thomas se afla în impas. Nu-i putea oferi decât speranța că avea să fie repus în drepturi la Canterbury. Astfel, bineînțeles, ar avea drept de veto în ce privea numirea episcopilor. Trist, Philip întrebă:

– Există vreo speranță că vă veți întoarce în curând?

– Dacă ești optimist, se poate spune că da, există speranță, răspunse Thomas. Papa a întocmit un tratat de pace pe care vrea ca eu și Henric să îl semnăm. Din punctul meu de vedere, termenii acestuia îmi sunt favorabili: tratatul îmi acordă tot ce doream. Henric spune că e și el dispus să-l

accepte. Am insistat să-mi demonstreze sinceritatea sa prin sărutul păcii. Dar el refuză.

În timp ce vorbea, vocea lui Thomas se schimbă. Oscilațiile de ton, normale într-o conversație, se reduceră, glasul devenindu-i de o monotonie insistentă. Toată vioiciunea îi dispăru de pe chip, iar el arboră expresia unui preot care rostea o predică privind refuzarea plăcerilor personale dinaintea unei congregații nepăsătoare. Philip vedea pe fața lui încăpățănarea și mândria care-l făcuseră să lupte continuu toți acești ani. Thomas continuă:

– Refuzul sărutului păcii e un semn că are de gând să mă ademenească înapoi în Anglia, după care să renege termenii înțelegerii.

Philip încuviință printr-o mișcare din cap. Sărutul păcii, care făcea parte din ritualul liturghiei, reprezenta simbolul încrederii și nici un contract, de la cel de cununie până la un armistițiu, nu era deplin fără el.

– Ce pot face? întrebă Philip, adresându-se în egală măsură lui Thomas și sieși.

– Du-te înapoi în Anglia și fă campanie pentru cauza mea, spuse Thomas. Trimite scrisori stareților și abaților. Trimite o delegație de la Kingsbridge care să se înfățișeze dinaintea papei. Redactează o petiție către rege. Rostește predici în faimoasa ta catedrală, în care să le spui oamenilor că preotul cel mai puternic al țării a fost alungat de către rege.

Philip dădu gânditor din cap. Nu intenționa să facă nimic din toate acestea. Thomas îi spunea să se ralieze cu forțele de opoziție. Poate că o astfel de acțiune i-ar mai ridica moralul arhiepiscopului, dar nu ar servi cu nimic interesele stăreției Kingsbridge.

Lui Philip îi veni o idee mai bună. Dacă Henric și Thomas se găseau atât de aproape, poate că nu era nevoie de prea mult efort pentru a fi aduși împreună. „Poate – își spuse plin de speranță Philip – îmi stă-n puțină să fac și eu ceva.“ Această idee îi stârnea optimismul. Era puțin probabil, dar nu avea nimic de pierdut.

În fond, nu se certau decât din pricina unui sărut.

Philip avu un șoc atunci când văzu cât de tare îmbătrânise fratele său.

Francis avea părul grizonant și pungi întunecate sub ochi, iar pielea de pe față arăta neobișnuit de uscată. Totuși, avea 60 de ani, așa că nu era deloc surprinzător. Iar privirea îi era în continuare ageră și veselă.

Philip își dădu seama că, de fapt, pe el îl tulbura propria vârstă. Ca întotdeauna, vederea fratelui său îl făcea să conștientizeze felul în care îmbătrânise

și el. Nu se mai privise într-o oglindă de ani întregi. Se întreba dacă avea și el pungi sub ochi. Își atinse chipul. Era greu de spus.

– Cum e Henric ca stăpân? întrebă Philip, curios, ca toată lumea, să știe cum erau regii de aproape.

– Mai bun decât Maud, spuse Francis. Ea era mai inteligentă, dar prea viclană. Henric e foarte deschis. Știi mereu la ce se gândește.

Stăteau în claustrul mănăstirii din Bayeux, unde era găzduit Philip. Curtea regelui Henric era încartiruită în apropiere. Francis lucra în continuare pentru Henric, așa cum o făcuse în ultimii douăzeci de ani. Ajunsesse șef al cancelariei, instituția care întocmea scrisorile și hrisoavele regale. Era un post important, care-i conferea o poziție de putere.

– Deschis? spuse Philip. Henric? Arhiepiscopul Thomas nu e de aceeași părere.

– Încă o greșeală crucială de judecată din partea lui Thomas, spuse disprețuitor Francis.

Philip era de părere că nu se cuvenea ca Francis să vorbească totuși cu așa dispreț despre arhiepiscop.

– Thomas e un om excepțional, spuse el.

– Thomas vrea să fie rege, replică tăios Francis.

– Și se pare că Henric vrea să devină arhiepiscop, ripostă Philip.

Un timp, își adresa priviri furioase. „Dacă și noi ne certăm, își spuse Philip, atunci nici nu e de mirare că Henric și Thomas se înfruntă cu atâta înverșunare.“ Zâmbi și spuse:

– Oricum, noi n-ar trebui să ne certăm pentru astfel de probleme.

Chipul lui Francis se îmblânzi.

– Nu, bineînțeles că nu. Nu uita, această dispută îmi otrăvește zilele de șase ani încoace. Nu pot să o privesc cu aceeași detașare ca tine.

Philip încuviință.

– Dar de ce nu vrea Henric să accepte planul de pace al papei?

– O va face, spuse Francis. Suntem la un pas de împăcare. Însă Thomas vrea mai mult. Insistă ca înțelegerea să fie consfințită cu sărutul păcii.

– Păi, dacă regele e sincer, de ce nu vrea să ofere sărutul păcii ca garanție?

Francis ridică tonul.

– Nu e prevăzut în pact! spuse el, pe un ton exasperat.

– Dar de ce nu e de acord, chiar dacă nu e prevăzut? întrebă Philip.

Francis oftă.

– Ar face-o, cu dragă inimă. Dar a jurat o dată, în public, că nu-i va da niciodată lui Thomas sărutul păcii.

– Mulți regi și-au încălcat jurămintele, argumentă Philip.

– Regi slabi. Henric nu e dispus să-și calce un jurământ făcut în public.

Acesta e genul de lucru care-l deosebește de nefericitul rege Stephen.

– Atunci Biserica n-ar trebui să încerce să-l convingă să o facă, admise Philip fără tragere de inimă.

– Și atunci de ce insistă Thomas atât de mult asupra sărutului? întrebă Francis, pe un ton exasperat.

– Pentru că nu are încredere în Henric. Ce l-ar opri pe acesta să renege pactul încheiat? Ce ar putea face Thomas atunci? Să plece din nou în exil? Susținătorii săi au fost fermi, dar au obosit. Thomas nu mai poate trece din nou prin asta. Tocmai de aceea, înainte de a ceda, trebuie să aibă garanții cât se poate de solide.

Francis clătină din cap, plin de tristețe.

– Totuși, acum a devenit o chestiune de orgoliu, spuse el. Eu știu sigur că Henric nu are nici cea mai mică intenție de a-l înșela pe Thomas. Dar nu se va lăsa constrâns. Nu suportă să se simtă obligat să întreprindă ceva.

– Același lucru e valabil, cred, și pentru Thomas, zise Philip. A cerut acest semn public și nu mai poate da înapoi.

Starețul dădu obosit din cap. Crezuse că Francis avea să poată sugera o cale de a-i reconcilia pe cei doi bărbați, dar această sarcină părea imposibilă.

– Ironia este că Henric l-ar săruta bucuros pe Thomas *după* ce s-ar împăca, spuse Francis. Numai că nu e dispus să accepte acest sărut drept condiție preliminară.

– A spus el așa ceva? întrebă Philip.

– Da.

– Dar asta schimbă tot! rosti încântat Philip. Ce a zis, mai exact?

– A zis: „Îi voi săruta gura, îi voi săruta tălpile și îl voi asculta în biserică; dar după ce se întoarce“. L-am auzit chiar eu.

– Îi voi spune lucrul acesta lui Thomas.

– Crezi că ar fi dispus să accepte în condițiile astea? întrebă Francis cu însuflețire.

– Nu știu. Philip abia dacă îndrăznește să spere. Pare un compromis foarte mic. Primește sărutul – numai că un pic mai târziu decât îl voia el.

– Iar, pentru Henric, o concesie la fel de mică, spuse Francis, din ce în ce mai tulburat. Dă sărutul, dar de bunăvoie, nicidecum forțat. Dumnezeu, ar putea să meargă!

– Ar putea să se împace la Canterbury. Întreaga înțelegere ar putea fi anunțată dinainte, astfel încât nici unul din ei să nu aibă posibilitatea de a se răzgândi în ultimul moment. Thomas ar putea oficia masa, iar Henric să-l sărute chiar acolo, în catedrală.

„Iar apoi, își spuse starețul în sinea lui, Thomas ar putea să zădărnicească planurile malefice ale lui Waleran.“

– O să-i propun regelui acest pact, spuse Francis.

– Iar eu lui Thomas.

Se auzi clopotul mănăstirii. Cei doi frați se ridicară.

– Fii convingător, spuse Philip. Dacă reușim, Thomas se poate întoarce la Canterbury... Și, dacă Thomas vine înapoi, s-a sfârșit cu Waleran Bigod.

Se întâlniră pe o pajiște frumoasă, pe malul unui râu situat la frontiera dintre Normandia și Regatul Franței, în apropierea orașelor Fréteval și Vievy-le-Raye. Regele Henric era deja acolo, cu anturajul său, când Thomas sosi cu arhiepiscopul William de Sens. Philip, aflat în suita lui Thomas, îl zări pe fratele său, Francis, alături de rege, de cealaltă parte a câmpului.

Henric și Thomas căzuseră de acord – teoretic.

Acceptaseră amândoi compromisul, prin care sărutul păcii avea să fie dat la o mesă de împăcare, după ce Becket se întorcea în Anglia. Cu toate acestea, înțelegerea nu era valabilă până când nu se întâlneau față în față.

Thomas veni călare până la jumătatea câmpului, lăsându-și însoțitorii în urmă, iar Henric făcu același lucru, în vreme ce toți priveau cu răsuflarea tăiată.

Discutară câteva ore bune.

Nimeni altcineva nu auzea ce își spuneau, dar se putea lesne presupune. Vorbeau despre sfidările lui Henric la adresa Bisericii, despre felul în care episcopii englezi nu se supuseseră ordinelor lui Henric, despre controversata Constituție de la Clarendon, exilul lui Thomas, rolul jucat de papă... Inițial, Philip se temuse că aveau să se certe și să se despartă și mai învrăjbiți ca înainte. Mai fuseseră o dată pe cale să se înțeleagă: se întâlniseră, după care intervenise ceva, un subiect care rănise mândria unuia sau chiar a amândurora, așa că avusese loc un schimb de cuvinte grele și plecaseră vijelios, fiecare acuzând intransigența celuilalt. Dar, cu cât vorbeau mai mult, cu atât creștea

și optimismul lui Philip. Își spunea că, dacă vreunul din ei ar fi avut de gând să plece supărat, atunci acest lucru s-ar fi întâmplat la început.

După-amiaza fierbinte de vară începu să se răcorească, iar umbrele ulmilor începură să se alungească peste panglica râului. Tensiunea era de nesuportat.

Apoi, în sfârșit, se întâmplă ceva.

Thomas schiță o mișcare.

Avea de gând să se îndepărteze? Nu. Descăleca. Ce însemna asta? Philip privea, cu răsufarea tăiată. Thomas coborî de pe cal, se apropie de Henric și îi ingenuche la picioarele regelui.

Regele descălecă și îl îmbrățișă pe Thomas.

Curtenii din ambele tabere începură să ovaționeze și își aruncară pălăriile în aer.

Philip își simțea ochii umplându-se de lacrimi. Conflictul fusese rezolvat, prin rațiune și bunăvoință. Așa se cuvenea să fie făptuite toate.

Poate că era un semn pentru viitor.

II

Era Crăciunul, iar regele era furios.

William Hamleigh era înspăimântat. În toată viața lui, nu mai întâlnise decât o singură persoană cu un temperament atât de coleric precum cel al regelui Henric, iar acea persoană fusese mama sa. Henric era aproape la fel de înfricoșător ca și ea. Avea, oricum, darul de a-i intimida pe ceilalți, cu umerii lui largi, pieptul puternic și capul uriaș; însă, când se înfuria, ochii săi albaștri deveneau injectați, pielea pistruiată se înroșea, iar agitația sa obișnuită se transforma în mișcările furioase ale unui urs în cușcă.

Se aflau la Bur-le-Roi, o reședință de vânatoare de-a lui Henric, într-un parc aflat în apropierea coastei normande. Henric ar fi trebuit să fie fericit. Îi plăcea vânatoarea mai mult decât orice pe lume, iar acesta era unul dintre locurile sale preferate. Dar era furios. Iar motivul acestei furii îl reprezenta arhiepiscopul Thomas de Canterbury.

– Thomas, Thomas, Thomas! Asta e tot ce aud de la voi, prelați împutiți! Thomas face asta... Thomas face aia... Thomas v-a insultat... Thomas s-a purtat nedrept cu voi. M-am săturat de Thomas!

William cercetă pe ascuns chipurile conților, episcopilor și ale celorlalți demnitari aflați în jurul mesei de Crăciun, în sala mare. Cei mai mulți dintre ei păreau tulburați. Numai unul avea o expresie de satisfacție: Waleran Bigod.

Waleran prezisese că, în curând, Henric avea să se certe din nou cu Thomas. Spusese că Thomas câștigase prea detașat; planul de pace al papei îl obligase pe Henric să cedeze prea multe și, pe măsură ce Thomas încerca să beneficieze de drepturile din pact, aveau să se ivească alte conflicte. Dar Waleran nu se mulțumise să stea deoparte și să vadă ce avea să se întâmple: muncise din greu pentru a-și transforma predicțiile în realitate. Cu ajutorul lui William, Waleran formula mereu plângeri în fața lui Henric despre acțiunile lui Thomas, de când acesta se întorsese în Anglia: ba că pornise prin țară cu o armată de cavaleri, ba că-și vizita aliații punând la cale nenumărate intrigi trădătoare, ba că-i pedepsea pe clericii care îl susținuseră pe rege în timpul exilului său. Waleran înflorește toate aceste rapoarte înainte de a le prezenta în fața regelui, dar exista o sămânță de adevăr în tot ce spunea. Oricum, nu făcea altceva decât să împrăștie flăcările unui foc care deja ardea bine. Toți cei care-l părăsiseră pe Thomas în cei șase ani cât durase conflictul, și care trăiau acum cu frica răzbunării, se arătau mai mult decât dispuși să-i înfățișeze acțiunile în culori cât mai sumbre.

Așa că, văzându-l pe Henric furios, Waleran era cât se poate de fericit. Și pe bună dreptate. Dintre toți, avea cel mai mult de suferit de pe urma întoarcerii lui Thomas. Arhiepiscopul refuzase să susțină numirea sa ca episcop de Lincoln. Mai mult, Thomas venise cu o altă propunere pentru respectiva funcție: starețul Philip. Dacă Thomas avea câștig de cauză, Waleran pierdea Kingsbridge-ul fără a câștiga în schimb Lincolnul. Ar fi fost distrus.

De asemenea, și poziția lui William avea de suferit. Cu Aliena ca mandatar al contelui și avându-l pe Waleran departe, William ar fi rămas izolat, fără nici un aliat în tot ținutul. Tocmai de aceea i se alăturase lui Waleran la curtea regală, pentru a-și aduce contribuția la subminarea înțelegerii șubrede dintre regele Henric și arhiepiscopul Thomas.

Nimeni nu mâncase prea mult din lebedele, găștele, păunii și rațele de pe masă. William, care, de obicei, mânca și bea din belșug, ronțăia bucățele de

pâine și sorbea dintr-o licoare făcută cu lapte, bere, ouă și nucșoară, pentru a-și calma crampele de stomac.

Actuala criză de furie a lui Henric fusese cauzată de vestea că Thomas trimisese o delegație la Tours – unde se afla papa Alexandru – pentru a se plânge că regele nu-și respectase angajamentele menționate în tratatul de pace. Unul dintre cei mai bătrâni consilieri ai regelui, Enjucer de Bohun, spuse:

– Nu vom avea parte de liniște până ce nu veți da ordin ca Thomas să fie executat.

William era de-a dreptul șocat.

Henric mugi:

– Exact!

Pentru William, era cât se poate de limpede că Henric înțelesese remarca sfătuitoareului său mai degrabă ca o expresie a pesimismului decât ca o propunere serioasă. Cu toate acestea, William avea o presimțire că Enjucer nu se jucase cu cuvintele.

William Malvoisin zise, pe un ton lenevos:

– Când am trecut prin Roma, în drumul de întoarcere de la Ierusalim, am auzit vorbindu-se despre un papă care fusese executat, pentru obrăznicie crasă. Totuși, al naibii să fiu dacă-mi mai aduc aminte acum cum îl chema.

Arhiepiscopul de York spuse:

– Se pare că nu se poate face altceva cu Thomas. Cât timp e în viață, va instiga mereu la rebeliune, acasă sau în străinătate.

Lui William, aceste trei afirmații îi păreau regizate. Aruncă o privire în direcția lui Waleran. În momentul acela, Waleran luă cuvântul.

– În mod clar, nu are rost să apelăm la decența lui Thomas...

– Tăceți, toți! mugi regele. Am auzit destul! Nu faceți altceva decât să vă plângeți. Când o să vă ridicăți dosurile și o să luați măsuri? Luă o înghițitură mare de bere din cupa sa. Berea asta are gust de pișat! strigă furios.

Își împinse scaunul în spate și, în timp ce toți ceilalți se grăbeau să se ridice, ieși valvârtej din încăpere.

În tăcerea neliniștită care urmă, Waleran spuse:

– Mesajul n-are cum să fie mai clar de atât, domnii mei! Trebuie să ne ridicăm cu toții din jilțuri și să luăm măsuri în ceea ce-l privește pe Thomas.

William Mandeville, contele de Essex, spuse:

– Cred că o delegație formată din câțiva dintre noi ar trebui să se ducă la Thomas și să-l pună la punct.

– Și ce veți face dacă nu vrea să înțeleagă de vorbă bună? întrebă Waleran.

– Cred că ar trebui să-l arestăm în numele regelui.

Mai mulți bărbați începură să vorbească în același timp. Adunarea se fragmentă în grupuri mai mici. Cei aflați în jurul contelui de Essex începură să planifice delegația la Canterbury. William îl văzu pe Waleran discutând cu doi, trei cavaleri mai tineri. Waleran îi întâlnește privirea și îi făcu semn să li se alăture.

– Delegația lui William Manderville n-o să facă nimic, spuse Waleran. Thomas poate să-i învingă cu o singură mână.

Reginald Fitzurse îi adresă lui William o privire cruntă și spuse:

– Unii dintre noi sunt de părere că a venit momentul să luăm măsuri mai drastice.

– Ce vrei să spui? întrebă William.

– Ai auzit ce a spus Enjucer.

Richard le Bret, un băiat în jur de optsprezece ani, rosti repezit:

– Execuție!

Acest cuvânt îi îngheță inima lui William. Deci era ceva serios. Se uită insistent la Waleran.

– Vei cere binecuvântarea regelui?

Cel care răspunse fu Reginald:

– Imposibil! El nu poate aproba așa ceva dinainte. Rânji malefic. Dar își poate răsplăti slujitorii loiali după aceea.

Tânărul Richard spuse:

– Ei bine, William... ești cu noi?

– Nu sunt sigur, zise William. Se simțea pe de-o parte încântat, pe de alta speriat. Va trebui să mă mai gândesc.

– Nu avem timp pentru așa ceva, spuse Reginald. Va trebui să pornim acum. Trebuie să ajungem la Canterbury înaintea lui William Mandeville, altfel o să ne încurcăm de ceilalți.

Waleran i se adresă lui William:

– Vor avea nevoie de un bărbat mai experimentat cu ei, pentru a-i conduce și a plănuși operațiunea.

William își dorea cu disperare să se declare de acord. Nu numai că această expediție îi putea rezolva toate problemele: dar probabil că regele avea să-i confere din nou titlul de conte.

– Dar cred că omorârea unui arhiepiscop e un păcat îngrozitor! spuse el.

– Nu-ți face griji pentru asta, spuse Waleran. O să ți-l iert eu.

*

Pe când grupul de asasini traversa marea către Anglia, grozăvia a ceea ce aveau să facă plutea deasupra lui William ca un nor de furtună. Nu se putea gândi la nimic altceva; nu putea mânca, nu putea dormi; acționa dezorientat și vorbea distrat. În momentul în care corabia ajunsese la Dover, era gata să abandoneze proiectul.

Ajunseră la castelul Saltwood, din Kent, la trei zile după Crăciun, într-o luni seara. Castelul îi aparținea arhiepiscopului de Canterbury, dar în timpul exilului fusese ocupat de Ranulf de Broc, care refuzase să i-l înapoieze. De fapt, una dintre plângerile lui Thomas în mesajul său către papă era aceea că regele Henric nu îi asigurase retrocedarea castelului.

Ranulf fu cel care-i dădu curaj lui William.

În absența arhiepiscopului, Ranulf făcuse ravagii în Kent, bucurându-se, cam în același mod ca și William, de lipsa de autoritate de acolo, și era dispus să facă orice pentru a-și păstra libertatea de a acționa după bunul plac. Se arăta entuziasmat de acel plan de asasinare, fiind foarte bucuros că i se dădea ocazia de a participa, și începu imediat să discute detaliile cu avânt. Perspectiva sa practică asupra situației împrăstie ceața de spaimă superstițioasă care obturase gândirea lui William. Acesta din urmă începu din nou să-și închipuie cum ar fi fost în postura de conte, fără a mai exista cineva care să-i spună ce să facă.

Rămaseră trei aproape toată noaptea, plănuiind operațiunea. Ranulf trasă un plan al curții catedralei și al palatului arhiepiscopului, scrijelindu-l pe masă cu un cuțit. Clădirile monastice se aflau la nord de biserică, lucru neobișnuit – în mod normal se aflau la sud, ca la Kingsbridge. Palatul arhiepiscopului era lipit de colțul nord-vestic al bisericii. Intrarea sa dădea în curtea bucătăriei. Cât timp ei lucrau la plan, Ranulf trimise câțiva călăreți către garnizoanele sale de la Dover, Rochester și Bletchingley, cu ordin către cavalerii săi să-l aștepte a doua zi dimineață pe drumul către Canterbury. Către ziuă, conspiratorii se duseră la culcare, să se odihnească o oră sau două.

După această călătorie lungă, pe William îl dureau foarte tare picioarele, de parcă i-ar fi luat foc. Spera că aceasta era ultima operațiune militară la care avea să participe vreodată. Dacă nu cumva greșise cu calculele, în curând avea să împlinească 52 de ani; și începea să fie prea bătrân pentru astfel de treburi.

În ciuda oboselii și a influenței îmbărbătătoare a lui Ranulf, William tot nu reușea să doarmă. Ideea de a-l ucide pe arhiepiscop era prea terifiantă,

chiar dacă fusese deja iertat de acest păcat. Se temea că, dacă adormea, urma să aibă coșmaruri.

Întocmiseră un plan bun de atac. Avea să meargă prost, bineînțeles: întotdeauna mergea *ceva* prost. Cel mai important lucru era ca ei să fie îndeajuns de flexibili cât să se adapteze situațiilor neprevăzute. Dar, indiferent ce se întâmpla, un grup de războinici profesioniști nu aveau cum să nu treacă de câțiva călugări efeminați.

Lumina slabă a unei dimineți cenușii de iarnă se scurgea în încăpere prin ferestrele înguste. După un timp, William se sculă. Încercă să-și spună rugăciunile, dar nu reuși.

Ceilalți se treziseră și ei devreme. Luară micul dejun împreună, în sală. Pe lângă William și Ranulf, în grupul de asasini se mai găseau Reginald Fitzurse, pe care William îl numise conducătorul grupului de atac, Richard le Bret, cel mai tânăr dintre ei, William Tracy, cel mai vârstnic, și Hugh Morville, care avea rangul cel mai înalt.

Își îmbrăcără armurile și porniră, călare pe caii lui Ranulf. Era o zi extrem de rece, cerul fiind întunecat de nori joși, cenușii, dând impresia că avea să înceapă să ningă. Urmară vechiul drum numit Stone Street. Pe parcursul celor două ore și jumătate care se scurseră până ajunseră la destinație, grupului lor li se alăturară mai mulți cavaleri.

Principalul loc de întâlnire era abația Sfântul Augustin, în afara orașului. Abatele era, după cum îl asigurase Ranulf pe William, un vechi dușman de-al lui Thomas, dar, prevăzător, William hotărî să-i spună că veniseră să-l aresteze pe arhiepiscop, nu să-lucidă. Era o aparență pe care aveau să o păstreze până în ultimul moment: nimeni nu trebuia să cunoască adevăratul scop al expediției în afară de William, de Ranulf și de ceilalți patru cavaleri care veniseră din Franța.

Ajunseră la abație la amiază. Oamenii pe care-i convocase Ranulf îi așteptau. Abatele îi invită la masă. Avea un vin foarte bun și băură toți pe săturate. Ranulf le vorbi despre ce aveau de făcut oștenilor care trebuiau să înconjoare curtea catedralei și să-i împiedice pe cei dinăuntru să scape.

William nu se putea opri din tremurat, chiar și atunci când se așeză lângă focul din casa de oaspeți. Trebuia să fie o operațiune simplă, dar pedeapsa pentru eșec avea să fie, cel mai probabil, moartea. Regele avea să găsească o cale de a justifica asasinarea lui Thomas, dar n-ar fi putut să explice *tentativa* de crimă: s-ar fi văzut nevoit să nege că ar fi știut ceva și să-i spânzure pe atacatori. În calitate de *sheriff* de Shiring, William trimisese la spânzurătoare

mulți oameni, dar imaginea propriului corp bălângănindu-se de o sfoară îl făcea să se cutremure.

Își concentrează gândurile asupra titlului de conte la care se putea aștepta ca răsplătă a succesului. Ar fi fost plăcut să fie din nou conte, la vârsta lui, să fie respectat, temut și ascultat fără crâcnire. Poate că fratele Alienei, Richard, avea să moară în Țara Sfântă, iar regele Henric avea să-i dăruiască din nou fostul său domeniu. Acest gând îl încălzea mai mult decât focul care trosnea lângă el.

Când părăsirea abația, erau deja o mică armată. Cu toate acestea, nu avură nici o problemă să intre în Canterbury. Ranulf controlase această parte a țării vreme de șase ani și nu-și pierduse însă autoritatea. Avea mai mare influență decât Thomas, ceea ce și explica de ce arhiepiscopul se plânsese atât de amar nic papei. Imediat ce intrară, oștenii se împrăștiară în jurul curții catedralei și blocară toate ieșirile.

Operațiunea începuse. Până în acel moment, ar fi fost posibil, teoretic, să anuleze întregul atac, fără nici o pierdere; dar acum, își dădu seama William, cu un fior de spaimă, zarurile fuseseră aruncate.

Îl lăsă pe Ranulf să se ocupe de blocadă, păstrându-și câțiva cavaleri și oșteni pe lângă el. Postă majoritatea cavalerilor într-o casă aflată față în față cu principala poartă a curții catedralei. Apoi intră în curte cu restul oamenilor. Reginald Fitzurse și ceilalți trei conspiratori merseră în curtea bucătăriei, ca și cum ar fi fost niște vizitatori având o misiune oficială, nu intruși înarmați. Dar William pătrunse în goană în camera portarului, pe care-l imobiliză amenințându-l cu spada.

Atacul începuse.

Cu inima cât un purice, William îi ordonă unui oștean să-l lege pe portar, după care își chemă restul oamenilor și aceștia închiseră poarta. Acum, nimeni nu mai putea intra sau ieși. Preluase, prin forță, controlul unei mănăstiri.

Îi urmă pe ceilalți patru conspiratori în curtea bucătăriei. În partea de nord se aflau niște grajduri, dar cei patru își legaseră caii de un dud aflat în mijlocul curții. Își dădură jos spadele și coifurile: o vreme, încă trebuiau să mențină aparența unei vizite pașnice.

William îi prinse din urmă pe cei patru și își lăsă armele sub copac. Reginald îi adresă o privire întrebătoare.

– Totul e bine, spuse William. Am izolat mănăstirea.

Traversară curtea, către palat, și intrară în portal. William îl desemnă pe un cavaler din partea locului numit Richard să stea de pază în portal. Ceilalți intrară în sala mare.

Servitorii erau la masă. Asta însemna că le serviseră deja prânzul lui Thomas și clericilor – călugări și preoți – din anturajul său. Unul dintre servitori se ridică.

– Suntem trimișii regelui, spuse Reginald.

Încăperea se cufundă în tăcere, dar servitorul care se ridicase spuse:

– Fiți bine-veniți, domnilor! Eu sunt intendentul sălii, William Fitzneal.

Vă rog să intrați! Vă putem oferi ceva de mâncare?

„E remarcabil de prietenos, își spuse William, având în vedere că stăpânul lui e la cuțite cu regele. Probabil că poate fi convins să treacă de partea noastră.“

– Nu, mulțumim, spuse Reginald.

– O cupă de vin, ca să vă reveniți după călătorie?

– Avem un mesaj din partea regelui pentru stăpânul vostru, zise Reginald pierzându-și răbdarea. Te rog să-l anunți imediat de sosirea noastră!

– Prea bine.

Intendentul făcu o plecăciune. Nu erau înarmați, așa că nu avea nici un motiv să îi refuze. Plecă de la masă și porni către celălalt capăt al sălii.

William și cei patru cavaleri îl însoțiră. Privirile servitorilor tăcuți îi urmăreau. William tremura așa cum i se întâmpla înainte de o bătălie și își dorea să înceapă odată lupta, pentru că știa că, din momentul acela, avea să se simtă în largul lui.

Urcară cu toții scara care ducea către etajul superior.

Ajunseră într-o anticameră spațioasă, cu bănci de lemn de o parte și de alta. La mijlocul unui perete se afla un tron mare, încastrat în zid. Pe bănci stăteau așezați mai mulți preoți și călugări, dar tronul era gol.

Intendentul traversă încăperea, îndreptându-se către o ușă deschisă.

– Mesageri de la rege, Sfinția Ta, spuse el, tare.

Nu se auzi nici un răspuns, dar probabil că arhiepiscopul încuviințase printr-o mișcare din cap, pentru că intendentul le făcu semn să intre.

Călugării și preoții se uitau cu ochii mari la cavalerii care traversară la rândul-le încăperea și intrară în cealaltă cameră.

Thomas Becket stătea pe marginea patului, îmbrăcat într-o robă arhiepiscopală. În afară de el, în odaie se mai afla o singură persoană: un călugăr, așezat la picioarele lui Thomas, care-l asculta. William întâlni privirea

călugărului și îl recunosc surprins pe starețul Philip de Kingsbridge. Ce căuta aici? Se băga pe sub pielea arhiepiscopului, fără nici o îndoială! Philip fusese ales episcop de Kingsbridge, dar numirea sa nu fusese confirmată încă. „Acum, își spuse William cu o bucurie sălbatică, nici că va fi vreodată.“

Philip fu la fel de surprins să-l vadă pe William. Cu toate acestea, Thomas vorbea în continuare, prefăcându-se a nu-i fi observat pe cavaleri. „E vorba de o lipsă de politețe bine calculată“, își spuse William. Cavalerii se așezară pe scăunelele și băncile joase aflate în jurul patului. William își dorea să nu o fi făcut: astfel, vizita lor căpăta un aer social și, simțea el, grupul lor pierdea din avânt. Poate că tocmai asta și voise Thomas.

În cele din urmă, arhiepiscopul își îndreptă privirea către ei. Nu se ridică să îi salute. Îi cunoștea pe toți, cu excepția lui William, iar ochii i se opriră asupra lui Hugh Morville, cel cu rangul cel mai înalt.

– A, Hugh! spuse el.

William îl însărcinase pe Reginald cu această parte a operațiunii și tocmai de aceea cel care vorbi nu fu Hugh, ci Reginald.

– Venim din Normandia, din partea regelui. Vrei să-ți comunicăm mesajul Domniei Sale în public sau între patru ochi?

Thomas privi iritat de la Reginald la Hugh, după care înapoi, ca și cum nu i-ar fi plăcut să trateze cu un membru mai puțin important al delegației. Oftă, după care spuse:

– Lasă-ne singuri, Philip!

Cu o expresie îngrijorată, Philip se ridică și trecu pe lângă cavaleri.

Arhiepiscopul strigă în urma lui:

– Dar nu închide ușa!

După ieșirea lui Philip, Reginald spuse:

– Îți cer în numele regelui să ne însoțești la Winchester și să răspunzi la acuzațiile aduse împotriva ta!

William avu satisfacția de a-l vedea pe Thomas pălind.

– Deci așa stau lucrurile, rosti molcom arhiepiscopul.

Ridică privirea. Intendentul stătea în cadrul ușii. Thomas îi spuse:

– Cheamă-i pe toți înăuntru! Vreau să audă asta.

Călugării și preoții intrară, unul câte unul, printre care și starețul Philip. Unii se așezară, pe când alții rămaseră în picioare, pe lângă pereți. William nu avea nici o obiecție: din contră, cu cât erau mai mulți oameni prezenți, cu atât mai bine; pentru că scopul acestei întâlniri pașnice era să stabilească, de față cu martori, că Thomas refuza să se supună ordinului regal.

Când se instalară cu toții, Thomas îi aruncă o privire lui Reginald.

– Poți să repeți? îi spuse el.

– Îți cer în numele regelui să ne însoțești la Winchester și să răspunzi la acuzațiile aduse împotriva ta, repetă Reginald.

– Ce acuzații? întrebă Thomas cu un glas domol.

– Trădare!

Thomas clătină din cap, exprimându-și refuzul.

– Nu mă voi lăsa judecat de Henric, spuse el calm. Dumnezeu știe că nu am comis nici o nelegiuire.

– Ai excomunicat slujitorii ai Coroanei!

– Nu eu, ci papa a făcut acest lucru.

– Ai suspendat din funcție episcopi!

– Le-am oferit posibilitatea de a-i repune în funcție în condiții mărinoase. Au refuzat. Oferta mea rămâne valabilă.

– Ai amenințat succesiunea la tron prin discreditarea încoronării fiului regelui!

– Nu am făcut așa ceva. Arhiepiscopul de York nu are nici un drept să încoroneze pe cineva, iar papa l-a mustrat pentru insolență. Dar nimeni nu a insinuat că încoronarea nu ar fi valabilă.

Exasperat, Reginald spuse:

– Un lucru decurge din celălalt, nebun blestemat ce ești!

– Ajunge! M-am săturat de astfel de vorbe! spuse Thomas.

– Iar noi ne-am săturat de tine, Thomas Becket, strigă Reginald. Pe rănilor lui Hristos, ne-am săturat de tine, de aroganța, de obrăznicia și de trădarea ta!

Thomas se ridică.

– Castelele arhiepiscopiei sunt ocupate de slujitorii regelui, strigă el. Chiriile care se cuvin arhiepiscopului au fost adunate de rege! Arhiepiscopului i s-a ordonat să nu părăsească orașul Canterbury! Iar *voi* îmi spuneți că v-ați săturat?

Unul dintre preoți încercă să intervină, spunându-i lui Thomas:

– Sfinția Ta, haideți să discutăm aceste chestiuni în particular...

– La ce bun? izbucni Thomas. Ei cer ca eu să fac ceva ce-mi este interzis și pe care eu nu-l voi face!

Strigătele atrăseseră către camera arhiepiscopului pe toți ocupanții castelului, iar William observă că în cadrul ușii se adunase o mulțime de ascultători uimiți. Disputa durase suficient: nimeni nu mai putea nega acum că Thomas refuzase să se supună poruncii regale. William făcu semnul

convenit cu Reginald. Era un gest discret, dar starețul Philip îl observă și ridică, surprins, din sprâncene, dându-și seama că liderul grupului nu era Reginald, ci William.

Folosind registrul formal, Reginald spuse:

– Arhiepiscopul Thomas, nu te mai afli sub pacea și protecția regală. Se întoarse și se adresă privitorilor. Ieșiți din încăperea, ordonă el.

Nimeni nu schiță nici o mișcare.

Reginald spuse:

– Călugărilor, vă ordon în numele regelui să-l păziți pe arhiepiscop și să împiedicați orice încercare de evadare!

Bineînțeles, nu avea să fie așa. Iar William nici măcar nu-și dorea ca lucrurile să decurgă astfel: din contră, voia ca Thomas să încerce să evadeze, pentru că, așa, ar fi fost mai ușor să-l ucidă.

Reginald se întoarse către intendent, William Fitzneal, care era, teoretic, garda de corp a arhiepiscopului.

– Te arestez! spuse.

Îl înșfăcă de braț și îl scoase din cameră. Bărbatul nu opuse nici o rezistență. William și ceilalți cavaleri îi urmară.

Coborârea treptele în fugă și traversară grăbiți sala mare. Cavalerul originar din zonă, Richard, stătea în continuare de pază în portal. William se întreba ce să facă în privința intendentului. Îl întrebă:

– Ești de partea noastră?

Bărbatul era îngrozit. Spuse:

– Da, dacă sunteți emisarii regelui!

William își dădu seama că, indiferent de ce parte se situa, intendentul era prea speriat pentru a reprezenta vreun pericol. Îi spuse lui Richard:

– Fii cu ochii pe el! Și să nu lași pe nimeni să iasă din clădire. Ține ușa portalului închisă!

Alergă împreună cu ceilalți până la dudul din curte. Grăbiți, cei cinci începură să-și pună coifurile și săbiile. „O să o facem, își spuse îngrozit William. O, Doamne, o să intrăm iar în palat și o să-l ucidem pe arhiepiscopul de Canterbury!“ Trecuse o bucată bună de vreme de când William purtase ultima dată coif, și nu reușea să-și așeze bine marginea zalelor care îi protejau gâtul și umerii. Își blestemă mâinile neîndemnatice. Nu avea timp de mișcări șovăielnice. Zări un băiat care îl privea cu gura căscată și strigă la el:

– Hei! Tu! Cum te cheamă?

Băiatul privi înapoi, către bucătărie, neștiind dacă să-i răspundă lui William sau să o rupă la fugă.

– Robert, stăpâne, spuse el după câteva clipe. Mi se spune Robert Pipe.

– Vino-ncoace, Robert Pipe, și ajută-mă cu asta!

Băiatul ezită din nou.

William își pierdu răbdarea.

– Vino aici sau jur pe sângele lui Hristos că-ți voi reteza mâinile cu sabia!

Fără nici o tragere de inimă, băiatul înaintă către el. William îi arată cum să țină zalele în timp ce el își punea coiful. Reuși, în sfârșit, iar Robert Pipe se îndepărtă în fugă. „Cândva, o să le povestească nepoților săi întâmplarea aceasta“, își spuse în treacăt William.

Coiful avea o răsufătoare, o parte care putea fi trecută peste gură și închisă cu o cataramă. Ceilalți și le închiseseră pe ale lor, astfel că aveau chipurile ascunse și nu mai puteau fi recunoscuți. William și-o mai lăsă o vreme deschisă pe a sa. Fiecare dintre ei avea o sabie într-o mână și o secure în cealaltă.

– Gata? întrebă William.

Încuviințară cu toții dând din cap.

De acum încolo nu aveau să se mai spună multe. Nu mai era nevoie de nici un ordin, de nici o altă decizie. Aveau să se întoarcă pur și simplu în palat și să-l ucidă pe Thomas.

William băgă două degete în gură și scoase un fluierat ascuțit.

Apoi își închise răsufătoarea.

Un oștean ieși în fugă din camera portarului și deschise larg poarta principală.

Cavalerii pe care William îi postase în casa aflată peste drum ieșiră și năvăliră în curte, strigând, după cum fuseseră instruiți:

– Oamenii regelui! Oamenii regelui!

William porni în fugă înspre palat.

Cavalerul Richard și intendentul William Fitzneal îi deschiseră larg ușa portalului.

Pe când intra, doi dintre servitorii arhiepiscopului profitară de faptul că Richard și William Fitzneal nu erau atenți și trântiră ușa dintre portal și sală.

William se repezi cu toată greutatea în ușă, dar era prea târziu: o zăvorăseră cu o bară transversală. William mormăi o înjurătură. Un obstacol, atât de curând! Cavalerii începură să lovească ușa cu securile, dar nu progresau prea mult: ușa fusese făcută să reziste la astfel de atacuri. William simțea cum

situația îi scăpa de sub control. Alungându-și primele semne ale unei stări de panică, ieși din portal și căută o altă ușă. Reginald îl însoți.

Nu era nimic de partea aceea a clădirii. Alergară către capătul vestic al palatului, trecând pe lângă bucătăria separată și ajungând în livada aflată la sud. William murmură satisfăcut: acolo, lipită de zidul sudic al palatului, se afla o scară care ducea la etajul de sus. Părea a fi o intrare privată în odăile arhiepiscopului. Senzația de panică dispăru.

William și Reginald alergară către baza scării. Era stricată pe la jumătate, iar în apropiere se vedeau o scară mobilă și niște unelte, ca și cum treptele erau în reparație. Reginald sprijini scara mobilă de partea laterală a celei fixe și urcă, ocolind treptele stricate. Ajunse în vârf. Acolo se afla o ușă care făcea legătura cu un mic balcon închis. William îl privi încercând ușa. Era încuiată. Lângă ea se afla o fereastră acoperită cu un oblon. Reginald zdrobi oblonul cu o singură lovitură de secure. Băgă mâna înăuntru, căutând pe dibuite, după care deschise ușa și porni mai departe.

William începu să urce și el scara mobilă.

Philip se speriasse din momentul în care-l zărise pe William Hamleigh, dar, la început, preoții și călugării din anturajul lui Thomas se supuseră pasivi întorsăturii de situație. Apoi, când auziră bufniturile venite dinspre ușa sălii mari, se speriară, iar câțiva dintre ei propuseră să se refugieze în catedrală.

Thomas îi privi cu dispreț.

– Să ne refugiem? spuse el. De cine? De cavalerii ăia? Un arhiepiscop nu poate să fugă de câțiva războinici înfierbântați!

Philip era de părere că, până la un punct, Thomas avea dreptate: titlul de arhiepiscop își pierdea orice semnificație dacă te lăsa intimidat de o mână de cavaleri. Slujitorul lui Dumnezeu, sigur că păcatele sale sunt iertate, privește moartea ca fiind o trecere fericită către un tărâm mai bun și nu se teme de sabie. Cu toate acestea, nici măcar un arhiepiscop n-ar fi trebuit să fie atât de nepăsător în privința propriei siguranțe încât să se lase atacat. Mai mult, Philip știa din proprie experiență până unde mergea răutatea și cruzimea lui William Hamleigh. Tocmai de aceea, când se auzi scrâșnetul provocat de spargerea oblonului de la balconul închis, Philip hotărî să preia conducerea.

Privind pe ferestre, înțelese că palatul era înconjurat de cavaleri. Vederea acestora îl speria și mai tare. În mod clar, se confruntau cu un atac plănuit cu meticulozitate, iar intrușii erau pregătiți să comită acte de violență. Grăbit,

închise ușa dormitorului și o blocă folosind bara transversală. Ceilalți îl priveau, mulțumiți să lase pe altcineva să preia controlul situației. Arhiepiscopul Thomas își păstra expresia disprețuitoare, dar nu încercă să-l oprească pe Philip.

Starețul rămase lângă ușă și ascultă cu atenție. Auzi un bărbat venind dinspre balconul închis și intrând în anticamera unde se țineau audiențele. Se întrebă cât de rezistentă era ușa dormitorului. Însă bărbatul nu atacă ușa, ci străbătu anticamera și începu să coboare treptele. Philip presupuse că avea de gând să deschidă ușa de la sala mare, pentru a permite accesul celorlalți cavaleri.

Această manevră îi acorda lui Thomas un răgaz de câteva minute.

În celălalt colț al dormitorului se afla o altă ușă, ascunsă parțial de pat. Philip arătă cu un deget către ea și spuse pe un ton imperios:

– Unde duce?

– În claustru, spuse cineva. Dar e încuiată.

Philip traversă încăperea și încercă ușa. Într-adevăr era încuiată.

– Aveți cheia? îl întrebă el pe Thomas, adăugând apoi: Sfinția Ta.

Thomas dădu din cap în semn că nu.

– Acest pasaj nu a fost folosit de când mă știu eu, spuse arhiepiscopul, cu un calm enervant.

Ușa nu părea a fi foarte solidă, dar Philip avea 62 de ani și forța brută nu fusese niciodată punctul lui forte. Făcu un pas înapoi și lovi cu piciorul în ușă. Simți o durere intensă. Ușa se zgudui din balamale. Philip strânse din dinți și o lovi și mai tare. Se deschise.

Philip îi aruncă o privire lui Thomas. Acesta nu părea încă prea dispus să fugă. Poate că nu-și dăduse seama, după cum făcuse Philip, că numărul de cavaleri prezenți și natura organizată a atacului indica o intenție serioasă de a-i face rău. Dar Philip știa, instinctiv, că nu ar fi avut nici un rost să încerce să-l sperie pe Thomas, ca să-l convingă să fugă. În loc de asta, spuse:

– E timpul pentru vespere. N-ar trebui să lăsăm niște războinici înfierbântați să intrerupă programul slăvirii Domnului.

Văzând că propriul argument fusese folosit împotriva lui, Thomas zâmbi.

– Foarte bine, spuse el și se ridică.

Philip porni primul, simțindu-se ușurat că izbutise să-l urnească pe Thomas și totodată speriat că totuși era posibil ca arhiepiscopul să nu se deplaseze suficient de repede. Pasajul ducea către un șir lung de trepte. Nu exista nici o altă lumină decât cea care venea dinspre camera arhiepiscopului. În

capătul pasajului se afla o altă ușa. Philip procedă cu aceasta la fel cum făcuse și cu prima, dar cea de-a doua se dovedi mai solidă, așa că nu se deschise. Începu să bată în ea, strigând:

– Ajutor! Deschideți ușa! Grăbiți-vă, grăbiți-vă!

Sesiză nota de panică din propriul glas și făcu un efort să-și păstreze calmul, dar inima îi bătea nebunește și știa că oamenii lui William erau aproape. Ceialți îl ajunseră din urmă. El continua să bată în ușă și să strige.

Îl auzi pe Thomas spunând:

– Demnitate, Philip, te rog!

Nu-l lua în seamă. Își dorea să păstreze demnitatea arhiepiscopului – a sa nu mai avea nici o importanță.

Înainte ca Thomas să-și exprime încă o dată dezacordul, se auzi cum bara transversală era ridicată, iar în încuietoare era sucită o cheie; ușa se deschise. Philip gemu de ușurare. În cadrul ușii se aflau doi chelari speriați.

– Nu știam că ușa asta chiar duce undeva, spuse unul din ei.

Nerăbdător, Philip își croi loc printre ei. Se trezi în magazia chelarului. Ocoli diverse butoaie și stive de saci pentru a ajunge la o altă ușa, o deschise și ajunse afară.

Se întuneca. Se afla pe aleea sudică a claustrului. În celălalt capăt al aleii văzu, spre ușurarea sa, ușa care făcea legătura cu catedrala Canterbury.

Încă puțin și se găseau la adăpost.

Trebuia să-l ducă pe Thomas în catedrală înainte ca William și cavalerii săi să-i prindă din urmă. Restul călugărilor ieșiră din magazie.

– În biserică, repede! le spuse Philip.

– Nu, Philip, nu repede, zise Thomas. Vom intra în catedrala mea cu demnitate.

Lui Philip îi venea să urle de frustrare, dar spuse:

– Bineînțeles, Sfinția Ta!

Auzea zgomotul rău-prevestitor al pașilor grei din interiorul pasajului părăsit: cavalerii intraseră cu forța în dormitor și descoperiseră pe unde fugiseră clericii. Știa că demnitatea reprezenta cea mai bună armă de apărare a unui arhiepiscop, dar nu vedea nici un rău în a-l feri din calea pericolului.

– Unde e crucea arhiepiscopală? întrebă Thomas. Nu pot intra în biserică fără crucea mea.

Disperat, Philip gemu din rărunchi.

Apoi, unul dintre preoți interveni:

– E aici. Am luat-o eu!

Thomas ceru:

– Poart-o în fața mea ca de obicei, te rog!

Preotul ridică crucea și intră cu o grabă reținută în biserică.

Thomas îl urmă.

Anturajul arhiepiscopului intră înaintea lui în catedrală, după cum cerea eticheta. Philip intră ultimul și îi ținu ușa marelui prelat. Exact când Thomas pătrunse în biserică, doi cavaleri ieșiră în fugă din magazia chelarului și porniră de-a lungul aleii sudice a claustrului.

Philip închise ușa transeptului. Găsi o bară aflată într-o nișă a peretelui, lângă ușă. Philip o luă și o puse de-a latul ușii.

Se întoarse, simțind cum i se înmoaie genunchii de ușurare, și se sprijini cu spatele de ușă.

Thomas traversa transeptul îngust către treptele care duceau către laterala nordică a absidei, dar, când auzi bara trântită de-a curmezișul ușii, se opri brusc și se întoarse.

– Nu, Philip!

Acesta își simți inima îngreunându-se.

– Sfinția Ta...

– Aceasta este o biserică, nu un castel. Ia bara din ușă!

Ușa se zgudui violent atunci când cavalerii încercară să o deschidă.

– Mă tem că vor să vă ucidă! spuse Philip.

– Atunci înseamnă că, cel mai probabil, vor reuși, indiferent dacă tu blochezi ușa sau nu. Știi câte alte uși are biserică aceasta? Deschide-o!

Se auzi o serie de bufnituri puternice, semn că atacatorii loveau ușa cu securile.

– V-ați putea ascunde, spuse disperat Philip. Sunt zeci de locuri... intrarea în criptă e chiar aici... se întunecă...

– Să mă ascund, Philip? În propria biserică? Tu ai face-o?

Un lung răstimp, Philip îl fixă pe Thomas cu privirea. Într-un final, răspunse:

– Nu, n-aș face-o.

– Deschide ușa!

Cu inima ca de plumb, Philip înlătură bara.

Cavalerii năvăliră înăuntru. Erau cinci la număr. Aveau chipurile ascunse de coifuri. În mâini țineau săbii și securi. Semănau cu niște mesageri din iad.

Philip știa că n-ar fi trebuit să-i fie frică, dar muchiile ascuțite ale armelor lor îl făceau să tremure de spaimă.

Unul dintre ei strigă:

– Unde e Thomas Becket, trădător al regelui și al regatului?

Ceilalți i se alăturară:

– Unde e trădătorul? Unde e arhiepiscopul?

Se făcuse destul de întuneric, iar biserica nu era luminată decât de câteva lumânări. Toți călugării purtau straie negre, iar vederea cavalerilor era limitată momentan de viziunile coifurilor. Dintr-odată, Philip întrevăzu o rază de speranță: poate că, din cauza întunericului, n-aveau să-l descopere pe Thomas. Dar arhiepiscopul îi spulberă degrabă această palidă nădejde coborând cele câteva trepte, către cavaleri, și spunând:

– Aici sunt: nu trădător al regelui, ci preot al lui Dumnezeu! Ce vreți?

Pe când arhiepiscopul stătea drept, înfruntându-i pe acei războinici cu săbiile scoase din teacă, Philip înțelese cum nu se poate mai limpede că Thomas n-avea să iasă viu din catedrală.

Probabil că persoanele din anturajul arhiepiscopului avuseseră același sentiment, pentru că, dintr-odată, mulți dintre ei o luară la fugă. Unii se făcură nevăzuți în întunericul absidei, câțiva se împrăștiară prin naos, printre orășenii care așteptau să-nceapă mesa, iar unul deschise o ușă mică, urcând în grabă pe o scară în spirală. Philip era dezgustat.

– Ar trebui să vă rugați, nu să fugiți! strigă el în urma lor.

Îi trecu prin minte că, dacă nu fugea, era posibil ca și el să fie ucis. Dar nu era în stare să-l părăsească pe arhiepiscop.

Unul dintre cavaleri îi spuse lui Thomas:

– Mărturisește-ți trădarea!

Philip recunoscă glasul lui Reginald Fitzurse, care vorbise și în dormitorul prelatului.

– Nu am nimic de mărturisit, răspunse Thomas. Nu am comis nici un act de trădare.

Era perfect calm, dar chipul îi era alb ca varul, iar Philip își dădu seama că arhiepiscopul, precum toți ceilalți, pricepuse că avea să moară.

Reginald strigă către Thomas:

– Ia-o la fugă, ești ca și mort!

Thomas nu se clinti.

„Vor să o ia la fugă, își spuse Philip. Nu sunt în stare să-l asasinez cu sânge rece.“

Poate că și Thomas înțelesese acest lucru, pentru că rămânea nemișcat în fața lor, provocându-i să-l atace. O vreme, rămaseră cu toții încremeniți ca

într-un tablou sumbru, cavalerii nevrând să facă prima mișcare, preotul prea mândru pentru a fugi.

Cel care rupse această vrajă fu Thomas. Spuse:

– Sunt gata să mor, dar voi să nu vă atingeți de nici unul dintre oamenii mei, preoți, călugări sau mireni!

Reginald fu primul care se urni. Își împinse spada în direcția lui Thomas, ducând vârful din ce în ce mai aproape de fața lui, de parcă s-ar fi provocat pe sine să-l atingă pe preot cu lama. Thomas stătea drept ca o statuie, cu ochii ațintiți asupra cavalerului, nu asupra spadei. Dintr-odată, cu o răsucire rapidă din încheietură, Reginald dădu jos mitra lui Thomas.

Din nou, speranța încolți în sufletul lui Philip. „Nu sunt în stare să o facă, își spuse el. Le e frică să-l atingă.“

Dar se înșela. Voința cavalerilor păru întărită de gestul copilăresc de a dărâma mitra arhiepiscopului; ca și cum ei aproape că se așteptaseră să fie trăsnii de Dumnezeu pentru asta, iar faptul că scăpaseră nepedepsiți le dădea curaj să facă lucruri și mai grave.

– Duceți-l afară de aici, spuse Reginald.

Ceilalți cavaleri își băgară săbiile în teacă și se apropiară de arhiepiscop

Unul dintre ei îl prinse pe Thomas de talie și încercă să-l ridice.

Philip era în culmea disperării. Iată că ridicaseră mâna asupra lui. Erau, până la urmă, dispuși să se atingă de un slujitor de-al lui Dumnezeu. Philip avu, dintr-odată, conștiința profunzimii răutății din sufletele lor și își simți stomacul contractându-se, de parcă ar fi privit peste marginea unui hău fără fund. Probabil că, în adâncul inimii, știau că aveau să ajungă în iad pentru ceea ce făceau; și totuși, mergeau mai departe.

Thomas își pierdu echilibrul, dădu din mâini și începu să se zbată. Ceilalți cavaleri se alăturară efortului de a-l ridica și de a-l duce afară. Din anturajul lui Thomas nu mai rămăseseră decât Philip și un preot pe nume Edward Grim. Se repeziră amândoi către episcop, încercând să-l ajute. Edward înșfăcă mantia lui Thomas și ținu strâns de ea. Unul dintre cavaleri se întoarse și izbi înspre Philip cu pumnul îmbrăcat în zale. Îl nimeri într-o parte a capului, iar Philip se prăbuși, năucit.

Când își reveni, văzu că războinicii îi dăduseră drumul lui Thomas, care stătea cu capul plecat și cu mâinile împreunate, într-o postură de rugăciune. Unul dintre cavaleri își ridică spada.

Philip, care se aflat încă pe pardoseală, scoase un țipăt de protest, prelung și neajutorat:

– Nuuuu!

Edward Grim întinse brațul pentru a para lovitura.

Thomas rosti:

– Mă încredințez în mâinile Dom...

Sabia se abătu asupra lui.

Atât Thomas, cât și pe Edward fură loviți. Din gâttelejul lui Philip țâșni un urlet. Sabia se înfipse în craniul arhiepiscopului și reteză brațul preotului. Pe când din brațul lui Edward țâșnea un șuvoi de sânge, Thomas se prăbuși în genunchi.

Uluit, Philip se holba la rana îngrozitoare pe care Thomas o avea la cap.

Arhiepiscopul se prăbuși încet în mâini, își susținu greutatea numai pentru o clipă, după care căzu cu fața în jos pe pardoseala de piatră.

Un alt cavaler își ridică spada și lovi. Philip lăsă să-i scape un urlet de jale. A doua lovitură căzu în același loc ca și prima și reteză partea de sus a craniului lui Thomas. Fu o lovitură atât de puternică, încât, izbindu-se de pardoseală, sabia se frânse în două. Cavalerul lepădă ciotul armei.

Un al treilea cavaler făcu un gest care avea să rămână săpat cu slove de foc în memoria lui Philip: înfipse vârful spadei în craniul arhiepiscopului și îi scoase creierul, care se împrăștie pe pardoseală.

Copleșit de oroare, Philip își simți picioarele înmuindu-se și se lăsă în genunchi.

Cavalerul spuse:

– N-o să se mai ridice... haideți să plecăm!

Se întoarseră cu toții și o luară la fugă înspre ieșire.

Philip îi privi străbătând naosul, lovind în stânga și-n dreapta cu săbiile, pentru a-i împrăștia pe orășeni.

După plecarea ucigașilor, se lăsă un moment de tăcere înghețată. Cadavrul arhiepiscopului zăcea cu fața în jos pe pardoseala bisericii, iar bucata retezată de craniu, cu o parte din scalp, stătea lângă corp, precum capacul unei oale. Philip își îngropă chipul în mâini. Murise orice speranță. Își spunea întruna: „Au câștigat sălbaticii; au câștigat sălbaticii“. Se simțea amețit, lipsit de greutate, ca și cum s-ar fi cufundat încet-încet într-un lac adânc, înecându-se în disperare. Nu mai avea de ce să se țină; toate elementele care păruseră fixe deveniseră dintr-odată instabile.

Își petrecuse întreaga viață luptându-se cu puterea samavolnică a oamenilor răi, iar acum, în înfruntarea finală, fusese înfrânt. Își amintea de ziua în care William Hamleigh venise să dea foc Kingsbridge-ului pentru a doua

oară, iar cetățenii orașului construiseră zidul într-o zi. Ce victorie raportaseră atunci! Puterea pașnică a sute de oameni obișnuiți învinsese cruzimea contelui William. Își aducea aminte de vremea în care Waleran Bigod voise să mute catedrala la Shiring, pentru a o putea controla după propriul interes. Philip mobilizase locuitorii din întregul ținut. Sute, ba chiar mai bine de o mie de oameni se adunaseră la Kingsbridge în acea minunată duminică de Rusalii, în urmă cu 33 de ani, și îl învinseseră pe Waleran prin forța simplă a zelului lor. Dar acum nu mai era nici o speranță. Nici întreg norodul din Canterbury, nici chiar toată suflarea creștinătății, n-ar mai fi putut să-l învie acum pe Thomas.

Îngenuncheat pe lespezile din transeptul nordic al catedralei Canterbury, Philip îi văzu din nou cu ochii minții pe bărbații care năvăliseră în casa lui și îi măcelăriseră mama și tatăl în fața lui, în urmă cu 56 de ani. Sentimentul care-i inunda sufletul acum, dinspre copilul de șase ani care era pe atunci, nu era frică, nici chiar durere. Era *furie*. Neputincios să-i oprească pe bărbații aceia uriași, roșii la față și însetați de sânge, în sufletul lui se născuse ambiția de a învinge toți războinicii de felul lor, de a le reteza armele, de a le schilodi cailor de război și de a-i forța să se supună unei alte autorități, una superioară monarhiei violenței. Și, câteva minute mai târziu, pe când părinții lui zăceau fără suflare pe podea, în încăperea intrase abatele Peter, pentru a-i arăta calea de urmat. Neînarmat și lipsit de apărare, abatele oprise imediat vărsarea de sânge, fără alt instrument decât autoritatea Bisericii lui și puterea bunătății sale. Această scenă îl inspirase pe Philip toată viața lui.

Până în momentul acesta, crezuse că el și oamenii ca el câștigau. Reușiseră să obțină niște victorii importante în ultima jumătate de secol. Dar acum, la sfârșitul vieții sale, dușmanii săi dovediseră că nu se schimbaseră nimic. Triumfurile sale fuseseră temporare, progresul înregistrat – nimic mai mult decât o iluzie. Câștigase câteva bătălii, dar cauza pe care o susținea nu avea, de fapt, nici o șansă. Niște bărbați precum aceia care-i asasinaseră mama și tatăl ucisese acum un arhiepiscop într-o catedrală, ca și cum ar fi vrut să dovedească, dincolo de orice puțință de tăgadă, că nu exista o autoritate mai mare decât cea a unui bărbat înarmat cu o sabie.

N-ar fi crezut niciodată că aveau să îndrăznească să-lucidă pe arhiepiscopul Thomas, cu atât mai puțin într-o biserică. Dar, în același chip, nu crezuse nici că ar fi putut cineva să-iucidă tatăl, iar aceiași bărbați înarmați și însetați de sânge îi demonstraseră, în ambele ocazii, că se înșelase. Iar acum, la vârsta de 62 de ani, pe când privea cadavrul groaznic mutilat al lui

Thomas Becket, se simțea posedat de întreaga furie atotcuprinzătoare, infantilă, irațională a unui băiețel de șase ani al cărui tată murise.

Se ridică. În biserică domnea o atmosferă tensionată, în vreme ce oamenii se adunau în jurul cadavrului arhiepiscopului. Preoții, călugării și cetățenii orașului se apropiau încet-încet, năuciiți și plini de spaimă. Philip simțea că în spatele expresiilor lor șocate se afla o furie asemănătoare cu cea pe care o simțea el însuși. Câțiva murmurau rugăciuni, sau poate că doar gemeau. O femeie se aplecă și atinse cadavrul, ca și cum așa ceva i-ar fi adus noroc. Câțiva alți oameni îi urmară exemplul. Apoi, Philip o văzu pe aceeași femeie adunând pe ascuns niște sânge într-o ploscă mititică, de parcă Thomas ar fi fost un martir.

Clericii începeau, încet-încet, să-și revină. Șambelanul arhiepiscopului, Osbert pe numele lui, cu chipul brăzdat de șiruri de lacrimi, scoase un cuțit și tăie o fâșie din cămașa pe care o purta, după care se aplecă deasupra cadavrului și legă stângaci bucata retezată de restul craniului lui Thomas, într-o jalnică încercare de a-i reda un minim de demnitate arhiepiscopului oribil mutilat. În timpul acesta, din rândurile mulțimii adunate în jur se ridică un geamăt prelung, colectiv.

Niște călugări veniră cu o targă. Ridicată cu grijă trupul lui Thomas și îl așezară pe ea. Multe mâini se întinseră ca să-i ajute. Philip observă că fața cu trăsături frumoase a arhiepiscopului avea o expresie senină, singurul semn de violență fiind un firicel de sânge care îi traversa tâmpla dreaptă și trecea peste nas, oprindu-se pe obrazul stâng.

În timp ce călugării ridicau targa, Philip luă de jos ciotul sabiei care-l ucisese pe Thomas. Se tot gândea la femeia care adunase sângele arhiepiscopului într-o sticlucă, ca și cum acesta ar fi fost un sfânt. Această faptă mărunță avea o adâncă semnificație, dar Philip încă nu se dumirise care era aceasta.

Oamenii urmară targa, ca purtați de o forță invizibilă. Philip porni împreună cu ei, simțind și el aceeași dorință stranie care-i mâna pe toți. Călugării purtară trupul prin absidă și îl lăsară jos, cu băgare de seamă, în fața altarului. Oamenii din mulțime, dintre care mulți se rugau cu voce tare, priviră cum un preot aduse o pânză curată și bandajă cum se cuvine capul, după care acoperi mare parte din bandaj cu o mitră nouă.

Un călugăr tăie mantia neagră a arhiepiscopului, care era murdară de sânge, și o îndepărtă. Bărbatul părea că nu știa sigur ce să facă de fapt cu straiul însângerat și se întoarse, ca și cum ar fi vrut să o arunce într-o

parte. Un cetățean înaintă spre el și i-o luă din mâini, de parcă ar fi fost un obiect prețios.

Gândul care se formase șovăielnic într-un ungher al minții lui Philip ieși la lumină într-o străfulgerare de inspirație. Cetățenii îl tratau pe Thomas ca pe un martir, adunându-i plini de venerație sângere și hainele, de parcă ar fi avut puterile supranaturale ale relicvelor unui sfânt. Philip privise crima în tot acest timp ca pe o înfrângere politică a Bisericii, dar oamenii nu o vedeau așa: ei vedeau un martiriu. Iar moartea unui martir, deși părea o înfrângere, oferea de fiecare dată, într-un final, putere și inspirație Bisericii.

Philip se gândi din nou la sutele de oameni care se adunaseră la Kingsbridge pentru a construi biserica și la bărbații, femeile și copiii care lucraseră împreună jumătate de noapte ca să ridice zidul orașului. „Dacă astfel de oameni ar putea fi mobilizați acum, își spuse el, cu un sentiment crescând de încântare, ar înălța un strigăt de mânie atât de puternic, încât s-ar auzi în întreaga lume.“

Privind bărbații și femeile care se adunaseră în jurul cadavrului, cu chipurile pline de durere și de oroare, Philip își dădu seama că nu aveau nevoie decât de un conducător.

Oare era posibil?

Își dădu seama că această situație avea un aer familiar. Un cadavru mutilat, o mulțime de privitori și niște soldați în depărtare: unde mai văzuse toate aceste lucruri? Simțea că urmarea avea să o reprezinte ridicarea unui grup restrâns dintre discipolii răposatului împotriva întregii autorități a unui imperiu puternic.

Bineînțeles! Exact așa luase naștere creștinismul.

Și când înțelese acest lucru, își dădu seama ce trebuia să facă mai departe.

Se duse în fața altarului și se întoarse cu fața la mulțime. Încă ținea în mână spada ruptă. Toată lumea îl privea. Preț de o clipă, fu cuprins de îndoială la adresa propriilor acțiuni. „Pot să o fac? se întrebă el. Pot să pun, aici și acum, bazele unei mișcări care să zguduie tronul Angliei?“ Privi chipurile celor din fața sa. Pe lângă durere și furie, zări, în expresiile lor, o rază de speranță.

Ridică sabia deasupra capului.

– Această spadă a ucis un sfânt, rosti el.

Din mulțime se auzi un murmur de aprobare.

Încurajat, Philip spuse:

– Aici, în seara aceasta, am fost martorii unui martiriu.

Preoții și călugări ațintiră priviri surprinse asupra lui. Ca și Philip, nu sesizaseră imediat adevărata importanță a crimei la care fuseseră martori. Dar orașenii o făcuseră și își exprimară aprobarea la auzul acelor vorbe.

– Fiecare dintre noi trebuie să plecăm din locul acesta și să povestim ce am văzut.

Mai mulți oameni dădură hotărâți din cap. Ascultau – dar Philip voia mai mult de atât. Voia să-i inspire. Predicile nu fuseseră niciodată punctul lui forte. Nu era unul dintre acei oameni care să poată fascina mulțimile, care să facă norodul să râdă și să plângă, să-i convingă pe oameni să-l urmeze oriunde. Nu știa cum să-și facă glasul să tremure și să-și pună în priviri strălucirea gloriei. Era un om practic, mai degrabă legat de faptă decât de spusă; dar acum avea nevoie să vorbească precum un arhanghel.

– În curând, fiecare bărbat, femeie și copil din Canterbury va ști că oamenii regelui l-au omorât pe arhiepiscopul Thomas în catedrală. Însă acesta nu este decât începutul. Vestea se va răspândi în toată Anglia, apoi în toată lumea creștină.

Își putea da seama că îi pierdea. Pe unele chipuri se vedea dezamăgire și insatisfacție. Un bărbat strigă:

– Dar noi ce o să facem?

Philip înțelese că oamenii aveau nevoie de ceva concret, imediat. Nu era posibil să proclami o cruciadă, după care să-i trimiți la culcare.

„O cruciadă, îi răsună în minte. Asta da, idee!“

Spuse:

– Măine, voi duce această sabie la Rochester. Poimăine, la Londra. O să veniți cu mine?

Mulți dintre ei îi adresară priviri absente, dar cineva din spate strigă:

– Da!

Apoi, alte câteva voci își exprimară acordul.

Philip ridică un pic tonul.

– Ne vom spune povestea în fiecare oraș și sat din Anglia. Le vom arăta oamenilor sabia care l-a ucis pe Sfântul Thomas. Le vom arăta petele de sânge de pe veșmintele sale preoțești. Începu să se lase în voia spuselor sale și să îngăduie puțin furiei din sufletul său să iasă la iveală. Vom stârni un țipăt care va răsună peste toată lumea creștină, tocmai până la Roma! Vom întoarce toată lumea civilizată împotriva sălbaticilor care au comis această crimă oribilă, blasfemiatoare!

De data aceasta, cei mai mulți dintre ei își strigară consimțământul. Căutaseră o cale de a-și exprima sentimentele, iar acum, el le-o oferea.

– Această crimă, rosti el rar, cu glasul ridicându-se la intensitatea unui strigăt, nu va – fi – uitată – niciodată – niciodată!

Credincioșii prezenți strigară din toate puterile pentru a-și exprima acordul.

Dintr-odată, Philip își dădu seama unde trebuia să se ducă.

– Haideți să ne începem cruciada chiar acum! spuse el.

– Da!

– Vom purta această spadă pe fiecare stradă din Canterbury!

– Da!

– Și vom spune fiecărui cetățean dintre aceste ziduri la ce am fost noi martori astăzi!

– Da!

– Aduceți lumânări și urmați-mă!

Ținând sabia sus, porni prin mijlocul catedralei.

Orășenii îl urmară.

Triumfător, Philip străbătu absida, apoi întretăierea cu transepturile, după care o luă de-a lungul naosului. Unii dintre călugări și preoți mergeau alături de ei. Nu avea nevoie să privească înapoi: auzea pașii a o sută de oameni care mărșăluiau în spatele lui. Ieși pe ușa principală.

Acolo, avu parte de un moment de tulburare. De cealaltă parte a livezii cufundate în beznă, zări mai mulți oșteni care jefuiau palatul arhiepiscopului. Dacă oamenii care-l urmau îi înfruntau pe aceștia, cruciada se putea transforma într-o încăierare când abia dacă începuse. Simțindu-se înspăimântat deodată, se întoarse și conduse mulțimea către cea mai apropiată poartă, ieșind în stradă.

Unul dintre călugări începu să cânte un imn. În spatele obloanelor caselor se aprinseseră lămpi și lumânări, dar, la trecerea procesiunii, oamenii își deschiseră ușile pentru a vedea ce se întâmplă. Unii le puseră întrebări celor care mărșăluiau. Dintre aceștia, o parte li se alăturară.

Philip își continua drumul și, după un colț, îl văzu pe William Hamleigh.

Acesta stătea lângă un grajd și părea că tocmai își dezbrăcase cămașa de zale, pregătindu-se să se urce pe cal și să părăsească orașul. Avea câțiva oameni cu el. Aceștia priveau în lungul străzii, în așteptare, probabil pentru că auziseră vocile cântând și se întrebau ce se petrecea.

La apropierea procesiunii luminate de lumânări, William păru, la început, nedumerit. Apoi văzu spada ruptă din mâna lui Philip și înțelese. Într-o tăcere uluită, o privi fix alte câteva clipe, după care începu să vorbească:

– Opriți-vă! strigă el. Vă ordon să vă împărășiați!

Nimeni nu-l luă în seamă. Bărbații care-l însoțeau pe William păreau neli-niștiți: chiar și înarmați cu săbii, erau vulnerabili în fața unei mulțimi de mai bine de o sută de credincioși îndoliați.

William i se adresă direct lui Philip.

– În numele regelui, îți ordon să oprești această manifestare!

Philip trecu pe lângă el, împins de presiunea mulțimii.

– Prea târziu, William! strigă el peste umăr. Prea târziu!

III

Băieții veniseră devreme să vadă execuția.

Erau deja acolo, în piața din Shiring, aruncând cu pietre în pisici, necăjindu-i pe cerșetori și bătându-se între ei când sosi Aliena, neînsoțită și pe jos, îmbrăcată cu o pelerină ieftină cu glugă, pentru a-și ascunde identitatea.

Femeia rămase la distanță, privind lung la spânzurătoare. Nu intenționase să vină. Asistase la prea multe execuții în anii în care jucase rolul de conte. Acum, când nu mai avea această responsabilitate, crezuse că avea să fie fericită dacă nu mai vedea nici un spânzurat pentru tot restul vieții. Dar acesta era un caz special.

Nu mai îndeplinea rolul de conte pentru că fratele ei, Richard, murise în Siria – în mod paradoxal, nu în luptă, ci din cauza unui cutremur. Trecuse jumătate de an până ce vestea ajunsese la urechile ei. Nu îl mai văzuse de cincisprezece ani, iar acum știa că nici nu avea să-l mai vadă vreodată.

În vârful dealului, porțile castelului se deschiseră, iar prizonierul ieși odată cu cei care-l păzeau, urmați de noul conte de Shiring, fiul Alienei, Tommy.

Richard nu avusese nici un copil, așa că moștenirea îi revenea nepotului său. Regele, năucit de scandalul Becket, adoptase calea minimei rezistențe și

Îl confirmase grăbit pe Tommy în postura de conte. Aliena își lăsase cu dragă inimă îndatoririle pe seama tinerei generații. Reușise tot ce-și propusese să facă în privința domeniului. Acesta era din nou o proprietate bogată, înfloritoare, un ținut al oilor grase, al câmpurilor verzi și al morilor solide. Câțiva dintre cei mai mari și mai progresiști latifundiați îi urmaseră inițiativa de a ara cu cai, hrănind caii cu ovăzul obținut din sistemul de asolament cu trei culturi pe an. Drept urmare, pământul reușea să hrănească mai mulți oameni decât o făcuse sub conducerea luminată a tatălui ei.

Tommy avea să fie un conte bun. Era născut pentru așa ceva. Jack refuzase mult timp să înțeleagă acest lucru, dorind să-și vadă fiul devenind constructor; dar, într-un final, fusese forțat să accepte realitatea. Tommy nu reușise niciodată să cioplească drept un bloc de piatră, dar era un conducător înnăscut și, la cei 28 de ani ai săi, se dovedea hotărât, ferm, inteligent și deschis la mine. De obicei, acum i se spunea Thomas.

Când preluase domeniul, oamenii se așteptaseră ca Aliena să rămână la castel, să-și cicălească nora și să se joace cu nepoții. Le răsese în nas. O plăcea pe soția lui Tommy – o fată drăguță, una dintre fiicele mai mici ale contelui de Bedford – și își adora cei trei nepoți, dar nu era pregătită să se retragă la vârsta de 52 de ani. Ea și Jack luaseră o casă mare de piatră lângă stăreția Kingsbridge – unde fusese pe vremuri cartierul sărac, deși acum nu mai era așa – și Aliena se întorsese la negoțul cu lână, cumpărând și vânzând, negociind cu toată energia ei de altădată și făcând bani rapid.

Grupul implicat în execuție intră în piață, iar Aliena își reveni din visare. Îl privi atent pe prizonier, care se împleticea la capătul unei sfori, legat cu o sfoară, cu mâinile legate la spate. Era William Hamleigh.

Cineva din față îl scui pă. Se adunaseră foarte mulți oameni în piață, pentru că nu puțini erau aceia care se bucurau să-l vadă pe William executat și, chiar și pentru cei care nu-i purtau ranchiună, reprezenta un lucru aparte să vadă un *sheriff* dus la ștreang. Dar William fusese implicat în cea mai cunoscută crimă din istoria recentă.

Aliena nu mai văzuse și nici nu-și imaginase nimic asemănător cu reacția populației la uciderea arhiepiscopului Thomas. Vestea se întinsese ca focul purtat de vânt prin toată lumea creștină, de la Dublin la Ierusalim și de la Toledo la Oslo. Papa intrase în doliu. Jumătatea continentală a imperiului regelui Henric intrase sub interdicție, ceea ce însemna că bisericile se închiseseră și nu se mai oficia nici o slujbă cu excepția celei de botez. În Anglia, oamenii începuseră să meargă în pelerinaj la Canterbury, ca și cum s-ar fi

găsit acolo mormântul unui sfânt, precum la Santiago de Compostela. Și avuseseră loc minuni. Apa în care se picuraseră câteva picături din sângele martirului și petice din mantia pe care o purta atunci când fusese ucis vindecaseră bolnavi nu numai în Canterbury, ci în toată Anglia.

Oamenii lui William încercaseră să fure cadavrul din catedrală, dar călugării fuseseră preveniți și îl ascuseseră; iar acum se afla în siguranță, într-un cavou boltit de piatră, iar pelerinii erau nevoiți să-și bage capetele printr-o gaură din zid pentru a putea săruta coșciugul de marmură.

Fusese ultima crimă a lui William. Acesta venise grăbit la Shiring, dar Tommy îl arestase și îl acuzase de sacrilegiu, iar William fusese găsit vinovat de tribunalul prezidat de episcopul Philip. În mod normal, nimeni nu ar fi îndrăznit să condamne un *sheriff*, care era un ofițer al Coroanei, dar, în cazul acesta, lucrurile stăteau tocmai invers: nimeni, nici măcar regele, n-ar fi îndrăznit să-l apere pe unul dintre ucigașii lui Thomas Becket.

William avea să o sfârșească rău.

Avea ochii holbați, cu o expresie nebunească, din gura deschisă i se scurgeau bale și gema incoerent; în partea din față a tunicii sale se vedea o pată, semn că făcuse pe el.

Aliena își privi vechiul dușman cum se împletecea orbește către spânzurătoare. Își aduse aminte de flăcăul tânăr, arrogant și nemilos care o siluise în urmă cu 35 de ani. Era greu de crezut că acesta se transformase în ființa subumană, gemând de teroare, pe care o vedea acum. Chiar și bătrânul cavaler gras, dezamăgit și atins de gută – așa cum fusese William în ultimii ani – nu mai semăna deloc cu ființa pe care Aliena o avea în fața ochilor. Pe când se apropia de spânzurătoare, condamnatul începu să se zbată și să țipe. Oștenii traseră de funie, ducându-l ca pe un porc la tăiere. Aliena nu simți nici un pic de milă: tot ce putea simți era ușurare. William n-avea să mai terorizeze pe nimeni, niciodată.

În timp ce era ridicat în căruța cu boi, William țipa și lovea cu picioarele. Arăta ca un animal, cu fața roșie, sălbatic și murdar; dar sunetele pe care le scotea – gângăveli, gemete și plânsete – semănau cu cele scoase de un copil. Fu nevoie să fie ținut de patru oameni, în vreme ce un al cincilea îi punea lațul în jurul gâtului. Se zbatu atât de tare, încât nodul se strânse înainte să cadă, iar el începu să se sufoce din cauza propriilor mișcări. Oștenii se dădură înapoi. William se zvârcolea, lipsit de aer, chipul lui gras învinețindu-se.

Aliena îl privea împietrită. Nu-i dorise o astfel de moarte, nici măcar în clipele de deplină furie și ură.

Acum, când William se sufoca, nu se mai auzea nici un zgomot; iar mulțimea rămăsese în nemișcare. Chiar și băieții fuseseră reduși la tăcere de această imagine oribilă.

Cineva lovi crupa bouului cu un bici, iar animalul porni înainte. În sfârșit, William căzu, dar nu-și rupse gâtul, așa că se bălângănea la capătul frânghiei, sufocându-se încet. Ținea ochii larg deschiși. Aliena avea impresia că se uita la ea. Rictusul de pe chipul lui, în timp ce atârna acolo, îi era cunoscut Alienei, iar aceasta își dădu seama că era aceeași expresie pe care o avusese în vreme ce o viola, chiar înainte de a ajunge la orgasm. Această amintire îi străbătu ființa ca lama unui cuțit, dar nu își îngădui să-și ferească privirea.

Dură mult, dar mulțimea nu scoase nici un sunet în tot acest interval. Fața condamnatului se întuneca din ce în ce mai mult. Zbaterile sale agonice se reduceră la simple zvâcniri. Într-un final, își dădu ochii peste cap, pleoapele i se închiseră, iar apoi, într-o imagine grotescă, îi ieși limba din gură, neagră și umflată, printre dinți.

Murise.

Aliena se simțea sfârșită. William îi schimbase viața – altădată, ar fi spus că-i distrusese viața –, iar acum era mort, neputincios să mai facă vreun rău, ei sau oricui altcuiva.

Mulțimea începu să se împrăștie. Băieții imitară o vreme zbaterile condamnatului, dându-și ochii peste cap și scoțând limba. Un oștean urcă pe eșafod și tăie funia care-l susținea pe William.

Aliena întâlni privirea fiului ei. Acesta păru surprins să o vadă. Veni imediat la ea și se aplecă să o sărute. „Fiul meu, își spuse ea. Fiul meu cel mare. Fiul lui Jack.“ Își aminti cât de îngrozită fusese atunci când îi trecuse prin minte că ar fi putut purta în pânțece copilul lui William. „Ei bine, unele lucruri au ieșit bine.“

– Am crezut că nu vrei să vii astăzi aici, spuse Tommy.

– A trebuit, zise ea. Trebuia să-l văd mort.

Tommy păru uimit. Nu înțelegea. Alienei îi părea bine că se-ntâmpla așa. Spera ca el să nu ajungă niciodată să înțeleagă asemenea de lucruri.

Își trecu brațul pe după umerii ei și părăsiră piața împreună.

Aliena nu aruncă nici o privire înapoi.

Într-o zi fierbinte din mijlocul verii, Jack mânca de prânz cu Aliena și cu Sally în atmosfera răcoroasă a transeptului nordic, în galerie, așezați pe bucățile scrijelite de ipsos care reprezentau planșele sale de proiectare.

Sunetul făcut de călugării care, în absidă, încantau imnurile din cadrul slujbei orei a șasea era precum clipocitul unei cascade aflate în depărtare. Aveau la masă cotlete reci de miel cu pâine proaspătă de grâu și o carafă de bere blondă. Jack își petrecuse dimineața schițând proiectul noii abside, pe care avea să înceapă să o construiască anul următor. Sally îi privea desenul în timp ce mușca dintr-un cotlet cu dințișorii ei albi și frumoși. Jack știa că, din clipă în clipă, avea să-i aducă o critică. Îi aruncă o privire Alienei. Și aceasta observase expresia fiicei lor și știa ce urma. Schimbară o privire cunoscătoare, părintească și își zâmbiră.

- De ce vrei ca extremitatea de est să fie rotunjită? întrebă Sally.
- Pentru că m-am inspirat din proiectul catedralei de la Saint-Denis.
- Dar e vreun avantaj care să decurgă de aici?
- Da. Îi faci pe pelerini să nu rămână în loc.
- Și nu ai decât acest șir de ferestruici.

Jack știusese că, destul de curând, avea să vină vorba și despre ferestre, pentru că Sally se ocupa cu vitraliile.

– *Ferestruici?* spuse el, prefăcându-se indignat. Ferestrele acelea sunt uriașe! Când i-am proiectat bisericii pentru prima dată ferestre de o asemenea mărime, oamenii au crezut că întreaga clădire avea să se prăbușească din cauza unei susțineri structurale insuficiente.

– Dacă absida s-ar termina drept, ai avea un perete plat enorm, insistă Sally. Ai putea pune ferestre cu adevărat mari.

„Are dreptate“, își spuse Jack. Dacă respecta modelul rotunjit, întreaga structură a absidei trebuia să aibă aceeași înălțime, împărțită în cele trei nivele tradiționale: arcadă, galerie și luminator, de jur împrejur. Un capăt plat îi oferea șansa de a schimba această structură.

– S-ar putea să existe și altă cale de a-i face pe pelerini să nu rămână în loc, spuse el, gânditor.

- Și, dimineața, soarele ar străluci prin ferestrele cele mari, spuse Sally. Jack parcă vedea totul cu ochii minții.
- Ar putea fi un șir de ogive înalte, ca niște sulite puse în rastel.
- Sau o singură fereastră rotundă, ca un trandafir, spuse Sally.

Era o idee uluitoare. Pentru cineva care stătea în naos, privind de-a lungul bisericii către est, fereastra uriașă ar fi arătat ca un soare care exploda în fascicule nenumărate de raze superb colorate. Jack își dădu seama ce imagine minunată s-ar fi creat.

- Mă întreb ce tematică și-ar dori călugării.

– Legea și Profeții, spuse Sally.

Jack ridică din sprâncene, privind spre ea.

– Vulpiță vicleană, deja ai discutat despre asta cu starețul Jonathan, nu-i așa?

Ea îi aruncă o privire vinovată, dar fu salvată de la a mai răspunde de sosirea lui Peter Daltă, un cioplitor tânăr. Acesta era un bărbat timid și stângaci, cu un păr blond care-i intra în ochi, dar sculpturile sale impresionau prin frumusețe, iar Jack era bucuros că îl avea în echipă.

– Cu ce te pot ajuta, Peter? întrebă el.

– De fapt, venisem să o văd pe Sally, spuse Peter.

– Ei bine, ai găsit-o!

Sally se ridică în picioare, scuturându-și firimiturile de pâine de pe poalele tunicii.

– Ne vedem mai târziu, spuse ea, după care începu să coboare alături de Peter scara în spirală.

Jack și Aliena se uitau unul la celălalt.

– Mi s-a părut mie sau s-a înroșit? spuse Jack.

– Sper că nu ți s-a părut, zise Aliena. Dumnezeu, era și timpul să se îndrăgostească de cineva. Are douăzeci și șase de ani!

– Ei, ei. Renunțasem să mai sper. Mă gândeam că are de gând să rămână fată bătrână.

Aliena scutură din cap.

– Nu Sally. Ca toată lumea, are și ea dorințe. Numai că e pretențioasă.

– Da? spuse Jack. Nu cred că fetele din ținut se înghesuie să se mărite cu Peter Daltă.

– Fetele din ținut se îndrăgostesc de bărbați masivi și chipeși, ca Tommy, care se poate lupta de pe cal și le poate oferi pelerine tivite cu mătase roșie. Sally e altfel. Vrea un bărbat inteligent și sensibil. Peter e numai bun pentru ea.

Jack dădu din cap în semn de aprobare. Nu se gândise niciodată la aceste aspecte ale problemei, dar simțea, intuitiv, că Aliena avea dreptate.

– Seamănă cu bunica ei, spuse el. Și mama mea s-a îndrăgostit de un ciudat.

– Sally seamănă cu mama ta, iar Tommy cu tatăl meu, spuse Aliena.

Jack îi zâmbi. Era mai frumoasă ca niciodată. Avea părul brăzdat de fire albe, iar pielea de pe gât nu mai era la fel de netedă ca marmura, ca pe vremuri, dar, pe măsură ce îmbătrânea și-și pierdea rotunjimea maternă, oasele

fine ale chipului ei încântător deveneau mai proeminente și dobânda o frumusețe clasică, aproape structurală. Jack întinse mâna și îi mângâie linia maxilarului.

– Ca arcadele mele suspendate, spuse el.

Aliena zâmbi.

Jack își trecu mâna peste gâtul ei și peste piept. Și sânii i se schimbaseră. Își amintea vremea când i se înălțau de pe piept de parcă nu ar fi avut greutate, cu sfârcurile îndreptate în sus. Apoi, când era gravidă, se măriseră și mai mult, iar sfârcurile se măriseră la rândul lor. Acum erau mai moi și mai joși, balansându-se încântător în ritmul pașilor. Îi iubise pe tot parcursul acestor schimbări. Se întreba cum aveau să arate când Aliena avea să îmbătrânească. Aveau să fie zbârciți și ridați? „Probabil că o să-i iubesc chiar și atunci“, își spuse el. Îi simți sfârcurile întărindu-se sub atingerea lui. Se aplecă pentru a o săruta pe buze.

– Jack, ești în biserică, murmură ea.

– Nu contează, spuse el, și își trecu mâna peste abdomenul ei, către vintre.

Se auziră pași pe scară.

Jack se trase un pas în spate, vinovat.

Aliena rânji văzându-i stânjeneala.

– Te-a pedepsit Dumnezeu, zise ea, pe un ton glumeț.

– Ne vedem noi mai târziu, spuse el, pe un ton prefăcut amenințător.

Pașii ajunseră în capătul treptelor, iar în galerie își făcu apariția starețul Jonathan. Îi salută pe amândoi cu solemnitate. Avea un aer grav.

– Jack, vreau să auzi ceva, spuse el. Vrei să vii în claustru?

– Bineînțeles.

Jack se ridică în picioare.

Jonathan coborî scara în spirală.

Jack se opri în cadrul ușii și întinse un deget amenințător către Aliena.

– Mai târziu, spuse el.

– Promiți? rosti ea, cu un zâmbet.

Jack îl urmă pe Jonathan la parter și traversară împreună biserica, către ușa din transeptul sudic care ducea în claustru. Merseră de-a lungul aleii nordice, trecând pe lângă școlarii care scriau pe tăblițele lor de ceară, și se opriră în colț. Cu o înclinare a capului, Jonathan îndreptă atenția lui Jack către un călugăr care stătea singur pe un prag de piatră, la jumătatea aleii vestice. Călugărul avea gluga pe cap, ceea ce-i ascundea chipul, dar, în timp ce

ei zăboveau privind-l, bărbatul se întoarse, ridică ochii, după care își feri rapid chipul.

Fără să vrea, Jack făcu un pas înapoi.

Călugărul era Waleran Bigod.

Furios, Jack spuse:

– Ce dracu' caută el aici?

– Se pregătește să-și întâlnească Creatorul, zise Jonathan.

Jack se încruntă.

– Nu înțeleg.

– E un om distrus, spuse Jonathan. Nu mai are funcție, nici putere sau prieteni. Și-a dat seama că Dumnezeu nu vrea ca el să fie un episcop mare și puternic. A înțeles că a greșit. A venit aici, pe jos, și a implorat să fie primit ca un călugăr umil, pentru a-și petrece restul zilelor cerându-i iertare lui Dumnezeu pentru păcatele comise.

– Mi-e greu să cred așa ceva, spuse Jack.

– Și mie mi-a fost, la început, zise Jonathan. Dar, în final, mi-am dat seama că a fost mereu un om cu frica lui Dumnezeu.

Jack arboră o expresie sceptică.

– Cred cu adevărat că era credincios. A făcut însă o greșeală crucială: considera că, în slujba lui Dumnezeu, scopul justifică mijloacele. Iar acest principiu îi permitea să facă orice.

– Inclusiv să organizeze o conspirație pentru asasinarea arhiepiscopului! Jonathan își ridică mâinile, într-un gest de apărare.

– Cel care trebuie să-l pedepsească pentru asta e Dumnezeu – nu eu!

Jack înălță din umeri. Nu era genul de lucru pe care l-ar fi spus starețul Philip. Jack nu găsea nici un motiv pentru care Waleran să fie lăsat să trăiască în cadrul stăreției. Totuși, acestea erau regulile călugărilor.

– Și de ce m-ai chemat pe mine să-l văd?

– Vrea să-ți spună de ce l-a trimis pe tatăl tău la spânzurătoare.

Dintr-odată, Jack simți că îngheață.

Waleran stătea în continuare nemișcat ca o stană de piatră, privind în gol. Era desculț. Sub tivul rasei grosolane se zăreau gleznele albe, fragile, ale unui bătrân. Jack își dădu seama că Waleran nu-l mai înspăimânta. Era slab, înfrânt și trist.

Jack se apropie încet de el și se așază pe o bancă aflată la un metru de Waleran.

– Bătrânul rege Henric era prea puternic, începu Waleran, fără vreun alt preambul. Unora dintre baroni nu le plăcea acest lucru – nu aveau suficientă libertate. Voiau ca, după moartea lui Henric, țara să aibă un rege mai slab. Dar Henric avea un fiu, pe William.

Toate acestea se petrecuseră în trecutul îndepărtat.

– Asta se întâmpla înainte de nașterea mea, zise Jack.

– Tatăl tău a murit înainte ca tu să te naști, spuse Waleran, cu un glas care amintea oarecum de trufia sa de altădată.

Jack încuviință.

– Continuă, atunci!

– Un grup de baroni a hotărât să-lucidă pe fiul lui Henric, William. Se gândeau că, dacă problema succesiunii era neclară, vor avea mai multă influență în alegerea unui nou rege.

Jack cercetă chipul palid și slab al lui Waleran, căutând indicii de prefăcătorie. Bătrânul nu dădea altă impresie decât de oboesală, înfrângere și remușcare. Dacă avea cumva vreun plan ascuns, Jack nu vedea nici un semn în acest sens.

– Dar William a murit în naufragiul *Corabiei Albe*, spuse Jack.

– Acel naufragiu nu a fost un accident, zise Waleran.

Jack tresări puternic. Oare chiar era posibil? Moștenitorul tronului fusese asasinat doar pentru că un grup de baroni voia un rege slab? Dar nu era o imagine mai șocantă decât asasinarea unui arhiepiscop.

– Continuă, spuse el.

– Oamenii baronilor au găurit nava, după care au plecat cu o barcă. Toți cei de pe vas s-au înecat, cu excepția unui singur bărbat, care s-a ținut de o bârnă și a plutit la mal.

– Tatăl meu, spuse Jack.

Începea să vadă încotro ducea această relatare.

Fața lui Waleran era albă ca varul, iar buzele îi păreau lipsite de sânge. Vorbea fără nici o emoție, evitând privirile lui Jack.

– A fost aruncat pe mal lângă un castel care aparținea unuia dintre conspiratori și a fost prins. Bărbatul nu avea nici un interes să-i dea în vileag. De fapt, nici nu-și dăduse seama că nava fusese găurită. Dar văzuse lucruri care, dacă i se permitea să circule liber și să vorbească despre experiența sa, i-ar fi făcut pe alții să deducă adevărul. Așa că l-au răpit, l-au adus în Anglia și l-au dat în grija unor persoane în care puteau avea încredere.

Jack era cum nu se poate mai trist. Mama sa spunea că tatăl lui nu-și dorise decât să-i distreze pe ceilalți. Dar povestea lui Waleran avea ceva ciudat.

– De ce nu l-au omorât imediat? întrebă Jack.

– Ar fi trebuit să o facă, spuse pe un ton glacial Waleran. Dar era un om nevinovat, un menestrel, o persoană care-i înveselea pe ceilalți. N-au fost în stare să o facă. Waleran schiță un zâmbet lipsit de orice bucurie. La urma urmelor, chiar și cei mai nemiloși dintre oameni au scrupulele lor.

– Și atunci, de ce s-au răzgândit?

– Pentru că, în cele din urmă, a devenit periculos, chiar și aici. La început nu era o amenințare la adresa nimănui – nici măcar nu știa englezește. Dar, bineînțeles, a învățat limba și a început să-și facă prieteni. Așa că l-au încuiat în celula de sub dormitorul călugărilor. Apoi, oamenii au început să se intereseze de ce era închis. Devenise prilej de întrebări incomode. Baronii și-au dat seama că nu aveau să poată răsufla ușurați atâta timp cât era în viață. Așa că, într-un final, ne-au spus să îl ucidem.

„Cu atâta ușurință“, își spuse Jack.

– Dar de ce i-ați ascultat?

– Eram ambițioși, toți trei, spuse Waleran și, pentru prima dată, pe chipul său se oglindi un sentiment, în timp ce gura i se contractă într-un rictus de remușcare. Eu, Percy Hamleigh și starețul James. Mama ta a spus adevărul: am fost răsplătiți. Eu am devenit arhidiacon, iar cariera mea ecleziastică începea strălucit. Percy Hamleigh a devenit un latifundiar important. Starețul James a primit niște proprietăți care să sporească averea mănăstirii.

– Iar baronii?

– După naufragiu, Henric a fost atacat, în următorii trei ani, de Fulc de Anjou, de William Clito de Normandia și de regele Franței. O vreme, a părut a fi într-o poziție foarte vulnerabilă. Dar și-a înfrânt dușmanii și a mai domnit alți zece ani. Cu toate acestea, anarhia dorită de baroni a venit, în cele din urmă, atunci când Henric a murit fără să aibă vreun urmaș de parte bărbătească și Stephen a urcat pe tron. Vreme de două decenii, cât timp războiul civil a făcut ravagii în țară, baronii au condus ca niște mici regi pe domeniile lor, fără nici o autoritate centrală care să-i tulbure.

– Iar tatăl meu a murit pentru asta.

– Dar chiar și această situație a dat roade amare. Cei mai mulți dintre baroni au murit în luptele din război, ca și unii dintre fiii lor. Iar micile minciuni pe care le-am spus pe aici, ca să determinăm executarea tatălui tău,

s-au întors împotriva noastră. Mama ta ne-a blestemat, după execuție, și ne-a blestemat bine. După cum a zis și Remigius la procesul de nepotism, starețul James a fost distrus de conștiința a ceea ce făcuse. Percy Hamleigh a murit înainte ca adevărul să iasă la iveală, dar fiul său a sfârșit în ștreang. Și uită-te la mine: sperjurul mi-a fost aruncat în față aproape cincizeci de ani mai târziu, și mi-a curmat cariera. Chipul lui Waleran căpătase o nuanță cenușie, trădând extenuare, ca și cum autocontrolul său strict cerea un efort teribil. Continuă: Ne era tuturor frică de mama ta, pentru că nu eram siguri ce anume știa. În final, am aflat că nu știa mare lucru, dar că știa suficient.

Jack se simțea la fel de sfârșit pe cât părea Waleran. Aflase, în sfârșit, adevărul în privința tatălui său, ceva ce dorise toată viața. Acum nu se mai putea simți mânios sau răzbunător. Nu-și cunoscuse niciodată adevăratul tată, dar îl avusese pe Tom, care-i dăruise pasiunea de a construi, a doua ca importanță în viața sa.

Jack se ridică. Evenimentele se petrecuseră cu prea mult timp în urmă ca să-l mai facă să plângă. De atunci se întâmplaseră atâtea lucruri, iar cele mai multe fuseseră bune.

Își fixă privirea asupra bătrânului învins care stătea pe bancă. În mod ironic, cel care suferea amarul regretelor era Waleran. Lui Jack îi era milă de el. „Ce îngrozitor trebuie să fie, își spuse Jack, să fii bătrân și să știi că ți-ai irosit viața.“ Waleran își ridică privirea și, pentru prima dată, ochii lor se întâlniră. Waleran tresări și-și feri chipul, de parcă ar fi fost palmuit. Într-o clipită, Jack își dădu seama ce se petrecea în mintea bătrânului și înțelese că Waleran văzuse mila din ochii lui.

Iar, pentru Waleran, mila dușmanilor săi era cea mai mare umilință dintre toate.

IV

Philip stătea la Poarta de Vest a vechiului oraș creștin Canterbury, purtând veșmintele bogate, splendid colorate ale unui episcop englez, și o cârjă episcopală care valora cât răscumpărarea unui rege. Afară turna cu găleata.

Avea 66 de ani, iar ploaia îi înghețase oasele bătrâne. Aceasta era ultima dată când avea să se aventureze atât de departe de casă. Dar nu ar fi pierdut această zi pentru nimic în lume. Într-un fel, ceremonia de astăzi avea să fie încoronarea muncii sale de o viață.

Trecuseră trei ani și jumătate de la asasinarea istorică a arhiepiscopului Thomas. În acest interval scurt de timp, cultul lui Thomas Becket se răspândise prin toată lumea. Când pornise în fruntea procesiunii luminate de lumânări pe străzile din Canterbury, Philip nu știuse care avea să fie amploarea mișcării inițiate. Papa îl sanctificase pe Thomas aproape indecent de repede. Ba chiar, în Țara Sfântă, se înființase un ordin nou de cavaleri-călugări numiți Cavalerii Sfântului Thomas de Acre. Regele Henric nu avusese cum să se opună unei mișcări populare atât de puternice. Era copleșitoare pentru orice muritor.

Pentru Philip, importanța întregului fenomen era reprezentată de faptul că demonstrase puterea statului. Moartea lui Thomas arătase că, într-un conflict între Biserică și Coroană, monarhul putea învinge întotdeauna apelând la forță brută. Dar cultul Sfântului Thomas arăta că o astfel de victorie avea să fie mereu una deșartă. Puterea regelui nu era absolută, la urma urmelor: putea fi îngrădită de voința poporului. Această schimbare se produsese în timpul vieții lui Philip. Nu numai că fusese martor la ea, ci ajutase la înfăptuirea ei. Iar ceremonia de azi avea să consfințească acest lucru.

Un bărbat îndesat cu un cap mare mergea către oraș, prin ploaie. Nu purta cizme sau pălărie. Era urmat, la ceva distanță, de un grup numeros de persoane călare.

Bărbatul respectiv era regele Henric.

Mulțimea era tăcută ca la o înmormântare, în vreme ce regele, udat până la piele mergea prin noroi către poarta orașului.

Philip ieși în drum, conform planului dinainte vreme convenit, și păși în fața regelui desculț, conducându-l către catedrală. Henric îl urma cu capul plecat, cu mișcări stăpânite, total schimbate față de obișnuitul său mers vioi, cu o postură de penitent. Orașenii priveau în tăcere cum regele Angliei se umilea în fața ochilor lor. Anturajul regal îl urma pe Henric de la distanță.

Mergând încet, Philip îl conduse către poarta catedralei. Mărețele uși ale splendidei biserici erau larg deschise. Intrară, o procesiune solemnă formată din două persoane – reprezentând apogeul crizei politice a secolului. Naosul gema de oameni. Mulțimea le făcu loc să treacă. Cetățenii vorbeau în șoaptă,

năuciți de vederea celui mai mândru rege al creștinătății, ud learcă, intrând în biserică precum un cerșetor.

Străbătură încet naosul și coborâră treptele care duceau în criptă. Acolo, lângă mormântul cel nou al martirului, așteptau călugării de la Canterbury, alături de cei mai mari și mai puternici episcopi și abați ai țării.

Regele îngenunche pe pardoseală.

Curtenii săi intrară și ei în criptă. În fața tuturor, Henric al Angliei, al doilea rege cu numele acesta, își mărturisi păcatele și spuse că fusese cauza neștiutoare a uciderii Sfântului Thomas.

După ce mărturisi, se ridică în picioare și își scoase pelerina. Pe sub aceasta purta o tunică verde și o cămașă aspră. Îngenunche din nou, încovoindu-și spatele.

Episcopul Londrei luă o vargă.

Regele avea să fie flagelat.

Avea să primească cinci lovituri de la fiecare preot și trei de la fiecare călugăr prezent. Bineînțeles, loviturile aveau să fie simbolice: din moment ce erau prezenți optzeci de călugări, o bătaie adevărată de la fiecare dintre ei l-ar fi omorât.

Episcopul Londrei atinse ușor spatele regelui cu varga, de cinci ori.

Apoi se îndepărtă și îi întinse varga lui Philip, episcop de Kingsbridge.

Philip înaintă pentru a-l biciui pe rege. Era bucuros că apucase să vadă așa ceva. „După ziua de azi, își spuse el, lumea n-o să mai fie niciodată la fel.“

Mulțumiri

Mă simt dator să le mulțumesc în mod special lui Jean Gimpel, Geoffrey Hindley, Warren Hollister și Margaret Wade Labarge, pentru că mi-au oferit cunoștințele lor enciclopedice despre Evul Mediu.

De asemenea, vreau să le mulțumesc lui Ian și lui Marjory Chapman pentru răbdarea, încurajările și inspirația pe care mi le-au dăruit.

KEN FOLLETT s-a născut la Cardiff, în Țara Galilor. Licențiat în filosofie la University College din Londra, a lucrat ca ziarist la *Evening News*, în Londra, precum și ca director de editură la Everest Books. Primul său bestseller, *Prin urechile acului*, a obținut premiul Edgar pentru cel mai bun roman din partea Mystery Writers of America.

Într-o epocă a războiului civil, a foametei și a luptelor religioase se înalță uluitoarea catedrală din Kingsbridge. Pe acest fundal, vieți se împletesc – cea a lui Philip, starețul devotat și inventiv, care își dorește să înalțe cea mai mare catedrală gotică din lume... a lui Tom, zidarul devenit arhitect – un bărbat cu sufletul sfâșiat... a frumoasei și misterioasei Lady Aliena, urmărită de un secret rușinos... și a luptei dintre bine și rău, care va întoarce biserica împotriva statului și frate împotriva fratelui.

Uluitoare epopee a ambițiilor, anarhiei și puterii absolute, desfășurată pe fundalul evenimentelor tulburi din Anglia secolului al XII-lea, romanul reprezintă capodopera istorică a lui Ken Follett.

Enormă și strălucită... o poveste minunată... plină de personaje incredibil de verosimile, care dincolo de bariera secolelor, atinge toate sentimentele umane – iubire și ură, loialitate și trădare, speranță și disperare. – COSMOPOLITAN

www.ken-follett.com

rao international
publishing company

ISBN 978-973-54-0042-2

9 789735 400422

www.rao.ro
www.raobooks.com